

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

TUHFETÜ'L-ĞARİB NETİCE-İ DİL-FİRİB
(İNCELEME-METİN-DİZİN)

(DOKTORA TEZİ)

Selami KARADUMAN

BURSA - 2015

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**TUHFETÜ'L-ĞARİB NETİCE-İ DİL-FİRİB
(İNCELEME-METİN-DİZİN)**

(DOKTORA TEZİ)

Selami KARADUMAN

Danışman:
Prof.Dr. Hatice ŞAHİN

BURSA - 2015

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı'nda 711041001 numaralı Selami KARADUMAN'ın hazırladığı "Tuḥfetü'l-Ġarīb Neṭice-i Dil-Firīb (İnceleme-Metin-Dizin)" konulu doktora çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, 06/11/2015 Cuma günü 10.00 - 12.00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin başarılı olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu
Başkanı)
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Prof.Dr. Hatice Şahin
Uludağ Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Prof.Dr. Kerime ÜSTÜNOVA
Uludağ Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Prof.Dr. Ceval KAYA
Ardahan Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Doç.Dr. Şaban DOĞAN
Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr. Sezai Sevim
Uludağ Üniversitesi

06 / 11 / 2015

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Selami KARADUMAN
Üniversite : Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı : Türk Dili
Tezin Niteliği : Doktora Tezi
Sayfa Sayısı : xviii + 922
Mezuniyet Tarihi : ... / ... / 2015
Tez Danışmanı : Prof.Dr. Hatice ŞAHİN

TUHFETÜ'L-ĞARİB NETİCE-İ DİL-FİRİB (İNCELEME-METİN-DİZİN)

“Tuḥfetü'l-Ğarīb Netīce-i Dil-Firīb”, Monla Ali Bin Süleyman hattıyla 1731 yılında istinsah edilmiştir. Bu eser, Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesi Kurşunlu kısmında kayıt numarası 144, mikrofilm arşiv numarası 941 olarak kayıtlıdır. Başka bir nüshası tespit edilemeyen eser, 187 varak ve 23 satırdan oluşmaktadır. Ayrıca eserde bir de harita mevcuttur.

Kütüphane kataloğunda müellifin adı Ahmed Hamdi olarak kayıtlıdır. Ancak bu ismin müellif olmadığı eserin sahiplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın giriş bölümünde; çalışmanın konusu ve amacı, eserin künyesi, muhtevası, Türk tarihi ve edebiyatı açısından yeri ve önemi, eserin hazırlanmasında kullanılan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir.

18. yüzyıl Türkçesinin daha iyi bir şekilde ortaya konulabilmesine katkı sağlamak amacıyla eserin imlası, ses ve yapı bilgisi incelenmiştir.

İmla bölümünde öncelikle, eserdeki ünlülerin ve ünsüzlerin başta, ortada ve sonda nasıl yazıldıkları belirtilmiştir. Ayrıca ünsüzlerin kalın ve ince sıraya göre yazılışları gösterilmiştir.

Ses bilgisi bölümünde; ünlü-ünsüz uyumlarına ve fonetik hadiselerine yer verilmiştir.

Biçim bilgisi başlığı altında ise; türetme ekleri, tür değiştirici ekler, işletme ekleri, kategori ekleri, sıfatlar, zamirler, zarflar ve edatlar örneklendirilmeye çalışılmıştır.

Metin bölümünde “Tuḥfetü'l-Ğarīb Netīce-i Dil-Firīb”in çeviri yazılı metni verilmiştir.

Dizin bölümünde, “Cibakaya 2.2” dizin programından yararlanılarak metindeki kelimelerin alfabetik sıraya göre dizini oluşturulmuştur. Eserin söz varlığını ortaya koymak ve 18. yüzyıl Türkçesinin söz varlığına katkı sağlamak için yaklaşık olarak 7110 madde

başlı söz dizini hazırlanmıştır. Dizindeki kelimelerin hepsi, metindeki sayfa ve satır numarası ile numaralandırılmıştır.

Dizin bölümünden sonra ise, kişi ve yer adları dizini de oluşturulmuştur.

Eserin sonunda; sonuç bölümüyle birlikte, çalışmada başvurulan kaynaklara, eklere ve z geçmişe yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Osmanlı Türkçesi, Metin, İmla, Ses Bilgisi, Biçim Bilgisi, Dizin

ABSTRACT

Name and Surname : Selami KARADUMAN
University : Uludağ University
Institution : Institute of Social Sciences
Field : Turkish Language and Literature
Branch : Turkish Language
Degree Awarded : PhD
Page Number : xviii + 922
Degree Date : ... / ... / 2015
Supervisor : Prof.Dr. Hatice ŞAHİN

TUHFETÜ'L-ĞARİB NETİCE-İ DİL-FİRİB (ANALYSIS-TEXT-INDEX)

“Tuḥfetü'l-Ğarīb Netīce-i Dil-Firīb” was reproduced with the calligraphy of Monla Ali bin Süleyman in 1731. This handwritten manuscript is registered in Kurşunlu section of Bursa Handwritten and Exprinted Manuscripts Library under the registration number of 144 and microfilm archives number of 941. This manuscript whose copy hasn't been identified so far, consists of 187 sheets and 23 lines per one page. In addition, there is also a map in this manuscript.

The name of the author is registered as Ahmed Hamdi in the library catalogue. However, it is believed that this person wasn't actually the author instead he was one of the owners of this manuscript.

In the introduction part of this study, information about the goal and subject of the study, identification tag of the manuscript, its content, its position and importance for Turkish History and Literature and the method which was used in the preparation of the work was given.

In order to contribute to a better presentation of the 18th century Turkish, ortographic, phonetic and morphological examples of the manuscript are examined.

Initially, in the ortography part, how the vowels and consonants are written in the beginning, in the middle and at the end of the words are expressed. The back and front series of consonants are also explained.

In the phonetics part, vowel-consonant harmonies and phonetic appearances are exemplified.

Under the title of morphology; derivational suffixes, conversion of part of speech suffixes, inflectional suffixes, category suffixes, adjectives, adverbs and prepositions are tried to be exemplified.

In the text part, the transcription of “Tuḥfetü'l-Ġarīb Netīce-i Dil-Firīb” is put forth.

In the index part, an index of the words in the text are put together according to their alphabetic order using the “Cibakaya 2.2.” index program. A dictionary of approximately 7110 words is made up in order to reveal the 18th century Turkish vocabulary and make a contribution to it. All the words in the index are numbered with page and line numbers of the text.

After the index part, an index of people and place names is also made up.

At the end of the study together with the conclusion part, a list of reference, appendix and researcher’s CV take place.

Keywords:

Ottoman Turkish, Text, Orthography, Phonetic, Morphology, Index

ÖN SÖZ

Tarihin bir döneminde oluşturulmuş metinler, okuyucuyu geçmişe götürür ve onun dönemin zihniyetinde yolculuk yapmasına imkân verir. Bu özellikte bir metni dil açısından incelemek, bir milletin zihninde gezinmek ve onun düşünce yapısını çözmek demektir. Böyle eserlerden atalarımızın yaşantılarını, bu yaşantı tarzlarının sebeplerini ve sonuçlarını tespit ederek bunların günümüze yansımalarını gözlemlememiz mümkün olur. İşte o zaman insan geçmişi ile geleceği arasında sağlam köprüler kurar, dünyasını kurgular.

Tarihimizi anlamlandıran, millî birlik ve beraberliğimizi güçlendiren kütüphaneler dolusu birbirinden seçkin eserlere sahibiz. Edebiyat, tarih, sosyoloji, felsefe, folklor vb. gibi millî bilinci geliştiren gerçek eserler elimizin altındadır. Ne var ki bu eserler henüz istenildiği düzeyde incelenememiştir.

Söz konusu seçkin eserlerimiz arasında yer alan elimizdeki metnin dil açısından değerlendirilmesindeki genel amaç; Türk dili ve tarihi açısından büyük bir öneme sahip olan bu nüshayı bilim dünyasına tanıtmak ve bu çalışmanın sonucunda, Osmanlı Türkçesinin dil özelliklerini yansıtan örneklerle dönemle ilgili çalışmalara ve dilimizin tarihî gelişiminin daha iyi ortaya konulabilmesine katkıda bulunmaktır.

Bu katkıyı sağlayabilmek amacıyla www.yazmalar.gov.tr adresinden, YÖK Tez Tarama Merkezinden, Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesinden, Millî Kütüphane ve Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesinden dönem ile ilgili yazılmış yüzlerce eser taranmıştır.

Tez çalışması süresince; Osmanlı ve Eski Anadolu Türkçesi ile ilgili kitaplar ve bu dönemin dil özellikleri ile ilgili çalışmalardan; metnin çeviri yazısının gerçekleştirilmesi ve söz varlığının ortaya konulması aşamasında Arapça, Farsça ve Osmanlı Türkçesi sözlüklerden, Tarama ve Derleme sözlüklerinden yararlanılmıştır. Ayrıca çalışmada TDK'nın Yazım Kılavuzu (Türk Dil Kurumu, Ankara, 2012)'na bağlı kalınmıştır.

Bu çalışma, H. 1144 tarihinde Monla Ali Bin Süleyman hattıyla istinsah edilen Tuḥfetü'l-Ġarīb Netīce-i Dil-Firīb adlı eser üzerinde yapılmıştır. Bu eser, 18. yüzyıl Osmanlı Türkçesinin özelliklerini taşımaktadır. Hem dil özellikleri hem konusu yönüyle incelenmeye değer görülmüştür.

Tuḥfetü'l-Ġarīb Netīce-i Dil-Firīb'in özellikleri, konusu ve amacı, içeriği, Türk tarihi ve edebiyatı açısından yeri ve önemi, eserin hazırlanmasında kullanılan yöntem giriş kısmında değerlendirilmiştir.

Çalışma; imla, ses bilgisi, biçim bilgisi, metin ve dizin bölümlerinden oluşmaktadır.

İmla bölümünde ünlü ve ünsüzlerin başta, ortada ve sonda nasıl yazıldıkları gösterilmiştir. Ses bilgisi başlığı altında ise ünlü ve ünsüzlere ait ses özellikleri örnekleriyle işlenmiştir.

Biçim bilgisi bölümünde sırasıyla türetme ekleri, tür değiştirici ekler, işletme ekleri, kategori ekleri, sıfatlar, zamirler, zarflar ve edatlar ele alınmıştır.

Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesi Kurşunlu kısmında kayıt numarası 144, mikrofilm arşiv numarası 941 olarak kayıtlı bulunan ve tek nüshası tespit edilebilen eserin çeviri yazılı tam metni metin bölümünde verilmiştir.

Dizin bölümünde ise, metinde geçen bütün kelimeleri kapsayacak şekilde dizin hazırlanmıştır. Dizine girmeyen Arapça ve Farsça kısımların anlamları dipnotlarda verilmiştir. Ayrıca kişi ve yer adları dizini de oluşturulmuştur.

Eserin aslında, kırmızı mürekkeple yazılan yerler kalın fontla vurgulanmış ve ayrıca ayetler, sure adı ve ayet numarasıyla dipnotta gösterilmiştir. Özgün nüshada yanlış yazılan veya harekelenen kelimeler olması gerektiği şekilde metne alınmış ve yanlış yazılan kelimeler dipnotta belirtilmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında büyük desteğini ve yardımını gördüğüm danışmanım, kıymetli hocam Prof.Dr. Hatice ŞAHİN'e, ele aldığımız eserin teminindeki yardımlarından ve çalışma esnasındaki desteklerinden dolayı Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesi Eski Müdürü Sayın Ömer S. KURMUŞ'a, eserdeki Arapça ibareler için kendisine danıştığım Doç.Dr. Hasan Basri ÖCALAN, Farsça ifadeler için de Yrd.Doç.Dr. Sadettin EĞRİ'ye, uzun süren çalışmam süresince hep yanımda olan eşim Dr. İsra KARADUMAN'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

BURSA-2015

Selami KARADUMAN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xvi
TABLolar.....	xviii
GİRİŞ.....	1
Çalışmanın Konusu ve Amacı.....	1
Eserin Künyesi.....	1
Eserin Muhtevası ve Önemi.....	2
Çalışmada Kullanılan Yöntem	8

BİRİNCİ BÖLÜM

(İMLA)

1. İMLA.....	10
1.1. Ünlülerin Yazılışı.....	10
1.1.1. a ünlüsünün yazılışı.....	10
1.1.2. e ünlüsünün yazılışı.....	12
1.1.3. ı ünlüsünün yazılışı.....	13
1.1.4. i ünlüsünün yazılışı.....	14
1.1.5. o ünlüsünün yazılışı.....	16

1.1.6. ö ünlüsünün yazılışı.....	17
1.1.7. u ünlüsünün yazılışı.....	18
1.1.8. ü ünlüsünün yazılışı.....	19
1.2. Ünsüzlerin Yazılışı.....	20
1.2.1. p ünsüzünün yazılışı.....	20
1.2.2. ç ünsüzünün yazılışı.....	21
1.2.3. t ünsüzünün yazılışı.....	22
1.2.4. s ünsüzünün yazılışı.....	23
1.2.5. k ünsüzünün yazılışı.....	24
1.2.6. g ünsüzünün yazılışı.....	25
1.2.7. ñ ünsüzünün yazılışı.....	27

İKİNCİ BÖLÜM

(SES BİLGİSİ)

1. SES BİLGİSİ	28
1.1. Ünlüler.....	28
1.1.1. Uzun ünlüler.....	28
1.1.2. Ünlü uyumları.....	29
1.1.2.1. Damak uyumu.....	29
1.1.2.2. Dudak uyumu.....	29
1.2. Ünsüzler ve Ünsüz uyumu.....	35
1.3. Fonetik Hadiseler.....	36
1.3.1. Ötümlüleşme.....	36
1.3.2. Ötümsüzleşme.....	37
1.3.3. Süreklileşme.....	37

1.3.4. Düşme.....	38
1.3.5. Türeme.....	39
1.3.6. Birleşme.....	40
1.3.7. Göçüşme.....	41
1.3.8. Geçişme.....	41
1.3.9. Ünsüz kaynaşması.....	42
1.3.10. İkizleşme.....	42
1.3.11. Ayrışma.....	42
1.3.12. Darlaşma.....	43
1.3.13. Hece Yutulması.....	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM (BİÇİM BİLGİSİ)

1. BİÇİM BİLGİSİ.....	45
1.1. Türetme Ekleri.....	45
1.1.1. İsimden isim türeten ekler.....	45
1.1.2. İsimden fiil türeten ekler.....	48
1.1.3. Fiilden isim türeten ekler.....	49
1.1.4. Fiilden fiil türeten ekler.....	50
1.2. Tür Değiştirici Ekler.....	50
1.2.1. Fiillere eklenenler.....	51
1.2.1.1. Fiilimsiler.....	51
1.2.1.1.1. Mastar ekleri.....	51
1.2.1.1.2. Sıfat-fiil ekleri.....	52
1.2.1.1.3. Zarf-fiil ekleri.....	54

1.2.2. İsimlere eklenenler.....	57
1.2.2.1. +ki ilgi eki.....	57
1.2.2.2. +sIz yokluk eki.....	57
1.2.2.3. +II / +IU varlık eki.....	57
1.3. İşletme Ekleri.....	58
1.3.1. Öge belirleyici ekler.....	59
1.3.1.1. İsimlerde.....	59
1.3.1.1.1. Ad durumu ekleri.....	59
1.3.1.1.1.1. Yalın durum.....	59
1.3.1.1.1.2. Belirtme durumu.....	59
1.3.1.1.1.3. Yönelme durumu.....	60
1.3.1.1.1.4. Bulunma durumu.....	60
1.3.1.1.1.5. Ayrılma durumu.....	60
1.3.1.1.1.6. Araç durumu.....	60
1.3.1.1.1.7. Eşitlik durumu.....	61
1.3.1.1.1.8. Yön gösterme durumu.....	61
1.3.1.2. Fiillerde.....	61
1.3.1.2.1. Çatı ekleri.....	61
1.3.1.2.1.1. Geçişli/ettirgenlik ekleri.....	62
1.3.1.2.1.2. İşteş/karşılıklılık ekleri.....	63
1.3.1.2.1.3. Meçhul/edilgenlik ekleri.....	63
1.3.1.2.1.4. Dönüşlülük ekleri.....	65
1.3.1.3. Kişi ekleri.....	66
1.3.1.3.1. Birinci tipteki kişi ekleri.....	66
1.3.1.3.2. İkinci tipteki kişi ekleri.....	67
1.3.1.3.3. Üçüncü tipteki kişi ekleri.....	68

1.3.1.4. Zaman ekleri.....	69
1.3.1.4.1. Görülen geçmiş zaman.....	69
1.3.1.4.2. Öğrenilen geçmiş zaman.....	70
1.3.1.4.3. Gelecek zaman.....	71
1.3.1.4.4. Şimdiki zaman.....	71
1.3.1.4.5. Geniş zaman.....	71
1.3.1.5. Kip ekleri.....	73
1.3.1.5.1. İstek kipi.....	73
1.3.1.5.2. Emir kipi.....	74
1.3.1.5.3. Gereklilik kipi.....	75
1.3.1.5.4. Dilek-şart kipi.....	75
1.3.1.6. Birleşik çekim.....	76
1.3.1.6.1. Hikaye.....	76
1.3.1.6.2. Rivayet.....	76
1.3.1.6.3. Şart.....	76
1.3.1.7. Ek-fiil.....	77
1.3.1.8. Birleşik fiiller.....	79
1.3.1.8.1. İsim+fiil dizilişinde olanlar.....	79
1.3.1.8.2. Fiil+fiil dizilişinde olanlar.....	81
1.3.2. Bağlantı kurucu ekler.....	83
1.3.2.1. İyelik ekleri.....	83
1.3.2.2. Tamlayan eki.....	84
1.4. Kategori Ekleri.....	84
1.4.1. Çokluk kategorisi.....	85
1.4.2. Küçültme/sevimlilik kategorisi.....	85
1.4.3. Sıralama sayı kategorisi.....	85

1.4.4. Üleştirme sayı kategorisi.....	85
1.4.5. Olumsuzluk kategorisi.....	85
1.4.6. Nitelik dereceleyici kategorisi.....	86
1.4.7. Soru kategorisi.....	86
1.5. Sıfat.....	87
1.5.1. Niteleme sıfatları.....	87
1.5.2. Belirtme sıfatları.....	87
1.5.2.1. İşaret sıfatları.....	88
1.5.2.2. Sayı sıfatları.....	88
1.5.2.2.1. Asıl sayı sıfatları.....	88
1.5.2.2.2. Sıra sayı sıfatları.....	89
1.5.2.2.3. Üleştirme sayı sıfatları.....	89
1.5.2.3. Belirsizlik sıfatları.....	89
1.5.2.4. Soru sıfatları.....	89
1.6. Zamir.....	90
1.6.1. Kişi zamirleri.....	90
1.6.2. İşaret zamirleri.....	90
1.6.3. Belirsizlik zamirleri.....	91
1.6.4. Soru zamirleri.....	92
1.6.5. Dönüşlülük zamirleri.....	92
1.7. Zarf.....	92
1.7.1. Yer zarfları.....	92
1.7.2. Zaman zarfları.....	93
1.7.3. Miktar zarfları.....	94
1.7.4. Durum zarfları.....	95
1.7.5. Soru zarfları.....	95

1.8. Edat.....	96
1.8.1. Bağlama edatları.....	96
1.8.2. Son çekim edatları.....	98
1.8.3. Berkitme edatları.....	99
1.8.4. Ünleme edatları.....	99

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(METİN)

METİN.....	100
------------	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM

(DİZİN)

1. DİZİN.....	377
1.1. KİŞİ ADLARI DİZİNİ.....	885
1.2. YER ADLARI DİZİNİ.....	894
SONUÇ.....	903
KAYNAKLAR.....	908
EKLER.....	915
ÖZ GEÇMİŞ.....	922

KISALTMALAR

Kısaltmalar:

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
Ar.	: Arapça
C	: Cilt
çev.	: Çeviren
DTCF	: Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
Far.	: Farsça
Fr.	: Fransızca
H	: Hicrî
haz.	: Hazırlayan
İt.	: İtalyanca
krş.	: Karşılaştırınız
Lat.	: Latince
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Moğ.	: Moğolca
nu.	: Numara
OTAM	: Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
Rum.	: Rumca
S	: Sayı
s.	: Sayfa
Srp.	: Sırpça
ss.	: Sayfadan sayfaya
Sür.	: Süryanice
T.	: Türkçe
TD	: Türk Dili
TDAY	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TM	: Türkiyat Mecmuası
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
Yun.	: Yunanca

İşaretler:

A	: a, e
C	: c, ç
G	: g, ğ
I	: ı, i
K	: k, k
U	: u, ü
V	: ünlü (vokal)
-	: Fiile bağlanmayı gösterir.
+	: İsme bağlanmayı gösterir.
(?)	: Okunuşunda veya anlamında şüphe edilen kelimeleri gösterir.
>	: Okun içi ilk biçimi gösterir.
>>	: Birden çok ses olayını gösterir.
1b/01	: / işaretinden önceki bölüm sayfa numarasını, sonraki kısım ise satır numarasını gösterir.
[]	: Tahminî olarak okunan kelimeler ile derkenarları gösterir.
...	: Silik çıkmış ve okunamayacak durumda olan harf ve kelimeleri gösterir.

TABLOLAR

Kullanılan Transkripsiyon Harfleri

ا	a, e, ı, i, ā, o, ö, u, ü	ث	j	ل	l
ب	b, p	س	s	م	m
پ	b, p	ش	ş	ن	n
ت	t	ص	ş	و	v, o, ö, u, ü, ū
ث	ṣ	ض	ż	ه	h, e
ج	c, ç	ط	ṭ	ی	y, ı, i, ī, ā
چ	c, ç	ظ	ẓ	ء	ʾ
ح	ḥ	ع	ʿ		
خ	ḫ	غ	ġ		
د	d	ف	f		
ذ	ẓ	ق	q		
ر	r	ك	k, g, ñ		
ز	z	ك	ñ		

GİRİŞ:

Çalışmanın Konusu ve Amacı

Osmanlı Türkçesi döneminde yazılan eserlerin imla, ses bilgisi, şekil bilgisi ve söz varlığı bakımlarından değerlendirilmesi, Türk yazı dilinin tarihî gelişimini daha sağlıklı biçimde takip etmek açısından oldukça önemlidir. Her biri Türk dili ve kültürü açısından kıymetli bir değer ifade eden bu eserlerin incelenmesi ve tanıtılması özel bir önem taşımaktadır. Monla Ali Bin Süleyman hattıyla H. 1144 (1731) yılında istinsahı tamamlanan “Tuḥfetü'l-Ġarīb Netīce-i Dil-Firīb” adlı eser, bu doktora tezinin konusunu oluşturmaktadır.

Bu eser, Türk yazı dilinin o dönemdeki gelişmelerini örneklemesi bakımından araştırılmaya değer bulunmuştur. Ayrıca bu tezin önemli bir bölümünü oluşturan dizin, o dönemin söz varlığının tespitine de katkı ve kolaylık sağlayacaktır. Bu çalışma, “Tuḥfetü'l-Ġarīb Netīce-i Dil-Firīb”in çeviri yazılı metnini, imlasını, ses ve şekil özellikleriyle dizinini içermektedir.

Eserin çeviri yazılı metninden hareketle dizinini hazırlamak, ses bilgisiyle şekil bilgisine ait özelliklerini ve imlasını tespit ederek tarihî Türkiye Türkçesi araştırmalarına katkıda bulunmak bu doktora tezinin esas amacıdır.

Eserin Künyesi

“Tuḥfetü'l-Ġarīb Netīce-i Dil-Firīb”, Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesi Kurşunlu kısmında kayıt numarası 144, mikrofilm arşiv numarası 941 olarak kayıtlıdır. Başka bir nüshası tespit edilemeyen eser, harekeli nesihle yazılmış olup 187 varak ve 23 satırdan oluşmaktadır. Ayrıca eserde bir de harita¹ mevcuttur.

VIII. Dönem Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlarından olan Rıdvan Nafiz (EDGÜER), Hayat mecmuasının 1927 yılında yayımlanan sayısında² eser ile ilgili şu tespitleri yapmıştır:

“Bursa'nın Orhaniye Kütüphanesinde bulunan bu eser üzerine nazar-ı dikkatimi celb eden kütüphaneler müdürü muhterem arkadaşım Hasan Fehmi Bey oldu. ‘Tarih-i Tuḥfetü'l-Ġarīb’ üç yüz küsur büyük sahife ve bir haritadan mürekkeptir. Kütüphane

¹ Eserin 32. sayfasındaki harita EK-2’de sunulmuştur.

² Rıdvan Nafiz’in eser ile ilgili Hayat mecmuasının 1927’de yayımlanan sayısındaki yazısı EK-1’de gösterilmiştir.

katoloğunda müellifin adı Ahmed Hamdi olarak mukayyedir. Gerçi kitabın iç kabında yaldızla yazılmış “Kâtib-i Divan-ı Hümayun Ahmed Hamdi” imzası okunuyor. Fakat bu zatın müellif olmayıp elden ele dolaştığı aynı sayfeye atılmış imzalar delaletiyle anlaşılan kitabın sahiplerinden biri olması muhtemeldir. Diğer kütüphanelerde eserin başka nüshalarının bulunup bulunmadığını bilmiyorum. Orhaniye Kütüphanesindeki nüsha, Edirne’nin Karaca Bevvab Camii imamı Monla Ali Bin Süleyman hattıyladır. Ve 1144’te yazılmıştır. Bursalı Tahir Bey’in “Osmanlı Müellifleri”nin tarih kısmında bu kitabın ismine tesadüf etmedim. İsmail Paşa’nın “Keşfü’z-Zünûn Zeyli”nde belki “Tarih-i Tuḥfetü’l-Ġarîb” de mezkurdur. Fakat henüz paşanın veresesi elinde bulunan bu kıymetli eseri görmem ve bu ciheti tahkik etmem mümkün olmadı.”

Başka bir nüshası tespit edilemeyen eserin ismi, Bursalı Tahir Bey’in “Osmanlı Müellifleri” ve İsmail Paşa’nın “Keşfü’z-Zünun Zeyli” eserleri dahil olmak üzere araştırılmış fakat eserin ismine ulaşılammıştır. Faik Reşit UNAT’ın “Osmanlı Sefirleri ve Sefaretnameleri” kitabında Ahmet Dürri Efendi’nin İran Sefaretnamesi bölümünde eserin adı tespit edilmiştir.

Eserin Muhtevası ve Önemi

Osmanlı Devleti, kuruluş döneminden itibaren yabancı memleketlere elçiler göndermiştir. “Elçilerin veya maiyyetlerinin yolculuklarını, gözlemlerini ve faaliyetlerine dair bilgileri, başta sultan olmak üzere sadrazam ve reisülküttaba bildirmek amacıyla yazdıkları namelere, risalelere, takrirlere, seyahatnamelere ve havadisnamelere genelde sefaretname”³ adı verilmektedir. Görevleri sırasında elde ettikleri izlenimleri genel anlamda sefaretname adıyla kaleme alan elçilerin öncelikli düşüncesi, elçilik göreviyle gönderildiği devlet hakkında çeşitli bilgiler vermek olduğundan bu tür eserlerde, sanat kaygısı geri planda kalmıştır.⁴

Osmanlıların çeşitli tarihlerde yabancı devletlere elçiler göndermesini gözden geçirdiğimizde başlıca şu hususlar için elçi yollanmış olduğunu görmekteyiz:

Osmanlı hükümdarlarının yazdıkları mektuplarla, yabancı devlet hükümdarlarına cüluslarını tebliğ etmesi, imparatorların taç giyme törenlerinde Osmanlı elçisinin de hazır bulunması, bir devletle yapılan antlaşmanın tasdikli metninin tevdi edilmesi, yapılan bir

³ Mehmed Alaaddin Yalçınkaya, “Osmanlı Zihniyetindeki Değişimin Göstergesi Olarak Sefaretnamelerin Kaynak Defteri”, **OTAM**, Ankara, 1996, s. 325.

⁴ Mustafa Uluocak, XVIII. Yüzyıl Sefaretnamelerinde Türetme ve İşletme Ekleri, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Bursa, 2007, s. 1.

antlaşmadan sonra dostluk ilişkilerinin yeniden kurulması, yabancı devletlere yapılan nezaket ziyareti, yabancı devletlerle olan ihtilafli sınır sorunlarının görüşülüp uzlaşma imkanının aranması, bir devletle yapılan savaşın barışla neticelenmesini teklif etmek ve müzakereye girişmek, bir kralın göndermiş olduğu mektuba karşılık yazılan cevap mektubunun ve hediyelerin gönderilmesi, İstanbul'da hakaret görmüş bir elçinin gönlünü alıp özür dilemek, bir devletin yolladığı elçiye karşılık olarak bir elçi göndermek, devlet alacağını istemek ve ödeme şartlarını görüşmek, iki devlet arasındaki ilişkileri güçlendirmek, yabancı devletin talebi üzerine elçi göndermek,⁵ elçiler vasıtasıyla yabancı ülkelerdeki Türk tebaa ve tüccarlarının haklarını himaye ve müdafaa etmek.⁶

Tuḥfetü'l-Ġarīb'de gezilip görülen yerler hakkında ayrıntılı bir biçimde bilgi verilmiştir. Ayrıca elçilerin faaliyetleri önemle anlatılmıştır. Yolculuk sırasında konaklanılan köy, kasaba ve kentlerin, dağların, nehirlerin adları sıralanılıp bilgiler verilmiştir.

İçerikleri yönünden birbirinden ayrılan seyahat ve sefaret takrirleri, kültür tarihi açısından da büyük anlam ifade etmelerine rağmen, bugüne kadar yeterince üzerinde çalışılmamıştır.⁷

Edebiyatımızın seyahat türü bakımından çok da zengin olmadığı söylenelemiştir. Bu eserler gezip görülen yerlerin insanları, coğrafi özellikleri, tarihî eserleri vb. konularda birinci elden kaynak olmaları açısından önemlidir.⁸ Seyahatname, bir yazarın yurt içinde ve dışında yaptığı gezilerde gördüklerini anlatan yayınların tümüne verilen addır.⁹

Gezilen coğrafyanın ikliminden insanlarına, tarihî eserlerinden ulaşımına, mimarisinden geleneklerine kadar her şey seyahatnamelerin konusunu oluşturur. Edebî bir tür olan seyahatnameler tarih, coğrafya ve sosyoloji bilimlerini destekleyen belgeler olarak değerlendirilmektedir. Gezi eserleri içerikleri bakımından kendi zamanlarına olduğu kadar sonraki zamanlara, sonraki çağlara da seslenebilme özelliğine sahiptir. Gezgincilerin bıraktıkları eserler sayesinde yabancıları olduğumuz coğrafyalara ilişkin bilgiler edinebildiğimiz gibi, içinde yaşasak bile özelliklerinin farkında olmadığımız yurt

⁵ Faik Reşit Unat, **Osmanlı Sefirleri ve Sefaretnameleri**, haz. Bekir Sıtkı Baykal, TTK Yayınları, Ankara, 1987, ss. 17-19.

⁶ Ahmet Hamdi Tanpınar, **19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi**, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 1997, s. 55.

⁷ Ali İbrahim Savaş, Mustafa Hattı Efendi Viyana Sefaretnamesi, TTK, Ankara, 1999, s. XIII.

⁸ Fahriye Nilsun Şahin, XIX. Yüzyıldan Bir Osmanlı Seyahatnamesi: Seyahat-i Asmaî (Metin-İnceleme), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010, s. III.

⁹ Orhan Şaik Gökçay, "Türkçede Gezi Kitapları", **Türk Dili Dergisi**, TDK, S. 258, s. 457.

köşelerini tanıma şansı buluruz. Aynı zamanda seyahat eserleri, öteki edebiyat türlerine katkı sağlamaktadır. Gerek sefaretname gerekse de seyahatname özelliği gösteren Tuḥfetü'l-Ġarīb'in içerik açısından tanıtılması, özellikle tarih ve edebiyatımıza katkı sağlayacaktır.

Tuḥfetü'l-Ġarīb'in girişinde müellif, Tebriz Seraskeri Köprülüzade El-Hac Abdullah Paşa ordusunun günlük erzaklarını tahsil etmek için Erzurum ve Van eyaletlerine satın alma görevlisi olarak tayin olduğunu bildirmiş ve bundan dolayı da İstanbul'dan Van'a hareket ettiğini söylemiştir. Fakat müellif, kendi ismini belirtmemiştir.

Müellif, kitabını bazı dostlarının telkinleri ve ısrarı üzerine yirmi yedi maksat üzerine tertip ve telif ettiğini beyan ettikten sonra eserin adını veriş amacını şöyle açıklıyor:

“nazar iden ihvān-ı şadākatden niyāz olunur ki kuşūr-ı keşīrimizi setr buyurup bu ‘abd-i ‘ācizlerini du‘ā-yı ḥayrdan ferāmūş itmeyeler bu tesviyyeden murād ancak peder māderimize ve cümle ümmet-i muḥammede bir fātīha-i şerīfile rūh-ı şerīflerini yād ideler **bu risāleye tuḥfetü'l-Ġarīb ve netīce-i dil-firīb diyü tesmiyye eyledim** okuyana ve yazana sāmī‘ine allah ‘azīmü's-şān ḥazretleri iki cihānda ber-murād ve şād ḥandān eyleye ve bize daḥı şikeste ve beste itmāmını müyesser eyleye āmin yā mu‘īn bi-ḥürmeti seyyidi'l-mürselīn”

Tuḥfetü'l-Ġarīb Netīce-i Dil-Firīb'in muhteviyatı yirmi yedi maksat üzerine şu şekilde tasnif edilmiştir:

1. el-maḥşadu'l-evvel fi-beyān-ı kerāmāt-ı evliyā ve maḥām ve ba‘ż esrār-ı ‘acāyib
2. el-maḥşadu's-şānī fi-beyān-ı kerāmāt ḥazret-i monlā celāle'd-dīn rümī ḫuddise sırrahū'l-‘azīz
3. el-maḥşadu's-şālīş fi-beyān-ı eḳālīm-i īrān şüretihā
4. el-maḥşadu'r-rābi‘ fi-beyān-ı r-resūl dürrī meḥmed efendi min ṭarafū'l-‘aliyye ilā ṭaraf-ı şāh ḥüseyn
5. el-maḥşadu'l-ḫāmis fi-beyān-ı ṭavā’if-i yezīdān ve aḥvālihi
6. el-maḥşadu's-sādis fi-beyān-ı fetḥ-i eḳālīm-i īrān ve tūrān vesā’ire
7. el-maḥşadu's-sābi‘ fi-beyān-ı ḥurūc-ı mīr üveys

8. el-mağşadu's-sāmin fī-beyān-ı vefāt-ı mīr üveys ve hükümet-i mīr 'abdu'llah
9. el-mağşadu't-tāsi' fī-beyān-ı katl-i mīr 'abdu'llah 'an yed-i mīr mağmūd hükümeti ve cülūsihi ve mālikihi
10. el-mağşadu'l-'āşir fī-beyān-ı cülūs-ı mīr eşref hān ve katl-i mīr mağmūd
11. el-mağşadu'l-iḥdā 'aşer fī-beyān-ı 'aded-i eḳālīm-i şehri-irān ve tūrān
12. el-mağşadu's-şāni 'aşer fī-beyān-ı zuhūr-ı devlet-i şāhān ve müddet-i hükümet-i işān
13. el-mağşadu's-şāliš 'aşer fī-beyān-ı baḳıyye-i aḫvāl-i şāh 'abbās-ı şāni
14. el-mağşadu'r-rābi' 'aşer fī-beyān-ı tafşil-i aḫvāl-i şāh süleymān
15. el-mağşadu'l-ḫāmis 'aşer fī-beyān-ı aḫvāl-i vālide-i şeh-zāde
16. el-mağşadu's-sādis 'aşer fī-beyān-ı mīrzā 'abbās vefāt-ı şāh süleymān
17. el-mağşadu's-sābi' 'aşer fī-beyān-ı aḫvāl-i şāh ḫüseyn
18. el-mağşadu's-şāmin 'aşer fī-beyān-ı 'aded-i şāhān-ı şūfiyān ve müddet-i hükümet-i işān 'alī vuḳūf tevārīḫ-i 'oşmāniyye
19. el-mağşadu't-tāsi' 'aşer fī-beyān-ı zuhūr-ı semāviyye ve arzıyye fī-rü'yetü'd-devlet-i şūfiyye
20. el-mağşadu'l-'iṣrīn fī-beyān-ı evşāf-ı ḳandaḫār
21. el-mağşadu'l-vāḫid ve'l-'iṣrīn fī-beyān-ı sebep-i istilā-yı şāhān-ı 'acemiyan be-ḳal'a-i ḳandaḫār
22. el-mağşadu's-şāni ve'l-'iṣrīn fī-beyān-ı 'iṣyān-ı yorgī hān vālī-yi gürcistān
23. el-mağşadu's-şāliš ve'l-'iṣrīn zıkr-i mesālik ve mesāfāt min şehri-ışfahān ilā ḳal'a-i ḳandaḫār
24. el-mağşadu'r-rābi' ve'l-'iṣrīn fī-beyān-ı tetimme-i mā-fi'l-bāb
25. el-mağşadu'l-ḫāmis ve'l-'iṣrīn fī-beyān-ı irsāl-i resūl min cānib-i ısfahān ilā cānib-i çār-ı mosḳov
26. el-mağşadu's-sādis ve'l-'iṣrīn fī-beyān-ı 'iṣyān-ı şulṫān ve katl-i resūlihi vesā'ire vāḫidü'l-'ayn 'acem 'abdu'r-rezzāḳ paşa

27. el-mağşadu's-sābi' ve'l-^ç işrîn fi-beyân-ı rağbet-i muşālahâ-i eşref hân min taraf-ı âl-i 'osmân kâmi' u'r-rafz ve't-^çtuğyân fâtiḥ-i memâlik-i irânü's-sultân ibnü's-sultânü's-sultânü'l-ğâzi aḥmed hân binü's-sultân muḥammed hân ibnü's-sultân ibrahîm hân

Rıdvan Nafiz (EDGÜER), Hayat mecmuasının 1927 yılında yayımlanan sayısında eserin muhtevası ve önemi hakkında şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Müellif Van’a giderken yolunun üzerinde bulunan Pendik, İznik, Eskişehir, Seyyidgazi, Bolvadin, İshaklı, Akşehir, Ilıca, Konya, Niğde, Develi, Aksaray, Kayseri, Sivas, Bitlis ve Ahlat’a uğrayarak evliya makamlarını ziyaret etmiş. Eserinde tekyeler, türbeler, kaleler hakkında malumat vermiş. Muhtelif şehirler ve konak mahalleri arasındaki mesafeleri saat hesabıyla göstermiş. Şark vilayetlerinden bazılarının varidatından nüfus ve çıkardığı asker mikdarından bahs ve birkaç sahifeyi de yaşayış ve adetleri itibarıyla şayan-ı merak bulduğu Yezidîlere tahsis etmiştir.

Kitabın tarihi kısmında da 1135’te başlayan İran seferinin 1141 musalahasıyla kapanan ilk safhası hakkında tafsilat mevcuttur. Malumdur ki Pasarofça muahedesiyile Osmanlı İmparatorluğu’nun sulha kavuştuğu sırada İran, büyük bir buhran geçiriyordu.

Safevi hanedanı nüfuzunu kaybetmişti. İran hakimiyetine karşı isyan eden Afganlı Mir Üveys, üzerine sevk edilen İran kuvvetlerine galip gelmiş. Halefi Mir Mahmud ve daha sonra Mir Eşref zamanlarında Afganlılar kazandıkları zaferlerle İran’ın payitahtı olan İsfahan kapılarına kadar ilerlemişler ve hatta şiddetli bir muhasarayı müteakip bu şehri zabt ve İran hükümdarı Şah Hüseyin’i esir etmeye muvaffak olmuşlardı. O sırada yalnız Şehzade Tahmasb başına topladığı zayıf kuvvetlerle İran’ın şimalini müdafâ etmeye çalışıyordu. Bu vaziyetten İran’ın komşuları Rus ve Osmanlı imparatorlukları istifade etmek istemişlerdi. Ruslar, Bahr-ı Hazar’ın İran’a ait sahillerini ele geçiriyorlar. Türkler de Kafkasya’da ve İran’ın garbında taarruza geçiyorlardı. Türk ordusu İran arazisinde şiddetli bir mukavemete tesadüf etmeksizin ilerlemiş. Hemedan, Kirmanşah, Revan, Gence ve Tebriz’i feth etmişti.

Dağıstan’ın taksimi ilk zamanda Türkler ve Ruslar arasında muharebeyi intac edecek derecede gerginlik tevlid etmiş iken Fransa’nın tavassutı sayesinde muharebeye meydan kalmadan meseleler halledilmiş. İki taraf taksim hususunda anlaşmıştı. Fakat bu defâ da Türklerle Afganlıların arası açılmıştı.

Afganlı Mir Eşref, kendisini Safevi hanedanının varisi telakki ediyor ve İstanbul'a bir sefaret heyeti izam ederek İran arazisinden Türkiye'ye geçen mahallerin iadesini istiyor. Türk kuvvetlerinin İran'a girmesi sünnet olan Afganlılara yardım maksadıyla ise artık buna lüzum kalmadığını Afganlıların kendi kuvvetleriyle Rafizilerin hakkından gelebileceklerini mektupla bildiriyordu. Mir Eşref'in metalibatı İstanbul sarayında asabiyyetle karşılandı. Afgan murahhasları istiskal edildi. Ulema Afganlılarla mukatelenin caiz olduğunu mübeyyin fetvalar ısdar ettiler. Bağdad valisi ve Hemedan Seraskeri Ahmet Paşa'ya Isfahan üzerine yürümesi emri verildi. Vuku bulan muharebe Türk ordusundaki Kürtlerin hıyaneti yüzünden Afganlıların galibiyeti ve Türk ordusunun toplarını, ağırlıklarını bırakarak ricat etmesi ile neticelendi. Mağlubiyet haberinden çok müteessir olan İbrahim Paşa İran'a yeni kuvvetler gönderdi. Şimalden Tahmasb kuvvetlerinin tazyikine maruz kalan Mir Eşref, zayıflığını fazlasıyla telafi eden, gün geçtikçe büyüyen ve kuvvetlenen Türk ordusu ile yeniden neticesi meşuk bir muharebeye girişmeye cesaret edemedi. Vaziyetin vehametini, Türklerle boy ölçüşmedeki müşkülâtı takdir ve musalaha teklifine mecburiyet hissetti. 1141 senesi şevvalinde Türkiye'nin İran arazisinden zabtettiği yerleri muhafaza etmesi ve Afganlıların galip geldikleri muharebede aldıkları ganaimi aynen iade eylemeleri şartlarıyla muahedename imzalandı.

Fakat Türkiye'nin şeref ve haysiyetini kurtaran bu muahedename, şark hududunda devamlı bir sulh ve sükun temin edemedi. Tahmasb namına hareket eden Nadir Şah'ın Afganlıları mağlup etmesi ile şark gairesi tazelendi. İran muharebeleri Mahmud-ı Evvel zamanında da devam etdi.

(Tārīḫ-i Tuḥfetü'l-Ġarīb)'de işte bu seferin 1141 musalahasına kadar geçirdiği safhanın tafsilatını okuyoruz. Bundan maada müellif 1130'da elçilikle İran'a gönderilen Dürri Ahmet Efendi'nin¹⁰ layihasını aynen nakl etmiş ve Türk kuvvetlerinin İran hareketından bahs ederken münasebet düşürerek Safevi hanedanı ve seyyahtan naklen Mir Üveys ve halifeleri hakkında da malumat vermiştir."

Rıdvan Nafiz, eserin Türk tarihi açısından önemini şu şekilde vurgulamıştır:

"Tārīḫ-i Tuḥfetü'l-Ġarīb'in 1135-1141 senelerinde şarkda cereyan eden vukuat için müverrihlerimizin tedkikinden müstağni kalamayacakları kıymetli bir eser olduğu fikrindeyim."

¹⁰ Yazıda Dürri Mehmet Efendi şeklinde geçmektedir.

Eser; içerik bakımından değerlendirildiğinde bir tarih kitabı olmasının yanında bir sefaretname ve seyahatname özelliği taşımaktadır. Bu suretle öncelikle tarih ve edebiyatımız açısından önemli bir eserdir.

Çalışmada Kullanılan Yöntem

18. yüzyılda yazılan Tuḥfetü'l-Ġarīb Netīce-i Dil-Firīb üzerinde herhangi bir çalışmanın yapılıp yapılmadığının tespiti için YÖK Tez Tarama Merkezi başta olmak üzere ilgili kütüphaneler taranmış ve burada yer alan Tevârih-i Âl-i Osmanlar, seyahatname ve sefaretnameler ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Araştırmalar sonucunda başka bir nüshası tespit edilemeyen bu eserin çalışılmadığı görülmüştür.

İlk önce nüshanın çeviri yazılı metni ortaya konulmuştur. Sayfa ve satırlar numaralandırılmıştır. Satır numarası verilirken kelime hangi satırda başlamış ise o satıra ait kabul edilmiştir.

Metin bölümüne 1b/01'den başlanarak sayfa ve satır numarası verilmiştir. 1b, 18 satır; 75b, 22 satır; 188a, 4 satırdan diğer sayfalar ise 23 satırdan oluşmaktadır. Nesir biçiminde yazılan eserin şu sayfa ve satır numaraları manzumdur:

1b/12-13, 4a/5-6, 4a/21-22, 4b/3-4, 4b/13-14, 4b/22-23, 5a/17, 5b/1-2, 5b/17, 7a/22, 7b/8-9, 7b/22, 8a/13, 9b/01, 9b/23, 10a/01, 10a/08, 10a/14-15, 10b/15-16, 11a/02, 12a/12-13, 12a/19-20, 12b/17-18-19, 13a/14-15, 13a/21-22, 13b/12-13, 15a/17-18, 17a/9-10, 17a/23, 17b/01, 18a/4-5, 18b/19-20, 19b/23, 20b/12-13, 21a/14-15, 22a/19-20, 22b/1-2, 22b/5-6, 22b/16-17, 22b/21-22, 23a/18-19-20-21-22-23, 23b/5-6, 23b/22-23, 24a/01, 25a/6-7, 25a/19-20-21, 25b/5-6, 26a/5-6, 26b/4-5, 27b/22-23, 28a/16-17-18-19, 29a/10, 29a/12-13, 29a/17-18, 29b/1-2, 29b/5-6, 29b/9-10, 29b/16-17, 29b/20-21, 30a/6-7, 30a/23, 30b/01, 30b/6-7-8, 30b/11-12-13-14-15, 31a/6-7-8-9-10-11-12, 31a/23, 31b/1-2-3-4-5, 42b/10-11, 47a/16-17, 47b/18-19, 47b/21-22-23, 48b/5-6, 58a/9-10, 70a/18, 76a/2-3, 76b/9-10-11-12, 77b/9-10, 82a/4-5, 82b/5-6, 83b/7-8, 84a/3-4, 84a/11-12-13, 84a/19-20, 85a/1-2-3, 85b/11-12-13-14-15-16, 85b/19-20-21, 89a/16-17, 90a/15-16-17, 91b/1-2-3, 91b/11-12, 93b/18-19-20-21, 94b/20, 96b/6-7, 98a/12-13, 102b/2-3, 102b/11-12, 111b/2-3, 112b/9-10, 129b/5-6.

Dizine girmeyen Arapça ve Farsça kısımlar, ayetler, hadisler italik olarak yazılmış ve bunların anlamları dipnotlarda belirtilmiştir. Ayrıca ayetler de sure adı, ayet numarası ve mealleriyle birlikte dipnotta yer almıştır.

Orijinal metinde kırmızı renkli olan kelime ve kelime grupları çeviri yazılı metinde koyu renkli olarak işaretlenmiştir. Satır sonundaki bazı kelimelerin bölünerek diğer satıra geçtiği görülmüştür. Bu şekilde bölünen kelimeler, satır sonuna ve başına kısa çizgi (-) konularak gösterilmiştir.

Metnin çeviri yazısı ortaya konulduğunda müstensihin bazı kelimeleri eksik veya yanlış yazdığı görülmüştür. Hatta bazı cümlelerde eksikler vardır. Eksik veya yanlış yazılan kelimeler, sözlüklerden yararlanılarak tamamlanmış ve düzeltilmiştir. Bu eksik ve yanlış yazılan kelimeler dipnotlarda verilmiştir. Metinde yer alan vāv-ı ma' düleler “ḥvā” şeklinde gösterilmiştir.

Silik çıkmış ve okunamayacak durumda olan harf ve kelimeler ise 3 nokta “...” ile belirtilmiştir. Tahminî olarak okunan kelimeler ile derkenar köşeli parantez [] içinde yazılmıştır. Eserde sadece 21a’da bulunan derkenar, aynı sayfanın sonuna yerleştirilmiştir.

Daha sonra; “Cibakaya 2.2” dizin programından yararlanılarak metindeki kelimelerin alfabetik sıraya göre dizini oluşturulmuştur. Dizinde; kök ve gövde halindeki kelimelerin anlamları, hangi dile ait oldukları yazılmış ve kelimeler madde başı olarak verilmiştir. Adlara getirilen ekler, nokta (.) ve artı (+) işaretleriyle; fiillere getirilen ekler ise, nokta (.) ve kısa çizgi (-) işaretleriyle gösterilmiştir. Okunuşunda veya anlamında şüphe edilen kelimeler, dizin bölümünde yanına soru işareti (?) konularak belirtilmiştir. Dizindeki kelimelerin hepsi, metindeki sayfa ve satır numarası ile numaralandırılmıştır.

Ardından kişi ve yer adları dizini hazırlanmıştır. Metinde geçen kişi ve yer adları; tarih metinlerinden, Osmanlıca kişi ve yer adları sözlüklerinden bulunup karşılaştırılmış ve bunların doğru imlaları verilmeye çalışılmıştır. Yazılışları aynı anlamları farklı olan kişi ve yer adları için ayrı birer madde başı yapılmıştır.

TDK’nın Yazım Kılavuzu (Türk Dil Kurumu, Ankara, 2012)’na bağlı kalınarak hazırlanan çalışma esnasında, dönemin dil özellikleri ile ilgili kitaplardan; Arapça, Farsça ve Osmanlı Türkçesi sözlüklerden, Tarama ve Derleme sözlüklerinden yararlanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İMLA

Üzerinde çalışılan ve genelinde harekeli olarak yazılan eser, Osmanlı Türkçesinin imla özelliklerini yansıtmaktadır. Osmanlı Türkçesi tabiri, bilim çevrelerinde esas olarak Osmanlı Devleti'nin hakimiyet sınırları içinde kullanılan ve 1928 yılına kadar Arap harfleri temelli bir alfabe ile yazıya geçirilen Türkçeyi ifade etmekte kullanılmaktadır.¹¹ Arap alfabesi, Türklerin İslamiyet'i kabulüyle kullanılmaya başlanmış ve bin yıldan fazla bir süre Türk dilinin yazımı için kullanılan bir alfabe olmuştur.

1.1. Ünlülerin Yazılışı

Eserde Türkçe kelimelerde ünlüler genellikle hareke ile gösterilmiştir, ancak bazı Türkçe kelimelerdeki ünlüler yazılmıştır. Standart yazı dilinin gelişmesinde başlarda imla, iki ayrı yazı geleneğinin izlerini taşımaktadır: Uygur yazı geleneği ve Arap-Fars yazı geleneği. Bu geleneklerin imlaya yansıyan önemli özelliğini, Uygur yazı geleneğinde ünlülerin yazıda gösterilmesi, Arap-Fars yazı geleneğinde ise ünlülerin yazıda gösterilmemesi oluşturmaktadır.¹²

Bütün ünlüler, ön, iç ve son seste bulunabilirler. “o ve ö” ünlüleri ise sadece ilk hecede yer alabilir.¹³ Ünlülerin yazılışı ile ilgili eserden bazı örnekler:

1.1.1. a ünlüsünün yazılışı

Başta

› elif (l) ile yazılış;

andan	اندن	134a/10	aşağı	اشاغى	5b/12
ağa	اغا	182b/13	alup	الوب	49a/06
alacasından	الاجه سندن	12b/12	altında	التنده	103b/05

› medli elif (İ) ile yazılış;

¹¹ Hayati Develi, “Osmanlı Türkçesi”, **Osmanlı Ansiklopedisi**, C 9, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999.

¹² Nurettin Demir, “Osmanlı Türkçesi”, **Türkler Ansiklopedisi**, C II, Ankara, 2002.

¹³ Annemarie Von Gabain, **Eski Türkçenin Grameri**, çev. Mehmet Akalın, TDK Yayınları, Ankara, 2007, s. 36.

ay	آى	154a/02	adına	آدي نه	4a/09
acıısı	آج ي سى	166a/10	aç	آج	146b/23
açıkdır	آچ قدر	144a/16	ağır	آغر	7a/11

› üstünlü elif (ل) ile yazılış;

ağlaşdılar	آغلاشدیلر	149a/18	açlıktan	آچلقدن	148b/03
adım	آدیم	28b/12	alınup	آلنوب	155a/01
altı	آلتى	110a/02	ancak	آنچق	24a/05

Ortada

› elif (ل) ile yazılış;

yalnız	ي ال كز	50a/19	karındaşı	قردا دوشى	156a/12
--------	---------	--------	-----------	-----------	---------

› medli elif (ل) ile yazılış;

bırağup	ب رآغوب	136a/04	qalsun	قآل سون	101a/03
varmayup	وارماي وب	133b/17	aldanup	الدا نوب	137b/14
ayağı	اي آغى	103b/05	olunan	اول نآن	103b/23

› üstünlü elif (ل) ile yazılış;

ağaçlara	اغاچلره	160b/10	konakdır	قوناقدر	110a/02
araya	ارايه	103b/02	başına	باشنه	12a/02
varacak	واره جق	49b/01	aparamaz	اپرآمز	17a/07

› üstün () ile yazılış;

varıyorlar	واریورلر	49b/01	olmagıla	اولمغله	169a/03
ancak	آنچق	168b/02	olıcaq	اولیجق	168b/05

› üstünlü he (ه) ile yazılış;

odalı	اوده لی	183b/08	yaralı	یاره لی	85a/09
varacak	واره جق	49b/01	açarız	آچه رز	160a/11

› işaretsiz yazılış;

aglayu اغليو 104a/14 yokdan يوقدن 24b/15

Sonda

› elif (l) ile yazılış;

saña سنا 90b/17 paşa پاشا 64b/10

› üstünlü elif (l) ile yazılış;

ova اووا 16a/04 kışla قشلا 57b/22

› he (e) ile yazılış;

saña ساهه 82a/05 baña باهه 90a/17

şoñra صوره 45b/04 yazılmağa يازلمغه 137b/08

› üstünlü he (e) ile yazılış;

yola يوله 63a/10 qomağa قومغه 63a/10

olmağıla اولمغه 169a/03 ordusına اوردوسينه 156a/07

olduqda اولدقده 156a/23 şoñra صوره 45a/02

1.1.2. e ünlüsünün yazılışı

Başta

› elif (l) ile yazılış;

eger اكر 31a/05 ekşi اكشى 29a/19

elçi الچى 52a/04 elli اللى 52b/06

enigim ان يكم 6b/01 etmek اتمك 103a/22

› üstünlü elif (l) ile yazılış;

ekinler اكنلر 7b/04 eksik اكسيك 77a/19

el آل 50b/14 emeksiz امكسيز 20b/23

eriyüp ارييوب 159b/01 erkek اركك 163a/04

Ortada

› üstünlü elif (l) ile yazılış;

gelen كَلَان 155a/12 çekilen چَكِيلَان 55b/13

› üstün (◌) ile yazılış;

gelen كَلْن 109b/04 gerek كَرَك 50a/02

çekilüp چَكْلُوب 170a/05 vere وَرَة 155a/01

gönderüp كُونْدُرُوب 155a/04 yetişüp يَتَشُوب 155a/14

› he (ه) ile yazılış;

geregi كَرِه كى 64a/15 develere دوه لره 124a/18

› üstünlü he (ه) ile yazılış;

geleceğini كَلَه جَكْنِي 156b/04 gizledi كَزَلَه دِي 164a/11

döşemeleri دُوشَمَه لَرِي 48a/13 deve دَه وَه 57a/15

› işaretsiz yazılış;

üzerine اوزر يه نه 137b/10 getüreyim ك تور ي م 137b/21

Sonda

› he (ه) ile yazılış;

birine ب ر ي نه 50a/03 böyle ب وي له 59b/22

ağçe اق چه 155b/16 içre اي چه 42b/07

› üstünlü he (ه) ile yazılış;

kendüye كَنْدُويَه 62b/12 görse كُورْسَه 64a/21

vere وَرَه 155a/01 yere يَرَه 157b/05

1.1.3. 1 ünlüsünün yazılışı

Başta

› elif (l) ile yazılış;

ırmaqların ارماق لرك 21a/04

› elif ve ye (ای) ile yazılış;

ıssı ايسى 30a/11

› esreli elif ve ye (اي) ile yazılış;

ıraqdan ايراقدن 6a/06

› esreli elif (!) ile yazılış;

ıraqdan ايراقدن 43b/08

ırmaqlar ايرماقلر 10b/04

Ortada

› esre () ile yazılış;

kışa قصة 162b/16

açlık اچلىق 156a/22

ağaçlık اغاچلىق 32a/01

yağmurlık يغمورلىق 162b/22

dargınlık دارغىنلىق 36b/05

çıkılmaq چىقىلماق 10a/22

› ye (ى) ile yazılış;

oldılar اولدیلر 103b/22

ķondurdılar قوندردیلر 152a/10

› esreli ye (ى) ile yazılış;

atılup اتیلوب 66a/19

olıcaķ اولیجىق 101a/23

alıcaķ الیجىق 157b/04

ķapadılar قپادیلر 161b/11

› işaretsiz yazılış;

kızılılık قزىلىق 99b/06

olmuş اولمش 104a/08

Sonda

› ye (ى) ile yazılış;

yuķarı يوقارى 10b/21

ķoyunı قويدى 4a/20

› esreli ye (ى) ile yazılış;

ağulı اغولى 15b/23

atlı اتلى 109b/20

odalı اوده لى 183b/08

yaralı ياره لى 85a/09

› esre () ile yazılış;

yapduğı يابدوغ 110b/17

1.1.4. i ünlüsünün yazılışı

Başta

› esreli elif (ا) ile yazılış;

iletiyi	الْتِي يِي	89b/14	imdi	اِمْدِي	156b/16
ince	اِنْجَة	13b/10			

› elif ve ye (اي) ile yazılış;

içre	اي چره	42b/07	içün	اي چون	4a/20
iki	اي كى	12b/04	il	اي ل	35b/05

› esreli elif ve ye (اي) ile yazılış;

içün	ايچون	67b/04	itdirdüp	ايتدردوب	156b/03
işidicek	ايشيديك	156b/04	igit	ايگيت	13a/01

› işaretsiz yazılış;

itmege	اتمكه	1b/18	incü	انجو	85a/12
--------	-------	-------	------	------	--------

Ortada

› esre () ile yazılış;

benlik	بَنْ لِك	96a/13	çekile	چَكَلَة	7a/09
dikilmiş	دِكْمِشْ	85a/21	güzellikde	كُوزَلَكْدَة	89a/14
ürküdülikde	اُورْكُؤْدُولِكْدَة	73b/21	birlik	بِرْلِك	143a/11

› ye (ى) ile yazılış;

şimdilik	شَمْدِي لِك	121b/17	birine	بِرِي نِه	50a/03
enigim	ان يكم	6b/01	üzerine	اوزري نِه	137b/10

› esreli ye (ى) ile yazılış;

elçilik	الْچِيلِك	37a/16	yüksekliği	يُؤكْسَكْ لِيكِي	10a/19
üzerine	اُوزْرِيْنِه	50a/14	yiri	ييري	50a/16
yürüş	يُورِشْ	155a/23	işidicek	ايشيديك	156b/04

› işaretsiz yazılış;

dirler	درلر	50a/07	yigirmi	ي كرمى	156b/18
--------	------	--------	---------	--------	---------

Sonda

› ye (ى) ile yazılış;

geregi	كره كى	64a/15	yigirmi	ي كرمى	156b/18
--------	--------	--------	---------	--------	---------

elçi	الچى	52a/04	elli	اللى	52b/06
------	------	--------	------	------	--------

ekşi	اك شى	29a/19	geldi	ك لدى	137b/05
------	-------	--------	-------	-------	---------

› esreli ye (ى) ile yazılış;

evli	اولى	48a/02	gizli	كزلى	89b/21
------	------	--------	-------	------	--------

gönüllü	كؤكلى	77a/16	gözli	كؤزلى	27b/02
---------	-------	--------	-------	-------	--------

köyli	كؤيلى	19b/06	yiri	ييري	50a/16
-------	-------	--------	------	------	--------

1.1.5. o ünlüsünün yazılışı

Başta

› elif ve vav (و) ile yazılış;

ocak	اوجاق	24a/13	olunan	اول نان	103b/23
------	-------	--------	--------	---------	---------

ol	اول	103b/23	olmuş	اولمش	104a/08
----	-----	---------	-------	-------	---------

oğlu	اوغلو	163a/04	oldılar	اولدي لر	103b/22
------	-------	---------	---------	----------	---------

› ötreli elif ve vav (ؤ) ile yazılış;

orta	اورته	162b/14	oturup	اوتورۇب	45b/10
------	-------	---------	--------	---------	--------

olmağıla	اولمغله	169a/03	olıcağ	اوليجق	168b/05
----------	---------	---------	--------	--------	---------

› ötreli elif (أ) ile yazılış;

omuzlarına	اموزلرينه	162b/16	ova	أوا	35a/20
------------	-----------	---------	-----	-----	--------

Ortada

› vav (و) ile yazılış;

boyly	بوي لو	162b/14	konup	قونوب	137b/11
-------	--------	---------	-------	-------	---------

› ötreli vav (ؤ) ile yazılış;

yollu	يُولُو	59b/08	varıyorlar	وَأَرِييُورُلَر	49b/01
yola	يُولَه	63a/10	qomaqa	قَوْمَغَه	63a/10
› ötre (ؤ) ile yazılış;					
boyunlu	بِيُونُلُو	162b/16	qolayuna	قُلَيُونَه	93a/13

1.1.6. ö ünlüsünün yazılışı

Başta

› elif ve vav (و) ile yazılış;

öyle	اوي له	43a/06	öñine	اوك نه	28a/09
------	--------	--------	-------	--------	--------

› ötreli elif ve vav (ؤ) ile yazılış;

öbir	اُيِر	50b/13	öküzleri	اُكُوزُلَرِي	6b/20
ölüp	اُولُوب	176a/11	ölüsi	اُولُوسِي	160a/21

› ötreli elif (أ) ile yazılış;

ölümi	أَلُومِي	65b/21	öldiler	أَلْدِيلَر	102b/20
-------	----------	--------	---------	------------	---------

Ortada

› vav (و) ile yazılış;

gördükden	كوردكدن	103b/21	gözlerinden	كوزلردن	104a/08
böyle	بوي له	59b/22	dört	دورت	75b/18

› ötreli vav (ؤ) ile yazılış;

döşelüdir	دُشَلُودِر	22a/02	köylüsi	كُيَلُوسِي	13a/03
gözli	كُوزَلِي	27b/02	dögülmek	دُكُؤَلْمَك	114b/12
göki	كُوكِي	50a/16	çökmişdir	چُؤْكَمِشْدِر	49b/02

› ötre (ؤ) ile yazılış;

bölük	بُلُؤك	152b/06	söylemiş	سُيَلْمِش	97b/09
-------	--------	---------	----------	-----------	--------

› işaretsiz yazılış;

bölük	ب لوك	124a/09			
-------	-------	---------	--	--	--

1.1.7. u ünlüsünün yazılışı

Başta

› elif ve vav (و) ile yazılış;

ulu اوڭو 162b/19 ugrayup اوغراي وب 127b/16

› ötreli elif ve vav (ؤ) ile yazılış;

uşlu اوصلو 30a/22 ucı اوجي 33b/08

uçup اوچوب 26a/15 ulu اولو 32a/01

› ötreli elif (أ) ile yazılış;

uğur اغور 122b/05 uyup ايوب 105b/17

Ortada

› vav (و) ile yazılış;

ķonup قونوب 137b/11 yukarı يوقاري 10b/21

ķoyup قيوب 106a/02 olunup اولنوب 75b/18

› ötreli vav (ؤ) ile yazılış;

durur دورور 31a/02 varup واروب 14b/17

ķışluķ قشلق 15a/23 yağmurlic yağمورليق 162b/22

buyurilur بويوريلور 114b/19 durursun درورسون 100b/03

› ötre (ؤ) ile yazılış;

buğday بىغداي 162b/14 oldukda اولدقده 156a/23

olunup اولنوب 156b/01 bulunup بولنوب 155b/01

› işaretsiz yazılış;

buçuķ بچق 139a/06 buğday بىغداي 19b/23

Sonda

› vav (و) ile yazılış;

boylu بوي لو 162b/14 atlu ات لو 36b/15

şaķallu	صقَالُو	162b/15	uşlu	اُوصلُو	30a/22
yollu	يُوَلُو	59b/08	oğlu	اوغلُو	163a/04
› ötreli vav (ؤ) ile yazılış;					
bağlu	بَعْلُو	78a/04	başlu	بَشْلُو	14b/16
boyunlu	بِيُونُو	162b/16	ķaplu	قَبْلُو	75b/17
yararlu	يِرَارَلُو	101b/10	ağlayu	اغليُو	104a/14

1.1.8. ü ünlüsünün yazılışı

Bašta

› elif ve vav (او) ile yazılış;

üzerine	اوزري نه	137b/10	üç	اوج	13b/11
---------	----------	---------	----	-----	--------

› ötreli elif ve vav (اؤ) ile yazılış;

ürküdülikde	اُزكُونْدُولكْدَه	73b/21	üzerine	اُزْرِينَه	50a/14
üç	اُج	155a/18	üfürüp	اُفْرُوب	152a/23

Ortada

› vav (و) ile yazılış;

köylüsi	كُويلوسى	13a/03	getüreyim	ك توريم م	137b/21
düşüp	دو شوب	124a/18	bölük	ب لوك	124a/09

› ötreli vav (ؤ) ile yazılış;

küçük	كُچك	162b/14	döşelüdir	دُشْلُودِر	22a/02
dürlü	دُزلُو	7a/09	yüzlü	يُزلُو	89b/17
dögülmek	دُكُولْمَك	114b/12	güzellikde	كُوزْلَكْدَه	89a/14

› ötre (ؤ) ile yazılış;

dönüm	دُونْم	107b/21	üfürüp	اُفْرُوب	152a/23
-------	--------	---------	--------	----------	---------

› işaretsiz yazılış;

bölükleri	ب ول كلى	75b/18	gördükden	كوردكدن	103b/21
-----------	----------	--------	-----------	---------	---------

Sonda

› vav (و) ile yazılış;

gözlü	كوزلو	162b/14	yerlü	پرلو	31a/02
incü	انجو	85a/12	berü	برو	148b/21

› ötreli vav (ؤ) ile yazılış;

ötürü	اوتورؤ	58b/17	dürlü	دورلؤ	7a/09
gerekli	كركلؤ	63a/23	gizli	كيزلؤ	45b/10
yüzlü	يوزلؤ	89b/17	dikilü	دكلؤ	3b/08

1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

Türkçedeki p, ç, g, ñ sesleri Arap alfabesinde karşılık bulamadığı için Arap harfleriyle yazılmış metinde bu seslerin fonetik özelliklerini tespit etmek son derece güçtür.

1.2.1. p ünsüzünün yazılışı

Türkçe ve Farsça kelimelerin başında, düzenli olarak p (پ) işaretiyle gösterilmiştir.

pādişāh	پادشاه	24b/01	pāk	پاک	21b/21
pāre	پاره	86a/05	peder	پدر	82a/06
pençe	پنجه	145a/03	pamuğ	پاموق	17a/14
paşa	پاشا	72b/01			

İç seste p (پ) ve b (ب) işaretleriyle gösterilmiştir.

kapu	قپو	132a/06	arpa	ارپه	48a/07
yapduğı	يابدوغ	110b/17	şarpdır	صربدر	15b/09
kağacı	قباغی	142b/09	kağadup	قبادوب	147a/15
köpek	كوپك	148b/01	köpük	كوپك	3b/10
tipi	تبی	12a/06	toprak	طوپراق	34a/21

Kelime sonunda p (پ) ve b (ب) işaretiyle gösterilmiştir.

küp	كُؤِبْ	9a/23	şaplanup	صَبْلَانُؤِبْ	30b/19
öpüp	اُؤِؤِبْ	39b/01	şıkup	صِقُؤِبْ	44b/05
aşup	اَصُؤِبْ	179a/18	şarp	صَرَبْ	32a/07

1.2.2. ç ünsüzünün yazılışı

ç (چ) ve c (ج) işareti ile gösterilmiştir.

Başta

› ç (چ) ile yazılış;

çağırup	چَاغِرُؤِبْ	173b/08	çağlayup	چَاغْلَايُؤِبْ	178a/08
çağ	چَاغْ	10a/22	çetin	چَتِينْ	30b/23
çift	چِفْتْ	27b/02	çok	چُؤُقْ	8a/01

› c (ج) ile yazılış;

çeteler	چَتَه لَرْ	143b/16
---------	------------	---------

Ortada

› ç (چ) ile yazılış;

içerü	اِچِرُؤْ	39a/03	şaçma	صَاچْمَه	142b/12
açar	اچَارْ	97b/17	göçüp	كُؤِچُؤِبْ	154a/20

› c (ج) ile yazılış;

koçuşdılar	كُؤِچُشْدِيلَرْ	158b/23	koçup	كُؤِچُؤِبْ	149b/14
göçeri	كُؤِچِرِي	87a/11	göçer	كُؤِچَرْ	88b/05

Sonda

› ç (چ) ile yazılış;

ir ve giç	اِيرُؤِکِيچْ	22b/21	koç	كُؤِچْ	4a/20
-----------	--------------	--------	-----	--------	-------

› c (ج) ile yazılış;

iç	اِچْ	9a/01	şorguç	صُرْغُؤُچْ	149b/15
göç	كُؤِچْ	14a/05	kılıç	كَلِچْ	87a/04

ağaç اِغَاجٌ 14b/21 dinç دِنْجٌ 137b/17

1.2.3. t ünsüzünün yazılışı

t ünsüzü ince sıradan ünlülerin yanında t (ت), kalın sıradan ünlülerin yanında ṭ (ط) ile yazılmıştır.

Başta

› t (ت) ile yazılış;

tepelər تَيْپَةٌ 76b/23 tümen تَوْمَنْ 171a/21

timür تَيْمُورُ 40b/02 tipi تَيْبِي 12a/06

› ṭ (ط) ile yazılış;

tağ طَاغٌ 34a/07 taqımı طَاقِمِي 45b/06

ṭamarı طَمَارِي 143a/19 ṭamla طَمْلَةٌ 28b/21

Ortada

› t (ت) ile yazılış;

göster كُؤْسْتَرُ 154b/02 deprete دِپْرَتَهْ 5a/22

ister اِسْتَرُ 179b/05 gitdi كِئْدِي 78b/01

› ṭ (ط) ile yazılış;

aṭa اَطَهْ 34a/01 ḳaṭır قَاطِرُ 47b/04

oṭada اوطه ده 104a/21 oṭaḳ اوطاڭ 186a/22

Sonda

› t (ت) ile yazılış;

çift چِ فِت 27b/02 dört دُؤْرْتُ 3b/05

igit اِيكِيْتُ 13a/01

› ṭ (ط) ile yazılış;

ṣomaṭ صُمَاطُ 90b/16

Ancak bazı örneklerde kalın sıradan ünlülerin yanında da t (ت) işaretinin kullanıldığı görülür.

taçılıp	تَقْلُوبُ	20a/12	tuz	تُوْزُ	3b/09
atılıp	أَتْلُوبُ	66a/19	çurtulmuş	قُوْرُتْلُمِشْ	143a/07

1.2.4. s ünsüzünün yazılışı

s ünsüzü ince sıradan ünlülerin yanında s (س), kalın sıradan ünlülerin yanında ş (ص) ile yazılmıştır.

Başta

› s (س) ile yazılış;

sekiz	سَكْزُ	12b/11	söz	سُوْزُ	95a/01
sever	سَوْرُ	41b/14	söyletmege	سُوْيَلْتَمَكَة	131b/16

› ş (ص) ile yazılış;

şaçma	صَآچْمَة	142b/12	şorguç	صُرْغُوْجُ	149b/15
şulanup	صُوْلُنُوْبُ	180b/15	şagup	صَاغُوْبُ	6a/17

Ortada

› s (س) ile yazılış;

göster	كُوْسْتَرُ	154b/02	ister	اِيْسْتَرُ	93a/11
kesüp	كَسُوْبُ	147b/20	eser	اَسْرُ	53b/10

› ş (ص) ile yazılış;

aşup	اَصُوْبُ	179a/18	şuşadıķca	صُوْصَادِقْجَة	48b/15
başup	بَاصُوْبُ	53b/20	uşanup	اُوْصَانُوْبُ	100a/09

Ancak bazı durumlarda kalın sıradan ünlülerin yanında da s (س) işaretinin kullanıldığı görülür.

ıssı	اَسِّي	10b/21	başsız	بَاشْ سِيْرُ	144a/06
ķaysı	قَ ي سِي	83b/19			

1.2.5. k ünsüzünün yazılışı

İnce sıradan ünlülerin yanında k (ك), kalın sıradan ünlülerin yanında k̄ (ق) ile yazılmıştır.

Başta

› k (ك) ile yazılış;

büyük	بُيُوكْ	5a/04	çeyrek	چَيْرَكْ	42a/23
degenek	دَكَنَكْ	132a/11	eksik	اِد سَكْ	136b/06

› k̄ (ق) ile yazılış;

kışlak	ق شلاق	89a/01	kırk	ق رُق	2a/05
karuşuk	ق ر و شوق	12a/05	kavuk	ق اوق	12b/12

Ortada

› k (ك) ile yazılış;

bekçi	بَكْچِي	109b/18	ekin	اَكِينْ	7b/06
sekiz	سَكْز	12b/11	iki	اِي كِي	2a/23

› k̄ (ق) ile yazılış;

akın	اَقْ يِن	136b/11	arçada	اَرَقَهْ دَه	39a/07
toğuz	طُقُوزْ	29a/21	oğumak	اُوقُومُقْ	51a/17

Sonda

› k (ك) ile yazılış;

çömlek	چُومَلَكْ	28b/18	çörek	چُورَكْ	26a/02
etmek	اَتْمَكْ	69b/16	degenek	دَكْ نَكْ	132a/11

› k̄ (ق) ile yazılış;

oğumak	اُوقُومُقْ	51a/17	kışlak	ق شلاق	89a/01
tavuk	طاوق	51a/23	açık	اچق	35b/07

Aşağıdaki örnek, kalın sıradan ünlülere sahip olduğu halde ince sıradan ekle yazılmıştır.

çıkardıkları **چقاردقلىرى** 143b/05

Yabancı köklerden Türkçe eklerle yapılmış türetmeler, çekim ekleri de alarak Türkçenin kullanımına uydurulmuştur.¹⁴

dīvāneligi 106a/13	hem-civārlığından 40a/04	güşādelikte 164b/09
ḡayr-endişlikde 172b/11	re' āyā-perverligi 46a/10	şeh-zādeliginde 41a/01
yegāneligin 176a/05	bergeşteligine 160b/03	bī-'ārlığı 91b/04
dil-şādılıklar 180a/03	fuzūllığını 49a/20	güstāhlığını 36b/08
ḡoşlığı 91b/14	muḡtāçlığını 6b/16	nādānlığını 176a/10
rüsvāyılıkla 131b/19	sengistānılıktır 3b/08	şādılıklar 104b/19

Eserde her ne kadar ikili şekiller kullanılsa da dilimiz kendi işleyiş kanunu içinde, her devresinde olduğu gibi sağlam bir şekilde var olan damak uyumu bakımından etkisini yabancı asıllı kelimelerde de göstermiştir.¹⁵

Eserde kullanılan ikili şekiller:

bī-ḡayālıktır	بى حىيالقدىر	94a/03	bī-ḡayālığı	بى حىيالغى	91b/03
āşinālık	اشيناللىق	115a/06	āşinālıq	اشينالىق	143b/22
zābiḡlik	ظاب طلك	181b/15	zābiḡlıq	ظابطلوق	116a/22
ḡastelik	ḡastelik	80a/08	ḡasteligı	ḡasteligı	161b/18

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere daha çok alıntı kelimeler için söz konusu olan ikili (veya çok şekilli) kullanımlar, bazı örnekler için kelime tabanlarındaki fonetik gelişmeye, en azından bir çeşitliliğe işaret ederler.¹⁶

1.2.6. g ünsüzünün yazılışı

¹⁴ Sevgi Özel, *Türkiye Türkçesinde Sözcük Türetme ve Birleştirme*, TDK Yayınları, Ankara, 1977, s. 45.

¹⁵ M. Mehdi Ergüzel - Ayşe Aydın, "Eski Anadolu Türkçesinde Yapım Ekleriyle Türkçeleşen Arapça, Farsça Kelimelerin İmlası ve İbn Âdil Melhamesinden Yansımalar", *Uluslararası Eski Anadolu Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri 1-2 Aralık 2010*, İstanbul, 2013, s. 168.

¹⁶ Musa Duman, "Eski Türkiye Türkçesi Dönemine Ait Bazı Metinlerdeki Dil Uyumu Ayrık Örnekler Üzerine", *Makaleler, Eski Türkiye Türkçesinden Osmanlı Türkçesine*, Kesit Yayınları, 2008.

İnce sıradan ünlülerin yanında g (ك), kalın sıradan ünlülerin yanında ğ (غ) ile yazılmıştır.

Başta

› g (ك) ile yazılış;

geçid	كَجِدْ	142a/21	gerçek	كَرْجَكْ	98b/02
gice	كِيْجَهْ	10b/02	göñül	كُوْغُلْ	77b/01

Ortada

› g (ك) ile yazılış;

degenek	دَكَنَكْ	132a/11	birliği	بِرْلِيْكِيْ	65b/12
gögüsine	كُوْغُوْسِيْنَهْ	25a/04	gördüğü	كُوْرْدُوْغِيْ	173a/02

› ğ (غ) ile yazılış;

ağır	اَغْرْ	99b/02	çağırıldı	چَاغْرِيْلْدِي	169a/05
bağışlar	بَاغِيْشْلَرْ	49a/22	dargınlık	دَارْغِنْلِيْقْ	36b/05

Sonda

› g (ك) ile yazılış;

beg	بَكْ	15a/02
-----	------	--------

› ğ (غ) ile yazılış;

sancağ	سَنَجَاغْ	5a/18	ağ	اَغْ	27b/02
şag	صَاغْ	145a/01	taş	طَاغْ	32b/01

İnce sıradan ünlülere sahip olduğu halde eserdeki bazı kelimeler kalın sıradan eklerle yazılmıştır. Bu Türkçe örneklerde fonetik uyumsuzluk görülür. Ek öncesi hece ünlüsüne göre dil uyumu bozulmuştur.¹⁷

virildiğinden	وِيْرْلِيْدِيْغِنْدَنْ	155a/01	gitduğın	كِيْتْدُوْغِنْ	127b/13
görinmediğinden	كُوْرْنَمْدِيْغِنْدَنْ	139b/14	eylediği	اَيْلَدِيْغِي	167b/15
gösterdiğinden	كُوْسْتَرْدِيْغِنْدَنْ	164a/10			

¹⁷ Duman, a.g.m.

1.2.7. ñ ünsüzünün yazılışı

ñ ünsüzü kelime başında bulunmaz. Kelime içinde ve sonunda kullanılması durumunda (ك) ve (ك) işaretleri ile gösterilmiştir.

Ortada

qarañu	ق ر ا و	50b/09	añlamaq	ا د ل م ق	146a/17
aña	ا ك ا	101a/02	añlından	ا گ ل ن د ن	149b/14
añlar	ا گ ل ر	95a/08	baña	ب گ ا	70a/02
beñizlü	ب گ ز ل و	162b/14	beñzer	ب گ ز ر	22a/10
bıñar	ب گ ا ر	14a/02	yalıñız	ي ا ل گ ز	25a/01
deñizdir	د گ ز د ر	109b/10	deñlü	د گ ل و	165a/03
diñer	د ي گ ر	38a/11	döñe	د و گ ه	83b/01
göñül	گ و گ ل	77b/01	yeñi	ي گ ي	74b/03
öñine	ا و گ نه	28a/09	saña	س گ ا	168b/02
şoñra	ص گ ر ه	53a/01	süñü	س و گ و	14a/19
tañrı	ت گ ر ي	44b/10	yaña	ي گ ا	39b/21

Sonda

ağalarıñ	ا غ ا ل ر ك	184a/13	aldıñ	ا ل د ي ك	76b/10
biriniñ	ب ر ي ن ك	146b/01	ülüñ	ا و ل و گ	154b/03
variñ	و ا ر ك	154b/02	biñ	ب ي ك	48a/02
yarıñ	ي ا ر ك	103a/08	yazınıñ	ي ا z ي ن ك	9a/22

Türkiye Türkçesinin yazı dilinde gerek ilgi eklerinde gerekse iç ve son seslerde ñ'ler n olmuştur.¹⁸

¹⁸ Saadet Çağatay, "Türkçede ñ~g sesine dair", **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1954, s. 27.

İKİNCİ BÖLÜM

1. SES BİLGİSİ

Dil zaman içinde ses, ek, kelime hazinesi ve söz dizimi bakımından değişime uğrar. Bu değişimin ardında daha az enerji ile daha çok şey yapma arzusu yatmaktadır ki böylece insanların dilleri tekamül etmekte ve daha ölçünlü bir hâl almaktadır. Tarihî metinlerin incelenmesinin bir amacı da bu değişimi gözler önüne sermektir. Bu incelemeler neticesinde dilin tarihî seyri, tarihî seyrinden hareketle de kullanıcılarının temayülleri ortaya konur. Dolayısıyla dil incelemeleri, özellikle tarihî dönem incelemeleri, bir milletin kültür tarihinin meydana çıkarılmasında önemli bir yer tutar.

1.1. Ünlüler

Ünlüler, bir dilin estetiği olarak kabul edilmektedir. Bir dilin estetiği de o dilin ünlülerinin çokluğu ve çeşitliliğiyle doğru orantılıdır.¹⁹ Türkçe ünlüleri bol bir dildir.²⁰ Bu bolluğu eserin imlasından tespit edilebilen şu ünlülerde görebilmekteyiz: a, e, ı, i, o, ö, u, ü. Ancak, devre sonlarına doğru i'li şekillerin yanında kapalı e'li örneklere de rastlanmaktadır.²¹ Kapalı e'nin varlığından söz edilse de varlığı kabul gören bu ünlünün tespiti mümkün değildir. Eski Türkçeden bu yana i ve e ünlüleri, ikili gelişme göstermiştir. Aynı kelimedede hem i hem de e ünlüleri yer almıştır. Kapalı e'nin varlığı kesin bir sonuca bağlanabilmiş değildir.²² Ayrıca yüz yılı aşkın bir süredir tartışılan bu konunun tarihî metinlerde tespiti ve gösterilmesi üzerinde birlik yoktur.²³

1.1.1. Uzun ünlüler

Eski Türkçede birincil uzun ünlülerin bulunduğu kesin olarak ispatlanmıştır ve kabul görmüştür.²⁴ Bu uzunluklar; Yakutça, Halaçça ve Türkmencede devam etmektedir.²⁵ Aradaki devreyi temsil eden Eski Anadolu Türkçesinde de bu uzunlukların bazılarının

¹⁹ M. Volkan Coşkun, **Türkçenin Ses Bilgisi**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 41.

²⁰ Doğan Aksan, **Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını**, Bilge Yayınevi, Ankara, 2001, s. 68.

²¹ Mustafa Özkan, **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995, s. 91.

²² Zeynep Korkmaz, "Eski Osmanlı Kaynaklarının Yayınında Transkripsiyonla İlgili Değerlendirmeler", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, C I, TDK Yayınları, Ankara, 2005, s. 483.

²³ Mustafa Argunşah, "Harezmi Döneminde e/i Sorunu", **Dil Araştırmaları**, S. 6, s. 47.

²⁴ Osman Nedim Tuna, "Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller", **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1960, ss. 213-282.

²⁵ Talat Tekin, **Ana Türkçede Asli Uzun Ünlüler**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1975, s. 220.

korunduğu tespit edilmiştir.²⁶ Ancak her metinde hatta aynı metinde bile farklılık gösterebilen değişik imlalar verilebilmektedir.

Metinde Arap ve Uygur imlasının birlikte kullanılması, Türkçe kelimelerdeki uzun ünlülerin ortaya konulmasını engellemektedir.

1.1.2. Ünlü uyumları

Türkçe kelimelerdeki ünlüler, kalınlık-incelik ve düzlük-yuvarlaklık bakımından belirli bir uyum içinde bulunurlar. Kalınlık-incelik uyumu, Türkçenin her devrinde kendini gösterir. Ancak düzlük-yuvarlaklık uyumunun kural haline gelebilmesi, Osmanlıcanın sonlarında mümkün olabilmektedir. Bu uyum, kalınlık-incelik uyumuna göre zayıf bir uyumdur.²⁷

1.1.2.1. Damak uyumu

Türkçe kelimelerde var olan kalınlık-incelik uyumu, eserde bazı örnekler dışında tam olarak görölmektedir.

açılmayup 38b/04, adına 4a/09, oturtdılar 130b/12, oğumışlarıñ 183a/08, varamayup 133a/13, uyumayup 161b/12, yoğladım 111a/13, yolladılar 43b/09, ağındısına 20b/22, çağrışdılar 147a/20, ölmeyenleri 120b/05, bilmediler 170b/05, söyledikte 46a/17, üleşdirir 27b/12, köprileriñ 49b/11, yedikden 42b/23, yetişdiler 128a/20, biçdürüp 123b/15, çekildükde 155b/04, döndürmeleri 45a/22

Eserdeki bazı Türkçe kelimelerde damak uyumuna aykırı bir şekilde kullanım görölmektedir:

virildiğinden 155a/01, görünmediğinden 139b/14, gitduğım 127b/13, çıkardıkları 143b/05, eylediğı 167b/15, 168a/09, gösterdiğinden 164a/10, anıñçün 16a/06, umarken 182b/21, yaturken 68b/02

1.1.2.2. Dudak uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde dudak uyumu bugünkü duruma göre epeyce bozuktur.²⁸ Düz bir ünlünün yanındaki ünsüzün etkisiyle yuvarlak sıradan bir ünlüye dönüşmesi²⁹ ünlü

²⁶ Zeynep Korkmaz, “Eski Anadolu Türkçesinde Asli Ünlü Uzunlukları”, *DTCF Dergisi*, S. XXVI, C 1-2, ss. 49-84.

²⁷ Leyla Karahan, *Erzurumlu Darîr Kıssa-i Yûsuf (Yûsuf u Züleyhâ) İnceleme-Metin-Dizin*, TDK, Ankara, 1994, s. 45.

²⁸ Hatice Şahin, *Eski Anadolu Türkçesi*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2003. s. 38.

²⁹ Zeynep Korkmaz, *Grammer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara, 1992, s. 174.

yuvarlaklaşması olarak tanımlanır. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinin fonetik bakımdan gösterdiği en önemli özellik, düzlük-yuvarlaklık bakımından vokal uyumunun zayıf olması ve vokallerde genellikle bir yuvarlaklaşma eğiliminin bulunmasıdır.³⁰

Eserdeki dudak uyumu, Eski Anadolu Türkçesindeki gibi bozuktur. Ünlülerdeki genel yuvarlaklaşma eğilimi ve bazı eklerin devamlı düz veya yuvarlak ünlü ile kalıplaşması uyumu bozan asıl etkenlerdir. Dudak uyumunu bozan bu sebepler tabanlarda ve eklerde olmak üzere iki başlık altında incelenebilir.

Tabanlarda

Yuvarlaklık ve Yuvarlaklaşma

Bir sebebe bağlı kalmadan Eski Türkçe devresinden beri devam eden yuvarlaklık; karuşuk 12a/05 kendü 73b/02, getürdüp 74b/23, girü 135a/01, karşınu 50b/09, karşı 184a/07, altun 85a/13, berü 128a/05, incü 85a/12, eyü 42a/13

Eski Türkçedeki G sesinin erimesi sonucu Eski Anadolu Türkçesinde ortaya çıkan yuvarlaklaşmalar; kapıg > kapu 16b/17, tillig > dillü 169b/05, gizlig > gizlü 45b/10, tatlıg > tatlu 169b/05

Bunun yanında az sayıda örnekte ünlünün düzlüğünü koruyarak uyuma girdiği de görülür; çerig > çeri 9a/15, tirig > diri 137b/20

+GARU ekindeki G'nin düşmesi sonucu oluşan yuvarlaklaşmalar; içgerü > içerü 102a/07, ilgerü > ilerü 148a/01

Dudak ünsüzlerinin yanındaki ünlüyü yuvarlaklaştırması; timür 40b/02, tavuğ 51a/23, pamuğ 17a/14, kavuğ 12b/12

Düzlük ve Düzleşme

Eski Türkçeden beri devam eden ikinci hece düzlüğü; yürimekle 180b/11, yüriş 143b/11

Bu kelimelerden bazıları eserde yuvarlak ünlülü olarak da görülebilmektedir; yürüyüp 64b/16

Eklerde

³⁰ Faruk Kadri Timurtaş, **Makaleler (Dil ve Edebiyat İncelemeleri)**, haz. Mustafa Özkan, TDK Yayınları, Ankara, 1997, s. 255.

Yuvarlak ünlü bulunduran ekler

Fiilden isim türetme eki +mUr; yağmurlık 162b/22

Fiilden isim türetme eki -UK; karşışuk 12a/05

Çatı eki -GUr; irgürdi 4a/06

Çatı eki -Ur; kaçurdi 99b/18, yetürüp 44b/09, göçürdiler 144a/03, geçürdiler 179b/03

Çatı eki -dUr; itdürüp 129b/15, biçdürüp 123b/15, bindürdi 124a/17, geydürüp 74b/23, inandurup 168b/19, indürüp 148a/12, itdürdiler 135a/01, kaldurup 39b/18, karşışdurup 42a/05, oğıtdurup 48b/04

Geniş zaman eki -Ur; açılır 89b/04, alur 15b/13, alınur 36a/06, çalınur 28a/07, dolanur 14b/20, kamaşur 23a/09, söylenür 16b/05, bilür 52b/13, dilleşürdi 96a/11, dinilür 33b/11, eglenürken 37a/11

I. kişi iyelik eki +(U)mUz; ardumuzdan 139b/08

II. kişi iyelik eki +(U)ñUz; biriñüzüñ 27b/13

Kişi eki -sUn; kalsun 101a/03, varsun 98b/05, yarlıgasun 26a/05, eylesün 82a/05, gelsün 58a/10, virsün 44b/11

Kişi eki -Uz; eylerüz 73b/05, iderüz 119b/04, idünürüz 122b/09, virürüz 128a/16

Kişi eki -(A)vUz; koyavuz 92b/13, olavuz 27b/09, gelevüz 7a/07, idevüz 65a/06, virevüz 102b/10

Kişi eki -(y)AlUm; batalum 27b/06, idelüm 27b/07

Ulaş eki -(y)Up; açup 4a/05, ağlaşup 149a/20, aldanup 137b/14, inandurup 168b/19, kaynatup 37a/11, bildirüp 141b/01, delüp 10b/23, diküp 6a/08

Ulaş eki -(y)U; ağlayu 104a/14, diyü 52a/01

Sıfat-fiil eki -dUK; alduğı 128b/10, çıktuğı 168a/09, uğraduğını 135a/18, varduğımızda 40b/07, işidildüğü 126a/06, söyleşdüğini 37b/19, virdüğü 49b/07, bildüğü 94a/23, gitdüğü 142a/14

Tür değiştirici ek +IU;

taşlı dillü halim ve selim bir kimesne 169b/05

şag tarafda bir yerlü kaya üzerine 31a/02

her vechile bir gerekli adem idi 63a/23

şah gizli bir yerde oturup 45b/10

buğday beñizli küçük gözlü kimesne idi 162b/14

hazır amade cenge yararlı ata 101b/10

ser-ā-ser kaplı post-ı semmür ilbās olunup 75b/17

İsimden isim türetme eki +IUK; kışluk 15a/23

Gereklilik kipi -mAIU; olmalıdır 149b/08, gelmeli 101b/17, görülmelidir 126b/08, itmelidir 97b/23

Düz ünlü bulunduran ekler

Tür değiştirici ek +II; köyli 19b/06, gönüllü 77a/16, gözli 27b/02, yollı 73b/06, ağılı 15b/23

İsimden isim türetme eki +IIK; günlük 36b/21, kürtligi 111b/19, ürkündülikde 73b/21, çoklıkdır 99a/01, dostlık 43b/17, kuşlık 41a/19, yağmurlık 162b/22,

Zaman eki -dI; bozdı 135a/05, buldı 18a/23, buldurdı 121b/02, doğdım 89a/15, doldılar 103a/18, dutdı 146b/15, inandurdı 112b/18, koydı 67b/11, şokdı 73b/02, sürdürdiler 15a/17, sürdürdü 68a/06, döndü 41b/08, düşdü 152b/09, geydi 20a/21, göçürdiler 144a/03, gördü 27b/15, görüşüldü 38a/16, öldiler 102b/20

Sıralama sayısı kategori eki +(U)nCI; üçüncü 23b/14, dördüncü 36b/12, toközuncü 37a/11, onuncü 36a/21

Zaman eki -mIş; bozulmuşlar idi 145b/08, bulmuş 6b/14, komuş 27b/21, bulunmuş 132b/02, kırtulmuş 143a/07, okumışların 183a/08, konulmuş idi 165a/12, buyurmuşlar 5b/14, görmüş 11a/17, çökmüşdür 49b/02, düşmüş 14a/14, görmüş 11a/17, görüşmüşler idi 60a/09, götürmüş idim 37b/05

İşletme eki +I; toközü 94b/02, toprü 139a/11, tozü 83a/11, ucı 33b/08, kapuyı 58b/23, korıuyı 9a/17, şuyı 28b/20, uyıuyı 162b/20, üçü 21b/04, devletlüyi 28b/19, kendüyi 18a/22, ölümi 65b/21, korıkusından 59a/19, ordusu 139b/18, güürldüsü 5b/13, köylüsü 13a/03, sözi 44b/06

Ulaç eki -(y)ICAK; bulıcağ 127b/17, olıcağ 183a/20, göricek 138b/06

Fiilden isim türetme eki -(y)ICI; sürücisi 75a/20, sürücüleri 81a/09, idüci 94a/16

Hem düz hem de yuvarlak ünlü ile gelebilen ekler

Gereklilik kipi -mAIU / -mAI;

varmalıdır 75b/11 - olmalıdır 149b/08

Geniş zaman eki -(I)r / -(U)r;

üleştirir 27b/12 - bilür 4a/21

Öğrenilen geçmiş zaman eki -mIş / -mUş;

görmüş 13b/13 - görmüş 22a/09, olmuş 58a/23 - olmuş 20b/02

Görülen geçmiş zaman eki -dI / -dU;

gördü 80b/06 - gördü 146a/16

Tür değiştirici ek +II / +IU;

yollı 73b/06 - yollu 170b/15, gözli 27b/02 - gözli 162b/14

gizli 89b/21 - gizli 45b/10, belli başlı 85a/14 - bellü başlı 142b/23

İsimden isim yapma eki +IIK / +IUK;

dostlık 43b/17 - dostluk 63a/04

Fiilden isim yapma eki -I / -U;

yazı 132a/17 - yazı 13a/17

Fiilden isim yapma eki -IcI / -UcI;

sürücisi 75a/20 - sürücüleri 81a/09

Fiilden isim yapma eki +IK / +UK;

delikli kaya 14b/04 - delikli taş 16a/05, çarışıklık 55b/20 - çarışık 12a/05

Çatı eki -(I)l / -(U)l;

buyurılıp 121b/09 - buyurulduğı 121b/08, irilür 33a/09 - irülmedi 83b/12

görülüp 135b/10 - görülüp 128a/11, kurulup 165b/04 - kurulup 83a/11

koşılıp 40b/05 - koşulup 86b/11

Çatı eki -dIr / -dUr;

kaldırmadan 153a/23 - kaldurup 39b/23, itdirüp 171b/17 - itdürdi 39b/06

karışdırmayup 127a/18 - karışdurup 42a/05

Çatı eki -(I)ş / -(U)ş;

irişüp 88a/02 - irüşüp 6a/09, görüşüp 167a/09 - görüşüp 115a/04

Çatı eki -(I)n / -(U)n;

görünür 108a/01 - görünür 95b/01, bulunan 173b/10 - bulunur 117b/05

idinüp 137a/17 - idünürüz 122b/09

Çatı eki -Ir / -Ur;

geçirüp 97a/06 - geçürüp 60b/18

I. Çoğul şahıs eki +Iz / Uz;

viririz 141b/23 - virürüz 128a/16, olurız 122b/21 - oluruz 167a/21

ideriz 91a/18 - iderüz 67a/04

Belirtme hal eki +(n)I / +(n)U;

anı 135a/03 - anu 51b/01, bunu 78a/01 - bunu 20b/09

I. Çoğul şahıs iyelik eki +ImIz / +UmUz;

sözimizi 125a/20 - sözüümüzi 67a/20

III. Tekil iyelik eki +(y)I / +(y)U;

öñine 42a/04 - öñüne 169b/01, uğrına 56a/02 - uğruna 112a/03

sözi 38a/18 - sözüni 27b/20, ucında 8b/02 - ucunda 21b/05

Vasıta eki +Ile / +Ule;

güçile 44a/04 - güçüle 144a/21

Sıfat-fiil eki -dIK / -dUK;

oldıkları 11b/20 - oldukları 72b/14, virdiği 70b/05 - söyleşdüğini 37b/19

idigini 165a/08 - idüğü 24a/12, oturdığım 40a/11 - oturduğum 40b/16

Zarf-fiil eki -IcAK / -UcAK;

göricek 145a/04 - görücek 101b/05, olıcağ 123a/16 - olucağ 24b/02

Eserdeki dudak uyumu, damak uyumu kadar yaygın ve kesin bir manzara gösterememiş ve yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere bazı ses olaylarına karşı koyamayarak bozulmuştur.

1.2. Ünsüzler ve Ünsüz uyumu

Eserin imlasından tespit edilebilen ünsüzler şunlardır: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, ĩ, ĵ, j, k, k, l, m, n, ñ, p, r, s, ş, ş, ş, t, t, v, y, z, z, z, z.

Ünsüzler arasındaki ötümlülük-ötümsüzlük uyumu Türkçenin eski dönemlerinde görülmemektedir. Aynı uyumsuzluk Osmanlı Türkçesinde de devam etmektedir. Ötümlü şekilleriyle kalıplaşmış olan ekler kelimenin kök veya tabanı ötümsüz bir ünsüzle de bitse her zaman ötümlü olarak kullanılır.

Bulunma durum eki +dA; aralıkda 26b/22, ayağda 122a/06, başda 39a/07, şundukda 39b/01, ürkündülikde 73b/21, gökde 83a/21, gösterişde 49a/14

Ayrılma durum eki +dAn; kılıçdan 61b/17, kuşdan 111b/09, şavaşdan 6a/04, açlıktan 147a/22, çömlekdən 28b/20, gedikden 157b/14, işden 137b/08

Görülen geçmiş zaman III. tekil kişi eki -dİ; şokdı 73b/02, bırağdı 18a/22, kaçdı 138b/23, tağdı 149b/16, tıtdı 39b/04, gitdi 158b/05, yetişdi 127b/15, bitdi 103a/07, çekdi 89b/23, düşdi 152b/09, geçdi 20a/20

Görülen geçmiş zaman III. çoğul kişi eki -dİAr; kaçdılar 99b/11, koşuşdılar 158b/23, oğıtdılar 160b/06, tıtdılar 147b/06, ağlaşdılar 149a/18, yetişdiler 128a/20, çekdiler 156b/05, düşdiler 117a/01, irişdiler 28a/06, söyleşdiler 39b/21

Bildirme eki +dİr; ipekdir 57b/14, ağaçlıktır 34b/08, kuşdır 111b/08, şarpdır 15b/09, şovuğdır 30a/12, yoğdır 4a/10

Çatı eki -dİr / -dİr;

biçdürüp 123b/15, itdirdiler 123a/14, itdürdiler 135a/01, oğıtdurup 48b/04 üleşdirir 27b/12, yığdırup 157b/14, yapdırup 158b/06, karışdırmayup 127a/18, karışdurup 42a/05

Birkaç örnekte ünsüz uyumu görülmektedir: göz açtırmayup 78a/15, gözlerine kestirdiler 152a/15

İsimden isim yapma eki +cİ;

aşcı 26b/11, topcı 53a/07, yaşağcılara 113a/11, çarğcı 106a/02

Birkaç örnekte ünsüz uyumu görülmektedir: etmekçi 110b/16, bekçi 113a/10

1.3. Fonetik Hadiseler

1.3.1. Ötümlüleşme

Eserde ünsüzlerin ötümlüleşmesi olayı; t/d, k/g, k/ğ, ç/c, p/b ünsüzleri arasında tespit edilmiştir. p, ç, t, k, k ötümsüz ünsüzleri ile biten Türkçe kelimeler, ünlü ile başlayan ek aldıklarında ötümlüleşmektedir.

ağalık+ı > ağalığı 56a/07, ağırlık+ı > ağırlığı 64b/15, ağlat-an > ağladan 104a/13, aık+ı > ağı 80a/11, aıklık+ı > aıklığı 124b/13, ayak+ı > ayağı 13a/17, babacık+ım > babacığım 96b/08, bağırsak+ına > bağırsağına 48b/14, barmaık+ında > barmağında 111a/23, bayrak+ı > bayrağı 165b/04, birlik+i > birliği 65b/12, bölük+i > bölüğü 27b/12, cep+inde > cebinde 131a/02, çekirdek+i > çekirdeğı 22a/04, çiftlik+ine > çiftliğine 119a/01, çok+ı > çoğı 102b/20, çömlek+i > çömleğı 29a/08, delik+i > deliğı 29a/08, direk+i > direğı 28b/04, enik+ım > eniğim 6b/01, eşik+e > eşiğı 58a/10, etek+isi > eteğısi 73b/02, etmek+ini > etmeğini 50b/10, işit-en > işiden 9a/06, kanat+ı > kanadı 142b/08, kapak+ı > kapağı 142b/09, kaymak+ı > kaymağı 6b/03, kirpik+i > kirpiğı 31a/19, koltuk+ı > koltuğı 83b/15, konak+a > konağı 38a/22, köpük+i > köpüğü 3b/10, kulaık+ı > kulağı 46b/11, kuyruk+ı > kuyruğı 5a/07, ocaık+a > ocağı 15a/14, oturt-up > oturdup 104b/06, seyirt-üp > seyirdüp 25a/13, şovuk+ı > şovuğı 19a/21, toprak+ı > toprağı 86a/07, uç+ından > ucından 3b/04, ulaık+ıyla > ulağıyla 180b/03, yürek+i > yüreğı 104b/20, kılıık+ın > kılıcın 126a/01, git-erüp > giderüp 98b/18, git-ildikde > gidildikde 147a/11

Kelime başında görülen ötümlüleşme örnekleri şunlardır:

ti-di > di-di 89a/08, ti-ledi > di-ledi 166a/17, teg-e > deg-e 7a/07, toğ-dım > doğıdım 89a/15, toğırı+dadır > doğırı+dadır 95b/04, tol-dılar > doldılar 103a/18, tütün > düttün 136b/12, keç-di > geçdi 20a/20, köz > göz 10b/20, kötür-üp > götür-üp 50b/19

Metinde, k ve g ünsüzlerini ayırmak için bazı Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde görülen üç noktalı, iki çizgili “kef”ler kullanılmamıştır. k ünsüzünün kelime başındaki durumu, Anadolu ağızlarında da farklılık göstermektedir.³¹

Ötümlüleşme gerçekleşirken ötümlü ve ötümsüz ünsüzlü örnekler nöbetleşe kullanılabilir.

³¹ Ahmet Caferoğlu, “Anadolu Ağızlarında Konson Değişmeleri”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1964, ss. 1-32.

toğrı 36b/20 - doğrıdadır 95b/04	oğaya 150a/07 - odaya 68b/02
niçe 133a/04 - nice 90b/13	işte 111b/01 - işde 102a/14
getürtüp 45a/21 - getürdüp 40b/10	itdirecek 171b/17 - iddirecek 80a/16
ťursun 38a/12 - dursa 5a/19	ķuşça 73b/02 - ķuşca 55b/02
tutup 30b/20-dutup 185b/07-dudup 73b/01	sancaķ 53a/05 - sancağ 5a/18

1.3.2. Ötümsüzleşme

Ağızda net bir sesin çıkmaması, boğumlanma sırasında ünsüzlerin titreşimlerini kaybetmesidir. Türkçede ötümlü sesler genellikle kelime sonunda bulunmaz. Türkçede kelime sonunda “p, ç, t, k” ötümsüz ünsüzleri bulunabilir. Hatta yabancı dillerden dilimize geçen kelimelerin sonunda yer alan ötümlü ünsüzler de genel olarak Türkçe ses sistemine uyarak ötümsüz ünsüzlere döner.

Ötümsüzleşme olayı Eski Anadolu Türkçesinin genel eğilimine ters düşen bir olaydır.³² Eserde de ötümlüleşmeye nazaran çok az oranda kullanılmıştır.

aķce > aķçe 151b/05, baş ağa > paşa 93a/08, dut-up > tutup 30b/20, ķuşca > ķuşça 73b/02, getürd-üp > getürtüp 45a/21, işde > işte 111b/01

1.3.3. Süreklileşme

Bu ses hadisesi, süreksiz ünsüzlerin akıcı ya da sızıcı ünsüzlere dönüşmesidir.³³ Süreklileşme olayının tarihî gelişimi Eski Anadolu Türkçesi dönemimde tamamlanmış ve dönemin bütün metinlerinde bu şekilde kullanılmıştır.

b > v

bar > var 16b/09, bar- > var- 105a/06, ber-üp > vir-üp 43b/06, seb-er > sev-er 41b/14, eb > ev 8b/11

ķ > ģ

taķı > daģı 21b/07, yoķsa > yoģsa 40b/19, aķşam > aģşam 11a/06, maşķara > maşhara 43b/04, ķalı > ģalı 36a/10

Eserdeki bazı örneklerde ķ > ģ süreklileşme hadisesi gerçekleşmemiştir.

³² Hatice Şahin, Hatiboğlu Ferahname, Dil Özellikleri-Metin-Sözlük, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Malatya, 1993, s. 8.

³³ Süer Eker, **Çağdaş Türk Dili**, Grafiker Yayınları, Ankara, 2003, s. 247.

kanı 27a/18 > hanı > hani

kanı 76a/05 > hanğı > hangi

d > y

adağ >> ayak 19b/02, ked-di >> gey-di 20a/21, bod >> boy 88b/11, edgü >> eyü 42a/13, kod-up > koy-up 39b/20, kuduruğ+ı >> kıyruğ+ı 5a/07, udıku+da > uyku+da 126a/01, yadağ >> yaya 84b/07

Eserde sürekli ve süreksiz ünsüzlü örnekler, nöbetleşe kullanılmıştır:

uykuda iken 126a/01 - uyğuyı 162b/20 yoğsa 91a/04 - yoğsa 79b/08

ağşama 10a/19 - ağışam 11a/06

Eserdeki süreklileşme örnekleri yanında şu Farsça kelimedede süreksizleşme olayı görülmektedir:

pejmürde > peçmürde 185b/15

1.3.4. Düşme

Ses düşmesi olayı; kelime başında, içinde ve sonunda ünlü ve ünsüz düşmesi biçiminde görülür. Hece düşmesi ise kelime içinde benzer ya da eş hecelerin yan yana gelmesi durumunda bu hecelerden birinin düşmesidir.

Ünlü Düşmesi

Başta; Türkçede ilk sesin ve ilk hecenin düşmesi seyrek. Ön sesteki dar seslilerin düşmesi olayı, ön sesli düşmesi olur.³⁴

uğ ol > şol 42b/12, uğ eyle > şöyle 35a/23, uğ imdi > şimdi 104a/17

Ortada; ağız+ını > ağızını 150b/09, oğul+ı > oğlı 123a/20, göñül+i > göñli 164a/04, ayur-ıl > ayrılıp 158b/23, bilür ise > bilürse 103a/13, dilleşür idi > dilleşürdi 96a/11, kuduruğ+ı >> kıyruğı 5a/07, oğulan > oğlan 57a/19, koyun+ından > koyunından 132b/07, alın+ında > alnında 13b/16, oyun-arlar > oynarlar 8b/13, añıl+ından > añlından 149b/14, bire > bre 185b/09, anıñ için > anıñçün 16a/06, umar iken > umarken 182b/21

Sonda; tağığ >> tavuğ 51a/23

Ünsüz Düşmesi

³⁴ Tahsin Banguoğlu, **Türkçenin Grameri**, TDK Yayınları, Ankara, 1995, s. 65.

Kelimeyi oluşturan ünsüzlerden birinin düşmesidir.

Türkçede kelime başındaki “y” sesinin düşmesi ve türemesi sıklıkla görülmektedir. Aynı örneklerin hem düşme hem de türemede verilmesi ise ses olaylarını tespit etmede bir karışıklık meydana getirmektedir. Bu durumda, ses olaylarıyla ilgili örnekler seçilirken kelimenin tespit edilebilen ilk şeklinden hareket etmek karışıklığı önleyecek yöntemlerden biridir.³⁵

Başta; bol- > ol-an 19b/08, yırak+dan > ırak+dan 6a/06

Ortada; keltür- >> getir- 27a/09, er-dügi > i-dügi 24a/12, oltur-dı > otur-dı 37a/14, kergek > gerek 102a/21, kulğak+ı > kulağ+ı 46b/11, ol-ğan > ol-an 19b/05, kel-gen > gelen 80b/06, yer+ge > yer+e 157b/05, bar-ğınca > var-ınca 110a/01, kel-gince > gel-ince 115b/11, şuwğar-ırlar > şuvar-ırlar 9b/23, ilgerü > ilerü 63a/01, içgerü+den > içerü+den 104a/21, kırtğar-up > kırtarup 99b/09, yüksek+cik > yüksecik 47b/08, küçük+cükden > küçüçükden 111b/19, büyük+cek > büyücek 28b/12, emgek > emek 141a/04, çiftlik > çiftlikde 121b/15

Sonda; kuruğ > kuru 30b/08, sub >> şu 33b/14, katıg > katı 125b/09, çerig > çeri 64b/07, açığ > acı+sı 166a/10, uluğ > ulu 27b/09, kapıg > kapu 132a/06, törlüg > dürlü 141a/22, yadağ >> yaya+sı 187a/01, kışlağ > kışla 80a/18, tarığlağ > tarla 170a/18, şarıg > şarı 4a/07, elig > elli 180b/11

1.3.5. Türeme

Ses türemesi, düşme olayının tersine kelimeyi genişleten bir ses olayıdır. Metinde genellikle kelime içinde görülür.

Ünlüyle biten bir köke ünlüyle başlayan bir ek getirildiği zaman araya “y” yardımcı sesi girmektedir.

di-y-eyim 9a/21, iste-y-üp 46b/19

Bu ses, “ile” edatının ekleşmesiyle düşen “i” sesinin sonucu ünlü ve ünsüz arasında korunmuştur.

sözi+y+le 68b/19, biribiri+y+le 18a/10, kızlar ağası+y+la 176a/12

³⁵ Hatice Şahin, “Türkiye Türkçesindeki Bazı Kelimelerin Başındaki “y” Sesinin Düşme mi Türeme mi Yaşadığına Dair”, 5. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, 19-22 Aralık 2012.

Bazı zamirlere, üçüncü şahıs iyelik ekine ve aitlik ekine hâl ekleri ilave edildiğinde, aralarında bir “n” sesi ortaya çıkar.³⁶ Bu “n” sesi; zamir n’si, adıl n’si veya pronominal n olarak tanımlanmaktadır.

bu+n+lar 14a/19, bu+n+ca 2a/15, o+n+lar 65a/04, o+n+da 59a/19, kendü+n+e 185b/10, kendü+n+i 12a/18

kolı+n+dan 138a/21, kulağı+n+a 70a/17, kuşağı+n+ı 51b/22, öni+n+e 28a/09, sözi+n+de 50b/17, begi+n+e 113a/15

Hâl eklerinden önceki zamir n’sinin kullanılmaması Çağatay Türkçesinin ses özelliğidir.³⁷ Eserde de bazı örneklerde Doğu Türkçesi özelliği olarak zamir n’si (pronominal n) nin kullanılmadığı gözlemlenmiştir.

bulara 28a/05, kendüden 150b/22

Bazen de “n” ünsüzü yerine “y” ünsüzü tercih edilmiştir:

beli+y+e 51b/22, kendü+y+e 10b/10

Moğolca olan nöker kelimesinde “h” ünsüzü türemiştir.

nöhkerler 96b/19

İsimden isim yapma eki olan +cıķ eki genellikle kök ve gövdelere doğrudan doğruya eklenmektedir. Fakat metnimizdeki azacıķ 45b/07 örneğinde araya +a vokali girmiştir.³⁸

Türeme, yabancı kelimeleri Türkçenin ses ve hece yapısına uydurmak amacıyla da ortaya çıkar. Türkçe kelimelerde iki ünlü yan yana bulunmadığı için, bu tür ödünç kelimelerde de iki ünlü arasına bir yardımcı ünsüz getirilir.³⁹

‘acā’ib > ‘acāyib 7a/23, ğarā’ib > ğarāyib 43b/05

1.3.6. Birleşme

Her zaman bir arada kullanılan iki kelimenin geçirdiği değişiklikten sonra yeni bir şekil alarak tek kelime haline gelmesidir.

³⁶ Vügar Sultanazade, Dil Araştırmaları, S. 15, 2014, ss. 95-104.

³⁷ Ahmet Bican Ercilasun, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004, s. 431.

³⁸ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1993, s. 155.

³⁹ Tuncer Gülensoy, **Türkçenin El Kitabı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000, s. 327.

uş ol > şol 111b/14, uş imdi > şimdi 104a/17, tag ol > degil 90a/18, yalıñ öz > yalıñız 123b/10, sekiz on > seksen 109b/18, ol arada > orada 45a/09, ol ile > öyle 111b/14, ol bir > öbir 64a/22

1.3.7. Göçüşme

Eski Anadolu Türkçesinde yaygın bir yer değişme olayı⁴⁰ olan göçüşme, kelime içinde seslerin yer değiştirmesi olayıdır. Ses aktarımı (metathese) olarak da bilinen bu olay yakın veya uzak sesler arasında gerçekleşebilir. Yer değiştiren sesler iki ünsüz ya da bir ünsüz bir ünlü olabilir. Fonetik bir olay olduğu kadar telaffuz cihazlarının fizyolojik örgüsünden de doğma bir dil gelişmesi olan metathese'in söz ve deyim zenginliği ve çeşnisi bakımından dilimiz için büyük bir önemi vardır.⁴¹

Göçüşme, diğer ses hadiselerinden çok daha mekanik olan bir değişmedir. Dillerin ses sistemlerinden kaynaklanan bir hadise olmadığı için de belirli bir ölçü ve düzene sahip olmayan metathese, dillerin ses tarihlerinin dışında yer alan bir hadisedir.⁴² Ancak bu tanımlara rağmen metathese kelimelerden kaide çıkarmak çok zordur.⁴³

alınından > ańlından 149b/14

Farsça çār-yek kelimesindeki “r” ve “y” ünsüzleri yer değiştirerek çeyrek kelimesini oluşturur: çeyrek 42a/23

Diğer Farsça bir kelimedeki örnek: perhīz > pehrīz 26a/09

Arapça kelimelerden örnekler: tefvīz > tevīz 53a/09, şūbheden > şūhbeden 19b/15, mūkāleme > mūkāmele 37b/20

Yukarıdaki bazı örneklerin eserde, göçüşme ses hadisesine uğramamış şekilleri de mevcuttur.

alında 14a/14 , perhīz 27b/17, tefvīz 125a/05

1.3.8. Geçişme

Sürekli birlikte kullanılan iki kelimenin birleşmesi olayıdır. Bu olayda ünlüyle biten bir kelime, ünlüyle başlayan diğer bir kelimeyle birleşir.

⁴⁰ Fuzuli Bayat, **Türk Dili Tarihi (Başlangıçtan Günümüze Kadar Türk Dili)**, KaraM Yayınları, Çorum, 2006, s. 193.

⁴¹ Ahmet Caferoğlu, “Anadolu Ağızlarındaki Metathese Gelişmesi”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1955, s. 1.

⁴² Günay Karaağaç, “Eski Metatez Örnekleri”, **Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, 2006. s. 85.

⁴³ Hasan Eren, “Türk Dillerinde Metathese”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1953, s. 161.

Türkçede kelime köklerinde yan yana iki ünlünün bulunması mümkün olmadığından, ünlü ile sona eren bir kelimeye ünlü ile başlayan bir ek veya kelime eklendiği zaman ünlülerden biri düşmekte ve bir birleşme meydana gelmektedir. Bu birleşme geçici olabildiği gibi, kalıcı nitelikte kelimeler de ortaya çıkarmaktadır.⁴⁴

ne eyle-di > neyle-di 30b/01, ne ise ne > nesne 38a/11, ne için > niçün 42a/14, bu ara > burada 111a/11, bu ile > böyle, şu ile > şöyle 38a/12

1.3.9. Ünsüz kaynaşması

Kaynaşma, söz içinde yan yana bulunan iki ünsüzün birleşip tek foneme gelişmesi olayıdır.⁴⁵ Eski Türkçeden beri n ve g sesleri arasında görülen kaynaşma Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi eserde de kendini göstermiştir.

sen+ge > saña 134a/19, ben+ge > baña 174a/05, anga > aña 181a/15, yanga > yaña 39b/21, buña 186b/19

1.3.10. İkizleşme

Bazı seslerin düşmesi ya da değişmesi sonucu bir ikizleşme görülmektedir.⁴⁶ “elli” ve “ıssı” kelimeleri Eski Türkçeden Batı Türkçesine geçerken eklerin başındaki ve hece sonundaki g ve ğ’ler düştüğü için o düşüşün izi olarak “l” ve “s” ünsüzleri ikizleşmiştir.⁴⁷

elig > elli 180b/11

ısg > ıssı 10b/21

1.3.11. Ayrışma

18. yüzyıl için önemli fonolojik özelliklerden biri de bazı eklerde geniz ünsüzü “ñ”nin diş ünsüzü “n”ye dönüşmeye başlamasıdır. Bu, bilindiği gibi İstanbul ağızını diğer Anadolu ağızlarından ayıran temel hususiyetlerdendir.⁴⁸

Geniz ünsüzü “ñ”nin “n”leşerek ayrışma aşamasında olduğu görülmektedir. Her iki durum da metnimizde örneklendirilmiştir.

babañı 25a/15 - babanı 106a/03

aña 144b/19 - ona 65a/01

⁴⁴ Faruk Kadri Timurtaş, “Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri”, *TM*, C XVIII, 1976, s. 340.

⁴⁵ Talat Tekin, *Orhon Türkçesi Grameri*, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi, İstanbul, 2003. s. 77.

⁴⁶ Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000, s. 109.

⁴⁷ Ergin, a.g.e., s.64.

⁴⁸ Hayati Develi, “18. Yüzyıl Türkiye Türkçesi Üzerine”, *Doğu Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi*, s. I, Gazimağusa 1998, s. 27-36.

Metindeki bazı kelimelerde “ñ” ve “n” ünsüzlerinin herhangi bir ayrışma özelliği taşımadan nöbetleşe kullanımları dikkat çekicidir.

yarıñ 103a/08 - yarın 171a/11

niçesiñ 119a/13 - niçesin 163a/22

añlar 95a/08 - anlar 120b/01

gördüñ 112b/02 - gördün mi 25a/15

olursiñ 90b/19 - olursın 90b/20

virileñ 72a/11 - virilen 70b/20

1.3.12. Darlaşma

Ön damak sesleri olan “g, ğ, y”nin etkisiyle bazı kelimelerin ilk hecelerindeki geniş yuvarlak seslilerde darlaşma görülür.⁴⁹

közel > güzel 108a/23, bedük >> büyük 176a/12, oğur > uğur 180a/07

Kurbağı kelimesindeki son ünlünün darlaşmasında darlaştırıcı ünsüz “ğ”nin etkisi vardır.⁵⁰ Kelime Eski Anadolu Türkçesinde de kurbağı şeklinde geçmektedir.

Darlaştırıcı ünsüz “ğ”nin etkisi ile darlaşan bazı örnekler:

kurbağı 16a/05

aşağı 104a/06

Darlaştırma özelliğine rağmen darlaşmayan bazı örnekler:

kurbağası 16a/01

aşağa 4a/04

Şimdiki zaman eki olan “-yor” kendinden önce gelen ünlüleri darlaştırmaktadır.

geliyor 104b/03

varıyorlar 49b/01

“-yor” ekindeki “y” ünsüzünün yanındaki ünlüleri darlaştırma özelliğine rağmen bazı örneklerde “y”den önceki ünlünün darlaşmadığı ve geniş ünlülü olarak kaldığı görülmektedir.

hücüm ideyorlar 49a/18

ķadır olamıyorlar 49a/18

1.3.13. Hece Yutulması

Dilde en az çaba kanunu mevcuttur. Kelimelerin telaffuzunda kolaylık aranır. Bu kolaylık amacından ötürü heceler çoğu zaman yutulur. İki benzer hece bir hece altında toplanmış olur.

⁴⁹ Banguoğlu, a.g.e., s.100.

⁵⁰ Mehmet Gümüşkılıç, 18. Yüzyıl Türkçesinde Ses Hadiseleri, C II, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 1997, s. 1103.

ne yere > nire 62b/12

şimdiden şoñra > şimden şoñra 93b/05

baş ağa > paşa 93a/08

ķızılarup > ķızarup 136b/07

İstek ve emir kipinin çekimlerinde de görülür: şatayım > şatam 6b/02, yaķayım > yaķam 91a/20, alayım > alam 6b/02, geleyim > gelem 14a/10, vireyim > virem 91b/11, saklamayıñ > şaklamañ 27b/11

Bazı çekimlerde de yutulma gerçekleşmemiştir.

vireyim 27a/12, varayım 103a/13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. BİÇİM BİLGİSİ

Biçim Bilgisi bölümü, Prof. Dr. Gürer Gülsevin'in 5. Uluslararası Türk Dili Kurultayı'nda sunduğu "Türkçede Sıra Dışı Ekler ve Eklerin Tasnif-Tanımlanma Sorunu Üzerine" adlı bildirisine göre tasnif edilmiştir.

Tasnifte "sözlüksel malzeme oluşturup oluşturmadığı, kalıcı kelime yapıp yapmadığı"⁵¹ ölçüsü dikkate alınmıştır.

1.1. Türetme Ekleri

Asıl fonksiyonu kalıcı sözlüksel kelime türetmek olan eklerdir.

1.1.1. İsimden isim türeten ekler

+IUK;

dostluk 63a/04

kışluk 15a/23

ķulluđında 121b/18

siliķ-şorluk 176a/04

+IİK;

Bu ekten yabancı kelimeleri Türkçeleştirme çalışmaları sırasında çok yararlanılmıştır. Arapça "-iyet" ve "î" nispet ekinin yerini +IİK eki almıştır.⁵² Bu ekin eserdeki kullanımına örnekler şöyledir:

‘aķıl-endişlik 187a/15

āşinālik 115a/06

ķahvecilik 116a/21

beglerbegilik 55a/10

benlik 96a/13

bî-edeblik 98b/09

bî-ķayālik 17a/15

birlik 143a/11

bî-vefālik 159a/13

çiftlikleri 107b/22

dil-āverlik 83b/07

dîvāneligi 106a/13

edepsizlige 45b/17

elçilik 37a/16

esirlik 20a/13

günlük 36b/21

güşādelikte 164b/09

güzellikde 89a/14

ķastelik 80a/08

ķayr-endişlikde 172b/11

ķürtligi 111b/19

⁵¹ Gürer Gülsevin, "Türkçede Sıra Dışı Ekler ve Eklerin Tasnif-Tanımlanma Sorunu Üzerine", 5. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, 20-26 Eylül 2004, TDK, Ankara, s. 1276.

⁵² Hamza Zülfikar, **Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları**, TDK Yayınları, Ankara, 1991, s. 110.

re' āyā-perverligi 46a/10	seccāde-nişinlik 27a/21	senelik 134b/18
senlik 96a/13	ser' askerlik 127a/10	ser-keşlik 60a/06
sünnilik 32a/10	şeh-zādeliginde 41a/01	şenlik 37a/05
şimdilik 121b/17	ten-perverlige 162b/21	tīg-zenlik 38a/07
ürküdülikde 73b/21	yegāneligin 176a/05	yemeklige 36b/10
yüksekligi 10a/19	zābiṭlik 181b/15	bergeşteligine 160b/03
āşinālık 143b/22	bī-ḥayālīgi 91b/03	ābādānlık 36b/20
açlık 156a/22	ağaçlık 32a/01	ağalığı 56a/07
ağırlık 124b/05	aqlığı 124b/13	aralık 57a/05
aylık 38b/11	bahādırlık 85a/23	bī-'ārlığı 91b/04
bī-ḥayālīgi 91b/03	cirīd-bāzlık 41b/07	çoklıktır 99a/01
dargınlık 36b/05	dest-dırāzlık 100a/05	dırāzlık 156b/10
dil-şādliklar 180a/03	dostlık 43b/17	fend-bāzlık 184b/22
fuzülligini 49a/20	garīb-nüvāzlık 47b/02	ğurüşlık 36b/16
gülistānlık 104a/02	güstāhligini 36b/08	ḥānlık 52b/05
ḥastelığı 161b/18	ḥoşlığı 91b/14	hem-civārlığından 40a/04
ḳapucu başılık 52b/21	ḳarışıklık 55b/20	kemān-dārlik 48a/19
ḳızillık 99b/06	ḳuşlık 41a/19	mihmān-dārlik 36b/01
mīşe-zārlik 32a/01	monlālīgi 74b/10	muḥtācligini 6b/16
nādānligini 176a/10	nīze-endāzlık 41b/07	ocaklık 81a/04
ortalık 5b/21	paşalık 60b/01	perīşānlık 88a/01
rüsvāylıkla 131b/19	sancaklık 37a/18	sengistānlıktır 3b/08
serdārlik 55a/01	şādliklar 104b/19	şād-mānlık 42a/02
şāhlık 177a/18	ṭaraf-gırlığına 125b/12	tīr-endāzlık 41b/05
tüfeng-bāzlık 41b/05	tüfeng-endāzlık 48a/19	yağmurlık 162b/22
yararlık 94b/01	zābiṭlik 116a/22	zārılık 9b/16

zebūn-başanlık 38a/08 zeytūnlık 32b/10
+cI;
aşcı 26b/11 bekçi 113a/10 cengci 61b/01
çarçcı 106a/02 çorbacı 58b/14 du' ācı 2b/14
ekinci 48a/06 etmekçi 110b/16 feryādcı 142a/04
giceciler 74b/06 hālıcılar 74b/04 hāmmāmcı 186a/09
meydāncı 26b/12 miyāncı 164b/11 k̄apucı 69a/16
yaşakçılara 113a/11 t̄op ' arabacı 186a/10 t̄opcı 53a/07
yalancıyı 94a/16 seyrāncıdan 12b/15 lağımcı 64a/12
+dAş;
k̄arındaş 8b/18 yoldaşlar 51b/13
+An;
erenler 5a/13 dūzen 101a/03
+dü;
gürüldüsi 5b/13
+man;
k̄ocaman 28b/04
+kek;
Adlara gelerek anlamı pekiştirir.⁵³
erkek 163a/04
+ka;
başka 30a/04
+(u)z;
boy(u)nuz 13b/17
+lA;

⁵³ Vecihe Hatipoğlu, **Türkçenin Ekleri**, TDK Yayınları, Ankara, 1974, s. 82.

kışla 57b/22

1.1.2. İsimden fiil türeten ekler

+lA-;

ağırlayüp 37a/08

ağladı 24b/15

bağışladım 161a/13

bağladı 155b/10

başladı 22b/15

bekler 109b/18

çağlayüp 7b/17

dāğlayu 104a/14

gizledi 164a/11

gözleyüp 84b/10

işlemez 32b/18

kaplamış idi 178a/06

karşulayüp 104b/05

keşileme 33a/08

kışladı 81a/16

mührleyüp 132b/08

şaklamañ 27b/11

şularlar 7b/18

yaraladılar 58b/05

yokladı 111a/05

yolladı 7a/01

zehrleyüp 148a/17

+(ü)r-/(1)r-;

üfürüp 152a/23

çağırdı 169a/05

bağıırdı 161b/09

+Ar-;

başarır 105a/23

kızarup 136b/07

şuvarırlar 9b/23

+A-;

beñzer 10b/16

oynarlar 8b/13

diledi 166a/17

uzar 100a/21

-te-;

izdeyüp > isteyüp 46b/19

+şa-;

“+sa-“ eki, “bir şeyi kendi istekleri, kendi dilekleri arasında saymak” anlamındaki sa- fiilinin ekleşmesinden oluşan bir isimden fiil yapma ekidir.⁵⁴ İstek, meyil, arzu anlamı taşıyan bu ekin fonksiyonu daha sonraları ortaya çıkan teşkillerde zayıflamış olabilir.⁵⁵

⁵⁴ Şahap Bulak, Türkçede +sa- İsimden Fiil Yapma Eki, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/3, 2012, s. 683

⁵⁵ Yıldız Kocasavaş, “+sa-/+se- İsimden Fiil Yapma Eki ile -sa-/-se- Fiilden Fiil Yapma Eki ve Genişlemiş Şekilleri”, *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C 28, S. 1, 1998, s. 419.

şuşadıkca 48b/15

1.1.3. Fiilden isim türeten ekler

-(I)K;

açık 35b/07 deligi 29a/08 kazıklar 50b/09
kesik 4a/10

-(U)K;

şovuğ 12a/06 bölüm 72b/09 karuşuk 12a/05
büyük 162a/12

-(A)K;

kışlak 89a/01 kuşak 48b/14 konak 129a/18
sancağ 53a/05 şoğaklar 150b/11 ulağıyla 180b/03
uzak 86a/02 direk 28b/04 ırağdan 6a/06
kürek 76a/07

-(y)IcI/-(y)UcI

idüci 94a/16 aldayıcı 94a/16 süricisi 75a/20
sürücileri 81a/09

-I/-U;

korğu 125a/17 yazı 9b/02 yazı 13a/17
ölüleri 167a/20 yarı 50a/17 dolu 82b/17

-Im/-Um;

ölümi 65b/21 taşımı 45b/06 toyum 141b/21
dönüm 84b/18

-dı/-tı

buyurıldı 86a/12 buyurultı 56a/05 ağındısına 20b/22

-ce;

eglenceleri 41a/12 eylence 111a/12

-(U)n/-(I)n;

dütün 136b/12

ekin 7b/06

akın 136b/11

-i;

iletiyi 89b/14

çekdiri 74a/19

-(i)d

geçid 142a/21

-eri;

göçeri 87a/11

-a;

yara 98a/14

-enek;

degenek 132a/11

-mA;

şaçma ve taş pârçeleriyle 142b/12

kazma kürek tevzi^c olup 76a/07

döşemeleri hep kendü metâ^c larıdır 48a/13

donanma ve şenlikler idüp 146/02

-(V)r;

ba^c zısı konar ve göçer ve ba^c zıları 178a/18

mîr maḥmūd daḥı oçur-yazar 126a/08

-Iş;

panâyır olup alış-viriş olur 51a/11

1.1.4. Fiilden fiil türeten ekler

-i;

süriyüp 148a/12

-y-;

koyacak 186b/16

1.2. Tür Değiştirici Ekler

İsim veya fiillere eklenerek bunları sözlükte yer almayacak isim, sıfat veya zarf hâline getiren eklerdir.

1.2.1. Fiillere eklenenler

1.2.1.1. Fiilimsiler

Fiilleri isim, sıfat ve zarf görevlerinde kullanılan kelimeler haline getirirler. Bu görevlere bağlı olarak üç ana başlık altında incelenirler.

1.2.1.1.1. Mastar ekleri

Fiilleri isim biçimlerine sokan mastar ekleri şunlardır:

-mA;

çık <u>ma</u> sını münāsib görmeyüp 134b/23	ğaflet üzere bulun <u>ma</u> larıyla 152a/07
döndür <u>me</u> leri için ādemler ta‘ ayyün 45a/22	hoy üzerine varul <u>ma</u> sı 75b/14
huşūle getirül <u>me</u> sine müte‘ ahhid 140a/19	bu ‘ālemde görül <u>me</u> si 18b/10
altun vir <u>me</u> leriyle muqarreb 132b/07	bizden alm <u>ma</u> ları muqarrerdir 143a/11
huveyze üzerine git <u>me</u> si 74a/05	anadan doğ <u>ma</u> ‘uryān 50b/08
sekiz zirā‘ çuqadan dol <u>ma</u> 12b/11	qayadan oym <u>ma</u> maqāralar 4a/12
qayadan yon <u>ma</u> maqāranıñ 5a/04	yay <u>ma</u> sütün her bir diregi 28b/04

-mAK;

alm <u>ak</u> 91a/04	añlam <u>ak</u> 146a/17	baqm <u>ak</u> 42b/16
başm <u>ak</u> 132a/21	boğazlanm <u>ak</u> 148a/21	bulm <u>ak</u> 17b/01
buyurulm <u>ak</u> 131b/16	çıkarm <u>ak</u> 130a/02	daqm <u>ak</u> 96b/16
dimek 16b/18	dögülmek 114b/12	evlenmek 146a/23
geçmek 135a/04	ölmek 141a/03	söylemek 94a/23
bilmek 7b/09	dögülmek 117b/19	gelmek 12b/07

-mAKIIK;

olmaqlığı 173b/13	olmaqlığa 187a/20
-------------------	-------------------

-Iş/-Uş;

binış 168a/01

yürüyüşe 148b/18

varuşında 15a/18

1.2.1.1.2. Sıfat-fiil ekleri

Fiil ve sıfatların özelliklerini birlikte gösteren eklerdir.⁵⁶ Fiile gelen sıfat-fiil eki, ondan yeni bir kelime veya isim yapmak amacı ile kullanılmaz. Burada partisip ekinin özel ve o kelimeye has bir işlevi söz konusudur.⁵⁷

-ACAK;

sefere varacak ser' askerleri bile me'yūs ve maħrūm gibi varıyorlar 49b/01

ermen şāhda aña karşı varacak çeri yok idi 9a/15

bir karşı duracak hālleri dahı yoğdır 65b/21

'uhdesinden gelecek bir kimesne bulunmayup 127a/04

tebriz imdādına gidecek 'acem 'askeriyle 167b/09

şāhiñ tabi' atına keder virecek bir mādde olup 45a/02

-(y)An;

çekilen zahmet 55b/13

geçen günlerde 113b/15

gelen elçisi 116a/08

gönderilen atlara 149b/05

girüde kalan piyāde 'askeri 65a/14

kışlarda yağan karları 10a/20

yazılan mektüb 125b/22

alınan bi-hisāb hayvānātdan 153b/23

-malı;

her biriniñ onar on beşer şağmalı öküzleri vardır 6b/20

-dik;

noğşān gelmedik kimesne az kaldı 169b/08

-dIGI/-dUGI;

kendülere eylediği lutf-ı ihsāna 7a/19

haber virdiği defineyi 9b/09

taleb eylediği nesnelere 18a/15

geldiği ahvāle vākıf olduğdan 52a/05

⁵⁶ Eker, a.g.e., s. 304.

⁵⁷ Ramazan Salman, "Türkçede Sıfat-fiil (Particip) Eklerinin Kalıcı İsim Oluşturma İşlevleri", TDAY, Ankara, 2003, s. 191.

kendüne getürdüğü nâmesiniñ 74b/21 haber gönderdiği bu huşûşda 117a/03
paşa olduğı ecluden 54b/15 irsâl eylediğı nâmesinde 167b/15
binâ eylediğı kal' aya 14a/16 söyledi 'aql irdüğü meretebe 26a/14
bildüğü ve 'aqlı irdüğü meretebe 94a/23 hakkında virdüğü senedi 119a/09
görünmedüğü sekiz günde 140a/01 cidâl olduğı eşnâlarda 5b/21
'askerimiz gelmedüğü şüretde 141b/23 gözünü gördüğü yire 175a/03
şuya muhtâc olduğı maħallda 7b/04 bulduğı şadeŕi alup 10b/09
dünyâya kadem başduğı sâ' atde 12b/23 oturduğı şuffeniñ tâ öñine 39a/09

-mAz;

hâlleri diğeri-gün oldu nice olur da olmaz sözlere başladılar 103a/01
bre oğullar nice olmaz işler idersiz 58b/06
baña sâ'irler haber vire nice olmaz işlerdir 97b/06
kal' a altından kalğup top irmez maħalle varup 6a/05
dünyâda bir bitmez ve vücûda gelmez bir iş olmaz 91b/20
bî-kıyâs hisâba gelmez mâla mîr veys mâlik olup 99b/11

-mİş/-mUş;

bir tarafı karadır ve iki tarafı eflâke ser çekmiş yüce tağlardır 14b/21
sâbıkda vîrân ve ħarâb olmuş karalara iskân idüp 112a/18
ve dikilmiş âsiyâb ve kürek gibi der bâb gibi vâfir idi 85a/21
donanmış at virilüp ve ol ata süvâr olup 127a/16
taħrîr olunmuş bir mektûb şâh cemcâhıñ eline virdiler 129b/03
'ağab-gîr olup 'ayn-ı zamân görmemiş bir ceng itdiler 142b/17
biz beyne's-şaffeyn kalmış bir kavmiz 143a/09
kaħt galâdan helâk olmuş lâşe ile memlû olmuş gördi 149a/04
ma' şümlar kanâra kaşşâba gelmiş koyun ve kuzı gibi çağrışdılar 161a/10
ihtiyâr ceng ħarb kıtâl görmüş âdemlerden bir niçesin irsâl idüp 163a/22

mürde olmuş cānları yeñiden hayāt buldı 93b/12

-(V)r;

aķar çeşmeler ve ayazmalar firāvān ancaķ evleri biribirinden arası uzaķ 86a/02

işe güççe yarar yaramaz toķsan biñ ādem tedārik idüp rū-be-rāh olmuş idi 163b/14

güler yüz ile merħamet üzere mu‘ āmele ve elçi irsāl idüp 168b/13

cümle işine yarar ādemlerini da‘ vet idüp 90a/10

yine şāh bāğıdır içinde aķar şuları firāvāndır 6a/11

1.2.1.1.3. Zarf-fiil ekleri

Fiilerin şahıs ve zamana bağlanmayan hareket hâlindeki zarf şekilleri demek olan zarf-fiiller,⁵⁸ şu eklerle fiillere bağlanırlar:

-(y)A;

ura ura 148b/04

döñe döñe 83b/01

ine ine 8a/05

diye diye 58b/09

gele gele 5b/07

gide gide 99b/03

dögüşe dögüşe 147b/22

-(y)AlI;

çıkalı 40a/01

gideli 93b/23

hareket ideli 35b/02

görmeyeli 95b/22

-(y)üben;

gelüben 30b/15

idüben 98a/13

virilüben 85a/11

yürüyüben 85b/15

-AlIdAn;

gireliden 36a/08

binā ideliden 35a/21

feth olalıdan 33b/22

-(y)ArAK;

giderek 146a/08

siperlenerek 142b/09

selām virerek 160b/10

⁵⁸ Zeynep Korkmaz, “Türkçede -°N Zarf-fiil eki ile -PAN/-PEN Eki ve Türemeleri”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1984, s. 155.

ağlaşarak 149a/03	koşarak 36b/09	şaparak 36b/21
diyerek 38b/02	yürüyerek 39a/01	koruyarak 100b/22
-dUGIndA/-dIGIndA;		
olduğında 57a/18	vardığında 38b/09	didiginde 37b/17
zabıt iddüğünde 128a/05	viridiginde 38a/20	
-dUKCA/-dIKCA;		
bulduğça 130b/01	olmaduğça 162b/03	turduğça 166a/04
vardığça 147b/02	vardığça 58a/15	düşdüğçe 79b/22
gördüğçe 147a/19	eskidikçe 68a/05	geldikçe 169b/04
-dUKdA/-dIKdA;		
koğuğda 104b/09	şunduğda 39b/01	olduğda 93a/18
açdığda 18b/06	bağdığda 37b/06	başlandığda 45b/13
gördükde 129b/15	görüşdükdde 174b/19	çekildikde 155b/04
-(y)ICAK/-(y)UCAK;		
alıcağ 128a/16	bulıcağ 127b/17	olıcağ 97b/02
olucağ 24b/02	bilicek 109a/20	diyicek 5b/14
giricek 26a/20	gidicek 139b/12	göriccek 138b/06
inicek 30b/23	diyücek 97b/12	dürtücek 5a/08
görücek 25a/08	itmeyücek 161a/09	
-(y)IncA/-(y)UncA;		
bırakılınca 141b/17	varınca 3b/05	acıyınca 100a/22
gelince 2a/05	gidince 33a/02	görünce 21a/20
yuyınca 3b/13	diyince 58b/05	olunca 65b/07
-IncAK/-UncAK;		

“-IncA” ekine “ok” kuvvetlendirme edatı getirilerek genişletilmiş bir zarf-fiil ekidir. “-(y)IncA ekinin fonksiyonuyla kullanılır.”⁵⁹

alıncağ 186a/17

oluncağ 67b/07

-iken;

arar iken 8b/06

durur iken 111a/08

gelecek iken 36b/03

gider iken 79a/09

gitmekte iken 55b/15

görilmiş iken 136b/05

ister iken 8b/07

kalmış iken 51b/12

olmuşlar iken 155a/13

-mAKdA;

eskimekte 31a/18

gelmektedir 102a/16

getürmekte 133a/06

görülmekte 129b/17

yazmakta 126a/19

almakta 164a/04

-mAdAn;

bilinmeden 148a/10

görmeden 89b/16

görülmeden 90a/06

kaldırmadan 153a/23

olmadan 59a/04

varmadan 66b/04

-(y)Up;

açup 4a/05

yaçup 89b/21

ağlaşup 149a/20

yapup 132a/14

çağırup 148b/16

yağup 159a/22

aldanup 137b/14

doğanup 155b/02

inandurup 168b/19

biçdürüp 123b/15

delüp 10b/23

geçilüp 34b/08

içilüp 38b/07

ölüp 176a/11

öpüşüp 158b/23

özleşüp 166b/11

seyirdüp 25a/13

siperlenüp 155b/05

acıyup 100a/22

karşulayup 104b/05

oğuyup 47a/03

büyüyüp 125b/20

çürüyüp 161b/20

eriyüp 159b/01

-(y)U;

ağlayu ağlayu 104a/14

dāğlayu 104a/14

diyü 123b/02

⁵⁹ Nevzat Özkan, “Eski Anadolu Türkçesi ile Gagavuz Türkçesi Ortaklıkları Üzerine”, **Uluslararası Eski Anadolu Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri 1-2 Aralık 2010**, İstanbul, 2013, s. 384.

-AndA;

olanda 57a/07

1.2.2. İsimlere eklenenler

1.2.2.1. +ki ilgi eki

evveldeki gibi pervāz iderken 26a/21 gökdeki yıldızlar 99a/06

1.2.2.2. +sIz yokluk eki

aç şsuz dīn-i mübīn uğrına dal şatır kızılbaşları deste deste idüp 84b/04

başsuz oğulları dirler meşhūr ve mütevātirdir ve bu şahīḥdir 19a/06

luṭfī ‘ alī ḥān sefīnesiz bahreyne geçmek mümkün olmadı 135a/04

ķıyāfeti gāyet u‘ cūbe ve yakışıksızdır 47b/21

1.2.2.3. +II / +IU varlık eki

Günümüzde yaygın bir kullanımı olan varlık ekinin Eski Türkçedeki +IIG ekinden kaynaklandığı ve tümünün aynı kökenden geldiği konusunda görüş birliği vardır.⁶⁰

Erdoğan Boz, varlık ekini işlevlerine göre; üst başlıkta vasıf ismi, sıfat ve zarf olarak üç ayrı bölümde tasnif etmiştir. Bu üst başlıkları ekin çekim ve yapım eki karakteri gösteren iki vasıfından dolayı da görev yükleme ve kelime yapma alt başlıklarına ayırmıştır.⁶¹

+II;

aķ şehrlīye 22b/11

bāğçeli 37a/06

bekli 185a/17

belli başlı 85a/14

devletliler 56a/15

emrli 106a/10

evli 48a/02

gizli 89b/21

göñüllī 77a/16

gözli 27b/02

güşeli 14b/12

ḥāneli 8a/17

ķırķ çeşmeli 51b/13

köyli 19b/06

küllīyetli 126b/08

mişilli 30b/14

sa‘ ādetli 55a/19

şūretli 97b/14

⁶⁰ Zafer Önler, “Türkçede +IX (+Iı/+Ii, +Iu/+Iü) Eki”, V. Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı, 20-26 Eylül 2004, TDK Yayınları, Ankara, 2004, s. 2205.

⁶¹ Erdoğan Boz, “Eski Anadolu Türkçesinde +IU eki üzerine”, TDAY Belleten, TDK Yayınları, Ankara, 2003, ss. 35-43.

şekilli 163a/18	tekellüfli 43a/20	te'kīdli 98b/11,
ağulı 15b/23	‘aқllılar 104a/18	atlı 109b/20
bāzārli 48a/03	belli başlı 85a/14	dāğlı 104b/20
ihitimāmlı 113a/04	hāvzlı 37a/07	қаşabalıyı 48a/03
қазālısı 13a/03	odalı 183b/08	rağtlı 40b/02
sağlı şollı 83a/06	tūğlı 36b/22	turalı 38b/17
yağlı 26a/02	yaralı 85a/09	yollı 73b/06
+IU;		
‘adāletlü 35a/01	‘ażametlü 36b/06	bellü 112a/16
beñizlü 162b/14	beşlü 183b/07	celādetlü 37b/09
deñlü 133b/07	devletlü 11b/05	dikilü 3b/08
döşelüdir 22a/02	dürlü 7a/09	gereklü 63a/23
germiyyetlü 45b/02	gizlü 45b/10	gözlü 162b/14
hällü 156b/03	himmetlü 72a/16	‘ināyetlü 11b/05
kerāmetlü 26b/07	köylüsi 13a/03	қudretlü 122b/11
қuvvetlü 124b/20	külliyetlü 46a/02	mehābetlü 11b/06
mişällü 35a/02	mişillü 129a/14	mürüvvetlü 49b/19
sa‘ ādetlü 75b/07	şüretlü 146a/05	şevketlü 11b/04
taşlı dillü 169b/05	yerlü 31a/02	yüzlü 89b/17
atlı 36b/15	bağlı 78a/04	bahādırlı 48b/18
başlı 14b/16	boyly 162b/14	boyunlu 162b/16
hāmmāmlı 48a/02	hānlu 48a/02	hāyrlısı 67a/23
қан аyaқludan 163b/08	қаplı 75b/17	şaқallı 162b/15
uşlı 30a/22	yararlı 101b/10	yollı 59b/08

1.3. İşletme Ekleri

Cümlede kelime ve kelime grupları arasında ilişki kuran eklerdir.

1.3.1. Öge belirleyici ekler

1.3.1.1. İsimlerde

1.3.1.1.1. Ad durumu ekleri

Adlar, dilde tek başına kullanıma çıkma hakkına sahip olmasına rağmen sürekli olarak tek başına hareket edemezler. Dil örgüsünü oluşturmak için diğer dil birimleriyle ilişki kurma zorunluluğu ortaya çıkar. İşte bu noktada geleneksel dil bigisinde hâl kategorisi adı verilen durum söz konusu olur.⁶² Türkçede hâl eklerinin sayısı konusunda farklı değerlendirmeler yapılsa da hâl kategorisini gramatikal olarak tek başlık altında incelemek mümkündür.⁶³

Adlardaki işletme ekleri arasında en geniş ve çeşidi en fazla olan ekler, durum ekleridir.

1.3.1.1.1.1. Yalın durum

Yalın durum, bir çekim biçimi, ad durumlarının bir çeşididir. Türkçede yalın durum için herhangi bir ek yoktur. Ya da yalın durum, sıfır biçim birimle (soyut biçim birim) çekimlenmiştir.⁶⁴ Adın çekimce yalın hali (nominatif), onun eksiz halidir.⁶⁵

bize bir az şeker dağı gönderdi 40a/08

mekânlarda çeşmeler binâ olunup 25b/20

gözüm ile gördüm diyü naql eyledi 13a/12

halim ve selim bir kimesne yoğıdı 169b/05

memleket kendülerine irşile müntakile olmağıla 170b/04

ma' sūmlar üç günde bir eline bir päre kuruca etmek bulamaz 103a/22

soñra ' acem içinde adımız yaman oldu 120a/06

1.3.1.1.1.2. Belirtme durumu

Belirtme durumu eki +(y)I'nın Eski Türkçedeki +(I)G ekinin devamı olduğu düşüncesi, Mustafa Canpolat'ın görüşleriyle birlikte tartışmaya açılmıştır.⁶⁶

⁶² Kerime Üstünova, **Ad İşletimi (Biçim Bilgisi)**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2008, s.54.

⁶³ Gülsel Sev, **Tarihî Türk Şivelerinde Hâl Ekleri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007, s. 36.

⁶⁴ Kerime Üstünova, "Yalın Durum Karmaşası", **Dil Bilgisi Sorunları**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010, s. 101.

⁶⁵ Banguoğlu, a.g.e., s. 327.

aççeyi 128b/01, dereyi 9b/19, kendüyi 18a/22, kimesneyi 45b/12, çorçuyı 9a/17, şuyı 29a/04, uyçuyı 162b/20, altını 121a/19, anları 2a/04, çömlegi 29a/08, düşmeni 147a/08

Eserde iyelik eki almış bazı kelimelerin belirtme durum ekini almadan belirtme durumuna girdiği görülür. Böyle örneklerde sıfır “accusative” söz konusudur.

elin 150a/15, etin 148b/02, fikrin 180a/08, gönlin 127a/12, çarındaşın 48b/06, çılıcın 126a/01, kızın 141a/01, yaşın 94a/06, ağasın 184a/13, belâsın 80a/05, bendesin 104b/18

İyelik eki almış bazı kelimeler de belirtme durum ekini almıştır.

etmegini 50b/10, yirini 63b/04, etegisini 73b/01, çigerini 93b/20, şuyunu 50b/10, ardını 100b/22, başını 73b/02, çarındaşını 36b/04

1.3.1.1.1.3. Yönelme durumu

Eserde, Eski Türkçe dönemindeki +GA ekinden gelen +(y)A yönelme durum eki kullanılmaktadır.

açına 136b/01, altuna 69b/20, anlara 27a/03, araya 99a/09, buraya 36b/08, çaraya 11a/11, size 166b/03, söze 120a/10, dile 28a/15, elçiye 24b/09, giceye 96b/19, girüye 64b/15

1.3.1.1.1.4. Bulunma durumu

Eski Türkçe döneminden bu yana değişmeden gelen +dA eki Eski Anadolu Türkçesinde de bulunma durumu eki olarak kullanılmıştır.

gökde 83a/21, gönülde 95a/02, gösterişde 49a/14, günde 10a/18, omuzda 83b/17, orada 45a/09, uyçuda iken 126a/01, yaçada 87a/20

1.3.1.1.1.5. Ayrılma durumu

Metinde ayrılma durumu eki +dAn biçimindedir.

ortadan 94b/18, yalandan 52a/14, yaradan 31a/13, açıkdan 82a/02, benden 27b/17, çömlekden 28b/20, elden 14b/07, geçidden 150b/08

1.3.1.1.1.6. Araç durumu

⁶⁶ Mustafa Canpolat, “Eski Anadolu Türkçesindeki Belirtme Durumu (Accusativus) Ekinin Kökeni Üzerine”, *Türkoloji Dergisi*, C X, S. 1, DTCF Yayınları, Ankara, 1992, s. 9-11.

Eski Anadolu Türkçesinde araç durumu eki +(I)n biçimindedir. Eski Türkçeden beri Doğu ve Batı Türkçesinde kullanılan bu ek, metinde şu şekilde görülmektedir.

yayan 104a/20

Araç durumu eki +(I)n, kalıplaşmış örnekler dışında, kaybolmuş; yerini ile'den eklenen +(yI)lA biçimine bırakmıştır.⁶⁷ Bu biçim, metinde de yaygın olarak kullanılmıştır.

kažâyıla 153a/01, aqçesiyle 6b/22, birliğiyle 77b/01, çerisiyle 138b/06, eliyle 39a/23, göziyle 42b/15, ulağıyla 180b/03, yoluyla 123b/12, arşunuyla 15b/14, rıfkıla 147b/17, şıdıklıla 27b/01, fazlıla 24a/06, güçile 36b/21, leşkerile 145b/04, yürüşiyle 154b/14

Bunların dışında ile ve birle edatları da araç işlevinde kullanılır.

dimek ile 23b/01, sizler ile 70a/01, ' acele birle 139b/20, selâmet birle 154a/19

“+ile” edatının genişletilmiş biçimi olarak aşağıdaki örnek kullanılmıştır.

seyflen 105a/18

1.3.1.1.1.7. Eşitlik durumu

Metinde eşitlik durumu eki +cA biçimindedir.

eyüce 130b/07, taqdirce 43a/11, başkaca 22a/11, kuruca 103a/22, şımşıqıca 5a/06, hükmince 71a/23, kavlince 73b/22, yanınca 24b/22, ardınca 84a/10

1.3.1.1.1.8. Yön gösterme durumu

Eski Türkçede +GARU şeklinde olan bu ek, başındaki ünsüzler düşerek (G sesinin düşmesi sonunda) +Aru şekline girmiştir.⁶⁸ Bunun yanında +rU ve +rA ekleri de yön gösterme işlevinde kullanılmışlardır. Türkçenin tarihî devirlerinde büyük bir yer işgal eden bu ekler, bugünkü Türk şivelerinde ancak kalıplaşmış şekilleri ile kullanılmaktadır.⁶⁹ Metinde de kalıplaşmış örnekler şunlardır:

içre 104a/11, taşra 148a/11, üzere 106a/08, içrerü 102a/07, ilerü 148a/01

1.3.1.2. Fiillerde

1.3.1.2.1. Çatı ekleri

⁶⁷ Ercilasun, a.g.e., s. 459.

⁶⁸ Mehmet Akalın, **Dil Yazıları**, haz. Recep Toparlı, TDK Yayınları, Ankara, 2001, s. 207.

⁶⁹ Suzan Duran, “Türkçede Cihet ve Mekan Gösteren Ek ve Sözler”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1956, s. 3.

Çatı, sözel bilgi akışına bağlı olarak eyleme katılanlardan yapan/etkilenen yaptıran ile yüklem arasındaki ilişkileri belirleyen biçimlenmedir.⁷⁰ Fiilin çatısı, özne ile nesne ilişkisine bağlı bir ulamdır.⁷¹

1.3.1.2.1.1. Geçişli/ettirgenlik ekleri

-dIr/-dUr/-tIr-;

açtırmayup 78a/16	kestirdiler 152a/16	ayaçlandırdık 149a/12
barışdır 38b/12	bildirdiler 156a/08	biçdürüp 123b/15
bindürüp 36b/10	buldurmağ 173a/23	döndürmek 117b/19
geydürüp 74b/23	inandurup 168b/19	indürüp 148a/12
itdirdiler 123a/14	itdürdiler 135a/01	şaldurup 39b/18
şarışdırmayup 127a/18	şarışdurup 42a/05	şondurup 36b/19
şoydurmağı 121a/05	sürdürdi 68a/06	şoldurup 48b/14
üşeşdirir 27b/12	yıkđurup 157b/14	yapđurup 158b/06
şaldırmadan 153a/23	oşıtđurup 48b/04	

-t-;

ağladan 104a/13	şagırdup 45a/20	boşadup 141a/19
deprete 5a/22	şıkardup 130a/06	donatmış 40b/01
getürdüp 40b/10	getürtüp 45a/21	hâşırıldıldılar 119a/11
itdirdüp 169b/10	itdürdüp 116b/03	şapatup 147a/15
şaynatup 37a/11	şorşutup 162b/17	şuşatmışdır 4b/05
oşutıldılar 160b/06	oturdup 104b/06	uzadup 172a/22
söyletmege 131b/16	uşratmağı 120a/02	seyirdüp 25a/13

-(V)r-;

şoparup 106a/19	şıkardup 68a/19	şiderüp 98b/18
-----------------	-----------------	----------------

⁷⁰ Ömer Demircan, **Türk Dilinde Çatı**, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2003, s. 11.

⁷¹ Agop Dilaçar, "Gramer: Tanımı, Adı, Kapsamı, Türleri, Yöntemi, Eğitimdeki Yeri ve Tarihçesi", **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1989, s. 105.

kaçırdı 99b/18 yetürüp 44b/09 göçürdiler 144a/03

geçirirler 41a/18 geçürdiler 179b/03 düşürüp 171a/20

-gür-;

irgürdi 4a/06

-der-;

gönderüp 164b/15

1.3.1.2.1.2. İşteş/karşılıklılık ekleri

-(I)ş-/(U)ş-;

görüşüp 167a/09 görüşdük 94a/17 çoçuşdılar 158b/23

öpüşüp 158b/23 virişüp 133a/09 buluşup 8b/19

çağrışdılar 147a/20 döğüşe döğüşe 147b/22 ağlaşup 149a/20

özleşüp 166b/11 söyleşüp 52a/22 kulağlaşup 45a/20

haberleşür idi 69b/22 dilleşe 101a/04

1.3.1.2.1.3. Meçhul/edilgenlik ekleri

-(I)l-/(U)l-;

dīvārī file yıkdırup gedik açıldı 157b/14

aşılan tefārīk bī-^ç aded kıyās gelmez 23a/07

ordudan toplar atılup ^ç azīm şenlikler olup 66a/19

bu ^ç abd-i haķīrleri haķķında mebzül buyurılır 114b/19

ser ve bālāsına çıkılmaķ mümkün degildir 10a/22

ķatı çok idi ve dikilmiş āsiyāb ve kürek 85a/21

ķiyāfet-i ğūlyabānī dinilse vechen münāsib 12b/09

timür tavında dögülmek gerek 114b/12

defterleri dürilüp hatm oldı 150a/23

imdi bu taķdīrce ķānūn bozulmadı 43a/11

ma^ç hūd olarak huşūle getürülmesine müte^ç ahhid 140a/19

agvāna karşı gidildikde kā^ç ide-i ^ç arab 147a/11
ahālisine hiṭāben emr yazılup gönderildi 151b/17
böyle olur ise bir iş görülmez idi 59b/22
henüz görüdüldi hāl ve hātır sorılup 38a/16
cevāz gösterildi üç biñ miqdārı kızılbaş 152b/21
aşağı inilüp o dağı ziyāret olundu 22a/18
bu maḥalleler şüretde beyāndır deryādan irilür 33a/09
güzide ^ç askeri küllī kırılup münhezim oldu 148a/03
maḫşūdına vuşūla yakın oldu ālāylar kurılup 118b/21
çoğa varmayup bir ḫimār elli tümen aḫçeye satıldı 148a/23
selāsil boğazlarına taḫılup bend-i zencir olup 20a/12
ibtidā ḫoy üzerine varulması münāsib 75b/14
mevāddeden degildir diyüp be'is cevāb virildi 141a/13
biribiri üzerine yedi ḫat binā urulmuş 11a/19
lāşeleri āzer cārī bağçesinde yığılmağıla 150b/07
her birisi için bir şandūka yapılup 165a/10
-(I)n-/(U)n-;
mīr maḫmūddan alınan ḡanāyim ve ol taraflarda 128b/15
biline ^ç ālemde bir tāc sa^ç ādet-i mevlevī 23a/22
cenge ḫarbīler çalınup ḫāzır oldılar 24b/19
ḫāzret-i loḫmān-ı şānī dense vechi var 13b/02
ḫāsen ve bāṭıl aranmayup ve bulunmayup 171a/15
bir donanmış mükemmel esb-i şabā-reftār 95b/09
ṭa^ç ām-ı simāṭi döşendi ṭa^ç āmdan soñra 40a/10
ḫaḫklarından gelinüp cezāları tertib olunmakda 135a/19
cümle ^ç acemiyāna eyü göründi 180a/03

melce' idünürüz ve memleketi dağı dest-i temellükine teslîm ideriz 122b/09

üç gün anda semâ' ola ve okuna 28a/12

bir kaç eyyâm mekş olunması emr-i 'âlî olunup 52b/17

hârik-ı 'âde niçe niçe aĥvâli söylenüp 169a/23

içilüp yinüp konağıma geldigimde irtesi gün 38b/07

fürüht olunur idi ve bir bār-gîr boğazlanmak 148a/21

geregi gibi sulanup bu vech üzere ħandaĥâra giderler 180b/15

1.3.1.2.1.4. Dönüşlülük ekleri

-(I)l-/(U)l-;

çekilen zaĥmet hebâ olduĥdan soñra 7a/09

gözlerinden yaş bārân mişâli dökilüp 135a/14

aşlâ piyâdeden ayrılmayup bir mertebe merd-âne 83b/02

ķırķ gün ĥalkdan kesilüp gūşe-i inzivâda ĥalvete girüp 160b/07

iki desti ile etegine sarilup ve başını etegine şoķup 187a/23

pelid atdan başı üzerine mu'allaķ yıkıldı 25a/03

zāĥâ'ir ve gerek ĥayvânât eksilmez didikde 7a/01

-(I)n-/(U)n-;

ĥâzretlerini seversen depren 5a/23

'askeriñ keşretine aldanup 'azîm ĥurûr ile 137b/14

kendü kendüne esbânîñ geyinür ve kuşanur 13a/17

taĥvâ'if-i 'acem ahâlî-yi islâmdan geçinüp 171a/22

mîr veys cümle tedârikin görüp ĥal' aya girüp kapandı 99b/04

devletinde sizlere sıĥındık luţf-ı kerem eyleye 73b/03

kelb ve kedi yemege başlandı bir mertebeye vardı 148b/01

iki gün ne ile eglenürler didiginde 41a/22

etleri çüriyüp ķurtlanmaĥa başladı 161b/20

ğaflet ile cümlesi silāhlanup işfahāna gitdiler 141b/12

kağacı alup siperlenerek cısr-i şirāzı kabza-i taşarrufa götürüp 142b/09

1.3.1.3. Kişi ekleri

Kişi ekleri, şekil ve zaman kalıbına dökülmüş hareketin kişiye bağlanması için kullanılan eklerdir.⁷² Dil, çekimli fiillerdeki kişi kavramını karşılamak için kişi zamirlerinden başka bir de iyelik eklerinden yararlanmıştır.

Kişi ekleri, çekimli fiilde fiilin gösterdiği hareketi kimin yaptığını belirtir. Temel olarak altı farklı kişi vardır.

Üç çeşit kişi eki mevcuttur.

1.3.1.3.1. Birinci tipteki kişi ekleri

Bu ekler, zamir kaynaklı kişi ekleridir. Şimdiki zaman, geniş zaman, gelecek zaman, öğrenilen geçmiş zaman, istek ve gereklilik çekimlerinde kullanılan eklerdir. İstek kipinin I. teklik kişi çekiminde ikinci tipteki kişi eki, diğer kişilerinde ise birinci tipteki kişi ekleri kullanılmıştır.

Eski Osmanlıca'nın özelliklerinden olan 1. şahıs ekleri (-van, -ven, -vuz, -vüz) artık -am, -em, -ız, -uz şekillerine girmişlerse de karışık da kullanılır. Aynı eserde bütün variantlara rastlamak mümkündür.⁷³

Eserdeki örnekler şöyledir:

I. teklik kişi: -(y)Am

şatam 6b/02

yaşam 91a/20

eyleyem 165b/23

alam 6b/02

taqrir eyleyem 89a/09

kaḅul itmezem 91b/04

rāzī olmuşam 95a/10

ḫalāş olam 69a/08

II. teklik kişi: -sIn/-sİñ/-sUn/-sUñ

fāriğ olasin 134a/20

gelesin 100b/03

peşimān olursın 25a/11

ölürsün 19b/03

durursun 100b/03

görürsün 18b/11

şanursıñ 58a/12

idersiñ 68b/01

⁷² Hanifi Vural - Tuncay Böler, **Ses ve Şekil Bilgisi**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2012, s. 215.

⁷³ Saadet Çağatay, "Eski Osmanlıca Üzerine Bazı Notlar", **DTCFD**, s. 309

III. teklik kişi: eksiz

gelür 78a/05 almış 111b/23 varmalıdır 75b/11

I. okluk kişi: -Uz/-Iz/-vUz/-vIz

eylemişizdir 120a/18 olmişizdir 115a/17 tåbi^c oluruz 167a/21

alurız 141b/23 virürüz 128a/16 viririz 141b/23

oyavuz 92b/13 olavuz 27b/09 gidevüz 7a/07

idevüz 65a/06 virevüz 102b/10 alavız 95b/03

bulavız 27b/10 gireviz 94b/11

II. okluk kişi: -sIz/-sıñız

buyurursız 69a/04 olursız 52b/02 yazasız 99a/04

afer-yåb olursıñız 125a/12 görürsüz 98a/15 bilesiz 95a/12

III. okluk kişi: -lAr

bulumışlar 17b/10 ekmişler 29a/02 varıyorlar 49b/01

alurlar 13b/05 eglenürler 41a/22 geleler 139b/09

varalar 168a/16 olamıyorlar 49a/18 ideceklerdir 141b/10

1.3.1.3.2. İkinci tipteki kişi ekleri

Bu ekler, iyelik kaynaklı kişi ekleridir. Görülen gemiş zaman ve şart ekimlerinde kullanılan eklerdir.

I. teklik kişi: -m

vardım 94a/04 bildim 69a/04 şundum 94a/05

gördüm 11a/07 olsam 132b/02 eylesem 131b/22

II. teklik kişi: -n/-ñ

söyletseñ 49a/20 vardıñ 148a/05 virdiñ 164b/07

bulunduñ 134a/21 gördüñ 112b/02 eylesen 6b/23

istersen 17b/01 eyledin 59a/18 gördün mi 25a/15

III. teklik kişi: eksiz

alsa 50b/19

geldi 53b/13

görse 101b/04

I. çokluk kişi: -K

virdik 149a/12

çeksek 115b/02

bulunsağ 143a/16

II. çokluk kişi: -ñIz

aldıñız 140a/09

bulundiñız 38a/15

bulunduñız 119b/21

eylediñiz 151a/04

geldiñiz 27a/16

gönderdiñiz 45a/14

aramasañız 27a/01

bilürseñiz 147b/11

III. çokluk kişi: -lAr

acıdılar 84a/05

kodular 53b/17

öldiler 102b/20

gördüler 27b/04

görseler 19b/06

1.3.1.3.3. Üçüncü tipteki kişi ekleri

Üçüncü tipteki kişi ekleri de emir ekleridir.

I. teklik kişi: -AyIm

vireyim 27a/12

varayım 103a/13

qurbānı olayım 148a/14

II. teklik kişi: eksiz

sür 12a/19

buyur 135a/03

göster 131b/14

III. teklik kişi: -sUn/-sUñ/-sIn

qalsun 101a/03

olunsuñ 146b/23

yarlıgasun 26a/05

ölsün 58b/21

gitmesin 117a/17

I. çokluk kişi: -(y)AlIm/-(y)AlUm

alalım 27b/07

bilelim 124b/13

yapalım 138a/04

eyleyelim 168a/15

idelüm 27b/07

batalum 27b/06

II. çokluk kişi: -ñ/-Iñ/-Uñ/-Un/-(I)ñUz

variñ 154b/02

iniñ 104a/07

variñuz 27a/06

biliñüz 28a/10

gelüñ 158b/17

oluñ 125a/07

eyleyün 147a/06

III. çokluk kişi: -sUnlAr

buyursunlar 147a/18 görsünler 143a/14 olsunlar 41b/14

1.3.1.4. Zaman ekleri

Fiiler; hareket, oluş ve tavır bildiren sözlere dir.⁷⁴ Her eylemin bir yapılma zamanı, bir de yapanının olması; bir iş, oluş, kılıştan söz edebilmek için olmazsa olmaz türünden bir koşuldur. Bu nedenle tüm eylemler içinde bir zaman kavramı taşır.⁷⁵

Metinde hemen hemen bütün kiplere ait fiil çekimi örnekleri tespit edilmiştir. Görülen geçmiş zaman, öğrenilen geçmiş zaman, gelecek zaman, şimdiki zaman, geniş zaman ekleri örneklendirilmiştir.

1.3.1.4.1. Görülen geçmiş zaman

Görülen geçmiş zaman eki -dI/-dU biçimindedir.

I. teklik kişi: -dIm/-dUm

çaldım 94a/15 oldum 94a/12 gördüm 11a/07
söyledim 28a/01 oldım 41b/16 buldum 133b/09

II. teklik kişi: -din/-dün/-dİñ/-dUñ

aldıñ 76b/10 bulunduñ 134a/21 gördüñ 112b/02
eyledin 59a/18 buyurduñ 27b/13 geldiñ 6a/22
gördün mi 25a/15 virdiñ 164b/07 vardıñ 148a/05

III. teklik kişi: -dI/-dU

acıdı 92b/22 bildi 149a/02 buldu 123a/07
gördü 20a/22 eyledü 27b/05 söyledi 7a/03

I. çokluk kişi: -dIK/-dUK

viridik 149a/12 düşdük 186b/23 şğındık 73b/03
olduğ 120a/05 vardık 45b/09 bildik 186b/23

II. çokluk kişi: -dİñIz/-dUñIz

⁷⁴ Necmettin Hacıeminoğlu, **Yapı Bakımından Türk Dilinde Fiiller**, Cönk Yayınları, 1984, s. 9.

⁷⁵ Kerime Üstünova, "Türkçede Zaman Kavramı ve İşlenişi", **Dil Bilgisi Sorunları**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010, s. 42.

aldınız 140a/09 bulundunuz 38a/15 bulundunuz 119b/21
diniz 45a/01 geldiniz 27a/16 gördünüz mi 91a/23

III. çokluk kişi: -dIIAr/-dUIAr

kaçdılar 99b/11 okudılar 160b/06 öldiler 102b/20
kodular 53b/17 gördüler 27b/04 buyurdular 24a/08

Olumsuz biçimler:

bozulmadı 43a/11, komadılar 100a/15, ölmedim 19b/08, söylemedi 42b/21

1.3.1.4.2. Öğrenilen geçmiş zaman

Öğrenilen geçmiş zaman eki -mIş/-mUş biçimindedir. Metnimizde II. kişi çekimi yoktur.

I. teklik kişi: -mUşAm

olmuşam 95a/11

III. teklik kişi: -mIş/-mUş

başlamışdır 32a/01 çökmüşdir 49b/02 doğmuş 20b/02
dimiş 19a/23 donanmış 95b/09 görmüş 22a/09

I. çokluk kişi: -mIşIz

olmuşızdır 115a/17 eylemişizdir 167a/19

III. çokluk kişi: -mIşIAr

çalmışlar 50a/13 çekmişler 29a/02 dimişler 19a/04
komışlardır 157a/03 buyurmuşlardır 98b/01 eylemişlerdir 76b/23

Eski Anadolu Türkçesinde öğrenilen geçmiş zamandan biraz farklı olarak geçmişte ortaya çıktığı bildirilen hareketle ilgili kesin hüküm veren -updur/ -üpdür (<-up+dur-ur) eki özellikle üçüncü kişilerde kullanılmaktadır.⁷⁶ Metinde de -mIş/-mUş ekinin yanında -UpdIr / -Up durur ekleri bahsedilen işlevde kullanılmıştır.

olupdır 29b/09 olup durur 4a/14 gelüpdür 41b/09
idüpdür 41b/21

⁷⁶ Kâzım Köktekin, **Eski Anadolu Türkçesi**, Fenomen Yayınları, Kayseri, 2011, s. 118.

Olumsuz biçimler:

çalmamış 123b/23, dağılmamış 4b/19, gelmemiş 12b/17, ölmemiş 77a/15, gelmeyüpdür 41b/09

1.3.1.4.3. Gelecek zaman

Eski Anadolu Türkçesinde karakteristik gelecek zaman eki -(y)IsAr biçimi ile -(y)AcAK eki gelecek zaman eki olarak kullanılmıştır.

Eski Anadolu Türkçesinin oluşum evrelerinden itibaren 16. yüzyıla kadar sıkça rastladığımız -(y)IsAr gelecek zaman ekinin yapısı [(y) kaynaştırma ünsüzü + I zarf-fiil eki + düşünmek, tasarlamak manasındaki sa- fiili + (r) geniş zaman eki] şeklinde açıklanabilir.⁷⁷

çalmayısar 28a/12

yanmayısar 28a/11

eyleyiser 29b/21

gelecek 62b/18

olacaktır 116b/23

idecek 170b/07

Metnimizde tek yerde, Çağatay Türkçesi gelecek zaman eki olan -ğay eki kullanılmıştır:

çongay 20b/13

gördim anlar çatı yaman aparırlar hepimiz / mür çongay virmez emân aparırlar hepimiz

1.3.1.4.4. Şimdiki zaman

Şimdiki zaman eki -yor biçimindedir. Bu ekin kaynağı bilindiği üzere yorı- fiilidir. Bu fiil, şimdiki zaman için başlangıçta *kel-e yorı-r* şekliyle kullanılmıştır.⁷⁸

varıyorlar 49b/01

geliyor 138a/18

ideyorlar 49a/18

olamıyorlar 49a/18

1.3.1.4.5. Geniş zaman

Türkçede geniş zaman eki, Eski Türkçe döneminden başlayarak farklı şekilleriyle dikkat çeker: -r, -Ir, -Ar [-(V)r]. Geniş zaman için kullanılan bu üç şekil, bilinen

⁷⁷ Sinan Uygur, “-(y)IsAr Gelecek Zaman Ekinin Yapısı Üzerine”, **Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic** Volume 2/4 Fall 2007 s. 1195.

⁷⁸ Vahit Türk, “Türkçede Şimdiki Zaman Kavramı, Çekimleri ve Ekleri”, **TDAY**, Ankara, 1999, s. 296.

metinlerden günümüze kadar gelmiştir.⁷⁹ Bu ekin hangi fiillerden sonra -ar/-er hangi fiillerden sonra -ır/-ir olarak geleceği hususu, belli bir kurala bağlanabilmiş değildir.⁸⁰

I. teklik kişi: -(V)rAm/-(V)rIm

oluram 21a/01	virürem 37b/12	bilürem 41b/13
giderim 38a/23	severim 42b/12	

II. teklik kişi: -(V)rsIn/-(V)rsİñ/-(V)rsUn

dirsın 44b/10	bilürsün 42b/14	yazarsın 22b/22
bulursın 25a/16	durursun 100b/03	görürsün 18b/11
şanursıñ 58a/12	alursıñ 185b/11	idersıñ 68b/01

III. teklik kişi: -(V)r

kaınar 7b/10	koar 51b/03	sever 41b/14
düğer 95b/04	ılınur 15a/05	söylenür 16b/05
varır 37b/10	başarır 105a/23	döndürir 7b/01

I. çokluk kişi: -(V)rVz

alurız 141b/23	virürüz 128a/16	viririz 141b/23
oluruz 168b/01	idünürüz 122b/09	şıgınurız 37b/13
eylerüz 73b/05	iderüz 119b/04	ideriz 122b/06

II. çokluk kişi: -(V)rsIz

çıkarsız 48b/22	seversiz 42b/18	söylersiz 44b/03
bilürsüz 103b/02	buyurursız 69a/04	dirsiz 27a/06

III. çokluk kişi: -(V)rIAr

korlar 14b/05	oynarlar 8b/13	severler 42b/18
binerler 48b/14	dururlar 102b/18	eglenürler 41a/22
söylerler 49b/04	kullanurlar 49a/09	virirler 35b/22

⁷⁹ Sadettin Özçelik, “Türkçede Geniş Zaman Ekine Dair Bazı Tespitler”, TD, S.598, Ankara, 2001, s. 410.

⁸⁰ Ahmet Bican Ercilasun, “Geniş Zaman Ekine Dair Bazı Düşünceler”, Makaleler (Dil-Destan-Tarih-Edebiyat), haz. Ekrem Arıkoğlu, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007, s. 359.

aparırlar 20b/13

şuvarırlar 9b/23

geçirirler 41a/18

Olumsuz biçimler:

gitmez, 28b/20, kıoymazlar 110b/16, eksilmez 7a/01, yakmaz 91b/21, gelmem
38a/20

1.3.1.5. Kip ekleri

Metinde istek, emir, gereklilik ve şart kipleri örneklendirilmiştir.

1.3.1.5.1. İstek kipi

İstek kipi günümüzde olduğu gibi -(y)A biçimindedir.

I. teklik kişi: -(y)Am

alam 6b/02

gelem 14a/10

eyleyem 165b/23

şatam 6b/02

II. teklik kişi: -(y)AsIn/-(y)AsUn

alasin 28a/04

bıraşasin 78b/19

durasin 19b/02

gelesin 100b/03

inesin 134a/21

bilesin 109a/09

eyleyesün 51b/23

eyleyesin 25a/11

III. teklik kişi: -(y)A

kušada 7a/08

oşuna 28a/12

şata 6b/07

söyleye 130b/14

deprete 5a/22

dilleşe 101a/04

I. çokluk kişi: -(y)AvUz/-(y)AvIz

kıoyavuz 92b/13

olavuz 27b/09

gidevüz 7a/07

idevüz 65a/06

virevüz 102b/10

alavız 95b/03

bulavız 27b/10

gireviz 94b/11

II. çokluk kişi: -(y)AsIz

yazasız 99a/04

başasız 132a/19

bilesiz 95a/12

gelesiz 94b/10

eyleyesiz 112b/09

virmeyesiz 28a/11

III. çokluk kişi: -(y)AlAr

bulalar 161a/19 olalar 2b/09 geleler 139b/09
getüreler 160b/20 bağlayalar 160b/19 diyeler 112a/01

Olumsuz biçimler:

varılmaya 148b/16, ayırmaya 51a/02, virilmeye 122a/04, eylemeyeler 144b/18

1.3.1.5.2. Emir kipi

Her kişi için ayrı asıldan gelen ekler kullanılmıştır.⁸¹

I. teklik kişi: -AyIm

vireyim 27a/12 varayım 103a/13 kırbānı olayım 148a/14

II. teklik kişi: eksiz

sür 12a/19 buyur 135a/03 göster 131b/14

III. teklik kişi: -sUn/-sUñ/-sIn

kıalsun 101a/03 kıursun 38a/12 olunsuñ 146b/23

varsun 98b/05 yarlıgasun 26a/05 ölsün 58b/21

göndersün 181b/07 virsün 44b/11 gitmesin 117a/17

I. çokluk kişi: -(y)AlIm/-(y)AlUm

alalım 27b/07 bilelim 124b/13 geçelim 147b/22

eyleyelim 168a/15 idelüm 27b/07 batalum 27b/06

yapalım 138a/04

II. çokluk kişi: -ñ/-Iñ/-Uñ/-Un/-(I)ñUz

varıñ 154b/02 iniñ 104a/07 varıñuz 27a/06

alıñuz 28a/11 biliñüz 28a/10 yapıñuz 28a/11

gelüñ 158b/17 oluñ 125a/07 idiñüz 91a/23

ülüñ 154b/03 buyuruñ 26b/15 eyleyün 147a/06

III. çokluk kişi: -sUnlAr

buyursunlar 147a/18 varsunlar 45b/08 olsunlar 41b/14

⁸¹ Faruk Kadri Timurtaş, **Eski Türkiye Türkçesi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005, s. 147.

virşünler 140b/05

gelsünler 141b/09

görsünler 143a/14

Olumsuz biçim:

gelmesin 117a/17, gelmesün 103b/12, şaqlamañ 27b/11, şanma 11a/02, söyleme 44b/05, dime 31a/23

1.3.1.5.3. Gereklilik kipi:

Gereklilik kipi -mAII/-mAIU biçimindedir.

varmalıdır 75b/11

olmalıdır 149b/08

görölmelüdür 126b/08

-mek isim-fiilinden sonra “gerek” kelimesi getirilerek yapılanlar:

dögölmek gerek 114b/12

olmağ gerekdir 64b/07

dağmağ gerekdir 96b/16

tutmağ gerekdir 94b/05

olmamağ gerekdir 67b/20

tedārik itmek gerekdir 97b/22

Dilek-şart kipine “gerek” kelimesi eklenerek de yapılabilir:

olsa gerekdir 102a/23

varsam gerekdir 103b/11

gücense gerekdir 117b/10

bulunsa gerekdir 127a/01

icrā eylesem gerekdir 39b/14

olsa gerekdir 117b/11

İstek kipine “gerek” kelimesi eklenerek de yapılabilir:

viresin gerekdir 91a/13

vire gerek 184b/07

1.3.1.5.4. Dilek-şart kipi

Dilek-şart kipi günümüzde olduğu gibi metinde de -sA biçimindedir.

I. teklik kişi: -sAm

olsam 132b/02

eylesem 131b/22

II. teklik kişi: -sAñ

çıkmasañ 115b/13

eylesen 6b/23

söyletseñ 49a/20

III. teklik kişi: -sA

dense 13b/02

inse 23a/20

söylese 70a/17

ursa 10b/22

alsa 50b/19

bulunsa 127a/01

I. çokluk kişi: -sAK

bulunsağ 143a/16

çeksek 115b/02

eylese 115b/06

II. çokluk kişi: -sAñlz

aramasañız 27a/01

eyleseñiz 140a/09

III. çokluk kişi: -sAlAr

görseler 19b/06

eyleseler 42b/06

Olumsuz biçim: olunmasa 51a/23

1.3.1.6. Birleşik çekim

Birleşik çekimler için çekimli fiilin üzerine “i-” fiilinin görülen geçmiş zaman, öğrenilen geçmiş zaman ve dilek-şart biçimleri getirilir.

1.3.1.6.1. Hikaye

Hikaye tarzında anlatmak, fiil hangi zamanı gösteriyorsa gösterebilir, eski bir zaman çerçevesi içindedir.

dimiş idi 105b/14

dilleşürdi 96a/11

eglenürdik 40b/11

şatulurdu 148a/22

tururdu 44a/12

ideydiñiz 90a/19

almış idi 33b/05

arar idi 81b/14

bilmez idik 186b/22

1.3.1.6.2. Rivayet

Rivayet tarzında, eski zaman çerçevesine, anlatılan durumun vasıtalı bir bilgiye dayandığı, başkasından duyulduğu noktaları da eklenir.

geçermiş 92b/12

dir imiş 25a/12

korlar imiş 9a/03

eylemişler imiş 84b/20

gelür imiş 19a/19

görünmez imiş 8a/10

götürürler imiş 43b/17

gözler imiş 55b/15

işidir imiş 45b/11

eylemiş imiş 8a/07

şaklamış imiş 8b/13

1.3.1.6.3. Şart

Şart tarzında ifadede ise, fiildeki hareket ve oluş, başka bir hareket ve oluş için şart olarak gösterilir.

kalmış ise 73b/22	gelmiş ise 65a/08	olacak ise 164b/19
oldıysa 46a/06	seversen 5a/23	virirse 122b/13
bilürseñiz 147b/11	dirseñ 164a/18	gönderürse 122b/05
kaçarsa 137b/22	başarsam 24a/22	düşer ise 33b/19

1.3.1.7. Ek-fiil

İsimlerin sonuna gelerek onların fiil gibi kullanılmalarını sağlayan ve de basit çekimli fiilleri bileşik çekime sokan er- >> i- ana yardımcı fiildir. Fiillerin birleşik çekimi, “birleşik çekim” maddesinde örneklendirilmiştir.

Ek-fiilin olumsuzu: degil

‘aceb degildir 42b/06	aķçe degil mi 58b/07	ba‘ id degildir 110b/17
beñzer degildir 50a/15	berāber degil idi 24b/04	böyle degildir 96b/12
güç degildir 98a/22	hoş degildi 28a/01	insān degil 84b/12
ķadir degilem 41b/12	söz degildir 95b/01	revā degildir 121a/18

Ek-fiilin zarf-fiil biçimi olarak -ken eki görülür.

altıda iken 70b/11	arasında iken 79a/08	burada iken 104a/19
iki iken 126b/02	küçük iken 98a/14	uykuda iken 126a/01

İsimlerle birlikte kullanılan ek-fiil; geniş zaman, görülen geçmiş zaman, öğrenilen geçmiş zaman ve şart kipi biçiminde dört ayrı çekime girer:

Ek-fiilin geniş zamanı:

Geniş zamanın çekimi diğer zamanlara göre farklılık gösterir. I. ve II. kişi ekleri kişi zamirlerinden, III. kişi eki ise ya eksizdir ya da +dUr ve +dUrUr eklerinden oluşur.

Metinde ek-fiilin geniş zaman kişi ekleri şunlardır:

I. teklik kişi: +(y)Am

hoşnūdam 40a/04	maħzūzam 40b/18	yıldızıyam 47a/18
vezirem 38b/11	bī-çāreyem 6a/23	gedāyam 41b/10

II. teklik kişi: +sIn/+sİñ

neslindensin 116b/20 vālisisin 134a/19 ādemiñ 111a/22

III. teklik kişi: eksiz/-dIr/-dUr/dUrUr

yoğ 85b/05 var 95a/21 yoğ durur 12a/13

böyle durur 5a/16 budur 175a/01 cevābdır 55a/16

çoğdır 4a/17 çöldir 33a/19 elçidir 181a/20

I. çokluk kişi: +(y)iz

kuşız 187b/01 müsāfiriz 38a/14 müslimānız 108b/16

kaıvmiz 143a/09 biriz 100b/11 üzereyiz 43a/01

II. çokluk kişi: Metinde örneği yoktur.

III. çokluk kişi: -lArdIr/-dIrlAr

ve cümlesi yek dil ve yek cihetlerdir 122b/10

muşavvirler taşvīrin itmede ‘ācizlerdir 89a/19

cümle mevcūd ve maķām hürmetinde hāzırlardır 4b/22

aşlā yüzleri gülmez ve cümlesi müttefikdirler 49b/02

muṭābıķ zıkr ve beyān olunsa şāyāndırlar 180b/07

Ek-fiilin görülen geçmiş zamanı:

i- fiili -dI geçmiş zaman ekini alır.

ben idim 104b/13 ādem idi 19a/17 lā-teklīf idik 163b/11

üzere idiler 129a/19 üzere idim 60b/08 vāfir idi 85a/22

yoldı 180b/13 erdi 85b/12

Ek-fiilin öğrenilen geçmiş zamanı:

i- fiili -mİş geçmiş zaman ekini alır.

eyālet imiş 108b/01 hayātda imişler 20a/07 hem-‘aşr imişler 24a/04

ıssı imiş 53b/09 işgüzār imiş 14a/08 nice imiş 111b/04

Ek-fiilin şartı:

i- fiili -sA şart ekini alır.

varsa 29a/06 yanında ise 70a/20 yolda iseñ 134a/21
zülf ise 89a/22 âdem ise 19b/03 şimdi ise 20a/01

1.3.1.8. Birleşik fiiller

Birleştirme yoluyla yapılan fiillere birleşik fiil adı verilir. Birleşik fiiller isim+fiil dizilişinde olanlar ve fiil+fiil dizilişinde olanlar olarak tasnif edilebilir. Bu fiiller birbirinden farklı şekil yapıları, taşıdıkları çeşitli anlam ve işlev incelikleri dolayısıyla dile anlatım gücü katarlar.

1.3.1.8.1. İsim+fiil dizilişinde olanlar

Daha çok yabancı kaynaklı isim soylu kelimelerle kullanılıp ismin anlamıyla yüklü fiiller oluştururlar.⁸² Metinde “eyle-, it-, ol- ve kı-“ asıl yardımcı fiillerdir. Metinden bazı örnekler:

eyle-:

‘acele eyleme 145b/21	‘afv eyledim 45b/20	‘amel eylerdi 25a/11
bend eylemiş 131a/09	beyân eylediler 11a/09	ceng eyledi 84a/19
da‘vet eyledi 168a/02	emîn eyleye 51a/01	feth eyledi 172a/04
ğâlib eyleye 54a/18	haber eyledi 102b/17	icrâ eyleye 118a/07
katl eylediñ 130b/23	luğf eylesün 91b/09	murâd eylemiş 126a/12
noğşân eylemez 164a/01	pâk eyledi 53b/21	ricâ eyledik 91a/04
şabr eyleyün 147a/06	şenlik eyleyüp 7a/18	ta‘ciz eyleye 157a/06
tekmil eyledi 101b/13	‘uryân eylemiş 13a/11	vefât eyledi 177a/09
yâd eyledi 20b/12	zabt eylediler 139a/10	zuhûr eyleye 140a/10

it-:

‘add idüp 158a/01	ağın idüp 43b/16	‘arz iderim 36b/09
binâ idesiz 25b/07	cem‘ itdi 123b/17	cezb iderek 116a/01
çâre idelim 90a/09	defn idüp 9b/17	edâ iderler 112a/06
fehm idüp 143b/19	firâr itmiş 157b/10	göç idüp 14a/05

⁸² Şahin, a.g.e., s. 66.

haml itdiler 165a/22	ısrār idüp 71a/21	iddi‘ ā ider 35a/20
iřād ide 19a/03	ķabūl itmez 159a/12	kār ider 31b/02
luşf idersiz 187b/03	meřķ iderek 171a/10	mūrūr idince 96a/04
naķl itdi 127b/19	nūř idicek 31a/14	peydā itdiler 136a/14
rāřat iderler 112a/20	şarf iderler 4a/14	sa‘y idelim 96b/07
şükr idüp 28a/02	taşşil itmiş 139b/05	teslīm iderüz 67a/04
‘urüc idüp 19b/20	ümmīd idüp 21a/01	vaz‘ iderler 126a/04
yād idicek 5b/16	ziyāret idüp 93a/18	şann itdim 44a/11

ol-:

‘āciz olur 141a/09	āsān oldı 96a/18	bā‘ iş olur 91b/09
bellü olsun 64b/04	cidāl olup 76a/22	çerāğ olup 62b/09
dāřil oldı 6b/14	dermān ola 31b/01	elzem olan 75a/23
fāriğ olasin 134a/20	gerçek olıcaķ 183a/20	giriftār olmiş 149a/08
hāřıl olmaz 3b/14	hāyrān olur 23b/17	i‘lām olıcaķ 126a/05
iřābet olmiş 113b/02	itmām olmiş 109b/13	ķādir olmadı 102a/08
ķař‘ olur 29a/06	ķul olur 66a/04	lāzım olan 9b/05
mağlūb olup 137a/06	ma‘lūm olacaķ 21a/07	mūmkin olur 111b/20
nizā‘ oldı 73b/23	perīřān oldı 9a/14	peydā olup 58a/03
rāři olmuşam 95a/10	sağ olsun 49b/15	setr olsun 174a/19
söz ola 95b/05	řehīd olduğı 17a/13	ta‘yīn olmiş 180a/18
telef olurız 147a/12	‘uryān ola 31b/02	vāķıf olmaz 29a/10
vāķi‘ olurdı 26a/08	yaman oldı 20b/08	řāyi‘ olmadı 10a/01

ķıl:

mülāhāza ķıldılar 120b/21	āğāh ķılmamaķ 174b/10	bende ķıldı 149a/14
erzānī ķılup 181a/07	gūřāde ķıldılar 179b/10	hāmle ķıldılar 124b/09
iřzār ķıldıđı 113b/22	ķarār ķılmayup 12b/15	mecbūr ķıldılar 176b/11

me'mūr kıldılar 128a/03 āğāz kıldı 130b/19 ri' āyet kıldılar 119a/01
tābi' iyyet kıldılar 120b/05 sipāriş kıldı 171a/13 taḥarrī kıldılar 119a/06
tesviyye kıldığı 174b/02 teşbī' kıldılar 119a/02

Asıl yardımcı fiil olmamakla beraber yardımcı fiil göreviyle kullanılan diğer örnekler:

āb-dest alup 41a/19 'aceb kıaldı 26a/16 sefer açup 176a/19
'āciz kıaldılar 127b/22 göz açtırmayup 78a/15 'afv buyurasız 151a/17
aḥsen görüp 154b/06 aḳın virüp 157b/19 cevāz gösterildi 152b/21
intikām alınur 92b/08 ardına düşüp 160a/22 zafer bulunmadı 154b/16
celse buyurmuşlar 31a/01 fermān getirüp 36b/16 ele aldı 80b/08
el çekdi 21a/10 erba' in çıkardı 68a/07 yüzleri gülmez 49b/02
ele girerdi 184a/19 imdād istemiş 109a/03 gözler kamaşur 23a/09
yolu kesüp 32b/17 kılıç kuşanup 127a/15 ḥāke şalup 97a/13
ḥātır şorilup 38a/16 boş tırmazlar 46a/16 ḥoş tıtalar 144b/19
dili uzayup 100a/16 başdan aşdı 89b/14 cān atup 59a/02
el bağlayup 153a/23 elime bakar 6b/01 borı çalup 152a/18
yüz çevirüp 105b/20 devri dönmiş 49b/03 eceli geldi 66b/04
cān başına şıçradı 7a/16 cigerin dāğlayı 104a/14 çileden çıktı 160b/09
ḥaḳḳlarından gele 81b/14 iş işden geçüp 167a/05 yabāna söylemiş 37b/21
gözlerine kestirdiler 152a/15 yoğurt çalmaḳ 6b/12 güzāf çalup 109a/14

1.3.1.8.2. Fiil+fiil dizilişinde olanlar

Bu dizilişte olan fiillerde asıl anlamı katan ve tasvir anlamı taşıyan fiil söz konusudur. Birinci fiil zarf-fiil eki alarak tasvirî fiile bağlanır. Tasvirî fiiller, fiillerin -A, -I ve -U almış zarf-fiil biçimlerine belli başlı fiiller (gel-, ko-, koy-, kal-, vir-, bil-, yaz-) eklenerek oluşturulur.

Böyle birleşik fiillerde, asıl fiil, yardımcı fiile “ünlü zarf-fiil ekleri”yle bağlanmaktadır. Asıl manasını kaybetmiş olan yardımcı fiil, birinci unsurun gösterdiği hareketin tarzını ifade etmektedir.⁸³

Bu tür birleşik fiillerde asıl fiile süreklilik, tezlik, yakınlık ve yeterlilik kavramını kazandıran unsur iki fiil arasında yer alan a / e, ı / i, u / ü ünlüleri değil asıl fiile eklenen yardımcı fiillerdir.⁸⁴

Böylece metindeki fiil+fiil dizilişini, “süreklilik, tezlik, yeterlilik, yaklaşma” bildiren fiiler başlıkları altında toplayabiliriz.

Süreklilik bildirenler:

Bu tasvir için birden çok tasvirî fiil kullanılabilir. Fiillerin zarf-fiil biçimine “gel-, ço-, koy-, kal-“ yardımcı fiilleri getirilerek yapılır.

başageldiñ 41b/17	çıkağeldi 123b/22	olnagelmişdir 134b/10
idegelmişlerdir 132a/07	alıkoymış 52a/09	alıkodı 113a/19
bağağaldılar 128b/06	alağorsız 96b/20	virileğeldüğü 128a/15

Tezlik bildirenler:

Fiillerin zarf-fiil biçimine “vir-“ yardımcı fiili getirilerek yapılır.

alıvirdi 120a/09	yürüyivirdi 60b/10
------------------	--------------------

Yeterlilik bildirenler:

Fiillerin zarf-fiil biçimine “bil-“ yardımcı fiili getirilerek yapılır.

çıkağabile 10a/20	getürebilür 12b/06	idebilürler 47a/09
-------------------	--------------------	--------------------

Metinde süreklilik ve tezlik bildiren tasvirî fiillerin olumsuz biçimleri görülmez. Yeterlilik bildiren fiilin olumsuzunda -I ve -A zarf-fiili görülmektedir.

olımağ 137b/23	gezemez imiş 110b/15	idemez 137b/21
aparamağ 17a/07	bulamağ 103a/22	çıkağamağ 10a/23

Yaklaşma bildirenler:

⁸³ İsmet Cemiloğlu, 14. Yüzyıla Ait Bir Kısa-ı Enbiyâ Nüshası Üzerinde Sentaks İncelemesi, TDK Yayınları, Ankara, 1994, s.29.

⁸⁴ Nadir İlhan, “Birleşik Fiil Kuruluşunda A-I-U Ünlüleri”, TD, S. 596, 2001, s. 183.

Fiillerin zarf-fiil biçimine “yaz-“ yardımcı fiili getirilerek yapılır.

Metindeki tek örnek:

öleyazdılar 129a/07

1.3.2. Bağlantı kurucu ekler

1.3.2.1. İyelik ekleri

Bu ekler, ismin karşıladığı nesnenin bir kişiye veya bir nesneye ait olduğunu bildiren eklerdir. Bir nesnenin başka bir nesnenin malı olduğunu ifade eder.⁸⁵ İyelik ekleri, getirildikleri adların dışında fakat o adlara ait olan, o adların malı sayılan nesnelere, kişi olarak gösteren eklerdir. Dolayısıyla iyelik ekleri bir nesnenin hangi kişiye ait olduğunu ve o kişilerin sahipliğini gösteren eklerdir.⁸⁶

Metinde iyelik eki almış kelime örneklerinden bazıları şunlardır:

I. teklik kişi: +(U)m / +(I)m; oğlum 104b/13, dostum 93b/19, gönlüm 90a/15, gözüm 13a/12, qarındaşım 131a/18, babacığım 96b/08, elim 91a/19, kendim 19a/13, korçum 89b/07, babam 41b/09, eniştem 132b/01

II. teklik kişi: +(U)ñ / +(I)ñ; oğluñ 130b/23, uğruñ 58b/23, gözüñ 18a/22, qarıdaşñ 174b/20, rif' atıñ 174a/16, bennāñ 22a/08

III. teklik kişi: +(s)I / +U;

nedir ve aşlı ve diyārı kãdadır bize geregi tafşil üzere bir kã'ime idüp 116a/18

güftāra ağāz kıldı ol i' timādü'd-devleniñ ağzından işidüp 130b/19

cümlemiziñ babası bir bölügi her birimiziñ anası başkadır 27b/12

börki pāre pāre oldı ancak elinden ne gelür 92b/02

mīr üveysiñ oğlu mīr maḥmūd ḥükümet-i mezbūre ile 48b/08

şabr idüp göñlüni dā'im ḥayāl-i yār ile egler idi 92a/08

diyādīn kaşabasınıñ üstü yanında iki sâ' at yukarı meşhūr 10b/18

ancak şuyunu etmegini ve ta'amını beher vaqt bir qarı getirüp ḥizmet eyler 50b/10

⁸⁵ Ergin, a.g.e., s. 210.

⁸⁶ Zeynep Korkmaz, **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, TDK Yayınları, Ankara, 2003, s. 259.

I. çokluk kişi: +(U)mUz / +(I)mIz; ardumuzdan 139b/08, sözümüz 60a/18, sözimizi 125a/20, adımız 54b/16, balımız 139a/11, başımız 39a/03, elimiz 149a/10, ordumuz 20b/07, birimiz 91a/02, elçimiz 43a/17, ikimiz 24a/20, kayın atamız 95a/01

II. çokluk kişi: +(U)ñUz / +(I)ñIz; kuluñuz 43b/14, biriñüzüñ 27b/13, aşluñuzu 27b/11, ayağıñızda 27a/01, konağıñızdan 40b/17, üzeriñize 38a/02, devletiñize 122a/03

III. çokluk kişi: +lArI;

cümlesiniñ aķar şuları içinde ve ğāyet laţif serāylar 107b/21

her bir şoķaķlarıñıñ ķal‘ a ķapusu gibi timür ķapuları var 77b/21,

ķızılbaşdan nāĉār ķaldıķ cümlemiz sözleri birdir 100b/04

kendü taraĝırleri olanlarıñ çiftliklerini ģimāye idüp 131b/03

III. kişi iyelik eki almış bazı kelimelerde ek aşınır ve işlerliğini kaybeder. Böylece kelime kalıplaşarak taban haline gelir.⁸⁷ Bu durumda III. kişi iyelik ekini almış kelime gerektiğinde bir kez daha aynı işlevdeki iyelik ekini alabilir. Bu olaya “iyelik eki yığılması” adı verilir. Eserden bazı örnekler:

birisi 77a/12, kimisi 20a/09, başısı 138b/23, etegisi 73b/02, ba‘ zısı 77b/12, devrisi 112a/15

1.3.2.2. Tamlayan eki

Ünlüsü düz olan bu ek +(n)Iñ biçimindedir. Tamlayan durumu eki ünsüzle biten kelimelerden sonra +Iñ, ünlü ile biten kelimelerden sonra +(n)Iñ biçimindedir.

ķızıñ 8b/08, köriñ 184a/20, kimiñ 169b/08, siziñ 100b/11, seniñ 167b/01, biriniñ 3b/18, aķĉeniñ 128a/21, elĉiniñ 70b/16, fırķanıñ 171b/04, ķayanıñ 184a/23, ķorıcıbařınıñ 132a/22, köprüniñ 10b/21

Birinci teklik ve çokluk zamirlerinde tamlayan durumu eki gerileyici benzeşmeyle ben+iñ > benim, biz+iñ > bizim biçiminde kullanılmaktadır.

benim pederimi 130b/22, bizim sözümüz 185a/04

Bu ek, Dođu Türkĉesinde +nIñ biçimindedir. Yuvarlak bir vokalden sonra da bazen +nUñ biçiminde gelir.⁸⁸ Ařađıdaki örnekte Ćađatay Türkĉesi özelliđi kendini göstermiřtir.

ģüseyin+niniñ 105a/14

1.4. Kategori Ekleri

⁸⁷ Gürer Gülsevin, **Eski Anadolu Türkĉesinde Ekler**, TDK Yayınları, Ankara, 1997, s. 16.

⁸⁸ Janos Eckmann, **Ćađatayca El Kitabı**, çev. Günay Karaađaç, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1988, s. 57.

Eklendikleri kelimelere kendileri ile sınırlı kalan değişik özellikler katan eklerdir.

1.4.1. Çokluk kategorisi

Metinde çokluk eki +lAr biçimiyle gösterilmiştir.

ağçeler 140a/02	bizler 12a/11	bölükler 83a/16
bulağlar 10b/04	buyurultılar 82a/20	çadırlar 65a/19

Eski Türkçede kullanılan +An ve +z çokluk ekleri bu devrede işlek olmayıp, donmuş bir ek olarak birkaç kelimedede kalıplaşmıştır.

erenler 5a/13	oğlan 85a/05	göz 135b/02
---------------	--------------	-------------

1.4.2. Küçültme/sevimlilik kategorisi

+CIK/CUK;

azacığ 45b/07	babacığım 96b/08	yüksecik 47b/08
küçüçükden 111b/19		

+cek;

büyücek 28b/12

1.4.3. Sıralama sayı kategorisi

+(I)ncI/+(U)ncI;

birinci 14b/01	ikinci 23b/12	üçüncü 23b/14
dördüncü 36b/12	beşinci 36b/02	altıncı 12a/03
yedinci 4a/15	sekizinci 74b/10	toğuzuncı 37a/11
onuncı 36a/21	yigirminci 32a/04	

1.4.4. Üleştirme sayı kategorisi

+Ar;

birer 139a/02	ikişer 48a/08	üçer 8a/16
beşer 6b/20	onar 6b/20	yigirmişer 58b/03
biñer 72b/06	kaçar 88a/16	

1.4.5. Olumsuzluk kategorisi

Fiil çekiminde olumsuzluk, fiil kök ve gövdelerine getirilen -mA ekiyle yapılır.

dimedim 111b/04	gelmedi 42b/19	söyleme 44b/05
ilmediler 54a/13	ölmemiş 77a/15	sevmeyeler idi 42b/18
tırnayup 146a/01	varmadılar 141b/14	açılmayup 38b/04
aranmayup 171a/15	bozulmadı 43a/11	bulunmadı 176b/17

Geniş zamanın olumsuz çekiminde ise -mAz eki kullanılır.

uymaz 110b/03	koymazlar 110b/16	aşmaz 33b/12,
işlemez 32b/18	bilmezler 51a/18	istemeziz 168b/06

1.4.6. Nitelik dereceleyci kategorisi

+cA;

Bu ek aslında eşitlik durumu ekidir. Ekin nitelik derecelendirme özelliği de mevcuttur. Bu kategoriye giren +cA eki, isim ve sıfat türünden kelimelere eklenerek niteledikleri kelimelerin niteliklerinde belli bir derecelendirme meydana getirmektedir.

bir miqdār eyüce olmuş idi 130b/07

başkaça bir türbesi olup 22a/11

bir pāre kıruca etmek bulamaz 103a/22

arasına girmiş şımşıkıca olmuş durur 5a/06

günden bir gün evvelce nāmesin 168a/10

1.4.7. Soru kategorisi

mI;

Ekteki ünlü, daima düzdür. Ünlü uyumuna bağlı değildir. Fiil çekiminde ekin yeri, bugünkü kullanımla aynıdır.

eglenürler mi 40b/19	gönderdi mi 40a/03	bilür mi 37b/19
şag kıor mı 106a/05	söz olur mı 96b/10	varmazlar mı 42a/14
İsimlerin soru şekilleri;		
lāyık mı 38a/08	serāyında mı 39b/08	var mıdır 6a/22

aķçe degil mi 58b/07

‘aceb mi 22b/02

bu degil mi 104a/13

1.5. Sıfat

Asıl görevleri isimleri nitelemek ve belirtmek, yani tamamlamak olan kelimelerdir. Sıfat takımlarında asıl kelime isimdir. Sıfatın görevi sadece tamamlamaktır. Türkçede bütün tamlayıcılar gibi sıfatlar da önce gelir.⁸⁹ Sıfatların anlamlarıyla görevleri birbirlerine sıkı bir biçimde bağlıdır. Çünkü bu öğelerin bir adın önünde tamlayan olarak görev aldıkları kesindir.⁹⁰

1.5.1. Niteleme sıfatları

Önüne geldikleri isimlerin niteliğini bildirirler.

sādık muhibbleri 119a/04

dürlü dürlü hediyeye 113a/15

yüz on büyücek adım 28b/12

güzel ve metin kal‘ adır 76b/21

kara ışık 10a/03

büyük devletdir 69a/04

yabānī koç 10a/05

murdāre kız 50b/19

ağır ‘asker 7a/11

güzel ‘avret 85a/12

küçük karındaşını 144a/13

eyü mekān 78b/16

kötü nām 185a/03

toğrı yoldan 150b/09

derün kal‘ ada 3b/23

yavuz nazar 2b/20

ulu kişi 27b/09

yalçın kayanıñ 4a/02

boş yer 103a/19

köhne hāşırı 22b/14

gönüllü ‘askeriden 77a/16

‘azim bāęçeleri var 3b/23

büyük deñizdir 109b/10

yağı kişidir 40a/05

eski meşeldir 1b/12

derdimend kuşdır 111b/08

1.5.2. Belirtme sıfatları

İsimlerin önlerine gelerek onları işaret, sayı, soru ve belirsizlik yönlerinden belirtirler.

⁸⁹ Tahir Nejat Gencan, “Sıfat Birlikleri”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1954, s. 181.

⁹⁰ Neşe Atabay - Sevgi Özel - İbrahim Kutluk, **Sözcük Türleri**, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2003, s. 68.

1.5.2.1. İşaret sıfatları

bu gün 26b/15

su karşı taş başında 70a/04

o gedikten

sol mertebe 42b/12

ol kuşaklar 160b/19

işbu söz 27b/15

öte yanında 87a/14

beri yanında 87a/15

berü yakada 87a/2022

karşuki oğada 104a/21

karşu yakaya

öbir tarafında 64a/

girü başında 56a/03

ara yirde 91b/08

böyle bir âfet-i devrân 89a/15

1.5.2.2. Sayı sıfatları

İsimleri sayı yoluyla belirten kelimelerdir. Türkiye Türkçesinde sayıların bugün kullandığımız şekilleri, Eski Anadolu Türkçesine dayanmaktadır.⁹¹

1.5.2.2.1. Asıl sayı sıfatları

bir altun mücevher 96a/01

iki gözleri 101b/15

üç konakdır 109b/22

dört müslimân 12a/01

beş nefer 127b/09

altı evlâdı 104b/19

yedi gün 184a/11

sekiz sâ' atdır 32b/12

tokuz nefer 177b/15

on 'aded 3b/20

yigirmi âsiyâb 9b/20

otuz 'aded kârbân-serây 3b/21

kırk kapısı 28b/06

elli kîse aqçe 74b/23

altmış biñ tûmene 123b/10

yetmiş kemer 28b/05

seksen altun 37a/09

toksan konak 47b/23

yüz yigirmi gün 56b/17

yüz 'aded ma' mür kıyresiyle 78b/14

biñ âdem 79a/13

otuz tokuz gün 29a/22

⁹¹ Zeki Kaymaz, "Eski Anadolu Türkçesinde Sayı Adları ve Kullanılışları", **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1991, s. 10.

on tokuz atlu konagi 108a/10

tokuz biñ asker

1.5.2.2.2. Sıra sayı sıfatları

birinci bölüm 72b/09

ikinci gün 158b/20

üçüncü kapuda 39a/02

dördüncü gün 36b/17

beşinci gün 37a/04

altıncı gün 12a/03

yedinci günü 165b/09

sekizinci gün 74b/10

tokuzuncu gün 37a/11

onuncu günü 12a/08

yigirminci günü 32a/04

1.5.2.2.3. Üleştirme sayı sıfatları

birer meyve 18a/11

ikişer adem 77b/22

ikişer üçer nefer 48b/13

onar on beşer sağlamalı öküzleri 6b/20

beşer ve onar konak 42a/11

yigirmişer gurüş 58b/03

biñer nefer adem 72b/06

1.5.2.3. Belirsizlik sıfatları

bir gün 87b/20

bir kaç gündən sonra 74a/01

ba'zı hādım ağaları 147a/17

çok emvāl 159b/03

her ferd 170b/03

fülān kapu 160a/10

başkaca bir türbesi olup 22a/11

başka başka şehir içinde 86a/04

başka bir kazā idi 78a/07

nice nice fütühāt-ı keşirler 86b/03

her bir direği 28b/04

hiç bir güç 98a/22

bütün nās 108b/09

her işini 109b/14

bir az hedāya 38b/10

az zamānda 170a/12

bunca gündir 104a/09

bu nice h^vātūn ve şıbyān

1.5.2.4. Soru sıfatları

kanı ayda 41b/23

ne çäre 83b/18_

kanı taraftan 76a/05

ne vechiledir 71a/18

kaçar konağıdır 88a/16

1.6. Zamir

İsmin yerini temsil veya işaret yoluyla tutan kelimelerdir.

1.6.1. Kişi zamirleri

I. teklik kişi: ben 92b/08, baña 97b/06, bende 132b/01, benden 149b/17, beni 159a/01, benim 161b/02

II. teklik kişi: sen 6b/17, saña 25a/21, sende 69a/01, senden 91a/14, seni 106a/05, seniñ 113b/09

III. teklik kişi: o 138b/22, ol 31a/10, aña 30a/23, anıñ 31a/10, anı 126a/14

I. çokluk kişi: biz 73b/04, bize 85a/02, bizim 96a/14, bizden 109a/09, bizi 36b/01, bizler 12a/11

II. çokluk kişi: siz 38a/14, sizi 42b/18, size 44b/01, sizden 43a/16, siziñ 45a/08, sizler 187b/01

III. çokluk kişi: anlar 18b/10, anları 41b/04, anlara 44b/11, anlardan 108b/18, anlarıñ 124b/02

1.6.2. İşaret zamirleri

Kişi zamirleri gibi bu zamirler de ne varlık, ne niteleme, ne de belirtme adıdırlar. Yalnız, varlıkların yerlerini işaret ederler.⁹²

murād maqşūdı bu idi ki baħreyn fetħi müyesser olur 128b/08

ħayrlusı budur ve eger kızılbaşlara imdād yetişüp 143a/15

şahım bunda böyle her şey tamām oldı 146b/21

řāfi cevāb eyledi bundan nā-ümmīd oldılar 145a/21

ol daħı su ’āl eyledi kim bunı kanda buldıñ 6b/06

vuķū’ bulmuş bir kaźādır buña řabrdan ğayrı çāre yok 165a/04

bunıñ daħı bāğ bağçesi ğāyet çoķdır 33a/01

ħaber aldım ki bunlar tātār ma’ķulesi bir řā’ife imiş 43b/14

⁹² Haydar Ediskun, **Sesbilgisi-Biçimbilgisi-Cümlebilgisi Türk Dilbilgisi**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1999, s. 161.

bunları tamāmen yirlü yirinde gördükden soñra 103b/21
meyl-i muḥabbeti bunlarıñ cānibine olacağı nümāyān 129a/13
bunlara ḳafadār olmaḳ üzere müşāverelerine nizām virdiler 139b/13
çün bulardır evliyālar rehberi 29b/17
tā buraya gelmedikce bir ḳadem ilerü varmam 36b/08
bu gün burada maḥfi oturur idim 111a/11
fūlān ‘ aşıretiniñiz varup orada bāğ ve bāğçe diküp 45a/09
biñar olur ol dağı otuz toḳuz gün olıcaḳ 29a/21

ne rūmda ve ‘ acem vesā’ir vilāyetlerde aña berāber yoḳdır 11a/08
ḫayvānı zebḫ itmezler hemān boğar andan ekl ider 51a/22
cümle anda mevcūd olan vüzerā-yı ‘ izām 73a/17
baña fermān itmişdir anı icrā eylesem gerekdir 39b/14

1.6.3. Belirsizlik zamirleri

temāşā eylediler kimi ne kebīr ḳuş olur dir idi 26a/13
biri dağı yine tebriz aḳlāmından çürüs ḳal‘ asıdır 78b/14
kimisine birer miḳdār meblağ naḳd virilmek 176a/15
kerāmāt-ı bāhiri ḳatı çoḳdır kerāmātından birisi budur 4a/17
ricāl-i ‘ acem iki fırḳa olup biribirilerine zidd-ı kāmil olmuşlar idi 171b/03
cümlemiziñ babası bir bölüğü her birimiziñ anası başkadır 27b/12
her birine başḳa başḳa istimāletler virüp kendüye ḳul eylemişdi 66a/03
geylān mābeyninde olan bender ve meşhūr ve her birisi ma‘ mūr ve şen 108a/18
çehār-yār göziniñ ba‘ zılarına şetm ve düşnāmı āşikār iderler 115a/19
ba‘ zısı ḳonar ve göçer ve ba‘ zıları bilād ve ḳaralarda sākin olup 178a/18
‘ acem ‘ askeri perişān olup güçile çoğı öldiler 102b/20
zinhār bu aḫvāli bir kimseye ašlā ifşā eyleme 167b/23
on iki kimesneyi ḳatlı idüp mālların müşādere eyledi 169a/08

kimisi atlar ayağı altında şürb-i şehādeti nūş idüp 20a/09

1.6.4. Soru zamirleri

tarīfi ne dise ol ʔarafa meyl idesiz 122a/10

‘azīm ile feryāda sebeb bā’iş nedir 146b/17

haber bellü olsun görelim bunlar kim ola 64b/04,

sizler kimlersiz muḥibbiñize ifāde buyurasız dimişler 25b/03

neler ḥalk eyler bu ma‘şūmdan niçe niçe ‘ibret almışlar 13a/10

her nire kim ‘azīmet eylese ḥayrlar fetḥ-i bāb olur idi 62b/12

sizler gibi oğul kanda eline girer 90a/20

her ferdiñ ḥālī ve ḥüsn ve kaçı zāhir ve āşikār olup 131b/15

1.6.5. Dönüşlülük zamirleri

Oğuz grubu Türk lehçe ve şivelerinin karakteristik dönüşlülük zamiri olan “kendi” kelimesinin Türkçenin tarihî süreci içerisinde tonlulaşması (gendi, gendin, gendimiz... vs.) beklenirken tonsuz şekli ile (kendi, kendin, kendimiz... vs.) yazı dilimizde kullanıldığı görülmektedir.⁹³

kendü 6b/16, kendüm 92b/09, kendüñi 77a/17, kendüsi 121b/02, kendümüz 125a/23, kendüñiz 104a/07, kendüleri 12a/11, kendüye 10b/10, kendüler 15a/09, kendüsine 19a/22, kendüyi 53b/02, kendi 163a/12, kendim 19a/13, kendisi 137a/23, kendimize 112b/02, kendilerine 95a/11

1.7. Zarf

Fiilleri niteleyen ve vasıflandıran kelimelerdir. Bu özellikleriyle zarflar; yer, zaman, miktar, durum ve soru zarfları olarak kendi içinde türlere ayrılır.

1.7.1. Yer zarfları

yek-pāre ḳaya olup her ne ʔarafından aşağa nazar olunsa 4a/04

vücūdından al ḳan ḳayādan aşağı revān olup aḳar 5a/10

tā buraya gelmedikce bir ḳadem ilerü varmam 36b/08

⁹³ Özgür Ay, “Türkiye Türkçesi Ağızlarında Kullanılan Dönüşlülük Zamir(Ler)İ Üzerine”, **II. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı**, 21-23 Mayıs 2009.

başımız berāberī elimizde tūtop k̄apudan ıçerü girdigimizde 39a/03
harem k̄apusından taşra cem‘ olmiş eşkiyānıñ ortasına 58a/23
cennet ıçre bendesine yār eylesün 4b/23
işde ben kendim var yanımda olanlar girü gidün 60b/09
atlarına süvār olup bir ‘ azīm ālāy ile karsu varup 93b/16
kandaḥāra yakın vardılar mīr veys cümle tedārikin görüp 99b/04
yayan alup gitdi varup nerd-bāndan yukaru çıkarup 104a/20

1.7.2. Zaman zarfları

sultānım dün bize eyledüğüñ lūtf-ı iḥsāna bedel bir ‘ ivāz idem 25b/01
bir gice kim gelüben mihmān ola 30b/15
gice gündüz metrīsdan metrīse gezüp 76a/12
imdi bu taraflara gel de gör 111b/10
şimdi biz ‘ acem şāhına ‘ işyān itmiş olduk 120a/05
mīr maḥmūd kaçan işfahānı yed-i kızılbaşdan ḥalāş idüp 68b/07
hemān aḥşāmda ve şabāḥda kelbleri şağup 6a/17
ol gün aḥşām olduğda şeyḥ efendiniñ aḥvāli muḥtażır oldı 26b/17
bir gün şabāḥdan aḥşāma dek bunca ādem 29a/03
yeñiçeri ta‘ ayyün eylemişler şabāḥ olunca pāsbān olalar 58b/15
kezālik bir günde ancak aḥşāma dek ser-i cebele çıkabile 10a/19
bir gice ‘ azīm k̄ar yağup 159a/21
bir gün bir gice ol minvāl üzere k̄alup 169a/15
bundan soñra daḥı on sene muḥāşara eylesen 6b/23
bāķileri ric‘ at eylediler andan soñra aḡvānlar cengden çekilüp 142b/06
didi kim ḥānım saña bu gün bir güzel ḥaber aldım 89a/08
yarın seheri mīr maḥmūd ordusına şeb-ḥün olsa gerekdir 102b/14
hemān yarın kendüm varayım nice bilürse öylece eylesün 103a/13

gice sür' at ve vakt-i seherde ' ale'l-ğafle büllüce evlerine hücum iderüz 119b/03
hemân bu tarafîñ aḥvâli bu kullarına tefvîz olunup 122a/04
karındaşı oğulları henüz şağîr ve nâ-resîde iken anlara ḥānlık virüp 131a/21
nāgāh çalınur def ve nāy hoş elḥān bir gāzel başladı 28a/07
gāh revānı ve gāh kerkük tarafından olan maḥalleleri virmek 37a/20
evvel yed-i rafāzîde iken yetmiş beş biñ gurus ḥāşıl olurdu 51a/12
bir kısmet olur ise vakt-i āḥirde ziyāret ideriz 26b/16
her-bār bahār vaktlerinde havālar ıssı olduḡda 30a/11
ṭahrān nām kaşaba ki ol vaktde şāh cemcāhîñ maḡarrı idi 37a/03
ābdest alup kuşlık vakti cāmî' e varup 41a/19
tüfeng-endāzlar cem' olup vaktü'l-zuhra dek anları seyr 41b/04
fî'l-cümle vakt-i şitādan evvel bahār gelince 85a/13
bir vakt-i mübarekde ve bir sâ' at-i ferḡunde-fâlde tebrîzden ḡareket idüp 87b/19

1.7.3. Miktar zarfları

benden yaña vezîri ile bir az beni söyleşdiler 39b/21
ḡünkār ḡazretleri beni çok sevdiklerinden seni baña göndermişler 41b/15
etegisini iki eliyle pek dudup ve kendü başını etegisi altına şokdı 73b/01
çok ağladılar şāh-ı ' acem def' eylemege sa' y eylemedi 147a/01
murādını ḡuşūla getürmege ihtimām iderdî uyḡuyı az uyurdı 162b/20
ḡaçan kim içerdüden cāsūs çok ola 102b/16
bir kerre yuyınca küll-i evvel pāk olur 3b/13
zerre deñlü ḡıyānetimiz vuḡū' bulmayup mesmū' olmamışdır 133b/07
bir töhmet ile müttehim itmege katı sa' y eyledi 155a/02
bu cihetden bir miḡdār ağır ḡareket iderler 78a/02
yed-i kıızılbaşdan bunca ḡal' aları ve şehrleri nice aldı 88a/09
mîr veys ḡayrı ḡuvvet māl ve ' askeri ziyāde oldu 99b/19

bu ma' şūmdan niçe niçe ' ibret almışlar 13a/10

1.7.4. Durum zarfları

Fiili durum bildirerek niteleyen ve vasıflandıran bütün kelimeler durum zarfi olabilir. Bundan dolayı bu zarfların sayısı çoktur. Metinden bazı örnekler şunlardır:

sulţānım güzel buyurursız ben de bildim 69a/04

meşeldir davılıñ şadāsı uzaqdan eyü gelür 111b/08

bu derviş-i dil-rişin her eţvārı iskendere hoş geldi 13b/21

aç ölmekden dise şemşir-i a' dādan cümlemiz birden ölmek evlādır 146b/23

mīr veys sağ ve āsān gelür ise bunlarıñ beynini bulup 94b/16

bu derdile böyle dir imiş 104a/09

ihtilāle bā' iş hareket idüp şöyle kalmışdır 35a/23

nefes eylemişler öyle olsun diyüp 19a/06

kendüm varayım nice bilürse öylece eylesün 103a/13

müzāyaqa virdiklerinde hālimiz müşkil olur 143a/04

taşradan ' asker tiz gelür 141a/05

girü ālāya gelüp yalıñız kaldıqda hemān ol dem 25a/01

göñlinde olan mācerāyı bir bir ibtidā eyledi 89a/11

pejmürde gelür iki yanına salunı salunı apul apul gelür 111a/18

āh vāh iderek gitmekde iken meger 55b/15

yavuz nazar ile baqanıñ allah ' azimü's-şān hāzretleri 2b/20

gele gele bir gün ibtidā lürü kal' asına dāhil olup 61a/10

hādım ve nedim ve ta' allukātıyla ağlaşarak vedā' eyledi 149a/03

ağaçlara selām virerek gezmege başladı 160b/10

gezüp ağlaşup aqşāma qarib şāh ve nās serāya varup cem' oldılar 149a/20

1.7.5. Soru zarfları

sen nice bilürsün didikde 42b/14

cümle kılıçdan geçirüp aḥvāl niçe oldı 97b/19

cümlesi mümkün ancak kız virmek nice olur 140b/23

niçün viridiñiz diyü ‘ azāb eylemek emr-i muḳarrerdır 142a/15

niçün bu fuḳarāya buḡdāyı infāk itmedüñ 156a/22

böyle şey için elem keder neden gelür 98a/20

aḡasını irsāl eyledi varup bunlar neye geldi 64b/23

1.8. Edat

Tek başlarına anlamları olmayıp ancak cümledeki diğer kelime ve kelime grupları arasında çeşitli ilgiyi kurmaya yarayan alet sözlendir.⁹⁴ Bu ilgi genel olarak zarf veya sıfat ilgisidir.⁹⁵ Eserde Türkçe ve yabancı asıllı birçok edat kullanılmıştır.

1.8.1. Bağlama edatları

vesā’ir eṭibbā mīr maḥmūd ger ḳarār olduḡı sevdāsı 68a/04

eger ḳatlı iderler ise şehīd oluram diyüp kelām eyledi 69a/08

zīrā bu ḳavm-i kızılbaş pelīd yezīdler ḳatı çoḡdır 77b/06

çün emr-i muṣālaḡa ḡān-ı merḳūmıñ derūnında menfūrı idi 143b/21

çün kim bedlīs binā eyledüḡi ḳal‘ aya nazar eylediler 14a/16

rūm-ı behcet rūsūmda meger bu mertebe fārisī zāt var imiş 40a/22

febihā ve ni‘ me ve illā fetḡ teşhīrine himmet idelim 139b/02

iḡtimālāt virdiler ki biz beyne’ş-şaffeyn ḳalmış bir ḳavmiz 143a/09

didi kim benim pederim elem üzere olma 164b/23

didim yā ḳuşūr günleri ne ile geçirirler 41a/18

yā bize şāḡib ḳıḳarsız yāḡūd vīlāyeti bunlara teslim ideriz 48b/22

eger fark ḳalsa elbette yā şāḡib-i firāş olur veyā mürde olur 29a/23

iki üç biñ ‘ askere yā bālīḡ olur yā olmaz 77b/17

⁹⁴ Necmettin Hacıeminoḡlu, **Karahanlı Türkçesi Grameri**, TDK Yayınları, Ankara, 2003, s. 75.

⁹⁵ Kamil Tiken, **Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf-Fiiller**, TDK Yayınları, Ankara, 2004, s. 1.

sivâsdan kâtırlar ve bāygirler ile zaḥā'ir naql olunur idi 80b/15
siziñ olsun diyü vāfir lāf ü güzāf çalup 109a/14
vir belki yaraları fenā bula 58b/20
tā ezelden resm-i kâdimleri bu iken 132b/15
kaçan kim aḥmed paşa ḥazretleriniñ ma' lūm-ı devletleri oldı 187a/11
yigirmi otuz ṭabaḳ şeker ve bir kaç ṭabla meyve 38b/13
ısfahānı sekiz biñ veyā on biñ ādem ile muḥāşara idüp 163b/12
hem vīlāyete nizām virüp ve hem kendüleri rāḥat olup 101a/15
baña ne taḥt lāzım ne ḥod tāc 103a/13
ne cāy-ı imkān ve ne ḥaber-i taşavvurdır 120a/13
cümlesi de şehr içinde olup andan ötüri kebīr görünür 107b/23
aşlā ziyān eylemez dirler ammā hiç bilmez 111b/09
raşad eylemişdir anıñçün bi-izn-i ḥudā ḥaşerāt olmaz 16a/06
bizi mu' āteb eyleye anıñ için men' eyledim 45a/03
ḥişārlarına teveccüh ve muḥāşara birle müzāyaḳa virdiklerinde 157b/17
şavaşdan ḥālī degil ancak vaḳt-i şitāya dāḥil olduḳda 6a/04
imdād taleb eylediler şüretā egerçi ' acemler imdād va' d eylediler 142a/04
meyl-i muḥabbetleri ziyāde gerçi şüretde müslimān görünürler 112b/03
belālara şabr eyle kim miftāḥ-ı ferecdir 129b/06
mūḥiş gerek ṭahmāsbiñ ve gerek ferīdün ḥāniñ himmetlerine fütür 157a/23
bir kısmet olur ise vaḳt-i āḫirde ziyāret ideriz 26b/16
bālāda vāḳi' olup ol sebebden daḥı aşağı olsun 22a/16
yek cihetlerdir pes tevaḳḳu' ve temennī olunur 122b/10
ḥoş ṭutalar tā ki aḡvāniyān daḥı aña mükāfāt ile 144b/19
ḳarār virdiler tā kim ' azīmetleri ḥuşul-pezir olduḳda 136b/19
anları sebbī ve istirkāḳ yāḥūd memleketimizi civār ve enşārımızda olup 115b/05

şāhiñ raqamı ya' nī fermānı vardıkda 133a/05

niyāz yüzünden ricā eyledik yoksa hemān cebren ve qāhren almak 91a/04

aşlı budur yoḥsa neden ḥātıra gelür 110b/22

istersen de qabūl eyle ḥod saña da ma' lūmdır 90b/18

bu aḥvāl ḥod cümleñiñ ma' lūmıdır 88a/20

1.8.2. Son çekim edatları

qudız kelb gibi aşlā bir yirde qarārları yok 105b/04

elleri ile teslim eylediler aşlı budur 110b/22

hemān müsāmaḥa birle bu ḥuşuşı ta' vīk idelim 143a/18

ḡā'ib olur yerinde nām nişānı bile qalmaz 7b/19

bizim içün iki tarafta olan ehl-i islāmdır 24a/19

qomış başı üzere bir tās memlū cevāhir 27b/21

bir gün şabāḥdan aḥşāma dek bunca ādem 29a/03

hemān bunı kıyāmete dek bürüdet üzere olmak 95a/06

ol miqdār zamān mürürına degin zaḥā'irleri nihāyet bulup 136b/20

on beş güne degin gelüp kör paşayı getürmek 183b/13

bunca zamāndan berü rūzgār nā-hemvārdan 145b/17

bunca seneden berü vaḥānımız fedā idüp 112b/01

niçe dürlü kerāmeti 'ālem içre söylenür 16b/05

' asker-i islām ol maḥallden girü ' avdet idüp 67a/07

serāy feraḥ-fezā qal' a qapusı üstine vāki' olmuş 15a/01

cümleden evvel aḡvāniyān içine uğrayup cenge iqdām eyledi 127b/16

bir kaç gün içinde bir ' azīm cem' iyyet peydā itdiler 136a/14

her ne tarafından aşağa nazar olunsa 4a/04

şahrā qal' a qapusından taşra çıkup 6a/20

zerre deñlü ḥıyānetimiz vuḳū' bulmayup mesmū' olmamışdır 133b/07

erdebile göre tebriz iç il kalmıştır 35b/05

rağbetleri bu kadar didigimde gâyet pesend ve istihsân idüp 41a/11

gözimize karşı çehâr-yâr göziniñ ba'zılarına şetm 115a/19

hile ve hud' asından ötüri serây-ı şâha varup karar eyledi 150b/13

bir kaç günden sonra asker ta'yin olunup 154a/02

dâ'im benden yaña vezîri ile bir az beni söyleşdiler 39b/21

1.8.3. Berkitme edatları

bir dahı ol sene kaç' â zühür eylemez 7b/19

elbette bir mürşide muhtâc olduğu hod nümâyandır 18b/23

bu da bir umûr-ı mu'azzama mıdır 90a/19

tedârik görür idik şimdi ise ol maħalleler geçdi 70a/15

1.8.4. Ünleme edatları

Bunlar her türlü duygu ve heyecanı ifade etmek için kullanılan sözlere dir. Menşe ve yapı bakımından ya tabiat seslerini taklit suretiyle, yahut da hislerin yorumlanarak “ses” şeklinde terennümü neticesinde meydana gelmiştir.⁹⁶

gitdi benden ısfahânım ah meded 104a/10

elvedâ ey mülk-i irân elvedâ diyüp 149a/17

yâ bizim hâlimiz neye müncerr olur 20b/08

⁹⁶ Necmettin Hacıeminoğlu, **Türk Dilinde Edatlar**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1974, s. 293.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

METİN

bismillahi'r-raḥmani'r-raḥīm

1b

1. sipās bedī'ü'l-esās ve ḥamd-i bī-ḥadd ve bī-kıyās ve şad hezār şükr-i minnet ol mevcūd-ı
2. kā'ināt ve ḥālik-ı cemī'-i mükevvenāt ve ma'būd ḥayy-ı kerīm vāḥid-i eḥad ferd-i
şamed ḥazretlerine 3. olsun binā-yı 'ālemi pāy-ı püşt ve dīvār yaratdı ḳubbe-i felek-i
a'zamı ḥareket üzerine 4. ve kürre-i ḥāki ber-ḳarār itdi ve niçe yüz biñ kerre yüz biñ
şalavāt-ı tayyibāt 5. ve teslīmāt-ı zākiyāt ol ḥātemü'n-nebiyyīn ve ḥabīb-i rabbü'l-'ālemīn
ve şefī' - 6. -ü'l-müznibīn ol müşerref-i bi'ş-şeref *ve mā erselnāke illā raḥmeten li'l-'ālemīn*⁹⁷
muḥammedü'l-muştafā 7. seyyidü'l-mürselīn *şalla'llahü te'ālā 'aleyhi ve sellem*⁹⁸
ḥazretlerine olsun ve daḫı dinildi şāniña 8. *levlāke levlāke lemā ḥalaḳtü'l eflāk*⁹⁹ ve daḫı
çehār-yār pāk-ı gevher ebā bekr şiddīḳ ve 'ömer- 9. -ü'l-fārūḳ ve 'oşmān zī'n-nüreyn ve
'aliyyi'l-murtażā ve'l-ḥasan ve'l-ḥüseyn ve āl ve ezvāc 10. ve aşḫāb-ı kirām tebei't-tābi'in
ve e'imme-i müctehidīn *rızvānul'lahü te'ālā 'aleyhim ecma'in*¹⁰⁰ 11. üzerlerine olsun
ammā ba'd iḳtizā-yı ḥāke göre bu 'abd-i āciz ve 'aşı ve güneh-bār yüzü 12. ḳara bendeleri
eski meşeldir **beyt**

ḳısmet rüz-ı ezel baḫş olıcaḳ ḡayrılara

miḥnet 13. derd elem düşdi bizim payımıza

fehvası üzere ḳısmet olan āb-dānemiz vedāmet 14. itmege bir vesīleye muḥtāc olduḡı
nümāyāndır bu taḳrībile ḫaraf-ı devlet-i 'aliyye-i ḫüsrevānīden 15. emr-i celīl-i sultānī ile
tebrīz cānibinde 'asker-i islām serdār-ı a'zam müşīr-i efḫam vezīr-i ekrem 16. merḫūm
köprülü-zāde sa'ādetlü el-ḫāc 'abdullah paşa *yessera'llahu mā yeşā*¹⁰¹ ḥazretleriniñ 17.
yanına me'mūr 'asker-i manşūreniñ yevmiyye virilecek ta'yinātları¹⁰² için arz-ı rüm ve
vān 18. eyāletlerinden cem' ve taḫşīl itmege mübāya'a mübāşiri ta'yin olunup āsitāne-i
sa'ādetden

2a

⁹⁷ (Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik. Enbiyâ: 21 (sure) / 107 (ayet).

⁹⁸ Yüce Allah'ın selamı onun üzerine olsun.

⁹⁹ (Ey habibim!) Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım.

¹⁰⁰ Yüce Allah, hepsinden razı olsun.

¹⁰¹ Allah onun dilediğini kolaylaştırsın.

¹⁰² Metinde "ta'yinātları" biçimindedir.

1. ‘azîmet ve taraf-ı vâna revâne olup eşnâ-yı tarîkde ziyâret olunan aşhâb-ı kirâm *raziya'llahu* 2. ‘*anhüm*¹⁰³ ve evliyâ-yı ‘izâm *qaddesena'llahu bi-esrârihim*¹⁰⁴ ve meşâyih-i sâlifin *rahîmehümü'llahu te‘âlâ* ‘*aleyhim ecma‘în*¹⁰⁵ şühedâ-yı 3. fî-sebil'illah olan devletlilerin ‘alâ kadri't-‘âka ba‘z menâkıbınıñ şahîh olanından ve ol 4. taraflarda ba‘z sırr-ı ‘acîbe kim hâlâ âşikâre ve beyne'n-nâs meşhûr ve mütevâtirdir anları ve biñ yüz otuz 5. beş senesinden biñ yüz kırk bir senesiniñ mâh-ı şevvâlü'l-mu‘azzama gelince kızılbaş-ı bed-ma‘âşdan 6. ve eṭrâf-ı erba‘adan *ḳâla'llahu te‘âlâ*¹⁰⁶ *innâ fetehnâ le-ke fethan mübînân li-yağfireka'llahu* 7. *mâ teḳaddeme min zenbike ve mâ te‘ehḳare ve yutimme ni‘metehu ‘aleyke ve yehdiyeke şirâten mustaḳîman ve* 8. *yenşuraka'llahu naşran* ‘*azîzan*¹⁰⁷ âyât-ı beyyinât-ı mâ-şadaḳı üzere fetḫ ve teşhîr müyesser olup devlet-i 9. ‘oşmâniyyeye ilhâḳ olan ḳal‘alar ve şehirlerine tarîḳ ile fetḫ oldıysa ve kimiñ desti ile 10. alındı ve ol câniblerde olan serdârlar ve ta‘yîn olan vezîrler ve beglerbegiler ve begleri 11. beyân itdim ve sedd-i sedîd-i islâm olan ḳal‘a-i vân ne mertebede metîn ve müstahkemdir 12. bunlarıñ cümlesini ve mîr üveysiñ ibtidâ hürücü ve tâ ḳandaḳârı alup ve ba‘dehû fevt ve yerine ḳarındaşı 13. mîr ‘abdullah olup ba‘dehû mîr maḳmûd ve ‘ammısı mîr abdullahı ḳatlı idüp ol daḳı bir taḳrîbile ısfahâna 14. mâlik olup ba‘dehû kendüne cünûn gelüp anı daḳı mîr eşref ḳatlı idüp yerine 15. cülûs ve ba‘dehû ba‘z târiḫden şâh-ı îrânda gelüp bunca seneden beri 16. hükümet-i şâhlıkda olan şâhlarıñ ba‘z aḳvâl şerḫ-i beyân olmasını 17. ba‘z eḳhibbânıñ ibrâm [ü] ilhâḳ¹⁰⁸ ile **yigirmi yedi mâḳşad** üzerine şürû‘ itmek murâd olunup 18. lâkin bizlerde ol mertebede mahâret olmayup ve gönülüm şikeste ve ‘aḳlımız perîşân 19. olduḳı maḳalde vâḳi‘ olup bu vechile ibtidâ olundu naḳar iden ihvân-ı şadâḳatden 20. niyâz olunur ki ḳuşûr-ı keşîrimizi setr buyurup bu ‘abd-i ‘âcizlerini du‘â-yı ḳayrdan 21. ferâmûş itmeyeler bu tesviyyeden murâd ancak peder mâderimize ve cümle ümmet-i muḳammede bir fâtiha-i 22. şerîfile rûh-ı şerîflerini yâd ideler bu risâleye *tuhfetü'l-garîb ve netîce-i dil-firîb*¹⁰⁹ diyü 23. tesmiyye eyledim oḳuyana ve yazana sâmi‘ine allah ‘azîmü’ş-şân ḳazretleri iki cihânda ber-murâd

2b

¹⁰³ Allah onlardan razı olsun.

¹⁰⁴ Allah bizi onların sırlarıyla mukaddes kılsın.

¹⁰⁵ Yüce Allah, onların cümlesine rahmet eylesin.

¹⁰⁶ Yüce Allah, şöyle buyurdu.

¹⁰⁷ Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik. Ta ki Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlasın, sana olan nimetini tamamlasın, seni doğru yola iletsin ve Allah sana, şanlı bir zaferle yardım etsin. Fetih: 48 / 1, 2, 3.

¹⁰⁸ Metinde “ilhâḳ” biçimindedir.

¹⁰⁹ Eserin adı.

1. ve şād ḥandān eyleye ve bize daḥı şikeste ve beste itmāmını müyesser eyleye āmin yā mu‘in *bi-ḥürmeti seyyidi*- 2. *-l-mürselin*¹⁰ *ḳāla'llahu tebāreke ve te'ālā*¹¹ *eḳī'ū'llahe ve eḳī'u'r-rasūle ve ūlu'l-emri minküm*¹² 3. şalāt-ı ḥamsede belki her vaḳtde üzerimize edāsı farz-ı ‘ayn olan beḳā-yı ‘ömr-i devletleri efzūn 4. ve salṭanatları dā'im-i izdiyād olmaḳ için sulṭānū'l-a‘zam ve ḥaḳānū'l-mu‘azzam zıll-ullah fi- 5. -l-‘ālem mālīkū'l-mülūkū'l-‘arab ve l-‘acemū's-sulṭān binū's-sulṭānū's-sulṭānū'l-ġāzī 6. aḥmed ḥān binū's-sulṭān muḥammed ḥānū'l-ġāzī binū's-sulṭān ibrahīm ḥān *ḥullide ḥilāfetuhu ilā* 7. *āḥiri'z-zamān*¹³ ḥāzretleriniñ ‘ömr-i devletleri yevmen-fe-yevmen ziyād-ber-ziyād olup düşmenleri 8. olanlarıñ ve düşmen-i dīn olan keferēū'l-fecere vesā'ir a‘dā-yı dīn üzerlerine manşūr 9. ve muzaffer olalar ve zamān-ı sa‘ādetlerinde fuḳarā ve zu‘afā āsūde ḥāl ve müreffehū'l-bāl olalar 10. āmin *bi-ḥürmeti seyyidi'l-mürselin*¹⁴ ve ḥuşuşā vezir āşaf-perver bī-naẓır şadr-ı a‘zam düstūr-ı 11. ekrem müşir-i efḥam dāmād-ı şehir-yārī keşirū'l-luṭf ve l-kerem sa‘ādetlü ibrahīm paşa *yessera'llahu* 12. *mā yeşā*¹⁵ efendimiz ḥāzretleriniñ ‘ömr-i devletlerini ve ḳadr-i menziletlerini yevmen-fe-yevmen 13. efzūn idüp vücūd-ı şeriflerini cemī‘-i āfāt-ı beliyyātdan maşūn ve maḥfūz 14. eyleye ve sāye-i sa‘ādetleriñ bu ‘abd-i ‘āciz du‘ācı bendeleri vesā'ir fuḳarā ve zu‘afā 15. üzerlerinden eksik eylemeye āmin yā mu‘in vesā'ir vüzerā-yı ‘izām ve vükelā-yı devlet 16. ve ulemā-yı dīn-i şerī‘at vārişū'l-enbiyā-yı ve l-mürselin *ve ḳale'n-nebiyyu ‘aleyhi's-selām*¹⁶ *el-‘ulemā’ ü* 17. *vereşetū'l-enbiyā*¹⁷ veliyyū'n-ni‘am efendi ḥāzretleriniñ ve şadreyn-i dīn-i devlet vesā'ir 18. ‘ulemāyı ve şuleḥāsın yerlerinde dā'im birbirilerine muḥabbet üzerine ḳā'im eyleyüp şer‘-i muṭahhir 19. üzerine sābit-ḳadem eyleye devlet-i ‘aliyyeyi dā'im ber-ḳarār eyleye ve ṭaraf-ı devlet-i 20. ‘oşmāniyyeye yavuz naẓar ile baḳanıñ allah ‘azīmü'ş-şān ḥāzretleri ‘an-feribū'z-zamān ḥāzret-i 21. ḥabīb-i ḥudā ve şefī‘-i müctebā ve sened-i aşfiyā faḥru'l-enbiyā muḥammedū'l-muşṭafā *şalla'llahü ‘aleyhi ve sellem*¹⁸ 22. ḥürmetine lāyıkın iḥsān eyleye āmin yā mu‘in **el-maḳşadu'l-evvel** fi-beyān-ı kerāmāt-ı 23. evliyā ve maḳām ve ba‘z esrār-ı ‘acāyib **el-maḳşadu'ş-şānī** fi-beyān-ı kerāmāt ḥāzret-i monlā

3a

¹⁰ Gönderilen peygamberlerin efendisi hürmetine.

¹¹ Yüceler yücesi Allah, şöyle buyurdu.

¹² Allah'a itaat edin. Peygamber'e itaat edin ve sizden olan ulu'l-emre (idarecilere) de. Nisâ: 4 / 59 (kısmî iktibas).

¹³ Onun hilafeti kıyamete kadar daim olsun.

¹⁴ Gönderilen peygamberlerin efendisi hürmetine.

¹⁵ Allah onun dilediğini kolaylaştırsın.

¹⁶ Peygamber aleyhisselam şöyle buyurdu.

¹⁷ Alimler, peygamberlerin varisleridir. Hadis-i şerif.

¹⁸ Allah'ın selamı onun üzerine olsun!

1. celâle'd-dîn rûmî kudde sırrahû'l-‘azîz **el-mağşadu's-şâliş** fi-beyân-ı eķâlîm-i îrân şüretihâ 2. **el-mağşadu'r-râbi'** fi-beyânü'r-resûl dürrî meğmed efendi min tarafü'l-‘aliyye ilâ taraf-ı 3. şâh hüseyin **el-mağşadu'l-hâmis** fi-beyân-ı tavâ'if-i yezîdân ve aĥvâlihi 4. **el-mağşadu's-sâdis** fi-beyân-ı fetĥ-i eķâlîm-i îrân ve tûrân vesâ'ire **el-mağşadu's-sâbi'** 5. fi-beyân-ı ĥurûc-ı mîr üveys **el-mağşadu's-sâmin** fi-beyân-ı vefât-ı mîr üveys ve ĥükümet-i 6. mîr ‘abdu'llah **el-mağşadu't-tâsi'** fi-beyân-ı ĥatl-i mîr ‘abdu'llah ‘an yed-i mîr mağmûd ĥükümetihi ve cülûsihi 7. ve mâlikihi **el-mağşadu'l-‘âşir** fi-beyân-ı cülûs-ı mîr eşref ĥân ve ĥatl-i mîr mağmûd **el-mağşad-** 8. **-u'l-iĥdâ ‘aşer** fi-beyân-ı ‘aded-i eķâlîm-i şehri îrân ve tûrân **el-mağşadu's-şânî** 9. ‘aşer fi-beyân-ı zuhûr-ı devlet-i şâhân ve müddet-i ĥükümet-i îşân **el-mağşadu's-şâliş** 10. ‘aşer fi-beyân-ı baĥıyye-i aĥvâl-i şâh ‘abbâs-ı şânî **el-mağşadu'r-râbi'** ‘aşer fi-beyân-ı 11. tafşîl-i aĥvâl-i şâh süleymân **el-mağşadu'l-hâmis** ‘aşer fi-beyân-ı aĥvâl-i vâlîde-i şeh-zâde 12. **el-mağşadu's-sâdis** ‘aşer fi-beyân-ı mîrzâ ‘abbâs vefât-ı şâh süleymân **el-mağşadu's-sâbi'** ‘aşer 13. fi-beyân-ı aĥvâl-i şâh hüseyin **el-mağşadu's-şâmin**¹¹⁹ ‘aşer fi-beyân-ı ‘aded-i şâhân-ı şüfiyân 14. ve müddet-i ĥükümet-i îşân ‘alî vuķûf tevâriĥ-i ‘oşmâniyye **el-mağşadu't-tâsi'** ‘aşer fi-beyân-ı 15. zuhûr-ı semâviyye ve arzîyye fî-rü'yetü'd-devlet-i şüfiyye **el-mağşadu'l-‘işrîn** fi-beyân-ı evşâf-ı 16. ĥandaĥâr **el-mağşadu'l-vâhid ve'l-‘işrîn** fi-beyân-ı sebebi istilâ-yı şâhân-ı ‘acemiyân be-ķal‘a-i 17. ĥandaĥâr **el-mağşadu's-şânî ve'l-‘işrîn** fi-beyân-ı ‘işyân-ı yorgî ĥân vâlî-yi gürcistân 18. **el-mağşadu's-şâliş ve'l-‘işrîn** zikr-i mesâlik ve mesâfât min şehri îşfahân ilâ ķal‘a-i ĥandaĥâr 19. **el-mağşadu'r-râbi'** ve'l-‘işrîn fi-beyân-ı tetimme-i mâ-fî'l-bâb **el-mağşadu'l-hâmis ve'l-‘işrîn** 20. fi-beyân-ı irsâl-i resûl min cānib-i îşfahân ilâ cānib-i ķâr-ı mosķov **el-mağşadu's-sâdis** 21. **ve'l-‘işrîn** fi-beyân-ı ‘işyân-ı şultân ve ĥatl-i resûlihi vesâ'ire vâhidü'l-‘ayn 22. ‘acem ‘abdu'r-rezzâķ paşa **el-mağşadu's-sâbi'** ve'l-‘işrîn fi-beyân-ı ragbet-i muşâlaĥa-i eşref 23. ĥân min taraf-ı âl-i ‘oşmân ĥâmi‘u'r-rafz ve't-ĥuĥyân fâtiĥ-i memâlik-i îrânü's-sultân

3b

1. ibnü's-sultânü's-sultânü'l-ġâzî aĥmed ĥân binü's-sultân muĥammed ĥân ibnü's-sultân 2. ibrâĥîm ĥân **rivâyet olunur ki** ibtidâ serĥâdd-i islâm ve sedd-i sedîd-i düşmen-i dîn olan vān 3. ķal‘ası ne mertebe-i metîn ve müstahkemdir ve cānib-i erba‘ası bâġ ve bâġĥe ķaralar ile memlû ma‘mûr âbâdân 4. ve her tarafından âb-ı revânı firâvân bir ‘azîm şaĥrâdır kim bir ucından bir ucına beş sâ‘at 5. tûlı var ve taġdan deryâya varınca ‘arzı daĥı dört sâ‘atdır ve meyvesi ġâyet ile 6. mubâĥ olur ve ķal‘a-i vān ol şaĥrânîñ miyânında ġüyâ bir elmâs ĥâtem gibi görünür 7. gerek ķuleleri ve taġyaları ma‘mûr âbâdândır ve ovasınıñ üç tarafı eflâke 8.

¹¹⁹ Metinde “sâmin” biçimindedir.

ser çekmiş cebel-i ‘azîmlerdir ancak taşlarında bir dikilü şeceri olmayup cümlesi sengistānlıktır 9. ve bir tarafı dağı vān deryāsı olup ancak deryāsından bir dirhem tuz dağı ihrāc 10. olmaz hemān kenārında deryā köpüğü gibi köpük hāşıl olup ol köpükden çār-güşe 11. mermerler gibi bir şey hāşıl olur anı cem‘ idüp beher yevm şehre götürürler ve anı şābūn iderler 12. ve ne aşl leke olur dise çuğa ve kumāş¹²⁰ ve bez ve şūf gibi ne olursa olsun 13. bir kerre yuyınca küll-i evvel pāk olur ve deryāsında faқаt evvel bahār ferhunde-fāldē 14. yigirmi otuz gün miqdārı semek hāşıl olur sā’ir maḥalller ol dağı kaṭ‘ ā hāşıl 15. olmaz ve deryā-yı mezbūrīñ bir ucından bir ucına elli sā‘at olup ve tūlū yüz altmış 16. mīldir¹²¹ ve deryāsında on beş yigirmi miqdārı sefineleri var ve dā’im vāna zāḥā’ir 17. nakl iderler ve taşra kal‘ası bir düz yüzde vāki‘ olup etrāfindaki ḥandeḳleri 18. cümle māyıla memlūdır ve üç ‘aded kapusu olup biriniñ ismine bāb-ı iskele dirler 19. ve biriniñ nāmına orta kapu dirler ve biriniñ şöretine bāb-ı tebrīz dirler kal‘asının 20. içi ma‘mūr ābādāndır ve on ‘aded cāmi‘-i şerīfi vardır şalāt-ı cum‘a edā 21. olunur ve dört ‘aded ḥammāmı feraḥ-fezā ve otuz ‘aded kārban-serāy 22. dil-güşā ve biñ miqdārı dekākīn ve dört biñ miqdārı serāy ve evleri 23. olup ve derūn kal‘ada ‘azīm bāğçeleri var ve her tarafından āb-ı revān ve laṭīf

4a

1. şuları vardır ve iç kal‘ası āşiyāne-i şāhī nasār eflāke peyveste olmuş 2. bir yalçın kayanın devesinde vāki‘ olup seb‘ semavāt gibi yedi kat ṭabākāt 3. üzerine binā olunmuş bir metīn ve müferriḥ eylemiş üstādānı kim bir vechle şerḥ-i beyān olmaz 4. ve cānib-i erba‘ası yek-pāre kaya olup her ne tarafından aşığa nazar olursa güyā zemīn 5. bir ḥalka gibi görünür

beyt

cenāḥeynin açup her dem durur karşı kızılbaş

6. beni aḥyāya irgürdi ḥudā diyüp o kallāşa

kızılbaş-ı bed-ma‘aş dā’im āh-ı 7. enīn idüp āyā şarı kaya bir kerre elime girse diyü rüz şeb giryān eylediği şarı 8. kaya vān kal‘asıdır ve iç kal‘asına muttaşıl bir ‘azīm kal‘a dağı olup taşdan 9. kesme arasından bir ḥandeḳ olup ol kal‘a dağı gāyet mu‘azzam ve metīndir adına 10. kesik kal‘a dirler şimdi ḥālā içinde kimesne yokdır ve iç kal‘ası uzun vāki‘ 11. olup ve burc bārūsının her bir çūbı düşmeñ gözine bir mīl görünür kal‘a-i 12. mezbūrīñ derūnında kayadan oyma maḡāralar olup mezkūr maḡāraların biriniñ 13. ortasında bir ḥavz olup kapusından rüz şeb rūḡan-ı nefṭ damlar 14. ve ḥavz-ı mezbūr rūḡan ile memlū olup durur

¹²⁰ Metinde “kūmāş” biçimindedir.

¹²¹ Metinde “mildir” biçimindedir.

ik̄tizā eyledikde alup şarf iderler 15. **hikāyet** olunur ki derūn al' anıñ yedinci apusunda evliyā-yı kibārdan o baba 16. dimegile ma' rūf bir velī medfūn ve tūrbe-i şerīfleri var bir 'azīm ziyāretgāhdır 17. uddise sırrahū kerāmāt-ı bāhiri atı odır kerāmātından birisi budur ki al'ada 18. sākın olan mūslimānlardan bu vech ūzerine istimā' mız olundığı merhūm ve mafūr 19. o baba uddise sırrahū azretleriniñ merad-i şerīflerine beher sene yabānī oyunlardan 20. bir o urbān iun ve tūrbe-i şerīflerinde urbān iderler ve yabān oyunu boynuzları ile 21. tūrbesi memlū olmuşdır sırrın allah 'azīmü'ş-şān azretleri bilür **beyt**

evliyāyı 22. kim ziyāret eyler dise her zamān

şefi' olur rūz-ı cezāda kendūsine bī-gümān

23. hikāyet olunur ki ve yine derūn al'ada bālā burcda medfūn olan şeyh bālā uddise 4b

1. sırrahū azretleri evliyā-yı kibārdan bir devletlüdür ve 'azīm ziyāretgāhdır ve bu burc-ı bālā 2. diyū tesmiyye olma ol velīden almışdır vāı'ā ol mertebe-i yūcedir ki semavāta ser 3. ekmişdir ve bir metīn ve mūstahkemdir **beyt**

evliyāya intisāba sa'y idenler dūnyāda

4. bulur elbetde felāhı bilā-şek ey dede

ve i al'asının daı erafı mişāl-i andek 5. ū ile aşrasını uşatmışdır **el-maşadū'l-evvel** fī-beyān-ı kerāmāt-ı evliyā-yı ve maām-ı 6. ve ba'z esrār-ı 'acāyib **birisi** budur ki şehir-i vān urbında ismine tekye köyi dirler ol aryede 7. daı evliyā-yı kibārdan tūrbe-i şerīfi ma' mūr ābādān ve evāfı mūte' ayyin aralar ve ba'z 8. mezra'aları var ve mūrūr [ū] 'ubūr iden mūsāfirāna 'azīm ikrām iderler ve iinde sākın 9. mekke-nişin şeyhi ve dervişān fuarāsı vāfir vardır ism-i şerīflerine yek-pāy 10. sultān diyū ūhret bulmuşdır bunıñ daı evvelki gibi beher sene vaşī yabānī 11. oqlardan bir o urbān iun adan kendü kendüne gelür ve merad-i şerīfine yüzler 12. sürüp alır tekke-nişin olan şeyhi urbān iderler diyū meşhūr ve mūtevatirdir 13. **beyt**

vaşī oqlar hep gelürler yüz sürerler pāyına

fedā iderler kendüsini 14. ol velīniñ yolına

ol ayvān iken baş ve cānını dirīg eylemez insān od 15. 'al-ı kāmildir sa'y idüp ihtimām eyleye ve rūh-ı şerīflerine urbiyyet āşıl eyleye kim 16. şefā'atlerinden mahrūm almaya ve **birisi daı budur ki** 'adilcevāz sancāğında alāt 17. nāhiyesinde ūhedādan yedi nefer

devletlü beş yüz otuz seneden berü hâlâ 18. cesed-i mübârekleri gül¹²² gibi ter ü tâzedir küll-i evvel hâl-i hayâtındaki gibi aşlâ vücûdlarında 19. ve ‘uzvlarında bir dâne-i hardal çürimemiş ve dağılmamış ve kefen-i mübâreki evvelki gibi 20. üzerlerinde dağı güyâ cedîd gibidir ve bir ‘azîm ziyâretgâhdır ve müstecâbü'd-da‘ ve 21. maķâm-ı ‘âlidir ve türbe-i şerîfleri ma‘mûr âbâdân ve türbe-dârları ve ferrâşları cümle 22. mevcûd ve maķâm hürmetinde hâzırlardır *rahîmehümü'llahu te‘âlâ ‘aleyhim ecma‘în*¹²³ **beyt**

haķķ te‘âlâ 23. cennet içre bendesine yâr eylesün

yüzler süren hürmetine kûluna yâr eylesün

5a

1. allah ‘azîmü’s-şân hâzretleri peygamberân ve evliyâu'llah ve şühedâ-yı fî-sebîlillah ve fuķarâ-yı 2. şâbirîn ve şulehâ ve ‘ulemâ hürmetine cümle ümmet-i muḥammed kulları ve bu ‘abd-i ‘âciz kûluna ḥayrlar iḥsân 3. eyleye ve dü cihânda ber-murâd eyleye âmîn **ve sırr-ı ‘acâyib** yine ercîş sancağı kûrbında 4. bir büyük kayanıñ dibinde bir mağâra gibi kayadan yonma mağâranıñ içinde iki dâne 5. ‘azîm kebîr kayanıñ arasında iki zirâ‘ kaddi var bir mûnaķķaş ve envâ‘ reng ile 6. âlüde bir mâr-ı sehîm-nâk ol iki kayanıñ miyânında arasına girmiş şımşıkıca 7. olmuş durur ve ol ḥayyenıñ seri ve kuyruğı görünmez faķaṭ vücûdı kaya ile 8. berâber görünür âşikâre ve yanına varup bir çubuķ ile dürtücek ḥareket ider 9. dağı ziyâde ikdâm olıcaķ bir ḥazîn âvâz ile feryâda başlar ve dağı ziyâde ibrâm-ı 10. tâm ile dürtücek vücûdından al ḥan kayâdan aşığı revân olup aķar 11. ve hîç bir ferd aşlına vâķıf olmuş yok ve nîm sâ‘at olduğı mekânından dūr olmaz 12. gerek evvel bahârda ve timmûz ve ağıstos olsun ve şitâ vaķtlerinde erba‘în ve ḥamsîn 13. olsun temâşâsına her ne zamân olursa olsun ve erenler mekânında hâzır 14. ve mevcûd görür ve ol maḥallde niçe pîr ve ihtiyâr âdemlerden istimâ‘ olunan budur ki 15. âbâ ve ecdâdlarımızdan erenler dağı âbâ ve ceddleri böyle naķl iderler kim biñ beş yüz 16. seneden berü böyle durur dirler ve biz dağı ḳatı vâfir âdem ile müşâhede eyledik 17. **beyt**

sırrını bilür ḥudâ-yı lemyezel

ol kerîm ve vâḥid ve ferd-i ezel

sırr-ı ‘acâyib 18. **birisi dağı budur ki** yine sancağ-ı mezkûr kûrbında bir ‘azîm kaya vâķi‘ olup kız kûlesi 19. miķdârı olur ve ol kayanıñ bir ṫarafında bir âdem ve bir ṫarafında bir âdem dursa 20. ne ḳadar ḳatı âvâz ile olur dise olsun nidâ eyleseler beri ṫarafda olan âdemiñ 21. aşlâ gûşına girmez ve ḳaya-i mezkûre yigirmi otuz biñ âdem birden yapışup

¹²² Metinde “gûl” biçimindedir.

¹²³ Yüce Allah, onların cümlesine rahmet eylesin.

iḳdām 22. eyleseler ne mümkindir kim deprete ancak elini üzerine koyup ve yāhūd karşısına durup 23. **ḥāzret-i ‘aliyyi'l-murtazā kerrema'llahu vechehu ve raziya'llahü te‘ālā ‘anh**¹²⁴ ḥāzretlerini seversen depren

5b

1. dise ol sā‘ at hareket ider vāfir zamān **beyt**

ḥikmetini bilür ammā zü'l-celāl

2. kimse bilmez sırrını illā lāyezal

ḥikāyet **olunur ki** zamān-ı sâbıḳda mezkūr ḳaya 3. olduḡı maḥall kim ovadır anda değil imiş aşlında ol ḳaya bir yüce taḡıñ 4. başında mekânı var imiş ancak şimdi bu vech üzere rivāyet ve bu tarz ḥikāyet iderler kim 5. **ḥāzret-i ‘alī kerrema'llahu vechehu ve raziya'llahü te‘ālā ‘anh**¹²⁵ ḥāzretleriniñ zamān-ı sa‘ādetlerinde 6. ḡazā niyyetine ‘asker-i islām-ı muvaḥḥidîn ile rūma ‘azîmet idüp devlet ile teşrif 7. iderek gele gele günlerde bir gün bir sā‘ at- i mübârekde ḥālā şimdi ol ḳayaniñ 8. mekânı olan şahrāya devlet ve sa‘ādetile nüzül olunup herkes yerlü yerine 9. ḥaymelerinñ ḳurup bir miḳdāristirāḥāt üzere iken **ve ḥāzret-i ḥaydar raziya'llahü ‘anh** 10. ḥāzretleri daḡı sa‘ādetile bârgāh-ı hümāyünlerinde ‘ibādāt ve t̄a‘atda iken hemān ol zamān 11. ol yüce taḡıñ depesinde olan ol kebîr ḳaya bir kerre yerinden hareket idüp 12. taḡdan aşāḡı çarḡ-ı felek mişālî şahrāya gelür iken ol şîr-i ḥudā ‘aliyyi'l-murtazā raziya'llahü 13. ‘anh ḥāzretleriniñ sem‘-i şerîfine gürüldüsi gelicek mübârek desti ile işâret 14. ve lisân-ı dürer-bârları ile ḥiṭâb idüp buyurmuşlar kim **ḳıf bi-mekanik**¹²⁶ diyicek 15. bi-izn-i ḥudā ol sā‘ at ol maḥallde mekân idüp ḳarār eylemiş ve ḥālā şimdi 16. daḡı evvelki gibi ism-i şerîflerini yād idicek hareket ider aşl-ı meşhür budur ve mütevâtirdir 17. **beyt**

şîr-i merdân-ı ḥudâdır evliyâlar serveri

hem resül-ı müctebânıñ yâr-ı ḡarı

18. **şimdi** ḥikāyet-i râviyân-ı aḡbâr-ı nâḳılân muḥaddiṣân-ı rüzḡâr ve bu vech üzere naḳl-i 19. beyân iderler kim zamān-ı sâbıḳda taraf-ı devlet-i ‘aliyyeniñ ol vaḡtde dört 20. taraftan düşmen-i dîn olan nemçe ve macâr ve venedik vesâ’ir keferü'l-fecere ile 21. her sene ceng cidāl olduḡı eşnâlarda ve orṡalık ve serḥadd-i manşûrelerde ‘asker-i 22. islām-ı ḳalîl olan daḡı cüz’î ve küllî bir şey’ yaramaduḡı ḳızılbaş-ı bed-ma‘âş ma‘lûmı 23. olıcaḡ mübâlaḡa ile revâfız kelblerini şâhları olan şâh ‘abbās başına cem‘

6a

¹²⁴ Yüce Allah, onun yüzünü mükerrem kılsın ve ondan razı olsun.

¹²⁵ Yüce Allah, onun yüzünü mükerrem kılsın ve ondan razı olsun.

¹²⁶ Yerinde dur.

1. idüp yüz biñden mütecāviz ‘ asker-i rafāzī menhūsıyla bir gün gelüp vān al‘ asını 2. dört tarafından kuşadup tamām yedi sene muhāşara ve ‘ azīm muātele eyler 3. ancak evvel bahār hūceste¹²⁷-hīşālda al‘ a altına gelüp cenge mūbāşeret idüp 4. **beş ay bir gün** şavaşdan hālī degil ancak vaqt-i şitāya dāhil olduda ceng 5. cidālden fāriğ olup ve al‘ a altından alkup op irmez maalle varup 6. iraqdan yine muhāşara idüp al‘ adan bir ferd taşra ımaa ādir degildir bu yedi 7. sene içinde aqlā bir yere hareket itmege ve ümmet-i muhāmed al‘ ada hū‘ātūn ve şıbyān 8. maşūr aldı hattā al‘ anıñ arşusunda bir ‘ azīm bāg ve bāgçe yeñiden diküp tamām 9. eyleyüp ve eşcārları kemāle irüşüp ve meyvesi olup ekl eylemişler ve hālā 10. şimdi ol bāg ve bāgçe ma‘ mūr ābādāndır ve bir ‘ azīm mesiregāhdır ve ism-i meşhūrı 11. yine şāh bāgıdır içinde aar şuları firāvāndır mevsim-i bahārda ve meyve maallī ekşer vānda 12. sākin olanlar ol bāgçeye varup zev-i şafā iderler bu yedi senede al‘ a içinde maşūr 13. olan ümmet-i muhāmediñ zahā’irleri aqlā almayup ve beş gün daı böyle alma lāzım 14. gelür hemān vere ile al‘ ayı teslim idelim diyü meşveretde iken bir ihtiyāre hātūn 15. bu meşveretden haberdār olup ‘ āıle ve fikr-i endiše ve kemāl-i zekā şāhib hātūn olmaıla 16. kendi kendüne bir şey fikr ve bunu mūnāsib gördü kim zemherī içinde idi al‘ ada bir aç 17. kelb eniklemiş idi hemān aşāmda ve şabāhda kelbleri şaup ve südüni bir yere 18. cem‘ idüp vāfir süd tedārik eyledi hemān ol dem dāmen-der-miyān idüp bir aç 19. ana yourt bir aç taa ayma fāhir şāh ‘ abbāsıñ cān-ı habişine lāyık ayma hāzır 20. ve āmāde idüp şahrā al‘ a apusından taşra ıup ızılbaş-ı bed-ma‘ āşıñ avurdı 21. zalālet arārına rū-be-rāh oldu vara vara mekān-ı rafāziyye irdi ızılbaşlar çün 22. ol pīre-zeni görüp su’āl eylediler kim yine geldiñ burada bir işiñ var mıdır 23. didikde cevāb virdi kim ben vān al‘ asında sākin oluram faır ve bī-çāreyem ve benim

6b

1. elime baar dört beş yetīm var hālīm dier-gündür al‘ a içinde beş enigim vardır bir aç 2. ana yourt ve ayma alup geldim ki şatam ve bir aç açe alam diyüp ızılbaşlara yourt 3. ve aymaı virüp getürdi açesin alup geldi ammā ol gün alan 4. ızılbaş şāh-ı ‘ aceme bu maallda kim zemherī ola bu mertebe iqlāh-ı ayma ve yourt 5. şāhımıza hedāya olmaz mı diyüp şāhları olan şāh ‘ abbāsa götürüp ‘ arz 6. eyledi ol daı su’āl eyledi kim bunu anda buldıñ didikde şāhim bu gün derūn 7. al‘ adan orduya bir bī-kes pīre-zen getürüp şaa bu gün ben ulıñ aldım şāhıma 8. getürdim didikde şāh ‘ abbās ol ādeme hitāb eyledi kim yarın yine ol hātūn 9. gelür dise benim hūzūrıma al gel diyüp mesfūr ızılbaşa

¹²⁷ Metinde “hūceste” biçimindedir.

vāfir ihsān idüp 10. tekrār-be-tekrār muhkem sipāriş eyledi kızılbaş-ı bed-ma‘ āş dağı emr fermān be-ser çeşmim 11. diyüp ƒal‘a yolunu gözedüp pāsbān oldu yine ƒoca ƒarı niçe iƒdām ve sa‘y 12. idüp ol kelblerden bir miƒdār leben tedārük idüp evvelki gibi ƒaymaƒ ve yoğurt 13. ƒalup aħşāmdan hāzır eyleyüp seheri yine ‘azm-ı maƒşūd eyledi ƒün kim maħall-i maƒşūda 14. varup dāhil oldu hemān dem pāsbān olan kızılbaş māl bulmuş 15. mağribī gibi ƒarıyı alup şāh ‘abbās bārgāhına geldi ve şāha ‘arz eyledi ƒünkü 16. pīre-zen şāh huzūrına ƒadem başdı kendü faƒīr olduğı ve muhtāclığını cümle beyān 17. eyledi ba‘dehū şāh ‘abbās söz açup didi kim ey hātūn sen bu ƒaymağı ve bu yoğurdu 18. her gün ƒal‘adan bizim ordımıza götürüp şatasın ƒal‘ada fūrūht 19. eylesen olmaz mı didikde hātūn bu vech üzerine cevāb virdi kim şāhım ƒal‘a içinde 20. olan ādemleriñ her biriniñ onar on beşer şağmalı öküzleri vardır yağ 21. bal ve zaħā’ir ƒatı ƒoƒdır ancak bu cāriyyeleriniñ zaħā’irim olmaduğından gelür şāhiñ 22. ordusunda şatup aƒçesiyle un alup ekl iderim yoksa ƒal‘ada süd 23. ve ƒaymağı kim neyler ve bundan soñra dağı on sene muħāşara eylesen ƒal‘ada olan gerek

7a

1. zaħā’ir ve gerek hayvānāt eksilmez didikde hātūna vāfir altūn virüp yolladı 2. ba‘dehū hānlarını ve ‘askeri içinde olan ihtiyārlarını ve umūr-dīdelerini cümle 3. dīvān idüp bu aħvālī cümleliñ muvācehesinde söyledi ve müşāvere eyledi 4. ve yedi sene oldu yaz ve ƒış mūrūr eyledi bir vechle ƒabz eylemek mümkün olmadı 5. bu umūrda sizler ne vechle cevāb idersiz didikde vūkelāsı ve ‘uƒalāsı ve umūr- 6. -dīdeleri didiler kim bundan soñra münāsib olan budur hemān bu maħallden hareket idüp 7. gidevüz belki sem‘-i pādişāha bu haber dege ve ‘asker-i firāvān ile üzerimize gele ve kürdistān 8. begleri dağı cānib-i erba‘amız ƒuşada ve bizlere bir ‘azīm raħne vireler ve yedi 9. seneden berü ƒekilen zaħmet hebā olduƒdan soñra belki niçe dürlü dağı zaħmet ƒekile 10. hemān münāsib olan budur ki bu aradan hareket olunup gitmek eyüdir zirā nās 11. beyninde bu dağı tevātür olmuşdır ki arz-ı rüm ƒarafından ağır ‘asker ile eyālet-i arz-ı rüm 12. ve ālāy begleri ve arz-ı rüm vālisi ve ƒaraħişār şarkī vālisi vesā’ir paşalar 13. ve begler ve ‘askeriden ƒatı ƒoƒ ola ve eyālet-i diyārbekr ve vālisi ve eyālet-i muşūl 14. vālisi ve elviyye¹²⁸ begleri ‘umūmen kürdistān cümle bu ƒarafa imdād ve ta‘yīn olunmuşdır 15. aħvāl böyledir bāƒisın şāhım bilür diyüp herkes hāmūş oldılar şāhiñ 16. cān başına şıçradı ol gün tedārikini cümle görüp irtesi seheri hareket 17. idüp yıkılıp gitdi ƒal‘ada maħşūr olan ümmet-i muħammed yeñiden hayāt-ı cāvidān 18. buldılar ve şād hāndān oldılar ‘azīm şenlik eyleyüp allah subhāne ve te‘ālā 19.

¹²⁸ Metinde “elviyye” biçimindedir.

hazretleriniñ kendülere eylediği luḡf-ı iḥsāna nice dürlü şükrler idüp secde-i şükri 20. tekrār eylediler ve ol bu işe sebep olan ḥātūnı daḡı herkes ‘alā ḡadri’ṡ-ṡāḡa ikrām 21. ve iḥsān idüp ve pīre-zeniñ ‘aḡlı ve fikrine ḡayrān oldılar **beyt**

22. bāreka'llah didiler tedbīrine

şad hezārān āferīnler fikrine

ḡikāyet-i bir ‘acībe budur ki 23. vān sancāḡı nāḡiyelerinden gevāş nāḡiyesinde bir ‘azīm ve ‘acāyib şū ḡıḡar bir ḡayadan

7b

1. önünde bir ḡavz var ve ol şū taḡmīnen on ‘aded āsiyābı döndürir ammā ol 2. şuyunñ aḡvālını bu vech üzere yine naḡl iderler kim evvel şitādan vaḡt-i nisāna dek 3. bir damla āb ol mekānda bulunmaz hemān yeri ḡuru ḡalmış vaḡtā kim bāḡ ve bāḡḡe ve bostān 4. ve ekinler şuya muḡtāc olduḡı maḡallde bi-iẓn-i ḡudā ol āb-ı laṡif ḡayadan ḡurūc 5. ider ve ol maḡallde olan bāḡ ve bāḡḡe ve bostān ve ṡarlalar tamām şudan kemāl mertebe 6. istiḡā olduḡdan şoñra ve her meyve ve bostān ve ekin her ne kim var dise kemāl bulduḡdan şoñra 7. daḡı bir şuvad ḡaḡ ḡalmaz yine ol sā‘ at ḡaṡ‘ ā şudan nām nişān ḡalmaz yeri 8. ḡuru ḡalur sırrını ancaḡ allahu zū'l-celāl bilür **beyt**

ḡaḡḡ te‘ālā ḡikmetini eyledi 9. cümle beyān

ḡullarına bilmek için sırrını eyler ‘ayān

ḡikāyet **sırr-ı ‘acībe naḡl olunur** 10. yine ḡınış sancāḡında bir ‘azīm şaḡrānıñ miyānında bir ḡāyet kebīr şū ḡaynar 11. ve ol āb-ı laṡifiñ daḡı aşlında ‘ādet-i ḡadīmi böyle imiş ki gerek mevsim-i şitāda 12. olsun ol bahārda olsun ḡaṡ‘ ā ol mekānda bir ḡaṡre āb bulunmaz ancaḡ 13. māh-ı nisānda bāḡlar ve bāḡḡeler ve bostānlar ve ṡarlalar şuya iḡtiyāc olduḡda evvelā ol 14. şū ile def‘ -i zārūret iden ḡaḡku'llah cümle bir araya cem‘ olup ve ol maḡalle varup 15. ḡurbānlar idüp ‘azīm du‘ā ve niyāz ve tazarru‘ ve zārī eyledikten şoñra bir ḡazīn āvāz ile ol 16. maḡāmdan āheste āheste ol mā-yı laṡif ḡurūc idüp ol şaḡrāyı bī-pāyāna firāvān 17. ḡaḡlayup aḡar ve cümleye elzem mülzem olan bāḡ ve bāḡḡe ve bostān ve ṡarlalarıñ 18. fi'l-cümle ol āb-ı laṡif ile şularlar ba‘dehū her iş itmāmından şoñra yine ol mā-yı mübārek 19. ḡā‘ib olur yerinde nām nişānı bile ḡalmaz bir daḡı ol sene ḡaṡ‘ ā zuhūr eylemez ḡaḡ 20. yine sene-i cedīde gelince yine evvelki gibi cem‘ -i ḡafīr ve cem‘ -i keşīr ile maḡām-ı feraḡ-ābāda cem‘ olup 21. rızā‘ -i allah ḡurbānlar idüp du‘ālar olmadıḡca zuhūr eylemez diyü naḡl-i itmām eyledi 22. **beyt**

ḡudretiñ izḡār için ol zū'l-celāl

ḡaḡ eyler dürlü dürlü ḡāl

23. hikāyet-i ġarībe naql olunur ki vān deryāsınıñ dağı sırr-ı ‘acāyib oldur ki kırk
8a

1. sene kāmīl deryāniñ şuyı beher sene ziyāde tarafı bulur ol mertebe çok olur kim 2. cümle eṭrāfindan taşra üç sâ‘ at taşup eṭrāfinda olan ḳal‘ aları 3. ve ḳaşabaları ve ḳaraları deryā-yı mezbūr alup şu içinde ḳalır ve sākin olan 4. nās āḫir yerlere varup sākin olurlar ba‘ dehū kırk sene tamāmından şoñra gün gün 5. üzerine nifās¹²⁹ olmağa başlar ine ine cümle şu ile memlū olan yerler evvelki gibi ḳurıda 6. ḳalır bi-emr-i ḥudā devr-i dā‘im böyledir diyū naql iderler ve biz dağı re‘y-e'l-‘ayn müşāhede 7. eyledik erciş ḳal‘ası on beş sene muḳaddem cümle deryā gelüp ḳabz eylemiş 8. imiş içinde sākin olan ümmet-i muḫammed ḫālā şimdi erciş ile müsem mā olan 9. ḳaşabayı iḥdāş idüp ma‘ mūr eylemişler ḳal‘a ḫālī kırk ve kırk sene aşlā şudan 10. görünmez imiş taraf-ı pādişāhiyyeden içinde olan ḳal‘a neferāti yigirmi sene miḳdārı 11. ta‘yīn olunan ulūfelerin beher sene ḫazīne-i pādişāhiden tamām alur imiş ba‘ dehū 12. devlet-i ‘aliyyeye bu ḫaber ‘aks olunca ḳat‘ olunmuş ammā şimdi ḳal‘a-i mezkūr ḫālā ḳaradadır 13. **beyt**

be-deryā der menāfi‘ bi-şümārest

*eger ḫāhī selāmet ber-kenārest*¹³⁰

14. mefhūmınca gerçi menāfi‘ çokdır lākin rāḫat kenārdadır **hikāyet** rāviyān-ı aḫbār 15. ve nāḳılān-ı āşār olunur ki zamān-ı sābıḳda şāh-ı ermen şehir-i aḫlāṭda pādişāh 16. iken ol eṣnāda şehir-i aḫlāṭ tūlen ve ‘arzan üçer sâ‘ at bir kebīr ve mu‘azzam şehir 17. olup ve derūnında dört kerre yüz biñ ḫāneli bir şen ābādān ve ma‘ mūr 18. şehristān imiş ve ḫālā leb-i deryāda bir müstāḫkem ḳal‘ası ma‘ mūrdır ḫālā içinde 19. dizdārı ve ‘azāb ve sağ ḳol ağaları ve ketḫudāları ve kātibleri ve çavış ve neferātları 20. mevcūd ve ḫāzır āmādedir ancak tāriḫ-i sābıḳda ‘acem şāhı olan şāh ‘abbās gelüp 21. ṭālān idüp ḫarāb eylemiştir hemān ‘uryān maḫmūd efendi ḳuddise sırrahū ḫazretleriniñ 22. tekkesi olan maḳām-ı feraḫ-fezā ve kendülerine müntesib ḳurbında vāḳi‘ olan dervīş 23. ‘abā-pūşları selāmet bulup necāt bulmuşlar ḫālā ma‘ mūr olan ḳaşaba-i aḫlāṭ

8b

1. ol maḳām-ı dil-güşāde ancak içinde sākin olan müslimānlardan bu tarz ġarīb üzere 2. istimā‘ olundu ki **hikāyet** zamān-ı sābıḳda şehir-i aḫlāṭ ma‘ mūr ābādān iken bir ucında 3. bir maḫallesinden bir ādemiñ yedi yaşında bir ḳızı zāyi‘ olmuş āḫir maḫallde 4. sākin bir ādem bulmuş ve vāfir eyyām su’āl ider bir şāḫib zūḫūr eylemez ve peder māderi 5. dağı

¹²⁹ Metinde “nifās” biçimindedir.

¹³⁰ Gerçi denizde çok faydalar vardır; ancak selamet istersen kenardadır.

kezalik vāfir zamān arar bir nām nişān bulmaz āhir bunıñ üzerine on 6. sene mürürından
şoñra kız babası oğluna bir kız arar iken ol kızını bunca seneden 7. beri kendi evlādı gibi
terbiyyet idüp bir ere virmek ister iken ittifağ-ı 8. mezbūre kızınıñ aşl anası bir gün gelüp
kızı görüp oğlu için taleb 9. idüp anlar dağı rızā virüp iki cānibden sözleriñ bir araya
koyup bir 10. sâ'at-i sa'd-i ahterde nikāh olup ve bir cum'a gicesi kızını evlerine alup 11.
geldiler çünkü kızındır eve geldi ol sâ'at muqaddem zāyi' olduğu ev bu evdir 12. diyü
hātırına gelüp ve ol zamān ma'sūm iken ba'z kızlarıñ mu'tādıdır 13. kuçula ile oynarlar ol
dağı vāfir kuçulası var imiş ve bir yerde şaklamış 14. imiş ol sâ'at yenge kadına dir kim
aşagıda fülān maħallde bir kuçu ile vāfir kuçula 15. vardır kerem buyurup ma'ance varup
görelim didikde der'aqab varup 16. 'aynı ile buldılar vaqtā ki gördiler ol sâ'at kız cevāb
eyledi kim bu hāne benim 17. peder māderim hānesidir ve bu baña er olacak zāt
karındaşımdır didikde hemān yenge 18. kadın hāne şāhibi hātūna haber idüp peder māder
karındaş bir yere gelüp 19. buluşup şād-kām oldılar ve āhret baba ve anasına haber idüp
yeñiden yine bir 'azīm 20. toy olup kendi kızını ol kız yerine virüp ve ol kızını kendi oğluna
21. nikāh idüp ikisi dağı ber-murād olmuşlar diyü naql-ı tamām eyledi buña göre kıyās 22.
eyle kim ne mertebe mu'azzam şehristān imiş hikāyet iderler ki şāh ermen ahlātda 23.
sākin zamān-ı saltanatlarında yanında mevcūd olan hazīnesi ve zī-kıymet

9a

1. cevāhirleri ve eşyalarıñ fi'l-cümle her neye mālik dise vān kal'asınıñ iç kal'asında 2.
eskiden kalmış yek-pāre kayadan oyma mağāralarda ruhbānlar sākin olur 3. imiş mesfūr
[r]uhbānlarda emānet korlar imiş ba'z düşmeñ havfından ammā şāh 4. ermen gāyet
muħabbet fuqarā ve derviş ve şulehā ve 'ulemā ile dā'im şoħbet ve şafā ve kendi- 5. -lerine
'azīm ikrām ve ihsān in'ām iderler imiş ve bu pādişāhiñ luğf-ı keremiñ 6. işiden gelüp
pādişāh ile meclis olmağ için seyyāh-ı 'ālem olanlar gelüp 7. bir kaç gün mekş iderler imiş
bir gün bedihī bir pāk dāmen mülebbes derviş-i 8. dil-riş rüşen zamir ancak bī-zebān gelüp
ermān şāh ile görüşüp 9. hāşılı iki sene şāh ile işāret ile müzākere ve şoħbet iderler idi ve
şāh ermen 10. derviş-i dil-riş be-gāyet sever idi bir sâ'at meclis-i şāhdan münfekk olmağa
11. kōmazdı bir gün ruhbānlar tarafından feryādcılar geldi kim üzerimize bir ağır düşmen
12. geldi ve bizi muħāşara eyledi bir sâ'at ārām eylemeyüp gelüp irişesiz yoksa 13. bunda
olan hazīneyi tamām kabz iderler didikde şāhiñ 'aklı başından gidüp 14. hāli perişān oldu
zīrā gelen bāği katı vāfir 'asker idi bir vechle 15. ermen şāhda aña karşı varacak çeri yok
idi bu hayretde iken ol bī- 16. -zebān derviş-i dil-riş çünkü bu hāle vākıf-ı esrār oldu lisāna
gelüp 17. şāh ermene didi kim **lā-teħaf ey şāh-ı merdān** korquyı ko bi-ħamdi lillah te'ālā

h zretlerine 18. Şad hez r n Őukr h amd olsun bu du acıları bu ma  am-ı nuşret- b ada iki
19. senedir bunun i in emr-i il hi ile ... mekş eyledim hem n bu g n h zır  m de 20. ol
gidelim yarın inŐ allah-ı te al  nuşret ve fursat bezmidir ancak sa na bir haber-i 21. beŐret
da ı diyeyim ol  ayada dery ya  arŐu bir  azim yazu vardır mezk r 22. yazının altında
ovada ber ber yine gel r anı  hem n mu abilidir anda bir define 23. vardır bir keb r k p
altun-ı Şafi vardır inŐ allahu'rrahman anı da ı i rac idesiz

9b

1. beyt

ol define sa na kısımeddir Őeh 

t  ezelden itdi i s n ol hud 

ve ol 2. m l-ı fir v n ile ol ma  am-ı g lŐen-i  b di Şen-i  b d n ile ve ol yazı mu abili 3.
olan mek nda bir la if ve  ali c mi -i Şerif bin  idesin ve bir medrese ve bir 4. mu allim-
h ne-i Őiby n ve im m ve ha ib ve m derris ve m 'ezzinler ve ferr Őlar ves 'ir 5. l zım
olan her ne dise tamam tekmil ve Şular da ı getiresiz ve ev afına geregi gibi 6. himmet
buyurasız diy  hatm-ı kel m eyledi ermen Ő h da ı bir s 'at ferhunde- 7. -f lde hareket
id p b gi tarafına  azim oldu va t  ki d Őmen ile mu abil oldu 8. ha   subh ne ve te al 
h zretleri Ő h ermene nuşret i s n id p d Őmeni m nhezim olup 9. mesr r h nd n oldu
ba deh  derviş-i dil-riş haber virdigi defineyi 10. i rac id p derviş-i g l-end m n em neti
 zerine ol ma  amda bir c mi -i 11. Şerif ve medrese-i la if ve ta lim-i Őiby n i in bir
mu allim-h ne bin sına m b Őeret 12. eyledikde derviş-i dil-riş  zerine n zır ta yin ider ve
ol ma alle bir  al a binasına 13. m b Őeret iderler himmet-i Ő h ile az zam nda bir  ali ve
Şen-i  b d n bir Şehr 14. ve  al a itm m bulur tekmil oldu dan Őo ra ol derviş-i hır a-p Ő
hoş-nih d¹³¹ tecdid-i 15. vuz ' id p iki rek at nam zi ed dan Őo ra m b rek baŐlarını
secdeye koyup 16. r hı teslim-i cin n eyledi Ő h ermene haber eylediler anı  i in  azim
z rılık eyledi 17. ba deh  bin  olunan c mi -i Őerifi  miy nında defn id p  zerine bir
t rbe-i 18. la if bin  eylediler h l  anda medf ndır *rahmetu'llahi  aleyh rahmeten
v si aten*¹³² ve  al a-i 19. v na beş s 'at bir ma allda bir  azim dereyi edremid n m
 ariyyeden ovaya 20. gelmişdir h l  ol Şu  zerinde yigirmi  siy b vardır yaz ve kış durmaz
21. işler Ő h ermen mezk r Şuyı v n  al asına getirmek  zerine ihtim mda 22. iken  omri
vef  itmey p n -tam m  almıŐ Şimdi v n  al asını  ol tarafda 23. olan b g ve b g e ve
tarlaların ol Şu ile Şuvarırlar **beyt**

¹³¹ Metinde “hoş-nih d” bi imindedir.

¹³² Allah'ın geniş rahmeti onun  zerine olsun!

ecel geldi ki itmāmı

10a

1. müyesser olmadı anıñ

bi-ḥamdi li'llaham ki zāyi' olmadı o sultānıñ

ḥikāyet şirīn¹³³ 2. güftār-ı muḥaddiṣān aḥbār bu vech üzerine naql-i beyān ve bu tarz üzerine 'ayān 3. iderler ki 'adilü'l-cevāz sancağında kara ışık nāmıyla müsem mā olan karada 4. medfūn evliyā-yı kibārdan şeyḥ kara ışık türbe-i şerīfleri vardır ve 'azīm 5. ziyāretgāhdır ve her sene anıñ daḥı türbe-i şerīflerine bir yabānī koç qurbān için 6. bi-izn-i ḥudā tağdan gelür ve qurbān iderler kendi evlādından tekke-niṣīn şeyḥi 7. ve dervīṣān fuḳarāları vardır bir müferriḥ maḳām-ı 'aliyyedir *raḥmetu'llahi 'aleyh raḥmeten vāsi'aten*¹³⁴ 8. beyt

bir maḳām-ı 'ālīdir kim ey şehā

müstecābü'd-da' ve olur muṭlakā

9. ḥikāyet-i rāviyān bu vech üzerine naql-i 'ayān olunur ki yine 'adilü'l-cevāz sancağına 10. tābi' şarıṣu nāhiyesinde yine kendi ism-i şerīfleri ile müsem mā olan 11. karada medfūn olan evliyā-yı kibārdan nice kerre kerāmātı zāhir olmuş 12. devletlü olup taşkın baba dimegile meşhūr ve 'azīm ma' mūr tekkesi olup 13. tekke-niṣīn şeyḥi ve dervīṣān fuḳarāsi ve mūrūr [ü] 'ubūr iden müsāfirāna rüz-merre 14. iç'ām-ı ta'ām olunur ve evḳāfi ma' mūr ābādāndır ḳuddise sırrahū beyt

'alemiñ 15. ma'lūmı olan evliyā taşkın dede

nām-ı şānı hem kerāmātı 'ayāndır 16. dünyāda

ḥikāyet olunur ki 'adilü'l-cevāz sancağı qurbında ḥaḳḳ subhāne ve ta'ālā ḥazretleri 17. bir cebel-i 'azīm ḥalk eylemiş kim ser-i semāvāta ser çekmiş ismine cebel-i subḥān 18. dirler ve cevānib-i erba'ası ol mertebe yaşşıdır ki bir günde günüñ gāyet özünü 19. maḥallde devr olunmaz ve yüksekliği daḥı kezālik bir günde ancak aḳşāma dek 20. ser-i cebele çıkabile ve üzerinde yaz ve kışlarda yağın karları aṣlā zā'il olmaz 21. hemān yeñisi üzerine yağar ve āb-ı zülāl didikleri ol ḳatı çoḳdır diyü naql iderler 22. üzerine çıkanlardan su'āl eyledik çaḳ ser ve bālāsına¹³⁵ çıkılmaḳ mümkün degildir 23. ve üç günde bir ādem çıkamaz ve başında gāyet şedīd rüzgār olur

10b

¹³³ Metinde "şirīn" biçimindedir.

¹³⁴ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

¹³⁵ Metinde "belāsına" biçimindedir.

1. ve şovukdan aşlā ol maḥallde qarār eylemek mutaşavver degildir ve başında bir ‘azīm 2. göli vardır timmūz ve āgıstos aylarında gice donar buz olur irtesi vaqt 3. zuhūra qarīb yine şu olur bu minvāl üzerine rūz-merre gāh şudır gāh buz 4. ve her bir gūşesinde ‘azīm āb-ı ḥayāta mu‘ādil ırmaqlar ve bulaklar ve ayazmalar her 5. tarafından revān olmuş ve şularınıñ levni südden beyāz¹³⁶ lezzeti kand-ı nebāt¹³⁷ 6. çağlayup açar ve ol maḥallde bir laṭif bināsı var şāfi şummākī mermerden 7. üstād feraḥ-nihād bu türbe-i şerīfe ol mertebe emek şarf eylemiş ki temāşā eyleyen 8. dem-beste ve ḥayrān olup niçe baḥr-ı ‘ummāna¹³⁸ ğavvāş gibi dalup deryāniñ dibinde 9. bulduğı şadefi alup kenāra geldikte içinde eger ḥaqq subḥāne te‘ālā ḥazretleri 10. kendüye bir dürr-i yektā¹³⁹ iḥsān eylese kendüye ne mertebe zevk şafā gelür dise bu türbeyi 11. temāşā iden iḥvāna bir şafā daḥı bī-ḥadd şafā ḥāşıl olup ve bu türbe-i ‘azīmiñ 12. cānib-i erba‘ası şühedā maḥberesi olup ve türbede maḥāmı olan kimi aşlı mülük-ı 13. eslāfdan ve kimi evliyā-yı ‘izāmdan birer devletlüdir dirler el-‘ilm-i ‘ind-allah 14. ve çaq depesi çıplak yek-pāre kaya vāki‘ olup gūyā yek taşı tēc gibi līme 15. līme görünür ve yaz ve kış kırdan beyāz aya tēc gibidir **beyt**

görmemiştir 16. kimseler hiç buña beñzer bir cebel

eylemiştir halk böyle kudretinden ol celil

17. hikāyet sırr-ı ‘acīb eyālet-i arz-ı rümde vāki‘ pesyān sancağlarında ebāyezīd 18. kurbında diyādın kaşabasınıñ üstü yanında iki sāt yukarı meşhūr 19. olan murād ırmağınıñ başı ḥurūc eylediği maḥallden bir sāt aşağı 20. dād-ı ḥudā yek-pāre kayadan bir göz murād nehri üzerine bir cisr-i ‘azīm vāki‘ olup 21. mezbūr köprüniñ öte başına qarīb yerinde bir ıssı şu şadırvān gibi yukarı 22. çıkar bir kimesne qarşusına durup ellerini birbirine ursa katı ziyāde ber-hevā 23. olur ve ol şudan kebīr ve şağīr beyāz boncuq ḥāşıl olur anı cem‘ idüp ve delüp

11a

1. ba‘zısını tesbīḥ ve ba‘zısını mallute düğmesi iderler bir ğarīb şeydir **beyt**

2. hikmetini izhār için eyler ‘ayān

dā’imā sırrı ‘ayān şanma nihān

hikāyet **olunur ki** 3. ebāyezīd ile revān mābeyninde ḥaqq subḥāne ve te‘ālā ḥazretleri kudretinden bir cebel-i 4. kebīr halk eylemiş kim ism-i meşhūrına ağır tağı dirler yaz ve kış başından aşlā 5. duman nīm sāt münfekk olmaz ve ser-i vālāsı gūyā bulut içine girmiştir

¹³⁶ Metinde “beyāş” biçimindedir.

¹³⁷ Metinde “nebād” biçimindedir.

¹³⁸ Metinde “‘ummāya” biçimindedir.

¹³⁹ Metinde “yekdā” biçimindedir.

6. ve gökler ile berāber görünür bu ḥaḳīr on beş yigirmi gün şabāḥ ve aḥşām gözetdim 7. bir iki def a başından dumanı bir sāʿ at miḳdārı gitmiş gördüm böyle bir kebir 8. cebel-i ʿaẓīm ne rümde ve ʿacem vesāʿir vilāyetlerde aña berāber yoḳdır ve ebāyezīde 9. sākin olan müslimānlardan bu vech üzerine taḳrīr ve bu tarz üzere taʿrīf-i beyā- 10. -n eylediler kim ṭūfān-ı nūḥda ḥazret-i nūḥ nebī ʿaleyhi's-selām ḥazretleri süvār old- 11. uḳları sefine-i mübārekleri bu zıkr olunan cebel-i ʿaẓīmīn başında dibini ḳarayā di- 12. küp ḳalmışdır ve ḥālā sefine-i mübārek taḥtalarından ve kerāstesinden ol maḥallde 13. ḥāzır ve mevcūd vardır ve *merḥūmu'l-maḡfūr ilā rabbihī'l-ḡafūr*¹⁴⁰ sakin-i bāḡ-ı irem 14. sulṭān bin sulṭān murād ḡāzī ḥān ṭābe şerāḥ ḥazretleriniñ zamān-ı salṭanatları- 15. -nda henüz ebāyezīd ḳalʿası kim kūh-ı e[ll]brüz mişālī bir ʿaẓīm ṭaḡ başında binā virilmiş 16. ve üstād ḥoş-nihād daḡı kendü mālīk olduḡı şanʿatın icrā idüp bir müferriḥ 17. ve muşannaʿ bināya mübāşeret ve itmām eylemiş kim bu üslüb üzere bu ḳalʿayı ne gör- 18. -miş var ne olur cümle ḳaya üzerine vāḳiʿ olmuş gūyā āşiyāne-i şāḥīn mişālī 19. görünür ve ḳat ḳat biribiri üzerine yedi ḳat binā urulmuş ve ḥişār-peçe- 20. -siniñ her bir çübü düşmen-i dīn-i mübīn olanlarıñ gözüne birer mīl-i kübrā görünü- 21. -r ve ḳüleleri ve ṭabyaları vesaʿir burc-ı bārūsı fi'l-cümle maʿmūr ābādān ve içinde 22. ʿaẓīm serāyları ve şuları var ḡāzī sulṭān murād ḥān ḥazretleriniñ zamān-ı 23. saʿādetlerinde ḳalʿa-i mezkūr yed-i rafāzīde imiş ol maḥallde merḥūm cennet mekān

11b

1. firdevs-āşiyān sulṭān ḡāzī murād ḥān ṭābe şerāḥ ḥazretleriniñ ḥuzūr-ı hümāyūnlar- 2. -ına kürdistān begzādelerinden çolaḳ ʿabdiniñ nāmında bir merd-i şāḥīb-i hüner 3. gelüp bu minvāl-i meşrūḥ üzerine şāḥīb-ḳıran-ı zamān sulṭān-ı cihān ḡāzī 4. murād ḥān ḥazretlerine ʿarz-ı ḥāl eylemiş kim şevketlü pādişāhım ḥazretleri ḥaḳḳ subḥāne 5. ve teʿālā ḥazretleri devletlü ʿināyetlü pādişāhım ḥazretleriniñ vücūd-ı hümāyūnlarıñ ḥaṭā- 6. -lardan maşūn ve maḥfūz eyleye devletlü şevketlü mehābetlü pādişāhım ḥazretlerine 7. bu zaḥmet olmasun bu ḳullarına emr-i hümāyūn olur ise pādişāhımın ḥimmet-i ʿaliyyeleri 8. ile inşāʿallah ve teʿālā bi-izn-i ḥudā eshel-i ṭarīḳiyle bir ḳaç gün içinde dest-i 9. düşmende olan ebāyezīd ḳalʿasın ḳabz idüp devletlü pādişāhın nām-ı şā- 10. -nı ve uğurı hümāyūnında bir iş degildir didikde *merḥūmu'l-maḡfūr ilā rabbihī'l-ḡafūr*¹⁴¹ 11. ḡāzī sulṭān murād ḥān ṭābe serāḥ ḥazretleri daḡı üslüb üzerine ʿabdī 12. beg ḳullarına ḥiṭāb eylemişler kim inşāʿallahu'rraḥman fetḥ müyesser olduḡda saña fi'l-cümle 13. ḳazā-yı ḳaralarile ocaḳlık

¹⁴⁰ Baḡışlayan rabbinin rahmetine ve maḡfiredine kavuşan.

¹⁴¹ Baḡışlayan rabbinin rahmetine ve maḡfiredine kavuşan.

ba‘ dehū evlād evlādına *baṭnen ba‘ dehū baṭnın*¹⁴² iḥsān-ı hümā- 14. -yūnum olmuştır diyü yedine ḥatt-ı hümāyūn iḥsān idüp ve firence-i pādişāhiden 15. elbise-i fāhire iḥsān olunup ‘ināyetlü pādişāhımız ol maḥallden sa‘ adetile ve şev- 16. -ketile ‘azm-ı āsitāne eyledikden soñra mīr-i mūmāileyh bilā-ceng cidāl bir taḫrīb ile ḳal‘ a-i 17. mezkūrı fetḫ-i teşḫir idüp miftāhını ḥāk-i pāy-i pādişāhiye irsāl eylemişlerdir 18. ve iltifāt-ı pādişāhiyye mazhar olmuşlar bir gün ‘abdī beg merḥūmiñ meclisinde 19. eṣnā-yı kelāmda şaded bu araya geldi kim ağırı dağında ḥazret-i nūḥ nebī ‘aleyhi's-selām 20. ḥazretleriniñ süvār oldukları sefine-i mübārekleri ḥālā cebel-i mezkūruñ serv-i 21. bālāsında mevcūddır diyü müzākere olduḳda merḥūm ‘abdī beg bu maḥallda āyā 22. bir kaç ādem varsa bu aḥvāl vāḳi‘ midir ḡayr-i vāḳi‘ midir şöḫbeti üzerine bir ḥaber 23. getürse didikde ḥāzır olan beg ve begzādeler ve aḡalar cümlesi ma‘ ḳül

12a

1. ve münāsib görüp dört müslimān ve altı nefer-i keferi tedārik idüp bir gün 2. mezkūr taḡ başına irsāl eylemişler üç günde ol sefine olan maḥalle varup 3. altıncı gün ebāyezid gelüp merḥūm ‘abdī beg ḥuzūrlarında bu vech üzerine 4. naḳl-i beyān eylemişler kim ancaḳ ol nefer ādemden üç ādem nice dürlü belā ve meşāḳḳat-i 5. ‘uzmā ile depeye ḳarīb olduḳda bir ‘azīm berd ve bārān ḳaruşuḳ nāzil oldu ve 6. bir mertebe boran ve tipi ve şovuk oldu kim ḥayātlarımızdan ḳat‘ -ı ümmid eyledik ve ol 7. maḥallda bir maḡāra görüp içine girüp ḳuşça cānımız ḥalāş buldı bu maḥall māh-ı timmūzuñ 8. onuncı günü idi ba‘ dehū havā sākin olduḳdan soñra nūḥ nebī ‘aleyhi's-selām ḥazretleri- 9. -iniñ sefinesi cümle durur gördük aṣlā daḡı bir yerinden cüdā olmamış diyü 10. ‘abdī beg ḥuzūrında bu üç nefer ādem naḳl eylemişler ol maḥallda bizim babalarımız 11. ve dedelerimiz ḥāzır meclis olmaḡıla kendüleri istimā‘ idüp bizler daḡı anlardan 12. istimā‘ eyledik diyü naḳl-i tamām oldılar

beyt

görmedim ben rüm ilinde aña beñzer bir 13. cebel

kim ‘ arabda hem ‘ acemde yokdurur aña bedel

ḥikāyet **olunur** arz-ı rüm eyāletine 14. tābi‘ pāsın sancaḡı ḳaralarından ismi kendü ismi ile müsem mā olan ḳarada medfūn 15. ve türbe-i şerīfi vardır ve ‘azīm ziyāretgāhdır velī baba dimegile meşhūrdır ve nice 16. nice kerāmeti zāhir olmuştır diyü naḳl iderler ve her sene buña daḡı türbe-i şerīfiñ 17. ziyāretine yabānī ḳoçlardan beş on ḳoç gelüp aḡşāma ḳarīb bir kaç gün 18. türbe-i şerīfi ṭavāf iderler ba‘ dehū içlerinden bir eyüsi ḳalur kendüni ḳurbān ider- 19. -ler diyü naḳl iderler **beyt**

¹⁴² Soydan soya, nesilden nesile.

evliyālar merķadine sūr yüzüñi dā'imā

huşūşā kim 20. evliyālar serveri velī baba

hikāyet-i rāviyān çün rivāyet eyledi bu vech 21. üzere hikāyet eyledi bi-ḥamdi lillah te'ālā işbu sene-i mübārekde ıqlīm-i 'acemden feth 22. müyesser olup memālik-i devlet-i 'osmāniyyeye zamm ve ilḥāk olan tasūh şehriniñ 23. nāhiyesi qaralarından merd-āne qarriyyesinde 'acemden ḳalma bir ādem var imiş bunıñ

12b

1. evşāfi ve şekl ve şemā'ili tarz ve etvārını ḥālā tebriz cānibi serdār-ı ekrem vezir 2. muḥterem 'abdullah paşa ḥazretleriniñ meclis-i 'ālilerinde bu aḥvāli ḥaber virmişler kim 3. bir görmege muḥtāc bir ğarīb ve 'acīb ādem olduğunu ve huşūşā bāğ beli ta'bir 4. olunan ālātı vardır on beş vaḳıyye timürdendir ve iki dāne ḥimārı her bir- 5. -ini bir ḳoltuğına alup aşlā kendüye bir zaḥmet olmadan iki ḥimārı bir iki sā'at 6. yere getürebilür vezir-i müşārün-ileyh ḥazretlerine evşāfını ta'rif idicek ol 7. sā'at ḥuzūr-ı 'ālilerine gelmek için maḥşūş mübāşir ta'yin buyurup 8. getürmişler vaḳtā kim gelüp görmişler ḳadd-i ḳāmeti ğāyet tavil ve yoğun bir 'ucbe 9. ḳıyāfet-i ğulyabānī dinilse vechen münāsib ancak ekli şürbi vücūdına göre degil ḳatı 10. ḳalil sā'ir nās gibi degil daḫı ḳalildir ve kendüsine vezir-i mükerrem bir ḳat libās-ı 11. fāḫire iḥsān iderler sekiz zirā' çuḳadan dolama ve dört zirā' çuḳadan 12. çakşır bir zirā' ḳavuk ve iki ḥaleb alacasından entārī olmuş ḥattā vezir-i 13. muḥterem ḥazretleri bir miḳdār altün daḫı iḥsān eylemişler ve bir 'abā iḥsān olunmuş 14. ol mezkūr ādeme cübbe gibi olmuş bir ḳaç gün tesūḫda ḳarār idüp āḫir keşret-i 15. seyrāncıdan bir vechle ol maḥallde ḳarār ḳılmayup yine ḳaryesine gitmek için vezir 16. āşaf 'abdullah paşa ḥazretlerinden izin-i 'ālileri ile ḥālā ḳarasındadır **ḳat'an**

17. böyle bir 'ucbe ḳıyāfet bu 'aşrda gelmemiş

mişlini de kimseler hiç bu vaḳtde 18. görmemiş

'avc bin 'unḳ-veş seyr ider leyl ve nehār

ikisi beyninde anıñ kim 19. zuhūr eylememiş

hikāyet 'aceb şahīḫ budur ki bolu sancağı ḳazālarına tābi' za'ferān bo- 20. -lı ḳazāsı sākinlerinden sūrvende şādık 'alī beg nām kimesne bir şeb-i şitāda 21. ba'z ağreb-i ğarāyibden müzākere olunurken bu vech üzere naḳl eyledi kim silifke sancağında 22. anāmūr ḳazāsı qaralarından firenk nām qarriyyede yürügen tā'ifesinden bir ḥātün 23. bir veled vaż' -ı ḥaml ider bi-emr-i ḥudā ol ma'şüm dünyāya ḳadem başduğı sā'atde altı

13a

1. ayı tamām idicek yigirmi yaşına girmiş bir civān ve tüvānā¹⁴³ igit kadar add ü bālā ā-
2. -ib olmuş ve ‘āıl ve mükellef olunur ve lisānı cümle tekellüm eylemiş bunu ol
ariyyede 3. görüp ve cümle köylüsi ve azālısı bu ma‘ ūm altı aylıdır ve ‘āıl bālıdır¹⁴⁴
diyü 4. her biri başka başka haber virüp mezkūr ‘ālī beg daı aı olduğunu yakīnen
i‘timād 5. eyledikten sonra ser eıbbā-yı ehr-yārī merūm nū efendi-zāde ‘ālī paa ol
maallde 6. türkmen aası imi gelüp bu zıkr olunan ma‘ ūm avālını nal eyledikte
kendü- 7. -lerine bir vechile i‘timād gelmedi āır aalarından muammed aayı ol
ma‘ ūmı alup gelmege ta‘yīn 8. buyurmuşlar ol daı ma‘ ūm peder māderiyle ma‘ an alup
‘ālī paa uzūrlarına getir- 9. -mişler ve anda hāzır olan aır ve kebīr fī'l-cümle müşāhede
eyleyüp hā subhāne ve te‘ālā 10. hāzretleri neler hā eyley bu ma‘ ūmdan nie nie
‘ibret almışlar ‘ālī paa kendü uzūrlarında 11. üzerinde mevcūd olan esbānın üzerinden
uryān eylemiş zekeri üç arı va- 12. -r idi gözüm ile gördüm diyü nal eyledi ‘ālī paa
daı peder māderine vāfir ey’ 13. isān buyurup yine ariyyesine eyledi bizler daı areb-
i arāyib olmaıla tarīr eyledik 14. **beyt**

var mıdır hı ‘ālem ire ana bezer bir ead

udreti ihār ider cūn dā’imā ferd-i 15. amed

hikāyet **yine azā-yı** anāmūrda yine arye-i firenkde sākin monlā ‘ōmer tālīb-i ‘ilm bir
ādem 16. imi enseden iki eli tā omuz başlarından yok dūnyāya böyle gelmiş ayaklarıyla
ta‘ām 17. ekl ider ve pāk yazu tarīr eyley ve kendü kendüne esbānı geyinür ve uşanur
ayaı 18. ile ābdest alur taāret ider bunu daı ser eıbbā-yı sultānī merūm nū efendi- 19.
-zāde ‘ālī paa hāzretlerini uzūrına getürmüşler hattā ayaıyla mikrā ile kāıd 20.
erāfını kesdikden sonra bir satır¹⁴⁵ yazu tarīr eylemiş kim bunu gördüm dem-beste aldım
21. diyü mezkūr ‘ālī beg nal eyledi **beyt**

gördüm anda bir satır yazdı ayakla ol kii

22. cūn görenler didiler kim yok durur anı ei

hikāyet **olunur ki** ser-i hūkemā-yı sultān-ı 23. ehen-āhī ser eıbbā-yı cihān sultānı ol
taīb-i üstād-ı kāmīl ol hāzı-ı

13b

1. ‘āıl yakın zamānda buna mu‘ādil ‘ilm-i tıbbda böyle kāmīl zuhūra gelmiş yokdır 2.
dense de ilāf olmaz merūm nū efendi gibi hāzı imdi bu ‘arda arān 3. olmaz
merūmı veled-i pākları olan ‘ālī paa hāzretlerine yine ol sene bir ‘acīb 4. ve arīb uş

¹⁴³ Metinde “tūvānā” biçimindedir.

¹⁴⁴ Metinde “bālıdır” biçimindedir.

¹⁴⁵ Metinde “atır” biçimindedir.

getürmüşler temāşā eyleyen ihvān-ı bā-şafā hayrān olup bir zamān 5. baħr-ı ‘ummān-ı ğavvāş gibi dalup alurlar yine nazār iderler ve ha subħāne ve te‘ālā haretleriniñ 6. kemāl ve udretlerine mūşāhede idüp bundan o o ‘ibretler hāşıl iderler ve ha 7. te‘ālā haretleriniñ udretine bir vechile ‘al-ı insān irmez udretiniñ nihāyeti yodır 8. bunda al-ı maħlūk āşırđır mezkūr tuyūruñ cismi kebūter miđarı anca 9. var ve gōzi bir dāne olup ol daħı a depesinde vāi‘ olmuş ve rengi tūı 10. gibi yeşil ve minarı iki arış var ince ve uzun ve uvāldız gibi sivri ve adem- 11. -leri ü arış uzun ve rengi esved bir aġrebūl-ġarīb tuyūr bu kim gōzler gōr- 12. -miş degildir mezbūr ‘alī beg nal-i tamām eyledi **beyt**

bu tuyūra mişl olur mı 13. bu cihānda ey dede

var mı gōrmiş mişliñ anıñ hem işitmiş dūnyāda

14. hikāyet şirīn ġūftār ve rivāyet-i şaħīhū'l-aħbār ve tūı-yi şirīn kelām ve 15. būlbūl-i hoş-
endām bu vech üzere ‘ayān ve bu tarz üzerine beyān eylemişlerdir ki 16. zamān-ı sābıda
iskender-i zū'l-arneyn nebī ‘aleyhi's-selām haretleriniñ mūbārek alnında 17. vāi‘ olan
boynuzı mūbārek aln-ı şerīfinde zā’il olma iün ba‘  mu‘ālece 18. su’ālinde iken bir ġün
bir dervīş-i dil-rīş ‘abā-pūş nie zamān bu ‘ālem-i seyyāħ 19. olup ġeşt [ü] ġüzār eylemiş
ve nice dūrlü ‘acāyibler seyr ve temāşā eylemiş bir pāk-ı dāmān 20. ve muşāħib ve hoş edā
ve nedīm bir dervīş buña mişli nādīr meclis-i iskenderde bir 21. ġün dāħil oldu bu dervīş-i
dil-rīşiniñ her evārı¹⁴⁶ iskendere hoş geldi 22. bu dervīş ile her ġün şoħbet-i hūş ider idi bir
ġün hikmet-i ġudā bu mūbārek 23. alnında olan emrāz mūzākere olundu ol sā‘at dervīş
cevāb eyledi kim diyār-

14a

1. -bekrden yedi onak yukārusunda bir derbend-i ‘azīm vardır anıñ a nihā- 2. -yetine
arīb bir taġ dibinde bir ayadan taşra ıar bir biñar var ol maħalle ‘azīmet 3. olunsa
inşā'allahu ve te‘ālā bi-izn-i ġudā bu derde bir dermān olur diyü ġatm-ı 4. kelām eyledi
tadīr-i ġudā hemān iskender-i zū'l-arneyn bir mūbārek ġünde ve sā‘at-i 5. sa‘d-i aħterde
gō idüp ‘azm-ı maşūd ile diġer ġünlerde bir ġün ġālā şimdi bitlis 6. al‘ası ve şehri olan
maħalle dōrt sā‘at alur ol maāmda haret-i iskender-i 7. zū'l-arneyniñ bir ġulāmı var
imiş ismine bedlīs dirler imiş bir hezār fend ve bahādır ve 8. işġüzār imiş iskender-i zū'l-
arneyn haretleri mezkūr ġulāma emr buyurmuşlar ki ben inşā- 9. -allahu te‘ālā maħall-i
maşūddan gelince sen bu arada bir al‘a bināsına mūbāşeret eyle ve tamām 10. tekmīl
eyle ben gelem muħāşara idem gōrelim a ġünde fetħ iderim diyü fermān buyurup 11.

¹⁴⁶ Metinde “etvārı” biçimindedir.

kendüleri sā' adetile şavb-ı maşşüdlarına ' azîmet iderler ve ol gün varup 12. bârgâhlarını ol şü başına hayme-nişin olup tamâm kırk gün ol maħallde mekş 13. buyurmuşlar şimdi ol bîñara işgâ iskender bîñarı diyü meşhürdür ve mübârek 14. alında olan boynuzı bi-izn-i ħudâ ol şü sebep olup birden düşmiş 15. şād ħurrem ' avdet buyurmuşlar mezkûr bedlîs daħı ħal' aya tamâm eylemiş sa' adetile gelüp 16. hayme-nişin olup ħarâr eylediler çün kim bedlîs binâ eylediği ħal' aya nazâr eylediler iki ħarafı 17. birer baħr orta yerinde üç ħarafı yalçın ħaya üzerine metin ħüleler binâ itmiş bir vechile 18. zafer bulmaħ muħâl görünür ħüşüşâ ol zamân top ve ħunbâra ve tüfek yok idi 19. hemân tîr ve kemân ve şapan ve süñü ve gürüz ve kılıç bunlar ile ħal' aya mâlik olmaħ ise 20. güç olduğı ħod nümâyândır iskender-i zül' -ħarneyn çün nazâr idüp yanında ħâzîr 21. olan vüzerâ ve ħükemâ ve ' uħalâ ve nüdemâsına emr-i fermân eylediler bu gün râħat ide- 22. -lim yarın bunda bir iş yok ħabz olunur diyüp ħatm-ı kelâm eylemişler ol gün mürür 23. idüp şabâħ seħeri cenge ħarbe mübâşeret olunup bu sebep ile kırk gün tamâm

14b

1. ceng ve ħitâl olunup bir vechile teşhîri mümkün olmayup kırk birinci gün ħal' a muħâşara- 2. -dan ferâġat olunup ve ol gün ħareket idüp sā' adetile ' azm eylediler ol ġulâm-ı 3. mezbûr bu ħali görüp der- ' aħab ħal' anıñ miftâħıñ bir mücevher altûn ħabaħ 4. içine vaz' idüp iskender-i zül' -ħarneyn ħazretlerine ardından delikli ħaya nâm maħallde 5. irüp ħuzûrlarına ħorlar ħabûl idüp yine ġulâm-ı mezkûra ihdâ buyurmuşlar ve ol 6. zamânda bu vaħte ħarîb oluncaħ çaħ vâfir zamân ol bedlîs evlâd evlâd ħabzında 7. ba' dehû gele gele niçe zamân mürürından soñra ve niçe şâħlar ħabza alup elden ele nice seneler 8. mürürından soñra iħsân-ı subħânî ve taħdîr-i yezdânî bir sā' at sa' d-i aħterde fâ- 9. -tiħ-i mışır sultânü'l- ' azîm ve'l-ħaħanü'l-mu' azzam zıll-ullah fi'l- ' âlem ġazî sultân bin 10. sultânü's-sultân selîm ħân *ħâbe serâhu ve cennete mevahu*¹⁴⁷ ħazretleriniñ zamân-ı 11. salħanatlarına gelince hemân zikri mürür iden ħüleler imiş ba' dehû devlet-i ' oşmâniyye 12. mülħaħ olduġdan soñra mezbûr ħülele iki ħüle daħı zamm ve binâ olup üç ġüşe- 13. -li bir ħal' a olup iç ħal' ası oldu ve taşraya daħı çâr ġüşe ħişâr-peçeleri 14. binâ olup iki ħat bir ħişâr muħkem oldu ve içine düşmenden ħıfz için de- 15. derûn ħal' aya dizdâr ve neferâtı ve taşra ħal' aya ' urbân aġası ve neferâtı ve elli 16. nefer süvârî başlu ta' yin eylemişler ve rûz-merre yevmiyyelerini diyârbekr voyvadasında- 17. -n ta' yin buyurmuşlar beher sene varup ocaħlıħları olan mâlı alup 18. kerâmetlü pâdişâħ-ı ' âlem-penâħ ħazretleriniñ devâm-ı ' ömr-i devletlerine du' âda olurlar 19. ħal' a-i mezkûruñ iç ħal' asınıñ cânib-i erba' ası yek-

¹⁴⁷ Toprağı; iyi, temiz ve mekanı cennet olsun.

pāre kayadır ve üç tarafı 20. nehr ile dolanur ve mürūr¹⁴⁸ [ü] ‘ubūr idenler her tarafından ‘aẓīm cisrler ile geçerler faķaķ 21. bir tarafı ķaradır ve iki tarafı eflāke ser çekmiş yüce tađlardır ancak bir ađaķ dađı yo- 22. -ķdır ve iķ ķal‘asında bir yevm-i cum‘a edā olunur cāmi‘-i Őerīf vardır ve ĥammām-ı 23. feraĥ-nāzı var ve ĥān olanlar iķün derūn ķal‘ada sākin olmaķ iķün bir müferriĥ

15a

1. serāy feraĥ-fezā ķal‘a ķapusu üstine vāķi‘ olmuş ve bir bāđĥe-i dil-güŐā envā‘ dürlü meyve 2. eŐcāri ile memlū ve bir ĥavz-ı kebīr ve selsebīl ve Őādirvān ve beg ve beg-zādeler iķün 3. evler ve dizdār ve neferāt iķün yüz miķdārı evler olup ve taŐra ķal‘asında elli altmış 4. miķdārı ‘urbān neferātı ve ađası sākin olmaķ iķün evler vardır üç ‘aded beher 5. yevm beŐ vaķt edā-yı Őalāt olunur ve yevm-i cum‘a kılinur cāmi‘-i Őerīf olup birisi 6. imām-ı a‘zam nu‘mān bin Őābit raẓiya'llahū ‘anh ĥāzretleriniĥ ķavli üzerine ikisi imām-ı Őā- 7. -fi‘-i muĥammed bin idrīs raẓiya'llahū ‘anh ĥāzretleriniĥ ķavli üzerine edā-yı Őalāt iderler ve 8. ĥālā bitlis ĥānlarınıĥ aŐl ve neslleri olan evliyā-yı kibārdan velī Őemse'd-dīn di- 9. -dikleri devletlū medfūn olduđı cāmi‘-i Őerīfi kendüler binā eylemişler ve türbe-i Őerīfi 10. yine cāmi‘-i Őerīf ķurbındadır ve aŐl neslleri nūŐ-ı revān-ı ‘ādil neslindedir diyü 11. naķl iderler ve beŐ yüz miķdārı dekākīn ve üç ‘aded bāzergān ķonmaķ iķün kārban- 12. -serāy bī-minnet ve bir bedestān beher yevm mezād olur ve at pazārı ve un ķapanı 13. fi'l-cümle velī Őemse'd-dīn ĥān evķāfindan imiş *merĥūm ve mađfūr ilā raĥmeti rabbihi'l-ĥafūr*¹⁴⁹ 14. sultān ĥāzī selīm ĥān ĥāzretleri bu ocađa bu ķavl-i Őart üzere yedlerine ĥaĥt-ı hümāyū- 15. -n Őevket-i maķrūn iĥsān buyurmuşlar kim evlād evlādlarına ĥükümet-i bitlis virile 16. āĥirden bir ferde teveccūh olmaya bu Őart ile kim kızılbaŐ-ı bed-ma‘āŐa sefer vāķi‘ olduđda 17. yarar ve tūvānā ķapusu ĥalkı ile sefer-i ‘aceme eŐmek Őartıyla **beyt**

sürdiler yüz pā- 18. -diŐāhıñ pāyına

rāẓi oldı hem anıñ fermānına

ve taşra varuşında on 19. beş biñ miķdārı evler ve on ‘aded Őalāt-ı cum‘a edā olunur cāmi‘-i Őerīfleri 20. ve on ‘aded Őālib-i ‘ilm iķün kār-gīr-i medrese-i laĥif ve her medreseniñ birer ‘ālimi 21. ve fāzılı müderrisi kim ‘ilmile ārāste ve cümle pīrāste ve rüz-merre tefāsīr-i Őerīf ve ĥadıŐ-i 22. nebevī vesā’ir ‘ilm-i Őerīfleri cüz’ ve küllī Őālibine ta‘allüm iderler ve on ‘aded kārban-serāy 23. ve beş yüz miķdārı dekākīn ve bir ‘aded cüfte ĥammām ve iki ‘aded kıŐluķ ĥammāmı ve dil-feraĥı ve

¹⁴⁸ Metinde “mürūr” biçimindedir.

¹⁴⁹ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfıretine kavuşan.

15b

1. ve içinde maḳām-ı hizmet olan ḡilmān sāde rŷy-ı milk-i ʿiseviyyeden bālā ḳadīm ḡabḡab āyine 2. şıfat nōhkerānı mevcŷd āmādedir ve on ḳadar meʿmŷr ve ābādān tekke ve zāviyesi ve evḳāfları 3. muʿayyen ve şeyḡ zāviye-dārları ve dervīşleri cŷmle tamāmen tekmildir ve bāḡ bāḡçeleriniñ nihāyeti 4. yoḡdır bir mertebede çoḡdır kim ʿadedi yoḡdır ve şehir içinde bī-ʿaded āsiyāb-ı daḳıḳ vardır ve 5. şehir bir dere içine uzun dŷşmişdir bir başdan bir başına ancak iki sāʿatde varulur 6. ve beş ʿaded boḡazı var dōrt boḡazından birer nehr gelŷr ve ol nehrler ŷzerine kār-gīr kırḳ 7. miḳdār cisrler binā eylemiş şāḡib-i ḡayr olanlar ve bu nehrler şehriñ aşāḡı başında bir yere cemʿ 8. olup diyārbekre ve iki taraḑı fīʿl-cŷmle eflāke ser çekmiş taḡlardır ve āsiyāb-ı mezkŷrlar bu nehr- 9. -leriñ ŷzerindedir ve şehriñ evleri biribiri ŷzerine ḳat ḳatdır ve tarīḳleri ḡāyet şarpdır 10. ve sengistāndır bŷrŷdeti ʿazīmdir ve şitāsı ḡāyet şedīd olur sengistān vilāyetdir 11. beş altı ay miḳdārı berd ol mertebe nāzil olur kim olur ki şehir-i bitlisden tātŷān 12. iskelesine varınca aşlā berd var varup gelmek muḡāldir ikisi mābeyninde bir kār-gīr ḡān-ı 13. kebīr vardır çārşusuyla ve ḡammāmıyla taḡmīnen bir iki biñ sŷvārī alur ismine rāh-ı ova 14. ḡānı dirler yerden bālā ḳubbesi bir vech taḡmīn miʿmār arşunuyla on iki zirāʿ olur şitā ve 15. vaḳt-i berd ol mertebe nāzil olur kim aşlā ol maḡallde ḡān var mıdır nām nişān ḡörŷnmez 16. baʿz maḡall-i yol ol ḡānıñ ŷzerine çıkar baʿz insān ve ḡayvāna mezkŷruñ ŷzerinden 17. bir āfet irŷşŷp mŷrd olur imiş vaḳt-i bahārda ḳardan nām nişān ḳalmaz mesfŷr 18. kişi ḡān-ı mezkŷruñ tepesinde bulurlar imiş ve baʿz vaḳt daḡı ziyāde olur 19. āḡir yol küllī sedd olup bir vechile ḡayvānāt ile mŷrŷr itmek emr-i muḡāldir gelen bāzergān 20. vesāʿir nās tātŷāndan ḳızaḳ ile ḳar ŷzerinden bitlis şehrine reʿāyā getŷrŷp teslīm 21. iderler ancak vaḳt-i bahārda olsun ve timmŷz ve aḡıstos aylarında olsun ḡāyet havāsı 22. ḡŷb ve laḡīf bir yerdir ve şuları ḡāyetŷl-ḡāye şaḡ ve mŷferriḡdir ve mertebe-i sengistān 23. iken aşlā bir aḡulı tesmīnden¹⁵⁰ mār ve çiyān vesāʿir mŷrī ḡayvān bir dāne olmaz ve

16a

1. ve ḳurbaḡası ḡāyet çoḡdır ve nāle eylemesi emr-i muḡāldir ḡikmeti suʿāl olunur ise aşlı 2. bir vaḳtde bir dervīş-i dil-rīş seyāḡat ʿāleminde rāhī şehir-i mezkŷra uḡrar 3. keşret-i ḳurbaḡıdan ve muzırr ḡaşere ḡaşerātđan bir vechile iskānı mŷmkin olmamaḡı maʿlŷm 4. saʿādetleri olduḡda şehirden taşra rāh ova yolu ŷzerinde baş ḡāna ve yine 5. şehirden delŷkli taş dimeḡile maʿrŷf maḡalle varınca zāʿil ḡaşerāt ve nāle-i ḳu- 6. -rbaḡı için raşad eylemişdir aniñçŷn bi-izn-i ḡudā ḡaşerāt olmaz ve ḳurbaḡı nāle eylemez 7. *merḡŷm ve*

¹⁵⁰ Metinde “tesminden” biçimindedir.

*mağfūr ilā rahmeti rabbihi'l-gāfūr*¹⁵¹ sultān gāzī selīm hān t̄ābe 8. serāh ḥāzretleri bitlis ve mūş ovası ve çukur dere ve güzel dere nāhiye- 9. -lerine üç yüz kayd ze'āmet ve tīmār idüp ve mīrālāy ta'yīn eylemişler seferler 10. vāqī' olduğca eşmek şartıyla bitlis ḥānı olan ile ma'an ve ḥālā bitlis şehrinde 11. ve çārşuda medfūn olan evliyā-yı kibār zıkr olunur **evvelā imām mūsā-yı k̄azım** 12. ḥāzretleriniñ peder-i büzürg-vārları¹⁵² seyyid sultān şeyḫ ibrahīm ḳuddise sırrahū'l-azīz 13. ḥāzretleriniñ türbe-i şerīfleri ve tekkesi ma'mūr 'ābādāndır ve tekkesiniñ şeyḫ ve türbe- 14. -dārı vardır bir 'azīm ziyāret-gāhdır ve müstecābü'd-du'ā bir maḳām-ı 'aliyyedir ve **sāniyen** 15. **evliyā-yı kibārdan** şeyḫ 'abdullah bed-ḥıṣānī ve şeyḫ ḥasan bed-ḥıṣānī ve şeyḫ ḥüseyn 16. bed-ḥıṣānī ḥāzretleriniñ nice dürlü kerāmāt-ı bāhireleri zūhūr eylemişdir diyü 17. naql iderler *ḳaddesena'llahu bi-esrārihim*¹⁵³ türbe-i şerīfleri ma'mūr ābādān ve şeyḫ ve türbe-dār- 18. -ları vardır **sālisen yine evliyā-yı kibārdan** ve şahābe-i sultān-ı kevneyn ve resūl- 19. -ü's-şakāleyn *şalla'llahü 'aleyhi ve sellem*¹⁵⁴ ḥāzretleriniñ sultān aḥmed ḳureyşī rażiya'llahü anh 20. ḥāzretleri ḥāzret-i ebū bekri's-şiddīḳ rażiya'llahü 'anh ḥāzretleriniñ zamān-ı ḥilāfetlerinde 21. bitlis yed-i küffārda iken gelüp sākī-yi kevşer-i cām-ı şehādet şunup şehīd 22. olup ḳalmış ba' deḥū eyd islāma girüp merḳad-i pāki şems ḳamer gibi zāhir olmuş 23. bi-ḥamdu'llah te'ālā merḳad-ı enverleri ma'mūr ābādāndır ve türbe-dārları vardır

16b

1. ve **rābi'an evliyā-yı 'izāmdan** şeyḫ yūnusul-azīz ḳuddise sırrahū'l-azīz ḥāzretleriniñ nice 2. kerāmeti zāhir olmuş bir devletlü olduğu meşhūr mütevatirdir ve türbe-i şerīfleri 3. ma'mürdür ve bir maḳām-ı feraḥ-nümādır ve **ḥāmisen veliyyu'llahdan 'abdu't-tāhir** ḳuddise sırrahū'l-azīz 4. ḥāzretleriniñ türbesi ve tekkesi ma'mūr ābādāndır ve şeyḫ vesā'ir ḥuddām-ı ma'būddır 5. **sādisen veliyyu'llahdan** meşhūr ve niçe dürlü kerāmeti 'ālem içre söylenür nām-ı şerīfine 6. şeyḫ ḥasan malāzğirdī dirler ḳuddise sırrahū'l-azīz ḥāzretleriniñ tekkesi ve türbe-i şerīfleri 7. ma'mūr ābādān ve du'ālar ḳabūl olacaḳ maḳām-ı 'aliyyedir ve şeyḫ ve türbe-dārı vesā'ir ḥuddāmı 8. mevcūddır **sābi'an evliyā-yı 'izāmdan** şeyḫ enīs ḳuddise sırrahū'l-azīz ḥāzretleriniñ 9. ma'mūr tekkesi ve türbe-i şerīfi var anda medfūndır tekke şeyḫ ve türbe-dārı var **sāmisen** 10. **veliyyu'llahdan şeyḫ ḥasan özbekī** ḳuddise sırrahū'l-azīz ḥāzretleri cāmī'-i 'ömrinde medfūndır¹⁵⁵ 11. ve bir maḳām-ı mübarekdir ve

¹⁵¹ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

¹⁵² Metinde "büzürgü-vārları" biçimindedir.

¹⁵³ Allah bizi onların sırlarıyla mukaddes kılsın.

¹⁵⁴ Yüce Allah'ın selamı onun üzerine olsun!

¹⁵⁵ Metinde "metfūndır" biçimindedir.

hazret-i habib-i hudā resūl-i müctebā şalla'llahü 'aleyhi ve sellem¹⁵⁶ 12. hazretlerinin 'alemdarı 'abdullah rażiya'llahü 'anh hazretleri aşhāb-ı kibārdan bir devletlü 13. olup bitlis yed-i küffārda iken şehid olup merkad-i şerifleri yed-i islāma naşib 14. olduğdan sonra zühūra gelüp gün gibi zāhir olduğda üzerine bir laţif türbe-i 15. şerif binā olunup bir 'azim ziyāret-gāhdır ve du'ālar kabül olur bir maķām-ı 'aliyyedir 16. ve türbe-dārları var ma' mūr ābādāndır allahu 'azimi'sşān hazretleri şefā'at-i şer- 17. -iflerine müyesser eyleye **ve yine iç kal'ada iki** kapu beyninde maķām-ı 'ālileri hālā mevcūd 18. olan beşeler dimek ile ma' ruf devletleriñ türbe-i şerifleri var şehid olmuşlar 19. selefde *rahimehümü'llahu te'ālā 'aleyhim ecma'in*¹⁵⁷ **ve yine derün kal'ada bedlis binā eyledüğü** 20. **kal'ada medfün**¹⁵⁸ evliyā-yı kibārdan kara baba quddise sirrahu'l-'aziz hazretleri bir maķām-ı 21. 'aliyye ve du'ālar kabül olur ziyāret-gāhdır *rahmetu'llahi 'aleyh*¹⁵⁹ **bitlis sancağı** qurbında bitlis 22. şehrine on iki sā'at maḥallde medfündür¹⁶⁰ **hazret-i veyse'l qarānī rażiya'llahü te'ā-** 23. **-lā 'anh**¹⁶¹ sultān evliyā-yı muḥibb resūl-i aşfiyā hazretlerinin ma' mūr ābādān tekke-i laţif 17a

1. ve türbe-i şerifleri vardır içinde şeyḫ ve türbe-darı ve dervişān fuķarāsi¹⁶² ve- 2. -sā'ir nöhkerānı fi'l-cümle hāzır mevcūd olup ve mürür [ü] 'ubūr iden müsāfirān 3. için iç'ām-ı ta'ām ve 'azim şomatlar¹⁶³ çekerler ve ikrām iderler bir vezir ve yā bir paşa 4. tekkeye gelüp müsāfir olsa aşlā kendülere bir zahmet gelmez evķāfı vāfir türbe-i şerifler- 5. -iniñ derünında gümüş ve altūn kanādiller ve şem' dānlar ve ibrişim ḫalılar ile müzeyyen¹⁶⁴ 6. bir beriyyede kapusu kalb-i 'āşık gibi güşāde rüz şeb aşlā içinde bir şey zāyi' 7. olmaz ve içine sariķ girüp bir dāne-i ḫardal daḫı aparamaz bir 'azim ziyāret-gāhdır 8. kim vaş olunmaz allahu 'azimü's-şān hazretleri cümleye şefā'atiñ müyesser eyleye āmin 9. *bi-ḫürmeti seyyidi'l-mürselin*¹⁶⁵ **beyt**

o şir nefse zebūn olma eger şāliḫ iseñ

10. küçük midir diye tā kim saña veyse'l-қarānī

ve yine **nātüvān qurbında medfün** türbe-i şerif 11. var şühedādan 'abdu'r-raḫman gāzī bu vech üzerine naql-i 'ayān ve bu tarz üzerine 12. beyān iderler kim hālā cesed-i mübāreki

¹⁵⁶ Allah'ın selamı onun üzerine olsun!

¹⁵⁷ Allah, onların cümlesine rahmet eylesin!

¹⁵⁸ Metinde "metfün" biçimindedir.

¹⁵⁹ Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun!

¹⁶⁰ Metinde "metfündür" biçimindedir.

¹⁶¹ Yüce Allah, ondan razı olsun.

¹⁶² Metinde "fuķarāşı" biçimindedir.

¹⁶³ Metinde "şomatlar" biçimindedir.

¹⁶⁴ Metinde "müzeyyīn" biçimindedir.

¹⁶⁵ Gönderilen peygamberlerin efendisi hürmetine.

göl¹⁶⁶ gibi ter ü taze ve kefen-i mübareki güya bu gün 13. üzerine şarmışlar dağı kar gibi beyaz ve mübarek sağ tarafında şehid oldu- 14. -ğı yarasına bir pamuk kapamışlar hālā şimdi hallac dükkânından gelmiş gibi ter ü 15. tazedir bir hikmet dağı budur ki ziyâretine varan âdem eger bî-hayâlik idüp 16. mübarek yarasında olan pamuğu eli ile ihrâc eylese ol sâ'at el kan 17. revân olur vesâ'ir şey ile kapasa kan durmaz yine gele evvel ol penbe ile kapar 18. ise durur ve bunu iden âdem sağ ve sâlim qalmaz diyü naql-i tamâm eyledi el- 'ilm-i 'ind-allah 19. **ve yine şeyh 'abdu't-tâhir** hazretleriniñ türbe-i şerifleri qurbında medfün evliyâ-yı kibâr- 20. -dan ve meşâyih-i selefden 'âlim ve fâzil ve mü'ellif ve muşaffâ şeyh çelebî hüsâme'd-dîn 21. hazretleriniñ merkad-i şerifleri ol maqâmdadır ve hazret kelâm-ı kadîmi tefsîr 22. eylemişlerdir ve nice dürlü 'ilmelerde te'lifâtları vardır qatı çoqdır *rahmetu'llahi 'aleyh* 23. *rahmeten vâsi'aten*¹⁶⁷ **beyt**

sür yüzüñi ol veliler merkadine dünyâda

dü cihânda

17b

1. bulmak istersen felâhi ey dede

ve hālā **kerâmeti şems kamer gibi** zâhir nümâyân olup 2. hālā bu 'aşrda makâm-ı kerâmete qadem başup kerâmeti âşikâr olan devletlüniñ birisi 3. hālā ahlâtda şeyh aḥmed bin muḥammed bin şeyh muştafâ bin şeyh 'uryânî maḥmûd efendi *qaddese*- 4. *-na'llahu bi-esrârihim*¹⁶⁸ hazretleriniñ nice nice kerâmeti vardır evvelâ 'uryânî şeyh maḥmûd efendi 5. bahârda olsun maḥallî şitâda olsun faqat bir tûmandan gayr kim o dağı setr-i 'avret için 6. imiş ve mu'tâd-ı kadîmleri bu imiş kim şedîd boranlarda qarda seccâde üzerinde du- 7. - 'âlar ider ve 'ibâdete meşgûl imiş meczûb-ı ilâhî devletlü imiş ve anîñ evlâdı 8. şeyh muştafâ quddise sırrahû'l-'azîz hazretleri *merḥûm ve mağfûr ilâ rahmeti rabbihi'l-ğafûr*¹⁶⁹ 9. sulṭân bin sulṭân fâtiḥ-i bağıdâd-ı behiş-âbâd gâzî sulṭân murâd ḥân ṭabe 10. serâh hazretleri ile ma'an fetḥ-i bağıdâda varup bilece bulunmuşlar ve ba' deḥü ma'an sulṭân 11. gâzî murâd ḥân hazretleri ile istânbûla 'azîmet idüp bir müddet âsitâne-i sa'â- 12. -detde mekş buyurmuşlar ve kendülerine bir tekke-i laṭif müceddeden binâ olup iḥsân 13. eylemişler tarîḫ-i nûriyye üzerine iḥyâ iderler imiş fetḥ-i bağıdâd-ı behiş-âbâda nice kerâmeti 14. âşikâr olmuşdır diyü naql iderler ve ba' deḥü gâzî sulṭân murâd ḥân ṭabe serâh 15. 'azm-ı cinân eyledikde merḥûm şeyh muştafâ quddise sırrahû'l-'azîz 'azm-ı vaṭan idüp

¹⁶⁶ Metinde "göl" biçimindedir.

¹⁶⁷ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

¹⁶⁸ Allah bizi onların sırlarıyla mukaddes kılsın.

¹⁶⁹ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

16. yerine bir hâlifesin ka'im-makâm¹⁷⁰ komuşlar hâlâ gâzî sultân selîm hân fâtih-i mısır
17. kâhire binâ eyledikleri câmi'-i şerîf kurbında olan sîvâsî tekkesidir merhûm şeyh 18.
sa'âdetile bitlis şehrine gelmişler oradan vatan olan ahlâf kaşabasında tekkeler- 19. -ine
varup karar eylemişler dâr-ı fenâdan dâr-ı beğâya rıhlet buyurup veled-i pâkî 20. şeyh
meşmed efendi kudde sırrahû nice zamân kerâmeti âşikâre olmuş o dağı 'azm-ı beğâ 21.
eylemişler ba' dehû şimdi bu 'aşrda veled-i pâkî şeyh aḥmed **kudde sırrahû** hâzretleri ile
bu fakîr 22. hem meclis olup du'â-yı hayrlarına ve himmet-i 'âlîlerine nâ'il-i merâm olup
hâlâ şehir-i 23. bitlisde ve ahlâfda ve haleb ve şâm-ı şerîfde ve diyârbekrde hulefâları ve üç
dört

18a

1. biñden ziyâde mürîd ve dervîşân fuḡarâsı vardır ve bu semtiñ cümle halkı muḥibbdır 2.
ve yine hâlâ şimdi kerâmeti âşikâr olmuş vâna tâbi' şîrvân sancagında rastân 3. nâhiyesinde
tolu nâm kariyyede sâkin şeyh ismâ'îl efendi hâzretleri nice dürlü kerâ- 4. -meti zâhirdir
kaḫ' a evliyâlar meclis-i pür-nûr olur

dâhil olan dâ'im 5. mesrû¹⁷¹ olur

yâ ilâhî ben ḡulñ dūr eyleme

eşigine yüz süren ma' mûr olur

6. şeyh-i mezkûrñ kerâmât-ı bâhireleri ḡatı çoḡdır evvelâ kerâmetiniñ birini icmâlen naḡl-i
7. beyân idelim hâne-kâha sa'âdetleriniñ cum'ası kılınur ve hücre-i¹⁷² laḡfleri câmi'-i 8.
şerîf içinde vâḡi' olmuşdır ve bir tarafında dağı bir ḡavz bünyâd¹⁷³ olunmuş 9. bir feraḡ-fezâ
menzil-i mübârekdir bir cum'a ḡünü üç 'aded zât devletlüniñ ziyâ- 10. -retine 'âzim olurlar
biribiriyle meşveret iderler ki yarın hâzret-i pîre vardıḡda 11. derûnımızdan ne ḡaleb idelim
didikde her biri zamânsız birer meyve taḡmîn itdikde 12. birisi cevâb eylediḡi bu mertebe
kerâmete aniñ ḡuvveti yoḡdır diyü hâzret-i pîriñ 13. ḡuzûr-ı sa'âdetine varınca mu'âraza
ve münâḡaşa eyledi ve'l-hâşıl hâzret-i 14. şeyhiñ ḡuzûrına varup hücre-i sa'âdetlerine
girdiler oturup karar 15. eylediler hâzret-i pîr bunlarıñ derûnî ḡaleb eylediḡi nesnelere i'ḡâ
eyledi ve 16. vaḡtül-zuhra henüz bir sâ'at yok idi ve ḡırâ'at-i devre mübâşeret 17. olunmuş
idi bunlar hâzret-i pîr ile şoḡbet olunur iken mu'âraza iden zâta nevm 18. ḡalebe idüp bir
ḡarîḡ ile def'ine ḡâdir olmayup âḡir nâ'im oldı ve der-'aḡab 19. iḡtilâm vâḡi' oldı kendüye
geldikde hâzret-i pîr cevâb eylediḡi fevzi mâni' 20. degildir ḡaşrada ḡavz vardır fi'l-hâl var

¹⁷⁰ Metinde "ka'imakâm" biçimindedir.

¹⁷¹ Metinde "mesrû" biçimindedir.

¹⁷² Metinde "hücre" biçimindedir.

¹⁷³ Metinde "bünyâd" biçimindedir.

āb-dest al diyü cevāb 21. eyledikde zāt-ı mezbūr derhāl alkup avzıñ yanına varup uryān 22. olup avzıñ içine kendüyi bıradı gözün açup kendüyi bir nehr-i 23. azımiñ kenārında buldı uryān aklı başından zā'ıl oldı bir midār

18b

1. tevakuf ve tefekkür idüp ne ideceğini bilmedi āhirü'l-emr uryān yola revāne oldı 2. görenler meramet idüp setr-i avret midārı libās virdiler ol vilāyetde¹⁷⁴ 3. bir peeciye intisāb eyledi mürür-ı eyyām ile mezkūr peeciniñ bir kıızı var idi 4. zāt-ı mezbüre kızını ad eyledi mezbüre kızdan yedi aded evlādı tevellüd 5. eyledi ve'l-aıl on dört sene mürür eyledikde bir gün bir laıf 6. havāda ehriñ kenārında olan nehre girdi göziñ adıda kendüyi azret-i 7. piriñ avzı içinde buldı libāsı durur geyüp hücreye girdikde refileri 8. oturur ve cāmi'-i erifde devr-i kırā'at olunur derhāl istifār idüp 9. azret-i piriñ pāyına yüzler sürüp ināyet eyledi ve evlādlarını taleb 10. eyledikde anlar seniñ ālifen ve mulišen evlādlarıdır lākin bu ālemde görölmesi 11. mümkün degildir ancak āhiretde görürsün diyü cevāb eyledi **ve yine vānda sinān** 12. **paa medresesinde mücerred sākin olan** ālim ve fāzıl ilmile ārāste ve pīrāste 13. rüz-merre tāliline ta'lim ider ömer efendi nāmında bir āhib-i kerāmet devletlü olup 14. nice nice izhār-ı kerāmet eylemidir ālā ol maāmlarda böyle bir kef-i güāde devletlü- 15. -dir tāle ömrühu **falu'l-evvel merüm ve mafūr ilā rahmeti rabbihi'l-afūr**¹⁷⁵ **ikāyet iderler ki** 16. ems-i tebrizi uddise sırrahū'l-aziz azretleri sābıda acem avmi sünni ehl-i islām 17. iken ol maallde ehr-i tebrizde evliyā-yı kibārdan bir büyük devletlü var imi hattā 18. ems azretleriniñ tārı-ı naşibendide bir kāmil ve fāzıl ve āmil zühd ve tavā 19. ile ārāste ve pīrāste devletlü imi **beyt**

ger hemī h'āhi ki kerdī ser-bülend

20. *der-tārı-ı naşibendi naşibend*¹⁷⁶

ve tārı-ı naşibendiniñ ser-bülendi ve ser- 21. -firāzı idi ol arda rümde onya ehrinde ilmile ārāste ve pīrāste ve tavā 22. ile mevūf sultān ulemā daı henüz irād¹⁷⁷ olmami imi ancak irād 23. olması arib olup elbette bir müride mutāc olduı od nümāyāndır bu cihetden

19a

¹⁷⁴ Metinde “vilāyetde” biçimindedir.

¹⁷⁵ Baılayan rabbinin rahmetine ve mafiredine kavuan.

¹⁷⁶ Eer herkes, yücelmeyi dilerse naşibendi yolunda (ona balanmalıdır.)

¹⁷⁷ Metinde “irād” biçimindedir.

1. tebrîzde olan devletlüye işâret-i ilâhî olıcağ bir gün hâne-i sa‘ âdetlerinde cümle 2. mürîd ve dervîşân hâzır iken buyurmışlar kim rûmda konya şehrinde neşv [ü] nemâ bulmuş 3. dağı bir gönca güldür her kim içinizden varup irşâd ide didikde ol dem şems 4. hâzretleri dimişler kim sultânımıñ himmet-i ‘aliyyesiyle izin-i şerîfleri olur ise bende- 5. -ñiz varup irşâd ideyim dimişler ol maħall şeyh hâzretleri buyurmışlar kim ol maħalle ba- 6. -şıyla giden başsız gelür diyü nefes eylemişler öyle olsun diyüp şeyhiniñ 7. nefesini şımadı hemân rû-be-râh oldu şems-i tebrîzî kuddise sırrahû'l-‘azîz hâzretler- 8. -iniñ bu aħvâli cümleye ma‘lûm olduğundan hemân ihtîşâr idelim konyada vâlîde¹⁷⁸ 9. sultân ‘ulemâ elinde şehîd olup ser-i mübâreki hâlâ konyada türbe-i şerîfi vardır 10. heftede iki gün işneyn ve yevm-i hamsde ba‘de'l-‘aşr muķâbele olur ve cesed-i mübâreki 11. için iki rivâyet naql iderler birisi cesed-i mübâreki tebrîz şehrinde medfündür¹⁷⁹ 12. dirler ancağ şahîh olan budur ki cesed-i mübâreki hoyda ħal‘a içinde medfündür 13. hâķîr kendim ħâyret çok âdemlerden su‘âl eyledim ve ħaber alup şıhhati ma‘lûm 14. olduğda derûn ħal‘anıñ miyânında merķad-i şerîfleriñ varup ziyâret 15. eyledik hoyda medfündür *rahmetu'llahi rahmeten vâsi‘aten*¹⁸⁰ **faşlu's-sânî** tebrîzde **hikâyet** 16. iderler ki ol ‘aşrda bir ümmî âdem var idi taşra karada sâkin olur bir 17. aħmak ve câhil âdem idi ve oğumağ be-ğâyet teşne idi ve her hefte yevm-i hamsde 18. şehre gelüp şalât-ı cum‘a edâ ider imiş beher bâr şehre geldikde şâhib-i zamân câmi‘ine 19. gelür imiş ve tâlîb-i ‘ilim sühâtelere köyden hediye getirüp ve ol sühâtelere 20. du‘â ricâ ve niyâz iderler imiş kim hâķķ subhâne te‘âlâ hâzretleri baña da şerîf naşîb 21. ide diyü dâ‘imâ ağlar imiş bir gün mevsim-i erba‘inde tebrîziñ şovuğı ne mertebe şedîd- 22. -dir kim bir şey‘e kıyâş degildir bu şüretten erba‘in içinde kendüsine bir reng için 23. tâlîb-i ‘ilmiñ maħfice dimiş ki birisi eger sen ‘âlim ve kâmil olmak istersen bu gice

19b

1. ba‘de’s-şalâtü'l-‘aşâ ‘âlem-i ağıyardan hâlî olduğdan soñra medresede olan 2. havza ‘uryân olup tâ şabâħa dek ortasında ayak üzerine durasın 3. yarın ‘âlim ve kâmil ve ‘ârif bi’llah ölürsün dimiş bu âdem ise şulb-ı âdem 4. olmak ile kendüsine i‘timâd-ı küllî hâşıl olup i‘tikâd-ı hâlîşe ile hemân ol gice ol 5. havza girmiş çünkü şabâħ oldu medresede olan sühâtelere havza vuzû‘ için 6. vardıkda ne görseler ol köyli âdem havzda yek-pâre buz olmuş aşlâ bir şu yeri bile 7. yok evvel nazar iden âdem öyle kıyâş eyledi kim ol köyli merhûm oldu havz başından 8. karar idicek hemân ol havzda olan âdemden bir âvâz geldi kim gel

¹⁷⁸ Metinde “vâlîde” biçimindedir.

¹⁷⁹ Metinde “metfün” biçimindedir.

¹⁸⁰ Allah’ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

ben ölmedim hālā 9. hayātdayım diyicek ol zamān medresede olan t̄alib-i ʿilm sūhteler bir yire 10. cemʿ olup havz başına geldiler havz-ı mezkūrın ābı yek-pāre bir qarış buz 11. olmuş ol ādem ortasında buz içinde durur hele bunlar el bir idüp havz-ı 12. mezkūrda olan buzı ūkest idüp ol ādemi taşra aldılar tā aḥṣāmdan 13. ūabāḥa dek buz içinde ūitāda erbaʿ in içi ola ol ādem ūulb ve ūādık 14. olduđı ecluden ḥaḫḫ subḥāne ve teʿālā ḥazretleri kendü kereminden āyine-veū ḫalbi 15. pāk ve ūübhedē¹⁸¹ müberrā olduđı sebeb ile ḥazret-i zū'l-celāl ḥazretleri ol ūeb-i 16. havz içinde kendüsine ʿilm-i zāhir ve ʿilm-i bātını iʿtā ve iḥsān eylemiş ol ümmī 17. ādem bir ūübhe içinde ʿilmile ārāste ve pīrāste ve her fennde māhir ve ḥall-i müūkilāt olup 18. ʿārif bi'llah bir devletlü olmuş ol gün yevm-i cumʿa olmađıla teccid-i vuzūʾ idüp 19. tebrizde meūhūr olan ūāḥib-i zamān cāmiʿ-ı ūerīfnde ūalāt-ı cumʿayı baʿde- 20. -l-edā kürsiye¹⁸² ʿurüc idüp ibtidā eʿūz-ı besmele¹⁸³ ḥamd-i ūenā ūalāt-ı selāmdan 21. ūoñra fātiḥa-i ūerīfi daḫāyık ve ḥaḫāyık üzere tefsīr eylemişler ki gūū idenler 22. ḥayrān-ı dem-beste ḫaldı bu eūnāda buyurmuşlar kim ümniyyet-i kürdiyān ve ümniyyet-i 23. ʿarabiyān bundan ūoñra bu ebyātı dimişler **beyt**

pārçe yaḥūi biz yaman

pārçe buđdāy

20a

1. **biz ūaman** ol ʿaūrda böyle ādemler zūhūr eyler imiş ūimdi ise allahu zū'l-celāl 2. celle celālūhu ḥazretleri ḥıfz eyleye fi'l-cümle ūiʿī ve rafāzī olmuşlardır *neʿūzu bi'llah* 3. *min ūerr-i zalik*¹⁸⁴ **faūlu'ū-ūālīs** ve yine naḫl **iderler kim ʿacem ūāḥı ūāḥ ṫamās** didikleri 4. rafāzī-yi menḥūs-ı bī-dīn bir gün yüz biñ miḫdārı rafāzī segleri ile ıḫlīm-i 5. ʿacemden ḥareket idüp gelüp bir gün ʿale'l-ġafle aḫlāt ūehrini cümle t̄alān ve 6. ḥarāb eylemiş ol zamān merḥūm ve maġfūr ūeyḫ ʿuryānī maḥmūd efendi ḫuddise 7. sırrahū'l-ʿazīz ḥazretleri ḥāl-i hayātda imişler mesfūr ūāḥı ṫamās didikleri 8. kelbū'l-ʿaḫūr ūehr-i aḫlātda sākin olan ʿibādu'llahı fi'l-cümle ḫılıçdan geçirüp 9. ve bu nice ḥvātūn ve ūıbyān kimisi atlar ayađı altında ūürb-i ūehādeti nūū 10. idüp firdevs-i aʿlāya ʿazīmet idüp allah ʿazīmü'ū-ūān ḥazretleriniñ raḥmetine 11. ḫısmeti mertebe nāʾil-i merām olmuşlar allah ʿazīmü'ū-ūān ḥazretleriniñ kendüsi aʿlemidir ve kiminiñ 12. naūıbi yoġmuş belāya giriftār¹⁸⁵ olup selāsil boġazlarına taḫılup bend-i zencīr 13. olup esīrlık ḫaydına düūmişler bu mertebeden ūoñra buna ḫanāʿ at itmeyüp 14. bir gün seḫeri merḥūmu'l-maġfūr ūeyḫ ʿuryānī maḥmūd efendi ḥazretleriniñ

¹⁸¹ Metinde “ūübhedē” biçimindedir.

¹⁸² Metinde “kürsiye” biçimindedir.

¹⁸³ Kovulmuş ūeytan'ın ūerrinden **Allah**'a sıġınırım. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile...

¹⁸⁴ Bunun ūerrinden Allah'a sıġınırız.

¹⁸⁵ Metinde “giriftār” biçimindedir.

tekke-i şerîfleri 15. olan maḥalleyi ḥarāb için ‘askeri üzerine varup ṭalān idesin diyü 16. emr idüp kaçan kim ‘asker zālālet-şümārı ol evliyā’u’llah üzerine hücum¹⁸⁶ idicek 17. ne görseler kim fi’l-cümle yeşil ‘alemler ve yeşiller ile mülebbes ‘asker-i islāmıñ ḥadd-i ‘adedi 18. yok ğayrı zehreleri çāk olup gelüp şāhları olan bī-dīni ḥaber-dār 19. eylediler der-‘aḳab bu ḥām sevdādan fāriğ olup ol şāhrāda ārām eyleyüp 20. irtesi ḥareket eylemek üzerine ḳavl-i ḳarār eylediler çünkü ol gün geçdi şems 21. yüzüne niḳāb çekdi rüy-ı zemīn siyāhlar geydi ‘ālem ağyārdan ḥālī oldı 22. şāh ṭamās nüdemāsıyla bārgāhında oturur iken ḳaçān gördü ki ḳarşu- 23. -sında merḥūm ve mağfūr şeyḫ ‘uryānī maḥmūd efendi ḳuddise sırrahū’l-‘azīz ḥazretleriniñ

20b

1. tekke-i şerîfleri olan maḳām bir şāhrāyı bī-pāyān ve bir gülşen-i bī-naẓır¹⁸⁷ ve ḥisāba 2. gelmez şem‘-i ‘asel ile memlū gūyā gün doğmuş ve gündüz olmuş gibi görünür 3. bu şāhrā-yı feraḥ-fezā başdan başa oṭaḳlar ve ḥaymeler ve ‘asker-i islāmıñ ‘adedi- 4. -ne nihāyet yoḳdır ḳaçān şāh ṭamās bu aḥvāli müşāhede eyledi ‘aḳlı başından 5. perīşān ve dem-beste ve ḥayrān olup yanında ḥāzır olan nüdemālarına 6. didi kim bu ḥāl ne ḥāl ve ne işdir bu mertebe ordu bir gün içinde neden 7. zuhūra geldi bizim ordumuz bunıñ yanında gūyā baḫr-ı ‘ummān yanında vān der- 8. -yāsına beñzer yā bizim ḥālimiz neye müncerr olur bizim ḥālimiz yaman oldı bu ne bir tedā- 9. -rik gerekdir şāyed ‘ālem içre bed-nām olmadan ḥalāş olalım didi bunu fikr 10. eyledüler kim gice içinde maḥbūs olan ne ḳadār er ve ‘avrat ve ma‘şūm var ise 11. cümle āzād idelim diyüp bu taḳrīb ile üserā ḥalāş buldı ve yine şāh ṭamāsıñ 12. şabra mecālī ḳalmayup derdile bu ebyātı yād eyledi **beyt**

gördim anlar ḳatı yaman 13. aparırılar hepimiz

mūr ḳongay virmez emān aparırılar hepimiz

diyüp şubḥ-ı şādıḳ 14. zuhūr idüp ‘ālem ḥayretde ḳaldılar çün kim ḳubbe-i eflākden āfitāb-ı ‘ālem-efrüz ba- 15. -ş ḳıḳardı rüy-ı zemīn nūr ile ziyā buldı şāh ṭamās buña reh-i ḥayretde 16. iken sem‘ine gülbang-ı muḥammedī şadāsı geldi cān başına şıçradı hele ne ḥāl ise 17. yine ‘aḳlı başına geldi hemān ol sā‘at ol maḥallden ḥareket idüp ‘azm-ı bitlis 18. eyledi evliyānıñ kerāmeti şems gibi nümāyān oldı bu ḳadar esīr olan ve girifdā- 19. -r-ı¹⁸⁸ selāsil-i ağlāl olan zu‘afā necāt buldılar ve ol tekke-i şerîfleri olan 20. maḥall daḫı ṭālāndan ḥalāş oldı şimdi aḥlāt didikleri ancaḳ ol maḥalleye münḥaşır 21. ḳalmışdır mesfūr şāh ṭamās ol maḥallden ḳarār idüp ve gelüp bir gün yine bitlis 22. ḳal‘asını muḥāşara idüp ve boğaza bir

¹⁸⁶ Metinde “hücum” biçimindedir.

¹⁸⁷ Metinde “bī-naẓar” biçimindedir.

¹⁸⁸ Metinde “giriftār” biçimindedir.

metİN nehr akındısına kār-gīr¹⁸⁹ sedd idüp 23. ‘aqlı buna qarār virmiş ki şūd... al‘ aya ıka da lā-cidāl emeksiz bitlise mā-

21a

1. mālİK oluram ümmİd idüp bunıñ üzerine bunca zamet eküp bir sedd-i 2. sedİd binā eyledi kim sedd-i iskender gibi bir gāyet metİN oldı ve bunıñ üzerine 3. kır gün tamām olunca rŪz ūeb al‘ ada olan ūmmet-i muammedi muaara eyledi 4. kır birinci gün bi-emrillah te‘ālā bunca ihtimām eyledi kim ol metİN sedd-i ırmaqlarıñ 5. zārbına tākāt getürmeyüp bir gice içinde hāke berāber oldı ol maallda pāsbān 6. olanları birden sürüp cŪmllesini hāke almıdır bu avāl daı ūāh tāmās 7. ma‘lŪm olaca hālİ perİūān oldı nice zamān fİkr deryāsına gāvva olmadı 8. āır-kār buña zāhib oldı kim cŪmle vŪkelāsını ve hānlarını vesā‘ır ‘asker-i rafāzİ 9. içinde olan İhtiyārlarını cem‘ idüp müūāvere eylediler kim nice idelim bu daı 10. ele girmedİ vat-i ūitā daı qarİb ve zāhā‘ırde el ekdi buranıñ hŪd 11. ıūı ma‘lŪmdır bundan ūoñra bunda mek eylemek mŪnāsib midir ve nice re‘y 12. itmek gerekdir bir ūa cevāb-ı ūāfİ ile cevāb idİñ didikde cŪmllesi birden 13. tārāf-ı İrāna ‘azİmeti mŪnāsib görüp irtesi seherİ alkŪp al‘ ada maūūr 14. olanlar necāt bulup hālāū oldılar diyŪ nal-ı tamām-ı ūedd beyt

ha te‘ālā 15. mŪslimİne yine imdād eyledi

rāfİzİyi bir yŪzden yine berbād eyledi

fal- 16. -u‘r-rābİ‘ hikāyet iderler ki ūāh tāmās alādı tālān eyledigi gün bir hātŪ- 17. -n-ı ūālİhadan sac üzerinde nān-ı ‘azİz tābh ider idi ol maall-i rāfİzİden bir pelİd 18. ol mazlŪmıñ¹⁹⁰ hānesine girüp ve eri olan bİ-āreye bir ılı ile zārb idüp 19. serini birden at‘ idicek mezbŪr hātŪn hemān ol dem cānı ile berāber olan 20. ehlini ol hālde görŪnce ol bir āte olmu sacı yirden eri olan kesik 21. baıñ yarısına urup hikmet-i hŪdā baı at‘ olmu idi ol ādem helāk 22. olmu iken cānı yerinde kā‘im olup ba‘dehŪ nice seneler mŪrŪrında hayāt ūzere 23. alup ūç dŪrt veledi ol hātŪndan dŪnyāya gelmi hālā ūimdi veledi var [allahŪ a‘lem ol ādemiñ bŪtŪn baı at‘ olunmayup yuaruda kellesinden depesi kemik olur ki ba‘dehŪ ekl ve ūūrb mŪrŪvvet ola mŪddet-i medİde ūİhate ekl ve ūūrb lāzım ve bekleye ba gidüp anca boaz aldıda bu mŪmkin degildir ‘ādet eyleye tārİ olmamıdır hātŪnı ızmi sacı depesinden giren maalle mŪzmen gerek]

21b

¹⁸⁹ Metinde “kār-gir” biimindedir.

¹⁹⁰ Metinde “mazlŪmıñ” biimindedir.

1. başsız oğulları dirler meşhür ve mütevâtirdir ve bu şahîhdir **faşlu'l-hāmisen** 2. hikāyet **olunur ki** yine ahlāt qaşabasında mülük-ı eslāfdan hālā türbesi 3. ma' mūr ve medfündür¹⁹¹ melik ermend ve melik tahir ve uzun hasan ve silih-darı 4. kanber ' arab dört dağı kadiddir üçü dağı bir türbede medfündür¹⁹² ve mezbür 5. ' arab ol şahlarıñ ayağı ucunda bir kā'ide āy gibi görünür ve ayak üzerinde 6. kā'imdir bir kaç def' a yir üzerine qomışlar yine küll-i evvel ayak üzerinde gümüşler 7. hāliyā vücudları dağı ter ü tazedir ve uzun hasan didikleri adem gāyet 8. kāmeti dırāz olur şimdi bu ' aşrda buña beñzer kadd-i kāmēt şahib adem 9. yokdır bu mahalle anıñ için şerh olundu **faşlu's-sādis** āsitāne-i sa' ādetden arz-ı 10. rūma gelince ziyāret olunan evliyā-yı ' izām kudde sırrahū'l-' aziz ve meşāyih-i kirām 11. *rahimehümü'llahu te'ālā ' aleyhim ecma'in*¹⁹³ ve aşhāb-ı kirām *raziya'llahü ' aleyhim ecma'in*¹⁹⁴ hazretleriniñ 12. ziyāret olunan devletlüleriniñ her biri başka başka zıkr olunur **pendik qurbında** 13. **medfün** kemiksiz baba ziyāret olundu evvelden türbe-i şerifi ma' mūr ābādān 14. imiş şimdi vīrāndır *rahmetu'llahi ' aleyh rahmeten vāsi'aten*¹⁹⁵ **iznikde medfün türbe-i** 15. **şerifleri** ma' mūr ābādān ve keşf-i kerāmeti ' ālem içinde meşhür ve mütevâtirdir 16. *merhūm ve mağfūr ilā rahmeti rabbihī'l-' gāfūr*¹⁹⁶ eşref-zāde kudde sırrahū'l-' aziz 17. hazretleriniñ ziyāreti olundu *rahmetu'llahi ' aleyh rahmeten vāsi'aten*¹⁹⁷ **eski şehirde medfū-** 18. **-ndır** bir lañif türbe-i şerifi vardır evliyā-yı kibārdan *merhūm ve mağfūr ilā* 19. *rahmeti rabbihī'l-' gāfūr*¹⁹⁸ kütük baba kudde sırrahū'l-' aziz hazretleri ziyāret olundu 20. *rahmetu'llahi ' aleyh rahmeten vāsi'aten*¹⁹⁹ **qaşaba-i seyyidiğāzide medfündür** türbe-i şerifleri 21. ma' mūr ābādān ve tekke-nişin şeyhi ve pāk dāmen derviş-i dil-rişleri ve evkāf-ı 22. ma' mūr seyyid ca' fer şādık kudde sırrahū'l-' aziz hazretleri medfündür ve türbe-i şer- 23. -ifleriniñ taşrasında şalāt-ı hamse ve şalāt-ı yevm-i cum' a edā olunur bir mu' azzam

22a

1. ve lañif cāmi' -i şerifi ve müzeyyen ve türbe-i şerif ve bāb ve eşigi ve miftāhı sīm-i 2. hālişdendir ve derün türbe gāyet vāsi' dir ibrişim halılar ile döşelüdür 3. ve gāyet zinet eylemişlerdir sīm-i hāliş kanādiller ile ve şem' dānlar ile ve bī-' aded tefā- 4. -rişler²⁰⁰ ile ve bir nīm şeftālī çekirdegi qapusu üzerinde dervişān keşküli miqdā- 5. -rı var ve mübarek

¹⁹¹ Metinde "metfündür" biçimindedir.

¹⁹² Metinde "metfündür" biçimindedir.

¹⁹³ Yüce Allah, onların cümlesine rahmet eylesin.

¹⁹⁴ Allah, hepsinden razı olsun!

¹⁹⁵ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

¹⁹⁶ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

¹⁹⁷ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

¹⁹⁸ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

¹⁹⁹ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²⁰⁰ Metinde "tefārikler" biçimindedir.

ḳadd-i ḳāmeti ḡāyet ve baṭṭāl ḡāzīyi şehīd eyleyen duḡter-i 6. sa‘d-ı aḡter daḡı türbe-i şerīfleri içinde seyyid baṭṭāl ḡāzī ḡāzretleriniñ şol 7. tarafında medfūndır ve cümle dā’iresi yedi ḳūle miḳdārı vardır ve mi‘mārı 8. olan üstād²⁰¹ ferḡunde-nihād ve kāmīl bennān ma‘rifetini küllī icrā idüp 9. bir mertebe muşanna‘ binā eylemiş ki gözler görmüş degil ve bir yüksek sedd başında 10. vāḳi‘ olup cümle kār-gīr hemān bir elmās mūhre beñzer ve yine evliyā-yı kibārdan çübān 11. baba ḳapu arasında başḳaca bir türbesi olup devletlüye hem-civār olmuşlar anda medfū- 12. -ndır *raḡmetu ‘aleyh raḡmeten vāsī‘aten*²⁰² ve yine şāhibü'l-ḡayrāt ve'l-ḡasenāt merḡume ve maḡfū- 13. -re²⁰³ vālīde sultān ḡāzretleri merḡūm ve maḡfūr cennet mekān firdevs-i işān 14. sultān ḡāzī orḡān ḡān ḡāzretleriniñ vālīdesi rü’yāsında görüp 15. ba‘dehū binā eylemişdir ve türbe-i şerīfleri yine andadır ancak bir miḳdār seyyid ḡāzīniñ 16. merḡad-i şerīfleri bālāda vāḳi‘ olup ol sebebden daḡı aşaḡı olsun 17. için şimdi merḡūme vālīde sultān ḡāzretleriniñ türbe-i şerīfleri ḳademe ner- 18. -d-bān²⁰⁴ ile aşaḡı inilüp o daḡı ziyāret olundu *raḡimeḡumu’llahu te‘ālā ‘aleyhim* 19. *ecma‘īr*²⁰⁵ beyt

ḡaḡ te‘ālā ide iḡsān yevmü'l-cezā bizlere

ide ol dem hem 20. şefā‘at ‘āşī maḡrūmlara

ḳaşaba-i **bolvadinde** medfūn evliyā-yı kibārdan iki 21. devletlü hem-civār olmuş türbe-i şerīfleri birbirine ḳarşu düşmiş ma‘mūr ābādān 22. ve tekke-nişin dervīş-i ‘abā-pūş ve firāş ve türbe-dārı vardır biriniñ ism-i 23. şerīfine aḡi evren sultān dirler ṭabāḡlarıñ pīridir ve birine hecr sultān dirler

22b

1. ḳuddise sırrahū'l-‘azīz ziyāret olundu *raḡmetu’llahi ‘aleyhā*²⁰⁶ beyt

ḳarşu ḳarşu iki 2. velī çün kim olmuş hem-civār

rūz-ı maḡşerde bize olsa ‘aceb mi pāydār

ishāḳlıda 3. **medfūn** türbe-i şerīfi var ebu'l-mūslim ḡāzretleriniñ yād-gārı yezīd-i pelīdiñ ‘adū-yı 4. ekberi aḡmed **zencī** ve ḳāsım aḡyār ikisi bir maḳāmda medfūndır türbe-dārı var 5. ziyāret olundu *raḡmetu’llahi aleyhim ecma‘īr*²⁰⁷ beyt

māhir idi ceng içinde ol 6. velī

²⁰¹ Metinde “üstād” biçimindedir.

²⁰² Geniş rahmet, onun üzerine olsun!

²⁰³ Metinde “ma‘fūr” biçimindedir.

²⁰⁴ Metinde “ned-bāne” biçimindedir.

²⁰⁵ Yüce Allah, onların cümlesine rahmet eylesin.

²⁰⁶ Allah’ın rahmeti onun üzerine olsun!

²⁰⁷ Allah onların hepsine rahmet etsin.

müslimiñ ol yāri dağı hem-demi

ağ **şehrde medfün** evliyā-yı kibār- 7. -dan *merhūm ve mağfūr ilā rahmeti rabbihi'l-ğafūr*²⁰⁸
h'āce naşre'd-dīn efendi quddise sırrahū'- 8. -l-'aziz hazretleri ziyāret olundu türbe-i şerīfi
yine şehr kırbında mezāristān 9. ortasında bir gonca gül gibi vāki' olup güyā bir qaşr-ı 'ālī
cānib-i erba'ası 10. güşāde ve şeş güşe bir lañif ve hem müferrih düşmiş ve bir derviş
türbe- 11. -dāri var meşhūrdır ağ şehriye bir hirmen maħallī devletlūniñ hātırı şikeste 12.
olup hemān ol dem bir eski hāşır pāre şey getirüp bir cebel purtına gerüp 13. bi-izn-i ħudā
rūzgāra sedd olup hirmen-kārlarıñ hāli dīger-gün²⁰⁹ olup 14. āhir-kār kendüsine niyāz idüp
ricāları maqbūl olduqdan soñra ol köhne hāşırı 15. ol maħallden ref' eyledikden soñra küll-
i evvel bi-izn-i zū'l-celāl rūzgār gelmege başladı 16. *rahmetu'llahi 'aleyh rahmeten
vāsi'aten*²¹⁰ **beyt**

bir cebelde germiş ol dem rūzgāra bir hāşır

17. **ħaqq te'ālā ħikmetinden bürde olmuş bir hāşır**

yine ağ **şehr kırbında bir qarriyede medfün** 18. evliyā-yı kibārdan şeyh ma'rūf-ı kerhī
quddise sırrahū'l-'aziz hazretleri ziyāret olundu 19. türbe-i şerīfi ma'mūr ābādandır ve
türbe-dāri vardır ve mektūblar üzerine 20. işāret olunan ma'rūf-ı kerhīdir bi-izn-i rabbū'l-
'izzet her qañğı ve emānet üze- 21. -rine taħrīr olunsa ism-i şerīfi elbette ir ve giç şāhibine
vāşıl olur **beyt**

bir emā- 22. -net üzerine ger yazarsın sen anı

irde geçde şāhibine irgürür elbet anı

23. ılığın **şehr kırbında evliyā'u'llahdan** ılıca kırbında medfün eşcār baba ziyāret olundu
rahmetu

23a

1. *'aleyh*²¹¹ türbe-i şerīfi vardır türbe-dāri var **e'l-mağşadū's-şāni** ve yine **şehr-i konyada
sultān-** 2. -u'l-'ulemā quddise sırrahū'l-'aziz hazretleri ve monlā ħünkār quddise sırrahū'l-
'aziz hazretleri vesā'ir 3. evlād-ı kirāmları *rahimeħumu'llahu te'ālā 'aleyhim ecma'ın*²¹²
ziyāret olunmuşdır qal'adan 4. taşrada vāki' olmuşdır ve āsitāne-i şerīflerinde yevmū'l-
cum'alarda ba' dehū şalāt-ı 5. cum'a-i 'azīm muqābele olur ve merqad-ı şerīfleriniñ nerd-
bāni ve kafesi sīm-i hālişdendir 6. ve mübārek başları ucında olan şem'dānlar ve
qañādilleri vesā'ir zīnet 7. içün aşılan tefāriq bi-'aded kıyās gelmez fi'l-cümle hāliş zer ve

²⁰⁸ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

²⁰⁹ Metinde "diger-gün" biçimindedir.

²¹⁰ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²¹¹ Rahmet üzerine olsun!

²¹² Yüce Allah, onların cümlesine rahmet eylesin.

sîmden ve 8. semâ' meydânı ve yanında şalât-ı hamse edâ olunur bir muşanna' mescid-i şerîfî 9. ibrişim hâlîçeler ile ve dürlü zer ve sîm tuhfeler ile tezyîn olunmuş gözler kama- 10. -şur böyle bir makâm-ı 'aliyye bu kim nûr ile pür-nûr²¹³ olmuş ve türbe-i şerîfleriniñ 11. taşra kayası fi'l-cümle kâşî ile binâ olunup her ne tarafından iki üç sâ'at 12. maħallden nazar olursa nûr gibi ziyâ virür ve âsitâne-i sa' âdet bâblarınıñ şol 13. tarafında bir kebîr bakır taş altûn gibi monlâ hünkâr hazretlerine hediye gelmişdir ve 14. dervîşân-ı dil- rişânları yüzden mütecâvizdir kerâmet-i bâhiresi **ve şems-i 15. tebrîzî kıddise sırrahû'l-** 'azîz **dağı konya** şehrinde şehriñ ortasında ser-i 16. mübâreki olan türbe-i şerîfleri vardır bâlâda taħrîr olundu idi 17. mufaşşal bi-ħamdi lillah te'âlâ ziyâret olundu haqq subhâne ve te'âlâ hazretleri 18. şefâ' at-i şerîflerini yevmü'l-cezâ naşîb eyleye

gölşen-i 'âlemde nûr çün velâ- 19. -yet-i mevlî

mazhar-ı 'âlem ve ledünnî hem işâbet-i mevlî

hikmet-i rahmânıla şun' -i 20. ilâhîdir şehâ

hem velîler tâcıdır zelle-i icâbet-i mevlî

bir nefes inse himemden 21. ol velîler serveri

beher bâb olmakda şâhım bil şehâdet-i mevlî

dür- 22. -lü dürlü hikmet ile mündericdir ser-be-ser

biline 'âlemde bir tâc sa' âdet-i mevlî

23. mevlîler dâ'imâ eltâfa mazhar 'abd yâ

ser-be-ser cümleye bir feyz kerâmet-i mevlî

23b

1. ve yine **konyada medfûn** yediler sulţân dimek ile meşhûr olan devletlü ziyâre- 2. -t olundu **ve yine konyada** 'ulemâ-yı kibârdan imâm beğavî hazretleri dağı ziyâret 3. olundu şadre'd-dîn hazretlerine güşâde olan kal'a kapusu taşrasında 4. bir yanında mu'allim-i şıbyân için bir mu'allim-ħâne ve bir yanında türbe-i şerîfleri ve 5. vâқи' olmuşdur *rahmetu'llahi 'aleyh rahmeten vâsi' ater*²¹⁴ **beyt**

cennet içre rûh pervâz ile 6. yüsr ey hemân

hazret-i kuran tefsîr eylemişdir ol imâm

ve yine **konya kal'asından taşra-** 7. -da şadre'd-dîn konevî kıddise sırrahû'l-'azîz hazretleriniñ türbe-i şerîfleri 8. olup bir lâ-naẓîr câmi' -i şerîf binâ uran mi' mârı ol mertebe şan' at-ı binâda 9. şarf eylemiş ki insân nazar eyledikde hayrân dem-beste kalur üç kat 10.

²¹³ Metinde "pür-nûr" biçimindedir.

²¹⁴ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

eylemiş biribirinden a' lā ve bir tarafı medrese şolına ve türbe-i şerīf sağına 11. düşmiş güyā cenāheynin güşāde eylemiş şāhīn gibi pervāz ider ve cāmi' -i şer- 12. -ifiñ ikinci qatı ortası güşād olup bir havz-ı kebīr binā olunup cānib-i 13. erba' asında hem tecdīd-i vuzū' iderler *ḳāl-i resūlu'llah şalla'llahu 'aleyhi ve sellem el-vuzū'* 14. '*ale'l-vuzū nūrun 'alā nūr*'²¹⁵ mefhūm-ı şerīf üzerine ve edā-yı şalāt iderler ve ü- 15. -çüncü qatı bir muşanna' cāmi' -i şerīf ve bir müferriḥ ve fāḥir minberi ve bir şummāḳī²¹⁶ mermer 16. miḥrab bir mertebe üstād-ı kāmīl ḥurde muşanna' ḳalem işi şükūfeler oymuş ki bir vechile 17. olur degil seyrān eyleyen ḥayrān olur ve cāmi' -i şerīfīñ şol yanında şadr- 18. -e'd-dīn ḳonevī ḥazretleriniñ türbe-i şerīfleri olup üstād feraḥ-nihād²¹⁷ ve kāmīl 19. bünyād nihād var ḳuvvet-i bāzūya getürüp ol mertebe ihtimām eyledi kim hiç olur 20. degil merḳadi şadre'd-dīn hemān bir muşanna' cānib-i erba' ası fi'l-cümle bülbül ḳafes 21. vezīr-i bālāsı ḳafes idi ve cümle şummāḳī beyāz mermer idi ziyāret olundu 22. **beyt**

ziyā virmiş ḳonya şadre'd-dīn ḳonevī

'ulemālar serfirāzı 23. **şadre'd-dīn ḳonevī**

'ilmile 'āmil olupdur ol velīler serveri²¹⁸

24a

1. **zūhdile**²¹⁹ ma' rūf idi şadre'd-dīn ḳonevī

ve yine **ḳonyada medfūn** evliyā-yı kibārdan 2. ḥacı ḥasan baba ḳonya ḳal' ası dāḥilinde türbesi var 'azīm ziyāret-gāhdır *rahmetu* 3. '*aleyh rahmeten vāsi'aten*'²²⁰ **ḳonya ḳal' ası dāḥilinde** sultān 'alā 'e'd-dīn binā buyurduḳları 4. cāmi' -i şerīf fi **sene 675 itmām** eylemişler ve hem ḥazret-i mevlānā ile hem-'aşr imişler 5. menāḳıbatı qatı çoḳdır ancak cümleye ma' lūm olmaḳ ile ḳaşr olundu **ḥikāyet edir-** 6. **-nede āsitāne-i şeyḫ** olan 'ilmile ārāste ve faẓlıla pīrāste ve taḳvā ile mevşū- 7. -f ve dā'im riyāzet üzere ḳā'im ve pehrīz-kār ḥazret-i enīs efendi tale 'ömrühu bir 8. gün ešnā-yı muşāḥibinde *el-ḳelām yecürri'l-ḳelām*²²¹ mefhūm üzerine naḳl buyurdular 9. kim edirne şehrinde ferādīyye cāmi' -i şerīf binā buyuran sultān bin sultān 10. murād ḥān ḫābe şerāḥ ḥazretleriniñ zamān-ı salḫanatlarında cengīz ḥān 'isyā- 11. -n idüp bir 'āḡır leşker ile ḳırımından ḥareket idüp salḫanat 'iddi' āsıyla 12. edirneye sultān murād ḥān üzerine 'azm-ı sefer eyledi ki ve dimāḡ-ı fesādda idü- 13. -

²¹⁵ Resulullah (Allah'ın selamı onun üzerine olsun!) şöyle buyurmuştur: "Abdest üzerine abdest almak, nur üstüne nurdur." Hadis-i Şerif.

²¹⁶ Metinde "summaḳī" biçimindedir.

²¹⁷ Metinde "ferāḥ-nihād" biçimindedir.

²¹⁸ Metinde "selveri" biçimindedir.

²¹⁹ Metinde "zūhtile" biçimindedir.

²²⁰ Geniş rahmet, onun üzerine olsun!

²²¹ Söz sözü açar.

gi ma' lüm şehri-yarı²²² olucağ vüzerā ve ' ulemā ve şulehā ve ocağ ağaları bir yire 14. cem' olup ba' de'l-müşāvere etrāfindan ' asker-i vāfir cem' olup hāzır olu- 15. -p gelmesine müterakķıb iken bir gün şahrā-yı eski namāz-gāh ovāsına yüz biñ 16. ' asker-i tātār çabūk-süvār²²³ geldi ol gün iki ' asker cenge nāzır iken hān 17. tarafından pādişāh hāzretlerine elçi geldi kim hān bir bahādır ve levend ejderhāya beñzer 18. bir ādem olup kuvvetine mağrūr ve ' aceb kibr ile ālūde olmuş idi bu cihetden 19. elçi ile haber irsāl eylemiş ki bizim için iki tarafda olan ehl-i islāmdır bī-hū- 20. -de telef olsun münāsib olan budur ki bizim ikimiz berāber atlarımıza süvār 21. olup seniñle şavaş idelim eger sen beni helāk idersen devlet seniñ 22. olur ve eger ben seni başarsam febihā ve ni' me ol zamān devlet benim hemān kendü- 23. -ler ile yekāyek meydānda yarın şahrā-yı şavāş idelim dimiş çünki bu haberi 24b

1. cümle erkān-ı devlete ma' lüm oldu ol sā' at pādişāh hāzretlerine ifāde 2. olundu ma' lüm şehri-yārī olucağ hātırları perīşān oldu zīrā hān-ı pelid 3. bir kör būr ādem idi şāh-ı ' ālem ve pādişāh-ı benī ādem hāzretleri kendüye cengde 4. berāber degil idi ancağ bu huşūşda muqaddere havāle kılunup allah subhāne ve 5. te' ālā hāzretlerine tevekkül olup **ve üfevvizu emri ila'llahi inna'llahe basirun bi'l-'ibād**²²⁴ 6. bu huşūşda mazlūm idi nā-çār qaldı huşūşā pādişāh-ı ' ālem-penāh²²⁵ hāzretleri- 7. -i sā'ir ādem gibi degil bunlarda yedi velī kuvveti vardır **ve-lekad kerremnā benī ādem**²²⁶ 8. mefhūm-ı şerīfi üzerine insānda kerāmet vardır hele her tarafından pādişāh-ı ' ālem- 9. -penāh hāzretlerine ğayret virüp **tevekkeltü 'ala'llah**²²⁷ diyüp elçiye cevāb eyledi kim 10. ne güzel münāsib buyurmuşlar seheri kendüler ile muqābil olalım allah kerīmdir diyüp 11. ka' -ı kelām idüp elçiyi irsāl eylemişler çünkim bu müferrih haber hāna ma' lüm oldu 12. dil-şād ve ferağ-nāk oldu ğayrı ol gün ve gicesi şabāh olunca sürürından 13. ' işret eyledi bu tarafda pādişāh-ı ' ālem-penāh hāzretleri gice ' ālem ağyardan hālī 14. olduğdan soñra tecdīd-i vuzū' idüp āfitāb-ı ' ālem fūrūz-ı cihān pūr-nūr idi nice hāzret-i 15. hūdā dergāh-ı ' izzetine zārılık idüp ağladı ol ' ālemleri yokdan var eyleyen allah 16. ' azīmü'-ş-şān hāzretleri ol mazlūm pādişāhıñ gözü yāşına merhāmet idüp 17. du' āsını kabūl ve düşmeni²²⁸ üzerine manşūr eyledi **inna'llahe 'alā küllī şey'in kadir**²²⁹

²²² Metinde "şehrīyārī" biçimindedir.

²²³ Metinde "çabābūk-süvār" biçimindedir.

²²⁴ Ben işimi Allah'a havale ediyorum. Şüphesiz Allah, kullarını hakkıyla görendir. Mü'min: 40 / 44 (kısmî iktibas).

²²⁵ Metinde "benāh" biçimindedir.

²²⁶ Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. İsrā: 17 / 70 (kısmî iktibas).

²²⁷ Ben Allah'a tevekkül ettim.

²²⁸ Metinde "düşmeni" biçimindedir.

²²⁹ Şüphesiz Allah, her şeye hakkıyla gücü yetendir. Bakara: 2 / 20 (kısmî iktibas).

18. çünküm ‘âlem yüzi nûr ile münevver oldu iki tarafından leşker atlarına süvâr 19. olup cenge harbîler çalınup hâzır oldılar sultân murâd hân hâzretleriniñ 20. vüzerâsı ve ‘ulemâsı ve şulehâsı ve ocağ ağaları yanına cem‘ olup ceng âlâtı 21. ile pâdişâhı pîrâste idüp ve esb-i şabâ-refîrâra süvâr olup cümle vü- 22. -kelâsı yanınca piyâde meydâna geldi berü tarafından dağı hân-ı pelîd âlât-ı harbe 23. müstağrığ olup levendâne meydâna geldi berü tarafından pâdişâhıñ yanında olan

25a

1. girü âlâya gelüp yalnız kaldığda hemân ol dem esb önünde bir âdem gaybdan 2. zühür eyledi mübârek başında tâc-ı kerâmet zâhir olup hemân ol dem hân-ı 3. pelîd atdan başı üzerine mu‘allağ yıkıldı hemân pâdişâh-ı ‘âlem-penâh hâzretleri 4. der-‘ağab şâhîn-vâr hân-ı mezkûruñ göğüsüne atdan nüzûl ve ser-i bî-dev- 5. -letiñ şîr-vâr cesed-i mühmelesinden iki pâre idüp yabâna atdı iki tarafta ola- 6. -n ‘asker heybet olup hayrân kaldılar ve âferîn taḥsîn eylediler **beyt**

hamdu'llah 7. pâdişâh hâzret-i sultân murâd

intiḳâmıñ aldı a‘ dâsından oldu 8. ber-murâd

ol dem helâk olan hânıñ oğlu babasına olan hâli görücek 9. endâmina lerze düşüp evveli dağı bu harekete rızâsı yok idi ve her-bâr babasına 10. **ḳâla'llahu tebareke ve te‘âlâ³⁰ eḳi‘ü'llah ve eḳi‘u'r-rasûle ve ülu'l-emri minküm³¹** âyet-i 11. kerîmesi mücibince ‘amel eylerdi aña itâ‘ at eylesin sonra peşimân olursın 12. ‘isyân eyleme diyü dâ‘im dir imiş aşlâ güş eylemez imiş bu hâli görünce hemân 13. atdan aşağı inüp piyâde seyirdüp sultân murâd hân hâzretleriniñ hâ- 14. -k-i pây-i devletlerine yüz sürüp emân pâdişâhım el-amân didi pâdişâh-ı 15. ‘âlem-penâh hâzretleri buyurdılar kim işde babañı gördün mi nice ‘işyânı sebebiyle bö- 16. -yle oldu eger sen dağı ‘işyân idersen luḫf-ı ḫaḳḳ ile böylece belânı bulur- 17. -sın dimişler ve hân-zâdeye bir post-ı³² semmür ilbâs idüp hân eyledi 18. ol dem pâdişâhıñ ḫâk-i pâyına düşüp ağladı ve günâhına tevbe eyledi ve didi 19. **rubâ‘î**

saña sū‘-i ḳaşd iden dü ‘âlemde rezîl olsun

ki dâ‘im gör- 20. -meye rāḫat zelîl iden zelîl olsun

ḫudâ ‘ömrüñ idüp efzûn maḳâ- 21. -mında ide ḳâ‘im

dağı hem evliyâ‘u'llah saña her dem delîl olsun

²³⁰ Yüceler yücesi Allah, şöyle buyurdu.

²³¹ Allah’a itaat edin. Peygamber’e itaat edin ve sizden olan ulu’l-emre (idarecilere) de. Nisa: 4 / 59 (kısmî iktibas).

²³² Metinde “püst” biçimindedir.

ol dem 22. ol ādem kim ola baña bu maħallde imdād eyledi diyü bu efkārda iken ol ŧeb 23. rü'yāsında gördü ki ol devletlü qarşusunda zühür eyledi hemān eyledi

25b

1. hemān ol dem sultān murād hān hāzretleri yanına varup meded sultānım dün 2. bize eyledüğüñ luḡf-ı ihsāna bedel bir 'ivaż idem ancaḡ bilmem nice dürlü murād idersin 3. ve sizler kimlersiz muħibbiñize ifāde buyurasız dimişler ki haḡḡ subhāne ve te'ālā hāzretleri 4. emri ile saña imdād eyledim imdād-ı rühāniyyetile bi-izn-i ħudā 'azze ve celle **beyt**

5. **devām-ı devlet-i 'oşmān veliyyu'llah-ı kudümīdir**

şorarsın ismimi şāhım celāl- 6. -e'd-dīn rümīdir

ancaḡ bu ŧehr-i mu'azzamda benim dervişān fuḡarālarım için bir āsitāne 7. binā idesiz ve her ŧey sākin olan fuḡarāya kifāyet miḡdārı ta'ayyün ve evḡāfını 8. müstaḡkem idesiz işde bu maħallde bu maħalle gelince evḡāfindan olsun diyü hāzret-i 9. sultān murād hān vāḡi'inde cānib-i erba'asına ŧaman döküp işāret 10. olmaḡ üzerine göstermişler çünkim hābdan bīdār oldılar mesrūr-ı feraḡ-nāḡ 11. ol sā'at harem-i hümāyūndan ḡaşraya çıkup vezīr-i a'ḡam hāzretleri ve ŧeyḡü'l-i- 12. -slām ve ḡāzī 'askerleri da'vet idüp rü'yāyı söyledi ḡayr ola 13. pādīşāhım didiler ol dem ḡalkup 'umūmen ol işāret olan maħalle gelüp 14. düşünde temāşā eylediḡi ŧamanı cümlesi de āşikāre müşāhede eylediler 15. hemān ol ibtidā olunup mi' mārān ba' de'l-keşf bir bālā yerde ve bir maḡām-ı 16. dil-güşāde cānib-i erba' a nāzar olunsa āşiyāne-i şāhīn gibi görünür ol 17. maḡām-ı feraḡ-baḡşda²³³ müferriḡ cāmi'-i ŧerīf lā-naḡīr ve yanında bir laḡīf 18. 'imāret beher yevm fuḡarāya iḡ'am-ı ḡa'am iderler idi ve bir feraḡ-fezā semā'-hāne 19. daḡı bünyād olunup ve āb-ı laḡīfler getirüp ve şādırvān ve maħall-i münāsib 20. olan meḡānlarda çeşmeler²³⁴ binā olunup ve evḡāfı kemā yenbaḡı ta'ayyün buyurdular 21. ve ḡonyada monlā hünkār-zādeden bir ḡalīfe āsitāneye ŧeyḡ irsāl idüp ta'ayyün 22. buyurmuşlar ḡālā heftede iki rüz kim yevm-i işneyn ve yevm-i ḡams muḡābele olur 23. ve dervişān vāfir olur evḡāf-ı sultān murād hān firdevs-i āşiyān *rahmetu'*

26a

1. *-llahr²³⁵ ilā rabbihī'l-maḡfūr²³⁶* her ŧabāḡ dervişān için maḡşuş ādem başına bir gül 2. gibi yaḡlı tāze çörek virürler ve sultān murād hān hāzretlerine işāret o- 3. -lınan ŧaman ne miḡdār yerde ḡarār-dāde olmuş ise ol 'aşrdan bu zamāna gelince 4. bi-izn-i ħudā 'azze ve

²³³ Metinde "ferah-bağşada" biçimindedir.

²³⁴ Metinde "çeşlemler" biçimindedir.

²³⁵ Allahın rahmeti.

²³⁶ Rabbinin huzuruna affedilmiş olarak çıksın.

celle ihrāk olmamışdır vesā'ir taa'yyünātları buña kıyās eyle *rahmetu*- 5. -*llahi 'aleyh rahmeten vāsi'aten*²³⁷ **beyt**

rahmetile yarlıgasun şāhibü'l-ḥayr-ı celil

hem 6. şefā' at ide aña rüz-ı maḥşerde ḥalil

ḳonya **şehrinde sultān 'alā'e'd-dīn** 7. ḥazretleri ol 'aşrda pādīşāh idi ve monlā ḥünkār ḳuddise sırrahū'l-'azīz ḥazretleriyle 8. hem-'aşr idi ol eşnāda beynderinde herbār nāz niyāz vāḳi' olurdu ol zamān 9. istānbül daḫı yed-i küffārda idi üç ruhbān pehriz ile bir gün bursaya 10. varup keşiş ṭāḡı demek ile meşhūr olan ṭāḡıñ ser-i bālāsına 11. çıḳup maḥall-i mezbürdan bir gün seheri āfitāb 'ālem-efrüz ṭulū' itmeden muḳaddem 12. [ḳuş] pervāz urup anı maḥallde ḳonya ḳal'ası bārūsına ḳonup ḥalkı-ı 'ālem 13. bir yere cem' olup bunları temāsā eylediler kimi ne kebīr ḳuş olur dir idi ve 14. her birisi bir söz söyledi 'aḳl irdüḡi mertebe hemān yine bunlar pervāz idüp 15. ol mekāndan uçup bir miḳdār şehir üzerinde cevelān idüp ba'dehū ḡā'ib 16. oldılar şehir ḥalkı 'aceb ḳaldı bu ḥālī pādīşāh ḥazretlerine i' lām eylediler ol dem 'alā'e'- 17. -d-dīn ḥazretleri laṭīfe ṭarīḳiyle buyurmuşlar ki bizim bu aḫvāle 'aḳlımız ihāṭa eylemez 18. kerāmetlü şeyḫ efendi ḥazretleri cümleden müşkil-güşā bir devletlüdir dimişler bu 19. kelām-ı bedel küll-i sırr *cāveze'l-işneyn şā'e*²³⁸ mefhūm üzerine ol ḳuṭbü'l-'āri- 20. -fīn 'ulemā'-i 'āmilīn ḥazret-i mevlānā ḥazretleriniñ sem'-i şerīfine giricek irtesi 21. seheri yine ol pelīdler gelüp küll-i evveldeki gibi pervāz iderken ḥazret-i mevlānā 22. celāle'd-dīn rüm ḥazretleri ol dem ṭaşra ḥareket idüp *e'ūzu bi'llahi'l-'aliyyi'l-'azīm* 23. *mine'ş-şeyṭāni'r-racīm bismi'llahi'r-rahmani'r-rahīm*²³⁹ diyüp işāret idicek havāda

26b

1. pervāz iden pelīdler ser-nigūn oldılar ve yire düşüp ḥazret-i şeyḫ ḥazretler- 2. -iniñ ḥāk-i pāy-i şerīflerine yüz sürüp bende-i subḥān oldılar ve fi-māba'd bir daḫı 3. ḳıdvetü'l-'ārifin 'ulemā-yı muḫaḳḳıḳīñ mevlānā ḥazretleriniñ dāmen-i şerīfiñ elden 4. ḳomadılar 'ömrleri tamām olmadıḳça **beyt**

evliyālar serveridir celāle'd-dīn-i rüm

5. sultān-ı 'ulemāniñ zādesidir ey 'umūm

faşlu'l-evvel ḥikāyet olunur ki işbu 6. **biñ yüz otuz yedi sālında** maḥmiye-i ḳoşantiniyede yeñi ḳapu mevlevi-ḥānesinde 7. seccāde-nişin olan kerāmetlü 'ārif bi'llah ve mürşid-i

²³⁷ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²³⁸ İki kişinin bildiği, (sır) değildir.

²³⁹ Kovulmuş şeytanın şerrinden yüce ve azim olan Allah'a sığınırım. Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile (başlamak).

kāmil şeyh fazıl peçevî 8. ‘arîf aḥmed efendi ḥazretleriniñ sene-i mezbûrda mizâc-ı sa‘âdetine inḥirâf 9. vâkı‘ olup peymâne-i ‘ömrlerine iki gün kaldıkda vilâyet-i konyada ḥazret-i 10. şems-i tebrizî ḳuddise sırrahû'l-‘aziziñ tekke-i sa‘âdetlerinde meşnevî-ḥ’ân olan 11. şeyh muḥammed ḥazretleri yed-i mevlevî-ḥâne-i mezbûriñ maṭbahına gelüp aşçı başı- 12. -sına ve du‘âcısına ve meydancı dedesine sâ’ir müsâfir-i seyyâḥ dervîşler 13. gibi ‘aşḳ ve niyâz idüp geçüp ḳarâr eyledi aşçı başı daḫı daḫı henüz kim oldu- 14. -ḡı bilmeyüp dede sultân şeyhimiz efendi ḥazretleri mizâcsızlardır ve lâkin görü- 15. -şülmede mâni‘ yokdır buyuruñ sizi getüreyim didikde eyva'llah dede bu gün 16. kemâl mertebe beyyinen bir ḳısmet olur ise vaḳt-i âḫirde ziyâret ideriz diyü cevâb 17. eyledi ol gün aḫşâm olduḳda şeyh efendiniñ aḫvâli muḫtaẓır oldu ve irtesi 18. gice bi-emri'llah te‘âlâ şeyh efendi dâr-ı fenâdan ‘azm-ı cinân eyledi allahu ‘azîmü’s-şân 19. ḡarḳa-i ḡarîḳ rahmet eyleye âmîn imdi şeyh efendi vefât itdigi ma‘lûm dev- 20. -let-i ‘aliyye olduḳda maḫrûse-i edirne melevî-ḥânedede seccâde-nişîn enîs efendi 21. fermân irsâl olunup tekke-i mezbûriñ meşîḫatı kendülere iḫsân olunduḳda 22. ḳabûl itmeyüp şâhibine iḫsân buyurasız diyü cevâb eyledi bu aralıkda 23. tekkeye müsâfir gelen pîr-i rûşen-zamîre edirne enîs efendiye meşîḫat kendi didi-

27a

1. -klerinde pîr-i mezbûr be hey ‘âşıḳlar siziñ şeyhiñiz ayaḡıñızdadır yabânda aramasanız 2. diyü cevâb virirler imiş çünki enîs efendi ḳabûl itmediḡi ma‘lûm-ı devlet 3. olduḳda tekrâr ‘aḳaben şeyhine iḫsân olundu anlara daḫı ḫaber gitdigi zâhir oldu- 4. -ḳda dervîşler pîr-i mezbûre ma‘nîsâ şeyhine ḫaber gitdüḡini ifâde itdiklerinde yine 5. pîr-i mezbûr be hey dîvâneler şeyhiñiz yanıñızdadır diyü cevâb eyledikde dervîşler daḫı 6. ‘alâ-ṭarîḳi'l-merâḳ çünki böyle dirsiz varıñuz imdi ‘arz-ı ḫâl idiñüz didikde ma‘ḳû- 7. -l diyüp der-‘aḳab bir ‘arz-ı ḫâl taḫrîr idüp şeyhü'l-islâm efendiye ‘arz-ı ḫâl 8. eyledikde şeyhü'l-islâm efendi daḫı bilâ-te’ḫîr tevcîḫ buyurulmaḳ mercûdır işâre- 9. -tleri iḫsân idüp şeyh efendi bu ‘arz-ı ḫâlî şâhib-i devlete getür diyü 10. tenbîḫ buyurmuşlar anlar daḫı ‘ale'r-re’si diyüp şâhib-i devlete getürdikde şadr-ı 11. a‘zam daḫı efendi edirne enîs efendiye gönderdik anlar daḫı ḳabûl itmez ise 12. saña vireyim diyüp ‘arz-ı ḫâlini alıḳoyup eline yigirmi ‘aded cedîd altûn 13. iḫsân idüp yolladı anlar daḫı yine tekkeye gelüp dervîşân bu ḫaberi v- 14. -irüp du‘âya meşḡûl oldu bir kaç gün mürûrında ma‘nîsâ şeyhi efendi 15. geldi ve meşîḫatı ḳabûl daḫı itmedi çünki ḳabûl itmedikde şadr-ı a‘zam ḫazre- 16. -tleri cevâb eyledi ki çünki ḳabûl itmezsin vilâyetinden ḳalḳup yine geld- 17. -iñiz didikde şeyh-i mezbûr efendimiñ fermânına itâ‘at idüp geldim diyü 18. cevâb virdikde ḳanı geçen gün iḫtiyâr

virdiği ‘arz-ı hâli getirüp edirne üze- 19. -rine āyīn-i²⁴⁰ mevlevîyi icrâ idesiz diyü buyurup ayağına vâfir altūn ile irsâ- 20. -l eyleyüp ve der-‘ aķab ķonyaya ‘arz için mektūb taķrīr ve menzil ile ir- 21. -sāl idüp bir kaç gün içinde ‘arz gelüp seccāde-niřinlik i‘ tã 22. olundu **fařlu's-ř-sānī** hikāyet olunur ki zamān-ı sābıķda üç ķarındař 23. var idi ermenīler dā'im gezerler idi kimiler pederleri hem birāderān gāhī

27b

1. baķrdan řikār iderler māhī řıdķıla bir gün ağı řaldılar baķra çün gördiler 2. aģ içinde bir ādem ķadd-i serv-i dilārā²⁴¹ āhū gözli çift hāli biribiri üzerine 3. mūnderic böyle bir dil-rübā kim vař olunmaz ve gören ‘āřık deli dīvānesi 4. olur çünkim bu řayyād-ı māhī olan ermenīler bu āfet-i devrānı gördüler bir 5. zamān dem-beste ģayrān oldılar ba‘ dehū ekber olan ķarındařı cevāb eyledü 6. kim gel bunı řatalım ve cümlemiz māl ni‘ mete batalum ve evsať ķarındařı didi kim bir maķalle 7. maķbūs idelüm ve gelüp temāřā idenden birer dirhem alalım ve ol řaģīr ola- 8. -n ķarındařı didi kim buña mūnāsib olan řimdi pādiřāha ihdā idelim ve bizler 9. olalım anıñ dirisi ve hem pādiřāh ķatında ulu kiři olavuz cümle maķřudımız 10. bol bulavız çünki ol nāz-perver bunlarıñ cevāblarıñ gūř idüp bunlarıñ 11. cümlesinden su'āl eyledi kim řaķlamañ ařluñuzu sizler kimiñ nesisiz her 12. biriñiz üleřdirir beni tīz tīz dileyeler cümlemiziñ babası bir bölügi her birimiziñ anası bařķa- 13. -dır didi gerçek buyurduñ ey ķarındař biriñüzüñ māderi ķulmař bir- 14. -isiniñ anasıdır ķırnaķ řatmaģa anıñ çün itdi berrāķ biriñüzüñ vālidesi 15. beg kıızıdır iřbu söz ařlı pāk olan sözidir beni gördi çün 16. ol pādiřāh lāyık didi ařlı sulťandır pāk²⁴² ařlı olan gösterir hüneri 17. ins ve ģayvān ve dīv ve perī didi kız benden idiñüz perhīz řaluben der- 18. -yāya gelem tīz mālīk baķrıñ kıızıyam ben řālīb ile ne dilersen benden zer ve sīm ve 19. cevāhir ve mercān ģuzūrıñızda olsun ‘ayān luťflar ile söyledi ol 20. itdiler řīrīn sözünü ķabūl řaldı baķra hemān dem ol māh görüp hāli 21. eylediler āh ķomıř baři üzere bir řās memlū cevāhir ve elmās giç geldi kim řut- 22. -ek ma‘ zūr itdi iřsānıñız beni maģrūr **beyt**

ol ģudāvend-i rūm ve ķuťb-ı 23. zamān

oldı biz ķullarına bu şeb-i mihmān

řoģbet ģāř olup semā‘

28a

²⁴⁰ Metinde “āyin” biçimindedir.

²⁴¹ Metinde “dīlārā” biçimindedir.

²⁴² Metinde “pāk” biçimindedir.

1. oldu qarındaşım hoş degildi sağ oldu pedere söyledim bu sözi 2. şükr idüp hāke urdı yüzi söyledi bu sözleri ol nigār didiler 3. sağ mıdır ol hünkār²⁴³ konya şehrinde anıñ meskeni hizmetine sa‘y idi- 4. -ñ ol hānıñ ellerin ol hānıñ bizden öpesiz şāyed göñlini alasin 5. cümlesi götürdi barmağı revān geldiler imāna ol ān vedā‘ eyledi bulara 6. nigār ‘azm-ı rāh itdiler ey ihbār şehre getürdi bunları rāh-ı medreseye irişd- 7. -iler nāgāh çalınur def ve nāy hoş elhān bir gāzel başladı oğur ol hān 8. **mā zi-bālāyım ü bālā mīrevīm mā zi-ver bāyım ü ver bā mīrevīm**²⁴⁴ meskene geldiler bu- 9. -nlar mācerā-yı şāh söylediler tāsı qodılar öñine cān fedā olsun bu gūne itdi 10. hürmet anlara mevlānā buyurdı ol maħallde dānā-yı haqq size raħmet eyledi biliñüz cümle 11. ol cevāhiri alıñuz virmeyesiz kimseye bir ħamiyye yapıñuz bir yeşil qubbe görenler oda ya- 12. -nmayısar yabānda²⁴⁵ kalmayısar ola üç gün anda semā‘ ola ve oğuna anda 13. dā‘imā qurān işidirler bu müjde yārān oldılar cümlesi şād ħandān cem‘ olup 14. bānī eyledi bünyād işidenler didiler mübārek bād çalışırdı melekler anda bile 15. ol demiñ vaşfi gelür mi dile şıdqla evliyāya yār ol yār haqq müyesser ide saña 16. dīdār **türbe-i şerīfde olan tās aħvālidir** beyt

bu āyiniñ semā‘ ıdır 17. eger nāy ve kudūmīdir

şaxın ta‘n itme kim hışımıñ celāle‘d-dīn rümīdir

18. beyt

ħazret-i evliyālar serveridir ħazret-i monlā celāl

ibn sulṭān- 19. -u‘l-‘ulemā mażħarı zāt-ı cemāl

şehr-i **konyada** sulṭān ‘alā‘e‘d-dīn ħazretleri 20. **fī sene 675 de** derün qal‘ada bir cāmi‘-i şerīf bināsına mübāşeret 21. eylemek murād idüp ol eṭrāfda olan üstād-ı²⁴⁶ mi‘ mārıları cem‘ idüp 22. serāylarına qarīb bir mürtefi‘ maqām-ı dil-güşāde cāmi‘-i şerīfleriñ bināsı murād 23. olunduğı mi‘ mārān ma‘lūm idicek emr fermān pādīşāhım ħazretleriniñdir

28b

1. ser ve çeşm diyüp cāmi‘-i şerīfiñ bināsı umūrında²⁴⁷ var kuvvet-i bāzūya 2. getürüp her ne kim ‘ilm-i hendesede²⁴⁸ māhir idi şarf eyledi vāqı‘ā böyle bir maħbūb 3. ve laṭif ve muşanna‘ binā olmaz altmış dört şummākī mermer sūtün ve on altı 4. yayma sūtün her bir direği iki adım qocaman kebīr sūtünlardır ve her iki direk mābeyn 5. bir kebīr kemer olup dīvār üstine gelen ile sūtün olan ṭarafa vāqı‘ yetmiş kemer 6. binā olunmuş kırk qapısı

²⁴³ Metinde “hünkār” biçimindedir.

²⁴⁴ Biz yücelerdeyiz ve oraya gidiyoruz. Biz orada zenginiz ve oraya gidiyoruz.

²⁴⁵ Metinde “yābānda” biçimindedir.

²⁴⁶ Metinde “üstād” biçimindedir.

²⁴⁷ Metinde “umūrında” biçimindedir.

²⁴⁸ Metinde “hendesende” biçimindedir.

cümle ber-çarâr üzerine ve dört mihrâbı var ammâ baş 7. olan mihrâba üstâd-ı mühendis-i ferâh-nâk²⁴⁹ ol mertebe şan' at şarf idüp bir 8. muşanna' bünyâd eylemiş kim gözler görmüş degil mihrâb-ı şerîfiñ üzerine kühî 9. hattı ile *küllemâ deḡale* 'aleyha zekeriya'l-mihrâb'²⁵⁰ âyet-i şerîf taşîr olunmuş nazâr 10. iden ihvân-ı şadâkate hayât virir ve minberi fahri oyması yanında bir kıba 11. işdir insân hayrân olur ve iki mü'ezzin maḡfil-i muşanna' binâ olunmuş ve tülen 12. yüz on büyücek adım ider bir sedd üzerine vâkı' olup ve kırk miḡdârı 13. câmi'-i şerîfe ḡuddâm ta' ayyün eylemiş ve câmi'-i şerîfiñ derûnında türbe-i şerîf 14. olup sultân 'alâ'ed-dîn ve pederleri ve dedeleri ve dört evlâdları 15. bir yirde medfündür *rahmetu'llahi* 'aleyh rahmeten vâsi'aten'²⁵¹ ve yine aḡserâyda medfün evliyâ-yı 16. kibârdan sultân bedre'd-dîn²⁵² ḡuddise sırrahûl-'azîz ḡazretleri şehir ḡurbında medfû- 17. -n olup bir bâlâ yirde maḡâm vardır ve türbe-i şerîfleri vardır ve ḡudâ vir- 18. -di bir çömlek taḡmînen bir baḡmân âb alur ve ol çömlek yanına şâḡib- 19. -ül-ḡayrât biri bir ḡaşr-ı 'âlî binâ eylemiş devletlüyi ziyâret için varan âb 20. bā-şafâdan zevḡ ide ve mezbûr çömlekden taşra aḡup yabâna²⁵³ gitmez ve ne ḡadâr şu- 21. -yı iletüp maşraf olursa bir ḡamla eksilmez hattâ merḡûm şeyḡ muḡammed paşa ḡazretleri 22. tefḡiş ile aḡserâyâ geldikde bu âb-ı mübâreki fî'l-cümle taḡrîr eylemişlerdir ol sâ- 23. -' at ordularında mevcûd olan elli altmış miḡdâr saḡâ²⁵⁴ ta' ayyün eylemişler âfitâb-ı

29a

1. ' âlem-efrûz ḡırḡa-pûş olup cihân yüzüne niḡâb keşide idince ol 2. şudan aşlâ bir fâşıla virmeden orduya çekmişler bir ramaḡ ḡadar noḡşân 3. gelmemiş bir ḡisâb ile gör kim bir ḡün şabâḡdan aḡşâma dek bunca âdem bârgîr- 4. -ler ile şuyı pey-ender-pey arasını kesmemece ifrâd üzere ola aşlâ bir dirhem noḡşân 5. gelmeye var ḡıyâs eyle ammâ bir nâ-pâk âdem veyâ ḡayz nifâs görmüş bir ' avret 6. varsa ol sâ' at ḡaḡ' olur bir ḡamla şu ḡalmaz ve rengi ve ḡa' amı ḡüyâ âb-ı 7. zemzemden aşlâ farkı yoḡdır bir ' acâyib şudur ve bir ḡaç def' a ba' z âdem ol mez- 8. -kûr çömleḡi maḡhallinden iḡrâc eylemişler aşlâ bir deliḡi bile yoḡ ve ol çömlek iḡrâ- 9. -c olan yire nazâr eylemişler ol şu ne maḡallden gelür görmemişler diyü tevâtür üzerine 10. naḡl iderler **beyt**

evliyâlar sırrı esrâr-ı ḡudâ

kimesne vâkıf olmaz illâ evliyâ

²⁴⁹ Metinde "ferâh-nâd" biçimindedir.

²⁵⁰ Zekeriya, onun bulunduḡu bölmeye her girişinde. Âl-i İmrân: 3 / 37 (kısmî iktibas).

²⁵¹ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²⁵² Metinde "pedre'd-dîn" biçimindedir.

²⁵³ Metinde "yâbâna" biçimindedir.

²⁵⁴ Metinde "şaḡâ" biçimindedir.

ve yine 11. **aķserāy kurbında** aŗhāb-ı kirāmdan medfūn merķad-i ŗerīfleri ism-i ŗerīfleri 12. ile mūsemmā hasan tađındadır *raŗiya'llahū te'ālā 'anh*²⁵⁵ bir 'aŗim ziyāret-gāhdır **beyt**

hāzret-i 13. sultān-ı kevneyn yār-ı gārı hem-demi

eyle yā rabb maŗhar-ı elťaf aŗhāba beni

ve yine 14. **aķserāyda** gūlhānī 'alī baba ķuddise sırrahū'l-'azīz hāzretleri dađı evliyā'ullahdan bir 15. devletlüdür ve tūrbe-i ŗerīfleri vardır *raŗmetu'llahi 'aleyh raŗmeten*

*vāsi'aten*²⁵⁶ ve yine **aķserāyda** 16. medfūn kılıķ sultān ķuddise sırrahū'l-'azīz hāzretleriniñ tūrbe-i ŗerīfleri var 17. ve kerāmet-i bāhire ŗāhibi devletlüdür *raŗimehūmu'llahu te'ālā 'aleyhim ecma'in*²⁵⁷ **beyt**

raŗmet 18. olsun hāķķ tebāreke ol velīler rūhına

nūr dođmuş 'alī baba kılıķ sultān 19. ķabrine

ve yine **aķserāy** ķurbında bir ŗu var ta'amı āb-ı limon gibi ekŗi aŗlā āb-ı limo- 20. -ndan fark olunmaz bir 'acāyib mādır āgreb ŗey bunda budur ki derūn ŗehrinde 21. aŗlā keferē sākin olmaz olan dađı ancaķ bīnar olur ol dađı otuz toķuz gū- 22. -n olıcaķ ŗehrinden taŗra

kōylere gider ba'dehū üķ beŗ gūn mūrūr eyledikten ŗoŗna 23. yine girü dōkenine gelir eger fark ķalsa elbette yā ŗāhib-i firāŗ olur veyā mūrde olur

29b

1. elbette iki ŗeyden hālī olmaz evliyā'ullahdan bōylece nefes olmuŗdır **beyt**

bir velīniñ 2. nuťķ-ı pāki bōyle olmuŗdır hemān

ŗābit olmuŗ ol ŗehrde bu kerāmet bī-gūmān

ve yine 3. **aķserāy sancađında** budāķ ovasında tūrbe-i ŗerīfi ma'mūr evliyā-yı kibārdan 4. bīnar sultān ķuddise sırrahū'l-'azīz hāzretleri medfūndır *raŗmetu'llahi 'aleyh raŗmeten*

*vāsi'aten*²⁵⁸ 5. **beyt**

ķün ŗulū' itmiŗ ovada gōrinūr bir āfitāb

ŗōylenūr amñ kerā- 6. -mātı dilde bī-ŗisāb

ve yine **nīgde**²⁵⁹ **ŗehrinde** medfūn evliyā-yı kibārdan merŗūme 7. ve mađfūre ķavān hātūn ķuddise sırrahū'l-'azīz hāzretleri mu'azzam tūrbe-i ŗerīfleri 8. ma'mūrdir ve du'ālar ķabūl olur bir maķām-i 'aliyye ve ziyāret-gāh bir maķām-ı 'ālīdir **beyt**

9. **nīgde ŗehrinde olupdır bu maķām-ı dil-gūŗā**

kim ziyāret eyler ise vire maķŗūdın 10. ħudā

²⁵⁵ Yüce Allah, ondan razı olsun.

²⁵⁶ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²⁵⁷ Yüce Allah, onların cümlesine rahmet eylesin.

²⁵⁸ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²⁵⁹ Metinde "neğide" biçimindedir.

ve yine **nigde sancağında develi kaşabası** qurbında medfün evliyâ'ullahdan 11. seyyid şerîfî'l-şeyh aḥmed kirmānî ḡuddise sırrahû'l-'azîz ḡazretleriniñ ma' mūr ābādā- 12. -n türbe-i şerîfleri ve mürür [ü] 'ubūr iden müsāfirāna iṭ'ām-ı ṭa'ām iderler zāviye- 13. -dārı ve ḡuddāmları var du'ālari ḡabūl olur bir maḡām-ı feraḡ-fezādır **ve ḡazret-i 14. ḡızır nebî ve ilyās nebî 'aleyhi's-selām** ḡazretleriniñ maḡām-ı şerîfleri daḡı 15. ol evliyāniñ ḡarşusunda vāḡi' olup ziyāret olundu *rahmetu'llahi 'aleyh* 16. *rahmeten vāsi'aten*²⁶⁰ **beyt ḡızır ilyāsiñ maḡāmı hem-civārı ol veli**

rāh-ı ḡaḡḡda 17. ḡün bulardır evliyālar rehberi

ve ḡayşer **şehrinde medfün aḡḡāb-ı** kibārdan sanca- 18. -ḡ-dār-ı **ḡabīb-i ḡudā** ve resūl-i kibriyā sened-i aḡfiyā muḡammed muḡtafā *şalla'llahü te'ālā* 19. *aleyhi ve sellem*²⁶¹ ḡazretleriniñ sancaḡ-dārı zeyne'l-'ābidīn ḡazretleri raḡiya'llahü 'anh 20. ziyāret olundu bir maḡām-ı 'aliyye ve müstecāb-ı da'vedir **beyt**

ol resūl ve 21. müctebāniñ yāridir hem hem-demi

hem şefā'at eyleyiser mücrimīne²⁶² **bu nedemi**

ve yine 22. **ḡayşerīde** sultān 'alā'e'd-dīn ḡazretleriniñ kerīmeleri bānū-yı cihān sultān-ı 23. ḡubān²⁶³ merḡūmeniñ nefsi-i ḡayşerīde binā eyledikleri cāmī' -i şerīf ve bir laṭīf 30a

1. medrese ve bir müferriḡ ḡammām-ı dil-güşā ve bir türbe-i lā-naḡir muḡanna' veyā diḡer ḡoş binā ü- 2. -stād feraḡ-nihād²⁶⁴ bir müferriḡ binā eylemiş ki vaşḡ ḡābil-i²⁶⁵ imkān degildir ṭülen sekse- 3. -n bir zīrā' ve 'arḡan altmış beş zīrā' be-ḡesāb terbi' üç biñ dört yüz 4. altmış beş zīrā' orta yiri güşāde olup ol maḡall başḡa otuz zīrā' 5. olup ve yetmiş 'aded ḡummāḡi mermer sūtūn ve kırḡ ḡubbesi olup evḡāfı 6. ma' mūr-ı ta' ayyūn eylemişler ancaḡ olur **beyt**

āşiyāni cennet olsun şāḡibū'l-ḡayr ola- 7. -niñ

nūrile olsun münevver merkād-i pāki anıñ

ve yine **ḡayşerī** qurbında bir cebel-i 8. 'azīm var ismi-i meşḡūrı ercis dirler on sā'at bir ucından bir ucına 9. gelür ve ḡaḡ miyānında bir vech taḡmīn beş āşiyāb döndürir bir āb-ı laṭīf var- 10. -dır ol āb-ı laṭīfiñ ḡurūc eylediḡi maḡallde ḡayşer-i rūm 'aleyhi'l-la'ne şāfi ḡummā- 11. -ḡi mermerden bir ḡaşr binā eylemiş her-bār bahār vaḡtlerinde havālar ıssı

²⁶⁰ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²⁶¹ Yüce Allah'ın selamı onun üzerine olsun!

²⁶² Metinde "mücrimīne" biçimindedir.

²⁶³ Metinde "ḡubān" biçimindedir.

²⁶⁴ Metinde "ferāḡ-nihād" biçimindedir.

²⁶⁵ Metinde "ḡābil" biçimindedir.

olduğda ol kaçır 12. ferağ-fezāda rûz şeb ‘işret iderler imiş ve ol āb-ı laṭif bir mertebe sovuğ- 13. -dır kim el ile içerüden yedi ‘aded t̄aş ihrāc eylemek muḥāl ve ne mertebe çok şu 14. nüş olunsa aṣlā insāna zarar vırmez ve ol kaçırın berāberinde bir vech taḥmīn 15. yüz mināre ḳaddi olur yalçın²⁶⁶ ḳayānīn burnında bir ḳayādan oyma bir mağāra vā- 16. -ḳi‘ olmuş böyle naḳl iderler kim seyyid baṭṭāl ḡāzī ḥāzretleri bir ṭarīḳile ṭutulup ol 17. maḳāmda olan mağāraya maḥbūs olunup ba‘ dehū ḥalāş olmuştır ve ḥālā ol 18. maḳāma bu eṣnāda bir ferd varmaḳ mümkün degildir diyü naḳl iderler **ve yine şehir-i sīvāsda** 19. **medfūn ‘abdu'l-vehhāb** ḡāzī ḥāzretleriniñ türbe-i şerīfleri ma‘ mūr ābādān 20. ve şeyḫ ‘abā-püş pāk dāmen dervīşān fuḳarāsı var ve bir müstecāb-ı da‘ ve 21. bir maḳām-ı ‘ālī bir yüce maḥallda olup ziyāret eyleyen ḳalb-i maḥzūnlar ma‘ mūr ābādā- 22. -n olur ve dīvāna varan uşlu olur ve şayru varan sağ bi-izn-i ḥudā 23. ‘azze ve celle **beyt merḳadine yüz sürenler ḡamı ferdā eyledi**

intisābı aña olan

30b

1. düşmene gör neyledi

ve yine **sīvās eyāletinde** ḳarye-i şeyḫ merzīfonda medfūn 2. seyyid maḥmūd ḥorasānī ḳuddise sırrahū'l-‘azīz ḥāzretleriniñ ol ḳariyyede türbe-i şerīfleri 3. olan ḳarye evḳāfidır ve ḥālā zāviye-dārī²⁶⁷ olan şeyḫ seyyid muḥammed evlādandır ev- 4. -ḳāfi ma‘ mūr ābādandır ve mūrūr [ü] ‘ubūr iden müsāfirāna iṭ‘ām-ı ṭa‘ām iderler ziyā- 5. -ret olundı kerāmet-i bāhire şāḥibi bir devletlüdir *rahmetu'llahi ‘aleyh rahmeten vāsi‘aten*²⁶⁸

6. rubā‘i

şeyḫ maḥmūd ḥorasānī olup şeyḫim benim

ḡarḳ-ı nūr olmuş yatur çün 7. vird-i ḥandānım benim

derti olan yüz sürerse merḳadine rûz şeb

ḡamdan 8. āzāde olur elbet bī-gümān cānım benim

ve yine **eyālet-i arz-ı rūma** tābi‘ ḳuru çayda 9. medfūn ḳara baba ḳuddise sırrahū'l-‘azīz ḥāzretleri evliyā-yı kibārdan bir devletlü ve kerāmet-i 10. bāhire şāḥibi ve kerāmeti āşikār olmuş bir devletlü olup ziyāret olundı 11. *rahmetu'llahi ‘aleyh rahmeten vāsi‘aten*²⁶⁹ **beyt**

ḳara baba tekke-nişin maḥmūd dede

meşel-i nādīr 12. didi anıñ dünyāda

²⁶⁶ Metinde “yalçır” biçimindedir.

²⁶⁷ Metinde “zāviyye-dārī” biçimindedir.

²⁶⁸ Allah’ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²⁶⁹ Allah’ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

çok kimesne şedd-i riḥal idüp her ān
her murādı ḥāşıl 13. olur bî-gümān
şayru gelen bu maḳāma rüz şeb
zā'il olur ḳalur elbet 14. anda hep
delü gelen uşlu olur bî-gümān
bu mişilli ḳatı azdır āsitān
15. bir gice kim gelüben mihmān ola
‘ābid ve zāhid olup ḥaḳḳı bula

kemāḥ ḳaşabasında 16. müşāhede olundı böylece naḳl-i beyān iderler kim çehār pāk gevher
ḥazret-i 17. imām ‘aliyyi'l-murtażā *kerrema'llahu vechehu ve raziya'llahü te‘ālā ‘anh*²⁷⁰
ḥazretleri kemāḥ şehrine 18. gelmişler ol vaḳt şehir içinde bir sütünü²⁷¹ dest-i şerīfile cirīd
gibi itmişler 19. idi ol cirīd bir ḳayaya şaplanup bi-izn-i rabbü'l-‘izzet ol bālāda 20. olan
ḳaya üstinde baḫt ḫudup bir mu‘azzam eşcār olup hālā 21. ter ü tazedir **kerāmet-i ‘alī**
*raziya'llahü te‘ālā ‘anh*²⁷² dirler meşhürdür **ḥazret-i** 22. resül-ı ekrem **ḥazretleri** medḫ
buyurular *lā-fetā illā alī lā seyfe illā zülfikār*²⁷³ ve yine 23. kemāḥ şehrine inicek merdīvān
gibi bir ‘azīm ve metīn ve gāyet bir çetin maḥalldir

31a

1. ol yiriñ şol tarafında bir ḳaya üzerine celse buyurmuşlar ol miḫrāb gibi 2. olmuştur ḥālā
durur ve yine ol ḳayaniñ ḳarşusunda sağ tarafda bir yer- 3. -lü ḳaya üzerine süvār olmuşlar
ḥālā ol ḳaya hamur gibi olup mübārek ḳadem-i 4. şerīfleri başduğı bir rikāb gibi olmuş ve
celse buyurduḳları ol 5. mu‘azzam ḳaya at gibi üzerinde eger gibi olup durur müşāhede
olur ve ḥālā 6. şimdi daḫı olan müşāhede olunur

enbiyālar yār-ı ğārı şīr-i merdānım ‘alī

7. evliyālar ser-bülendi²⁷⁴ şāh-ı devrānım ‘alī
hem resül-ı müctebānıñ hem-demidir 8. ol velī
nūr-ı ‘aynım serv-i tācım şāh-ı devrānım ‘alī
çār-yār-ı pāk 9. gevher hem ebā bekr ‘ömer
cümle aşḫāb daḫı ‘oşmān vird-i ḥandānım ‘alī
düşmenine 10. zārb idince hiç virir mi ol emān
gelmemişdir mişli anıñ şāh-ı ḫübānım 11. ‘alī

²⁷⁰ Yüce Allah, onun yüzünü mükerrem kılsın ve ondan razı olsun.

²⁷¹ Metinde “sütünü” biçimindedir.

²⁷² Yüce Allah, ondan razı olsun!

²⁷³ Genç ancak Ali'dir, kılıç ise ancak zülfikârdır.

²⁷⁴ Metinde “ser-bülendi” biçimindedir.

müstemend gider seniñ ‘abd-i zārîñ bî-gümân
el-amân eyle şefâ‘ at 12. derde dermânım ‘alî

ve yine kemâh Ʒal‘ asını feth eyleyen sultân melik hazretleri 13. hîn-i fethde şağ tarafından ok ile mecrûh olup ol yaradan sâķî-yi kevşeriden 14. peymâneyi nüş idicek rahmet-i haķķa vâşıl olup rûh-ı şerîfleri ‘azm-ı cinân 15. eylemiş târih-i vefât **sene 775** mürür eylemiş türbe-i şerîfleri murâd nehri kenârına 16. vâķi‘ olup bu haķîr pür-taķşîr ziyâret eyledim hâlâ cesed-i şerîfleri gül 17. gibi ter ü tâzedir kefen-i mübâreki Ʒâr gibi beyâz²⁷⁵ ve cedîd durur aşlâ bir pâre 18. miğdârı maħalli eskimekte küll leke daħı olmamış ve mübârek vechi berrâķ 19. ve mübârek lihyesi ve Ʒaşları ve kirpigi ve enfi ve dehânı ve yed-i şerîfleri ve 20. Ʒadem-i mübâreki fi'l-cümle daħı hayâtdaki gibi durur nûra ķarķ olmuş bir maķâm-ı 21. ‘alî ve du‘ âlar Ʒabûl olur maķâmıdır şehr-i kemâh Ʒurbındadır bir mu‘ azzam zâviyedir 22. ve huddâmları ve şeyh var evķâfi ma‘mûr âsitânedir *rahmetu'llahi ‘aleyh rahmeten vâsi‘ aten*²⁷⁶ 23. **Ʒaķ‘ a iki ‘ âlemde taşarruf ehlidir rûh-ı velî**

dime kim bu mürdedir bunda

31b

1. niçe dermân ola

rûh-ı şemşîr-i hudâ ve rehn-i ķulâf olmuş aña

daħı a‘ lâ 2. kâr ider murtîğ kim ‘ uryân ola

beyt

aşl-ı özbekdir diyârı birr mebrûr nâm-dâr

3. şehrini sultân melik tahir dinildi şeh-süvâr

mişl nâdirdir şecâ‘ at hem 4. ‘ adâletde anîñ

kâse-i ecel hiç olımaz kimse aña pây-dâr

çün kemâh fethinde 5. olmuşdır şehîd ol nev-civân

kimseye mümkün degil dünyâda olmaķ ber-Ʒarâr

6. el-maķşadu'l-şâliş fi-beyân-ı eķâlîm-i îrân ve şüretihâ erdebîlden cevânib-i memâlik-i 7. ‘acem olan maħalleleri Ʒonaķ-ber-Ʒonaķ beyân ider **faşl-ı evvel** memâlik-i ‘acem olan 8. tağistân Ʒurbında vâķi‘ hudûd-ı ‘acem derbend-i timür Ʒapu dimegile meşhûr el-yevm 9. moskov keferesi zabtında olup bir mücib harîta²⁷⁷ mezkûr timür Ʒapudan niyâz- 10. -âbâd nâm-ı nevâhî²⁷⁸ deryâ-yı hazar kenârında vâķi‘ olup timür Ʒapu ile mâbeyni 11. on iki

²⁷⁵ Metinde “beyâz” biçimindedir.

²⁷⁶ Allah’ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

²⁷⁷ Metinde “harîta” biçimindedir.

²⁷⁸ Metinde “nevâhî” biçimindedir.

konakdır ve mezkūr niyāz-ābād deryā kenārında olup moskov keferesiniñ 12. sefineleri yanaşup iskeledir ve şüretde beyān olunmuşdır ve niyāz-ābāddan 13. bākü qal'ası on iki sâ'atdır bu dağı moskov keferesi zıbtında olup rû- 14. -ğan-ı neft çıkar ve qal'a-i mezkūruñ sağı cānibinde iki konak mişe-zāra qar- 15. -ib ũlke şirvān ve şamākī vāki' olup mīr dāvud feth idüp el-yevm derūnında 16. sākın ve muḥāfazası üzeredir maḥallī şüretde beyāndır ve mezkūr bākü qal'asından 17. şalyān yigirmi dōrt sâ'at yirdir bu dağı bir mūcib ḥarīta-i²⁷⁹ mezkūr deryā kenā- 18. -rında vāki' olup moskov keferesi zıbtındadır mezkūr şalyāndan ũlke-i 19. moġān on altı sâ'atdır 'abdu'r-raḥmān paşa ḥazretleri feth idüp māl-ı mīrileri 20. taḥşil olunmuşdır şalyān ile moġān mābeyninde araş çayı vāki' olup sekiz 21. sâ'atdır şüretde beyān olunmuşdır mezkūr moġāndan kızıl ağaç yigirmi sâ' - 22. -atdır ve moġāna tābi' dir 'abdu'r-raḥmān paşa feth-i teşhīr eylemişdir lākin moskov keferesi- 23. -si deryādan sefine ile gelüp zıbt idüp el-yevm derūnında müceddeden qal'a

32a

1. bināsına başlamışdır ve taraḫi 'azīm mişe-zārlik ve ulu ağaçlık tağıstān- 2. -dır şüretde beyāndır ve mezkūr kızıl ağaçdan lenger-künān dōrt sâ'atdır 3. geylāniñ ḥudūd-ı evveli lenger-künāndır deryā kenārında vāki' ahālisi tālişdir 4. işbu biñ yüz otuz toquz māḫ-ı cemāziye'l-evveliniñ yigirminci günü deryā- 5. -dan sefineler ile ve qalyonlar ile gelüp zıbt idüp derūnına müceddeden 6. qal'a binā ider el-yevm ve mezkūr lenger-künāndan muḥāl astāra sekiz sâ'atdır 7. ve 'azīm ağaçlık ve üstü şarp tağıstāndır erdebile on iki sâ'atdır 8. ve mezkūr astāraya dağı cemāziye'l-evveliniñ yigirminci günü deryādan 9. sefineler ile gelüp zıbt idüp derūnına müceddeden lisār nām qal'a binā ider 10. el-yevm şüretde beyān olunmuşdır ahālisi tālişdir sūnnilik iddi'ā iderler 11. ve mezkūr astāradan kerkānerūd on sâ'atdır sūnnilik iddi'ā idüp 12. kızılbaşa şetm iderler bu mezkūr kerkānerūdı dağı māḫ-ı cemāziye'l-ūlāniñ 13. yigirminci günü gelüp moskov keferesi zıbt idüp mezkūr kerkānerūddan 14. kesker yigirmi iki sâ'atdır lākin mābeyninde bir çay vāki' olup ismine 15. dīneçāl dimegile meşhūr bir çayı 'azīm var şüretde beyāndır mezkūr kerkāne- 16. -rūddan dīneçāl çayına varınca on sekiz sâ'atdır mezbūr çaydan kesker dō- 17. -rt sâ'at qalır lākin evveli lenger-künān ve ikincisi astāra ve üçüncüsü kerkāne- 18. -rūd dīneçāl çayına varınca bu üç nevāḫī geylāndandır iki seneden mütecāviz 19. sābıkan erdebil muḥāfızı olan merḥūm muḥammed paşa ma'ıyyetiyle ve ...r şabā-ref tā- 20. -r 'asker-i islām ile zıkr olınan üç nevāḫiyeyi feth ve teşhīr idüp māl-ı mīr- 21. -ilerin taḥşil ve derūnlarında ḥākīmü's-şer' meks ve icrā-yı aḥkām şer'-i şerīf 22. olunur iken **sene 1139**

²⁷⁹ Metinde "ḥarita" biçimindedir.

māh-ı cemāziye'l-ülāniñ yigirminci günü raşt tarafından 23. sefineler ile moskov keferesi gelüp zabt eylesine bā' iş olan oldur ki

32b

1. tağ mutaşarrıfı 'acem 'abdu'r-rezzāk paşa kerkānerüdü ve astārayı ve lenger-künānı der-
2. -'uhde eyleyüp ve māl-ı mīrīsin taḥşil itmege yine astārada sākin mūsā ḥāna 3. virüp bir kaç aydan soñra mezbūr mūsā ḥānı 'azl idüp yine astāra sākinlerinden 4. ḥaydar ḥān nām kimesneye virüp iki ḥān biribirilerine düşüp mezbūr mūsā 5. ḥān firāren raşt tarafına varup moskov keferesine tābi' olup ve oğlını 6. raşt cenārāline rehn koyup mesfūr cenārāl daḥı sefineler ile 'asker ta' ayyün 7. idüp mūsā ḥān ile gelüp astārayı ol vechile zabt eylemişdir tārīḥ-i mezkūra 8. gelince moskov keferesi dīneçāl çayından beri bir kademe hareket eylememiş idi 9. tā ki araş çayına gelince ne miqdār mesāfe olduğu ḥaḳīḳati üzere beyān olunmuşdır 10. şüretde ma' lūmdır mezbūr çaydan kesker dört sā' at yirdir zeytūnlık 11. ve tūrunc ve kebād²⁸⁰ bāğçeleridir moskov keferesiniñ zabtında olup sākin 12. olurdu keskerden raşt sekiz sā' atdır bunda daḥı zeytūn ve tūrunc ve kebā- 13. -d²⁸¹ ve ipek olur 'acemiñ kadimden deryā-yı ḥazar iskelesidir ḥāliyā moskov 14. cenārāli derūnında sākin olup sefineleri vardır ahālisi 'acemdir lākin 15. kesker ile raşt mābeyninde yüce tağıstān vāḳi' olup ḥālḥāl ḥānı ola- 16. -n muḥammed kulī ḥāniñ tevābi' lerinden aḡa ḥasan nām kimesne bir kaç yüz tūfeng-endāz 17. tālīş ile zıkr olunan yolu kesüp gerek keskerden raşt tarafına ve gerek 18. raşt tarafından keskere ferd-i vāḥid keferi işlemez kefereden bulduḡını katl ider 19. sā'ir bāzergān ma' kūlesine māni' olmaz ve beglerbegi yir daḥı şüretde 20. beyān olmuşdır ve raştdan lāḥicān sekiz sā' atdır yollarda daḥı zeytūn 21. ve tūrunc ve kebād²⁸² ve limon ve ipek ḥāşıl olur 'acem zabtındadır deryā 22. kenārında vāḳi' olmuşdır lāḥicāndan tūbcān sekiz sā' atdır bu daḥı 23. deryā kenārında vāḳi' olup bāğ bāğçesi çoḡdır 'acem zabtındadır tūbcān

33a

1. rūdisar sekiz sā' atdır bunıñ daḥı bāğ bāğçesi ḡāyet çoḡdır 'acem zabtında- 2. -dır mezbūr rūdisardan bir sā' at yir şārū tarafına gidince geylān ūlke- 3. -si tamām olur geylān ūlkesi 'add olunan maḥallelerin evveli lenger-künān intihāsı 4. rūdisarı bir sā' at geçincidir şüretde ḥaḳīḳi üzere taḥrīr olunmuşdır ve 5. mezbūr ḥudūddan şārū altı sā' atdır deryā kenārında vāḳi' olmuşdır māze- 6. -nderān ūlkesine tābi' dir şāh ṭahmās ḥükminededir şārūdan āmil altı 7. sā' atdır deryā kenārındadır āmilden bālfurūş altı sā' atdır deryā

²⁸⁰ Metinde "kebāt" biçimindedir.

²⁸¹ Metinde "kebāt" biçimindedir.

²⁸² Metinde "kebāt" biçimindedir.

kenārında 8. olup şol cānib belḡ buḡārādır ‘imāreti yoḡdır şāḡ cānib keşīşleme vāḡi’ 9. olup sekiz sā’at astarābāddır bu maḡalleler şūretde beyāndır deryādan ir- 10. -ilür māzenderāna tābi’dir māzenderāndan ıṣfahān yolu üzerinde vāḡi’ olan 11. astarābāddan moḡān on iki sā’atdır bir maḡālldir nevāḡi mişāl ve moḡāndan çemen- 12. -būstān on iki sā’atdır bir şehrdir çemen-būstāndan muznān otuz iki 13. sā’atdır bu daḡı bir şehr-i ‘aẓīmdir muznāndan sebzevār on iki sā’atdır bir 14. nevāḡīdir sebzevārdan nişābūr bir şehr-i ‘aẓīmdir on iki sā’atdır şāḡ ṭahmā- 15. -s zābtındadır nişābūrdan tonṭūs bir şehr-i ‘aẓīmdir otuz altı sā’atdır 16. tonṭūsdan pāy-i taḡt-ı ‘acem olan ıṣfahān yigirmi dōrt sā’atdır bilād-ı 17. ıṣfahānıñ şarkına revāne olunur ise ḡonaḡ-be-ḡonaḡ sā’at-be-sā’at 18. ma’ mūr ābādāndır nevāḡi-yi gerşike varınca gerşik daḡı şehr-i ‘aẓīmdir gerşikden 19. zemīdevāb on iki ḡonaḡdır lākin aşlā ‘imāreti yoḡdır çöldir zaḡīre ma’an 20. gitmege muḡtācdır rümīdevābdan ḡandahār on ḡonaḡ yirdir bir ‘aẓīm ḡal’a- 21. -dır şark tarafında vāḡi’ olmuşdır deryā-yı muḡīṭde beş ḡonaḡ ḡalur **ez-cānib-i** 22. ıṣfahān ıṣfahāndan meşhed ve ḡorasāna varınca beyān olunur bilād-ı ıṣfahā- 23. -nda şarkıñ şol cānibine revāne olunur ise yol üzerinde vāḡi’

33b

1. olan nevāḡi-yi yezde otuz iki sā’atdır şūretde beyān olunmuşdır yezdde- 2. -n kirmān kırık dōrt sā’atdır şāḡ ve şol cānibi çöldir kirmāndan 3. herāt yigirmi sekiz sā’atdır afgān zābtında iken henüz şāḡ-zāde ṭahmās 4. aldı ḡaberi şüyü’ buldı herātdan şehr-i meşhed yigirmi sekiz sā’atdır bu daḡı 5. afgānda iken **sene 1139** henüz şāḡ ṭahmās almış idi meşhedden²⁸³ şehr-i 6. ḡorasān beş ḡonaḡdır bunu daḡı henüz afgāndan şāḡ ṭahmās aldı 7. ḡaberi istimā’ olunur ḡorasāndan ḡandahār on ḡonaḡdır şāḡ cānibinde va- 8. vāḡi’ olmuşdır şol cānib belḡ buḡārādır aşlā ‘imāreti yoḡdır bir ucı 9. deryā-yı muḡīṭe varınca ve bir tarafı deryā-yı ḡazardır ve bir ucı hind mābeyninden 10. ḡıṭā ve çinden kefer-i mosḡov ile çerkez mābeyninden azāḡ baḡırına bir pūr-nām-ı 11. dīger deşt-i ḡıpcāḡ daḡı dinilür ve deryā-yı mezbūrıñ daḡı bir mūcib şū- 12. -retde ḡaḡīḡati üzerine üzerine beyān olunmuşdır bu deryā cānibe aḡmaz ancaḡ 13. ḡıṭā ve ḡuten önünde iki maḡallde ḡirdābı var **nev’-i dīger** belde-i erdebīlden 14. nevāḡiyye-i serāb on iki sā’atdır mābeyninde şu alan yaylaḡı ta’bīr olunur 15. bir yüce ṭaḡdır mezbūr serābdan belde-i tebrīz yigirmi sā’atdır ve serābdan 16. ḡal’a-i āḡir on beş sā’atdır şāḡ cānibe vāḡi’ olmuşdır şūretde ma’ lūmdir 17. ve nevāḡiyye-i ḡuşterūd on iki sā’atdır ve belde-i tebrīziñ lodos ile muḡarreb 18. mābeyninde baḡır-ı şāḡi vāḡi’ olmuşdır bir yire aḡmaz ve derūnında yalaḡ vesā’ir 19.

²⁸³ Metinde “meşhetden” biçimindedir.

ḥayvānāt olmaz her ne derūnına düşer ise helāk olur ve zıkr olunan 20. nevāḥiyye-i selmās ile ḳazā-yı rūmiyye mābeyninde ḳarabāğ nām ḳariyye ḳurbında deryā-yı 21. ṣāhı derūnında bir aṭa vardır üzerinde gögerçinlik ta' bīr olunur bir ḳal' a-i 22. ḳadīmden binā ve ḥāliyā ma' mūr ābādāndır ve yine ḥoy ḳal' ası fetḥ olalıdan bu āna 23. degin el-yevm ḳızılbaş ṭā' ifesinden ḥaḳḳ virdi beg nāmında bir ḳızılbaş

34a

1. zabt idüp ḥāliyā iṭā' atde degildir ve bundan mā' adā iki aṭa daḥı var- 2. -dır ūenligi yoḳdır ve bir aṭa daḥı tebrīz öñünde vardır aṭa-i ṣāhı ta' bīr olunur 3. bir ṭarafı ḳaradır yedi 'aded mükellef ḳaryeleri ma' mūrı vardır derūnında ve tebr- 4. -izden nevāḥiyye-i tesūḥ on yedi sā' atdır tesūḥıñ ḳible ṭarafı deryā-yı 5. ṣāhīdir ḳarayil cānib-i nevāḥi-i merendden nūsdī otuz iki 'aded ḳarye- 6. -si ma' mūr ve ābādāndır ve tesūḥdan ḳal' a-i ḥoy on iki sā' atdır mābeyninde 7. pāldūm-ḳarān nām bir ṭağ vāḳi' olup ḳal' a-i ḥoy ṣāḥrāda vāḳi' olup 8. ḳarayil cānibi ile ṣarḳ mābeyninde ḳal' a-i çūrus vāḳi' olmuştır ḥoya o- 9. -n iki sā' atdır ve ūlke-i dūmbūlī daḥı on iki sā' atdır ve ḳal' a-i 10. ḥoydan dūmbūlī ūlkesi on iki sā' atdır el-yevm ṭā' ife-i 'acem ḥānlarından 11. ūeref beg ḥān taṣarrufındandır on iki biñ ḳılıç 'add olunur el-yevm iṭā- 12. -'at ūzere olup ḥiyāneti zuḥūr eylememiştir dīze-i ūeref nām maḥallde sā- 13. -kin ve yol ūzeridir mezbūr dīzeden ṣāḥrā-yı çāldırān on üç sā' atdır 14. çāldırāndan ovacıḳ sekiz sā' atdır ovacıḳdan ḳal' a-i bāyezīd altı sā' atdır 15. mābeyninde ṭağ ūzerinde ḳurı ḳazlı göl dimegile ma' rūf bir göl vāḳi' 16. olup ol ṣāḥ ḥūseyin vaḳtinde bāyezīd ḳal' ası civārında vāḳi' olup 17. āl-i 'oṣmān ḥudūdı ol göl idi ūüretde ma' lūmdır ve göl-i mezbūra 18. diyār-ı dīm ḳal' ası daḥı beş sā' atdır ve murād ırmağı daḥı ol ḳal' adan 19. üç sā' at yuḳarı bir yūce ṭağdan ḥurūc ider diyārbekre ve bağdād-ı behişt- 20. -ābāda ve andan baṣraya ve andan deryā-yı muḥīte revāne olur ūüretde beyān 21. olunmuştır diyār-ı dīm ḳal' asından ṭopraḳ ḳal' a otuz iki sā' atdır ve ṭo- 22. -praḳ ḳal' adan ḥasan ḳal' asına yol ikidir yigirmi dōrt sā' atdır bir yo- 23. -lı ḳapūs ṭağından ve bir yolu acı gedügi ta' bīr olunur maḥallden gider ve

34b

1. ve ḥasan ḳal' ası bir ṣāḥrā-yı 'azīimde vāḳi' olmuştır ve arz-ı rūm çay başı 2. ḳal' a-i mezkūr ḳarşusunda vāḳi' olan yaylaḳdan çıkar ve ḳal' a-i arz-ı rūm o- 3. -radan altı sā' atdır **nev' -i dīger ṣāliṣ** erdebīlden moğān yigirmi dōrt 4. sā' atdır ve erdebīlden āḥar ḳal' ası yigirmi sā' atdır bir ṣāḥrā-yı 'azīimdir maḥṣūlātı 5. ṣā' ir ve ḥıñṭa ve piriñdir āḥardan ḳaraṭağ yigirmi sekiz sā' atdır ḡāyet bāğ ve 6. bāğçesi çokdır ve ıslāḥ nārı olur el-yevm 'abdu'r-rezzāḳ paşa mutaṣarrıfdır ḳara- 7. -ṭağdan ḳapan ḳal' ası otuz iki sā' atdır

mābeyninde ergese çayın cısır 8. ile geçilüp mīşe-zār ve ağaçlıdır kırbında vāki^c olmuştır şamākiye on kıo- 9. -nağıdır ve kıara bāğılara on üç kıonağıdır ve genceye on beş kıonağıdır ba^c dehū kıa- 10. -ğıstāndır şüretde beyān olunmuştır **nev^c-i diğer rābi^c** belde-i erdebilden 11. keşişleme²⁸⁴ cānibine vāki^c olan hālecān on iki sā^c atdır el-yevm muħammed kıılı hā- 12. -n zābtındadır ve itā^c at üzeredir ve nevāhiyye-i hālḥāl ile kerkānerūd 13. ḥudūd-ı müşterekdir ve kesker ile dağı müşterekdir ve dīneçāl çayı hālḥāldan iner 14. ve hālḥāldan kıazvīne on kıonağıdır el-yevm mīr eşref afgān zābtındadır²⁸⁵ ve 15. şüretde taşvīr-i beyān olunan gerek azerbāycān ve aıruğ zemīn ve fārs ve īrā- 16. -n zemīn ve tūrān zemīn ve belḡ buḡārā ve deryā-yı muḡiṭ ve deryā-yı ḡazar ve kıa- 17. -ğıstānda sākīn lezgī ve ülke-i ḡazret-i āl-i ‘oşmān ve bağıdād-ı behişt-ābād 18. mābeynlerinde vāki^c olan memleket-i ‘acem taḡrīr şüretde vāki^c rādde çekilüp 19. bir ucı ḥudūdınıñ timūr kıapu derbendinden tağıstān kıurbından tıflīsde- 20. -n kıurı gölden ülke-i maḡmūdı ve ḡikārī tağıları kıurbından kırmān 21. şāḡdan ve ḡuveyze dāḡilinden deryā-yı muḡiṭ kenārından kıandahārīñ şarkından 22. belḡ buḡārāyı kıaṭ^c idüp deryā-yı ḡazarda tamām ḥudūd ber-mūcib şüretde 23. beyān olunmuştır allahu ‘azīmü’ş-şān ḡazretleriniñ luṭf-ı keremleriyle şevketlü

35a

1. ve ‘adāletlü pādīşāḡımız ḡazretlerine fī’l-cümle iḡsān eyleye **āmīn yā mu^c’īn nev^c** 2. **diğer ḡāmīs** şüretde taḡrīr olunan mişāl dā’ire-i ḡaṭṭ-ı istivā²⁸⁶ mişāllü miyā- 3. -nında vāki^c olan bilād-i²⁸⁷ tebrīz ve cevānib-i erba^c asında vāki^c olan nevā- 4. -ḡī²⁸⁸ ve muḡāfazasına me’mūr olanlar ve kimiñ zābtında olduḡını beyān 5. ider dā’ire-i mezkūruñ miyānında vāki^c olan bilād-ı tebrīz ve ikinci ṭabaqada 6. vāki^c olan maḡalleleri ve muḡāfazasında olanları beyān ider ber-mūcib ḡariṭa-i²⁸⁹ 7. tebrīziñ şol cānib maraḡa boḡazına varınca bir miḡdār biri tağıstān 8. ve yaylağıdır ve bir miḡdārı tebrīziñ nevāḡīsi²⁹⁰ kıaralarıdır ve şark ile belder 9. mābeyninde vāki^c olan nevāḡī-yi ḡaştrūd ve nevāḡī-yi kermerūd ve muḡāfazaları- 10. -nda fārisān bayraqlarıdır ve biribirilerine ne miḡdār mesāfe olduḡları sā- 11. -‘at-be-sā’at şüretde beyāndır ve tebrīziñ belder ile şimālī mā- 12. -beyninde vāki^c olan nevāḡī-yi serābdır tebrīze yigirmi sā^c atdır ve sirābdan erdebīle 13. on iki sā^c atdır ve belde-i erdebīliñ cevānib-i erba^c ası şāḡrā ve kıaralardır mezkūr 14. erdebīliñ ne mertebe intihā-yı serḡadd

²⁸⁴ Metinde “keşişleme” biçimindedir.

²⁸⁵ Metinde “zābtındır” biçimindedir.

²⁸⁶ Metinde “üstivā” biçimindedir.

²⁸⁷ Metinde “bālād” biçimindedir.

²⁸⁸ Metinde “nevāḡī” biçimindedir.

²⁸⁹ Metinde “ḡariṭa” biçimindedir.

²⁹⁰ Metinde “nevāḡīsi” biçimindedir.

olduđı ma' lüm ola ki bir cānib moskov kefere- 15. -si on iki sā' at kerkānerūd ve astāra ve lenger-künān ve kefrek ihtilāl-i 16. hūdūd iderler ve ol havālilerde sākin olan tālīş tā'ifeleri kendi 17. hāllerinde olmayup dā'imā ihtilāle bā' iş havādişler şüyū' ider ve tabağa-i mez- 18. -būrīn qarayıll cānib ile lodos mābeyninde nevāhiler ve zıkr olunan tālīş 19. tā'ifesi otuz biñ tūfeng-endāz piyāde olur dirler ve anıñ dađı 20. nışfi mertebesi sūnnilik iddi' ā ider cānib dađı nevāhī-yi mođān kırk biñ ova ve şā- 21. -rdır bunlar dađı moskov keferesi kızıl ağaca gelüp qal' a binā ideliden berü tabyaları 22. ğayrı vāqi' olup kefere ile mađlūt olup bir miqdārı kefereye tābi' ve bir 23. miqdārı ihtilāle bā' iş hareket idüp şöyle qalmışdır gerek mođānda sākin

35b

1. şāhseven avşar ve gerek tālīş tā'ifelerinde bir vechile emniyyet yoğdır 2. be-şart selāmdır bāhuşuş şimdi kefere hareket ideli ihtilālden hālī degillerdir 3. ve bundan başqa erdebiliñ bir cānib dağı qazvīn taraflarıdır afgān ađvāli şöyle 4. ma' lüm erdebilden qazvīn on iki qonağdır mābeyninde olan 'acem tā'ife- 5. -sinden emniyyet olunmaz erdebile göre tebrīz iç il qalmışdır ve erdebiliñ 6. cevānib-i erba'asında metānet olacak qarīb bir qal' a olmayup ve kendü dağı qal' a 7. olmayup bir şahrā-yı 'azīimde eṭrāfi açıq bir şehir olup ve dört yol ağzında 8. vāqi' ve cevānib-i erba'asında düşmen qarīb olduğundan gerek muḥāfazasına 9. ve gerek cevānib-i erba'asında olan nevāhiyyelere metānet virilmek için 10. bir qal' aya muḥtācdır bu dā'ireniñ derūnında tebrīz tađrīr olduğundan me'āl-i 11. tebrīzdir ve ne dā'ire-i cevānib-i erba'asında olan maḥallleriniñ zābiṭleri²⁹¹ ekşeri 'acem 12. tā'ifesi olduğundan ancak erdebil düşmene üç ağız qarşu olup biri 13. hālḥāl tarafı kim afgān tarafıdır ve bir dağı astāra kerkānerūd maḥalleleridir ki 14. kefere-i moskov ile tālīş mu'ayyen iderler ve bir dağı şāhseven ve mođān tā- 15. -'ifeleridir ki oldukları yirden yaylaqları bahānesine ḥurūc eylediklerinde 16. yolları erdebildir bu siyāq üzere ve nefsi-i erdebilde evliyā-yı kibā- 17. -rdan şeyḥ şafī quddise sırrahū'l-'azīz ḥazretleri medfūndır çaq ezelden berü 18. türbe-i şerīfleri ma' mūr ābādān ve cümle qapuları sīm hālīşden ve içinde 19. altūn ve gümüş kanādiller şem' dānlar ibrişim hālīçeler müzeyyendir ve içinde 20. zī-kıymet cevāhir taşlar ve mertebāniler ve fađfūriler katı çokdır ve evḳāfi için 21. vāfir qaralar tā' ayyūn eylemişler 'azīm 'imāreti var beher yevm pilāv zerde tabḥ olup 22. fuqarāya virirler ve bundan esbaq 'acem şāhları yeñi tahta cülūs eylese ol āsitā- 23. -nede gelüp kılıç kuşanırlar imiş ve 'azīm şeyler zī-kıymet ve tuḥfeler getürüp

36a

²⁹¹ Metinde "zābiṭleri" biçimindedir.

1. āsitāneye vaqf iderler imiş ol cihetden māl daḥı çok imiş ammā soñra şāh 2. taḥmās kaçan kim tebrīze gelüp bir kaç ay mekş idüp ba‘dehū qarār eyledikde erdebile 3. gelüp türbede olan altūn ve cevāhir ve gümüşe müte‘allik olanı bir tarīk ile alu- 4. -p çok bir şey kalmamışdır ve şeyḥ şāfi ḥazretleriniñ ḫuddise sırrahū türbe-i şerīfleri 5. ellerinden ḡazaben gerek a‘lā ve ednā bir şey alacaḡ murād eylese bi-emri’llah te‘ālā ol gün 6. veyā o gice elbette yā helāk olur ve yāḥūd gözleri a‘mā veyā eli ayaḡı alınur 7. bu sebebden bir kimesne bir şey almaḡa ḡādir degildir ve kıs ‘alā hazā ancaḡ şimdi yed- 8. -i islāma gireliden berü her kim bir şeyi ḡazaben aldı ise her biri bir ḡazāya giri- 9. -ftār²⁹² oldu ve ḥālā türbe-i şerīfleriniñ ḥazīnesinde şimdi mevcūd ola- 10. -n faḡfūrī zī-ḡıymet ve mertebāniler ve ibrişim ḡalı ve ḡorāsānī kebçe bī- 11. -ḡıyāsdir ve kütüb-i nefise ḡatı çoḡdır el’ān ve şāh taḥmās temessük ile qarān 12. olduḡı sīm zerden ḡayrı baḡāyā ḡalan ba‘z altūn ve gümüş ḡanādiller ve şem‘d- 13. -ānlar ve ba‘z zī-ḡıymet cevāhire ve tuḡfeye müte‘allik ḡatı vāfir şeyi ḡalmış idi anda 14. ve daḡı vāfir ibtidādan tālān olunmuş ba‘dehū her birine ḡazā gelince min ba‘d kimse 15. vaż‘-ı yed eylemedi ancaḡ şāh taḥmās qarż alduḡı cevāhir ve sīm zer beş biñ 16. kīse aḡçeye bāliḡdir dirler ve bir miḡdār ḡalmış idi bir ādem qarż-ı şer‘ī olmaḡ 17. üzerine türbelerinden istiḡrāz eylese bir ḡazāya giriftār²⁹³ olmaz diyü **beyne'n-nās** 18. **mütevātirü'l-‘ilm ‘indallah el-maḡşadü'r-rābi‘** fi-beyān şāh ‘acem min zamān şāh 19. ḡüseyn ve min taraf min taraf-ı devlet-i ‘aliyye ilā resūlihi muḡammed efendi ve taḡrīr 20. **şüret-i taḡrīr budur ki taḡrīr oldu bi-‘ināyeti’llahi te‘ālā ve tevfiḡih**²⁹⁴ ‘gurre-i muḡarrem- 21. -ül-ḡarāmda baḡdāddan ḡareket ve onuncı erba‘a ḡünü sınır-ı ‘aceme dāḡil olundu 22. baḡdād vālisi vezīr-i mükerrem ḡasan paşa ḡazretleri bizim ol tarafa me’mūriyyetimizi 23. muḡaddemā şāh cemcāh cānībine ve sınura qarīb olan kirmān şāh ḡānına taḡrīr

36b

1. istemegile ḡān-ı mezbūr tarafından miḡmāndārlik ḡizmetiyle bir ‘acem aḡası gelüp bizi 2. istiḡbāl ve i‘zāz-ı tām ile getürüp beşinci gün kirmān şāh ḡānı ittibā‘ıyla 3. istiḡbāle gelecek iken benim mātemim vardır diyü i‘tizār ve kendüsi gelmeyüp 4. ḡarındaşını üç yüz miḡdārı ḡızılbaş ile istiḡbāle göndermiş bu ḡulları 5. hemān bī-iḡtiyār dargınlık şüreti gösterüp bunlara āzār yüzinden bir 6. şevketlü ‘azametlü ḡudretlü āl-i ‘oşmān pādişāhınıñ maḡşuş elçisi ve nāme-i 7. ḡümāyūn ḡāmili olam da bu ‘ayārda bir ḡān beni istiḡbāl itmeye

²⁹² Metinde “girifdār” biçimindedir.

²⁹³ Metinde “girifdār” biçimindedir.

²⁹⁴ Yüce Allah’ın yardımı ve tevfiḡıyla.

*vallahi'l-‘azîm*²⁹⁵ 8. tâ buraya gelmedikce bir qadem ilerü varmam ve bunıñ güstâhlığını şâh cencâh cānibine 9. arz iderim diyü elime qalem devât aldıkda bir kaç atluları koşaraq hân-ı 10. mezbûra varup aḥvâli söyleyüp ‘acele ile ata bindürüp tâ yemeklige gelüp 11. bize ‘azîm i‘tizâr ve ma‘an kirmân şâha nüzûl ve beş gün mekş ve bizi serâyına 12. da‘vet ve bir miqdâr şeker peşkeşi virüp ba‘dehû maḥall-i mezbûrdan hareket ve dö- 13. -rdüncü gün **dergezîn nām qaşabaya** nüzûlümüzde mîr ‘âlim pâyesiyle aşl-ı mihmândâr 14. olmak üzere necef kulî beg nāmında bir büyük qapucı başı şâh cencâh 15. tarafından yüz kadar atlu ile gelüp bizi istikbâl ve yevmiye iki yüz elli 16. gürüşlük zaḥîre virilmek üzere fermân getirüp iki gün mekşden 17. sonra dördüncü gün dârü'l-mülk-i qadîmleri olan **hemedân şehrine nüzûl** 18. ve ḥâkimi olan kelb ‘alî hân bi'n-nefs kendüsi altı yüz kadar atlu ve piyâde 19. ile üç sâ‘at miqdârı bizi istikbâl ve bir vasî‘ serâya qondurup 20. üç gün ziyâfetden sonra yine hareket ve toğrı yollarında çendân âbândânlık 21. olmamağıla sađa ve sola şaparaq yigirmi günlük yolu güçile kırk günde kaç‘ 22. mesken-i şâhân selef olan **qazvîn şehrine** vâsıl ve üç tûğlü pâyesinde 23. olan ḥâkimi ṭahmâs hân biñ kadar piyâde ve süvârî ve nây kürre-nâyi ve tûfeng

37a

1. ve küçük toplar şenlikleriyle bizi istikbâl ve bir vasî‘ serâya qondurup 2. beş gün mekş ve ikrâm ve ziyâfetler idüp andan dağı hareket idüp memleketinde 3. vâqi‘ **ṭahrân nām qaşaba ki** ol vaqtde şâh cencâhıñ maqarrı idi ol cānibe 4. müteveccih ve beşinci gün vuşûl ve eṣnâ-yı vuşûlda rüstem hân nāmında bir vez- 5. -îri üç biñ kadar atlu ve piyâde ile ‘âdetleri üzere vâfir şenlik ve âlâylar 6. ile iki sâ‘at miqdârı mesâfede bizi istikbâl ve götürüp bir bâğçeli 7. ve ḥavzlı vâsi‘ serâya qondurup ve şâh kendü âlât-ı maṭbahını ‘amelesini 8. göndürüp altûn ve gümüş taqımlarıyla üç gün üç gice ziyâfet ve bizi ağır- 9. -layup gittikleri eṣnâda yigirmi altûn ve elli zirâ‘ şandal ser-kârlarına ve seksen 10. altun dağı yanında olan ‘amelelerine baḥş idüp üç günden sonra ‘amele ve âlâtını 11. götürüp biz kendü maṭbahımızı qaynadup eglenürken toquzuncı gün i‘timâd- 12. -ü'd-devle ki vezîr-i a‘zamları maqâmındadır bizi kendü serâyına da‘vet idüp vâ[r]- 13. -dığımızda bizi gördüği gibi kıyâm ve istikbâl ile odanıñ nişfina dek 14. gelüp tekrâr yerine oturdu bizi yanına alup hoş geldiñ beş geldinden 15. sonra şâhib-i devlet efendimiz ḥazretleriniñ mektûblarını taleb eyledi ümmîd bizim 16. elçilik ile ol ṭarafa varmamızdan bunlara ‘azîm ḥavfa ve ḥaşyete düşüp çünkü 17. memleketleriniñ niżâmı perişân ve bir kaç ṭarafdan hücum-ı a‘dâ ile aḥvâlleri yama- 18. -n olmağıla güyâ ki biz bunlara sınura qarîb bir kaç sancaqlık yer

²⁹⁵ Yüce Allah’a yemin ile.

talebine yâ dahı 19. ğayrı teklîflere gelmiş olavuz diyü bizden muqaddem müşâvereler idüp 20. ğâh revânı ve ğâh kerkük tarafından olan maħalleleri virmek üzere taşmîm 21. idüp velâkin bir kâlîba ifrâğ idemeyüp bir az hedâyâ ile bir elçi göndermek 22. üzere karar virmişler bizim geleceğimizi istimâc eylediklerinde te'ħîr idüp baħalım 23. ne huşûşâ gelmiştir diyü māddeye vâkıf olmağ için vezîr bizi da' vet idüp

37b

1. bir hoş şöhbete şürü' olunmağsızın mektüb talep eyledi bendeñiz ise 2. anlarıñ bu müşâvere ve ħavf ve ħaşyet ve mübtezel olduklarını muqaddem defa'â- 3. -tıyla ħaber alup her huşûşlarına gereği gibi vuķûf-ı taħşîl itmiş idim şâhib-i 4. devlet mektübünü bile götürmeyüp ħasan paşa bendeleriniñ ketħudâsınıñ 5. mektüblarını götürmiş idim mektüb talep eylediği gibi mezbûr mektübları 6. virdim açup bağdığda bu ħasan paşanın mektüblarıdır ħanı vezîr-i a'zam 7. mektübları diyü tîz tîz su'al eyledikte ben dahı ħânım nâme-i ħümâyûndan muqaddem 8. vezîr-i a'zam mektüblarını saña virmek devlet-i 'aliyyeniñ dâb ve kânûnına muġâ- 9. -yirdir beni şevketlü 'azametlü celâdetlü pâdişâh-ı 'âlem-penâh ħazretleri şâh 10. cemcâh tarafına göndermiştir ibtidâ varır aña buluşur ve emânet-i kübrâyı olan 11. nâme-i ħümâyûn şevket-i mağrûnı teslîm iderim andan soñra vezîr-i a'zamdan saña olan 12. mektübü virürem didiğimde hemân iki ellerini dizine urup hoş imdi 13. rızâ ħağķıñızdır biz allaha şığınuruz siziñ evvelde bu niyyetiñiz var idi şimdi geldi 14. zühûr eyledi didi ħânım niyyetimiz nedir didiğimde muqaddemâ vezîr-i a'zam 'alî paşa 15. ħünkâr ħazretlerini zür ile taħrîk ve vâradînden soñra bizim üzerimize gelecek 16. oldılar ammâ allahu te'âlânıñ rızâsı yoğ imiş vâradîn ma'rokesinde şehîd 17. oldu ħaldı didiğimde ħânım bunu size kim söyledi ve kimden işitdiñiz didim 18. ol zamân bizim revân ħânı yazmışıdı didi ben dahı ħânım seniñ şâh 19. ile tenhâda esrâr ve umûr-ı memlekete dâ'ir söyleşdüğini revân ħânı bilür mi didim 20. ħayır bilmez didi yâ bizim vezîrimiz ħünkâr ħazretleriyle tenhâda mükâleme²⁹⁶ eylediği esrâra 21. nice vâkıf olup size yazdı kizb idüp yabâna söylemiş 'âķıl olan 22. bu mağûle ħalıtıyyâta ne i'timâd idüp vücûd virmez bundan ħať'-ı nazar cennet-mekân fir- 23. -devs-âşiyân ğâzî sulţân murâd ħân 'aleyhi'r-raħmetü ve'l-ġufrân²⁹⁷ ħazretleriniñ

38a

1. 'ahdnâme-i ħümâyûnında bu âna gelince tamâm seksen beş senedir ve ħâlâ yedinci pâdişâ- 2. -h-ı 'azîmü's-şândır bunlarıñ yerinde aşlâ şulħ şalâħa muġâyir üzeriñize sū'ikaşd

²⁹⁶ Metinde "mükâmele" biçimindedir.

²⁹⁷ Allah'ın rahmeti ve bağışlaması onun üzerine olsun.

3. olmayup da böyle ‘ākıl kāmīl ve dīn-dār fāzıl ve ‘ākıbet-endiř ve ıarafınıñ rā- 4. -ıatı ve ‘acize mesākīnīñ istiřāıatı melıūz-ı tab‘-ı hūmāyūnları olan pādīřāh-ı 5. ‘ālem-penāh re‘āyā-perver bu kār-ı nā-be-hencārı irtikāb ider mi ııuřūřā ol silsile-i 6. ‘aliyye rub‘-ı meskūnda beř yūz seneden berū řecā‘at ile řöhret-řı‘ār olan 7. āl-i ‘ořmān evlād-ı emcedleridir ve tıĝ-zenlik ile meřhūr ‘ālemiyāndır siziñ bu 8. periřānlıĝınıñda sū’iķařd ile zebūn-bařanlıķ itmek řān-ı řecā‘atlerine lāyık mı 9. ve bundan ķat‘-ı nařar benim getürdiğim nāme-i hūmāyūnıñ maźmūn-ı meymenet-i maķrūnı efvā- 10. -ıdan mesmū‘ nız olup cüz’i ve küllī taıřıl vukūf eyledigiñiz var mı yāıūd etbā- 11. -‘ mızdan istiııbār ile bir nesne ĝuřına diñer olmuř mıdır yoķ diyü ķasem eyledi pek 12. ma‘ķūl bu daıı řöyle ııursun evvelā bizim řevketlü ‘ařametlü ķudretlü pādīřā- 13. -ıımız *e‘azza’llahu enřārahı*²⁹⁸ ĝazretleriniñ rikāb-ı hūmāyūnlarından münba‘iř olan elçiler- 14. -i yūz mesāfe-i ba‘ıdden gelmiř ve el-yevm size müsāfiriz ve siz bu devletiñ 15. i‘timādü'd-devlesi bulundıñız ĝall ü ‘aııd ve meřāliıı-i umūr siziñ eliñizdedir ve bi'l-cümle 16. mükālememiz siziñle olsa gerekdir henüz ĝörüşüldi ĝāl ve ĝāıır řorılıp 17. bir miııdār āfāķi řöhbet olunmaııızın mu‘āııeze yolında bu münāķařa meclis-i 18. evveliñ sözi midir eger bunda ĝarař ve murādıñız var ise ādāb-ı münāřara ķā- 19. -‘ıdesi üzere siziñle mükāleme idelim didiĝimde biz ādāb-ı münāřara nedir bilmem diyü 20. cevāb virdiĝinde řimden řoñra ben seniñle mükāleme itmem ve meclisine gelmem beni řevketlü 21. ‘ařametlü ķudretlü pādīřāıımız *e‘azza’llahu enřārahı*²⁹⁹ ĝazretleri řāh cemcāh cenāblarına 22. ĝöndermiřlerdir varır anlar ile mükāleme iderim at ĝāzır itsünler ķonaĝa 23. giderim diyü ĝareket üzere iken hemān řııķı-ı evvel defterdārı ve re’iři

38b

1. yanıma gelüp beni ııutup luıf idiñ kerem idiñ murādları ol degildir 2. sehv eyledi ma‘zūr buyuruñ diyerek bizi alııoyup ĝı‘ānende ve sāzende 3. gelüp müsikī faşlına başlayup ve ara yerde āfāķi řı‘r şöhbetleri daıı olup 4. ammā benim tabi‘atım çendān aııılmayup ıav‘an ve kerhen su‘allerine cevāb virerek 5. ıa‘ām gelüp yinmege başlayup ammā veziri kemāl-i infı‘ālinde sürıı-ser iken 6. sürıı-rū olup çendān muřāııibine taşaddi idemeyüp ıa‘ām āııir şerbetler 7. iıılüp yinüp ķonaĝıma geldiĝimde irtesi ĝün tezkere taıırır ve ‘ařim niyāz ile 8. miıımāndārı ve ķapucılar ketııudāsını ĝönderüp birāderim ķulların bizden istiřā- 9. -n ile da‘vet idüp biz daıı izin virüp vardiĝında nemçe kıyām idü- 10. -p birāderi yanına alup ve bir az hedāya ‘arız idüp elçi efendiyi dünki ĝün 11. rencide itdik bize ĝāıır-mānde oldılar

²⁹⁸ Allah onun yardımcılarını yüceltsin, aziz kılsın.

²⁹⁹ Allah onun yardımcılarını yüceltsin, aziz kılsın.

ben iki aylık vezîrem lisân-ı devleti 12. bir hoş bilmem kerem ile bizi barışdır taqşîrâtımı
‘afv itsünler diyü vâfir i’ tiz- 13. -ār idüp bize dağı yigirmi otuz tabak şeker ve bir kaç tabla
meyve göndermiş 14. vuşulımıñ on beşinci güninde şâh tarafından yevmiyye-i maşraf-ı
bahâ olmak üze- 15. -re tarafımıza beş yüz tümen aqçe gönderdiler ki bizim hisâb üzere on
iki 16. kîse üç yüz otuz üç ğurüş ider otuz kadar kızılbaş ile kapucılar kethüdâ- 17. -sı
getürüp qahve ve şerbet ve buğür ikrâmından soñra elli ‘aded tûralı 18. altün ile bir çuqa
ve bir qumâş kendüye ve yüz ‘aded altün dağı etbâ‘ına virü- 19. -p gönderdim on altıncı
ahad günü nâme-i hümâyûnı getürmek üzere şâh 20. bizi meclisine da‘vet idüp biz dağı var
quvvet-i bâzûya getürüp nâmûs-ı 21. devlet-i ‘aliyyeye lâyıq ta‘azzum ve ikrâm ve vech-i
ahsen olmak üzere taht-ı revânı ter- 22. -tîb ve nâme-i hümâyûnı üzerine vaz idüp on iki
‘arabî ‘akkâm libâs-ı 23. maşşûseleriyle ve sekiz mülebbes çuqa-dâr taht-ı revânıñ etrafını
dâ’iren-mâdâr

39a

1. ihâta ve önünce yedekler ve ‘aķibinde biz ve etbâ‘ımız tertîb ile yürüyerek tâ şâ- 2. -hıñ
oturduğı çâr-bâĝıñ hânesine dek varup üçüncü kapuda inüp 3. ve nâme-i hümâyûnı başımız
berâberî elimizde tutup kapudan içerü girdigimizde 4. meger şâh qarşuda oturur imiş
yemîn yesârında üç biñ kadar sürh- 5. -serân mükemmel silâhlarıyla kıyâm üzere ve on
kadar vüzerâ ve beglerbegiler ve otuz 6. kadar ricâl-i devleti var bâb-ı menâşıbı ku‘üd
üzere olup biz bunlarıñ 7. ortasından hürâmân-ı refâr ile başda kafesi destâr ve arqada
semmûr-ı 8. erkân kürki ve elimde nâme-i hümâyûn âheste âheste yürüyerek şâhıñ 9.
oturduğı şuffeniñ tâ önüne varup benim ile şâhıñ mâbeyni hemân bir 10. zirâ‘ qaldıqda saĝ
elime nâme-i hümâyûnı bâlâ tutup şol elimle de‘b-i meclis-i 11. mülükâne üzere temennâ
iderek *es-selâmü ‘aleyküm*³⁰⁰ *e‘ûzu billahi mine’s-şeytân- 12. -i’r-racîm bismillahi’r-
rahmani’r-raħîm*³⁰¹ *hazâ kitâbuna yentüku ‘aleyküm bi’l-ħak*³⁰² hâlâ fermân- 13. -fermâ-yı
memâlik-i ‘oşmânî sultânü’l-berreyn ve ħaķanü’l-baħreyn şânî-yi iskender-i 14. zül-
karneyn ħâdimü’l-ħaremeynü’s-şerîfeyn sultân ibnü’s-sultân ibnü’s-sultâ- 15. -n şevketlü
‘azametlü qudretlü mehâbetlü es-sultân ahmed ħân ğâzî *e‘azza’llahu* 16. *eñşârahu*³⁰³
ħazretleriniñ nâme-i hümâyûn meymenet-i maqrûn şevket-meşhûnlarıdır³⁰⁴ 17. şâh cemcâh
hürşîd külâh ħazretleriniñ ħuzûr-ı sa‘âdetlerine çok selâm 18. ihdâ ve ħâtır-ı şerîflerin su‘âl

³⁰⁰ Allah’ın selamı üzerinize olsun!

³⁰¹ Kovulmuş şeytanın şerrinden Allah’a sığınırım. Esirgeyen ve bağışlayan Allah’ın adı ile (başlamak).

³⁰² Bu, size doğruyu söyleyen mektubumuzdur.

³⁰³ Allah onun yardımcılarını yüceltsin, aziz kılsın.

³⁰⁴ Metinde “şevket-meşhûnlarıdır” biçimindedir.

iderler diyü ezān perdesinde bülend-āvāz 19. ile söyledim ben bu kelimātı kırā 'at³⁰⁵ üzere edā ider iken i' timādü'd-devle sağ 20. tarafımda benim ile berāber turur idi iki def' a nāme-i hümāyūn almağa teveccüh eyledi 21. ben iltifāt itmedim bir def' a dağı şāh kendüleri bi'n-nefs almağa meyl idüp 22. ammā bu kulları taqrīrin tamām itmedikce kaç' ā bir tarafa bakmadım sözümi tamām 23. itdikden sonra şāhıñ üçünci def' a meylinde nāme-i hümāyūnı iki eliyle alup

39b

1. ve öpüp başım üzerine koyup şāha şunduğda dizi üzere kalķu- 2. -p nāme-i hümāyūnı iki eliyle alup ve öpüp başı üzerine koyup ve elinde 3. tutup ba' dehū kızlar ağasına işāret idüp ol dağı şāhıñ elinden alu- 4. -p ve öpüp başı üzerine koyup elinde tutdı şāh baña oturuñ 5. diyü emr eyledi bendeñiz te'eddüb idüp oturmadım tekrār emr eyledi yine o- 6. - turmayınca çapucılar kethüdāsı kolımdan tutup zūr ile ku'ūd itdürdi 7. ibtidā ki su'ālī şevketlü hünkār hazretleri ne 'ālemedir dimāğları çağ mıdır 8. ya' nī mizācları eyü midir hālā istānbül serāyında mı otururlar didiklerinde 9. ben dağı belī şāhım *el-ḥamdü'līllahi ve te'ālā*³⁰⁶ vücūd-ı şerīfleri şihhat ve 'āfiyetleri üzere- 10. -dir mizācları gāyet de a' lā ve maḳarr-ı salṭanatlarında istirāhat üzeredirler diyü cevāb 11. virdim vezīr-i a' zāmina fārisice benim ismim şordı ben dağı şāhım *ism-i ferā ez-men* 12. *pūrs*³⁰⁷ ya' nī adımı baña şor dürrīyem elçi-i şeh-i rūmam *herçi fermān-ı şān* 13. *būd hühem*³⁰⁸ ya' nī ben dürrīyem ve pā[di]şāh-ı rūm hazretleriniñ elçisiyem her ne kim anlar 14. baña fermān itmişdir anı icrā eylesem gerekdir didigim gibi hāy elçi efendi sen hoş 15. geldiñ şafā getürdiñ yollarda çok zahmet çekdüñ mi diyü fārisice bir kaç 16. su'ālleri eyledi ben dağı iktizāsına göre fārisice cevābların virdim sonra 17. götürüñ yerinde otursun diyü fermān eyledi ben dağı iktizāsına göre 18. eyledikde çapucılar kethüdāsı buyuruñ diyü beni kaldurup şāhıñ muḳābele- 19. - sinde oturan vüzerānıñ yanına götürüp ikinci vezīriñ alt yanında 20. yer gösterüp ve önüme bir kaç tabaḳ şekerler koyup biz dağı şeker yemege başlayup 21. ve şāhıñ nazarı ve teveccühi dā'im benden yaña vezīri ile bir az beni söyleşdiler ammā ne 22. didiklerin işitmedim ancak važ' larından maḳzūziyyet-i inbisāt tırāş eyledim ve tekrār 23. yine karşusına beni taleb eyledi çapucılar kethüdāsı koltuğuma girüp kaldurup

40a

³⁰⁵ Metinde "kırāt" biçimindedir.

³⁰⁶ Yüce Allah'a hamd olsun!

³⁰⁷ Onun yüce ismini benden sordular.

³⁰⁸ Ne zaman ki onun yüce fermanı oldu.

1. huzūrına getürdi ayak üzerinde bize istānbūldan çıkalı ne kadar müddetdi- 2. -r bağdāda kaç ayda geldiñ ne miqdār mekş eylediñ bağdādıñ çıkalı çok zamā- 3. -n oldı mı ve şevketlü hünkār seniñ ile bağdād vālisine nevāziş-nāme gönder- 4. -di mi hasan paşa hūb ādemdir ben anıñ hem-civārlığından rāzī ve hoşnūdam 5. meşhedine varan bizim züvvārlarımız çok ri'āyet ider her vechile yahşi kişidir 6. diyü vāfir şenāsın eyledi ben dağı bi'l-cümle münāsebeti münāsebeti ile vech-i ma'kūl 7. üzere cevāblar virdim tekrār qarşuda yerime getürdiler şāh kendü önünde- 8. -ki şekerden maşşūş ikrāmen bize bir az şeker dağı gönderdi iki def'a altūn 9. ibriķ ile çay şerbeti ve qahve getürdiler içdim soñra sāde naķāre faşlına 10. başlayup ta'ām-ı simāti³⁰⁹ döşendi ta'āmdan soñra bize maşşūş qahve 11. gelüp içilüp andan soñra kalkup oturdığım yerden vedā' ve binüp 12. hānemize gelüp bir hefteden soñra vezir-i a'zamı bizi tekrār da'vet idüp 13. biz dağı devletlü şadr-ı 'ālī kullarınıñ mektüb-ı merğūbların ma'an alup yine 14. ādāb-ı küllī ve niżām-ı 'oşmānī üzere varup meclislerine duhūlümde i'timādü'd-de- 15. -vle beni gördügi gibi yerinden kıyām ve odanıñ nişfina dek istiķbāl idüp 16. bize kendü yanında yer gösterüp ve mektüb-ı şerifi ta'zīm ve tekrīm ile öpüp 17. yedine virüp ol dağı alup öpüp başı ucına kodı bize çay 18. şerbeti ve şekerler getürdiler şöhbete başlanup gāh türkī gāh fārisī eş'ārlar 19. okunuraķ ve gāh istānbūl ve sā'ir memālik-i maħrūseniñ āb ve havā ve 20. le'āfet-i nezāfeti su'āl ve iktizāsına³¹⁰ göre cevāblar virerek ve ol meclisde 21. vāfir şu'arā ve erbāb-ı ma'ārifden kimseler var idi **el-ħamdüli'llahi ve te'ālā**³¹¹ cümlesi taħşin-i 22. belig idüp rūm-ı behcet rūsūmda meger bu mertebe fārisī zāt var imiş 23. diyü gıyābımda sitāyiş itmişler soñra hānendeler mūsikī faşlına başlayup

40b

1. ba' dehū ta'ām gelüp ve qahve ve şerbetler içilüp kalkdıķda bize bez donatmış 2. altūn rahtlı at peşkeş idüp ammā rikāb kara timür ve rahtı pirinçden 3. olup taħmīnen üzerinde on beş mişķāl altūn olup vesā'ir bisā- 4. -tı dağı mecmū'ı kaplı imiş bisātı dağı aña göre binüp konağıma geldikde elli 5. kadar kızılbaş mīr-āhūr ve rikāb-dār³¹² ve celāv-dār nāmında bile koşulup yine bu- 6. -nlara kırķ 'aded sikke-i ħasene ve bir kaç zirā' şandal virüp gönderüp 7. kendü 'ālemimizde mekş üzere iken meger şāh biz varduğımızda ısfāhāna menzil 8. ile ādem irsāl ve bizim ile hem-şöhbet olmaķ için erbāb-ı ma'āriflerinden muħammed 9. zekī ve aķā nūr ekşir ve mesrūr ve **merķāş ve 'ālī naķi ve**

³⁰⁹ Metinde "sümāti" biçimindedir.

³¹⁰ Metinde "ikzāsına" biçimindedir.

³¹¹ Yüce Allah'a hamd olsun!

³¹² Metinde "rikeb-dār" biçimindedir.

muhammed nakî altı nefer kimesne 10. ve bir kaç h^vānende ve sāzende getürdüp yanımıza ta' yīn eylediler ekser evkāt 11. anlar ile şöhet idüp eglenürdik muḳaddem gönderdikleri aḳçe yevmiyye ḥisābı 12. üzere tamām olduḳda tekrār yine ṣāh tarafından dört yüz tümen aḳçe ki on 13. üç kīse ve yüz altmış ḡurūṣ ider maṣraf bahāsı gelüp ve bir kaç günde- 14. -n ṣoñra ṣāh yine bizi meclisine da' vet idüp vardığımızda nāme-i hümāyūnīñ 15. maẓmūnını ve mūcibince memleketlerine taḥrīr eyledikleri fermānları taḳrīrden ṣoñra 16. yine muḳaddemā oturduğım maḳāmda oturup ekl-i sūkker ve nūṣ iṣrābdan³¹³ ṣoñra 17. bizi ḳarṣusına getürüp ḥāṭırımız su'ālden ṣoñra ḳonaḡıñızdan maḥzū- 18. -z mısız didikde belī ṣāhım her vechile maḥzūzam *el-ḥamdüli'llah*³¹⁴ zevḳimiz vardır didikde 19. āyā ṣimdi ḥūnkār ḥazretleri maḳarr-ı salṭanatlarında eglenürler mi yoḡsa ṣayd ṣikār 20. iderler mi ḡayır ṣāhım itmezler ṣikār-ı kūh daḡı itmezler mi didiklerinde ṣikār-ı ṣūkūh 21. iderler didim güldiler yā anlarıñ vālid-i mācidleri ve birāder-i emcedleri ṣayd ve ṣikā- 22. -ra mā'iller idi bunlar niḳūn itmezler ḡuṣūṣā ṣayd ve ṣikār mülūk-ı 'izā- 23. -mīñ ṣānındandır gerek idi ideler bu ḳulları cevāb virdim ki ṣāhım bizim ṣev-

41a

1. ṣevketlü pādīṣāhımız ṣeh-zādeliginde taḡṣīl-i mu'ārefe ḡāyet sa'y idüp 2. ḡuṣūṣā tevārīḡe ve mülūk-ı eslāfīñ āṣārına ḡaylī tettebbu'ları var idi 3. bir gün tevārīḡ mütālā' a ider iken bu maḡalle gelmiş ki nūṣu'r-revān-ı 'ādil bū- 4. -zürce mehr ḡakīme su'āl eylemiş ki re'āyā ve ahālīnīñ ḳulūbını ṣayd itmek fi'l-cümle 5. ṣaydlardan lezīzdir ve āḡiretde intifā'ı ziyādedir dimiş bu keyfiyyete vāḳıf 6. olduḡdan ṣoñra kendü kendüye 'ahd-i yemīn itmiş ki eger ḡaḳḳ te'ālā taḡt-ı 'ālī taḡt-ı 7. 'oṣmānīde cülūs itmek müyesser ider ise ḳaṭ'ā ṣayd ve ṣikār hevāsında o- 8. -lmayup re'āyā ve ahālīnīñ ta'mīr-i ḳulūb ve teraḳḳiyye-i aḡvālleri ile muḳayyed olayım diyü 9. derūnında cenāb-ı bārī ile 'ahd-i mīṣāḳ itmiş ṣimdi ol 'ahde vefā ile dā'im 10. niyyet-i ṣādıḳları celb-i ḳulūb-ı re'āyā ve ahālīdir ol cihetden ṣayd ve ṣikā- 11. -ra ḳaṭ'ā meyl ve raḡbetleri bu ḳadar didigimde ḡāyet pesend ve istiḡsān 12. idüp yā evḳātlarını ne ile ḡüzārān iderler eglenmeleri nedir diyü su'āl eyledi- 13. -kde ben daḡı ṣāhım heftede iki gün ḳubbe-i 'ālī dīvānı vardır 'umūmen 14. vüzerā ve 'ulemā ve ricāl-i devlet varup meṣāliḡ-i nāsı görürler ve iki gün daḡı 15. ḡāliyā müceddeden ebnā ve iḡyā buyurduḳları kitāb-ḡāneye teṣrīf ve ṣeyḡü'l-islām ve 16. ṣadrey-ni muḡteremeyn vesā'ir 'ulemā cem' olup tefsīr-i ṣerīf ve eḡādīṣ-i nebeviyye 17. müzākere olunup kendüleri ḳafes ardından istimā' ve mütelezziz ve müstefid o- 18. -lurlar didim yā ḳuṣūr günleri ne ile

³¹³ Metinde "iṣrābdan" biçimindedir.

³¹⁴ Allah'a hamd olsun!

geçirirler diyü şorınca ben daḥı şāhım cum‘a 19. gün mü’minler bayramıdır ābdest alup
kuşlık vaḥti cāmī‘e varup 20. işrāk ve zuḥāyı kı lup şoñra cum‘ ayı cemā‘at ile edādan şoñra
iki sā‘at 21. mīḳdārı vā‘iz efendi efendiniñ nuşḥ ve pendini istimā‘dan şoñra yine 22.
maḳarr-ı sa‘ādetlerine gelürler yā kuşūr iki gün ne ile eglenürler didiginde 23. ben daḥı
şāhım yevm-i sebt vüzerā da‘vet idüp umūra³¹⁵ müte‘allik ne ḳadar

41b

1. meşālih ve ḥall ve ‘aḳd-i memleket³¹⁶ var ise ḥuzūr-ı hümāyūna arz ve müzākere 2.
olunup iḳtizāsına göre ḥitāmın virürler yevm-i çehār-şenbih ‘ale’ş-şabāḥ 3. edā-yı şalāt ve
evrādından şoñra rikāb-ı hümāyūnında olan tīr-endāz ve 4. tūfeng-endāzlar cem‘ olup
vaḳtül-zuḥra dek anları seyr ve kendüleri 5. daḥı bir miḳdār tīr-endāzlık ve tūfeng-bāzlık
idüp nişānı uranlara 6. baḥşişler iḥsān iderler ba‘de’z-zuḥra silāḥ-şorlar meydāna çıkup 7.
cirīd-bāzlık ve nīze-endāzlık idüp anı seyr iderler didigimde ḡāyetile istiḥsā- 8. -n ve beni
vezīrine medḥ idüp döndi baña didi ki elçi efendi bu diyāra 9. kim gelüpdür ne benim
günümde ve ne babam gününde ya‘nī hiç gelmeyüpdür seni ḥünkār 10. ḥāzretleri intiḥāb
idüp gönderdi didiklerinde ḥayır şāhım ben ne gedāyam 11. devlet-i ‘aliyyeniñ söz şāhibi
erbāb-ı ma‘ārifden öyle vücūd-ı kāmilleri 12. vardır ki ben anlarıñ destini būs idüp
ḥuzūrlarında ḳu‘ūd itmege ḳādir 13. degilem didigimde ḥāy ḥāy öyle dime ben bilürem
vallahi vallahi ḥünkār ḥāzretleri 14. beni sever ve seni intiḥāb idüp tekrār seni gönderüpdür
mu‘ammer olsunlar 15. taḥḳīḳ itdim ki ḥünkār ḥāzretleri beni çok sevdiklerinden seni baña
gönder- 16. -mişler siziñ geldüñizden ḡāyet maḥzūz oldım ben ednā-yı rūmda böyle 17.
fārisiden görmedim ve işitmedim ḥoş geldiñ yüz başageldiñ şafā 18. getürdiñ diyü
nevāzişler idüp tekrār beni maḳāmıma gönderüp sükker 19. ve işrābdan³¹⁷ şoñra simāḥ³¹⁸
döşenüp sāde naḳāreye başlayup āḥir oldu- 20. -ḳdan şoñra binüp ḳonaḡımıza geldik bir
ḳaç günden şoñra nevrūz-ı sulṫānī 21. ḥulūl idüp anlara nevrūza ḡāyet i‘tibār ve ‘id-i ekber
diyü tesmiyye idüpdür 22. ‘id-i ramāzān ve ‘id-i azḥādan ḥāşā mūkerrem ve eşref olmaḳ
üzere i‘tibār 23. iderler ḳanḡı ayda vāḳī‘ olur ise ol ayıñ nihāyetine dek bir işe el ur-

42a

1. -mayup tāze cedīd libāslar ile kendülerini zeyn idüp şeb rūz zevḳ 2. ve şevḳ ile a‘lā ve
ednā zūkūr ināş ve nisvān şıbyānı sürür ve şād-mā- 3. -nlık iderler ibtidā taḥvīl-i şems
şā‘atında bi’l-cümle vüzerā ve a‘yān-ı devleti şāhıñ 4. meclisine da‘vet ve ḥāzır ve şāhıñ

³¹⁵ Metinde “ümūra” biçimindedir.

³¹⁶ Metinde “memlek” biçimindedir.

³¹⁷ Metinde “işrābdan” biçimindedir.

³¹⁸ Metinde “sümāḥ” biçimindedir.

öñine beş yüz biñ miqdârı meskûk 5. altun qorlar şâh dağı eliyle ol altünü qarışdurup bir kabza alup ibtidâ 6. i' timâdü'd-devleye virüp soñra bi'l-cümle hużzâr-ı meclise tevzi' idüp şâhıñ 7. eli toqınmışdır diyü halk biribirilerine zu' m-ı bātıllarınca teberrük diyü ihdâ iderler bu 8. kuluñuzu taḥvîl gicesi da' vet itdiler i' tizâr idüp gitdim irtesi gün âdem 9. gelüp tekrâr da' vet eylediler vardığımda gördüm ki yine ikrâm ve hoş geldiñ 10. didikde soñra yine hünkâr ḥazretleri ne ' âlemedir hemân istânbûlda mı eglenür- 11. -ler yoḥsa beşer ve onar konaḫ ba' z şehlere geşt ü güzâr ve seyr ü sülük 12. iderler mi diyü su'âl eyledikde ben dağı şâhım geşt ü güzâr buyurdıñız ne ma' nâ- 13. -yadır didikde buyurdılar ki ba' z diyârıñ âbı ve ba' zınıñ meyvesi eyü olur 14. ol cihet ile varmazlar mı didi ben dağı şâhım varmazlar didim niçün didi 15. anıñçün varmazlar ki bizim istânbûl cenâb-ı bâriniñ tecellisine mazhar olmuş 16. zübde-i pây-i taḫt mülük-ı ' âlemde cennetden mâ' adâ ' âlem-i dünyâyâ iḥsân oluna- 17. -n âb ve havâ ve leṭâfet ve nezâfet ve sebze-zâr ve cüy-bâr ve deşt küh-sâr 18. ve mesîre-gân huşuşâ mecma' ü'l-baḫreyniñ iki cânibinde olan sâhil-ḥâne-i 19. zibâlar ki bâğ-ı iremde bir kıt' a belki firdevs-i berînden numunedir ol maḫâm-ı 20. feraḫ-fezâlarıñ güne-güne zevḫ ve şafâ ve leṭâfet ve âb havâsı maḫsûd 21. ve ğıbta-i benî âdem iken anları bırağup âḫir diyâra gitmek ta' zib-i ḥayvân-ı 22. bilâ-fâ'ide degil midir didiğimde istânbûl güzel şehr midir diyü şordı 23. ben dağı bildiği[me] göre çeyrek sâ' at miqdârı istânbûlñ enderün ve bîrün

42b

1. ve eṭrâf-ı cevânibinde olan mesâcid ve menâyir bâlâ ve medâris a' lâ ve âyîne-i 2. ' ibret-nümâlar huşuşâ serây-ı cedid ' âmire-i sultâniniñ ṭâḫ ve revâḫ ve qaşr-ı 3. hümâyün ve ḥâş bâğçe ve sırça serây olan tekellüfât ve izḥâr ve eşcâr günâ- 4. -gün ve servistân ve ḥıyâbân³¹⁹ ve serây bîrünü mevki'inde olan keyfiyyât 5. ve ḥâlât ve eşrafı gereği gibi taḫrîrden soñra netîce-i ḥânedân pâdişâh-ı âl-i 6. ' oşmân-ı şâhân hind ve özbek ğıbta eyleseler aceb degildir cihânda bu sevâd-ı ' azîme kim 7. mâlik olmuşdır mülük içre kime maḫşûşdır bu ḫıṭta-i vâlâdır bunıñ vaşşâ- 8. -fında mecmû' -ı ḥâlâtı müberrâdır

[zi ' aşk-ı nâ-tamâm-i mâ cemâl-i yâr müstağnî est]

bi âb u reng ü ḥâl u ḫaṭṭ, çi ḥâcet rüy-i zibâ râ²⁰

9. diyü ḫatm-ı kelâm eyledigimde ḡayretinden bizim ısfahân dağı ḡâyet ḥûb ve merḡü- 10. -bdır didikde ben dağı

istanbul didem ısfahân şinidem

³¹⁹ Metinde “ḥıyâbân” biçimindedir.

³²⁰ Hafız-ı Şirâzî: Sevgilinin cemali muhtaç mı yarım yamalak aşkımıza? Ne hacet bene, راستی‌ا، allıḡa, yüz güzel olunca.

şinidem key buved 11. *mānend-i dīden dīdem*³²¹

andan şoñra bir az tefekkür idüp yine hünkār hazretlerini ben ço- 12. -k severim ya' nī şol mertebe ki muhābbetleri qalbimden çıkmaz ekşer evqāt derün 13. hāliyle müşāhede iderim 'acebā anlar dañı bizi severler mi ve muhābbetleri bizim kadar va- 14. -r mıdır sen nice bilürsün didikde vāllahi şāhim elbette qalbden qalbe yol vardır

bi 15. *çeşm-i zāhir eger temāşā nīst*

*nebeste est kesī şāh-rāh-ı dilhā rā*³²²

zāhir göziyle 16. baqmaq mümkün degil ise gönüller şāh-rāhını kimse bağlamağa qādir degildir elbette qalb 17. göziyle biribiriñüzi müşāhede buyurursız didim çünkü cenāb-ı sa' ādetiñiz bu mertebe 18. seversiz anlar dañı sizi severler eger sevmeyeler idi beni size göndermezler idi 19. ve nāme-i hümāyūnda dostluq 'arz idüp bu kadar zamāndan beri bir mektübiñiz gelmed- 20. -i ahvāliñizden haber alamadıq diyü yazmazlar idi lākin şāh-rāhı maḥallī ile irād 21. eyledigimde gāyet maḥzūz olup ne güzel ibhām eyledi diyü vezirine sö- 22. -ylemedi şoñra bizi maqāmımıza götürüp yine 'ādetleri üzere sāzende ve h'ānende 23. gelüp ta' ām döşenüp yedikden şoñra i' timādü'd-devle haber göndermiş ki bir

43a

1. elçi techiz idüp kendüleri ile refik olmak üzereyiz ve nāme-i hümāyūniñ cevā- 2. -bını aña yazar viririz kendüleri tehī giderler zirā bizim muqaddemā gönderdigimiz rüstem 3. hān ile olan nāmemiziñ cevābını siziñ muḥammed paşa merḥūm ile gönderüp 4. bizim rüstem hān tehī gelmiş idi ve qānūn-ı qādīm dañı nāme iki olmaz bir olur 5. ben didim ki bu qānūnı važ' iden pādīşāhlar degil midir anlar didiler belī öyle- 6. -dir yā öyle olduğı hāle gerek bizim devletimiz ve gerek siziñ vesā'ir mülük-ı 7. devletlerinde şeh-zādelar tahta cülüs itmezden muqaddem te'ehhül itmek cā'iz yāñud 8. cāriyye tutmaq qānūn mıdır didim yoq didiler yā siziñ şāhiñiz birāder ve birā- 9. -der-zāde 'ammı zāde evlādlarına ne içün birer cāriyye virüp tezvīc itdir- 10. -di didim şāhimiziñ merḥameti gālibdir anları esirgeyüp merḥamet idüp 11. virdi imdi bu taqdirce qānūn bozulmadı didigimde bir ḥayli³²³ qil ü qāl 12. olup 'āqıbet gāyırı bir cevāb bulamayup birağup gitdiler tekrār i' timā- 13. -dü'd-devle bizi bu ḥuşuş içün da' vet ve vardığımızda vāfir qil ü qāl ve muşā- 14. -ḥabetden şoñra ma' nen ilzāmı qabül idüp ammā zāhir egerçi qānūn degildir velākin 15. siz gāyırı elçilere kıyās olunmazsız ve şāhimiz size gāyet muhābbet itmişdir ḥātırıñız 16. içün nāme-i hümāyūniñ cevābı olmak üzere size icmālen bir nāme ve sizden şoñra 17. göndereceğimiz

³²¹ İstanbul'u gördüm, İsfahan'ı duydum. Duymak ne zaman görmek gibi olur?

³²² Eğer görünen gözle görmek mümkün değilse, kimse gönüllerin yolunu kapatmamıştır.

³²³ Metinde "ḥayli" biçimindedir.

elçimiz ile tafşilini yazarız diyü cevâb eylediler kalkıp yine ço- 18. -nağımıza geldik bir kaç gündən sonra şâh tarafından hil'at-ı fâhire gelüp ve biz-19. -i nâme almağa da'vet eylediler biz dağı hil'atlerini geyüp vardığımızda sâ'ir 20. meclislerinden tekellüfli bir meclis-i 'âlî tertib eylemişler bizi yine maqâmımıza ku'ud 21. itdürüp ol meclisde kendü hânlarından bir kaç hâna mansıb tevcih 22. ve hil'at geydurdiler ve şark ile şimâl beyinde vâki' tağıstân ahâlisi 23. müslimân ve keferetoksan dört kabîle olmağıla beher sene her kabileden birer

43b

1. nefer elçi olmak üzere rikâb-i şahiye iki 'aded telâtin ve iki 'aded kuzı 2. derileri ile gelüp buluşup ma'aş ta'bir olunan şalyânelerini alup 3. giderler imiş hikmet ol meclise müşâdif olup bu toksan dört 4. nefer ki kendüleri u'cûbe ve libâsları bü'l-'aceb ve peşkeşleri mashara ve vaz'-ı 5. hareketleri garâyib şahın huzurında 'aynı ile keferetâ'ifesi şaneme secde 6. ider gibi hâşâ şaha secde idüp ve hediyelerini virüp gitdiler bir iki ö- 7. -zbek elçileri ve moskov elçisi var idi anlar dağı ol meclise gelüp 8. lakin şaha karib olmayup irakdan zemîn-büs itdirüp kağıdlarını 9. ellerine virüp yolladılar ta'am gelüp yedikden sonra şah beni huzurına 10. da'vet ve hitâb itdi bu gördüğün bizim re'âyamız³²⁴ ma'kulesidir gâyet 11. fakirü'l-hâl olmalarıyla ecdadımızdan şah 'abbâs bunlara merhameten her kabîleye senevi 12. birer miqdâr ma'aş ta'yin eylemiş anlar dağı her sene rikâbımıza gelüp ser-fürü id- 13. -üp her biriniñ şalyâneleri ne ise virüp mutayyeb ideriz didiler ammâ 14. kuluñuz şihhati üzere sonra haber aldım ki bunlar tâtâr ma'kulesi bir ta'ife imiş 15. şah 'abbâs devrine gelinceye dek tâtâr gibi dâ'ima bunlarıñ memleketine çapu- 16. -p aqın idüp kenârda olan kara ve kaşabalarıñ yağmâ ve vâfir mâl esir 17. götürürler imiş şah 'abbâs cülûs eyledikde bunları dostlık yüzinde 18. bir takrib ile kavle alup her bir 'aşirete senede birer miqdâr ma'aş ta'yin 19. ve gelüp divân-ı şahda hil'atlerini geyüp ve şalyânlarını alup gayrı 20. bir vechile memleket ve re'âyalarına ta'addi itmemek üzere kavil ve karar ve 'ahd-nâme 21. yazmışlar meger bunlar ol ta'ife imiş ki bu meclise müşâdefe olup gitd- 22. -iler andan sonra şah bizim şulh ve şalâh-ı ahvâlini şordı her biriniñ müddeti 23. ne miqdârdır çok mıdır az mıdır cümleñ şulh-nâmesi bile mi yazıldı didi-

44a

1. -klerinde ben dağı şahım bunlarıñ müddet-i şulhları mutarrid degildir kimi yigirmi beş 2. ve kimi otuz ve kimi otuz beş senedir anlarıñ cümlesi şulh idi ricâ ider- 3. -ler velâkin

³²⁴ Metinde "re'âyamız" biçimindedir.

devlet-i ‘aliyye müsā‘ade buyurmayup anlarıñ ziyāde h‘āhiş-i 4. ricāları ile güçile bu mertebe rızā virildi ancak şol şartla ki eger şulha 5. muğāyir güstāhāne³²⁵ bir vaz‘ vaz‘ ve hareketleri zuhūr ider ise yine te‘dīb 6. ve cezāları tertīb olunmağ üzere ‘ahd-nāme-i hümāyūnumuzda taşrīh ve taşīr 7. olunmuşdır ve her sene tüccār ve elçi ve hedāyaları rikāb-ı hümāyūna gelüp va‘d 8. olunan kendi yedleri ile bilā-vāsıta dīvān-ı ‘ālīde hāzīne-i ‘āmireye teslīm 9. olunmağ üzere qavl-ı qarār virilmişdir bizim ‘aceme qarīb serhadd aḥvāllerin su‘- 10. -āl eyleyüp bir miqdār kürdistān beglerinden teşekkī şüretin zımnen izhār 11. idüp velākin lisāna getürmedi ancak şöyle zann itdim ki vezīri sağ 12. yanımda tūrurdu anıñ işāretiyle ketm idüp söylemedi velākin bu kullar- 13. -ı hemān cesūrāne cevāba taşaddī idüp şāhım bizim şevketlü kudretlü 14. pādīşāhımız e‘azza’llahu enşārahu³²⁶ hāzretleriniñ zamān-ı sa‘ādet-i qarārlarında 15. serhaddde olan kürdistān beglerimiz bi’l-cümle ribka-i itā‘at ve inkiyādda o- 16. -lup cādde-i istiķāmetden ser-mū inḥirāfa kādir degillerdir eger cüz‘i ve küllī 17. taḥallūf iderler ise serhadd-nişīn olan vüzerā ve begler beglerimiz anlarıñ cezā- 18. -sını tertīb ve rikāb-ı hümāyūna ‘arz idüp yerine oğlını yā qarındaşını 19. naşb iderler ez-cümle muqaddemā cenāb-ı sa‘ādet-me‘abıñ ešnā-yı cülūsında 20. şehrezül ḥavālīsinde zuhūr ve memleketlere ta‘addī ve tecāvüz iden zorba bebe 21. süleymān ki anıñ güstāhlığına müş‘ir iki def‘a nāme-i nāmı ve elçileriñiz geldikde 22. *merḥūm ve mağfūrūn-leh*³²⁷ ğāzī sulṭān muşṭafā ḥān ‘aleyhi’r-rahmetü ve’l-ğufrān³²⁸ 23. hāzretleri cenāb-ı sa‘ādet-me‘abıñızın ḥātır-ı eşreflerini şiyānet-i mezbūrı evlādlarıma 44b

1. qahr-ı kam‘ ve sancaqların āḥara iḥsān ve ğāzab olunan maḥallleri girü size 2. redd ve maḥşuş elçi gönderüp nāme-i hümāyūn ile ḥātır-ı eşrefiñiz tatyīb eyledi- 3. -kleri ma‘lūmiñiz degil midir didigimde belī öyledir şāḥiḥ söylersiz diyü teslīm 4. oldu tekrār ben daḥı şāhım benim daḥı serhaddde müte‘allik cevāblarım vardır dir 5. iken vezīr-i a‘zamı kolumı şıķup luṭf eyle söyleme diyü işāret eylediginde 6. sözi çevirüp pādīşāhlara lāzım olan kendü serhaddlerin ilden zi- 7. -yāde ḥıfz ve mābeyninde müte‘akḳıd olan şulh ve şalāh dostlığını mūrā‘āt 8. itmekdir didim andan şoñra nāmeyi elime şunup ben daḥı ikrām ile aldıqdan şoñra 9. ḥünkār hāzretlerine çok çok selāmlar idüp ve du‘ālar yetürüp ‘arz-ı 10. muḥabbetler idersin ve tañrı emāneti olsun şöyle dirsın ki ḥaḳḳ te‘ālā 11. anlara ve bize çok yıllar ‘ömr virsün ve dā‘imā mābeynimizde böylece elçilerimiz gelüp 12. tarafından

³²⁵ Metinde “güstāhāne” biçimindedir.

³²⁶ Allah onun yardımcılarını yüceltsin, aziz kılsın.

³²⁷ Allah’ın rahmetine kavuşmuş ve Allah tarafından günahları affedilmiş.

³²⁸ Allah’ın rahmeti ve bağışlaması onun üzerine olsun.

ebvāb-ı mürāselāt güşāde olsun ben anlarıñ du‘ācısı- 13. -yam anlar eben ‘an-cedd gāzī hūnkārlardır dā’imā evkātlarını gāzā ile geçürmüşler 14. anlarıñ du‘āsı bize farz-ı ‘ayndır böyle niyāz-mendem ki anlar dağı bizi mübārek 15. zāmīr-i enverlerinden mehcūr itmeyüp du‘ā-yı hayr ile yād buyuralar zīrā anlarıñ 16. gāzī hūdāvendigār oldukları hasebiyle du‘āları her vechile dergāh-ı haqqda hūdā- 17. -da maḳbūldır diyü ḫatm-ı kelām idüp biz dağı ādāb üzere vedā‘ ve gelü- 18. -p gitdik ḳonağımıza geldigimiziñ irtesi günü bize ḫarc-ı rāh olmaḳ üze- 19. -re yedi yüz tümen aḳçe ki yigirmi üç kīse ider göndermiş biz dağı getüren 20. ādemlerine devlet-i ‘aliyyeniñ şān-ı vālāsına lāyıḳ çuḳa ve ḳumāşlar ve sikke-i hümā- 21. -yün ile meskūk bir miḳdār sikke-i ḫasene virüp gayrı yol tedārikimize 22. şürū‘ eyledikde tekrār vezīr-i a‘zamı bizi da‘vet idüp vardığımızda 23. vāfir i‘zāz ve ikrāmdan soñra muşāhabete başladığımızda şāh cemcāh meclisinde

45a

1. serḫadd-i ḫuşūşını söyleme didiñiz ne için idi didigimde cevāb itd- 2. -i ki ḳorḳdım ki şāhiñ ṭabī‘atına keder virecek bir mādde olup da soñra şā- 3. -h bizi mu‘āteb eyleye anıñ için men‘eyledim şimdi buyuruñ baḳalım didikde 4. ben dağı ibtidā ma’kū ḳal‘asını söyledim ešnā-yı şulḫda hedm olunup tarafından 5. ābād olmamaḳ üzere gāzī sultān murād ḫān ‘aleyhi’r-rahmetü ve’l-gufrān³²⁹ 6. ḫazretleriniñ şulḫ-nāmesinde muşarraḫ ve mestūr iken mīr üveysiñ zuhū- 7. -rı ešnālarında niçün ma‘mūr idüp içine ‘asker ḳodıñız ve kezālik baḡdād 8. sınırında bācīlān ḫavālisinde bir iki maḫall ḫarābe-zār iken siziñ fülān 9. fülān ‘aşiretiñiz varup orada bāḡ ve bāḡçe diküp ḫāneler binā ve tavaṭṭun 10. itdiklerinde bir def‘-i men‘ olunmuşken mütenebbih olmayup tekrār yine gelüp 11. maḫall-i merḳūmlar şen³³⁰ ve ābādān idüp ḫālā süknā idindikleri ma‘lūmıñız 12. degil midir bundan mā‘adā işbu sene vān eyāletinde vāḳi‘ ḫakkārī ḫakimine 13. ma‘mūr ḳaryeler mülklerinden ıḳṭā‘³³¹ ve fermāniñiz ile mūmāileyh ṭaraf-ı şāhiden 14. ma‘āş ve yetmiş tümen aḳçe dağı gönderdiñiz ḫilāf mıdır çünkü bizim ile 15. dostlıḳ iddi‘ā idersin bu ma‘ḳüle ḫareketleriñiz dostlıḡa münāsib midir 16. devlet-i ‘aliyye ṭarafına mün‘akis olup mu’āḫeze iderler ise buña cevābıñız 17. nedir didigimde ‘alimallah te‘ālā ḫicābından başın aşaḡı şalup bir hey‘ete³³² 18. girdi ki ḳızılbaş iken başınıñ ḫumreti çehresine urup hemān ḳıḳırmızı 19. olup i‘tizāra başlayup didi ki şāhiñ başı için benim bunda 20. ‘ilmim ve ḫaberim yoḡdır münşī-yi memālik yanına çağırdup bir az ḳulaḳlaşup 21. hemān ol sā‘at defterleri getürtüp

³²⁹ Allah’ın rahmeti ve baḡışlaması onun üzerine olsun.

³³⁰ Metinde “şīn” biçimindedir.

³³¹ Metinde “ıḳṭā” biçimindedir.

³³² Metinde “heyete” biçimindedir.

fermānlarıñ yarın terkān ve girü 22. döndürmeleri için ādemler ta‘ ayyün eylemek üzere tenebbüh eylediler ba‘ dehū erbāb-ı ma‘ ā- 23. -rifler ile şi‘r şöhetine şürü‘ olunup ve bizim yanımıza muḳaddemā ta‘ ayyün eyledikleri

45b

1. erbāb-ı ma‘ ārifden dört nefer kimesneler daḫı ol meclise gelüp ve ḫvānende 2. ve sāzendeler mūsikī mūsikīye āgāz idüp bir ḫaylī germiyyetlü meclis 3. olup ol eṣnāda bir şā‘ir daḫı vezīr-i a‘ zama ḫaṣīde şunup bir miḫdār 4. ‘aṭiyye virilüp ta‘ ām döşenüp şerbet ve ḫahveden şoñra ḫonaḫımıza 5. gelüp bir ḫaç günden şoñra şāhıñ emri ile şimdi devlet-i ‘aliyye gelecek 6. elçi bizi da‘ vet ve şāh taḫımı ile ikrām ve ta‘ āmdan şoñra vezīr-i a‘ zam bir tezkere 7. ile ḫapucılar ketḫudāsını göndermiş ve kerem itsünler bize uğrayup azacıḫ 8. görüşünler şoñra ḫonaḫlarına varsunlar diyü niyāz itmiş biz daḫı da‘vete 9. icābet şartındandır didik vardıḫ meger şāhıñ serāyınıñ ard ḫapası 10. imiş ve şāh gizlü bir yirde oturup biz vezīri ile söyleşdigimizi 11. işidir imiş ḫāşılı vardığımızda vezīrine³³³ bizi ikrām ile istiḫbāl ve yanına 12. alup velākin bir kendüsi bir daḫı bendeñize āḫar kimesneyi bizden kendüden 13. içerü ḫomayup ḫalvet idüp şeker getirüp muşāḫabete başlandıḫda 14. memleketleri aḫvāline dāyir bir az mükāleme ve selefī olan vezīr-i a‘ zamlarından şikāyet 15. yüzün gösterüp meşelā anlarıñ ‘adem-i ihtimāmları sebebiyle devlet-i irān 16. muḫtell ve müşevveş olmaḫa yüz tıutup ḫattā ḫadimden re‘ āyāmız olan mīr 17. üveys ‘aşıretleri ve bir ḫarıfdan lezgi ḫā‘ifesi çingāneleri cā-be-cā edepsiz- 18. -lige başlayup ba‘ zı mertebe il ve memleketlerimizi taḫrīb ve ta‘ addī şadedi- 19. -nde olup murādları bu ki şāh cemcāḫ ḫarıfdan bunlara ḫil‘at gönder- 20. -ilüp sizler bizim ḫadim bendelerimizsiz cürmiñizi³³⁴ ‘afv eyledim rikābımıza 21. gelüp rü-māl³³⁵ eyleyesiz me’ mülñiz ne ise müsā‘ade olunur diyü ḫāṭırlar- 22. -ını ele alalar şāh ise ‘inādından ıṣrār itmişdir ben anlara ḫil‘at ve āde- 23. -m göndermem diyü ta‘ vīḫ ve te’ḫir itmededir ki kendüleri gelüp rikāblarına

46a

1. yüz sürüp cerāyım güzeştelerin isti‘fā ideler merḫameti daḫı ḫālīb 2. olmaḫıla bir külliyyetlü ‘asker tertīb idüp gönderüp cezāların virdim ki 3. daḫı rızāları yoḫdır mebādā ki muḫātele olunup içlerinde olan bī-günāḫları 4. daḫı ara yerde helāk olalar bu taḫrīb ile bir miḫdār memleketimize perişānlık 5. ḫārī olup ḫālā rüz şeb ḫvāb ve rāḫatı terk idüp ıṣlāḫ 6. niḫāmına sa‘y ve ihtimām itmedeyim eger ikrāmıñızda bir taḫşir itmez vāḫi‘ oldıysa 7.

³³³ Metinde “vezirine” biçimindedir.

³³⁴ Metinde “cürmiñizi” biçimindedir.

³³⁵ Metinde “rüy-māl” biçimindedir.

‘afv ile mu‘āmele buyurursız bizler siziñ qadriñizi bilmez degiliz³³⁶ āl-i ‘oşmān 8. pādīşāhları huşūşā işbu hūnkār hazretleriniñ celālet-i qadri ve faż- 9. -lī³³⁷ ve kemāli ve fehm ve firāseti ve ‘aql-ı kiyāseti ve şān-ı vālāları ve cemī‘-i 10. fūnūnda ve ālāt-ı harb isti‘ mālinde olan mahāreti³³⁸ ve rey‘i ve tedbiri ve re‘ā- 11. -yā-perverligi ve bizim şāh cemcāh hazretlerine olan muḥabbetleri hūşūşā ḥaremeyn- 12. -ü'ş-şerīfeyn tarafına hūccāc ve züvvārımıza olan ḥimāyet ve şiyānetleri bi'l-cümle 13. ma‘lūmımızdır ve özbekden ziyāde biz anları sever ve du‘āların ideriz **hele** 14. **el-ḥamdüli'llahi ve te‘ālā**³³⁹ keferi ile daḥı şulḥ ve şalāḥ olup rāḥat oldıñız ‘acebā 15. şimdi sefer yok hūnkār hazretleri ne ile eglenürler ve niyyetleri nedir elbette pādi- 16. -şāhlar boş tūrmazlar bir şey ile muḳayyed olmak iktizā-yı şānlarındandır diyü 17. söyledikde ben daḥı cevābında didim ki ḥānım ben istānbūldan bu tarafa ‘azīmet 18. eyledigim eşnālarda eṭrāf-ı eknāfa fermān-ı ‘āliler taḥrīr ve mübāşirler ta‘ayyün olunur 19. idi bu mażmūndaki rūm ili ve bosnā cānibi ve mora eyāletleri ve anaṭolı 20. ve kürdistān ve ‘arabistān ve şām ve ḥaleb tā mışır ve ḳāhireye varınca ve ḥaremeyn- 21. -ü'ş-şerīfeyne varınca ve bir tarafda baḥr-i siyāhiñ cevānib-i erba‘ası ve ḳırım yaḳa- 22. -sı ve tātār ḥāniñ maḳarrı olan memleketler ve baḥr-ı sefidde olan cezāreler ki 23. sākız ve girīd ve ḳıbrıs ve rodos ve istānköy ve midillü ve bozcaaṭa ve limye

46b

1. ve egriboş ḥāşılı yedi yüzden mütecāviz cezāreler³⁴⁰ sitte boğazına varınca 2. ve tūnūs ve tūrābūlis ve cezāyir ve vārḥān ve bunıñ emşāli ne miḳdār der- 3. -yā ve ḳarada bilāda ve ḳaşabāt var ise eger cevāmi‘ ve mesācid ve medāris ve 4. ḥānḳāh ve dārü'l-ḥadiş ve tekye-gāh ve eger ḥān ve ḥammām ve ‘imāret-ḥāne ki bi'l-cümle 5. ecdād-ı ‘izām **enāra'llahu burhānehüm**³⁴¹ hazretleriniñ ḥayrātlarıdır anlarıñ ta‘mīr ve ter- 6. -mīmi ve mürtezika ve erbāb-ı vazāyifiñ ‘ulūfeleri ve ḳılā‘ ve biḳā‘ ve cebe-ḥāne 7. ve ṭop ve tūfeng vesā’ir ālāt ve anıñ tecdīd ve tekmīl niżāmları virilmek 8. üzere cevānib-i erba‘aya irsāl olunur idi ben daḥı ol eşnāda bu tarafa 9. me’mūr oldım ḥālā bir seneden ziyādedir ḡālibā şimdiye dek ḥaberleri gelmek 10. gerekdir didim ammā benim ile söyleşür iken taḥarrī iderek cevāb virüp 11. ḳulağı ḳıfl-ı pencerede idi ḥattā **merḥūm ve maḡfūrün-leh**³⁴² şeh-zāde sultān 12.

³³⁶ Metinde “degiliñiz” biçimindedir.

³³⁷ Metinde “fazāli” biçimindedir.

³³⁸ Metinde “mahārātı” biçimindedir.

³³⁹ Yüce Allah’a hamd olsun!

³⁴⁰ Metinde “cizāreler” biçimindedir.

³⁴¹ Allah delilini nurlandırısın (yüze kılsın).

³⁴² Allah’ın rahmetine kavuşmuş ve Allah tarafından günahları affedilmiş.

ibrāhīmiñ vilādet-i³⁴³ bā-sa' ādetleri müjdesi baġdād vālisi vezīr-i mükerrerem 13. ḥasan paşa ḥazretlerine geldiği gibi anlar dağı menzil ile bir dīvān çavışı 14. ve bir çuğa-dār gönderüp elbette ve elbette şeh-zāde-i civān-baht efendimiz ḥazretler- 15. -iniñ vilādet-i hümāyūnlarına bir tārīḥ-i merġūb inşā ve 'acele ile ṭarafımıza iṣā- 16. -l eylesin ki devlet-i 'aliyyeye göndereyim diyü bize bir mü'ekked mektüb taḥrīr 17. ve kemāl mertebe te'kīd eyledikleri bir kaç gün muḳaddem şāhīñ sem'ine ilḳā 18. olmuş imiş vezīr-i a'zam bu meclis āhīrinde şeh-zāde-i civān-baht ḥazre- 19. -tleriniñ tārīḥini isteyüp bu taḳrīb ile şevketlü hünkārımızñ ve 20. *merḥūm ve maġfūrūn-leh*³⁴⁴ ġāzī sultān muṣtafā ḥānīñ evlādı vesā'ir 21. şeh-zādegān 'adedde ne miḳdār olur ve oldukları mekān merġūb mıdır 22. ḥuzūr ve rāhatları var mıdır diyü su'āl eylediklerinde ben dağı 'adedlerin 23. 'ale'l-infirād ma'lūm degildir velākin yigirmiden ziyāde olmak

47a

1. iḥtimālī vardır ve sākīn oldukları mekān ol ḳadar müferriḥ ve dil-güşā 2. ve kendüleriniñ zevḳ ve şafāsı ol mertebedir ki ḳaṭ'ā ṭaşra çıḳmağa heve- 3. -s itmezler ve ekşeri taḥşil-i mu'ārefe tālib ve oḳuyup yazmağa rāġīb 4. ve müte'addid ders ve meşḳ ḥ'āceleri ve kitāb-ı nefīse ve envā' ālāt-ı ḥarb 5. ve zarb bi'l-cümle yanlarında mevcūd ve her biriniñ ḥāṭır-ḥ'āhı ve meyl-i ṭabī' atı 6. ne ise ḳaṭ'ā mānī' ve mezāḥim yoḳ didikleri ma'rifet ve fennī taḥşil iderler 7. **ve ḥaḳḳ te'ālā** ḥazretleri bunlara bir isti'dād-ı māder-zād iḥsān itmiştir 8. ki sā'ir ṭalebeniñ bir heftede taḥşil ideceklerini *bi-tevfīḳi'llahī te'ālā*³⁴⁵ 9. bunlar bir günde taḥşil idebilirler ez-cümle şimdi şevketlü 'azametlü ḳudre- 10. -tlü hünkārımız sultān **aḥmed** ḥān ġāzī *e'azza'llahu enşārahu*³⁴⁶ ḥazretleriniñ 11. sultān süleymān nāmında bir şeh-zāde vālā-nijād ve felāṭūn isti'dādları 12. vardır ki ādāb ve erkān ve faẓl ve 'irfānı muḥayyirü'l-'uḳūl şanādīd-i fuḥūldır 13. 'alimallah te'ālā gūyā ki vücūd-ı behcet-nümūdū zekā ve fiṭnat ve envā'-ı cevāhir-i 14. ma'rifetden mürekkeb bir nūr-ı mücessem rūḥ-ı muşavverdir taḥmīnen şimdi on iki 15. yaşında ve efser-i fer şevket başında ve cum'a günü cāmi'lere vardıḳda 16. ḥuṣūṣā 'ideyn-i mükerrremeyn ālāylarında **beyt**

şehā sitāre-i şubḥam men ve 17. sitāre-i şubḥ

*hemīşe pişrev-i āfitāb mī bāşed*³⁴⁷

maşdüḳı üzere yürür- 18. -ler ya'nī lisān-ı ḥāl ile bu maẓmūnı iṣrāb ider ki pādişāhım ben seḫer 19. yıldızıyam ve seḫer yıldızı dā'ima āfitābiñ öñünce yürür ḥaḳḳ budur ki pādişā-

³⁴³ Metinde "vilādet" biçimindedir.

³⁴⁴ Allah'ın rahmetine kavuşmuş ve Allah tarafından günahları affedilmiş.

³⁴⁵ Yüce Allah'ın yardımıyla.

³⁴⁶ Allah onun yardımcılarını yüceltsin, aziz kılsın.

³⁴⁷ Ey şah! Ben seher yıldızıyım ve seher yıldızı daima güneşin önünde yürür.

20. -hımız *e'azza'llahu enşārahu*³⁴⁸ hāzretleriniñ ol tal'at-ı rüz-efzūn ile āfitāb-ı 21. ālem-tāb hāzretleri ve ferzend-i dil-bendleri şeh-zāde sultān sūleymān efendimiz 22. seher yıldızı gibi berrāk ve pertev-endāzıdır hāḡḡ te'ālā hāzretleri cümlesiniñ 23. 'ömr-i devletlerin dā'im ve kā'im eyleye andan şoñra size virdigimiz nāme-i murād o-
47b

1. olınan māddeniñ icmālidir inşāallah te'ālā tafşilin murtażā ḡulī ḡān 2. ile irsāl iderüz vardıkda ḡarīb-nüvāzlık idüp dostlık hāḡḡını 3. yerine getüresiz diyü tavşiyye eyledi ba' dehū vedā' idüp ḡonaḡımıza geldikde- 4. -n şoñra beş re'is at ve bir ḡatār deve ve bir ḡatār ḡatır bize gönderüp 5. biz daḡı iḡtizāsı üzere bahşişlerin virüp bir ḡaç günden şoñra ḡar- 6. ḡareket ve şavb-ı merāma müteveccih oldık siyemmā mezbūrlarıñ keyfiyyet-i saltanat 7. ve aḡvāl-i memleketleriniñ icmāli budur ki evvelā şāhiñ dīvānı bu tarz ve bu 8. siyāk üzeredir ki kendüsi ḡalkdan mu'azzez bir yüksecik şofada yalnız 9. oturup faḡat³⁴⁹ bir yaşduḡı vardır ki aña arḡa virüp ḡayrı yaşdıḡ 10. yokdır şāhdan ḡayrı kimesne yaşdıḡ ḡullanmaḡa ḡādir degildir vezir-i a'zamı ola- 11. -n i' timādü'd-devle taḡmīnen şāhdan beş zirā' miḡdārı aşaḡı oturup 12. anıñ alt yanında defterdārlar ve re'is vesā'ir dā'ir-i devletiniñ erbāb-ı menāşıbı 13. oturur altı yanında yeñiçeri aḡası vesā'ir vüzerāsı ve beglerbegileri oturur 14. şāhiñ saḡ tarafında kızlar aḡası ve beyāz ḡapu aḡası maḡāmında olan 15. tavāşiler ve muşāhibler ḡurur ve şāhiñ başı ucında kırḡ kadar tāze ḡān- 16. -zādeler ve apāza ve çerkes ve gürci köleleri ḡurur ancaḡ ḡān-zādeler 17. ḡāyet dilber ve nāzik oluyorlar egerçi tāb ve tarāvetleri yerinde velākin çendā- 18. -n ān ve cāzibeleri yok meşelā
beyt

bilen ḡāk-i sitānbūldır rūsūm-ı şive ve 19. nāzı

kenāriniñ dilberi nāzik de olsa nāzenin olmaz

maşdüḡı üzere 20. nezāketleri vardır ancaḡ nāzenin degillerdir ve şāhlarınıñ daḡı libāsı ve ḡıyā- 21. -feti ḡāyet u'cūbe ve yaḡışışsızdır **beyt**

āyā ḡıdīv-i cihān-bān-ı mülk-i 'oşmāni

22. seni yegāne-i dehr itdi ḡālik-ı bī-çün

bir a'cemī köledir dergehiñde şāh-ı 'acem

23. tenāsüb³⁵⁰ yaḡışışsız libāsı nā-mevzūn

ve bunlarıñ memleketi ḡoḡsan ḡonak

48a

³⁴⁸ Allah onun yardımcılarını yüceltsin, aziz kılsın.

³⁴⁹ Metinde "faḡad" biçimindedir.

³⁵⁰ Metinde "tenāsüb" biçimindedir.

1. tūlı ve yüz yigirmi konağ   arzı olup g yeyet ma  m r ve  b d n ve her bir 2.  aryesi iki  c bi  evli bir  a aba h nlu ve h mm mlu ve ba    bi  ve be  y z 3. h neli ve  a abalıyı be  on bi  h neli  ar u ve b z rlı h nlar ve h mm m- 4. -lar ve c mi leri var ve iki  c  a abadan  onra birer  ehr-i mu  azzam olup  ehri- 5. -st n ve  a ab t ve  aralarında s kin olan re   y  ve t cc r ser-m ye  ah b 6. v fir olup bi'l-c mle  utnı ve elce  okınur ehl-i h rfeti  ok ekinci renc-beri  illet 7.  zere olduğundan arpa ve buğd y ve me k l t kısmı mu  teber olup 8. bizim diy rlarımıza g re iki er  at bah  ile ancak i tir  olunur amm  melb s - 9. -t kısmı a a g re erz ndır fa ir  illet  zerebilir ve kend lerini  isti  m l 10. eyledikleri elbise-i ma   ulesi yine kend  v l yetlerini  met  ıdır elbise hu u- 11. - ında  hir devlete ihtiy cları yokdır fa a  bir   l-ı ke m r ve bir dağı 12. fr nsızın  aba  u ası anları dağı isti  m l iden n dirdir ve  ızan 13. ma   ulesi ve d  emeleri hep kend  met  larıdır ve mecm   memleketlerinde 14. fa d on be  yigirmi mi d rı  al  ası vardır biri hind ser addinde 15. m r  veys h r c itdiği  andah rdır biri dağı he der h n  arafında 16. ve biri dağı arz-ı r m  ar b olan rev n ve l r  ve tiflis ves 'ir- 17. -leri ves 'ir v l yetleri iskenderiyye gibi bi'l-c mle a ı dır ve  al  alarından m   ad  18.  ehrist n ve  a ab tında  opları n dirdir ve  op ve cebe-h ne  end n 19. rağbetleri yokdır vel kin kem n-d rlı  ve t feng-end zli  fenninde m hirlerdir 20. ve h l  ikisine dağı  askeriyyesini  hayli rağbetleri vardır mezb r m r  veys 21. bi  y z on sekiz senesinde  andah r hav lisinde h r c id p ve 22.  andah rı g rc   abdullah h nı  yedinden bir ta r b ile nez  ve a z ve g  b 23. ve gir p i inde c l s ve sal anat id p ve bir  a   ona  yere dek

48b

1. cev nib-i erba asın  abt ve  aha  ar u  oyup  ah  arafından mezb r - 2. -   ahr ve ist l sını def e ve  al  a-i mezb reyi ta li  i  n ta  ayy n olunan  ızıl- 3. -ba  beher sene bozup ve  ırup altı yedi seneye dek bu minv l  zere 4. h k met ve sikkeyi ve hu beyi kend  n mına o ıtdurup hatt  sikkesi bu beyt idi 5. **beyt**

sikke zed ber dirhem d r 'l- ar r-ı  andah r

h n-ı   dil  ah-ı   lem m r  veys-i 6. n md r³⁵¹

altı seneden  onra m r  veys vef t ve  arında ın veliyy-i  ahd id p l kin 7.  arında ı h k met ric linden olmama  ile hal  olunup altı  ydan  onra m r 8. m r  veysi  oğlu m r ma m d h k met-i mezb re ile ser-efr z ve h l  9. babası gibi beher sene  ızılba  ile ceng

³⁵¹ Kandahar meclisi metal para (dirhem)  zerinde  oye yazdı: Adaletli han,  lemin padi ahı me hur M r  veys.

ve cidāl ve ḥarb-i kıtāl üzere olup 10. kandaḥārdan tahmīnen yigirmi konaḫ berüye gelüp kirmān ṣāḥ ve meṣhed ḥavāliler- 11. -ine aḫın itmededir bunlarıñ ismi aṣlında avḡān ṭā'ifesidir velākin ḥālā 'acem 12. bunlara ponlīc ta' bīr³⁵² iderler ehl-i sünnet ve cemā'atdır dirler ekṣer namāzlarını cemā'at ile 13. kılarlar 'askerisinde at ve ḫatır azdır ekṣeri ikiṣer üçer nefer bir deveye 14. binerler ve ḫoyun baḡırṣaḡına ṣu ṭoldurup bellerine ḫuṣaḫ yerine ḫuṣanır- 15. -lar imiṣ ṣuṣadıḫca uçlarını çözüp iḫerler yine bellerine baḡlarlar ṭāṭār 16. ṭā'ifesinden sebük-bār imiṣler ve herāt ṣehri ki ḫadīmden sulṭān ḫüseyin 17. bayḫarānıñ pāy-i taḫtı idi ol daḫı muḫaddemā 'acemiñ elinde olup ṣimdi anı 18. daḫı mezbūr avḡān ṭā'ifesinden bahādırlu nām bir 'aṣiretiñ begi nez' ve aḫz 19. idüp özbek serḫaddinde olmaḡıla özbek ḫānlarına dostluḫ ve imtizāc ve 20. kızılbaṣa aḫın idüp bir ḫaç seneden beri o daḫı bir ḫaylī bilādın zabtı 21. ve meṣhede ḫarīb olup ḫattā biz çıḫdığımız eṣnāda meṣhed ahālīsinden 'arż 22. ve maḫzar gelüp yā bize ṣāḫīb çıḫarsız yāḫūd vilāyeti bunlara teslim ideriz 23. diyü yazmıṣlar idi berü dāḡıṣtān ve derbend ṭarafları ki ṣarḫ ile ṣimālīñ

49a

1. mābeynidir lezgī ṭā'ifesi vardır ki anlar daḫı ehl-i sünnet ve cemā'atdendirler 2. ve 'acemiñ ṣırvān ve ṣamaḫī ve gence ve ḫarabāḡ ṭarafına ḫarīblerdir ve ḥālā sikke ve ḫuṭbe- 3. -leri āl-i 'oṣmān pādīṣāḫlarıñ nāmınadır anlar daḫı bir ḫaylī ḫabā'ıl ve aṣā'irdirler 4. baṣbuḡlarına ibrahīm sulṭān³⁵³ ve ḫacı dāvud dirler yaḫınlarda ḫurūc idüp 5. iki üç seneden berü kızılbaṣ ḫaṣabaların yaḡmā ve tārāc ve emvāl ve aṣār- 6. -ların alup iṣbu sene-i mübārekde serḫaddi olan ṣamāḫī nām ṣehri ki maḡbūt 7. bilād-ı irān idi ḥālā anı alup ve genceyi istilā eylediler ve bu memālik-i 'acemde 8. sūnnī mezhebinde ḫatı çok ehl-i islām vardır ve her ḫaṣaba ve ṣehrlerinde vāfir bu- 9. -lunur velākin ḫavflerinden iḫḫār idemezler ḫufyeten ḫullanurlar ba'z ḫaṣaba 10. ve ḫaralarında bütün sūnnī ve sūnnevīdir ve cevāmī' mesācidleri ma'mūr ve 'ibāde- 11. -leri āṣikāredir ḫāṣılı ṣimdi memālik-i 'acemiñ belki ṣülüṣi mertebesi müslimāndır 12. ḫuṣūṣā ṣırvān ve ṣamaḫī ve gence ve ḫarabāḡ semṭleri bi'l-cümle sūnnīlerdir belki ḫumsı 13. kızılbaṣ bulunmaz bu kızılbaṣıñ mecmū' memleketi ḡāyet ṣen ve ve ma'mūr ābādāndır 14. ḫarābesi ḫatı azdır ancak 'ıyāzen-billah gösteriṣde ḡüyā ki devletleri inḫırāza 15. ḫarīb olmuṣdır ḫufyeten ve 'alenen aḫvāllerini mü-be-mü terfiḫ itdim memleketleri ḡā- 16. ḡāyet ma'mūr velākin devletleriñ ricālī yok ḡüyā ki ḫaḫṭ-ı ricāldır ol 17. cihetden niḫāmları muḫtell ve müṣevveṣ ve devletleri mütezil olup eṭrāfdan 18. üzerlerine ḫücūm ideyorlar bunlar def'ine ḫādir olamayorlar ve cem'

³⁵² Metinde "ta' bīr" biçimindedir.

³⁵³ Metinde "sulṭān" biçimindedir.

eyledikleri 19. ‘ askerleri dağı bir taraftan karar itmedendirler ve ricāl-i devleti mađāmında 20. olanları söyleseñ fuzūllıđını elden kıomayup mır üveys ođlu 21. bizim re‘āyāmızdır ancak şāhımız ile nāz niyāzı vardır elbette yakında gelür 22. şāha ser-fürü ider şāh dağı günāhlarını bağışlar yine ra‘iyyeti kabül ider 23. oturur dirler ammā hağıkatde öyle degildir tađđıķ üzere anlarıñ büyük dūřmādır

49b

1. sefere varacak ser‘ askerleri bile me’yūs ve mađrūm gibi varıyorlar 2. allahıñ emri ile üzerlerine bir neket ve nuğuset çökmüşdir ařla yüzleri 3. gülmez ve cümlesi müttefikdirler ki şeyđ ođlunuñ ya‘nı şāhıñ devri 4. dönmiş devleti gitmiş ve müddeti tamām olmuşdur diyü āřıkāre söylerler ve bu 5. kıulları sınırlarına dāđil olup iki aydan şonra şāhıñ mağarrına vā- 6. -şıl ve üç ay meks ve kırđ elli günde dağı vāna çıkup hāřılı altı 7. buçuk ayda bize mecmū‘ı yevmiyye ve gelürken harc-ı rāh virdüği elli üç kīse 8. ađçe olup vāna çıkup otuz sekiz kīsesi arada olan me’külāt 9. melbūsāt ve zuhūrāt mařārifimize harc olunup on beř kīse 10. ađçe ile vāna çıkup anı dağı bi'l-cümle vālideynimiñ hayrātına ve mesācid medāris 11. ve tekyeler ta‘mırine ve tařadduđāt-ı sā’ire ve çeşme ve köprileriñ ihyāsına vesā’ir 12. hayrāt ve řasenāt ve şevketlü ‘azametlü kudretlü efendimiz pādiřāh-ı ‘ālem-penāh 13. hāzetleriniñ ve ‘ināyetlü evliyā-yı ni‘am efendilerimiziñ nām-ı řānlarıñıñ ‘ālī 14. ve vālā olmasına iftiđār için harc ve řarf eyledim devletlü ‘ināyetlü efendim 15. hāzetleri řađ olsun benim murādım dīn-i devlet-i ‘aliyyeye bir đizmet idi 16. *el-đamdüli’llahi te‘ālā*³⁵⁴ iđřān teveccühleri berekātıyla me’mül üzere edā ve tekmil idü- 17. -p devlet-i ‘aliyyeniñ a‘zam ve řān ve celālet-i kadr ve kuvvet ve kudretini 18. a‘dā-yı dīne bildirdim *el-đamdüli’llahi te‘ālā*³⁵⁵ ‘ammeniñ ma‘lūmıdır evliyāya da emr-i 19. fermān devletlü mürüvvetlü efendim hāzetleriniñdir *el-mağşadü'l-hāmīs* fī-beyān-ı řav- 20. -āyif-i yezīdān ve ađvālihi **ve bitlis sancağı** dört nāhiye on iki ‘aşiretdir 21. **birine** bitlis kazaşı dirler **ve birine** mūř nāhiyesi dirler **ve birine** çukur nāhiye- 22. -si dirler **ve birine** güzel dere nāhiyesi dirler bu zıkr olunan dört nāhiye- 23. -de otuz kırđ biñ harāc-güzār kefere re‘āyāsi mevcüddir kürd

50a

1. re‘āyāsi đayrıdır ve on iki ‘ařā’irden on beř yigirmi biñ tüfeng- 2. -endāz piyāde ve sīvāri hāzır ve ne vađt gerek ise mevcüddür **birine** 3. mūřiki ‘ařireti dirler **ve birine** hoyrad ‘ařireti dirler **ve birine** zeydān ‘ařireti 4. dirler **ve birine** müdeki ‘ařireti dirler **ve birine**

³⁵⁴ Yüce Allah’a hamd olsun!

³⁵⁵ Yüce Allah’a hamd olsun!

kınık dere ‘aşireti dirler **ve birine** 5. şatağ ‘aşireti dirler **ve birine** nâhiye ‘aşireti dirler **ve birine** müşliyan 6. ‘aşireti dirler **ve birine güzel** dere ‘aşireti dirler ve birine çukur ‘aşireti 7. dirler **ve birine** şoğan ‘aşireti dirler yezîdîdir ve birine bayındırî ‘aşireti 8. dirler yezîdîdir **ve birine** çekvân ‘aşireti dirler yezîdîdir bu dağı başka dör- 9. -t ‘aşiretdir **birine** şâmî dirler **ve birine** hâvikî dirler **ve birine** kızlân **dirler** 10. bu dört dağı ‘aşâ’ir cümle biribirine tâbi‘ olduğu için bir ‘add olunur 11. bu zikri mürür³⁵⁶ iden altı ‘aşiret fi'l-cümle yezîdîdir ve diyârbekre tâbi‘ 12. hâlitî ve eşîdî ve pesyân içinde ba‘z ‘aşâ’irden vâfir yezîdiler sâkin 13. olup kalmışlar ve cümlesi kıtâ‘-i tarîğdir sâriğdir ve kâfirdir bunlarıñ 14. haqqında bu vech üzerine naql-i şahîh olmak üzerine rivâyet iderler ki bu kavm-i 15. zâll aşlâ bir firâğ-ı zâlle beñzer degildir cümlesinden eşedir kendü zu‘m-ı fâsid- 16. -leri bu kim ebter har-ı lâ-yefhem kâfir billah yiri göki fehmi eylemez bî-‘ağl ve bî- 17. -hayâ ve kendülerinde yarî hayvân kadar³⁵⁷ firâset dağı yok namâz yok 18. abdest yok şiyâm ve zekât ve şadağa hiç yok ve şeytân ‘aleyh-il-la‘ne 19. ile bir mertebe şâdiğ dost bu mel‘ün yezîdler kim bir müslimân eger yalnız 20. bunlarıñ arasında la‘net şeytâna dise ol âdemi ol sâ‘at katl 21. iderler ve ‘indlerinde zinâ ve livâta ve şarâb ve nâ-hağğ yire âdem katl eylemek 22. ve yol kesmek ve ümmet-i muhammede hıyânet eylemek vesâ’ir harâm olan her ne kim delîl-i 23. kağ‘î ve delîl-i zannı var ise bu kâfirleriñ yanında fi'l-cümle helâldir ne‘ûzu-

50b

1. -billah *min şerri zâlik*³⁵⁸ ve içlerinde şeyh nâmında pelîd vardır her qarîyyesinde ve her 2. oymağında iki nev‘ iblis kıyâfet şeytân-ı la‘inden ebter şeyh-i bî-îmânları 3. vardır bir nev‘ cümle siyâh-püşlardır ve pîreheni dağı siyâh müy-ğâfdandır 4. güyâ kâfir riyâzet üzerelerdir bu kavm-i zâll fi'l-cümle echeldir ve bizim şeyh-i 5. şalşallarımız bizlerden şalât ve şavm ve zekât ve hacc üzerimizden ref‘ eylemişler- 6. -dir bizlere bu ‘amel lâzım gelmez diyü bu i‘tikâd-ı fâside üzerine ‘amel iderler 7. ve bir nev‘ ine dağı şeyh boğa dirler bir hınzîr çehre ve mel‘ün kıyâfet ve mühmel kelb 8. bir eviñ içine yalnız anadan doğma ‘uryân boğazında çifte zencîr ve timür 9. kazıklar ile bir yere muğkem çakmışlar ve bir karañu yerde ve yanına bir ferd varamaz 10. ancak şuyunı etmegini ve ta‘âmını beher vağt bir karı getürüp hizmet 11. eyler ve ziyâret için ba‘z ba‘z kavm-i pelîdler varup ol mühmel iblis-i 12. menhûs kelbiñ ayağına yüzleriñ ve gözleriñ sürerler ol ma‘küle 13. kâfirden imdâd umarlar ve öbir siyâh-püş şeyh olacak pelîdiñ dağı 14. el ve ayağıñ bûs

³⁵⁶ Metinde “mürür” biçimindedir.

³⁵⁷ Metinde “kâdar” biçimindedir.

³⁵⁸ Bunun şerrinden (Allah’a) sığınırız.

idüp kendülerine zu‘ m fâsidleri üzerine ecr-i ‘ aẓīm 15. olur kıyās iderler ve şeyh boğa olan murdār murdārı ne için bu minvāl-i 16. meşrūh üzerine hıfz³⁵⁹ iderler imiş su’al eyledik ğavrına ıtlā‘ 17. hâşıl eylemiş bir kaç sözinde şādık merd şāhib her ādemlerden bu vech 18. üzerine istimā‘ eyledim ki mesfūrlar hakkında böyle naql eylediler kim yezīd pelīdleri- 19. -nden meccān bir murdār bir murdāre kız alsa ibtidā ol pelīde götürüp ‘ arz 20. iderler iqbāl idüp mesfūr pelīd ol kız-ı murdāre ile zinā idüp 21. ve bikriñ izāle eyler ise ba‘ dehū eri olan kelbū'l-‘ aķūr varup 22. alur eger mesfūr boğadan hāmile alur ise veled-i zinā³⁶⁰ babası 23. maķām gibi nār-ı caħīme mālīk olur allah ‘ aẓīmü’ş-şān cümle ümmet-i muħammed ullarını

51a

1. mekrī şeytān ‘ aleyhi'l-la‘ ne şerr şürürından³⁶¹ emīn eyleye ve şırāt-ı müstaķimden³⁶² 2. ayırmaya ve böyle girdāb-ı belādan hıfz³⁶³ eyleye āmīn ve bitlis sancağı nāhiyelerinden 3. mūş nāhiyesi urbında olan kefere-i fecereniñ cā küllī kilīsası bu taraflarda meşhūr 4. ve senede bir kerre on gün panāyır olur ‘ acemden ırımından hindden yemenden ‘ arabdan 5. ve haleb ve şām bağdād mışıra ve firengistāndan bāzergān gelüp envā‘ dūr- 6. -lü günāgün metā‘ getirürler ve bitlis hānlarına bundan beş on biñ ğuruş 7. mürūr [ü] ‘ ubūr nāmıyla şey hâşıl olur bundan şoñra bāyezīd urbında üç kilīsaya 8. varup anda daħı beş altı gün panāyır durur ve ebāyezīd beglerine dört 9. beş biñ ğuruş ider hâşıl olur ve ba‘ dehū revān urbında meşhūr olan 10. üç kilīsaya bunlardan on āt ziyāde cem‘ iyyet olup on beş gün ‘ aẓīm 11. panāyır olup alış viriş olur şimdi otuz biñ ğuruş irād hâşıl 12. olur imiş evvel yed-i rafāzīde iken yetmiş beş biñ ğuruş hâşıl olur- 13. -dı didiler bu yezīd-i pelīdler bu i‘ tiķād-ı bātıla ve efkār-ı fāsīde üzerine temerrüdlerdir 14. kim bu kilīsalara varup böyle zu‘ mıla kim ğüyā bir ‘ aẓīm ziyāret-gāhdır bu avm-i menħū- 15. -slara mūcib-i³⁶⁴ cennet olur hāşā ve iblis ‘ aleyhi'l-la‘ ne āvus-ı cennet dirler ve 16. mesfūrlar ol kilīsalara varup istiħāre iderler ğüyā rü’yāsında kendüye 17. ne kim işāret olunur ise öylece ‘ amel iderler böyle bir avm-i yehūdlerdir oķumak 18. yok yazmak yok kitāb bilmezler böyle bir maħlūķdır eger şevketlü ve kerāmetlü 19. pādişāh-ı ‘ ālem-penāh efendimiz ğazretleriniñ ma‘ lūm hūmāyūnları olsa cümlesine 20. atlı-i ‘ ām idüp bi-küllī vücūd-ı nā-pāklarınıñ rüy-ı zemīnden pāk ve āyine-veş müberrā 21. idüp ‘ ālemi bu ma‘ üle bī-dīnlerden ğalāş iderler

³⁵⁹ Metinde “hıfz” biçimindedir.

³⁶⁰ Metinde “zinā” biçimindedir.

³⁶¹ Metinde “şürürından” biçimindedir.

³⁶² Metinde “musķimden” biçimindedir.

³⁶³ Metinde “hıfz” biçimindedir.

³⁶⁴ Metinde “mūcib” biçimindedir.

idi bu pelidleriñ bir 22. mel' aneti dağı budur ki hayvānı zebħ itmezler hemān boğar andan ekl ider zebħ 23. olunmasa murdārdırlar ol mürde olmuş koyun ve şığır ve tavuğ ħelāldir 51b

1. mürde ħorās ta' bīr iderler ve anu ğāyet eyüdir ve ħelāldir diyü ekl iderler 2. ne' ūzubillah ve el ve mertebe murdārlardır ki ašlā yanına varmağ muĥāldir hemān leş gibi 3. қоқар ve evleriniñ içi mişli kār pisdir böyle bir bī-dinlerdir bunlara mişl olmaz 4. ve bir қавл-і bātılları³⁶⁵ dağı budur ki bir yezīdī eger evinde mürd olur ise ehl-i 5. nār olur ve eger yolda sārıqlıđda helāk olur ise ehl-i cennet dirler ne' ū- 6. -zubillah *min şerri zālik*³⁶⁶ **el-maқşādū's-sādis** fi-beyān-ı fetħ-i eқālīm-i irān ve tūrā- 7. -n vesā'ire ibtidā bu ħavādiş beyne'n-nās ba' z ba' z lisāna gelmiş bir kaç 8. sene muқaddem söylenür idi ba' dehū arz-ı rüm vālisi merħūm siliħ-dār şehr-yā- 9. -rī vezīr āsaf ibrahīm paşa idi vezīr müşārünileyh ħazretleri tarafılarından 10. dağı keyfiyyeti aĥvālī vuқū' üzerine taraf-ı devlet-i şehr-yārīye 'arz-ı 11. i' lām eylemişler ma' lūm şehen-şāhī olduğdan sonra bir kaç eyyām ħālī üzerine 12. қalmış iken arz-ı rümda sākīn yeñiçeri ocağından uzun muştafā 13. ve kırık çeşmeli nāmun iki nefer yoldaşlar ibrahīm paşaya iğvā idüp 14. bu fırsat ele girmez elbette buna bir çāre lāzımdır bir cüz'ī ħareket olunsa 15. bu kadar vilāyet dest-i қabza gelür ve bundan қatı çok irād ħāşıl 16. olur diyü āĥir-kār bir kaç def' a bu aĥvālīñ kolay ve āsān tarafını 17. 'arz ve i' lām eyleyüp ve ba' z taraflardan eger bu böyle olmaz ise ve bizim 18. tarafımızdan dağı bir gūşmāl virilmez ise diyüp ba' z keder olacağ şey 19. dağı taĥrīr eyleyüp āĥir eyledi ki 'arz mūcibince bir miқdār kendüye istimālet 20. virilmiş idi ve kendüye arz-ı rümdan ħareket idüp karşı қal' asında 21. meks³⁶⁷ iқāmet olmağ için ve etraf-ı eknāfa çeşm gūş olup ve ħāb-ı 22. rāĥatı kendüye ħarām idüp ve dāmen-der-miyān ve ğayret қuşağını beliyе 23. bend ve zuĥūr iden ħavādişi tarafımıza pey-der-pey³⁶⁸ 'arz-ı i' lām eylesün di-

52a

1. diyü şādır olan emr-i 'ālī mūcibince arz-ı rümdan ħareket idüp bir gün 2. gelüp қal' a-i karşı dāĥil olup bu üslūb üzerine meks ve ārām ider 3. iken bir gün şāh ođlu şāh taĥmās tarafından āsitāne-i sa' ādete yüz sürüp 4. derdine bir çāre ricāsıyla bir ħānı elçi gelüp karşı қal' asına dāĥil olup 5. ibrahīm paşa ile görüşüp geldiği aĥvāle vāqıf olduğdan sonra elçi ħāna 6. didiğim devletlü efendilerimize sizleriñ bu tarafa şāh taĥmās cānibinden nāme-i

³⁶⁵ Metinde "bātılları" biçimindedir.

³⁶⁶ Bunun şerrinden (Allah'a) sığınırız.

³⁶⁷ Metinde "meks" biçimindedir.

³⁶⁸ Metinde "pey-der-pāy" biçimindedir.

nāmı 7. eyledikleriñiz ‘arz-ı i‘lām idelim ba‘dehū siz daħı varup ħāk-i pāy-i devletlerine 8. yüz sürüp aħvālını i‘lām idersiz dimiş ve elçi-i mezbūra rüz-merre ta‘ayyün 9. virüp alıkoymuş ve aħvālını yine uzun muştafā ve kırk çeşmeli vesā’ir 10. umūr-dīde³⁶⁹ ve ‘aql-ı kāmīl ādemler ile müşāvīre idüp kendü murādları ü- 11. -zerine ‘arz-ı i‘lām eylemişler ve ‘acem aħvālinden ba‘zı şey kim mezkūrlarıñ nā-puħte ve 12. nā-hemvār kelām-ı dūrūğlarını vezīr müşārünileyh ise bir şāf-dil devletlü olmağın 13. i‘timād eylemiş daħı ğavrına vāşıl olmadan ba‘zı ba‘zı nesnelere taħrīr idüp 14. devlet-i ‘aliyyeye ‘arz-ı i‘lām eylemiş ‘acemistāndan ise bir vechile yalandan ğayrısı 15. hep yalandır aşlında bunlar için bir şāħiħ cevāb olmaz ve serħadd-i islām olan 16. vān ve qarş ve arz-ı rūmda sākın olan nās daħı bir tarafı kürdistān³⁷⁰ 17. ve bir tarafı ‘acemistān bunlardan ta‘sīr eylese ‘aceb olmaz ħurbiyyet vechile elbet 18. te’sīr-i³⁷¹ em muħarrerdir ve aşlā kavm-i ‘acemde bir şāħiħ söz olmaz ve lezgī aħvālinden 19. bir miħdār tiflis ve gence ve şīrvān ve lūrī ve şamākī ve revān naħcivān tarafları- 20. -ndan muħammed ħulī ħān ve revān ħānı vesā’ir içlerinde olan başbuğları 21. ile gūyā uzun muştafā ve kırk çeşmeli ādemler irsāl idüp her şeyi 22. kendüler ile bi’t-tamām söyleşüp kaṭ‘-ı nizā‘ eylemiş ve kendülere i‘timād-ı küllī ħāşıl 23. olmuş bundan soñra ğayrı ne lāzım diyüp hemān bir izin olsun da bizim re’-

52b

1. re’yimiz ile dest-i ħabz olsa da ‘ālem içinde ħaylī neşv [ü] nemā olur ve vūzerā 2. içinde serfirāz olursız dirler imiş ancak ħaħħ subħane ve te‘ālā ħazretleri 3. iħsān eyleye eylemeyecek olur ise murād olunan ele gire ħāşıl hebā olur 4. ve lezgī ħuşuşında daħı ħacı dāvud aħvālī taħrīr olunup kendüye devlet-i 5. aliyyeden ħil‘at-ı fāħire ve ħānlık pāyesi iħsān olunup istimālet olursa 6. cümle lezgī bizden tarafa olup bād-ı hevā kırk elli biñ belki daħı ziyāde güzīde³⁷² 7. ve tūvānā ve yarar ‘askere mālīk olunur çünkü bu ‘arz ve i‘lām ma‘lūm 8. devletleri oldu şadr-ı a‘zam müşīr-i efħam devletlü ibrahīm paşa *yessera’llahu* 9. *māyeşā*³⁷³ ħazretleri bu bābda ħaylī fikr idüp ve cümle āsitāne-i sa‘ādetde 10. rikāb-ı şehir-yārīde ħāzır ve mevcūd olan vūzerā-yı ‘izām ile ve ‘ulemā ve vū- 11. -kelā-yı³⁷⁴ devlet ile ‘azīm meşveret olunup münāsib üzerine ‘amel olunması 12. için murād eylemişler idi ancak bir vezīr ādem çünkü ol taraflarıñ aħvālını 13. ħūb bilür hemān yine kendüne tevfiż olunsun münāsib olan şimdi 14. budur diyüp arz-ı rūm vālisi vezīr

³⁶⁹ Metinde “ümūr-dīde” biçimindedir.

³⁷⁰ Metinde “kürstān” biçimindedir.

³⁷¹ Metinde “te’sīr” biçimindedir.

³⁷² Metinde “güzīde” biçimindedir.

³⁷³ Allah onun dilediğini kolaylaştırsın!

³⁷⁴ Metinde “vūkelām” biçimindedir.

rüşen zâmîr ibrahîm paşaya 15. serdârlik ihşân olunup yanına vâfir ‘asker ta‘ayyün ve ‘acem tarafından gelen 16. elçiyi karşı kal‘asından berü gelmesine icâzet olmayup karşı kal‘asında 17. bir kaç eyyâm meks olunması emr-i ‘âlî olunup ve rûz-merre ta‘ayyünât taraf-ı 18. mîrinden yevmiyye virilmek üzerine ta‘ayyün eylemişler lezgî ya‘nî dâğıstânlı 19. hâcî dāvuda hil‘at-ı fâhire ve hânlık pâyesiyle serfirâz ve kavm kabâ’il 20. arasında kendüye iltifât olunup devlet-i ‘aliyye-i hüsrevânî-yi şehen-şâ- 21. -hîden yine harem-i hâşda perverde ba‘dehû kapucu başılık ile çerâğ olan 22. mîr ‘âlim dervîş muhammed ağa dağı maşûş bu huşûşlara me’mûr olup o 23. dağı ibrahîm paşa hâzretlerini yanına gelüp vuşul buldı ba‘dehû bir müd-

53a

1. müddetden sonra diyârbekr vâlisi vezîr âsaf dârâ-yı haşmet müşterî-yi tal‘at 2. ‘arîfi aḥmed paşa eyâletiyile ma‘an ve tırabozân vâlisi vezîr nâmdâr ve ‘âkıl³⁷⁵ dâna 3. hâtem-i şânî ve zamânîñ rüstem-i zâlî receb paşa eyâletiyile ve sîvâs beglerbegisi 4. rişvân-zâde seyyid muhammed paşa ve aḫışkâ beglerbegisi işḫâk paşa vesâ’ir begler 5. begiler ve sancaḫ begleri ve kürdistân elviyye begleri ve beg-zâdeler bitlis 6. hânı ‘âdil muhammed hân ve ma‘an zû‘amâ³⁷⁶ ve erbâb-ı tîmâr vesâ’ir ‘askeri yeñiçeri ve 7. cebeci ve topcı ve defter-dâr vekîli ve nüzul emîni vekîli fi'l-cümle ser‘asker taḫımı 8. yanına ta‘ayyün olunup ‘acemistânîñ revân ve tiflis şamâķî ve gence tarafları 9. vezîr-i mükerrrem ibrahîm paşa hâzretlerine tevfiż ve ḫayr şerri kendülerine sipâriş 10. olundu umûr-ı huşûşlarında muraḫḫaş olup ḡayrı iş kendüne kaldı 11. biñ yüz otuz üç senesinde dâmen-der-miyân idüp oradan bir sâ- 12. -‘at sa‘d-ı aḫterde karşı cânibinden hareket idüp ‘azm-ı tiflis eyledi 13. muḫaddem ise tiflis hânı muhammed ḫulî hân ile söz bir idi ammâ karşı altından 14. hareket eyledikten sonra aḫvâl ḡayrı olup ve tiflis kal‘asın teslim eylemekde 15. tereddüd idecegi âşikâre ve zâhir olup buña dağı ma‘lûm olup hem-ân-dem 16. olup ser-bevvâbîni şehir-yârî mîr ‘âlim dervîş muhammed ağayı muhammed ḫulî 17. hâna tiflise kendü varmazdan evvel irsâl idüp tiflise varup muhammed 18. ḫulî hân ile görüşüp ve murâd olunan her ne ise hân ile evvel vâfir 19. müzâkere idüp yine evvelki sözüne getürüp ammâ ḫaylî zaḫmetden sonra 20. ve ma‘an yanına alup serdâr-ı ekrem müşîr-i efḫam ibrahîm paşa hâzretlerine karşı 21. getürüp ve ibrahîm paşa hâzretleriyle görüşüp ve kal‘a-i tiflis teslim idüp 22.

³⁷⁵ Metinde “‘âkîl” biçimindedir.

³⁷⁶ Metinde “zû‘amâ” biçimindedir.

dest-i kabzına aldıktan sonra ara yire ba' z münāfık düşüp ba' z sözler 23. ile ibrahim paşa
hazretleri dağı bu sebeble tama' -ı hāme düşüp bihude³⁷⁷ hām

53b

1. sevdāyla muhammed kılı hānı ketudāsına habs idüp gūyā bir gūşmāl vir- 2. -üp mesfūr
hāndan bu tarīķile yedinde olan mālını alup ve ba' dehū kendüyi 3. katl eyleye bu fikrde
iken gice ile mesfūr māl kuvveti ile qararı firāra tebdil 4. idüp kaçup hālāş buldı ba' dehū
ibrahim paşa hazretleri dağı varup 5. tflis şahrāsında hayme-nişin olup qarar eyledi
ba' dehū derviş muhammed ağayı 6. lezgī tarafına hācı dāvuda irsāl idüp ve yanına yedi
sekiz yüz miđdārı 7. ādem ta' ayyün eyledi bī-kıyās zahmet ile varup dāğıstāna dāhil oldu
ve 8. hācı dāvud ile görüşüp emānetini kendüye teslim ve bir kaç gün ol maķāmda 9.
iķāmet eyledi ancak āb havāsı gāyet alçaķ olup ol mertebe ıssı imiş ki 10. bād-ı semüm
eser ve ādemi helāk ider imiş bu sebebden yanına me'mūr olan 11. ' askeriden ancak bir
rub' cāy-i selāmet buldı ve derviş muhammed ağa ve ma' an irsāl 12. olan sā'ir nās fi'-
cümle lezgī ahvāline vāķıf-ı esrār oldılar ve hācı dāvud 13. dağı elli altmış ādem ile ma' an
geldi ve serdār-ı ekrem ibrahim paşa hazretlerine bulu- 14. -şup ' azīm ikrām-ı küllī idüp
yanında meķş eyledi tflis hān bahtek gürcī 15. hān idi muķaddem muhammed kılı hān
gelüp cebren ve ķahren tflis elinden alup 16. kendü qarar eylemiş idi ba' dehū ođlu gelüp
islām ile müşerref olup 17. ismini ibrahim kodular ve taraf-ı şehr-yārīden kendüsine iki tūğ
pür-fürü' 18. ihsān ve tflis ķal' asına muķāfız ta' ayyün olunup ibrahim paşa oldu ammā 19.
mezbūr şadāķat üzerine cān-ı gönülden hizmet eyler şekliñ şüretā göster- 20. -miş idi ve
ba' dehū bir kaç gün mürürından sonra babası bahteki bir maķallde başup 21. ' askerin pāk
eyledi ve muhammed kılı hān dağı ol maķall-i habs-hāneden firār 22. eyleyüp cānı hālāş
idüp gence şehrine gelüp ol maķāmda qarar eyledi 23. fe-emmā olacaķ olur ve eger serdār-
ı ekrem ibrahim paşa hazretleri muhammed kılı

54a

1. hāniñ yüzüne gülüp ve istimālet idüp ikrām eylemiş olaydı fi'- 2. -l-cümle muķaddem
olan sözleri rūh bulur idi ve aşlā bir zahmet olmaz- 3. -dı her şey āsān olur idi ve serdār-ı
ekrem ibrahim paşa hazretleri 4. dağı her vechile ' ālem iķre neşv [ü] nemā bulup şöhret
hāşıl idüp serfirāz 5. olur idi ancak tama' -ı hām sebebiyle encām-ı fenā bulup sözlerinde
küllī hilāf oldu 6. ba' dehū yanına me'mūr olan ' ārifī vezīr-i muhterem ahmed paşa
hazretleri ile dağı 7. beynlerinde küllī ' adāvet zāhir ve nümāyān olup birbirilerini hilāf-ı
ğayr vāķi' -i 8 i' lām eylemege başladılar ve mīr ' ālim derviş muhammed ağa ile dağı

³⁷⁷ Metinde "bihude" biçimindedir.

mābeyn olup 9. ol dağı ‘ārifi aḥmed paşa ḳuluna düşüp ğayrı ne lāzım ol maḥallden 10. ‘avdet idüp āsītāne-i sa‘ādete geldikde bir söze biñ söz dağı zamm 11. eyleyüp söylemege başladı bir taraftan dağı ‘ārifi aḥmed paşa ḥazretleri yazmada 12. aḣlā ḳuşūr ḳomadı çak evvelden sözlere bir olduğundan ḥarāma 13. ḥiyele ilmediler āḥir-i encām ṣadr-ı a‘zam müşir-i efḥam dāmād-ı ṣehr-yārī ibrahīm 14. paşa efendimiz ḥazretleri bir ṣāf-dil ve bir ferde ba‘z ‘adāveti yok ve 15. kendüye her kim evvelden kim ḳaşd eylemiş ise ve idenlere fi'l-cümle her birine kendüleri 16. ḥatırına gelmeyen mertebe-i a‘lā ile çerāğ eyledi ḥaḳḳ subḥāne ve te‘ālā ḥazretleri 17. kendü keremiyle ve iḥsānıyla bu devletlüye nazar-ı ‘ināyet eyleye ve dā’imā düşmenlerine 18. ğālib eyleye böyle bir vücūd-ı mükerrrem ve ḥalīm ve selīm ve dervīṣ-meṣreb ve fuḳarā 19. ve zu‘afālarıñ ḥakīm ve bī-kes ve devlet düşmiş olanlara peder māder ve saḥā- 20. -vetde ḥātem bir mekkī ‘aḳl-ı rüşde ḥazret-i loḳmān-ı ṣānī dense vechi var ve 21. ṣecā‘ atde rüstem-i zamāndır³⁷⁸ ve keremi ḥisāba gelmez böyle bir zāt-ı ṣerīfidir kim 22. a‘lā ve ednāya kim nazar eylemezler ḳa‘ā çünkim ḥuzūr-ı sa‘ādetlerinde bir vezirin 23. ḥaḳḳında bu mertebe güft ü gü ola ve kendüye aḥmed ḥarām eyledi āḥir-i encām ḳatline va-

54b

1. varınca sa‘y eyledi ve ‘ārifi aḥmed paşa vāfir medḥ ve ṣenāsında oldu ve 2. ṣadr-ı a‘zam dāmād-ı ṣehen-ṣāḥī ‘ināyetlü ibrahīm paşa ḥazretleri bir ḳalb-i 3. selīm āyine-veṣ ḡubārdan pāk olduğü zāḥir ve hüveydādır³⁷⁹ kendülerine 4. bir aḣlā bir ḡaḳab geldigini āṣikār eylemedi işde bu siyāḳ üzerine ḳaldı 5. ammā fırsat düşdükce bir ḳaç piyāde sürer idi ve kendü lezgīye varup ve 6. ḥacı dāvud lezgī begleri yanında bir şey olmadığı vesā’ir aḥvālī ifāde 7. eylemekde bir zerre ḳuşūr ḳomadı bu tarafta çünkim ḥabsden muḥammed ḳulı ḥān 8. ba‘z kimesnelere i‘ānetiyle bir gice ḥabsden ḥalāṣ olup firār eylemiş idi hemān 9. ol dem genceye varup geregi gibi tedārükini görüp ḥāzır oldu ve ceng 10. eylemege nāzır oldu ve bu eṣnāda tiflīs ḥān behdān ḥān lūrū ḳal‘asına 11. girüp oturup eṣrāfa ḳulaḳ dutup firār itmek için ḥāzır 12. idi ve oḒlu gelüp serdār-ı ekrem ḥuzūrında islām ḳabül idüp ṣeref-i 13. islām ile müşerref olup bende-i subḥān olup ve kendüye ṣaraf-ı ṣehen-ṣā- 14. -ḥiden iki tūḒ iḥsān olduğünü icmālen taḥrīr olunmuş idi bu dağı 15. paşa olduğü eelden kendüye bir sadāḳat ṣüreti peydā idüp 16. ḥayli bir ṣöhret peydā eyledi bizim ṣad adımız yine serdār-ı ekrem müşir-i efḥam ibrahīm 17. paşa ḥazretlerine geldi gence üzerine gitmek emr-i ‘ālī olmak ile ḥāzır olup 18. yanında mevcūd olan asker-i ‘islām ile bir gün bir sā‘at ferḥunde-

³⁷⁸ Metinde “zamāndır” biçimindedir.

³⁷⁹ Metinde “hüvāydādır” biçimindedir.

fâlde 19. tiflîsden hareket idüp ‘ârîfî aḥmed paşa bir miqdâr ‘asker-i islâm ile 20. tiflîs muḥâfazasına ta‘ayyün olunup ve kendüleri ‘azm-ı maḫşûd eylediler 21. ‘ârîfî aḥmed paşa ḫâzretleri daḫı serdâr-ı ekrem vezîr-i muḫterem ibrahîm paşa 22. ḫaḫḫında ṭaraf-ı ḫilâf-ı devlet-i ‘aliyyeye i‘lâm eylemekde aṣlâ bir ḫuşûr ḫomadı 23. âḫîr-i encâm ibrahîm paşayı serdârlıḫdan ‘azl idüp ‘ârîfî aḥmed paşa

55a

1. ḫâzretlerine serdârlıḫ iḫsân olunup ve eyâlet-i arz-ı rûm sâbıḫa defter- 2. -dâr şarı muṣṭafa paşa ḫâzretlerine iḫsân olunup bu ḫaber aḥmed paşa 3. ḫâzretlerine gelince ibrahîm paşa ḫâzretleri daḫı şehir-i genceyi on altı gün olmışdı ki 4. muḫâşara eylemiş idi ve düşmenine zafer bulmaḫ muḫaḫḫak idi ve gence şehriniñ 5. nişf mertebesi belki daḫı ziyâdesi alınmış idi ve düşmân gâyet elem keder- 6. -de idi belki on beş yigirmi gün daḫı muḫâşara olunmuş olsa ḫabz-ı deste 7. dâḫil olur idi çünki ‘ârîfî aḥmed paşa ile ibrahîm paşa beyninde ‘adâvet-i 8. küllî olduḫı eelden sırr-âne el altından şehir-i genceye muḫammed ḫulî ḫâna ḫaber irsâl 9. eylemiş ki bize ṭaraf-ı şehir-yârîden serdârlıḫ geldi ve ibrahîm paşa ma‘zûl 10. oldu ve saña ‘avâṭıf-ı ‘aliyye-i ḫüsrevânîden beglerbegilik pâyesiyile gence ve 11. şîrvân ve şamâkî ve lezgî ṭarafı iḫsân olunmuşdır diyü emr-i ‘âlî ve mektûb 12. göndermiş idi çünki muḫammed ḫulî ḫâna bu ḫaber-i selâmet cânına necât irişmiş 13. zîrâ gâyet muṣṭarib ḫalmışlar idi hemân ol sâ‘at dîvâr üzerinde 14. metrisde olan ‘askere nidâ idüp bu aḫvâli i‘lâm eylediler çünki ibrahîm 15. paşa ḫâzretleriniñ sem‘ine bu ḫaber iricek bu ne olmaz ve bî-‘abes sözdür 16. bu sâ‘at bir âdem varsun bu ne güne cevâbdır su’âl eylesün görelim 17. didikde ol dem varup fi’l-cümle aḫvâle vâḫıf-ı esrâr olup ve gelüp 18. ibrahîm paşa ḫâzretlerine taḫrîr eyledi ve gelen emr-i ‘âlî-şanı ṭaleb eyledim ve 19. virmediler ve eger sa‘âdetli paşa ḫâzretleri i‘timâd eylemedi ise bir ḫaç mu‘temed 20. âdemler irsâl eylesünler de şoñra ma‘lûm-ı devletleri olur dimişler ibrahîm 21. paşa ḫâzretleri daḫı arz-ı rûmlı uzun muṣṭafâ ve kırḫ çeşmeli ve arz-ı 22. rûm müftîsi efendi ve bir ḫaç ma‘ḫul efendiler ve ağalar ile varup muḫammed 23. ḫulî ḫân ile görüşüp ve aḫvâl mezkûr meydâna gelüp bu müzâkere

55b

1. eṣnâsında ḫâliyâ serdâr-ı a‘zam düstûr-ı ekrem ‘ârîfî aḥmed paşa ḫâzretleri 2. ṭaraf-ı şerîflerinden ḫânım ḫuşca cânıñıza yeñiden ḫayât viren emr-i fermân-ı 3. şehen-şâḫî mücibince gelen mektûbları getür bir kerre görelim ba‘dehü mefhûm ...fi 4. ma‘lûmımız olduḫda varup cevâbını vezîr-i muḫterem serdâr-ı ekrem devletlü 5. ibrahîm paşa ḫâzretlerine ifâde olunur ma‘lûm-ı devletleri olduḫdan şoñra 6. diler ise cengden fâriḫ olur

dilerise dađı ziyāde cengī cidāle Őürü^ç ider 7. didikde muđammed kđlı hān cevāb virmiş ki hālā bize serdār-ı ekrem ‘arifi 8. ađmed paŐa hāzretlerinden gelen emr-i hümāyūn ve mektūblar budur fi'l-cümle ma‘ lūm 9. olsun ba‘ dehū Őıđđhati ve hađıđđhati üzerine ibrahīm paŐa hāzretlerine ifāde 10. idersiz diyüp mektūb ve emr-i ‘ālī-Őān elimize virdi ve mefhūm ve ma‘ lūm ve gelüp 11. ibrahīm paŐa hāzretlerine cevāb-ı Őāfi virdiler ol dađı hemān ol gün 12. ve gicesi metrīslerde olan ‘askeri ve topları iđrāc idüp Őeđeri 13. girü ‘avdet olunup bunca günler çekilen zađmet fi'l-cümle hebā oldu ol 14. ecluden ğam-nāk ve nice dürlü efkār ile gözleri giryān ađvāl perīŐān 15. āh vāh iderek gitmekde iken meger bu furŐatı dā’im gözler imiŐ çünkim bu hāl 16. vāđi^ç oldu hemān ol dem ol hān derūnında muzmer olan mel‘ anetini 17. āŐikār idüp bir tarafından lezgī kavmi bir taraftan behdān ğürci kavmi 18. bir taraftan kendüsi icrā-yı mel‘ anet idüp cisr başına gelince vāfir ehl-i 19. islām bilā-müci b tevābi^ç oldu hattā bile mevcūd olan toplar bu 20. karıŐıklık arasında cümlesi yed-i rafāzīde kalmıŐ iken bitlis hān 21. muđammed ‘ādil hān ile mevcūd olan bitlis ‘askerīsi içlerinde baş olan 22. bitlis kal‘ ası ‘azab ađası el-hācı ismā‘ il ađa kalmıŐ ve yed-i kı zılbaŐ 23. irmiŐ top ve cebhāne vesā’ir mühimmāt-ı lāzımdan girü kalmıŐ mühimmāti

56a

1. kı zılbaŐ-ı bed-ma‘ āŐ ile ceng ve cidāl ve zarb-ı kı tāl iderek kı zılbaŐa 2. bir dāne-i ğardal virmeyüp dīn-i mü bīn uğrına cān başı ile çalıŐup 3. ve selāmet getürüp girü başında ibrahīm paŐa hāzretlerine teslim eyledi 4. sa‘ ādetlü ibrahīm paŐa hāzretleri dağı el-hācı ismā‘ il ağaya ğil‘ at-ı fāđire 5. ve vāfir altūn iđŐān idüp ve yedine bir kaç def‘ a emr-i ‘ālī-Őān ve buyurultı 6. iđŐān idüp fi-māba‘ d mezbūr el-hācı ismā‘ il ađa bitlis hānları 7. tarafından ‘azl olunmaya ve bu ğizmeti muđābili³⁸⁰ ‘azab ağalığı üzerinden ref‘ 8. olmaya diyü gerek ibrahīm paŐa hāzretleri ve gerek serdār-ı muğterem ‘arifi 9. ağmed paŐa hāzretleri emr-i fermān iđŐān itmiŐ iken bitlis hān muğammed ‘ādil 10. ‘arz idüp ağalığı üzerinden ref‘ eylemiŐdir ve kendüye ‘azīm ğadr-i küllī 11. iderler hele nice dürlü meŐađđat ile bāđi³⁸¹ kалан ümmet-i muğammed ğalāŐ buldı 12. vüzerā-yı ‘izām biribirilerine ğaraz idicek böyle olur ve taraf-ı devlet-i Őehr-yā- 13. -rīden ğayrıya müci b-i ‘ibret içün ser-bevvābīn-i Őehr-yārī merđmūm mađđfūr 14. deli ğüse yin paŐa-zāde muŐtafa beg ta‘ ayyūn olunup ‘azm-ı rāh olduğdan Őođra 15. ba‘ z devletliler devletlü ‘ināyetlü Őadr-ı a‘ zam hāzretlerinden Őefa‘ at idüp 16. niyāzları kı bül olduğdan Őođra cürmi ‘afv olunup

³⁸⁰ Metinde “muđābili” biçimindedir.

³⁸¹ Metinde “pāđi” biçimindedir.

emr-i fermānı bir tātār 17. ile girüden irsāl olunup ḥalāş olmışdır ammā ibrahīm paşa ḥazretleri 18. bu derd-i elem ile āḫir-kār dār-ı fenādan ‘azm-ı beḳā eyledi ve cenāzeleriñ getü- 19. -rüp arz-ı rümde defn eylemişlerdir *rahmetu'llahi ‘aleyh rahmeten vāsi‘aten*³⁸² 20. ve ba‘dehū ‘ārifī aḫmed paşa ḥazretlerine ḳal‘a-i revān üzerine ser‘asker ta‘ayyün 21. olunup tiflis muḥāfazasına vezir-i mükerrrem receb paşa ḥazretleri ṭırā- 22. -bozān eyāleti ile ve rişvān-zāde seyyid muḥammed paşa sīvās eyāleti ile ve 23. ve aḳışḳa vālisi işḫāḳ paşa ve ba‘z yeñiçeri ve cebeci ve ṭopcu vesā’ir

56b

1. ‘askeri ma‘an ta‘ayyün olunup tiflis muḥāfazasına me’mür oldılar ser‘asker 2. ‘ārifī aḫmed paşa daḫı gelüp ḳarş ḳal‘asında ḳarār idüp revān ḳaydına 3. düşdi ve eyālet-i anaṭol vālisi sābıḳa defter-dār küçük ‘osmān paşa 4. ḥazretleri eyāleti ‘askeri ve ḳapusu ḫalkı ile ma‘an me’mür olup ve ba‘z 5. sancāḳ paşaları ve begleri ve yeñiçeri ve cebeci ve ṭopcu ve ṭop‘arabacısı 6. ve sipāh ve siliḫ-dār ocaḳları teraḳḳīlisi ve yeñiçeri serdençekdisi ve mışır 7. ocağından üç biñ güzide³⁸³ ve tüvānā piyāde ve süvārī cengāver³⁸⁴ her 8. birisi bir nerre-şir ve nāmdār vesā’ir piyāde bayraḳları me’mür olup ve 9. defter-dār vekīli merāmī aḫmed efendi ve çavuş başı vekīli muştafā aḡa yigirmi 10. nefer çavışān ile ve nüzul emīni vekīli sābıḳa ḫoṭūn defter-dār vekīli ḳāsım 11. efendi ve başbaḳı ḳulı vekīli çolaḳ ‘alī aḡa ve re’is vekīli belḡirādi aḫmed beg 12. vesā’irleri fi’l-cümle me’mür olup yüz elli biñ ‘asker-i islām üzerine 13. ser‘asker-i islām vezir-i mükerrrem ‘ārifī aḫmed paşa ta‘ayyün olunup ve gence ve şirvān 14. üzerine serdār-ı ekrem arz-ı rüm vālisi şarı muştafā paşa me’mür olup 15. biñ yüz otuz altı senesiniñ āḫirinde ser‘asker ‘ārifī aḫmed paşa ḥazretleri 16. arpa şuyı kenārından mevcūd olan ‘asker-i encüm-şümār³⁸⁵ ile ‘azm-ı rāh olup 17. bir mübārek sā‘at-i ferḫunde-fālde revānı muḥāşara idüp yüz yigirmi 18. gün miḳdārı ‘azīm ceng ve cidāl ve ḫarb ḳıtāl olup gāh ṭop ve ḳu- 19. -nbāra ve gāhī tüfeng ve bir ḳaç yerden laḡım alup ve beş on def‘a yürüyüşler 20. olup bir vechile fetḫi müyesser olmayup ‘asker-i islām daḫı nā-ümmid olup 21. ḡayrı bir ucından firār itmege başladılar çendān ceng itmege raḡbet itmez oldılar 22. bu eṣnāda iken ṭaraf-ı devlet-i ‘aliyyeden bā-emr-i ‘ālī arz-ı rüm vālisi 23. şarı muştafā paşa ḥazretleri ol maḫallde gence üzerine ser‘asker ta‘ayyün

57a

³⁸² Allah’ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

³⁸³ Metinde “güzide” biçimindedir.

³⁸⁴ Metinde “çeñāver” biçimindedir.

³⁸⁵ Metinde “encüm-şümār” biçimindedir.

1. olunup henüz dağı tifliden hareket itmemiş idi mekş üzere iken yanına 2. me'mür ve mevcüd olan 'asker nuşret-i meymün ile 'umūmen revān imdādına 3. ta' ayyün olunup ol dağı tifliden hareket idüp ol dağı gelüp bir gün 4. bir sâ' at-i mübârekde revāna dâhil olup bir taraftan ol dağı 'azīm 5. metrīs alup şeb rüz emān ve aralık virmeyüp kal' a-i revānı kızılbaş-ı 6. bed-ma' āş pelidleriniñ başına dar eyledi beş on gün bu üslub³⁸⁶ ü- 7. -zerine ikdām ve ihtimām-ı küllī olanda bir vechile tākat getürmeyüp emān- 8. -ü'l-emān diyüp **biñ yüz otuz yedi senesiniñ mäh-ı muharremü'l-ħarāmınıñ 9. evāyilinde kal' a-i revānı teslim eylediler lillahi'lħamd ve'l-minneh**³⁸⁷ **ammā revān** muħāşarada 10. iken pesyān sancaqları ve ba'z 'asker ma'an ta' ayyün olup ve üzerlerine 11. ebāyezīd sancağı mutaşarrıfı maħmūd paşa başbuğ ta' ayyün olunup **naħcivān 12. ve ordubādı dağı be-dest maħmūd paşa sene 1139 fi ğurre-i muharremiñ zi'l-ħiccesi** 13. içinde kızılbaş-ı bed-ma' āş tu' me-i şemşir olup māl emlakları nehb 14. ve ğāret olunup her bir pesyān kürdünüñ eline vāfir māl ğanāyim girmiştir 15. kim hiç olur degil imdi en ednā biriñe eygü bir kürd deve ve kātır esir 16. ve māl ve melāl şāhibi olup kām-rān oldılar *el-ħamdüli'llah ve'l-minneh*³⁸⁸ **revān 17. ve tiflis ve naħcivān ve ordubād** taraflarında tu' me-i şemşir olan kızılbaş-ı 18. bed-ma' āş ve gürciden bu tarafta yüz biñden ziyāde olduğında ašlā 19. bir şübeh yoğdır ve esir olan kız ve oğlan elli biñden ziyādedir 20. mülk ve evlād ' avrat uşak yüz biñe qarībdır **imdi revān ve naħcivān ve or-** 21. **-dubād kazā ve nāhiyesiniñ** hālā mevcüd olan şen ābādān ve ma' mür 22. ve her bir kariyyesi birer kaşaba gibi ancak içinde bir miğdār ħarāb olup ve ma' mür 23. olan qaraları ve kaşabalar dört biñ yedi yüz yetmiş iki ' aded hālā

57b

1. mevcüddir ve ħarāb olan qaraları üç biñden ziyādedir **ve ammā 2. sâ' at çukuru dirler** bir nāhiyesi vardır bunda olan pirinç mışır 3. berāberdir vesā' ir maħşül ħisāba gelmez **ve kıs 'alā hazā** her bir nāhiyesi 4. maħsüldardır kim vaşfa kâbil degildir **ve revān** kal' ası bir metin müstaħkem 5. ve içinde olan serāyları pāk ve evleri birbirinden a' lā ve taşra varu- 6. -şında müferriħ serāyları ve evleri ve kārban-serāyları ve dil-ferāħ ħammāmları 7. ve bī-nazir bāğ ve bāğçeleri ve dil-ğüşā ferāħ-fezā kaşrları şāfi şümmākī mermer 8. sütunlar ile münakkaş altün ħall ile gözler kamaşur üstād ferāħ-nihād³⁸⁹ eyler bu binā- 9. -larda ne kadar şan' atları var ise şarf eylemişler ve dekākīnleri beş biñden 10. mütecāviz ve bezzistāni ve cāmi' -i şerīfleri ve mesācid ve tekye her birisi bir dür- 11. -lü zīnet ile binā

³⁸⁶ Metinde "üslub" biçimindedir.

³⁸⁷ Hamd ve minnet Allah'tandır.

³⁸⁸ Hamd ve minnet Allah'a mahsustur.

³⁸⁹ Metinde "ferāħ-nihād" biçimindedir.

olunup hüsni virmişler böyle bir şehri- 'azîm *lillahi'lhamd ve'l-minneh*³⁹⁰ 12. dest-i rafâziden hâlâş olup ümmet-i muhammede naşîb ve müyesser oldu 13. **ve tîflîs vilâyeti** bir meretebe ma'mûr âbâdân ve mülebbes yirlerdir ve ekşeri 14. maşşûlâtı ipekdir ve bunda hâşıl olan ipek hisâba gelmez ve bâğ 15. ve bâğçesi gâyet çoktur bî-'aded vesâ'ir maşşûlâtı eyü olur ve re'âyâ-16.-sı³⁹¹ cümlesi de keferedir ve mâl-dârdır **imdi çünki** revân dâhil-i memâlik-i 17. 'oşmâniyye oldu yine ol sene kışlada ve kal'a muhâfazasına serdâr-ı ekrem 18. aḥmed paşa ḥazretleri derûn kal'ada ve arz-ı rûm vâlîsi defterdâr sâbıkâ 19. vezîr-i muhterem şarî muştâfâ paşa ḥazretleri varuşında ve mışır kulu ve- 20. -sâ'ir kapu kulu kal'a hıfzına me'mûr olup ve anadolî beglerbegisi 21. defter-dârı sâbık küçük 'oşmân paşa ḥazretleri naḥcivân muhâfazasına 22. me'mûr olup vesâ'ir beglerbegilere ve begleriñ her biri bir tarafa kışla viri- 23. -lûp tamâm herkes yirli yirinde karar idüp serdâr-ı ekrem 'arîfi aḥmed paşa

58a

1. ḥazretleri etrâf-ı erba'asına nizâm ve kal'anıñ ba'z ḥarâb olan mahallelerini 2. 'imâret idüp vesâ'ir lâzım olan işlere ihtimâm ider iken ara yirde münâ- 3. -fık peydâ olup ibtidâ sarî muştâfâ paşa ile ve defter-dâr sâbık kü- 4. -çük 'oşmân paşa ile mâbeyn olup **ba' dehû** sâ'ir paşalar ve begler ve mîr- 5. -âlây ve zu'amâ ve erbâb-ı tîmârlar ve 'umûmen yeñiçeri ve sipâh ve siliḥ-dâr teraḳḳîli- 6. -si ve serdençekdi ve cebeci ve topcı ve mışırlı vesâ'ir tavâ-yif-i 'askerî ile 7. fi'l-cümle 'adâvet üzerine olup âḥir-i encâm biribirilerini 'arz-ı i'lâm 8. iderken ol daḥî müsâ'ade olunmayup bir nev'-i âḥire sülûk eylemişler 9. **ve lücc** ve lücc mefhûm-ı şerîfi üzerine **beyt**

her kim ider ise gelür kendüsine

10. **ḥayr şan eşige ḥayr gelsün başına**

ve bir daḥî *men daḳḳa duḳḳa*³⁹² elbette iden 11. bulur aḥmed paşa ḥazretleri merḥûm ibrahîm paşa nice dürlü 'adâvetler eyledi 12. ise cümle kendü başına geldi **muşarra' her ne şanursiñ eşige hep başına** 13. **gelse gerek** bunu daḥî şâhidi merḥûm buyurmuşdur **ammâ** olacaḳ olur 14. *izâcâ'e'l-każâ 'umiye'l-başar*³⁹³ mefhûm-ı şerîfi üzere każâ gelince göz görmez 15. olur ve vardıkca 'adâvetleri müştedd oldu âḥir-kâr fitne ziyâde olup 16. **biñ yüz otuz yedi senesiniñ mâh-ı şa'bânü'l-mübârek ğurresinde** 17. bir gün seḥerî yeñiçeri 'umûmen cumhûr idüp kal'a kapusını muhkem sedd 18. idüp ve serdâr-ı ekrem olan

³⁹⁰ Hamd ve minnet Allah'tandır.

³⁹¹ Metinde "re'âyâsı" biçimindedir.

³⁹² Kapı çalanın kapısı çalınır; ne edersen onu bulursun.

³⁹³ Ecel geldiğinde göz kör olur.

aḥmed paşa ḥazretleriniñ olduğı serāya 19. cumhūren varup muḥāşara idüp aḥmed paşa ḥazretleri ol maḥallde ḥaremde 20. imişler eşḥāş ḥarem ḳapusına cem^ç olup bir şemātedir zuhūr eyledi 21. aḥmed paşa ḥazretleri ol maḥallde daḥı ḥāb-ı nāzda imiş bu hāy-hūy 22. şadāsını sem^çine idicek bīdār olup bir şeyden ḥabīr degil ol ḳıyā- 23. -fet ile ḥarem ḳapusından taşra cem^ç olmuş eşkiyānıñ ortasına

58b

1. gelmiş hemān mezkūrlarıñ her biri bir taraftan üzerine hūcūm idüp 2. senede bizim yüz biñ ğurūş çıkmaz var sen **revān** ḥānından ādem 3. başına yigirmişer ğurūş alup bizim için aşlā bir ḥabbe daḥı virmediñ 4. ve şevketlü pādīşāhımız yeñiçeri ḳullarına iḥsān eylediği elli biñ ğurūş 5. nice oldı diyince bir kaç yirinden urup yaraladılar hele üzerine bir kaç o- 6. -caḳ iḥtiyārı bre oğullar nice olmaz işler idersiz böyle olur mı ve bizim 7. ocağımızda bu mişilli şey olmaz murād olan aḳçe degil mi varalım ađa ḳapusına 8. ağamıza paşa ḥazretleri daḥı ma^çance varup bir şūrete ḳonur ne var 9. ecelden ğayrısına çāre olur diye diye bunlar daḥı rāzī olup ve 10. paşa daḥı bir ata sūvār³⁹⁴ olup ve cānib-i erba^çasını muḥāşara iderek 11. ađa ḳapusına varup **ibtidā** cerrāḥ³⁹⁵ getürüp aḥmed paşa ḥazretleriniñ 12. yaralarını şarup **ba^ç dehū** aḳçe tedārükine³⁹⁶ mübāşeret olundı yevm-i 13. mezbūrda elli biñ ğurūş mezkūrāna teslim olunup bāḳīsini³⁹⁷ irtesi 14. ğün edā ve teslim eylemek üzerine yanına bir çorbacı ađa neferātıyla ḳomışlar 15. ve serāy ḳapularına yeñiçeri ta^çayyūn eylemişler şabāḥ olunca pāsbān³⁹⁸ olalar kim 16. şāyed ola kim bir taḳrībile paşa ḥazretleri firār eyleye mülāḥazasıyla **ammā** firār 17. eylemesi kendülerine vechen münāsib olduğından ötürü hemān 18. üzerine ocaḳ tarafından ta^çayyūn olan ağaya dimişler kim ve eger senden 19. taşra varuşa ğitmek ister ise aşlā muḥālefet eyleme hemān ğüşād 20. vir belki yaraları fenā bula ve eger eceli gelmiş ise bārī taşrada 21. ölsün kim bizlere bir miḳdār su^çāl ve cevāb āsān ola **imdi** ḥāşıl-ı 22. kelām gice oldı ^çālem ağyardan ḥālī olup şabāḥa ḳarīb ta^çayyūn 23. çorbacı ağaya bir miḳdār altūn iḥsān idüp uğruñ ḳapuyı

59a

1. ğüşād idüp aḥmed paşaya yol virüp bir kaç ādem ile firār idüp 2. ile varmadı revān ḳurbında meşhūr olan üç kilīsāya cān atup 3. ol mertebe za^çif iken nice iḳdām-ı tām idüp cān ḥafī ile hele daḥı 4. şabāḥ olmadan kilīsāya dar düşdi çünkim kilīsāya dāḥil oldı 5. kilīsāda olan ruhbānlar yanına cem^ç olup bu aḥvāl nice aḥvāldir 6. diyüp bu efkār ve

³⁹⁴ Metinde “sivār” biçimindedir.

³⁹⁵ Metinde “çerrāḥ” biçimindedir.

³⁹⁶ Metinde “tedārükine” biçimindedir.

³⁹⁷ Metinde “pāḳīsini” biçimindedir.

³⁹⁸ Metinde “pāspān” biçimindedir.

endîşede iken aḥvāline vākıf-ı esrār oldılar 7. hemān ol sâ‘ at içlerinde bir üstād-ı cerrāḥ var imiş getirüp ve yara- 8. -larına gereği gibi üstādāne mu‘āleceler idüp işlāhına ihtimām eylemekde 9. oldılar bu tarafda çünkim ‘ālem nūr ile münevver oldu yine ‘umūmen yeñiçeri ağası 10. çapısına cem‘ olup aḥmed paşadan kuşūr kalan akçe için ādem 11. irsāl itmek şadedinde iken bekci ta‘ ayyūn olunan çorbacı ağa gelüp 12. bu gice paşa ḥazretleri firār eylemiş didikde hemān ol dem çal‘a çapısını 13. güşāde idüp arz-ı rüm vālisi şarı muştafā paşaya varup 14. aḥmed paşa ḥazretleri bu³⁹⁹ gice firār eylemiş didiler bu eṣnāda aḥmed paşa 15. ḥazretlerinden tezkere gelmiş muştafā paşa ḥazretlerine kim murādınız ḥāşıl 16. oldu āḥir fitneye bā‘ iş olup bizi ‘ālem içinde bed-nām olmağa ihtimām-ı 17. tām eylemeğe ḥaylī dāmen-der-miyān eyledik bāreka'llah saña lāyık olanı 18. icrā eyledin dimiş ve eşḥāş elinden ḥalāş olup cān atup 19. üç kilisāya varup cānı korğusından onda olduğu nümāyān 20. oldu āḥir-i encām iki taraf daḥı aḥvāl-i devlet-i ‘aliyyeye ‘arz-ı i‘lām 21. idüp beş on gün kilisāda kaldıktan sonra bir gün seḥerī yeñiçeri ağa- 22. -sı vesā’ir ocağ ağaları ve muştafā paşa ketḥudāsı ve mışır begi ve mışır 23. ocağı ağaları ve çavuş başı⁴⁰⁰ vekili ve re’isü'l-küttāb vekili ve

59b

1. ve mīrālāy begler ve paşalar ‘umūmen birden üç kilisāya varup aḥmed 2. paşaya niyāz ve ricā iderek ve nice dürlü ḡadr irād iderek ve şāḥib-i 3. cem‘iyyet olan eşḫiyālardan bir kaç aḥz olunup onlara daḥı teveccüh ü- 4. -zerine cezāları tertīb olunmağ üzere emr-i fermānları olur ise ol 5. sâ‘ at icrā olunur diyü hele bir tarīķile aḥmed paşa ḥazretlerini üç kilisā- 6. -dan alup bir ‘azīm ālāy ile getirüp ve muştafā paşa ḥazretleri daḥı 7. karşı varup görüşüp birbirilerine ittifağ üzerine muḥabbet ve 8. meveddet-i küllī şüretler ile nāz ve niyāz yollu getirüp çal‘ada serāyına 9. oturdu ammā aḥmed paşa ḥazretleri üç kilisāda iken naḥcivān 10. muḥāfaza defterdār-ı sâbık küçük ‘oşmān paşa ḥazretlerini naḥcivāndan 11. ḥareket ve müşül kurbında şehrezül iḥsān olunup ‘azm-ı rāh 12. olup üç kilisāya bir sâ‘ at maḥallden firār idüp geçüp 13. aḥmed paşa ile görüşmedi ammā aḥmed paşa dāḥil-i çal‘a olduğdan sonra 14. bir kaç gün mürüründe taraf-ı devlet-i şehen-şāḥiden yine aḥmed paşa 15. ḥazretlerine gence ve şīrvān üzerine ser‘ askerliği ibkā olunup ve şarı 16. muştafā paşa ḥazretlerine daḥı revān muḥāfazasına ta‘ ayyūn olunup 17. aḥmed paşa ḥazretleri revāndan ḥareket idüp varup arpa şuyı 18. kenārında ḥayme-nişin olup karar eyledi muştafā paşa

³⁹⁹ Metinde “pu” biçimindedir.

⁴⁰⁰ Metinde “paşı” biçimindedir.

hazretleri dağı 19. revān al' asına girüp umūr-ı vīlāyetde ihtimām üzere iken bu üslub⁴⁰¹ 20. üzerine ammā serdār-ı ekrem 'arifi ağmed pařa hazretleri 'asker-i islām ile 21. arasında 'azīm bürüdet olduğı zāhir ve nümāyān olup bir vechile 22. böyle olur ise bir iř görölmez idi ki ma' lüm-ı hümāyün řehr-yārī 23. olduğda țaraf-ı devlet-i hüsrevāniden gence ve řīrvān üzerine

60a

1. serdār-ı ekrem arz-ı rüm vālisi olup revān muđāfızı řarı muřtafā 2. pařaya ihsān olunup ve serdār sābıķ 'arifi ađmed pařa hazretlerine 3. revān muđāfazasına me'mūr olup ve üzerlerine mübāřir ta' ayyün olunan 4. salađor řehr-yārī mısķālī 'ömer ađa emr-i 'ālī ile me' müren gelüp ve elbette ola- 5. -caķ olur ve aña bir çāre olmaz olacaķ olur ađmed pařadır bu aralıđda 6. revāna gelüp girmede hayli imtinān idüp ser-keřlik eyledi hele her ne 7. hāl ise bir țarīķile getirüp revān al' asına odular ve muřtafā pařa 8. hazretleri revāndan ađmed pařa hazretleri gelmezden muđaddem almıřlar ve kendüler 9. ile görüşmiřler idi muřtafā pařa hazretleri sa' ādetile gelüp arpa nehri 10. kenārına hayme-niřin olup arār eylediler ammā bu aralıđda ađmed pařa hazretler- 11. -iniñ bu huřuřda revān al' asına me'mūr iken girmede imtinān ve muđā- 12. -lefet eyledüđi ma' lüm-ı hümāyün pādiřāhī olduđda ol sā' at ve 13. diyārbekrden ma' zül olunup ve tırabozān eyāleti ihsān olunup ve re- 14. -vāndan dađı ref' olunup nađcivān muđāfazasına ta' ayyün olundu ve revān 15. muđāfazasına dađı tiflis muđāfızı vezir-i muđterem sa' ādetlü receb pařa 16. hazretlerine diyārbekr eyāleti ihsān olunup anlar me'mūr oldu ve 17. tiflise aķıřka vālisi iřhāķ pařaya vezāret⁴⁰² ihsān olunup onlara 18. dađı tiflis muđāfazasına ta' ayyün eylediler ammā bizim sözümüz sa' ādetlü receb 19. pařa hazretlerine geldi bir yarar ve nāmdār ve re' āyā tedārik řāhibi bir devletlü 20. vezir-i 'ālī-řāndır aña tiflis muđāfazasında iken her țarafdān üzerlerine 21. gürcī keferesi zühūr eyledi ise luřfu'llah te' ālā fi'l-cümle emān vir- 22. -meyüp ılıçdan geçdi hattā behțān ođlu bundan muđaddem zikri mürür eylemiřdi ki 23. islām ile merhūm siliđ-dār řehr-yārī ibrahīm pařa hazretleriniñ huźūrlarında

60b

1. řeref-i islām ile müřerref olup ol eřnāda kendüsine pařalık 2. ihsān olunup ol dađı hayli řadāķat üzerine hiźmet eyledi ve ba' dehū 3. bir gün seđerī behdān ođlu al' a-i tiflisde řikār țarīķiyle ıkūp 4. međer bir aç gün muđaddem babası țarafına ādem gönderüp ve kendüsi yine eski 5. dīn-i bātılna rađbeti olduđı i' lām itmiř imiř bu eřnāda behdān 6.

⁴⁰¹ Metinde "üslub" biçimindedir.

⁴⁰² Metinde "vezarāt" biçimindedir.

tarafından üç dört biñ miqdârı gürcî ‘askeri ol maħallde gelüp 7. kendüsine istiķbâl idüp yanında bile olan ba‘ż ehl-i islâm 8. olana bu güne cevâb virmiş ki ben küll-i evvel eski dînim üzere idim 9. işde ben kendim var yanımda olanlar girü gidün ve varup benden el 10. çek diyüp alup yürüyivirdi bunlar da gelüp serdâr 11. paşaya behdân-zâde beg firâr eyledüğünü haber virdiler ve babası behdânîñ 12. qarındaşı âsitâne-i sa‘âdete gelüp ħâk-i pây-i devletlerine yüzler sürüp 13. kendüsine yevmiyye ta‘ ayyün virdiler istânbûlda qaldı ammâ behdân ħân 14. didikleri mel‘ün oğluna rağmen başına kendüne tâbi‘ gürcî eşkiyası 15. cem‘ idüp ‘asker-i menhûsıyla bir gün gelüp ‘ale'l-ğafle sa‘âdetlü receb 16. paşa ħazretlerini başup ħaķķ subĥâne ve te‘âlâ ħazretleri luţf-ı kereminden 17. vezîr-i mükerrem receb paşaya nuşret ve ümmet-i muħammede fırsat iĥsân idüp 18. beş on biñ kefereyi biĥamdilillah ve te‘âlâ kılıçdan geçürüp ve bir kaç biñ daĥı 19. esîr idüp mansûr ve muzaffer oldılar *lillahi'lĥamd ve'l-minneh*⁴⁰³ ve mesfûr behdân 20. ol maħallden firâr idüp ele girmedi açık başda qarâr eyledi dirler ve 21. sa‘âdetlü receb paşa ħazretleri daĥı şâd ĥurrem tiflisde şafâda oldu 22. ammâ ba‘dehû ol maķâmdan âbdâneleri kaţ‘ olup revân muĥâfazasına 23. me‘mûr oldu idi ve ol sene-i sâbıkda iken on beş sene muķaddem

61a

1. pesyân taraflarına firâr iden re‘âyâsını fi'l-cümle ebâyezîd sancağından 2. ve eleşgird ve şelve ve malâzğird sancağlarından cümlesini cem‘ idüp 3. ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden şâdır olan emr-i ‘âlî ve ta‘ ayyün olunan mübâşir 4. ma‘rifetiyle fi'l-cümle taĥrîr idüp gerek kal‘a neferâtlarına ve gerek paşa ĥavâşı 5. ve gerek ĥavâş-ı ĥümâyûn ve gerek zu‘amâ ve erbâb-ı tîmâr başka başka taĥrîr ve her 6. birine ta‘ ayyün idüp beş mîrâlây ta‘ ayyün idüp geregi gibi niżâm virdi 7. bizim şadedimiz yine serdâr-ı ekrem vezîr-i muĥterem şarı muştafâ paşaya 8. gelsün işde **biñ yüz otuz sekiz senesi evâyilinde** bir mübarek 9. sâ‘atde arpa şuyı kenârından ĥareket idüp ‘azm-ı maķşûd eyledi 10. cânib-i erba‘asını yoklayarak gele gele bir gün **ibtidâ lürü kal‘asına** dâĥil 11. olup ĥayme-nişîn olup qarâr eyledi daĥı ceng ve cidâle mübâşeret 12. olmadan içinde olan ‘asker-i rafâzî bir yire cem‘ olup ve kal‘a-i 13. mezbûrı teslim itmek üzerine meşveret idüp hemân irtesi seĥerî 14. vezîr âşaf sa‘âdetlü serdâr-ı ekrem müşîr-i efĥam düstûr-ı⁴⁰⁴ muĥterem şarı 15. muştafâ paşa ħazretlerine elçi irsâl idüp kal‘a-i lürîyi bilâ-ceng cidâl 16. teslim eylediler *lillahi'lĥamd ve'l-minneh*⁴⁰⁵ **ba‘dehû** bir kaç gün meķş ve ârâm idüp ve gence 17. üzerine ĥareket eylemek tedârikinde oldılar ve o ešnâda taraf-ı devlet-i 18. ‘aliyyeden altı biñ tâtâr çâbüķ-

⁴⁰³ Hamd ve minnet Allah’tandır.

⁴⁰⁴ Metinde “düstür” biçimindedir.

⁴⁰⁵ Hamd ve minnet Allah’tandır.

süvār irsāl olundu idi ve 19. vāfir sipāh ve siliḥ-dār terakḫīlisi ve serdençekdi vesā'ir tā'ife-i 'askeriyye 20. ve serdengeçdi yeñiçerisi üzerlerine ta' ayyün olunan yeñiçeri ocağı tarafından 21. sâbıķā zağarcıbaşı ta' ayyün olunup ve defterdār vekīli ķasım efendi 22. vesā'ir serdārılık taķımı tekmīl olmak üzere ta' ayyün olunup itmām 23. olduķdan soñra bir gün yine bir sâ'at sa' d-ı aḫterde **lūrū ḳal' a** altında

61b

1. ḫareket idüp 'azm-ı maḳşūd eyledi **ibtidā** cengci başı arz-ı rümī 2. ismā'ıl paşa⁴⁰⁶ ve deli yeñiçeri ibrahīm paşa⁴⁰⁷ biñ nefer tüvānā ve pāk ve müsellaḫ 3. süvārī şeh-bāz yeñiçeri levendānı ile dā'im kızılbaş-ı bed-ma'āşa ḳılıç urup 4. ve başlarına dünyāyı dar iderler idi ve genceye ḳarīb **bir cisr binā olunmuş** 5. böyle bir ğarīb ve 'acīb bu kim gözleriñ içi müferriḫ serāylar ve dükkānlar ḳarşu 6. ḳarşu 'azīm çarşular bir temāşā bunlar kim hiç mişli yoķdır ve bir ferd ğayrı 7. maḫallde görmüş yoķdır bu vech üzerinedir ve serdār-ı ekrem vezīr-i muḫterem 8. şarı muştafā paşa ḫazretleri bir gün bir sâ'at ferḫunde-fāl meymenet 9. āşārda gence şahrāsına ḫayme-nişin olup bir maḫall-i münāsib olan maḫallden 10. metris alınup ve ṭop ve ḳunbārālar vaz' itmek için tābyalar bināsına 11. münāsib maḫallelere bu müzākerede iken hemān cümlesi birden ḫaḳḳ subḫāne 12. ve te'ālā ḫazretlerine emānet idüp ol gün cümlesi birden ḫamle 13. idüp hemān ol sâ'at hücum idüp şehir-i genceye dāḫil olup 14. öyle bir ceng oldu kim belki mişlini sâbıķda gelen rüstem-i zāl gibi ḳahramanlar 15. görmemişdir hele anı maḫallde içinde müctemi' olan kızılbaş-ı bed-ma'āşın 16. ekşeri ṭu' me-i şemşir olunup ve bir miḳdār ceng ve cidāl ešnāsında firār 17. idüp ve bir miḳdārı emān idüp ḳılıçdan ḫalāş oldu ve miḳdār 18. 'avret oğlan esir olup ve herkes kısmet olunan ḳadar māl ğanāyime 19. mālīk oldu *lillahi'lḫamd ve'l-minneh*⁴⁰⁸ sene-i mezbürin mäh-ı zilkade-i şerifin 20. ğurresinde dāḫil-i memālik-i 'oşmāniyye oldu ve serdār-ı ekrem müşir-i efḫam 21. nizāmü'l-'ālem el-ḫācı muştafā paşa ḫazretleri 'azīm şād ve feraḫ-nāk 22. olup ğayrı nizām-ı memlekete ihtimām üzere oldılar ve taraf-ı devlet-i 'aliyye-i 23. ḫüsrevāniden oğluna ḳarş sancağı iḫsān olunup iki ṭüg ile

62a

1. serfirāz buyurdılar ve ba' dehū mosḳov cenārāli tarafından āsitāne-i sa'ādete 2. ḳaṭ'-ı ḫudūd için gelen elçiyi taraf-ı pādīşāhiden yanına mu' temet⁴⁰⁹ ādemler 3. ta' ayyün olunup ḳaradan arz-ı rüm üzerinden genceye sa'ādetlü şarı 4. muştafā paşa ḫazretlerine irsāl

⁴⁰⁶ Metinde "başa" biçimindedir.

⁴⁰⁷ Metinde "başa" biçimindedir.

⁴⁰⁸ Hamd ve minnet Allah'tandır.

⁴⁰⁹ Metinde "mu' temet" biçimindedir.

olunup ve sa' âdetlü muştafâ paşa 5. dahı ma' an irsâl olmağ üzerine ta' ayyün olunup ve kapucı başı mîr-i ' âlem 6. dervîş muhammed ağa ta' ayyün idi varup bunlar dâhîl olduğdan sonra 7. muğaddemâ şah tahmâs tarafından devlet-i ' aliyye-i şehen-şahiyye gelecek elçiyi 8. merhûm ibrahîm paşa hazretleri taraf-ı devlete i' lâm idüp ba' dehü bir müddet 9. karşıda kalup ba' dehü arz-ı rûmda mekş itmek üzere şadır olan 10. emr-i ' âli mûcibince arz-ı rûma nakl olunup bir kaç sene ol mağallde kalmış 11. idi sonra sa' âdetlü serdâr-ı ekrem şarı muştafâ paşa hazretleri 12. tarafından arz-ı rûma mübâşir⁴¹⁰ gelüp elçiyi alup genceye götürüp ve ma' an 13. hudûd üzerine hareket idüp ' azm-ı mağşûd eylediler ve kendüleri gelince 14. oğlu muhammed paşayı gence muhâfazasına ta' ayyün eyledi ve şamâkîde hâcî dâvud hân 15. idi ve lezgî tarafında olanlar fi'l-cümle iğâ' at ve inkiyâd üzere olup 16. ser-i mü bir hilâf vaz' -ı hareketleri aşlâ yoğdır ve dâ'imâ iğâ' at üzere 17. oldukları nümâyândır ve revân muhâfızı sa' âdetlü receb paşa hazretleri 18. işbu biñ yüz otuz toğuz senesiniñ evâyilinde dâr-ı fenâdan dâr-ı beğâyâ 19. rihlet idüp yerine ser-bevvâbîn-i şeh-r-yârî sa' âdetlü merhûm deli 20. hüseyin paşanın oğlu muştafâ bege vezâret ihsân olunup eyâ- 21. -let-i sîvâs ile revân kal' asına muhâfız ta' ayyün olunup irsâl olundu 22. fi-târîh-i mezbûr **faşl-ı evvel** işbu biñ yüz otuz altı senesi ibtidâ- 23. -sından kızılbaş-ı bed-ma' âş taraflarına üç koldan üzerlerine sefer

62b

1. hemân vâki' olup **bağdâd-ı behîşt-âbâd tarafından dahı** vezîr âşaf 2. dârâ-yı şevket ' âkıl dânâ ' aşrîñ zâl-i rüstemi kahramanı devlet-i dünyâ- 3. -da kuvvet-i mâlda ve re'y-i tedbirde eflâûn-ı şânî idi ve kuvvet-i bahtı 4. kendüye müsâ' id idi ve uğrı güçâde idi ve etbâ' ı vâfir ve kâmil 5. âdemler idi *merhûmu'l-mağfûr ilâ rahmeti rabbihi'l-gâfûr*⁴¹¹ cennet-mekânî firdevs- 6. -âşiyân sultân ibnü's-sultân sultân gâzî muştafâ hân hazretler- 7. -iniñ zamân-ı saltanatlarında **1110 senesiniñ** evâhirinde merhûm şadr-ı 8. a' zam hüseyin paşa ibtidâ çâr ve nâ-çâr ser-bevvâbîn şeh-r-yârî iken vezâret 9. ile çerâğ olup nice zamân a' lâ menşüblara mutaşarrıf olup **ba' dehü** 10. **bağdâd-ı behîşt-âbâda** on beş yigirmi sene halk içinde serfirâz olup 11. ve hareket-i bâhiresi memdûh olmağıla neşv [ü] nemâ hâşıl eylemiş idi ve bahtı 12. kendüye müsâ' id ve uğrı güçâde her nire kim ' azîmet eylese hayrlar fetî-i 13. bâb olur idi ve oğluna vezâret ile başra ihsân olunmuş 14. idi ve iki ketîudâsı beglerbegilik ile çerâğ olunmuş idi sene-i mezbûr- 15. -da **bağdâd** tarafından kızılbaş-ı bed-ma' âş üzerine ser' asker ta' ayyün olup 16. ol tarafîñ ekdâr-ı ' asâkiri ile ' azm-ı kızılbaş-ı

⁴¹⁰ Metinde "müpâşir" biçimindedir.

⁴¹¹ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

bed-ma'āş eylediler çünkim 17. 'acemde vezîr-i muhterem düstûr-ı ekrem serdâr-ı a'zam hasan paşa hazretleriniñ 18. üzerlerine gelecek nümâyân olacak hasan paşa hazretleriniñ kapusu hod 19. ma'lûm 'askeri katı çok ve re'y-i tedbîr şâhibi olduğımı 'acem 20. hod hûb bilür idi bu ecluden hemân ki üzerlerine 'azîmet eyledi 21. gayrı nâ-çâr oldılar ol cânibde bağıdâda qarîb bir mu'azzam şehirleri var 22. ismine **kirmân şâh dirler** hemân karşı gelüp hâk-i pâyına yüzler sürüp 23. bilâ-ceng cidâl şehri teslim idüp imâna geldiler bihamdilillah te'âlâ dâ-

63a

1. dâhil-i memâlik-i devlet-i 'osmâniyye oldu gayrı ol maḥallden ilerü hareket 2. eylemedi hemân qarâr idüp nizâm virmege ihtimâm iderler idi ve 'acem aḥvâ- 3. -line çeşm gûş dâ'imâ bir taḥrîb ile imâna gelmesine sa'y-i ihtimâm-ı tām iderler idi 4. ve mîr üveys oğlu mîr maḥmûd tarafına her-bâr dostluk 'arz idüp 5. âdemler ile dostluğa dâ'ir muḥabbet-nâmeler irsâl idüp bu tarîkile 6. gâyet dost olmuşlar idi ve birbirilerine her-bâr hediyeler ile âdemleri gelür 7. gider idi bu minvâl üzerine dâ'im hareket iderler idi ve hasan paşa 8. hazretleri kezâlik⁴¹² her dâ'im gerek 'acem aḥvâlini ve gerek mîr maḥmûd tarafından 9. zuhûr iden havâdiş ve nice hareket ider ise fi'l-cümle sâ'atinde taraf-ı 10. devlet-i 'aliyyeye i'lâm ider idi ve dâ'imâ bir yola ḳomağa sa'y ider idi 11. ve dâ'imâ sühûlet üzerine bir kıyâfete ḳomaḳ idi bu eṣnâda iken bi-emrillah 12. te'âlâ ḥaste olup gayrı bir dermân olmayup **ḳalal'lahu tebâreke 13. ve te'âlâ⁴¹³ [fe]jizâcâ'e ecelühüm lâ-yesta ḥîrun sâ'aten ve lâ yestakdimûn⁴¹⁴** âyet-i 14. kerîmesiniñ ma'nâ-yı laṭîf üzerine 'ömr ü 'azîzleri nihâyet bulup 15. dâr-ı fenâdan mülk-i beḳâyâ 'azîmet eylemişler **ḳalal'lahu subḥânehu ve te'âlâ⁴¹⁵ ḳâlû** 16. **innâ li'llahi ve innâ ileyhi râci'ün⁴¹⁶ rahmetu'llahi 'aleyh rahmeten vâsi'aten⁴¹⁷** ḥaḳḳ subḥâne ve 17. **te'âlâ hazretleri** şevketlü kerâmetlü pâdişâh-ı 'âlem-penâh hazretleriniñ vücûd-ı 18. hümâyunların ḥaṭâlardan ve elem ve kederlerden maşûn ve maḥfûz eyleye 19. âmîn yâ mu'in **allah tebâreke ve te'âlâ hazretleri** devletlü şevketlü pâdişâh-ı 20. rûy-ı zemîn hazretlerine 'ömr-i ṭavîl iḥsân eyleye âmîn **ba'dehû** merḥûm hasan 21. paşa hazretleri dâr-ı fenâdan 'âlem-i beḳâyâ rihlet ḥaberini devlet-i 'aliyye-i 22.

⁴¹² Metinde "kezalik" biçimindedir.

⁴¹³ Yüce Allah, şöyle buyurdu.

⁴¹⁴ Eccelleri geldiği zaman ise ne bir an geri kalabilirler, ne de öne geçebilirler. Nahl 16 / 61 (kısmî iktibas).

⁴¹⁵ Yüce Allah, şöyle buyurdu.

⁴¹⁶ Onlar, "Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz" derler. Bakara: 2 / 156 (kısmî iktibas).

⁴¹⁷ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

şehen-şāhiyye ‘arz-ı i‘lām olduğda cümlesi gāyet acıdı zīrā bir ‘āqıl 23. ve reşid ve kāmil her vechile bir gerekli ādem idi ve şāhib-i re‘y olduğundan

63b

1. gayrı **bağdād-ı behişt-ābāda** 1115 senesiniñ evāyilinden vefāt tārīhine 2. gelince 1137 **sene** kim tamām yigirmi beş sene mekş eylemiş ve ol tarafıñ her 3. aḥvāline vuḳūf-ı küllī taḥşil eylemiş ol tarafda ‘arab ve ‘acem sedd-i iskender 4. olmuş idi ḥulāşa yirini boş koyanlardan idi ol eelden cümle 5. nās acıdı şadr-ı a‘zam ḥāzretleriniñ ma‘lūm-ı devletleri olduğda rikāb-ı 6. şehir-yāriye telḥiş olunup ma‘lūm-ı pādişāhī olduğda ḥasan paşa-zāde vezir-i 7. muḥterem aḥmed paşa ḥāzretlerine **bağdād-ı behişt-ābād** iḥsān-ı ḥümāyūn-ı pādişā- 8. -hī olup ve *merḥūmu'l-mağfūr ilā rahmeti rabbihi'l-gafūr*⁴¹⁸ peder büzürg-vārlarıñ 9. yerine hemedān üzerine serdār-ı ekrem ta‘yīn olunup levāzım-ı seferiyye kemāl 10. mertebe görmege ihtimām olunup aḥlā bir şeyde ḳuşūr ḳomayup tamām old- 11. -ıḳda ḳonya beglerbegisi ḳara yılan-zāde muḥammed paşa mükemmel ḳapusu ḥalkı ve 12. eyāleti ‘askeri bi’t-tamām me’mūr olup irsāl olundu ve yine *merḥūm* 13. ve *mağfūr ilā rahmeti rabbihi'l-gafūr*⁴¹⁹ maḳtūl-zāde vezir-i mükerrrem merḥūm ‘alī 14. paşa ḥāzretleriniñ ketḥudāsı ḥüseyn paşa eyālet-i müşul ile ve mükemmel 15. ve müretteb ve müsellaḥ ḳapusu ḥalkı ile me’mūr olup ve yine merḥūm ḥasan 16. paşa ḥāzretleriniñ ḳapusunda perverde olup neşv [ü] nemā bulup bir müddet 17. ketḥudāsı olup ve kendü kerimesini ‘aḳd-i nikāḥ idüp dāmād eyleyüp 18. **ba‘dehū** beglerbegi olmasını iltimās-ı devlet-i ‘aliyye-i şehen-şāhī idüp maḳbūl 19. ḥümāyūn-ı şehir-yārī olup taraf-ı ḥüsrevānīden iki tūğ ile serfirāz 20. olunup gāhī sancaḳ paşası ve gāhī eyālet vālisi olur idi 21. **biñ yüz yigirmi yedisinde** mora seferinde egriboz muḥāfazasında 22. idi **ba‘dehū** ‘asker-i islāma ceş-i⁴²⁰ muḳaddime ta‘ayyūn olunup **ba‘dehū** şadr-ı 23. a‘zam merḥūm şehid ‘alī paşa ḥāzretleri mezbūr muḫtafā paşayı ḳatıl sevdāsıyla

64a

1. ve bālī bedre üzerine serdār ta‘ayyūn olup ba‘de'l-feth moraya niżām ve 2. virmek için serdār ve muḥāfiż ta‘ayyūn olunup **ba‘dehū biñ yüz yigirmi** 3. **sekiz senesinde** körfes üzerine serdār olup ve yigirmi gün miḳdārı 4. muḥāşara idüp āḥir bi-emr-i ḥudā şikest vāḳi‘ bir miḳdār hem-bāze çeküp 5. **ba‘dehū** ḳarş sancaḳı iḥsān olunup tiflis fethinde vezāret ile serfirāz 6. olup **ba‘dehū** eyālet-i şehrezul iḥsān olunup **ba‘dehū** ḳara muḫtafā 7. paşa mükemmel ve müretteb ve müsellaḥ ḳapusu ḥalkı ve eyālet-i şehrezul zu‘amā ve

⁴¹⁸ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

⁴¹⁹ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

⁴²⁰ Metinde “ceş” biçimindedir.

erbāb-ı 8. tīmār ve ālāy begleri ma‘an aḥmed paşa ḥazretleriniñ yanına me‘mūr olup 9. vesā’ir sancaḳ paşaları ve begleri ve kürdistāniñ elviyye begleri ve ḳapu- 10. -ḳulı yeñiçeri ve cebeci ve ṭopcu ortaları ve ṭop ‘arabacısı ve yeñiçeri serden- 11. -geçdisi vesā’ir piyāde bayraḳları ve sipāh ve siliḥ-dār ocağından teraḳḳīli 12. ve serdengeçdi kifāyet miḳdārı ta‘ayyün olunup ve laḡımcı ve ḳūnbāracı 13. ve ṭop ve ḳūnbāra vesā’ir cebḫāneye lāzım olan her ne ise tekellüm üzere 14. irsāl olunup tamām olduḡdan soñra ol vezīr āşaf kendü umūrına⁴²¹ 15. daḡı geregi gibi niḡām virüp ve düşmenden⁴²² ḥaber alup **ibtidā** merd dilir ve 16. vezīr bī-naḡīr müşīr-i efḫam niḡāmü'l-‘ālem ḳara muştafā paşayı serdār ta‘ayyün 17. idüp ve yanına yigirmi biñ miḳdārı ‘asker-i islām ḳoşup kendü girü 18. ḥareket itmezden muḳaddem **biñ yüz otuz yedi senesinde** hemedān ḳal‘asına 19. irsāl eyledi ve ol vezīr şāḫib-i re‘y daḡı ‘azm-ı maḳşūd idüp 20. rü-be-rāh olup bir gün bir mübārek sâ‘at-i sa‘d-ı aḡterde varup 21. şāḫrā-yı hemedāna nüzül idüp bārgāhlarını ḳurup ne görseler hemedāniñ 22. öbir ṭarafında bir ordu zāḫir ve nümāyān oldı bu ṭarafda olan ‘asker-i 23. islām daḡı fikr ve endīşe oldılar kim bu çeri ne ola ‘acem çerisi āyā hemedāna

64b

1. imdād için gelmiş ola bu aḡvāli serdār-ı ekrem vezīr-i muḫterem şāḫib-i re‘y 2. ‘āḳıl dānā vezīr āşaf ve bī-naḡīr aḥmed paşa *yessera’llahu mā yeşā*⁴²³ ḥazretleriniñ 3. ḥuzūr-ı ‘ālilerine ve ḫāk-i pāy-i şerīflerine olsun didikde hemān ḳara muştafā 4. paşa ḥazretleri didiler kim hele evvel bir ḥaber bellü olsun görelim bunlar kim 5. ola **ba‘dehū** ‘arz-ı i‘lām olunsun *el-‘aceletü min ‘ameli’s-şeyṭān et-te‘ennī min-* 6. *-e’r-raḫmān*⁴²⁴ ol şıḫḫatı üzerine ḥaber alalım **ba‘dehū** vezīr-i mükerrem ve muḫterem ḳara muştafā 7. paşa ḥazretleri buyurdılar kim bu çeri ḡālibā mīr maḫmūd ‘askeri olmaḡ gerekdir 8. ḡayrı degildir ancaḡ bunlar daḡı **allahü a‘lem** hemedāni yed-i ‘acemden almaḡa gelmişlerdir 9. ḡayrı degildir diyü buyurmuşlar hele bir ‘āḳıl ādem irsāl idüp şıḫḫatını 10. ḥaber almışlar vāḳı‘ā paşa ḥazretleriniñ mülāḫazası üzere olduḡı zāḫir 11. olup **bi-firāseti’l-mü‘min kekerāmeti’l-evliyā**⁴²⁵ mefhüm üzerine firāset-i 12. mü‘minde muḳarrerdir ma‘lüm-ı devletleri olduḡdan soñra hemān ol sâ‘at 13. ser‘asker paşa ḥazretlerine arz-ı i‘lām olunup bir ādem irsāl eylediler 14. vuşulında mefhüm ma‘lüm-ı devletleri olduḡda sâ‘atinde ḥazır āmāde 15. olup aḡırlıḡı girüye ḳoyup kendüleri sebük-bār sâde-rü ‘asker ile 16. ilḡāz idüp bir gün bir gice sür‘atıyla yürüyüp irtesi gün zuhūr 17. maḡalli hemedān ḳal‘asına irdi

⁴²¹ Metinde “ümürına” biçimindedir.

⁴²² Metinde “düşmenden” biçimindedir.

⁴²³ Allah onun dilediğini kolaylaştırsın.

⁴²⁴ Acele etmek, şeytandır. Düşünerek karar vermek, Allah’tandır.

⁴²⁵ Müminin feraseti evliya kerameti gibidir.

çünkü bu gelen ‘asker-i islâma gerek kal’ada 18. olan kızılbaş-ı bed-ma‘âş ve gerek mîr maḥmūd tarafından gelen ‘askeri 19. görüp ḥayretde kaldılar zîrâ katı vâfir ‘asker idi ve bir gice içinde zūhūr 20. eyleyen ‘askere fer-i müsellaḥ ve pāk ve güzide ‘asker idi ammā serdār-ı ekrem müşîr 21. ve muḥterem vezîr-i mükerrerem aḥmed paşa ḥazretleri sa‘âdetile gelüp nüzûl eyledi **ba‘dehū** 22. mîr maḥmūd tarafından gelen serdārlarına bir söz bilür kâmil ve reşîd 23. ağasını irsâl eyledi varup bunlar neye geldi ve serdār-ı ekrem su’âl

65a

1. eyleye ve ma‘lûm ola andan şoñra tedârik ne ise cümle ona göre ḥareket ide- 2. -ler mezbūr varup ‘askere üzerine serdār olan ḥâne sa‘âdetlü 3. serdār-ı ekrem vezîr rüşen-zamîr aḥmed paşa ḥazretleriniñ emr-i fermānları 4. üzerine serdārlarına cevâb eyledikde onlar bu minvâl üzerine cevâb 5. virmişler ki gerçi bizleri bu maḥalle mîr maḥmūd hemedân kal’asına irsâl eyledi 6. ḥaḥḥ te‘âlâ iḥsân ider ise alup ḳabz idevüz ancaḳ baña emr-i fermānları 7. bu siyâḳ üzeredir kim ve eger senden muḳaddem veyâ daḫı muḥâşarada iken âl-i 8. ‘oşmān pâdişāḥ tarafından serdār ve ‘asker-i islām gelmiş ise seniñ aşlā 9. tarafından bir daḫl ve ta‘arruz olacak işde olmayasın diyü ‘azîm te’kîd eylemişlerdir 10. işde bizim cevâbımız budur eger mümkün olur ise sa‘âdetlü aḥmed paşa ḥazretleri 11. ile bir görüşelim didi ve ol varan elçi ağaya vâfir hediye ihdâ eyledi 12. ağa-i mezbūr daḫı gelüp fi'l-cümle aḥmed paşa ḥazretlerine taḳrîr eyledi ma‘lûm-ı 13. devletleri olup üçüncü gün gelüp görüşmek için yine mezbūr 14. ağayı da‘vete irsâl eyledi ve hem girüde ḳalan piyâde ‘askeri ve toplar 15. ve ḳünbâra vesâ’ir lâzım olan mühimmât her ne ise fi'l-cümle gele çünkü girüden 16. yeñiçeri ve cebeci ve topcı ve mîrî piyâde gelüp serdār-ı ekrem vezîr âşaf 17. aḥmed paşa ḥazretleriniñ oḫaḫı ḳurulup vesâ’ir vüzerāniñ kezalik 18. ve paşalarıñ ḥaymeleri yerlü yerinde ḳurulup şahrâ başından başa günâgün 19. kızıl yeşil ve beyâz cādırlar ile şüküfe gibi müzeyyen olup mevcüd olan 20. gün için bir ‘azîm ziyâfet ḥâzır idüp ve ‘azîm âlây tenbîh ve tertîb 21. olunup mezkūr ağayı yine mîr maḥmūd serdārına irsâl eyledi kim varup 22. alup gele mezbūr ağa daḫı varup **et-tekrāru ḥasen**⁴²⁶ mefhûm üzerine 23. tekrār da‘vet idüp serdār mîr maḥmūd ḫod ḥâzır idi ‘azîm

65b

1. tuḫfeler ile atlarına sîvār olup gelüp bir âlây daḫı anlar iki 2. tarañiñ âlâylarını hemedân kal’asında olan kızılbaş pelîdleri temâşâ ider- 3. -ler idi çünkim gelüp aḥmed paşa ḥazretleriniñ ordusını ‘asker-i islām 4. tertîb üzerine naḫar eyledi ḥayretde ḳaldı böyle bir pāk âlây ‘asker-i islām 5. güzide tüvānâ ve katı çok idi temâşâ eyledi hele gelüp ol vezîr

⁴²⁶ Tekrar, güzeldir.

āşaf 6. ve ol merd ol ‘ākıl⁴²⁷ dānā ya‘nī kâhraman-ı zamān ile görüşüp ‘azīm şafā 7. eyledi ba‘de'l-‘aşr olunca şoĥbet ĥāş olup ba‘dehū aĥmed paşa ĥazretleri 8. kendüye bir post-ı semmūr ilbās ve bir muraşşā‘ ve mükemmel esb-i şabā-reftār ve iki 9. yelkendüs esb-i şabā-reftār daĥı ihdā olunup ve vāfir tuĥfeler ihdā idüp 10. dil-şād ve feraĥ-nāk ve şafā-yı ĥātır ile ordusına irsāl eyledi 11. irtesi gün ĥāzır olup daĥı irtesi ‘azm-ı işfahān eyledi ba‘dehū aĥmed 12. paşa ĥazretleri cümle ile müşāvere idüp gönül birliği ile ĥaĥĥ subĥāne ve te‘ālā 13. ĥazretlerinden meded-i ‘ināyet ricā idüp hemedān ĥal‘asına bir mübārek ve [r]üz-ı firüz- 14. -da ve bir mübārek sâ‘at-i sa‘d-ı aĥterde dört taraftan kuşadup 15. yeñiçeri ġāzīleri vesā’ir ‘asker-i islām ‘azīm metīn ve müstaĥkem metrisler alınup 16. ve cānib-i erba‘asına toplar ve künbāralar vaz‘ olmaĥ için tenbīhler olunup 17. rüz şeb kızılbaş-ı bed-ma‘āş üzerine her taraftan günāgün ceng olmaġa 18. mübāşeret olundu ancak bu ‘acem kavmi bir ‘anūd kavm ve bir kendüsini bilmez 19. bir ālāy bī-edeb ādemlerdir cümlesi helāk olmaġa rāzī olur imāna gelmez 20. ve islām kabül ider maĥlūk degildir bu cihetden ötüri hemān cümlesi bir- 21. -den ölümü gözüne almışlardır *lillahi'lĥamd ve'l-minneh*⁴²⁸ bir karşı duracaĥ ĥālleri 22. daĥı yoĥdır her taraftan sernigün olmaĥdadır ol vezīr şāĥib-i re‘y 23. ve ol merd-i şīr ve ol rüstem-i zāl-i zamān serdār-ı ekrem aĥmed paşa

66a

1. ĥazretleri ĥāb-ı rāĥatı kendüye ĥarām idüp şeb rüz sa‘y-i firāvān 2. eyleyüp ve yanına me‘mūr olan ‘asker-i islāma şīrīn dil ile ve iĥsān 3. kerem ile her birine başka başka istimāletler virüp kendüye ĥul eylemişdi *el-i-* 4. *-nsānu ‘abīdü'l-iĥsān*⁴²⁹ mefĥüm üzerine insān iĥsān ile ĥul olur 5. aĥmed paşa ĥazretleri daĥı bir ‘ākıl devletlü olup her vechile şāĥib-i re‘y olmaġı 6. iĥtizā-yı ‘aşra göre ĥareket idüp ‘asker-i islāma terbiyyet iderek 7. kendüye bend eylemiş idi **ve kıs ‘alā hazā** kırk elli gün şeb rüz ‘azīm 8. ceng cidāl olup aşlā ve kaĥ‘a kızılbaş emān virmeyüp hemedān 9. ĥal‘asını başına dar eyledi āĥir-i encām **biñ yüz otuz altı senesiniñ** 10. **māh-ı zi'l-ĥiccesi ġurresinde** fetĥ ĥaberi āsitāne-i sa‘ādete gelmiş idi **ammā** māh-ı 11. ġurre-i şevvālde ‘asker-i islām hemān dört taraftan **ĥala’llahu tebārek ve** 12. **te‘ālā**⁴³⁰ **naşrūn minellahi ve fetĥūn ĥarīb ve beşşerū'l-mü‘minīn**⁴³¹ diyüp cānib-i erba‘a- 13. -sından **allah allah allah** idüp ĥal‘aya yürüyüp içinde olan ‘asker-i 14.

⁴²⁷ Metinde “‘ākıl” biçimindedir.

⁴²⁸ Ĥamd ve minnet Allah’tandır.

⁴²⁹ İnsan, iyiliġin kölesidir.

⁴³⁰ Yüce Allah, şöyle buyurdu.

⁴³¹ Allah’tan bir yardım ve yakın bir fetih (Mekke’nin fethi). (Ey Muhammed!) Mü’minleri müjdele! Saf: 61 / 13 (kısmî iktibas).

rafāziyye öyle bir kılıç çekdiler kim ān-ı sâ'atde kavm-i kızılbaş kal'ada pāk eyled 15. eylediler ve 'asker-i islāma **el-ḥamdü'lillahi ve te'ālā**⁴³² **manşūr oldı** ve herkes kısmeti 16. her ne ise eline girüp ḥāline göre ḡanī oldı 'avret ve oğlan 17. esir olunup bākī kalan 'acem 'askeri fi'l-cümle tu' me-i şemşir oldı elli 18. altmış biñ 'acemden mütecāviz kılıçdan geçdi **ba' dehū** üç dört biñ gerek 19. kal'adan gerek ordudan toplar atilup 'azīm şenlikler olup ve 20. kal'a içi kızılbaş leşinden pāk idüp ve ḡayrı bir yire ḥareket olunmayup 21. fetḥ-i cedid olan vilāyete nizām virilüp hemedānda ol sene karar eylediler 22. **ve biñ yüz otuz yedi senesinde** müceddeden 'azīm tedārik görölüp **ḡaz-** 23. **-bīn** üzerine serdār-ı ekrem aḥmed paşa ḥazretleri me'mūr oldı ve kara muştafā

66b

1. paşa ḥazretlerine hemedān iḥsān olunup hemedānda muḥāfız kaldı ve sâ- 2. -bıkan anaṭolı vālisi defter-dār-ı sâbık küçük 'oşmān paşa ḥazretlerine 3. şehrezül eyāleti iḥsān olunup aḥmed paşa ḥazretleriniñ yanına me'mūr 4. eylediler ancak varmadan eceli geldi dār-ı fenādan 'azm-ı cinān eyledi 5. **ḡala'llahu tebāreke ve te'ālā 'azze ve celle celālūhu**⁴³³ **ḡālū innā li'llahi ve innā ileyhi rāci'ūn**⁴³⁴ 6. ḥaḡḡ te'ālā rahmete iḥsān eyleye sene-i mezbūrda vefāt şüd **ve ba' dehū** sâ'ir 7. ḡapukulu ve piyāde levendādı ve sipāh ve siliḥ-dār ṭeraḡḡilisi ve serdengeçdi 8. ve ḡonya ve müşul paşaları ve eyāleti 'asker-i vāfire ta' ayyün olunup hemedānda 9. bir yire cem' olup ḥāzır ve āmāde oldılar **ba' dehū** havālardan bir miḡdār 10. ḥarāret def' olduğdan soñra **ba' de'l-'id** ol vezir merd-i şir ve şāḥib-i 11. re'y ve 'āḡıl⁴³⁵ dānā aḥmed paşa ḥazretleri sa'ādetile hemedāndan ḥareket idüp 12. 'azm-ı maḡşūdları olan **ḡazbine** 'azm olmak üzerine ḡavl-i karar olunup 13. ol sene yine hemedānda meḡş idüp ḡalmışlardır ḥaḡḡ **subḥāne ve te'ālā ḥazretleri** 14. ḥayrlar fetḥ-i bāb idüp cümle ümmet-i muḥammedi mesrūr ve ḥandān eyleye āmin 15. yā mu'in **bi-ḥürmeti seyyidi'l-mürselin**⁴³⁶ **biñ yüz otuz sekiz senesi** āḡir ḡazbine 16. sefer olunmayup bir miḡdār 'asker-i islām ile kürdistān beglerinden 17. paşalık iḥsān olunup serfirāz ve çerāḡ olan ḥān muḥammed paşa 18. üzerlerine serdār ta' ayyün idüp rümiyye üzerine irsāl idüp ve bākī 19. kalan 'asker-i islām ile kendüleri ol ḥavāliye nizām virüp ve kürdistān 20. didikleri vilāyeti dest-i ḡabz olunup ancak ol maḡallde başraya ḡarīb 21. **huveyze** ḡalmışdır **ve kürdistān** vilāyeti bir ma'mūr ve şen ābādān vilāyettir 22. münbitdir ve maḡşul-dār ve ḥaşılı ḡāyet

⁴³² Yüce Allah'a hamd olsun!

⁴³³ Aziz ve celil olan yüce Allah, şöyle buyurdu.

⁴³⁴ Onlar, "Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz" derler. Bakara: 2 / 156 (kısmî iktibas).

⁴³⁵ Metinde "'āḡil" biçimindedir.

⁴³⁶ Gönderilen peygamberlerin efendisi ḥürmetine.

çoğdır ve **ba' dehū** berū tarafdan 23. tebrīz serdārı olan 'abdullah paşa hazretleri dağı rūmiyyeye ādemler

67a

1. irsāl idüp kendü taraflarına ilkā idüp aḥmed paşa 2. tarafından gelen serdārına bu gūne cevāb eylediler kim bizlere biz köprüli oğlu 3. sa' ādetlü serdār-ı ekrem vezīr-i muḥterem ḥāfızul-ḳurān el-ḥācī 'abdullah paşa hazretler- 4. -iniñ taraf-ı şerīflerine emān ideriz ve vilāyeti teslīm iderüz diyüp cevāb 5. eylediler çünkim böyledir hemān dāḥil-i memālik-i 'oşmāniyyeye olsun da her ne tarīkile olur 6. ise olsun hemān raḳīb merd olsun da nice olur ise olsun diyüp 7. ḡayrı varan 'asker-i islām ol maḥallden girü 'avdet idüp hemedāna gelüp 8. sa' ādetlü serdār-ı ekrem müşīr-i efḥam vezīr-i mükerrerem aḥmed paşa hazretlerine olan mā- 9. -cerāyī 'alā vuḳū' ihl⁴³⁷ ḡaber virdiler ma' lūm-ı devletleri olduḡda ne güzel diyü 10. buyurmuşlar ve ol sene ḡayrı hemedān taraflarınıñ nizāmında olmuşlar ve zuhūr 11. iden ḡavādişāt devlet-i 'aliyye tarafına dā'im i' lām eylemekden ḡālī degildir ve **ba' dehū** 12. **sene-i mezbūrda** bu minvāl ve meşrūḡ üzerine zuhūr eyledi kim **ışfahānda** mīr 13. üveys oğlu mīr maḡmūd ol vaḳt ışfahānda **ḡākim ve ḡükümet** üzere iken 'ammı 14. zādesi ol zamān **ḡandahārda** muḡāfız idi zīrā mīr üveys vefāt eylemezden 15. muḡaddem ḡarındaşını veliyyi-'ahd olmaḡ üzere ḡable'l-vefāt vaşıyyet eylemiş imiş fi'l-cümle 16. erkān-ı devleti ḡuzūrında fevt olduḡdan soñra yirine ḡākim olup yedi 17. sekiz āy **ḡandahārda** ḡükümet idüp **ba' dehū** mīr maḡmūduñ tarafında olanlar 18. devletlü ḡānım saña pederiñ ḡadr-ı küllī eyledi ḡaḡḡ seniñ iken taḡt-ı **ḡandahārı** 19. ḡarındaşına virdi bu ḡüşūşda mürüvvet eylemedi bir dīvāne ādemi veliyyi-'ahd 20. eyledi ve cümlemiziñ başına gel ḡānım imtinā' eyleme ve sözüümüzi ḡabül eyle bir dūr- 21. -lü rücū' eyleme cümlemiz bir araya gelüp meşveret idelim ve cenāb-ı sa' ādet 22. bir mübārek sā' at-i sa' d-ı aḡterde cülūs idüp ḡükümetde ḡorelim 23. sulḡānıma ve bendeleriñize ḡayrlusı inşāallah ve te' ālā budur diyüp mīr maḡmūd

67b

1. ile sözləriñ bir araya ḡoyup ḡayrı cümlesi meşveret idüp münāsib üzerine 2. ḡavl-i ḡarār idüp bir mübārek sā' at-i sa' d-i aḡterde bir yire cem' olup hemān 3. bedīhī mīr maḡmūduñ serāyına cumḡūren gelüp cebren ve ḡahren ḡüyā mīr maḡmūdı cülūs 4. eylediler mīr maḡmūd dağı kezalik 'ammısını ol ešnāda devlet-i dūnyā için 5. bilā-mūcib ḡatlı idüp ol maḡallde 'ammısı oğlu eşref ḡāndan ötüri ve 6. mīr maḡmūda ḡarāz-ı küllī itmiş idi **ba' dehū** bir müddet mūrūrından soñra mābeynlerine 7. ādem girüp eşref getürüp yanında

⁴³⁷ Vuku bulduḡu üzere.

karār eyledi çaķ-ı ıřfahāna mālİK oluncaķ 8. yanında bile olup vāķi^ç olan cenglerde cümle bile idi gāh ķořunlarına bař- 9. -būğ olup kıızılbař üzerine ekřeriyā ser^ç asker olan mīr maħmūd tarafından 10. mīr eřref idi ve bir bahādır ve uğrı aķıķ ādem olmaķ ile ekřer eřrefi serleriñ 11. gözleriñ ol acımağı koydı ve bařlarına nice dürlü ^ç uķūbet⁴³⁸ getürdi 12. çaķ çar...ğa gelüp dāhil olup ve ıřfahānı muħāřara eylediler bu eřnāda 13. řāh ħüseyin tarafından gizlü bir mektūb gönderüp elli biñ altūn taleb 14. eylemiř idi ađvāniyān kendü tarafından ala da ol maħalde babası intiķāmiñ mīr 15. maħmūddan ol tarafından ala bu kāğıd çünkim řāh ħüseyin vāřıl oldu i^ç timād-ı 16. devletini vesā^çir müřāvere erbābını fi'l-cümle yanına cem^ç idüp gelen mektūbiñ 17. maźmūnı her ne ise cem^ç ħuzūrında kırā^çat olunup cümleye ma^çlūm olduķda 18. her birisi bir güne bi-ma^çnā kelām idüp çendān bu gelen mektūba i^ç timād 19. eylediler bu cevābiñ küllisi kızbdır⁴³⁹ ve bu ne bir vechile cümle i^ç timād olunmaz eger řiħhati 20. ma^çlūm olaydı bizim cānımıza minnet idi ammā bir vechile ařlı olmamaķ gerekdir 21. diyü ħālī üzere kaldı ba^ç dehū fetĥ-i ıřfahāndan řoñra mīr maħmūda mīr eřrefiñ 22. ıřfahān muħāřarasında iken maħfi řāh ħüseyine bālāda taħayyür olduğı üzere 23. mektūb-ı mefhūmı ma^çlūm-ı mīr maħmūd olduķda hemān ol sā^çat du^ç ā-yı

68a

1. dīvān idüp ve mīr eřrefi iħzār idüp fi'l-cümle māl emlākın zaĥt 2. idüp kendüsini zindān bend eyledi bu siyāķ üzerine çaķ mīr maħmūd 3. dīvāne oluncaķ zindānda kaldı çünki mīr maħmūd dīvāne olup ħekīm bařı 4. vesā^çir eĥbbā mīr maħmūd ger karār olduğı sevdası merāķiñ ref^ç-i def^çine bir ve- 5. -chile çāre olmayup eskidikçe müředded oldu bir tarafından dađı miyāncısı 6. olan řeyĥi bu marāz-i ħayrıdır diyü gāh riyāzetler ile esmā^çullah sürdür- 7. -di ve gāh erba^çinlere koyup bir kaç def^ça erba^çin çıkardı bu siyāķ üzerine 8. ve ħalvetlere kodı bir vechile çāre olmayup āĥir-kār řāĥib-i firāř oldu 9. bunıñ üzerine bir kaç āy mūrūrından řoñra ađvāniyān çünkim gördiler bu eleme 10. bir dürlü ne eĥbbā ^çilācı ile ħalāř mümkündür ve ne oķumaķ ile hemān cümle ekābir 11. ađvāniyānı bir yire cem^ç olup bu siyāķ üzerine müřāvere eylediler kim eger 12. bu aĥvāle çār tarafımızda olan dūřmān ħaber alup ve ađır ķořunlar ile cānib-i 13. erba^çamızdan üzerimize gelecek olur ise mīr maħmūduñ aĥvāli ĥod ma^çlūm 14. bu güne ħareket ile cümlemizi birden ser-sürūĥlar elinde her birimizi birer dür- 15. -lü ħaķāret ile ħaķķlarımızdan gelmek emr-i muķarrerdir hemān bir sā^çat muķaddem 16. bařımıza tedārik görmek vācibdir didiler bunıñ üzerine çünkim bir kaç 17. gün geçdi ve meřveretleri dađı tamām oldu hemān cümlesi birden řāĥib-

⁴³⁸ Metinde ““ uķūbet” biçimindedir.

⁴³⁹ Metinde ““ kızbdır” biçimindedir.

i re'y 18. ve bunıñ üzerine qarar eylediler kim 'ammı zadesi mir eşrefi zindandan 19. çıkarup ve mir maḥmūd yerine istiqlālī işfahāna hükümet eyleye hemān cümlesi 20. birden zindāna varup eşref ḥānı bendden ḥalāş idüp ālāy ile 21. serāy-ı mir maḥmūda getürdiler ve yirine iclās olması için niyāz-mend⁴⁴⁰ 22. oldular qabül eylemedi bu qarar ibrām ve ilḥāhdan şoñra bu gūne cevāb 23. eyledi kim mādem ki mir maḥmūd ḥayātdadır baña taḥt gerekmez didikde cümlesi

68b

1. birden işde evde şāḥib-i firāşdır her nice idersiñ re'y-i şavāb sultānım- 2. -dır didiler hemān o sā'at odaya girüp ḥaste yaturken kılıç ile urup 3. serini bedenden cüdā eyledi ba' deḥū gelüp yirine cülūs eyledi onda ḥāzır 4. olan şaḡir ve kebiri kendüden ba'id eylediler ammā şāḥ ḥüseyn kızından bir küçük 5. oḡlanı var idi hemān ol divānda gözüne mīl çekdiler ve kendü daḡı 6. müstaḡillen ḥākim oldılar **faşlu's-şānī** kendüne vāfir ādem tābi' oldılar aşlı bu kim 7. mir maḥmūd qaçan işfahānı yed-i kızılbaşdan ḥalāş idüp mülk-i irāna şāḥ 8. oldu bunca seneden berü tūrān irāna şāḥ olanlar bunca sene cem' ve taḥşil 9. eylediği zer ve sīm ve cevāhir vesā'ir tuḥfe ḥisāba gelmez yedi ḥazīne birbirinden 10. qalma böyle bir defineye mālik oldu ve kuvveti ḡāyet ziyāde oldu bu eşnāda 11. mir maḥmūd bu işfahānda mālik olduğu altūn ve gümüşi ve cevāhiri ve- 12. -sā'ir zī-kıymet olan eşyaları ḡayrı işfahāndan qandahāra deve ve qaḥır 13. ile naql itmege başladılar bu aḡvāl ḥod mir maḥmūduñ erkān-ı devletine ḥoş 14. gelmedi ve bu ḥuşuşā bir vechile rāzı olmadılar ve def' ine daḡı sa'y idüp 15. sözlere geçdi bu ḥuşuş için mir maḥmūd tarafından yüz döndürüp 16. āḡir-i encām mir eşref tarafına rücū' idüp kendüsiyle sözlere bir idüp 17. ḡayrı mir maḥmūduñ bir tarīḡiyle def' idüp yerine ḡayrı memālik-i irāna 18. mir eşrefiñ hükmi cārī oldu ve her tarafa emrler irsāl idüp niżā- 19. -mına ihtimām üzere iken ba' z aḡrāz söziyle ba' z nā-hemvār işler ile ve 20. sözlere ile nāme taḥrīr idüp bir elçi taraf-ı devlet-i 'aliyye irsāl eyleyüp 21. eşnā-yı tarīḡde ol cenābında serdār-ı ekrem sa'ādetlü vezir-i mükerrem aḡmed paşa 22. ḥazretlerine hemedāna gelüp ve aḡmed paşa ḥazretleri ile ḡörüşüp ve devlet-i 'aliyyeye 23. niçün gider cümle anı su'āl idüp ma'lūm sa'ādetleri olduḡda elçiye cevāb

69a

1. eyledi kim devlet-i āl-i 'oşmān bir ḡayrı devlete kıyās degildir ve sende olan nā- 2. nāmeniñ cevābı sizlere göre qatı ba'iddir buradan saña münāsib ve ḥayrlusı 3. girü 'avdet itmekdir didikde elçi-i mezbūr bu gūne cevāb eyledi kim sa'ādetlü 4. sultānım güzel

⁴⁴⁰ Metinde “niyāz-meyd” biçimindedir.

buyurursuz ben de bildim devlet-i 'oşmāniyye büyük devletdir 5. huşūşā mekke-i mükerreme ve medīne-i münevvere pādīşāhdır ve ulu pādīşāhdır 6. ammā elden ne gelür każāya rızādan ğayrı ve eger buradan girü 'avdet 7. eylesem beni eşref hān bilā-emān katl ider ve āsitāneye giderim allah kerīmdir 8. belki hālāş olam ve eger katl iderler ise şehīd oluram diyüp kelām eyledi ve 9. serdār-ı ekrem vezīr-i rüşen zamīr aḫmed paşa ḫazretleri daḫı bu elçi aḫvālını 10. ol daḫı 'aynı ile taḫrīr idüp ḫāk-i pāy-i devlete 'arz-ı i' lām eyledi ve elçi 11. daḫı hemedāndan bir ḫareket idüp 'azm-ı istānbül eyledi elçi gelmezden muḫaddem 12. aḫmed paşa ḫazretleriniñ i' lām gelüp ma' lūm-ı devletleri oldu **sene biñ** 13. **yüz otuz sekiz idi** elçi-i mezbūr günde bir gün gelüp āsitāne-i sa' ādete 14. dāḫil oldu kendüsine ikrām olup yevmiyye ta' yīnāt-ı müstevfā virüp 15. ve sultān aḫmed hān merḫūm *rahmetu'llahi 'aleyh rahmeten vāsī'aten*⁴⁴¹ ḫazretleriniñ cāmi'-i 16. şerīfleri ḫurbında merḫūm ḫapucı başı ḫara bayrām aḫanıñ ḫānesine ḫondu- 17. -rup ve şadr-ı a' zam ḫazretleriniñ aḫalarından bir ḫapucı başı aḫasını ta' ayyūn idüp 18. bir ḫaç eyyām meḫş eyledikten soñra ba' z dürr...t sebep ile kendüsine ḫāzab 19. olup ve ta' yīnātı ḫaç' olup bir ḫaç eyyām daḫı böyle ḫalmışdır ve ba' dehū 20. 'ulemā-yı 'izām ḫazretleri virdikleri fetvā-yı şerīf 'aynı ile taḫrīr olunmuşdır 21. yedine virilüp ve nāmesiniñ cevābıñ rūḫ idüp yolladılar ve eşref 22. hān üzerine sefer-i hümāyūn muḫarrer oldu ve elçisine cevāb virdiler ḫünkim 23. elçi 'azm-ı işfahān eyledi ḫaraf-ı devlet-i 'aliyyeden aḫmed paşa ḫazretleri işfahān

69b

1. üzerine ser' asker ta' ayyūn idüp ve yanına siliḫ-dār şehir-yārī muḫammed paşa ḫazretlerine 2. eyālet-i diyārbekr iḫsān olup ḫapusu ḫalkı ve eyāleti 'askeri ile 'umūmen 3. hemedāna me'mūr oldu ve köprüli-zāde el-ḫācı ḫāfiz 'abdullah paşa-zāde 4. vezīr-i ekrem 'abdu'r-raḫman paşa ḫazretleri eyālet-i vān ile me'mūr oldu hemedāna 5. ve bebe süleymān oḫlu daḫı hān muḫammed paşa eylediler ve eyālet-i müşul ve şehre- 6. -zül paşaları ve eyāleti 'umūmen me'mūr eylediler vesā'ir paşalar ve begler ve sipāḫ 7. siliḫ-dār teraḫḫīlisi ve yeñiçerici ve cebeci ve ḫopcı ve piyāde bayraḫları 'umūmen ta' ayyūn 8. idi ve sābıḫa baḫdād defter-dārı vekīli defter-dār aḫmed paşa-zāde 'ömer beḫe 9. daḫı eyālet-i adana iḫsān olup iki ḫūḫ ile ḫerāḫ olup ol daḫı 10. aḫmed paşa ḫazretleriniñ yanına ta' ayyūn olundu ve boḫazlayan oḫlu daḫı 11. ta' ayyūn olundu fi'l-cümle 'asker-i islām birden hemedāna cem' olup itmām oldu- 12. -ḫdan soñra **işbu biñ yüz otuz ḫokuz**

⁴⁴¹ Allah'ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

senesinde bir mübārek rûz-ı firûz- 13. -da mükemmel ve müretteb ‘ asker-i encüm-şümār⁴⁴² ile hareket olunup ‘azm-ı maşşūd 14. eylediler vara vara bir gün ısfahāna qarīb bir maḥallde bir şahrāya nüzül olunup 15. bir kaç gün mekş olunup mekş günlerinde orduda ğāyet kaḥṭ vāki‘ 16. oldı hattā bir yem şa‘ir iki yüz aqçeye ve yigirmi otuz dirhem etmek bir aqçeye ol daḥı 17. kılllet üzerine imiş bu böyle **ammā** eşref ḥān daḥı dek işlere başlayup 18. **ibtidā** serdār-ı ekrem sa‘ādetlü aḥmed paşa yanında olan bebe süleymān oğluna 19. maḥfi ādemler irsāl idüp ve vāfir altün ‘ arz idüp ve irsāl eylemiş 20. ol daḥı altūna ṭama‘ idüp eşref ḥān tarafına meyl-i eşşah olup **ammā** 21. sa‘ādetlü aḥmed paşa ḥazretleri bu aḥvālden bī-ḥaber idi **ammā** bebe oğlu 22. ḥıyānet idüp dā’im eşref ḥān tarafına dā’im ḥaberleşür idi ve bu 23. minvāl-i meşrūḥ üzerine ḳavl-i ḳarār eylemişler kim aḥmed paşa eger bizim sözü-

70a

1. -müz redd idüp sizler ile ceng cidāle mübāşeret eyler ise ben kendü ‘ askerim ve 2. baña tābi‘ olan kürdistān ‘ askerin fi’l-cümle yanıma cem‘ idüp ve ne sizlere 3. imdād ve ne aḥmed paşa tarafına i‘ānet iderim hemān baña tābi‘ olan kürdistān 4. ‘ askerin alup şu ḳarşu tağ başında seyr ve temāşā iderim ğayrı sözü 5. budur diyüp ḥatm-ı kelām eyledi **ba‘ dehū** aḥmed paşa ḥazretlerine gelüp ḳaṭ‘i cevāb 6. eylemiş kim ve eger cenāb-ı sa‘ādet-me’ābinız eşref ḥān ile ceng cidāle mübā- 7. mübāşeret idersiz ne benden ve ne kürdistān ‘ askeri tarafından sizlere 8. imdād olunmaz ve ne eşref ḥān tarafına i‘ānet olur hemān bizler bir bālā maḥallden 9. seyr ve temāşā iderüz didikde aḥmed paşa der‘aḳab cevāb eyledi kim bu 10. gūne söz şimdi bu vaḳtin cevābı degildir şimdi bunda bu bī-‘ abes⁴⁴³ 11. sözler ‘ asker içinde bir fenā ve sebeb-i perişānlıḳdır gel kerem eyle bu gūne ḥām 12. sevdādan fāriḡ ol hemān el bir idüp ḳarşumuzda olan düşmāna 13. merd-āne şir-āne cevāb virüp **ba‘ dehū** biribirimize nāz ü niyāz idelim bu vaḳtde 14. bu aşl sözlerin maḥalli degildir ve bu söz daḥı muḳaddem hareket eylemezden 15. evvel gerek kim biz de başımıza bir tedārik görür idik şimdi ise ol 16. maḥalleler geḳdi diyüp redd-i kelām eyledikde evveli binā ḳurulmuş bir iş olmak 17. ile biñ söz söylese fāide virmez ve ḳulaḡına girmez **beyt**

‘*ākıbet gürg-* 18. *-zāde gürg şeved*

*gerçi bā-ādemī büzürg şeved*⁴⁴⁴

hemān eski 19. muzmer olan mel‘ aneti icrā eyledi ne çāre elden ne gelür aḥmed paşa ḥazretler- 20. -inin yanında ise ḳalan ‘ asker-i islām ise ḳatı ḳalil idi nā-çār 21. ḳaldı girü

⁴⁴² Metinde “encüm-şümār” biçimindedir.

⁴⁴³ Metinde “bī-‘ abes” biçimindedir.

⁴⁴⁴ Sadī-i Şirāzi: Kurt yavrusu, insanlarla beraber büyüye de, sonunda kurt olur.

hemedāna ‘avdet eylese taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden havf ider 22. ve eger eşref hān ile ceng cidāl ve hārb kıtāl eylese kendüye yār olan 23. ‘askeriñ aḥvāli ḥod bu gūne bu minvāl-i meşrūḥ üzerine bir kaç gün

70b

1. daḥı ol maḥalalde mekş idüp bir vechile bir dermān bulmayup āḥir cidālden 2. ḡayrı bir çāre bulamadı **ḥikmetullah** çünkim böyle cārī olmuş ve **taḳdır-i allah** 3. böyle imiş olacak olur hele ol maḥallden daḥı ḥareket idüp eşref 4. ḥan ile muḳābil olup ceng ve ḥarbe mübāşeret olunduḡda bebe oḡlu bundan 5. muḳaddem virdiḡi cevāb üzerine yanında mevcūd olan otuz biñden 6. mütecāviz kürdistān ‘askeri ve aḡvān tā’ifesi ‘umūmen aḥmed paşa ḥāzre- 7. -tleriniñ ordusından ḳarār idüp ve bir taḡ başına çıkup iki taraḑdan 8. vāḳi‘ olan ceng ve cidāl temāşā eylediler **ve ammā** aḥmed paşa ḥāzretleriniñ 9. yanında bāḳi ḳalan ‘asker-i islām ḥattā hisāb olunsa ancak ceng ve ḥarbe ḳādir 10. on biñ ‘asker ancak olur idi düşmen taraḑı ḥod yetmiş seksen 11. biñ ādem var gördi nā-çār ḳaldı hemān sā‘at altıda iken metrisde 12. bāḳi ḳalan ‘asker ile ‘azm-ı hemedān eylemişler sene biñ yüz otuz toḡuzda 13. vāḳi‘ şūd **ba‘dehū** vāḳi‘ olan aḥvāli ‘alī vuḳū‘a taraf-ı devlet-i ‘aliyyeye 14. i‘lām eyledi ve hemedānda diyārbekr vālisi muḥammed paşayı ve vān vālisi 15. ‘abdu'r-raḥman paşayı ta‘ayyün idüp kendüleri ‘azm-ı baḡdād eyledi **faşl-** 16. **-ü’s-şāliş** çünki bundan aḳdem mīr eşref taraḑından gelen elçiniñ nāmesi 17. ve gerek lisānen cevābları cümleye i‘lām olduḡdan soñra cümle ‘ale'l-ittifāḳ üzere 18. eşref hān üzerine sefer vācib olduḡını müş‘ir fetvā-yı şerīfleri vir- 19. virilmiş idi cümle ‘ulemā-yı ‘aliyyül-‘izām imzāsıyla mümzā şüde bu maḥalle ‘ayn ile taḥrīr 20. olunmuşdır kim virilen fetāvālar bunlardır ḥādimü'l-ḥaremeynüş-şerīfeyn sultān- 21. -u'l-ḡāzī sultān aḥmed ḥān *edāma'llahu ‘ömrühu*⁴⁴⁵ ḥāzretleriniñ ḥāk-i pāy-i sa‘ādetlerine 22. irsāl eyledikde derūnında taḥrīr olunan kelim-ı mühmele ve ḥareket-i nā-sezālarıñ 23. iḳtizāsı *bi-ḥasebi’s-şer‘-i şerīf*⁴⁴⁶ bāḡi olduḡları zāhir ve nümāyān olduḡı

71a

1. ma‘lūm-ı ‘ulemā-yı dīn ve vārişü'l-enbiyā’ olduḡda mūrāca‘at-ı kitābullah idüp 2. bir mücib-i naşş-ı kerīm işbu fetvā-yı şerīf istiḥrāc olundu şüret-i fetvā 3. budur tāriḡ-i fetvāyı **sene 1138 ḡurre-i** receb ehl-i islām ‘aşr-ı vāḥidde iki 4. kimesneye ‘aḳd-i bī‘at idüp imām naşb itmek cā’iz olur mı **el-cevāb** iki 5. imāmıñ ‘aşr-ı vāḥidde ictimā‘nıñ ‘adem-i şıḥḥati icmā‘-i aşḫāb ile sābitdir meger 6. her biriniñ memleket ve eyāletleri beyninde baḥr-ı hind

⁴⁴⁵ Allah, onun ömrünü uzun etsin!

⁴⁴⁶ Şeriat hasebiyle.

gibi bir hâciz-i ‘azîm ola ki her 7. biri âhiriñ memleketinde tedbîr ve himâyeye kâdir olmaya **bu şüretde** âbâ-yı kirâmı 8. ve ecdâd-ı ‘izâm-ı mülûk ve e’imme olan sulţânü'l-berreyn ve haķanü'l-bahreyn 9. hâdimü'l-harameynü's-şerîfeyn sulţân aħmed hân *edâma'llahu iclâlehu*⁴⁴⁷ *mâkerrere'l-ced-* 10. *-idân*⁴⁴⁸ cumhûr-ı müslimîn ‘aķd-i bî‘at ve imâm naşb idüp bu kadar seneden 11. berü imâmeti müteķarrir olduķdan Őonra hıta‘ eyâletinden olup seyf 12. ile fetħ itdiği memâlikine muttaşıl belde-i işfahân ve ķurbında olan ba‘ż bilâda 13. itâle-i dest tasalluť iden zeyd da‘vâ-yı imâmet ve salţanat idüp 14. müslimînden ba‘ż kimesneler daħı kendüye bî‘at idüp imâm naşb itmelü 15. ... sulţân mûmâileyh hażretlerine âdem ve mektûb gönderüp belde-i işfahân 16. kürsî-yi memâlik olup ve hâlâ benim zahtımda olmağıla halife-i müşârü'n-ileyh 17. hażretleriniñ revâfız-ı ‘acemden fetħ ve teşhîr eylediği bilâd ve eyâleti baña 18. teslim idiñ diyü ilhâh şadedinde olsa zeydiñ hûkm-i şer‘îsi ne vechile- 19. -dir **el-cevâb** zeyd bâğî olup hal‘i vâcibdir eger taşaddî itdiği da‘vâ- 20. -larından rücû‘ idüp ribķa-i bî‘at zıll-ullah müşârün-ileyh hażretlerini kılâde-i 21. gerden itâ‘at iderse febihâ ve eger da‘vâsında işrâr idüp itâ‘atden 22. âyâ iderse *fe-in bağat ihdâhümâ ale'l-uhrâ fe-ķātülletü tebğî hattâ tefî’e ilâ* 23. **emrillah**⁴⁴⁹ naşs-ı kerîmiñ hûkmince ve şaħîh-i müslimde ebü sa‘îd el-hudrî *raziya'llahü* 71b

1. *te‘âlâ ‘anh*⁴⁵⁰ hażretlerinden rivâyet olınan *izâ buyi‘a li-halifeteyni fakťülü‘l-aħara minhümâ*⁴⁵¹ 2. hadîř-i şerîfi mücibince kıtâli ‘amme-i müslimîne vâcib olur⁴⁵² 72a

10. taraf-ı eşref hânı bâğîniñ gelen 11. elçisine virildi cevâb **virileñ şüret-i fetvâ dâğiniñ ‘ulemâ müze-** 12. **-vvîrîn buldı şevâb** elçi-i mezkûruñ yedine virilüp var imdi hânıñ 13. olan pelîde ilet kendüniñ dâğî ve bâğî olduğın kendüye ifâde eyle 14. diyü cevâb idüp yine hânı olan eşref hâna yollandı fî-târîhü'l-mezbûr 15. **faşlu'r-râbi‘** sene-i cedîd için ġayrı müceddeden keşret üzere tedârik 16. görmek için taraf-ı devlet-i ‘aliyye ‘arz-ı i‘lâm idüp devletlü ‘âlî himmetlü 17. dâmâd-ı şehr-yârî düstûr-ı ekrem serdâr-ı a‘zam ibrahîm paşa hażretleri eyâlet 18. ġayretinden nâşî rûm elinden rûm ili vâlisi vezîr-i mükerrem topal ‘oşmâ- 19. ‘oşmân paşa hażretleri tarafından ķapucılar keťhudâsı ‘âlî aġa üç biñ süvârî 20.

⁴⁴⁷ Allah kudretini sürekli kılsın!

⁴⁴⁸ Gece gündüz tekrarlandıkça

⁴⁴⁹ Eğer biri ötekine karşı haddi aşarsa, Allah’ın buyruğuna dönünceye kadar haddi aşan tarafa karşı savaşın. Hucurat: 49 / 9 (kısmî iktibas).

⁴⁵⁰ Yüce Allah, ondan razı olsun!

⁴⁵¹ İki halifeye aynı anda biat edilirse onlardan sonuncusunu öldürünüz. Hadis-i Şerif.

⁴⁵² Eserin 71b/02 - 72a/10 sayfaları ile 107a/06 - 107b/11 sayfaları arası aynen tekrar etmiştir. Arapça olarak tekrar eden bu bölümlerin tıpkıbasımı ve tercümesi EK-4a’da verilmiştir.

ile ve bosnadan beş biñ piyāde ve arnavud ‘askeri ve yürügen ve yānya 21. vālisi muḥammed paşa ve anaṭolı vālisi çavış başı kara muştafā paşa kapusı 22. halkı ve eyālet ‘askeri ve rüm ili sağ kol ve sol kol ve selānik 23. ve tırhala ve delvīne sancaqlarından sipāh ve zu‘amāları yine ma‘an ve aydın vālisi ‘abdullah

72b

1. paşa ḥazretleri kapusı halkı ve ḥudāvendigār sancağı mutaşarrıfı şolaḳ muştafā 2. paşa ve teke sancağı mutaşarrıfı me‘mūr k... aḥmed paşa kapusı halkı ve biñ nefer mīrī 3. piyāde süvārī ile varaḳa mutaşarrıfı ādem oğlu ismā‘il paşanıñ ketḥudāsı ile 4. kapusı halkı ve boğazlayanlı oğlu muḥammed paşa vesā’ir beglerbegiler ve begler ve rüm 5. iliden ve anaṭolıdan mīrī süvārī sipāh ‘askeri ve āsitāneden sipāh 6. ve siliḥ-dār ocaqlarından taraḳḳılı ve serdengeçdi ağaları biñer nefer ādem ile 7. baş aḡa şadr-ı a‘zam ḥazretleriniñ siliḥ-dārı ikinci aḡa yeñi dünyā ve süleymān aḡa 8. ve zāde muḥammed aḡa ve ocaḳ ketḥudāları ve yeñiçeri ocağından kul ketḥudāsı 9. birinci bölük yigirmi oda ile ve cebeci ve topcı ketḥudāları fi'l-cümle mükemmel ve müre- 10. -tteb ve hemedān tarafına maḥşuş devlet-i ‘aliyyeden nüzül emīni vekili ḥazīnedār 11. ḥasan paşa-zāde dergāh-ı ‘alī gediklerinden gedikli müteferriḳa ebū bekr beg ve nüzül 12. kātibi kāsım efendi ta‘ayyün olunup ve bu me‘mūr olan ‘asker cümlesi 13. tebrīzde cem‘ olup oradan hemedānda vezīr āşaf sa‘ādetlü aḥmed paşa 14. ḥazretleriniñ yanında mevcūd olduğdan şoñra ba‘dehū me‘mūr oldukları 15. maḥalle ḥareket itmek üzerine ḳavl-i ḳarār olunmuş idi ve tebrīz cānibe cem‘ oluncaḳ 16. ‘asker-i encüm-şümāra⁴⁵³ gerek tebrīzde meḳşlerinde ve gerek tebrīzden hemedāna 17. varınca rāhlarında rüz-merre virilicek ta‘yinātları için yine başḳa bu yol 18. için merḥūm şadr-ı a‘zam rāmī muḥammed paşa ḥazretleriniñ ḥazīnedārı ibrahīm aḡa 19. nüzül emīni ta‘ayyün olunup ve nüzül kātibi gürmürçineli muḥammed çelebī idi 20. ve ammā bundan ḡayrı altı biñ tāṭār çābūḳ-süvār ta‘ayyün olunmuş idi 21. ve yine devlet-i ‘aliyyeden üzerlerine şevketlü kerāmetlü pādīşāh-ı rüy-ı zemīn 22. *ḥullide ḥilāfetehu*⁴⁵⁴ ḥazretleriniñ ḳapucılar ketḥudāsı merḥūm kara yılan-zāde muḥammed 23. paşa cümle ‘asker-i islām encüm-şümār⁴⁵⁵ nāzır olmaḳ için ta‘ayyün olmuş idi

73a

1. ve merḥūm anaṭolı ḳāzī‘askeri muḥammed efendi-zāde ‘ubeydullah efendi daḡı devletlü 2. aḥmed paşa ḥazretleriniñ yanına me‘mūr olup ve zaḡā’ir vesā’ir mühimmāt cebḥāne için 3. fi'l-cümle anaṭolı eyāletlerinden deve ve ḳatır bāygir iḥrāc olunup taraf- 4. -be-taraf

⁴⁵³ Metinde “encüm-şümāra” biçimindedir.

⁴⁵⁴ Hilafeti daim olsun!

⁴⁵⁵ Metinde “encüm-şümār” biçimindedir.

şedid mübâşirler ta‘ ayyün olunup kifâyet miqdârı her tarafdan irsâl 5. olundu ta‘ ayyün olunan ‘ asker-i ‘ adū şikâr fevc fevc gelüp bir ucından 6. hemedâna daħil olunup tamâm olduğdan şoñra ğayrı işfahân üzerine varacağları 7. muğarrer ve ‘ asker-i encüm-şümâr⁴⁵⁶ ğayet keşret üzere olduğını ve biluťfullah 8. te‘ âlâ düşmene cevâb virecekleri ĥod mîr eşref ma‘ lûm idicek ğayrı 9. nâ-çâr ħalup hemân daħı serdâr-ı ekrem aħmed paşa ĥazretleri hemedândan ĥareket 10. eylemezden muğaddem ta‘ cîl üzere orduya âdem irsâl eylemek kendüsine münâ- 11. -sib olduğından nâşî daħı mülâĥaza idüp cân başına şıçrayup ol 12. sâ‘ at elçi mühimmâtı görüp serdâr paşa ĥazretleriniñ taraflarına irsâl ve emân 13. ricâsıyla ĥak-i pâyâ yüz sürmek için ve elçi taraflarından her ĥüşûşa muraĥĥaş 14. idüp gönderdiler kim varup aħmed paşa ĥazretlerinden niyâz eyleye kim şevketlü kerâmetlü 15. mehâbetlü⁴⁵⁷ pâdişâh-ı rûy-ı zemîn *ĥullide ĥilâfeteĥu*⁴⁵⁸ ĥazretleri ile ‘ ađd-i şulĥ idüp min 16. ba‘ d şulĥa muğâyir ĥareket eylemeye çünkim elçi gelüp orduya dâħil oldu serdâr-ı 17. ekrem ĥazretleri bir ‘ aźîm dîvân idüp cümle anda mevcûd olan vüzerâ-yı ‘ izâm ve begler 18. begiler ve begler ve yeñiçeri ocağı ve sipâh ve siliĥ-dârân ve cebeci ve topcı vesâ’ir mevcûd 19. bulunan başbuğlar ol dîvâna ĥâzır olup ve cümle mevcûd olan 20. ‘ asker-i ‘ adū şikârı çünkim elçi gözü ile görüp ‘ ağlı perişân olup 21. hele gelüp yedinde olan nâmesin teslîm idüp fetĥ-i kırâ’at olunup cümle- 22. -siniñ ma‘ lûmı olduğda serdâr-ı ekrem ĥazretleri bu şulĥa bir vechile cevâz 23. virmeyüp hemân ol sâ‘ at elçi-i mezbûr cümle muvâcehesinde aħmed paşa

73b

1. ĥazretleriniñ ĥāk-i pâyına yüz sürüp etegisini iki eliyle pek dudup 2. ve kendü başını etegisi altına şokdı böyle ricâ ve niyâz eylediği ĥuşça ĥuş gelüp bir çâl... 3. devletinde sizlere şıđındıĥ luťf-ı kerem eyleye ĥuluñuzu maĥzûn eyleme zîrâ bizler bir âlâ- 4. -y miskînleriz bizim ol ĥudâ-yı bîçûndan ğayrı kimesnemiz yoğdır biz daħı umûrımızı 5. ol vâcibül-vücûda tevfiź eylerüz diyüp ağladı ammâ bu şulĥa aħmed paşa ĥazretler- 6. -iniñ bir dürlü meyli yoğidi ol ecluden bir cevâb olur yollı virmedi 7. ol gün hemân elçi dîvândan me’yûs ve ğam-nâk gitdi ba‘ dehû elçi daħı 8. anaťolı vâlisi çavış başı muştafâ paşa ĥazretlerine ve aydın muĥaşşılı ‘ abduallah 9. paşa ĥazretlerine ve ketĥudâ-yı bevâbîn-i şeh-r-yârî ĥara yılan-zâde muĥammed paşa ve ‘ ubeyduallah 10. efendi ile söz bir idüp aħmed paşa ĥazretlerinden şefâ‘ at idüp *eş-şulĥu* 11. *seyyidü'l-aĥkâm*⁴⁵⁹ mefhûm-ı şerîfi üzere

⁴⁵⁶ Metinde “encüm-şümâr” biçimindedir.

⁴⁵⁷ Metinde “mehâbetlü” biçimindedir.

⁴⁵⁸ Hilafeti daim olsun!

⁴⁵⁹ Barış, her şeyin efendisidir.

beynimiz bulunması için ricā eylemiş muştafā 12. paşa hazretleri bu huşūşlar taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden kendülerine sipāriş 13. olunmuş mevāddı idi ve muraḥḥaş idi ve gerek ‘abdullah paşa hazretleri olsun 14. ve ketḥudā-yı bevvābīn-i şehri-yārī olsun cümle söz bir idüp bir kaç def‘ a eşref ḥān elçi- 15. -sine serdār-ı ekrem aḥmed paşa hazretleri tarafından y...s cevāb virilmiş idi ki 16. ḡayretinden idi ve hem ‘asker-i islām ḡāyet çok ve hem ḡüzīde ve tüvānā idi 17. inşāallah ve te‘ālā ıṣfahān fetḥi bir şey degil idi ve ammā orduda bir miḡdār 18. kılllet var idi arpa ve etmek o daḡı girüden gelmek ile inşāallah gün gün 19. üzerine ziyāde olur idi ammā ḡayrlusu da bu imiş cümle ittifāḡı ile aḡmed paşa 20. hazretlerine hücum idüp şulḡa rızā virüp ve ammā bu şartıyla kim sene-i sābıḡda 21. şaḡrā-yı ferḡānda kürdüstān ‘askeriniñ mel‘ anetinden zühür iden ürkündü- 22. -likde metrislerde ve orduda kim ne ḡalmış ise cümlesini tamāmen defterimiz ḡav- 23. -lince teslim itmek üzere ḡavl ve ḡarār ve va‘d-i şulḡ idüp ve vāḡi‘ -i nizā‘ oldı

74a

1. bir kaç gündən soñra hemedānda cem‘ olan ‘asker-i encüm-şümār⁴⁶⁰ izin ruḡşat 2. virüp muştafā paşa hazretleri hemedān muḡāfazasında alıḡoyup kendüleri 3. şehri-kirmān-şāha ‘avdet idüp ve orada da daḡı bir kaç gün meḡş eyledikden 4. soñra ‘azm-ı baḡdād-ı behişt-ābād⁴⁶¹ eyledi dāḡil olduğundan soñra ‘azīm tedārik 5. görüp huveyze üzerine gitmesi fermān-ı ‘ālī olmaḡ ile imtişālen emri-ı ‘ālī ol 6. vezīr āşaf ‘azīm tedārik görüp bir mübārek sā‘at ferḡunde-fālde 7. baḡdād-ı behişt-ābāddan⁴⁶² hareket idüp ‘azm-ı maḡşūd eyledikde huveyze ḡānı 8. çünkim serdār-ı ekrem aḡmed paşa hazretleriniñ ‘askeri ‘ūd ve şikār ile baḡdād-ı 9. behişt-ābāddan⁴⁶³ hareket idüp ‘azīmet-i huveyze olduğımı ma‘lūm idicek 10. cān başına şıçrayup ve ‘aḡlı başına gelüp hemān aḡmed paşa hazretlerine ḡarşu 11. gelüp bilā-ceng ve cidāl huveyzeyi teslim eyledi aḡmed paşa hazretleri daḡı küll-i 12. evvel kendüsine sipāriş idüp ve muḡāfazasına yine kendüsini ta‘ayyūn eylediler 13. ba‘dehū gelüp baḡdād-ı behişt-ābādda⁴⁶⁴ ḡarār eylediler ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden eşref 14. ḡān tarafına mükemmel elçi sābıḡan ḡāzī olan rāşid efendi rūm ili pāyesiyle 15. irsāl olundu eşref ḡān tarafından daḡı muḡammed bahādır ḡān nāmında bir elçi- 16. -si rikāb-ı hümāyūna yüz sürüp gelüp biñ yüz kırḡ bir senesiniñ māh-ı 17. zīl-ḡiccesiniñ yigirmi altıncı günü yevm-i sebtde āsitāne-i sa‘ādete dāḡil olup 18. ‘azīm mükemmel ālāy fermān olunup ve kendüsini üsküdüardan ḡümrük 19. önüne çekdiri ile getürüp beş altı yüz ḡop atup

⁴⁶⁰ Metinde “encüm-şümār” biçimindedir.

⁴⁶¹ Metinde “behişt-ābād” biçimindedir.

⁴⁶² Metinde “behişt-ābāddan” biçimindedir.

⁴⁶³ Metinde “behişt-ābāddan” biçimindedir.

⁴⁶⁴ Metinde “behişt-ābādda” biçimindedir.

‘azîm şenlik⁴⁶⁵ 20. eylediler gümrükde kendü indi çahve şerbet virüp ba‘dehû ata süvâr olunup 21. âlây ile mısır çârşusınıñ taşrasından taħmîş öñinden dolaşup 22. âlây köşki altından at meydânına oradan defterdâr efendi ve çalemler olduğı 23. serâyıñ ard çapusu öñünden şadr-ı a‘zam hazretleriniñ serâyı öñünden geçüp

74b

1. yine dîvân yoluna oradan eski odalar başından serrâc-hâne öñünden 2. ebû'l-feth sultân muhammed hân merhûmıñ ...leri yanından şarı kırîze ora- 3. -dan yeñi odalarıñ kırk birinci çapusu öñünden meydân çapusına oradan 4. hâlicılar köşküne oradan luţfî paşa çârşusından ulu yol ile top 5. çapusına varmazdan evvel yeñi bağçe çayırı ortasında niçola çeşmesi öñünden 6. giceciler içinden çaragümrüğe oradan ulu yol ile edirne çapusundan eyüb 7. enşârî razîya'llahü ‘anh hazretleriniñ üstinde çarlıkbayırında gümrük emîni 8. ağanıñ çifligine çondurup beş sâ‘at tamâm istânbûlda çonağına varınca 9. gezüp seyr-i temâşâ eyledi ve râşid paşaya bu muçâbilde istânbûl 10. monlâlığı ihsân olundu ve elçiye ‘azîm ikrâm olunup sekizinci gün da‘vet 11. olunup şadr-ı a‘zam hazretleri ile gelüp görüşüp bir kaç gün meks 12. eyledikten soñra şevketlü mehâbetlü⁴⁶⁶ pâdişâhımız hazretlerine olan hedâyalarını⁴⁶⁷ 13. ve nâmesin getürüp hâk-i pâ-yi devletlerine yüz sürüp ba‘dehû bir kaç günden 14. soñra devletlü şadr-ı a‘zam efendimiz hazretleri sa‘d-âbâdda evvelâ bir ‘azîm 15. ziyâfet tertîb olunup cümle vüzerâ ve ‘ulemâdan şeyhü'l-islâm hazretleri ve şad 16. ve şadreyn efendi vesâ‘ir ehibbâ-yı devlet fi'l-cümle ol gün da‘vet 17. olunup mezbûr elçiye bir ‘unvân ve bir şevket gösterdi kim bir târiħde 18. olmuş degildir hemân yetmiş miçdârı mücevher ve mükemmel puşat ile yedek at 19. çayırı sen buña kıyâs eyle ve her ne dürlü fend var ise cümlesin biribiri öñünde 20. anı maħallde gösterdiler kendüsi hayrân oldu bundan soñra bir kaç gün 21. mürûrında yeñiçeri vesâ‘ir ocaqlara ‘ulûfeleri çıkup ve kendüne getürdüğı 22. nâmesiniñ cevâbı virilüp ve çurrem-âbâdda kendüni şadr-ı a‘zam hazretleri 23. getürdüp kendüsine tekrâren kürk geydürüp ve at çeküp elli kîse aççe

75a

1. ihsân olunup yolladılar **faşlü'l-hâmis** revân tarafından serdâr ta‘ayyün 2. buyurılan vüzerâ-yı ‘izâm hazretleriniñ âb-ı rüy *merhûm ve mağfûr ilâ* 3. *rahmeti rabbihi'l-ğafûr*⁴⁶⁸ şehîd sa‘îd köprüli-zâde muştafâ paşa-zâde ‘ulemâ-yı kirâmdan 4. ve şulehâ-yı ümmetden vezîr âşaf hâfîzu'l-çurân el-hâcî ‘abdullah paşa hazretleri 5. me‘mûr olup ve yanına

⁴⁶⁵ Metinde “şenkil” biçimindedir.

⁴⁶⁶ Metinde “mehâbetlü” biçimindedir.

⁴⁶⁷ Metinde “hedâyelerini” biçimindedir.

⁴⁶⁸ Bağışlayan rabbinin rahmetine ve mağfiretine kavuşan.

vüzerâdan urfa vâlisi merhûm vezîr-i muhterem 6. topal yûsuf paşa kethudâsı vezîr-i ekrem 'oşmân paşa hazretleri 7. kapusı halkı ve eyâleti r... ma' an ta' ayyün olunup ve haleb vâlisi vezîr-i 8. muhterem el-hâcî ibrahîm paşa hazretleri dahî kezalik kapusı halkı ve eyâlet-i 9. haleb ta' ayyün olunup ve beglerbegilerden angara vâlisi kara muhammed paşa hazretleriniñ 10. kethudâsı yûsuf paşa kapusı halkı ile ve kayseriyye mutaşarrıfı sabıkan ser-çeşme 11. mîrzâ paşa kapusı halkı ile ve nigde mutaşarrıfı boğazlayan oğlu muhammed paşa 12. kapusı halkı ile ve merhûm şehsüvâr-zâde vezîr-i mûkerrem muhammed paşa-zâde muhammed 13. paşa ta' ayyün olunup 'abdu'l-mü'min-zâde silifke mutaşarrıfı şun' - 14. -ullah paşa vesâ'ir sancağ paşaları ve begleri ve kürdistân elviyye begleri 15. ve dört ğurebâ-yı yemîn ve yesâr ağaları cümle neferâtıyla ve sipâh ve silih-dâr o- 16. ocağı terakķili ve serdengeçdisi ve yeñiçeri serdengeçdisi ve kapukulı yeñiçeri 17. ve cebeci ve topcı ve top ' arabacısı ve kûnbârâcı ve lağımçı ve piyâde mîri 18. bayrakları vesâ'ir 'askeri ve cebhâne ve mühimmât sâ'ire ve her ne kim 'askere lâzım 19. ve mühimmât-ı seferiyyedendir **biñ yüz otuz altı senesinde** dahî eyyâm-ı şitâda 20. kol kol mübâşirler ve 'asker süricisi taraf-ber-taraf mübâya'a mübâşirleri 21. eyâlet-i diyârbekre mübâya'a mübâşiri ağalardan kapucı başı nîşli muhammed ağa 22. ve mardîne diğer muhammed ağa ve vâna hışım muhammed ağa ta' ayyün olunup zağâ'ir cem'ine ibtidâ 23. olunup hâzır olmağa ibtidâ lâzım elzem olan zağâ'irdir tırâbozâna 'anbâr

75b

1. emîni bosnevî muştafâ ağa ta' ayyün olunup gerek revân tarafına ve gerek tiflis 2. ve vân taraflarına karadan deve ve kağır ve 'araba ve bāygirler ile dā'im zağâ'ir ir- 3. irsâl iderler idi ve defterdâr vekîli sâbıkan vîdîn defterdârı seyyid maḥmūd 4. efendi me'mûr olup ve şitâ maḥallî hemân urfa vâlisi vezîr âşaf 'oşmân 5. paşa hazretleri gelüp vâna dahil oldu ve ğayrı bir taraftan 'asker-i islâm 6. dahî kışın gelmege başladı ve ğayrı sefer maḥallî dahî karîb oldu serdâr-ı 7. ekrem müşîr-i mufahḥam düstûr-ı ekrem sa'âdetlü el-hâcî 'abdullah paşa *yessera'llahu mâ yeşâ*⁴⁶⁹ 8. hazretleri yanında mevcûd olan vüzerâ ve begler ve ocağ ağaları ile 'acem serḥaddi 9. olan vân vesâ'ir kal'alarda bulunan umûr-dîde ve pîr ve ihtiyâr 10. âdemleri bir yire cem' idüp 'acem seferi umûrında ne vechile hareket lâzımdır 11. ve ibtidâ ne maḥalle varmalıdır gereği gibi su'âl olunup aña göre hareket itmek 12. münâsibdir ve münâsib her ne ise aña göre 'amel olunmak için **ḳalallahu** 13. **tebâreke ve te'âlâ**⁴⁷⁰ **ve şâvirhüm fi'l-emri**⁴⁷¹ mefhûm-ı şerîf üzerine müşâvere olunup 14. **ibtidâ** vâna

⁴⁶⁹ Allah onun dilediğini kolaylaştırsın!

⁴⁷⁰ Yüce Allah, şöyle buyurdu.

karīb olan al' a-i oy olmađıla **ibtidā** oy üzerine varulması 15. münāsib ve a' lādır diyü aber virüp serdār-ı ekrem azretleri dađı **re 'yü'l-mü 'mini asenün**⁴⁷² 16. mefhūmı üzerine bu avli ahsen görüp urfa vālisi vezir āsaf nazar ' osmān 17. paša azretlerini oy üzerine serdār idüp bir ser-ā-ser aplu post-ı semmūr 18. ilbās olunup yanına apu ulı yeñiçeri ve cebeci ve topcı ve dōrt ašađı bōlōkleri 19. ve sipāh ve sili-dār terailisi ve umbāracı ve lađımcı ' asker-i vāfire ma'an ta' bir 20. idüp **ve men yetevekkel 'ala'llahi fe hüve asbühü**⁴⁷³ diyüp **biñ yüz otuz yedi senesiniñ** evāsıtında 21. mā ve recebū'l-ferd guresinde şehri vāndan bir mübārek rüz-ı firūzda gelüp 22. serdār-ı ekrem el-acı ' abdullah paša azretleriniñ mübārek dest-i şerifleriñ būs

76a

1. idüp ayr du' āsını alup bir mübārek sa' d-ı ağterde areket idüp 2. ' azm-ı maşūda rübe-rāh oldu **beyt**

al' a-i oy üzerine çünki serdār 3. eyledi

gāzi ' osmān paša anlar başına dar eyledi

a' -ı menāzil idüp 4. vara vara oy al' ası önünde ayme-nişin olup al' anıñ cānib-i 5. erba' asını seyr ve temāşā eyleyüp ve anđı taraftan metrīs olmağ ve al' aya 6. zafer bulmağ āsāndır diyü bu üslūb üzerine ol gün mürür idüp irtesi 7. gün ol ol azma kürek tevzi' olup her şey'i ol gün tekemmül idüp 8. ba' de'l-mağrib herkes birden ol ol yürüyüp murād üzerine metrīs 9. alınup girdiler ve gereği gibi tābyālar binā idüp üzerine toplar ünbārālar 10. oyup şeb rüz bir dūrlü ārām virmeyüp ceng-i ' ađim iki taraftan 11. ziyāde olmağa başladı sa' ādetlü ' osmān paša azretleri gāyri kendüsine 12. āb-ı rāhatı arām idüp gece gündüz metrīsten metrīse gezüp işde 13. oğullar göreyim sizi nice gāyret ve amiyyet idersiz diyü her birine bir güne va' d 14. ile ātırların ele alur idi ve ba' zlarına altūnlar ihsān ider idi 15. **el-insān ' abidū'l-ihsān**⁴⁷⁴ mefhūmı üzerine ' asker-i islām ile ođul 16. baba arındaş gibi olmağ idi kendüleri dağı umūr-dāde ve re'y-i 17. tedbir şāhibi ve ' aql-ı kāmil ādem idi ve yarar ve işgüzār her vechile 18. merd dilir ādem idi derün al' ada olan ızılbaş-ı bed-ma' āşa 19. rüz şeb rāhat virmeyüp metrīslere yürüyüş ider idi **ba' dehū** 20. a te' ālāya amd olsun aşlā bir vechile tāatları almayup yüzi ara- 21. -sıyla ılıçdan alāş olan az olur idi bu siyā üzerine tamām 22. yetmiş gün ceng cidāl olup

⁴⁷¹ İş konusunda onlarla müşavere et! Âl-i İmrân: 3 / 159 (kısmî iktibas).

⁴⁷² Müminin inandığı güzeldir.

⁴⁷³ Kim Allah'a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Talak: 65 / 3 (kısmî iktibas).

⁴⁷⁴ İnsan iyiliğin kölesidir. (Metinde ihsān yerine insān kullanılmıştır.)

kızılbaş-ı bed-ma' aşın başına kal' a-i 23. hoyı dar eyledi bir gün bir sâ' at-i sa' d-ı ahterde cānib-i erba' asından

76b

1. yürüyüp ' asker-i islām dāhil-i kal' a oldu ve içinde olan rafāzīyi 2. tu' me-i şemşir idüp otuz biñden miqdārı ' acem kılıçdan geçdi bākī kalan 3. ' avret oğlan esir oldu ve herkes naşibi kadar māl ganāyime mā- 4. mālîk oldu hoy kal' ası fethini serdār-ı ekrem vezir-i muhterem sa' ādetlü 5. ' abdullah paşa hazretlerine i' lām eyledi ol vaqt dağı vānda idi 6. **sene-i mezbūrîñ mäh-ı ramazān-ı şerifîñ evāsıtında**⁴⁷⁵ feth haberi vuşulında 7. mesrūr ve şād ve hurrem olup ve şenlik olsun ' ale'r-rağm ' adū-yı top 8. ve tūfeng şenligi oldu ve ' oşmān paşa hazretlerine vāfir du' ālar eyledi 9. ve hātırın ele almak için bir post-ı semmūr irsāl eyledi **kıt' a**

hak te' ālā 10. seni ide postıñ üzere ber-ķarār

ķar-yārîñ hayfın aldıñ bed- 11. bed-ma' āşdan nāmdār

dā' imā hakķ kadrin a' lā ' ömrîñ efzün eylesün

saña 12. her dem ķaşd ideniñ başı olsun tārūmār

vāķı' ā hoyda ' oşmān 13. paşa hazretleri ile ma' an bu ğazāda olanlardan bu vech üzerine naķl iderler kim 14. hoy kal' ası feth olmadıkça bizler paşa hazretlerini bir sâ' at rāhat bir yerde 15. görmedik dā' im vücūdını dīn-i mübīn için bezl idüp dā' im bīdār 16. idi ve niyyeti dā' im hayr idi **inneme'l-a' mālū bi'n-niyyāt ve innemā li-küllî emrin mā nevā**⁴⁷⁶ 17. mefhūm-ı şerif üzerine bir kişiniñ niyyeti hayra ola elbette **hakķ subhāne** 18. **ve te' ālā hazretleri** her umūrını āsān ider hoy tebriz aķlāmından bir ķazā- 19. -dır yüz elli miqdārı ķarası var ma' mūr ābādān ve ekşer re' āyāsı er- 20. ermenī keferesi olup ve bir münbit ve maḥşūldār vilāyetdir ve nefsi-i 21. hoy eṭrāfınıñ bāğ ve bāğçesi mubāh olup bir güzel ve metin kal' a- 22. -dır ve cengde tu' me-i şemşir olan kızılbaş-ı bed-ma' āş rafāzīleriñ lā- 23. lāşelerinden üç dāne birer tağ gibi tepeler eylemişlerdir ve derūn kal' a-i pīri

77a

1. pāk idüp ehl-i islām ile memlū oldu **lillahi'lḥamd ve'l-minneh**⁴⁷⁷ ba' dehū devletlü 2. vezir-i mūkerrem serdār-ı ekrem ' abdullah paşa hazretleri ' id-i şerifî vānda idüp 3. ba' de'l- ' id **şehr-i şevvālū'l-mu' azzamîñ** evvelinde bir mübārek sa' d-ı eşrefde vān 4. şahrāsından bir ' aẓim ālāy ile hareket idüp **el-ḥareketü ma' a'l-bereke**⁴⁷⁸ mefhūmı 5. üzere ' azm-ı rāh olup

⁴⁷⁵ Metinde "evasıtında" biçimindedir.

⁴⁷⁶ Ameller, niyetlere göredir. Hadis-i Şerif.

⁴⁷⁷ Hamd ve minnet Allah'tandır.

⁴⁷⁸ Harekette bereket vardır.

mağşudları olan tebrîze ‘azîmet eylediler 6. haqq **subhâne ve te‘âlâ hazretleri** murād-ı mağşudlarını hâşıl eyleye bir gün varup 7. selâmet ile hoy kıyâsi bir maħalde nüzül olunup urfa vâlîsi vezîr-i 8. mükerrerem sa‘âdetlü ‘oşmân paşa hazretleri daħı karşı gelüp bir ‘azîm âlây 9. tertîb idüp âlây ile gelüp hoy şahrâsını otaqlarını nüzül idüp 10. iki taraftan ‘azîm şenlikler olup bir kaç günde ol mağâm-ı dil-güşâde râ- 11. râhat olunup **ba‘dehû** gitmek münâsib görüldi zîrâ daħı gelmemiş kıatı 12. vâfir ‘asker var idi huşûşâ birisi haleb vâlîsi vezîr-i mükerrerem ibrahîm 13. paşa hazretleri daħı henüz gelüp daħil ordu-i hümâyün ölmemiş 14. idi ve ba‘z kürdistân elviyye begleri buña kıyâs kıatı çok idi 15. vâşıl ordı ölmemiş ve bir daħı mekşlerine bâ‘ iş budur ki başı boş 16. gönüllü ‘askerîden yeñiçeri kısmı ve levendân ma‘kûlesi ve mîrî piyâde- 17. -gân eline esîr ve bir miqdâr âşinâ kelepür girmiş kendüni bilmez eşhâş-ı 18. ma‘kûlesi âdemler ğayrı kıarârı firâra tebdîl idüp rûz şeb üç yüz 19. beş yüz biñ bir ucından ordudan eksik olmağa başladı hemân 20. bir kaç gün içinde beş on biñ âdem firâr eyledi bir vechile zabt itmek 21. kıabil olmadı bunlar daħı nâ-çâr kıaldı ğayrı **tevekkeltü ‘ala’llahî**⁴⁷⁹ diyüp 22. her umür huşûşlarıñ haqq subhâne ve te‘âlâ hazretlerine tefvîz idüp 23. **ķala’llahu tebâreke ve te‘âlâ**⁴⁸⁰ **ve üfevvižu emrî ila’llahi inna’llahe basîrun bi’l-‘ibâd**⁴⁸¹ her

77b

1. her huşûşda biribirileriyle müşâvere⁴⁸² iderek gönül birliğiyle ve taraf 2. taraf âdemler irsâl idüp ‘acem taraftan eşşah haberler alup ona göre ted- 3. tedârik görmek ahsen ve evlâ olduğundan nâşî cânib-i erba‘asına 4. çeşm güş olup **el-‘aceletü min ‘ameli’s-şeytân et-te‘ennî mine’r-raħmân**⁴⁸³ mefhûm-ı 5. şerîf üzerine ‘amel idüp buña göre hareket itmek münâsib görmişler 6. idi zîrâ bu kıavm-i kıızılbaş pelîd yezîdler kıatı çokdır bu umürda te‘ennî 7. şartdır ve şabr ile her şey hâşıl olur ve murâda irüşülür **eş-şabru miftâh**- 8. **-ü’l-ferec**⁴⁸⁴ mefhûm-ı şerîfi üzerine şabr ile itmâm huşûl olur eski meşeldir 9. ulular dimişdir **şabrile kıoruk helvâ olur**

şabr ile nice derde dermân 10. olur

bir ‘askerde kim ittîfâķ ola ol işde haķa olmaz elbette vücûd bulur ve murâd 11. ve mağşud olan elbette ele girür meger muķadder-i ilâhî olmamış ola hele âħîr-i encâm ol 12.

⁴⁷⁹ Ben Allah’a tevekkül ettim.

⁴⁸⁰ Yüce Allah, şöyle buyurdu.

⁴⁸¹ Ben işimi Allah’a havale ediyorum. Şüphesiz Allah, kullarını hakkıyla görendir. Mü’min: 40 / 44 (kısmî iktibas).

⁴⁸² Metinde “müşâvire” biçimindedir.

⁴⁸³ Acele etmek, şeytandandır. Düşünerek karar vermek, Allah’tandır.

⁴⁸⁴ Sabır, her şeyin anahtarıdır.

maħallden firār iden itdi ve gelecek ‘ asker-i islām ba‘ zısı geldi ve ba‘ zı- 13. -sı gelmedi vaqt daħı az qaldı hemān tebriz üzerine daħı varmadan ğayrı 14. çāre qalmadı ol eclden *ez-zarūrāt tūbiħu'l-maħzūrāt*⁴⁸⁵ nāçār olup 15. bir ğün ħareket itmeĝe qavl-i qarār idüp yeñiçeri ve cebeci ve topcı ve mīr piyāde- 16. -lerden qatı çoĝ ādem firār eylemiş idi ve mevcūd olan piyāde ‘ askeri 17. iki üç biñ ‘ askere yā bāliĝ olur yā olmaz sūvārī ‘ askeri yigirmi o- 18. -tuz biñ miqđarı olur ancaĝ tebriz gerçi qal‘ a degildir **ammā** her bir evi bir 19. qal‘ adan metīn olduĝına ašlā bir ūbeh eyleme ve bir ūhrde yüz biñ ħāne ola 20. ve cümlesi ādem ile memlū ola ve kār-ĝir ola ve ħuūūūā birbirine muttaūıl binā 21. olmuŝ ve her bir ūqaqlarınıñ qal‘ a qapusu gibi timūr qapuları var 22. ve her bir evde ikiŝer ādem ednā mertebe mevcūd olsa iki yüz biñ ādem 23. olur sā’ir ūāh kulından ve lūūisinden ğayrı bunca dest-i qabz

78a

1. olmaĝ qābil ve mutaŝavver olur bunu ħod cümle bunda olan ‘ asker-i islām 2. bilür idi bu cihetden bir miqđār ağır ħareket iderler aŝl bizim ‘ askerimiz 3. nice bu qadar ‘ asker-i menħusa berāber ola fi'l-cümle tebrizde olan pelidleriñ 4. elleri baĝlu olsa bir ucından bizim ‘ askerimiz kırmaĝ lāzım gelse beŝ on 5. ğünde vücūda gelür bu ise qarŝu qor ve ceng ider bir mülāħaza ile ĝör 6. nice qābil olur *tevekkeltü ‘ala’llah*⁴⁸⁶ diyüp ħoya qarīb yine tebriz aqlāmından 7. tesūħ nām bir ūhri baŝka bir qazā idi yüz elli miqđār ma‘ mūr ābādān 8. qurāsı var ve ūhriniñ on beŝ biñ ħānesi ve bāĝ ve bāĝçesi bī-‘aded 9. ve dil-ferāħ ħammāmları ve cāmī‘leri ve çarūusı qatı çoĝ ve ma‘ mūr ābādān 10. ūhr idi qal‘ a-i ħoydan serdār-ı ekrem ‘ abdullah paŝa ħazretleri ħareket 11. idüp ħoy muħāfazasında iç il sancaĝı mutaŝarrıfı ūn‘ullah paŝayı 12. ta‘ ayyün idüp ve niĝde sancaĝı mutaŝarrıfı boĝazlayan oĝlu muħammed paŝayı qapusu 13. çoĝ ve ĝüzide olmaĝ ile yanına vāfir ‘ asker ta‘ ayyün idüp tesūħ üzerine 14. baŝbuĝ idüp irsāl eyledi ol daħı varup an-ı sā’atde dōrt 15. ūarafdan aç qurđı gibi ol merd-ŝir ħücūm idüp ašlā kızılbaŝa ĝöz 16. açtırmayup emān virmeyüp dāħil-i ūhr-i tesūħ oldu ve içinde olan 17. pelidleri tu‘ me-i ūemŝir idüp oĝlan ve ‘ avret ve mālalarını yaĝmā ve ĝāret 18. olunup müjdesi ħaberini serdār-ı ekrem müŝir-i mufahħam nizāmü'l-‘ālem el-ħāc ‘ abdullah 19. paŝa ħazretlerine kendüsü qarŝu gelüp ħaberdār eylemek içün gelmiş 20. idi ancaĝ bu ħuūūūda eksik mülāħaza idüp gelmiş ol eclden 21. niçün kendü geldi diyü bir miqđār sa‘ ādetlü serdār-ı ekrem ħazretleri 22. tehevvue⁴⁸⁷

⁴⁸⁵ Zaruretler, haramları mubah kılar.

⁴⁸⁶ Ben Allah’a tevekkül ettim.

⁴⁸⁷ Metinde “tehevvue” biçimindedir.

gelüp ancak yanında mevcūd bulunan nüdemāsı sulṭānım bu 23. bu aḥvāli daḥı bilmez ve
‘aqlı irmez diyü nice dürlü sözler ile bir miḳdār yā

78b

1. yapar gibi olup yine girü tesūḥa gitdi ol maḥallde serdār-ı ekrem ḥazretleri 2. buyurdılar kim bu ādem-i dīvāne ancak şimdi yed-i düşmenden alınıp ḳabẓ 3. olan maḥallī yalnız koyup buraya gelmesi ‘aql işi midir yanında ādemiñ 4. yok mıdır ḥālā cānib-i erba‘ası cümle düşmān ola diyü ḥatm-ı kelām eyledi meger 5. tehevüriniñ⁴⁸⁸ aşlı bu imiş vāḳı‘ā nazar olursa bu ḥuşūşda ḥamāḳat 6. muḥammed paşanıñ olduḡı nümāyān idi serdār-ı ekrem daḥı gelüp sa‘ādetlü 7. tesūḥ şaḥrāsında daḥı bir kaç gün meḳş ārām idüp ol maḥallden yine 8. tebriz muzāfātından tesūḥ ḳurbında şehr-i merān kendüye tābi‘ elli altmış ‘aded 9. ma‘mūr ābādān ḳurāsıyla şehr-i merendde sākin olan ḳavm-i ‘acem gelüp serdār-ı 10. mükerrem ḥazretlerinden emān dileyüp maḳbūl olduḡdan soñra re‘y virilüp 11. ve muḥāfazasında bitlis ḥākimi⁴⁸⁹ muḥammed ‘ābid ḥān ta‘ayyün buyurmışlar idi bu şehriñ 12. bāḡ ve bāḡçesi bī-ḥisāb ber-vech-i taḥmīn on biñ ḥānesi var ve içinde 13. lā-naẓir cāmi‘-i şerīfleri ve dil-güşā feraḥ ḥammāmları ve çārşūsı ma‘mūr bir 14. şehr idi ve biri daḥı yine tebriz aḳlāmından çürüs ḳal‘asıdır yüz ‘aded 15. ma‘mūr ḳaryesiyle imāna gelüp muḥāfazasına anḡara mutaşarrıfı yūsuf paşayı 16. ta‘ayyün eyledi vāḳı‘ā ḡāyet bir eyü mekān ve re‘āyāsı ḳatı çok idi ve yine 17. tebriz aḳlāmından küse ḳünān bir ma‘mūr ābādān bāḡ ve bāḡçesi mubāḥ bir müferriḥ 18. feraḥ-fezā maḳām olup anda sākin olan kızılbaşlar daḥı imāna gelüp 19. kendülerine emān virilüp içlerine biraḡasın üzerlerine voyvada ta‘ayyün 20. eylerise ve yine aña ḳarīb cūster ḳaşabasında sākin ehl-i ‘acem gelüp itā‘at eyledi 21. içlerine bekci ta‘ayyün eyledi bu daḥı bir ma‘mūr şehrdir bu işler tamām olup 22. **ba‘dehū** tesūḥda yigirmi gün miḳdārı meḳşden soñra ve ol maḥallden da- 23. daḥı ‘askeriñ bir miḳdārı firār idüp ḳatı ḥaberini ādem ile yine sene-i mezbūriñ

79a

1. **māh-ı zi'l-ḳa‘desiniñ evāyilinde** ‘azm-ı tebriz eyledi varup tebriz şaḥrāsında 2. ḥayme-niñ olup vān ṭarafından metrīs alınıp ve urfa vālisi 3. ‘oşmān paşa ḥazretleri hemān fırsat bulup deveci maḥallesinden yü- 4. yürüyüp bir iki maḥallesi dest-i ḳabẓ olmuş idi ancak girüden piyāde 5. ‘askeri ḳatı ḳalil olmaḡ ile metrīslerden çıkup imdād olunmayup 6. ‘acem ‘askeri gördi kim girüsi işlemez hemān el bir idüp üzerine üşüp 7. taşra sürdiler bu minvāl üzerine tamām yigirmi gün muḥāşara olunup 8. bu muḥāşara arasında iken ḥaleb

⁴⁸⁸ Metinde “tehevüriniñ” biçimindedir.

⁴⁸⁹ Metinde “ḥākimi” biçimindedir.

vālisi vezīr-i mükerrerem ibrahīm paşa 9. hazretleri ancak kapısı halkı ile tebrize gider iken ve ma'an beş yüz kaçar de- 10. -ve ve biñden ziyade baygir ve katar ve cebhane ve zahar'ir yanında mevcud 11. iken tebriz kurbında dizediz nam mahalde kim bir vech tahmin tebrize bir buçuk 12. sa'at mahallede ancak ibrahim paşa hazretleriniñ yanında gerek piyadesi 13. ve gerek suvari biñ adem ancak var idi '**ale'l-gafle** yigirmi biñ guzide 14. ve tuvana 'acem 'askeri ve deve üzerinde toplanile gelup bir 'azim savas 15. olunmıstir kim bir vechile vash kabir degildir ve bu mahalde ibrahim paşa 16. bir mertebe metanet eylemistir ki sabikda rustem degil belki yuz deh seh-baz 17. bulundu pur-avaz dahı bu cengi savasi eylememistir bu ceng cidal esnasında 18. sa'adetlu serdar-ı ekrem hazretlerine haber olucak an-ı sa'atde bir mikdar 'asker 19. imdad ve nigde mutasarrifi bogazlayan oglu muhammed paşa irisup 'asker-i 20. 'acemi tar[u]mar idup ve biñ yedi yuz kelle alinup **el-hamdüli'llahi ve te'ala**⁴⁹⁰ 'asker-i 21. islām mansur olup sad hurrem orduya gelup serdar-ı ekrem 'abdullah 22. paşa hazretlerine ahval-i 'acem 'askeri yigirmi biñ guzide sivari olup 23. ibrahim paşa hazretlerine bu tarafdān imdad varınca uc yuz piyadesi 79b

1. ve yuz elli mikdar suvari şehid olup bundan sonra yine ibrahim paşa 2. hazretleri yerinde sahib-i kadem olup merd-ane kahramane⁴⁹¹ dusmen-i bi-dine 3. geregi gibi cevab virup asla kendusine bir keder gelmeyup ceng kahramani 4. ider idi diyü inshaf idup imdadına gelen paşa olsun aga- 5. -lar olsun serdar-ı ekrem 'abdullah paşa hazretlerine takrir eylediler ve ma'lum-ı 6. sa'adetleri oldi ammā münafik ruhşat buldi her birisi bir duclu 7. kizb ihtiyar idup bu hususda bir vezir-i 'alishana gadr eylediler 8. yohsa hak el-inshaf nazar olunsa biñ adem ile yigirmi biñ kizilbas-ı 9. bed-ma'as ile uc dort sa'at savas ide bundan sonra 10. garaz olunur mı idi hele hal ise gelup sa'adetlu serdar-ı ekrem hazretleriyle 11. gorusup serdar-ı ekrem hazretleri kendusine istimlet virup böyle 12. olur paşa karindas elem ve keder cekme **el-hamdüli'llahi te'ala**⁴⁹² yine nusret bizlere rabb- 13. -ül-'alemın ihsan eyledi sukr idelim diyup hatirin ele aldı ammā nedir 14. fa'idesi kalb yerinedir sikest olmuş idi ve gammazlar bi-'aded mesavi cikmislar 15. idi mukadder olan her ne ise ol olur ve murtehd ahvali nice olmuş ise ol 16. dahı serdar-ı ekrem cumle takrir eylemisler yine 'ishyan idup içinde muhafaza 17. olan bitlis hanı muhammed 'abid han üzerine seh-baz han oglu bir gun 18. '**ale'l-gafle** bes biñ mikdari 'acem cem' idup üzerine yuryup bir mikdar 19. savas idup yanında mevcud ancak iki yuz mikdari ademisi bulunup 20. bir vechile takat

⁴⁹⁰ Yuce Allah'a hamd olsun!

⁴⁹¹ Metinde "kahramane" biçimindedir.

⁴⁹² Yuce Allah'a hamd olsun!

getürmeyüp firār idüp gelüp tesūhda karar eylemişdir 21. ve bundan mā' adā cūsterli dağı baş kaldurup mürür ü 'ubür iden 22. ehl-i islāma hıyānet idüp birden ikiden düşdükçe katl eylemege mübāşeret 23. idüp bir kaç gün içinde vāfir ādem helāk eylediler bu haberlere çünkü

80a

1. serdār-ı ekrem hāzretlerine ma' lūm oldı ammā ne çāre ceng üzerinde olduğı 2. eelden bir miqdār ' asker dağı kalil idi düşmān ise cānib-i erba' ası 3. memlū ol vaqt bir tedārik görmek kaydı ber-ṭaraf olup hemān muhāşara 4. olunan tebrīze ihtimām olunup şeb rüz vüs'ati mertebe sa'y olunup her ne 5. vaqt metrīs üzerine 'acem geldi ise yüzü qarasıyla belāsın buldı 6. idi kırk elli gün ceng-i 'azīm olup bir vechile fetḥ itmek mümkün- 7. -ü'l-maḥşul olmaduğından ğayrı bir kaç 'özrlər var idi *el-'özü maḳbülün 8. 'inde kirāmi'n-nāsi*⁴⁹³ mefhūmı üzerine biri bu ki 'asker-i islām içinde haste- 9. -lik katı çok idi **ikincisi** 'asker katı az idi **üçüncisi** ğāyet 10. şedīd şovuklar olup berd bārān nāzil olup bir vechile meḳş ārām 11. mümkün olmadı āḫir-i encām hemān yüz ağı ile bir gice topları metrisden iḫrāc 12. idüp ve 'umūmen ḳalkup girü 'avdet olundu sene-i mezbūrīñ 13. **şehr-i zīl-ḥiccesiniñ** evāḫirinde idi selāmet ile gelüp tesūh şahrāsında 14. ḫayme-nişin olup karar eylediler **ve ba' dehū** bu aḫvāli vüzerā ve beglerbegiler 15. ve begler ve ocağ ağaları fi'l-cümle 'arz ve maḫzar idüp i'lām eylediler andan 16. şoñra 'işyān iden cūster ḳaşabasın 'askere yağmā ve tālān iddirüp 17. olan 'acemi cümlesini tu'me-i şemşir idüp ehl-i 'ıyāllerini esir idüp 18. mällarını ğāret eylediler sā'irlerine 'ibret için ve kendülerine kışla 19. için tesūh münāsib görüp şehre girüp karar eylediler çün kim dev- 20. devlet-i 'aliyyeye bu haber vuşulında kendülerine bir ḫitāb olmayup yine 21. 'abdullah paşa hāzretlerine serdārlik ibḳā ve bir post-ı semmūr vesā'ir paşa- 22. -lara ve urfa vālisi 'oşmān paşa hāzretlerine bir post-ı semmūr vesā'ir 23. paşalara ve beglere ve ağalara fi'l-cümle 'umūmen ḳaftānları ile silahşori şehr-yā-

80b

1. şehr-yārī şāfiye sulṭān-zāde 'abdullah beg ḫaṭṭ-ı hümāyūn şevket-i 2. maḳrūn geldikde 'azīm şād ḫandān olup ancağ ḫaleb vālisi ibrahīm 3. paşa ḫaḳḳında üzerine mübāşir ta' ayyūn olunan ḳapucı başı ağalardan uzun 4. ismā' il ağa ba'z dürüg ve nā-sezā kelimāt eyleyüp ol sebebile kendüsi ḫalebden 5. 'azl olunup ikrām olunmadı çünkim divānda serdār-ı ekrem hāzretleri ibrahīm 6. paşayı gördi ve kendüsine gelen post-ı semmūrı arḳasından çıkarup 7. maḫzūn olmasun için ibrahīm paşa hāzretlerine iḫsān eyledi ḫatırın

⁴⁹³ Özü, insanların cömertleri katında makbuldür.

8. ele aldı ve elem üzere olma **inşāallah** ve te‘ālā cümle aḥvāli efendimize i‘lām 9. idüp daḥı a‘lāsıyla mesrūr olursız diyü vāfir tesellī eylediler ğayrı 10. her gün birbirileriyle muḥabbet ve meveddet üzerine görüşüp şafāda oldılar 11. bu esnāda daḥı anġara mutaşarrıfı yūsuf paşayı çürüsdan getirüp 12. çürüs muḥāfazasına koça ca‘fer paşa-zāde aḥmed paşayı ta‘ayyün idüp 13. yūsuf paşayı küce künāna ta‘ayyün eyledi ancak **biñ yüz otuz yedi** 14. **senesinde** tebriz üzerine gitmek için mühimmāt-ı seferiyye ġāyet kavī görölüp 15. daḥı vaqt-i şitāda yollar caygır iken sīvāsdan kâtırlar ve bāygirler ile zaḥā’ir 16. naql olunur idi ve cebḥāne vesā’ir mühimmāt var kıyās ile kaleme gelür mi 17. hemān arz-ı rümdan biñ ‘aded ‘araba zaḥā’ir deve ve kâtırdan mā‘adā 18. gelmişdir eyālet-i vāndan ve diyārbekr ve mārindinden ğayrı konya eyāleti ve aṭana 19. ve ḥaleb eyāleti ve urfa ve maraş mükārī develeri fi’l-cümle beş 20. biñ deve zaḥā’ir ile memlū gelüp **ba‘dehū** eyālet-i ḥaleb ser eṭibbā-yı sulṭānī 21. merḥūm nūḥ efendi-zāde ‘alī paşaya iḥsān olunup kâpusı ḥalkı 22. ile ve iki biñ aġvān mīrī piyāde ile serdār-ı ekrem ‘abdullah paşa ḥazretleriniñ 23. yanına me’mūr ve aṭana vālisi boġazlayanlı oġlu muḥammed paşa daḥı kâpusı

81a

1. müretteb olma üzere kezālik aydın maḥāşılı ‘abdullah paşanıñ ketḥudāsı 2. müretteb kâpusıyla ve aydın yeñiçerisiyle ma‘an me’mūr olup ve müceddeden sipāh 3. ve siliḥ-dār ocaġından iki biñ ṭeraqqīli taḥrīz⁴⁹⁴ ve ırsāl olunup ve beş 4. biñ tātār çabūk sīvārī ‘askeri ta‘ayyün olunup ve bir vech ocaḥlık 5. ebāyezid sancaġı mutaşarrıfı maḥmūd paşa ve kol beglerinden diyādīn begi ḥāmid beg 6. ve şelve begi aḥmed beg ve malāzġird begi ibrahīm beg ta‘ayyün olunup ve 7. ḥaleb ve ḥarpūt ve urfa ve diyārbekr ve maraş ve konya ve kayşerī ve niġde 8. ve aḳserāy ve aṭana ve sīvās ve kārāḥişār şarkī ve kemāḥ ve erzincān ve 9. arz-ı rüm ve ‘arabgir ve eġin ve divriġi vesā’ir yirlerden ‘asker sürücileri 10. ve mübaşirleri ta‘ayyün olunup yeñiçeri ve cebeci ve topcı ‘askeri sürüp 11. serdār-ı ekrem ‘abdullah paşanıñ yanına getirüp teslim iderler idi ve 12. siliḥ-dār şehir-yārī vezīr-i muḥterem muḥammed paşa ḥazretleri daḥı eyālet-i anaṭolı 13. iḥsān olunup eyāleti ‘askeri ve kâpusı mükemmel ve müretteb olma üzere 14. me’mūr olup ve muḳaddem kışlada kalan vüzerā ve paşalar ve begler ve eyā- 15. -letler urfa ve ḥaleb ve muşul ve vān eyāleti olundı qalmış idi vezīr-i 16. mükerrrem ‘oşmān paşa ḥazretleri ve ibrahīm paşa ḥazretleri küce künānda kışla- 17. -dı ve mīrzā paşa ser-çeşme-i sâbık ve yūsuf paşa ve şun‘ullah paşa 18. ve aḥmed paşa vesā’irleri cümleyle kışladılar bu esnāda ibrahīm paşa ḥazre- 19.

⁴⁹⁴ Metinde “taḥrīz” biçimindedir.

h zretleri yine  araf-ı p di ah den yigirmi bi  guru  ve tırhala 20. sancağı ihs n olunup ve ordı defterdarı  azl olunup 21. yerine v nda anbar emini s bıkan az kda defterdar vekili hasan efendi 22. ihs n olunup ve  urus kal ası muh fazasında olan vezir-i m kerrem 23. merh m koca ca  fer pa a-z de a med pa a merh m olup yirine urfa v lisi

81b

1. v lisi vezir-i m kerrem  o m n pa a h zretlerini  kapucular kethud sına serdar-ı 2. ekrem m  ir-i mufah am d st r-ı muhterem sa adetli el-h c  abdullah pa a h zretleri ihs n 3. id p  urus muh fazasına ta  ayy n id p lillah l-hamd   asker-i isl m dağı gelmege 4. ba ladı ve mevs m-ı evvel bah r dağı geldi her  ey bir ucından g r nmege 5. ve  ayırklar ye il lib s ile m zeyyen ve l le s nb ller g  ade ve b lb ller fery da ve 6. g ller g lmege ve b lb ller z r eylemek vağtı geldi merend a v li serdar-ı ekrem h zretlerine 7. c y-gir⁴⁹⁵ olmu dı herb r lis nında zikr ider idi zir  mu addem gel p 8. it  at id p ve  zerlerine kend lerini hıfz i  n bitlis h nı 9. mu ammed   abid h n kapusıyla ta  ayy n id p ba  dehu serdar-ı ekrem tebriz  zerine 10.   azimet id p bu ...r fehv sıyla  zerine h c m id p ve arada 11. v fir adem  şehid olup g  ile ellerinden hal   oldu idi bundan sonra 12. yine r hat durmayup  eh-b z h n didikleri mel  un pelid oğlu ile 13. herb r tesu da ba  z ba  z fitneden h li olmazlar idi bu eelden d  im 14. bir va t arar idi kim ha kklarından gele  unki   asker dağı v fir geldi hem n bundan 15. ey  bir ma all olmaz diy p **bi  y z otuz yedi senesini  m h-ı  evv l-i** 16. **mu  azzami ** on be inci g ni serdar-ı ekrem m  ir-i mufah am sa adetli  abdullah pa a 17. h zretleri n r-dideleri   abdu'r-rahman begi   asker-i isl m  zerine ba  18. id p merend  zerine ta  ayy n eyledi ol dağı bir m barek sa d-ı s  atde 19.   azm-ı r h olup varup bi-lu f-ı hud  i inde mevc d olan kızılb  -ı 20. bed-ma a ı kılı dan ge ir p   avret ve oğullarını esir id p ve m llarını 21. herkes kismetini kadar alup peder b z rg- v rları sa adetli serdar-ı 22. ekrem h zretlerine m jdesini irs l id p ve pederleri dağı memn n 23. ve mesr r oldılar hem n ol dem bir post-ı semm r kibleli-z de a med beg

82a

1. ile kar u irs l buyurup beyne'l-a r n mesr r buyurdılar v - 2. v k  a bu merend cenginde hayli met net id p a ı dan y r y p a l  3. mesf r kızılb  -ı bed-ma a  yezidilere em n vermey p on 4. bi nden m tec viz tu  me-i  em ir eyledi **beyt kevkeb-i ba tın seni  its n** 5. **f z n y r-i hud  eyles n a  d -y  d ni sa na mağl b d  im **

⁴⁹⁵ Metinde “ ay-gir” bi imindedir.

ba' dehū 6. gelüp sağ ve selāmet peder büzürg-vārları⁴⁹⁶ serdār-ı ekrem ol 7. vezīr-i bülend pervāz ol 'ālim ve fāzıl ve 'āqıl dānā zamānīn rüstem-i 8. şāhib-kırān saḡāvetde ḡātem-i şānī ol merd şāhib-i seyf sa'ādetlü 9. el-ḡāc 'abdullah paşa *yessera'llahu māyeşā*⁴⁹⁷ ḡāzetleriniñ mübārek ḡāḡ-i pāylarına 10. yüzler ve gözler sürüp ḡayr du'ālarına mazḡar oldılar ve yeñiçeriler üzerine 11. zābit ta'ayyün olunan sābıḡan zaḡarcıbaşı olup **ba' dehū** revān 12. fetḡinde aḡa yerine ta'ayyün olunup **ba' dehū** 'abdullah paşa ḡāzetleriniñ yanına 13. me'mūr olan şāhīn ḡācī muḡammed aḡa bir 'āql-ı ḡāmil ve umūr-dīde 14. ve zābit ādem olmaḡıla **biñ yüz otuz yedi senesiniñ māh-ı şa' bān-ı** 15. **şerīfiñ** ḡurresinde revāndan 'azl olunup tebrīz üzerine me'mūr 16. olan yeñiçeri ortalarına aḡa ta'ayyün olunup ol daḡı māh-ı mezbūrda 17. gelüp tesūḡ şehirinde serdār-ı ekrem ḡāzetleriniñ ḡāḡ-i pāy-i şerīflerine 18. yüz sürüp ḡükminde olmadılar bundan ḡayrı serdār-ı ekrem ḡāzetleriniñ yanına 19. me'mūr olan vüzerāya ve paşalara vesā'ir 'askeriyyeye mükerrer mükerrer ḡol 20. ḡol mü'ekked ve şedīd buyurultılar ile ta'ayyün idüp bir ḡün ve bir sā'at 21. muḡaddem gelmeleri için her ḡarafa irsāl eylemişler idi çünkü vaḡt daḡı 22. gelmiş idi hemān bir ḡün muḡaddem ḡareket idüp 'azm-ı maḡşūd olunması 23. evvelā olmaḡ ile sa'y daḡı bu idi **imdi** bu ḡuşuşda serdār-ı ekrem

82b

1. ḡāzetleri ḡāb-ı rāḡatı ber-ḡaraf idüp bu umūr-ı a'zāmīn itmāmına 2. ḡāyetü'l-ḡāye ihtimām üzerine ḡaraf-ı himmet eyledi *ḡala'llahu subḡānehu ve te'ālā*⁴⁹⁸ 3. *lā yükellefü'llahu nefsen illā vüs'āhā*⁴⁹⁹ mefhūm-ı şerīfi üzerine vüs'at-i mertebe sa'y 4. eylemek üzerine lāzımdır nuşret eylemek ḡāḡ subḡāne ve te'ālā ḡāzetleriniñ 5. luḡfına muḡtācdır eski meşeldir dimişlerdir kim **beyt**

'āqıl iseñ kendü 6. tedbīrinde noḡşān eyleme

çünkü noḡşān eyledik taḡdīre bühtān eyleme

7. bu cihetden vezīr-i müşārünileyh ḡāzetleri daḡı ihtimām iderler idi kim bir ḡaḡā 8. olmaya ki şoñra bir söze bā'ış ve 'azīm keder ola ol ecluden umūr-ı 9. seferīde ve mühimmāt ve zaḡā'ir ve 'asker ḡuşuşında ma'a-ziyāde olmasını 10. ve pāk ve ḡüzīde olmasını isterler idi bir şey maḡallinde noḡşān olmaya 11. *ve şāvīrhüm fi'l-emri*⁵⁰⁰ mefhūm-ı şerīf üzerine 'amel idüp cümle ile ittifāḡ 12. ve ittihād birle meşveret idüp ma'ḡül ve münāsibi üzerine 'amel 13. idüp **ba' dehū** ol işiñ itmāmına himmet iderler idi ve pādīşāh-ı

⁴⁹⁶ Metinde "büzrügüvārları" biçimindedir.

⁴⁹⁷ Allah onun dilediḡini kolaylaştırısın!

⁴⁹⁸ Yüce Allah, söyle buyurdu.

⁴⁹⁹ Allah, bir kimseyi ancak gücünün yettiḡi şeyle yükümlü kılar. Bakara: 2 / 286 (kısmî iktibas).

⁵⁰⁰ İş konusunda onlarla müşavere et! Âl-i İmrān: 3 / 159 (kısmî iktibas).

14. ‘ālem-penāh ḥazretlerinden şādır olan emr-i ‘aliyyeleriñ icrāsına ihtimām ider 15. idi **ḳāla'llahu tebāreke ve te‘ālā**⁵⁰¹ **eḫi‘ū'llahe ve eḫi‘u'r-rasūle ve ūlu'l-emri** 16. **minkūm**⁵⁰² āyet-i kerīme mefhūm-ı şerīfleri üzerine ‘amel idüp ser-mū emr-i ‘ālīşandır 17. ğayrı bir dolu ḥareket itmezler idi allah-ı zū'l-celāl ḥazretleri her umūr-ı ḥuşū- 18. ḥuşūşlarında şerr olana ḥayra tebdīl eylemeye āmin yā mu‘in *bi-ḥürmeti seyyidi'l-enbiyā'i* 19. *ve'l-mürselīn*⁵⁰³ bundan şoñra her ḫarafdan ‘asker-i islām gelüp tesūḫ şahrāsında 20. bir yire cem‘ olup faḫd gelmemiş anaḫolı vālisi vezīr-i mūkerrem siliḫ-dārı 21. şehir-yārī muḫammed paşa ḥazretleri ve boğazlayanlı oğlu muḫammed paşa idi 22. bunlar için ḫod meḫş eylemek münāsib olmayup *lillahi'lḥamd ve'l-minneh*⁵⁰⁴ 23. şevketlü pādīşāh-ı ‘ālem-penāh ḥazretleriniñ devletlerinde sā'ir ‘asker-i

83a

1. encüm-şümār gelmiş idi yüz biñ ‘asker-i islām ḫāzır ve mevcūd 2. idi **biñ yüz otuz yedi senesiniñ evāḫirini māh-ı zi'l-ḳa‘deniñ** 3. **yevm-i cum‘a irtesi ve men yetevekkel ‘ala'llah**⁵⁰⁵ diyüp tesūḫdan bir sā'at 4. ferḫunde-fälde ḥareket eyleyüp ‘azm-ı maḫşūduları olan tebrīze 5. ‘azīmet olunup irtesi hefte **yevmü's-sebt** ālāylar tertīb olunup 6. saĝlı şollı yeñiçeri vesā'ir piyāde bayraḫları fī'l-cümle yirlü yirine 7. ḫol ḫol ta‘ayyün ve saĝ ḫola urfa vālisi ‘oşmān paşa ḥazretleri piyāde 8. ardına ḫafā-dār ve orta ḫola serdār-ı ekrem ḥazretleri bi-nefsihi kendüleri 9. vuşūl-ı ḫola ḫaleb vālisi ser eḫibbā-yı sulḫānī merḫūm nūḫ efendi- 10. -zāde ‘ālī paşa ḥazretleri me'mūr olup hemān yevm-i mezbūrda daḫı 11. çādırlar ḫurulup yerleşüp bir rāḫat olmadan hemān ayaklarıñ ḫo- 12. -zı ile her ḫarafa çāvışlar ve aĝalar ta‘ayyün olunup muḫkem tenebbūḫ ve te'ḫid ve bu 13. ğüne inşāallah ve te'ālā tebrīze yürüyüşdür hemān herkes ḫāzır ve āmāde 14. olsun diyü ḫol ḫol ādemler ta‘ayyün olunup ḫaber-dār eylediler ve her- 15. -kes ḫāzır ve āmāde olup her ḫol birden paşalar ve begler ve sipāḫ 16. siliḫ-dār teraḫḫilisi ve dört aşaĝı bölükler ve eyāletler vesā'ir sīvārī 17. levendānı ve yeñiçeri ve cebeci ve ḫopcı vesā'ir mīrī piyāde ‘askeri 18. ḫol ḫol bir müretteb müzeyyen ālāy idüp **naşrūn minellahi ve fetḫūn ḫarīb ve** 19. **beşşerū'l-mü'minīn**⁵⁰⁶ āyet-i şerīfiñ oḫuyup her ḫol birden **allah allah** 20. **allah** diyüp aḫıḫdan yürüyüp bir uĝurdan şehir dāḫil olup 21. ol ğün bir ‘azīm ceng-i lā-naḫīr olmuşdır ki gökde melekler bile taḫsīn 22. ve

⁵⁰¹ Yüceler yücesi Allah, şöyle buyurdu.

⁵⁰² Allah'a itaat edin. Peygamber'e itaat edin ve sizden olan ulu'l-emre (idarecilere) de. Nisā: 4 / 59 (kismî iktibas).

⁵⁰³ Gönderilen peygamberlerin efendisi hürmetine.

⁵⁰⁴ Hamd ve minnet Allah'tandır.

⁵⁰⁵ Kim Allah'a tevekkül ederse. Enfāl: 8 / 49 (kismî iktibas).

⁵⁰⁶ Allah'tan bir yardım ve yakın bir fetih (Mekke'nin fethi). (Ey Muhammed!) Mü'minleri müjdele! Saf: 61 / 13 (kismî iktibas).

āferīn eylediler ve urfa vālisi vezīr-i mükerrerem ol şīr-i merdān ve rüstem-i 23. zamān merd-āne ve şīr-āne **ibtidā** hemān deveciler maḥallesine bir uğurdan

83b

1. girüp ve piyāde ‘askerini öñüne alup ve mehter-ḥānesini döñe döñe 2. aşlā piyādeden ayrılmayıp bir mertebe merd-āne ve dilīrāne şavaş eyledi kim 3. kızılbaş-ı bed-ma‘ āş pelīd yezīdilerīñ dünyāyı gözüne görmez idüp 4. ve başlarına dar eyledi ve üzerine gelen pelīdleri tu‘ me-i şemşīr idüp 5. deste deste lāşe-i murdārlarıyla tebrīzīñ şoқақları memlū oldı 6. ḥaққ bu kim bu cengde belki sābıqda gelen қahramānlardan şad-ı hezārān ziyāde 7. dilāverlik eyledi **beyt**

gelmemişdir mişli anıñ devr-i ādemden beri

8. **görmemişdir kimseler hīç bu mişilli bir eri**

vaқtū'l-zuhr geçdi daḥı ziyāde teraққı 9. buldı zīrā ‘acem segleri daḥı ziyāde şavaşa başladılar ve hem mübālağa çok 10. idi it gibi cānib-i erba‘adan hücūm iderler idi **ammā** ‘oşmān paşa ḥazretleri 11. ‘asker-i islāma gayret virüp içlerinden aşlā ve қағ‘ā nīm sā‘at 12. irülmedi hemān bilece ceng ider idi çünkü **beyne'ş-şalāteyn** oldı 13. mināreden bir pelīd dūzaḥ qarār gözleyüp ‘oşmān paşa ḥazretlerine 14. bir tüfeng atup **taқdır-i rabbānī ve muқadder-i subḥānī** ‘oşmān paşa ḥazretleriniñ 15. sağ қoltuğı altına urup iki sā‘at miқdārı sağ қalup 16. **ba‘dehū** ‘azm-ı bāğ-ı cinān eyledi raḥmet olsun ol şehīdīñ rūḥına 17. serdār-ı ekrem ḥazretlerine **ibtidā** ibtidā omuzda mecrūḥ olduğı ḥaberi geldi 18. gāyet kendülerine elem keder geldi ne çāre elden ne gelür ol maḥall ise 19. bir maḥallidir kim herkesiñ kendü cānı қaysı idi **ba‘dehū** şehīd olduğı 20. ḥaberi geldi serdār-ı ekrem ḥazretleriniñ mübārek çeşm-i nūrlarından 21. şeb-i nīm gibi mübārek rūḥları üzerine yaş revān oldı ve gāyet- 22. - ü'l-gāye pek acıdı ve hemān ol dem **қala'llahu subḥānehu ve te‘ālā**⁵⁰⁷ **қālū innā** 23. **li'llahi ve innā ileyhi raci‘ūn**⁵⁰⁸ āyet-i kerīmesin oқuyup ve rūḥ-ı şerīfleri

84a

1. içün du‘ā idüp ve fātiḥa-i şerīf қırā‘at ve şevāb-ı şerīflerini 2. rūḥ-ı ‘ālīlerine ihdā eylediler raḥmet olsun rūḥına **beyt**

çün 3. şehādet buldı ol dem seyr-i subḥān eyledi

raḥmet olsun rū- 4. **-ḥına ol ‘azm-ı rızvān eyledi**

fī'l-cümle orduda olan şağīr kebīr 5. merḥūm gāzī ve şehīd ‘oşmān paşa ḥazretlerini қatı pek acıdılar ve rū- 6. ve rūḥ-ı şerīflerine herkes du‘ā eyledi ve ol sā‘at serdār-ı ekrem

⁵⁰⁷ Yüce Allah, şöyle buyurdu.

⁵⁰⁸ Onlar, “Biz şüpheşiz (her şeyimizle) Allah’a aidiz ve şüpheşiz O’na döneceğiz” derler. Bakara: 2 / 156 (kismî iktibas).

hazretleri 7. dağı buyurultı taħrİR ve merħūm ‘ořmān pařa hazretleriniñ ketħudāsına irsāl 8. eyledi kim merħūmıñ yirine kā’im-maķām⁵⁰⁹ olup ķapusını gōrōp gōzde- 9. -sin ve me’mūr olduđıñ maħallde řābit-ķadem olasın diyū ředİd 10. emr-i fermān idicek anlar dağı dāmen-der-miyān idōp olmuř ardınca 11. olmuř yok olan oldu nedir ķāresi **ķıt’ a**

ecel geldikde 12. virmez hİç emānı

gerek řāh ol gerek firdevs-i řānİ

ider 13. bir gōn seni ol hāke mihmān

olur mı hİç elinden cāy-ı imkān

14. allah subħane ve te’ālā hazretleri kerāmetlō pādİřāh dīn-i islām hazretleriniñ 15. ‘ōmr-i devletini dā’im eyleye āmīn yā mu’īn *bi-hūrmeti seyyidi'l-mürselīn*⁵¹⁰ ve řol 16. ķoldan dağı haleb vālİsi ser-ħükemā-yı cihān-dārı merħūm nūħ efendi- 17. -zāde ‘ali pařa hazretleri ol merd-i řāħİb-i ilhanı beglerbegileriñ āb-ı 18. rōyı ve bōlend-pervāzı dağı bir tarafdān hōcōm idōp merd-āne 19. levendāne ceng eyledi vařf-ı ķābil degildir **beyt**

ōyle bir ceng 20. eylemişdir şİr-i merdānım ‘alİ

vaşfa gelmez cengi anıñ merd-i devrānım 21. ‘alİ

ve orta ķoldan dağı ol vezİR-i řāħİb-i seyf ve ol řāħİb-i 22. rey dōstūr-ı ‘ālİřān ve ol bōlend-himmet ol şİr-i merdān 23. serdār-ı ekrem el-hāc ‘abdullah pařa hazretleri dağı ğayret ve himmet idōp

84b

1. ve dāmen-der-miyān idōp ol gōn aħřāma dek ve ol gice řābāħa 2. deĝin ve yine ol gōn řāma dek ařlā bir rāħat olmamaca ũç gice 3. dōrt gōn rōz řeb bir fāřıla virmeyōp bir tarafdān yeñİçeri 4. ğāzİleriyle aç şusız dīn-i mōbīn uğrına dal şaşır kızılbaşları deste 5. deste idōp tebriziñ řoķaķları lāře-i murdārları ile memlō olup 6. ve kızıl ķan ile seller gibi aķdı ve bir semtinden mİRī arnavud piyādesi 7. ve bir tarafdān mİRī ađvān yayası aç ķurd gibi hōcōm idōp ve ense- 8. -lerinde ķol ķol bir tarafdān ibrāħīm pařa hazretleri merd-şİr-ānevār ve 9. bir semtden alİ pařa hazretleri merd dil-āverāne⁵¹¹ ve orta ķoldan ol merd 10. řāħİb-i kerem serdār-ı a’zam cenāħeyniñ gōzleyōp istiħkām virerek 11. ‘asker-i islāma rōy-ı dil ile bir ...n iħřān-ı kerem iderek ol 12. mertebe ceng-i ‘ažīm olduğı yirde insān degil semālarda melekler taħřīn 13. ve āferīn eylediler ve řāh kızılbaş-ı bed-ma’āř olan řāh taħmās tarafdān 14. tebrīz muħāfazasına ta’ayyōn eylediği hānı ol maħall řām-ķırān ta’bİR olan 15. serāya girōp ol gice maħall-i mezbōrdān ķarār eylemiş řām-ķırān didikleri

⁵⁰⁹ Metinde “ķā’imaķām” biçimindedir.

⁵¹⁰ Gōnderilen peygamberlerin efendisi hūrmetine.

⁵¹¹ Metinde “dil-ārāne” biçimindedir.

16. serāyîñ cānib-i erba‘ası kārġîr ve metîn ve müstaḥkem ḳal‘a gibi eflāke 17. ser çekmiş taş dīvār olup ve ortası bir ‘azîm meydān bir vech-i 18. taḥmîn beş yüz dönüm var idi ve ol meydān ovasınıñ miyānında 19. çār gūşe şūmmāķî mermer sütünlar üzerine bir ġāyet yüksek ḳubbe şāfi 20. kāşîden binā olunup şöret için binā eylemişler imiş beş sā‘at 21. yirden āşikār görünür idi ol maḥalle elli altmış biñ miḳdārı 22. ‘acem pelîdleri ḳapanup iki gün onda daḫı ‘azîm ceng cidāl olup imāna 23. gelüp serdār-ı ekrem ḫāzretleri emān virdi ve cümlesini şehirde taşra eyledi ve re‘yine

85a

1. şāḫib ḳadem devletlü idi **beyt**

muraḫḫaşın umūrında ey vezîr-i muḫterem

2. ol mübārek başıñ için eyle bize gel kerem

saḫāvetde şecā‘atde 3. şānisiñ bulmaḳ muḫāl

dürlü iḫsān eylemişdir ol vezîr-i muḫteşem

4. tebrîz fetḫinde dört beş gün içinde yüz biñe ḳarîb ḳızılbaş tu‘me-i 5. şemsîr oldu ve esîr olan ‘avret ve kız ve oġlan yüz biñe bālîġ oldu 6. ve ceng eṣnāsında şehîd olan yeñiçeri ve cebeci ve ṭopcu ve mîrî 7. arnivud piyādesi ve mîrî aġvān yayası ve ‘asker-i sā‘ireden on 8. biñ miḳdārı ḫaḳḳ raḫmetine vāşıl olup ‘azm-ı cinān eylemişlerdir ve 9. yaralı daḫı beş on biñe ḳarîb olmuştur ve bu eṣnāda ‘acemden ḫān ile 10. ma‘an ve kendü başına firār iden ‘acem hiç ḫisāba gelmez ve şām ḳızılından emān 11. virilüben başḳa ve ‘asker-i islām gelmezden muḳaddem işlāḫ olan mālîlarını 12. dilîr ve güzel ‘avret ve ḳızlar ve oġlan ve zî-ḳıymet cevāḫir ve incü 13. ve altun ve gümüş olanları fi‘l-cümle vaḳt-i şitādan evvel bahār gelince 14. fi‘l-cümle ḳara taġ ta‘bir olunur maḥalle getürüp ve belli başlı olanlar daḫı ol 15. maḥalde ḳarār idüp hemān tebrîzde ḳalan ḫān ve bir miḳdār şāḫ ḳulu 16. ve lūṭî ‘askeri ve ḳaralardan gelme ḳızılbaşlar ḳalmış idi hele ele giren üserāda 17. onda bir degil yüz bir degil ancaḳ ammā yarar bulunur idi ve ‘askerî tā- 18. tā‘ifesine ġanîmet mālî ancaḳ baḳır ve ḫalı ve kilim ve kiçe gibi ḳaba şeyler ḳatı 19. çok idi zaḫā‘ir ḳısmı rûġan sade ‘asel ve daḳîḳ pirinç ve buġday 20. ve şa‘îr ve ḳoyun ve keçi bî-‘aded ḫisābā gelmez ve ‘acem devesi ve işlāḫ 21. at ve bāygir ve ḳatır ḳatı çok idi ve dikilmiş āsiyāb ve kürek 22. gibi der bāb gibi vāfir idi herkes ḳısmeti ḳadar mālîk oldu 23. ve bu ‘acem seferinde yeñiçeri ġāzîleri ol mertebe bahādırlıḳ ve metānet

85b

1. eylemişlerdir kim bir vechile olur degildir bu ḫuşuşda kendülere şad hezā- 2. -rān taḫşîn ve āferîn dinilse vechi vardır vesā‘ir ‘askeri daḫı 3. kezalik her birisi birer şîr olmuş idi bu

cenge nazar idenler hep didiler 4. **fe tebārekallahu aḥsenü'l-hālikîn**⁵¹² ancak olur böyle merd-âne dilirāne şavaş 5. üç dört gün şeb rüz nān yok āb yok böyle iken ol şeh-bāz 6. bülend pervāzlar ‘anḳā-vār pādişāhımız ḥāzretleriniñ uğrına ašlā cān 7. başlarıñ dirīg eylemediler **māşāallah** arıvud askeri her biri birer peleng 8. oldu **bārekallah** didiler hep görenler ḥuşūşā aġvān piyādesi ḥaylī 9. hūnerler eylediler hiç kelām olmaz **allah zülcelāl ḥāzretleri** her bār böyle fütūḥātlar 10. iḥsān eyleye ḳullarını mesrūr ḥandān idüp a‘ dā-yı dīn her bār ġam-nāk 11. eyleye beyt

yeñiçeri ġāzileri ceng içinde er idi

ḳızıl serler 12. çünki gördi cümlesi de erdi

arıvuduñ her birisi bir dīlāver 13. oldılar

yararlıkda rüstem-i zāl cümlesi de şır idi

‘asker-i aġvān 14. gör kim neylediler ol zamān

leşker-i rafāziyye virmediler hiç emān

15. çün sipāh ve hem siliḥ-dārān hemān dem neyledi

cümlesi de yürüyüben 16. virmediler hiç emān

biribirini görüp bir ceng-i ‘azīm eylediler kim bu mişli 17. şavaş devr-i ādemden beri olmamışdır ḥuşūşā serdār-ı ekrem vezīr 18. muḥterem ḥāzretleri bu bābda itdikleri himmeti ihtimāmları bir zamānda serdār 19. olanlar itmemişdir **rubā‘ i**

cihāniñ rüstem ve ‘ālī cenābı

ḥüdā itmeye 20. eksik āfitābı

ki ‘abdullah paşa fātih-i irān

ḥüdā iḥsān ide 21. bī-ḥadd şevābı

bu tebrīz şehri bir mu‘azzam şehrdir yüz biñden mütecāviz evleri 22. ve serāyları kārġir ve ma‘mürdür ve dil-ferāḥ ḳaşrları ve ferāḥ-fezā bāġ ve bāġçe- 23. -leri ve üç yüzden mütecāviz müferriḥ ḥammām-ı laṭif ve cāmi‘ -i şerīfleri bī-

86a

1. ‘aded dekākīn kırık elli biñden mütecāviz ve içinde āb-ı ḥayāt gibi şular her 2. ṫarafdan aḳar çeşmeler ve ayazmalar firāvān ancak evleri biribirinden arası uzaḳ 3. uzaḳ olmaḳ ile uzunı altı sâ‘atdir dirler öyle olduğundan ġāyet 4. ile kebīr görünür ve çayırları ve ba‘z tarlaları başka başka şehir içinde 5. dört biñ pāre ma‘mür ābādān ḳariyyesi vardır her bir ḳariyyesiniñ 6. ednāsı beş yüz ḥāneli evsaṫı biñ beş yüz ḥāneli a‘lāsı üç 7. biñ beş biñ ḥāneli böyle bir ma‘mür vilāyetdir ve ṫopraġı müteberriz 8. ve maḥşuldārdır **ve yine tebrīz**

⁵¹² Yaratanların en güzeli olan Allah’ın şāni ne yücedir! Mü’minūn: 23 / 14 (kısmī iktibas).

aqlāmından kara tağ ta‘bīr olunan maḥalliñ 9. ḥānı **ba‘de'l-feth** sa‘ādetlü serdār-ı ekrem ḥazretleriniñ ḥāk-i pāy-i devletlerine 10. yüz sürüp mällarına ve cānlarına bir zarar gelmemek üzere imāna gelüp 11. cümle kendüne tābi‘ olan qarasıyla tebrīz **fethiniñ beşinci günü** emān 12. virüp yedine buyuruldı virdi ve yanına ādemler ta‘ayyün eyledi **şehir gurre-i** 13. **zi'l-ḥiccede** ve tebrīz etrāfindan olan qaralar beşer onar gelüp emān alup 14. itā‘at eylediler **ammā** imāna gelmeyen serdār-ı ekrem ḥazretleri ‘asker-i encüm- 15. -şümār⁵¹³ yağmā olsun için izin⁵¹⁴ virdi **el-ḥamdü'lillahi ve te‘ālā**⁵¹⁵ bu sene-i 16. ferḥunde-fälde ḥaḥḥ **subḥāne ve te‘ālā ḥazretleri** luṭf-ı ‘ināyet idüp 17. nuşret ve fırsat iḥsān idüp bunca vilāyetleri dāḥil-i memālik-i 18. islām oldu **şad hezārān**⁵¹⁶ **ḥamd şenā olsun ve şükr minnet olsun** 19. bī-‘aded düşmān-ı dīn içinde yüzüm qarasına ve cürmüm ‘işyānımız nazar 20. itmeyüp ümmet-i muḥammed ḳullarına ‘ināyet idüp mesrūr-ı ḥandān eyledi 21. **lillahi'lḥamd ve'l-minnet**⁵¹⁷ serfirāz eyledi ve **inşāallah ve te‘ālā** bundan şoñra 22. yed-i küffārda esīr-i bend olan serḥadd-i islām olan ḳal‘aları ve 23. vilāyetleri daḥı **ḥabīb-i ḥudā server-i enbiyā sened-i aşfiyā** seyyid

86b

1. seyyidü'l-evvelin ve'l-āḥirīn **muḥammed muştafā şalla'llahü ‘aleyhi ve sellem**⁵¹⁸ ḥazretlerinden 2. yüzi **nūrī** ḥürmetine iḥsān idüp bu kühenkār ümmeti mesrūr ḥandān 3. eyleye **inşāallah ve te‘ālā** ‘an-ḳarībü'z-zamān **inşāallah** nice nice fütühāt-ı keşirler ile 4. ferah-nāk eyleye **ba‘de'l-feth** ikinci günü siliḥ-dār şehir-yārī anaṭolı vālisi 5. vezīr āşaf nazar sa‘ādetlü muḥammed paşa ḥazretleri tebrīze gelüp dāḥil oldu 6. ve boğazlayanlı oğlu muḥammed paşa daḥı geldi **ammā** iş tamām oldu idi 7. **ammā** bundan muḳaddem kara tağ aḥvāli taḥrīr olunmuşdır bunlar ise yine ‘işyān 8. idüp **āḥir-kār** anaṭolı vālisi siliḥ-dār şehir-yārī muḥammed paşa kara tağ 9. üzerine ta‘ayyün olunup ve yanına boğazlayanlı oğlu muḥammed paşa ve ba‘ż 10. paşalar ve begler ve sipāh ve siliḥ-dār teraḳḳīlisi ve eyālet ‘askeri ve levendān 11. ma‘an ḳoşulup varup içinde cem‘ olan kızılbaş-ı bed-ma‘āşīñ 12. ekşerisi tu‘me-i şemşīr idüp māl emlāklarıñ ve ehl-i ‘iyālleriñ nehb 13. gāret idüp bāḳisi imāna gelüp emān virildi **sene-i mezbūr-** 14. **-da ve ba‘dehū** tebrīz aqlāmından **tebrīze** beş ḳonak aşağı geylān tağına 15. düşer erdebīl ḳal‘ası daḥı **sene-i mezbūrda** imāna geldi **feth-i** 16. **musahḥar oldu** içinde olan ādemlere emān virdiler ve itā‘at eylediler 17. **ve ba‘dehū**

⁵¹³ Metinde “encüm-şümār” biçimindedir.

⁵¹⁴ Metinde “izin” biçimindedir.

⁵¹⁵ Yüce Allah’a hamd olsun!

⁵¹⁶ Metinde “hezārān” biçimindedir.

⁵¹⁷ Hamd ve minnet Allah’tandır.

⁵¹⁸ Allah’ın selamı onun üzerine olsun!

rūmiyye al'ası ve ehirleri ve araları ile ma'an imāna geldi 18. **sene-i mezbūrda ve ba' dehū** araf-ı devlet-i 'aliyyeden ta' ayyūn olunan 19. ' asker-i ātār ābū-sivār ilerinden bir açının ıyānet zuhūr idūp 20. ūzerlerine serdār olan alay sultān 'azl olunup ve el-ac 21. ' alī aanıñ ve ba aanıñ atli iūn emr-i orāānī ehr-yārī amed aa 22. tebrīze gelūp ol mezbūr iki ādemi atlı idūp ve alay sultānı 23. izār ve yerine ayrı bir sultān nab eylemidir **sene-i mezbūrda**

87a

1. yine **sene-i mezbūrda** ser-ukemā-yı ehr-yārī nū efendi-zāde ' alī paa 2. azretlerine ve serdār-ı ekrem ' abduallah paa azretleriniñ matūm-ı ' ālī adr 3. -leri ' abdu'r-raman beqe vezāret isān olunup ve serdār-ı ekrem ' abduallah 4. paa azretlerine ılı ve post-ı semmūr vesā'irlerine il'at-i fāire āib-i 5. devlet azretleriniñ sili-dārı getirmidir ' alī paa azretlerine 6. anaolı ' abdu'r-raman paa azretlerine vān ve serdār-ı ekrem ' abduallah paa 7. azretlerine urfa isān olunup **ve yine sene-i mezbūrda** geylān arafından 8. ' acem cumhūr idūp ūzerine ātār ' askeri ta' ayyūn olunup ' azīm 9. ceng olunup vāfir māl anāyim aldılar ve erdebilden aaı bir 10. arafı eyālet-i geylāndır ve bir arafı moān ā'ifesidir moān ā'ife- 11. -si goeri kūr ve tūrkmendir yūz biñden ziyāde oba olur 12. bunlara āhseven ta' bīr olunur her biri bir maallden gelūp bir yere 13. cem' olmudır ve geylān aralarından vāfir ariyye imāna gelmidir ve geylān 14. deryāsı bir ' azīm kebīr deryādır ūte yanında mokov keferesi olur 15. ve beri yanında bir aç sene muaddem bir al'a binā idūp iine bir midār 16. ' asker ve op ūnbāra cebhāne oyup ol al'ayı iskele eylemi 17. imi ve ātār ' askeri a ol maalle dek varup ve bir aç mokov 18. keferesi daı esīr idūp al'a-i mezkūrden getirmilerdir ve al'a-i 19. mezkūr iinde olan mokov keferesi bu avāle vāıf olıca al'ayı 20. bo oyup aru yaaya firār eyledi berū yaada ekeri ehri ara- 21. -ları imāna gelmidir ibu sene-i mūbārekde vāi' olmudır ve ammā geylān 22. deryāsı atı būyūk deryādır ayaı ejderān ūñinden aup 23. bar-ı siyāha mūla olunur ve bir arafı daı gence ve irvāna arībdir

87b

1. ve bir arafı māzenderāna arebdır ve bir arafı timūr apuya iner bu geylān 2. bir āyet ma' mūr ve en ābādān vilāyetdir ve āyet maūldārdır 3. ve mokov keferesi geylānı az ve abz eyledikten oñra iki maallden mūceddeden 4. -den binā eyledii mūstakem al'alar ve iine ' asker ıran ve op ve cebhāne 5. vesā'ir mūhimmāt-ı keire oyup āzır oldu ve serdār paa azretleri 6. daı tebriz al'ası bināsına vesā'ir umūrına nizām ūzerine iken araf-ı 7. devlet-i ' aliyyeden dest-i abz olunan memleketleri tarīrine ve al'a 8.

bināsına ve defterdār vekīli olmak üzere yeşil-zāde beg ta‘ayyün olunup 9. defterdār-ı sâbık seyid maḥmūd efendi ‘azl olunmuşdur ve silih-dār şehir-yārī 10. muḥammed paşa anaṭolıdan ‘azl olunup ser-ḥükemā-yı şehir-yārī nūḥ efendi- 11. -zāde ‘alī paşaya eyālet-i anaṭolı iḥsān olunup ‘arifi aḥmed 12. paşa eyālet-i ḥaleb iḥsān olundu ve muḥammed paşaya eyālet-i diyar- 13. -bekr iḥsān olunup hemedāna ta‘ayyün olundu **ve biñ yüz otuz sekiz** 14. **senesinde** sa‘ādetlü serdār-ı ekrem ‘abdullah paşa ḥazretleri maḥtūm-ı mükerrem- 15. -lerini serdār idüp ve yanına vāfir ‘asker ta‘ayyün idüp ve yeñiçeri ocağından 16. ṭurnacıbaşı ḥaṭīb-zāde muḥammed aḡa yeñiçeri üzerine başbuḡ 17. ta‘ayyün olunup ve defterdār vekīli sâbıkā tebrizde defterdār vekīli 18. olan ḥasan efendi ta‘ayyün olunup vesā’ir lāzım olan mühimmāt 19. tekemmül üzerine görüp bir vaḡt-i mübārekde ve bir sâ‘at-i ferḡunde-fälde 20. tebrizden ḥareket idüp ‘azm-ı maḡşūd eylediler bir gün varup er- 21. erdebile dāḡil olup **ba‘dehū** moḡān üzerine ‘azm eyledi ol 22. maḡall kim şāḡseven ta‘bir olur üç gün gidüp dördüncü⁵¹⁹ gün 23. varup dāḡil olup üç gün ceng-i ‘azīm olup aḡir-kār

88a

1. bir miḡdār perişānlık vāḡi‘ olup şāḡsevenler fürce bulmuş iken 2. **ba‘dehū** ṭāṭār çabūḡ-süvār irişüp ‘azīm şavaş olup **bi-luṭf-ı** 3. **ḡudā** şāḡsevenler münhezim olup **yine** ‘abdullah paşa ḥazretleri mesrūr 4. oldu **ve ba‘dehū tāriḡ-i mezbūrda** moḡānlı ṭā’ifesi devletlü sa‘ādetlü 5. ‘abdullah paşa ḥazretleriniñ ḡāk-i pāy-i şerīflerine **el-maḡşadu’s-sābi**‘ 6. fi-beyān-ı ḡurūc-ı mīr üveys ibtidā mülk-i ‘acemistānda vilāyet-i ḡandahār- 7. -da sebeb-i ḡurūc mīr veys ne olduḡı ve ne aşl ādem olduḡını gerek 8. mīr veys olsun ve gerek oḡlu mīr maḡmūd olsun ne tāriḡ ile 9. yed-i kızılbaşdan bunca ḡal‘aları ve şehirleri nice aldı ise ve kaç sene 10. oldu ve zūḡūrı ve ḡandahārdan ıṣḡahāna ve ıṣḡahāndan hemedāna ve hemedāndan 11. baḡdāda baḡdād-ı behişt-ābāda gelince ve yine ıṣḡahāndan tebrize andan vāna 12. gelince ve ıṣḡahāndan revān gelince ve revāndan tiflise gelince ve tifliden 13. şamāḡkiye varınca ve revāndan genceye ve şirvāna varınca ve geylāna varınca 14. ve ḡoydan rūmiyye ve andan ḡazvīne varınca ve tebrizden ḡara ṭaḡa varınca 15. ve erdebile varınca ve erdebilden geylāna ve dimür ḡapuya ve eḡderḡāna 16. varınca ḡaçar ḡonaḡdır ve ma‘mūr ābādān mıdır yirler midir bunu daḡı istimā‘ 17. olınan mertebe tāḡrīr olundu ve fetḡ müyesser olup memālik-i devlet-i ‘oşmā- 18. ‘oşmāniyyeye nice mülḡaḡ oldu ise bunu daḡı vūs‘atim mertebe tāḡrīr eyledim ve kızılbaş-ı 19. bed-ma‘āş ile devlet-i ‘oşmāniyyeye cenge cidāle ve zārḡ ḡarḡe bā’iş bir kaç dürlü 20. şey sebeb olmuşdur bu aḡvāl ḡod

⁵¹⁹ Metinde “dördüncü” biçimindedir.

cümleniñ ma‘lûmıdır ol eelden 21. ğayrı şadede şürû‘ olundu dağı şulh şalâh iken iki tarafından 22. bâzergân ve tüccâr ve seyyâh olanlar biribirilerine varup gelür iken bir sözinde 23. şâdık merd şâhib-i hüner ve ‘aql-endiş şâhib murâdım bu fakîre bu vech

88b

1. üzerine naql-i beyân ve ‘ayân eyledi ki ticâretim vaqtinde otuz kırk sene miqdârı 2. hindistâna ve yemene ve îrâna tûrâna sefer idüp nice ‘acâyib ve ğarâyib seyr ve 3. temâşâ eyledim ve nice dürlü esrârlarına vuķûf-ı taḥşil eyledim ve mezbûr 4. mîr veys aḥvâli budur ki ibtidâ biñ yüz on iki senesinde ben ol 5. vaqtde yine ticâretle қandahârda bulundum mezkûr mîr veys göçer evli 6. kürd tâ’ifesi olup mîr ‘aşîret idi beş on biñ miqdârı 7. қara oba olur olur ve mîr veys cümlesiniñ üzerlerine mîr ‘aşîret 8. idi ve bu zıkr olunan ‘aşâ’ir aña tâbi‘ idi ve cenge ḥarbe қadır tûvânâ 9. ceng-âver on on beş biñ ‘asker ḥâşıl olur mezbûr 10. ḥâceġi böyle naql eyledi kim ben ol vaqtde қandahârda idim bu minvâl 11. üzere gelüp қandahârda ḥân olan ile mîr veys vesâ’ir boy 12. begleri bi-ecma‘ihim gelüp böyle ricâ ve niyâz eylediler kim қandahâr қurbında 13. қarîb bir maḥallde bir otu vuşûli yol ve havâsı laṭif bir yaylaқ 14. ve bir maқâm-ı dil-ġuşâ ve her tarafı nice dürlü lâle ve sünbül ve zerrîn ve 15. envâ‘ dürlü ġünâġün şükûfeler ile müzeyyen ve ġül ve ġülistân ve 16. her âb-ı laṭif başında ve bulaklar üzerinde veyâ semenler kenârında bülbül-i 17. âşüfteler âh vâh idüp ‘âşîkâne dürlü rûzlarda başқа şeb-18. -lerde başқа feryâd iderler vesâ’ir tûyûrân dağı her bir envâ‘ından 19. mevcûd olup kendü dilleriyle naġme iderler ve қışlaқları olan maḥall 20. dağı қurbında vâķi‘ olmuş biñ cânla bu maқâmlarda қış ve yazlarda 21. ârâm olunmasını kendülere münâsib görüp hemân şâh cemcâh tarafından 22. қandahâra vâlî ve muḥâfız olan ḥândan niyâz ve ricâ eylemişler kim bu maқâmda 23. bizler sâkin olalım bir ḥâlî beriyyedir hem şen âbâdân olsun ve sizlere

89a

1. irâd ḥâşıl olur yaylaқ ve қışlaқ vesâ’ir ḥarcımız ne ise sene-be-sene 2. tamâmen teslim idelim diyüp ḥatm-ı kelâm eylemiş mezkûr ḥân dağı қandahârda 3. sâkin olan pîr ve iḥtiyâr kişiler ile meşveret idüp ma‘ķûl 4. ve münâsib midir degil midir ma‘ķûl her ne ise aña göre ‘amel olsun 5. didikde cümlesi birden münâsib gördiler ve mezkûrân mîr ‘aşâ’ir 6. beglerine icâzet virdiler bunlar dağı iki sene miqdârı bir mertebe ġüzel 7. olup ba‘dehû bir ġün bir münâfiķ âdem zuḥûr idüp ḥâna gelüp 8. didi kim ḥânım saña bu ġün bir ġüzel

haber aldım eger izin⁵²⁰ olur ise 9. sulṭānım taqrīr eyleyem diyüp ḥāmūş oldu ḥāna ol eṣnāda 10. bir mertebe şafā geldi kim vāfir ḥandeden şoñra destūr virmiş ol daḥı 11. gönlinde olan mācerāyı bir bir ibtidā eyledi dimiş kim ḥānım ‘aşiret 12. içinde mīr ‘aşā’ir olan mīr veysiñ bir duḥter-i sa‘d-ı aḥteri 13. zūhūra gelmişdir kim henüz on üç on dört seneye ‘ömri irmişdir 14. ve güzelliğe mişli ve aqrānı yokdır bī-mişl māh-ı envere yā doğ 15. veyā doğdım dise vechi var böyle bir āfet-i devrān serv-i dilārā sīm 16. ḡabḡab çeşm-i siyāh ebrūları ḥod kezālik **beyt**

lebi mercān 17. dili sūkker sözi bāl

yanāḡı gül şacı sūnbül ruḡı āl

ve ḡonca dehān 18. nev-gül yüzi üzere ḡāl-i hindūlar pūr olmuş ve kendüye bir mertebe 19. zīnet virmiş kim vaşfi ḡābil⁵²¹ degildir ve muşavvirler taşvīrin 20. itmede ‘ācizlerdir ne mertebe maḡbūbdır var ḡıyās eyle buña mālik olan 21. ḡūr ḡilmān istemez böyle bir maḡbūbedir her bir müjesi ‘uşşāḡına tīr-i ḡazādır 22. zūlf ise bend-i ‘āşīḡāndır ḡamzesi cellād-ı bī-imāndır gözleri ise 23. fitne-i āḡir zamāndır ebrūları ise ‘anber-efşāndır ‘āşīḡın 89b

1. ḡaddin dāl ider ḡāl-i⁵²² hindūları ise ādemi ebdāl ider ḡadd-i bālāsı 2. ‘āşīḡı şūhedā ider rūḡları ise iḡyā ider rūḡları ise iḡyā ider müyü miyānı ḡayāl- 3. -ender-ḡayāldır tūḡı gibi ḡüftāre gelse mürde cān iḡyā olur reftāre 4. gelse dil-ḡastesi ḡayāt bulur ḡande eylese ḡülşende ḡüller açılır 5. şimdi bu ‘aşrdā şad hezārān bende-i eḡgendesi ve ‘āşīḡ-i āvāresi 6. vardır ancak bu bendeleriniñ murādım budur ki bu ḡencīneye sulṭānım 7. mālik olasız ve ber-murād olasız ḡorḡum bu ki şāyed⁵²³ bu duḡter-i 8. sa‘d-ı aḡteriñ evşāf-ı cemīlesi şāh cemcāh ḡuzūrlarında ta‘rīf oluna 9. da mūbāşirler ta‘ ayyūn olup ḡelüp ḡöz ḡöre böyle bu āfet-i devrān 10. ve maḡbūb-ı ra‘nāyı ve ḡonca dehān ve serv-i revān ve fitne-i cihān 11. alup ḡideler de sulṭānım sīne-şāf olmaḡdan maḡrūm olasız 12. diyüp ḡatm-ı kelām eylemiş ḡān-ı pelīd çünki bu aḡvāle vāḡıf-ı esrār ve sırān 13. kendüye ḡaberdār eyleyen şaḡsa nice dürlü in‘ām eyledi bī-ḡıyās ve kendüler daḥı 14. iletiyi aldı belā⁵²⁴ deryāsı başdan aşdı şeb rūz ḡān-ı pelīdiñ 15. ve bir vechle rāḡatı ḡalmadı ve zevḡi ferāmūş eyledi ve şafāsı kendüye 16. cefā oldu ve bī-ḡarār oldu ḡörmeden ‘aşḡ-ı dāmene bend oldu 17. ve her-bārın nice böyle bir ḡüzel yüzlü ḡül-endāma mālik olup dil kām 18. oluram diyüp ḡāh ḡadd-i

⁵²⁰ Metinde “izīn” biçimindedir.

⁵²¹ Metinde “ḡābil” biçimindedir.

⁵²² Metinde “ḡāl” biçimindedir.

⁵²³ Metinde “şāyet” biçimindedir.

⁵²⁴ Metinde “bālā” biçimindedir.

bālāsını ve gāhice⁵²⁵ ol la' l dudaklarını ve gāhī 19. sâ'ir evşâfını rûz şeb belki her-bâr bu efkâr ve endîşe ile ğayrı bir 20. bir vechle şabr ve ârâma mecâli kalmadı muḥabbet deryâsı başdan aşdı 21. ve 'aşk âteşi yakup kül eyledi nâçâr kaldı derdine bir çâre ve gizli 22. olan yarasına bir em kaydına düşdi altı yedi ay bu üslûb 23. üzerine nice dürlü meşakḳat çekdi âḫir bu ne irdi kim ğayrı her şeyden

90a

1. ferâgat idüp ve ḫalkdan 'uzlet ve maḫfi olmadan kendüsine 'azîm 2. şafâları ḫâşıl olur idi mezkûruñ aĝaları ve nüdemâsı ve eski 3. emekdârı ve nöhkerânı bir yire cem' olup ve ḫânlarınñ başında olan 4. 'alâmet-i sevdâ olduĝı cümlesine ma' lûm oldu ancak ne tarîḳ ile 5. ḫaber alınur bunu sizler ile bir yola koyalım ba' dehû kendüden su'âl idelim 6. nice olmaz ḫâm sevdâya düşmiş görelim umûr-ı memleket görölmeden kaldı 7. ve bunca olur bu memleket bir büyük memlekettir şâyed vara vara şâhımızñ 8. sem' ine ire de kendüye gelecek zarar bizlere degil midir hemân bir sâ'at evvel 9. çâre idelim diyü bu efkâr ve endîşede iken bir gün ḫân olan 10. pelîd bir 'azîm dîvân idüp cümle işine yarar âdemlerini da' vet idüp 11. gizli sırrı olan mâcerâyı âşikâre eyledi ve altı aydan berü çekdiğini 12. bir bir takrîr eyledi ve duḫter-i sa' d-ı aḫtere ta' rif ile zülf-i dâmene giriftâr 13. olduĝını bânû-yı cihân kim olduĝını naḳl b...r eyledi ve ağladı 14. ve gûş idenleriñ yüregini dâĝladı vâh idüp bu ebyâtı okurdı 15. rubâ' i

altı aydır ağların gönlüm oldu cümle yâs

oldı ḫâlim bülbül-i 16. şeydâ gibi çün şimdi yâs

'aşk elinden oldu ḫâlim kıys-veş leyl 17. nehâr

oldı şimdi baña ancak leyliniñ 'aşk libâs

diyüp ḫâmûş 18. oldu çünkü bu cevâbı gûş eylediler bu aḫvâl bir müşkil şey degil bunu beş 19. altı âydan berü biz bendeleriñize ḫaber-dâr eyleye ideydiñiz bu da bir umûr-ı mu'azzama mıdır 20. veyâ bir iş midir mîr veysiñ cân-ı 'azîzine minnetdir ve sizler gibi oĝul kıanda 21. eline girer ne vaḳt emriñiz olur ise varup kendüler ile sözümüzi bir 22. araya koyup ba' dehû bir 'azîm toy idelim ve duḫter-i sa' d-ı aḫteri bir eşref 23. sâ'atde alup gelelim didiler ḫân-ı pelîd çün bu nâzik cevâbı gûş

90b

1. idicek zevḳ-i şafâsından bir kaç def'a ḫandeler eyledi ve bu zevḳ 2. şevḳ arasında herkesiñ ḫâline göre 'azîm keremler eyledi ve didi kim 3. hemân bu bir iki gün içinde içiñizden münâsib olan intihâb olsun da 4. ma' ḳûl aĝalardan ve beglerden vesâ'irlerinden

⁵²⁵ Metinde "gāhice" biçimindedir.

bir yüz miqdār pāk ādem 5. olup nöhkerāndan gayrı ola var siz mīr veysden benim için taleb 6. idüp ve her ne kim lāzımdır esbāb ve cevāhir ve altūn vesā'ir mālēzime 7. fī'l-cümle göresiz ve kābīn idesiz diyüp mezkrūrān mīr veyse irsāl 8. eyledi bunlar dađı varup mīr veys bārgāhlarına varup herkes mertebe- 9. -sine göre yerlü yerinde qarār idüp ve hānlarının muhabbetini kendülerine 10. 'arz eylediler ve ne için geldiler ise ifāde eylediler çünkü mīr veys bu 11. ađvāle vākıf-ı esrār oldu hemān ol sā'at pūr-āteş oldu 12. ve ammā ašlā izhār eylemedi bir zamān gavvāş gibi bađr-ı 'ummāna daldı 13. nice dürlü efkāra düşüp ba' dehū kendi 'aşiret-i beglerine ve 14. qarındaşlarına ve akrabāsına ve ağalarına ve pīr ihtiyārlarına vesā'irleri 15. cümle bir araya gelüp hān tarafından gelen beglerine ve ağalarına evvel ta'ām 16. ba' dehū kelām diyüp şomađ geldi anda mevcūd olanlar ekl idüp 17. ba' dehū yine söz meydāna geldi şimdi kim hān saña ođul olmađ 18. istersen de kabūl eyle hod saña da ma'lūmdır ki dünyā cihetinden māl... 19. haddi yođdır gel söz kabūl eyle bu huşūşda soñra çok peşimān 20. olursıñ ve yine cebren ve qahren elinden alur ve 'ālem içinde bed-nām 21. olursın sen de bilürsün kuvvet māl ve 'askeri yođdır 22. elbette bunu icrā ider irāniyān tūrāniyān içinde qandahār hānı 23. göçeri ekrāddan bir kıızı babasından ādemler gönderüp taleb

91a

1. eylemiş babası 'inād ve muhālefet idüp ser-fürū itmemiş o dađı havf 2. idüp cebren ve qahren alamamış sözüne birimiz rāzī olanlardan degiliz 3. ve bizler seniñ qadriñ 'ālem içinde ziyāde ve rif'atıñ 'ālī olsun 4. diyü gelüp niyāz yüzünden ricā eyledik yođsa hemān cebren ve qahren almađ 5. şāh cemcāh devletinde bir umūr mıdır hāl bu kim sizler hānımızıñ himāyesi 6. ile bu vādilerde pervāz idersiz ve anıñ zīr-i himāyesinde olur bir ālāy 7. kürd-i bī-idrākırsız saña bu mertebe huşūnet eylemek münāsib ise 8. bir mülāhaza ile ve encām yine müncerr olur bir kerre fikr eyle soñra katı çok 9. peşimān olursın ve iki eline taş alup şeb rüz başına uru- 10. urursın işde benden saña cevāb-ı şāfi budur ve eger kendü kendüne 11. rāzī olur ve bizleriñ sözüne teslim ve kabūl iderseñ her ne kim mađlū- 12. -bıñdır cümlesi murādıñ üzere ol sā'at vücūd bulur elbetde sen 13. bu kıızı bir ādeme viresin gerekdir ve saña göre şimdi münāsib olan 14. ve cümlemiz bu huşūşda senden niyāza geldik ricāmız kabūl eyleye didiler 15. hemān ol mađall fī'l-cümle bu söz ve şavları mīr veys istimā' eyledi 16. ve bunlara cevāb eyledi kim sizler hep güzel dirsiz ancađ sizlere hod ma'lūm-ı 17. 'izzetdir ki bizler sünnī sünnevī ehl-i sünnet ve'l-cemā'atiz ve mezhebimiz hāzret-i 18. imām-ı şāfi ražiya'llahü 'anh hāzretleriñ mezheb-i şerifleri üzere amel 19. ideriz āyā nice mutaşavverdir kim biz göz göre cānım pāresini kendü elim ile 20.

dünyâda âteşlere yakam zîrâ sizler ise ta' rîfe ne hâcet siziñ hânıñız 21. hod gürcî hânı yorgî ola ve sizler dağı cümleñiz güruh-ı revâfızdan 22. olasız da bizlerden kız taleb itmek münâsib midir hiç bu vaqte gelince 23. vâkı' olduğımı gördüñiz mi ve istimâ' eylediñiz mi bir mülâhaza idiñüz de

91b

1. ba' dehû bizlere ibrâm ve tām tarîkıyle takrîr idersiz **beyt**

ehl-i sünnet ve'l-cemâ- 2. -'at olduğumuz çün 'ayân

hiç olur mı râfîzîye kız virmek 3. **bil hemân**

beni şad hezâr pâre eyleseler güzel görürken ben bu bî-hayâlîğı 4. ve bî-'arlığı aşlâ kabûl itmezem bu memleket olmaz ise islâm pâdişâhına varup 5. hâk-i pâyına yüzler sürüp bende-i fermanı oluram kendülerine ricâ ve niyâz 6. iderem hâzret-i allah için olsun bu hâm sevdâdan fâriğ olsun 7. bu huşûş için sonra düşmânlar şafâ iderler ve dostlarımız gam çekerler 8. ve bu iş başa çıkmaz encâmı mühmel olur ara yirde 'azîm zarb ve kıtâl ve tâlân 9. bâ' iş olur ve ben de şâha hândan 'azîm şikâyet iderim hemân kerem luğf 10. eylesün bizden ferâğat eylesün bu ahvâl bir müşkil ahvâldir vücûda 11. [gel]mez diyüp **beyt**

hâşâ allah kim virem ben duhterimi nâ-bekâr

râzî olur mı 12. **hâk te'âlâ kim bu işe ey humâr**

diyüp hāmûş oldu ve hân tarafından gele- 13. -nler me'yûs ve gam-nâk olup 'azm-ı kandağâr eylediler ve gelüp hân-ı pelîde 14. vâkı' olan mâcerâyı evvel ve âhîr bir bir hikâyet eylediler ve bu iş hâtır hoş- 15. -lığı ile vücûda gelmez ceng kıtâl ile olmağıla muhtâcdır ol kuvvet hağadandır 16. zîrâ şimdi bu 'aşiretler çokdır ve ceng-âverdir 'ilâc bunıñ üzerine 17. bir kaç eyyâm şabr idesiz görelim neye müncerr olur ve aşlâ bir ferde bundan sonra 18. ifşâ itmeyesiz görelim âyine-i devrân ne şüret gösterür elbette bunıñ 19. dağı bir takrîb ile 'ilâcı bulunur eski meşeldir şabr ile koruğ helvâ olur 20. dünyâda bir bitmez ve vücûda gelmez bir iş olmaz hemân bir kaç günden soñraya 21. çalır felek her dem ve dil-i 'aşıkı âteşlere yakmaz elbette bir gün ber-murâd olur 22. hemân size lâzım olan budur ki evvelki gibi 'aşk-ı 'işret idüp her gün 23. şikâra gidesiz ve sizler şafâda olasız ço bizler cefâda olalım diyüp

92a

1. dürlü dürlü sözler ile hân pelîd-i bî-îmâna istimâetler idüp perişân 2. olmuş pelîdiñ hâtırın hoş eylediler ve şabr ârâm kendüye mûnis hem-râh 3. olmağ üzerine naşâyih eylediler ol dağı kabûl idüp bir dağı bülbül-i şeydâ gibi 4. feryâd-ı efgân eylemem ve benden sonra aşlâ bu sırrı bir ferde keşf-i râz eylemem diyü 5. 'ahdı ve çavli bir araya

kodular mesfūr gam hārı olan pelīd mīr hān 6. dirler idi hāna vedā⁶ idüp koyup bu iş nice olur kaydın göre 7. hān-ı pelīd daḥı kendü zevk şafāsında ⁶ ayş nūşında olup şöhet 8. ider idi şüretā derūnı yine yanar idi ancak şabr idüp gönlü- 9. -ni dā⁶im hayāl-i yār ile egler idi bunıñ üzerine bir kaç eyyām mūrūr eyledi 10. bu zikri mūrūr iden gam hārı olan mīr hān didikleri iblīs-i pūr-telbis 11. mel⁶ ün kıyāfet harīd şüret yezīd pelīd altı biñ miqdārı ⁶ acem 12. süvāri ⁶ askerisi ile beş biñ güzide piyādesini maḥfi tedārik 13. idüp bir şitā maḥalli fırsat bulup ⁶ ale'l-gafle mīr veys obalarıñ 14. başup bir ceng-i ⁶ azīm olup ara yirde iki taraftan vāfir ādem harbe 15. sürülüp āḥir-kār cebren ve ḳahren bānū-yı cihānı alup ḳandaḥāra getürüp 16. bunca zamān ⁶ āşık-ı şeydāsı ve bende-i efgendesı ve deli dīvānesi 17. ve derdinden āvāresi hān-ı pelīde teslim eyledi ol daḥı bānū-yı cihā- 18. cihānıñ māh yüzini görüp şād ḥandān oldı varup 19. getüren pelīdlere ⁶ azīm keremler eyledi ol yezīd pelīd ma⁶ şūḳına vāşıl 20. olup zevk şafāda olsun ol zamān mīr veys ⁶ aşireti 21. içinde yok imiş āḥir maḥallede bulunup ve obaları olduḡı maḥalde 22. daḥı az ādem ḳatı cüz⁶ i olup ol pelīd bu fırsatı gözler imiş 23. buna vāḳıf olıcaḳ ḥāzır imiş varup alup gelmiş ḳünki bu ḥabere

92b

1. vāḳıf oldı cān başına şıçrayup ḳaçan kim menziline vardı görüp 2. börki pāre pāre oldı ancak elinden ne gelür ḥazret-i rabbū'l-⁶ ālemīn ḥazre- 3. ḥazretlerine her işini emānet eyledi *eş-şabru miftāḥü'l-ferec*⁵²⁶ mefhūm-ı şerīfleri 4. üzerine şabrı kendülerine kemer idüp bir kaç gün ḳarār eyledi āḥir-i encām 5. bir vechle meḳş ve ārāma ḳarārı ḳalmayup bir gün oḡlunı ve ḳarındaşını 6. vesā⁶ir aḳrabāsını ve ⁶ aşiret beglerini ve ketḥudālarını ve pīr iḥtiyārlarını 7. fi'l-cümle da⁶ vet idüp başına gelen aḥvāli müzākere idüp nice bunlar- 8. -dan aḥz-ı intikām alınur buna bir çāre olur mı ve eger olmaz ise ben 9. kendüm bu ⁶ ārdan helāk olmaḳ emr-i muḳarrerdir didi her biri bir söz 10. söyledi ḥiç üzerine gelmedi ve münāsib görmediler āḥir-kār içlerinden 11. bir pīr iḥtiyār ve ḳatı çok ⁶ ömr görmüş ve nice dürlü umūr görüp 12. geçermiş didi kim bizler de şimdi bu maḥalde bu mertebe ḳuvvet yok ki ⁶ acemistāna 13. ḳarşu ḳoyavuz şimdi benden cevāb budur ki şāha varup cümle aḥvālini 14. ⁶ arz-ı ḥāl idesin görelim bizlere merḥamet ider ise febihā eger itmez ise 15. bizler daḥı ḥudā-yı zū'l-celāl merḥamet ider didikde cümlesi bunı münāsib görüp 16. mīr veys hemān bir iki gün içinde her işini görüp ve cümle ile vedā⁶ 17. idüp ⁶ azm-ı işfahān eyledi gelüp bir gün şehri işfahāna dāḥil oldı 18. bir kaç gün istirāḥat idüp ba⁶ dehū aḥvāl-i perişānı neye muncerr oldı ise 19. bitamāmiha bir ruḳ⁶ aya taḥrīr idüp ḥāzır eyledi ve bir

⁵²⁶ Sabır, her şeyin anahtarıdır.

gün 'ale's-seher şāhıñ ve- 20. veziri maḳāmında olan ḥāna varup başına gelen ser-encāmı bir bir 21. taḳrİR eyledi ve kendüsine şāh cemcāh dīvānında şefā' at eylemesi için 22. niyāz eyledi vezir-i a'zam daḳı vāfir acıdı ve başım üzerine diyüp va' de- 23. -ler eyledi mİR veys daḳı şāh cemcāha 'arz-ı ḥāl eyledi tamām ıṣfahānda

93a

1. altı āy meḳs ve ārām eylemiş ve yigirmi def' a ruḳ' a şunmuş aṣlā şāh 2. ḥüseyn didikleri şaḥş ıṣfā itmemiş ve ne bir ferd-i vāḥidden imdād olmamış 3. bu ḡāyet kendüsine elem ve keder olur bir daḳı ḳandaḳāra gitmek daḳı kendüye 4. 'ār gelmiş hemān ıṣfahāndan 'azm-ı āsitāne-i sa'ādet idüp biñ yüz 5. on sekiz senesi evāyilinde merḥūm ve maḡfūr çorlulu 'alī paşa ḥāzretleri şadr-ı 6. a'zam iken āsitāne-i sa'ādete gelüp dīvān-ı ḥümāyūna aḥvālini 'arz-ı ḥāl idüp 7. ve şāh cemcāhdan kendülerine olan zulm-ı derūn 'arz-ı ḥālde taḥrİR eylemiş ve ricā 8. ve niyāz eylemiş ki paşa cemcāhdan def' -i zalūm için şefā' at ideler ve yāḥūd 9. kendülerine münāsib bir maḥall iḥsān ideler de ol maḥalle iskān ideler merḥūm 10. şadr-ı a'zam 'alī paşanın ma'lūm şerifleri olıcaḳ şulḥ şalāḥ arasında bu 11. bu ḡüne ister kendüleri münāsib görmeyüp aḥvāline müsā'ade buyurmamışlar 12. çün kim ṫaraf-ı devlet-i 'aliyyeden daḳı kendüsine bir dürlü meded olmayacağı 13. ma'lūm olıcaḳ āsitāne-i sa'ādetden daḳı ḳat' -ı ümmid olup bir ḳolayuna 14. süvār olup 'azm-ı mışır ḳāhire eyledi vaḳt-i ḥacc-ı şerif olıcaḳ mışır ḳāhire- 15. -de meḳs ve ārām eylemiş mevsim-i ḥacc-ı şerif geldikde niyyet-i ḥālīşe ile muḥlişen 16. ziyāret-i mekke-i mükerrreme ve ziyāret-i medīne-i münevvere ārzūsıyla 'azm-ı rāh olup 17. günlerde bir gün maḳşūdı olan maḳām-ı a'lāya vāşıl olup ve dil-ḥāḥi 18. üzerine her şey'i ziyāret idüp ber-murād olduḳda ve iki üç sene tamām 19. ḡāh mekke-i mübārekde ve ḡāhī medīne-i münevverede mücāvīr⁵²⁷ olup düşmānı 20. olan ḥān-ı pelidden aḥz-ı intikām itmek için ol maḳām-ı 'ālilerde üç 21. sene tamām olunca şeb rüz bārī ḥudā ḥāzretlerine niyāz idüp varup 22. āḥir-i encām du'ası ḳabūl olup rü'yāsında kendüye işāret 23. olup varup yine vilāyetine 'āzim olup anda düşmenleri üzerine

93b

1. manşūr ve niçe niçe ḥaḳḳ subḥāne ve te'ālā ḥāzretleriniñ luṫf-ı keremleri ile niçe şeyler 2. fetḥ-i bāb olsa gerekdir ve murādıñ üzerine dil kām ve ḡayrı ḡam çerisi 3. ḥāke yeksān olur ve sen şād ḥandān olup bu āsiyāb-ı felek 4. bir zamānda seniñ dil-ḥāḥiñ⁵²⁸ üzerine döne saña beşāret olsun 5. hemān şimden şoñra var ehl-i 'iyāline ve eḥibbāna mülḥaḳ ol

⁵²⁷ Metinde "mücāvīr" biçimindedir.

⁵²⁸ Metinde "dil-ḥāḥiñ" biçimindedir.

onlar dağı muntazırdır 6. diyü üç def a kendüsine ‘ālem-i rü’yāsında tebşir olunmuş ol dağı hüccāc-ı 7. müslimīn ile bađdād-ı behişt-ābāda ‘azm-ı rāh eylemiş gelüp bir gün bađdād-ı 8. behişt-ābāda dāhil olup ol mekān-ı mübārekde bir miđdār ārām idüp 9. ba‘ dehü ‘azm-ı rāh olup qandahāra revāne olup qat‘ -ı menāzil iderek 10. bir gün vaţana⁵²⁹ qarīb geldikde ođlu mīr mađmūda vesā’ir ‘aşā’ir beglerine 11. ādem irsāl eylemiş çünki bu haber-i feraĥ-nāz bunlara vāşıl oldu ise 12. mürde olmuş cānları yeñiden ĥayāt buldı hemān ol sâ at 13. ‘aşā’ir ve qabā’il ile fi’l-cümle haber idüp begler ve ağalar ve pīr iĥtiyār şağir 14. ve kebīr ol gün bir mertebe şād ve ĥandān oldılar ki bir vechle vaşf-ı qābil 15. degil hemān önüne ĥāzır ve āmāde olup irtesi gün ‘ale’s-seĥeri 16. atlarına süvār olup bir ‘azīm ālāy ile qarşu varup herkes 17. yolu ile görüşüp ve ‘azīm du‘ālar olup i‘zāz ve ikrām ile alup 18. obaları olan maĥalle geldiler **murabba‘**

ĥamdu’llah ĥaqq te‘ālā bize iĥsān eyledi

19. geldi dostum düşmenini ĥāke yeksān eyledi

dostlarımız 20. gördüği dem şād ĥandān oldılar

cigerini çün münāfiq yağdı 21. büryān eyledi

gelüp obalarına nüzül idüp ehl-i ‘ıyālī ile görüşüp 22. şükr ĥamd yezdān eyledi deve qoyun şağir qurbānlar eyledi ve fuqarāya 23. ziyāfetler eyledi tamām beş sene olmuş idi gideli bir kaç gün

94a

1. rāĥat eyledikten soñra bir gün yine cümlesin bir araya cem‘ idüp müşāvere⁵³⁰ 2. eylediler kim bu pelīdden ne dürlü āĥz-ı intiĥām alınur ve eger olmaya cümlemize bu 3. bir nāmūs ve bī-ĥayālikdir elbette buña ne bir çāre ve dermān gerekdir işde 4. bun-ı işfahāna vardım altı ay mekş ve ārām eyledim aĥvālīmi fi’l-cümle şāh 5. cemcāh ve v... taqrīr eyledim ve yigirmi def a şāha ruq‘ a şundum ve rād bīrād 6. şāhım qandahār ĥānından diyü feryād eyledim ve gözlerim yaşın revān 7. eyledim aşlā ĥālīme merĥamet eylemedi ve işgā itmedi ve bir kerre aĥvālīm su’āl 8. dağı eylemedi vezīr-i a‘zam⁵³¹ vesā’irlerinden bir meded olmadı bī-kes qaldım 9. diyār-ı ĥurbetde ĥarīb ve bī-kes olup ĥaqq subĥāne ve te‘ālā ĥazretlerine 10. kendü vücūdım emānet idüp ‘azm-ı rāh olup āsitāne-i sa‘ādete 11. varup şadr-ı a‘zam⁵³² ĥazretlerine ‘arz-ı ĥāl eyledim ki yā şāh cemcāha şefā’at 12. ide ve yāĥūd bir maĥall vire diyü tālīb oldum müsā’ade eylemediler āĥir-i 13. encām mışır

⁵²⁹ Metinde “vāţana” biçimindedir.

⁵³⁰ Metinde “müşāvire” biçimindedir.

⁵³¹ Metinde “a‘zīm” biçimindedir.

⁵³² Metinde “a‘zīm” biçimindedir.

ķāhireye vardım mevsīm-i ĥacc-ı ŧerīf olunca ol ŧehr-i ‘azīmde 14. ārām idüp ba‘dehū ĥüccāc-ı müslimīn ile ka‘betu'llaha varup üç sene 15. ka‘betu'llahda mücāvīr⁵³³ kıaldım *lillahi'lĥamd ve'l-minneti*⁵³⁴ ŧağ ve selāmet geldim sizler ile 16. bu zıll-i ĥayāl-i yalancıyı ādem aldayıcı nice dürlü āl idüci dünyāda yine görüp 17. ve görüŧdük ŧimdi söz sizlerde kıaldı bir eyü müŧāvere⁵³⁵ idelim 18. ba‘dehū iŧe mübāŧeret olunsun zīrā peyğamberimiz sultānımız *ŧalla'llahü ‘aleyhi* 19. *ve sellem*⁵³⁶ ĥazretlerine dağı ĥağğ subĥāne ve te‘ālā ĥazretlerinden meŧveret olmağ 20. için bu āyet-i kerīme nāzil oldu *ķala'llahu tebāreke ve te‘ālā*⁵³⁷ 21. *ve ŧāvirhüm fi'l-emri*⁵³⁸ el-ayeh mefhūm-ı ŧerīfleri üzerine ‘amel ve ĥareket ide- 22. -lim allah kerīmdir inŧāallah ve te‘ālā iŧimiz aĥsen-i vech üzerine vücūda gelür 23. hemān herkes bildügi ve ‘ağlı irdügi mertebe sa‘y itmek ve söz söylemek lāzımdır

94b

1. didikde hemān yine mezkūr pīr ķoca berā’ kelām idüp didi kim yararlığ on nev‘idir 2. toğuzı hele birisi ĥod āŧikāre düşmenine varup rü-be-rü kıtāl itmekdir 3. ŧimdi bize lāzım olan fağd-ı ĥiledir zīrā düşmenimiz bī-‘aded ve hem aramızda kıal‘ası 4. müstaĥkem nice mutaŧavver olur berāber olmağ bu ne dürlü dürlü fendler ve günāgün 5. sentler gerekdir bir kiŧi düşmenini baŧı üstinde fağfūrī kāse gibi tutmağ gerekdir kim 6. ĥān-ı pelīde bir yol bulavız ĥattā kim maĥallī geldikde bir mertebe taŧa ħala kim aŧlā bir dağı 7. kendü kıabül eylemeye ŧimdi bize evvelā beŧ on ‘ağıl ve kāmīl ve umūr-dīde ve iŧğüzār 8. ādem gerekdir kim ĥān-ı bī-īmān ile sultānımıñ arasına gire sizler ile ŧoñra bir yarıŧ 9. güreŧ ola da ba‘dehū biribiriñüz ile güyā baba oğul gibi olasız kim aŧlā sende 10. bir ŧübhesi kıalmaya ŧeb rüz biribirine varup gelesiz iŧler böyle ĥāŧıl olur 11. ve murād mağŧūd tiz ele gireviz ŧoñra iŧler kıolay olur didikde ĥāzır 12. olan cemā‘atden bir kıaç lisānı düz ve sözi öz ādemler intihāb idüp 13. bu aĥvāli görmege anlara sipāriŧ eylediler yine herkes yirli yirine gitdiler mīr 14. mīr veys dağı kendü mağāmında kıaldı bu zikri mūrūr iden ādemler mīr 15. mīr veys ĥacc-ı ŧerīfde iken dā’im ĥān ile görüŧüp müzākereleri 16. bu imiŧ kim mīr veys ŧağ ve āsān gelür ise bunlarıñ beynini 17. bulup ŧulĥ ŧalāĥ ola *eŧ-ŧulĥu seyyidü'l-ahkām*⁵³⁹ mefhūm-ı ŧerīfleri üzere 18. ortadan ‘adāvet zā’il olsun diyü her bār vird-i zebān itmiŧ 19. bu ādemler çünkü bu cevāb güŧ eylediler fırsat ħanīmetdir eski meŧeldir 20. **beyt**

⁵³³ Metinde “mücāvīr” biçimindedir.

⁵³⁴ ĥamd ve minnet Allah’tandır.

⁵³⁵ Metinde “müŧāvīre” biçimindedir.

⁵³⁶ Allah’ın selamı onun üzerine olsun!

⁵³⁷ Yüce Allah, ŧöyle buyurdu.

⁵³⁸ İŧ konusunda onlarla müŧāvere et! Āl-i İmrān: 3 / 159 (kısmī iktibas).

⁵³⁹ Barıŧ, her ŧeyin efendisidir.

furşatı kuvvet itmege te'ḥīr-i ḥarcdır

belālara şabr eyle kim miftāḥ-ı ferecdır

21. çünkü fırsat düşmedi te'ḥīr itmek münāsib degildir diyüp 22. dāmānlarıñ dermiyān idüp gayret kuşağını kuşanup 23. söz arasında ḥāna bir gün ḳal'aya vardılar ve ḥān ile görüşüp

95a

1. söz arasında ḥān bunlara ḥiṭāb idüp didi kim ḳayın aṭamız ḥacc-ı şerīfden 2. geldi daḥı gōñülde olan bürüdeti zā'il olmadı ve bizim ile görüşmez mi 3. yā ne var bu mertebe ḥuşūnet itmek münāsib midir gerçi bizim ile görüşmez 4. mi ne var bu dünyāda bir kaç gün 'ömr için bu mertebe ḥuşūnet itmek münāsib 5. degildir gerçi bizler güstāḥız ancak elden ne gelür ıztırārī bir işdir 6. oldu hemān bunu kıyāmete dek bürüdet üzere olmaḳ daḥı vechen 7. münāsib midir didikde yok ḥānım onlar daḥı şad hezār cenāb-ı şerīfleriñiz ile böyle 8. olduğına gāyet kendülerine nedāmet gelmişdir ancak ne çāre sizler ve añlar taraflarından 9. ādemlere muḥtācdır ki bir şulḥ şalāḥ ola eger sultānımıñ izin-i şerīfleri olur 10. dise elbetde bir şūret bulur ve cānına minnetdir didiklerinde vāllahi ben rāzī 11. olmuşam benden kendilerine 'arz-ı ḥulūş idüp ḥāṭırların su'āl idesiz 12. ve görüşmek ḥod cān-ı 'azīze minnet bilesiz diyü ḥatm-ı kelām eylemiş 13. bunlar daḥı hemān meclis ḥāndan ḳalḳup mīr veys meclisine gelüp 14. mācerāyı beyān ve 'ayān eylediler ve hemān ol sā'at mīr veys 15. vāfir nev-zuhūr tuḥfeler ḥāzır idüp irtesi gün seḫerī bir kaç ıslāḥ 16. esb-i şabā-refṭār⁵⁴⁰ ile 'azīm hedıyyeler ile bir mu'temed-i 'aleyh ādem irsāl idüp 17. ḳaçan muttaşıl ḥāna vāşıl oldu gāyet memnūn ve feraḥ-nāk oldu dile 18. gelen ādemler yine kerem idüp gelüp mīr veys haber virdiler 'azīm mesrūr 19. oldılar şūretā memnūn oldu bir iki gün mūrūrından soñra mezkūr 20. anlar 'azm-ı ḳal'a-i ḳandaḥār idüp ḥuzūr-ı ḥāna vardılar mīr veys ile olan 21. mācerāyı bir bir naḳl idüp ḥānım sultānıma bir mertebe muḥabbeti var kim ḥiç 22. olur degildir didiler ḥān ḥande idüp didi kim niçe i'timād ideyim 23. bu cevāb bā-şavāb kim dünki gün düşmān idi bir gün içinde niçe dost

95b

1. olur hele gāyet müşkil ma'nā görünür didikde ḥāşā ḥānım bu söz degildir 2. bizler iki devletlü arasında kaç başımız var ki yalan söz ve ḥilāf olan ḥaberi 3. lisāna alavız *en-necātu fi's-şıdk kemā inne'l-helākü fi'l-kızb*⁵⁴¹ necāt ḥod 4. doğrudadır kişi yalan ile varṭa-i helāk düşer bizleriñ ḥaddi yoḳdır ki 5. ḥānlar ḥuzūrında yalan söz ola diyüp ḥatm-ı kelām

⁵⁴⁰ Metinde "şabā-refṭār" biçimindedir.

⁵⁴¹ Kurtuluş doğrulukta, helāk olmak ise yalandadır.

eylediler dönüp hân dağı 6. bilürem ki beni gâyet sever hemân kabâhat münâfıklarındır allah subhâne ve te'âlâ hazretleri 7. ol mişilli kişilerin lâyıķına göre cezâların vire hemân yine sizlerden murâdımız budur ki 8. aramızda bir şovuk söz olmaya diyüp her birine birer hil' at-ı fâhire ilbâs idüp 9. hâtırları hoş irsâl eyledi ve bir donanmış mükemmel esb-i şabâ-reftâr 10. ve bir post-ı şemmür ve iki biñ altun ve bir mücevher hancer irsâl eyledi mîr veys 11. cânibine ve oğlu mîr maħmûda ve qarındaşına ve qarındaş oğlu mîr eşrefe başķa 12. başķa hediyeler irsâl eyledi çünkü mîr veys obalarına gelüp vuşul buldı 13. mîr veys vâfir hazz eyledi memnûn oldu ve gelen âdemlerine birer kürk 14. ve vâfir altun ihsân idüp mürür ve dilşâd kandaħâr kal'asına 15. gelüp hânlarına ol kadar medh eylediler kim hân-ı pelîd şafâsından haneler 16. eyledi ve bunıñ üzerine bir kaç gün mürür idüp ba' dehû bir 'azîm ziyâfet 17. idüp hâzır âmâde eyledi ve bir ağasını da'vet etmek için mîr veys 18. tarafına irsâl eyledi varup da'vet eylediler ol dağı kabûl idüp mev'ud 19. olduğı gün begleri ve ağaları ile bir âlây olup 'azm-ı kandaħâr eylediler varup 20. hân ile görüşüp şöbet-i hâş oldu ve cîger-güşesi ve yürek-pâresi 21. gözünüñ nûrî kıızı bânû-yı gül-endâm ile dağı görüşüp mesrûr 22. handân oldu zîrâ görmeyeli yedi sene olmuş idi bu takrîb ile 23. 'ömri hâşılı nûr '... görüp bu murâdı hâşıl oldu ba' dehû maħallî gurûba qarîb

96a

1. vedâ' maħallî yine bir post-ı semmür ilbâs ve bir altun mücevher seyf-i kâti' ve bir mükemmel esb-i 2. şabâ-reftâr mîr veys için hâzır itmiş idi v... ve beglere ve ağalarına birer 3. hil' at ile dilşâd eyledi bunlar dağı mesrûren vedâ' idüp gitdiler işde 4. bu üslûb üzerine tamâm altı yedi mâh mürür idince gâh hân mîr veyse 5. ziyâfet eyledi ve gâhî mîr veys hâna ziyâfetler idüp dürlü dürlü 6. tuhfeler biribirilerine ihdâ eylediler bir mertebeye irdi kim aralarından şu bile güzâr itmez 7. oldu âhir-i encâm ol dereceye vardı kim hemân biribirilerine yalnız beş on 8. nefer nöhkerân ile varup gelmege başladılar ara yirde aşlâ ve kať a bir dürlü 9. bürüdet kalmadı hemân güyâ oğul ile baba oldılar ve bânû-yı 'âlem söz 10. dağı gâhî bî-gâh peder-i büzürg-vârîne gelüp peder mâderiyle hâl-i perişânıñ 11. fırsat düşdükçe dilleşürdi ve vâlîdesi dağı bir kaç def' a dil pâresi 12. gönül âyinesi ve yürek-pâresine varmağa başladı hele aradan li-küllî şübeh izâle⁵⁴² 13. olup bir dürlü senlik benlik ref' oldu evvelde bu sözlere 14. ve bu işlere bâ' iş bādî münâfıklar idi yoksa bizim aşlâ bu huşuşda 15. ser-mû günâhımız olmaduğı nümâyân oldu ve şems kamer gibi zâhirdir diyüp arada 16. ancak meveddet ve muħabbet kaldı çünkü aħvâl buña müncerr oldu ol maħall-i mezkûr-ı 17. kocaman maħfice mîr veys meclisine geldi ve cevâb eyledi kim *lillahi'lhamd*

⁵⁴² Metinde "izâle" biçimindedir.

*ve'l-minneh*⁵⁴³ murāda 18. irmege az aldı ve bundan oñra her ey āsān oldu ve arada nifā a 19. oldu ināallah ve te'ālā ie ayrı mūbāeret idelim vūcūda gelūr anca 20. mūāvirimiz āyetū'l-āye sırır gerekdir *cāveze'l-ineyn ā'e*⁵⁴⁴ mefhūmı ūzerine de- 21. dehāndan ıan kelām āikār olmaya ve eger olur dise otuz iki maallāta tabāyu' 22. olur ve ilerimiz baa varmaz ibtidā lāzım olanıñ birisi budur ki bu ide 23. be-āyet te'ennī artdır *el-'aceletū min 'ameli'-eytān et-te'enni mine'r-ramān*⁵⁴⁵ 'acele 96b

1. eytān ıfātıdır bu maallde el virmez bunda atı o endie lāzımdır ve fikr 2. gerekdir ve bu bir būyūk umūrdır devlet azānıñ ardında hāzır āmādedir 3. *izācā'e'l-azā 'umiye'l-baar*⁵⁴⁶ mefhūm-ı erīfleri ūzerine azā geldikte insān gūzi 4. gūrmez ve bir sūzi gū eylemez kim hemān bizlere bu hūūda āyet te'ennī artdır ve bizler 5. tedbīrimiz bir hūa idelim eski meeldir selefde mūrūr iden āhib-i 'ualā dimilerdir 6. **beyt** 'āıl iseñ kendū tedbīrinde noān eyleme

unki noān 7. eyledik tadīre būhtān eyleme

bizler daı tamām sa'y idelim bir noān olmaya 8. didikte mīr veys cevāb eyledi kim pīr babacıım gerekdir siz anca sa'y ile hī 9. bu āna dek gū eyledūn mi ki ve yāhūd gūrdūñ mi ki allah subhāne ve te'ālā 10. hāzretleriniñ tadīrin tedbīr bu zāviyene hī sūz olur mı *izācā'e't-tadīr* 11. *lā-yenfe'u'l-tedbīr*⁵⁴⁷ mefhūm ūzerine nice olmu olur sizleriñ cevāb didikte 12. hemān sā'at ol pīr arīf būyle degildir benim murādım elbette hā subhāne ve 13. te'ālā hāzretleri ezel āzālda her ne kim tadīr eylemidir ol taayyūr olmaz hūd ol 14. cūmle nāsıñ ma'lūmıdır anca sultānım bu hūūda murādım sizlere bir te'kīd 15. olma iūndir kim olur dimilerdir kim **hāmıñ arınca ise merd-āne gūrūñ** 16. imdi bu bir avī dūmāndır ve bunıñ bir fend ile boazına resen dama gerekdir 17. imdi evvelā bir 'azīm ziyāfet tertīb idersiz ve ba' dehū evvelki tertīb ūzerine 18. her bir aasına ve beglerine baa baa kendū aalarına mūsāfir tevzī' idersiz a avı 19. ve apucu vesā'ir nūhkerler bu ūslūb ūzerine oldudan oñra bir midār giceye 20. alaorsız mu'tād olandan ziyādece ola ve herkes hāzır ve āmāde oldu ba'de'- 21. -l-marib arada iāret ola ki ol zamān herkes mūsāfiriñ aydın 22. tamām ide murād hāıl oldudan oñra ba'de zālik hānlar 'ādeti ve mu'tādı adīm 23. ūzere herkes mūsāfirleriniñ libāsiyla mūlebbes olup ve atlarına sūvār ola

⁵⁴³ Hamd ve minnet Allah'tandır.

⁵⁴⁴ İki kiinin bildii, (sır) deildir.

⁵⁴⁵ Acele etmek, eytandandır. Dūunerek karar vermek, Allah'tandır.

⁵⁴⁶ Ecel geldiinde gūz kūr olur.

⁵⁴⁷ Takdir geldii zaman tedbir fayda vermez.

97a

1. siz ve sizler dağı hānīñ cümle esbābı ile kendüni müzeyyen eyleyüp ve atına sīvār 2. olasız didikleri ve çavışān ve çapucılar ve ağalar yollu yolunca bir pāk ālāy 3. idüp bu tertīb ile kandaḥār ƣal‘ ası ƣapusına varup hemān ki tamām ƣal‘ aya dāḥil 4. olursız hemān ol dem gülbang-ı muḥammedī getürüp allah subḥāne ve te‘ ālā ḥāzretlerine 5. tevekkül olup cümle birden dal satır olup ƣal‘ a içinde olan rafāzī seglerini 6. tamāmen ƣılıçdan geçirüp şabāḥ olunca inşāallahu'r-raḥman mālīk olursız andan şoñra 7. nice dürlü şey zuhūr eyler o dağı maḥallī ile meşveret olunur ve her işler āsān 8. olur didikden şoñra tertīb-i ziyāfete şürū‘ olunup bir gün muḥaddem da‘ vet 9. olunup irtesi gün mübārek sā‘ at ferḥunde-fālde gelüp bārgāh-ı 10. mīr veys nüzül eyledi ve herkes müsāfirleriñ alup çadırlarına getürdiler 11. mīr veys ile hān yalıñız ƣaldı ve bir mertebe zevƣ şafā eyledi kim ve bir vechle olur 12. degil āḥir-i encām vaqt-i mu‘ ayyene geldi cümlesi el bir idüp bir iki biñ ƣızıl- 13. -başı ḥāke şalup rūḥlarını ḥāzin-i cehenneme teslīm eylediler hemān ol sā‘ at 14. birden bālāda meşveret olunduğı üzerine cümle berāber ‘azm-ı ƣal‘ a idüp ƣal‘ ada 15. olan lūḥiler gördiler kim gelen ḥāndır ƣal‘ a ƣapusını güşāde idüp cümlesi 16. birden ƣal‘ aya dağıl oldılar ve ‘umūmen seyfleriñ ‘uryān eyleyüp ve cān-ı dilden 17. dīn uğrına gülbang-ı muḥammedī getürüp ol bī-dīn rafāzīler bir mertebe sādır 18. çekdiler kim vaşfa gelmez ve her ƣarafdān ezān-ı şerīfler oƣınup şabāḥ olunca ol 19. yezīd-i pelidlerden ƣal‘ a içi pāk olup bākī ƣalan ancak sūnnī olup 20. ol sūnnīler gelüp itā‘ at eylediler mīr veys dağı ƣal‘ aya mālīk olduğı 21. cümleye ma‘ lūm oldu vīlāyete nīzām ve intīzām virüp ve cümle ‘aşiretleri ƣal‘ aya muḥāfīz 22. olup bir mertebe nīzām virdi ki hīç olur degil bunıñ üzerine bir ƣaç eyyām 23. mūrūrından şoñra bu vāƣı‘ a ışfahānda ba‘ z ba‘ z lisān-ı ‘acem arasında şüyū‘

97b

1. bulup vara vara cümle ışfahān ḥalƣı vāƣıf ve şāḥ cemcāhıñ sem‘ ine 2. lāḥiƣ olıcaƣ ol sā‘ at vezīri maƣāmında olan ḥānlar ḥānını vesā‘ ir 3. vūkelāsını ‘umūmen ḥuzūrına getürüp didi kim bir kişiler şehir içinde lisān-ı 4. nāsda bir müḥiş ḥaber düşmiş bu ne güne ḥāldir ki böyle sözler bī-‘ abes⁵⁴⁸ 5. çārşū ve bāzār ortasında güft [ü] gū ola da sizler ne güne sizler kim bu aḥvālī 6. baña sā‘ irler ḥaber vire nice olmaz işlerdir be-nām ḥudā ‘azze [ve] celle ‘umūmen sizleri tu‘ me-i şemşīr 7. iderim ve cesedini ... seglere ekl itdürürem elbette bu sā‘ at bir 8. şaḥīḥ ḥaber alup baña bir şāfi cevāb viresiz ki kandaḥārda ne kim geldi bulup 9. ḥuzūrına ma‘ an alup gelesiz ve gelmiş yoƣ dise bu kelām-ı bī-pāki kim söylemiş dise 10. geregi gibi su‘āl idüp ve bulup cezāsın viresin ve baña i‘ lām idesiz 11. diyüp ḥāmūş oldu

⁵⁴⁸ Metinde “bī-‘ abes” biçimindedir.

çünkü bunlar şâhlarından bu mühiş habere vâkıf 12. olduğunu diyücek hemân ol sâ'at
dīvân-ı şâhdan çıkup serâyına 13. gelüp âyâ bu haberi getüren kim ola diyü meşveret
olunur iken bir âdem 14. gelüp şimdi kandağhârdan bir kaç ağa şüretli âdemler geldi didi ol
15. sâ'at alup yanına getürdiler kandağhârdan kaç gün oldu çıkalı diyü 16. su'âl eyledikde
*el-kelâm yecürrü'l-kelâm*⁵⁴⁹ mefhûm-ı şerîfleri üzerine söz sözi 17. açar ol âdemler bir nev'
üzerine ... ve kelâm eylediler ki iş tamâm oldu mîr 18. mîr veys hürûc idüp kandağhârı dest-
ı kabza aldı ve içinde olan- 19. -larıñ şağîr ve kebîr cümle kılıçdan geçirüp aḥvâl niçe oldu
dise naql-i bi'l-maşdar 20. bi-tamâmiha şerḥ-i beyân eyledi hâzır olanlarını bir zamân efkâr
aldı gam deryâsı 21. başdan aşdı niçe olmayıcağ şey zuhûr eyledi buña göre şâh cencâha
22. bir cevâb tedârik itmek gerekdir ki ğuşşası sâkin ola ba' dehû bir araya gelüp 23.
meşveret idüp buna bir çâre itmelüdür ki birine daḡı 'ibret olsun ki min ba' d
98a

1. bu mişilli işlere mübâşeret eylemeye hemân şimdi cümlemiz birden ve bu gelen kişileri
2. daḡı ma' an alup dīvân-ı cencâha varalım *en-necâtu fi's-şidk*⁵⁵⁰ bizlere cây-ı selâmet 3.
doğrudadır nice olmuş dise hemân şihḡati üzerine ta'rif idelim yine bâkî 4. emr şâh
cencâhîndir diyüp şâhlarına varup ve ol âdemleri bile getürüp 5. huzûr-ı şâhda mâcerâyı
bilâ-noşşân takrîr eylediler nice olmuş dise 6. şâh-ı 'acem olan şâh hüseyin çünkü bu
haberler vâkı' nümâyân oldu hemân 7. ol sâ'at kendüsine ğazab zâhir olup kelbü'l-'aḡûr 8.
oldı ol dem içinde i' timâd-ı devlet olan vezîrine vesâ'ir 9. hânlarına ve vükelâ-yı devletine
elbetde bunıñ ne yüzden olur dise 10. olsun bir tedârikin görmek lâzımdır bu daḡı pâre pâre
11. iken bir çâre idelim şâyed eskidikçe teşeniş olur bizlere 12. 'aḡîm zahmet vire **beyt**
tâze iken yaralarım gel kerem eyle

13. **luḡf idüben derdime dermân em eyle**

em eyle ya' nî bir merhem 14. eyle yara küçük iken tîz eyü olur ve mâr peççe iken helâk
15. itmek âsândır ey sizler ne güne ve ne dürlü re'y-i şavâb görür- 16. -siz ve bu umûra
nice 'amel lâzımdır anı görelim didikde vüzerâsı ve monlâ ve vü- 17. -kelâsı vesâ'ir ocağ
ağaları ve begleri bir ağızdan şâhim allah tebâreke 18. ve te'âlâ hâzretleri 'ömr-i
devletlerin yevmen-fe-yevmen efzûn ide şâhim devletde 19. mîr veys bir işdir huşûşâ aşlı
ḡod kendüni bilmez bir kürd-i bî-idrâk 20. ola böyle şey içün elem keder neden gelür hem
aşlından kandağhâr hânı perver- 21. -desi ola ve nân-ı ni' meti ḡaḡḡı üzerinde ola kaç cânı

⁵⁴⁹ Söz sözü açar.

⁵⁵⁰ Kurtuluş, doğruluktur.

başı ola kim bize 22. karşı gele hiç bir güç degildir didikde şāh cemcāh ol maħallde cevāb
23. eyledi ki merħūm şeyḡ sa‘ dī ḡazretleri *rahmetu'llahi ‘aleyh rahmeten vāsi‘aten*⁵⁵¹
98b

1. buyurmuşlardır ki **beyt**

‘āķibet gūrg-zāde gūrg ševed

gerçi bā-ādemī 2. *büzūrg ševed*⁵⁵²

gerçek dirsiz ammā aşlı alçaķdır yine aşlına rüçü‘ insāna 3. yaķın olur ise de yine dalar
didi der-‘aķab i‘ timād-ı devle didi kim şāhım 4. šimdi hemān eşik aġası ḡāzır olsun ve şāh
tarafından bir mektūb taḡrīr olup 5. mīr veys tarafına menzil ile ķandaḡāra varsun görelim
mīr veys ne gūne cevāb 6. ider ba‘ dehū aña göre iše mübāšeret olunsun šāyed bir āsān bir
vechle 7. bir šūret bula ve belā zaḡmet yine ķal‘ ayı teslim ide zīrā bu ḡušūšda mīr veys 8.
geldi bir kaç def‘ a aḡvālını ruķ‘a ile i‘lām-ı ḡāl eyledi ve dād-ı bī-dād eyledi aşlā 9.
merḡamet buyurmadiñız ol daḡı šimdi bī-edeblik eylemiş hemān šimdi lāzım olan 10.
kendüye bir istimālet viresiz ve re‘y viresiz elbetde šoñra ķaydı görölür 11. didikde şāh
cemcāh tarafından bir te‘kīdli emr yazılıp irsāl olundu gūn- 12. -lerde bir gūn varup
ķandaḡāra irdi mīr veysel ḡaber oldu kim išfahāndan 13. şāh cemcāh tarafından mektūb ve
elçileri gelmişdir diyü mīr veysel ḡaber 14. virdiler ķonaķ virdi ve lāzım olan ḡarcını görüp
on beš 15. gūn miķdārı yanına getürmemişdir ba‘ dehū bir ‘aźīm dīvān idüp elçiyi 16. alup
geldiler ne gördi bir müretteb ve müzeyyen dīvān gördi hele ne-ġāre 17. başına geleni dir
idi ve yanında olan nāmesin virdi mühriñ 18. giderüp oķudılar mefhūmı ma‘lūm olduķda
aşlā bir cevāb virmedi hemān 19. elçiyi tašra idüp ķodı ba‘ dehū müšāvere⁵⁵³ idüp iġün ķoca
20. babayı meydāna da‘ vet idüp su‘āl ve cevāb olduķda hemān yine 21. pīrimiz bu minvāl
üzerine cevāb eyledi kim šimden šoñra bize cāy-ı selāmet merd-āne 22. ḡareket idüp
‘āķılāne hemān šāfi cevāb viresin ceng itmege 23. ḡāzır olmaķ lāzım ve elzemdir ġayrı
šimdi šoñra bize zaḡā‘ir vesā‘ir ālāt ḡarb

99a

1. ve ‘asker-i vāfire gerekir zīrā dūšmān ķavī ve ġoklıķdır bizlere ḡudā kerīmdir allah
subḡhāne 2. ve te‘ālā ḡazretleri imdād i‘ānet ider hiç elem üzerine olma baña lāzım olan 3.
budur ki bizim ‘askerimiz ṡop gerekir ṡoķ gerekir ve šimdi gelen nāmesine 4. cevāb
yazasız ķandaḡārı bu ķuluna ḡazret-i feyyāz-ı muṡlaķ ol ‘ālemi yoķdan 5. var eyleyen
rabbü'l-‘ālemīn iḡsān eyledi ben kendü elim ile bir taš daḡı 6. virmem ve saña vilāyet-i

⁵⁵¹ Allah’ın geniş rahmeti onun üzerine olsun!

⁵⁵² Kurt yavrusu, insanlarla beraber büyüse de, sonunda kurt olur.

⁵⁵³ Metinde “müšāvire” biçimindedir.

ḳandaḫārdan gökdeki yıldızlar daḫı aḫar yürür 7. diyüp ḫatm-ı kelām eyledi bu üslûb üzerine hemān elçiyeye cevāb 8. virüp şāḫ cemcāḫa irsāl eyledi ‘azm-ı rāḫ idüp bir gün gelüp 9. ıṣfahāna vāṣıl oldu ve cümlesi bir araya gelüp gelen kāḡıdıñ 10. mefhūmı cümleye ma‘lūm olup herkes ḫāmūṣ oldu şāḫ cemcāḫ ol 11. gelen ādemden mīr veys aḫvālını tamāmen su‘āl idüp vāḫıf olduḫda 12. ‘aḫlı müşāhede eyledi ki bir vechle bundan söz ile elinden almaḫ olmaz şāḫ 13. cemcāḫ didi kim işde bu şübhe daḫı tamām oldu *men cerrebel-mücerrebe ḫallet bihi'n-nedāmetü*⁵⁵⁴ bu da tecrübe olundu ṣimdi hemān ḫuşananlar ḫāzır 15. olsun ve üzerlerine bir umūr-dīde işgüzār ve yarar ḫānlardan birisini 16. intihāb olunup serdār ta‘ayyün olunup ve mühimmāt lāzimesini 17. her ne dise lāzıme-i seferiyyedir tamāmen görölüp bir sā‘at aḫdem irsāl 18. idüp bu ḫuşūṣda murahḫaş serdār ta‘ayyün olunmuşdır diyü yedine emr 19. i‘tā idesiz didi vezīr daḫı emr şāḫ cemcāḫındır be-ser [ü] çeṣmim diyüp 20. serāy-ı şāḫdan atına sīvār olup serāyına ‘azm eyledi hemān bu 21. umūrda ḡayret idüp beş on gün içinde ta‘ayyün olan 22. maḫallelerden yetmiş seksen biñ piyāde ve süvārī ‘asker 23. tedārik idüp bir gün bir kızılbaş ḫān ser-‘asker ta‘ayyün ve cümle

99b

1. tedārikin tamām görüp ḳandaḫāra mīr veys üzerine irsāl eyledi ıṣfahān 2. ile ḳandaḫār beyni tamām ḫoksan ḫonak imiş bu ağır ‘asker üç dōrt ay yol 3. çeke nice olur var kıyāş eyle bu ‘asker ve zālālet-şümār gide gide bir gün varup 4. ḳandaḫāra yaḫın vardılar mīr veys cümle tedārikin görüp ḫal‘aya girüp ḫapandı 5. ‘asker-i rafāziyān gelüp ḫal‘ayı muḫāşara eyleyüp üç ay mīr veys ḫal‘adan 6. bunlar ḫaşradan şavaş eylediler āḫir-i encām kızılbaş ordusına kızıllık 7. ve ḫastelik düşdi evvelki ḫuvvet ḫalmadı yüz yigirminci gün mīr veys 8. ‘askeri içerüden hücum idüp öyle şavaş eylediler kim rafāzi ‘askeriniñ 9. ancak bir rub‘i⁵⁵⁵ kılıçdan cān ḫurtarup ḫararı firāra tebdil idüp 10. bunca māl melāl ortada ḫalup ancak kızılbaş ‘askerinden firār idenler 11. bir ḫurı cānla ḫalāş olup ḫaçdılar bī-ḫıyās ḫisāba gelmez mālā mīr 12. mīr veys mālīk olup ḫumsın alup bāḫisın ‘askerine 13. taḫsīm eyledi allah subḫāne ve te‘ālā ḫāzretleriniñ virdiḡi luḫf ve iḫsāna 14. şad hezārān şükr ḫamd eylediler ve ḫarār iden ‘asker zālālet nice dürlü belā ve meşāḫḫat 15. ile dārū'l-ḫarārlarına yüz ḫarasıyla gelüp dāḫil oldılar yine şāḫ cemcāḫ āteş 16. oldu ol sā‘at müceddeden mühimmāt-ı seferiyyeyi keşret ve firāvān 17. üzerine görüp sene-i cedīde irsāl eyledi onı daḫı bir ḫarīḫ-ı āḫir 18. ile perīşān idüp ḫaçurdu ve anlarıñ mālına daḫı mālīk oldu

⁵⁵⁴ Bir kimse tecrübe edilmiş bir şeyi yeniden tecrübe etmeye kalkarsa bu kendisine pişmanlık getirir.

⁵⁵⁵ Metinde “rüb‘i” biçimindedir.

19. ve mîr veys ğayrı kuvvet māl ve ‘askeri ziyāde oldu bu üslûb 20. üzerine def‘a def‘a yedi kerre şāh cemcāh ordusına mālîk olup 21. kuvveti ziyāde oldu bundan sonra ğayrı şāh-ı irān dağı bir ferdi ol 22. tarafla irsāl eylemedi imdi fāriĝ olup bir dağı qandađār tarafla ‘asker 23. irsāl eylemedi bunıñ üzerine bir qaç sene mürür eyledikten sonra mîr veys

100a

1. merhûm olup qandađār qal‘asına yerine qarındaşı mîr ‘abdullah veliyyü'l-‘ahd idüp 2. altı ay miqdârı hükümetde olup ba‘dehû hall-i ‘uqde qadir olmaduĝın müşāhede 3. eylediklerinden yerine mîr veys oĝlu mîr mağmûda hükümeti virdiler bu dağı vilāyetden 4. hāşıl olan māl ile ‘askerine rûz-merre levāzımıñ görüp aşlā tarafla şāh 5. cemcāha dest-dırāzlıq eylemedi bu üslûb-ı sâbıq üzerine bir qaç sene geçdi- 6. -kden sonra ışfahānda şāh cemcāh be-ĝāyet halkı ba‘z nā-hemvār va‘ı günden güne 7. ziyāde olup āđir bu mertebe olmuş ki her kimiñ olur dise olsun bir güzel 8. ehli veyā bir mağbûbe kıızı olduĝını haber virdiler ol sâ‘at cebren ve qahren 9. elinden alup bir qaç gün mel‘anet idüp uşanup bir āđirin dağı alur 10. imiş bu minvāl üzerine aşlā bir ferdiñ ehli ‘iyāli bir vechle elinden hālāş 11. mümkün degil imiş ve hānları vesā‘ir kendüye tâbi‘ olan kızılbaşlar ve şāhlarını 12. bu siyāqda görücek cümlesi bu kıyās üzerine hareket itmege başladılar *en-nāsu* 13. ‘*alā dīni mülükihim*⁵⁵⁶ mefhûmı üzerine bunlar dağı kezalik şāhlarına vech üzerine 14. hareket ider dise cümlesi birden biribirine uyup şeb rûz hāy-hüy 15. ‘ayş ve ‘işret ve halk kendilerinde ‘ār nāmûs qomadılar ādemleriñ ehli 16. ve ‘iyālini elinden alup nice dürlü cefādan herkesiñ dili uzayup 17. dürlü dürlü kelām-ı nā-hemvār itmege başladılar merhûm şeyh sa‘dī hāzretleri 18. münāsebetle bu ‘arabī beytini getürmişlerdir bu mağalle münāsib olmağ ile bu 19. faqîr dağı teberrûken bu mağalle tağrîr olundu **beyt**

izā ye ‘ise‘l insānu 20. *qāle lisānuhu*

*kesinnevrin mağlûbin yeşûlu ‘ale‘l-kelbi*⁵⁵⁷

insān kendüden nā-ümmîd 21. olıcağ lisānı uzar neniñ gibi meşelā hirre bir kelbe qarşu qar bunlarıñ 22. dağı cānı acıyup meşhûr meşeldir ħimāriñ cānı acıyınca atdan ziyāde 23. qarşar diler dağı nāçār qalup bir dürlü elem ve kederlerinden mağfî gāh bî-

100b

1. -gāh bir yere cem‘ olup āđir bu üslûb üzerine qavl-i qarār eylemişler kim qandađāra 2. mîr mağmûda ba‘z ba‘z şehrlere ve qarşabalardan ve qarşyelerden mîr mağmûda el altından 3. haberler irsāl idüp ne durursun elbetde gelesin bizler şāh cemcāhdan 4. ve

⁵⁵⁶ İnsanlar, yöneticilerinin dini üzeredir.

⁵⁵⁷ İnsan umudunu kesince dili uzar. Mağlup olduĝunda köpeĝe saldıran kedi gibi olur.

kızılbaşdan nāçār aldık cümlemiz sözleri birdir bizleri bu belā ve meşakatden 5. alāş buyurasız ve şehir-i iřfahāna mālīk olup ve iinde olan azīnelere 6. mālīk olasız didi azīnedir cümle memlūdır sīm ve zer ve cevāhir vesā'ir tufe 7. bī-'aded kıyāsa gelmez ve eger saña māl bī-isāb ve ma' mūr ābādān şehirler al' alar 8. ve aşabalar ve aralar kim vardır a' lāsı otuz kır bīñ evli evsaı on beř 9. bīñ evli ednāsı üç dōrt bīñ evli ve iinde sākīn olan re' āyāsı 10. odır ve cümlesi māl dārdır bōyle bir řen ābādān ve ma' mūr memlekete mālīk olur- 11. -sız ve bizler cümlemiz siziñ ile biriz bu uřuřda avālimizi araf-ı řerīflerine 12. 'arz ve i' lām eyledik ma' lūm-ı devlet-i āşafānları olup bu bī-kes ve nāçār 13. almıřlara merametleri olur dise hemān bir gūn adem areket buyurup gelūp 14. iřfahānı bilā-ceng cidāl abz ider ve mālīk-i īrānī zemīn olursız 15. dimiřler ve bir söz añlar ma' ūl ādem ilerinden intihāb idūp andaāra 16. irsāl eylemiřler imiř ammā bunlardan daı muaddem bir a pīrlerden kezalik 17. ādemler irsāl eylemiřler ki hemān gelesiz sultānıma iā'at idūp 18. sermū emriñizden bir ferdimiz ařra iřimiz yodır allah iūn olsun 19. bizleri bu yezīd kızılbaşlardan alāş buyurup kendū zīr-i imāyeñizde 20. mamī buyurasız diyū fi'l-cümle bu gūne avāllerini i' lām idūp birer 21. ma' ūl ādem ile irsāl eylemiřler imiř ūnki bu avāle der' aab 22. biribirin ardını oruyarak⁵⁵⁸ mīr mamūda vāřıl oldu ve gelen kāğıdlara 23. nazar eyledi mefhūm ma' lūm oldu her ne dise bunuñ üzerine bir a kerre

101a

1. mūřāvere olunup cümleye bu avāli i' lām olunup mūnāsib her ne dise 2. aña gōre kendülerine bir řāfi cevāb virelim didikde pīr-i mezkūr ol dem yine fet-i 3. kelām eyledi kim bu gelen ādemler bunda alsun řāyed bu bir dūzen olmaya ve bizim 4. arafımızdan mařūř ol arafa ādemler irsāl ve bunlar ile gōrūřūp dilleře 5. eger bu sōzlerde bir ilāf yo dise ne gūzel ve eger ilāf dise hī ūzerimize 6. lāzım degildir hemān bunu bu minvāl ūzerine řimdi ādemler āzır idūp her 7. arafa irsāl eyledi ba' dehū gelūp aber idūp řiati ūzerine mīr mamūd 8. daı ařlı fařlına vāıf olup ba' dehū lāzıme-i sefer tedārikine mūbāseret 9. olunup kemāyenbaı her řeyi mūheyyā ve āzır idūp ve ' askerine tamām mertebe niřām 10. virūp ba' dehū bir gūn bir sā'at ferunde-fālde ve bir sa' d-i sa' īd-i aterde 11. fi'l-cümle bārgāhlarını ařra řarāya ayme-niřīn olup bir gūn mekř 12. ve ārām olunup tamām her mařlahatı gōrūp ba' dehū bir mūbārek gūnde ve 13. sā'at-i sa' d-i aterde niyyet-i ālīře ile ' azm-ı iřfahān idūp rūberāh 14. oldu ve gele gele **şehir-i ferabāda** gelūp anda olan kızılbaşları tamām idūp 15. mālīk olup bir a gūn mekř idūp hem vīlāyete

⁵⁵⁸ Metinde "oruyararak" biimindedir.

nizām virüp ve hem 16. kendüleri rāhat olup ba‘ dehū hareket idüp gele gele bir gün **şehr-i yezde** 17. gelüp dāhil oldu çünkim **şehr-i yezde** sâkin olan cümle nās mîr 18. maḥmūdîñ ālāy ve şevketin ve ‘askerin temāşā idüp ḥayrān oldılar 19. ve cümlesi birden gelüp mîr maḥmūddan ḥāk-i pāyına yüzler sürüp iṭā‘at 20. eylediler ve ḥaymeleriniñ ḳurup ol maḥallda on beş gün meḳş ve ārām 21. idüp buna daḥı nizām virüp ba‘ dehū rüberāh oldu ḳandaḥārdan 22. **ıṣfahāna** üç aylıḳ yoldır bu ḥaber ıṣfahānda şāh cemcāhiñ sem‘ine iricek 23. ve ḥalk arasında şüyū‘ buldı şıḥḥāti şāhiñ ma‘lūm olıcaḳ cān

101b

1. şıçrayup ‘aḳlı zā‘il oldu gāh geldi ve gāh gitdi bir zamān baḥr-ı ‘ummā- 2. -nda ḡavvāş oldu ḳaldı bir zamān kūhistānda seyrān iderek bu fıkr 3. ile nice dürlü elem ve keder çekerler āḥir-i encām bu endişede iken vezîr maḳāmı olan 4. i‘timādü‘d-devle şāhiñ ḥuzūrına gelüp ne görse ki şāhiñ aḥvāli ḡāyet 5. efkārda görücek şāhim bu efkār ile bir şey ḥāşıl olmaz buña bir çāre 6. gerekdir işde geldi beş on gün içinde gelür dāhil olur buña evvelā 7. ‘asker-i vāfire gerekdir soñra daḥı fenā olur didikde hemān ıṣfahānda ḥāzır olan 8. fi‘l-cümle ne miḳdār ḳapukulu sīvārî ve piyāde var dise ve cānib-i erba‘adan 9. ve ḳarîb maḥallelerde olanı mübāşirler ta‘ayyün idüp cümlesini defter idüp 10. şehr-i ıṣfahānda sâkin olan ehl-i şanāyi‘den ḡayrı ḥāzır āmāde cenge yarar- 11. -lu ata ve ceng-āver yüz elli biñ süvārî ve piyādesi mevcūd olup 12. herkese in‘ām ve iḥsānlar idüp istimāletler virüp her umūrına gereḡi gibi 13. tamām tekmil eyledi ve zaḥā‘ir cem‘eylemeḡe mübāşeret eyledi ḥaberi yok kim ḥalk iki 14. fırḳa olmış idi cümlesi hemān mîr maḥmūdîñ gelmesine munṭazır olup 15. bu şeylerden ḳaṭ‘a bir dürlü ḥaberleri olmayup iki gözleri kör ve ḳula- 16. -ḳları saḡır olmuş *izācā‘e‘l-ḳazā‘ umiye‘l-başar*⁵⁵⁹ mefhūm-ı şerîfi üzerine bir 17. ādeme bir ḳazā gelmelü olsa göz görmez ve güş eylemez ḥaḳḳ **subḥāne ve te‘ālā ḥazretleri** 18. **celle celālūhu** evvelā ol ādemiñ ‘aḳlını başından zā‘il ider ba‘ dehū elinden 19. devleti gider biz gelem mîr maḥmūda ol maḥallden daḥı hareket idüp gele 20. gele **şehr-i şirāza** geldi bu şehirler kim zıkr olundu birer bender-i ‘azîm şehirlerdir 21. ve her biri bir eyāletdir bunlarıñ her birinde şāh cemcāh tarafından birer vezîr 22. maḳāmında ḥānı olur idi meşhūr olan şehirleri ve ḳaşabaları çokdır 23. ve ḳaraları ma‘mūr ābādāndır niçe ḳandaḥār ile ıṣfahān beyni çok ḳaşabaları

102a

1. -ları ve şehirleri var şehr-i şirāzı daḥı fetḥ ve teşḥîr eyledi ve bunda daḥı meḳş 2. ve ārām eyleyüp ‘askerine nizām virüp ba‘ dehū hareket idüp ıṣfahāna 3. ‘azîmet eyledi bir gün

⁵⁵⁹ Ecel geldiğinde göz kör olur.

yarın dirken bir gün ıřfahān ıurbında řāh 4. ‘askeri ile muķābil olup bir ‘azīm ceng ve kıtāl olup āhirkār kızıl- 5. -bař ‘askeri münhezim olup firār idüp ıřfahāna dar dūřdiler muhaşşal-ı 6. kelām mīr maħmūd daħı gelüp ıřfahānı muħāřara idüp cevānib-i erba‘asını 7. kuşadup bir ferdine iıerüden taşraya ve ne taşradan iıerü 8. girüp ııkmağa kādır olmadı tamām sekiz āy miķdārı muħāřara idüp 9. gün gün üzerine mīr maħmūdın ‘askeri kuvvet bulup ziyāde 10. olup kendülerine ‘azīm kuvvet gelmede ‘asker-i rafāzi pelidlerine ziyāde 11. elem keder olup za‘if oldu ve řehr-i ıřfahānda ‘azīm kaħt olup 12. iıinde olan nāsı ğayrı birbirine dūřüp nice olmaz hāldir ve yine 13. mūncerr olur āyā diyince cümlesi birden hemān ıalkup i‘timād-ı devle 14. olan vezirine varup iřde hānım sekiz āydır maħřūrız ve taşrada 15. olan dūřmānımız dise kuvveti gün gün üzerine terākķi olmada ve zaħā’ir 16. fi’l-cümle eırafından gelmekdedir ařlā zaħmet ıekmezler ümmidleri ziyāde 17. olup ğāyet boldır netāyic-i kelām bu yine mūncerr olur ve böyle durup 18. murādı ancak bu üslüb üzerine ‘askeri ařlā zāyi‘ olmadan bilā-ceng 19. ve cidāl mālik olmaķ ister hiı bir fikir ve endişe idüp ‘aķılāne bir tariķ 20. ile üzerimizden ref‘ itmege ihtimām gerekdir bu huşuşda zirā böylece ma‘lüm-ı 21. devletleri ola bizim aħvālimiz ğāyet periřān oldu hālā gerek řehr 22. iıinde ve gerek taşrada olan řāhımızın ıapu halkı ve gerek lūřiler 23. cümle sözleri mīr maħmūd ‘asker ile birdir bunca olsa gerekdir hele bir mülāhaza

102b

1. buyurasız didiler itimādü'd-devle didi kim hudā-yı lā-yezāl kendülerine lāyıkın 2. iħsān eyleye **beyt**

luıf idicek bendesine rabb-ı celil

3. eylemez kimse aña cebr-i kalil

nice cebren ve ıahren bu diyārdan ref‘ olunur elbette 4. bunda bir hikmet vardır bir ıaç gün daħı řabr olsun ğorelim allah subhāne 5. ve te‘ālā hāzretleri bir yirden fetħ-i bāb ider ola diyüp hāmūř oldu 6. bu minvāl üzerine bir ıaç gün mūrūr idüp ba‘dehū kızılbař daħı ziyāde 7. olup ğayrı bir dürlü kendülerinde dermān ıalmadı nāıār oldılar birden 8. cümlesi ziyāde elemlerinden řāh cemcāha varup hāl-i periřānları nice olur 9. kerem iħsān idüp yā birden hemān bu gün birden mīr maħmūd ordusına 10. varup yā elem ve yāhūd virevüz řeyħ sa‘di buyurmıřdır ki *raħmetu'llahi ‘aleyh* 11. *raħmeten vāsi‘aten*⁵⁶⁰ **beyt**

her bişe ğümān meber ki hālīst

řāyed ki peleng 12. **hufte bāřed**⁶¹

⁵⁶⁰ Allah’ın ğeniş rahmeti onun üzerine olsun!

⁵⁶¹ Sanma ki her ıalılık boştur, belki iıinde kaplan uyuyor.

şāhım her gönülde bir şır yatur belkim bir iş olur fırsat bizim 13. ola allah kerımdır didiler ve ol sâ'at şāh cencāha 'askerine tenebbüh ve kol 14. kol muhkem çavışlar ta' ayyün idüp yarın seheri mır maħmūd ordusına 15. şeb-hün olsa gerekdir diyüp münādiler nidā idüp muhkem tenebbüh olup 16. ammā nedir fa'idesi kaçan kim içerüden cāsūs çok ola ol sâ'at mır 17. maħmūd tarafına ādem varup bu aħvāli haber eyledi bunlar daħı taşrada hāzır 18. olup müheyyā dururlar irtesi vaqt-i seher şāh cencāh tarafından yürü- 19. -yüp bir 'azım savaş oldu dört sâ'at miqdārı āħir-i encām 20. 'acem 'askeri perişān olup güçile çoğı öldiler ve hālāş olan ısfahāna girüp 21. kapuları sedd eylediler mır maħmūd 'askeri peleng oldu 'acem lūṭileri kelbe 22. döndi ba' dehū bunlarda ya'nı 'acemistān lūṭilerinde cesāret kalmadı hemān 23. işler buna vardı ki elleri hāş altında kaldı dem-beste ve dil-

103a

1. -şikeste ve hālleri dıger-gün oldu nice olur da olmaz sözlere başladılar 2. ve ğayrı nā-ümmīd olup mır maħmūd tarafına şeb rüz varup itā'at 3. eylemek mu'tād eylediler bu siyāk üzerine katı vāfir ādem qarār eyledi 4. ğayrı şāh cencāh kat'-ı ümmīdāne gelüp ve nāçār kaldı hemān ol sâ'at i' timād-ı devle vesā- 5. -'ir hānlarını ve mollālarını ve 'askerine baş olanları cümle cem' idüp buña bir çāre olmaz mı aħvāli 6. meydāna gelüp aşlā bir ferd bir kelām söylemedi şāh cencāh her ne kadar ārām eyledi ise de birinden kat'a 7. kelām eylediler kim şimdi çāre kalmadı iş bitdi belā deryāsı başdan aşdı buña çāre olsa 8. gerekdir kim teşeniş olmuş yaramıza bir em hāşıl ola olmaz dise yarın seheri bir miqdār tuhfe hedāyā 9. ile i' timād-ı [d]evle vezir olan hān ve bir kaç hānlar varup mır maħmūd ile görü- 10. -şüp emān istersiz virürler dise mürüvvet itmiş olur virmez dise 11. çāremiz nedir didikde şāh cencāh pür-āteş olup bre hey meded bir cān için 12. bu mertebe imtinān olmağdan dise bir gün muqaddem helāk daħı yahşidir 13. hemān yarın kendüm varayım nice bilürse öylece eylesün baña ne taht lāzım 14. ne hod tāt bu günden soñra fāriğ oldum didi cümle hāzır olanlar feryād 15. ve fiğān eylediler şāhım bir kerre daħı savaş idelim bu gün yarın ber-taraf 16. olsun şabr buyurasız didikde nāçār olup görelim nice olur didi 17. bunlar bu kārda iken şehır halkı birden gelüp şāh cencāh serāyına öyle 18. doldılar ki gerek serāyın içinde ve gerek etrāfda olan şoqaqlarda 19. aşlā bir boş yer kalmadı çünkü şāh cencāh bu izdiħāmı gördi su'al eyledi 20. nedir aşlı bundan murād nedir didikde cümlesi birden şāhım bunın aşlı 21. bu ki nān kalmadı vesā'ir zaħā'ir aşlā yok bir çāre idesiz ehl 'ıyāllerimiz 22. ve şağır ma'şūmlar üç günde bir eline bir pāre kuruca etmek bulamaz böyle 23. bir kaç gün daħı kalur dise bir ucından ekşeri helāk olur günāh sultānımın

103b

1. üzerine yazılır bu demde bu kullarına bir meded ihsân idesiz nâçâr kaldık bu 2. araya gelüp hâlimizi şâh cemcâha i' lām eyledik yine sizler bilürsüz diyüp 3. hāmüş oldılar şâh cemcâh baş kaldurup didi kim ey kişiler nice idelim işde 4. ahvâlimiz perişân oldu benim için bu kadar hâtûnlar ve ma' şümlar ve pîr ihtiyârlar ve zenler at 5. ayağı altında pâymâl ve helâk olmak münâsib olmaduğı hod nümâyândır huşûşâ ara 6. yirde қаht galâ ola imdi bu kadar mürûrından soñra elimizden düşmene bir cevâb v- 7. -irecek hâlimiz kalmadı ve elden ne gelür elbetde buna çâremiz budur ki hemân 8. mîr maḥmûda varup işde kal' alar ve şehri işfahân ve taht tâcim seniñ olsun 9. diyüp kendüye teberru⁵⁶² eyledim hemân hâzır olup oğullarını ma' an yanına alup 10. ve erkân-ı devleti fil-cümle bir ' azîm âlây ve ' unvân ile kalkup şehir kapusını 11. güşâde idüp mîr maḥmûda âdem irsâl eyledi kim varsam gerekdir hâtırlarına 12. bir ceng cidâl gelmesün hemân bir görüşelim memleket-i irân ve tûrân 13. ve şehir-i işfahân cümle aniñ olsun dimiş çünkü mîr maḥmûd bu ahvâlden haberdâr 14. oldu ol sâ' at ' askerine çavışân kol kol ta' ayyün idüp muḥkem 15. tenebbüh eylemiş kim şâh-ı ' acem olan şâh hüseyin bu gün gelüp işfahânı teslim 16. idecekdir sizler daḥı hâzır olup sîvârî olanlara atlarına sîvâr ola 17. ve piyâdeler cümle müheyyâ ve âmâde olup gelüp mîr maḥmûdîñ bārgâhı yanında 18. cem' olasız diyü beglere ve ağalara vesâ' ir ' asker içinde baş olanlarına tenebbüh eylemişler 19. mîr maḥmûd daḥı kezalik otağını ve etbâ' ını nice dürlü müzeyyen idüp bir mertebe 20. tertîb-i âlây eyledi kim ne vaşfi kâbil ve ne bunlarıñ içinde bu meşellerde ' unvân 21. itmiş var bunları tamâmen yirlü yirinde gördükden soñra şâh-ı ' acem tarafına muntazır 22. oldılar bu tarafından daḥı ' acem şâhı şâh hüseyin işfahâna karîb ' acem şâhîñ 23. çâr bâğ ta' bir olunan serâylerinde ol vaktde mîr maḥmûd hân anda olurdu

104a

1. ' acem şâhı şâh hüseyin hemân erkân-ı devleti ve şâh-zâdelar ile ' azm idüp ve evi 2. ve serây kapusından içerü dâhil olup ve râhîñ iki cânibi bâğ bağçe gül-i gülistânlık 3. olup içerü serâyâ varınca ḥaylî müsâfir olmaḥ ile bundan evvel şâh hüseyin evveli 4. bâğa geldiklerinde çaḥ eyvân nerd-bâna varup anda nüzül ider imiş belki evvelki 5. mu' tâd üzerine gitmek murâd eyledikte vezîr olan şahş rikâb-ı şâha yana- 6. -şup didi kim şâhım gel atdan aşağı inüp piyâde gidelim zîrâ şimdi 7. gelüp cebrî indürürler böyle olmaḥdan dise kendüñiz iniñ diyücek heman 8. gözlerinden yaş yirine kan revâne olup cigeri büryân⁵⁶³ olmuş idi 9. bu derdile böyle dir imiş **bunca gündir zâr giryân olduğum yara dilim**

⁵⁶² Metinde "teberrü" biçimindedir.

⁵⁶³ Metinde "püryân" biçimindedir.

10. ciger kan olduğum gitdi benden ıřfahānım āh meded kim esīr-i kayd-ı 11. dūřmān olduğum göz göre gitdi elimden hān-ı demān ‘ālem içre dürlü 12. destān olduğum yok yire sa’y-i firāvān eyledim kaldı ancak halka 13. seyrān olduğum bu degil mi beni her dem ağladan řāh iken hākile 14. yeksān olduğum diyü ağlayu ağlayu yanında olanların cigerin dāğlayu gitmekde 15. iken hānlardan birisi ol maħalldede itāle-i lisān idüp vāfir bī-ma’ nā ve bī- 16. -‘abes kelām ile řāh cemcāhı seng-sār idicek nāçār kaldı hemān ol dem 17. *el-**kelāmü řıfatü'l-mütেকellim***⁵⁶⁴ demiř ve hāmūř olmuş vesā’irleri meger ve zamāna bu řimdi maħal- 18. -siz söz söylemek ‘aķlılılar kārı mıdır řimden řońra iř tamām oldu nedir fā’idesi bī-‘abes- 19. -dir didiler muħařřal-ı kelām āħir-i encām burada iken mīr maħmūd tarafından iř ađası geldi řāh hūseyini 20. atından indürdi ve yayan alup gitdi varup nerd-bāndan yukaru çıkarup mīr maħmūd olduđı 21. odaya girmek murād eyledikde kapucılar içerü koyup var řu qarřuki ođada bir miķdār rāħat 22. eyle ba’dehū ... destūr olur dise ol zamān görüřesiz didikde řāh hūseyin bir mertebe 23. nedāmet geldi kim dü çeřminden kan revān oldu ve cigeri pür-hūn oldu elinden ne gelür

104b

1. ve bīkes nāçār zaħm-dār⁵⁶⁵ varup yanında olan hānlar ve zādeleri ve begleri 2. ve ağaları ve evlādları ol teklif eyledikleri odaya celse idüp fikr ider 3. iken haber oldu kim mīr maħmūd řāh hūseyiniń olduđı odaya geliyor diyüp 4. yanında mevcūd olanlar fi’l-cümle selāma durup řāh hūseyin daħı oda 5. kapusunda qarřulayup ‘aźim ‘arź-ı muħabbet idüp mīr maħmūd daħı gelüp 6. çaķ řadra geçüp celse eyledi řāh hūseyin daħı alt yanında oturdup 7. bir miķdār geçdikden řońra meger řāhlara ibtidā lāzım olan tācı řāh hūseyin ma’an 8. getürmiř idi ve böyle kıyās iderdi kim ben kendim bāđa varup tācı öńüne 9. ķoduķda ķabül itmezler yine řāhlıđım bańa ibķā ider zu’mda imiř bu dise ğayrı 10. vāķi’ olduğımı fehm idicek ‘aķlı bařından gitdi ammā ne fā’ide ider vezīri 11. maķāmında olan hānına buyurdi kim tācı getür ol daħı getürüp řāh hūseyiniń 12. öńüne ķodı ol daħı eline alup kendü eliyle mīr maħmūdın bařına geydürüp 13. didi kim ođlum bu ğüne gelince irān ve řūrānda řāh ben idim bu ğünden řońra sizler 14. ķařr-ı yed eyledim diyüp ve ayak üzerine ķalkup ibtidā kendüsi mīr maħmūdın 15. elini būs idüp mübārek yād eyledi ba’dehū yanında mevcūd olanlar 16. daħı yollu yolunca hep cümlesi mübārek yād eylediler mīr maħmūd daħı ol 17. sā’at secde-i řükri tekrār idüp ğamd řenā eyledi **beyt**
ğamdu’llah kim bu demde 18. bendesin hān eyledi

⁵⁶⁴ Konuşma konuşanın sıfatıdır.

⁵⁶⁵ Metinde “zahm-dār” biçimindedir.

ıřfahānıñ fetħi ile beni ħandān eyledi

19. diyüp ‘azım şadlıklar eylediler ve ‘acem řāhı řāh ħüseyin ve altı evlādı ve tābi‘ 20. olan kızılbaş-ı bed-ma‘aşların yüregi dāğlı ve cigeri büryān gözleri giryān 21. ħālleri yaman kayd [ü] bendler boğazlarında zencir ve ellerine bilepçek ve ayaklarına tomruk 22. ile vaż‘-ı zindān eyleyüp tamām řehr-i ıřfahānda sakin olan sünni ve kızılbaş 23. ma‘lüm olup sünni olanları her birine nice dürlü iĥsān olunup ve rafāzi-

105a

1. -lerden tövbekar olunup rücū‘ idüp sünni sünnevī olanlar küllī ikrām 2. olunup ve kızılbaşlarınıñ her birine nice dürlü ‘uķūbet-i şedid ile cezaları 3. tertib olunup řehr içinde mevcūd olan ħazine-i řāhlarını ħabz idüp 4. ‘ā’id olan māl bi-ħisāb mīr maħmūd lā-emek yine kendü i‘ānetleri ile 5. mālīk oldu kim bunca zamāndan berü irān ve türān gibi bir memleketden ħāşıl 6. ola didi řāh yerinden intikāl ile kılmışdır var buña göre kıyāş eyle kim 7. nice bi-ħisāb māl firāvāndır mīr maħmūd daħı řehr-i ıřfahāndan ħandaħāra varınca 8. mālīk olduğı ħal‘a ve şehlere nizām virüp ařlā ıřfahāndan biri bir ħadem 9. gelmemişdir ve gelmesiniñ aşlı budur ki kendüde gerçi māl bi-‘aded ancak kuvvet-i 10. ‘askeriyyesi ol mertebe degildir kim hem ħabz-ı destinde olan ħal‘aları ve şehleri 11. ‘acemden ve özbekden muħāfaza ile ve hem ıřfahān şehrine eķalli elli biñ ādeme 12. gözedür ola aña muħtācdır kim ħıfz eyleye bunda dise bu mertebe kuvvet olmaduğı 13. gün gibi nümāyāndır hemān mālīk olduğı vilāyetlere ħāni‘ olmuşdır biz gelelim 14. yine řāh ħüseyin ve evlādlarını bir ħaç eyyāmdan řoñra ibtidā řāh ħüseyinniñ 15. evlādlarını gözü ħarşusunda ħatl idüp ba‘dehū aķrabāsını ve ba‘dehū 16. vükelāsını vesā’ir etbā‘ını ħatl eylemiş ammā řāhıñ on yaşında bir 17. oğlu ol maħallde ħaradağ semtinde bulunup ħalāş bulmuş idi 18. adına řāh ħāhmāş dirler mīr maħmūd seyflen firār idüp necāt bulur 19. bunlar fi’l-cümle bir yire cem‘ olup řāh ħāhmās yanına varup řāh 20. ħāhmāsa bi‘at⁵⁶⁶ idüp yeñiden ‘asker cem‘ine mübāşeret olunup gāh tebrizde 21. gāh naķşivānda ve revānda gāh rümiyye ve geylān semtlerinde meķş ve ārām eyleyüp 22. vilāyet-i irān ħarıř ħarıř idi ‘acem řāhı olan řāh daħı ħall-i 23. ‘aķde ħādir degil on başarır oğlan cānib-i erba‘asından ħavfi var

105b

1. bir ħarafdan sultānü’l-‘azım ve’l-ħāķānü’l-mu‘azzam sultān ibn gāzi aħmed ħān 2. ħalleda’llahu ħilāfetehu⁵⁶⁷ ħāzretlerinden bir ħarafdan dāğıstān lezgi bir yanından moşkov 3. keferesi bir yanından gürci ħavmi bir cānibinden mīr maħmūd ħavfi bir ħarafdan hind ve

⁵⁶⁶ Metinde “bi‘ad” biçimindedir.

⁵⁶⁷ Allah, onun hilafetini daim etsin!

özbeğ 4. ašlā ‘āķıl ķomadı böyle iken yine ķudız kelb gibi ašlā bir yirde ķarārları yok 5. ve sözlerinde šābit-ķadem degildir dir bu üslub üzerine bir iki sene miķdārı 6. mürür idüp ba‘ dehū mosķov gelüp ejderķhānı ķabz eyleyüp ve ba‘ dehū vilāyet-i 7. geylānı ķabz idüp ve nice dürlü sözlere bā‘ iş bādī olup āķir-i encām 8. ķaraf-ı devlet-i ‘aliyyeden üzerine sefer-i hümāyün olunmasına fetvā-yı šerif 9. mūcibince lāzım elzem olmaķ ile ibtidā sebep budur ki mālīk-i iřfahān olan 10. mīr maķmūdın ‘aķlına ĥiffet gelüp yanında olan ĥükemāsı bir vechle kendüye 11. mu‘ālecede ķāre mūmkin olmayup nāķār ķaldı idi dūšmān dise cānib-i 12. erba‘ası memlū iķlerinde bir bař yok bu cihetden ĥālleri dīger-gün olmuř idi 13. ammā bundan aķdem mīr maķmūdın peder-i büzürg-vārı el-ķācı mīr veys vefāt 14. eyledikde yirine ķarındařı mīr ‘abdullah veliyy-i ‘ahdı dimiř idi pederlerin vefātında 15. řońra el altından ‘acem šāhı šāh ĥüseyin ile tekrāren řulķ olup ve ķandahārı šāh 16. ķarafından ĥānlık ile kendüye řadaķa olunup šāha itā‘ at üzerine ola 17. ba‘ dehū mīr veys ĥāna bundan evvel uyup šāhı bu mertebe pādiřāhlar yanında 18. ĥacil olunmasına sebep olanları birer birer ĥaķķlarından gelmek üzerine sözleriń 19. tamām itmiřler imiř ķünki bu ĥaberiń ģavrına aĝvāniyān vāřıl olıcaķ mīr ‘abdullahdan 20. birden yüz ķevirüp hemān dem mīr maķmūd gelüp eger sańa ĥükümet lāzım dise 21. bizim ile bile ol diyü ibrām idüp mīr maķmūddan ĥod evinde ārzūsı var 22. imiř sözleriń bir araya ķoyup bir gün seķerī mīr maķmūd varup ‘ammısı 23. mīr ‘abdullahı ķatl idüp yirine cülüs eylemiř idi mīr eřref mīr ‘abdullahıń

106a

1. oĝlu idi ammā iřfahān fethinde mīr maķmūd eřrefi ķarındařı mīr ĥüseyini ol vaķt 2. ķandahārda muķāfiz ķoyup eřrefi ‘askeriń öńüne ķarķcı eylemiř idi ammā maķfi 3. mīr eřrefe šāh ĥüseyin ķarafından ādem gelüp seniń babanı bī-günāh ķatl 4. idüp yirine geķüp řimdi benim üzerine gelüp beyninde ber-ķaraf eyledikten řońra 5. seni řaĝ ķor mı diyüp vāfir māl iķrār idüp el altında olan ‘askerine 6. virüp bizim ķarafımıza rücū‘ eylesün sańa küll-i evvel merķūm pederiń ile beyninde 7. nice söz olmiř dise sańa daķı ol minvāl-i meřrūĥ üzerine ķandahārı ĥānlık 8. ile ibķā ve evlādı ve evlādına olmaķ üzere yedine müř‘ir ĥüküm virelim ve bu ĥuřuřda 9. ne ķadar māl daķı ķarafımıza maķlūb olunur dise sańa maķfi edā ve teslim idelim ve yedine 10. mü‘ekked emrli olup ba‘ dehū ķarafımıza rücū‘ idesin diyü bu ĥuřuř iķün vāfir söz 11. olmiř imiř ancaķ buńa šāhıń veziri vūkelāsı rızā virmemiřler idi řāyed⁵⁶⁸ 12. bir fend olmaya diyü ba‘ de'l-feth bu ĥaberi mīr maķmūd istimā‘ idicek ol sā‘at mīr 13. eřrefi ĥuzūrına getürüp vaż‘-ı zindān eylemiř idi mīr

⁵⁶⁸ Metinde “řāyet” biçimindedir.

maḥmūdîñ dīvāneligi 14. āşikār olıcaḡ mevcūd bulunan erkān-ı devleti bir araya cem' olup ve müşāvere 15. olunup varup zindāndan mîr eşrefi çıkarup kendüsine teklîf olunduḡda 16. imtinā' idüp vāfir ibrām ilhāhından soñra ḡātırıñız için ḡabûl ideyim velâkin 17. eger mîr maḥmūdî ḡatlı eylemek rāzî olunur dise didikde cümlesi birden rızā virdi niçün 18. ḡayrı ḡayātlarından nā-ümmîd olmışlar idi anıñ için zîrā ḡayrı kendü ḡolını dişi 19. dise ḡoparup ekl itmeḡe 'ādeti idi ol daḡı vardı ḡatlı idüp cülûs 20. eyledi cümle varup varup mübārek yād eylediler mîr maḥmūd ḡatlı idüp 21. yirine eşref ḡān cülûs idüp ba' dehū bir ḡaç eyyām mürûrından soñra yanında 22. olan bî-'aḡl 'uḡalāsıñıñ ta'rifleri ile bir nāme taḡrîr idüp bilā-te'emmül 23. ve bilā-ḡayā muḡāfız-ı baḡdād-ı behişt-ābād merḡûm ve maḡfûr ḡüseyn paşa-zāde

106b

1. vezîr mûkerrem aḡmed paşa ḡazretleri tarafından bilā-izn ḡādîmü'l-ḡaremeynü's-şerîfeyn 2. sulḡānü'l-ḡāzî sulḡān aḡmed ḡān *edāma'llahu 'ömrühu*⁵⁶⁹ ḡazretleriñ ḡāḡ-i pāy-i 3. sa'ādetlerine irsāl eyledikde derûnında taḡrîr olunan kelām-ı mühmele⁵⁷⁰ ve ḡareket-i 4. nā-sezālarıñ iḡtizāsı *bi-ḡasebi's-şer'-i şerîf*⁵⁷¹ bāḡî oldukları zāhir ve nümāyān 5. olduḡı ma'lûm 'ulemā-yı dîn ve vārîşü'l-enbiyā' olduḡda mürāca'at-ı kitābu'llah 6. idüp bir mûcib naşş-ı kerîm işbu fetvā-yı şerîf istiḡrāc olundu şüret-i 7. fetvā budur târîḡ fetvā **sene 1138 ḡurre** receb ehl-i islām 'aşr-ı vāḡidde iki 8. kimesneye 'aḡd-i bî'at idüp imām naşb itmek cā'iz olur **el-cevāb** iki 9. imāmıñ 'aşr-ı vāḡidde ictimā'ıñ 'adem-i şihḡati ictimā'-ı aşḡāb ile şābitdir 10. meḡer her biriniñ memleket ve eyāletleri beyinde baḡr-ı hind gibi bir ḡāciz-i 'azîm ola 11. ola ki her biri āḡiriñ memleketinde tedbîr ve ḡimāyeye ḡādir olmaya **bu şüretde** 12. ābā-yı kirāmı ve ecdād-ı 'izāmı mülûk ve e'imme olan sulḡānü'l-berreyn ve ḡāḡan- 13. -ü'l-baḡreyn ḡādîmü'l-ḡaremeynü's-şerîfeyn sulḡān aḡmed ḡān *edāma'llahu iclālehu*⁵⁷² 14. *mākerrere'l-cedīdān*⁵⁷³ cumḡûr-ı müslimîn 'aḡd-i ba'îd ve imām naşb idüp bu ḡadar sene- 15. -den berü imāmeti mûteḡarrir olduḡdan soñra ḡıḡa' eyāletinden olup seyf 16. ile fetḡ itdiḡi memālikine muttaşıl belde-i işfahān ve ḡurbında olan ba'z bilāda 17. itāle-i dest tasalluḡ iden zeyd da'vā-yı imāmet ve salḡanat idüp 18. müslimînden ba'z kimesneler daḡı kendüye bî'at idüp imām naşb itmeleriyle 19. sulḡān mûmāileyḡ ḡazretlerine ādem ve meḡtûb ḡönderüp belde-i işfahān 20. girişi memālik olup ve ḡālā benim zābtımda olmaḡıla ḡalîfe-i müşārü'n-ileyḡ ḡazretleriñ 21. revāfız-ı 'acemden fetḡ

⁵⁶⁹ Allah, onun ömrünü uzun etsin!

⁵⁷⁰ Metinde "mühmele" biçimindedir.

⁵⁷¹ Şeriat hasebiyle.

⁵⁷² Allah kudretini sürekli kılsın!

⁵⁷³ Gece gündüz tekrarlandıkça.

ve teşhîr eylediği bilād ve eyāleti baña teslim idiñ diyü 22. ilhāh şadedinde olsa zeydiñ hükmi-şer'isine vechledir **el-cevāb** 23. zeyd bāği olup ḥal'ı vācibdir eger taşaddi itdiği da'vâlardan rücū'

107a

1. idüp ribka-i bî'at zıll-ullah müşārü'n-ileyh ḥazretlerini kılāde-i gerden itā'at iderse 2. febihā ve eger da'vāsında ısrār idüp itā'atden āyā iderse **fe-in bağat** 3. **ihdāhümā ale'l-uhrā fe-kātülletü tebgî hattā tefî'e ilā** 23. **emrillah**⁵⁷⁴ naşş-ı kerîmden hükmince ve 4. şahih-i müslimde ebū sa'îd el-ḥudrî **raziya'llahü te'ālā 'anh**⁵⁷⁵ ḥazretlerinden rivāyet olunan 5. **izā buyi'a li-ḥalifeteyni fāktülü'l-aḥara minhümā**⁵⁷⁶ ḥadîş-i şerîfi mücibince kıtālî 'amme-i müslimîne 6. vācib olur⁵⁷⁷

107b

11. taraf-ı eşref ḥānı bāğiniñ gelen elçisine virildi 12. cevāb **virileñ şüret-i fetvā dāğiniñ 'ulemā müzevirin buldı** 13. **şevāb** elçi-i mezkürüñ yedine virilüp var imdi ḥāniñ olan 14. pelide ilet kendüniñ dāği ve bāği olduğını kendüye ifāde eyle diyü 15. cevāb idüp yine ḥānı olan eşref ḥāna yollandı fi-tārīhü'l-mezbūr 16. ısfahān şehri ol mertebe kebîr nakl iderler kim tülen yedi sekiz sâ'at 'arżan 17. beş altı sâ'at bir ma'mūr ve ābādān şehristān ancak her bir eviñ 18. bāğ ve bāğçesi firāvān ve her maḥalleden aḥar şular firāvān gāyet laṭif 19. dil-ferāḥ ḥammāmlar ve kārbanserāy-ı dil-güşālar ve cāmi' ve medreseleri ve bīmār- 20. - ḥān ve bedestān ve dekākinler gāyet bî'-aded ḥisāba gelmez bāğ ve bāğçeleriniñ 21. vüs'ati en ednāsiniñ on beş yigirmi dönüm olur mı el-cümlesiniñ 22. aḥar şuları içinde ve gāyet laṭif serāylar ve dil-güşā kaşrlar ve çiftlikleri 23. ve tarlaları ve çayırları⁵⁷⁸ cümlesi de şehir içinde olup andan ötüri kebîr

108a

1. görünür aşlı budur **ve yine ısfahāna dört sâ'at** maḥallde çār bāğ dirler bir 2. şehir var ekşeri şāh-ı 'acem olanları evvel şāhlar kim çār bāğda sâkin olur imiş 3. bir mesire-gāh imiş **ve zıkr olmuş idi kim** her bir şehriniñ mābeynine kaçır konağ yirdir 4. diyü mesmū'ımız kadar kandaḥārdan ötede gayrı hindistān ülkesi ve bender 5. olan şehirleri ve 'acemistān arasında serḥatleri olup şehir-i benderābād 6. ve şehir-i keşmir ve şehir-i ḥūten

⁵⁷⁴ Eger biri ötekine karşı haddi aşarsa, Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar haddi aşan tarafa karşı savaşın. Hucurat: 49 / 9 (kısmî iktibas).

⁵⁷⁵ Yüce Allah, ondan razı olsun!

⁵⁷⁶ İki halifeye aynı anda biat edilirse onlardan sonuncusunu öldürünüz. Hadis-i Şerif.

⁵⁷⁷ Eserin 71b/02 - 72a/10 sayfaları ile 107a/06 - 107b/11 sayfaları arası aynen tekrar etmiştir. Arapça olarak tekrar eden bu bölümlerin tıpkıbasımı ve tercümesi ise EK-4a'da verilmiştir.

⁵⁷⁸ Metinde "ça'ırları" biçimindedir.

vesā'irleri gibi **ve kandaḥārdan tebrīze** gelince bāzergān 7. konağı olmak üzere yüz otuz konaktır **ammā kandaḥārdan ıṣfahāna** gelince tamām 8. toḡsan konaktır ve yine **ıṣfahāndan tebrīze gelince** kırk konaktır **ve tebrīzden** 9. vāna gelince on konaktır ve yine **kandaḥārdan ıṣfahāna** gelince ma'lūm **ıṣfahāndan** 10. **geylāna** varınca on toḡuz atlu konağı olup **ve geylāndan ejderḥāna** varınca 11. on beş geregi konak imiş andan ötesi moskov keferesi ḥudūd olup 12. **ve bir tarafi** taḡıstān didikleri lezḡī tā'ifesi **ve bir ucu** özbek memleketi 13. olup **ve bir semti** gürcistān vīlāyeti **ve bir cānib** taraf-ı devlet-i 'oṣmāniye 14. ya'nī ḥudūd evvel arz-ı rūmdan ve andan **baḡdād-ı** behişt-ābāda **ve başraya** varınca 15. ḥudūd idi bu sene-i mübarekde *bi-fazlıhi te'ālā*⁵⁷⁹ nice şehir ve ḡal'aları fetḥ olunup memālik-i 16. devlet-i āl-i 'oṣmāna mülḥak olmuştur bākīsın daḡı 'an-ḡarīb ḥazret-i allah iḡsān 17. eyleye āmīn yā mu'īn *bi-ḥürmet-i seyyidi'l-mürselīn ve inṣāllahu te'ālā*⁵⁸⁰ **ve ıṣfahān** ile 18. **geylān** mābeyninde olan bender ve meşhūr ve her birisi ma'mūr ve şen ābādān ve her 19. birinde şāh cemcāh tarafından birer ḡān ḡākim⁵⁸¹ ta' ayyūn olmuş bir sene **şehir-i kūm** bir 'azīm 20. bender şehir imiş **ve şehir-i tebrīzden** daḡı büyüktür diyü naḡl iderler ve biri daḡı **şehir-i** 21. **kāşān** bu daḡı keḡalik bir bender şehir imiş ve āb havāsı laḡif ve bir feraḡ- 22. -fezā ve bāḡ baḡçesi mubāḡ ve envā' dürlü meyvesi mevcūd bir dil-ḡüşā maḡall imiş 23. **ve bir daḡı** bunlardan a'lā **şehir-i sultāniyye** bu daḡı bir güzel bender şehir imiş ve irā-

108b
1. -dī ḡāyet çok ḡāşıl olur bir büyük eyālet imiş ve bunlardan **birisi** 2. daḡı **şehir-i meşher** bu daḡı bir müferriḡ ve dil-ḡüşā ve bir laḡif yir imiş netice biribirinden 3. a'lā ve ma'mūr vīlāyetler olduğundan şübhe yokdur **ve biri daḡı şehir-i zincān** 4. bir mu'azzam bender şehir olup şen ābādāndır **ve birisi** daḡı şehir-i **tāḡārān** bu 5. daḡı bir mu'azzam eyālet ve bir bender şehir imiş ve ma'mūr ābādān ve āb havāsı 6. ḡāyet laḡif maḡall feraḡ-nümā imiş **ve birisi** daḡı şehir-i **māzenderān** bu daḡı bir 7. ma'mūr ve şen ābādāndır ancak meşhūr ve mütevātir olan ba'z şehirleri ve ḡal'a- 8. -ları taḡrīr olunup yoḡsa ḡatı çokı zikr olunmadı **ejderḡāna ve geylāna** 9. moskov keferesi ne taḡrīb ile mālik oldı dise bu taraflar bütün nās şüyū' 10. bulup mesmū'ımız mertebe icmāli taḡrīr olundu **meşelā** bir ḡavm-i kızılbaş-ı bed-ma'āş 11. ve rafāzī-yi bed-ḡümān ve bed-aḡterler ve ḡavm-i şūm ve ḡavm-i eṣḡāş-ı zu'm-ı bāḡılları ve ḡavl-i 12. fāsıdleri bu imiş ki bunlarda meşhūr olan ḡüyā bir kendü ḡıyānetlerine ḡöre **ḡāşā** 13. **şūmme ḡāşā** bir mes'ele var imiş ve ḡālā kendülerinde aḡz olunan kitāblarında dūnyā 14. dürlü ḡalt şeyler taḡrīr eylemişler kim bir vechle lisāna

⁵⁷⁹ Yüce Allah'ın fazlıyla.

⁵⁸⁰ Gönderilen peygamberlerin efendisi hürmetine ve Allah'ın istemesiyle.

⁵⁸¹ Metinde "ḡākim" biçimindedir.

gelmez **allah zü'lcelāl ümmet-i muhammedi** 15. **hıfz eyleye** biri bu ki taqıyye dirler bundan murādları bu imiş ki gūyā ikrāh 16. ola eger islām tarafına gelür dise bizler dağı sünnī ve sünnevī ve müslimānız dirler 17. ve eger keferē tarafına gider dise biz de sizdeniz dirler ve eger yahūdiler dise eger sā'ir 18. bī-dīn ile görüşürler hemān anlardan kendülerin 'add iderler imiş ve ašlā 19. dīnlerine bir noqşān gelmez imiş kavlı-i fāsıdlerine göre işde bu eelden 20. küfrleri zāhirdir **ķandahārdan** mīr maḥmūd gelüp bunca şehirleri alup **ve** 21. **ıřfahān gibi** ulu şehirini ķabz-ı destine alup ve šāh-ı 'acem olan šāh 22. ḥüseyiniñ ve evlādını ve etbā'ını vesā'ir rafāzī-yi bī-ḥayāları her birini 23. bir dürlü 'uķūbet-i šedīd ile katlı idüp cezālarını tamāmen virmiş

109a

1. idi ğayrı bunlarda bir dürlü mīr maḥmūda cevāba iktidārları ķalmayup nāçār ķalup 2. ğayrı bir araya cem' olup böyle meşveret eylemişler kim moskov çārına šāh ṭahmās 3. tarafından name ile elçi irsāl idüp kendüsinden imdād istemiş mesfūr 4. moskov çarı dağı yanında olan cenerāl vesā'irleri ve ruhbānlarıyla müšāvere 5. idüp ḥāzır bir şikārdır kim hiç olur degildir vāfir memlekete bu bahāne ile mālīk 6. olurız dimiş ve bir nāme yazup šāh ṭahmāsa vāfir istimāletler ve va' deler 7. eylemiş ve ne ķadar 'asker-i vāfire lāzım dise ašlā sizden dirīĝ olmaz vesā'ir 8. top ve ķunbāra ve cebhāne her ne kim iķtizā ider dise ve ḥazīne olsun bir şey kim 9. imkānı ķābildir anı ḥāzır ve āmāde bilesin çünki bizden imdād niyāz eylemiş 10. sizin dağı cümle 'askerim ve mālīm ile saña imdād ve düşmenine karşı durup merd-āne cevāb 11. virem ašlā elem ve kederde olmayup merd-āne ve šir-āne ve 'āķılāne hareket idesiz gerçi bizlere 12. lāzım ve elzem degildir ancak sizlere imdād ve i'ānet için ve hem 'askerimize yakın ola bir 13. miķdār ķalsa ola eger münāsib dise yine işler āḥir olduğdan sonra memleket bizlere lāzım 14. degildir yine siziñ olsun diyü vāfir lāf ü gūzāf çalup ejderḥānı ṭaleb idüp 15. bu taķrīb ile dest-i ķabzına alup ve sonra yine bir taķrīb-i āḥir ile vīlāyet-i 16. geylānı ķabzına alup bu taķrīb ile memleket-i irānı dest-i ķabzına alup 17. ba' dehū mel'aneti her ne dise āşikār eylemek murādı idi ancak dimāĝında⁵⁸² muzırr olan 18. mel'anet zāhir olup ma'lūm pādīšāh-ı 'alem ḥazretleri olduğda rızā-yı hümāyūn-ı 19. şehēn-šāhī olıcaķ üzerine sefer-i hümāyūn vāķi' olur yeñiden cidāl olacağını 20. muķarrer bilicek ol sā'at inkār idüp bir vechle benim ḥaberim yoĝa çekdi ve bu 21. nizā' arasında sene biñ yüz otuz yedi senesiniñ evāsıtında 22. moskov çarı olan pelīd mürd olup ḥālī üzerine ķalmış iken yerine 23. ķrāl olan pelīd tarafından müceddeden gelen elçi ile kaṭ' -ı ḥudūd için biñ

⁵⁸² Metinde "dīmāĝında" biçimindedir.

109b

1. yüz otuz sekiz senesiniñ āhirinde hālā arz-ı rüm muhāfızı olup gencede 2. serdār-ı ekrem vezīr-i muhterem defter-dār-ı sâbık şarı muştafâ paşa hazretleri 3. ma'an 'id-i azhâdan on beş gün muḳaddem genceden hareket idüp kaç-ı 4. nizâ için 'azîmet eyledi ve bundan evvel şâh ṭahmās tarafından gelen 5. elçi daḫı arz-ı rümdan meḳş üzere iken serdār-ı ekrem tarafından âdem 6. gelüp elçiyi alup ma'an ḫudūd üzerine getürüp kaç-ı nizâ olup 7. fermân-ı 'ālî üzerine serdār-ı ekrem yine genceye 'avdet eylemişlerdir vîlâyet-i 8. geylânı bu vech üzerine naḳl iderler kim memâlik-i 'acemistânda buña kıyâs 9. bir vîlâyet yokdur ma'mûr âbâdândır bir vechle bir söz olmaz ve katı çok 10. metâ çıkar ve çok şey ḫâşıl olur ve deryâsı ḫaylî büyük deñizdir 11. ve eni daḫı yaşşdır ve içinde ... girdâbı vardır ol imdi gâ'ib 12. olur imiş şimdi böyle naḳl iderler kim geylânda mosḳov çarı mürd olan 13. pelîd bir iki ḳal'a binâ eylemiş ve mürd olmazdan evvel itmâm olmuş ve içinde 14. vâfir 'asker ve mühimmât ve top ve cebhâne ḳomış ve her işini tamâm eyleyüp 15. ancak geylândan bir ḳadem berü gelmemiş idi bu minvâl üzerine iken mosḳov 16. çarı mürd olup bu minvâl üzerine ḳalmış iken yine sene-i mezbûrda 17. erdebîl tarafına bir cedîd ḳal'a binâ eylemiş idi deryâ kenârına yetmiş 18. seksen miḳdâr kefere bekçi ta'ayyün eylemiş idi bunu bekler idiler şoñra ḫudūd 19. üzerine şarı muştafâ paşa hazretleri ta'ayyün olunup kaç-ı ḫudūd olunmuşdur 20. **ve işfahândan** yine **tebrîze** gelince kırk atlı ḳonağıdır **ve tebrîzden** yine **bâyezîd** 21. **ḳal'asına** gelince yedi ḳonağıdır **ve âbâyezîd ḳal'asından revân ḳal'asına** gelince 22. üç ḳonağıdır **ve revân ḳal'asından ḳarş ḳal'asına** gelince altı ḳonağıdır **ve ḳarş** 23. **ḳal'asından arz-ı rüm ḳal'asına** gelince yedi sekiz ḳonağıdır **ve yine revân ḳal'a-**
110a

1. -sından **tiflîs ḳal'asına** varınca sekiz ḳonağıdır **tiflîs ḳal'asından şamâḳiye** varınca 2. beş on ḳonağıdır **ve yine revân ḳal'asından lürü ḳal'asına** varınca altı 3. ḳonağıdır **ve yine revân ḳal'asından şehir-i genceye** varınca on beş ordu ḳonağı 4. olup ve yine **şehir-i işfahândan** şehir-i **gâzbîne** gelince beş ḳonağıdır **ve gâzbînden** 5. yine **hemedâna** ḳal'asına gelince altı ḳonağıdır **ve ḳal'a-i hemedândan** yine baġdâd-ı behîşt- 6. -âbâda gelince on on beş ḳonağıdır **ve yine hemedân ḳal'asından rûmiyye** 7. gelince on ḳonağıdır **ve rûmiyyeden** yine **tebrîze** gelince beş altı ḳonağıdır 8. ve yine **tebrîzden** ḳal'a-i **ḳahḳahâya** gelince beş ḳonağıdır **ve ḳahḳahâdan** erdebîl 9. ḳal'asına **gelince** dört beş ḳonağıdır **ve erdebîlden** yine moġâna gelince 10. üç dört ḳonağıdır **ve yine erdebîlden** ejderḫân deryâsına **ḳal'a-i** 11. **cedîde** varınca yedi ḳonağıdır **ve yine gence şehrinde geylâna** varınca sekiz ḳonağıdır 12. **ve genceden** yine timûr ḳapuya **ve ejderḫâna** varınca yigirmi yigirmi beş ḳonağıdır ve- 13. -

sā'ir hüdudı bir tarafı memleket-i **hindistān** ve bir tarafı **özbek** ve bir tarafı 14. **moskov** ve bir tarafı **tağıstān lezgī** ve bir tarafı **gürcistān** ve bir tarafı **memālik-i 'osmāniyye** 15. bir ucından bir ucına evveli **gence ve şamākī** nihāyeti **başraya** varınca **toğsan** 16. yüz **konak** olur **şāh-ı 'acem** yedinden gerek **mīr veys** dest-i **ķabz** eyledi- 17. -kden **ğayrı** ve bir tarafı **özbekden** **mā' adā** ve **moskov keferesi** ve **lezgī** ve **gürcī ķavmi** 18. niçe **yirlerin ķabz** idüp bunlardan **ğayrı sultānū'l-a'zam ve'l-ķaķan-** 19. **-ū'l-mu'azzam sultānū'l-ğāzī aķmed ķhān** **ķazretleriniń** **ķaraf-ı şerīflerine** **memālik-i** 20. 'acemistāndan **zamm** ve **ilhāķ** olan **ba'z maķalleler** kim **ķatı vāfir** **yirlerdir** ve bundan 21. **ğayrı şāh ođlu taķmās şāhıń** **hālā sākin** ve **mekş** eyledüđi **memleket** 22. **ķod ķaylı vāsī' vīlāyetdir** buńa göre **ķıyās** eyle **memleket-i irān** ve **ķūrān** ne **meretebe** 23. **vāsī' vīlāyetdir** **şehristānları** ve **ķaşabaları** ve **ķaraları** ol **meretebe ma' mūr**

110b

1. ve **ābādāndır** kim olur **degildir** ve **re'āyāsı** **ķatı** **ķoķ** ve **māl-dārdır ammā** bu **pelīdlerin** 2. bir **aķvāli** **kendi fi'llerine** göre **ğāyet ta' accüb** olunur ve **kendülerine** göre **ķatı ba'īd** 3. **ancaķ ķavlleri** **fi'llerine** uymaz ol **eclen** bu **maķalle** **şerķ** olundu **icmāli** **gerķi** 4. **münāsib** **degil** ise de **ancaķ ba'z ba'z** kimine bir **ķavm-i bī-'aķlıń** 'ameli **ma' lūm** 5. **olmayup** **ehl-i** **ķible** **teķfir** olur **diyü** **ba'z bī-'abeş** **sözler** **söyleyüp** 6. **nā-ķaķķ** **yirde** **günāķķār** olur **bunıń** **iķün** **ben daķı** bu **maķalle** bir **mıķdār taķrīr** eyledim 7. **ve illā birisi budur ki** **nikāķ-ı** **müddet** ile 'aķd-i **nikāķ** **iderler ya'nī** **vaķt-i ma' lūm** ile 8. **güne** **dek** **nikāķ** **idüp** **alur** **ba' deķü** **yigirmi** **gün** **daķı** ol **şehrde** **mekş** **eylemek** 9. **lāzım** **geldi** **dise** **yine** **yigirmi** **günlük** **nikāķ** **ider işde** bu **üslüb** **üzerine** 10. 'amel **ider yā** bu 'amel **eşedd** **degil** **midir** **nedir** **ve birisi** **daķı** **budur** **ki** **ķāşā şümme ķāşā** 11. **kelām-ı** **ķadīme** **kendü** **murādlarına** göre **ma'nā** **virirler** **men fessere'l-ķur'āne bira 'yihī faķad keferē**⁵⁸³ **nice** **kāfir** 12. **olmaz** **diyü** **ķarāflarda** **her** **ne** **ķadar** **ķitābları** **alınup** **gelmiş** **dise** **cümlesinde** **küfrleri** **aşıkār** 13. **olmuş** **idi** **ancaķ** **bir** **şey** **kim** **taķrīr** **eylemiş** **idik** **kendüleriniń** bu **siyāķda** 'amellerine 14. göre **ğāyet** **ba'īd** olan **budur** **ki** **zıķr olunur ki** **vīlāyetlerinde** ve **şehrlerinde** **bārān** 15. **nāzil** **olduğı** **gün** **bir** **ferd-i** **kefere** ve **yahūd** **evinden** **taşra** **şoķaķlarda** **aşlā** **gezemez** 16. **imiş** **kim** **murdār** **dise** **ķomazlar** **ve bir daķı** **aşlā** **şehrlerinde** **etmekçi** **keferesi** **ķoymazlar** ve 17. **kāfiriniń** **yapduğı** **etmegi** **eķl** **eylemezler** **yā** **nice** **ba'īd** **degildir** **bunlara** göre **ve bu mīr maķmūd** 18. **bir** **yarar** ve **nām-dār** **işgüzār** **olup** 'aķlı **ķoķ** **olduğından** bu **memleketlere** **mālik** 19. **oldı** **ķıyās** **eyleme** **hemān** ol **ķavm-i** **beldelerin** **şu** **mel'anetdir** **dir** **ki** **ķudā-yı zū'l-celāl** **ķazretleri** 20. **emr** ile ve **bunların** **kendü** 'amellerine göre **kendülerine** **lāyık** olanı **iķsān** eyledi ve **aralarına** 21. **nifāķ** **düşüp** **āķir-i**

⁵⁸³ Kuran'ı kendi düşüncesine göre tefsir eden kafir olur.

encām mîr maḥmūd tarafına âdemler gönderüp kendü re'yleri ile getürüp 22. elleri ile teslîm eylediler aşlı budur yoḥsa neden ḥâṭıra gelür 23. kim kendü de ol mertebede kuvvet ve isti'c dâd olup da cebren

111a

1. ḳahren mâlik ola **bu münâsebetle** bu laṭife-i sâbıḳda olmuş imiş bu maḥallde ḳayd 2. olundu **naḳl iderler ki** sâbıḳda bir ṭarîḳ ile 'âḳıl ve her 'ilmde mâhir perî pâdişâh 3. var imiş ve ḡâyet 'ilm-i remlde üstâd imiş bir gün ḥalvetinde yalnız 4. oturur iken ḥâṭırına ḥuṭûr idüp bir reml eyledi gördü kim 'ilm-i nücûm 5. iḳtizâsına göre bir ḳaç ismler yoḳladı **ammâ maḥmūd** isminde olan âdemlerde 6. üç dürlü ḥâlet **birisi** âteşî ṭabî'at olur **ve birisi** havâsı ḡâlib⁵⁸⁴ olup 7. ṭabî'atı sevdavî olur **ve birisi daḥı** 'âḳlı gözinde olur diyü remlde 8. gelmiş pâdişâha ta'accüb gelür tefekkür idüp durur iken vezîr bir ḥuşûş için 9. bedîhî yanına girdi gördü kim pâdişâh efkâr deryâsında ḡavvâş 10. olmuş bir zamân vezîr pâdişâhı temâşâ eyledi ba' dehû pâdişâh vezîre 11. didi kim lâle bir şeyi ḥayrân oldum bu gün burada maḥfî oturur idim 12. bir eyvence lâzım olduğundan ḥâṭırına geldi bir ḳaç ism yoḳla da ism-i 13. maḥmûdı daḥı yoḳladım 'ilm-i nücûmda geldi kim bu ismde olan üç nev' 14. üzerinedir âteşî olur sevdavî olur 'âḳlı gözinde olur ben de 15. şimdi bu fikr iderdim sen de geldiñ didi ba' dehû bu müzâkere üzerine 16. bir ḳaç eyyâm mürûr eyledi bir gün yine pâdişâh vezîr ile bir ḳaşr-ı 'âlîde şoḥbet 17. ider iken ḳarşudan şahrâdan bir âdem zuhûr eyledi ancak ḳatı perîşân 18. pejmürde gelür iki yanına şalunı şalunı apul apul gelür ol sâ'at 19. vezîrine pâdişâh didi kim şu ḳarşudan gelen âdem ne aşl âdemdir didikde ve- 20. -zîr cevâb eyledi kim bilmem pâdişâhım zârîf pâdişâh idi didi kim bu gelen âdem yâ maḥmūd 21. ve yâḥûd delidir dimişler ol âdem daḥı gelüp çıḳdı bir âdem varup alup geldi 22. vezîr su'al eyledi ne aşl âdemiñ ve ismiñ nedir didikde ismim maḥmûddır mülâyim dimiş 23. ve barmaḡında bir ḡâyet ... kebîr yüzüḡi daḥı var pâdişâhdır **ol maḥall ḥande idüp**

111b

1. ve biribiriñe didi kim işte saña şâhid dimişler ve barmaḡında olan yüzüḡi üzerinde bu ebyâ- 2. -tlar taḥrîr olunmuş idi **beyt**

dum 'alâ ekli'l-başal

*lâ-mevte illâ bi'l-ecel*⁵⁸⁵

lâ 3. telüminî bi'l-hevâ

*rubbemâ zarratî'l-cemel*⁵⁸⁶

⁵⁸⁴ Metinde "ḡâlib" biçimindedir.

⁵⁸⁵ Soḡan yemeye devam et, ölüm ancak ecelle gelir.

en-nāsü fi gafalātihim

ve dubbun yerkušu ‘ale'l-cümeyl⁵⁸⁷

4. didi kim gördün mi hālā saña dimedim ki ‘ilm-i nücūmda ism-i maḥmūd olan aḥvālī nice 5. imiş barmağında olan yüzügi gör ebyātlarına nazar eyle hiç bu mişli ādem dīvāne 6. degil mi ne dirsiz didikde vezīr pādīşāha du‘ā idüp taḥsīn āferīn eyledi vāfir 7. ḥandeler eylediler bundan murād budur ki mīr maḥmūd hemān buña kıyās ile zīrā meşhūr 8. meşeldir davılıñ şadāsı uzaqdan eyü gelür ve kırlanğıç bir derdimend kuşdır 9. aşlā ziyān eylemez dirler ammā hiç bilmez ki cedīd zīrā‘at idenler ol kuşdan 10. nice dürlü zahmeti vardır imdi bu taraflara gel de gör mīr maḥmūd ne güne şahşdır 11. ma‘lūm olur hemān bu taraflarda bir kaç eyyām mekş idersiz ve ba‘dehū bir daḥı 12. lisāna alup işde şöyle imiş böyle imiş ser-mū şer‘-i şerīfden ol 13. ādemiñ aşlā taşra işi yoqdır cümle kitābıyla ve ‘ulemā ile sūnnī sūnnevī 14. bir müslimān ādemdir diyü meşhūr olmuş idi ancak öyle degil hemān şol kadar 15. var ki kızılbaş-ı bed-ma‘āşdan bir miqdār eyü zīrā bunlarda ol nā-sezā söz- 16. -ler yoqdır ve ezān-ı şerīf okınur ve cāmī‘lerde cemā‘at ile namāz kılınur ve kūrān-ı 17. kerīm okınur aḥvālī gayrı olduğunıñ vechi budur ki kürdistānda olan 18. ādemler gerçi şimdi ‘acem seferi taqrīb ile bir miqdār yola gelür gibi görünür 19. ammā yine bir maḥallende kürdliği elden kıomazlar bunlar dise ḥod küçüçükden eben 20. ‘an-cedd ülfetleri kızılbaş ile nice pāk olmaḥ mümkün olur elbette kendülerinde bir 21. ḥālet kalur **meşeldir** bu faḳīriñ yüz otuz iki senesinde ba‘z 22. umūr-ı mühimme ile serḥadd-i islām olan ḥotūna varmış idim ol maḥallden 23. bir iki sene maḥdemle ülkesi içinde eben ‘an-cedd küffār-ı zalāletde kalmış ve kefere-i

112a

1. fecere ile hem-ṭabī‘at olmuş bir kavm bunlar ki libka diyeler leh içinde yigirmi otuz biñ miqdār 2. kalmış ve meskenleri var küffār-ı dūzah⁵⁸⁸ karar ile ma‘an süferā-yı şerrler imiş ve dā‘im ehl-i islām 3. üzerine gelüp küffār-ı dūzah karāra imdād iderler ve küffār uğruna cān ve başıñ fedā 4. iderler ve küffār-ı dūzah karar sene-be-sene ādem başına birer altūn virirler imiş üzerlerine 5. farz-ı ‘ayn olan **şavm şalāt ve zekāt ve kelime-i şehādet** bu dört farz tamām 6. edā iderler **ḥaccdan gayrı** ve receb-i şerīf ve şa‘bānū'l-mübārek tamām şā‘im olurlar imiş 7. **ve işā‘eyn ve ḥams** günleri daḥı ve sene-i **şevvālū'l-mükerrem** ve ‘aşer **zi'l-ḥicce-i şerīf** ve mäh-ı 8. **muharremü'l-ḥarāmıñ** üçünü şā‘im olurlar **ve sūnnetleri tamām kılarlar ve nevāfil kılarlar** islām- 9. -larında bu mertebe ihtimām iderler iken merḥūm şehīd

⁵⁸⁶ Beni arzumdan dolayı kınama, aşırı arzunun deveye dahi zararı olur.

⁵⁸⁷ İnsanlar gaflette iken küçük devenin üstünde ayı oynar.

⁵⁸⁸ Metinde “dūzah” biçimindedir.

şadr-ı a'zam 'alî paşa hazretleri 'aşrında 10. vezîr-i ekrem müşîr-i muhterem merhûm 'abdî paşa hazretleri **biñ yüz yigirmi altı senesiniñ** 11. **evâyilinde** hotûn kal'asını mücedded ebnâsına vesâ'ir umûr seferber için ... o- 12. -lınan vezîrle vesâ'ir ve 'asker-i islâm üzerine serdâr vezîr-i ekrem 'abdî paşa ile ma'an 13. varup sene-i mezbûr içinde kal'aya mübâşeret olunup bir miqdâr binâ olunup ba'dehû 14. yanında mevcûd olan 'asker izin olup 'abdî paşa muhâfîz kalmış idi 15. devrisi sene 1127 leh içinde yedi sekiz biñ yarar libka ehl 'ıyâl ile gelüp 'abdî 16. paşa hazretleri bellü başlarına başlu olmak üzere elli bayrak güşade eylemişler 17. ve neferleri yine kendü kavm kabîlede idi ve her beş ve yedi **ve toktuz ve üç ve dört** 18. bayrak ağası neferât ile ma'an sâbıkda vîrân ve harâb olmuş karalara 19. iskân idüp her birisi birer ma'mûr kariyye olup hâlâ ma'mûr ve 'ubûr 20. iden müsâfirân konup râhat iderler ve bunı tafşilden murâd olan 21. ancak ahvâllerini beyândır bunlara iki gice tañrı müsâfiri olan ikrâmlarında ve 22. şalâtlarında aşlâ ve kat'a kuşûr görmedim **ammâ** gice ile bir kaç beg-zâdeleriyle 23. şöhet iderken birisi didi kim bizim lehde gâyet râhatımız var idi hamâkat

112b

1. idüp bunca seneden berü vañanımız fedâ idüp ehl-i islâm içine geldik 2. bizler kendimize yaman eyledik didiler bizlerde gördüñ kim bunların kalbinde kefereye 3. meyl-i muhâbbetleri ziyâde gerçi şüretde müslimân görünürler ancak sîretde degil 4. imişler ve âyîn erkânları ehl yirde degiller işde bunlara şöñra taraf-ı haqqdan bir vebâ'-i 5. 'azîm musallaat olup beş on biñ er ve 'avret ve uşakdan helâk 6. olup ve bâkî kalandan nışfi miqdârı lehe karar idüp işde bunlarıñ 7. islâmda şâhib kadem olacaqları yokdır **küllî şey'in yerci'u ilâ aşlihi**⁵⁸⁹ elbetde 8. aşlına rücû' eylemek muqarrerdir bu aşl âdemlere i'timâd olmaz mîr mañmûd didikleri âdem 9. dañı bunlara kıyâs eylesesiz ve islâm **beyt**

hayâ sebebine vâkıf-ı esrâr olursun ey 10. **şehâ**

deli midir velî midir kim ayân olur saña

faşl mîr veysiñ 11. ahvâli naql-i siyâk budur ki mîr-i merkûm tavâyif-i ağvân beynlerinde mu'teber âdem 12. ittifâk olup cümle ağvâniyânıñ mîr-i merkûma kemâl-i inkiyâd ve teveccühleri oldu- 13. -ğından kendüye bir miqdâr gurûr 'arîz olmuş idi hindistân âhâlisi 14. ile 'azîm dostluk peydâ eyleyüp kendü mâl ile bir kaç kâfile⁵⁹⁰ kârbân hindistân 15. bâzergânlarıyla ma'an ticâret ile gelüp gider idi vâlî-yi kandañâr yorgî hân 16. bu ahvâle vâkıf olduğda mîr-i merkûmıñ buna hareketini hañm itmeyüp tañkîr tedbîrine 17. belki

⁵⁸⁹ Her şey, aslına çeker.

⁵⁹⁰ Metinde "kâfile" biçimindedir.

emvāl-i keşiresine ʔamaʕ idüp zevālî kaydına düşdi ve daʕvet idüp 18. ikrām ve nevāziş hāṭır merāsimine kemāyenbağî riʕāyet idüp inandurdı 19. ve bir umūr-ı mühimme irād idüp ʕāqıl ve müdebbir olduğundan huşul⁵⁹¹ ve temşiyeti 20. için işfahāna irsāl itmek murādıdır diyüp bed kelām eyleyüp 21. eger bu huşuş huşüle gelür dise saña nice nice keremler iderim diyü vaʕdeler eyledi 22. mîr-i merķum hānîñ sözüne rāzî olup işfahāna rū-be-rāh oldı ʔandahār- 23. -dan ʕazm-ı işfahān olduğdan soñra vālî-yi mesfūr ...m hān-ı pelîd maḥfi mektüb

113a

1. yazup şāha hilāfin ʕarz eylemiş hāmîl-i mekātîb⁵⁹² mîr veys bu diyariñ 2. zî-ķudretlerindir mücerred bu diyardan vücudı bāʕ iş fitnedir ʕişyān ve tuğyān 3. dimāğında muzmerdir vuşulında aḥz ve ʔalʕa-bend idesiz bir daḥı bu diyara gelmeye ve gelmesine 4. daḥı cevāz virmeyesiz o bu ihtimāmlı teʕkîd ile taḥrîr ve der-ʕaḥab çapar ile aḥir yoldan 5. şāh cānibine irsālde şitāb eyledi mîr-i merķum işfahāna dāḥil olduğı sâʕat 6. göz ḥabsine koydular evvel daḥı tenebbüh uğradığıñ bildi ğamnāk oldı niçe eyyām bu siyāk 7. üzere fikrde ʔaldı ʕāqıbet şāh cemcāh devleti muḥtell ve müşevveş olup iki fırķa 8. oldı biribirleriniñ dāʕimā ʕaleyhinde olduklarına vāķıf olıcaķ bir miķdār tesellî buldı 9. ve kendüsini bir selāmet ile necāt olmasına bir ʔarîķ fikrine düşdi hele bir ʔarîķ ile i- 10. iʕtimādü'd-devle ve dîvān begi vesāʕir devlet ricālî ile görüşmege ve üzerinde bekçi olan 11. yaşaķcılara muʕayyenile şehriñ mesîre yirlerini gezüp seyr ve temāşāya izin aldı ve derḥāl 12. iʕtimādü'd-devleye varup ḥāk-i pāyına yüz sürdi k... keşmirî şāllardan ve zî-ķıymet 13. hind tefāriķlerinden⁵⁹³ hediye-i behiyyeler ihzār ve ihdā eyledi ve iʕtimādü'd-devleniñ ʔarafgîr- 14. -leri ile daḥı nice nice görüşüp her birine ʕalā ʔadr-i ḥaddihim⁵⁹⁴ hedāyā ʕarz eyledi irte- 15. -si gün şāhiñ dîvān begine vardı aña daḥı dürlü dürlü hediye ʕarz 16. idüp ve aniñ ʔaraf-gîrleriyle daḥı keḥalik görüşüp hedāyā virdi bir ʔaç 17. gün mürürından ʔandahār vālîsi yorgî hānîñ ʔarındaşı olup şāhiñ 18. dîvān begi olanıñ ʕazîm cemʕiyyeti olduğın ḥaber alup ʕalā-ʔarîķi'l-ziyāde 19. ḥuzūrına vardı ikrām idüp yanında alıķodı olıcaķ meclis 20. aḥir ʔarındaşı yorgî hānîñ vazʕ ve ḥareketin suʕāl eyledi mîr-i merķum daḥı 21. ḥalîmāne edā ile bāb-ı müdāhaneyi fetḥ idüp müdārā ʔarîķiyle yorgî hānîñ 22. medḥ şenāsında bî-ḥadd mübālağa eyledi yorgî hān ʕāqıl ve müdebbir şāḥib-i reʕy 23. ve ğāyet ile reʕāyā-perver ve cesūr ve dilāverdir şāh cemcāhiñ şādîķ

⁵⁹¹ Metinde “huşul” biçimindedir.

⁵⁹² Metinde “mekātîb” biçimindedir.

⁵⁹³ Metinde “tefāriķlerinden” biçimindedir.

⁵⁹⁴ Onların konumlarına göre.

113b

1. bendesi aşı-ı vâşıl bir merd-i kāmildir ve bu eşnâda kâdahâra vâli naşb olduğu 2. maḥz işâbet olmuş da aşı-ı bir dürlü şübheñiz olmasun ve bir kaç eyyâm sa‘y 3. himmeti ile ol diyâr-ı fevka'l-me‘mül ma‘mür âbâdân olmak emr-i muḥarrerdir didikde dīvân 4. begi şabra taḥammül idemeyüp *ḥâzır-ı bi'l-meclis*⁵⁹⁵ olanlara ḥiṭâb yollu kelâma âğâz idüp 5. didi ki *vallahi'l-âzîm*⁵⁹⁶ benim qarındaşım çatı aḥmak olmuşdır bu gûne medḥ şenâsında 6. olup hezâr ve şad hezâr tümen dînârîñ şarfıyla taḥşili mümkün olmayan şâdıḳ 7. dostı idrâk idemeyüp ḥilâfeti ‘arz-ı i‘lâm eylemek ne ḥamâkatdir didi 8. ve irtesi gün qarındaşına bir mektûb yazup vâkı‘ ḥâli bildürdi dimiş kim 9. şâhîñ serâyını seniñ medḥ ve şenâñile memlû kılip ğayretiñ ile ḥâk-i pâyı 10. olan bir muḥıbb-i şadıḳını niçün şâha ḥilâf-ı inhâ ‘arz eylediñ diyü vâfir ta‘rîz⁵⁹⁷ 11. ve serzenişler eyledi mîr-i merḳûm bir iki gün ḥulûlunda i‘timâdü'd-devle taraf-ğirleriyle meclis 12. ara olduklarından ḥaber alup ‘alâ-sebîli‘z-ziyâde⁵⁹⁸ ol araya ‘âzîm oldu 13. ibtihâl ve tevâzu‘ birle cümleñiñ dest ve dâmenin bûs idüp ve tezellül izḥâr 14. idüp qarşularında kâ‘im oldu bir miḳdâr ârâmdan soñra i‘timâdü'd-devle kelâma âğâz 15. idüp didi ki geçen günlerde tarafımıza geldiñizde meşğale-i keşîremizden nâşî kâdahâr vâlisi 16. yorgî ḥânîñ keyfin aḥvâlin su‘âl eylemegi ferâmüş itdik vâkıf olduĝın mertebe 17. ol tarafların aḥvâlini bir ifâde ile didikde çün mîr-i merḳûm ricâl-i ‘acemiñ şikâḳ üzere 18. olduĝın taḥḳîḳ eylemiş idi cümlesi iki fırka mütezâdde olup dâ‘imâ biri 19. birileriniñ ‘aleyhine nifâḳ ve ğaraż ve buĝz ve ‘adâvet üzere olduklarını bi'l-müşâhede 20. ve bi'l-mu‘âyene görüp aḥvâl-i nâ-hemvârlarına geregi gibi ‘ilm-i itlâ‘ ḥâşıl eylemiş idi 21. üslûb-ı ḥakîmâne üzere ḥareket ve cevâba cesâretde li-maşlahatin bir miḳdâr tereddüd 22. üzere oldu i‘timâdü'd-devle ibrâm idicek şikâḳlarına muvâfiḳ ihzâr 23. kıldığı cevâb mezemmetde kuşur ḳomayup yorgî ḥânîñ sū‘-i ḥâlin tamâm

114a

1. şerḥ-i beyâna fırsat-yâb oldu sözleri mesmû‘ idüĝin fehm ve idrâk 2. idicek ḥaşmından âḥz ve intikâmında sa‘y ve gûşiş eyledi encâmında yorgî 3. ḥân bir kaç sene bundan böyle kâdahâr vâlisi olursa ol diyarda fesâd-ı 4. ‘âzîm zuhûr idecegi emr-i muḥaḳḳaḳdır kendüsi leyl-i nehâr mest-i müdâm ‘askeriniñ 5. zabt ve rabtı elinde olmayup herkes hevâsına tâbi‘ re‘âyâ ve berâyâniñ ‘ırzına 6. ve mâlına ve ehl-i ‘iyâline dest-i dirâzlıḳları ḥaddinden mütecâviz evlâdlarıñ 7. gâḥ ğaḳab ve gâḥ seriḳa bölük bölük gürcistâna götürüp ‘âdetleri 8.

⁵⁹⁵ Mecliste hazır olan adam.

⁵⁹⁶ Yüce Allah’a yemin ile.

⁵⁹⁷ Metinde “ta‘rîz” biçimindedir.

⁵⁹⁸ Ziyade yoluyla.

üzere fūrūht iderler kendüsi daḥı ‘askerin ve ḥazāne cem‘i sevdāsıyla 9. ‘askere yüz virüp ḡalībā gürcistānda icrā idemedügi ‘iṣyān 10. ve ṭūḡyān ve fesādıñı bu eṣnāda fırsat bulup fi‘le getürmek ṭab‘ında- 11. -dır bunca ‘asker-i keṣire ve ḥazāne-i vāfire cem‘ine sa‘y ve ḡūṣiṣ ‘an-ḡarīb hind 12. pādiṣāhıyla ittifaḡ ve ittihad ‘azīmetine ve yāḡūd ḡayrı bir fesād-ı ‘azīm cesārete 13. delīl vāziḡdır ṣāh-dārū⁵⁹⁹ aḡṣāmınıñ umūr-dīde kār-āzmüde ayaḡın cedd-i 14. mücerrebü'l-eṭvār ḡān-zāde ḡānları hem-dīn ve hem-mezheb mu‘temedleri var 15. iken bir kāfir ve cāhil ve nādān bī-īmān vālī naṣb olunup ehl-i islāma 16. taslīt ve ol sedd-i sedīd-i serḡadd ṣāhı emrini böyle bir maḡbūs-ı nā-celīse tevfiż 17. maḡz sū‘-i tedbīr ve ṭavr ve ṭarz ‘aḡldan dūr ve ba‘īd bir emr-i nedāmet encām idügi 18. *azḡār mine‘ş-ṣems*⁶⁰⁰ didikde çün dīvān begi fırḡası i‘timādü'd-devle fırḡasınıñ 19. ḡilāfında idi mīr-i merḡümüñ bu ḡüne baṣt-ı kelāmından i‘timādü'd-devle ve ṭarafḡir- 20. -leri fevḡa'l-ḡāye memnūn ve maḡzūz olıcaḡ fırḡa-i muḡālife vāḡif-ı aḡvāl olduḡı 21. taḡdīrde mīr-i merḡümü mażarratından ṣiyānet mülāḡazasıyla i‘timādü'd-devle pend ve 22. naṣiḡat yollu kelāmıyla ‘arz-ı ḡāl tesvīd idüp ḡacca gitmege ṣāhdan izīn ṭaleb 23. ile diyü mīr üveyse ḡiṭāba ve selāmet ṭarīḡine teṣebbüṣe remz ve imā eyledi

114b

1. mīr üveys bu ḡüne üslūb-ı ḡakīmāne üzere ḡareket ve ṣıḡḡayn-ı ferīḡaynı dil- 2. -ḡvāhlarına muvāfiḡ müdarā yollu yine sa‘y ve sülūkıla ṭarafına meyl itdirdüp iki 3. fırḡa erbābı daḡı mīr-i merḡümüñ ṣalāḡ ḡāline ve zühd taḡvāsına ve ṣāh-dārū⁶⁰¹ 4. aḡṣamınıñ ḡālīṣ ve muḡliṣ bendesi olduḡına ḡuzūr-ı ṣāḡīde ṣeḡadet 5. ve ḡaḡḡında ṣefā‘at ve yorgī ḡān mīr-i merḡümüñ ḡaḡḡında yazduḡı aḡvālī mücerred-i 6. nefṣāniyyet ve aḡrāz-ı fāsīde ve efkār-ı bāṭıladan nāṣīdir diyü tafṣīl ve beyān 7. eylediklerinde ṣāh cemcāh i‘timādü'd-devle de mīr-i merḡümüñ bi'l-cümle cerāyimden geḡüp 8. ḡaḡḡında ‘afv-ı tām ile mu‘āmele ve ma‘rūflarıñ ta‘riflerine muṭābıḡ bendegān 9. ḡayr-endiṣāneden ‘add ve ṣümār eyledi bu ḡaber-i meserret me‘ālden mīr üveys ḡabīr ve āḡāḡ 10. olıcaḡ ḡāḡ ṣād ve mesrūr ve ḡāḡ ferīḡiniñ ṣiḡāḡı ve nifaḡından bir eṣer-i muḡiṣ 11. zuhūr ider iḡtimālīyle ḡam ve endühdan ḡālī olmadı bundan ṣoñra mīr-i merḡüm dūr- 12. -bīn ve ‘āḡıbet-endiṣ olduḡına binā‘en timūr ṭavında döḡülmek gerek meḡḡümü 13. üzere bir ḡaç ḡün mūrūrında mufaṣṣal ‘arz-ı ḡāl yazup ḡacc-ı ṣerīfe izīn ṭaleb 14. eyledi meḡḡümında bu ḡullarınıñ maḡṣūdı bi'l-cümle ḡavā‘il dūnyāyı terk 15. ile min-ba‘d baḡıyye-i ‘ömr-i ‘azīz-i maḡdūrım mertebesi ṣalāḡ taḡviye sa‘y ve leyl nehār 16. devām-ı devlet-i ṣāḡiyye ḡayr du‘āda bir ḡaç sene ol

⁵⁹⁹ Metinde “ṣāh-dār” biçimindedir.

⁶⁰⁰ Güneṣten daha parlak, daha temiz.

⁶⁰¹ Metinde “ṣāh-dār” biçimindedir.

maḳām-ı ‘aliyyede meḳṣ ve iḳāmet 17. ve ḳāzī'l-ḥācāt dergāh-ı zū'l-celāl teveccüh birle ‘übüdiyyetinde ‘ācizāne ṭaraf-ı 18. maḳdüre maḳşür olup ba‘dehū zamān yine ‘avdet ve şāh cemcāh mürüvvetlü 19. efendimiñ ‘ināyet-i mā-lā-ğāyeleri bu ‘abd-i ḥaḳīrleri ḥaḳḳında mebzül buyurılır 20. dise ‘ömrüm āḥir olunca ḥıṭṭa-i işfahānda muḳīm ehl ‘iyālimiz bendelerini daḫı bu 21. diyar-ı celīleye getürüp izīn ve ruḥşat-ı şāhāneleri der-kār buyurılır dise 22. ḳabīlemi daḫı şehri işfahān ḳurbında fermān buyurulduḡı maḫalle iskān eylemek 23. maṭlūbı mıdır diyüp mefhūm ‘arz-ı ḥāl şāh cemcāhıñ ma‘lūmı olıcaḳ mīr-i merḳūmıñ 115a

1. ḥacc-ı şerīfe ‘azīmetine izīn ruḥşat-ı erzānī ve bir ferd mānī‘ ve mezāḥim olmaya diyü muḫkem 2. tenebbüh eyledi **ammā** mīr-i merḳūm daḫı tedārikin görüp bi'l-cümle ḥadem ve ḥışımıyla der- 3. -ḥāl işfahāndan çıkup ḥacc-ı şerīfe ‘āzīm oldı mekke-i mükerremeye varup ‘ulemā 4. ve şuleḫā ve eşraf-ı nās ile görüşüp anlara daḫı ‘*alā ḥaddihim*⁶⁰² ‘acem diyarı tefārikleri- 5. -nden⁶⁰³ hedāyā bezl eyledi edā-yı farīza-i ḥaccdan şoñra anda daḫı ‘ulemā ve şuleḫā ile görü- 6. -şüp hediyyeler virüp āşinālik peydā eyledi ba‘de'l-eyyām yine mekke-i mükerremeye 7. gidüp anda bir müddet muḳīm ve mücāvīr⁶⁰⁴ oldı ‘ulemā meclisine müdāvet⁶⁰⁵ 8. idüp fazl-ı kemāl izḫār eyledi ‘ilm-i mübāḫaşeleri olan maḫallelere mülāzemet⁶⁰⁶ 9. idüp mekke-i mükerreme fazılāsı kendüye meyl-i muḫabbet eyledi **ba‘dehū** zamān mīr 10. mīr veys ‘ulemā-yı ḥicāz fuḫalā-yı müdeḳḳiḳin ile kendüsine maḫşūş olup derü- 11. -nında mektūm ve müzmer olan aḫvāli keşf idüp i‘timād ve iṭminān taḫşil 12. eylediği kimesnelere ile ḥafıyye-i müzākere ve mükālemeye mübāşeret eyleyüp ve anlardan 13. nice nice umūrında istiftā murād idüp kendü maṭlūbını bu siyāḳda tesvīd idüp 14. ‘arz eyledi biz memleket-i irānıñ nihāyet şarḳisinde memālik-i hind ittişālinde ehl-i 15. islāmın sūnnī sūnnevī bir ālāy ‘aşā’ir ve ḳabā’il münḳasım⁶⁰⁷ ḥalḳız bir nice müddet 16. revāfızdan ‘acem şāhları üzerlerimize ḡalebe idüp zīr-i dest ḳahr ve taḫt-ı 17. tasalluṭlarında ‘āciz ve dermānde maḫḳūmları olmışızdır ḥālā taḫt-ı ra‘iyyetlerinde old- 18. -uḡımız ṭā’ife-i ‘acem bī-ḥadd bī-ḥisāb ve envā‘ ta‘addīlerinden ḡayrı yüzimize 19. ve gözimize ḳarşu ḫeḫār-yār göziniñ ba‘zılarına şetm ve dūşnāmı āşikār iderler 20. ve ḥālā üzerimize ḫākim ve vālī olmaḳ üzere bir cāhil ve nādān kāfir-i bī-īmānı 21. gürci ḫānını gürci ‘askeri ile muḫāfız nāmıyla ta‘yīn idüp ḫilāf-ı 22. şer‘-i mübīn niḫe niḫe umūr-ı

⁶⁰² Onların konumlarına göre.

⁶⁰³ Metinde “tefāriklerinden” biçimindedir.

⁶⁰⁴ Metinde “mücāvīr” biçimindedir.

⁶⁰⁵ Metinde “müdāvet” biçimindedir.

⁶⁰⁶ Metinde “mülāzemet” biçimindedir.

⁶⁰⁷ Metinde “münḳasım” biçimindedir.

irtikāb kerh ve cebrī ‘ırzımıza ve ehl ve ‘ıyālimize 23. ta‘arruz ve dest dirāzlık ve evlādımızı gāh bī-gāh gāşb ve gāhice serīka

115b

1. idüp gürcistāna gönderüp fūrūht iderler ve ... rafāzī ve gürcī kāfirleri 2. cebren ve kähren ... iderler biz ‘ācizlere gāyret-i dīniyye el virüp bunlara kılıç çeksek şer‘an cā’iz 3. midir diyü esrik temşiyeti harb ve kıtāle mūdā olduğda kätilimiz gāzī maqtūlimiz şehīd olur mı 4. ve ‘avn-ı haqq ile bād-ı zafer ve galebe tarafımıza ...h olduğda revāfiziñ emvāli helāl ve gānīmet 5. olur mı ve anları sebbī ve istirākāğ yāhūd memleketimizi civār ve enşārimızda olup islām üzere 6. olan hind pādīşāhına teslim eylesek şer‘an ruḥşat var mıdır bize beyān 7. buyuruñ diyü ricā eyledikde cevāzına dā’ir mu‘tedd fetvālar virdiñiz ve bi'l-cümle medīne 8. ve mekke fuḫalāsı cevāzına müş‘ir taşdığ ve imzālar itdiler mīr-i merķūm derūnında 9. mektūm ve muzmer niyyet ve ‘azīmet emrini ve tanzīd ve temşiyeti bir vech-i meşrūh-ı esās 10. şer‘-i şerīf üzere mebnī kaldığda müddet-i mücāveret nihāyete irüp cānib-i 11. ısfahāna rū-be-rāh oldu **ammā** mā-teḫaddemden şāh ‘abbās vaḫtine gelince her birisine 12. katı çok ‘acem edā’-ı ḫacc-ı şerīf iderler ve mekke ve medīnede sākīn olanlara katı çok māl 13. ḫalır idi şāh ‘abbās zamānında bu māl diyarımızdan çıkmasañ diyü cehd 14. idüp bu ḫükmi tağyīr sa‘y idüp bālāda taḫrīr olunduğı üzere her memleketde bu 15. māl ḫalsun için ancak imāmlarıñ maḫābiriñ ziyāretiyle iktifā olunmağ tedbīrin 16. eylemiş idi ‘avām-ı nāsdan niceleri bu i‘tikād idüp ol cihetden tā’ife-i 17. ‘acem ḫorāsān ülkesinde meşhed-i imām rızāya ve bağdād-ı **behişt-ābād** ülkesi 18. ol ešnāda ḫabza-i taşarruflarında bulunmağıla civārında vāḫi‘ meşhed-i imām ‘alīye ve 19. meşhed-i imām ḫüseyyine müteveccih oldılar bu ḫadar ile iktifā iderler idi bu farzī 20. bi'l-küllī isḫāḫ mümkün olmayup yine ba‘zıları fırsat ve imkān olduğca 21. edā’-ı ḫacc-ı şerīf iderler idi **ammā** mīr üveys ba‘dehū edā’-ı ḫacc-ı şerīf ısfahāna 22. ‘avdet idüp gelüp anda olan erkān-ı devlet-i şāhāne ile görüşüp 23. her birine ‘anber ve ‘ūd ve ‘ıtr şāhī vesā’ir hedāyālar ile her birisiñ ḫulūbını

116a

1. kendü tarafına şayd cezb iderek eḫibbā-yı keşīre nidā eyledi ve ricāl-i devlet beyinde ḫaylī 2. mu‘teber olup i‘tibār buldı ḫüsn-i ḫālını ve ‘āḫılāne ve edebāne vāz‘ ḫareketini 3. ve şādıḫ olduğını gāyri şāh cemcāh ḫuzūrında herkes medḫ ve şenā iderek 4. mīr-i merķūm gāyri şāhīñ daḫı mihr-i muḫabbeti günden güne teraḫḫī⁶⁰⁸ buldı ve ba‘z 5. ba‘z umūr-ı devletine dā’ir meşveretlerine dāḫil ideler diyü tenebbūh eyledi **ve ammā** 6. bu ešnada

⁶⁰⁸ Metinde “teraḫḫī” biçimindedir.

moskov çarı tarafından bir elçiye hüduda geldigini serhadd vâlileri şâh 7. cemcâh tarafına ‘arz-ı i’lâm eylemiş idiler ve ricâl-i ‘acem bu haberi getüreñ kimesneyi 8. ihzâr idüp evvel gelen elçisi niçe kişidir ve ismi nedir ve ne cinsidir 9. cinsidir ve bu su’âl eyledikde ismi isrâ’îl ve aşlı ermenî mevlûdı kapan nâm 10. maħalldir didikde cinsi ermenî olduğunu güş idicek muħammilü'd-dimâğ oldılar 11. zîrâ aşl kapanlu olup bizim re‘âyâmız iken şimdi moskov çârına bir tarîķ ile intisâb 12. ve elçilik ile şâhımızñ huzûrında rāsîü'l-cebân üzere oturup biz daħı ricâl-i 13. devlet re‘âyâmız ma‘kûlesi ermenî kâfirine iltiyâm ve ikrâm kaydında olmaķ bir vechile 14. ma‘kûl ve münâsib olmayup bunıñ gelmesine ruħşat virilmesün moskov çarı 15. kendü cinsinden bir ğayrı elçi gönderesin diyü müşâverelerine nizâm virdikden soñra 16. **ammâ** ol vaķtde şehr-i işfahânda firence kralı cānibinden balyoz olan müsâ mişel 17. nâm elçiye haber gönderüp su’âl eylediler kim moskov tarafından gelen elçiye kim dirler ve adı 18. nedir ve aşlı ve diyârı kâdadır bize geregi tafşil üzere bir kâ’ime idüp 19. tarafımıza irsâl idesiz dimişler ol daħı cevâbında gelen elçiniñ aşlı er- 20. -menîdir tüccâr ma‘kûlesindedir bir tarîķile firengistâna düşmiş firence ‘askeri 21. içinde bir müddet kâhvecilik idüp **ba‘dehû** cengci yazılup vâfir seferlerde 22. mevcûd olmaģıla kendüsine zâbitlik virilmiş **ba‘dehû** nemçe gidüp lisân 23. bilmek takrîbile lepu pulduş koca kralıñ ba‘zı hizmetinde bulunmuş

116b

1. andan daħı moskova gidüp azâķ kal‘asında kendüye biñ başı zâbitliģi 2. virilmiş bu takrîbile vaţan-ı aşliyyesine ķurbiyyet hâşıl idüp şilâ-yı rahm ârzûsına 3. düşmiş ve nemçe çāsarı tarafından moskov çârına şefâ at itdürdüp 4. iltimâsile elçi ta‘yîn olunmuş bir aşl-zâde kimesne olmayup re‘âyânız ma‘kûle- 5. -si olmaģıla elçilik ‘unvânıyla şâh huzûrına varup oturmaģa şâyân er- 6. erbâb ikrâmdan olmayup süfliyyü'l-cins deniyyü'l-aşl bir ermenîden ol 7. vaķtde nemçe çāsarıyla firence kralınıñ miyânında ‘adâvet-i külliyye olmaģıla bu 8. şüretde cevâb virdi **ve ammâ** kara bâğ ülkesinde mütevaţtın ermeniyân ser 9. tarîķleri halka haber virüp kâmillerinden istiħrâc olunmuş **ammâ** ve kitâblarında 10. yazılmış olmaķ üzere bu senelerde zemîn-i irânda ermenîler cinsinden bir pâdişâh 11. zuhûr ider ve şâh cemcâha ğâlib olup tahtına mâlik olur ve ermāniyân 12. devleti kadîmden olduģı üzere vaz‘ oluna diyü miyân-ı ermenîde ğüftüģü olup 13. niceleri bu i’ tikkâdîñ intizârında olmuş bir ma‘nâ-yı ğarîb olmaģıla şâh devletine 14. daħı ihbâr olmuş idi elçi-i mesfûr moskov cānibinden baħr-ı ğazar ile şirvân ülke- 15. -sinde sâhil-i baħrda vâķi‘ niyâz-âbâd nâm maħalle gelüp andan şehr-i şamâħiye gelince 16. ol etrâfda olan ğüzide ermeniyândan yanına üç yüz ermenî yazılup 17. ‘azîm ğaşmet vaķâr üzere şamâħî

şehrine beş yüz nefer âdem ile dâhil olduğu 18. mütevâtir olmuş ve elçi dağı hîle-kâr ve fend-bâz âdem olmağıla kendü celb-i menfa'ati 19. için tenhâsında bulduğu ermâniyâna baña bizim ruhbânlarımız müjde eylediler 20. 'ilm-i nücûmdan böyle istihrâc eyledik sen ermâniyân pâdişâhları neslinden- 21. -sin diyü katı vâfir râhibler ve 'ilm-i reml-i nücûmda kemâl ile hüner-ver ve mâhir olanları 22. haber virdiler ve miyân güzûde ermeniyânda bu aḥvâle gâyet nemâ bulmuşdı kitâblarımız- 23. -da yazılan zühûra geldi ve bu elçi bizlere pâdişâh olacaḡdır vilâyet

117a

1. da' vâsına gelmişdir gayrı gayret bizimdir diyü re'âyâ berâyâ gayrete düşdiler firânca 2. elçisi çünkim eylediği da'vâ-yı kızbi miyân-ı ermeniyânda gerçek olduğunu 3. zâhir müşâhede ve vâkıf olıcaḡ şâh devletine haber gönderdiği bu huşûşda 4. ermeniyân ruhbânlarının istihrâcı ve kitâblarında yazıldığı taḡdîrde 5. isrâ'il lafzınıñ hurûcî kalb mekân olunsa elserâvî olup 6. lisân-ı süryânide şâh demek olur bu güne efkâr-ı fâside 'abes idüğine 7. sâde-dil olan 'avâm i'timâd geldiği âşikârdır ve bu ḡarâm-zâde⁶⁰⁹ hîle-kâr bu güne 8. taşannu' ile da'vâsına taḡviyet kaydında olursa bundan bir fesâd-ı 'azîm 9. zühûrına gâlib ihtimâldir hemân bu aḡvâli bir sâ'at muḡaddem def'-i tedâriki 10. ehemm ve elzemdir didiler ve vâkı' ḡâl şâh cemcâha 'arz olıcaḡ fikr-i endîşede ḡaldı 11. ol sâ'at i'timâdü'd-devleyi çağırıp elçi-i mesfûriñ gelmesi münâsib 12. ve yâḡûd 'avdet itdirilmesi münâsib erbâb müşâvere ile meşveret idüp 13. bir ân evvel bunıñ kaydın göresiz diyü tenebbüh eyledi erkân-ı devleti bir bir 14. cem' idüp ḡaylî muḡâvere eylediler gördiler kim bu müşkil bendiñ ḡalli düşvâr- 15. -ü'l-huşûl olmağıla mîr üveysi da'vet ve dâḡil-i meclis eylediler çün bâb muḡâvere fetḡ 16. olup mükâleme güşâde oldu herkes 'aklı irdüğü mertebe söz söylemege izin 17. olunup kimi elçi gelmesin ve kimi girü gitmesin münâsib görüp ancaḡ bu sözler 18. nâ-ma'kul olmağıla biriniñ dağı cevâb-ḡiz kabûle ḡarîn olmayup vâfir ḡil [ü] ḡâl oldu 19. âḡir-kâr mîr üveyse ḡitâb olunup siz dağı şâh cemcâhiñ şadâḡat-perver ve bendesi 20. ve umûr-dîde kâr-âzmûde ve fazl kemâl ile ârâste ḡayr-endîş oldıḡıñız bir kimesneniñ 21. reyb ve gümân ḡalmayup size lâyıḡ olanı bu umûr-ı mu'azzamda ḡulûş ve istiḡâmet-i 22. taḡ'ıñız muḡtezâsınca şavâb-dîdeñiz olan cihetini 'ayân ve beyân buyurasız 23. didiklerinde el-ḡâcî mîr üveys *heẓmen li-nefsihî*⁶¹⁰ i'tizâz ve ihtikâr tarikleri merâsimini

117b

⁶⁰⁹ Metinde "ḡaram-zâde" biçimindedir.

⁶¹⁰ Nefsini kırmak için.

1. tamāmen edā ve tekmīl ve gūstāhāne vaż' ve harekette gāyet teḥāṣī ve ictināb olduğı 2. şüret ve siyāk-ı izhārından sonra yine cümleñiñ ibrām ve ilḥāhı müştedd olıcağ 3. münāzī' febihā māddeye dā'ir bu güne taqrīre mübāşir oldu bu ḥaķır dāđı devletleriñ 4. re'y-i nāçiz ve 'aql kim endişine göre elçi bu cānibe gelmesi müvecceh görünür bu araya 5. geldikde dest-i kābzā girüp her nice murād olunur dise imkān bulunur ve bir de buñā 6. bir fitne iķāzına fursāt bulmaz ve mübāşeret sevdāsında olduğı fehm olunsa 7. 'ilācı āsāndır yā vaż'-ı zindān idersiz ve yāḥūd mesmūmen helāki ... şürü' 8. olunur **fe-emmā** izin virilmeyüp ışfahāna gelmediği tağdırce moskov çārına girü 'avdet 9. itdirilmesi iķtizā eylediği şüretde moskov çarı elçisi kabül olunmayup 10. girü gönderildüğine kendüye 'ār gelüp gücense gerekdir bu nār-ı 'ār ile gāyrete düşüp 11. bir 'azīm gāvğāya bā' iş bādī bir ma' nā olsa gerekdir bā-ḥuşuş ki yorgī 12. ḥāñiñ bundan esbaķ ḥıyānet ile firār iden sānez ramī ḥān nām qarındaşı 13. moskovda iken bu fırsat dağı eline girüp moskov kralını iğvā ve terğīb ve 14. 'aleyhiñize taḥrīkde daķıķa fevt itmeyüp vesā'iñle devletiñizden aḥz-ı intiķām 15. sevdāsında olsa gerekdir meşhūr ma'lūmiñızdır ki sābıķda moskovlu tarafından 16. gelmiş olmak üzere şirvānda bir şaķī şāḥib fesād zuḥūr eyledikde def' ve ref' 17. gā'ilesi devletiñizi it' āb idüp ne mertebede ḥazīne-i keşireñiz ve 'asker-i vāfire- 18. -ñiz itlāfına bā' iş olmuşdır ve şimdi dise moskov çarı gāyret-i cāhidesi⁶¹¹ muķteżā- 19. -sınca bi-nefsihi hareket ve üzeriñize gelmege müsāra' at iderse def' i girü döndür- 20. -mek müşkil bir dāhiye-i vāhiye olur gālibi ihtimāl dağı budur ki elçi-i mesfūrı 21. girü döndürmek murād idiñüz müşāvere ile 'āmil olmayup derūnında muzmer 22. ķala zīrā fi'l-cümle memleketiñiz re' āyāsı ermeniñler ve mütemevvil keferelerdir şāyed bu ḥaber zuḥū- 23. -rında şirvān ülkesinde bu fitneyi fi'le getürmege mutaşaddī ola ve ednā bahāne

118a

1. ile mesfūra tābi' iyyet⁶¹² idüp ḥazīne dağı virdiler netice-i kār el-'ıyāzü billah te' ālā 2. sonra 'azīm kıtāl ve cidāl-i müşeddede⁶¹³ mü'eddī olur gürcistān ḥālķı hem āyın ve hem 3. mezheb-i ermeniyān olmaları ile muvāfaķat idüp anlar dağı b...n moskov çārını 4. taḥrīk ve taraflarına cezb idüp el-küfr-i millete vāḥide mefhūm-ı şerīf üzere nice yüz 5. biñ 'ind ve mürdede mürekkeb gürüh-ı bāḥıla olacağlarını fikr ve mülāḥaza buyuruñ 6. bāḥuşuş ķandahār vālisi yorgī ḥān dağı muḥābere tarīķini elden ķomayup 7. ol dağı sābıķda icrāya ķādir olmaduğı gāraż-ı fāsidi icrā eyleye ve fırsat- 8. -yāb taḥşil eylediği ḥazāyin-i keşireyi bezl ve şarf eyleyüp ķandahār etrāfında 9. vāķi' milel-i muḥtelifeden cem' ine

⁶¹¹ Metinde "cāhidesi" biçimindedir.

⁶¹² Metinde "tabi' iyyet" biçimindedir.

⁶¹³ Metinde "müşedde" biçimindedir.

ķadır olduđı ‘ asker-i vāfire ile hareket ve hindistān 10. pādişāhına dađı memleket virmek va‘diyle tahrik niçe umūrına metānet vire 11. ihtimāldir ki tavā’if-i ađvānı dađı bir takribile tarafına cezb idüp kendüsine ‘ asker 12. idine zīrā ben ķuluñuz tavā’if-i mezbūreniñ kelim-dārı iken şađır ve kebiri sözümnden 13. hāric nā-hemvār işe vaz‘ ve hareket itmediklerini görüp ve ‘ ayne'l-yaķın bilüp 14. bileni ħilāf-ı inhā ile ol diyarda ba‘id eylediđi mücerred bu gūne niyyet-i fāsıdeye 15. kuvvet virmek içündür ve ħalā el-‘ıyāzū billah ķazıyye-i maĥzūra āşikār 16. olsa bile ķuluñuz ađvāniyān içinde olduđça bir dürlü fesāda mutaşaddı 17. olmayup tāt-at-i şāh cemcāhda bi'l-cümle şābit ķadem ve rāsiĥü'd-dem olacađlarına 18. mütekeffilem ve baña muvāfaķat ile tekmil nāmūs devlet-i şāhıde bezl-i maĥdūr 19. ideceklerine zāmin ve müte‘ahhidim hemān siz vaķf-ı ĥācetde berü taraflarıñ tedā- 20. tedārikini görüñ bu def‘a def‘-i maĥzūrāt için elçi-i mesfūrı bir gün 21. muķaddem bu tarafa getürmege ihtimām idesiz ve yine siz a‘lem siz diyü ĥatm-ı kelām eyledikde 22. ĥāzır olan ricāl-i devlet-i şāhān mīr-i merķūmıñ kelāmın taĥşin idüp 23. ‘ aķl zekāsına āferin idüp ve ĥayr-ĥ‘āhı şāh cemcāh olduđını ĥüccet-i

118b

1. imzā eylediler ve bu aĥvāli ķaleme getürüp bilā-noķşān ĥuzūr-ı cemcāha ‘ arz-ı i‘lām olunduđda 2. maĥbūl ve pesendide olup nevāziş ĥātırını ele alup ve ĥil‘atler geydürüp 3. ađvāniyān üzerine beg ve kelim-dār naşb ve ta‘ ayyün olunup ‘ acele üzere ķandahāra 4. irsāl eylediler ve elçiniñ gelmesine ķarār virilüp der-‘ aķab iĥzārı 5. için ādemler ta‘ ayyün olunup ešnā-yı rāhda levāzımını görülmek üzere raķamlar 6. yazdılar el-ĥāc mīr üveysiñ ĥuşūl-ı merāmına bu miķdār numüne vücūd-pezir oldu 7. ve ķandahār vālisi kendüsiyle ĥüsn-i zinde-gāniye ri‘āyet eylemek bābında ekid 8. ve şedid tenebbüh kāğıdları virildi emşāl-i beyninde imtiyāz kemā **fi'l-evvel** ađvāniyāna 9. beg ta‘ yin olunup kendüye iltifāt ve ikrāmlar sipāriş olundu ve i‘timād- 10. -ü'd-devle sırr-āne ve terbiyye ve mektümāne tavşiyyeler idüp devlet-i şāhda maĥūf 11. olan iĥtilālde raĥne-dār olmaķ takribile ķandahār vālisinden su‘-i niyyet fehm olunur 12. dise fırsat-yāb olduđda bilā-te’ĥir ķatl ve devlete ‘ arz-ı i‘lāma tevaķķuf 13. eyleme diyü tenebbüh eyledi ve yedine bu mażmūnda memhūr ve mumzā sened dađı viridi ve 14. şāhiñ dīvān begi ķarındaşı yorgi ĥāna mektūblar taĥrīr idüp mīr-i merķūm 15. devletiñ mücerrebü'l-eťvār ĥayr-ĥ‘āhı şāh ĥaşmet-medāriñ nażar-gerdesi 16. olduđın şerĥ-i beyān ve ĥāniñ dađı muĥıbb-i şādıķı ve şenā-kārı olduđın 17. tafşil ‘ ayān idüp tatyīb-i ĥātır-ı mīr ile taķayyūd ve ihtimām için sipāriş 18. eyledi mīr üveys bundan şoñra ısfahānda meķş ve ārāmı kendüye münāsib 19. görmeyüp hemān ricāl-i devlet ile resm-i vedā‘ı yerine getürüp ‘ azm-ı ķanda- 20. ķandahār eyledi gāh şād ve gāh

encām-ı hāli fikr iderek bir gün vaṭan-ı aṣliyyesi 21. olan ḳandahāra ḳarīb geldi ve maḳṣūdına vuṣūla yaḳın oldu ālāylar ḳu- 22. -rılıp ‘izzet ve ikrām ile ḳal‘a-i ḳandahāra dāḫil oldu vālī-yi aḡvān 23. ikrāmında ihtimām idüp bir vech-i müsāferet bir ḳaç gün ziyāret ve tebrīk-i

119a

1. ḳudūme ri‘āyet ḳıldılar ba‘dehū hān tarafından izīn virilüp çiftliğine varınca 2. teşbī‘ ḳıldılar çiftliğinde meḳṣ ve ārām idüp āṣnāyān ve bī-gāneyān daḫı tebrīk-i 3. ḳudūm ve tebrīk-i ḥacc ile ziyāret eylediler ba‘de'l-eyyām ‘aṣā’ir ve ḳabā’il vesā’ir 4. ṣādīḳ muḫibbleri ile tamāmen görüſüp zevḳ-i ṣafāda oldılar ve bundan ſoñra 5. ḳadīm-i aṣdıḳā ile muḫarremāne ſoḫbet ve keſf bāb-ı niyyet ḳalup ‘uḳde-i merāma mevṣil 6. ṭarīḳ-i taḫṣilinde kemāl-i taḫarrī ḳıldılar ṭavā’if-i büllücenin daḫı ser ḳabileleri dāḫil-i 7. meclis olup maḫrem esrār oldılar ittifaḳlarında ṣābitü'l-aḳdām ve temṣiyetine cān 8. ve baſ ile aḳdām-ı ta‘ahhüd ile cümle muṣḫafa el olup mu‘āhedelerine istiḫkām virdiler ve i‘timād- 9. -ü'd-devlenin yorgī ḫaḳḳında virdügi senedi ibrāz idüp min ‘ind-allah kendülerine ni‘met ve fūrṣatı 10. ḡanīmet ‘add eylediler ḳızılbaſ ve rāfız ve ḡürciyānin ḫulm ve cevrini zıkr ve yād ve ehl ‘ıyā- 11. -llerine ta‘addilerini ve nice dürlü ef‘āl-i ſenī‘alarını ibrāz idüp ḡarb-i islāma ders ḫāṭırlatdılar 12. bi'l-cümle umūrda mīr üveysin re‘y ve tedbiriñe menābi‘ini bir ḳat daḫı der‘uhde ve iltizām itdiler 13. vaḳtā ki ḳazā-yı bānī maḳṣūdları niçesiñ virdi ḡayrı ḫāzır ve āmāde oldılar egerçi 14. bu binānin ṭarḫı lā-muḫāle bünyān dürüḡ-ı bā-fürüḡa bu ḫuṣūſin vücūda gelmesi ḫile ve ḫud‘a 15. ſekline ifrāḡa muḫtāc bir ma‘nā olduḡı eclden mīr mīrān aḡvāniyān ḫādīm-i ḫanedān 16. ḳisrā-yı ‘acemiyān el-ḫāc mīr üveys ‘ibret-niſān cem‘iyyete ‘unvān bir gün bir maḡlaṭa⁶¹⁴ ile vālī-yi 17. ḳandahār yorgī ḫāna gelüp ḳabā’il-i büllüceden feryād ve fiḡān ve anlardan teſekkī 18. ve tazallüm iḫḫār ve alan ṭavā’if-i mezbūre eſḫıyāsı gelüp bizim aḡvānların 19. obalarına ḫücum ve cümle emvāl ve eſyālarını neḫb ḡāret eylediler ve mevāſi 20. nāmında olan ḫayvānātlarını sürüp gitdiler diyü dürüḡına fūrüḡ virdikde yorgī ḫāna 21. ‘ibret alıvirüp ḡürci ‘askerinin ser beglerini iḫzār refi‘ül-ḫāl ṭavāyif ‘askeri 22. ḫāzır ve āmāde olup derḫāl büllüce eſḫıyāsının ta‘ḳīb idin ve ben daḫı ba‘de'l-‘aṣr 23. ḳapu ḫalkım ile süvār olup baña muntazır oluñ diyü mīr üveyse daḫı ḫiṭāb idüp sen daḫı

119b

1. ſitāb tedārikine ḳādir olduḡın aḡvāniyān ile fülān maḫallde baña müterettib 2. ol **ve ol** mülākī olduḡımızdan ſoñra ḫāzır ve mevcūd olan ḡürci ‘askerine 3. vāſıl olup cümlemiz

⁶¹⁴ Metinde “maḡlata” biçimindedir.

birden gice sür'at ve vaqt-i seherde 'ale'l-gafle büllüce evlerine 4. hücum iderüz ve bu minvâl-i mezbûr üzere tenebbüh ve te'kid eyledikde cümlesi 'ucâleten hâzır 5. ve âmâde şavb me'mûrlarına rāhî oldılar mîr üveys dağı kemâl-i sür'at ve 'acele 6. birle büllüce kabâ'ili bellü ve başlarından maḥrem esrâr ve müttefik i' rāz olanlarına 7. ḥaber irsâl idüp anları vaq'adan ḥabîr ve ḥ'âb-ı gâfletden ikâz idüp ḡayret 8. günü bu gündir miyânında maḥfi olan 'ahd ve mîsâkı bu gün icrâ olacak vaqt-i 9. fırsatdır diyü ol tarafı āgâh kaldıkda kendü dağı 'aceleten tedârikin görüp üç biñ 10. süvârî āgvânile maḥall-i ma' hûda şitâb idüp cân ve dilden yorgî ḥânîñ vürü- 11. -dına müteraḡḡıb⁶¹⁵ ve fırsat-ı müteraşşid oldı bir laḡza zamân mürûrında yorgî ḥân 12. bir miḡdâr ḡapu ḡalkıyla sâde nefer ile geldi āgvânlar iki şakî olup selâmina 13. dizildiler yorgî ḥân henüz aḡvâlden ḡâfil orta yerlerine geldiği birle iki cânibinden 14. āgvâniyân hücum idüp anı maḡalldede cümle 'asker ile pāk idüp rüy-ı zemîn 15. āyine-veş rüşen eylediler ve yorgî ḥân miyân-ı 'askerde helāk oldı ve mehleke- 16. -den bir ferd sâhil-i selâmete çıkmadı bu aḡvâl-i ser-güzeşti ḡandahâra ḡaber vire 17. **ammâ** bu maḡşûdları vâşıl olıcaḡ el-ḡâc mîr veys cümle āgvânı bir yire cem' 18. idüp meşveret eyledi ve yine pend ve naşîḡat ve va'd ve va'idler ile āgvân 19. ḡâ'ifesini niyyet ve 'azîmetlerinde devâm ve şebât bu ḡarîḡ ile temşiyet-i umûrlarında baş ve cân 20. ile ikdâmına raḡbet ve taḡriş eyledi evlâ taḡsîn ve âferînler ve medḡ ve şenâlar berḡurdâr⁶¹⁶ olasız 21. dîn-i islâm uğrında ḡaḡḡa bir ḡizmetden bulunduñız sikke-i mermerde tâ rüz-ı ḡiyâmetde 22. deḡin elsine-i 'âlemde zikr ve yâdiñıza bâ' iş eşer-i cemîle ḡodıñız cümleñiziñ ḡazâsı mübârek 23. ve sa'id olsun lâkin ma'lûmiñız olsun ki i'timâd-ı devleniñ yorgî ḥân ḡatline rāzî

120a

1. olup size ibrâz eyledi kim fermâniñ aşlı olmayup sâḡte idi ancak ḡayret-i dîniyye 2. zuhûr idüp min-ba'd şabr ve taḡammülüm ḡâḡatım ḡalmayup sizi dağı böyle bir vartaya uğratmaḡa ḡayret 3. ve ḡamiyyet-i dînden nâşî mecbûr ve muzmer oldum ammâ bundan soñra bize lâzım olan budur ki 4. cümlemiziñ dil ve yek derûn ve ḡayret ḡuşaḡiñ miyân-ı ictihâda pend idüp dîn-i muḡammediyye 5. uğruna cân ve başımız fedâ idelim şimdi biz 'acem şâḡına 'işyân itmiş olduḡ bundan 6. soñra 'acem içinde adımız yaman oldı lâ-muḡâle 'asker tedârikinde olup aḡz-ı intikâm 7. ḡaydında olurlar el 'iyâzü billah fırsat bulup 'aleyḡ ḡarâflarından vâḡi' olacak olur 8. dise zükûrümüzü bi'l-cümle ḡılıḡdan geḡürüp nisvânımız ve evlâdımız esîr iderler didiḡimde 9. āgvâniyân bu tehlikeye ilkâ'-yı aḡyâre

⁶¹⁵ Metinde "müteraḡḡıb" biçimindedir.

⁶¹⁶ Metinde "berḡudâr" biçimindedir.

eylediklerine nev' an nedāmet alıvirdi 10. pīr ve ihtiyārı söze āgāz idüp 'acem devleti gāyet kuvvet ve kudret 11. şāhibi bir devlet-i 'azīm olduğu hod cümleñ ma' lūmıdır anlara nisbet 12. biz üç kabā'il ve 'aşā'ir ra' iyyet-i ma' kulesi halk iken anlar ile muķāvemem 13. ve pençe-i kahrılarından rehā ve selāmet ne cāy-ı imkān ve ne haber-i taşavvurdır didiklerinde 14. mīr-i merķūm 'ālim ve dānā ve feşāhat ve belāgatıñ dağı mīr *müşārūn bi'l-benān*⁶¹⁷ olmağıla 15. *kem min fi'etin kaliletin galebet*⁶¹⁸ āyet-i kerīmesini kırā'at ve mażmūnına muvāfık pend ve naşihat 16. ile derūnlarına taķviye virdi yine ba'zılara i'timād-ı kalb gelmeyüp yā biz cümlemiz 17. 'acem şāhlarına hıyānet itmemek ve itā'atlarından bir tarık ile rū-gerdān 18. olmamak üzere müte'ahhid olmuş ve bu 'ahdımızı yemīnimiz ile te'kid eylemişizdir öyle 19. iken anlar ile muķāteleye şürū' eylemek şer'ī midir ve cevāz var mı didiginde 20. mīr-i merķūm cevānibinde 'acem tā'ifesi hādd-i tecāvüz⁶¹⁹ idüp niçe zamāndan berü 'ırzımıza 21. ve ehl ve 'iyālimize ta'arruz ve hālā üzerimize bir kāfir-i bī-dīn hākim naşb ve bu 22. cümleden eşedd-i çehār-yār-ı güzīne şetm ve şettāmı yüzimize karşı 'an kaşdin irtikāb 23. ve ilzām eylemeleriyle 'ahd-nāmemiz şürūtı tağayyür ve mu'āhidimizi naķş ve fesh

120b

1. eyledikleri cāniblerinden vāķi' olduğu muķarrerdır ve bundan şoñra anlar ile kıtāl üzerimize 2. farz-ı 'ayn olmuşdır diyüp hiçāz ve 'ulemā-yı hindistān ve 'ulemā-yı māverā'ü'n-nehr cāniblerinden 3. tedārik eylediği müte'addid fetvāyı ibrāz idüp bu müşkilleri dağı bu vech 4. üzere hāl eyledikte ekşerine gāyret alıvirüp cihāda meyl ve rağbet eylediler 5. ölmeyenleri dağı h'āh-nā-h'āh tābi' iyyet⁶²⁰ kıldılar **ammā** bundan şoñra mīr üveys kendü 6. umūrına mübāşeret olunup önlerince giden gürci 'askerini kırmağa tağlarda olan 7. tā'if-i büllüce 'ucāleten ādemler irsāl ve maħall-i mūrūr [ü] 'ubūrlarını muħkem sedd ve bend idüp 8. ve çoğı ol maħallde helāk oldu ve gürcistāna selāmet ile 'avdet ideni 9. aķall-i kalīl oldu mīr müşīr şāhib-i re'y-i tedbīr dağı yanında mevcūd üç biñ miķdārı 10. aġvānile görüp mütevekkilen 'alī allah 'azm-ı kal'a-i kandaħār eyledi beyne'l-'iṣā'eyn müsā- 11. müsā'ade-i baht birle 'ale'l-ġafle kal'a-i merķūmeye eshel-i vech ile dāħil ve 'acem zābiṭānını 12. ve gürciyānı katl birle kal'ayı muħkem zābt ve maħūf olan yirlere vaķt-i seħere deġin 13. karaġollar ta'ayyün eylediler **ammā** çunki 'ālem nūrile münevver oldu mīr üveys dīvān 14. idüp anda hāzır olan aġvāniyān ile böyle meşveret

⁶¹⁷ Parmakla gösterilen.

⁶¹⁸ Galip gelen nice küçük topluluklar vardır. Bakara: 2 / 249 (kısmî iktibas).

⁶¹⁹ Metinde "tecāvüz" biçimindedir.

⁶²⁰ Metinde "tabi' iyyet" biçimindedir.

eyledikde şāh 15. cemeāh tarafına meyl ve raġbet gösterüp bu harekete rızā-dāde olmayanları daġı 16. katl idüp zuhūr-ı fitne ihtimālını daġı bu tarīkile def ref eylediler ba' dehū yine kendü 17. umūruları müzākeresine şürū' birle ta' dād ihtimālāt ve her hālde ihtiyātı 18. kendülerine hasb-i hāl eylediler pes çün bu kadar vaq' a pençe-i kahr-i şāhiden 19. hālāşa kifāyet itmedüğünü iz' ān ve 'acem devleti kendülerden aġz-ı intikāmda 20. var kuvvet-i bāzūya getüreceğini fikr ve endīşe ve muķāvemette⁶²¹ 'aciz ve kuşūrlarını 21. mülāhaza kıldılar ba' zılar bir āy ihtiyāt hind pādīşāhına ' arz-ı i' lām ve ġayret-i 22. dīniyye muķtezāsınca vaqt-i hācete imdād ve i' ānetlerine hāzır ve āmāde olmaķ 23. ricāsını ma' kūl gördiler lākin mīr-i müşārünileyh bu gūne re'ye rāzī olmayup buña nūķūba

121a

1. kulūbları bābında bu şūret üzere başt-ı kelām eyledi ey kavm-i aġvān allaha 2. mütevekkil olup hātırıñızı hoş tutıñ bizim niyyet-i hālīşimiz var iken hūdā-yı 3. lāyezāl her umūrımızı āsān vechle ihsān ider bizler bir ālāy ' āciz biçāre- 4. -leri kızılbaş-ı bed-ma' āş ve rāfīzī-yi bī-emān elinde pāy-māl eylemez ve taraf-ı 5. haķķdan bize müyesser olan sühūlet elimizde bir sened koydurmaġı hazā ki şāhān 6. nā-ehl ellerinde kalup niçe zamāndan berü müşerref inhizām olmuşdır ısfahānda 7. iķāmetim ešnāsında bi'l-cümle hāllerine vāķıf oldum ricāl-i devletleri iki fırķa 8. olup re'y ve tedbīrde birbirine zıdd kāmiller ve her ferd-i nefse nefsi diyüp 9. müdām ' ayş ' işrete şuġl idüp mehāmm-ı devleti ferāmūş eylemişlerdir ne 10. esbāb-ı sefere ve ne nizām-ı memlekete şarf-ı zihin iden ehl-i başiretleri kalmışdır 11. taraf-ı haķķdan daġı kendülerine belā nāzil olmaķdadır ve mosķovdan elçi gelüp 12. şīrvān ve azerbāycān ermenīlerini ' işyān itdürüp gürcistān daġı 13. mosķova tābi' olup devlet-i şāhı zuhūr belā ve hücūm-ı ' a' dā ile ' aẓīm tezellülde- 14. - dir bu gūne ġā' ile var iken üzerimize sefer emr-i düşvārdır olursa daġı tedārik 15. tām mümkün olmayup ' avn-ı haķķ ile yine nuşret ve zafer bizimdir **ne' ūzubillah** muķāvemete 16. kādīr olmaduġı şūret rū-nümā olsa hindistān pādīşāhına taħşīn 17. ve ilticā hāzırımızdır ve lākin bezl-i vücūdımız ile peydā eyledigimiz māl ve mülk ġanīmeti 18. bilā-ṭā' il āhiriñ yedine teslim ve ra' iyyeti ķabūl itmek revā degildir himmet-i 19. ' ālī idüp ķandahārdan yevmiyye dōrt vaķıyye altını ve eṭrāfdan hāşıl 20. olan emvāli kendümize imsāk vesā' ir māl ġanāyim ile muḥtāclarımızı 21. iġnāya sa' y idelim didikde cümleye kuvvet hāşıl ve min-ba' d farīza-i cihādı 22. iḡyāya rāġıblar olup bu bābda ittifaķ ve bir ferdden muḡālefet şādır olmamaķ 23. üzere muşḡaf-ı şerīfe el urup yemīn-i ġalīz ile mu' āhedelerini te' kīd

121b

⁶²¹ Metinde "muķāvīmetde" biçimindedir.

1. itdiler ve mîr üveys kendülerine serdâr ittihâz idüp şağîr ve kebîr bî-‘ add şâh-ı 2. ‘acem tarafına mîr-i merķūm vech-i meşrūh üzere pend ve naşîhat ile takviye buldurdı kendüsi 3. dağı istiklâl bulup maķarr-ı hŭkŭmet ķandahârda istikrâr buldı hud‘a-i 4. ħarbiyye tarîķlerine ri‘āyet idüp ħakîmâne vaz‘ ile müdârâ ve mürŭvvet semtlerini elden 5. ķomayup şâh tarafında i‘timâdü'd-devlete muşanna‘ mektŭblar taħrîr ve bilâ-te‘ĥîr çapar ile 6. irsâl itdi **ammâ** mażmŭmında benim mürŭvvetlü ‘ināyetlü veliyyü'n-ni‘ **am efendim sultānım** 7. ħazretleri kemer-bend bendeleri şehr-i işfahānda iķāmetim eşnāsında bu aĥķarlarına ħāk-i pāy 8. veliyyü'n-ni‘ amīye yüzler sürmege izîn-i şerîf erzākı buyurulduğı taķrîbile ķandahâr 9. vālisi yorgî ħāniñ aĥvāli tefahĥuş buyurilup sŭ‘-i ħareketi ve ‘ākıbet ol 10. memleketde bā’iş-i fitne olacağı ħāk-i pāy-i devletlerine ħakîrâne ifāde olunmuş idi 11. **ammâ** el-ĥāletü hazîhi bu ‘abd-i ‘āciz ķandahāra vuşŭl bulduğum eşnāda çok geçmeyüp tavā- 12. tavā’if-i ađvān tecemmu‘ ve yorgî ħāniñ zulm ve cevri mā-lā-nihāyesine taĥammŭl ve tāķat 13. getürmediklerinden ‘ākıbet-i hud‘a ile kendüsini ķal‘adan taşra çıkarup ve bir maĥallde 14. cümlesi hücum birle ķatl eylemişlerdir **ba‘dehŭ** bir taķrîb ħarîb ile ķal‘ayı dağı alup 15. kendüleri zabt eylemişlerdir ve bu ‘abd-i ħakîriñizi dağı bulup buldurup çiflikde 16. keşān keşān iftān ve ħayrān ķandahāra getürüp cebren ve kerhen kendülerine ħākim 17. ve serdâr ittihâz eylemişlerdir ve şimdilik bu yüzden ‘işyānları şābit olmağıla cem‘iyyet- 18. -leri vardır ancak bu bendeleri devlet-i şāhîniñ ħayr-endîşi ve ķulluđında şābit 19. ķadem şadāķat-perver bir ‘abd-i memlŭki olduğumda reyb ve iştibāh buyurulmayup 20. böyle bir vaķt-i ihtilâlde kendülerine bir nādān ve nā-ĥakķ-şināsı başbuğ 21. itmeyüp bu ‘abd-i aĥķar ki şāhiñ şadāķatkāri bendesini üzerlerine ħākim naşb 22. eyledikleri ĥâlde yine ķuvvet baĥt-ı devletiñizdir zîrâ bu ķulları üzerlerinde olduķça 23. bu ihtilâliñ def‘ ve ref‘ine cān ve dilden sa‘y idüp **inşâ’allah ve te‘ālâ**

122a

1. aĥsen-i re‘y ve tedbîr tavassuţıyla her müşkil āsān olur ve bu nār-ı fitne āb-ı tadrîc 2. ile ıtfā ve sŭkŭnet bulup kemā-fi‘l-evvel memleket-i şāhî nizām mā-hŭve‘l-merām ile 3. intizām bulur lâkin bu ĥuşuşı şŭret-i āĥiride ħāk-i pāy-i devletiñize ‘arz ve 4. ifāde iderler dise vücŭd virilmeye hemān bu tarafîñ aĥvāli bu ķullarına tefvîz 5. olunup bir kaç eyyām iġmāzü‘l-‘ayn ile mu‘āmele buyurasız ve nühŭz idüp ĥod- 6. -bînleriñ söziyle bu fitne üzerine ‘asker gönderilmeye zîrâ cümlesi ayaķda yā muķāve- 7. -met sevdāsıyla kıtāle cesāret iderler ve yāĥŭd devlet tarafından ‘asker-i keşret 8. üzerine geleceğini işidüp muķāteleye ķudretleri olmaduğın müşāhede iderler 9. dise memleket-i hindistān pâdişāhına teslîm iderler zîrâ lisānlarında bu cārîdir 10. bir ĥoş mŭlāĥaza buyurup tarîfi ne dise ol

tarafa meyl idesiz hülâşa bu şimdi 11. taḥayyüre muḥtâcdır bu ‘acele ile bir vechle maḫşûd ḥuşûle gelmez ve murâd olunan işler 12. ele girmez ve eger bu ‘abd-i ‘âcizlerine ḥavâle diyü aḥvâliniñ niḫâm tenbîh buyurılı[r] dise an-ḫarîb-i 13. zamân vücûda gelüp ve himmet h... birle ğâyet sühûlet üzere maḫşûd 14. murâd ne ise ḥuşûle gelür mîr-i merḫûm öteden berü aĝniyâ ve istiḫyâdan ğâyet 15. ile me’mûl hinde ticâret ile maḫşûş kârbânı gider nâm-dâr kimesne olmaĝıla hind 16. devleti ricâliyle bâḥuşûş hind serḥaddlerinde olan vülât ile dostluk üzere mu‘âmele 17. ṭarîklerinde ḫuşûr ḫomayup kendüsine vâfir âşinâ ve aḥbâb ve ḥayr-ḥ’âh peydâ 18. eylemiş idi pes anların da muḫarreb pâdişâh ve nâfîzü'l-keleâm olanlara meveddet-i tām- 19. -ları ve vesâ’itleriyle hind pâdişâhına ‘arz ve i‘lâm olunmaḫ ‘add eyledi ve mu‘temed ve 20. ḫâbil-i ḫiṭâb su’âl cevâb ḫâdir kendüsine ḥayr-ḥ’âh kimesneler ile irsâl idüp birbirine iḫtizâ- 21. -sı üzere ḫâline münâsib ve şânına lâyıḫ hedâyâ daḫı firistâde ḫaldı maẓmûn mekâtib 22. bu şürete ifrâĝ olunmuş idi ki mâcerâ-yı tafşilen şerḫ beyân olunup mefhûmı ma‘lûmıñız 23. ola ki bizim aĝvânların bevâr-ı ḫaṭîre cesâretlerine bâ’iş ve bâdî mücerred pâdişâhân-ı islâm

122b

1. miyânından hem-civârımız olan pâdişâh-ı ‘ulüvvü'l-şân pâdişâh-ı hind ḫâzretleriniñ ‘inâ- 2. -yetlerine maĝrûr olup ve vaḫt-i ḫâcette ğayret-i dîniyye muḫteẓâsınca imdâd ve ‘inâyet 3. ve ḫimâye ve şiyânet-i pâdişâhânelerini aĝvâniyân üzerlerinden bî-dirîĝ buyur- 4. -maları ricâ ve ümmîdiyledir ve ‘uhûd ittifâḫları ve ḫavl ḫarâr ve ittihâdları buñâ mebnîdir ki 5. eger ‘acem şâhı üzerimize ‘asker gönderürse uĝur-ı dînde bezl-i vücûd idüp 6. dîn-i bâhire-i muḫammediyye yolunda cihâdî iltizâm ideriz rafâzî-yi bed-nihâdîñ 7. taḫt-ı hükûmetinde olmaĝı min-ba‘d ḫabûl itmeyüp ehl-i islâmdan bir pâdişâh-ı 8. zîl-iḫtidârîñ zîr-i cenâḫ-ı himâyesine ilticâ idüp kendüme mesned ve 9. ve melce’ idünürüz ve memleketi daḫı dest-i temellükine teslim ideriz diyü beyñlerinde sâ- 10. şâbit-ḫadimler ve cümlesi yek dil ve yek cihetlerdir pes tevaḫḫu‘ ve temennî 11. olunur ki vâḫi‘ ḫâli şevketlü ve ḫudretlü pâdişâh-ı islâm penâh hind pâdişâhı 12. mürüvvetlü efendimiziñ piş-gâh-ı destgâhlarına ta‘birât-ı ḫasene birle ‘arz ve i‘lâm 13. buyurasız revâfîz-ı bed-fi‘âl bizlerden aḫz ve intikâm sevdâsıyla müzâyaḫa virirse 14. şâḫib çıḫmaları muḫteẓâ-yı ğayret-i dîniyye ve lâzime şân ve şevket pâdişâhâne ... 15. ‘alâ-vechi kân-ı memleket ḫıfz ve ḫirâsetde ‘adem-i memleketimizi idrâk idüp 16. ṭaraf-ı pâdişâhlarına teslim ideriz ḫadîmde berü kendü efendilerimizdir ve ricâl 17. ve ahâlîsi bi'l-cümle dîn ḫarındaşlarımızdır ancaḫ ol emrde faşîḫ muşâlaḫa câniblerinde 18. vâḫi‘ olmayup ṭaraf-ı ḫazîne ile ‘asker tedârik ve irsâlde ‘acele buyurmasunlar 19. şimdilik du‘â-yı ḫayr ile

hüsni-i himmet pâdişâhaneleri ve nazâr-ı ‘ayn ‘inâyetleri 20. maḥzâ imdâd i‘ânet olup inşâ’allah te‘âlâ du‘â-yı ḥayrları berekâtıyla 21. a‘dâ-yı dîne ‘âcizâne maḥdûrımız ile gâlib oluruz aḡvâniyân daḡı vaḡşî 22. ḡavm olup iki ‘asker biri bire geldikde ba‘zı ḡazâ zuhûrî ihtimâli ile şâyed⁶²² ki 23. ba‘zıları ‘acem taraflarına meyl eyleye bā‘iş-i fitne ola minvâl-i meşrûḡ üzere vāḡî‘

123a

1. hind pâdişâhına ‘arz olunduḡda maḥzûz olup mîr-i merḡûmîñ âdemlerine gereḡi 2. gibi ri‘âyet ve ikrâmından şoñra maḡlûblarına muvâfiḡ cevâblar taḡrîr ve ‘avdet olunduñiz 3. mîr-i müşârûnileyḡ bu gûne mektûbâtlar ile iki taraḡa cevâb ḡaflet iḡün pister râzî başt 4. ve temhîd idüp ol taraflarında zuhûra bir miḡdâr ba‘ide ḡoyup ḡayrı tertîb ‘asker 5. ve tanzîm umûr-ı memlekete şarf-ı maḡdûr idüp iki cânibe meyl ve raḡbet gösterenleri 6. vâfir ḡatlı ve istîşâl eyledi bir müddet ḡulûlunda mîr üveysiñ aḡvâli şâḡ 7. ricâle ḡaḡîḡati üzere ‘ayân ve ‘işyân ve ḡüḡyânı rûz-be-rûz izdiyâd buldu ki 8. nümâyân olıcaḡ ref‘-i tedbîrlerine mübâşeret oldılar ve bu eyyâmıda sâbıḡan zıkr isrâ’îl 9. orî nâm mosḡov elḡisi daḡı ışfahâna gelüp nâmesiñ teslim eyledikde maẓmûnı 10. mücerred merâsimi dostluḡı tecdîd ve eḡıbbâya maḡşûr olup elḡiniñ lisânından 11. daḡı memleket da‘vâsında ve ermenîlere pâdişâḡ olmak fikr ve sevdâsında olduḡı 12. ma‘lûm ve ba‘zı ermenîlere pâdişâḡ neslindenim didiḡi muḡlaḡ anlara ta‘aḡtısım ve ikrâmıda 13. imtiyâz bulmaḡ mülâḡazasıyla idüḡi muḡaḡḡaḡ olıcaḡ şâḡ ve ricâl maḡzûz olup 14. ḡaddinden ziyâde ikrâm ve edâ-yı risâletden şoñra nâme virüp ‘avdet itdirdiler 15. ol daḡı ejderḡân ḡal‘asına vuşûl bulduḡda mürd olmuştı diyü mütevâtir 16. olup bu ḡâ’ileleri bi’l-külliyeye ref‘ olıcaḡ ḡandahâr teşḡîri iḡün ‘asker gönder- 17. -meḡe ḡarâr virdiler ve erkân-ı devletleri şıḡaḡ ve nifâḡ olur olmaḡıla bu mâddede 18. daḡı ḡâḡ ittifâḡ ve ḡâḡ ihtilâfları der-kâr olup encâmında gürcîler 19. intikâmında yine gürcî ‘askeri taḡaddüm olur ve gürcistân ‘askerinde ḡâlî olıcaḡ ol 20. taraḡda daḡı emniyyet-i küllî ḡâşıl olur mülâḡazasıyla ma‘ḡûl yorgî ḡânîñ ḡarındaşı oḡlı 21. ḡüsrev ḡân gürcistân mañşûbıyla sipeḡsâlâr naşb ve ta‘yîn idüp bi’l-cümle gürcistâ- 22. -ndan tedârikine ḡâdir olduḡı gürcî ‘askeri ile ḡandahâr fetḡ ve teşḡîrine göndermeḡe ḡarâr 23. virdiler lâkin ricâl-i ‘acemiñ umûr-ı mühimme-i meşveretleri ‘ayş ve ‘işret ve muḡâvere cem‘iyyetleri

123b

1. âvâre-i aḡdâḡ-ı mey-i nâbdan ‘ibâret keyfiyyet olmuştı idi bu ḡâl nâ-hem-vârları 2. elbette ihtilâflarına bâdî olurdu diyü neden ḡaḡ‘-ı nazâr ricâlîñ bir fırḡası 3. her ḡâlde gürcîleriñ

⁶²² Metinde “şâyet” biçimindedir.

‘aleyhinde bulunmak mu‘tādları olup fırça-i merķūma bu def‘a 4. dağı hūsrev hānıñ sipehsālār rütbesiyle tevķī‘ kılındığına hazz itmeyüp 5. ‘ākıbet hūsrev hān gürci ‘askeriyle kandahāri feth eyledügi taķdīrde gürcilere 6. gurūr hāşıl olup itā‘at-i şāhīde sābitü'l-aķdām olmazlar diyü niçe niçe şağiri 7. ve kebiri irādıyla encāmında gürci ‘askeriniñ mu‘ayyenlerine on altı biñ kızıl- 8. -baş ‘askeri zamm ve ilhāk ve ‘ıyāz kılı beg üzerlerine başbuğ ta‘yīn 9. ve hūsrev hān maşārif-i sefer için maţlıbı olan iki yüz biñ tümen 10. aķçe fırça-i muhālefetiñ sevķiyle yalnız altmış biñ tümene hāzır ve ‘ıyāz kılı 11. beg ‘aceme başbuğ ve cümleye nāzır ve mutaşarrıf olup biñ yüz yigirmi dōrt tārīhinde 12. meşhed yoluyla kandahār seferine ‘azm-ı rāh eylediler bu tarafda çünki mīr üveys haber aldı ‘acem tarafında 13. gürcistān ve ‘acemistān ile maĥlū⁶²³ leşkeri vāfir tedārik olunup şavb me‘mūra 14. ‘azimet üzere olduklarını istimā‘ eyledikde kendüye metānet ve istiĥkām kaydında 15. oldu ekinleri biçdürüp içerüye aldı ve ‘acem ‘askeri gelecegi yollarda on konak 16. miķdārı mesāfe birden bi'l-cümle maĥşülātı derc ve ħal‘aya naķl vesā‘ir otları āteşe 17. virdi dōrt beş sene kifāyet idecek zād ve zāĥireyi iki senede cem‘ itdi 18. eţrāf ve eknāfda yol üzerinde vāķi‘ olan ħaraları şa‘bü'l-ţarīķ tağlara çıkarup 19. süvārī ‘askeriniñ ekşerini derbendlere ve geçidlere ta‘yīn idüp kendü bi-nefsihi bi'l-cümle 20. beyān ve bir miķdār süvārī ‘askerleriyle ħal‘aya ħapandı ‘acem ‘askeri giç gelmekle merķūm 21. muĥāşarada muĥtāc olduğı levāzımıñ geregi gibi gördi ba‘dehū zamān ‘acem ‘askeri eşnā- 22. -yı ħarīfde ħāsıma ħarīb vaķtde çıkageldi gördiler ki kandahār eţrāfı cümle ħarāb 23. köyi kendi ħalmamış ‘acem ‘askeriniñ getürdikleri zāĥire dağı kıllat üzere

124a

1. olduğı bilüp taşra çıkmağa münāsib görmeyüp ħal‘ada ceng 2. eyledi **ammā** ‘acem ‘askeri ħal‘ayı metānet üzere görüp müddet-i medīde muĥāşaraya 3. muĥtāc olduğı nümāyān itdiği iz‘ān idicek me‘yūs oldılar bu 4. eyyāmda zāĥireleri nihāyet bulup ħaraları dise fi'l-cümle ħarāb cümle otları 5. iĥrāk bi'n-nār olup vaķt-i şitā dağı taķarrüb itmekle ‘acemleriñ aĥvāli 6. dīger-gün oldu ne meķse⁶²⁴ imkān ve ne ‘avdete ħudret var bundan ħayrı 7. miyān-ı ‘askerde zuhūr-ı fitne ve hūsrev hāna ħaşd hücum muĥarrer olıcaķ meşveret 8. idüp ħal‘a teşĥiri sevdāsından çār nā-çār ferāğat eylediler bir āy selāmet 9. ‘acem ‘askeri bir yoldan ‘azm-ı rāh oldu gürci ‘askeri dağı iki bölük 10. olup bir bölügi mühimmāt ile āĥir yoldan gidüp hūsrev hān dağı altı 11. biñ güzīde gürci ‘askeri ile ħafā-dār oldu ‘acem ‘askerine baş olan 12. ‘abbās kılı beg iĥtilāfi görüp kandahāra firār ve

⁶²³ Metinde “maĥlūd” biçimindedir.

⁶²⁴ Metinde “meķse” biçimindedir.

‘acem ‘askeriniñ hāl 13. dīger-gün olduğunu naķīr [ü] kıtmīr çabıçak haber virdi mīr üveys dağı bi'l-cümle 14. aĥvāl-i ‘aceme ve selāmle ‘avdetlerine vesīle ittiĥāz idindikleri tarīķlerine ve 15. necātları ümmīdiyle vāķi‘ re‘y ve tedbīr-i nā-şavāblarına vāķıf olıcaķ fi‘l-hāl 16. süvārī ‘askerine ĥaber gönderüp yanına cem‘ itdi ve sekiz yüz ‘aded māye deve 17. iĥzār ve anlara ikişer ādem bindürdi ve zenberek ta‘bīr olunur bir kaç ‘aded 18. top develere taĥmīl ve kendü bi-nefsihi ‘askeriniñ önüne düşüp ‘acem ‘askerine 19. kafadan vuşula iķdām-ı tām itdi sipehsālār ‘acemiyān olan ĥüsrev 20. ĥāna yetişüp ĥamle ve hücūmda müsāra‘at ve ceng ve cidālde dilirāne ve 21. ĥayret idüp ‘aķıbet ĥüsrev ĥān münhezim ve maķtūl ve gürciyāndan 22. beş yüz nefer miķdārı çābūk firār ve selāmet bulup bāķīleri cümleten tu‘me-i 23. şemşīr tīz olup yanlarında mevcūd mühimmāt seferiyyeleri tamāmen mīr üveys

124b

1. tarafından aĥz ve zabt olundı irtesi gün kızılbaş ‘askeri rāhī olduğı 2. yola mübāderet idüp anlarıñ dağı baş ve buğları olmamağıla bir dürlü düşmenden 3. iĥtiyāţ idecek nizāmları bulunmayup ‘ale'l-ĥafle üzerlerine ĥamle ve hücūm itdiklerinde 4. bir dürlü muķāvemete iķtidārları bulunmamağıla içlerinden bir ferd ĥalāş bulmayup cümle- 5. -si aĥvānlar elinde maķtūl oldılar ba‘dehū aĥırlıķ ile giden gürcī ‘askerini ta‘ķībe 6. müteveccih oldılar lākin ĥüsrev ĥān ma‘rekesinden selāmet bulan gürcīler bunlara 7. mülāķī olmuş ve mācerādan ĥaber almışlar bulunmağıla meh-mā-emken müdāfa‘a tedārikinde 8. olmalarıyla aĥvān ‘askeri önlerini sedd itmek kaydında iken cümle gürciyān 9. yek-dil el şemşīr idüp aĥvānlar üzerine ĥamle kıldılar aĥvānlar iki şakķ olup 10. bu tarīķle gürcīler yol bulup miyānlarından geçüp gitdiler çün aĥvānlara dağı 11. bir kaç gün içinde vuķū‘ bulan ta‘ab ve zaĥmet virüp kendülerine nev‘an za‘īf 12. ve himmetlerine fütūr ‘arīz olmuş idi pes kaçanları kıomayalım ‘ināyet-i ĥaķķdan 13. bu kadar yüz aķlıđı bize ni‘met-i ‘uzmādır bunıñ şüktrin bilelim diyüp gürciyānı 14. ta‘ķībden fāriĥ oldılar ve sālīmen şād ve mesrūr ķandahāra ric‘at ve emvāl 15. ĥanāyimi cem‘ ve naķl idüp taķsīm itdiler ĥanīler olup şengler eylediler 16. ve bundan şoñra dağı mīr üveys vefātına gelince altı yedi sene mürūrına deĥin 17. her ne dise ‘acem tarafından ķandahār teşĥirine ‘asker ta‘yīn ve irsāl olunup 18. ĥikmet-i ĥudā kızılbaş ‘askeri her bār maĥlūb ve münhezim giderlerdi **el-maķşad**- 19. **-ü’s-şāmin** fi-beyān vefāt-ı el-ĥāc mīr üveys yedi sene istiķlālī 20. ķandahār müste‘ān ĥikmetde olup ‘acem şāhı gibi bir kıuvvetlü devlet-i düşmen olup 21. muķāvemete iķtidār ĥāşıl eylemiş idi ve yedi def‘ada üzerine ta‘ayyūn eylediği 22.

‘askeriñ tu‘ me-i şemşir idüp yanında mevcüd getürdikleri māl ve menāl 23. vesā’ir lāzıme-
i seferiyyeye mālîk olup ‘acemleriñ başına dünyâyı dar eyledi

125a

1. idi bu eşnâda mîr-i merķūmiñ kavmiñ binā-yı vücūdı te‘ākub-ı emrāz ile mütezelzil 2.
olup dār-ı fenāya ‘azîmeti muķarrer olacağını ađvāniyān kendülere ‘azîm keder gelüp 3.
ğāyet ile perişān-ğātır oldılar mîr üveys çünki ađvānı maħzūn gördiler 4. takviye ve
tesellilerine bā’ iş kendü naşîhatler ve umūr-ı cumhūrları kıvām ve devāmına bādî 5.
vaşiyetler eyledi evvelā umūrınızı cenāb-ı haķķa tefvîz idüp tarîķ-i cihāda da 6. bezl-i
maķdūr şāniyen her hālde himmetiñizi ‘ālî idüp ve cümleñiz müttefik yek mühimm ve yek
7. cism oluñ min ba‘d revāfıza ser-fürü‘ itmeyüp cān-ı dilde dîn-i muħammedi 8. uğruna
ictihād iden ‘acem devlet-i ricāl şikāğdan berî ve bi'l-cümle halkı nifāğdan 9. hālî olmayup
devletleri müşerref inhidām olmuşdır anlarıñ keşretinden 10. ve haşmet-i⁶²⁵ kâzibelerinde
size vahşet ve dehşet tayārî olmayasız ittifağ-ı 11. kalb ve ittihād-ı derūn üzere hareketde
olup mütevekkilen ‘alî allah anlara ğālib 12. olup ısfahāna dağı zafer-yāb olursıñız
ma‘ķūlesi ve hafāyādan soñra 13. vefāt idüp dār-ı beķāya intikāl eyledi ba‘d yerine
ķarındaşı mîr ‘abdullah 14. maķarr-ı hükümet ķandahārda istikrār buldı ve mîr-i merķūm
bi‘t-tab‘ ceng ve cidālî 15. sevmeyüp rāhat huzūrı ta‘ab-ı sefere tereccuħ idüp bir kaç
eyyām mürürından 16. soñra ađvānları yanına cem‘ ve ‘alî tarîķe meşvere bast-ı murād⁶²⁶
eylediği her-bār ceng 17. idüp böyle ķorķu ve zaħmetler çekmekden murādımız üzere
‘acem ile muşālaħa idüp 18. rāhat ve emniyyet üzere olmak bize evlā degil midir şimdi ki
hālde ķarındaşımiñ 19. vefātı takrîbile maķşūdı taşşile sa‘y idicek bir maħalldir böyle
ümmîd ide- 20. -r mi ki şāh cemcāh bu bābda sözimizi redd itmeye pes bir mütekellim
resül 21. irsāl idelim ķandahār ülkesini tevābi‘ yerleriyle bizim evlād ve evlādımızıñ 22.
taşarrufında ibķā ve min ba‘d aramıza kızılbaş ķarışmayup tekālîf-i şuķķayı def‘ 23. ve
üzerimizden ref‘ ve sene-be-sene şāhiñ hāzinesine mālî dağı kendümüz

125b

1. taşşil ve teslîm şartıyla bir miķdār mu‘tedil hūķūğ-ı dīvāniyye virüp vech-i meşrūh 2.
üzere şāh ile *es-şulħu seydidü'l-aħkām*⁶²⁷ mefhūm-ı şerîf üzere şulħ şalāħa tālîb 3. olsun
münāsib ve şāhiñ dađı cānına minnetdir⁶²⁸ didikde ađvāniyān mîr-i merķūmiñ 4. bu şüretlü
eţvārından hazz itmeyüp miyānlarında ‘azîm ihtilāle bādî ve mîr-i 5. merķūmiñ haķķında

⁶²⁵ Metinde “haşmet” biçimindedir.

⁶²⁶ Danışma yoluyla maksadı beyan etmek.

⁶²⁷ Barış, her şeyin efendisidir.

⁶²⁸ Metinde “minneddir” biçimindedir.

cümleniñ muhabbeti ‘adāvete münkalib olup derūnları bürüdet 6. olmağıla yüz tutdı revāfız elinden ħalāş olunmuş iken yine ra‘iyyeti qabūlden 7. ğayrı yüzimize qarşu çehār-yār-i pāk-i gevhere şetm ve göze qarşu ehl ve ‘iyālimize dest 8. dırāzlık ve ednā bahāne ile mu‘āhedeyi fesh idecekleri emr-i muqarrerdir yā nice şulha 9. rāzī olalım diyü beynlerinde qatı çoq ğüft ü ğū oldı ve min ba‘d cihāda bezl-i 10. mechūd ile ifnā-yı ‘ömr ideceklerine biribirileriyle ‘ahd ü mīşāq eylediler lākin mīr ‘abdullah 11. bu ğüne ‘azīmetde muşir olup ve ağvāniyāndan ba‘zılarını va‘d-ı va‘idler ile re‘y 12. ve tedbīrine rağbet itdirdüp tarağırlığına meyl itdirmiş idi ve mażmūna 13. mutażammın mektüb taħrīr idüp mu‘temedi ādem ile ħufyeten şāha irsāl eylemek 14. üzere idi **el-maḳşadü’t-tāsi‘** fi-beyān qatl-i mīr ‘abdullah be-dest mīr maḳmūd 15. ol ešnāda mīr maḳmūd on sekiz yaşında idi bu nev-resīde civān 16. olup ‘amucası mīr ‘abdullahıñ taḫt-ı terbiyesinde idi zīrā pederi 17. mīr üveys vefāt eyledikde zükürdan üç evlād terk idüp bunlarıñ 18. içinde mīr maḳmūda meyl ve şefqati ğālib idi ve cümle cenglerde pederiyle ma‘an 19. bulunup cenge isti‘dādı kemāilde idi qarındaşına sipāriş ve yanında 20. büyüüp terbiyye olunmağı vaşiyet ve vedī‘a eylemiş idi bu ešnāda maḳmūdı 21. ağvānlar mā vaḳ‘adan ikāz idicek leyl-i nehār ‘amucası meclislerine müdāvem⁶²⁹ 22. idüp bu sırra vāḳıf olmağıla cedd ve ihtimāl eyledi ‘āḳıbet bir ğün yazılan 23. mektüb eline girüp müḫāla‘a eyledi bu sırrı ketm idüp müteraşşid fırsat oldı

126a

1. bir ğün aralık bulup kılıcın ele aldı ‘amucası mīr ‘abdullah uyquda iken qatl 2. eyledi diyar-ı ‘acemiñ ba‘z serḫaddlerinde ve qandahāra dağı mu‘tād-ı qadīmleri böyle- 3. -dir ki şehriñ miyānında nevāḳıt ta‘bīr olunur bir yüksek qūle binā iderler 4. ve ol qūle üzerine iki kūs vaż‘ iderler şāh tarafından ve yā ğayrıdan 5. ḫalqa i‘lām olıcaq bir emr-i mühimm vāḳi‘ olsa ol kūsarı zarb idüp şadāsı 6. işidildiği birle cümle nās ol meydāna cem‘ olurlar pes mīr maḳmūd ‘amucasını 7. qatl eylediği birle mektūbları eline alup sür‘at ile nevāḳıta çıqdı kūsarı 8. zarb idüp cümle ağvān ol maḫalle gelüp cem‘ oldı mīr maḳmūd dağı oqur-yazar 9. ve iş erbābından olmağıla nuşret ve farīza-i cihāda dā‘ir nice nice āyāt-ı qurāniyye ve 10. el-cihād ḫirfeti ve ḫilqati ḫadīş-i nebeviyyeyi qırā‘at idüp fażilet-i cihādı şerḫ 11. ve beyāndan şoñra ‘ammım mīr ‘abdullah qavmine ḫiyānet idüp kendü zevki ve rāḫatı için 12. bizi yine yed-i revāfız teslim eylemek murād eylemiş diyüp mīr-i mezbūriñ şāha 13. inşā eylediği i‘lāmı ağvāniyān eline virdi ve nidā eyledi kim cümleye ma‘lūm 14. olsun ki ben anı bu sebeb için qatl eyledim didikde ağvāniyān mektūbı 15. qırā‘at ve mīr

⁶²⁹ Metinde “müdāvimet” biçimindedir.

maḥmūdīñ taḫrīrine muvāfiḫ bulunup zātında bir bahādır ve fārs- 16. -ü'l-ḥayl ve cümle ağvānīñ kendüsine meyl ve muḥabbeti daḫı der-kār olmaḡıla mīr maḥmūd on 17. sekiz yaşında ḥākim naşb olunup cümlesi bī'at eylediler ve büyük ḫarındaşını 18. ḫandahār vālisi ta'yīn eylediler ba'dehū mīr maḥmūd taḫt-ı ḫandahārda istiḫlālī 19. olıcaḫ şāha mektüb yazmaḡda mīr 'abduallah ile hem-rāh olanları cümle ḫatlı eyledi 20. ḡayr 'askeriniñ nizām ḫaydında olup ol emrde civār-ı ḫandahārda vāḫi' ḫisār 21. ta'bir olunur revāfiḫ ağvānlar üzerlerine sefer idüp anları nehb ḡarāt ile 22. meşḡul oldu ḫavāyif-i merḫūma şāha aḫvāllerini 'arḫ ve ifāde ve istimdād 23. eylediler şāh tarafından ihmāl olunup bir mededleri olmamaḡıla āḫir anlar daḫı ağvāniyāna

126b

1. tabi' olup yek cehd oldılar 'acemiñ müşkil bir iken iki oldu ağvānīñ müttefiḫ 2. ictimāsı daḫı iki iken üç oldu yine bir def'a daḫı ḫandahāri taḫşil için ser- 3. -'asker şafi ḫülü ḫāna el-ferzendiş ḫān nev-civān tā'if-i ağvān üç tā'ife 4. müttefiḫü'l-ḫāl olduğu ḫaber devlet-i şāhiye vāşıl olduḡda bu mādde kendülerine ziyāde 5. keder virüp meşveret eylediler ağvānlar 'alā ḫālihi daḫı bir müddet daḫı terk ve ihmāl 6. olunup 'ilācları görölmedüḡi taḫdirce 'ākābet-i devlet-i şāhīde bir fitne-i 'azīm 7. vuḫū'ına bā' iş olurlar bir tedāriki görölüp def'-i mazarratları umūr-ı mehāmmındandır 8. 'alā eyyi ḫāl⁶³⁰ görölmeledir diyü ḫarār virdiklerinden şoñra külliyyetli 'asker tedārik 9. olunup şafi ḫülü ḫān ser-'asker ta'yīn olunmaḫ üzere ittifāḫ eylediler merḫūm 10. şafi ḫülü ḫān muḫaddemā işfahānda ḫākim olup ricāl-i devletleriniñ umūr-dīde 11. ve kār-āzmūde mu' tedil ve dānā kimesneleri idi şāh ḫüseyiniñ gönlinde 12. ricālīñ iki fırḫa olup ihtilāfları taḫrībile 'azl olunup kendü ḫānesinde 13. ḡuşe-i vaḫdetinde münzevī olmış idi bu def'a ser-'askerlik teklif olunca 14. ḫabül itmedi ba'dehū şāh ḫüseyin tarafından şafi ḫülü ḫānıñ ayaḡına ḫil'at ve 15. 'ādetleri üzere muraşsa' tāc gönderüp nāme ser'askerlik menşūrı yazıldı 16. ḫān-ı merḫūm yine ḫabülinden ictimāb ve bundan aḫdem ḫuşūş-ı mezbūra ta'yīn olunan 17. ser'askerler bu işiniñ 'uhdesinden gelmeḡe ḫādir olmadılar zīrā ser'askerler umūrlarında 18. müstaḫill olmayup üzerlerine nāzır naşb olunmaḫ ser'askerleriniñ murādları üzere 19. ḫareket māni' bir emr-i nā-şavābdır muḫlaḫ tā'ife-i 'asker ser'askerden ḫavf ve ricāda 20. olmaduḡça ceng şiddetine taḫammül itmez bunda daḫı ...' budur ki mādām ki devlet-i 21. şāhī iki fırḫa-i muḫtelifdir düşmenden āḫz-ı intikām ve bir vechle ḫaber taşavvur degildir 22. zīra

⁶³⁰ Her halde, elbette.

bu şüretde ser' asker olanlarıñ cedd ve tehāvün üzere olup gālib 23. ve mağlūb olması yeksāndır 'alā-keḷāmi't-taḫdīreyn⁶³¹ fırkatiniñ yeri ḫilāfında

127a

1. bulunsa gerekdir ve ben daḫı bu ḫizmetiñ 'uhdesinde gelemem diyü 'özrler beyān ser' asker- 2. -likden ibā eyledi yine ricāl-i devlet müşāvereye rağbet idüp bu ḫuşuşı 3. mekāmin ḫālī olmadılar lākin kendü cinsinden de şafi ḫülü ḫāndan ğayrı bu emr-i 4. düşvārıñ 'uhdesinden gelecek bir kimesne bulunmayup merḫūmı irzā ve ilzām 5. kaydında oldılar iltizāmları fā'ide virmeyüp ḫile ṭarīḫlerine zāhib oldılar 6. meger şafi ḫülü ḫāniñ on yedi yaşında bir nev-civān oğlu var idi cümleñiñ 7. ittifāḫıyla oğlana ḫānlık ve ser' askerlik virilmek münāsib görüldi tā kim bu ṭarīḫile 8. pederi oğluna olan muḫabbet muḫtezāsınca ğayrete gelüp ve sefere ma'an gidüp 9. umūrına nezāret ide fi'l-vāḫi' civān-ı nevreside şāh cemeāh cānibinden 10. ḫil'at ve mücevher tāc ve ḫānlık menşūri ve ser' askerlik 'unvāni ile mükerrrem olıcaḫ 11. ḫabūlinde müsāra'at idüp pederiniñ ayağına düşdi hezār şad hezār ricā 12. ve niyāzlarıyla pederiniñ göñlin meyl ve meveddet sevḫiyle mühimmātın görmege mübāşeret 13. olunup sefere ma'an gitmek üzere irzā eyledi şafi ḫülü ḫān *innemā emvālūküm 14. ve evlādūküm fitnetün leküm*⁶³² āyet-i ḫurāniyye mefhūmı üzere encāmında mu'tādları üzere 15. şāh cemeāh ṭarafından 'ālī ziyāfet olunup muraşsa' tāc geyüp ḫılıç ḫuşanup 16. donanmış at virilüp ve ol ata süvār olup şāh serāyından ol günde 17. mükemmel ālāylar ile ḫazvinden ḫıḫup rāh-ı meşhed ve herāt ile 'āzim-i ḫandahār oldılar 18. şāfi ḫülü ḫān oğlunu umūr-ı sefere ḫaṭ'an ḫarışdırmayup cümleye mübāşereti bi'z-zāt 19. kendüsi iltizām eylemiş idi fi'l-ḫaḫīḫa ḫān-ı merḫūm memālik-i irānda nām-ver 20. ve cümleñiñ 'indinde mu'teber bir şāḫib-i re'y kimesne olmağıla serāy-ı şāḫide oğlu 21. ḫılıç ḫuşanup tāc ve ḫil'at geyüp bu mertebe ikrām-ı şāḫān ile mültefit 22. olduğundan nefsi-ḫazvinden ve eṭrāf ve eknāfından zükūr ve ināşdan temāşā- 23. -sına cem' olup 'āzīm ālāylar idüp on altı biñ ḫızılbaş 'askeriyle

127b

1. ıṣfahāndan ḫıḫup gitdiler ammā ḫiṣārī ağvāni 'acem 'askeriniñ vürüdi ḫaberin 2. aldıḫda sā'atiyle mīr maḫmūda 'arz idüp imdād şenā eylediler mīr maḫmūd daḫı aşlā 3. ārām itmeyüp ṭaraflarına 'asker ta'yin idüp 'acem 'askeriniñ ... 'ıyāline 4. mübāderet itdiler şafi ḫülü ḫān ḫızılbaş 'askeriniñ revhi meşābesinde 5. olmağıla 'askerden münfekk olmazdı oğlu dise civān olmağıla beş yüz miḫdārı 6. süvārların 'acem ile şayd şikār iderek

⁶³¹ İki sözün takdirine göre.

⁶³² Mallarınız ve çocuklarınız (sizin için) ancak birer imtihandır. Tegabün: 64 /15 (kısmî iktibas).

‘askerden ilerüde bulundu keyfe 7. mettefağ ağvānlarıñ karāğolina müsādefet ve bilā-
tevaḳḳuf hücūm itdiler ceng ve cidāl 8. iştidād bulıcağ ḥān-ı nev-civān ağvāniyān ortasında
ḳatlı olundu yanında 9. mevcūd kızılbaşlar dağı helāk olup ancak beş nefer çābüḳ firāren
güçile 10. ḥalāş olup aḥvāli şafī ḳūlı ḥāna ḥaber virdikde istimā‘ idicek medhūş 11. ve lā-
ya‘ḳıl ‘askeriñ tertīb ve tanzīm-i mühimmesini ferāmūş ve bu mehlekeden ḡaflet idüp 12.
derḥāl sell-i seyf ağvānlar cānibine vuşūlında şitāb eyledi ‘acem ‘askeri şāfi 13. ḳulī ḥāniñ
kemāl ḡazab ve tehevür ile ‘inān ihtiyārı elden gitduğın görüp 14. sür‘at ile kendüler
ağvānlarıñ dağı mīr esedullah nāmında bir bahādırları vāfir ‘askeriyle 15. gelüp
imdādlarına yetişdi iki ‘asker mülāḳī olıcağ şafī ḳūlu ḥān cebhe-i ‘askerde 16. bulunmağıla
cümleden evvel ağvāniyān içine uğrayup cenge ikdām eyledi bāzār kār- 17. -güzār ḳitāl
revāc⁶³³ bulıcağ şafī ḳūlı ḥān ḳatlı olup ‘acem ‘askeri münhezimen firāra 18. yüz tıtdı
cüz’i ‘asker ḳurtulup ekşeri helāk oldılar esedullah mühimmātı aḥz 19. ve cem‘ idüp
vīlāyetine naḳl itdi ağvānlar bu yüzden ḡanīler ve ‘azīm şād 20. ve mesrūr oldılar ba‘dehū
ağvāniyān ‘azīm ḳuvvet bulup ‘acemleriñ baḥtı ber-güşte 21. oldu ammā bu ḥaber-i mūḥiş
‘acem devletiniñ sem‘ine lāḥiḳ olıcağ ḡāyet ile mükedder 22. ve perişānū’l-ḥātır oldılar ve
min ba‘d bu derdiñ devāsında ‘āciz ḳaldılar ne çāre 23. yine müşāvere meclisi ḳurılıp
tedbire başladılar ağvānları terk eylemek dağı

128a

1. bir ḫarīḳ ile münāsib degil var bāzū-yı ḳuvvete getürüp yine ‘azīm ‘asker ta‘yīn olunmağ
2. üzere ḳarār virdiler ve i‘timādü’d-devleniñ eniştisi luṫfi ‘alī ḥānı cümlesi 3. münāsib
görüp me’mūr ḳıldılar ‘asker tedārik olup mühimmāt-ı seferiyye görilür 4. iken cezīre-i
bahreynde cānibinden feryādcılar gelüp cezīre-i merḳūmı bir ḳaç seneden 5. berü mesket
imāmı ‘acem elinden alup zabṫ iddüğünde ḡayrı neberd-i ‘abbāsa na‘raları 6. ḥaddin ...
olmağıla taḳdīm ehemmi elzemdir mülāḫazasıyla ḥān-ı merḳūmiñ görülen tedāriki 7. ile
bahreyn seferine ‘azīmeti evlādır diyü ba‘z ricāl-i devlet bu ne zāhib olmağıla 8. yine āşār-
ı şıḳāḳ miyān-ı ricālde zuhūra gelen maşlahatıñ fevtine zāhir oldı ve cezīre-i 9. bahreyn
başradan aşağıda ḳarşıñ sāḫil-i ḡarībinde sāḫile ḡarīb maḥrec-i deryā bir 10. maḥall olup ve
ḳarada dağı bir ḳaç nāḫiye yerleri olup bu cānibe sefer-i ḳandahāra 11. seferden eshel
görülüp ḳarīb mesāfede bulunmağıla ekşeri ricāl-i bahriñ seferiñ 12. taḳdimini terciḫ
idindiler velākin rīze-i merḳūmeye ‘acem devletiniñ ‘asker ve mühimmāt 13. naḳl
itdirecek naḳl iddirecek sefineleri olmayup ve portakāl cezīresine ādem gönderüp 14.
portakāl keferesinden ücret ile sefineler ṫaleb iddiler portakāl dağı şāḫ ‘abbās 15.

⁶³³ Metinde “revāyic” biçimindedir.

zamânında şâh hüseyin gelince ‘acem şâhları tarafından bize virilegeldüğü ... virüp 16. edâ eylediñiz taqdirde ne miqdâr sefine istersen virürüz diyü cevâb eylediklerinde alıcağ merķümüñ 17. bu bâbda ruşsatı bulunmağıla deruhde eyledi dağı el-ğâl sefineleri hâtır idüp yola revâne 18. oldılar kırk elli biñ miqdârı kızılbaş ‘askeri dağı şavb me`mûrlarına revâne 19. oldılar ve neberd-i ‘abbâs ... sâhil-i baħra vuşullarında portakâl sefineleri 20. dağı gelüp ol maħalle yetişdiler cezîre-i baħreyne mürûr-ı murâd eylediklerinde sefineler 21. üzerine başbuğ olan ħapudân va‘de olınan aqçeniñ gelmedüğine 22. cebr olduğı birle sefinelerini alârğa idüp bir ferd-i vâhid sefine almadı 23. luţfi ‘alî ħân dağı yola revân olduğı birle

128b

1. ħilâfında olan fırķa-i ser-sürûħlar ġayrı fûrce bulup şâhım baħreyin için bu ħadar aqçeyi 2. portakâla virmek münâsib degildir bir mühimme-i ‘azîme şarf olunsa bundan dağı ehvendir 3. ve portakâl tarafına sefineler ücretine virilecek aqçeniñ bir miqdârı kim aqall-i ħalîl mesket imâmına 4. virildiği taqdirce cezîreyi tarafımıza teslim idüp müceddeden şulħ şalâh olunur şimdi bu mişilli 5. sözler ile aqçeyi portakâla virmeden men‘ olunmuş idi portakâl ħapudânı aqçeniñ gelmedügin 6. muħaħķağ eyledikde gemilerine yelken idüp d... ‘avdet eyledi ‘asker-i rafâzî ħâzır ve âmâde baħa- 7. -ğaldılar bu eşnâda mîr maħmûd kirmâna gelüp muħâşara ile kirmân şehrini ve ħal‘asını ħabz 8. eyledi ‘acem ‘askeriniñ ancağ murâd maqşûdı bu idi ki baħreyin fetġi müyesser olur dise 9. kirmâna gideler ve anda gereği gibi tedârik ile ħandağhâra ‘azm ideler çünkü mîr maħmûdiñ şehri 10. kirmânı alduğı ħaberi ser‘ asker luţfi ‘alî ħânıñ ma‘lûmı oldu yanında mevcûd olan 11. ser-sürûħ ‘askeri ile sür‘at ve şitâb idüp kirmâna vâşıl oldu ‘acem ‘askeri ħatı 12. vâfir olmağıla ağvânlar ile ceng-i ‘azîm idüp ‘aqıbet ġâlib olup kirmânı aldılar 13. mîr maħmûd münhezim olup ħandağhâr cânibine firâr eyledi ve bu müjdeyi luţfi ‘alî ħân şâh 14. cemcâha ‘arz idüp ‘askere ‘ulûfe ve zağîre taleb eyledikde luţfi ‘alî ħânıñ taraf-ı ħilâfında 15. olup ħased idenler şâhı iğfâl idüp mîr maħmûddan alınan ġanâyim ve ol taraflarda 16. tedârik olınan zağîre kifâyet ider diyü şâhı aqçe virmeden men‘ eylediler luţfi 17. ‘alî ħâna bu aħvâl ma‘lûm olıcağ ‘acem ricâliniñ kirmândan şîrâza gelince her ne ħadar 18. mâlikâne ve çiftlikleri var idi cümlesini ġâret itdürüp zağîrelerin ‘askere virdi 19. ve bulduğı deve vesâ’ir ħayvânâtı aħz idüp ħilâfında olanlara rağmen ‘askeriñ 20. ‘ulûfelerini ve baħşışlerini dağı tedârik idüp tamâmen ‘askere edâ eyledi ba‘dehû ‘askeri 21. alup şîrâza revâne oldu şehr-i şîrâz ısfahândan on iki ħonağ meşâfede olup 22. ‘acem ricâl ısfahânda

luṭfî ‘alî ḥānîñ bu gūne ḥareketini istimā‘ eylediklerinde merḳūma ba‘ż 23. ve ğaraż ve ‘adāvetleri ḳat-ender-ḳat oldu ve şāha varup luṭfî ‘alî ḥāndan

129a

1. şikāyetler ve izḥār-ı tazallümler eylediler ḥān-ı merḳūm me’mūr olduĝı cānibe gitmeyüp vilāyet ḥarāb 2. iderek şīrāza bu gūne ḥaşmet ve tehevvr ile geldüĝi dimāĝında fesād olduĝına 3. ‘alāmetdir didiler lākin şāh bu def‘a merḳūmlarıñ kelām-ı dūrūĝlarına iltifāt itmeyüp 4. aĝvānlara ĝālib geldüĝinden ĝāyet ile şād ḥandān olduĝundan luṭfî ‘alî ḥānîñ 5. her ne ḳadar cürmi var dise ‘afv eyledim diyü cevāb virmegile mesfūrları iskāt eyledi 6. ricāl-i ‘acem ...ş luṭfî ‘alî ḥānîñ ḥilāf-gīrleri şāhîñ bu gūne meveddet emīr kelāmı 7. gūş eylediklerinde nār-ı ḥasedleri müşedded olup kendüleri helāk öleyazdılar ne çāre 8. yine ĝürūh-ı mürde bir yire cem‘ ve maḳşadları üzerine meşveret ve luṭfî ‘alî ḥānîñ 9. ‘aleyhine baş ve cānlarıyla ḥīle-i tedbīrlerinde var maḳdūrların şarf idüp luṭfî 10. ‘alî ḥān ḥālā i‘timādü'd-devleniñ eniştisi maḥşūş çerāĝ-ı efrūḥtesi ve i‘timād- 11. -ü'd-devle daĝı şāh cemcāhîñ nazār-gerdesi ve mu‘temedi olup ḥān-ı merḳūma ser‘ askerlik 12. ibḳā olunup bir def‘a daĝı aĝvānlara ĝālib olacaĝ olur dise şāhîñ küllī 13. meyl-i muḥabbeti bunlarıñ cānibine olacaĝı nümāyān ve bunlar bizim üzerimize ĝālib 14. ve sözlere ḥaḳḳımızda nāfiz olduĝda mażarratları muḥaḳḳaḳ olur bu mişillü sözlere ile biri- 15. -birilerini taḥrīş ve taḥrīk iderek ḥīle yollarında sa‘y ve ihtimām iderek ‘āḳıbet 16. ḥīle ve tezvīrātıyla bu mādeleri temşiyyeti tūl ve dīrāz düşvārü'l-ḥāl müşkilü'l-faşl 17. bir şūrete ifrāĝ eylediler çün bu ešnāda şāh cemcāh daĝı bi'l-cümle ricāliyle işfahān 18. şimālisinde on iki konaĝ mesāfede vāḳi‘ taḥrān şehrinde meḳş ve iḳāmet 19. üzere idiler bu fırḳa-i muḥālif ṭarīḳ maḥall ve maḳāma münāsib ḥīle peydā idüp monlā 20. başı ve ḥakīm başı vesā’itleriyle temşiyetine bu siyāḳ üzere mübāşeret eylediler evvelā 21. sū’-i ḳaşdlarını i‘timādü'd-devle sāniyen eniştisi ve çerāĝ-ı efrūḥtesi olan 22. luṭfî ‘alî ḥānîñ ḥaḳḳında icrāya ḳarār virdiler monlā başı ve ḥakīm başı dise enderūn 23. serāy şāhīden ma‘dūd muḳarreblerinden olmaĝıla ḥuzūr-ı şāhīye varmalarıyla ‘ādetā

129b

1. māni‘ ve mezāḥim olmayup bir gün ikisi de ḥuzūr-ı şāhīde feryād ve nāle idüp 2. başlarından mendillerini yire çaldılar ve i‘timādü'd-devle tarafından ḥudūd-ı ‘osmāniyyeye ḳarīb 3. maḥallde sākin ekrād begleri ne taḥrīr olunmuş bir mektūb şāh cemcāhîñ eline virdiler 4. mefhūm bu ki öteden berü beynimizde ma‘hūd ve mektūm fırsatına müteraşşid olduĝumuz ḥuşūşîñ 5. ḥuşūlı geldi ve bu fırsat bir daĝı ele girmez eski meşeldir **beyt fırsatı fevt itme kim 6. te’ḥīri ḥarcdır**

belalara şabr eyle kim miftāh-ı ferecdir

mefhūmı üzerine ucletü'l-vaqt beş biñ 7. güzide ve yarar süvārī tedārik idüp bir ān muḳaddem şehr-i tahrāna gelüp ve vaqt-i leylde 8. şāh cemcāhıñ serāyına hücum ve 'ale'l-ğafle başup cümle huddāmān ve 'askeri sizi istirāhatda 9. ve h'āb-ı ğafletde iken serāy-ı şāha duḡūl ve şāh cemcāhı aḡze şarf-ı himmet ve 10. ihtimām-ı küllī idesiz diyü ḡatm-ı kelām eylemiş çün kim bu aḡvāl şāhıñ ma'lūmı olduḡda 11. ...d ve müteḡayyir oldı sāde-dil olduḡından ḡile olduḡını fehm ve idrāk 12. idemedi ğāfil bulundu ve ne diyeceğini bilmedi ve yine merḡūmān kār-ġüzār yarar ḡıleye 13. revāc virüp sa'y-i fitnede aḡlā bir ḡuşūr ḡomayup şāhım mu'temediñ olan i'timādü'd-devle 14. saña ne rütbe ḡıyānete cesāret eyledi ve yāḡūd luḡfi 'alī ḡānıñ bunca 'askeriyle şehr-i 15. şirāzda cem'ıyyeti muḡlaḡ bunıñ re'yyledir murādı mücerred sizi gördükde aḡz 16. itdürüp ve kendüsi daḡı şirāzdan 'askeriyle 'ucle gelüp ıḡfahānı zabḡ 17. ve murādı salḡanatdır ve bunıñ ḡaydı görülmekde 'ucle buyurmañız ehemm ve elzem ve mektüb 18. ḡıleye ihtimāli 'adem-i imkāndadır zırā i'timādü'd-devleniñ kendü mühriyle olduḡı 19. ma'lūmıñızdır fi'l-vāḡi' diḡḡat ile mektübüñ mührine şāhıñ manzūrı olduḡda 20. şāḡiḡ mühr i'timādü'd-devleniñ olduḡı bilā-şübhe olduḡda şāha ġayrı i'timād-ı 21. küllī ḡāḡıl olıcaḡ ol sā'at ḡorıcı başıyı ḡuzūrına getürüp i'timādü'd-devleniñ 22. ser-i maḡtū'ın ḡuzūr-ı şāḡıye getürmek için fermān eyledi yine merḡūm müfsidān 23. şāhdan ricā ve niyāz ḡarīḡiyle kendü tezvīratlarına gereḡi gibi istiḡkām ve kelām-ı

130a

1. dūrūḡları iḡşā olmamaḡıçün bir ḡıleye sülūk idüp şāhım ḡatlı olmasun yā rabb 2. gözlerin çıkarmaḡ ile iktifā olunsun belki su'āl cevāb iḡtizā ider ve su'āl 3. lāzım elzem olan umūr-ı mu'azzama mu'aḡḡal ve bunca māl ve melāl ve cevāhiri zāyi' olmaz diyü 4. sedd çekdiler ve bu eḡnāda her-çend ki şāh i'timādü'd-devleyi ḡabs ve yāḡūd ḡuzūrına 5. getürmek murād eyledi merḡūmān dāmen ġayreti dermiyān idüp şāhı men' 6. ve 'aḡıbet iki gözlerin çıkardup bu ḡāl ile ḡabs itdiler şāh bu ḡalet-i 7. ġarībe zuhūrında gitdikçe fikr ve endişe aldı ḡāḡ ḡāzab ve tehevvrile yandı yaḡıldı 8. ḡāḡ ḡaḡā olmaḡ ihtimāli ḡaḡırına ḡuḡūr ile nedāmet çekdi ve böyle mücerrebül'eḡvār 9. ve şādıḡ ādemden bu ḡüne ḡıyānet zuhūrı bir vechle mümkün degildir diyü mülāḡazaya 10. vardı mükedderül-ḡāl ve muḡḡaribül-aḡvāl ekl ve şürb ve ḡābı terk idüp ol 11. gice kendüsini muḡāfaza itdirdüp ve bu 'acībe tefekkürile ta'accübde ḡaldı 'aḡıbet *el-'aceletü 12. mine's-şeyḡān et-te'enni*

*mine'r-rahman*⁶³⁴ mefhüm-ı şerîfi üzerine eyledügi 'aceleye nâdim 13. ve peşimân olup monlâ başı ve hâkîm başı huzûrına da'vet ve siz beni bu maddede 14. gâlibâ hâtağa sevķ itdiñiz ve bunıñ hâķikatine vâķıf olmaķ mücerred aķşâ-yı murâd 15. mıdır i'timâdü'd-devleniñ gözlerine timâr olunsun diyü muhkem tenebbüh eyledi ve bu esnâda 16. şîrâz hâkimine raķam yazılup luţfi 'alî hânı aķz ve ķayd [ü] bend ile işfahâna göndermek 17. üzerine tenebbüh olundu şîrâz hâkimi mażmûnı emri 'amele getürmek tarîķlerin fikr 18. idüp bir gün luţfi 'alî hânı ordusından hânesine da'vet idüp 19. ve bir 'alî ziyâfet tertîb idüp esnâ-yı şoĥbetde bir miķdârı ĥalvet ve meclis-i 20. aġyârdan tehî idüp şâhdan luţfi alî hânıñ hâķķına şâdir olan emri 21. eline virdi hân-ı merķûm mażmûn emre vâķıf olıcaķ aşlâ muĥâlefet semtin 22. göstermeyüp 'âdetleri üzere iki ellerin biribiri üzerine vaz' ve sem'an ve tã'aten 23. diyüp emr-i şâha teslîm oldu bu minvâl üzerine işfahâna irsâl olundu 130b

1. ve maĥbûs kılandı bu eyyâmıda i'timâdü'd-devleniñ ĥilâf-gîrleri fırsat bulduķça merķûmân 2. hâķķında aşlâ bir dürlü nifâķ ve ĥilede kuşûr ķomadılar lâkin şâha bu maddede şübeh 3. 'arîz olup fâsid olduġına bir miķdâr ıtlâ ĥâşıl eylemiş idi ol eçlden bu 4. ĥuşûşıñ ġavrına vâşıl olmaķ için bir ġalebe dîvân idüp ve herkes bildüġini ve 5. gördüġini huzûr-ı şâhda i'timâdü'd-devleniñ muvâcehesinde bir bir irâd eylesün 6. diyü tenebbüh eyledi çün i'timâdü'd-devleniñ ġal' olınan dîde-i cihân-dîdeleriniñ yara- 7. -ları bir miķdâr eyüce olmuş idi ol dîvân-ı 'azîme i'timâdü'd-devle daġı ihzârı 8. murâd olunup ĥuşemâsıyla rû-be-rû huzûr-ı şâhîde murâfa'a olmaları fermân 9. olundu şâh daġı diķķat-i vâsî'de ihtimâm idüp evvel ve aġir aĥvâlini te'ennî 10. üzere ġarafınıñ su'al ve cevâbını fehm iderek sem' başîr ile bu da'vâmı istimâ' 11. eylemek murâd eyledi cümle ricâl ve aġayân ve erbâb-ı dîvân cem' olduġda i'timâdü'd-devleniñ 12. daġı gözleri baġlu keşân ber keşân getürüp bir köşke oturdılar çünki 13. dîvân ĥâtır oldu şâh cemcâh fermân idüp i'timâdü'd-devle ve fetĥ 'alî hân 14. hâķķında her ferd bildüġini huzûr-ı şâhda merķûmıñ muvâcehesinde söyleye ve senedi 15. ne dise ibrâz ide ve i'timâdü'd-devle daġı ķudreti mertebesi müdâfa'a ve hâķķında irâd 16. olınan mevâddde 'ale'l-infirâd cevâbı var dise söyleye diyü emr olıdı ve münâdîler 17. nidâ bu dîvânda da'vâya izîn-i 'âm ve ruĥşat virildi hemân ol maĥalle telbîs-i iblis- 18. -nihâd kıızılbaşıñ biri fi'l-ĥâl ayaġa ķalkup meydân-ı tezvîrde kemer-bend-i ġayret ile 19. ķâ'im ve bu ġüne ġüftâra aġâz kıldı ol i'timâdü'd-devleniñ aġzından işidüp 20. mu'temed ve mu'teber kimesnede böyle istimâ' eyledim ki i'timâdü'd-devle bir gün şâh ĥüseyiniñ 21. pederi müteveffâ şâh süleymânıñ

⁶³⁴ Acele etmek, şeytandandır. Düşünerek karar vermek, Allah'tandır.

şüretâ ziyâretine varup kabri üzere tûrup 22. şetm-i ğalîz ile hiţâb vâý şâh süleymân şimdi ħâlîñ nicedir benim pederimi bî-günâh 23. kıatl eylediñ ben dağı oğluñ şâh ħüseyini ‘an kıarıb pederim intiķâmı için

131a

1. kıatl itdürmegile şarf-ı maķdûr iderim dimiş şâniyen bu ğarazını icrâ için ekrâd beglerine 2. yazduğı mektûbı rûz şeb cebinde maĥfûz ve kendüsine maĥşûş mührile memhûrdır 3. bunıñ sâĥte olmak ihtimâli ve imkânı yokdır şâlişen devlete dâ’ir mühimme-i meşveretleri 4. iķtizâ eyledikde kendü dâ’iresinde olan tarařġirleriyle meşveret ve anlarile müzâkere 5. ve anlarıñ re’y-i tedbîrleriyle mübâşeret idüp şâhımızñ dâ’iresinde olan ricâl-i 6. devletini meşverete idĥâl itmeyüp ve danışmayup kıat’ an umûr-ı devlete kıarışdırmayup 7. ĥacer ve şecer maķûlesi şâhımızñ dâ’iresi ricâl ve ĥuddâmını taĥķîr ve tezlîlden ĥâlî 8. olmadı **râbî’an** tamâm îrân zemînde dâ’ire-i devlet-i şâhîde vâķî’ memâlik ehlini 9. bir mertebe taraşına cezb ve bend eylemiş ve şâhımızñ bir ĥuşûsı için raķamı ya’nî ĥatı ve fermânı 10. ol diyâra varsa âhâlisi i’tibâr itmeyüp i’timâdü'd-devle ta’liķına ya’nî mektûbına 11. raġbet ve i’tibâr ve maźmûnıyla ‘amel iderler **ĥâmisen** kendü kıızlarını ve kıızları ve oğulları 12. kıızlarını şâh devletinde şâĥib şâh ve nâm memleket mutaşarrafı olan ĥânlara tezvîc 13. tarařiķiyle taraşına cezb eylediği dimâġında olan fesâdını vaķtde icrâya taĥşîl miknet 14. içündür **sâdisen** i’timâdü'd-devle sünnî mezhebidir lezġî ta’ifelerine mu’indir ve ĥâlâ 15. ta’ife-i merķûmeniñ ‘işyân ve tuġyânı i’timâdü'd-devleniñ re’y-i tedbîriyledir 16. didikde bu dürûġa fûrûġ virmek için mührile memhûrile kıat’a mektûb ibrâz idüp 17. siz ki lezġî beglerisiz ĥavf ve endîşede olmayup hemân şirvândan ĥareket ve revân 18. kıal’asına gelince vâķî’ yirleri aĥz ve źabt mübâderet idesiz benim kıarındaşım oġlu revânda 19. ĥândır bu ĥuşûsı kendüsine âmâde olunmuşdır iġmâzü'l-‘ayn idüp üzeriñize 20. ‘asker ġöndermeye diyü tenebbûh olmuşdır böyle maźmûn mektûb bu siyâķ üzere taĥrîr 21. olunmuş idi **sâbî’an** kıarındaşı oğulları henüz řaġîr ve nâ-resîde iken anlara ĥânlık 22. virüp birer serĥaddde vâlî naşb eyledi **şâminen** eniştesi luţfi ‘alî ĥânı mesket 23. imâmı üzerine ser’asker naşb idüp bunca ‘asker tedârik olunmuş ve portakâldan

131b

1. sefineler gelüp baĥreyne naķl ile taĥliř ĥadd-i imkânda olmuş iken baĥreyne ġeđdi ve ne kırmândan aġvânları 2. ta’akķub idüp kıandaĥâra ġitdi itlâf-ı ĥazîneden ġayrı memleket-i şâĥiyi nehb ve ġâret 3. itdirdüp ĥarâb eyledi ve kendü tarařġirleri olanlarıñ çiftliklerini

himāye⁶³⁵ idüp 4. şāh dā'iresinde olanlarıñ envāl ve erzāklarına ta' arruz eyledi bundan zāhir olan 5. budur ki bir cānibden mesket imāmı bir cānibden lezgī ve bir cānibden ağvān memālik-i 6. şāhiyye i' timādü'd-devle re'yiyle istilā idüp kendüsi temşiyet mā-fi'z-zamīr yine fırsat-yāb 7. ve anlar ile [müttefik] ve müttehid ola tāsī'an i' timādü'd-devleniñ bu güne ifrāt üzere kendüye maḥşūş 8. ḥazīne cem' ine bā' iş ve ḥālā bu bābda kemāl ihtimām ve ḥazīne bādī nedir olan envā' cevāhir ve altun 9. ve gümüş ālāt ve āvāndan ve zī-kıymet esbāb ve eşyā ve emti'a-i bī-ḥisābdan ğayrı tokuz 10. yüz biñ tümeni mütecāviz nuḳūd ḥazīnesinde mevcūddır didikde mevādd-ı merḳūma i' timādü'd-devleniñ 11. muvācehesinde taḳrīr ve ḳaleme aldılar şāh cemcāh i' timādü'd-devleye ḥiṭāb idüp bunlara dā'ir 12. cevābiñ var dise sen daḡı ferāde ferāde beyān ile saña izīn-i şāhānımdır işidelim 13. vāḳi' midir bilelim didikde i' timādü'd-devle ḳıyām idüp temhīd kelām ile bu güne taḳrīre 14. aġāz eyledi benim şāh cemcāhım merḥamet göster efendim sultānım ḥazretleri çün irādet-i şāhāneleri 15. vāḳi' ḥāle itlā' taḥşīl ve ḥaḳḳ ve bātılı bilmege ' ilm ḥāşıl ve her ferdiñ ḥāli ve ḥüsn ve ḳaçı zāhir 16. ve āşikār olup ma' lüm ' ilm ' ālim araları buyurulmaḳ için bu ḳullarını söyletmege ta' alluḳ eyledi 17. niçün dīde-i cihān-bīnlerimi⁶³⁶ çıkarmazdan evvel beni söyletmediñiz a' dā-yı bed-ḡ'āhlarımiñ 18. kezzāb ve erāci' ve tezvīrāt-ı şariḥalarına bundan böyle vuḳūf ḥāşıl eylediñiz bu ḳullarına 19. ne fā'ide virür bu rüsvāylıḳla zinde olmaḳdan şemşir-i şāhīde ḳatlı olunmaḳ baña nisbet 20. evlā ve ārzū-yı dil derūnımdır bā' iş-i ḥaḳāretim mücerred-i şāhıma olan şadāḳat ve istiḳāmetimdir 21. yüzime söylenen sözler bi'l-cümle kiḳb-i şariḥdir ḥīle ve bühtān ve ifk iftirādan ' ibāretdir 22. beyāna şürū' eylesem ḥīleleri ' ayān ve ḥuremāt-ı şāhīde ṭarīḳ-i istiḳāmetden zerre 23. miḳdārı ' adem-i inḥirāfım nümāyān olmaḳ muḳarrerdir ancaḳ ḥavfım budur ki şāhım vāḳıf-ı ḳazıyye

132a

1. olıcaḳ nedāmet elemine giriftār olmaḳ ile mu' azzeb ve rencīde-ḡāṭır olasız ve bu bende-
2. -ñizi daḡı ḳatlıden keff-i yed idüp bu ḥāl-i melālet iştimāl üzere beni miyānda ḳoyasız 3.
diyü güftār-ı melālet āşār-ı başında iken mevādde müte' allıḳ cevābiñ var dise anı görelim
4. diyü şāh cānibinden ' itāb-āmiz ḥiṭāb şādır olmaḡıla cevāb aġāz i' timādü'd-devle 5. şāh
süleymān ḳabri māddeesine dā'ir şāhım devlet-i şāhīde i' timādü'd-devle olanlar ziyāret-i 6.
ḳabr murād eylediklerinde mu' tād-ı ḳadīm üzere bi'l-cümle ḳapu ḥaḳḳlarıyla ma' an gidüp
ziyāret 7. idegelmişlerdir bu ḳuluñuz dise ziyārete vardıḳda ḳapu ḥaḳḳımdan ğayrı nice nice

⁶³⁵ Metinde "himāye" biçimindedir.

⁶³⁶ Metinde "cihān-bīnlerimi" biçimindedir.

ricāl-i 8. devlet ve ‘ulemā ve şulehā ve mu‘teberler ile gitdigim cümleye ma‘lūm kabre karşı şetm-āmīz kelām nā-şāyesteyi 9. niçün bir şahşdan ğayrı kimesne işitmedi ve ol dağı şekāveti sebebiyle bundan aqdem 10. te’dīb ve qapumdan redd olunmuş olup böyle bir şakī-yi müfsidiñ haber-i vāhidi i’timāda 11. sezā sened olur mı inşāf buyurıla huzūr-ı şāhīde bir kaç degenek ile taḥvīf buyurulsun 12. derḥāl kızbi ve kimleriñ taḥrīk ve iğvāsı olduğu ma‘lūm olur **cevāb-ı şānī** benim mührim ile 13. şāhımıñ hilāfına olan mektūb sāhtedir zīrā ma‘lūmıñızdır ki bir niçe zamāndan 14. berü devletimizde peydā olan sāhteciler fermān ve mektūb ve sikke dağı yapup taqlīd 15. iderler ve niçeleri qatl olunup bi'l-külliyeye istīşāl mümkün olmadı venedīk altunına 16. taqlīd idüp huzūrıñıza getirüldiği vaktde müşahḥiş ve temeyyüzde ‘āciz qalmış idik 17. benim mührime taqlīdleri hoş bundan esheldir yazı benim degildir ma‘lūmıñızdır bundan 18. kaç-ı nazar mektūbda yazılmış ki tārīḥ-i mektūbıñ irtesi günü gece beş biñ ādem ile gelüp 19. şāhıñ serāyına başasız ḥudūd-ı ‘oşmāniyye civārında sākīn ekrād begleri her ne kadar sür‘at 20. şitāb eyleseler on beş günde taḥrāna gelmeleri ḥadd-i imkānda degildir ve şāhıñ 21. serāyına başmak beş on biñ ādemiñ işi degildir ve ben dağı bunlardan ḥabīr olup 22. tedārik üzere olmak gerek idim ma‘a-hazā ki ol gün qorıcı başınıñ beni aḥz 23. eyledüğü gün olup bir dürlü tedārikde olmadım ve ḥaremimden taşra çıkmadım el-‘iyāzü

132b

1. billah bende bu mel‘anet olmuş olsa ve ‘adūlarımıñ iddi‘āsına göre eniştem luḥfī ‘alī ḥānile 2. bu fesādda yek-dil bulunmuş olsam ḥān-ı merḳūma bunca müheyyā ‘askeriyle qurb ve civār-ı işfahānda 3. ḥāzır iken ekrāda mürāca‘at ne lāzım idi ḥaḳīqatini bilmek murādıñız dise mektūbı 4. size virenden su’āl olunsun kimden almış ve ne tārīḳile eline girmiş teftiḥ⁶³⁷ 5. buyurulsun ğavrına bu tārīḳile vāqıf olursız ba‘dehū vāḳi‘ ḥāl bilinüp meger 6. i’timādü'd-devle bir gün keyfine maḡlūb iken ḥilāfında olanlarıñ taḥrīki ve bir miqdār 7. altun virmeleriyle muqarreb ve muḥarremi olan ḥazm-kārlarınıñ biri mührini koynından 8. çıkarup bir iki beyāz kāğıda mührleyüp ellerine virmiş lāḥiqa ḥafī olmaya ki ‘acem 9. devletinde qānūn-ı qādīm üzere i’timādü'd-devle olanlar bi'l-cümle umūrda müstaḳılller olmayup 10. kendülerine müfevvız olan dā’ire-i devletlerinde vāḳi‘ memālik-i ahālisiniñ umūrı ve da‘vā 11. ve nizā‘larınıñ faşl-ı temeyyüz vesā’ir memleket umūrı ne var dise bunlara sipāriş 12. olunup umūr-ı sā’ireye vaż‘iyyet⁶³⁸ idemezler meger ki şāh tarafından kendülerine ol 13. işleriñ görölmesi tenebbüh oluna sefer umūrı elçileriñ ḥuşūşı

⁶³⁷ Metinde “teftiḥ” biçimindedir.

⁶³⁸ Metinde “vad‘iyyed” biçimindedir.

ser' askerlerin' azl 14. ve naşbı kaṭ' -ı ḥudūd aḥvāli ve bunların emsāli umūri bi'z-zāt şāhlar görüp 15. re'ylerine mevķūfdır ve tā ezelden resm-i ḳadīmleri bu iken ba'z şāhlar kendü zevķ 16. ve rāhatları ḳaydında olup bi'l-cümle umūri i'timādü'd-devle olanlara sipāriş eylemek 17. daḥı vāķi' olmağıla şāh ḥüseyn daḥı bunlara ḳıyās ile bi'l-cümle umūr-ı devleti 18. i'timādü'd-devlesine sipāriş idüp kendüsi zevķ-i rāhatı meşğul olmuş idi 19. ve fi'l-vāķi' i'timādü'd-devle şāhın şādık bendesi ve her ḥâlde ḥayr-ḥvāh devleti 20. olup bi'l-cümle umūrında i'timāda sezā ādem idi **cevāb-ı şāliş** taḳrīrine 21. bu yüzden şürü' eyledi şāhım kendüye maḥşuş umūr-ı bendelerine sipāriş 22. eylediği zamāndan berü şāhın dā'iresinde olan ricāl ve ḥuddām muḳarrebīn ḥased 23. ve 'adāvet idüp umūr-ı devleti kendüme maḥşuş ve mu' temedlerim ile müzākereye muḥtāc

133a

1. olmuş idim şāh dā'iresinde olanları her-çend ki umūr-ı mühimme müzākeresine idḥāl eylemiş 2. oldum her ḥâlde baña rağmen ḥüsn-i re'y ve tedbiri ḳabül itmeyüp devletiñ fā'ide ve zırārını 3. aramayup kendüleri nefsanıyyet ile ḳazāyānıñ 'aksi zuhūrına cedd ve ihtimām iderlerdi ve bu cümle 4. şāhım ma'lūmdır niçe mevādd beyān eyledi **cevāb-ı rabi'** memālik-i şāhiden bir memlekete 5. şāhın raḳamı ya'nī fermānı vardıkda maẓmūnıyla 'amelde ihtimām olunmayup ḥalkıñ emri şāhiyi 6. yerine getürmekde tekāsül ve tehāvüne cesāretlerine sebep ve benim mektübüm vardıkda belā 'illet 7. ve bahāne murād olunan ḥuşuşın temşiyetine cān ve başıyla ihtimām eylediklerine bā' iş 8. budur ki ṭarafımdan varan mektüb maẓmūnıyla 'amelde ihmāl ve müsāmaḥa eyledikleri 9. ḥinde 'indimde şefā'at ve 'özr ve 'illet ve hedāyā virişüp bir dürlü ḳabül 10. olunmayup emrime muḥālif bulduḳlarında lā-muḥāle ḳatlı olunacaḳlarını yaḳinen bilüp 11. ve bir ṭarıķile necāt bulmayacaḳlarını idrāk ve iz'ān eylemişler idi şāhımın 12. dā'iresinde olanlar dise her biri 'alā ḥālihi bir şāhdır nef' i ve zarr-ı 'ālem ve şāh ve nāmūs-ı 13. devlet ne idüğini fehm itmeyüp varamayup mücerred kendü fā'ideleri t... bu gün 14. şāhdan bir mühimm için şādır olan emre yarın muḥālif emri ısrārile kendülerinden 15. ḥavf ref' ve zā'il ve şāhı bāṭıl ve 'āṭıl lākin zāhirde muşanna' ve şüretā müzeyyen ekāzīb 16. ve erācif-i güftārlarıyla ḥaṭā ve ḡalaṭa sevķ iderlerdi **cevāb-ı ḥāmīs** şāhım i'timādü'd-devle 17. kızlarını şāhib nām ve şāh ḥānlara tezvīc eyledi didikleri vāķi' ḥāldir zīrā şāhımın 18. eyyām-ı devletinde kızlarını hem-küfları⁶³⁹ olmayan nā-cins fūrū-māyelere virmek revā mıdır 19. bundan kaṭ' -ı naẓar şāhımın düşmenlerine virmeyüp ḥuremāt-ı devletde ḥānedān-ı şāh 20. cemcāha ḥulūş ve şadāḳat ile eben 'an-cedd mücerrebü'l-eṭvār memdūḥü'l-aḥvāl

⁶³⁹ Metinde "hem-küfları" biçimindedir.

kadīmī 21. emekdārларыñıza kız virdigim maḥall-i ittiḥām mıdır anlarıñ biri şāhımıñ ıulları ağası 22. rüstem-i şānī mīrzādır ki ḥuremāt-ı devletiñizde ḥulūş ve istiḳāmet ile şöhret 23. bulmuşdır ve biri daḡı muḥammed ḳulıdır ki ḥālā şehir-i şehir ıřfahānda ḳā'im maḳām olup devlet-i

133b

1. safeviyyeniñ ḡayr-endişi ve bu devletiñ ḡayrı ... şāhımıñ maḳbūl ve mu'teber şadāḳat 2. perver ḳulı olduḡından ḥālā bu bendeleriniñ emvāl ve eşıyası zabt ve taḡrīrine me'mūr 3. buyurmuşlardır ve bunlar devlet-i şāhīde 'ālī ḳadr ve menziletler iken ne it ki şāhiñ 4. ḡatırı belki ḳademi muḡayyer olduḡına daḡı cevāz vireler **cevāb-ı sādīs** şāhim benim sünnī 5. mezheb olup lezgī'ül-aşl olduḡum cümleye ma'lūm ve devlet-i şāhīde sünnī ıulları 6. çoḡdır cümlemiz şıdḳ ve ḥulūş üzere şāhiñ istiḳāmet-perver ıullarıyuz ve ḡiç 7. bir vaḳt ḡalde zerre deñlü ḡiyānetimiz vuḳū' bulmayup mesmū' olmamışdır ḡarafımdan olmaḳ 8. üzere lezgī beglerine yazılıp mührim ile memḡūr mektūbı daḡı sāḡtedir maḡmūnı tezvīrāt 9. ve iftirādır i'timādü'd-devle naşb olduḡumda lezgī ḡā'ifelerini 'işıyān üzere buldum 10. ḡavā'if-i merḳūma nihāyet memālik-i irānda kūh-ı elbrüz gibi cibāl-i refi'ül-tilāl şā'būl-mūrūr düşvār- 11. ü'l-vuşūlda sākın olmalarıyla anlarıñ zabt ve rabtı lā-cerem ḡüsn-i tedbīr ile ḡāḡ ḳahr ve ḡāḡ 12. istimālet ḡarīḳine mevḳūf olup eslāf-ı zū'l-ebseriñiz zamānlarında durduḡlarından 13. mā'adā şāḡ 'abbās anlara ḡazineden senede biñ yedi yüz tümen aḳçe ta'yīn idüp 14. kendü memleketlerini yine kendüleriyle zabt itdirdüp ve iḳtizā eyledikçe bu taḡrībile ḡaraf-ı āḡire 15. daḡı bir miḳdār 'asker ile imdādımıza ḡazır olurdu **el-ḡāletü hazīhi** gerek ol serḡadd 'askeriniñ 16. 'ulūfeleri ve gerek lezgīleriñ aḳçesi beher sene ḡazīne-i şāhdan iḡrāc olduḡı ma'lūmiñizdir 17. lākin ol aḳçe maḡalline varmayup şāhiñ dā'iresi ricāli beynlerinde taḳşim olduḡı 18. daḡı ma'lūmiñiz olsun ḡavā'if-i mezbūreniñ sebeb-i 'işıyānları budur ki sünnīlik 19. taḡrībile benim ile ittiḡāda dā'ir da'vāları olsa ḡiçen sene te'dībleri murād olunup 20. üzerlerine gönderilen 'askerde ser'asker olan öz ḳarındaşım oḡlını ḳatıl itmezlerdi 21. ve ol eşnāda 'işıyānı irtikāb iden ḡaḡıstān begleriniñ ricālarıyla 22. şemḡāl mektūblarıyla elçi gelüp mūmāileyh şemḡāl itā'atimizden rü-gerdān olmamaḡıla 23. ḡavā'if-i merḳūme ile şulḡ şalāḡ 'aḳdine tavassuḡ ve cürmleri 'afv olunup re'y-i ḳāḡıdları

134a

1. virilmek niyāzında olmuşlar idi lākin bu ḡuşuş daḡı sāḡte ve kendü maşlaḡatları için 2. ḡile ve ḡud'aya mebnī idi zirā vaḡtān ḡān ḡürcistān vālisi bulunup ḡavā'if-i 3. lezgī dise

‘ādet-i müstemirreleri⁶⁴⁰ üzere gürcistānı nehb ve gāretde bir ān hālī olmayup 4. ‘ākıbet bi'l-cümle gürcistān hālķı ittifaķ ve nefir-i ‘āmm olup hengām-ı ŗitāda lezgiler 5. tağlardan nüzülları zamān-ı vahtān hān re’y ve tedbiri üzere yetmiş biñ miķdārı 6. ‘asker ile lezgiler üzerine varmağa hāzır ve āmāde olduklarını lezgiler haber aldıkda bu gā’ileyi 7. def⁶⁴¹ için ŗuretā ŗulha rağbet-i verāya taleb göstermişler idi vahtān hān dağı var 8. kuvvetiyle tedārik görüp hāzır ve āmāde ve mübāşeret üzere olduđuñ huzurıñıza 9. ‘arz ve i’lām eyledikde ricāl-i devlet müşāvere idüp fi'l-vāķi⁶⁴² vahtān hān 10. ŗarf-ı maķdūrile tađistāna zafer bulup zabt idecek olur dise andan zuhūr 11. idecek fitne lezgileriñ zararından eşedd olacağında bir dürlü iştibāh yoğdır 12. zirā bir ma‘mūr vilāyet ya‘nī memleket eline gire huşuŗā hem-mezhebi moŗkov çarı ile hem-civār 13. olduğda bir ednā bahāne ile ŗaraf-ı ŗāhiden rencūr hātır olsa ğayrı itā⁶⁴³ atden çıkup 14. hem-āyīn olan moŗkov keferesiyle yek dil yek cihet olup devlet-i ŗāhīyi it‘āb 15. eylemeleri emr-i muķarrerdir mişillü tür⁶⁴¹ vihad ve ŗađiri ve kebiri ve ne soñra monlā başı ve ģakīm başı *es-ŗulhu* 16. *seyyidü'l-ahķām*⁶⁴² mefhümü üzere ‘aķd-i ŗulh hayrludur elçi dağı gelmiş tālīb olmuş 17. bulunmağıla ŗulha cevāz ve der‘aķab çapar ile tađistānlunıñ re’y kāđıdlarını irsāl 18. ve vahtān hān ŗarafına dağı ŗedid raķam yazılup maźmūnında sen ki vahtān hān 19. gürcistān vālisisin raķam-ı ŗāhī saña vuşul bulduğı birle tađistān seferinden 20. ferāğat ve bir bahāne ile ol cānibe ‘azimetden fāriĝ olasin zinhār raķam-ı vuşulında 21. atına süvār olmuş bulunduñ dise inesin yolda iseñ der‘aķab girü ‘avdet 22. idesin ve muķābilde olduđuñ hālde ŗemşiriñi ğılāfına koyasin ve lezgide bir dürlü 23. rencideü'l-hātır eylemeyesin zirā ŗaraf-ı ŗāhiden lezgilere re’y virilmişdir diyü taħrīr

134b

1. ve çapar ile kemāl-i sür‘at ŗitāb üzere irsāl olunmuş idi vahtān hān ahvāl-i 2. mezbüre vāķıf olduğda bu ğüne tedāriki zāyi‘ olduğına müteķessirü'l-hātır ‘azīm te’essüf ile bir dağı 3. ‘acem ŗāhlarıñıñ düşmenlerine kılıç çekmeyeceğine ‘*alā-melei’n-nās*⁶⁴³ yemīn eyledi ve fi'l-vāķi⁶⁴² yemīninde ŗādık 4. olup min ba‘d ŗāhlara ģizmet eylemedi ve ŗemhālīñ elçisi re’y kāđıdlarını alup 5. taħrāndan tađistāna revāne oldu bir millet mürürında sār kabā’il beglerinden dağı 6. elçi gelüp ŗāh ‘abbāsıñ kānūnı üzere vech-i ma‘iŗetlerini taleb eylediklerinde nev rüz-ı 7. sultāniyyede divān-ı ‘idde toķsan dört kabā’il begleriñ elçileri surrelerini 8. ve re’y kāđıdlarını alup gitdiler **cevāb-ı sābi**⁶⁴³ ģarındaŗarım oğullarına ŗađirler

⁶⁴⁰ Metinde “müstemirreleri” biçimindedir.

⁶⁴¹ Metinde “tür” biçimindedir.

⁶⁴² Barış, her şeyin efendisidir.

⁶⁴³ İnsanların dilinde.

iken 9. hānlık virüp birer manşüb gönderdiğim vāki' dir hānlık k̄ānūn-ı devlet üzere hān 10. zādelere taraf-ı şāhiden ihsān olınagelmışdir benim bed 'ādetim degildir manşūblarında 11. yanlarına 'āqıl müdebbir kethüdālar ta'yin olunup zulm ve ta'addilerinden ve nā-hemvār hareketlerinden 12. bu āna gelince şikāyet itmiş bir ferd daḥı yokdır **cevāb-ı şāmin** eniştem luṭfi 'alī hān ser'asker 13. olup baḥreyn ceziresine geçmedi ve mesket imāmiyla muḳābil olmadı zīrā šāh 'abbās 14. güninde portakālın zabt eylediği yirlerimiz taḥliş mülāḥazasıyla ingiliz ve filemenk 15. sefineleri ile portakāl üzerine sefer olunup portakāl ḡālib gelmekle ḳabza-i taşarrufında 16. olan yirlerimizi redd ve min ba'd deryādan mürür [ü] 'ubūr iden tüccārımıza ta'addi eylememek 17. için sene-be-sene ḥazineden biñ beş yüz tümen aḳçe virilmek üzere mu'āhede 18. olunup bizim vaḳtime gelince ve bizim zamānımızda daḥı bir kaç senelik şurreleri virildi 19. kūh ve dīv ḳapudānlarına ḥaber gönderüp kifāyet miḳdārı şikāyet ricā eylediñizde ücret 20. ve şurreleriniñ baḳıyyesin ṭaleb idüp tarafımızdan daḥı va'd olunmaḡıla 'ahde vefā birle 21. 'avḳ ve te'ḥir donanma gönderdiler icāreleri ve baḳıyye şurreleri ḥazineden ihrāc 22. olunup dā'ire-i šāhīde olan ricāl-i mu'tādları üzere ḥilāfına zāhib ba'z 23. delā'il irādiyla mübelliḡ ma'hūd ıṣfahāndan çıkmasını münāsib görmeyüp šāhı

135a

1. men' itdürdiler portakāl donanması ḳapudānı vāḳıf-ı aḥvāl olduḡda girü 2. 'avdet eyledi šāhım ḥazineden çıkan aḳçe maḥalline vāşıl olmaz portakāl donanması 3. defterlerine nazar buyur dā'ireniñ ricāl-i beynlerinde anı taḳşim idüp ekl eylediler 4. fi'l-ḥāl ma'lūmın olur luṭfi 'alī hān sefinesiz baḥreyne geçmek mümkün olmadı kirmāna 5. sür'at idüp mīr maḥmūdı bozdı ve ḳodı kirmān yoluyla ta'aḳḳub eylemek ḥadd-i 6. imkānda olmadı zīrā mühimmāta muḥtāc idi ol sebep ile rāh-ı şīrāz ma'mūr olmaḡıla 7. andan 'azm-ı murād eyledikde 'askere 'ulūfe vesā'ir lāzime-i seferiyye maşrafı virilmeḡe ricālın 8. māni' olup 'asker bulduḡı maḥallden almaḡa mecbūr oldu i'ānetleri için ben daḥı 9. mālımdan üç biñ deve yüki pirinç göndermiş idim **cevāb-ı tāsi'** eyyām-ı devlet-i 10. šāhīde vāfir ḥazinem vardır eben 'an cedd hān zāde hān olup aḳrabā ve ta'alluḳātımdan 11. irşiyile ve šāhım umūr-ı 'izāmı bu ḳullarına sipāriş buyurmaḡıla vāfir ḥazineye mālīk oldum 12. ancak zulmen ve cebren bir ferdiñ ḥaḳḳıñ almadım ve kendimden kimesneyi şikāyet itdürmedim diyü taḳrīr 13. eyledi ve šāh sükūt mu'āmelesiyle cān-ı dilden istimāc idüp ḥaḳḳat-ı ḥāle vāḳıf oldu 14. kendüye 'azīm nedāmet gelüp gözlerinden yaş bārān mişāli dökilüp şadāḳat ve ḥulūşını 15. der-ḥāṭır idüp reft ḳalb el virdi li-maşlaḥatin dīvāndan ḳalḳup def'-i meclis eyledi 16. fi'l-vāḳi' devlet-i šāhīde böyle bir ḳāmil šāhib re'y ve tedbir gelmemiş idi bu ne

dağı böyle 17. oldı şāh hüseyn bunca senelerde nān ile perveriş bulan hizlān encām-ı şerrlerine 18. uğraduğunu yaq̄inen bildi ve bi'l-cümle da'vā ve nizā'ları ifk iftirā ve bühtān olduğı 19. 'ayān idicek ve bā'ış fesād olanlarıñ haqqlarından gelinüp cezaları tertib olunmağda 20. cān ve dilden sa'y ve ihtimām kıldı ve min ba'd i' timādü'd-devleyi yine bu hāliyle hizmetinde 21. istiḥdām ve bi'l-cümle umūrında istiqlāl virmek murād eyledi gürüh-ı zālle kavīyyü'l-ittifāḳ 22. olup şāhiñ maḳşūdını lağv ve ibtāl için yine berāhīn ibrāz ve senedāt ve delā'il 23. iḥrām idüp ne müfsidleriñ cezāsı terettübi mümkün ve ne i' timādü'd-devleniñ maḳām-ı evvelde

135b

1. ku'ūd ne kā'il ve ne kendü vilāyetinde gūşe-i vaḥdetde inzivāya rāzi olup āḫir-i encām 2. şirāza nefy ve göz ḥabsinde ve yanına icābetden bir ferd varmamağ üzere iclā ve yevm elli 3. tümen aq̄çe ile müteḳā'id olundu ba'dehū mīr maḥmūd ıṣfahāna vuşulında anlar ile görüşmemek 4. için kızılbaşlar ḳatlı eylediler dāmādları mīrzā rüstem ve muḥammed ḳulı ḥān bir zamān 5. şāhiñ maḳbūl ve mu'teber mergübü'l-eṭvār ḳulları bulunmağıla 'ırz ve māllarına ve menşūblarına 6. ta'arruz olunmayup sā'ir menşūbātıñ māl eşyaları aḫz olunup ve kendüleri ḥabs 7. ve menşūbları āḫire teveccüh encāmında diyar-ı āḫire nefy olunup bi'l-küllüyye keff-i yed eylemeleri 8. birer maḥallede maḳām istifrār ta'yīn olundu ve luṭfi 'alī ḥāniñ aḫvāli budur ki ıṣfahānda 9. maḥbūs iken gāyet ḥaste olup şāh tarafından maḥşūş ṭabīb ta'yīn olunup 10. naşīḥ mizāc eyledikde ḥisābı görölüp 'askeriñ neḥb gāret eylediği māl-ı merḳūm luṭfi 11. 'alī ḥāndan taḫşil olunup ve āḫir diyara nefy murād eylediler lākin cānib-i erba'alarında a'dāları 12. ḥareketde olup merḳūm ḥān kendüye ve ḳayın pederlerine olan ḥaḳāret ile belki bir fitneye silk 13. eylemek murād eyleye ile ıṣfahāndan kendüsine kifāyet miḳdārı ta'yīnāt virilüp 14. göz ḥabsine ḳodılar arasından bir ḳaç gün mūrūrında aḡvān tarafından ıṣfahān muḥāşarası 15. rū-nümā olup 'acem devletiniñ aḫvāli diğergün olmamağı cümle ittifāḳıyla aḡvān 'askeriyle ceng cidāle 16. sipeh sālār şimdi ancak luṭfi 'alī ḥāndan münāsibi yoḳdır diyü merḳūmı serdār naşb ve ta'yīn 17. eylemek murād eylediler ve ibrām ilḥāḫ idüp bir vechle ḳabūl eylemedi ḥabsinde ḳaldı mīr maḥmūd 18. ıṣfahāna mālīk olduḳda merḳūm ḥabsinden itlāḳ idüp şāhib nām ve şāh olmağıla 19. ve mīr maḥmūd merḳūmıñ aḫvāline vāḳıf idi ve merḳūmdan aḡvāniyān ziyāde ḥavf üzere 20. olduğundan ḡayrı mā-vaḳ'a taḳrībile şāh ve ricālden rencide-ḥāṭır olmuş baña şadāḳāt 21. ile hizmet ider mülāḥazasıyla mīr maḥmūdıñ hizmetinde istiḥdām murād eyledi bu cümle

birle 22. yine ecnās-ı kızılbaşlara meyl ve rağbeti gālib ve tahmāsba vuşūla teşne olmağıla bir gün 23. ıřfahāndan firār eyledi derhāl mīr maħmūd āgāh olup münādīler nidā itdirdüp⁶⁴⁴
136a

1. va‘d ve va‘idlerıyla aħzına sa‘y olup āħir-i encām ıřfahānda bun-ı ıřfahān nām kaşabada
2. ser-sürhlar aħz idüp izhār-ı řadākat-i kāzibe ve mülāhaza-i in‘ām sevdaşıyla keřān 3. ber keřān kayd ü bend ile mīr maħmūdīn huzūrına getürdiler ol daħı emān virmeyüp 4. katl idüp ve laře-i ...sin dört řakķ idüp dört yol ağızlarına birağup 5. aėvāniyān gördükde şerrinden emīn oldılar çünki luşfi ‘alī hān řirāzdan ıřfahāna 6. ihzār olup yanında mevcūd olan ‘asker-i revāfīz anda qaldı kař‘a bir dürlü řāh 7. tarafından řirāzda olan ‘askerine zaħire ve ne ‘ulufe var bir kaç zamān meks eylediler ařlā 8. bir dürlü zuhūr eylemedi ve i‘timādü'd-devleniñ gözleriñ çıkardıkları ve luşfi ‘alī hāniñ 9. maħbūs haberi güş eyledikde ‘askere ve hem ‘arīz olup řirāzdan cümlesi firār idüp 10. her biri bir cānibe gitdi başsız ‘asker önlerine gelen kara ve kaşabaları bi'l-cümle nehb gāret 11. iderek memleket-i ‘acemiñ bir taraflıñ daħı bunlar harāb idüp gitdiler tağıstānda vāki‘ 12. tavā’if-i lezgiyān begleri biribirilerini tahrik ve terėib ve cinsimizden olan i‘timādü'd-devleniñ 13. kızılbaşları bize rağmen aşlı lezgi ve mezhebi sünnī olduğün gözlerin çıkardılar diyü 14. tehvi‘⁶⁴⁵ ve tahrik fitne iderek bir kaç gün içinde bir ‘azīm cem‘iyyet peydā itdiler 15. evvel bahār olduğı birle ‘acem memleketlerine aķın idüp niçe niçe yirlerini gāret itdiler 16. ‘acemiñ müdāfa‘ada iktidārı olmaduėıñ ma‘lüm eyledikleri gibi ittifaķ üzere řirvān 17. üzerine hücum ve dār-ı mülki olan řamāki şehrini zabt idüp qarşularına çıkan kızılbaş 18. ‘askeri kalil ve başbuğsız olup kılıçdan geçürdiler mīr maħmūd daħı lezgi řirvān 19. ve řamāgiyi zabt olduğını istimā‘ birle gayret ve ħamiyyet tayfda ħareket ve kendüye ‘azīm 20. kalb kuvvet ħāřıl olup ricāl ve a‘yāni cem‘ ve meşveret idüp i‘timādü'd-devle ve ser‘asker 21. luşfi ‘alī hān ‘acem ‘askeriniñ periřān olduğı ħali bāħuřuř lezgiileriñ řirvān ülkesini 22. zabt ve ħālā sā’ir ‘acem diyarını gārete meşgöl olduğların cümleye i‘lām eyledikde cümleliñ 23. derūnında gayret-i dīne cūř [u] ħurūř idüp yek dil ve yek cihet dīn-i mübīn uğruna

136b

1. bezl-i maħdūr ve řarf-ı himmet idüp diyar-ı ‘aceme aķına rağbet ve sür‘at řitāb ‘asker-i vāfire 2. ile ‘azm-ı rāh oldılar biñ yüz otuz dört senesinde řehr-i tebrīzde ‘azīm zelzele 3. vāki‘ olup řehriñ ekşeri bināları münhezim oldu ve nice zamān mümtedd olup seksen 4.

⁶⁴⁴ Metinde “itddürdüp” biçimindedir.

⁶⁴⁵ Metinde “tehvi‘” biçimindedir.

biñden mütecāviz teķavvüs beşer zîr-i zemîn helâke mütevārî olduğunu şâha ‘arz eylediler ışfahân 5. şehrinde eyyâm-ı şayfda bulut nâdir görilmiş iken ol senede ışfahân üzerinden tuman 6. ve bulut bir gün eksik olmadı güneş tulu‘ eylediği vaķtlerde aķan ışfahân ķan gibi 7. kızarup görinürdi şâh hüseyn tahrândan ışfahâna gelüp şehre girdüği günde 8. âteş pâresi mişillü bir bulut kendüsini ihâta eylemiş idi müneccimleri bu güne ‘alâ’im 9. cevânib-i ışfahânda mişâl enhâr-ı seyelân dem vuķu‘ına delâletdir diyü haber virmişler 10. idi **naķl-i seyyâh**⁶⁴⁶ **mîr maķmûd** dağı bir ķaç gün içinde ‘azîm tedârik görüp ve bir 11. sâ‘at ferhunde-fâlde diyar-ı ‘acem aķın için ‘azm-ı râh oldu kirmân ülkesine 12. vâsıl olup şehri kirmânı dağı muķâşara eyledi bir ķaç günden řoñra düttün şehrde mevcûd 13. olan ‘acemiyân kirmân şehrini vire ile mîr maķmûda teslim eylediler lâkin kızılbaşlar 14. binâsı bir metîn ķal‘ası olup ķal‘ada metânet ve zaķireleri ğâyet çok olmağıla 15. derûn ķal‘ada mevcûd leşker-i ser-sürhlar kemâl-i germiyyet ile cenge iķdâm idicek ķal‘a-i mezkûruñ 16. fetĥ ve teşhîri tûl ve dırâz vâfir zamân muķâşaraya muĥtâc olmağıla ağvâniyânlar fehm ve idrâk 17. idüp ba‘de-l-‘aşâda bir miķdâr ‘asker-i ağvân ķal‘ayı muķâşarada koyup sâ’irleri 18. henüz ışfahân bî-ķabîr ve ğaflet üzere iken ...r idüp etrâf ve eknâfını ğâret 19. eylemek üzere ķavl ve ķarâr virdiler tâ kim ‘azîmetleri ĥuřul-pezir olduğda kirmâna ‘avdet 20. idüp kirmân ķal‘ası dağı ol miķdâr zamân mürûrına deĝin zaķâ’irleri nihâyet 21. bulup fetĥ dağı olur min ba‘d ağvânlar ķandahâra ‘avdet itmeyüp bu şüret üzere 22. kendülerine istiĥkâm ve bi’l-cümle esbâb-ı seferiyyelerini anda tedârik ve cem‘ idüp murâd 23. eyledikleri maķalleri nehb ve ĝarâtına kirmândan mübâşeret idüp ve kirmânı kendülerine

137a

1. merkez-i ĥaşîn ve melce’ ve maķarr idineler diyü tedbîr itdiler pes kirmân şehrinden ışfahân şehrine 2. yigirmi beş konaķ mesâfe olup vaķtâ ki ‘acemiñ bir yirde mevcûd ‘askeri olmaduğını 3. ve hengâm-ı şitâ olmağıla ‘aceleten dağı ‘asker tedâriki mümkün olmaduğını mîr maķmûd řaĥîĥ haber alup 4. kirmân ķal‘asını muķâşaraya kifâyet miķdârı âdem ta’yîn eyleyüp ve ĝüzide řaĥîb 5. şecâ‘at süvâr ‘askeri ile cânib-i ışfahâna rû-be-râh oldu mîr maķmûd ile bundan 6. evvel serdâr-ı medârları luĥfi ‘alî ĥâna maĝlûb olup münhezimen ķandahâra firâr 7. eyledikten řoñra mîr-i merķûm niķe zamân mürûrına deĝin kirmâna geleceĝine ‘acem ricâli ķaĥ’an ihtimâl 8. virmedüği gibi mîr-i merķûm dağı kirmândan ışfahâna gelüp ışfahânı ķabza-i taşarrufına getürmek 9. ve ‘acem şâhın tutup řaĥîb-i tâc ve taĥt olmaķ fikri mîr maķmûdiñ ve ağvândan 10. ferd-i vâĥidiñ ‘aķlına gelmezdi ancak bu def’a ışfahân üzerine gelmekden murâdı 11. mîr maķmûdiñ cânib-i

⁶⁴⁶ Metinde “seyyâh” biçimindedir.

erba' asını mevsim-i şitâda 'ale'l-gâfle gâret eyledikleri zamân 12. evvel 'asker-i ağvâniyân gâniyim ile gâni olup 'azîm kuvvet hâşıl iderler **şâniyen** vaqt-i 13. şitâda etrâf-ı işfahâni nehb gâret olunduğda tavâiyif-i 'acem gâyet havf-ı 14. hâşiyet gelüp evvel bahârda kirmânda olan ağvân üzerine 'asker tedârikine 15. küllî 'âciz olurlar bu taqarrürce kirmân alınur vaqtiyle ekinleri der-enbâr olunur 16. ve istiḥkâm virüp 'acem 'askeri geldikde muḳâvemete ḳâdir olunur ve kendülerine ba'd- 17. -e'l-yevm kirmânı melce' ve merci' idinüp maḥall-i mezbûrda temşiyet mâ-fi'z-zamîrlerine bu tārîḳle 18. sühûlet hâşıl idüp murâd-ı maḳşûdlarına vâsıl olalar çünki mîr maḥmûd kirmânı 19. muḥâşara eylediği haber şem'-i şâh ve ricâle vâsıl olduğda sekiz biñ ser-sürh 'askeri 20. tedârik olunup huveyze ḥânı kendüye maḥşûş beş biñ revâfiz seglerle kirmân 21. taraflarına irsâl olundu ol havâlîde bir münâsib maḥallde meḳş idüp geregi gibi 22. muḥâfaẓa eyleye ve ağvâniyânıñ aḥvâlîni ḥaḳîḳati üzerine tecessüs idüp şihḥatini şâh 23. cemeāha 'aceleten 'arz ve i'lâm eyleye ve kendisi ol cānibde iḳāmet idüp taraf-ı

137b

1. şāhiden kemāl-i ihtimām üzere geregi gibi mühimmātla 'asker-i vāfire gelince munṭazır ola merḳûm 2. ḥāniyla 'asker-i kızılbaş 'azm-ı rāhında mîr maḥmûdiñ 'asker-i keşire ile kirmāndan hareket idüp 3. şiddet ve şavlet ile cānib-i işfahāna müteveccih ve vuşûl-ı merāma kemāl-i germiyyet ile taraf-ı maḳdûre 4. olduğini haber alıcaḳ rafāzî segleri muḳâvemete ol havâlîde meḳş eylemege cesâret idemeyüp 5. bu haber zuhûrında 'avdet idüp işfahāna geldi ve vāḳi' aḥvâlî şāh cemeāha taḳrîr eyledi 6. çün kim bu habere şāh ve ricāl ve nāsıñ ma'lûmı olduğda kendülerine 'azîm vaḥşet 7. 'arîz olup müteḥayyir ve sergerdān ḳaldılar ve 'aceleten 'asker tedârikini murâd eylediler lâkin gâyet 8. cümle vehme tâbi' olup çendān 'asker yazılmağa cesâret eylemediler gördiler ki iş işden 9. geçmege ḳarîb oldu ḥazîneden ḳatı vāfir aḳçe iḥrâc idüp on gün içinde aḳçe kuvvetiyle 10. nefsi işfahāndan ḳatı vāfir 'asker taḥrîr eylediler ve 'acele üzerine işfahāndan çıkup dört 11. sâ'at maḥallde vāḳi' gülnābād⁶⁴⁷ nām ḳaryede ḳonup ordularını ḳurdılar i'timādü'd-devle 12. kırık elli biñ 'asker ve huveyze ḥāni daḥı ḥayli⁶⁴⁸ 'asker peydā idüp bir gürüh-ı 'azîm olup 13. niçe niçe ḥānlar ve begler ve serdār ve zābiṭler cümlesi ma'an ḥaşmet-i 'azîm ile işfahāndan çıkup 14. rû-be-rāh oldılar ve 'askeriñ keşretine aldanup 'azîm gürür ile maḡrûr ve bu ḥāl 15. üzere ağvân 'askeriniñ gelmesine şecâ'atler izḥār idüp munṭazır oldılar 'askerinden 16. bir ferd inhizām ihtimālîñ virmeyüp mesāfe-i ba'ideden gelmiş

⁶⁴⁷ Metinde "gülnānābād" biçimindedir.

⁶⁴⁸ Metinde "ḥayli" biçimindedir.

ta'ab-ı tarīk ile 17. zedelenmiş 'aşā'ir ve qabā'ilden müctemi' 'asker-i 'acemiñ tüvānā dinç zū-be'is şedid 18. 'askeri ceng çūbile muqāvemete kudret ne ihtimāldir ve aġvāndan bir ferde pençe-i zūrımızdan 19. selāmet ile rehā ne mümkündür diyü beynlerinde şā'irāne vādiler ve nükte-āmiz ebyāt ve eş'ār 20. güftārī rāyic olup hattā huveyze hānı şāhım mīr maḥmūdı diri tūtop ol 21. nā-bekārı keşān ber keşān ḥuzūrına getüreyim qandaḥār semtine firār eylese idemez 22. 'oşmānluya qaçarsa daḥı tāzī-yi süvārān 'arab ta'qīb idüp elimden ḥalāş 23. olmaz diyü vāfir lāf güzāf söylemiş idi iki günden soñra mīr maḥmūd 'askeriyle

138a

1. gelüp 'acem ordusına qarşu bir sāt mesāfe miqdārı yirde 'askerini qondurup 2. ordusını qurdu acem 'askeri rü'esāsı meşveretler itdiler çün 'askeriñ tebdiri 3. i'timādü'd-devleye ve huveyze hānına sipāriş olmuş idi hareketden birbirilerine muḥālefet 4. üzere oldılar ba'zıları metrisler yapalım eṭrāfımıza istiḥkām virelim kendümüz aġvān 5. üzerine gitmeyüp anlarıñ gelmesine müteraqqīb olalım aġvān 'askeri üzerimize gelmeyüp 6. işfahān şehrine varmaq murād ider dise biz 'askerile girüden ve işfahānlu daḥı qarşudan 7. çıkup me'müldür ki iş āsān ola ve'l-ḥāşıl bize tevaqquf şartdır tā kim taşrada imdādımız 8. gelüp bir tarīkle aġvānları kuşadup bir maḥalle qomayup zaḥirelerine az müddetde kılet gelüp 9. eñselerinden vāqī' geçidleri daḥı sedd idüp bir ferd elimizden ḥalāş olmaya ba'zıları 10. bu tebdire kā'il olmayup nām şān kesb-i da'vāsına düşdiler böyle bāġi hindī 11. ḥırrānlarına qarşu metrīse girmek bizlere göre qatı 'ārdır ve 'ālemde mütevātir şöretimizi zāyi' 12. eylemekdir ve 'ırz ve nāmūs devleti maḥv ve laġv eylemekdir hemān açıqdan bunlarıñ üzerine 13. varup ceng ve ḥamle ve hücumına bu güne 'askeriñ muqāvemetine iktidārı ne ihtimāldir me'müldür 14. hemān vehle-i ūlāda leşkerdir yā ḥurūşımızñ hareketini görüp qarārı firāra tebdil ide 15. ve geldikleri yolu bulamaya ekşeriyā bu tebdiriñ erbābı ġālib olmaġıla bu vech üzere harekete 16. meyl ve raġbet idüp hemān müneccimlere bir şeref sāt ta'yin eylesünler diyü ḥaber gönderdiler 17. anlar daḥı yevm-i pāzār vaqt-i zuhrda ceng mübārekdir diyü 'arz eylediler bu ešnāda taşradan 18. bir miqdār 'acem 'askeri imdād geliyor diyü ḥaber gelmiş idi anıñ daḥı vürūdına tevaqquf 19. münāsib görülmeyüp ve nām şānda anlar ile şirkete cevāz virilmeyüp vaqt-i mu'ayyene 20. daḥı fevt olmaya diyü yevm-i ma'hūdda öyleden bir sāt evvel qollar aġası 21. olan mīrzā rüstem qolından aġvānlara ḥamle olunup cenge mübāşeret olundu 22. merqūm mīrzā rüstem nefsinde şeci' ve bahādır olup yanına me'mūr kızilbaş 'askeri 23. ve qapu ḥalkından ġayrı dōrt yüz mūntaḥab gürci 'askeri olup cümleden evvel

138b

1. ağvānıñ bir cānibine hücūm eyledi ‘alī merdān hān dağı beş yüz kendüye maḥşūş güzide
2. ‘askeri vesā’ir mīrīden taḥrīr olunan ‘asker ile vesā’ir hānān ve mīrān ve zābiṭān 3. kol
kol cümlesi sür‘at ve mübāderet idüp nā’ire-i kıtāl şiddet üzere iştiğāl bulup 4. ‘acem
‘askeri ceng ḥarbde bir mertebede sa’y ve gūşiş kıldılar ki ağvān ‘askeriniñ bir cenāhı 5.
mużmaḥil olmağa qarīb olmış idi ḥattā huveyze hānı ağvān ‘askeriniñ bir tarafını inhizām
6. āgāz idecegin göricek ‘arab çerisiyle ağvānlar ordusına var kuvvetini bāzūya 7. getirüp
yürüyüş idüp ordularını nehb ve gāret ve rivāyetleri üzere mīr maḥmūdıñ 8. on iki tümen
miqdārı nuḫūd zer meskūkını kabz idüp mīr maḥmūd çünki bu aḥvāle 9. vākıf-ı esrār oldu
kendü ḥavf ḥaşıyyet ... olup firār eylemek eşnasında 10. yemīn ve yesār serdārı olan
emānu’llah ve naşru’llah⁶⁴⁹ yanına gelüp nice āyāt-ı kerīme 11. ve ḥadīs-i şerīf ma’nā-yı
laṭīflerini zikrile pend ve naşīḥat iderek pāy-peresti kayd 12. ü bend idüp pā-bend ihtiyār
itdiler çünki derūnında olan ḥavf ḥaşıyyet bir miqdār 13. tenezzül bulup sağ ve şolında
olan leşker dağı gāyrete gelüp taraf-ı ser-sürḥlara şīr-āne 14. hücūm ve dilirāne ceng kıtāle
şürū‘ ve cān-ı dilden sa’y ve ihtimām ile ‘acem leşkeriniñ kalb-gāh 15. olan i’timādü’d-
devle üzerine kendülerini urup ceng şavaş gāyri ziyāde olıcağ 16. leşker-i rafāzī bir vechle
tākat getürmeyüp qararı firāra tebdil eylemekde ašlā bir dürlü 17. tekāsül eylemediler ve
yemīn ve yesārında olan sā’ir ‘askeri tā’ifesi dağı qarār itmeyüp 18. leşker-i ‘acem
inhizām vāki‘ olıcağ kollar āgāsı mīrzā rüstemiñ yanında ve mevcūd olan şah 19. kulları
dağı yüz çevirüp iqbāleri idbāra tebdil oldu ağvāniyān ordusını 20. yağmāya iştiğāl iden
‘arab çerisi dağı ser-sürḥlarıñ perişānlığını müşāhede idicek 21. nehb gāret eyledikleri
emvālī yirinde koyup gitdiler hānları olan huveyze 22. hānı dise gāyet idüp gāyet sa’y
eyledi çāre itmedi āḥir-i encām o dağı altunile 23. sür‘at üzere kaçdı rafāzīniñ topcı başısı
şavaşda mürd olmağıla sā’ir topcıyāna

139a

1. perişānlık el virüp toplarda mu‘atṭal kaldı bu aḥvāl-i meserret ağvāniyān küllī cesāret 2.
ve şecā‘at getirüp mürde iken iḥyā olup her birisi birer peleng olup kızılbaş 3. tarafı gāyri
bir dürlü kendülerine firārdan gāyri çāre selāmet bulamadılar āḥir-i encām rüstem 4. mīrzā
ve oğlu ‘alī merdānıñ qarındaşı kātıl ve kendüsi mecrūḥ oldılar ve ağvānlardan 5.
muḥammed nişān nām hān gürcileri ta‘aḳkub idüp bi’l-cümle kātıl ve bi-nişān eyledi bu
şüret 6. üzere iki tarafıñ leşkerinde zuhūr iden ceng kātıl gāh gālib gāh mağlūb bir buçuğ 7.
sā‘at mūrūrında bir miqdār sākin olup emvāl ve esbāb mühimmāt ile ḥālī kalan 8. kızılbaş
ordusına dek mekr ḥile ihtimālile ağvāniyān bir dürlü ta‘arruz itmeyüp 9. kendi ordularına

⁶⁴⁹ Allahın koruması ve yardımı.

gitti hele iki sâ'at mürûrında 'acem ordusunıñ ahvâline geregi gibi 10. vâşıl olduqdan soñra tamâmen kabz ve zabt eylediler 'acem ordusunda yigirmi beş 'aded 11. hâzır ve âmâde ve ağızlanmış balyemez topı bulunup vesâ'ir esbâb ve eşkâl-i bî-nihâye 12. ve yigirmi beş biñ tümen zer meskûk bulunup ordularına naql itdiler çünkü bu âna 13. degin hâtırlarında zühûr eylemiş bir ma' nâ degil idi kim varup ısfahânın kabz ideler 14. ol ecluden aslâ kalan toplara rağbet itmeyüp hemân emvâl ve erzâk 15. ve nuqûdı alup sâ'ir mühimmât topları ile yirinde koyup ordularına geldiler 16. ve maqşûdları dağı bu idi kim etrâfı ğâret idüp ele giren mâl ğanâyim ile 17. qandahâra 'avdet ideler fe-emmâ şehri-ısfahânda vâkı' olan melâlet iştimal 18. ve ceza' [ü] feza' cümleñiñ ma'lûmıdır anıñ için tafşil olundu ağıvâniyân bir kaç 19. gün mekşden soñra etrâf-ı erba' alarına qarağollar naşb ve irsâl olunup ve tarîkle 20. şudûrı muhtemel kazâ zühûrından başiret üzere olmaq için ihtimal üzere naşib 21. ve irsâl olundu vaq' a güninden berü ısfahân tarafından ağıvândan bir ferd 'acemlere 22. görünmeyüp ğayrı mîr ve ricâl ve a' yân ve eşrâf-ı kûm cem' olup kendi 23. ahvâllerini müşâvereye şürû' idüp ba' zıları aldıgımız emvâl-i ğanâyim ile kirmâna

139b

1. 'avdete sa'y idelim ve yüz ağı ile vuşulımız tedbirini görelim bizim vuşulımızdan evvel kal' a 2. fetih oldu dise febihâ ve ni' me ve illâ fetih teşhîrine himmet idelim min ba' d bizler böyle haşin 3. haşin cây-ı qarâr lâzım vâfir mühimmdir kal' aya kemâl mertebe istihkâm virdikden soñra hazîne 4. ve mühimmâtları kal' aya koyup geregi gibi muhâfızlar ta' yîn ve zahâ'ir cem' dir anbar eyledikten soñra 'askerimizi 5. taraf taraf ağına göndermek sühûletini tahşil itmiş oluruz ancak topları getürmek 6. tedârikimiz olmadıgından ğayrı bizlere dâ'ir sebük-bâr olmaq münâsib iken sür' at 7. yerimize pây-bend emr hatir olmağıla şayed kızılbaş sürhleri 'azm-ı râhımızdan haberdâr olup 8. var kuvveti bâzûya getürüp bir miqdâr 'asker-i rafâzî tedârik idüp ardumuzdan 9. geeler didikde cümle ağıvâniyân bu re'y-i münâsib görüp tokuz biñ 'asker intihâb 10. ve şüretâ ısfahânı muhâşara qasında olduklarını iş'âr için ol cânibe 11. vesâ'irleri mâl ğanâyim alup bir miqdâr 'asker ağırlık ile gidüp ve bir miqdâr- 12. -dır kazâ nezâret ve ısfahâna gidicek tokuz biñ 'asker dağı ba' de'l-eyyâm ric' at 13. ve bunlara kafadâr olmaq üzere müşâverelerine nizâm virdiler bu kadâr eyyâmda havâlî-yi 14. ısfahânda ağıvândan ferd-i vâhid görünmediğinden 'acemiler mütehayyir olup ağıvânlar 15. ğanâyimi alup gittiler kıyâs idüp huveyze hânını ' arab leşkeri ile bir habere 16. ta' yîn olunup bir qarañu gicede şehirden çıkup ağıvâniyân cânibine revâne 17. oldılar mahall-i ... vâşıl olduqda esbâb ve eşkâl bi'l-cümle naql olunmuş 18.

ancak toplara vaz' iyyet⁶⁵⁰ olunmayup qalmış ve ađvāniyān ordusu tecessüs olunduğda 19. ađvānlar ārām ve sükūnet üzere bir mağalle hareketleri yok fi'l-đāl tedārik görüp 20. topları 'acele birle ıřfahāna nađl itdirdi ve ađvānlarıñ henüz umūrında 'alā ĥālihim 21. meks üzere olduğunu ĥaber virince ađvān fırsat buldı bizim ađvālimizi küllī 22. vāđıf oldılar girü avdet eylemege ařlā kendülerde bir 'alāyim yok hemān yağında 23. ıřfahāna ta'arruz qaşında oldukları zāhir hüveydādır diyü ĥaber virdikde cümle nās ve ricāl

140a

1. ve řāh cemeāh mütekeddir oldılar ancak ađvāniyān görünmedügi sekiz günde fi'l-cümle ārām 2. bulup bir miđdār 'asker tedārik ve taşralara ağçeler irsāl idüp 'askeriñ vürüdına 3. müterakķıb ve ıřfahān şehrine mümkün mertebe muķātele metānet virüp bārī nefsi-ı ıřfahānı 4. ĥıfz ve ĥimāyeye ve ġālib ađvānlarıñ dağı mağmağ-ı nazarları çulğa vesā'ir ĥavālī-yi ıřfahān 5. ġāretine mağşür olup bu murādları ĥāřıl olduğda ıřfahāndan el çeküp 6. girü gelmege 'azīmet iderler fikr ve mülāĥazasıyla ıztırābları bir miđdār sükūnet bulmuş idi 7. bu eřnāda ġüyā řāhiñ ve ricāl-i devletiñ ĥaberi olmadan huveyze ĥānı mīr mađmūda 8. bir kāđıd tađrīr ve kāřıd ile irsāl eyledi mefhūmında tarađıñıza bu ġüne ġalebeler vāđi' oldu bunıñ nām 9. řānıyla iktifā idüp aldıñız emvāl ve eřyā ile vilāyetiñize 'avdet eyleseñiz 10. münāsib olurdu ihtimāldir ki rüzġār tarağ-ı ĥilāfiñizden zühūr eyleye her bār tađdīr-i 11. evvel murād-ı mađşüdiñiz muvāfiķ gelmez ben dağı sünnī mezheb ve siziñle yek-i' tiķād olduğumdan 12. tarađıñıza ĥayr-ĥvāh⁶⁵¹ olmaķ üzere bir ĥizmet olmaķ için muķteżā-yı diyānetimden der'uhde 13. ve iltizām iderim selāmetiñiz derūnımda muzmer ve mađlūbım olmağıla řāhı ve ricālī iġfāl 14. ve 'avķ te'ĥīr iderim tā kim qađāñızdan 'asker gönderilmeye ve muřālaĥa evlā görilür muvāfaķat 15. eylediñiz şüretde kandaĥār ülkesi tābi' yerleriyle size te'bid olunur ve min ba'd řāhlar 16. tarağından taşarrufına ta'arruz olmaz 'askeriñize bağışış için tarağ-ı řāhiden size bir miđdār 17. ađçe dağı hediyye olmaķ üzerine alıvirilmek mümkündür bu pendim ile 'āmil olup bir ān 18. evvel 'avdet idesiz tarağımıza ĥāmil varaķa ile netīce-i cevāb tađrīr buyurasız bu mevāddede 19. siziñle ma' hūd olarak ĥuřüle getirülmesine müte'ahhid hemān bir ān evvel ādemī irsāl 20. idesiz tīr-i 'azīmetiñiz her bār hedef-i mağşüdda iřābet itmeyecegi ihtimāliñ fikr ve mülāĥaza- 21. -dan ġāfil olmayasız diyü temhīd-i kelām eyledi ađvān 'askeri dağı muķaddemā ittifaķ 22. eyledikleri şüret üzere 'avdete ĥāzır ve müheyyā olmuş iken ittifaķ-ı kāřıd yediyle 23. mektüb gelüp vuşul buldı ümerā ve a'yān ve erkān ađvān bir yire cem'

⁶⁵⁰ Metinde "vaz' iyyed" biçimindedir.

⁶⁵¹ Metinde "ĥayr-hvāh" biçimindedir.

140b

1. olup cümleliñ muvācehesinde mektüb-ı merķūm kırā'at olunup mefhūmı ma'lūm olıcaķ
2. müşāvere itdiler mektüb-ı merķūm ba'z mevāddına nisbet egerçi muşanna' hile ile
memlū olmaķ ihtimālātı 3. cihetinden 'ārī olmağıla hemān 'acemleriñ kemāl-i za'flarına
'ilm haber olup aǧvānlarıñ 4. cānib-i vaṭanlarına muşammem 'azīmetlerinden ferāgatlarına
bādī oldı ve meşveret idüp 5. ba'zıları zāhir mektüb ile 'amel münāsib ancaķ kavī senedler
ve kefiller virsünler didiler 6. lākin ekşeri hilāfına zāhib olup bu mektübdan 'acemleriñ
kemāl mertebede havf 7. ve za'f üzere oldukları āşikār oldı *bi-fazlillahi te'ālā*⁶⁵² nuşret
bizimdir 8. hemān mīr maħmūdıñ miyāncısı ya'nī mu'allimi mertebesi olan 'ālime varup
danışdılar ol daħı 9. bu minvāl-i meşrūh üzere baş-ı kelām idüp kızılbaş devleti şöret-i
kāzibeden 10. 'ibāret ve kendüleri daħı bi'l-cümle merħamet ve şefkatden bī-naşib ve
fursat gözler 11. ve kāzib ve hile-kār ve ğaddār oldukları ma'lūmıñızdır 'ahdlarına ve
yeminlerine bir vechle 12. i'timād eylemek münāsib degildir eger şulh şalāh meyleri
vardır kandaħār ülkesinden 13. mefhūm mektübları keff-i yed ve hişārı ve büllüce
aǧvānları bizim ile ma'an bulunup cenglerde 14. daħı mevcūd olmaları ile anlardan daħı el
çeküp soñra şāh hüseyin kızını mīr maħmūda 15. virsün ve memleketleri kızınıñ cihāzıyla
ma'an hediye olsun ba' dehū hūdūd naşb 16. bi'l-külliyeye ta'yin olunup mābeyninden bu
tarīķile bürüdet zā'il olup cidāli 17. terk olunup ve dostına dost ve düşmenine düşmen
olmaķ üzere şurūṭ 'aķd 18. olunur bu cümleye rāzī olurlar dise muşālaħa 'aķd olunsun
didikde cümle aǧvān 19. münāsib görüp huveyze hānına kāşıdile kaṭ'-i cevāb yazdılar
yazılan cevāb 20. ricāl-i a'yāna ma'lūm olıcaķ meşveret idüp şāha 'arz eylediler şāh
engüşt 21. taħayyür-i dendān tefekküre koyup vādī-yi hayretde sergerdān kaldı ricāline
'atf-ı 22. nazār idüp bu bābda anlardan cevāb istedi ricāl ve a'yān daħı şāhım 23. cümlesi
mümkin ancaķ kız virmek nice olur şāhımızıñ re'āyāsı maķūlelerine

141a

1. kızın virdüğü hālde rüy-ı zemīnde mevcūd olan mülük beyninde elbette bu aħvāl 2. neşv
ü nemā bulur ve cümleliñ ma'lūmı olur aşlā bir dürlü i'tibārımız qalmaz böyle bed nām 3.
olmağdan cümlemiz birden merd-āne şavaş iderken ölmek daħı a'lādır ğayreti 4. ħamiyyet
vaķtidir 'arz ve dārımız için ğayret emek sa'yinde kuşūr olunmasun 5. taşradan 'asker tiz
gelür şehriñ eṭrāfına 'azīm ħandekler kazup ve tabyalar binā olunup 6. üzerine toplar
konulup gereği gibi istiħkām virüp ceng kıtāle hāzır nāzır olalım 7. ve mümkin mertebe
ihtimām idelim feraħābād ħalkını ve re'āyāyı içerüye alup ħizmete koşalım 8. hālā şimdi

⁶⁵² Yüce Allah'ın fazlıyla.

ıřfahānda hāzır mevcūd vāfir ‘askerimiz vardır bir müddet bu nev‘ ile aġvānı def‘e 9. meřġül idelim řāyed kendülerin zāhā’iri ve ġayrı ‘askeri daġı ‘āciz olur vaġūr 10. gider hemān aġvāniyāna mektūb taġrīr idelim irsāl olsun taleb maġlūb 11. sā’ireñiziñ belki vücūda gelmek olur ola ancak siz sünnī mezhebi olup ve řāhlarıñ 12. re‘āyaları ma‘ķūlesinden olup kız almak virmek bu řüretde bir vechle řüret- 13. -pezīr olıcaġ mevādeden degildir diyüp be’is cevāb virildi çünkim aġvāniyānıñ böyle 14. taġķīr ve hezl řüretli cevāb nā-hemvār ma‘lūmları olıcaġ min ba‘d ġayret idüp 15. eġrāf-ı ıřfahānı nehb ve ġāretile tazyīķ iderek vāřıl merām olalar kız virmezler dise 16. maġřūd-ı sā’ireye rızā virüp kavī senedler ve kefiller vireler olmayup eġrāfdan 17. leřker geleceğini fehm idrāk eyledigimizde ‘avdet idüp fikr ve re’yimiz üzere kirmānda 18. varup iķāmet ideriz buraya bi’l-cümle aġvānān rāzī olup eġrāf-ı cānibe ol 19. sā‘at çeteler ta’yin eylediler ‘acemler daġı feraġābādı boşadup ... beř topı getüre- 20. -meyüp yire defn eylediler aġvāniyān ġaber aldıkda ol tarafa ādem gönderüp 21. tecessūs eylediler fi’l-vāķi‘ feraġābāda bir metin ġal‘a menendi eġrāf-ı erba‘ası ‘azīm 22. ġandeķ ile ma‘mūr derūnında envā‘ dürlü meyve-i eřcārları ve ġünāġün ġařır 23. feraġ fezālar ve serāy-ı dilġüşā bu kim bir vechle vař olunmaz aġvāniyān çünkim bu serāy-ı

141b

1. bī-nazīri ġörüp temāřā eylediler ġayrān ġaldılar ve ġelüp bu ġaberi mīr maġmūda bildirüp 2. fi’lġāl ordularından ġalkup ġelüp ol serāy-ı lā-nazīrde ġonup dīvārlarını müstaġkem 3. idüp ve ġandeķlerine metānet virüp bir ġaç ġat daġı ġuvvet buldılar ve serāy-ı 4. mezbūrın derūn birūnına ‘asker ġonup bir řekl-i āġire girdiler ve mehmā-emken zāhā’ir 5. tedāriki fikrinde oldılar aġvāl çulġa çulġa řehr-i ıřfahānıñ maġallesi şekilde bir kebīr řehr menendi 6. ermeniyān ile memlū olup mābeynini fařl iden nehr-i zinderūddır aġvānlarıñ serāy-ı 7. feraġābāda ġelüp ve kendülerine ‘azīm metānet virmek ġaydında olduklarını ‘acemler ġördükde 8. çulġaya fermānlar irsāl idüp bi’l-cümle ermeniyān pūr-silāġ ıřfahānda řāh serāyını 9. muġāfazaya ġelsünler diyü tenebbüh itdiler zīrā kızılbaş ġulları bu ġice çulġa eġrāfında aġvānlara 10. ġarřu metrīs almaġa me’mūr olmuşdır bu vech üzere cenge řürü‘ ve mübāřeret ideceklerdir 11. bī-çāre ermeniler kemāl-i inġiyād ile ‘acem ġilesine aldanup kendi dertlerine dermān 12. fikrinden ġaflet ile cümlesi silāġlanup ıřfahāna ġtdiler ve řāhıñ serāyını muġāfāza ġaydında 13. oldılar ‘acem ġaddārları bī-çāralarıñ sulġ ve bisāġlarını bi’l-cümle alup tehī dest çulġaya ġönder- 14. -diler ve kızılbaşlar daġı çulġa muġāfazasına varmadılar çünki taġdīr-i subġānī böyle bir ġavm-i bī-raġm 15. ve ġaddārıñ cezāları tertībe ta‘alluķ eylemiş idi tedbīr ve tedārikleri bi’l-cümle ġilāf olur idi

cümleden 16. kaç-ı nazar çulğa ermenileri on beş biñ asker olurdu ve ehl ıyallerini muhafaza için 17. bırakılınca ceng kıtâlde sa'y eylemekde bir dürlü tekäsül eylemezler idi bunlarıñ dağı bi'l-cümle 18. silâhlarıñ alup yol virdiler kim belki ağvāniyānlara varup itā at iderler diyü ba' dehū meşveret 19. eylediler kim ağvānlar elinde çulğaya alup zabt iderler ve bir şāhib çıkmayup def kaydında olmayalım 20. zīrā çulğa ermenilerinde māl ve cevāhir ve emti'a-i zī-kıymet haddin birün kıyās hisāba gelmez 21. ağvānlar geregi gibi ğanīmet alup tok toyum olurlar ve andan sonra ašlā durmayup 22. giderler bizim dağı bu aralıkda taşradan askerimiz gelüp ta'aqqub ideriz ve cemī mällarını 23. ellerinden aluriz askerimiz gelmediği şüretde bir miqdār māl dağı biz viririz bu taqdırde

142a

1. cümlesi ğanī olup ārzū-yı vaṭan derūnlarına düşüp kendüleri giderler şandılar 2. ağvānlar dise hemān ol gice çulğaya yürüyüş itdiler lākin şehir-i mezbūrda ermenī tā'ifesi ğāyet 3. ile keşret üzere bulunmağıla ehl ve ıyāl ve aḥvāl ve erzākları ğayretile şehri muhafaza itdiler 4. ve şāha feryādcı gönderüp imdād taleb eylediler şüretā egerçi acemler imdād va'd eylediler 5. lākin ne imdād itdiler ve ne silahlarını virdiler ākıbet nā-ümmīd olup kızılbaşlarıñ 6. kendülerine sū'-i kaçını görüp çulğaya ağvāna teslim ile mecbūr oldılar ağvānlar 7. çulğayı zabt eyledikleri gibi ermenilerden elli nefer donanmış mülebbes ve müzeyyen kız oğlan 8. kız ve askere bahşış yetmiş biñ tümen aqçe taleb eylediler ve ağvānlarıñ bu güne 9. meṭālibelerini def eylemek bir vechle hadd-i imkānda olmayup çār ve çār kızları tedārik 10. ve elbise-i fāhire ilbās ve günāgün dürr ve cevāhir ile müzeyyen ve ellerinden tutup mīr maḥmūdīñ dā'iresine 11. getirüp teslim itdiler ancak yetmiş biñ tümen aqçeyi cem' idüp virmek emr müşkil 12. olmağıla pīr ve ihtiyār ve başbuğları bir yere cem' olup meşveret eylediler ğayret idüp 13. tedārik idüp ağvāna bu mālī teslim eyledigimiz şüretde şāyed ağvān bu diyārda pāydār 14. olmayup kerhen veyā tav'an çıkup gittiği taqdırde mālımız zāyi' olduğundan ğayrı 15. kızılbaş bize cevr ve sitem ve niçün virdiñiz diyü azāb eylemek emr-i muḳarrerdir bu şüretde 16. ağvānlara ısfahāna mālīk olduğdan sonra edā ve teslim eylemek üzerine temessük virdiler 17. çulğa cānibinden irtesi gün ağvānlar ermenilerden i' tibār olanlarıñ evlerine 18. girüp emvāl ve erzāq-ı vāfirelerini ğāret itdiler ve lākin fuḳarā evlerine ve kilisālarına 19. ta' arruz itmeyüp bir ferdi dağı katl eylemediler çün yevm-i ātiyyede nev-rüz zafer-i eşer ve sa' ādet 20. rehber muḳarrer oldu hemān ol yevm-i firūzda çulğa cānibinden ısfahān muḳāşarasına 21. mübāşeret itdiler mābeynde nehr-i zinderūd dāfi' olmağıla geçid mümkün olmayup deve- 22. -lerle

zenberek ta'bir olunur topları getirüp karşı karşı ceng itdiler bir niçe 23. eyyām 'acem ile ağvān beyninde dāfi' olan ceng hemān şıbyāniñ la'ine müşābih

142b

1. māl bir kırı hengāme idi top ve tūfeng ahyānā atılıp ādem katl olunmağ nādir 2. olurdu ve ıřfahānı muḥāşarada 'ācizler olup ancak serāy feraḥābāddan çulğaya 3. gelince iḥāta eylemişler idi bu ḥāl üzere iken bir gün ağvānlar şirāz cisrin aḥz ve 4. ve zabt için yürüyüş eylediler kızılbaşlardan çok 'asker gelüp ağvānlar def'ine 5. kemāl-i germiyyet ile gūşiş kıldılar zabt-ı cisre zafer müyesser olmayup ağvānlardan vāfir ādem 6. katl olunduğda bākileri ric'at eylediler andan sonra ağvānlar cengden çekilüp iki tarafa 7. bir miqdār rāhat bir kaç eyyām ārām virildikde bir gün ağvān bölük bölük olup 8. cisrleriñ zabtına mübāşeret itdiler eline kimi tahta pāresi ve kimi kapu kanadı ve pencereler 9. kapağı alup siperlenerek cisr-i şirāzı kabza-i taşarrufa getirüp şudan daḥı 10. geçmege başladılar ancak cisr-i merķūmiñ muḥāfazası çün on iki 'aded top tedārik 11. olunmuş ve aslı firāncelü bir üstād topçuları daḥı bulunmağıla ağvānlarıñ zihām⁶⁵³ üzere 12. yürüşlerini gördükde topları saçma ve taş parçeleriyle taldurup ağvānlarıñ 13. zihāmi⁶⁵⁴ yaklaştığı birle yek fitilden āteş idüp ağvānlarıñ ekşeri telef oldılar 14. ve bākileri daḥı cengden rü-gerdān olup feraḥābāda müteveccih oldılar 'acem tarafından 15. ḥādım ağalardan aḥmed ağa nāmında bir şeci' ve dilir kimesne kendüye müte'ayyin 'askeriyle cisr-i 16. merķūmiñ muḥāfazası ḥizmetine me'mūr olmuş idi ağa-i merķūm kemāl-i şiddet ile ağvānlar 17. 'aḳab-gir olup 'ayn-ı zamān görmemiş bir ceng itdiler ağvānlar bu def'a maḡlūb 18. olup çok güzide kimesneleri telef oldu ve ḥālleri ol günde bir mertebede diğeri- 19. -gün olmuş idi ki eger ḥādım aḥmed ağaya imdād ider bir miqdār 'acem 'askeri bu ... olsa 20. gülnābād ma'rekesi intikāmını 'acemler bilā-şübhe bu gün ağvānlardan almağ imkānı 21. ḥāşıl olurdu zirā ağvānlara bu güne telef-i nüfūs ile inhizām bir maḥallde vāqi' olmuş 22. değil idi ağa-i merķūm daḥı 'acemiñ girüden imdādı zuhūrından me'yūs olıcağ 23. yine dönüp cisriñ muḥāfazasında şābit kadem oldu ağvānlarıñ dise bellü

143a

1. başlu umūr dideleri mīr maḥmūda gelüp müşāvere itdiler ve gülnābādda şulḥa 2. rağbet eylemediklerine nādim olup çok te'essüf itdiler 'askeriñ güzidesi zāyi' 3. olup hayvānlarımız lāğar olduğda kızılbaşlara taşradan kavī imdād gelüp bize 4. müzāyağa virdiklerinde ḥālimiz müşkil olur hemān bir tarīķile muşālaḥa tedbirin görelim 5. didiler ve

⁶⁵³ Metinde "ziḥām" biçimindedir.

⁶⁵⁴ Metinde "ziḥāmi" biçimindedir.

hemān çulğa ermenileriniñ bellü başlularını getürüp didiler ki kızılbaşlara 6. variñ eger bizim ile şulh eylemek murād iderlerse gülnābādda taşmīm olduğı üzere 7. halkımız irzā ideriz ve siz dağı şıķletimizden kırtulmuş olursız a‘yān-ı ermeniyān 8. dağı beynlerinde meşveret idüp şulha tavaşşuı ma‘ķül görmediler ve bu güne 9. ihtimālāt virdiler ki biz beyne’s-şaffeyn qalmış bir qavmiz tavassuımız ile şulh-ı ‘aķd 10. olunduğı birle temessükimiz mūcibince yetmiş biñ tümen aķçeyi ađvānlar lā-muķāle taleb 11. idüp bizden almaları muķarrerdir ve siz ađvānlar ile birlik olduñız diyü kızılbaşlar 12. dağı ıřfahānda olan mālımız aldıklarından ğayrı ađvān çekilüp gitdigi gibi 13. niçe dürlü bahāneler ile bizi ta‘ciz ve rencide idecekleri muķaķķaķdır bize mūnāsib 14. aralarına qarışmayup muķayyed olmamaķdır her ne hālleri var dise kendüleri görsünler de 15. hayrlusı budur ve eger kızılbaşlara imdād yetişüp ađvānı def iderler dise 16. biz de anlar ile bile ma‘an ađvānları ta‘aķķub ideriz bu taķrībile hizmetde bulunsak ihtimāldir ki 17. ‘acemlere min ba‘d rencide itmeyüp mālımız vireler ve ađvānlara virecegimiz yetmiş 18. biñ tümen dağı bizlere qalır hemān müsāmaħa birle bu huşuşı ta‘vik idelim 19. diyü ittifaķ eylediler bu eřnāda çünkim ađvānlara ħavf tamarı olıcaķ bu aħvāl 20. niçe olur diyü perīřānū'l-hāl olmuşlar idi qaźā ve qader ol gice huveyze ħānından 21. maħfi ādem gelüp bu güne ħaber getürdi ki göreyim sizi iř görüñ ve bir dürlü 22. fikrde olmayasız ben dağı sizdenim inřāallah te‘ālā ‘an-ķarīb murādıñız 23. ħāřıl olur ve ıřfahān ne hālde ve ne keyfiyyetde idüğine ve teşiri ne tarıķile

143b

1. müyesserdir diyü bi'l-cümle ħaber göndermekle güyā ađvāniyāna hātif-i ğāybdan müjde-i selāmet 2. řadāsı geldi ve huveyze ħānınıñ bu şüretde vaźına bāiř bu olmuş ki kendüsi 3. sünni mezhebi olup egerçi hizmetinde řāha ħulūř üzere idi lākin sār ricāde 4. nice mevādde mūnkesirü'l-ħātır olup i‘timādü'd-devle fetħ ‘alī ħāniñ mevāddında sünni mezhebidir 5. diyü bu töhmet ile kızılbaşlar gözlerini çıkardıkları ħařiresi derünında cāy-gir 6. olmuş idi ve ħān-ı merķūma řāh ħazinesinden ihtilāl bahānesiyle beher yevm elli 7. tümen aķçe virilür iken ve taşradan imdādları gelür diyü ümmidleri ğālib 8. olmağıla şulha rāzi degil idi tedārik-i zaħā’ir ađvāniyān huveyze ħānından 9. külli ħaber ile ‘acemleriñ aħvāline vāķıf olup ve şulh ve ğayrı tarıķile ric‘at ve 10. ‘avdetlerinde řu‘übet-i ‘azime mülāħaza eylediklerinde yine kıyām ve řebāta qarār virüp 11. iki āy miķdārı kaı‘an yürüş ve hücum yollu ħareket ile telef-i nüfus itmeyüp 12. kendülerini it‘āba cevāz virmediler hemān ıřfahāna qarşu bu hāl üzere turup 13. eırafı muķāfazadan hālī olmadılar ve tarafeyninden mařlaħat mülāħazasıyla ādemler gelüp 14. gidüp řāh dağı taşradan imdād

gelür ümmīdiyle rıfķ ve mülāyemet üzere 15. mu‘āmele birle ađvānları iđfāl ve te’ħir semtine zāhib olmuş idi ađvānlar dağı 16. bu iki ay içinde eṭrāf ve eknāfa çeneler gönderüp bī-kıyās zāhā’ir cem‘ ve tedārik 17. eylediler niçe niçe bilād ve қарayı kerhen ve ṭav‘an fetħ idüp қаşabayı taşarrufına getürdiler şāh 18. imdād gelür ümmīdiyle bu қadar zamān intizār çeküp ašlā bir ṭarafdan zuhūr itmeyüp 19. ve ađvānlar dağı eyyām-ı ḥāliyyede tedārikleriñ görüp қувvet bulduқların fehm idüp 20. *eş-şulħu seyyidü'l-aḥkām*⁶⁵⁵ fehvāsı üzere mükālemesi için huveyze ḥānını ađvānlara gönderdi 21. çün emr-i muşālaḥa ḥān-ı merķūmiñ derūnında menfūrı idi bu taқarrübile ađvāna varup 22. kendüye maḥşuş umūrına temşiyet virüp ađvānlar ile dostlık ve āşinālık peydā 23. eyledi emr-i muşālaḥaya şarf-ı muқarrer itmeyüp ta‘lil ve bahāne ile ta‘viķ ve şāha şu‘ūbetler

144a

1. gösterdi üçüncü ay duḥūlinde yine cenge mübāşeret olunup ađvānlar seḥer vaқtinde ‘ale'l-ğafle 2. āb ... ve cisrine yüriş idüp zabṭ eylediler muḥāfazasına me’mūr gürci ‘askerini 3. ṭu‘me-i şemşir idüp ışfahān cānibine ‘asker göçürdiler şehriñ cevānib-i erba‘asını muḥāşara 4. idüp kendülerine istihkām virdiler bu ḥaber müḥiş çünkim cānib-i erba‘ada istimā‘ 5. olundu bi'l-cümle қavm-i қızılbaşlara ḥavf ve vaḥşet düşüp ḡayrı eṭrāf-ı memleketden 6. ışfahān imdādına tecemmu‘ ve ‘azimet iden başsız ve buğsız қızılbaş ‘askeri on 7. iki def‘a ceng idüp ekşeriyā münhezim olup ađvānlar ḡālib olmuşlar idi 8. ve bu ma‘rekelerde cümleden ziyāde ađvānlar ile cenge iқdām iden ‘alī merdān ḥāniñ 9. қarındaşı idi ki tedārik olunan zāḥire ile ışfahāna girmek murād eylemiş idi 10. zīrā ‘alī merdān ḥān sā’irler içinde umūr-dide kār-āzmüde bir müdebbir ḥān 11. olmağıla vāfir zāḥā’ir tedārik ve beş biñ қızılbaş ‘askerin cem‘ idüp eyüce 12. tedārik ile ışfahāna imdād murād idüp tedārik olunan zāḥire ve ‘askeri 13. bir maḥallde қoyup üzerlerine küçük қarındaşını serdār naşb ve ta‘yīn ve kendüsini 14. bir miқdār ‘asker dağı getürüp қarındaşına gelüp mülāķi olmaқ üzere bir cānibe 15. gitmiş idi serdār-ı merķūm ađvānlar ışfahāniñ fülān cānibini henüz muḥāşara ile 16. iḥāta eylemediler ol cānib açıқdır ve ol ṭarafa ađvānlarıñ nazar ve ihtimāmı yoқdır 17. sühulet ile şehre vuşul mümkindir diyü ba‘z i‘timāda nā-şāyeste ḥāberleriñ kizbe ihtimālin 18. virmeyüp ‘acele üzere ‘alī merdān ḥāniñ ‘askeriyle gelüp yanında mevcüd beş 19. biñ ‘asker ve vāfir mühimmāt ve zāḥire ile gelince ađvāniyān dise ḥaber almış idi 20. hemān қarşulayup ‘azim ceng қıtāl olunup ‘acemler münhezim olup ekşeri ṭu‘me-i 21. şemşir olundu ve serdārları güçüle cān қurtarup ḥalāş oldu bunca zāḥireye 22. mālīk oldılar ‘alī merdān ḥān def‘ayı ḥaber alıcaқ kendüye

⁶⁵⁵ Barış, her şeyin efendisidir.

dağı ye's gelüp ıřfahāna 23. 'azīmetden ferāgat eyledi ve ıřfahān halkınıñ dağı ümmīdleri ancak 'alī merdānıñ

144b

1. qarındaşı kudūmine münhařır iken o dağı böyle olduđı haber alıcađ cümle maħzūn oldılar ađvāniyān 2. kızılbaşı bozup zaħire ve mühimmātı alup kabz eyledikten Őoıra ordularına naql için yanına 3. bir miđdār ādem ta'yīn idüp kendüleri hizmet-i me'mūrelerine gitdiler ıřfahāna bir sā'at 4. mesāfede bun-ı ıřfahān ta'bir olunur āb havası lařif ve bāđ ve bađçeleri feraħ fezā dilgūřā 5. bir belde-i ma'mūre olup cānib-i erba'asında sākin qarriyeler halkı *bi-cem'ihim*⁶⁵⁶ ol kařaba cem' olup 6. etrafına 'azīm hañdeđ ile ihāta idüp kendülerine metānet virüp hıřz eylemiř 7. idiler kařā-yı ilāhī ađvānlar ellerine giren ğanāyimi ordularına alup giderken eřnā-yı 8. rāhda kařaba-i mezkūrede cem' olan ser-sürūrlar bī-kıyās keřret ile ađvānlara qarřu 9. gelüp bi'l-cümle zaħā'iri ve mühimmātı ađvānlar yedinden alup bun-ı ıřfahāna getürdiler vāfir 10. ādem telef oldu mīr maħmūd bu haberi ğūř idicek elem ve ğam ile ađvāndan vāfir 11. 'asker intihāb kendü bi-nefsihi kařaba-i mezbūrede müctemi' olan kızılbařlar üzerine 12. gitdi lākin maħall-i mezbūrede kızılbařlarıñ keřreti olmađıla ceng kıtalde kemāl-i řiddet 13. üzere mīr maħmūd kıyām ve ikdām eyledi nuřret müyesser olmayup taraf-ı mīr maħmūd 14. mađlūb olıcađ ađvānlardan vāfir kimesne katl olunup ve niçeleri dağı eřir oldu 15. mīr maħmūd bu vađ'adan ğāyet ğam-ğīn oldu bāhuřuř ađrābāsından bir kaç ādem dağı 16. eřir oldu pes mīr maħmūd 'aceleten ıřfahāna elçi irsāl ve řāh hüseyine haber gönderdi ki 17. řāh kendü tarafından bun-ı ıřfahāna ādem ve rađam irsāl idüp kařaba-i merķūmda 18. olan ser-sürūrlara zinhār be zinhār ađvāndan aħz eyledikleri üserāyı katl eylemeyeler 19. ve ta'ciz ve rencide itmeyüp hoř tular ta ki ađvāniyān dağı aña mükāfāt ile 20. kızılbař eřirlerine mu'āmele ideler fi'l-vāki' řāh vech-i meřrūh üzere rađam yazup 21. ve mihmāndār başı mīrzā rāķī nām mu'temedini irsāl eyledi ve bir kaç ađvān 22. dağı ma'an gidüp bun-ı ıřfahāna vāřıl olduklarında kızılbař-ı bed-nihād ađvāndan 23. dest-i re'yini olan üserādan bir ferdi sađ komayup bi'l-cümle berdār eylemiřler

145a

1. ve vücūdlarında sađ yer kalmayup kelpeden ile koparup yel mūmları ile yakmışlar ve bunlarıñ 2. içinde mīr maħmūdıñ küçük qarındaşı ve 'ammısı ođlu ve hālası ođlu ve ađvāndan niçe niçe 3. bellü başlular bulunup bi'l-cümle kızılbaş-ı bed-nihād yedinde bu ğüne şikence ile giriftār pençe-i řir-i 4. ecel olduklarını göricek fi'l-hāl ric'at ve ordularına

⁶⁵⁶ Hepsi beraber.

gelüp mîr maħmûda ŧaġiri ve kebîri 5. bi'l-cümle tã'ife-i aġvâniyâna bu aħvâli haber virdikde bu fi'l-i kabîh haberî aġvâniyânı 6. cüş u ħurûŧa getürüp bir yire cem' olup ellerinde olan kıızılbaş esîrlerini 7. bi'l-cümle katl ve fi-mâba'd şulh ve ŧalâh lafzını ferd-i vâhid lisâna almayup aġvândan bir ŧaġ 8. qalınca aħz-ı intikâmda cân ve baŧıyla bezl-i maġdûr ve ŧarf-ı himmet ideceklerine bi'l-cümle 9. müte'ahhid ve 'ahd-i mîŧâk eylediler çünkim ġülnâbâd inhizâmı eŧnâsında 'alî merdân ħân iŧfahâna 10. kapanmayup imdâd için 'asker tedârikine gitmiŧ idi ve beŧ biñ leŧker ile bir miġdâr 11. zãġire ve mühimmât ve üzerlerine küçük qarındaŧı serdâr idüp irsâl eylemiŧ 12. idi ol daġı aġvâniyân elinde münhezim olup firâr eyledikde 'alî merdân ħân 13. ħîn râhında istimâ' idicek yanında mevcûd kıızılbaş askeri periŧân olup 14. kendü daġı baŧınıñ tedârikine ve kendüyi muġâfazaya dermân eylemege gitdi vesâ'ir kıızılbaşlara 15. daġı ħavf-ı küllî gelüp her biri bir cânibe gitdi iŧfahânda olan ser-sürġlarıñ ancaġ ümmîdleri 16. ġürcistândan ġayrı qalmadı ŧâh ħüseyin bundan evvel vaġtân ħâna 'azîm 'özrler ile 17. da'vet nâme yazup hediyeler irsâl idüp aġvâniyân elinde maġtûl olan 18. ħüsrev ħânıñ aħz-ı intikâmın için tergîb idüp bu tarîkile imdâd-ı iŧfahâna 19. bir sâ'at muġaddem gelmesine murâd eylemiŧ idi irsâl olunan qâŧid gelüp ve 20. vaġtân ħân muġaddemâ eylediġi yemininde ŧâbit qadem ve fi-mâba'd ŧâhlarıñ düŧmenlerine 21. 'ahdım olsun kılıç çekmem diyüp ŧâfi cevâb eyledi bundan nâ-ümmîd oldılar ŧeh-zâde 22. ŧahmâsb aħvâlini müŧâvere idüp bir taġarrübile iŧfahândan ŧaŧra ġöndermek murâd idüp 23. on iki def'a imdâdımıza 'azîmet iden leŧkeriñ periŧân ve inhizâmına bâ'is-i muġlaġ

145b

1. bir serdâr bahâdır olmaduġındandır ŧeh-zâde iŧfahândan ŧaŧra gitse ŧaŧrada olan 2. ħalk iŧidüp bi'l-cümle yanına gelür ve keŧret leŧker ile zãġire tedârik idüp iŧfahâna 3. getürmege sa'y-i ihtimâm ider ve 'azîm keŧret firâvân 'asker ile imdâdımıza gelürler diyüp 4. meŧveretlerine netice virdiklerinde sekiz yüz ġüzide qaġar leŧkerile bir ŧeb-i nâzda ġayret idüp 5. miyân-ı aġvâniyândan geġüp selâmet buldı egerçi eġrâf-ı erba'ada gezüp leŧker 6. yazmaġa sa'y-i firâvân eyledi ancaġ ferd-i vâhid yazılmadı zîrâ bundan aġdem imdâd 7. eylemek murâd iden ħânlara kirmân ŧâhâne lûristâna ve ŧîrâz ve bunlarıñ civârında olan 8. ħalk bir qaġ def'a yazılıp bozulmuşlar idi ba'dehü ŧavâ'if-i ekrâd beglerine mürâca'at 9. eylediler anlar daġı biz devlet-i 'aliyye-i 'oŧmâniyye ħudûdı civârında sâkin olup kendü 10. yerlerimizi her ħâlde muġâfazaya muġtâcız bu vaġtde bizler ħareket idecek olursaq 11. 'oŧmânluya tâbi' ekrâd vesâ'ir milel-i muġtelife fırsat bulup der'aġab vilâyetimizi ġâret 12. eylemeleri muġârrerdir diyü redd-i kelâm eylediler ve ŧîrvân ħavâlisinde olan ser-

sürhlarıñ 13. dağı tavā'if-i lezgiyān ile meşgūl olmağıla ıřfahāna imdād ve ne řahmāsba 'asker olmadılar 14. ba' dehū řahmāsba řazvīne gelūp otuz biñ miqdārı d... 'askeri peydā eyleyūp 15. ıřfahān imdādına gitmek sevdāsında oldu ne yūzden hareket olmaludur diyū 16. tedārik eylemekde ihtimām kaydında muřarrebleri ile mūřāvere eyledi řunki 'acem halkı 17. bunca zamāndan berū rūzgār nā-hemvārdan dūrlū dūrlū derd ve elem gōrmūř idiler 18. ve ceng ve kıtālda kendūlerine nefret ve dehřet gelmiř idi bāhūřūř ıřfahānıñ 19. ařvāli diđer-gūn *fīmā beynehūm*⁶⁵⁷ řüyū' bulmiř idi ve fī-māba'd řahmāsba řaraf-ı ıřfahāna 20. 'azīmetden ve ol bādīye-i semūm dā'ire-i teveccūhdan men' ve tařvīl eylemek řařdıyla te'řīr 21. murād itdiler řāhım 'acele eyleme 'askerimize bir hořça niřām virelim ve zāhīre ve mūhimmātımız 22. geregi gibi gōrelim ve bir miqdār 'asker dağı cem' idūp bir hořça gidelim nice mūddetdir ıřfahāna 23. ađvānıñ dest-resleri olmaz ez-řazā olduđı řūretde dağı ađvān

146a

1. řā'ifesi nehb ve gāretten řoñra řurmayup 'avdet eylemek muřarrerdir biz dağı leřkeri 2. bī-kıyās ile girūden varup emvāl ve eřyālarını ellerinden sūhūlet ile aluruz 3. diyūp řahmāsba te'řīr eylediler ve bir iki gūn mūrūrından gāyır bir dūrlū ihtimālāt miyāna 4. getūrūp ađvānı def' olduđı birle yine řāh řāh olup ricāl olur sizi 5. dağı mīrzā sūleymān ve mīrzā řafī gibi řabs iderler diyū řahmāsba bu řūretlū sōz ile 6. iđfāl idūp murādından girū řodılar muřāřarada řavm-i 'acemiyanā gāyet vehm gālib 7. olup řāh řūseyiniñ mu'tādı ūzere serāydan řařra çıkmayup ve nezāret-i 8. ařvāl 'askere ve nāsa iktidārı olmayup ve ricālde dağı giderek nāfizū'l-řūkm olup 9. bir gūn cūmle 'acem ittifaķ idūp řeh-zāde mīrzā sūleymānı řāh řūseyine vekīl olmaķ ūzere 10. tařta iclās idūp ba'īd eylediler řeh-zāde-i merķūm ařvāli zamāna gōre gāh luřf ile gāh řahr ile 11. mu'āmele iderek kemāl-i himmet ihtimām ile sa'y eylemekde bir dūrlū řuřūr řomadı gerek erkān-ı 12. devlete ve gerek 'askerisine niřām virmiř iken bī-rařm ve zālimdir diyū on gūn řadar řāh 13. olduđan řoñra bu būhtān ile kim řāh řūseyini fī-māba'd řāh olmasun diyū gōzlerine 14. mīl řekmek kaydına dūřmiřdi bu halk tecemmu' idūp 'azl ve mařbūs ve yirine mīrzā řafiyi 15. tařta iclās eylediler ve řāh veliyy-i 'ahd nařb ve umūr-ı kūllī kendūye istiķlāli tefvīz olundu 16. merķūm bir ay řūkūmet eyleyūp bir rūřd ve 'āķıl olmağıla gōrdū ki ařvāl-i nās bi'l-cūmle 17. terbiyye olmađdan řalmıř ve kendūlerinden sōz añlamaķ ba'īd olmiř bir vechle iřlāř 18. olup yola gelmek emr-i muřarrerdir *izācā'e'l-řazā* 'umiye'l-bařar⁶⁵⁸ mefhūmı ūzere

⁶⁵⁷ İkinin arasında.

⁶⁵⁸ Ecel geldiğinde gōz kōr olur.

tavā'if-i 'aceme 'arız 19. olan fitne ve beyenlerinde vāki' olan ihtilâle sebep perişanlıkları oldu şeh-zâde-i 20. merķūm çünki bunu müşâhede eyledikde *velem yüşlihu'l-'aṭār mā efsedü'l-dehr*⁶⁵⁹ diyüp kendüsin 21. hükümetden 'azl eyledi ve 'acem ricâli anı dağı maḥbūs idüp yine şâh ḥüseyyinde hükümet 22. karar eyledi çünki ṭahmâsb şehir-i kazvînde iķâmet eyledi müşâhibleri ıṣfahâna imdâda 23. gitmekden kendüyi bi'l-külliyeye nice dürlü nâ-hemvâr kelâm-ı dürüg ile fâriğ idüp evlenmek

146b

1. sevdâsına düşdiler ve ḥânlarından biriniñ kızına fi'l-ḥâl nişân virüp ...r 2. tedârikin görüp ve niçe eyyâm donanma ve şenlikler idüp sürür ve şâd-mânî izhâr itdiler 3. olacağ olur zifâfı gicesi ıṣfahânîñ aġvâna teslim olunduğı haberiyle sürürları 4. ġama mübeddel oldu ıṣfahân ḥalkı ṭahmâsbîñ aḥvâlınden haberdâr olıcağ merķūmı taşra 5. gönderüp kaçar 'askerini ma'an ta'yîn eylediklerine nâdim olup ve bu maḥallde evlenmek 6. kaydına düşüp kendülerine fi-mâba'd fâ'ide olmayacağı nümâyân olduğda ıṣfahânda 7. kaḥṭ ġalâ dağı kemâl mertebe vâki' oldu ġayrı nâçâr herkes firâr ve cânlarıñ ḥalâş eylemek 8. kaydında oldılar aġvânlar dağı firârlarınıñ aḥzına aṣlâ bir dürlü mâni' olmadılar eger 9. ṭahmâsb ıṣfahânda olaydı defter-i şâhân 'acemiyân kaṭ' olup ġayrı bi'l-cümle 'acemler 10. mîr maḥmûda tâbi' olmağ emr-i muḥarrer idi çünki muḥâşara ba'id olıcağ şehir-i ıṣfahânda 'azîm 11. kaḥṭ olup vesâ'ir me'kûlât-ı müzâyâkasıyla içinde maḥşûr olan nâme ġayrı 12. bir vechle şabr ve taḥammül⁶⁶⁰ eylemekden ḳalup aḥvâlleri perişân ve diğergün şaşup ḳaldılar 13. şâh dise bu ḳadar keşret muḥâşarada bir def' a serâydan taşra çıkup aḥvâl-i nâsa nazâr 14. eylemedi ġayrı nâçâr bir gün tavā'if-i 'acemiyân bir yire cem' olup şağîr ve kebîri bir cem' iyyet-i 15. 'azîm şâh serâyına gelüp feryâd ve fiğân eylediler şadâ-yı şıbyân 'âlemi dutdı 16. şâh nâle ve feryâdlarına bir vechle ṭâḳat getürmeyüp taşra çıkdı ḳullarım bu ġürûh-ı 17. 'azîm ile feryâda sebep bâ'ış nedir didikde *bi-ecma'ihim*⁶⁶¹ bülend-âvâz ile şâhım kaḥṭ 18. ġalâdan aḥvâlimiz diğergün ve niçe biñ ma'sûm ve pîr ve civân ve nisâ marâz-ı cû'dan 19. gün gün üzerine telef olmağdadır haberiñiz var mı ve didârîñiz görmege herkes 20. müştâḳ ġâyete irişüp ḳulları şâhîñ ḥâlınden bî-ḥaber şâh dağı ḳullarından bî-ḥaber 21. şâhım bunda böyle her şey tamâm oldu belâ deryâsı başdan aşdı yaramıza bir dürlü 22. em ḳalmadı bârî bir kerre dağı cümlemiz birden hücum idelim bir nüfûs ḳalmayınca ceng kıtâl 23. olunsuñ bunda aç ölmekden dise şemşîr-i a'dâdan cümlemiz birden ölmek evlâdır

⁶⁵⁹ Zamanın bozduğunu, koku satan düzeltemez.

⁶⁶⁰ Metinde "taḥammül" biçimindedir.

⁶⁶¹ Hepsi beraber.

147a

1. diyü çok ağladılar şāh-ı ‘acem def’ eylemege sa‘y eylemedi çāre olmadı ğayrı *ez-zarūrāt tūbihu'l-mahzūrāt*⁶⁶² 2. fehvāsı üzere bu umūrı huveyze hānına havāle idüp re‘y ve ihtimāmlarına sipāriş 3. idüp ve huveyze hānını vekil-i muṭlāk eyledi muraḥḥaş cümleye serdār eyledi ve ḥalkı bunıñla 4. def’ eyledi ba‘dehū kızılbaşlar fi'l-cümle huveyze hānınıñ yanına cem‘ olup şāhiñ emri 5. üzere serdār olup bizler daḥı saña ‘asker olup a‘dā üzerine şeb-ḥūn idelim 6. ‘azīm ibrām idüp feryād eylediler hān daḥı bir iki k... daḥı şabr eyleyün *el-‘aceletü min- 7. -eş-şeytān et-te‘ennī mine'r-raḥmān*⁶⁶³ baña bu gice taḥmāsbdan mektüb geldi bir vāfir ‘asker ḥāzır eylemiş 8. geliyor anlar taşradan biz daḥı içerüden cümlemiz birden hücüm idüp düşmeni üzerimizden 9. def’ ideriz diyü sāhte mektūblar ibrāz idüp def’ eyledi irtesi gün 10. yine tecemmu‘ idüp def’-i mümkün olmadı ‘ākıbet ḥalkıñ öñüne düşüp bir miqdār 11. aġvāna karşı gidildikde kâ‘ide-i ‘arab ve ‘acem üzere tefe‘ül idüp bu gün yevm-i naḥsdir 12. ve fālımız nā-mübārekdir cümlemiz telef olurız diyü yine ḥalkı def’ eyledi bundan soñra daḥı 13. bir kaç def’ a cem‘ iyyetle taşra çıqıp gāh yevm-i naḥs ve gāh fāl-ı nā-mübārekdir diyü ceng eylemege 14. imhāl eyledi ‘acemiyān ğayrı gördiler kim huveyze hānından cenge bir vechle fā‘ide yok hemān 15. yine serāy-ı şāha varup bir mertebe feryād ve fiġān eylediler ki ḳapuları ḳapadup muḥkem sedd 16. ve bend eylediklerinde serāy-ı şāha mişāl bārān-ı seng-sār eylediler şāh bunlara görünmeyüp 17. iḥfā eyledi ba‘zı ḥādım aġaları gelüp maṭlūbiñiz nedir diyü su‘āl itdiler şāhımız taşra 18. buyursunlar ölü midir diri midir görelim ve bizlere ḳalkān olsun düşmene hücüm 19. idelim şāhımızı gördükçe cümlemiz uġrına fedā ve ḥāk-i pāylarına ḳurbān olurız diyü niyāz 20. ve ricā-āmiz feryāda şürū‘ idüp çağrışdılar ve ağladılar bir vechle şāh istimā‘ 21. eylemedi ve gözlerine görünmedi def’ ine ḥādım aġalar sa‘y eylediler fā‘ide virmedi şāhım 22. aḳlıktan helāk olduġ huveyze hānınıñ bize sū‘-i ḳaşdı olduġında aḣlā 23. iştibāh ḳalmadı elbette ğayret idüp taşra buyurıñ ḳullarına siper olup

147b

1. düşmene bir daḥı hücüm idelim şāhımız yoluna bu gün ḳurbān olalım ve yāḥūd düşmene zafer 2. bulup ḥalāş olalım diyü vardıkça cem‘ iyyetler keşret ve nāle ziyāde oldı ğayrı def’ ine bir dürlü 3. çāre bulmadılar hemān serāy-ı şāhīde mevcūd ḥuddām silāḥlanup muḳāvemete ḥāzır 4. oldılar ve ḥişār serāyda olan toplara āteş idüp niçeleri helāk ve bākī 5. ḳalanları daḥı mün‘akisü'l-ḥāl ve perişānū'l-ḥāṭır oldılar min ba‘d şāhdan daḥı 6. me‘yūs

⁶⁶² Zaruretler, haramları mubah kılar.

⁶⁶³ Acele etmek, şeytandır. Düşünerek karar vermek, Allah'tandır.

ve rü-gerdân olup bölük bölük işfahândan qarârı firâra tebdile yüz 7. tıtdılar zıkrı mürür iden hâdim aḥmed aḡa nefes alamaz bir şāhib-i şecā'at ve merd 8. âdem idi başında mevcūd olan 'askeriñ bir vechle maraz-ı cū' dan hâlleri 9. perişân olup aḡaları üzerlerine hücüm idüp mürür eyledikde anların da ḡalāş 10. mümkün olmaduḡıñ bilüp ellerinden ḡalāş için şāhiñ maḡbaḡına ḡavāle eyledi 11. varıñ her ne bilürseñiz alup bu gün def' -i cū' idiñ ḡaḡ te'ālā ḡazretleri yarın 12. yine bir yirden iḡsân ider bu cem' iyyet-i 'azīm bir taḡrībile şāhiñ maḡbaḡına yol bulup 13. bulduḡları erzāḡı yaḡmā eylediler aḡa-i merḡūma şāh 'iḡāb idüp niçün 'askerine 14. bu gūne iş itdürdiñ didikde şāhim bundan didikde şāhim bundan ḡarazım ancaḡ ellerinden ḡalāş 15. olmaḡ idi ve bir daḡı serāy-ı şāhīde olan bir gice aç ḡalup ḡaşrada olanlarıñ 16. aḡvāli cümleye ve şāha ma' lūm olsun için eyledim didikde şāh daḡı aḡa-i 17. merḡūmiñ bu gūne cevābından mülzem olup rıfḡıla mu' āmeleyi evlā görüp bu 18. eḡnāda aḡa-i merḡūma ḡaber geldi ḡaşradan bir miḡdār 'askerile vāfir zaḡāire gelüp 19. iḡerüye girmege cesāret idemediklerinden civār-ı işfahānda bir maḡalle nüzül idüp 20. eḡrāflarına ḡandek kesüp bu ḡāl üzere işfahānlu ile muḡābere ve ittifaḡlarıyla 21. ḡarekete müteraḡḡıblardır aḡa-i merḡūma fi'l-ḡāl huveyze ḡānına varup bu aḡvāli bildirüp 22. varalım baḡçeler ḡarafından aḡvānlar ordusından dōḡuşe dōḡuşe geçelim ve ol 23. 'askeri ve zaḡāireyi iḡerüye alalım didikde huveyze ḡānı ma' ḡül görüp

148a

1. vāfir 'askerile ḡalḡup ḡaşra ḡıḡdılar aḡmed aḡa 'askerile ilerü gidüp aḡvāniyān ile 2. 'azīm ceng ḡıtāl eyledi huveyze ḡānı girüden aḡlā imdād eylemedi aḡir-i encām aḡmed 3. aḡanıñ ḡüzāide 'askeri külli ḡırılıp münhezim oldu ve kendüsi daḡı firār idüp ḡüçle ḡalāş 4. oldu şāh vāki' ḡālden ḡaber alıcaḡ aḡmed aḡayı ḡaḡırdup niçün huveyze ḡānından 5. evvel ḡareket idüp dūşmene vardıñ ve niçün aniñ re'y ve tedbiriyle 'āmel olup 6. emrine muntazır olmadıñ diyü ta'zīr eyledi o daḡı cevābında şāhim huveyze ḡānı seniñ 7. dūşmeniñdir imdādıma gelse aḡvāna ḡalebe emr-i muḡarrer idi ve ol zaḡāireyi ve 'askeri iḡerüye 8. almaḡ emr-i muḡarrer idi lākin ḡān-ı merḡūmiñ dimāḡında fesād olduḡundan girüden 9. temāşā eyledi kendü i' ānet eylemeduḡından ḡayrı murādı olanları daḡı men' eyledi çünkü 10. şāhim dostıñ dūşmeniñ bilinmeden ḡaldı benim daḡı **allah ile** 'ahdım olsun ki 11. bir daḡı ḡaşra ḡıḡup dūşmene ḡarşu varmayayım ancaḡ aḡvānlar gelüp şāhimı taḡtdan 12. indürüp ayaḡından süriyüp götürdüklerinde ben ḡulıñ daḡı gelüp şadāḡatimi 13. işbāt ve cümleye ma' lūm olmaḡ için ol arada şāhimıñ uḡrına ḡılıç çeküp 14. ḡāk-i pāy-i şāha vücūd cānımı nişār ideyim ve ayaḡı altında olup şāhimıñ ḡurbānı 15. olayım diyüp şāhiñ ḡuzūrından ḡıḡup kendi ḡānesine gitdi ḡāyet ile 16. ḡayret-keş bir dilāver er idi ve şadıḡ

olduğundan şahîñ ta'zîrlerini haẓm⁶⁶⁴ 17. itmeyüp ol gice kendüsini zehrleyüp helâk oldı tavâ'if-i 'acemiyân ağaniñ mürde 18. olmuş haberin istimâ' eyledikde ğayrı bir ferdden ümmîdleri qalmayup me'yūs oldılar 19. üç aya dek ıřfahānda muḥāşara eṣnāsında çārşū ve bāzārlarında laḥm ve nān vesā'ir 20. me'kūlāt ğāyet çok var idi üç ay mürūrında et ve etmek bulunmaz oldı 21. deve ve kaṭır ve bārgīr ve ḥimār etleri fūrūḥt olunur idi ve bir bārgīr boğazlanmaḫ 22. içün on iki tūmene şatılurdu ve bir kaç gün mürūrında yigirmi beş tūmene çıkdı 23. ve çoğa varmayup bir ḥimār elli tūmen aḫçeye şatıldı ba' deḥū bunlarıñ vücūdı

148b

1. bulunmayup kelb ve kedi yemege başlandı bir mertebeye vardı ki nefsi-i ıřfahānda kedi köpek 2. qalmadı ğayrı ādem eti yemege başlandı ve ādem etin şatar beş nefer **kaşşāb tutulup** 3. **ādem eti şatarlaridiler** ve 'acemler ğayrı açlıqdan şabra bir dürlü tāḫat getürmeyüp 4. kendü başlarıñ taş altına koyup ura ura helâk olurlar idi niçe müddet ba' id 5. olmuşdır ki tavâ'if-i 'acem ceng kıtāl görmemiş ādemler ana rahminden dünyāya gelmiş 6. ve tūvānā olmuş ceng şavaş görmeyüp ve muḥāşara görmemiş hemān rüz şeb zevḫ 7. şafādan ğayrı kārları olmayup nāzile perverde olan beledi vesā'ir bunlara kıyās 8. sāde diller ni' met rāḫatı iz' ān itmeyüp böyle müḥiṣ haberleri mübālağaya 'amel iderler 9. idi şehir-i ıřfahānda sākin ehl şehir ve müsāfir ve 'askeri olandan ğayrı eṭrāf-ı 10. bilād ve kara ḫalkı bi'l-cümle ıřfahāna girüp ādem ile memlū deryā-yı bī-pāyān mişāli olmuş 11. idi ḫarb ve kıtālde maḫtūl olan ser-sürḫlar yigirmi biñden ziyāde olduğı 12. şıdka yakın bir tevātürdür lākin açlıqdan helâk olan bir vechle taḫmīni mümkün olduğundan 13. nāşī bir kaç kerre yüz biñ olduğına şübhe yoḫdır çünki mīr maḫmūd ıřfahānda vuḫū' 14. bulan aḫvāle bi'l-cümle ḫaberdār olduḫda mālīk-i ıřfahān olacağına şübhesi qalmadı ve 15. ve bir miḫdār muḥāşaraya iḫdām eylemekden şabrı revā görüp 'askerini girü çeküp 16. telefīni ğayrı cā'iz görmedi ser bölüklerini çağırup 'acem üzerine varulmaya diyü tenebbūh 17. eyledi iki üç gün mürūrından şoñra 'acemiyāniñ ḫāl-i perīşānları ağvāniyāniñ a'lā 18. ve ednāsına ma'lūm olıcaḫ ğayrı şehir-i ıřfahāna yürüyüşe izine rāğīb oldılar 19. mīr maḫmūd def' eyledi ve yine herkesi yerlü yerine gönderüp gediklerinde merd-āne şābit 20. qadem olmalarına tenebbūh eyledi mīr maḫmūd yürüyüşe izin virmediğı bu idi kim emvāl 21. ḫazīne şehri ğāret olur ve bundan ğayrı niçe zamāndan berü zaḫmet çekilüp 22. belki ihtimāldir 'askere inhizām ḫavfindan ihtiyāt iderdi bu günlerde şāh serāyında 23. me'kūlāt meşrūbāta dā'ir bir dāne-i ḫardal qalmadı ğayrı kendülerine ye's-i küllī

⁶⁶⁴ Metinde "ḫazm" biçimindedir.

149a

1. el virüp şāh ‘ākıbet h̄vāb-ı ğafletden bīdār oldı ve aḥvāli yine müncerr olacağın 2. bildi libās-ı fāhiresin çıkarup ye’s mātem kaftānın geydi enderūn serāy 3. gezüp ḥādım ve nedīm ve ta‘allukātıyla ağlaşarak vedā‘ eyledi serāydan taşra çıkup 4. meydān ve esvāklarında kaḥṭ ğalādan helāk olmuş lāşe ile memlū olmuş gördi 5. derūnına şefkat gelüp kendüleri mişāl seḥāb āb-dār āşikār oldı şavt-ı 6. bülend ile ağlayup gördüğü nedīm ve ḥādım ve nāsa müteveccih olup vedā‘ a başladı 7. ve gāh ḥiṭāb ve gāh ‘iṭāb ile bu güne kelāma ağz eyledi ey benim şādıklarım 8. muḥābbetim ile mihnete giriftār olmuş kullarım bu baḥr-ı bilāda yār-i dāhlarım ğayretime 9. yanmış şadākatkārlarım bu każā-yı mübreme rızādan ğayrı çāremiz yokdır 10. binā-yı devletimiz elimiz ile hedm itdik ḥāzret-i zū'l-celālden müstağrıḳ olduğımız 11. ni‘metiñ şükriñ bilmedik nifāk ve şikāk ve iḥtilāfımız ile düşmenlerimizi 12. ayaklandırdıḳ sū’-i tedbīr ve kuşūr ve kūsūr-ı re’y ile memleketimizi yad eline virdik 13. kendü fi‘limiz ve nā-şāyeste ḥareketimiz taḥt-ı irānī sebebiyle bize lāyık görmeyüp 14. āḥire virdi sizi ve bizi taḳdīr-i ḥudā ğayre bende kıldı çün taḳdīr-i ḥudā 15. böyle imiş şāh-ı cedīde varup cümlemiz varup cümlemiz ser-fürū⁶⁶⁵ ve aña kul olmağdan 16. ğayrı çāre kalmadı şehri gezüp ve şavt bülend ile ve elvedā‘ ey baḥt-ı 17. şāhī elvedā‘ ey mülk-i irān elvedā‘ diyüp şāh ve nās ve a‘lā 18. ve ednā bir mertebede ağlaşdılar ki āḥ vāhları eflāke çıkdı çulğada ve ağvānlar 19. ordusunda āşikār istimā‘ eylediler ve ol gün aḥşāma dek bu ḥāl 20. üzere gezüp ağlaşup aḥşāma qarīb şāh ve nās serāya varup 21. cem‘ oldılar ve müşāvere idüp şehir-i ağvāniyān tesellümden ittifaḳ 22. itdiler çünki şabāḥ oldı şāh ḥüseyn mu‘temedlerinden bir kaç kimesneyi 23. mīr maḥmūd ile mükālemeye gönderüp nūr dīdesi kızını daḥı tezvīc

149b

1. idüp mīr maḥmūdun ayağına gönderdi ve mükālemeye me’mūr olanlar kendülerine 2. sipāriş olınan şurūṭ ve kuyūdī irād mīr maḥmūd daḥı ḳabūl idüp vire mevāddları 3. ‘aḳd olunduğda girü ‘avdet eylediler ba‘dehū şāhı getürmek için maḥşūş 4. tedārik ve atlar intiḥāb olunup mīr maḥmūd kendü ricālinden bir kaç ādem ile 5. ma‘an irsāl eyledi şāh ḥüseynine gönderilen atlara süvār olunup ve ‘ādet 6. izān üzere ālāylar ḳurup mīr maḥmūd cānibine ‘azm-ı rāḥ oldı mīr maḥmūd daḥı 7. ricāliyle ḥāzır ve āmāde ve şāhiñ gelmesine muntazır oldı ve şāha ikrām ne şüretli 8. olmaludur diyü müzākere eylediler ba‘zıları elbette ikrām lāzımdır şāh-ı irāndan 9. ve mīr maḥmūdun ḳayın atası ve tā ezelden berü ağvāniyāniñ efendisi 10. olduğı eclden istiḳbāl eylemek münāsib gördiler fe-emmā mīr

⁶⁶⁵ Metinde “ser ü fürü” biçimindedir.

maḥmūd 11. istiḳbāle tenezzül itmeyüp hemān ricāliyle dīvān ḥānesinde ṣāh 12. ḥüseyini ayağ üzere durup ṣāh ḥüseyin ricāliyle gelüp dīvān 13. ḥāneye çıkdıklarında mīr maḥmūd bir iki ḳademe ṣāha istiḳbāl eyledi biri- 14. -birilerine selām virüp ve ṣāh ḥüseyin mīr maḥmūdı ḳocup añlından 15. ve iki gözinden būs⁶⁶⁶ eyleyüp ve bir ōrguç kendi eliyle mīr maḥmūdun başına 16. taḳdı *allahümme mālīke'l-mülki*⁶⁶⁷ āyet-i laṭifini ḳırā'at idüp bu ma' nāya mutazammın 17. ba' z kelāmdan ōñra mīrim ezel āzālda taḳdīr-i subḥānī benden taḥt-ı irānı alup 18. saña ḳısmet imiş mübārek olsun didi **ba' dehū** ricāline ve mīr maḥmūdun 19. ricāline nazar idüp didi kim ricāl ve nās bu vaḳt-i sā' ate dek ṣāh-ı irān 20. ben idim ōimdi taḥt-ı irānı ferāḡat idüp mīr maḥmūda virdim yed-i taṣarrufına 21. ḳaṣr-ı yed eyledim ve ben daḡı yed-i ḥükmine girdim ba' de'l-yevm sizleriñ ve bizim ṣāhımız 22. budur didikde ibtidā kendüsi pederi maḳāmına ḳabül ve ricāsına başladı 23. ṣāniyen ehl ve 'ıyāline ta' arruz va' iyyede rızā virmeyüp vālideleri maḳāmına

150a

1. tenezzül **sālisen** evlādlarına rencideyi revā görmeyüp küçük ḳarındaşları 2. maḳāmına istiḥdām **rābi'an** yanımda olan ricālīñ ṣadāḳatleri bu āna gelince 3. müşāhede olunmuşdır baña ṣadāḳat ile ḥizmet eyledikleri gibi saña daḡı ṣadāḳat 4. üzere ḥizmeti me'mül olunur ḥor ḥaḳīr olmalarını münāsib görmeyüp ḥoş 5. dutasın **ḥāmisen** memālikde sākin olan re' āyā be re' āyā üzerlerinden 6. ḡulm def' buyurasız **sādisen** aḥḳām-ı ōer' beynini her hālde icrāda ōarf-ı maḳdūr 7. idesin diyü niyāz itmāmında mīr maḥmūd ṣāhı oṡaya götürüp yir gösterdi 8. ṣāh ḥüseyin mindere iltifāt itmeyüp kenāra oturdu ve mīr maḥmūd 9. daḡı bir kenārına celse eyledi **ba' dehū** ṣāh ḥüseyin kendü mühriyle ve bi'l-cümle irān 10. devleti ḥānlarıñ ve ma' rūf olan a' yān ve ricālīñ ismleriyle mumzā ve mühriyle 11. memhūr taḥt-ı irān ferāḡatını mutazammın bir kāḡıd çıkarup mīr maḥmūdun eline ōundı 12. ol daḡı ḳarşusından ḳā'im dīvān kātibine virüp cehrile ḳırā'at eyledikde 13. yine mīr-i merḳūmın yedine virdi derhāl mu' teber olan meṣāyiḡden bir kimesneyi 14. da' vet olunup geldi ṣāh ve mīr ikisi daḡı diz üzere gelüp ol daḡı 15. bir elin mīr maḥmūdun başına ve bir elin ṣāh ḥüseyiniñ başına ḳoyup du' ā idüp 16. taḥt-ı irānı mīr maḥmūda ihdā eyledi ba' dehū bi'l-cümle ricāl-i 'acem gelüp serfūrū' 17. ve mīr maḥmūdun dāmeniñ būs idüp bi' at itdiler ba' dehū ḥānān ve zābiṡān 18. ve a' yān ve aḡvāniyān gelüp dāmen būs ile resm tebrīki iḡyā itdiler 19. ṣā' ir zārifiñ ḥānefiden ilhām ile mezheb-i nā-ḥaḳḳ didüḡi tāriḡ nükte- 20. -āmiz mefhūmına rāst ṣāh ismā'ilde ḡuhūr ve ibtidā bulan ṣāhān ṡoḡuz 21. nefer-i ṣāhānıñ

⁶⁶⁶ Metinde "pūs" biçimindedir.

⁶⁶⁷ Ey mülkün sahibi olan Allah'ım! Âl-i İmrân: 3 / 26 (kısmî iktibas).

gümrāhānıñ taķrīben iki yüz yigirmi sene miķdārı müddet memālik-i 22. ırāna istilā birle hūkūmetleri bu gün şāh hūseyinde tamām olup ğālibā 23. defterleri dūrilūp hātım oldu ba' dehū mīr-i merķūmıñ hān-ı evveli olan

150b

1. emānullah hān serāy-ı şāhī zābıtına me'mūr olup gitdi ve hān-ı şānī bir miķdār 2. ' asker ile ķazvīn cānibini rāhını muhāfāza ve ol tarafda tahmāsb hāreketine nezāret 3. iķün irsāl olundu ısfahān zābıtı olunup ķapularına ' asker ta'yīn olundu 4. ve rāhları pāk idüp lāşeleri defn eylediler bu ahvāl cum'a günine müşādefe idüp 5. irtesi bir gün rāhat olunup yevm-i pāzār ālāy tertīb olunup şāh ve mīr atlara 6. süvār olup şehri ısfahāna 'azm olundu ve ağvāniyān yedinde ķatıl olınan kızılbaşlarıñ 7. lāşeleri āzer cārī bağķesinde yığılmağıla şāha göstermek ķaşdıyla ol yoldan gitmege 8. tenebbüh olundu şīrāz köprüsine vardıkda köprüden mūrūr itmeyüp geçidden 'ubūr 9. itdiler iki yol ağzı nām maħalle geldikde mīr maħmūd toğrı yoldan ısfahāna gidüp 10. şāhı dise dīğer tarīķile gönderdiler ve anda mevcūd olan balyozlar istikbāle geldiler 11. mīr maħmūd tenebbüh eyledi ferd-i vāhīd ser-sürhlarından ālāya ve seyr eylemege gelmesün diyü ve şoķaķlar 12. başına zenberek topları ve tüfengķiyān ķonulup hıfz olundu kızılbaşlarıñ 13. hīle ve hūd'asından ötürī serāy-ı şāha varup ķarār eyledi şāhda 14. hādım ağaları gelüp bī'at ve maķām-ı hīzmetde ķā'im oldılar ve enderūn serāyda 15. olan huddāmān bi'l-cümle bī'at eylediler ve bi'l-cümle şehirde ķalan ricāl ve hānlar ve ihtiyārlar 16. gelüp resm-i bī'atı birine getürdiler ba'de'l-yevm mīr maħmūda şadāķat üzere hīzmet 17. eylemege 'ahd-i mīşāķ eylediler ķaht ğalādan halkıñ kemāl-i şedīdi olduğından orduda 18. olan zaħā'iri ol gün fī'l-cümle şehre naķl olunup iki vaķıyye daķıķ bir ğurūşa 19. indi ve bir ķaç zaħīre umūrına sa'y olunup nān ve laħm ile halk bir miķdār 20. kefāflandı bu haber şāyī' olup taşralarda hān-i muhāşarada firār iden halk 21. ğayrı gelüp ısfahāna girdi ba' dehū mīr maħmūd resm-i 'aceme rağbet gösterüp ziyāfet 22. ve umūr-ı devleti kendüden bī'at iden hānlara eyle meşveret ve şāh hūseyine şadāķat 23. üzere hīzmet itdiler ikrām ve hıyānet üzere olanları bi'l-cümle ķatıl eyledi

151a

1. huveyze hānı ile mīr maħmūdıñ miyānında 'ahd-i mīşāķ olmağıla maħbūs eyledi hān-ı 2. mezbūrıñ 'ammūsı oğlu muhāşarada mīr maħmūda istikāmet üzere hīzmetde 3. bulunmağıla huveyzeyi mezbūra virdi ve şāh hūseyine şadāķat üzere hīzmet iden 4. ricāle hitāb idüp şāhıñıza eylediñiz istikāmet ve şadāķat üzere hīzmet 5. gibi baña daħı hūlūş birle idesiz bu mülāhāza eyle kim bir fitneye ağāz itmeyeler diyü herkese 6. bulunduğı menāşībını ibķā eyledi bu siyāķ üzere şāhıñ ricālī mīr maħmūda 7. ricāl olup i'timādü'd-

devlesini yine i' timādü'd-devle oldu merķūm dise bunca zamān- 8. -dan berü eben ' an-cedd 'acem şāhlarının hizmetinde şadākat birle neşv [ü] nemā bulmuş idi 9. bu def'a mīr maḥmūd cānibinden hizmet-i merķūma ta'yīn olundu ilbās-ı ḥil'at ile 10. imtiyāz kılındıkda mīr maḥmūdīñ ayağına düşüp ricā ve niyāzına aġāz eyledi 11. mīrim her ḥālde emrine iṭā'at ve inķiyād üzereyem ancak ṭahmāsb zuhūr iderse 12. anıñla ḥarb kıtāle bu kullarıñ revā görmeyesiz zīrā keremine müstaġrıķ olduğım efendimiñ 13. oġlu olup ḥāndān-ı şāhīden üzerimde olan nān ni' met başımdan 14. aşmış bir ḥālet-i lāzımeti'r-ri'āya⁶⁶⁸ olmağıla evliyā-yı ni'amım efendilerime 'adūyāne ... 15. şemşīr ve kāfirāne inkār-ı ni'am birle cāniblerine ḳaşd eylemek bu kullarına nisbet emr-i düşvār 16. olmağıla anlar ile ḥarbi kıtālden bir vechle 'inān-ı iḥtiyārım elimde olduğı ma'lūm-ı 17. devletleri olsun da kerem-i luṭflarından 'afv buyurasız mīr maḥmūd i' timādü'd-devleniñ bu güne 18. ḥaḳḳ-şinās ve ḥāzır-perver şadākat-şī'ār kelāmından be-ġāyet memnūn ve ḥazz eyledi 19. ve min ba'd hizmet-i vekāletden 'azl eylememek va'dlerini mutazammın vāfir taḥşīn ve āferīnler 20. eyledi ve ricāl-i 'aceme 'alā-merātibihim ḥātırlarını ele aldı ve aġvāniyāndan üzerlerine 21. birer nāzır daḫı ta'yīn eyledi ve ḳā'ide-i 'acem üzere ḥuḳūḳ-ı 'ibād ve ḥall-i müşkilāt 22. icrā-yı şerī'at dīvān beglerine tefvīz olına gelmiş olmağıla bunu münāsib 23. görmeyüp aġvāniyāndan şāḫib-i zūhd kāmil ve reşīd ve 'ālim ḳavā'id-i şerī'atda

151b

1. müstaḳīm ve mu'tedil i'tikād eyledikler bir kimesneyi intiḥāb idüp dīvān begi naşb 2. ta'yīn eyledi mīr maḥmūd ġayrı 'acem şāhlarının irşiyle birbirilerine infāl ile ben ḥazīnelerinde 3. mevcūd zī-ḳıymet ālāt ve esbāb ve cevāhir ve bisāṭ vesā'ir tuḥfeye dā'ir tefārīḳ⁶⁶⁹ 4. ḳatı çok ḥisāba gelmez idi ancak sīm zer ḳalil olmağıla mīr maḥmūd tarafından fi'l-cümle 5. ḳabz olunup ba'dehū ricāl-i 'acemiñ her birinden aḳçe ve cevāhir cebren ve ḳahren taḥşīl olundu 6. zīrā ricāl-i 'acem şāhlarından ifrād üzerine māla mālīk olmuşlar idi ḥattā çulġa ve işfahānda 7. sākin māl-dār tācirlerden ve ġayrılarında çak kefer balyozlarından bile birer ṭarīķile vāfir 8. māl alındı ve mīr maḥmūd ḥazīne ḳodı bundan soñra mīr maḥmūdīñ ricāl ve ser-gerde olanları 9. daḫı māl ṭa'amına düşüp māl keşīr cem' eylediler aġvāniyān 'askeri için mīr maḥmūd 10. ḥazīnesinden ta'yīn 'ulūfeler 'askeri olmayup aġvāniyān kendüleri kesb ve taḥşīl 11. eyledikleri māl ġanīmetiñ ḥamsini iḥrāc ve ḥākimlerine teslīm ve bāḳī ḳalanını beynlerinde 12. taḳşīm idüp bu sebeble anlar daḫı ġanī oldılar mīr maḥmūd tarafından baḫşış zuhūrı 13. ḳatı nādir vāki' olur idi ancak fetḫ-i

⁶⁶⁸ Göz önüne alınması gereken durum.

⁶⁶⁹ Metinde "tefārūḳ" biçimindedir.

ıřfahāndan Őoŕna ser-gerde olanlara ta'yīnāt 14. virilüp ıavā'if-i 'askerine ahyānā zāhīre virilürdi ıřfahān feth ve teşhīri 15. olduğdan Őoŕna bir āy mürürında kazvīn Őehrini dağı feth teşhīr eylemek murād idüp 16. hān-ı evveli olan emānullah hān sekiz biñ 'asker ile kazvīne irsāl eyledi 17. ve mīr mađmūd tarafından kazvīn ahālisine hitāben emr yazılıp gönderildi bu mazmūndaki 18. siz ki kazvīn ahālīsiz emrim vuşulında itā'at idüp Őehr-i kazvīni ol tarafa 19. me'mūr ser'askerime teslim idesiz ve ıahmāsb anda dise bilā-'avķ te'hīr tarafıma irsāl 20. idesiz emrime itā'at eylediđiñiz Őüretde emvāl ve ehl 'ıyālīñiz ve 'ırz ve eřyāñız 21. ta'arruz olunmayup el-hāletü hazihi kendi zevķ Őafāñızda olursız ve herkese küll-i menāşıbları 22. ibķā olunup ve eger ađvāniyān taraflarından sizlere bir dürlü zarar olur dise ıarafımızdan 23. edā olunur vālā emrime itā'at itmeyüp 'inād idicek olur iseñiz haķķ subhāne

152a

1. ve te'ālā hazretleri 'ināyet idüp zafer ve nuşret bizim ıarafımıza vezān olduğa 2. bir ferdiñize emān virilmeyüp bi'l-cümle tu'me-i Őemřir olunur sekiz ve bu minvāl üzere 3. řāh hüseyin tarafından dağı mektūblar tahrīr olunup cānib-i kazvīne revāne oldılar 4. kaı'at -ı menāzil iderek bir gün kazvīne karīb olduğa ıahmāsb haber alup 5. yanında mevcūd ser-sürhlar ile tebrīze firār eyledi ađvāniyān vuşulında Őehr-i kazvīn 6. 'askerden hālī olup kendüleri dağı ıahmāsb istinād ile ceng kıtāl 7. tedārikleri gereği gibi görmeyüp ğaflet üzere bulunmalarıyla leşker-i ađvāniyān 8. vuşullarında mīr mađmūdın emrini ve aña dā'ir řāh hüseyin mektūblarını gördükleri 9. birle Őehr-i kazvīni bilā-tereddüd teslim eylediler ve derūn kazvīnde konağlar tedārik 10. idüp fi'l-cümle leşker-i ađvānı konağlara taķsım idüp başka başka ıondurdılar 11. ahālī-yi kazvīn leşker-i ađvāna ve serdārları olan emānullah hāna 'azīm ikrām 12. idüp vāfir hediyeler virdiler serdār-ı ađvāniyān kanā'at itmeyüp ıama'at -ı 13. hāma düşdiler ve mīr mađmūdın emrine va'dine muđālif vaı'at -ı hareket itdiler 14. 'aķıbet ķ... ıaķat getürmeyüp hufyeten meşveretlere başladılar ve kazvīn 15. Őehrinde yüz biñ ser-sürhlar mevcūd olup sekiz biñ ađvān gözlerine 16. kestirdiler on gün mürürında ser-sürhlar ađvānlara sū'i-ı kaşde yek dil ve yek 17. cihet müteraşsığ fırsat oldılar ıün mu'tād beldeleri üzere gicelerde hāmmāmlar 18. aııldıķda hāmmāmcılar borı ıalup bu vech üzere halkı nevmden ikāz ve hāmmāmlar 19. aııldıđıñ i'lām iderler imiř pes bu hāleti mel' anetlerine ittifaķ üzere 20. mübaşerete vesīle idinüp bir gece ađvāniyān h'āb-ı rāhat ve setr-i ğafletde 21. yalın emn ve emāna bař koyup kendü hāllerinde iken kıızılbaşlar dise mel' anetde 22. cümleten ma'hūd ve fesād-ı temşiyetde müttefik olup ađvāniyān dise

bir tārīķile agāh 23. olmayalar diyü mu' tād olan ve fitneden ol ħammāmcılar borılarını üfürüp

152b

1. borılarınıñ şadāsı işidildiği birle kızılbaşlar her mihmāndār aġvāndan kendü 2. ħānesinde olan mihmānı bilā-te'ħīr katl eyleye diyü sırran ittifāk ve soķaķlarda daġı 3. ħāzır ve āmāde bulunmaķ üzere 'ahd-i mişāk ķol ķol ādemler ta'yīn olunmağı terkīm itdiler 4. aġvāniyāndan bir ferd selāmet bulmamaķ üzere 'azīm tenebbüh ve te'kīd eylediler ve gereğı gibi 5. tedārikler gördiler ve şeb ma'ħudda ittifāķları üzere ħuşūl merāmlarına mübāşeret itdiler 6. aġvāndan bir bölük bīdār bulunup aġvāle vāķıf olduķda 'ucāleten atlarına süvār 7. olup çārşūlara çıkdılar her cānibden kızıl sürġlar hücum idüp 'azīm ceng 8. kıtāl olundı serdār-ı aġvāniyān emānullah ħān mecrūġ olup biñ miķdār 9. çābük aġvān ile güçile firār idüp işfahāna düşdi dört biñden mütecāviz 10. kızılbaş elinde maķtūl oldılar māl mülķlerini bi'l-cümle terk idüp niçeleri 'uryān 11. cānların ķurtarup geldiler ve niçeleri yol bulmayup cūl ile ķandaġār semtin tutup gitdiler 12. **biñ yüz otuz beş tārīķinde** bu vaķ' a zühūr idüp aġvāniyān fikr ve endişeye 13. varup kendülerine 'arız olan za' f mülāġazası mücib elem oldı ve işfahānlu 14. daġı bu ħāli işidüp bu güne fesāda cesāret ideceklerin 'ayne'l-yaķīn bulup 15. kemāl mertebe ħavf itdiler ve t̄'ife-i kızılbaş istimālet ile ve nevāziş ħāķırlarına ri'āyet 16. olunup ilbās-ı libās ikrām ve tevcīh münāsib ile kendülerine dost olmayacaķlarını 17. fehmi eylediler ve taġķīķ bildiler ġayrı mīr maġmūd cānibinden 'umūm ziyāfeti tertīb olunup 18. şehir-i işfahānda baķıyyetü's-süyūf ve'l-ķaġt-ı ricāl ve a'yāndan ve iş erleri pīr ve civān 19. mīriñ ziyāfetine da'vet olunup mihmān oldılar ikrām şūretleri izġār olunup 20. mu' tād 'acemiyanā ri'āyet merāsimi ihyā olundı ve'l-maşlahat me'lūf olduķları 'ayş 'işret şoġbetlerine 21. cevāz gösterildi üç biñ miķdārı kızılbaş bu ħāl üzere ziyāfet-i mīrde 22. mevcūd olup cümlesini katl ve tu' me-i şemşīr-i aġvāniyān itdiler mīrzā rüstemiñ on 23. iki yaşında bir civān pūr-hüner ehl-i ma'ārif oġlu olup kibār-ı aġvāndan biri

153a

1. kendüye oġul itmiş idi ķazāyıla meclisinde ħāzır bulunup her-çend ki aġvānlar 2. şefā' at idüp taġlışı yanında mīr maġmūda niyāz eylediler ķabūl-ı ricā olmayup 3. onı daġı katl eyledi pes bu tārīķile ķazvīn vaķ'asında aġvāniyān zühūr iden 4. dehşet bir miķdār zā'il oldı ve aġvāna bir miķdār emniyyet geldi ve buna daġı ķanā'at 5. olunmayup maķtūl olanlarıñ evlādları arayup ve şehir-i işfahānda göze görünüp 6. ceng ġarbe ķādir olan kızılbaşlar aġz olunup katl olundı enderūn serāy 7. şāhīde perverde olan iki yüz nefer ħān

zāde ve gürci begzādelerine 8. diledikleri mahallelere gitmege ruḥṣat virilüp her biri bir cānibe başın alup gitmek ve mülāḥazasıyla 9. şehirden taşra çıkdıkdā ḳafalarından aġvānlar ta'yīn olunup ḳatlı eylediler dört 10. beş günde aġvānlar ḥavālī-yi şehri geşt ü güzār idüp kızılbaşlardan ceng ḥarbe 11. ve işgüzār ve söz şāhibi olanları bi'l-cümle ḳatlı eylediler ricāl-i 'acemden faḳd yigirmi beş 12. kimesneyi saġ koyup bākīleri ḳatlı olundu i' timādü'd-devleye daḫı luḫfile mu'āmele 13. bertaraf ḳılınup 'unfile kendüsinden yetmiş biñ tümen aḳçe taleb olunup taḫṣīl 14. olundu ve bi'l-cümle maḳtūllerin emvāl ve eṣyāları müşādere olunup der-ḥazīne 15. olundu ve işbu ḳazvīn seyvi'esinde maḳtūl olunan ser-sürḫlar 'adedi bi'l-cümle 16. cenglerde ḳatlı olanların 'adedini çekdi ve aġvānlar daḫı cem'-i emvālī sevdāsına ve ḥazīne 17. cem'ine bā' iş bādī bu oldu ve bundan soñra kızılbaşdan bir ferde min ba'd bir tarīḳile 18. i' timād bu mahallde muḫkem sedd oldu bundan soñra mīr maḫmūd kendü ecnāsını ve 'askeri olan 19. aġvān ta'ifelerine terfi' ḳadr ve ta'zīm şāh ve i'tibār tarīḳile nevāziş ḥāṫırlarına 20. ri'āyetler murād idüp münādīler nidā itirdi memālik-i irānda ve bāḫuşuş şehir-i 21. işfahānda sākīn tavā'if-i muḫtelife min ba'd aġvānlara ikrāmda ve merāsīm-i ta'zīmde 22. aġvāniyāna aṣlā ḳuşūr itmeye ve aġvānlar geşt [ü] güzār⁶⁷⁰ eyledikleri mahallelerde ayaġa 23. ḳalkup ve ḳarşularında ḳā'imler olup ve el bağlayup ve soḳaḳlarda ḳaldırmadan

153b

1. inüp ta'zīm ile yol virüp her ḥālde lāzım gelen ikrāmda ḳuşūr itmeyeler diyü 2. tenebbüh eyledi ve ecnās-ı nāsīñ her sınıfına başka başka ḥadd ta'yīn idüp cümleñ 3. rütbede a'lā ve iḳdāmı aġvāniyān **şāniyen** dergezniyān **şālişen** ermeniyān **rābi'an** hindden gelen 4. mentāniyān **ḥāmisen** āteşperestān **sādisen** yahūdīyān **sābi'an** rafāziyān ki 5. cümleden ednā ve aḫḳar olmaḳ rütbesine tenzīl murād olunup şüret ve siyāḳ üzere mürā'āt 6. olunmaḳ muḫkem tenebbüh olundu bu eṣnāda işfahānda zaḫīre ġāyet ḳalīl bulunup sükkān-ı 7. bilāda 'uzm zāruret geldi mīr maḫmūd ricālīyle müşāvere idüp **naşrullah** ḥān üç biñ 8. ferd-i dilir şāhib-i şecā'at aġvānile ç... ta'yīn eyledi memleketi geşt [ü] güzār eyleye iṫā'at 9. üzere olan ehl-i bilād ve ḳaryeler 'alā **ḥālīhim** ibḳā ve kendülerine re'y virüp işfahāna 10. zaḫā'ir naḳl ideler eger iṫā'at eylemezler dise ahālīsiniñ ḳatlı ve emvāl ve erzāḳlarını 11. tālān ideler diyü emr eyledi **naşrullah** ḥān daḫı hemedān cāniblerine müteveccih oldu 12. iṫā'at idenlere re'y virüp zaḫīre ile işfahāna irsāl olundu itmeyenleriñ 13. bi'l-cümle emvāl erzāḳlarını ġāret ve kendüleri tu'me-i şemşir olundu ve ba'z ḳaşaba 14. ve ḳaralar kendülerine 'azīm metānet virüp bir vechle zafer bulmayup 'alā ḥālīhi ḳaldı 15. hemedān

⁶⁷⁰ Metinde "güsār" biçimindedir.

ķurbında dergezīn nām Őehre varduķlarında ahālisi istiķbāle ıķup 16. **naŗrullah** hāna tebrīk ķadem resmin icrā ve kendūleri tābi‘ oldılar dergezīn halkı 17. bi'l-cümle sūnnī mezheb olup Őāh ‘abbās ‘aŗında mūŗul havālīsinden iclā-yı 18. vaŗan ve hemedān nevāhīsinde iskān olunmıŗlar idi **naŗrullah** hān dergezīnde 19. bir ķaç gūn meķ idūp anlardan daķı altı biñ ‘asker tedārik ve hemedān eŗrāfını 20. tālāna mūbāŗeret eyledi iŗā‘at üzere olanlara re’y virūp ıŗfahāna zāhīre 21. irsāl eylerdi itmeyene ķatl ve gāret ider idi **ve iki biñ** kızılbaŗ ‘askeriyle 22. Őāhıñ hergelesine rāst gelūp bir miķdār ceng idūp āhīr hergeleyi ellerinden 23. alup gāyet a‘lāsını mīr maķmūda irsāl eyledi alınan bī-hisāb hayvānātdan

154a

1. ve emvāl ğanīmetden ğayrı elli biñ deveye zāhīre taķammūl idūp bunca ‘asker ile 2. iki āy mūrūrında ıŗfahāna geldi bir ķaç gūnden Őoŗna ‘asker ta’yīn olunup yūz 3. biñ nūfūsdan mūtecāviz dergezīn ahālisi emvāl ve erzāķlarıyla ıŗfahāna naķl 4. ve Őehr-i mezbūrda Őāhībsiz olan hānelerde iskān olundı ve kendūlerine murādları 5. üzerine niŗe niŗe emlāķ tevzī‘ ve temlīk eyledi bunca nūfūş ıŗfahān içinde 6. ğā’ib oldı ve ekŗer maķalleleri hālī ķaldı ıŗfahān Őehri yalınız dergezīn halkı ile 7. muķāfaza olunmayacağı mīr maķmūdıñ ma‘lūmı oldı ve der‘aķab ağvāniyāniñ erbāb-ı 8. istiŗāresiyle bu huŗuŗ ğereği gibi mūŗāvere idūp hilāf cinsleri olan 9. ve ‘adū-yı dīnleri ‘asker ve halka daķı i‘timād-ı küllī mūmkin olmayup yine kendū cinslerinden 10. ‘asker ve re‘āyā ve berāyā tedāriki ihtimāmında oldılar ve ıŗfahān Őehri muķāfazası 11. ‘asker-i vāfireye muķtāc olduğundan ğayrı bir ŗarafdan dūŗmen zūhūr ider 12. ihtimāliyle bu huŗuŗda te’hīr eylemek mūnāsib olmaduğı eclden ķandaķār ŗarafından 13. ‘asker tedāriki için ‘ucāleten mu‘temed ādemler ta’yīn eylemek mūnāsib ğorūldı ve mīr 14. ve mīr maķmūdıñ iŗikler ağası olan ‘abdullah intiķāb olunup hedāyā-yı 15. keŗire ve hāzīne-i vāfire ile ķandaķāra irsāl olundı vuŗūlunda irsāl 16. olınan hedāyāyı teslīmden Őoŗna ‘asker taķrīrine mūbāŗeret eyledi az zamānda 17. murādlarına muvāfiķ ehl ve ‘ıyāleriyle ma‘an ıŗfahāna gelmek üzere vāfir ağvān taķrīr 18. olundı ve hāzır āmāde olup Őiğār ve kibār ve zūkūr ve ünās mecmū‘ı otuz 19. biñ deveye tahmīl olunup bir bōlūk ‘asker ile ağa-i merķūm ma‘an selāmet birle 20. ıŗfahāna vāŗıl oldılar ba‘dehū ķandaķār halkı kervāniyla ğōķūp ve yanlarına bir miķdār 21. ağvān ‘askeri ķoŗulup ıŗfahāna gelmeğe baŗladılar ğāh on biñ deve ve ğāh beŗ 22. biñ deve ile beŗ on def‘ada vāfir halk ğeldi nihāyetinde mīr maķmūdıñ vālidesi 23. daķı ũ biñ deve ile ğeldi bu ķıyās üzere mīr maķmūdıñ ‘askeri kifāyet

154b

1. mertebesi oldu ancak ağvān beyninde bahşış ‘ādeti ve ‘askere ta‘yīn ‘ulūfe niḡāmı cārī
2. olmayup gelen ‘askere birer taraf göster varıñ fūlān maḡalli feth idīñ iṡā‘ at itmeyler 3.
ise katl ve ġāret idüp ġanīmet ūlūñ diyüp bu tarīķile iġnā idüp ḡazīnesinden 4. bir ferde bir
ḡabbe virmezdi mīr maḡmūdīñ ‘askeri keşret bulıcaķ kendülerinden küllī ḡavf dūşmen 5.
zā‘il olup ve kuvvet geldi ve ‘askerine niḡāmdan şonra evķātları hevā ile zāyi‘ 6. olmaķ
mūnāsib olduğundan nāşī ‘askeri iş ile meşġul olmaķ evlā ve aḡsen 7. görüp ol taraflarda
ġayrı ḡavf idicek bir şey ḡalmayup ṡahmāsbiñ aḡvāli perīşān 8. ve ṡā‘ife-i ‘acem kendüye
‘asker yazılmadıġı ağvāniyāniñ ma‘lūm olduğda işfahān eṡrāfında 9. vāķi‘ olan bilādīñ
teşḡiri tedārīki görüldi ve zīrdest nāmında bir ḡān 10. ser‘asker ta‘yīn olunup işfahāna
ķarīb üç sā‘at maḡallde vāķi‘ gez nām ḡaşabası 11. maḡalline ‘azm-ı rāh oldu ḡaşabaya
dise eṡrāf eknāfdan ḡatı vāfir ser-sūrḡlar tecemmu‘ 12. idüp eṡrāfına ḡandekler ve ḡavī
ṡopraḡdan dīvār ile mūstahkem ve kendülerine kifāyet 13. miḡdārı zāḡire cem‘ idüp
aġvānlara iṡā‘ at itmeyüp ceng ḡitāle iḡdām 14. eylediler ‘āķıbet lāġım idüp yürüyle aldılar
andan ḡurb-ı işfahānda vāķi‘ bun-ı 15. işfahān nām ḡaşabaya geldiler ve ol sā‘at muḡāşara
olunup ‘azīm ceng ḡarb 16. olundu içinde kızılbaş ġāyet keşret üzere olmaġıla bir vechle
zāfer bulunmadı 17. zīrā bundan evvel ağvāniyān ile bir ḡaç def‘a beynerinde ḡarb ḡitāl
olunup bu sebeb ile 18. kendülerine ‘azīm metānet virmişler idi āḡir encām ke‘ab ta‘bir
olunur āteşperestleri 19. getürdüp lāġım emrine iḡdām olundu ve bir tarafı lāġım ile açılıp
yürüş üzere 20. iken ser-sūrḡlardan ādemler gelüp emān didiler ser‘asker olan zīrdest ḡān
21. fi‘l-aşl bun-ı işfahānlu olmaġıla ḡaşaba-i merķūma ahālīsiniñ selāmeti tarafı derūnında
22. mużmer olmaġıla kendülerine emān virüp zābṡ ve içinde bulınan zāḡireyi işfahāna 23.
naḡl olundu mīr maḡmūda bu ḡaber vāşıl olduğda fi‘l-aşl ḡaşaba-i mezbūrda sākin

155a

1. kızılbaşlara ‘adāveti küllī olduğundan vere ile alınıp kendülerine emān virildiğinden 2.
aşlā ḡazṡ eylemedi ve kendülerinden aḡz-ı intīķāma bir tōhmet ile mūttehim itmege ḡatı
sa‘y eyledi 3. bir vechle taraflarından tōhmet zūḡūr eylemedi bu eşnāda luṡfi ‘alī ḡān
işfahāndan firār 4. idüp bun-ı işfahāna dāḡilinde kızılbaşlar aḡz ve ḡayd [ü] bend ile mīr
maḡmūda gönderüp 5. teslīm itmeleriyle şadāķat üzere olduklarını işbāt idüp mīr
maḡmūdīñ 6. merķūmlarıñ ḡaḡķında olan ġazābı sūkūnet buldı mīr maḡmūd naşrullah ḡānı
serdār 7. idüp beş biñ ve sekiz biñ dergezīn ‘askeriyle şīrāz fethine irsāl eyledi ḡān-ı 8.
merķūma eşnā-yı rāhda mūrūr eylediġi ḡaşabāt ve ḡurā ahālisi bi‘l-cümle iṡā‘ at idüp 9. bir
maḡallde muḡālefet vāķi‘ olmadı fi‘l-aşl naşrullah ḡān hindistānda ke‘ab ṡā‘ifesinden 10.
olup ‘acem içinde şecā‘at ile şōhret bulup ağvānlar içinde baḡtı ġüşāde yıldızım 11. ḡān

dimegile ma' rûf olmuş idi hattâ işfahânîñ muhâşarası eşnâsında işfahân 12. imdâdına gelen kızılbaş 'askeriyle ağvânlar beyninde on iki def'a şavaş vâki' olup 13. yedi def'ada ağvânlar gâlib ve beş def'ada mağlûb ve münhezim olmuşlar iken naşrullah hân 14. imdâdlarına yetişüp vesîle-i selâmet ve bâ'is zafer ve galebeleri olmuş idi ve kendüsi 15. ser' asker bulunduğu cenglerde mağlûbiyyet ve inhizâm taraflarında vuqû' bulmayup bu sebebden 16. ağvâniyânîñ mu'tekidi ve müsned galebesi olup kızılbaşlar dağı kemâl mertebe kendüsinden 17. havf üzere oldukları i' tikâdıyla hân-ı merķūma 'azîm enâniyyet ve gurûr gelmiş idi 18. bu hâl üzere fetḥ-i bilâd iderek on üç biñ 'askeriyle vaqtâki şîrâza vuşul 19. buldı şîrâz halkını dağı sâ'irlere kıyâs bilâ-tevaqquf şehri ve kal'a-i şîrâzı ağvânlara 20. teslim iderler zu' mında iken 'asker zühür idüp ahâlî-yi şîrâzı ceng cidâle hâzır 21. vaqtâki nâzır buldılar hemân dem müdâfa'aya iqdâm eylediler naşrullah hân kızılbaşlarıñ 22. bu güne cesâretlerini göricek kendüye gayret gelüp derhâl 'askerini tertîb idüp 23. yürüş eyledi ve iki taraftan 'azîm ceng kıtâl olarak şehre taqarrüb itdiler hân-ı 155b

1. merķūmîñ ise gayret şecâ' at hüsn-i tedbîrine gâlib olmağıla cebhe-i 'askerde bulunup 2. tüfeng doğanup esb-i şabâ-refîtarından zemîne düşdi ağvânlar serdârlarınıñ 3. şehîd olduğunu görüp hücumlarından iqdâmdan idbâr ve muķâbeleden rû- 4. -gerdân olup serdârlarınıñ na'sıyla ric'at ve bir miķdâr girü çekildikde bir havlu 5. divârına siperlenüp turdılar ve ellerinde bulunan ser-sürḥları şîrâzluya 6. karşı bi'l-cümle katl bu hâl ile uzakdan yine muhâşara emrine iqdâm ve kendülerini muhâfazaya 7. kemâl-i ihtimâm idüp vâki' hâli işfahânda mîr maḥmûda 'arz eylediler mîr maḥmûd naşrullah hânîñ 8. şehîd olduğunu istimâ' idicek gâyetile melûl olup mâtemler⁶⁷¹ eyledi ve bir muşanna' 9. türbe olunup na'sesin naql ve anda defn olmaķ üzere tenebbüh ve iki türbe-dâr ta'yîn 10. idüp evķâf baġladı ve zîrdest hânı serdâr naşb idüp 'ucâleten 'askere 11. gönderdi naşrullah hânîñ kuvvet haberi şüyü' bulıcaķ ma'rifetiyle itâ'at iden bilâd 12. ve qaralar halkı bi'l-cümle 'işyân eyledi ve zîrdest hân 'asker-i ağvâna vuşulında 13. müştedd ve mütemâdî cengler olup şîrâza zafer müyesser olmaduğı zîrâ şîrâz hânı 'âķıl ve müdebbir 14. âdem olup şîrâza kemâl mertebe istihkâm virüp zahîre ve 'askerine gereği gibi 15. tedârik eylemekde sa'y eylemiş idi hattâ kable'l-muhâşara mesket qarşusunda sevâḥil-i 16. baḥr-i fârsda sâkin kabâ'il-i 'arabdan el-hâc 'abdu'l-bâķî nâm hâna vâfir aķçe gönderüp 17. bir miķdâr 'asker ile istimdâd ricâ eylemiş idi ol dağı iltimâsı üzere şîrâz imdâdına 18. 'asker-i vâfire ile gelmege müte'ahhid olmuş idi şîrâz hânı ve halkı el-hâc 'abdu'l-bâķî hân 19.

⁶⁷¹ Metinde "mâtemâlar" biçimindedir.

müte‘ahhid olduğu üzere imdādlarına gelür ümmīdiyle sekiz ay miqdārı muhāşaraya 20. taḥammül ve aġvānlar daḡı bu eyyāmlarda ceng ve cidālden bir gün meks⁶⁷² itmeyüp ve ‘askerleri 21. nişfi mertebe telef olmuş idi ve naşrullah ḡāniñ şehādeti taḡrībile muḡaddemā iṡā‘at 22. iden bilād ve ḡurā ḡalkını daḡı ‘işyān idüp aġvānlara zāḡirede müzāyaḡa üzere 23. olmuşlar idi bir gün ittifaḡan vaḡt-i ‘aşrda el-ḡāc ‘abdu'l-bāḡi ḡān altı biñ ‘arab

156a

1. ve bir miqdār kızılbaş ‘askerin cem‘ idüp bī-ḡisāb zāḡire ile şīrāz imdādına 2. geliyor diyü ḡaber geldi serdār zīrdest ḡān bu ḡaberi işidicek sekiz yüz aġvān ile 3. der‘aḡab ḡarşu vardı ve bir maḡallde şīrāz imdādına gelen ‘arab ve ‘acem ‘askeriyle 4. mülāḡi olup rüstemāne ceng eyledi ve ‘acem ‘askeriniñ çoġı tu‘me-i şemşīr aġvāniyān 5. oldu iki yüz nefer miqdārı ‘arab ile el-ḡāc ‘abdu'l-bāḡi ḡān meydānda ḡān-ı merḡūm 6. ḡayūr ve şeci‘ olmaġıla yüz döndürmeyüp ‘āḡıbet ḡatlı olundu ceng ḡıtāl āḡir 7. olunca zīrdest ḡān mühimmāt zāḡā’iri aġvānlar ordusına naḡl eyledi ve cümlesi 8. ḡāni oldılar ve ādem gönderüp şīrāz ḡalkına vāḡi‘ ḡāli bildirdiler eyyām-ı miḡnet on 9. āya bāliġ olup tül muhāşara şīrāz ahālīsine müzāyaḡa virüp zāḡmete giriftār 10. olmuşlar idi ve imdādları ümmīdi bu yüzden ye’sse mübeddel oldu ḡayrı 11. şehir-i şīrāziñ aġvānlara teslimi kendülerine maşlaḡat görüp ḡān ve a’yān 12. şīrāz vesā’ir iş erleri ittifaḡıyla ḡāniñ ḡarındaşı vire murādı mükālemesine 13. taşra gönderildi çün aġvāniyān şīrāz ahālīsiniñ kemāl müzāyaḡasına vuḡūf 14. taḡşil eylemişler idi şīrāz ḡalkına emān virmege meyl ve raġbetleri olmaduġından 15. gelen ādeme cevābı avḡ te’ḡir idüp bir gün ‘ucāleten yürüş ile şīrāzi aḡz 16. ve zābt eylediler serdār-ı merḡūm şehre zafer müyesser olduḡda emvāl ve erzāḡ nās 17. yaġmā ve ḡāret olunsun diyü aġvāna izin ve ruḡşat virdi ancak ḡātli-nüfūsundan 18. iḡtirāza ‘azīm tenebbüh eyledi vech-i meşrūḡ üzere şehriñ zābtı müyesser olduḡda 19. nice fuḡarāniñ marāz-ı cū‘dan helāk olduġiñ müşāhede eylediler ve bir ‘anḡā-yı muḡtekir 20. bāzergāniñ anbārında mecmū‘ şīrāz ḡalkına beş āy miqdārı zamān kifāyet 21. idecek buġdāyı bulunduġını zīrdest ḡāna ḡaber virdiler şāḡibini buldurup 22. niçün bu fuḡarāya buġdāyı infāḡ itmedüñ diyü ‘itāb ve maḡbūs idüp açlık 23. ile helāk mertebesi ta‘zīr eyledi şehri zābt olduḡda bir miqdār muḡāfaza ta‘yīn

156b

1. olunup bāḡi ‘asker etḡāfına çetelere ta‘yīn olundu dört yüz miqdārı aġvān 2. bender ‘abbās cānibe rāḡi olup mūrūr eyledikleri bilād ve ḡurā ahālīsini iṡā‘at 3. itdirdüp ḡāllü ḡāllerince birer miqdār mālların alup bender ‘abbāsa vardılar 4. maḡall-i mezbūr ahālīsini

⁶⁷² Metinde “meks” biçimindedir.

ağvānlarıñ geleceğini işidicek emvāl ve erzāqlarıyla sefinelere 5. girüp hürmüz atasına çekdiler bender ‘abbāsda faķat ingiliz ve filemenk elçileri 6. etbā‘ı ile ķalmıřlar anlar dağı evleriniñ etrāfına ‘amik ĥandeķler ķevirüp kendülerine 7. ‘azim metānet virüp cenge ĥazır olmuşlar iken ağvānlara istikbāl için 8. ādem gönderdiler ve ser-sürĥlar emvāl ve erzāqlarıyla hürmüz ceziresine geķüp ve kendüleri 9. elçilik taķrībile bu diyārda müsāferet üzere olduklarını ĥaber virdiklerinde 10. ağvānlar ta‘addi ve dest dırāzlık eylemediler velākin eřnā-yı tariklerinde kendülerine 11. ĥastelik işābet idüp fuķarā elli neferi selāmet ile ‘avdet bākisi hīn-i 12. rāhda vefāt eylediler řehr-i ķazvīnden taĥmāsb firār idüp tebrizde bir ķaç 13. eyyām meķsden⁶⁷³ soñra yine tebrizden ĥareket idüp gāĥ ķazvīn ve gāĥ taĥrānda iķāmet 14. ve gāĥice ĥavālilerinde geřt ü güzār ve meh-mā-emken ‘asker tedārikinden ĥālī olmayup 15. řehr-i řirāzı ağvāniyān muĥāřara eyledüğünü istimā‘ eylemiş idi ve el-ĥāc ‘abdu'l-bākī 16. ĥāniñ řirāza imdāda geleceğinden ĥaberdār idi imdi bu fırsatdır ağvānlarıñ 17. bir bölüğü řirāz tarafında iken bir mařlaĥat görilüp ümmīdiyle sekiz biñ kızılbaş 18. ve bir miķdār řāhsevenlü vesā‘ir dürüşti yigirmi biñ miķdārı ‘askere ferīdün 19. ĥāni ser‘asker idüp ıřfahān civārında beriyye eyāleti üzerine gönderdi 20. ve bu güne tenebbüh eyledi kim beriyye eyāletine vuşulında ‘acele eyle zīrā ol tarafıñ niķe niķe 21. bilād ve ķurāsı henüz ağvānlara itā‘at itmeyüp dururlar anlardan dağı 22. vāfir ‘asker taĥrīr olur ba‘dehü gülpkend nām şehre varup anda meķs⁶⁷⁴ idüp 23. ve řehr-i mezbūr bir belde-i ‘azīmedir etrāfında olan ser-sürĥlar anda tecemmu‘ ve ĥandeķler

157a

1. ve dīvārlar ile kendülerine ‘azim istiĥkām virmişler ve řehriñ anbār olmaķ üzere 2. şehre bir sā‘at miķdār maĥallde ķal‘a mişillü topraķdan bir ĥiřār binā idüp içine 3. ‘asker ve zaĥā‘ir ķomıřlardır bu taķrībile ol tarafa gelen ağvān bölüklerine ĥalebe 4. iķtidārın taĥşil ve vāfir ağvān telef eylemişlerdir taĥmāsbıñ dise bu güne tedbīrinden 5. murādı bu idi ki ser‘asker merķūm maĥall-i mezbūrda iķāmet idüp taraf-ı ıřfahāna dā‘im ‘asker 6. göndere ve bu taķrībile ağvāni ta‘ciz eyleye mīr maĥmūd dağı ĥayrete gelüp aĥz-i intikām 7. için bizzāt kendüsi bunlarıñ üzerine gele ol sebep ile ıřfahāni ĥālī ķoya 8. bu şüretde ağvāniñ bir bölüğü řirāzda mīr maĥmūd dağı ıřfahāndan üç beř 9. ķonaķ mesāfede olduķda taĥmāsb müterařşid⁶⁷⁵ fırsat olup ‘askerile ıřfahāna 10. duĥūline fırsat bula ve bu taķrībile zaĥt ide mīr maĥmūd dönüp şehre ķařd iderse 11. ferīdün ĥān der-ķafā ağvāni işğāl ide ve řirāzda dağı ‘abdu'l-bākī 12. ĥān ağvānları işğāl idüp bu taķrībile beynlerinde iftirāķ vāķi‘ olup 13.

⁶⁷³ Metinde “meksdan” biçimindedir.

⁶⁷⁴ Metinde “meks” biçimindedir.

⁶⁷⁵ Metinde “müteraşşit” biçimindedir.

birbirilerine imdād eylemekden ‘āciz oldukları şüretde ṭahmāsb murād maḳṣūdına 14. vāşıl olmaḳ eshel bula pes işbu muşammem olan şüret vücūda gelür 15. ümmīdiyle ferīdūn ḥān şavb-ı me’müresine ‘āzim oldı bir gün gelüp 16 eyālet-i beriyyeye vāşıl oldı kaçan gördi kim niçe niçe ermeniyān ḳaryeleri aḡvāniyāna 17. itā’ at eylemişler ve kendülerine taraflarından re’y virilmiş bulundu iş erleri 18. ve söz şāhiblerini getürüp niçün aḡvānlara itā’ at itdiñiz diyü altı 19. yüzden mütecāviz re’ āyā kellesini ḳal’ idüp ṭahmāsbā irsāl eyledi 20. ve aḡvān kellesidir diyü ‘arz eyledi bu eşnāda el-ḥāc ‘abdu'l-bāḳī ḥāniñ 21. inhizāmı ve şirāzı aḡvāniyān olduḡı haberi gelüp ferūdūn ḥāniñ 22. ordusunda dāstān oldı ve sem’-i ṭahmāsbā daḡı ḥaḳıḳati üzere lāḫiḳ 23. oldı bu haber müḫiş gerek ṭahmāsbıñ ve gerek ferīdūn ḥāniñ himmetlerine

157b

1. fütür ve ‘azīmetlerine noḳşān virdi ‘askerlerine daḡı ḥavf el virdi ṭahmāsb 2. ferīdūn ḥān bu ḥālet-i ḫayret iştiḡāl tefekkürinde iken mīr maḫmūd bi-nefsihi işfahāndan vāfir 3. ‘asker ile ḫareket ve ferīdūn ḥān cānibine sür’at şitāb eyledi ferīdūn ḥān daḡı 4. mīr maḫmūdıñ ‘azīmetin ḫaber alıcaḳ endişeye vardı ve ‘askerini cem’ idüp ḫāzır ve āmāde 5. ḳaldı ve kendüsi bir yüksek yere çıkup mīr maḫmūdıñ ‘askeri keşret üzere 6. ve ḫareketde müşedded⁶⁷⁶ ve germiyyet üzere olduḡıñ müşāhede idicek derūnına 7. ḥavf ‘ārız olup ḳafā-yı ‘askere teveccüh birle ḳarār semtin gösterdi ḥān-ı merḳūmı 8. ‘asker-i ḳızılbaş ḳafāda göricek ḳarārı firāra tebdil niyyetinde olduḡına ḫaml 9. idüp cümle ‘asker-i ḳızılbaş cenge mübāşeretden rū-gerdān olup firāra yüz 10. tutdılar mīr maḫmūdıñ ‘askeri ḳızılbaş ‘askerini firār itmiş bulduḡlarında 11. gülpekend şehrine ḳaşd ve yürüş itdiler ancak ḡāyet muḫkem olmaḡıla ve eṭrāfi 12. ḫandeḳ ve dīvār bulunup şehre duḡūline sedd-i sedīd maḳāmında māni’ oldı 13. aḡvānlarıñ ceng ile me’lūf timüre ḡarḳ olmuş bir mu’allem filleri var idi 14. dīvārı file yıkdırup gedik açıldı o gedikden hücum idüp şehir-i gülpekendi 15. fetḫ idüp derūnında mevcūd olan ḳızılbaşlarıñ ekşerin tu’me-i şemşir 16. eylediler ve der’akāb şehir-i mezbūr civārında ḳal’a mişāli binā olınan müctemi’ zaḫā’ir 17. olan ḫişārlarına teveccüh ve muḫāşara birle müzāyaḳa virdiklerinde derūnında 18. mevcūd ḳızılbaşlar emān diyüp vere itdiler mīr maḫmūd daḡı verelerin ḳabūl 19. idüp ḫişārı aḫz ve ḳızılbaşlara māl ve cānlarıyla aḳın virüp selāmet 20. buldılar ferīdūn ḥāniñ inhizāmı gülpekend şehriñiñ ḳahrile fetḫ ve ḫişārıñ 21. zabtı üç sā’at miḳdārı zamānda tamām oldı bu ḫāli eṭrāf-ı bilād 22. ḫalḳı müşāhede eyledikte niçeleri ṭav’an aḡvānlara itā’ ati ma’ḳūl

⁶⁷⁶ Metinde “müşeddet” biçimindedir.

ve münāsib görüp 23. kendülerini teslim eylediler eyālet-i mezbūrda vāqī^ç keşān şehri ahālisi

158a

1. dağı bu re^y hasb-i hāllerine münāsib ^çadd idüp vāfir hedāyā ile mīr maḥmūda elçi 2. gönderdiler ve şurūt ve kıyūd vireyi taḥrīr idüp gönderdiler mīr maḥmūd dağı vere- 3. -lerini qabūl ve kendü bi-nefsihi keşāna varup aḥz ve zabṭ ve kifāyet mertebesi 4. muḥāfızlar ta^çyīn idüp cānib-i ısfahāna revāne oldılar ısfahāna dāḥil olduğı 5. gün ^çazīm ālāylar idüp üç gün dağı donanma ve şenlikler itdiler ve bundan şöra 6. mīr maḥmūd bir tarafa hareket itmemek üzere ^çazīmet eyledi emānullah ḥān evvel aḡvāndan 7. olmayup mīr maḥmūdiñ evā^çil-i hükümetinde serḥadd-i hindistāndan gül nām şehirden qandaḥāra 8. gelüp mīr maḥmūda intisāb idüp ketḥudāsı maḳāmında olmuş idi merḳūm emānullah 9. ^çaḳıl ve kāmil ve ceng umūrında ḡāyet müdebbir kimesne olup mīr maḥmūdiñ ^çacem diyārına 10. bu mertebe ta^çarruzına ve bu güne umūr-ı ^çizāma vaż^çıyyed ve mübāşeretine bā^çış ve bādī emānullah 11. ḥāniñ terḡibi tavsiyye ve terbiyyesiyle olmuşdır ḥattā henüz kirmāna hareketlerinden evvel 12. mīr maḥmūd ile emānullah beyninde cārī olan ^çahd-ı mişāḳ bunıñ üzerine cārī 13. olmuş idi ki şavb-ı merāmlarına hareket eyledikleri günden ḥuşūl-i merāmları vaḳtine degin 14. ^çacem diyārından kesb ve taḥşil eyledikleri emvāl ve eşyā her ne ḥāşıl olur dise 15. nişfi mīr maḥmūdiñ ve nişf-ı āḡiri emānullah ḥāniñ ola bir gün mīr maḥmūd ile emānullah 16. ḥān bir yire gelüp şöbet ve selefde vuḳū^ç bulan ba^çızı aḡvāllerini der-ḥātır ve mükāleme 17. ve müzākere eşnāsında emānullah ḥāniñ mābeynlerinde vāqī^ç mişāḳ ^çahd-ı sābıḳ 18. bī-yād ve tezḳir ve mīr maḥmūda bu güne ḥiṭāb eylediği cenāb-ı ḥudā-yı müte^çāl ḥāzretleri 19. bizim gibi ^çācizlere ^çaḳıl-ı fikrimize gelmeyen ve ḥadd ve vażifemiz olmayan umūr-ı ^çuzmāyı 20. maḥz ^çināyetinden fetḥ ve teşḫir idüp bu ni^çmet-i ^çuzmāniñ şükriñ bilüp 21. dā^çimā ^çadl ve inşāf üzerimize farz-ı menzilesinde olup ve devām-ı devletimiz 22. ve selāmetimiz bu cümleye ri^çāyet ile derkārdir bu taḳdir ḥaber mübāşeret-i umūrda beynimizde 23. vāqī^ç ^çahde vefā idüp luṭf-ı ḥaḳḳ ile aḥz ve qabz olınan emvāl ḡanāyimiñ

158b

1. ve memālik-i vāfireniñ nişfi benim ḥaḳḳ şariḥim olup mişāḳ ve ^çahdımız üzere tarafıma 2. teslim olunmaḳ maṭlūb mıdır didikde mīr maḥmūd bu sözden be-ḡāyet münkesirü'l-ḳulūb 3. oldu ve fikre vardı ve emānullah ḥāna cevāb eyledi kim bu kadar eline giren māl-ı keşir ile 4. ḳanā^çat eyleye benim ile müşterek olmaḳ sevdāsından ferāḡat ve bu iddi^çāyı min ba^çd 5. fāriḡ ol didikde def^ç-i meclis oldu emānullah ḥān ḥānesine gitdi ve ol sā^çat 6.

şāhlar şorğuçına taqlid bir şorğuç yapıdırup başına kodı ve kemāl-i ğāzabından 7. ne ideceğini bilmeyüp mīr maḥmūda ḥaber gönderdi kim çünki ‘ahde vefā itmediñ ben daḥı ğayrı 8. saña ḥizmet eylemem ve fi'l-aşl seniñ ḳabilinden degilem hindistān pādişāhı 9. etbā'ndanım seniñ baña bir dürlü ḥükmün cārī degildir ba' de'l-yevm tevābi'im ve leşkerim 10. alup vaṭanım olan kābile giderim diyüp bir kaç günde tedārikleriñ görüp ve 11. kābil eṭrāfında olan ‘askerden üç biñ ‘askere ḳarīb leşker ile ısfahāndan 12. ‘azm-ı rāh oldu mīr maḥmūd iġmāzū'l-' ayn idüp emānullahıñ gitdüğü aşlā 13. mühimmi olmadı şūreti izḥār eyledi üç gün mūrūrında emānullah ḥān g...l 14. sevdāsından geçüp ṭahmāsb tarafına gitmek taşammum eylemiş diyü mīr maḥmūd istimā' idicek 15. ğayrı mīr maḥmūda bī-nihāye ḥavf dehşet geldi fi'l-ḥāl ḳapısı ḥalkıyla atlarına 16. süvār olup ısfahāndan ṭaşra uğradı ve ‘acelelen ḳafādan on biñ ‘asker 17. sür‘at şitāb ile gelün diyü tenebbüh eyledi çünki aġvāniyān serī'ül-ḥareketler ve 18. çābük-süvārdır ve eyyām-ı ḥāliyyede tertīb nizāmlar daḥı aḥsen şūrete ifrāġ olmuş 19. bulundu bir sā'atde ḥāzır olup mīr maḥmūda girüden irişüp ve ‘acele ile 20. ikinci gün emānullah ḥāna mülākī olundu mīr maḥmūd ‘askerinden büllüce muḥammed ḥān 21. nām kimesneyi emānullah ḥānı görüp sū'-i ḳaşdıyla ḥaml eyledi mīr maḥmūd def' eyledi 22. rızā virmedi kendi bi-nefsihi dostāne vaz' üzere emānullahıñ yanına 23. varup öpüşüp ḳoçuşdılar bir miḳdār ‘askerden ayrılıp ḥalvet idüp

159a

1. mīr maḥmūd emānullah ḥāna niyāz-mendāne mu'āmele birle beni ḥāk ile yeksān eylemegi revā görme 2. diyü iltimāslar ile ḥāṭırın ele alup irzā eyledi ve yine beynlerinde ‘ahdı tecdīd idüp 3. mīr maḥmūd emānullah ḥānıñ ‘askerin alup kendü ‘askerine zamm idüp ve emānullah 4. ḥānıñ yanına mu'temed kimesneler ḳoşup ısfahāna irsāl ‘izzet ve ikrāmı kemā fi'l-evvel 5. kemālde olup ancak gözinden ayırmayup yanına maḥşūş ādemler ta'yin olunmaḳ 6. üzere ḳā'im maḳāmı ne kāġıdlar taḥrīr eyledi mīr maḥmūd dise bu ḡā'ilesini ber-ṭaraf eyledikde 7. ḥāzır ve āmāde ‘asker-i vāfire ile bir miḳdār bilād teşḥir eylemek sevdāsıyla baḥtiyārī 8. ve lūrīstān ve gök geylān memleketlerine ‘azm-ı rāh oldu mīr maḥmūd emānullah 9. ḥāna ḡadr ve ‘ahdında ḥilāf ve yemīninde ḥāniş olup bunca umūr-ı ‘izāma mübāşeret 10. olunup ve nice nice mehlekeden rehā ve selāmet ve mīr maḥmūdıñ *müşārūn bi'l-benān*⁶⁷⁷ olmasına 11. sebep bā' iş nefsü'l-emr emānullah ḥān olduğu meşḥūr ve mütevātir iken tatyīb-i 12. ḥāṭır emānullah ile ihtimām lāzıme-i umūrdan olmuş idi salṭanat şirket ḳabul 13. itmez dise āḥir ṭarīķile ḥāṭırı ele almaḳ mümkün iken

⁶⁷⁷ Parmakla gösterilen.

nefsāniyyet idüp bî-vefâlik 14. ve ‘ahd-i mişâkda bî-şebât ve yemininde hāniş olmağı irtikâb idüp bu hâlet 15. nâ-şâyeste min ba‘d mîr maḥmūdîñ ḥaḳḳında baḥt-bergeşteligine bādî oldı diyü aşḥâb 16. firâset ḥükm itdiler fi‘l-i hazâ mîr maḥmūd eyâlet-i ıṣfahāniñ cenüb ve ğarbında ve lûristāniñ 17. ittişâlinde vâқи‘ bilâd baḥtiyârîye ‘azîmet ve dâḥil olduḳda baḥtiyârî kavmi ‘âsker 18. tedârik ve ḥâşıl ve âmâde bulunup ‘ale‘l-ġafle mîr maḥmūdîñ ‘askerine hücum itdiler 19. ve vâfir âdemleriñ telef ve emvâl ve eşyâlarını tâlân idüp ‘avdet eylediler 20. mîr maḥmûda ğayret gelüp aḥz-ı intikâm hevâsıyla bunlarıñ diyârını geşt ü güzâr ve nehb 21. ve ğâret sevdâsıyla gök geylân nevâḥisine itdi ittifaḳan bir gece ‘azîm 22. qar yağup mîr maḥmūd ol nevâḥiden bir cānibe gitmege çâre bulmayup her tarafından mecrâ 23. olan râhları berf-i şitâ ile muḥkem sedd ve bend olucaḳ kızılbaşlar fūrce bulup cānib-i

159b

1. erba‘asını kuşadup üç ay bu ḥâl üzere ḳaldılar ba‘dehū ḳarlar eriyüp şigâr 2. ve kibâr tuğyân eyledi kızılbaşlar daḥı cisrleri ḳaḥ‘ idüp ve bu yüzden daḥı 3. ‘azîm müzâyâḳa virdiler ḥ‘âh-nâ-ḥ‘âh şulardan geçmege mecbûrlar olup çok emvâl 4. ve ‘âsker telef itdiler yine selâmetleri ḥadd-ı imkânda olmayup meger baḥtiyârî ḥāni ḳāsım 5. ḥān ıṣfahān alındıḳdan soñra mîr maḥmûda gelüp ḥaddinden ziyâde ḥān-ı merḳūma mîr maḥmūd 6. cānibinden iltifât ve ikrâm olunmuş bulunmağıla dostlığa binâ‘en ḥān mîr kavm-i mîr maḥmûda 7. ḥufyeten âdemler gönderüp ol girdâb-ı belâdan bir ferd ağvāniyân selâmet bulmaḳ 8. mutaşavver degil iken ḥāniñ âdemleri delil ve rehber olup bi‘l-cümle mühimmâtlarını bırağup 9. yalınız üç biñ ağvân süvârî ve piyâde ‘uryân ve büryân rehâ bulup ıṣfahāna 10. gelüp giceniñ bir vaḳtinde ḥufyeten şehre girdiler bu vaḳ‘ada mîr maḥmūdîñ leşkeri kendüsinden 11. dilğir olup cümlesi rû-gerdân olmağıla yüz tutmuş idi ve nâr-ı fitne iştiğâl 12. bulmağı çok ḳalmamış idi mîr maḥmūd daḥı meh-mâ-emken naşb ḥâtır ‘askeriyile ihtimâm idüp nevâziş 13. ḥâtırlarına ri‘âyet elli biñ tümen aḳçe ‘askerine baḥşiş eyledi çün bu yüzden ‘âsker-i ağvāniyâna 14. za‘f geldi ol eyyâm-ı şayfda bir cānibe ḥareket olunmayup kendülerin muḥâfaza birle ıṣfahānda muḳîm 15. oldılar ba‘d-ı zamân ḳandaḥârdan bir miḳdâr ağvân ‘askeri gelüp ve dergezînilerden ‘âsker 16. taḥrîr idüp bir miḳdâr kuvvet buldılar ağvāniñ za‘fi ḥahmâsba ma‘lûm olup ol daḥı 17. ıṣfahāna gelmek üzere tedârikin görmüş idi lâkin ḥaraf-ı devlet-i ‘aliyyeden tebrîz şehriñiñ 18. fetḥ ve teshîri murâd olunup ḥahmâsb tebrîz imdâdında bulunmağı ıṣfahāna gitmege terciḥ 19. idüp ol cānibe ‘azîmet eylemiş bulundu bu eşnâda ḳandaḥârdan ıṣfahāna iki biñ 20. güç devesi gelürken şehriñiñ ḥalkı ‘işyân idüp ḳarşularına çıkup 21. cümlesini aḥz ve zabḥ ve

ağvāndan nice kimesneleri katl eyledikleri haberi ıřfahānda Őüyū⁶⁷⁸ 22. bulıcaķ mīr maħmūd ve ağvāniyān tehevvue⁶⁷⁸ gelüp Őehr-i mezbūrīñ ħalkı istiřāl olunup 23. min ba'd kandaħārīñ gelüp gidenlere kızılbařlardan bir dūrlū māni⁶⁷⁹ olmamaķ üzere

160a

1. re'y-i tedbīr eylediler bir kaç günden Őoñra ħāzır olup Őehriñize rū-be-rāh oldılar kızılbařlar 2. bu aralıķda Őehrde mevcūd olan ħalkıñ ħarb kıtāle kādīr olanlarını ħāzır idüp 3. ve tařra ħavālīsinden daħı iĉerüye alup bir 'azīm cem'ıyyet oldılar ve Őehr eĉrāfına ħandekler 4. ile bir kāt daħı metānet virdiler ve vāfir zaħīre daħı tedārik eylediler ve ceng kıtāle 5. yaramayan Őıbyān ve nisvān ve mīrān ma'ķūlelerini tařra ıĉıkarup tağlara 6. kaçurdılar ve eĉrāfında olan nebātātı āteře urup 'alef me'kūlātı bi'l-kūlliyye 7. ifnā eylediler bu eřnāda ke'ab tā'ıfesinden vāfir ādem ittifaķan Őehrde bulunup 8. kızılbařlar ile muvāfaķat eylemek iķtizā itdi tā'ıfe-i mezbūreniñ dise ağvānlara 9. meyl rağbeti 'acemlerden ziyāde olmağıla mīr maħmūda ħufyeten ādem gönderüp biz ke'ab tā'ıfesi olup 10. Őehriñ fūlān tarafinda fūlān kapu muħāfazasındaız geldiğiniñde ol tarafta gelmege sa'y 11. idiñ biz siziñle ceng itmeyüp kapuları aĉarız diyü ħaber irsāl itmiřler idi ĉünkü 12. ağvāniyān Őehriñize vāřıl olduķda me'kūlāt ve ħayvānāta dā'ir bir Őey yok bi'l-cümle 13. iħrāķ eylemiřler ĉünkü ke'ablarıñ va'dlerine i'timādı var idi zābitān 'askere 14. ol sā'at tenebbūh eyledi kim Őehri bi'l-cümle muħāřara idüp yanımızda mevcūd olan 15. zaħīre fenā bulmadan fetĥ ve teřĥire sa'y ve himmet olunmağa 'azīm tenebbūh ve te'kīd idüp bu Őurūt 16. üzerine mübāřeret olundu Őehrde olan ke'ab tā'ıfesi ağvānlara gizli kapuyı 17. güřāde eylemek kaydında iken ser-sūrĥlar fehm idüp cümlesin katl eylediler hemān ol 18. sā'at tařra ıĉıkup ağvānlar ile 'azīm ceng ve řavař idüp ġālib geldiler aħir-kār 19. ağvāniyāniñ bir kaç gün iĉinde zaħīreleri nihāyet bulup kaĥt ġalāya giriftār oldılar 20. nāĉār Őehriñ aħz ve ķabz olunmasından nā-ümmīd olup ıřfahāna 'avdet ideceklerini 21. ser-sūrĥlar idrāk idicek ric'atlerinde girüden řağir ve kebīri ölüsi ve dirisi 22. yayası ve atlası ağvāniyāniñ ardına dūřüp yetiřdiler dilīrāne ceng ve merd-āne 23. řavař eylediler aħir encām ağvānlar münhezim olup ekřeriyā telef oldu ve bi'l-cümle her

160b

1. mūhimmātı bırağup leřker-i ķalīl ile mīr maħmūd ıřfahāna gelince firār idüp cānlarıñ ħalāř 2. eylediler bu iki vaķ'a-i 'azīmden Őoñra mīr maħmūda fikr ve endiře iderek kendülerine 3. *bi-ħikmeti'llahi te'ālā*⁶⁷⁹ cünün gelüp za'f gün gün üzerine müřtedd oldu

⁶⁷⁸ Metinde "tehevvue" biçimindedir.

⁶⁷⁹ Yüce Allah'ın hikmeti olarak.

baht- 4. -bergeşteligine tecemmüm ve ğamile rüz şeb ekl şürbi ve h^vab-ı rāhatı küllī terk idüp ‘aqlına 5. ve rüşdine nokşān gelüp vesvesesi ziyāde olup kendüsünde āşār-ı cünün 6. zāhir ve hüveydā oldı āhīr şeyhler getürdüp oğutdılar ve anlardan yirine teslīm olup 7. ta‘līm ve terbiyesiyle kırk gün halkdan kesilüp gūşe-i inzivāda hālvete girüp erba‘ine 8. girdi şeyhiñ kendüye ta‘yīn eylediği evrādı ism-i allaha müdāvīm olup def‘ olur 9. ümmīdiyle tekmīl erba‘in eyledi cününü ‘aqlına ğālib olup çileden çıkdı ve rüz şeb 10. kendi kendi ile söyleşüp taşlara ve dīvārlara ve ağaçlara selām virerek gezmeye 11. başladı ve yanına gelüp giden ricāle ve ehibbāya bī-hüde sözler söylemeye ve bī-ma‘ānī 12. ‘itāb ve hitāb güftārına başladı şeyh yanından leyl ve nehār irilmeyüp hizmetinde 13. muqaddem oldı ve nüdemā ve hüdemāya bu hālet nişānı keşf-i kerāmet ve āşār-ı velāyetdir diyü 14. cününü setr eylemeye ‘azīm sa‘y eyledi ve kırk gün müddeti bu hālet üzere gāh ‘āqıl ve gāh 15. cünün el virüp geçürdi müddet-i inzivā itmām olıcağ dağı ziyāde oldı bir gün 16. mīr maḥmūd dīvān hānesinde gezerken eşnā-yı efkārda āteş tehevürü ziyāde olup 17. emr eyledi şāhiñ evlādlarını ve qarındaşlarını vesā’ir zükürdan olan şāhiñ 18. aqrabālarını ve qarābāt ile şāhlara ta‘alluqları sābit olup devlet hāne mevcūd kimesneleri 19. bir yire getürüp ve miyānlarından kuşakların çözüp ol kuşaklar ile ellerin bağlayalar 20. ve bu şüret üzere huzūrına getüreler ağvānlar emrine imtişāl birle evlād ve aqrabādan 21. yüz beş nefer kimesne ve şāh ‘abbās evlādlarından pīr olmuş ve şāh süleymān ‘aşrında gözlerine 22. mīl çekilmiş üç nefer kimesneyi cümleten kayd [ü] bend idüp huzūr-ı mīr maḥmūda getürdiler ve şaff şaff 23. qarşısına dizdiler ve cümlesiniñ başlarıñ kesün diyü emr idicek cellādlar emre

161a

1. mübāşeret eyledikde şeh-zādeleriñ lālāları ve hādım ağaları vesā’ir emekdārları 2. giribānların çāk çāk idüp feryād-ı figānları semāvāta çıkdı peder şāhib-i 3. şefkat bu āh vāhı cezā‘ [ü] fezā‘ı istimā‘ idicek derdmend bī-çāre üftān 4. ü hizān feryād ve figān iderek mīr maḥmūd ile olan ‘ahd-ı mişāk üzerine kendüsinden 5. evlādlarınıñ hālāşıñ her ne kadar kim ricā ve niyāz ve hāq-i pāyına yüz sürüp ricā eyledi 6. dise tiz niyāzı hedef-i maqşūda işābet idüp merķūmun arasında şāh hüseyin evlādlarından 7. iki küçük şeh-zāde bulundı pederleri şāh hüseyin ma‘şūmlarıñ āvāziñ 8. gūş idicek ve mezbūrlar pederlerin gördükde kendülerine hālāş ümmīdiyle koşup 9. pederlerine cān atdılar mīr maḥmūd tarafından ašlā merḥamet zuhūr itmeyücek şāh hüseyin 10. yüzi koyun evlādları üzerine kapanup şāh hüseyin ve ma‘şūmlar kanāra qaşşāba 11. gelmiş koyun ve kızı gibi çağrışdılar ve şāh hüseyin beni katl eyle ma‘şūmlara kıyım 12. diyü feryād-ı zārī ile yüziñ

yere sürüp bî-kiyâs niyâz eyledi âhir-kâr mîr maḥmûdîñ 13. taş albine bir midâr merḥamet gelüp Şâh ḥüseyine ḥiṭâb idüp saña bağışladım didi 14. imâna mücâvir bu hengâme-i kıyâmet eŐerde ma‘Őümlariñ zehreleri âk olup iki 15. günden Őoñra vefât eylediler bu rivâyeti daḥı iderler Şâh ḥüseyin oğullarınıñ ve 16. ḥânedân-ı Şâhda olan kimesneleriñ atlı eylemekden murâdı mücerred mîr maḥmûdîñ iki 17. def‘ a inhizâmından Őoñra kendüye ‘ârız olan ve hem ve vesvesedir kendü za‘f-ı ḥâlin 18. fehmi eyledikte ḥavfa düşüp aḡvâniyânıñ daḥı kendüsine evvelki gibi i‘tibârı almayup 19. ‘acemlerden daḥı kendüsine ḥavf târî olup belki bir tarîķile fırsat bulalar diyü 20. ‘garķ-ı Őâhîyi at‘ ve istişâl-i fikrin idüp bâlâda zıkr olunduḡı vech 21. üzere muḥâŐara ‘aşrında ṭahmâsbıñ firârından Őoñra taḥt-ı Şâhiyye iclâs olunup 22. beş on gün Şâha ve bî-‘ahd olan mîrzâ Őâfi bu eşnâda işfahândan firâr 23. ve baḥtiyâriye vuşul ve ol daḥı ol ṭaraflarda salṭanat da‘vâsına zâhib olmiş ola

161b

1. ḥattâ ṭahmâsb ḥaber aldıḡda kendüsine âdem gönderüp mu‘ayyenine da‘vet eyledikte mîrzâ-yı 2. merķûm benim saña bir dürlü zîrârım yokdır ve yanına varmam ve işine daḥı mâni‘ olmam diyü 3. cevâb virmiş diyü bu ḥaberler Şüyü‘ bulmiŐ idi velâkin hemân mîr maḥmûdîñ aḡŐâ-yı 4. murâdı evlâd ve ensâb-ı Şâhı istişâl için bir bahâne ve taşannu‘ ile cümlesin atlı 5. eyledi ba‘dehü mîr maḥmûd Őeyḥiñ ta‘lîmi ile erba‘anı tamâm eyledi ḡayrı ileden ıḡdı 6. ve def‘-i vesvese için Őâhıñ bi‘l-cümle evlâd ve ensâbını atlı eyledi yine marâz-ı 7. cünûna devâ müyesser olmadı rûz-be-rûz ziyâde oldu câ-be-câ ‘aḡl-ı bi‘l-külliyeye gidüp 8. yanında mevcûd bulanları bilmeyüp anları daḥı zarb ve atle mübâşeret olurdu 9. ḡâh ser-ḥoŐ ve medḥûŐ⁶⁸⁰ gibi bülend âvâz ile aḡırır baḡırırdu ḥüdemâ ve nûdemâya dehşet 10. el virdi yanından açarlar idi merķûmlar âḥir dîvâneniñ zâbtında ‘âcizler 11. olup bir oṭaya apadılar ve üzerine apuları muḥkem sedd ve bend ve ṭaŐradan muḥâfaza 12. muḥâfaza eylediler ol daḥı nice eyyâm yemeyüp içmeyüp yatmayup uyumayup bî-tâb 13. ve ṭâqa Şâhib-i firâş oldu her-çend ki mu‘âlece bâbında daḡıḡa kuvvet itmeyüp sa‘y 14. ve ihtimâm eylediler ifâķatına bir nişân zuhûr eylemedi ḡayrı nâ-ümmîd oldılar ḥazînesinden 15. aḡçe ıkarup ḥattâ vâfir Őadaķa virdiler ve kendüsinden rencîde-ḥâṭır olmiŐlarıñ 16. taṭyib-i⁶⁸¹ ḥâṭırlarında sa‘y eylediler ve ulḡa ḥalkınıñ nevâziş ḥâṭırlarına ri‘âyet 17. için biñ tümen nuḡud ve cevâhir virdiler ve niçe niçe ikrâmlar ve va‘idler itdiler yine merķûmıñ 18. yevmen fe yevmen ḥastelḡı müştedd oldu âḥir-i encâm

⁶⁸⁰ Metinde “medḥûŐ” biçimindedir.

⁶⁸¹ Metinde “taṭyib” biçimindedir.

batnında bir veca^ç peydā oldu şidde- 19. şiddetinden ellerini ve omuzlarını dişleriyle
kopardup feryād iderdi vücūdında 20. yaralar açılıp bedeni ğırbāl gibi delik delik oldu etleri
çürüyüp kırtlanmağa 21. başladı tabīb ve cerrāhān tīmārından ‘āciz kaldılar mīr maḥmūdīñ
ḥayātından tavā’if-i aġvān 22. me’yūs olıcağ kendü aḥvāleri meşveretine mübāşir oldılar
mīr maḥmūdīñ daḡı 23. bu ḥāle giriftār olduġı eṭrāflarında şāyed şāyi^ç ola düşmenlerimiz
uyanup

162a

1. böyle bir fırsatı lā-muḥāle kendülerine ġanīmet ‘add idüp ḥareket iderler diyü ḥavfa 2.
düşdiler ol ‘aşrda ṭahmāsbiñ cem‘iyyeti kızvīn ṭaraflarında şüyū^ç bulmuş idi 3. bu
maḥzūrātı def‘ine kızvīn ṭaraflarına ṭahmāsba nezāret ve ol ṭaraflarda dīde- 4. -bān
olmağ için sekiz biñ aġvāna seyyid ‘alī nām ḥānı ser‘asker idüp irsāl 5. eylediler aġvān
‘askeri kızvīn cāniblerine kırib olduklarında ṭahmāsbiñ tebrīz imdādı 6. için ḥāzır eylediği
leşkeri kızılbaşlar aġvānlarıñ ol cānibe geldüğine ḥaber alıcağ 7. ‘ale'l-ġafle aġvānlara
hücüm itdiler ve ‘azīm ceng kıtāl olunup aġvāniyān münhezimen 8. firār ve ıṣfahāna vāşıl
oldılar inhizām ḥaberi aġvāniyānı ‘azīm teşvīşe biraġup 9. ‘azīm keder çekdiler āḥir-kār
aġvāniyān gördiler kim mīr maḥmūdīñ aḥvāli dīger-gün 10. kendülerine bir ḥākime elbette
muḥtāc başsız ‘asker fā’ide virmez cānib-i erba‘aları 11. düşmān ile memlū ġayrı nāçār bir
yire cem‘ olup müşāvere eylediler mīr maḥmūdīñ 12. büyük kırındaşını kındaḥārdan
getürüp andan ināyet ideler feemmā mesāfe-i 13. ba‘ide ve eyyām-ı şayf ḥaylī zamāna
muḥtāc ādem varup gele şimdi dise aḥvālini 14. bir miqdār perīşān ‘askerde dise baş
olmayınca bir şey vücūda gelmez hemān mīr maḥmūdīñ 15. ‘ammısı zādesi mīr eşrefi
getürüp andan inābeti ehven gördiler ve der‘aḡab 16. zindāndan alup geldiler ve serāy-ı
şāha getürüp taḡt-ı ḥükūmete iclās murād 17. eylediler mīr maḥmūdīñ ḥüdemātı vākıf-ı
esrār olıcağ serāy kıpuların sedd idüp 18. def‘ine iḡdām ve beş sā‘at miqdārı ṭop ve tüfeng
ile ‘azīm kıtāl eylediler 19. encāmında bir ḥīle ile yol bulup kıpuları açup serāya dāḡil
oldılar 20. ve mīr eşrefi serāya getürdiler ve taḡt-ı ḥükūmete iclās murād eyledikde sābıkda
21. kındaḥārdā eşrefiñ pederi mīrī ‘abdullahı mīr maḥmūd ḥāb-ı nāzda iken ‘ale'l-ġafle 22.
kıtlı idüp taḡt-ı kındaḥāra ez-ṭaḡrībile cülūs itmiş idi bu aḥvāl eşrefiñ 23. derūnında
pederiniñ intikāmın almağ için bir fırsat gözler idi ve mīr maḥmūdīñ

162b

1. daḡı her ḥālde eşrefden emīn olmayup bir bahāne ile bend-i zindān eylemiş idi bu vāktde
2. fırsat el virüp mīr maḥmūdīñ intikām sevdāsında dāmen-der-miyān idüp 3. aġvāniyāna
ḥiṭāb idüp pederim kıtlı için mīr maḥmūd kışāş olmaduğça taḡt-ı ḥükūmete 4. şu‘ūd

itmeme ve bu gâ'ile-i 'azîmeyi boynıma almam diyüp kat' -ı cevâb eyledi **el-*katlu bi'l-katli***
5. **ve'l-cürühu kışâş**⁶⁸² mefhûm-ı şerîfi üzerine ağvânlar firâşında yaturken mîr maḥmûdîñ 6.
başın kesüp huzûrına getürdiler ve eşrefi irzâ ve taḥt-ı şâhiyye iclâs idüp 7. resm-i
kadîmleri üzerine bî'at itdiler mîr eşref taḥt-ı şâhîde karar-dâr olduğı 8. sâ'at mîr
maḥmûdîñ hâdimleriñ ve nedîmlerini ve kendü muḥâfazası hizmetinde olan 9. beş yüz
nefer hişârı ağvânlarını bi'l-cümle katl eyledi vesâ'ir ta'allukât ve maḥrem esrârı 10.
olanları aḥz ve ḥabs eyledi zikri sebkat iden emânullah ḥân daḥı ... niyyet 11. idüp mîr
maḥmûd ile olan mâcerâdan nâşî eşrefi bu güne ef'âl-i nâ-şâyesteye 12. vaz' iyyetde çok
geçmeyüp terğîbden ḥâlî olmadı **ve cezâ'ü seyyi'etin seyyi'etün mişlühâ**⁶⁸³ mefhûm-ı 13.
muḳtezâsınca emânullah ḥân daḥı eşref elinden cezâsın buldı evşâf-ı mîr maḥmûd 14. orta
boylu buğday **beñizlü** küçük **gözlü** kimesne idi ve gözleri dâ'im hareket iderdi 15. 'abüsü'l-
vech **ḳubḥu**'l-manzar idi tâze müdevver ḳumral şaḳallu idi ve başı güyâ 16. omuzlarına
yapışmış kışa boyunlu idi ve gâyet zâbiḥ ve ḥikmeti icrâda gayûr 17. ve 'adûları ḥaḳḳında
cebbâr ve ḳahḥâr idi bi'l-cümle ağvânı ḳorḳudup kendüsine 18. itâ'at itdirmiş idi mîr-i
merḳûmîñ kerem in'âmı aşlâ yogidi ancak ḥalkı 19. ḡanîmet mâl ile ihyâda gâyet ulu
himmet iderdi cenglerde 'askeriniñ önüne düşüp 20. bi-nefsihi murâdını ḥuşûla getürmege
ihtimâm iderdi uyḥuyı az uyurdu ekşeriyyâ 21. bî-dâr idi nefsi-i 'izzetine ve ten-perverlige
râğîb degil ta'âmı daḥı her ne bulunsa 22. ekl iderdi ve nerde olsa yaturdı niçe def'a bir
yağmurlık ile ḳanâ'at idüp 23. bir ay böyle hücum-ı a'dâya giderdi gâyet çâbük-süvâr
şâhib mızrâḳ fâris

163a

1. bahâdır idi seferlerde dâ'im ḳaraḡolları kendü gezüp yoḳlardı bir ferd bu aḥvali 2.
inanmazdı şer'-i mübîn üzere iḳtizâ iden kışâş ve ta'zîr ve te'dîbde bir ferdiñ 3. şefâ'ati
yanında maḳbûl olmayup ḥükm-i şer'î tenfîz iderdi ve bir dürlü keyfe 4. mübtelâ degil idi
şâh hüseyiniñ kızından bir erkek oḡlu olup ba'zılar ḳavli üzere 5. eşref ḥân cülûsında katl
olundu ve ba'zılar gözlerine mîl çekildi dirler mîr maḥmûd 6. ḳandaḥârda taḥt-ı hükûmete
şu'ûd eylediği zamân büyük birâderi ḳandaḥâra vâlîsi naşb 7. eylemiş idi ve mîr
maḥmûdîñ memâlik-i irâna gelüp işfahânda karar-dâde olduğı 8. eyyâmnda yine ḳandaḥâr
vâlîsi ve mîr maḥmûdîñ ḳâ'im maḳâmı olup bu eşnâda mîr maḥmûdîñ 9. yirine cülûs
merḳûmîñ irşen ve 'örfen ḥaḳḳı iken şâhib çıḳmaduğına erbâb-ı uḳûl 10. bir ḳaç sebeb
beyân eylemişlerdir **evvelâ** vâlî-yi merḳûm dervîş-nihâd olup 11. aşlâ kendüsinde salḫanat

⁶⁸² Ölümüne ölüm, yaralamaya yaralama vardır.

⁶⁸³ Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (ona denk bir cezadır). Şura: 42 / 40 (kısmî iktibas).

hevāsı yoğidi **sāniyen** mīr eşref taht-ı ısfahānı 12. kendi hūsn-i rızāsıyla aqr-ı yed ve sevdā-yı salanatdan ferāgat itmeyeceğini ma‘lūm 13. eylemiş idi ve ceng kıtāle leŖker tedārikinde Ŗu‘ūbet olduęı cümleye ma‘lūm andaār 14. etrafında ceng harbe el virir ādem almamıŖ idi mīr mamūd ‘aŖında aęvāniyānıñ 15. Ŗeh-bāz-ı dilāverānı bi'l-cümle ısfahāna naql eylemiş idi hūdūd-ı hindistānda 16. vāı‘ avā’if-i muhtelifeden ‘asker tedāriki hadd-i imkānda idi velākin kendüsi 17. öteden berü bir dervīŖ meŖreb a‘amı olmayup hazīne tedārikinde olmamıŖ idi 18. bu Ŗekilli mazūrāt var iken ma‘al-istikāk arındaŖınıñ yirine bir dürlü 19. raębet itmedi **naql-i seyyāh**⁶⁸⁴ mīr mamūd ısfahāna vuŖulında ne midār ‘askeri 20. mevcüdü olduęını bir aç rivāyet üzere taqrir eylemişler ancak Ŗāh hūseyin 21. gelen aęvāniyān ne midār ‘askerdir ma‘lūmları olmak için umūr-dīde 22. ihtiyār ceng harb kıtāl görmiŖ ādemlerden bir nięesin irsāl idüp 23. tamīn itdirmiş idi cümlesi on beŖ biñ ‘askerdir diyü tamīn ve ittifa

163b

1. idüp Ŗāh ve nās bi'l-cümle bu kelām zāhib olmuŖlar idi ve ‘acemiyan beyninde tevātür 2. böyle bulmuş idi kim yüz elli yüz seksen biñ ‘askerdir diyü ancak ba‘z ıqlīm-i sā’irlerde 3. seyyāh⁶⁸⁵ olup aŖlından yine‘ askerī cinsinden olan Ŗāhib-i fehm firāset ‘ualādan 4. anlar kırk biñ ceng-āver piyāde ve süvārī ‘askerisi olup sā’ir rālını 5. ‘askerinden ğayrı tamīn eylemişler idi ve ısfahān fethinden Ŗonra mīr mamūd rü’esā-yı 6. ‘askerini huzūrına getürdüp ne midār Ŗaę sālīm ‘askerimiz mevcüddür ‘add 7. ve defter olan için tenebbüh eyledi bir aç gün içinde yoqlanup defter olundu 8. ceng kıtāle ādir yigirmi biñ tüvānā ‘askeri mevcüd sā’ir an ayaklıdan 9. ğayrı olduğını haber virmişler idi feemmā nāıl siyāk böyle taqrir ider kim 10. aęvāniyān ile keŖret ülfet eylemiş idim mīr mamūdın iŖikler ağası ‘abdullah aęa 11. ile ‘aīm ülfetimiz olup lā-teklif idik eŖnā-yı muŖāhabetde su’āl eylemiş ki 12. ısfahānı sekiz biñ veyā on biñ ādem ile muāŖara idüp aldıñız diyü miyan-ı nāsda tevātür 13. bulmuş bir emr-i ‘acībdür didikde iki ul dağı mutī haltdır diyüp cevāb eyledi kim 14. andaārdan bu etrafı teveccüh eyledigimizde iŖe ğüce yarar yaramaz toqsan 15. biñ ādem tedārik idüp rü-be-rāh olmuş idi bir aç ona berü geldigimizde 16. pīr ve ihtiyār ma‘ulesi olanlarından on sekiz biñ ayırup ğirü irsāl 17. olundu ve hūste olmuŖlarımız dağı iki biñ bālīę olur idi ve'l-hāŖıl ısfahānı 18. muāŖara eyledigimizde de mīr veys ‘aŖında almıŖ ceng cidāl görmiş on dört 19. biñ aęvānımız var idi ve sekiz biñ hiŖārı aęvāniyle dört biñ büllüce 20. ‘askeri dağı bulunup sā’ir ‘askerimiz

⁶⁸⁴ Metinde “seyyāh” biçimindedir.

⁶⁸⁵ Metinde “seyyāh” biçimindedir.

ke' ab ve hindistān ' askeri 21. idi diyü taqrir eyledi **el-makşadü'l-'āşer fi-beyān-ı ahvāl mīr eşref hān** 22. çünkü mīr eşref mīr maḥmūd ile kandaḥārdan ma'an çıkup ekşeriyā cenglerde bile idi 23. ba' dehū mīr maḥmūd mīr eşrefe hānlık virüp ve bir bölük ' asker mu' ayyeniyyetine ta' yin idüp

164a

1. irsāl eyledi eşref daḥı ' āqıl ve şāhib-i şecā' at ve re'y-i tedbīrinde noḫşān 2. eylemez ve me'mūr olduḡı ḫizmetlerde bir zerre tekāsül eylemez vücūda getürmege kemāl-i 3. ihtimām ve sa' y-ı bī-pāyān ider bir merd ve bahādır ve nāsa ḫayr-ḫ'āh ve şāhib-i tevāzu' 4. ve gönlü alçaḡ ve herkese ruy-ı dil ile ḫātırların ele almaḡda kuşūrı olmaduḡından 5. ' asker tā' ifesi kendüsine be-gāyet meyl-i muḫabbet eylemişler idi ve ba' z umūr-ı 6. ḫuşūşlarını müşāverede re'y-i tedbīri pesendide olup i' tibār ve neşv ü nemā 7. bulmuş idi ḫattā gülnābād nām maḥallde şāh ḫüseyin şulḫa tālīb ve rāḡīb 8. olduḡda mīr eşref ḫavī senedāt ile şulḫı cā' iz görenlerden olmuş idi 9. mīr maḥmūdın dise dimāḡında ' acem ' askeriniñ inhizāmından şoñra salḫanat hevāsı 10. olduḡından mīr eşref muşālahaya cevāz gösterdiğindin eşrefe buḡz ve ḫātır 11. ḫalmış idi lākin aşlā āşikār itmeyüp gizledi ve eşref bu vaḡ' adan ḫaberdār 12. olup mīr maḥmūdun dā' imā ḫavf üzere idi ḫattā ısfahānıñ muḫāşarası 13. eşnāsında şāhıñ serāyında zād zaḫireniñ bi-küllü ḫalmaduḡını eşref 14. ıtlā' idicek mīr maḥmūdun sū' -i ḫaşd için ve yāḫūd bir ḡayrı murādına vāşıl 15. olmaḡ için bir gice ḫufyeten şāh ḫüseyine bir mu' temed ādemile biñ baḫmān miḡdārı 16. zaḫire irsāl eyledi ve mektüb taḫrīr idüp şāhdan bir miḡdār ḫazīne taleb 17. eyledi kim baña tābi' olan ' askeriniñ ḫulübını şayd için ḫarafımıza bir miḡdār ḫazīne 18. gönder dirseñ ben ' askerim ile ayrılıp mīr maḥmūd ile muḡāvemete mübāşeret iderim 19. ve sen daḥı iḫerüden ' asker ile ḫücüm idüp bu ḫarīḡile cāy-ı selāmet bulursın 20. ancaḡ ma' lūmıñ olsun ki benim murād-ı maḡşūdım aḡvāniyāna ḫaşd olmayup hemān 21. mīr maḥmūdun bu ḫarīḡile raḡne-dār eylemekdir mübelliḡ-i mezkūrı virmege ḫā' il olduḡıñ 22. şüretde bu ḫarīḡile murādımız vücūda geldikde baña ve aḡvāniyāna ḫarafıñızdan bir dürlü 23. zarar ve ziyān tertīb eylemeyeceḡine ' ahd-i mişāḡlar idüp i' timād viresin diyü

164b

1. taḫrīr eylemiş idi şāh ḫüseyin dise ḫileye ḫaml idüp eşrefiñ taḫrīrātına i' tibār eylemedi 2. mīr maḥmūd ḫazīyyeye vāḡıf olduḡda be-gāyet muḡberrü'l-ḫātır oldu lākin setr ve ketm idüp 3. infi' āl-i ḫātırların kimesneye ifşā eylemedi bir ḫaç gün mūrūrında mīr eşrefi ısfahāndan 4. ba' id ve bu ḫarīḡile şāhıyla mükātebe ve mu' āmele ḫarīḡlerini sedd ve bend eylemek murād idüp 5. eşrefi bir miḡdār ' asker ile eḫrāf ve eknāfdan ısfahāna imdād

gelmeye diyü dāde-bān 6. olmağa irsāl eyledi feemmā ıřfahān fetḥ ve teshīr olduđı birle eřrefi ḥuzūrına 7. ihzār idüp niçün řāh ḥüseyine zaḥire viridiñ diyü ğazübāne ...b ve ‘itāb 8. idüp ol sā‘at vaż‘-ı zindān eyledi ve yine ḥabs olduđı maḥallde ta‘yīnātı 9. virilüp ikrām olmađ üzere tenebbüh eyledi zīrā ađvān ‘askeri içinde baḥtı ğüşāde- 10. -likde nařrullah cümleye ğālib ḥüsn tedbīrde dise mīr eřref fāyikū'l-aqrān idi 11. bunlarıñ ve emānullah ḥānıñ ve miyāncı olan ‘ālimiñ re‘y ve tedbīrleri mīr maḥmūdıñ 12. āb-ı rüyı olup devlet ve rif‘atine sebep bā‘iř ve a‘dāya ğalebesine bādī olmuř 13. idi çünki mīr eřref taḥt-ı řāhiyye cülüs eyledi řāhib-i ḥükm ve ḥükümet olcađ 14. rıfđ ve mülāyemet izḥār ḥilm ve tevāzu‘ ve ‘adl ve ‘adālet-i nařdan ğösterüp bir ferde 15. ḥaddine tecāvüze rızā virmezdi etrāf ve eknāfa ādemler ve kāğıdlar ğönderüp 16. mefhūmında ahālī-yi bilād ve řurāya i‘lām ve ifāde idüp iřā‘at eylediđi 17. bu āna gelince gerek bize tābi‘ olan ve gerek olmayan bilād ve řurā ahālisi bundan 18. böyle rāḥat ve āsüde ḥāl üzere olup ađvān ‘askerinden bi'l-külliyeye emīn 19. olasız lā-muḥāle çok zamān mūrūr itmeyüp īrān devleti kimde řarār-dāde 20. olcađ ise nümāyān olur bādī memleket ḥarāb tađdir-i ezel kime nařīb ve muḥadder 21. kıldı dise ma‘mūr ābādān bulup mutařarrıf olmuř olur istimālet viridi 22. ba‘dehū řāh ḥüseyiniñ ayađına varup anı dađı tesellī ḥātırlarına sa‘y-i ihtimām 23. idüp didi kim benim pederim elem üzere olma min ba‘d seniñ inkisār-ı ḥātırına

165a

1. bā‘iř olcađ bir iře vaż‘iyyed ve rızā ki muḥālefet-i umūra ‘azīmet itmem zinhār beni zālīm 2. ve ğaddār ve cebbār bī-vefā ‘amūcam ođlu mīr maḥmūda kıyās eyleme bī-cürm ve ğünāh evladlarını 3. ḳatlı idüp kendüsinde zerre deñlü merḥamet eřeri ve zātında vefā niřānı yođımıř 4. çün vuḳū‘ bulmuř bir řazādır buña řabrdan ğayrı çāre yođ ve cenāb-ı ḥaḳđdan 5. ecr-i cezīl birle mükāfātında dađı řübeh yođ ancak dilerseñ tatyīb-i ḥātırıñ 6. için evlādlarıñ kemiklerini cem‘ ve řandūqalara vaż‘ ve ecdādıñ medfeni olan 7. ḳum řehrine ğötürür ve řandūqamın itdüreyim didiđimde řāh ḥüseyin bir miđdār muḥayyeb 8. olup ve bu ḥuřuř be-ğāyet murād-ı maḳřūd idigini eřref ḥān fehmi 9. eylediđi sā‘at emri itdi kim řāh ḥüseyiniñ maḳtūl olan evlādlarınıñ 10. her birisi için bir řandūqa yapılıp ‘ucāleten ğetüreler maḳtūl-ı mezkūrlarıñ na‘ř- 11. -ları bāğçeniñ bir ğüşesinde řāhān-ı sālifenin bu ğüne mařlaḥat için 12. binā eyledikleri zīr-i zemīne ḳonulmuř idi emri-i mīr eřref üzere řandūqaları 13. ğetürüp ve zīr-i zemīnden řeh-zādelere na‘řlarını iḥrāc ve řāh ḥüseyiniñ 14. ḥuzūrında ‘ūd ‘anber ve kāfūr mu‘tād-ı ḳadimleri üzere terbiye idüp kemikler bařka 15. bařka řandūqalara vaż‘ idüp muḥkem ḳapadılar ve üç ḳaḥār deveye taḥammül idüp 16. ve develeri be-ğāyet tezeyyün eylediler ve ḳum řehri fuḳarāsına tařadduđ için biñ 17. tümen

ağçe irsāl ve develere tezeyyün üzerlerine pūşide olınan ibrişim 18. hālīçeleri ve sīm zer ile işlemiş çuğaları şeh-zādeleriñ medfeni olacağ türbelere 19. vaz' idüp bir meblağ ağçe dağı vağf için virdi gitmek için bir bayrağ-ı 20. ağvān ile bir bayrağ kızılbaş 'askerini ta' yin eyledi ve bu haber ile bir gürci zābiṭini 21. muğaddemce kum şehrine gönderdiler zābiṭ-i merkūm vāki' hālde haber virdikde kum ahālisine 22. i'timād gelmeyüp ve bu emri muhālātadan 'add idüp hīleye haml itdiler haber-resān 23. zābiṭiñ gözlerine fi'l-hāl mīl çekdiler ammā eşref hān kemāl mertebede istimālet

165b

1. virüp emr eyledi ki münādiler nidā idüp işfahān şehrinde na'şeleri ālāy ile 2. çıkarlar ve resm-i kadīmleri üzere kāk' ide-i dirīnelerini icrā ve murād idenler tā kum şehrine 3. varınca teşyī' ideler ve murādları üzere kendülerine ruḡşat virdi bir yevm-i mu' ayyende 4. ālāylar kurlup ağvān bayrağı develeriñ kuddāmına ve 'acem bayrağı halkından işfahāndan 5. taşra çıkdılar işfahān halkınıñ şağir ve kebiri zükūr ve ināşı pīr ve şıbyānı teşyī'e 6. hazır ve feryād ve figān iderek bir hengāme-i kıyāmet nişānıyla şehrden taşra 7. çıkdılar ve işfahāndan yedi konağ olan kum şehrine müteveccih oldılar bir iki 8. mesāfeden soñra 'avret ve uşak giri 'avdet idüp ser-sürhlerden niçeleri 9. kum şehrine varınca bile gitdiler yedinci günü şehir-i kuma varup derūn şehirde bir kimesneye 10. komyup taşr taşrada kondurdılar 'ucāleten ṭahmāsba aḡvāli i'lām eylediler şandūğalar 11. defninde istizān itdiler ṭahmāsb dağı izīn virüp şandūğalara 12. istikbāl ideler ve kemāl-i ta' zīm birle resm-i me'lūflarını yerine getirüp defn 13. ideler diyü tenebbüh eyledi anlar dağı resm-i kadīmleri üzere türbeleri açıldılar 14. cezā' ü fezā' 'azīm ile getirüp defn eylediler ve eşref hān tarafından gelen meblağı 15. fuğarāya tevzi' idüp ve bākīsın vağf idüp hadd-i itmāmında 'avdet eylemek 16. murād eyledikde 'acemler ağvānlara 'alā ecma' ihim⁶⁸⁶ ihdā ve her ferdiñ ri'āyet ḡātırıyla ihtimām 17. itdiler ve 'azm-ı rāh olup işfahāna geldiler şāh ḡuseyin bundan haberdār olduğda 18. ḡāyet mesrūr ve ḡātırı hoş oldu *el-cerreb-el-mücerrebe ḡallet bihi'n-nedāmeti*⁶⁸⁷ mefhūmı üzere eşref 19. hān murād eyledi kim şāh ḡuseyiniñ derūnında taḡt-ı şāhī ārzūsı var mı 20. ola diyü tecrūbe eyleye bir gün ziyāret ṭariḡiyle şāhiñ yanına vardı eşnā-yı 21. kelām-ı ... *el-kelām yecürü'l-kelām*⁶⁸⁸ fehvāsı üzere şāha didi kim şāhim ben bu taḡt-ı 22. irāniñ recüli olmaduğımı bildim ve bu ḡā'ile-i 'uzmāya ve şāhliḡiñ bār-ḡirānına 23. taḡammül idemeyecegimi fehm eyledim dilerseñ mülk ve tāc-ı irānı saña kaşr-ı yed eyleyem

⁶⁸⁶ Hepsinin üzerine (olsun)!

⁶⁸⁷ Bir kimse tecrūbe edilmiş bir şeyi yeniden tecrūbe etmeye kalkarsa bu kendisine pişmanlık getirir.

⁶⁸⁸ Söz sözü açar.

166a

1. didiginde şāh hüseyin daḥı bu cevāb-ı kaşda muḳārin idügin iz' ān idüp 2. cevābında eger taḥt-ı şāhiyye benim liyākatım olaydı cenāb-ı kibriyā elimden alup saña 3. virmezdi çün taḳdīr-i subhānī saña lāyık gördi mübārek olsun ve dünyālar 4. turduḳça turup pāydār olasın benim mürüvvet-şi' arım oḒlum ḳazā ve ḳader zuhūr 5. idüp şāh bulunduḒum taḳrībile başıma gelen niçe dürlü serencāmdan şoñra taḥt 6. tāc sevdāsı ve ḥükümet hevāsı derūnımdan bi'l-küllıyye zā'il olmuşdır bir daḥı 7. bu şey'e bende eşer-i raḒbet ḳalmamışdır ve bāḳī 'ömrimi gūşe-i inzivāda⁶⁸⁹ devām-ı 8. devletiñe du' ā-yı ḥayr ile meşḒül olmaḒ aḒşā-yı murādım ve ḥulūş-ı tām birle mā-fi'z-zamīrimdir 9. ve senden niyāz-mendim olduḒum ancaḒ budur ki bir ḳaç gün 'ömrüm daḥı var dise baña 10. zārüret çekmegi revā görmeyesiz 'ömrüm āḥir olunca evlād acısı derūnımdan zā'il 11. olmaduḒın bilüp dil-i mecrūḥumı⁶⁹⁰ şıyānet idüp baña 'unf ve ḳahrile mu' āmeleyi 12. lāyık görme didikde şāh hüseyiniñ bu gūne 'āḫıfet ve şefḳatiñiz niyāz- 13. -mendāne kelāmından eşref ḥāna merḥamet el virüp şāh hüseyine medār-ı 14. ma' āş için māh-be-māh ve biz geldikleri ceb pulu ta' bīr olunur iki yüz tümen aḒçeyi 15. taz' if idüp bir ḳaç eyyām mürūrında ceb pulu yerine ayda iki yüz tümen 16. aḒçe ta' yīn itdiler ve şāh hüseyin enderūn serāy-ı şāhīde vāḳi' bāḒçe 17. derūnında ve bī-naḫīr ḳaşr-ı dil-güşālarında diledi ki maḥallelerine varup diledi ki vech 18. üzere şafā-yı ḥāḫırın taḫşile ve şāḫıñ muḥabbeti ebniye iḫdāsına Ḓālib 19. olmaḒıla nā-tamām olan ḳaşrıñ muḒtezāsı ḫabī' atı üzere tekmīline izin 20. virilüp bir ferd mümāna' at eylemeye diyü muḫkem tenebbūh itdiler bu bābda şāh hüseyin 21. maḫzūz ve eşref ḥānıñ kendüsine bu gūne 'āḫıfet ve meveddet āşār vaż' -ı 22. ḫareketinden şād ve feraḫ-nāk olup bir gün mīr eşref ḥānile mülāḳātında 23. derūnında mużmer olanı keşf idüp didi ki benim oḒlum şān ve şöhret

166b

1. mülūk şāyān hediyye-i behiyye-i 'alāḳa efzāya dā'ir bir şübeh-i mālik olmaduḒım ma' lūmiñızdır 2. ancaḒ nūr-dīdelerim evlādlarımdan bir bākire duḫterim cāriyyeñiz bāḳī ḳalmışdır 3. anı size virüp ḳabūl buyurasız ve siz bir evlādım ve o daḥı bir evlādım olup 4. beni pederiñiz maḳāmına ḳoyup dīdāriñiz ile dil-şād buyurasız ve yanıñızdan 5. dūr ve mehcūr olmaḒa revā görmeyesiz didikde eşref ḥān ḫazz-ı mevfūr izḫār 6. idüp der' aḳab eḫrāf ve eknāfa memālik istimālet için tekrāren mufaşşal 7. kāḒıdlar taḫrīr olundu mefhūmı bundan şoñra cümleñiz ḫarafımızdan emīn olup 8. rāḫat ve āsūde oluñ min ba' d bī-hüde

⁶⁸⁹ Metinde "inzāvāda" biçimindedir.

⁶⁹⁰ Metinde "mejrūhumı" biçimindedir.

harb ve kıtāl ile telef-i nüfūs 9. revā görülmeyüp mābeyninde olan bürüdet ve ‘adāvet ‘an
karīb ülfet 10. ve muvāfaqata ve şikāk ve nifāk şıdık ve vifāka mütebeddil olmağ esbābınıñ
11. huşulı kuvvet karībeye gelüp dīnimizde özleşüp dostluğ bir kavī şürete 12. ifrāğ
olunmağ me’mül ve melhūzımızdır diyü tamām eyledi bundan şoñra tahmāsba 13. tarafına
dağı elçi göndermek münāsib görüp ‘azīm tedārik ile elçi 14. irsāline qarār virdi ve on
‘aded at hāzır idüp şahıñ hazīnesinden 15. mücevher egerler ve zī-kıymet rahtlar ve
müzeyyen bisātlar ile tezeyyün idüp vesā’ir 16. tuhfeler ile tahmāsba hediye nāmıyla
gönderdi ve bir muhabbet-nāme inşā ve mefhūmında 17. benim dostum bu āna gelince
mābeyninde vuqū‘ bulan aḥvāl bundan şoñra kaṭ’an 18. ḥātıra getürmeyüp ferāmüş
eylemek aḥsen ve evlādır ve miyānımızda vech-i münāsib 19. üzerine ittifāk olunsa
ehvendir fi-mā-ba‘d miyānımızda olan ‘adāvet iddi‘āsı 20. iki tarafa mücib melāletdir ve
mābeynimiz özleşüp memālik-i irāniñ niżāmı 21. niżāmına ‘ale’l-ittifāk şarf-ı himmet
eylemek cümleden elzemdir zīrā bir kaç seneden 22. berü zuhūr iden iḥtilāl sebebiyle eṭrāf
mülük memālik-i irāna vaż‘-ı ‘azīmetinde 23. olup size ve bize kaşd kayd oldukları emr-i
muḥaḳkağdır ve moskov çarı dağı

167a

1. fırsat bulup ḥāliyə niçe yerleri istilā itmişdir ve devlet-i ‘aliyye-i ‘oşmāniyye yevmen 2.
fe-yevmen memālik-i irāna vaż‘-ı yed itmekdedir bu derdiñ devāsına bir sā‘at muḳaddem
3. sa‘y eylemek tarafına enfa‘ bir maşlaḥatdır imdi elçilerimiz varup maḳşūdımız ma‘lüm
4. olduğda memleket elden gitmeden niżāmı tedārikine bi’z-zāt kendümüz mübāşir olalım
5. tavassuṭla olsa ṭül dirāz vaḳte muḥtāc olur iḥtimāldir ki iş işden geçüp 6. murādımız
ḥāşıl olmaya evvelā olan budur ki ṭahrān ile ḳum mābeyninde bir münāsib 7. maḥalle
mükāleme için ta‘yīn olunup siz ve biz bi’z-zāt ma‘lümü’l-miḳdār ve mütesāvī- 8. -ü’l-
iḳtidār ‘asker ile ol maḥallde cem‘ olup ve tarafınıñ ‘askeri ḳondurulmayup 9. kendümüz
miyānede dostāne görışüp işimizi kendümüz görelim ve şulḥ şalāḥı 10. şurūṭ ve ḳuyūd-ı
ḳaviyye üzere binā idüp ‘ahd mişāk idelim diyüp te’kīd 11. eylemiş mażmūn-nāme şeh-
zāde tahmāsbiñ ma‘lümü olur kaṭ’an ḥud‘a iḥtimālini fikr itmeyüp 12. mażmūnıyla ḥamle
hāzır ve āmāde oldı zīrā bundan aḳdām dağı eşref ḥāniñ 13. sözlerine i‘timād ḥāşıl idüp
mekātib dil-firībi mażmūnıyla ‘amele cevāz virdi 14. ısfahāniñ muḥāşarası eşnāsında eşref
ḥān şāh ḥüseyin tarafına ḥufyeten 15. zaḥīre irsāl eyledi ki bahāne ile mīr maḥmūd
ısfahāna mālīk olduğ birle mīr eşrefi 16. aḥz ve vaż‘-ı zindān eyledi eşref ḥān zindānda
iken tahmāsba gizlü nāme 17. irsāl idüp mefhūmında kızılbaş ‘askerini cem‘ idüp ısfahān
üzerine 18. bir gün muḳaddem gelmege sa‘y-ı ihtimām idesin ve biz aḡvānlarıñ

ölülerinden ma'lûm 19. esâmî vâfir âdemler ile ittifâk ve 'ahd-i mîşâk eylemişizdir
ışfahâna gelüp 20. 'askeriñiz göründüğü gibi merķūmun ağvân ölüleri beni bend-i
zindândan 21. ıtlâk ve cümlesi baña iktidâ idüp saña tâbi' oluruz bizim bu hâlimizi
müşâhede 22. idüp ağvânlarıñ ekseri gelüp bize tâbi' olurlar ve mâbeynimizde 'ahd 23. ve
mîşâk idüp itmînân hâşıl olduğı birle kuvveti bāzūya getürüp

167b

1. mîr maħmūd aħz ideriz ve seniñ eline teslim ideriz diyü taħrîr olunmuş idi 2. ve mîr
maħmūd 'acem ricâlini katl eylediği vaktde li-maşlahatin hayâtda yigirmi beş ricâl-i
'acemiñ 3. dağı eşrefiñ nâmesi mefhūmına mü'ekked mektûbları varup tahmâsbıñ manzûrı
4. olduĝda eşrefiñ taħrîrâtı hulûş üzere olduĝını i' timâd eylemiş idi ve 'ucâleten 5. cevabiñ
eşrefe göndermiş idi ve bu tedbire muhâlefet idene la' net olsun 6. diyü nâmesine yazmış
idi eşref ile tahmâsb bu umûruñ tedbîrinde iken 7. mîr maħmūd tarafından seyyid 'alî hân
ser' asker ta'yîn olunup tahmâsb aħvâlini 8. tecessüse ve hareketine nezârete me'mûr olup
kazvîn câniblerine 'azîmet eylemiş idi 9. ittifâk tebrîz imdâdına gidecek 'acem 'askeriyle
ağvan 'askeri müşâdefet 10. idüp ceng-i 'azîmden sonra ağvân münhezim ısfahâna geldi
ve bu esnâda 11. eşref zindândan çıkup tahta cülûs ve mîr maħmūdıñ katli vaç' ası dağı 12.
vâki' olmuş bulunmağıla mîr maħmūdıñ katl itdüğü ricâl-i 'acemden bağıyyetü's-süyûf 13.
olan yigirmi beş nefer ricâl-i 'acem ittifâk 'azl ve naşb ve katl vesâ'ir ısfahânda 14.
mütedâvil umûrı bi'l-cümle taħrîr idüp nihâyetinde eşref hânıñ bu günlerde size 15. irsâl
eylediğı nâmesinde müte'ahhid olmaduğı dostluk ve 'ahd emân cümle fesh 16. ve lağv
olmuşdır ĝâfil olmayasız zîrâ zindânda olduğı vaktde siziñle eylediğı 17. ittifâk zarûri ve
li-ğaražin idi şimdi dise tarîķ âħîr ile murâdı hâşıl oldu 18. kavlinde şâdık olacağı me'mûl
degildir diyüp mektûbı tebdîl-i nâm ve kıyâfet 19. âdem eline virüp tahmâsba gönderdiler
ser' asker seyyid 'alî hân ba'de'l-inhizâm 20. ısfahâna gelürken mektûb getüreñ kimesneyi
aħz ve mektûbı elinden alup nazâr 21. eyledikde ĝıyâbında vuķū' bulan aħvâle vuķûf-ı
hâşıl idüp eşref hânıñ 22. huzûrlarına şitâb ve mektûbı eline virdi mefhūmı ma'lûm
olduĝda seyyid 23. 'alî hân tenebbüh eyledi zinhâr bu aħvâli bir kimseye aşlâ ifşâ eyleme
diyü bir kaç gün

168a

1. mürûrında mîr eşref kazvîn cânibine sefer eylemek murâd idüp feraħâbâda biniş idüp 2.
ba'z ricâlin da'vet eyledi ve bağıyyetü's-süyûf olan yigirmi beş nefer ricâl-i 'acemi 3.
da'vet idüp cümlesin katl eyledi bir miķdâr ârâmdan sonra ricâline hiţâb idüp 4.
ma'lûmü'l-miķdar 'askerile müte'ayyin zâbiţân ve ser bölüklerine 'ucâleten hâzır olup 5.

yanıma gelüñ diyü tenebbüh eyledi mu‘temedleri olanlarına tahmäsba üzerine ‘azimetin 6. söyledi eşref hân gayrı ıřfahāna gitmeyüp feraĥābāddan ıapusu ĥalkıyla süvār 7. olup ‘azm-ı maĥşüdüna rü-be-rāh oldu iki sâ‘at içinde yigirmi biñ 8. çābü-k-süvār aġvān ‘askeri cem‘ olup geldiler bundan aĥdam muřālaĥa umürü 9. içün irsāl eylediġi elçi daĥı ĥazvīne varup eşrefiñ ıřfahāndan çıĥduġı 10. günden bir gün evvelce nāmesin tahmäsba teslim idüp kendüsine vāfir ikrām 11. olunmuş idi ıřfahānda vuĥū‘ bulan vaĥ‘adan tahmäsba ve ricāli ġāfil 12. ve elçiyi bir ĥaç gün ikrāmen meĥş ve nāmede taĥrīr olunan muřālaĥa aĥvālını 13. müřāvere idüp cümlesi münasib gördiler ve arslān nām hānı bir miĥdār 14. ‘asker ile ‘ucāleten varmaĥ üzere ĥum şehrine ta‘yīn eylediler tā kim taĥrān ile ĥum 15. arasında maĥalde mükāleme oluncaĥ zaĥīre tedārik idüp ĥāzır ve āmāde eyleyelim 16. ba‘dehü tahmäsba tarafına ‘arz-ı i‘lām eyleye ba‘dehü bu taraftan maĥall-i mezbüreye varalar 17. çün kim arslān hân ‘askeriyle ĥazvīnden çıĥup ĥum şehri tarafına ‘azim oldu 18. hemān ol gün bir miĥdār mesāfe ĥaĥ‘ eyledikde gördi ki ĥarşudan bir ‘azim ‘asker 19. gelür ĥāl ne yüzden idüġin fehm idüp sür‘at şitāb ile ric‘at ve tahmäsbiñ 20. yanına gelüp başımızñ tedārikin görelim zīrā eşref hân niĥe biñ ‘asker ile sür‘at 21. idüp geldi didikde tahmäsbiñ ricāli fi‘l-ĥāl cem‘ olup müřāvere itdiler 22. çün keşret üzere ĥāzır ‘askerleri bulundu aġvāna ĥarşu çıĥup muĥāvemete 23. iĥdāmı münāsib gördiler ve bu niyyet üzere iken ĥaĥar ‘askeri bir yere tecemmu‘ idüp

168b

1. tahmäsba ‘arz eylediler ki řāhım biz cümlemiz seniñ uğrına fedā oluruz ve inřāallah 2. te‘ālā düşmene daĥı ġālib olurız ancak min ba‘d saña i‘timādü‘d-devle olanları 3. kıızılbaşlardan naşb itmeyüp ĥaĥar tā‘ifesinden naşb idecegine ‘ahd 4. ve elimize ĥavī sened iĥsān ile didiklerinde tahmäsba nāĥār rāzī olup 5. müte‘ahhid oldu ta‘vā‘if-i kıızılbaş dise ĥabīr olıcaĥ anlar daĥı tecemmu‘ ve biz devletimize 6. seni i‘timādü‘d-devle istemeziz diyüp beynlerinde ‘azim nizā‘-ı keşire vāĥi‘ olup 7. iki fırĥa olduġuñ tahmäsba idrāk eyledikde bu şekilli ‘asker ile düşmene 8. ġalebe müşekkel olduġuñ fehm idüp aġvān ‘askeri daĥı görünmekle hemān bir 9. miĥdār ādem ile rāh-ı māzenderānı ĥutup firār eyledi arslān hân dise 10. kıızılbaş ‘askeriyle aġvāna yaĥın bulunup cenge aĥdām ve kıızılbaş ‘askeri münhezim 11. olmadı ve arslān hân güçile selāmet bulup tahmäsbiñ ardınca māzenderāna 12. ĥaçdı eşref hân daĥı mesrüren ıřfahāna ‘avdet eyledi ve bu def‘adan řoñra 13. eşref hân ‘acem ta‘vā‘ifine eylediġi istimālet ve güler yüz ile merĥamet üzere 14.

mu‘āmele ve elçi irsāl idüp şulh ve şalāha raġbet ve in‘ām ve ihsān ve hedāyā⁶⁹¹ 15. ile hātırlarına ri‘āyet cümlesi hîle ve hud‘a olduġı zāhir ve āşikār oldu ancak 16. zindānda iken mīr maḥmūd kendüsini katl ider ḥavfindan ve mīr maḥmūddan ancak aḥz-ı 17. intikām sevdāsından nāşī ṭahmāsba yazduġı mektūbıñ me‘ālī ġālibā ḥaḳıḳat-i 18. ḥāl üzere idi bākī medār o istimālete dā‘ir ‘acemler ḥaḳḳında izhār eyledüġi 19. mülāyemet-i ‘uzmā dek olup aḳşā-yı merāmı ṭahmāsba inandurup bir ṭarīḳile ṭahrān 20. ile ḳum şehrine ārāmına getürüp eṭrāfıñ ihāta ve bir taḳrībile ele getürüp 21. aḥz eylemek idi zīrā ṭahmāsba ele getürüp aḥz eylese ġayrı cümle kızılbaş 22. kendüsine itā‘at iderler ve memālik-i irāna bu taḳrībile şāh olmaġıla iḳtidār ḥāşıl 23. ider mülāḥaza i‘tikādı kendüsünde cāy-gīr derün olmuş idi bā-ḥuşūş ki

169a

1. devlet-i ‘aliyye-i ‘oşmāniyye ile mosḳov çarı beyninde ṭahmāsba taḥt-ı şāhiyye iclās 2. ‘adūlarını def‘ bābında ittifaḳ olmuş diyü eşref ḥānıñ sem‘ine böyle bir ḥaber 3. müdhiş lāhiḳ olmaġıla ṭahmāsbañ ġā‘ilesine düşüp mürāsele ve bunca donan- 4. -miş at ve hedāyā gönderüp ṭahmāsba ‘ucāleten ber-ṭaraf eylemege müsāra‘atı bundan 5. nāşī olmuş idi çün kim eşref ḥān ṭahmāsba māzenderāna çağırdı ol ġā‘ile 6. ber-ṭaraf oldu bir kaç zamān ısfahānda rāḥat meḳş imkāniyla nümāyān oldu 7. ġayrı cerr-i emvāl nās ile taḥşil ḥazīne sevdāsına düşdi aġvān ṭā‘ifesi 8. ḥānlarından ‘anḳā ve mütemevvil on iki kimesneyi katl idüp mālların müşādere 9. eyledi sā‘ir ricālden mütemevvil olanları ḥaber alup ekşeri mālların alup kendülerin 10. vaz‘-ı zindān eyledi mīr maḥmūduñ marāz-ı mevtinde çulġaluya vesā‘irlerine in‘ām 11. eyledüġi mālī ne dise taḥşil idüp der-ḥazīne eyledi çün eşref ḥāna taḥt-ı 12. ısfahān müyesser oldu emānullah ḥānı kendüsine i‘timādü'd-devle naşb eyledi ḥān-ı 13. merḳūm dise ġāyet ṭama‘-kār olup üç günde kızılbaşlardan yüz biñ tümen 14. cerr eyledi eşref ḥān ḥaber alup emānullah ḥānı ihzār ayaklarından şalb 15. idüp bir gün bir gice ol minvāl üzere ḳalup bi'l-cümle malik olduġı cevāhir 16. ve nuḳūdı alınup min ba‘d emānullah ḥānıñ ḥayātı ve memātı ma‘lūm olmayup 17. gitdi ba‘dehū mīr maḥmūduñ miyāncısı olan şeyḫi aḥz idüp ve ḥabş eyledi 18. ve cem‘-i taḥşil eyledüġi nuḳūd ve cevāhir-i keşīreyi elinden aldıġda itlāḳ ve hediyye 19. ṭarīḳiyle kendüye bir miḳdār şey virüp ve yanına ādemler ḳoşup vaṭan-ı⁶⁹² 20. aşliyyesi olan şehir-i kābile ... eyledi emānullah ḥān şeyḫ-i mezbūrıñ 21. hemşire-zādesi idi kābil şehriden ma‘an gelüp mīr maḥmūda intisāb 22. ve niçe niçe umūr-ı ‘izāmda bulunmuşlar idi ve ikisi de ‘asker-i

⁶⁹¹ Metinde “hedāye” biçimindedir.

⁶⁹² Metinde “vaṭān” biçimindedir.

ağvānıñ āb-ı rūyı 23. olmuşlar idi ve ... hāriḳ-ı ‘āde niçe niçe aḫvāli söylenüp kerāmete ḫaml

169b

1. iderler idi ve cenge ibtidā eylediklerinde şeyḫ ‘askeriñ öñüne geçüp du‘ālar ve şenālar 2. idüp ba‘dehū ‘adūya ḫamle hücum iderlerdi ve du‘āsıyla mübāşeret eyledikleri cenglerde 3. gālib olurdu ol eelden ağvāniyānıñ mu‘teḳidi olmuş idi mīr maḫmūd daḫı 4. yanına geldikçe istiḳbāl idüp dest-būs iderdi vāḳ‘iā ağvāniyān içinde 5. miyāncı mişilli güler yüzlü ṭatlu dillü ḫalīm ve selīm bir kimesne yoḡıdı ağvāniyān 6. içinde muḫammed bellūc ḫān ve seyyid ‘alī ḫān ve ‘acemiyanđan zīrdest ḫān eşref ḫānıñ 7. vaz‘ından mutažarrır olmayup ‘izzet ve rif‘at buldılar sā’irleri mutažarrır olup 8. kimiñ mālına ve kimiñ ‘ırzına noḳşān gelmedik kimesne az ḳaldı çünki eşref ḫānıñ 9. küçük ḳarındaşı eşrefiñ cülüsü gördüğü gibi firār eyledi ‘āḳıbet eşref ḫān 10. aḫz itirdüp gözlerine mīl çekdi eşref ḫān mīr maḫmūdıñ vālidesini 11. iḫzār idüp niçün zindānda olduğum zamān baña şāḫib çıḳmadıñ diyü ‘itāb 12. eyledikten soñra şeh-zādeleriñ na‘şı olduğu zīr-i zemīnde üç gün ve üç 13. gice ḫabs eyledi ba‘dehū itlāk idüp ḫānesine gönderdi ba‘dehū şāḫ ḫüseyniñ 14. bākire kızını kendüsine ‘aḳd-i nikāḫ eyledi ve mīr maḫmūdıñ ehline ḫarem civārından serāy 15. virüp anda ḳodı ve kifāf mertebe ta‘yināt virdi lākin ṭaşra çıḳmaḡına vara 16. varmaḡa izin virmede ve bundan soñra miyānlarında ḫarb ḳıtāl ceng ḫiyāl ve her 17. yevm bir ṭarafdan baḫr belā mehlekesi rüz-be-rüz eksik olmaz ve ḫile ve ḫud‘a zuḫūrından 18. bir dürlü rāḫat olmayup aḫvāl-i perīşānları bu ḳıyās üzeredir **el-maḳşad** 19. **aḫad ‘aşer fi-beyān ‘aded eḳālīm-i irān ve tūrān** pūşide olmaya ki 20. devlet-i şafeviyye ta‘bīr olunur cumhūr-ı ‘acemiñ bānī-yi binā-yı devletleri olan şāḫ 21. ismā‘ilden şāḫ ḫüseyne gelince müddet-i mābeyninde şāḫlarıñ istilā idüp 22. ḳabza-i taşarruflarına idḫāl eyledikleri memālik on altı aded miḳdārı iḳlīm 23. ‘örfiyyeye bāliḡ olur ki iḳlīmleri bunlardır ‘irāḳ ‘acem ḫūzistān **lūristān**

170a

1. **fārs kirmān mekrān sicistān ḳandaḫār zābulistān ḫorāsān** 2. **māzenderān geylān azerbāycān revān şirvān ṭaḡistān** 3. **gürcistān ve şāḫ ismā‘il** zuḫūrı zamānında eḳālīm-i mezbūreniñ her birisinde 4. müstaḳill bir veyā iki veyā üç mülk bulunup ve her biri birine başlu başına mālīk 5. ve mutaşarrıf tā tīmüriñ dest-i istilāsı ol diyārlardan çekilüp zā‘il 6. olduğu zamāndan berü şāḫlarıñ zuḫūrına gelince ṭavā’if-i mülük olmuşlar 7. idi bu ḫāl üzere

*fīmā beynehüm*⁶⁹³ ittifāk ve ittiḥād bulunmadığından ğayrı memleket 8. nizā‘ı bir ān ḥālī olmayup müteferrikatü'l-ḳulüb ve perīṣānū'l-aḥvāl bölük 9. bölük olup cemāhīr-i ‘acemiyan dise ol zuhūrlarından bir niçe müddete gelince bāzār-ı 10. kār-zār müdde‘ālarına revāc virmede ve te’sīs-i devletlerine sa‘y ve ihtimāmda bi’z-zarūre 11. müttefiḳu'd-derūn olduklarında memālik-i merḳūmeyi ta‘ab-ı yesīr ve zaḥmet-i ḳalīle ile 12. ḳabza-i taṣarrufa getürüp dā‘ire-i⁶⁹⁴ devletlerini az zamānda vüs‘at-i ‘azīme ile 13. tevsī‘ ḳılmışlardır ve on altı ‘aded eḳālīm-i ‘örfiyyeden yigirmi sekizden ziyādesi 14. sūnnī ve sūnnevī mezheb mülük-ı islām bulunup ṣāhān-ı bed-nihādlar sūnnīyi ḳatlden 15. ṣoñra evlād ve ensāblarını daḫı ḳatlı ve istiṣāl eylediler ve bu emr-ber ḥikmet-i 16. ğarībdir ki bunca eḳālīmīñ mutaṣarrıfları olan ṭavā‘if-i mülük ahālī-yi islāmdan 17. sūnnī sūnnevī i‘tikādlar iken revāfiṣ zuhūrında mülk ve memleket nizā‘ından 18. ve bāğ ve bağçe ve tarla ğavġāsından nāṣī birbirilerine ‘adāvet ve ‘ġarāz ve buġz sebebiyle 19. mābeynlerinde ittifāklarına māni‘ olup düşmenlerini müdāfa‘a ḳaydında olmalarına 20. sedd-i sedīd olup birbirilerinin mülk ve ‘ırz ve nāmūsı zevāline ve binā-yı devletleri 21. inhizāmına sebep oldılar ve bundan āġrebdir ki ferzendān-ı dānā-yān ‘acem bu ḥikmet-i bāhireyi 22. fehmi itmeyüp ḳabza-i taṣarruflarında olan memāliklerinin ḳabṭ ve rabṭında ḳā‘ideyi 23. te‘yīdi düsturu'l-‘amel ḳalup her bir iḳlīmī evlād evlāda irṣiyle intikāl eylemek

170b

1. bir ḥane virüp ḳabṭ itdirdiler mürūr-ı eyyām ile ḥānlar naṣb ve ‘azlden emīnler 2. ve memleketlerinde müstaḳılller olup anlar daḫı ṭavā‘if-i mülük ḥükminde oldılar vaḳt-i 3. ḥācette her ferd kendi ḥālīyle muḳayyed olup ṣāhlarının ve birbirilerinin imdād 4. ve i‘ānetlerine varmayup ve mutaṣarrıf oldukları memleket kendülerine irṣile müntaḳile olmağıla 5. bu ni‘met-i celīleyi ṣāhlarının devām-ı devletinden idüġin bilmediler aṣlā iṭā‘atde olmayup 6. ṭaraf-ı ṣāhī ḥazīnesine sene sene virecekleri meblaġ virmeyüp hevā ve heveslerine tābi‘ 7. oldılar **sāniyen** ‘acem devletiniñ ceng cidāl idecek ve ‘adūya ḳarṣu varacak leṣkeri 8. ekṣeriyyā re‘āyā maḳūlesi ve ‘aceze ve zu‘afāyla olup devletlerinde aṣlā bir mühimm mühimmāt-ı 9. seferiyye ve ālāt-ı ḥarb ve ḳıtāl tedārikinde ve tertīb techīz-i ‘askere mühimmesinde ihmāl 10. ve tekāsül üzere olup bu emr-i vācibü'l-iz‘ānda ğaflet üzere oldılar 11. **sālisen** ṣāh ‘abbāsa gelince ‘acem ṣāhları ḥükmi ve ḥükümetlerinde ve ‘azlı ve naṣb ve 12. vesā‘ir umūrlarında müstaḳılller olup ṣāh ‘abbāsdan ṣoñra gelen ṣāhān 13. zebūn dest tasalluṭ ḥuddām olmalarıyla binā-yı devletleri müṣerref inhizām olmuş 14. idi

⁶⁹³ İkinin arasında.

⁶⁹⁴ Metinde “dāyire” biçimindedir.

rābi‘an şürb-i hamr şāh ‘abbās zamānından berü izin-i ‘ām olmuş 15. yollu ‘avām ve hāvāş-ı nās miyânında bir dürlü memnū‘ olmayup şağır ve kebîrleri 16. āşikāre ‘ayş ve ‘işrete mübtelā ve umūr-ı devletleri görölmeden qalmış idi 17. hattā şāh hüseyin taht-ı şāhīde istikrār bulduqda şalāh ve taqvāya meyli 18. gālib olmağıla bu fesād-ı ‘azīmiñ ‘ilācı tebdîr ve tedārikine mübāşeret idüp 19. şürb-ı hamrı men‘ ve ref‘ ve nefsi-ı şfahānda ve vāşılında vāqı‘ çūlgada bulunan 20. hamrı bi'l-külliyeye yere döküp mülük-i naşārā elçilerinden ğayrı bir yirde kaçre-i 21. hamr bulunmaduqdan şoñra şarābı dağı min ba‘d hamr itmesünler diyü te‘kîd ve şedîd tenebbüh eyledi 22. encām-ı kārına mumtaniğ oldu bu mertebe mübtelā olmuş halk şabr ve tağammül idemeyüp 23. ve mübtelā oldukları şürbdan imsāke kudretleri qalmayup ‘ale'l-ittifāh

171a

1. şığār ve kibārları bir yere cem‘ olup bu bābda çok meşveretler eylediler ve kemā-fîl- 2. -evvel şürb-i hamra şāhdan izin almağ tebdîri tedārikinde oldılar ‘ākıbet 3. şāhiñ büyük vālīdesi bu murādları huşūlına vāsıta idüp hîle taraflarına 4. gitdiler ve şāhiñ büyük vālīdesi ittifāklarıyla temāruz idüp taḫībilere hîle ta‘allüm 5. ve bu dā‘-i mehleke tenāvül-i hamrdan ğayrı dermān müyesser degildir didiler şfahān 6. ve çūlgada bāde eşeri bulunmayup ancak içlerinde bulunur çünkü murādları 7. hîle idi hemān bir iki kadeğ mey nüş eyledikde ol sâ‘at buhrānı 8. şahte yüz tutdı bu taḫrībile şāh hüseyine dağı müşfikāne pend ve nuşh-ı zımnında 9. ibrām ve ilhāh idüp ābā ve ecdādınıñ silkine rağbet iderek sözün 10. geçürdi ve bir iki piyāle ile meşğ iderek def‘-i ğam mertebesine vardılar 11. bu gün def‘-i ğam yarın da‘vet-i keyf diyerek şāh bir mertebe mübtelā oldu ki 12. umūrını görmekten bi'l-külliyeye fāriğ oldu ğayrı zevk-i şafāya meşğül 13. oldu umūr-ı devleti ricāle sipāriş kıldı çünkü hükümet ricāliñ eline 14. girdi ve kaçd-i fāsıdleri bu yüzden temşiyet buldı min ba‘d zālīm 15. ve mazlūm ve ḥasen ve bāḫıl aranmayup ve bulunmayup rūḫ-ı devletleri ḥālet-i 16. nez‘e vardı rivāyet olunur ki şāh hüseyin tamāmen ‘ömründe kızıl reng 17. libās geymedi ve ‘ādetleri üzere ḥānlar ḥānı olanlar kırmızı reng libās 18. geymeyüp ancak bir kimesne katl olıcağ iktizā eyledüğü günlerde geyerler şāh hüseyin 19. ise bir ferdi katl eylemedi bir def‘a bāğçesinde kuşlara tüfeng atup 20. bir kaçın düşürüp bu bābda kendüye nedāmet gelüp ḥazīnesinden iki yüz 21. tümen aqçe taşadduğ eyledi lākin pādīşāha göre *es-seyf ve'l-iḥsān*⁶⁹⁵ 22. **ḥāmisen** tavā‘if-i ‘acem ahālī-yi islāmdan geçinüp islām da‘vāsında ğāyet 23. ile ısrār üzere oldukları ḥālede bu ‘acībdir ki şe‘ā‘ir-i islāmdan ma‘dūd

⁶⁹⁵ Kılıç ve iyilik.

171b

1. ferāyiz ve süneni iskāṭ idüp bâhuşuş memleketlerinde şer‘-i şerîfi icrâ olunmaḡda 2. sa‘y-i ihtimâmları olmayup bu huşuşda vaz‘-ı hareketleri bâṭıl idi **sâdisen** 3. bi'l-cümle ricâl-i ‘acem iki fırka olup birbirilerine zıdd-ı kâmil olmışlar idi umūr-ı devletlerinde 4. bir fırkanıñ münâsib gördüğünü elbetde ol bir fırka ma‘kül görmeyüp 5. bu şikâḡ-ı ‘azîm cümleden inhizâm-ı devletleri oldu **el-maḡşadü’s-şânî ‘aşer fi-beyân** 6. **zuhūr-ı devlet-i şâhân ve müddet-i hükümet işân târiḡ hicret-i nebî vaḡtâki** 7. **toḡuz yüz altıncı senesinde** nevbet-i ḡilâfet sultân selim ḡân ‘aleyhi’r-rahmetü 8. *ve'l-ḡufrân*⁶⁹⁶ ḡazretleriniñ yed-i emânetlerine mufavvaḡ olup ‘ahd-i salṡanat sa‘âdet-ḡırânlarında 9. memâlik-i şarkıyyeden ḡıṡta-i azerbâycânda bânî-yi binâ-yı devlet-i şâhân ve mü’essis-i esâs 10. cumhūr-ı ḡânedân-ı ‘acemiyan olan şâh ismâ‘il erdebîli bin şeyḡ ḡaydar bin şeyḡ 11. **cüneyd bin şeyḡ ibrahîm bin şeyḡ ‘alî bin şeyḡ müsâ bin şafiyü'd-dîn işḡaḡ** zuhūr idüp 12. düvel-i sâbıḡadan devlet-i fârsiyye ta‘biriyle şöhret bulan devlet-i ḡadîmeyi zu‘mınca 13. ihyâ eylemek mülâḡazasıyla ve ol devlet-i ricâlinden ‘add olmaḡ sevdâsıyla mesned- 14. -nişini dârâ ve cem iddi‘âsını kendüye ḡasb-i ḡâl idüp sebep ihdâş devlet-i 15. şafeviyye oldu **sultân selim ḡân** ile vâḡi‘ ma‘rekeye gelince kevkeb-i iḡbâlde olup 16. ba‘de’l-inhizâm baḡtı bergeşte olup ve çok zamân geçmeyüp pençe-i şîr-i ecel kendüsine 17. tâc ve taḡtı terk itdirüp yerine oḡlu ṡahmâsb şâh oldu ba‘dehü anıñ 18. oḡlu ismâ‘il **ba‘dehü** ḡudâ bende **ba‘dehü** ‘abbâs **ba‘dehü** şafî **ba‘dehü** diḡer ‘abbâs **şâh** 19. oldu ve bu ‘abbâs büyük ‘abbâs demekle neşv ü nemâ bulup hicretiñ **toḡuz yüz** 20. **toḡsan dört senesinde** taḡt-ı şâhiyye cülûs **ve kırḡ beş sene** şâh 21. olmuşdır ve memâlik-i ‘aceme vâfir vilâyetler ilḡâḡ idüp devlet-i şafeviyyeye metânet 22. virmişdir **ve biñ otuz dört târiḡinde** ḡandahâra sefer idüp ol ülkeyi 23. hindistân pâdişâhı elinden alup memleketine zamm ve ilḡâḡ eyledi **biñ kırḡ**

172a

1. **bir** rebü’l-âḡirinde feraḡbâd nâm maḡallde olup yerine nebîresi şâh şafî 2. **on sekiz yaşında** şâh olup **on dört sene** şâh olmuşdır **biñ** 3. **elli** bir târiḡinde yine ‘acem devletine zu‘afâ küllî gelüp hindistân pâdişâhı 4. ‘asker irsâl idüp ḡandahârı fetḡ eyledi ve târiḡ-i mezbûrda sultân murâd 5. ḡân **baḡdâdı** fetḡ idüp memâlik-i ‘oşmâniyyeye ilḡâḡ eyledi şâh şafî daḡı 6. cānibine cevâb ve muḡabeleden ‘acziñi fehmi idüp devlet-i ‘aliyye ile muşâlahaya 7. raḡbet idüp şulḡ oldu ṡaraf-ı devlet-i ‘aliyyeden me‘münü’l-ḡâ’ile 8. olduḡı birle ḡandahârı hindîler elinden almaḡ için **elli beş** târiḡiniñ 9. mâh-ı şa‘bânıñ altıncı ḡünü ıṡfahândan hareket idüp ‘azm-ı râh oldu 10. ḡastân nâm şehre vuşûlunda ecel gelüp sefer-i

⁶⁹⁶ Allah’ın rahmeti ve baḡışlaması onun üzerine olsun.

ğandağhârdan fâriğ olup 11. ve mâh-ı ramazân-ı şerîfiñ on ikinci günü âhirete gitdi ve küçük şâh ‘abbâs 12. nâm oğlu on iki yaşında iken taht-ı şâhiyye şu‘ud idüp şâhlığdan 13. bir müddet istikrâr ve devletine nizâm virüp istiḥkâm bulduğda ğandağhârı 14. teşhîr ihtimâmına düşüp **biñ altmış** târihinde mühimmât-ı keşîre ve ‘asker-i vâfire 15. ile rû-be-râh oldı ve civâr-ı ğandağhâra vuşulında hindistân pâdişâhı 16. tarafından ‘asker-i keşîre ile me’mûr olan pâdişâh-zâde ħarb-ı şedîde 17. ve kıtâl-i ‘azîmeden soñra ‘âkıbet ma‘lûm olup münhezimen firâr ve tavâ’if-i 18. ağvânıñ hindîlere ‘işyânı ve ‘acemlere imdâd ve i‘ânetleri sebebiyle ħal‘a-i 19. ğandağhârı ve ülkesini yine ‘acem şâhlarının dest-i istilâline giriftâr 20. oldı **el-mağşadü’s-şâlis ‘aşer fi beyân bağıyye-i aḥvâl şâh ‘abbâs-ı şânî** 21. muğaddemâ hind ‘askeri ğandağhâr ülkesini ‘acem elinden alup zabt eyledikleri ‘aşrda 22. ħorâsân ıqlımına dağı el uzadup fetḥ eyleyüp ħorâsân mülki ol vağ‘ada 23. firâr ve bir cânibe çekilüp ihtifâ eylemiş idi bu def‘a ‘acemler hindîlere ğâlib gelüp

172b

1. ğandağhâr ülkesini ħarb dest ile aḥz ve zabt eylediklerini mülk-i merḫûm taḥkîk 2. eyledügi birle hindîler elinden mülkini taḥliş hevâsı ve aḥz-ı intikâm sevdâsı derûnında 3. cevelân idüp şâh ‘abbâsa elçi gönderüp ve ‘ubûdiyyet nâme taḥrîr maẓmûnında 4. mülâtafa yollu kinâyât taḥrîr ve bu muḥallişiniz eben-‘an-cedd bi’l-irş ve’l-istiḥkâk ıqlım-i 5. ħorâsân mâliki olup ḥânedân-ı şafeviyye cânibine bir dürlü sū’-i ħaşdımız sebğat 6. itmiş degil iken cânib-i şarkîden sevâdü’l-vech bir sub‘ zuhûr ve taraflarınıza olan 7. maẓarrata ħanâ‘at imeyüp siziñ taḥrîbiñiz ile mülk-i mevrûsı yedimizden alup 8. ve taht tâcımı ğaşb eylemek siziñ ‘ulüvv-i şânınıza ve ‘âlemde ‘âlî nâmınıza tarafigımızdan 9. ḥuḳûğ civâra her hâlde ħareket ve ri‘âyetde sa‘y ve ihtimâmımız var iken şâyeste 10. mi dir diyü bu güne ‘ibârât ve kinâyât taḥrîri birle mülk-i merḫûm şâhdan 11. istimdâd eyledi ve min ba‘d şâhıñ ḥulûş ve şadâkatinde şâbit ħadem ve ḥayr- 12. -endîşlikde râsiḥü’-dem olmağ üzere ta‘ahhüdler eyledi *binâ’en ‘alâ hazâ*⁶⁹⁷ şâh 13. ‘abbâs fırsat-ı ğanîmet ‘add idüp geregi gibi tedârik ile ‘azm-ı ħorâsân 14. eyledi ve ıqlım-i merḫûmı hindîler elinden alup memâlikine zamm eyledi ve mülk-i 15. ħorâsân ile şurûṭ ve kıyûdı mutaẓammın ‘ahd ve mişâğ ‘ağd idüp mülk-i 16. mezbûrı ḥükûmetde ibğâ ve tesellî munğarız oluncaya degin ḥükûmet-i ħorâsân kendülerinde 17. ħalup ‘acem şâhları taraflarından ta‘arruz olunmamağ üzere menşûrlar yazılıp 18. virildi ve ba‘de’l-inğırâz ‘acem şâhları tarafından keyfe-mâ-yeşâ’ ıqlım-i merḫûma ḥâkim⁶⁹⁸ 19. naşb ve ta‘yîn oluna diyü ‘ahd-nâmeler alınıp virildi

⁶⁹⁷ Bunun üzerine.

⁶⁹⁸ Metinde “ḥâkim” biçimindedir.

şāh-ı merķūm dađı yigirmi 20. beş sene miķdārı şāh olup ĥurrem-ābād nām maĥallde vefāt ve taĥt ve tāc 21. sipāriş eyledi **biñ altmış toķuz** tārīĥinde māh-ı muĥarremiñ yigirmi beşinci mīrzā 22. şāfi taĥt-ı şāhiyye cūlūs idüp mālīk-i zemīn-i īrān oldı şāh-ı merķūm 23. eñnā-yı ĥükümetinde bir mehīb rü`yā görüp ĥavfa düşdi ve tebdil nām ile taĥayyür

173a

1. każā-yı ezel mümkindir mülāĥazasıyla şāfi tesmiyye olunur iken ismini süleymān ismine
2. tebdil idüp min ba`d şāh süleymān tesmiyye olunurdu ve gördüĥi hevl-nāk 3. rü`yāniñ āşarı egerçi kendi `aşırında zūhūr eylemedi lākin ferzendi şāh 4. ĥüseyiniñ şāhlıĥı zamānında zāhir oldı **el-maķşadü'r-rābi` aşer fi beyān** 5. **tafşil-i aĥvāl-i şāh süleymān** merķumıñ bir sultāndan üç ferzendi 6. vücūda geldi aşĥarı şāh ĥüseyin idi ve şāh süleymān bed cibilliyet 7. ve muzırrü'l-aĥlāk `acül ve ĥazūb bī-raĥm ve şefķat ĥāyet ile ĥodbīn ve ĥaşīn 8. bir merd-i nākış olup bir ĥün ferzend-i emcediniñ marzisi olmayan ba`z 9. nā-hemvār ĥareketi mesmū`ı olduĥı birle nār-ı ĥazābı iştī`āl bulup ne şefķat-i 10. pederāne taḅ`ında zerre deñlü heyecān ve ne müşfiķanın ricā ve niyāzları derūnında 11. cāy-gīr-i imķān olup derdīmendi ednā cürm ile ķatl eyledi **dīger** ferzendi 12. pederi şāhiñ bu ĥüne tehevvrini⁶⁹⁹ ĥazāb-ālūd ĥāleti görüp kendüye ĥavf 13. ve hirās⁷⁰⁰ `ariz ve vehm-i teşvişe tābi` olup piş-gāh-ı şāhiden nefret 14. ve ibā ve nice zamān pederi ĥuzūrına varmayup `uzlet-nişin olmuş iken 15. şāh süleymān `ākıbet ferzend-i emcedini bī-günāh ķatl eyledüĥine nedāmet 16. gelüp ortanca oĥlunu görmek ārzüsüyle ĥuzūrına da`vet için 17. emr gönderdi lākin şeh-zāde-i nev-civān birāderi maķtūlūñ aĥvālinden 18. perişānül-hātır olup vehm ve ĥavf kendüye ĥālīb ve vādī-yi ĥayretde `āciz 19. ve dermāndayım cān-ı `aziz ile **es-sa`idü menitte`aze bi-ĥayrihi**⁷⁰¹ kelām-ı mażmūnın 20. fikr idüp birden şāhiñ pişe-gāhına varmadan ictināb iderek 21. pederini birāder maķtūliniñ ĥālinde nedāmete ilķā ve kendi ĥaķķında mürüvvet 22. ve şefķat-i pederāne heyecānına taĥrīk ve tergīb ve bu bābda irşād ve ilzām 23. esbābını tedārik işĥālinde iken bu ĥuşuşā temşiyet buldurmaķ ümmidiyle

173b

1. bir ĥün pederi şāhiñ ĥāş bāĥçesine duĥūl ve eline teber alup intizār-i 2. şāhāne ve terbiyye-i mülūkāneleriyle perveriş-yāfte eşcār-ı bālā-bülend ve temreden 3. bir nihāl serv-i ķaddi izĥār-i tehevvrile şüretā ķaḅ` eylemek mübāşeretin gösterdi 4. şeh-zāde derdīmendiñ maķşadı şāhi irşād ve ilzāma maĥşūr iken `aks-i 5. każıyye zūhūr idüp şāh

⁶⁹⁹ Metinde “tehevvrini” biçimindedir.

⁷⁰⁰ Metinde “hirās” biçimindedir.

⁷⁰¹ Bahtiyar odur ki başkasından ibret alır.

hüseyin ve hodbîn ve gâzûb olmağıla şeh-zâde-i zarîfiñ 6. nezâket-âmîz şefkat-engîz hareketini fehm itmeyüp ancak gâzûbâne vaz'ını 7. ahvâl-i sâ'ireye şarf-i zihin itmeyüp şâh-ı bî-merhametiñ gâzabı bunıñ 8. hakkında dañı pür-âteş ve katl olunsun diyü hüküm ve korıcıbaşını çağırıp 9. bilâ-te'hir katl olunmasına tenebbüh eyledi merkûm korıcıbaşı 'âkıl ve şâhib-i re'y 10. ve erbâb-ı merhametteñ bir kâmil âdem olup veliyyü'n-ni' meti bulunan şâh süleymânıñ 11. ciger güşesi şeh-zâdeniñ katline şâdir olan emr-i nâ-ma' küle bir vechle tab'-ı 12. âdemiyândan zür olup bâhuşûş böyle bir ma'şumıñ kanı nâ-ħakķ 13. yire kendi elinden efşân olmağlığı kendüye gâyet mekrûh görüp 14. bu hayretten bir zamân mütehayyir ve sergerdân oldu ve sa'y-i ihtimâm birle bu huşûşda 15. şâhiñ nâr-ı gâzabını teskîn eyleyüp derdimend şeh-zâdeyi bir takrîbile ħalâş 16. eylemege ihtimâm idüp şâh-ı bî-mürüvvetde bu gûne kelâm maşlahat âmîze ağâz eyledi 17. benim mürüvvetlü şâhim veliyyü'n-ni' metim merhamet-şi'âr efendim sultânım ħazretleri bu 'abd-i 18. ... şadâkat-perver kem-terîn kulları 'inâyet göster şâhim mürüvvetlü efendimiñ 19. maĥz-ı 'inâyet ve ihsânlarından mâlik olup kuşandığım şemşir-i tizim 20. mücerred şâhimıñ düşmenleri olanlarıñ ħunın rîzân ve efşân ve a'dâ-yı 21. devletinden aĥz-ı intikâm birle dünyâda bir nâm ve nişân komaķ içündür ve illâ 22. nân ve ni' metiyle perverde ve intizâr-ı 'aliyye-i şâhâneleriyle perveriş-yâfte olduğum 23. ħândân-ı zî-şâna bu gûne ħıyânet ve veliyyü'n-ni' am efendimiñ nûr-dîdeleri

174a

1. olan ferzendân-ı bî-günâhlarıñ nâ-ħakķ yere katl ve telef ölmege yine mübâşeret 2. ve bu tarîķile **ilâ yevmül-kıyâm** hedef-i la'net ħavâş ve 'avâm olmağa **el-'ıyâzü** 3. **billah te'âlâ** vesîle olmaķ için degildir bu emr-i mekrûha cür'et kuluñuza göre 4. bir vechle mümkün degildir şâhimıñ ferzend-i bî-günâhı yerine benim gibi hezârınıñ 5. katli evlâdır belki şâhimdan baña ihsândır zîrâ bundan evvel ferzend-i 6. emcediñizi katle emr buyurdıñız eñnâda bu huşûş miyân-ı nâmda 'azîm 7. güft [ü] güy olup ħalk beyninde bürüdet irâş ve bi'l-cümle kullarıñızıñ 8. cenâb-ı şâhîlerine olan meyl-i muĥabbetleriyle fütür getirüp bâr-gâh-ı devlet 9. penâhiñizden niçeleriniñ nefret ve vaĥşetlerine sebep olmuş idi diyüp 10. korıcıbaşı vech-i meşrûh üzere ħuzûr-ı şâhiyye 'arz-ı ahvâl eyledi 11. 'âķıbetül-emr şâh-ı bî-mürüvvet peşimân olup ol emr-i kabîĥadan 12. ferâğat yüzün göstermege korıcıbaşıya didiğim âteş-i gâzabım sükûnet 13. buldı ve baña nedâmet geldi ve beni böyle emr-i nekrden ve vebâlden şaķınup 14. ħalâş eyledik ve ħulûş şadâkat üzere ħanedânımıza ħizmet eyledik 15. 'indimizde maķbûl ve pesendide oldu ve emşâl aķrânıñ arasında bâ'is 16. rif'atiñ olur âşârın 'an ħarîb müşâhede eylesin ancak bu ahvâl 17. nâ-ma' küle ve vaz' -

ı nā-hemvārımıza ve bu haṭā-ālūd hareketimiz min ba‘d ikimiziñ 18. miyânında mestür ola ve ferd bu aḥvâl-i nā-ma‘kûle vâkıf esrâr olmaya 19. hemân beynimizde setr olsun diyü muḥkem tenebbüh eyledi ḳorıcıbaşı 20. şâhîñ şâdıḳ bendesi ve devlet-i şafeviyyeniñ rif‘at-ḥ‘âhı olmak 21. fikr ve mülâhazasıyla bu esrârı ecnebîden bir ferde keşf eylemedi ancak ‘aḳl 22. ḳaşırı üzere tedbîr-i aḥsen i‘tikâdıyla şâh-zâdeyi dostâne iḳâz 23. ve min ba‘d rızâ-yı şâhiyye muvâfiḳ hareketde bulunmak ümmîdiyle ve şâhîñ

174b

1. menfûrı olan vaz‘-ı harekete mutaşaddî olmamak tenbîhini mutaşammın pend ile 2. ve tesviyye ḳıldığı ne binâ-yı tedbîrine istiḥkâm virüp şâyed ḡaflet ile 3. bir nā-ma‘kûl şey zuhûr eylememek için şâh zâdeyi mâcerâdan ḡabîr ve āḡâh 4. eylemegi münâsib ḳıyâs idüp maḥrem esrâr eyledi **küll-i sırr cāveze’-iḡneyn şâ‘e**⁷⁰² 5. mefhûmında ḡâfil sū‘-i tedbîre sâlik ve nâḳıṣatü’l-‘aḳl nisvân t̄â’ifesine 6. sırr-ı mektûmı keşf-i râz eylemegi münâsib görüp bu aḥvâli şâh-zâdeniñ 7. vâlidesine ḡufyeten ḡaber gönderüp vâḳi‘ ḡâlde ḡaberdâr eyledi ve oḡlu 8. şâh-zâdeye şefḳat mâderâne muḳtezâsınca pend ve naşîḡat idüp min ba‘d 9. ‘âḳılâne vaz‘-ı hareketde ḡakîmâne ve edebâne şâhîñ ḡuzûrında mülâzemetde 10. ḳuşûr eylememek üzere tavşiiyye ve terbiye ve bu sırr-ı mektûmdan bir ferdi āḡâh ḳılmamak 11. üzere sipâriş eyledi **el-maḳşadü’l-ḡâmis ‘aşer fi beyân-ı aḥvâl vâlîde-i şâh** 12. **zâde** çünkü mâder-i şâh zâde bu aḥvâlden ḡaberdâr oldu derûnına 13. ḡavf ḡaşyet⁷⁰³ düşüp ve fikr ve endîşe kendüye ḡalebe idüp vâḳi‘ ḡâli ḡafî 14. ve mektûm olmak üzere şâh zâdeye ifâde eyledi ve şefḳat muḳtezâsınca 15. pend ve naşâyiḡde aṣlâ noḳşân eylemedi ancak nisvâna muḳadder noḳşân ‘aḳl 16. ve re‘y-i tedbîrde ‘aciz ve fûtûr ḡalkı ve rü‘yet ve temşiiyyet-i umûrda ḳuşûrı cibillî 17. ḡasebiyle bu emr-i müḡiṣ fikriyle ḡam ve keder ve elem rûz-be-rûz terâḳḳî buldı ve min 18. ba‘d ḡaḡab-ı şâhîden emniyyet i‘tikâdı gitdi bir ḡün oḡlu şâh-zâde ile 19. nihânı görüṣdüḡde ṭab‘ında şefḳat mâderâne bi‘z-zarûrî ḡurûṣ idüp oḡluna 20. bu ḡüne naşîḡat eyledi kim benim nûr dîdem oḡlum ḳarındaşıñ bi-‘çâreden ne mesned 21. cürm şâdır olmiş idi ki pederi bi-mürüvvet ol mazlûmı ḳatlı eyledi mâdâm ki şâḡda 22. bu ḡüne ḡaḡab ve zûlm ve ḡadriyle âlûde ṭabî‘at vardır mizâcına ifrâṭ tehevvr ḡâlibdir 23. ednâ bahâne ile seni daḡı ḳatlı eylemek emr-i muḳarrerdur aña i‘timâd bir vechle mutaşavver

175a

⁷⁰² İki kişinin bildiḡi, (sırr) deḡildir.

⁷⁰³ Metinde “ḡaşyet” biçimindedir.

1. degildir elinden rehā bulmağa eshel ʔarīk budur ki tağyir-i nām ve tebdil-i cāme eyleyüp
2. libās-ı dervīşāna giresin ve ʔazm-ı seyyāhat idüp bu diyārdan nā-būd olasin 3. ve gözün
gördüğü yire gidüp bī-nām nişān olasin şāyed bu ʔarīkile 4. şemşirinden necāt bulasin
didikde şāh zāde nev-reside civāniñ derünında 5. māder-i müşfikaniñ pendi cāygir olup
söziyle ʔāmil olmağa kāʔil ve bu vech üzere 6. esbāb-ı necāta murād idüp ol dem kisve-i
dervīşāne rağbet ve şavb-ı 7. maqşūda ʔazimet birle vālidesiyle vedāʔ ve serāy-ı şāhī olan
devlet 8. hāneden bir takrib ğarib ile ʔıķup gitdi ve bī-nişān oldu bir kaç eyyām 9.
mürürında şāh süleymān şāh-zādeniñ aħvālinden hāberdār olıcaķ eṡrāf 10. ve eknāfa
ādemler taʔyīn ve raķamlar irsāl idüp şāh-zādeniñ bulunup ele 11. getirülmesine ʔazim
saʔy ihtimām eylediler aṡlā bir vechle ele gelmedi ve nām nişānından 12. eṡer bulmayup
meʔyūs ve nā-ümmid oldılar şāh süleymāniñ daħı derünında 13. ferzendi ğam ve ʔārī ve
każıyyeniñ hicāb nārī rüz şeb ziyāde oldu 14. şāh-zādeniñ haķķında şudūr bulan sūʔ-i
kaşdıni katl ve izālesine kıldığı 15. maħrem esrārı ancaķ korıcıbaşı idi ve bu vaķʔ aya bāʔ is
ve bādī oldur diyüp 16. bilā-emānın katl eyledi korıcıbaşımıñ katli mādde miyān-ı nāsda
ğüft 17. ü ğū olup āħir şāh-zāde firārınıñ māderi olan sultāniñ daħı 18. maʔlūmı olıcaķ bī-
çāreye vehm ve vesvese ʔarīz olup ve oğlu şeh-zādeniñ 19. firārında medħali var idüğine
şāh vāķıf olmış fikriyle işkence-i şāhdan 20. halāş bulmaķ mülāhazasıyla ol daħı kendüyi
telef eylemek āsiyābına şürüʔ 21. eyledi āħir-i encām bu kaşdıyla bir ğün bālā-yı bām-ı
serāya ʔıķup kendüsin 22. zemīne atdı ve hūrde-hāş oldu bu hāber-i mühiş nedāmet-engiz
şāh süleymāniñ 23. ğuşına lāħiķ olıcaķ elem ve kederi şad hezārān teraķķi buldı ve dil-i
mecrūhında

175b

1. her ben dāğ üzere dāğ oldu sultāna ğāyet ʔalāķası var idi bu ʔarīkile 2. telefine be-ğāyet
mütekedir oldu ve egerçi mā-sabaķa eṡedd-i nedāmet ile nādīm olmuş 3. idi lākin ğüft [ü]
ğüyı hāķa ve şemātet-i nāsa ğüçile müteħammil oldu vech-i meşrūh 4. üzere şāh
süleymāniñ iki nefer ferzendi didārında maħrūm olıcaķ meyl 5. ve muħabbet pederāne biʔz-
zarūrī ṡabʔında hāreket ve ķalb-i raħminde şefķat ve merħamet 6. bir miķdār zuhūr idüp
meyl ve meveddeti üçüncü ferzendi mīrzā hüseyine ʔatf 7. ve imāle birle ʔalāķa eyledi
mīrzā-yı merķūmiñ büyük vālidesi henüz serāy-ı 8. şāhīde muķim bulunmağıla şāh
ṡarafından merķūmeye riʔāyet ve iltifāt ile 9. nevāziş hāṡır kılınup mīrzā hüseyiniñ yanında
mevcūd bulunup vālidesi 10. maķāmında müşfikāne terbiye ve māderine nezāret sipāriş
olundı ve muʔallimler 11. taʔyīn olunup taṡşil-i ʔulūm ve fūnūn ve maʔārif esbābı
ihtimāmında 12. daķıķa fevt olunmadı mīrzā merķūm daħı egerçi nazarda hōr ve haķir ve

kaşir- 13. -ül-kāme kademleri dağı bī-tāk idi lākin ‘aql ve zekāda ve fehm ve firāsetde 14. bī-nazir idi şāhib-i isti‘dād olmağıla pederi şāh süleymānıñ merķūm 15. haqqında meyl ve muhabbeti *ānen-fe-ānen*⁷⁰⁴ ziyāde oldu ve hużūr-ı şāhiyye müdāvemeden 16. münfekk olmayup şāhiñ rızāsına muvāfiķ vaz‘ ve harekete sa‘y ve gūşiş ile 17. şāhiñ derūnında cezb ve taşşil-i ‘ulūm ve ma‘ārif sa‘y-ı belīg idüp 18. peder māderiniñ hüsn-i nazarları ve şāhāne terbiyye ve perverişlerine ehl 19. ve müsta‘idd olup himmetleriyle müddet-i kalilede şāhib kemāl oldu hużūr-ı 20. şāhide cümle etvārı pesendide olduğundan ğayrı ricāl-i devleti katında 21. dağı maķbūl ve mergūb ve cümleñiñ kulūbın şayd ve şikār eylemiş idi hattā 22. pederiniñ hāl hayātında veliyyü'l-‘ahd ta‘yīn olmak ittifāķı ğüft ü gū olmuş 23. idi **el-maķşadü's-sādis ‘aşer fi beyān mīrzā ‘abbās ve vefāt-ı**

176a

1. **şāh** süleymān şāh süleymānıñ diğeri sulţāndan mīrzā ‘abbās nāmında bir ferzendi 2. var idi lākin mīrzā merķūm pederi gibi künd tabī‘at ve huşin olup taşşil-i 3. ‘ulūm ve ma‘ārif nā-müsta‘id lākin fāris ve ceng-āver ve zātında bahādır cesūr 4. ve dilāver ve ālāt-ı harb isti‘māl fennde māhir olup ekşeri evķātın siliş-şorluk 5. ve tīr ve tūfeng-endāzlığa şarf idüp bu fennde ferīd ve yegāneligin ‘ilm ve ma‘rifetde 6. bī-behre ve nādān qalmış bir müddet salţanatdan şoñra şāh süleymān ‘alilü'l-mizāc ve şāhib-i 7. firāş olup ğayrı hayātından kaţ‘-ı ümmīd oldu ve ricāl-i devletini bi'l-cümle hużūrına 8. getürdüp kendülerine ‘azīm pend ve naşāyiş eyledikten şoñra mīrzā hüseyiniñ ‘aql 9. ve rüşdünü ve fehm-i firāsetini ve ‘ilm-i zekāsını ve hilmini vaşf ve beyān ve mīrzā ‘abbāsıñ 10. cehl ve nādānlığını ve harb kıtāle meyl ve isti‘dādını ta‘rif eyledikde taht ve tācı 11. mīrzā hüseyine virüp ve vaşiyet eyledi ve kendi dağı ölüp āhirete sefer eyledi 12. ol sāt mīrzā hüseyiniñ büyük vālidesi kızlar ağasıyla ittifāķ üzere 13. ser-kārān-ı devlet olan ricāle mūrāca‘at ve şāh süleymānıñ vaşiyeti üzere 14. mīrzā hüseyiniñ taht-ı şāhiyye cülūsına iķdām ve kimin manşubında ibķā ve istiķrār 15. ve kimin tereffu‘ kadar menzilet ile kām-yāb ve kimisine birer miķdār meblağ naķd virilmek 16. va‘desiyle taraflarına cezb ve rağbet ve taħriş kılınup mīrzā ‘abbās şāh olmak 17. lāzım gelse bir ğazab ve huşin ve huđbīn olduğundan niçeñizi haķāret ile 18. katl ve manşub ve māl menālından cüdā idecegi nümāyān olduğundan 19. ğayrı her tarafā sefer açup ceng ve kıtāle mübāşeret idüp bi-küllī rāhatımız qalmaz 20. ve meşāķķate mübeddel olur diyü mīrzā ‘abbāsa meyl ve rağbetden cümlesi nükül eylediler 21. ve fi'l-vāķi‘ ricāl-i ‘acem farīza-i cihādı raķabelerinden ışķāt

⁷⁰⁴ Her an, anbean, ara sıra.

idüp huzûrî 22. ve rāhat-ı hāzarî ta‘ ab ve meşakkat sefere tercîh birle ten-perverler ve zevk şafâ-perestler 23. olup kemāl hāhiş ile mîrzâ hüseine meyl ve rağbet idüp taht-ı şahıyye 176b

1. iclās idüp mîrzâ ‘abbāsı habs eylediler **el-maḫṣadü's-sābi‘ ‘aşer fi beyān 2. aḫvāl-i şāh hüseyn** şāh hüseyn zātında mu‘ tedil ḫalim ve ‘ālim kimesne 3. idi taht-ı şāhīde istiḫrār bulduḫda bir niçe müddet şalāḫ ve taḫvā tarīḫlerine 4. sülükıyla zühde ihtimām ve menhiyyātdan olan ednā fi‘ li mürtekib olmış degil idi 5. lākin taḫdîr-i ezel birle niçe zamāndan berü mizāc-ı devlet-i şafeviyān ma‘ lül ve binā-yı 6. nizām ittifāk ve ittihād cumhūrları şikāk ve nifāka mübeddel ve ḫarābe yüz tutup 7. inhizāma müşerref olmuş idi **en-nāsu ‘alā dīni mülūkihim**⁷⁰⁵ mefhūmı imkān-pezir 8. zuhūr olmayup mücerred şāhın şalāḫ ḫālî ve i‘tidāl ve taḫvāya sülükü 9. bīmārî-yi fesād ṭabāyi‘ -i nāsa dermān kāfi ve işlāḫ mizāc-ı devlet-i bīmārlarına 10. ‘ilāc vāfi olamayup āḫirü'l-encām şāh hüseyni daḫı taḫvā tarīḫinden 11. ferāḡat ve ḫalkına iḫtidā ve muvāfaḡat birle mecbūr kıldılar āḫir netice-i aḫvālleri 12. bir kıyāfete girdiḡi şāh ve ricāl-i ‘avām ve ḫavāş ḫ‘āb-ı ḡaflet ile ve ‘ayş 13. ve ‘işrete düşüp bir mertebe meyl ve muḫabbet eylediler ki bi'l-cümle zuhūr iden ... 14. rüz şeb bî-ḫaberler olup umūr-ı devletleri ve meşāliḫ-i cumhūrları mu‘aṭṭal ḫaldı 15. aşlā muḫayyed olmadılar ve içlerinde bir kelāmı ... şāḫib-i başiret kimesneleri 16. ḫalmayup ve şāḫı daḫı ḫ‘āb-ı ḡafletten ikāza ḫādir bir ḫayr-endişleri 17. bulunmadı ol eelden devletlerine perişānlıḡ gelüp aḫvālleri diḡer-gün oldu 18. **el-maḫṣadü's-sāmin ‘aşer fi beyān aḫvāl ‘aded-i şāḫān** şafeviyān-ı **seyyāḫ**⁷⁰⁶ 19. naḫl ider ki ‘acem tarīḫlerinden olmaḡ üzere şāḫān-ı şafeviyānıñ ‘adedleri 20. ... devletleri zabṭında naḫl-i **rivāyet** eylediḡi şüret budur ki 21. zıkr olunur ve ba‘z kütüb-i tevārīḫ-i ‘osmāniyyede zabṭ olunduḡı üzere şāḫān-ı 22. şafeviyān aḫvālîni ‘ale't-tertîb cem‘ ve dürc ve ḫulāşa olunup şāḫān-ı 23. şafeviyānıñ zuhūrları tarīḫî ve ‘aded ve tertîbleri her birileriniñ başka başka

177a

1. tarīḫ-i vilādeti ve cülūs ve müddet-i devleti ve ‘azl vefātı tarīḫleri zabṭ olunup 2. ve ḫayd olundu **ve seyḡāḫ**⁷⁰⁷ naḫl ve rivāyet daḫı tarīḫ-i ‘osmāniyyede taḫrîr olunduḡına 3. çendān muḫālefet olmayup faḡd-i rivāyetin miyānında bir ḫaç sene tefāvüt 4. iḫtizā ider ḡālibā bu iḫtilāf daḫı kütüb-i tarīḫ nüşḫaları ābādî-yi nüşḫdan⁷⁰⁸ 5. zabṭ ve ḫaṭā üzere taḫrîr olunduḡından nāşî vaḫi‘ olmuştır bir kütüb-i mu‘tebere 6. tevārīḫ-i ‘osmāniyānda tertîb-i

⁷⁰⁵ İnsanlar, yöneticilerinin dini üzeredir.

⁷⁰⁶ Metinde “seyyāḫ” biçimindedir.

⁷⁰⁷ Metinde “seyyāḫ” biçimindedir.

⁷⁰⁸ Metinde “nüssāḫdan” biçimindedir.

şāhān bu minvāl üzere zabt olunmuşdır 7. **evvel** şāhān-ı şafeviyān şāh ismā' il bin şeyh haydar **toğuz yüz altı** 8. tārīhinde **on** dört yaşında iken hūrūc idüp ve şāh 'unvānını 9. taqınup **yigirmi dört sene** hükümetden sonra otuz sekiz yaşında vefāt 10. eyledi **sāniyen** şāhān-ı şafeviyān şāh tahmāsb bin şāh ismā' il 11. **toğuz yüz otuz** tārīhinde on buçuk yaşında iken taht-ı şāhiyye 12. cülūs ve elli dört sene saltanat idüp altmış üç buçuk yaşında 13. püser-i kih-terī haydar mīrzā ve māderi mübāşeretiyile tesemmüm olunup helāk olmuştur 14. murād hān şālīs 'ahdında tehniyye-i saltanat için işbu tahmāsb tarafından 15. nāme ve hedāyā ile hākim revān ve naḥcivān toğmağ hān elçi gelüp **toğuz yüz** 16. **yetmiş dört senesi** evāyilinde rikāb-ı hümāyūn yüz sürmüşdür **şālīs** 17. şāhān şāh ismā' il şānī bin tahmāsb **toğuz yüz seksen dört** 18. tārīhinde otuz altı yaşında iken taht-ı şāhiyye cülūs ve bir sene ve yedi ay şāhlık 19. idüp otuz sekiz sene iki ay 'ömrden sonra vefāt eyledi **rābi'** şāhān-ı 20. şafeviyān sultān muḥammed hūdā bende **toğuz yüz seksen beş** tārīhinde cülūs 21. taht-ı şāh olup ve on sene saltanattan sonra 'azl olmuştur **hāmīs** 22. **şāhān-ı** şafeviyān şāh 'abbās evvel ben hūdā bende **toğuz yüz toğsan** 23. **beş** tārīhinde on sekiz yaşında iken babası yerine taht-ı şāhiyye cülūs

177b

1. ve kırk iki sene saltanattan sonra altmış yaşında vefāt itmiştir **sādis** şāhān 2. şāh şafi bin şafi mīrzā bin şāh 'abbās **biñ otuz sekiz tārīhinde** on 3. sekiz yaşında iken taht-ı şāhiyye cülūs ve on dört sene saltanattan sonra 4. otuz iki yaşında vefāt itmiştir **sābi'** şāhān şāh 'abbās-ı şānī 5. ibn şāh şafi biñ elli iki tārīhinde on iki yaşında iken taht-ı şāhiyye 6. cülūs ve yigirmi beş sene saltanat idüp otuz yedi yaşında vefāt itmiştir 7. **sāmin** şāhān şāh süleymān kim muḥaddem şafi tesmiyye olunurdu ibn 'abbās 8. şānī **biñ yetmiş yedi** tārīhinde yigirmi yaşında iken taht-ı şāhiyye cülūs ve yigirmi 9. sekiz sene saltanat idüp kırk sekiz yaşında vefāt itmiştir **tāsi'** 10. şāhān ve āḥir iṣān şāh hüseyin bin şāh süleymān **biñ yüz** 11. **üç** tārīhinde **yigirmi beş** yaşında iken taht-ı şāhiyye cülūs ve yigirmi 12. toğuz sene saltanattan sonra taht ve tāk irānı mīr maḥmūda teslim eyledi 13. imdi **evvel** şāhān-ı şafeviyān olup bānī-yi binā-yı devlet-i revāfız olan 14. şāh ismā' iliñ zuhūrından āḥir şāhān olan şāh hüseyin taht tāk 15. irānı serdār-ı aḡvāniyān olan mīr maḥmūda teslim idince **toğuz** nefer şāhlarıñ 16. müddet-i devletleri kütüb-i tevārīḥde zabt olunduğı üzere **iki yüz yüz yigirmi** 17. **sekiz sene** zamān geçmiş olmuş olunur **el-maḥsadü't-tāsi'** 'aşer fi beyān 18. 'alāmāt-ı semāviyye ve arziyye ve vilāyet-i 'acemistān fi'l-devletü'l-şafeviyye 19. biñ yüz otuz üç senesinden otuz beş senesine gelince vilāyet-i 20. irānda zuhūr iden 'alāyimden birisi şehri tebrizde on beş gün miḳdārı 21. pey-ender-pey 'azim zelzele vāḳi' olup şehri

mezbürîñ şülüşi mertebesi 22. binâları münhedim olup yere geçdi ve yüz biñden mütecâviz zükür ve ünâs 23. ve şağîr ve kebîr ...z zemîn oldı ve dâ'im derûn zemînden toplar ve tûfengler

178a

1. şadâsı gelür idi güyâ bir kaç yüz biñ 'asker rû-be-rû 'azîm ceng kıtâl 2. olur şekilli tavâ'if-i 'acemiyân 'alenen gûş iderlerdi şehr-i işfahânda vaqt-i 3. şayfda ekşeriyây bulut hattâ nâdir vâki' olur idi ol senelerde şehr-i işfahân 4. üzerinden aشل bulut ve tuman rûz şeb zâ'il olmadı ve şems kamer tulu' 5. eyledügi zamân her bâr kızıl kan gibi doğar idi hattâ şâh hüseyin tahrândan 6. işfahâna gelüp girdügi gün âteş şekilli bir bulut kendüsini kaplamış idi 7. müneccimleri bu mişilli 'alâyimâta bu vech üzere cevâb virdiler kim yakın zamânda bir meretebe 8. kan revân ola kim nehrler gibi şehr-i işfahânîñ şoqaqlarından çağlayup aқа 9. diyü haber virmişler idi **el-maқşadü'l-'işrîn fi beyân evşâf-ı kal'a-i kandağâr** 10. kal'a-i kandağâr rûm ilinde olan kal'alarnîñ resm-i şeklinde olup böyle 11. rivâyet iderler ki iskender binâ eylemiş ola ba' dehû hindistân pâdişâhınıñ bir vaқtde 12. kabza-i taşarrufına girüp müceddeden tecdid eylemişler firânce tarafından üstâd mi' mârlar 13. getürdüp 'azîm metânet üzerine binâ eylemişdir ve serhadd-i hindistân olmağıla 14. geregi gibi sa'y idüp istihkâm virmişlerdir **el-maқşadü'l-vâhid ve'l-'işrîn** 15. **sebeb-i istilâ-yı şâhân 'acemiyândır kal'a-i kandağâr** vaқtâ ki tavâ'if-i 16. ağvân dest қahr tîmür hânile terk-i vaţan idüp şirvân ülkesi taraflarından 17. bilâd-ı hindistân yerlerine iskân olundılar bir zamân ol beriyyelerde sâkin 18. olup ba'zısı қonar ve göçer ve ba'zıları bilâd ve қaralarda sâkin olup 19. vâfir 'aşâ'ir ve қabâ'il oldılar ve hindiler ile ülfet peydâ idüp ehl-i islâmdan 20. oldılar ve hindistân pâdişâhıñ gâh ra' iyyetde ve gâh muhâfaza-i serhaddleri 21. hizmetinde bulunup gâlibâ kal'a-i kandağâr mürûr-ı eyyâmıyla dağı böyle bir taқrîbile 22. dest-resler olup kendülerine istihkâm virdiler îrân zemîne aқın 23. ve 'acem yerlerini kemâfi'l-evvel nehb ve tâlândan aشل hâlî olmadılar şâh 'abbâsa

178b

1. gelince bir tariқle bunlarnîñ def'-i 'ilâcî bulunmayup ağvânların tuğyânı ve îrân zemîne 2. olan mazarratları def' ve ref' olunmaқ bir vechle mümkün olmayup bu şüretde iken 3. şâh 'abbâs taht-ı şâhiyye cülûs idüp ađvâniyânîñ zemîn-i îrândan mazarratların 4. def'-i tedbirine mübâşeret olunup bi'd-def' ât mükâleme ve mürâsele birle bu huşuşıñ 5. itmâmına sa'y ve ihtimâm eylediler aشل fâ'ide virmedi âhir-i encâm hindistân pâdişâhı ile 6. 'acem şâhı miyânında 'adâvet-i küllî hâşıl olup ceng ve cidâl ve ҳarbe şürû' 7. olunup ve galebe-i zafer şâh 'abbâs tarafına el virüp hindistân 'askeri mağlûb 8. oldı bu taқrîbile kal'a-i

ḳandaḫār bi'l-cümle tevābi^ç ve levāḫiḳile ve ṭavā^ʔif-i aḡvāniyān 9. ile hicretiñ **biñ otuz** tāriḫinde ṣāḫ ^çabbās mālik oldı ba^çdehū aḡvāniyān 10. maḫkūm-ı ṣāḫān-ı ^çacem oldılar zamān-ı ḳalilde hindistān pādiṣāḫı ile ṣāḫ ^çabbās 11. beyninde ḳandaḫār ülkesi ma^çlevāḫiḳe ^çacem ṣāḫları ḫabṭ ve taṣarrufı 12. terk olmamaḳ esāsı⁷⁰⁹ üzere ṣulḫ ve ṣalāḫ ^çaḳd ve temḫid olunup ṣāḫ ^çabbās 13. ḳandaḫār ḳal^çasına istiḫkām virüp ṭavā^ʔif-i ^çacemden içine kifāyet miḳdārı 14. muḫāfız ta^çyīn eyledi ve ḳabā^ʔil-i aḡvāniñ niḫām intizāmına ihtimām idüp 15. ve hind pādiṣāḫıyla miyānlarında olan ^çahd miṣāḳ üzere ḫareket olunup ṣurūṭ 16. muḡāyir ve muḫālif vaḫ^ç ve aḡvāniñ min ba^çd miknet ve iḳtidārı ḳalmamaḳ için 17. üzerlerine ^çākıl bir ṣāḫib-i re^ʔy ve tedbīr ḫākim ta^çyīn eyledi **el-maḳṣadü's-ṣāni** 18. **ve'l-iṣrīn fi beyān yorgi ḫān vālī-yi gürcistān** biñ yüz on 19. dört tāriḫ ^çaşırında ^çaceme tābi^ç gürcistān vālisi yorgi ḫān ṣāḫiñ 20. iṭā^çatinden rū-gerdān ve hevāsına tābi^ç olup fesāda ^çazimet ve temṣiyyet 21. esbābı tedārikde iken cāsūslar ṣāḫa ḫaber idüp ma^çlūm olduḳda bu fitneniñ 22. def^ç ve ref^ç tedbīrine himmet-i ṣāḫāne ve ḫufyeten ādemler irsāl idüp gürcistāniñ 23. boy beglerine va^çd ve va^çidler ile istimālet ve yorgi ḫāna mütāba^çat ve ^çişyānda

179a

1. muvāfaḳat eylememek üzere iḳāḫ ve ekid ve ṣedid tenebbüh ve te^ʔkidler eyledi lākin 2. mesfūr yorgi ḫāniñ dimāḡında muḫmer fesādı edā eylemege muḫkem tedārik görmiş 3. idi āḫir-i encām bu fesādı inkār eylemek bir vechle mümkin olmayup bir az müddetde 4. ^çişyāni āṣikār oldı ṣāḫ daḫı vāḳıf-ı esrār olıcaḳ ^çasker tedārik 5. ve gence vālisi kelb ^çalī ḫāni serdār ta^çyīn idüp yorgi ḫāniñ boy begleri 6. ḫarb ḳıtālden ferāḡat idüp bir ṭarafa gidüp çekildiler sā^ʔir ^çaskeri 7. ṭā^ʔifesi daḫı bunları görüp kendülerine fütür el virüp yorgi 8. ḫān cānibi maḡlūb olıcaḳ ḫān-ı mesfūr münhezimen ḳarār eyledi çünkü 9. bu hengāme-i bāzār ber-ṭaraf oldı gürcistān beglerine serdār kelb ^çalī ḫān 10. ṭarafından ^çalā merātibihim nevāziṣ ḫāṭır ve ikrām-ı vāfire olunduḳda maḫall-i ma^çrekeden 11. ḳalḳup tıflis cānibine ^çazim oldılar ḳal^ça-i merḳūma ahālisi müdāfa^çaya iḳdām 12. eylemeyüp gürcistān begleri tavassuṭlarıyla fi'l-ḫāl ḳal^ça-i tıflisi kelb ^çalī ḫān 13. ṭarafına teslim eylediler ba^çdehū mesfūr yorgi ḫān ṭaḡlarda taḫaṣṣuṣ idüp 14. yanında ^çasker ḳalmayacaḳ ef^çāl-i nā-hemvārına peṣimān olup mesfūriñ 15. ḳarındaşı ṣāḫ yanında divān begi olup ṣāḫiñ ḫizmetinde bulunmaḡıla 16. fi'l-ḫāl kāḡıdlar taḫrīr idüp i^çtizār ve isti^çfā ricāsında olmadı 17. ve kendüsi daḫı ḡayrı selāmete çāre bulmayup derḫāl ıṣfahāna müteveccih oldı 18. vuṣūl bulıcaḳ kendi ḳılıcın boynına aṣup ṣāḫiñ divānına vardı ṣāḫiñ 19. ayaḡına düşüp

⁷⁰⁹ Metinde “āsāsı” biçimindedir.

kemāl ibtihāl ve meskenet ile tazarru^ç ve niyāz eyledi şāhım cürm 20. ve ^ç işyānıma muķırr ve mu^çterif ve ... ve peşimān dergāhına geldim dilerseñ 21. kendü kılıcımla başımı tenümden cüdā eyle dilerseñ luṭf-i kereminden bu mücrim bendeni 22. ^çafv ve āzād ile didikde ķarındaşı divān begi vesā^{ir} hevādārları 23. olan muķarrebleri daķı *ve'l-kāzimīn el-ġayz*⁷¹⁰ mażmūnında i^çlān ve ^çafv ile mu^çāmele

179b

1. evlā olduĝı cānibini terciḥ ve beyān ve şāh şevket şāhāne mücrimlere in^çām 2. ve iḥsāndır diyü yollu ĝüftār ile şāha ibrām ve ...m itmeleriyle ḥān-ı mesfūrīñ 3. cerā-yı mācerāsından şāhı **bi'l-kūlliyye** geçürdiler ve şāhıñ keremine şad hezār taḥsīn 4. ve āferīnler idüp hezār şad hezār du^çālar eylediler bu eṣnāda hindistān pādīşāhı 5. tarafından elçi gelür ḥaberi zuḥūr idüp ķandaḥārı ister diyü şāyi^ç ve hindistān 6. pādīşāhı kemāl-i germiyyet ile ķandaḥār üzerine gelecegi emr-i muķarrerdir diyü serḥadd-i 7. irān vālileri bārgāh-ı şāha ^çarz ve i^çlām itmeleriyle bu ḥaber mūhiş mütevātir ve şāh 8. ricāle fikr ve endīşe mürüvvet bir ma^çnāyı mūhiş olmaĝıla erbāb-ı müşāvere 9. ve aṣḥāb muḥāvere olan ricāl ve a^çyān bir yere cem^ç olup bāb-ı mükālemeyi 10. ĝüşāde kıldılar ve elçi-i merķūmıñ ḥaķķında ^çunfile mu^çāmele olunup cevāb-ı 11. ye^s ile ^çavdet itdirilmek ve yāḥūd ve elçiye mu^çtād devlet üzere ikrām 12. olunup bir müddet ḥ^vābı te^hḥīr ile tedārik görülmek ehvendir diyü vāfir 13. münāzara eylediler el-ḥülāşa elçiniñ vürūdından evvel bu mühimme görölüp 14. elçiye lāzım gelen cevāb daķı bir şūrete ifrāĝ olunmaķ lāzıme-i himmet 15. esāṭīn-i devletdir diyü ittifaķ şāh ve ricāl bulunmaĝıla ķal^ç-a-i ķandaḥāra 16. geregi gibi metānet ve tedārik mühimmāt ile kemā-hüve-ḥaķķıha istiḥkām virilüp ^çucāleten 17. muḥāfazāsı çün bir müddet müsāfirāne meķş ve iķāmetden soñra cevāb-ı ķaṭ^ç ve peyām-ı ye^s ile 18. ircā^ç ve i^çāde oluna diyü ķazāyā-yı meşveretleri bu yüzden netice-pezīr olmaĝıla 19. re^y-i tedbīrleri istişvāb olunup cümleden imzāyı ķabül ile ḥatm-ı kelām 20. olundu lākin bu emriñ tenfīz ve temşıyyetine bir ^çāķıl ve dānā reşīd ve tūvānā serdār 21. ta^çyīn olunup ^çucāleten şavb merāma irsāl lāzım emr-i mühimmedendir ittifaķ yorgī 22. ḥānıñ vaķ^çası ve bu eṣnāda işfahānda mevcūd olması bu müzāyaka vaķtinde 23. iķtizā eyledi pes yorgī ḥān ittifaķ-ı re^y-i şāh ve ricāliyle beyne'l-aķrān

180a

1. ve'l-emşāl intiḥāb olunup memleket-i ĝürcistān yine tevcīh ve menşūrı 2. nām-ı bed-nāmına yazılıp ķandaḥār muḥāfızı naşb ve ta^çyīn olundu ve mevzi^ç ve tedbīr 3. cümle ^çacemiyāna eyü görüñdi cümlesi dil-şādlıķlar izḥār idüp didiler kim 4. **evvelā** yorgī ḥān

⁷¹⁰ Öfkelerini yenenler. Âl-i İmran: 3 / 134 (kısmî iktibas).

taḫrībile gürcistān ‘askeri ḳandaḫāra çekilüp gitdikde 5. gürcistān ‘askerinden ḫālī olıcaḫ ol ṫarafdan def‘-i keder olunur **ṣāniyen** 6. yorgī ḫān ṣāḫımızın āzād-gerde ve ‘afv ve nazār dīde bendesi olmaḫıla 7. me‘mūldır ki mācerāyı min ba‘d ferāmūṣ eylemeyüp baṣ ve cānıyla uğur-ı ṣāḫīde 8. ṣadāḫat birle ḫizmet eyleye ḡayrı ‘iṣyān fikrin eylemeye **ṣālisen** mükemmel ‘asker 9. ve mühimmāt ile böyle bir bahādır ve nāmdār ḫān ḳandaḫāra serdār ve muḫāfazasına 10. me‘mūr olduḫda hindistān pādīṣāḫın daḫı ma‘lūm olıcaḫ bi-küllī ḳandaḫār 11. da‘vāsından ferāḡat idecegi bilā-iṣtibāhdır bu siyāḫ üzere yorgī 12. ḫān tedārikini görüp gürcistāna ḳarındaṣı oḫlu ḫüsrev ḫānı ḳā‘im maḫām 13. ta‘yīn idüp gönderdi kendüsi gürcistān ‘askerini alup ‘azm-ı 14. ḳandaḫār eyledi vuṣūlında ḳal‘a-i ḳandaḫāra istiḫkām virdi ve ṫavā‘if-i 15. aḡvāniyānı zabtına alup nizām virdi ve ḳandaḫār ülkesiniñ eṫrāfına 16. hücum iden hindīleri bi‘l-cümle mażarratların def‘ ref‘ eyledi bu vechle ‘acem ṣāḫına 17. ṣadāḫat birle ḫizmet eyledi ve ol ‘aşrda mīr veys aḡvān-ı ṫavā‘ifi üzerlerine 18. ketḫudā ya‘nī muḫaṣṣilū‘l-emvāl ta‘yīn olmış bulundu **el-maḫṣadū‘ṣ-ṣālīs** 19. **ve‘l-‘iṣrīn zıkr mesālīk ve mesāfāt min ṣehr-i iṣfahān ilā ḳal‘a-i** 20. **ḳandaḫār taḫt-ı ṣāḫān olan** iṣfahāndan zemīn-i īrānıñ cānib-i ḡarbisinde ıḫlīm-i 21. ‘irāḫ ‘acemiñ vasaṫında muḫteżā-yı fenn-i coḡrafya üzere yetmiş sekiz derece 22. ṫūlda vāḳi‘ olup kezālik ḳā‘ide-i memleket ḳandaḫār olan ḳal‘a-i ḳandaḫār 23. īrān zemīniñ cānib-i ṣarḳıyyesinde hind-i ittiṣālinde yüz derece ṫūlında

180b

1. vāḳi‘ olup mesāfe-i mābeyn yigirmi iki derece olur ki ḫaṫṫ-ı müstaḫīm üzere 2. kārbān bu miḫdār mesāfeyi altmış altı günde ve süvār mücerred kırık dört 3. günde ulaḫıyla giden yigirmi iki günde ḳaṫ‘ ider ancak muḫteżā-yı fenn üzere 4. istiḫāmet ve istivā-yı ṫarīḫ ṣarṫ olup bu miṣillū mesāfe-i ba‘idede dise 5. ṣarṫ-ı mezkūrınıñ vücūdi ḫayyiz-i imkānda olmayup i‘vicāc ve inḫirāf ṫarīḫ 6. ve irtifā‘ ve inḫiṫaṫ **cibāl ve ... zemīn** muḫaḫḳaḫ olmaḫıla mesālīk merḫūma vāḳi‘a 7. muṫābıḫ zıkr ve beyān olunsa ṣāyāndırlar fi-zemānīnā hazā vāridīn ve ṣādirīniñ 8. mütevātir naḫl ve zabtına muvāfiḫ olan budur ki iṣfahāndan ḳandaḫāra iki 9. yol vardır biri ma‘mūr ve ābādān ve biri beriyye ve ... olup 10. bād-ı semūmdan daḫı ḫālī degildir ma‘mūr olan rāhdan kārbān ṫoḫsan 11. günde varır ve çapar gice yürimeyüp ancak gündüz yürimekle elli günde vāṣıl 12. olur beriyye yolından altmış günde varırlar ve yaz gününde zıkr olunan 13. ‘asker ve kārbān mürūr idemez ḳış günlerine maḫṣūṣ yoldı ve ma‘mūr yoldan 14. gitdiklerinde nehr-i **sicistān** kenārına vardıklarında bir ḳaç gün meḫṣ idüp 15. geregi gibi ṣulanup bu vech üzere ḳandaḫāra giderler iṣfahāndan ḳandaḫāra 16. ma‘rūf ve meṣḫūr olan ṫarīḫ bunlardır ancak ‘acem ṣāḫları ḳazvīnde ve

tahrānda 17. ikāmet üzere bulduklarında kandaḥāra gönderdikleri ‘asker ekseriyyā meşhed 18. ve herāt yoluyla gidüp gelmişlerdir ve bu yol ziyāde ma‘ mūr ve ābādāndır 19. **el-maḥṣadü'r-rābi' ve'l-‘iṣrīn fi beyān tetimme-i mā-fi'l-bāb** ma‘ lūm ola ki 20. kandaḥāra tābi‘ ṭavā’if-i aḡvāniyāndan ḡayrı ḥiṣārī ta‘ bīr olunur bir cins 21. aḡvān vardır ve bunlara tābi‘ nice ‘aṣā’ir ve ḳabā’il olup kandaḥārīñ şimāli 22. ve ittişālinde özbek yirleriyle nevāḥī-yi kandaḥār miyānında sākin olurlar 23. ancak kandaḥār aḡvānı sünnī mezḗheb ḥiṣārī aḡvānı dise rafāzī olup

181a

1. bu ṭā’ife-i ḳadīmden berü rafiz ve i‘ tizālde hem mezḗheb ‘acem olmalarıyla bir zamān 2. şāhān-ı ‘acemiyyāna iṭā’atinden rū-gerdān oldukları yokdır hindistān 3. cānibine ve özbek taraflarına ve yāḥūd ḡayrıya min ba‘d kerhen ve ṭav‘an meyl ve iṭā’at 4. eyledikleri yokdır tā kim ol vaḳte gelince ki kandaḥār taşarrufi dest-i aḡvāniyānda 5. istiḳlāl bulup nevbet ḥükümet-i aḡvāniyān mīr maḥmūduñ yed-i istiḳlāliline 6. vedī‘a ḳalmış oldu mīr-i merḳūm taḥt-ı kandaḥārda ḳarār-dāde olduḡı birle 7. sünnī aḡvānlara izīn ve ruḥṣat erzānī ḳılup ol bī-mezḗheb 8. olan rafāyiz ḥiṣārī aḡvānını yaḡmā ve tālān ve ḡārete meşḡul oldılar 9. anlar daḡı def‘-i mażarratlarına bir vechle ḳādir olmayup aḡvāllerini ‘acem şāhı şāh 10. ḥüseyin taraflarına ‘arz ve maḥzarlar idüp teşekkī ve tazallūm ve kendilerini aḡvāniyān 11. yedinden taḥliş eylemek için istimdād eylediler ve vāfir zamān te’ḥīr idüp 12. şāh cemcāh tarafından imdād gelür diyü şabr eylediler aṣlā bir dürlü imdād 13. ve i‘ānet zuḥūr eylemedi ḡayrı nāḳār ḳalup me’yūs ve nā-ümmīd olduğdan soñra 14. **ez-zarūrāt tübīḥu'l-maḥzūrāt**⁷¹¹ fehvası üzerine kendülerinden mażarratları 15. def‘ için varup mīr maḥmūda tābi‘ ve aña ‘asker oldılar ve cenglere ma‘an gidüp 16. bulundılar ve şāh-ı ‘acem tarafına ḡayrı ‘aṣī ve bāḡī oldılar **el-maḥṣadü'l-ḥāmis ve'l-‘iṣrīn 17. fi beyān peyām elçi ez-cānib-i ḳār-ı mosḳov** ıṣfahāna mosḳov çarı tarafından 18. elçileri ḥudūda gelmiş ve şāh cemcāha gelmek için izīn taleb ider diyü 19. serḥadd vālileri tarafından i‘lāmları gelmiş idi ricāl-i ‘acem bu ḡaberi getüren 20. ādemi ḥuzūrlarına getürüp mosḳov cānibinden gelen elçi ne menend elçidir 21. ve ismi nedir ve ne cinsdir diyü su’āl eylediler ol daḡı cevābında ismi 22. isrā’il orīdir aṣl cins-i ermenīdir ve vaṭan-ı aṣliyyesi ḳapan nām maḥallıdır 23. ve bu cevābı virdikde aṣlı ermeniyāndan olduğını ḡüş eylediklerinde

181b

1. aṣlā bu şekli cevābdan bir vechle ḥazḗz itmeyüp mevlūdı ḳapandan olup bizim 2. aṣlından re‘āyāmız iken mosḳov çarına bir ṭarīķile intisāb idüp şimdī elçilik 3. ile şāh cemcāhıñ

⁷¹¹ Zaruretler, haramları mubah kılar.

huzūrında resm-i elçiyān üzere celse idüp idüp 4. bizler dağı ricāl-i devlet-i cemcāh olup re' āyāmız maķūlesi ermenī kāfirine 5. iltiyām ve ikrām kaydında olmaķ bir vechle ma' ķul ve münāsib degildir ve bunıñ 6. gelmesine ruķşat virmek dağı münāsib ve ma' ķul olmayup mosķov çarı 7. kendi cinsinden bir ğayrı elçi göndersün diyü müşāvere eyledikten soñra ıřfahānda 8. firānce pādiřāhı tarafından meķş üzerine olan elçileri mūsā mişel 9. nām elçiye haber gönderüp mosķov çarı tarafından gelen elçiyi su'āl eylediler ki 10. mosķov cānibinden hūdūdımıza gelen bir elçi gelüp adına isrā' il dirler 11. imiř ol şaşş ne menend kiři olupdır ve ne cinsdir ve mosķov çārına intisāb 12. ne vechledir ma' lūmıñız dise bir ķā'ime idüp dostāne şarafımıza irsāl 13. ve ifāde idesiz diyü iltimās eylediler ol dağı cevābında gelen elçi aşlı 14. ermeniyāndan olup tüccār maķūlesinden idi ticāretle firengistāna düşüp 15. firānce 'askeri arasında ķatı vāfir eyyām sefer ařup kendüsine bir zābiķlik⁷¹² 16. virilmiş ba' dehū nemçeğe gidüp lisān bildiği sebebile pulduş nām ķoca 17. ķrālīñ ba' z hizmetinde olup andan dağı mosķova gidüp āzāķ 18. ķal'asında kendüye biñ baři zābiķliđı virilüp bu taķrībile vaşan-ı aşliyyesin 19. ķurbiyyet hāřıl idüp řilā-yı raħm ārzūsına düşmiş ve nemçe çāsarı 20. tarafından mosķov çārına řefā' at itdirdüp iltimāsıyla elçi ta' yin 21. olunmiş bir ařl-zāde kimesne olmayup re' āyāñız ma' ķulesi olmağıla elçilik 22. 'unvānıyla řāh cemcāh huzūrına varup celse eylemek erbābından olmayup 23. süfliyyü'l-cins ve fi'l-ařl bir ermenīdir çün ol 'aşrda nemçe ile firānce

182a

1. miyānında ģarb ve ķıtāl var idi mosķov dise nemçe çāsarı řefā' atiyle 2. elçi pāyesiyle revnaķlanmiř idi ol eclden muķtezā-yı elçiyān üzere 3. firānce elçisine dađı isrā' il mesfūrīñ ģaķķında ol eřnāda 'adāvet 4. üzere mu' āmele ģasb-i ģāl olmiř idi ancaķ ķara bāđ ülkesinde 5. mütevařtın-ı ermeniyān ser řarīķleri ģalkā ģaber virüp kāmillerinden istiħrāc 6. eylemiřler ve kitāblarında taħrīr olmaķ üzerine bu senelerde zemīn-i irānda 7. ermenīler cinsinden bir pādiřāh zuhūr ider ve bu yirlere ģālib olup 8. ķabz-ı destine alur ve bundan soñra ermeniyān devleti ekřeriyyā i' timād eyleyüp 9. vuķū' na intizār üzere iken bu ma' nā-yı āĝreb olmaķ ile řāh řarafına 10. dađı iħbār olunmiř idi çünki elçi-i mesfūr mosķov çarı tarafından 11. baħr-ı ģazar ile řirvān ülkesinde řāħil-i baħrda vāķi' niyāz ābād nām maħallde 12. gelüp andan řehr-i řamāħiye gelince ol eřrāf ermenīlerinden yanına üç yüz- 13. -den mütecāviz ermenī cem' olup 'aźim ģařmet ve vaķār üzere řamāħi řehrine 14. beř yüz ermenī ile vāřıl olduđı mütevātir olmiř idi ve elçi dađı ģilekār 15. olup celb-i māl

⁷¹² Metinde "zābiķlik" biçimindedir.

içün tenhâda bulduğı ermenîlere ben ermenîler pâdişâhları 16. neslindenim⁷¹³ diyü haber virüp miyânlarında bu da‘vâ-yı ‘azîm şüyü‘ bulmuş idi 17. kitâblarımızda yazılan zühür eyledi ğayret ve ħamiyyet bizimdir diyü re‘âyâ be re‘âyâ 18. ğayrete düşmiş idi firânce elçisi vâkıf olıcağ şâh devletine haber gönderdiği 19. bu ħuşûş-ı ermeniyân ‘âlimleriniñ istihrâcı olmağ üzere kitâblarında yazıldığı 20. taqdirde isrâ’il orî lafzınıñ ħurûfî kalb-i mekân olunsa elserâvî 21. olup lisân-ı süryânide pâdişâh dimek olur bu güne zanniyât 22. ve vehmiyyât ‘abeş idüğine sâde dil olan ‘avâm intikâl idemeyüp 23. ve müdde‘î ħilekâr bu güne şanâyî‘ ile müdde‘âsına revâc virmek kaydında

182b

1. olursa bundan bir fesâd-ı ‘azîm zühür eylemek ğâlib ihtimâldir vaqtiyle def‘ eylemek 2. evlâdır didikde vâkı‘ ħâl şâha ‘arz olıcağ fikr ve endişeye vardı ve derħâl 3. i‘timâdü'd-devleyi çağırdup elçi-i mesfûriñ gelmesi münâsib ve yâħûd gelmemesi var 4. ve erbâb-ı meşveret eyle meşveret eyle didikde meşveret olunup ve elçi-i 5. mesfûriñ gelmesine ruħşat olundu ve gelüp nâmesin virüp bir kaç eyyâm 6. mekşden şoñra cevâbıñ alup ‘avdet eyledi ħin-i râhında mürd oldu bu sözler 7. bi'l-cümle ħilâf-ı vâkı‘ oldu **el-makşadü's-sâdis ve'l-‘işrîn fi beyân ‘işyân-ı** 8. **sultân ve katl-i resûlihi vesâ’ire vâħidü'l-‘ayn ‘acem ‘abdu'r-rezzâk paşa** 9. biñ yüz kırğ senesinde tebrîz tarafında ba‘z zühür iden aħvâldir kim ‘ale'l-infirâd 10. taħrîr olunur bundan esbağ çûrusda dñnbülide vâlî olan şeref ħân 11. paşanıñ ħiyâneti zühür idüp mezbûrı ‘azl idüp yirine arz-ı rümlü 12. zümre-i yeñiçeriyândan ibrahîm paşa nâm kimesneye tevcîh olunup şeref ħânı tebrîze 13. iħzâren götürüp altı ây miqdârı baş ağa da ħabs olunup ba‘dehü sene-i 14. mezbûriñ mâh-ı cemâziye'l-evveliniñ on beşinci günü katl şüd ve sene-i mezbûriñ 15. mâh-ı rebî‘ü'l-evveliniñ ğurresinde rûmiyye mutaşarrıfı olup çağırığı mutaşarrıfı 16. olan cân arslân zâde selîm paşa rûmiyyede ba‘z zulm sebebiyle rûmiyye 17. ahâlîsi kendüsinden emîn olmayup serdâr-ı ekrem müşîr-i efħam vezîr-i mükerrerem ‘alî paşa 18. ħazretlerine beş on def‘ a teşekkî ve kendülerine olan zulm ta‘dillerini ve cevri 19. ve cefâ ve yedlerinde olan mâllarıñ alup ‘arz-ı ħâl aħvâl idüp bir kaç def‘ a 20. ‘arz ve maħzar ile vâfir âdemleri gelüp tekrâr-be-tekrâr aħvâllerini i‘lâm idüp 21. âħir-i encâm ... olunmayup merħamet umarken yerine cezâ ve ba‘z töhmet ile 22. tecrîm olunup bu ħâl üzere kalmış iken zulm ta‘addiden ħâlî olmayup 23. tekrâren rûmiyye sâkinlerinden kâsım ħân ile mâbeyn olup birbirilerine ‘azîm ħâtır-mânde

183a

⁷¹³ Metinde “neşlindenim” biçimindedir.

1. olup birbirileriñ hilâf inhâ ‘ arz-ı i‘ lâm yigirmi miqdârı bellü başlu ‘ acem 2. tâ’ifesinden ‘ acem tâ’ifesinden teşekkî için şeh begleri ve ‘ acem ihtiyârları 3. tekrâren selim paşadan dâd-ı bî-dâd idüp feryâd eyledikde ser‘ asker ‘ alî paşa 4. hazretleri dahı kapucılar kethudâsı ‘ ömer ağaya rûmiyyeyi tevcih idüp selim paşayı 5. ‘ azl ve kâsım hân katl şüd ve tebrîze şikâyete gelen ‘ acemleri katl şüd 6. târih-i mezbûriñ mäh-ı rebî‘ ü’l-âhîrinde **ve yine biñ yüz kırk senesiniñ mäh-ı** 7. **cemâziye’l-evveliniñ** evâsıtında ba‘z nevâhilerde ve şehrlerde ve qaralarda sâkin 8. olan ‘ acem âhûndlarıniñ eşbehlerinden otuz miqdârı okumışlarıñ katl 9. idüp ‘ acem tâ’ifesi havfa düşüp bu kıyâs ‘ acem ‘ abdu’r-rezzâk paşa 10. qaradağ mutaşarrıfı olup ol zamân havfa tâbi‘ olup sene-i mezbûrda mäh-ı 11. cemâziye’l-âhîriñ evâhîrinde qaradağda iskân idüp hizmetinde olan 12. ve serdâr tarafından kendüye ba‘z huşuş için varan ehl-i islâmdan ve qaradağ 13. kâzâsı bu mişilli âdemlerden dört yüz on altı âdem bî-günâhı her biriñ 14. bir dürlü siyâset ile katl idüp bunıñ üzerine qaradağdan ve kapandan 15. vesâ’ir maħallden on beş biñ kızılbaş ‘ askeri başına cem‘ idüp yine 16. qaradağda öngüd nâm kariyyede ‘ azim cem‘ iyyet idüp ve yanında muħammed emîn hân 17. ve kâzım sultân ile ‘ ahd mişâk idüp bu şart üzerine kim geleler âhûr 18. nâm maħallî zabt idüp ba‘ dehû bir takrîbile tebrîze mâlik olalar bunlar müşâverede 19. iken bu haber mühiş tebrîzde efvâh-ı nâsda şüyü‘ bulup ol sâ‘at 20. serdâr-ı ekrem tarafından âdemler ta‘yîn olunup haberiñ şihhati gerçek olıcağ 21. ol gün hemân tedârike ibtidâ olunup yeñiçeri serdengeçdi ağaları 22. ve neferâtından iki biñ miqdârı ve cebeci ve topcı ve piyâde bayrakları ve süvârî 23. ve deli gönülu bayrakları üç biñ miqdârı levendâd ta‘yîn ve üzerlerine

183b

1. başbuğ bozoğlı ‘ ömer beg ta‘yîn ve zâhâ’irlerine baş bâkî kûlı vekîli olan 2. bosnevî muştafâ ağa ta‘yîn olunup zâhâ’ir hıfzına vânlı beg zâde oğlu 3. hüseyin begi ta‘yîn olunup irtesi gün ‘ azm-ı âhûr idüp rû-be-râh oldılar 4. hele varup âhûrî zabt idüp qarâr-dâde oldukları haberi gelüp 5. ve ser-sürhlarıñ gâyet muħkem tedârikleri olduğunu haber alınup anğara vâlisi yûsuf 6. paşa hazretlerine qaradağ tevcih olunup ve baş ağa süvâr ile ve beş bayrak 7. tâtâr çâbüğ-süvâr ve on beş bayrak beşlü ve beş yüz tüfengçi ve enderün 8. birün ağalarından üç yüz miqdârı âdem vâfir odalı yeñiçeri vesâ’ir 9. ‘ askeriyye ta‘yîn olunup bu minvâl üzere hâzır ve âmâde olmuş iken hareketleri 10. günü ser-sürhlar tarafından muħammed emîn hân tarafından kör ‘ abdu’r-rezzâkıñ kethudâsı 11. gelüp tekrâren hâcı tâceddîniñ iltimâsıyla kara tağı muħammed emîn hâna tevcih olunup 12. ve bir kâkûm kürk kendüsine mesfûr ser-sürhlar ile ol gün irsâl olunup 13. on beş güne degin

gelüp kör paşayı getürmek üzerine qarār-dāde 14. olunup yūsuf paşa hazretleri ve ta'yīn olunan 'asker-i islām giri qalmışdır 15. bu minvāl üzerine iken mesfurlarına ta'ahhüdlerinde kāzib çıkup hilāf zuhūr 16. idüp tekrāren küll evvelki tertīb olduğı üzerine yūsuf paşa serdār ve yine 17. beş top ve iki qūnbāra ma'an ta'yīn olunup yigirmi gün mūrūrından soñra 18. 'azm-ı maqşūd eylediler varup āhūra dāhil olduqda hācī tāceddīn 19. oğlu 'abdu'r-rezzāq paşanın dāmādıdır ol tarafından firāren gelüp yūsuf paşa 20. hazretleri ile görüşüp mesfūr ser-sürh 'acem 'abdu'r-rezzāqın keyfiyyeti aqvāli nicedir 21. ve 'askeri ne miqdārdır ve müşāvereleri nedir fi'l-cümle taqrīr idüp ma'lūm 22. olduqdan soñra hemān sātīyle hāzır olup irtesi gün bir mübārek 23. sāt-i ferhunde-fālde āhūrdan qalkup 'azm-ı öngüd eyledi ammā katı

184a

1. yakın idi murād olunsa ol gün varup ber-ṭaraf olur idi belki 2. kör 'abdu'r-rezzāq ele girür idi ancak yūsuf paşa merhūm ve hem 'arız 3. olup havfa düşüp ol ecluden dört beş sāt maḥalle üç 4. günde vardı bu ešnāda kör paşa kendi māl mülkini ve ehl 'iyālını 5. kāzım sultānıñ ve muḥammed emīn ḥānıñ vesā'ir kendüsine tābi' olanıñ fi'l-cümle 6. ol maḥallden yanına ādem qoşup qahqa qal'asına gönderüp kendi dağı 7. ol gice şabāha qarşu firār idüp irtesi seheri yūsuf paşanın 8. yanına ta'yīn olunan 'askerdir qaraye-i mezbūre vardılar bir ferd-i vāhid kimesne yoqdır 9. yūsuf paşa merhūmın yanında olan 'askeri tā'ifesi ba'z ba'z 10. nā-hemvār kelāma başlayup hele yanında olanı ba'zı maḥall yağmā için irsāl idüp 11. ba' dehu yedi gün mekş idüp qalkup yine 'azm-ı āhūr eyledi ve 'ömer begi ve qoç 12. 'alī paşayı qahqa qal'asına muḥāşara için irsāl ve serdār paşa hazretleriniñ 13. baş aḡasın ve enderūn ve bīrūn aḡalarıñ ba'zı yeñiçeri serdengeçdi 14. aḡalarıñ ta'yīn eyledi ve kendüsi āhūrda mekş eylemek münāsib görüp 15. qaldı bu ešnāda bi-emr-i ḥudā berd yağmāya başladı havālar bozulup şovuqlar müşedded⁷¹⁴ 16. oldu ve bu ḥaber-i mūhiş dağı tebrīzde şüyū' bulup nice dürlü sözlere 17. bā' iş ve bādī oldu ve serdār-ı ekrem 'alī paşa hazretleri yūsuf paşa merhūmın 18. bu güne vaz'-ı ḥareketinden ḡazaba gelüp vāfir beddu'ā eyledi vāqī'ā ḡaflet yūsuf paşa 19. merhūmdan oldu eger bu güne itmemiş olaydı kör paşa ele girerdi ve qahqa 20. qal'asına irsāl olunan 'asker dağı varup köriñ aqvālini böyle ḥaber 21. almışlar kim muḥammed emīn ḥān ve kāzım sultān 'avret oḡlan ile gelüp qal'aya 22. girmişler ancak mezbūr kör paşa ol maḥallden firār idüp hemān 23. şahsevne varmış anda yoqdır ve qahqa qal'ası yüce yalçın qayanın ser

184b

⁷¹⁴ Metinde "müşeddet" biçimindedir.

1. bālāsında olup bir vechle ele girmek mümkün degildir diyü merhūm yūsuf paşa 2. tarafına ādem gelüp müşārünileyh kendüsi daḥı ol maḥalle varup gördiler almak 3. almak bir vechle mümkün degil ol sâ' at serdār paşa ḥazretlerine i' lām idüp 4. ma' lūm-ı devletleri olduḡda tekrār-ber-tekrār ādemler ta' yīn idüp ġavrına 5. vāşıl olıcaḡ *eş-şulḥu seyyidü'l-ahkām*⁷¹⁵ mefhūm-ı şerīfi üzerine şulḥ için ḥacı tāceddīn 6. ḡahḡaya yūsuf paşa merhūmıñ yanına irsāl olundu varup muḡammed emīn ḡāna ve kāzım 7. sulṡāna i' timād vire gerek anlarıñ kendülerine ve evlād 'ıyāllerine ve gerek 8. ser-sürḡ kör 'abdu'r-rezzāḡ paşanıñ 'ıyāline ve mālına bir dürlü ziyān 9. ve keder gelmemek üzerine yedine re'y buyuruldu işsān olunup varup 10. ol maḥalle merhūm yūsuf paşa āḡūr nām maḥalle 'avdet idüp āḡūr muḡāfazasında 11. idi yanına ta' yīn olınan ādemler ile gelüp merhūm yūsuf paşa ile mülākī 12. olup fermān olınan her ne dise kendülere ifāde olunup ma' lūmları 13. olduḡdan soñra ol maḥallden ḡareket idüp 'azm-ı ḡahḡa eylediler ancak ol vaḡt 14. serdār paşa ḡazretleriniñ yanında yūsuf paşanıñ aşlā bir dürlü ḡayfı 15. ḡalmamış idi hemān ma' an ikrāḡa var kendüler ile bilece ol diyü bir mūrāfa' a ... sipāriş 16. eylemişler idi yoḡ dise her aḡvāli ḡacı tāceddīne gerek eyü gerek kem mezbūr tāceddīnden 17. bilür idi bunlar daḡı ḡahḡa ḡal' asınıñ altına varup ḡarār idüp ba' dehū 18. tāceddīniñ oḡlunu ḡal' aya irsāl idüp ol daḡı varup mesfūrān 19. ser-sürḡlar ile sözleriñ bir araya ḡoyup bundan evvel daḡı hemān bir cāsūs 20. yollı gelmiş idi merhūm paşa ile görüşüp aḡvāl-i keyfiyyete vāḡi' olup 21. gördi kim 'asker-i islām yigirmi biñden mütecāviz top ḡūnbāra ve cebḡāne çoḡdır 22. hemān yūsuf paşaya bir ḡayrı dürlü fendbāzlık idüp şūret-i ḡaḡḡdan 23. görünüp mesfūr kör paşaya aḡvāli bi-tamāmiha i' lām idüp ele girmeyüp

185a

1. firārına bā' iş oldu idi ammā bu ḡabāḡat yūsuf paşa merhūmıñ üzerine 2. çıḡdı ve nās beyninde ḡaylī bed nām oldu bu cihetden sa' ādetlü serdār-ı ekrem 3. 'alī paşa ḡazretleriniñ yanında daḡı ḡāyet kötü nām peydā eyledi gelen ādemler 4. fī'l-cümle ḡayrı fırsat bulup envā' dürlü töhmet ile müzmen eylediler bizim sözüümüz 5. gelsün ḡahḡa ḡal' asında maḡşūr olınan ser-sürḡlara mesfūr tāceddīn oḡlu ile 6. ol gice 'ahd emān idüp irtesi gün 'ale's-seḡeri gelüp mesfūrularıñ 7. cevābıñ tafşīl üzere yūsuf paşanıñ ve ḡoḡ 'alī paşa ve 'ömer beg vesā'ir 8. ṡavā'if 'askerine i' lām idüp ba' dehū varup 'alī ḡulı ḡāna ve kāzım sulṡānı 9. ma' an alup geldi bunlarıñ ḡuzūrına ve ḡacı tāceddīn daḡı kendüsine sipāriş 10. olduḡı üzere mesfūr ser-sürḡlar ile mükāleme idüp ḡavl ḡarār ve 'ahd mīşāḡ 11. eylediler irtesi gün hemān ḡal' ada mālaları ve 'ıyālleri ḡalup kendüleri 12. sā'ir 'asker-i islām ile

⁷¹⁵ Barış, her şeyin efendisidir.

yūsuf paşa hazretleri bilece gelüp āhūrda kaldılar hācı 13. tāceddīn gelüp tebrīze serdār paşa hazretleriyle söyleşüp ve kendüsi māl 14. mīriye kefil olup kara tağı muḥammed emīn hāna tevcīh olunup yine yūsuf paşa 15. āhūr muḥāfazasında kaldı bu eṣnāda taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden yūsuf paşaya 16. erdebīl muḥāfazası iḥsān olunup erdebīl muḥāfazasında olan vezīr 17. rūşen zamīr beklī muştafā paşa hazretlerine vān muḥāfazasına me’ mūr olup 18. serdār paşa hazretleriniñ tarafından yūsuf paşa hazretlerini da’ vet için ādemler 19. ta’ yīn olunup āhūrda yanına me’ mūr olınan ‘askeri ile ma’an gelüp serdār 20. paşa hazretlerinden bir post-ı semmūr ilbās olunup şād ve ḥandān feraḥnāk 21. ve yanına vāfir ‘asker ta’ yīn olunup ‘azm-ı erdebīl eyledi ve āhūrda kara tağ 22. nizāmına yine küll evvel muḥammed k̄ulī hān ile müşterek kāzım sultān kaldı ve ol 23. eṣnāda kör paşa tarafından vāfir rafāzī segleri ma’an gelüp qahqa kal’asında

185b

1. olan evlād ‘ıyālleri ḥalāş için idi ancak muḥammed emīn hān bu haberi 2. istimā’ idicek kāzım sultānı ‘asker-i vāfire ile üzerine ta’ yīn idüp 3. vāfir ‘asker-i menḥüsesin tu’ me-i şemşīr idüp ve bir kaç bellü başlu şāhseven 4. ketḥudālarıñ aḥz idüp serdār paşa tarafına i’ lām geldi tāriḥü'l-mezbūrda 5. ammā bunlardan muḥaddem taḥrīr olmuş idi kim kızılbaş körüñ ve emr-i ‘ālīyi 6. muḥammed emīn hāna getirüp gider iken kör ‘abdu'r-rezzākıñ hemrāhı ve kafādarı 7. ve kāzım sultānıñ qarındaşı oğlu yolda müşādefe idüp dutup 8. ‘abdu'r-rezzāka götürüp be-tarıḫ-i muvāza’a ve ol sā’at ol meclise muḥammed emīn 9. hānı da’ vet idüp dimiş kim bre qurumsak bu güne hareket nedir bizim ile 10. bir dürlü olup ḥufyeten tebrīze ādem irsāl idüp kendüne kara tağ 11. alursıñ didikde kaṭ’i inkār idüp hemān ol meclisiñ şakalıñ 12. tıraş idüp müceddeden ‘ahd ve mişāk idüp oturmuşlar idi ammā anğara 13. vālisi yūsuf paşa ağır koşun ile āhūra geldiği ve top ve k̄unbāra 14. olduğu ma’ lūmları olıcaḫ kendi hemrāhı ve dāmādı olan hācı 15. tāceddīn oğlunu bir kaç ḥizmetkār ile āhūra pejmürde⁷¹⁶ şüret irsāl 16. eyledi kim vara baş ağa ile ve yūsuf paşa ile görüşüp ve şüret-i ḥaḫḫdan 17. gelüp gereği gibi nice olduğunu şıḥhati üzere ḥaber alup ve bir ğayrı güne 18. ıḫfāl idüp el altından kör paşaya ḥaber ide ol daḫı gelüp cümle 19. aḥvālī ma’ lūm olup ḥaber irsāl eyledi kör daḫı ma’ lūm oluncaḫ 20. firār eyledi idi **el-maḫşadü's-sābi’ ve'l-‘işrīn fi-beyān raġbet muşālaha-i** 21. **eşref hān min taraf āl-i ‘oşmān** eşref hān tarafından devlet-i ‘aliyyeye 22. elçisi gelüp ba’z nāhemvār kelāmı sebebiyle üzerine serdār ve ‘asker-i vāfire 23. ta’ yīn olmuş idi tafşilen taḥrīr ... eylemişdir ol eelden iḥtişār

186a

⁷¹⁶ Metinde “peçmürde” biçimindedir.

1. olundu devrisi sene yine küll evvel **bağdād-ı behişt-ābād** muhāfızı vezīr-i mükerrerem ahmed paşa 2. hāzretleri ser' asker naşb ve ta'yin olundu vüzerādan anaṭolı vālisi çavuş başı 3. kara muştafā paşa eyāleti ile ma'an ta'yin olunup ve aydın muhāşşılı vezīr-i mükerrerem 4. 'abdullah paşa hāzretleri mükemmel kapusı halkı ile ve kürd ibrahīm paşa ve siliḥ-dār muḥammed paşa 5. vesā'irleri ve mīr mīrāndan ḥasan paşa qarındaşı 'alī paşa ve maqtūl zāde 6. ketḥudāsı ḥüseyn paşa ve bebe süleymān beg zāde ḥān muḥammed paşa ve boğaz-7. -lıyanlı oğlu muḥammed paşa ve rişvān oğlu muḥammed paşa ve mīrzā muḥammed paşa ve bekir paşa 8. qarındaşı muḥammed paşa ve arnıvud maḥmūd paşa ve bosnevī ahmed paşa vesā'irleri 9. ve yeñiçeri ocağından kul ketḥudāsı ḥammāmı zāde aḡa aḡa ve sipāh ocağı 10. ketḥudāsı gülşenī aḡa ve siliḥ-dār ketḥudā aḡası ahmed aḡa ve cebeci ve ṭopcı ve ṭop 11. 'arabacısı ketḥudāları ve dōrt bölük aḡaları ve iki yüz yeñiçeri serdengeçdi 12. bayrakları ve sipāh ve siliḥ-dār teraḡḡilisi ve serdengeçdisi ve mīrī sūvārī ve piyāde 13. bosna şeh-bāzları arnıvud dilāverleri ve kürdistān erleri kıyāsa 14. gelmez 'azīm külliyyetli 'askerī 'adū-yı şikār ta'yin olundu ve taraf-ı devlet-i 15. 'aliyyeden hemedāndan ma'zūl efendi ve kapucılar ketḥudāsı kara yılan zāde 16. muḥammed paşa nāzır 'asker ta'yin olundu almaḡ tedārik görüldi çünkim bu mertebe 17. keşret 'asker gelüp hemedāna cem' olup üzerlerine gelecegin mīr eşref ḥaber alıncaḡ 18. ve ḡayrı ısfahān elinden gidecegi ma'lūm idicek tiz elden bir elçisini 19. ḥāzır idüp serdār-ı ekrem sa'ādetlü ahmed paşa hāzretlerine hemedāna irsāl 20. eyledi ve elçisi tarafından 'aḡd-i şulḡ için vekil-i muṭlak idüp yedine ruḡşat-nāme 21. virüp muraḡḡaş eyledi ol daḡı ısfahāndan 'azm-ı maḡşūd idüp bir gün gelüp 22. hemedāna vāşıl oldı ve serdār-ı ekrem devletlü ahmed paşa hāzretleri daḡı oṭaḡ 23. gerdün niṭāḡlarında 'azīm ḡalebe divān idüp ḥāzır ve mevcūd olan 186b

1. vüzerā-yı 'izāmı ve mīr mīrānı ve mīrlivāyı ve ocaḡ aḡalarını ve elviyye-i ümerā-yı 2. ekrādı ve mīrālāy ve çeri başı ve iḡtiyār zu'amā ve erbāb tımārı bi'l-cümle getirüp 3. ḥāzır eyledi ve taraf-ı devlet-i 'aliyyeden nāzır 'asker olanları kim sābık hemedān 4. monlāsı 'ubeydullah efendi ve kapucılar ketḥudāsı kara yılan-zāde muḥammed paşa ve bu 5. cümleñiñ üzerine baş ve şulḡ şalāḡa aḡvāniyān ile taraf-ı şehir-yārīden muraḡḡaş 6. olan vüzerādan sābık çavuş başı olup ḡāliyā anaṭolı vālisi kara 7. muştafā paşa **şāniyen** aydın muhāşşılı 'abdullah paşa idi fi'l-cümle söz bunlarda 8. idi devletlü serdār-ı ekrem ahmed paşa hāzretleri bir ḡayret-keş devletlü olmaḡıla 9. kemāl-i ḡayretten nāşī mīr eşref ile 'aḡd ve mişāḡa bir dürlü rızāları yok 10. idi hele ol gün eşref ḥān tarafından gelen elçiyi cümle ḡuzūrında getirüp 11. ve yedinde olan nāmelerine nazar idüp ma'lūm-ı devletleri olduḡda

serdār-ı 12. ekrem elçi-i mezkūra hemān ol sâ'at bu gūne cevāb eylediler kim inşāallahu'-
13. -r-raḥmān bu sene-i mübārekde şehri-ı şıfahānı alup ḳabẓ iderim bir vechle 14. şulḥ
şalāḥa rāzī degilem diyüp ḳaṭ'-ı cevāb virdi ve elçi-i mezkūrı dīvāndan 15. çıkardılar
mezbūr daḥı gördi kim 'asker-i 'adū-yı şıḳār ḥisāba gelmez ve kendülerinde 16. bunlara
ḳarşu ḳoyacak liyāḳat yok hemān dāmān-der-miyān idüp 17. ḳara muştafā paşa ve
'abdullah paşa ve 'ubeydullah efendi ve ḳara yılan oḒlu muḥammed paşaya 18. varup
emān ve kerem luṭf idüp beynimizi bulup devlet-i 'aliyye ile 'aḳd-i şulḥa 19. ḥānımız mīr
eşref beni vekīl-i muṭlaḳ eyledi ve devletlü serdār ḥazretleri buña 20. ḳā'il degildir bu
ḥuşuşda luṭf kerem sizlere ḳaldı allah için olsun 21. ba'de'l-yevm miyānımızda olan
bürüdet ber-ṭaraf olsun *lillahi'lḥamd ve'l-minneh*⁷¹⁷ 22. bizler de daḥı ehl-i sünnet ve'l-
cemā'at olup sünnī ve sünnevīyiz bilmez idik 23. bildik ve gelüp sizlere dāḥil düşdüḳ luṭf
kerem sizlerde ḳaldı

187a

1. ve beş biñ bosna piyādesi yedi biñ arıvud yayası ve rüm ili eyāleti 2. vezīr-i mükerrem
rüm ili vālisi ṭopal 'oşmān paşa ḥazretleriniñ kethudāsı yerine 3. ḳapucılar kethudāsı iki
biñ piyāde ve süvārī pāk müsellaḥ ve tüvānā 'asker-i 4. encüm-şümār ile ve baḒdād ve
muşul ve kerkūd eyāletleriniñ sipāh ve ehl-i 5. tımārı ve kürd begleri ve anaṭoli ṭarafından
varan 'asker-i 'adū-yı şıḳār 6. ve 'arab şeh-bāzları iki yüz biñ 'askerden mütecāviz
olduḒında aşlā ḥilāf 7. yokdır didikde çünkü kendüleri bu umūrı şulḥ için ṭaraf-ı şehri-
yārīden 8. me'mūr itdiler ol sâ'at serdār-ı ekrem aḥmed paşa ḥazretlerine varup 9. bu
ḥuşuş için vücūda gelmesi temşiyetine ihtimām-ı küllī ve şarf-ı maḳdūr eylediler 10.
encāmında yedinde olan ḥaṭṭ-ı ḥümāyūnı ibrāz ve ḥuşuş-ı merḳūmıñ nizāmı kendüsine 11.
tefvīz olunmuş ḳaçan kim aḥmed paşa ḥazretleriniñ ma'lüm-ı devletleri oldı bir miḳdār fikr
12. ve endişe idüp encām ḳarī mülāḥaza iderek bi-luṭfullah te'ālā feyyāz-ı muṭlaḳ 13.
nuşreti ṭarafımıza iḥsān ider dise febihā ve ni' me ve eger 'aks zuḥūr eyler dise ne'uzu 14.
billah te'ālā cümle cürm ṭarafımıza ta'lik ider ḥuşuşā yanımızda üç dört nāzır 15. yollu
cāsūs daḥı var hemān bu ḥuşuşda 'āḳıl-endişlik şüretā rızā virmemek 16. şekli görünüp ve
kendüleriñ ibrām-ı ilḥāhıyla rāzī olmak ṭarafımıza ḥayrludur 17. diyüp mezbūr elçiyi yine
bir 'aẓīm dīvān idüp getürdiler ve miyānında 'aẓīm 18. kelām olup sene-i evvelde ferḥān
şahrāşında vāḳi' olan vāḳi' de ḳalan 19. ṭop ve cebḥāne vesā'ir çadır ve oṭaḳ her ne kim
ḳalmış idi defterimiz mücibince 20. tamāmen ṭarafımıza teslim eylemek şartıyla 'aḳd şulḥ
olmaḳlıḒa civār gösterdi merḳūm 21. elçi daḥı der'aḳab celse eylediḒi maḥallden ayak

⁷¹⁷ Hamd ve minnet Allah'tandır.

üzerine alup hemn 22. serdr-ı ekrem amed paa azretlerini yanına gelüp ve boazına mkrame balayup 23. ve iki desti ile etegine arılup ve baını etegine okup didi kim devletlü

187b

1. sulanım bizim sizler ile muavemete udretimiz yodır biz uşız sizleri lufına marüren 2. k-i py-i devletlerine yüz sürigeldik ve bizleri a subhne ve tela azretlerinden 3. ayrı dest-irimiz yodır hemn luf idersiz la yedimizde defter mcibince mevcd 4. ve zır olan eyaları bi't-tamm teslim eylemek üzerine anca asker avaif 5. yam ve tln eyledii emvli bir vechle tail ve teslimi add-i imknda olmayup 6. li üzere alur didi anda zır olan vzer ve mr mrn ve mrliv ve 7. oca aaları fi'l-cmle ser asker paa azretlerinden ef at idüp elini 8. ricsı üzerine ul ad olundu ve askere üç gnden ora izin virilüp 9. ayrı ber-araf oldu ve yedinde mevcd olan yüz otuz aded op 10. ve on aded hvan⁷¹⁸ unbrsı vesir mhimmt ve cebhneyi vesir 11. adır ve oa mevcd her ne kim var dise fi'l-cmle teslim eylediler bu minvl üzerine a -ı niz olunur⁷¹⁹

⁷¹⁸ Metinde ‘‘havn’’ biimindedir.

⁷¹⁹ Eserin son sayfasında yer alan 187b/12 - 188a/4 arasındaki bölüm Arapa olarak verilmitir. Bu bölümün tpkıbasımı ve tercmesi EK-4b’de verilmitir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

1. DİZİN

- A**
- āb:** *Far.* su *krş.* mā, şu
a. 1b/13, 7b/03, 7b/12, 28b/18, 28b/19, 29a/06, 40a/19, 42a/17, 42a/20, 53b/09, 60b/22, 84a/17, 85b/05, 108a/21, 108b/05, 122a/01, 144a/02, 144b/04, 164b/12, 169a/22
ā.+1 19b/10, 42a/13
ā.-1 hayāt 86a/01
ā.-1 hayāta 10b/04
ā.-1 laṭif 7b/04, 7b/18, 30a/09, 30a/12, 88b/16
ā.-1 laṭifiñ 7b/11, 30a/10
ā.-1 laṭifler 25b/19
ā.-1 limon 29a/19
ā.-1 limondan 29a/19
ā.-1 mübareki 28b/22
ā.-1 revān 3b/23
ā.-1 revāni 3b/04
ā.-1 rüy 75a/02
ā.-1 zülāl 10a/21
- ābā:** *Ar.* babalar
ā. 5a/15, 5a/15, 171a/09
ā.-i kirāmı 71a/07, 106b/12
- ‘abā:** *Ar.* Yünden yapılmış kaba kumaş, aba; bu kumaştan yapılmış bol, geniş giyecek
‘a. 12b/13
- ābād:** *Far.* mamur, şen, bayındır
ā. olmamağ 45a/05
- ābādān:** *Far.* mamur, şen, bayındır *krş.* ma‘mūr
ā. 3b/03, 4b/07, 4b/21, 8a/17, 9b/02, 9b/13, 11a/21, 15b/02, 16a/17, 16b/07, 16b/23, 21b/15, 21b/21, 22a/21, 29b/11, 30a/19, 30a/21, 35b/18, 48a/01, 57a/21, 57b/13, 66b/21, 76b/19, 78a/07, 78a/09, 78b/09, 78b/17, 86a/05, 87b/02, 88b/23, 100b/07, 100b/10, 107b/17, 108a/18, 108b/05, 164b/21, 180b/09
- ā.+dır 3b/07, 3b/20, 6a/10, 10a/14, 16a/13, 16a/23, 16b/04, 16b/16, 22b/19, 30b/04, 33a/18, 33b/22, 34a/06, 49a/13, 101b/23, 108b/04, 108b/07, 109b/09, 110b/01, 180b/18
ā. idüp 45a/11
ā.+iken 8b/02
ā.+imiş 21b/13
ā. mıdır 88a/16
ā. olmağ 113b/03
- ābādī:** *Far.* mamurluk, şenlik, bayındırlık; Hindistan’da Devletâbâd şehrinde ipekten yapılma bir çeşit ince veya kalın yazı kağıdı
ā. 177a/04
makam-ı gülşen-i ā. 9b/02
- ābādānlık:** *Far.+T.* şen ve bayındır olma durumu
ā. olmamağıla 36b/20
- ‘abā-pūs:** *Ar.+Far.* aba giyen, derviş; rind, fakir
‘a. 13b/18, 30a/20
‘a.+ları 8a/23
derviş-i ‘a. 22a/22
- ‘abd:** *Ar.* köle, kul
‘a. 23a/23, 114b/19, 121b/15, 121b/19, 121b/21, 122a/12, 173b/17
‘a.-i ‘āciz 1b/11, 2b/14, 5a/02, 121b/11
‘a.-i ‘ācizlerini 2a/20
‘a.-i zārīñ 31a/11
‘a.+u‘t-ṭāhir 16b/03
- āb-dār:** *Far.* sulu, taze; parlak; güzel, hoş
ā. 149a/05
- āb-dest:** *Far.* abdest, el yıkama suyu
ā. 50a/18
ā. al 18a/20
ā. alup 41a/19
ā. alur 13a/18
- ‘abes:** *Ar.* boş, saçma
‘a. 117a/06, 182a/22

ʿ**ābid**: *Ar.* ibadet eden
 ʿā. 30b/15
 ʿ**abūsü'l-vech**: *Ar.* asık suratlı
 ʿa. 162b/15
 ʿ**acāyib**: *Ar.* tuhaf, ilginç, acayip
 ʿa. 7a/23, 29a/07, 29a/20, 88b/02
 ʿa.+ler 13b/19
 esrar-ı ʿa. 2b/23, 4b/06
 sırr-ı ʿa. 5a/03, 5a/17, 7b/23
 ʿ**aceb**: *Ar.* acaba, hayret, gariplik,
 şaşılacak şey
 ʿa. 12b/19, 24a/18
 ʿa. degildir 42b/06
 ʿa. kaldı 26a/16
 ʿa. mi 22b/02
 ʿa. olmaz 52a/17
 ʿ**acebā**: *Ar.* şüphe ve tereddüt bildiren
 edat, acaba *krş.* āyā
 ʿa. 42b/13, 46a/14
 ʿ**acele**: *Ar.* acele, çabuk
 ʿa. 36b/10, 46b/15, 96a/23, 118b/03,
 119b/05, 122a/11, 122b/18,
 137b/10, 139b/20, 144a/18,
 158b/19
 ʿa. eyle 156b/20
 ʿa. eyleme 145b/21
 ʿa.+ye 130a/12
 ʿ**aceleten**: *Ar.* çarçabuk
 ʿa. 119b/09, 137a/03, 137a/23,
 137b/07, 144b/16, 158b/16
 ʿ**acem**: İranlı; Arap olmayan
 ʿa. 2b/05, 3a/22, 8a/20, 11a/08,
 18b/16, 20a/03, 31b/07, 31b/07,
 31b/08, 32b/01, 32b/21, 32b/23,
 33a/01, 33a/16, 34a/10, 34b/18,
 35b/04, 35b/11, 35b/22, 36a/18,
 36b/01, 47b/22, 48b/11, 52a/11,
 52b/15, 62b/19, 63a/02, 63a/08,
 63b/03, 64a/23, 65b/18, 66a/17,
 75b/08, 75b/10, 76b/02, 77b/02,
 78b/09, 78b/20, 79a/06, 79a/14,
 79a/22, 79b/18, 80a/05, 83b/09,
 84b/22, 85a/10, 85a/20, 85a/23,
 87a/08, 92a/11, 97a/23, 98a/06,
 102b/20, 102b/21, 103b/15,
 103b/21, 103b/22, 103b/22,
 104a/01, 104b/19, 105a/22,
 105b/15, 108a/02, 108b/21,
 110a/16, 111b/18, 115a/04,

115a/16, 115a/18, 115b/12,
 115b/17, 116a/07, 120a/05,
 120a/06, 120a/10, 120a/17,
 120a/20, 120b/11, 120b/19,
 121b/02, 122b/05, 122b/23,
 123b/12, 123b/15, 123b/20,
 123b/21, 123b/23, 124a/02,
 124a/09, 124a/11, 124a/12,
 124a/18, 124b/17, 124b/20,
 125a/08, 125a/17, 127b/01,
 127b/03, 127b/06, 127b/12,
 127b/17, 127b/21, 128a/05,
 128a/12, 128a/15, 128b/08,
 128b/11, 128b/17, 128b/22,
 129a/06, 132b/08, 134b/03,
 135b/15, 136a/15, 136a/21,
 136a/22, 136b/11, 137a/07,
 137a/09, 137a/13, 137a/16,
 138a/01, 138a/02, 138a/18,
 138b/04, 138b/14, 138b/18,
 139a/09, 139a/10, 141b/11,
 141b/13, 142a/23, 142b/14,
 142b/19, 145b/16, 146a/09,
 146a/21, 147a/01, 147a/11,
 148b/05, 148b/16, 150a/16,
 151a/08, 151a/21, 151b/02,
 151b/06, 154b/08, 155a/10,
 156a/03, 156a/04, 158a/09,
 158a/14, 164a/09, 165b/04,
 167b/02, 167b/09, 167b/13,
 168b/13, 169b/23, 170a/21,
 170b/07, 170b/11, 171a/22,
 171b/03, 172a/03, 172a/19,
 172a/21, 172b/17, 172b/18,
 176a/21, 176b/19, 178a/23,
 178b/06, 178b/10, 178b/11,
 180a/16, 180b/16, 181a/01,
 181a/09, 181a/16, 181a/19,
 182b/08, 183a/01, 183a/02,
 183a/02, 183a/08, 183a/09,
 183a/09, 183b/20
 ʿa.+de 12a/13, 49a/07, 52a/18, 62b/17
 ʿa.+den 12a/21, 12a/23, 20a/05,
 51a/04, 64b/08, 66a/18, 71a/17,
 85a/09, 105a/11, 106b/21, 153a/11,
 167b/12, 178b/13
 ʿa.+dir 32b/14
 ʿa.+e 6b/04, 15a/17, 36a/21, 44a/09,
 123b/11, 124a/14, 136b/01,

146a/18, 150b/21, 151a/20,
171b/21, 178b/19
 ˆa.+i 79a/20, 80a/17, 168a/02
 ˆa.+iñ 32b/13, 48b/17, 49a/02, 49a/11,
113b/17, 123a/23, 126a/02,
126b/01, 136a/11, 136a/16,
137a/02, 137b/17, 142b/22,
151b/05, 167b/02, 169b/20,
180a/21
 ˆa.+ler 141a/19, 141b/07, 142a/04,
142b/20, 144a/20, 146b/09,
148b/03, 165b/16, 168b/18,
172a/23
 ˆa.+lerden 160a/09, 161a/19
 ˆa.+lere 139a/21, 143a/17, 172a/18
 ˆa.+leri 183a/05
 ˆa.+leriñ 124a/05, 124b/23, 127b/20,
140b/03, 140b/06, 143b/09
 ˆacemî: *Ar.* İrânlı; acemî
 ˆa. 47b/22
 ˆa.+ler 139b/14
 ˆacemiyân: *Ar.* İrânlılar
 ˆa. 3a/16, 119a/16, 124a/19, 136b/13,
146b/09, 146b/14, 147a/14,
148a/17, 163b/01, 170a/09,
171b/10, 178a/02
 ˆa.+a 146a/06, 152b/20, 180a/03,
181a/02
 ˆa.+dan 169b/06
 ˆa.+dır 178a/15
 ˆa.+iñ 148b/17
 ˆaceze: *Ar.* düşkünler, acizler
 ˆa. 170b/08
 acı: acı
 a.+sı 166a/10
 acı-: acımak
 a.-dı 63a/22, 63b/05, 83b/22, 92b/22
 a.-dılar 84a/05
 a.-mağı 67b/11
 a.-yınca 100a/22
 a.-yup 100a/22
 ˆacîb: *Ar.* tuhaf
 ˆa. 12b/03, 13b/03, 61b/05
 ˆa.+dir 163b/13, 171a/23
 sırr-ı ˆa. 10b/17
 ˆacîbe: *Ar.* şaşılacak şey
 ˆa. 7a/22, 130a/11
 sırr-ı ˆa. 2a/04, 7b/09
 ˆaciz: *Ar.* zayıf, güçsüz

ˆā. 115a/17, 121a/03, 173a/18
 ˆabd-i ˆā. 1b/11, 2b/14, 5a/02, 121b/11
 ˆabd-i ˆā.+lerini 2a/20
 ˆā.+e 38a/04
 ˆā. kaldılar 127b/22, 161b/21
 ˆā. kalmış idik 132a/16
 ˆā.+ler 142b/02, 161b/10
 ˆā.+lerdir 89a/20
 ˆā.+lere 115b/02, 158a/19
 ˆā.+lerine 122a/12
 ˆā. oldukları 157a/13
 ˆā. olur 141a/09
 ˆā. olurlar 137a/15
 ˆaciz-âne: *Ar.+Far.* beceriksizcesine;
alçak gönüllülükle
 ˆā. 114b/17, 122b/21
 ˆacül: *Ar.* aceleci
 ˆa. 173a/07
 ˆacz: *Ar.* acizlik
 ˆa. 120b/20, 174b/16
 ˆa.+ini 172a/06
 aç: yemek yemesi gereken; tok karşıtı
 a. 78a/15, 84b/04, 84b/07, 146b/23,
147b/15
 aç-: açmak
 a.-ar 97b/17
 a.-arız 160a/11
 a.-dıkda 18b/06
 a.-up 4a/05, 18a/22, 37b/06, 162a/19
 sefer a.-up 176a/19
 söz a.-up 6b/17
 açık: açık
 a. 35b/07, 60b/20, 67b/10
 a.+dan 82a/02, 83a/20, 138a/12
 a.+dır 48a/17, 144a/16
 açıl-: açılmak
 a.-dı 157b/14
 a.-dığuñ 152a/19
 a.-dıkda 152a/18
 a.-dılar 165b/13
 a.-mayup 38b/04
 a.-up 154b/19, 161b/20
 a.-ur 89b/04
 açlık: açlık
 a. 156a/22
 a.+dan 147a/22, 148b/03, 148b/12
 açtır-: açtırmak
 göz a.-mayup 78a/15
 ad: ad, isim

a.+ı 116a/17
a.+ımı 39b/12
a.+ımız 54b/16, 120a/06
a.+ına 4a/09, 105a/18, 181b/10
a' dā: *Ar.* düşmanlar
a. 131b/17, 147a/05, 173b/20
a.+dan 146b/23
a.+ları 135b/11
a.+sından 25a/07
a.+ya 164b/12
a.-yı dīn 2b/08, 85b/10
a.-yı dīne 49b/18, 122b/21
a.-yı dīni 82a/05
hücūm-ı a. 37a/17, 121a/13
hücūm-ı a.+ya 162b/23
ādāb: *Ar.* terbiyeler; kaideler
ā. 44b/17, 47a/12
ā.+ı küllī 40a/14
ā.+ı münāzara 38a/18, 38a/19
‘adālet: *Ar.* adalet; hak ve hukuka uygunluk
‘a. 164b/14
‘a.+de 31b/04
‘adāletlü: *Ar.+T.* adil
‘a. 35a/01
‘adāvet: *Ar.* düşmanlık
‘a. 54a/07, 55a/07, 58a/07, 94b/18, 113b/19, 116b/07, 166b/09, 166b/19, 170a/18, 178b/06, 182a/03
‘a.+e 125b/05
‘a.+i 54a/14, 155a/01
‘a. idüp 132b/23
‘a.+ler 58a/11
‘a.+leri 58a/15, 128b/23
‘add: *Ar.* sayma, sayılma; itibar etme, edilme
‘a. 163b/06
‘a. eyledi 122a/19
‘a. eylediler 119a/10
‘a. iderler imiş 108b/18
‘a. idüp 158a/01, 162a/01, 165a/22, 172b/13
‘a. olmak 171b/13
‘a. olunan 33a/03
‘a. olunur 34a/11, 50a/10
‘aded: *Ar.* sayı
‘a. 3a/08, 3a/13, 3b/18, 3b/20, 3b/21, 3b/21, 7b/01, 15a/04, 15a/11,

15a/19, 15a/20, 15a/22, 15a/23, 15a/23, 15b/06, 18a/09, 18b/04, 27a/12, 30a/05, 30a/13, 34a/03, 34a/05, 38b/17, 38b/18, 40b/06, 43b/01, 43b/01, 57a/23, 78b/08, 78b/14, 80b/17, 124a/16, 124a/17, 139a/10, 142b/10, 166b/14, 169b/19, 169b/22, 170a/13, 176b/18, 176b/23, 187b/09, 187b/10
‘a.+de 46b/21
‘a.+i 15b/04, 153a/15
‘a.+ine 20b/03
‘a.+ini 153a/16
‘a.+leri 176b/19
‘a.+lerin 46b/22
hadd-i ‘a.+i 20a/17
‘adem: *Ar.* insan, adam
ā. 5a/16, 5a/19, 5a/19, 5a/21, 8b/04, 10a/23, 11b/22, 12a/04, 12a/10, 12a/23, 12b/03, 17a/15, 17a/18, 19a/16, 19b/03, 19b/06, 19b/07, 19b/11, 19b/13, 19b/17, 21a/21, 21b/07, 21b/08, 24a/18, 24b/07, 25a/01, 25a/22, 26a/01, 27b/02, 29a/03, 29a/05, 29a/07, 36a/16, 40b/08, 42a/08, 45b/22, 50a/21, 52b/12, 53b/07, 53b/13, 55a/16, 58b/02, 59a/01, 59a/10, 60b/04, 64b/09, 64b/13, 67b/07, 67b/10, 68b/06, 70b/11, 71a/15, 72b/06, 73a/10, 77a/20, 77b/16, 77b/20, 77b/22, 77b/22, 78b/02, 78b/23, 79a/13, 79b/08, 79b/23, 82a/14, 88a/07, 89a/07, 90b/04, 92a/14, 92a/22, 93b/11, 94a/16, 94b/08, 95a/16, 97b/13, 100b/15, 100b/21, 102b/17, 103a/03, 103b/11, 106a/03, 106b/19, 109b/05, 111a/17, 111a/19, 111a/20, 111a/21, 111a/21, 111b/05, 112a/04, 112b/08, 112b/11, 116b/17, 116b/18, 124a/17, 125b/13, 128a/13, 132a/18, 137a/04, 141a/20, 142b/01, 142b/05, 143a/21, 144b/03, 144b/10, 144b/15, 144b/17, 148b/02, 148b/02, 148b/03, 148b/10, 149b/04, 155b/14,

156a/08, 156b/08, 160a/07,
160a/09, 161b/01, 162a/13,
163a/14, 163b/12, 163b/15,
167b/19, 168b/09, 173b/10,
183a/13, 183b/08, 184a/06,
184b/02, 185b/10
ā.+den 12a/04, 19b/08, 83b/07,
85b/17, 99a/11, 130a/09
ā.+dir 40a/04, 111a/19, 111b/14
ā.+e 6b/08, 12b/14, 91a/13, 101b/17,
105a/11, 156a/15
ā.+i 19b/12, 50a/20, 53b/10, 67a/19,
81b/11, 86b/22, 89b/01, 140a/19,
181a/20
ā.+idi 19a/17, 24b/03, 63a/23, 76a/17,
76a/18, 132b/20, 147b/08
ā. ile 164a/15
ā. imiş 13a/15
ā.+iñ 5a/20, 8b/03, 21a/derkenar,
78b/03, 101b/18, 111b/13, 132a/21
ā. ise 19b/03
ā.+ler 20a/01, 45a/22, 52a/10, 52a/21,
55a/20, 62a/02, 63a/05, 66b/23,
69b/19, 77a/18, 77b/02, 83a/14,
86a/12, 90b/23, 94b/12, 94b/14,
94b/19, 95a/18, 97b/14, 97b/17,
100b/17, 101a/03, 101a/04,
101a/06, 110b/21, 111b/18,
118b/05, 120b/07, 143b/13,
148b/05, 152b/03, 154a/13,
154b/20, 159a/05, 159b/07,
164b/15, 167a/19, 169a/19,
175a/10, 178b/22, 183a/20,
184b/04, 184b/11, 185a/03,
185a/18
ā.+lerde 111a/05
ā.+lerden 5a/14, 19a/13, 50b/17,
163a/22, 183a/13
ā.+lerdir 65b/19
ā.+lere 86b/16, 95a/09, 112b/08
ā.+leri 63a/06, 75b/10, 98a/04,
159b/08, 182b/20
ā.+leridi 62b/05
ā.+lerine 44b/20, 95b/13, 123a/01
ā.+lerini 90a/10
ā.+leriñ 6b/20, 100a/15, 159a/19
ā.+siñ 111a/22
‘**adem**: *Ar.* yokluk, bulunmama
‘a.-i ihtimāmları 45b/15

‘a.-i imkāndadır 129b/18
‘a.-i inhirāfim 131b/23
‘a.-i memleketimizi 122b/15
‘a.-i şıḥḥati 71a/05, 106/09
ādemī: *Ar.+Far.* ādemoğlu, insan
ā.+si 79b/19
ādemiyān: *Ar.+Far.* ādemoğulları,
insanlar, adamlar
ā.+dan 173b/12
‘**ādet**: *Ar.* alışkanlık; görenek
‘ā. 21a/derkenar, 134a/03, 149b/05
‘ā.+i 96b/22, 154b/01
‘ā.+i idi 106a/19
‘ā.+i kādīmi 7b/11
‘ā.+im 134b/10
‘ā.+leri 37a/05, 42b/22, 114a/07,
126b/15, 130a/22, 171a/17
‘**ādetā**: *Ar.* bayağı, basbayağı
‘ā. 129a/23
adım: yürümek için yapılan ayak
atışlarının her biri
a. 28b/04
a. ider 28b/12
‘**adl**: *Ar.* doğruluk
‘a. 158a/21, 164b/14
‘**adū**: *Ar.* düşman
‘a. 76b/07, 154a/09, 186a/14, 186b/15,
187a/05
‘a.+ları 162b/17
‘a.+larımiñ 132b/01
‘a.+larını 169a/02
‘asker-i ‘a. 73a/05, 73a/20
‘a.+ya 169b/02, 170b/07
‘a.-yı ekberi 22b/03
‘**adūyāne**: *Ar.+Far.* düşmana ait,
düşmanca
‘a. 151a/14
āfākī: *Ar.* şuradan buradan konuşma
ā. 38a/17, 38b/03
āfāt: *Ar.* belalar, musibetler
cemi‘-i ā.-ı beliyyātdan 2b/13
āferīn: *Far.* beğenme, alkış, yaşa
ā. 25a/06, 85b/02
ā. eyledi 111b/06
ā. eylediler 83a/22, 84b/13
ā. idüp 118a/23
ā.+ler 7a/22, 119b/20
ā.+ler eyledi 151a/19
ā.+ler idüp 179b/04

āfet: *Ar.* bela, felaket; güzel sevgili
ā. 15b/17
ā.-i devrān 89a/15, 89b/09
ā.-i devrānı 27b/04
afgān: Afganistan halkından olan kimse;
Afganistan milleti *krş.* avgān
a. 33b/03, 34b/14, 35b/03, 35b/13
a.+da iken 33b/05
a.+dan 33b/06
āfitāb: *Far.* güneş *krş.* güneş, hūrşid,
mihr, şems
ā. 26a/11, 28b/23, 29b/05
ā.+ı 85b/20
ā.-ı ʿ ālem 24b/14
ā.-ı ʿ ālem-efrūz 20b/14
ā.-ı ʿ ālem-tāb 47a/20
ā.+ıñ 47a/19
ʿāfiyet: *Ar.* sağlık, esenlik
ʿā.+leri 39b/09
ʿafv: *Ar.* suçunu bağışlama; özür dileme
ʿa. 46a/07, 114b/08, 179a/22, 179a/23,
180a/06
ʿa. buyurasız 151a/17
ʿa. eyledim 45b/20, 129a/05
ʿa. itsünler 38b/12
ʿa. olunup 56a/16, 133b/23
ağ: iplik, sicim, tel vb. ince şeylerden
kafes biçiminde yapılmış örgü
a. 27b/02
a.+ı 27b/01
ağa: büyük oğul; Osmanlı Devleti'nde
bazı kuruluşların başında
bulunanlara verilen resmî san
a. 58b/07, 58b/11, 58b/14, 59a/11,
65a/22, 72b/07, 72b/07, 82a/12,
82a/16, 97b/14, 142b/16, 142b/22,
147b/13, 147b/16, 147b/18,
147b/21, 154a/19, 182b/13,
183b/06, 185b/16, 186a/09,
186a/09, 186a/10
a.+lar 11b/23, 55a/22, 79b/04, 83a/12,
93b/13, 97a/02
a.+lara 80a/23, 103b/18
a.+lardan 75a/21, 80b/03, 90b/04
a.+ları 8a/19, 24a/13, 24b/20, 59a/22,
59a/23, 72b/06, 75a/15, 75b/08,
80a/15, 90a/02, 95b/19, 98a/17,
104b/02, 147b/09, 183a/21,
186a/11, 187b/07

a.+larına 90b/14, 90b/15, 96a/02,
96b/18
a.+larından 13a/07, 69a/17, 183b/08
a.+larını 186b/01
a.+larıñ 184a/13, 184a/14
a.+mıza 58b/08
a.+nıñ 74b/08, 86b/21, 148a/17
a.+sı 14b/15, 15a/04, 36b/01, 47b/13,
47b/14, 55b/22, 59a/09, 59a/21,
98b/04, 104a/19, 112a/18, 133a/21,
138a/20, 138b/18, 154a/14,
163b/10, 186a/10
a.+sı imiş 13a/06
a.+sın 184a/13
a.+sına 96b/18
a.+sını 64b/23, 69a/17, 95b/17
a.+ya 58b/18, 58b/23, 65a/11
a.+yı 65a/14, 65a/21
a.-yı mezbūr 65a/12
ağaç: ağaç
a. 14b/21
a.+lara 160b/10
ağaçlık: ağaçlık
a. 32a/01, 32a/07
a.+dır 34b/08
āgāh: *Far.* bilgili, haberli, uyanık
ā. eylemegi 174b/03
ā. kaldıkda 119b/09
ā. kılmamağ 174b/10
ā. olıcağ 114b/09
ā. olmayalar 152a/22
ā. olup 135b/23
ağalık(ğ): ağa olma durumu
a.+ı 56a/07, 56a/10
ağayān: *T.+Far.* ağalar
a. 130b/11
āgāz: *Far.* başlama, başlangıç
ā. 132a/04
ā. eyledi 131b/14, 149a/07, 151a/10,
173b/16
ā. idecegin 138b/06
ā. idüp 45b/02, 113b/04, 113b/14,
120a/10
ā. itmeyeler 151a/05
ā. kıldı 130b/19
ağır: sert; çok, kalabalık; ağırlık
a. 7a/11, 9a/11, 24a/11, 68a/12,
78a/02, 99b/02, 185b/13

ağırla-: konuğa saygı göstererek onun her türlü rahatını, gereksinimini sağlamak, ikram etmek
a.-yup 37a/08
ağırlık(ğ): ağır olma durumu
a. 124b/05, 139b/11
a.+1 64b/15
ağustos: *Lat.* yılın sekizinci ayı
a. 5a/12, 10b/02, 15b/21
ağ(i)z: yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başladığı organ; birkaç yolun birbirine kavuştuğu yer
a. 35b/12
a.+dan 98a/17
a.+1 150b/09
a.+ında 35b/07
a.+ından 130b/19
a.+larına 136a/04
ağla-: ağlamak
a.-dı 24b/15, 25a/18, 73b/05, 90a/13
a.-dılar 147a/01, 147a/20
a.-rın 90a/15
a.-r imiş 19a/21
a.-yu ağlayu 104a/14
a.-yup 149a/06
ağlāl: *Ar.* boyna geçirilen zincirler
a. olan 20b/19
ağlaş-: ağlaşmak
a.-arağ 149a/03
a.-dılar 149a/18
a.-up 149a/20
ağlat(d)-: ağlatmak
a.-an 104a/13
ağniyā: *Ar.* zenginler
a. 122a/14
ağrāz: *Ar.* maksatlar, niyetler
a. 68b/19, 114b/06
ağreb: *Ar.* en garip, en tuhaf
a. 29a/20, 182a/09
a.+dir 170a/21
a.-i ġarāyib 13a/13
a.-i ġarāyibden 12b/21
a.+ü'l-ġarīb 13b/11
ağulı: zehirli
a. 15b/23
ağuzlan-: hazırlanmak, hazır edilmek

a.-miş 139a/11
ağvān: Gürcülerle aynı mezhebi paylaşan bir Kafkas halkı
a. 70b/06, 80b/22, 84b/07, 85a/07, 85b/08, 85b/13, 112b/11, 118b/22, 119b/18, 121a/01, 121b/12, 124b/08, 126a/08, 126b/03, 131b/05, 135b/14, 135b/15, 136b/17, 137a/14, 137b/15, 138a/04, 138a/05, 138b/04, 138b/05, 139b/21, 140a/21, 140a/23, 140b/18, 142a/13, 142a/23, 142b/07, 143a/12, 144b/21, 145b/23, 152a/15, 152b/09, 153a/19, 154a/17, 154a/21, 154b/01, 156a/02, 156b/01, 157a/03, 157a/04, 157a/20, 159b/09, 159b/15, 161b/21, 162a/05, 164b/09, 164b/18, 165a/20, 165b/04, 167a/20, 167b/09, 167b/10, 168a/08, 168b/08, 169a/07, 178a/16, 180a/17, 180b/21
a.+a 142a/06, 142a/13, 143b/21, 146b/03, 147a/11, 148a/07, 152a/11, 153a/04, 155b/12, 156a/17, 162a/04, 168a/22, 168b/10
a.+dan 137a/09, 137b/18, 139a/21, 139b/14, 144b/10, 144b/18, 144b/22, 145a/02, 145a/07, 152b/01, 152b/06, 152b/23, 158a/06, 159b/21
a.+1 118a/11, 119b/17, 125a/03, 127b/01, 141a/08, 143a/15, 146a/04, 152a/10, 157a/06, 157a/11, 162b/17, 180b/23, 180b/23
a.+ımız 163b/19
a.+ını 181a/08
a.+ınıñ 145b/23
a.+ıñ 126a/16, 126b/01, 138b/01, 157a/08, 159b/16, 169a/22, 172a/18, 178b/14, 178b/16
a.+ile 119b/10, 120b/10, 153b/08
a.+lar 119b/12, 124b/05, 124b/09, 124b/09, 125b/21, 126a/21, 126b/05, 127b/12, 127b/19, 128b/12, 136b/21, 138b/06, 139b/14, 139b/19, 141b/19,

141b/21, 142a/02, 142a/06,
142a/17, 142b/03, 142b/04,
142b/06, 142b/16, 142b/17,
143a/10, 143a/11, 143b/15,
143b/19, 143b/22, 144a/01,
144a/07, 144a/08, 144a/15,
144b/07, 144b/09, 146b/08,
147b/22, 148a/11, 149a/18,
153a/01, 153a/09, 153a/10,
153a/16, 153a/22, 155a/10,
155a/12, 155a/13, 155b/02,
155b/20, 156a/07, 156b/10,
160a/18, 160a/23, 160b/20,
162b/05
a.+lara 124b/10, 129a/04, 129a/12,
138a/21, 141b/09, 142a/16,
142b/21, 143a/17, 143a/19,
143b/20, 144b/08, 152a/16,
153a/21, 154b/13, 155a/19,
155b/22, 156a/11, 156b/07,
156b/21, 157a/18, 157b/22,
160a/08, 160a/16, 162a/07,
165b/16, 181a/07
a.+lardan 139a/04, 142b/05, 142b/20,
144b/14
a.+ları 125a/16, 127b/23, 131b/01,
138a/08, 140b/13, 143a/16,
143b/15, 157a/12
a.+ların 122a/23
a.+larını 162b/09
a.+larıñ 119a/18, 127b/07, 127b/14,
139b/20, 140a/04, 140b/03,
141b/06, 142a/08, 142b/11,
142b/12, 142b/13, 142b/23,
144a/16, 156b/04, 156b/16,
157b/13, 162a/06, 167a/18,
167a/22, 178b/01
ağvānān: Agvan halkından olanlar
a. 141a/18
ağvānī: Agvan halkına mensup olan
a.+yle 163b/19
ağvāniyān: Agvan halkına mensup olanlar
a. 67b/14, 68a/09, 105b/19, 118a/16,
118b/03, 119a/15, 119b/01,
119b/14, 120a/09, 120b/14,
122b/03, 122b/21, 125a/02,
125b/03, 126a/13, 126a/14,
127b/08, 127b/16, 127b/20,
135b/19, 136a/05, 137a/12,

138b/19, 139a/01, 139a/08,
139a/18, 139b/09, 139b/16,
139b/18, 140a/01, 141a/20,
141a/23, 143b/08, 144a/19,
144b/01, 144b/19, 145a/12,
145a/17, 148a/01, 149a/21,
150a/18, 150b/06, 151b/09,
151b/10, 151b/22, 152a/05,
152a/07, 152a/12, 152a/20,
152a/22, 152b/08, 152b/12,
152b/22, 153a/03, 153b/03,
154b/17, 156a/04, 156a/13,
156b/15, 157a/21, 158b/17,
159b/07, 159b/22, 160a/12,
162a/07, 162a/09, 163a/21,
163b/10, 169b/04, 169b/05,
177b/15, 178b/08, 178b/09,
181a/05, 181a/10, 186b/05
a.+a 118b/08, 126a/23, 141a/10,
143b/01, 145a/05, 153a/22,
157a/16, 159b/13, 162b/03,
164a/20, 164a/22
a.+da 181a/04
a.+dan 125b/11, 145b/05, 151a/20,
151a/23, 152b/04, 180b/20
a.+ı 68a/11, 145a/05, 162a/08,
180a/15
a.+ıñ 112b/12, 137a/22, 141a/13,
148b/17, 149b/09, 154a/07,
154b/08, 155a/16, 160a/19,
160a/22, 161a/18, 163a/14,
169b/03, 178b/03
a.+lar 136b/16
a.+lara 141b/18
ağyār: *Ar.* yabancılar
a.+dan 20a/21, 24b/13, 58b/22,
130a/20
^çālem-i a.+dan 19b/01
āh: feryat etme, inleme
ā. 27b/21, 104a/10, 161a/03, 149a/18
ā.-ı enin idüp 4a/06
ā. vāhı 161a/03
ā. vah iderek 55b/15
ā. vah idüp 88b/17
ā. vāhları 149a/18
aḥad: *Ar.* bir sayısı
a. 38b/19, 169b/19
aḥālī: *Ar.* halk

a. 152a/11, 155a/20, 164b/16, 170a/16, 171a/22
a.+dir 41a/10
a.+niñ 41a/04, 41a/08
a.+si 32a/03, 32a/10, 32b/14, 43a/22, 112b/13, 122b/17, 131a/10, 153b/15, 154a/03, 155a/08, 156b/04, 157b/23, 164b/17, 179a/11, 182b/17
a.+sinden 48b/21
a.+sine 151b/17, 156a/09, 165a/21
a.+sini 156b/02
a.+siniñ 132b/10, 153b/10, 154b/21, 156a/13
a.+sisiz 151b/18
aḥbāb: *Ar.* dostlar
a. 122a/17
aḥbār: *Ar.* haberler
a. 10a/02
a.-ı naḳılān 5b/18
rāviyān-ı a. 8a/14
ṣaḥīḥü'l a. 13b/14
^ʿ**aḥd:** *Ar.* yemin; söz verme
^ʿa. 119b/08, 125b/10, 145a/09, 150b/17, 151a/01, 152b/03, 158a/12, 158a/17, 159a/14, 161a/04, 164a/23, 167a/10, 167a/19, 167a/22, 167b/15, 168b/03, 171b/08, 172b/15, 178b/15, 183a/17, 185a/06, 185a/10, 185b/12
^ʿa.+e 134b/20, 158a/23, 158b/07
^ʿa.+e vefā 41a/09
^ʿa.+ı 92a/05, 159a/02
^ʿa.+ım 145a/21
^ʿa.+ımız 158b/01
^ʿa.+ımız 120a/18
^ʿa.+ım olsun 148a/10
^ʿa.+ında 159a/09, 177a/14
^ʿa.-i mişāk itmiş 41a/09
^ʿa.-i yemin itmiş 41a/06
^ʿa.+larına 140b/11
^ʿ**aḥd-nāme:** *Ar.+Far.* anlaşma şartlarını ve iki tarafın imzasını taşıyan kâğıt
^ʿa. 43b/20
^ʿa.-i hümâyünında 38a/01
^ʿa.-i hümâyünümüzde 44a/06
^ʿa.+ler 172b/19
^ʿa.+miz 120a/23

aḥeste: *Far.* yavaş, aḥeste
ā. aḥeste 7b/16, 39a/08
aḥir: *Ar.* son, sonra, sonunda
ā. 8a/04, 8b/03, 8b/05, 12b/14, 13a/07, 15b/19, 18a/18, 33b/16, 38b/06, 42a/21, 48a/11, 59a/16, 64a/04, 66b/15, 70b/01, 89a/23, 89b/23, 91b/14, 92a/21, 99b/17, 100a/07, 100b/01, 109a/15, 113a/04, 113a/20, 124a/10, 126a/23, 130b/09, 135b/11, 153b/22, 154b/18, 159a/13, 160a/23, 160b/06, 161b/10, 167b/17, 175a/17, 176b/11, 177b/10, 177b/14
ā.+den 15a/16
ā.+e 133b/14, 135b/07, 135b/07, 141b/04, 149a/14
ā. eyledi 51b/19
ā.+i 158a/15
ā.-i encām 54a/13, 54a/23, 54b/23, 58a/07, 59a/20, 66a/09, 68b/16, 77b/11, 80a/11, 92b/04, 93a/22, 94a/12, 96a/07, 97a/12, 99b/06, 101b/03, 102b/19, 104a/19, 105b/07, 110b/21, 135b/01, 136a/01, 138b/22, 139a/03, 148a/02, 161b/18, 175a/21, 178b/05, 179a/03, 182b/21
ā.+in 100a/09
ā.+inde 46b/18, 56b/15, 109b/01
ā.+iñ 71a/07, 106b/11, 121a/18
ā. olduḡdan 41b/19, 109a/13
ā. olunca 114b/20, 156a/06, 166a/10
ā.+ü'l-emr 18b/01
ā.+ü'l-encām 176b/10
nev-i ā.+e 58a/08
vaḳt-i ā.+de 26b/16
aḥiret: *Ar.* öbür dünya
ā. 8b/19
ā.+de 18b/11, 41a/05
ā.+e 172a/11, 176a/11
aḥiri: *Ar.* son, nihaî
ā.+de 122a/03
aḥirin: *Ar.* sonrakiler, sonlar
ā. 86b/01
aḥir-kār: *Ar.+Far.* işin sonunda, neticede
ā. 21a/08, 22b/14, 51b/16, 56a/18, 58a/15, 68a/08, 86b/08, 87b/23,

92a/15, 92b/10, 102a/04, 117a/19,
160a/18, 161a/12, 162a/09
aḥkām: *Ar.* hükümler
a. 150a/06
icrā-yı a. 32a/21
aḥkār: *Ar.* hakir ve bayağı olan
a. 121b/21, 153b/05
a.+larına 121b/07
aḥlāk: *Ar.* huy, ahlak
maẓarrü'l a. 173a/07
aḥmak: *Ar.* pek akılsız, sersem
a. 19a/17, 113b/05
aḥsen: *Ar.* en güzel
a. 75b/16, 77b/03, 122a/01, 158b/18,
166b/18, 174a/22
a. görüp 154b/06
a.-i vech 94a/22
a. olmak 38b/21
aḥşām: akşam vakti *krş.* aḥşām, şām
a. 11a/06, 26b/17
a.+a 12a/17, 29a/03, 84b/01, 149a/19,
149a/20
a.+da 6a/17
a.+dan 6b/13, 19b/12
a.+ınıñ 114a/13, 114b/04
aḥter: *Far.* yıldız
sa^cd-ı a. 14a/04, 22a/06
sa^cd-ı a.+de 8b/10, 14b/08, 53a/12,
61a/23, 64a/20, 65b/14, 67a/22,
67b/02, 76a/01, 76a/23, 101a/13
sa^cd-ı a.+e 90a/12
sa^cd-ı a.+i 89a/12, 90a/22
sa^cd-ı a.+iñ 89b/08
sa^cīd-i a.+de 101a/10
aḥū: *Far.* ceylan, karaca
ā. 27b/02
aḥūd: *Far.* molla, hoca
ā.+larınıñ 183a/08
aḥvāl: *Ar.* hâller, durumlar
a. 2a/16, 3a/10, 3a/11, 3a/13, 7a/15,
11b/22, 21a/06, 47b/07, 53a/14,
55a/23, 55b/14, 59a/05, 59a/20,
68b/13, 79a/22, 88a/20, 90a/18,
91b/10, 92b/18, 96a/16, 97b/19,
113b/20, 114a/20, 119b/16,
124a/14, 128b/17, 129b/10,
134b/01, 135a/01, 139a/01,
141a/01, 141b/05, 142a/03,
143a/19, 146a/08, 146a/16,

146b/13, 150b/04, 162a/22,
163b/21, 166b/17, 169b/18,
172a/20, 173a/05, 173b/07,
174a/10, 174a/16, 174a/18,
174b/11, 176b/02, 176b/18,
184b/20
a.+den 69b/21, 103b/13, 119b/13,
174b/12
a.+dir 59a/05, 91b/10, 182b/09
a.+e 26a/17, 52a/05, 55a/17, 68a/12,
87a/19, 89b/12, 90b/11, 100b/21,
112b/16, 116b/22, 138b/08,
148b/14, 152b/06, 167b/21
a.+i 7a/03, 12b/02, 19a/08, 20b/04,
26b/17, 35b/03, 36b/10, 51b/10,
52a/09, 52b/04, 54b/06, 55a/14,
64b/01, 68a/13, 70a/23, 70b/13,
78a/23, 79b/15, 80a/14, 80b/08,
81b/06, 86b/07, 88b/04, 92b/07,
94b/13, 97b/05, 101a/01, 101b/04,
102b/17, 103a/05, 110b/02,
111b/04, 111b/17, 112b/11,
114b/05, 115a/11, 117a/09,
118b/01, 121b/09, 122a/04,
123a/06, 124a/05, 127b/10,
132b/14, 135b/08, 135b/15,
137b/05, 145a/05, 145b/19,
146a/10, 147b/16, 147b/21,
149a/01, 154b/07, 162a/09,
163a/01, 165b/10, 167b/23,
169a/23, 174b/06, 183b/20,
184b/16, 184b/23, 185b/19
a.+idir 28a/16
a. idüp 182b/19
a.+im 94a/07
a.+imi 94a/04
a.+imiz 102a/21, 103b/04, 146b/18
a.+imizi 100b/11, 139b/21
a.+in 113b/16
a.+inden 52a/11, 52a/18, 146b/04,
173a/17, 175a/09
a.+ine 45b/14, 53b/12, 59a/06, 63a/02,
63b/03, 93a/11, 135b/19, 139a/09,
143b/09
a.+ini 7b/02, 13a/06, 52a/08, 52b/12,
63a/08, 69a/09, 92b/13, 93a/06,
98b/08, 99a/11, 113b/17, 130b/09,
137a/22, 145a/22, 162a/13,

167b/07, 168a/12, 176b/22,
184a/20
a.+iniñ 122a/12
a.+iñ 51b/16
a.+iñizden 42b/20
a.+leri 37a/17, 146b/12, 161b/22,
176b/11, 176b/17
a.+lerin 44a/09
a.+lerini 49a/15, 100b/20, 112a/21,
126a/22, 139a/23, 158a/16,
181a/09, 182b/20
memdühü'l a. 133a/20
mužtaribü'l a. 130a/10
perişānū'l a. 170a/08
şalāh-ı a.+ini 43b/22
tafşil-i a. 3a/10
terakkiyye-i a.+leri 41a/08
aḥvālīhi: *Ar.* onun ahvalı, hâlleri
a. 3a/03, 49b/20
aḥyā: *Ar.* diriler, canlılar
a.+ya 4a/06
aḥyānā: *Ar.* ara sıra, vakit vakit
a. 142b/01, 151b/14
aḥyār: *Ar.* iyi ve faziletli olanlar
a.+e 120a/09
aḥz: *Ar.* alma, kabul etme
a. 48a/22, 87b/03, 92b/08, 93a/20,
94a/02, 113a/03, 114a/02, 117b/14,
120a/06, 122b/13, 124b/01,
127b/18, 130a/16, 131a/18,
142b/03, 145a/08, 145a/18,
155a/02, 155a/04, 156a/15,
157a/06, 157b/19, 158a/03,
158a/23, 159a/20, 159b/21,
160a/20, 162b/10, 167a/16,
167b/20, 168b/16, 172b/01,
172b/02
a.+e 129b/09
a. eyledikleri 144b/18
a. eylediği 132a/22
a. eylemek idi 168b/21
a. eylese 168b/21
a.-ı intikām 126b/21, 173b/21
a.-ı intikāmda 120b/19
a.+ına 136a/01, 146b/08
a. ideriz 167b/01
a. idüp 48b/18, 128b/19, 136a/02,
169a/17, 185b/04
a. itdirdüp 169b/10

a. itdürüp 129b/15
a. olınan 108b/13
a. olunup 59b/03, 135b/06, 153a/06
‘ā'id: *Ar.* ilgili, ilişkin
‘ā. olan 105a/04
aḳ(ġ): ak, beyaz; duru, berrak
yüz a.+ı 80a/11, 139b/01
aḳ-: akmak
a.-a 178a/08
a.-an 136b/06
a.-ar 5a/10, 7b/17, 10b/06, 86a/02,
99a/06
a.-dı 84b/06
a.-maz 33b/12, 33b/18
a.-up 28b/20, 87a/22
‘aḳaben: *Ar.* akabinde, arkası sıra
‘a. 27a/03
‘aḳab-gir: *Ar.+Far.* takip eden, ardından
gelen, kovalayan
‘a. 142b/17
aḳall: *Ar.* pek az, çok az
a. 120b/09, 128b/03
aḳar şu: akarsu
a.+lar 107b/18
a.+ları 6a/11, 107b/22
aḳçe: her tür madenî para
a. 6b/02, 38b/15, 40b/11, 40b/12,
44b/19, 45a/14, 49b/08, 49b/10,
58b/12, 59a/10, 74b/23, 123b/10,
128b/16, 133b/13, 133b/17,
134b/17, 135a/02, 135b/03,
137b/09, 137b/09, 140a/17,
142a/08, 143b/07, 151b/05,
153a/13, 155b/16, 159b/13,
161b/15, 165a/17, 165a/19,
166a/16, 171a/21
a. değil mi 58b/07
a.+ler 140a/02
a.+niñ 128a/21, 128b/03, 128b/05
a.+si 133b/16
a.+sin 6b/03
a.+siyle 6b/22
a.+ye 36a/16, 69b/16, 69b/16, 148a/23
a.+yi 128b/01, 128b/05, 142a/11,
143a/10, 166a/14
‘aḳd: *Ar.* bağ, bağlama; sözleşme,
kararlaştırma
‘a. 38a/15, 41b/01, 63b/17, 106b/08,
106b/14, 110b/07, 169b/14,

178b/12, 186a/20, 186b/09,
186b/18, 187a/20
 ˆa.+e 105a/23
 ˆa. eyledi 18b/04
 ˆa.-i biat 71a/10
 ˆa.-i biat idüp 71a/04
 ˆa. idüp 172b/15
 ˆa.+ine 133b/23
 ˆa.-i şulh 134a/16
 ˆa.-i şulh idüp 73a/15
 ˆa. olundu 187b/08
 ˆa. olunduğı 143a/09
 ˆa. olunduğda 149b/03
 ˆa. olunsun 140b/18
 ˆa. olunur 140b/17
akdāh: *Ar.* kadehler, bardaklar
 a. 123b/01
akdām: *Ar.* ayaklar
 a. 119a/07, 119a/08, 123b/06, 167a/12,
168a/08, 168b/10
akdem: *Ar.* ilk, önce, önceki, daha önceki
 a. 70b/16, 99a/17, 100b/13, 105b/13,
126b/16, 132a/09, 145b/06
 ˆakıbet: *Ar.* nihayet, son *krş.* encām
 ˆā. 43a/12, 113a/07, 121b/09, 121b/13,
123b/05, 124a/21, 125b/22,
126b/06, 128b/12, 129a/15,
130a/06, 130a/11, 134a/04,
142a/05, 147a/10, 149a/01,
152a/14, 154b/14, 156a/06,
169b/09, 171a/02, 172a/17, 173a/15
 ˆā.+ü'l-emr 174a/11
 ˆakıbet-endiş: *Ar.+Far.* sonunu düşünen
 ˆā. 38a/03, 114b/12
 ˆakıl: *Ar.* akıllı kimse
 ˆā. 13a/02, 13a/03, 13b/01, 37b/21,
38a/03, 53a/02, 62b/02, 63a/22,
64b/02, 64b/09, 65b/06, 66a/05,
66b/11, 82a/07, 94b/07, 105b/04,
111a/02, 112b/19, 113a/22,
134b/11, 155b/13, 158a/09,
160b/14, 164a/01, 173b/09,
178b/17, 179b/20
 ˆā. iseñ 82b/05, 96b/06
 ˆā. olmağıla 146a/16
 hāzıq-ı ˆā. 13a/23
 ˆakılāne: *Ar.+Far.* akıllıcasına
 ˆā. 98b/22, 102a/19, 109a/11, 116a/02,
174b/09

ˆakıle: *Ar.* akıllı kadın
 ˆā. 6a/15
 ˆakıl-endişlik: *Ar.+Far.* akıllılık
 ˆā. 187a/15
akın: hücum, baskın, akın
 a. 136b/11, 178a/22
 a.+a 136b/01, 139b/05
 a. idüp 43b/16, 48b/20, 136a/15
 a. itmededir 48b/11
 a. virüp 157b/19
akındı: akma işi
 a.+sına 20b/22
 ˆakıb: *Ar.* önce
 ˆa.+inde 39a/01
 ˆakkām: *Ar.* deveci, katırcı
 ˆa. 38b/22
 ˆakıl: *Ar.* akıl, us
 ˆa. 13b/08, 78b/03, 117b/04, 118a/23,
158a/19, 161b/07, 174a/21,
174b/15, 175b/13, 176a/08
 ˆa.+dan 114a/17
 ˆa.+ı 7a/21, 9a/13, 18a/23, 20b/04,
20b/17, 20b/23, 73a/20, 74a/10,
99a/12, 101b/01, 104b/10, 110b/18,
111a/07, 111a/14
 ˆa.-ı insān 13b/07
 ˆa.+ı irdüğü 94a/23, 117a/16
 ˆa.+ı irmez 78a/23
 ˆa.-ı kāmīl 52a/10, 76a/17, 82a/13
 ˆa.-ı kāmīldir 4b/15
 ˆa.-ı kiyāseti 46a/09
 ˆa.+ımız 2a/18
 ˆa.+ımız
 ˆa.+ına 105b/10, 137a/10, 160b/04,
160b/09
 ˆa.+ını 101b/18
 ˆa.-ı rüşde 54a/20
 ˆa. irdüğü 26a/14
 nākışatü'l ˆa. 174b/05
 ˆakılı: *Ar.+T.* akıllı
 ˆa.+lar 104a/18
aklām: *Ar.* yazı aletleri; resmî daireler
 a.+ından 76b/18, 78a/06, 78b/14,
78b/17, 86a/08, 86b/14
 ˆakıl-endiş: *Ar.+Far.* akıllı düşünen
 ˆa. 88a/23
aklık(ğ): akılık, beyazlık
 a.+ı 124b/13

akrabā: *Ar.* aralarında soy yakınlığı olanlar

- a. 135a/10
- a.+dan 160b/20
- a.+larını 160b/18
- a.+sına 90b/14
- a.+sından 144b/15
- a.+sını 92b/06, 105a/15

akrān: *Ar.* eş ve benzer olanlar, yaşlılar

- a.+ı 89a/14
- a.+ıñ 174a/15
- a. olmaz 13b/02
- beyn'el a. 82a/01, 179b/23
- fāyikū'l a. idi 164b/10

akreb: *Ar.* en yakın

- a.+dir 87b/01

aks: *Ar.* yansıma

- ˆ a. 173b/04, 187a/13
- ˆ a.+i 133a/03
- ˆ a. olunca 8a/12

akṣā: *Ar.* son, uzak

- a. 130a/14, 161b/03, 166a/08, 168b/19

akṣām: akşam vakti *krṣ.* aḥṣām, ṣām

- a.+a 10a/19

ak şehrlī: Akşehir ilçesinden olan

- a.+ye 22b/11

akūr: *Ar.* ısırın, azgın, kuduz

- kelbū'l ˆ a. 20a/08, 50b/21, 98a/07

āl: *Ar.* aile, soy, evlat

- ā. 1b/09

al: kırmızı renk

- a. 5a/10, 89a/17

āl: *Ar.* hile

- ā. idüci 94a/16

al-: almak

- a. 6b/09
- a.-a 67b/14, 67b/15
- a.-acaç 36a/05
- a.-ağorsız 96b/20
- a.-alım 27b/07, 147b/23
- a.-am 6b/02
- a.-amamış 91a/02
- a.-an 6b/03, 119a/18
- a.-asın 28a/04
- a.-avız 95b/03
- a.-dı 33b/04, 33b/06, 89b/14, 97b/18, 123b/15, 126a/01
- a.-dığımız 139a/23
- a.-dı ise 36a/08, 88a/09

a.-dıkda 36b/09, 127b/02, 169a/18

a.-dıkdan 44b/08, 53a/22

a.-dıklarından 143a/12

a.-dılar 19b/12, 87a/09, 128b/12, 154b/14

a.-dim 6b/07

a.-diñ 76b/10

a.-diñiz 140a/09, 163b/12

a.-duğı 128b/10

a.-ıcaç 128a/16

a.-ıçodı 113a/19

a.-ıçoymuş 52a/09

a.-ıçoyup 27a/12, 38b/02, 74a/02

a.-iñuz 28a/11

a.-ıvirdi 120a/09

a.-ıvirilmek 140a/17

a.-ıvirüp 119a/21, 120b/04

a.-madı 128a/22

a.-madım 135a/12

a.-mağa 36a/07, 39a/20, 39a/21, 43a/19, 64b/08, 135a/08

a.-maç 91a/04, 99a/12, 141a/12, 142b/20, 148a/08, 172a/08, 184b/02, 184b/03, 186a/16

a.-maları 143a/11

a.-mam 162b/04

a.-miş 132b/04

a.-miş idi 33b/05

a.-sa 50b/19

a.-up 2a/12, 4a/14, 6b/02, 6b/03, 6b/15, 6b/22, 8a/03, 8b/10, 10b/09, 12b/05, 13a/07, 13a/08, 14b/07, 14b/17, 36a/03, 37a/14, 38b/10, 39a/23, 39b/02, 39b/03, 40a/13, 40a/17, 42a/05, 43b/02, 43b/19, 45b/12, 49a/06, 49a/07, 53a/20, 53b/02, 53b/15, 56b/19, 58b/03, 59b/06, 60b/10, 62a/12, 65a/06, 65a/22, 70a/04, 77b/02, 81b/21, 83b/01, 89b/11, 90a/23, 91a/09, 92a/15, 92a/23, 93b/17, 97a/10, 97b/09, 97b/15, 98a/02, 98b/16, 99b/12, 100a/09, 100a/16, 103b/09, 104a/20, 104b/12, 108b/20, 108b/21, 109a/15, 109a/16, 109a/16, 109b/06, 111a/21, 121b/14, 126a/07, 128a/05, 128b/21, 134b/04, 134b/08, 139a/15, 139b/11, 139b/15,

141a/07, 141b/13, 141b/18,
141b/19, 141b/21, 142b/09,
144b/02, 144b/07, 144b/09,
147b/11, 149b/17, 153b/23,
156b/03, 158b/10, 159a/03,
160a/03, 162a/16, 166a/02,
167b/20, 169a/09, 171b/23,
172a/21, 172b/07, 172b/14,
173b/01, 180a/13, 182b/06,
182b/19, 185a/09, 186b/13
a.-ur 15b/13, 28b/18, 50b/22, 90b/20,
110b/08, 182a/08
a.-uruz 141b/23, 146a/02
a.-ur imiş 8a/11, 100a/09
a.-ursiñ 185b/11
āb-dest a. 18a/20
āb-dest a.-up 41a/19
āb-dest a.-ur 13a/18
başın a.-up 153a/08
efkār a.-dı 97b/20
ele a.-alar 45b/22
ele a.-dı 80b/08, 151a/20
ele a.-mağ 76b/09, 159a/13
ele a.-mağda 164a/04
ele a.-up 118b/02, 159a/02
ele a.-uridi 76a/14
emān a.-up 86a/13
endişe a.-dı 130a/07
gözüne a.-mışlardır 65b/21
haber a.-alım 64b/06
haber a.-amadık 42b/20
haber a.-dı 123b/12
haber a.-dıkda 134a/06, 141a/20,
161b/01
haber a.-dım 43b/14, 89a/08
haber a.-ıcağ 137b/04, 144a/22,
144b/01, 148a/04, 157b/04,
162a/06
haber a.-ıncağ 186a/17
haber a.-mış idi 144a/19
haber a.-mışlar 64b/10, 124b/07,
184a/20
haber a.-up 19a/13, 37b/03, 64a/15,
68a/12, 97b/08, 113a/18, 113b/12,
137a/03, 152a/04, 169a/09,
169a/14, 185b/17
hāṭırın ele a.-dı 79b/13
hayr duasını a.-up 76a/01
‘ibret a.-mışlar 13a/10

intikāmıñ a.-dı 25a/07
intikāmın a.-mağ 162a/23
izin a.-dı 113a/11
izin a.-mağ 171a/02
kaleme a.-dılar 131b/11
karz a.-duğı 36a/15
kavle a.-up 43b/18
lisāna a.-mayup 145a/07
lisāna a.-up 111b/12
metrīs a.-mağ 141b/10
metrīs a.-up 57a/05
nefes a.-amaz 147b/07
zabtına a.-up 180a/15
a‘lā: *Ar.* en yüksek
a. 23b/10, 31b/01, 36a/05, 39b/10,
42a/02, 42b/01, 54a/16, 54a/22,
57b/05, 62b/09, 76b/11, 108a/23,
108b/03, 148b/17, 149a/17,
153b/03, 174a/02
a.+dır 75b/15, 141a/03
a.+sı 86a/06, 100b/08
a.+sını 153b/23
a.+sıyla 80b/09
mağām-ı a.+ya 93a/17
alaca: nakış, çubuklu kumaş
a.+sından 12b/12
‘alā ḥālihi: *Ar.* olduğu gibi
‘a. 126b/05, 133a/12, 153b/14
‘alā ḥālihim: *Ar.* oldukları gibi
‘a. 139b/20, 153b/09
‘alā’im: *Ar.* nişanlar, belgeler *krş.*
‘alāyım
‘a. 136b/08
‘alāka: *Ar.* ilgi, ilişki
‘a. 166b/01
‘a. eyledi 175b/07
‘a.+sı 175b/01
‘alā kadri’-t-ṭāka: *Ar.* güç yettiği kadar
‘a. 2a/03, 7a/20
‘alāmāt: *Ar.* izler, nişanlar
‘a. 177b/18
‘alā merātibihim: *Ar.* rütbelere ve
derecelerine göre; sırasıyla
‘a. 151a/20, 179a/10
‘alāmet: *Ar.* nişan, işaret, iz
‘a. 90a/04
‘a.+dir 129a/03
alārğa: *İt.* geri çekilme; açık deniz
a. idüp 128a/22

ālāt: *Ar.* aletler
 ā. 37a/07, 46b/07, 98b/23, 131b/09,
 151b/03, 170b/09, 176a/04
 ā.+1 12b/04, 24b/20
 ā.-1 h̄arb 46a/10, 47a/04
 ā.-1 h̄arbe 24b/22
 ā.+ını 37a/10
‘alā-ṭarīkī’l-merāk: *Ar.* merak yoluyla
 ‘a. 27a/06
‘alā-ṭarīkī’l-ziyāde: *Ar.* ziyadesiyle,
 fazlasıyla
 ‘a. 113a/18
‘alā-vechi: *Ar.* üzere
 ‘a. 122b/15
ālāy: *Yun.* topluluk, ordu
 ā. 7a/12, 59b/06, 64a/08, 65a/20,
 65b/01, 65b/04, 65b/19, 68a/20,
 73b/03, 74a/18, 74a/21, 74a/22,
 77a/04, 77a/08, 77a/09, 91a/06,
 93b/16, 95b/19, 101a/18, 103b/10,
 115a/15, 121a/03, 150b/05,
 165b/01
 ā.+a 25a/01, 150b/11
 ā. eyledi 103b/20
 ā. idüp 83a/18, 97a/02
 ā.+lar 37a/05, 83a/05, 118b/21,
 127a/17, 127a/23, 149b/06,
 158a/05, 165b/04
 ā.+larında 47a/16
 ā.+larını 65b/02
‘alāyim: *Ar.* nişanlar, belgeler krş.
 ‘alā’im
 ‘a. 139b/22
 ‘a.+den 177b/20
‘alāyimāt: *Ar.* nişan ve belgelerin hepsi
 ‘a.+a 178a/07
alçak: yüksek olmayan, aşağı
 a. 53b/09, 164a/04
 a.+dır 98b/02
aldan-: aldanmak
 a.-up 137b/14, 141b/11
aldayıcı: aldatıcı, yanıltıcı
 a. 94a/16
‘alef: *Ar.* ot, saman, yulaf; hayvan yemi
 ‘a. 160a/06
‘ale’l-ğafle: *Ar.* dalgınlığa gelerek
 ‘a. 20a/05, 60b/15, 79a/13, 79b/18,
 92a/13, 119b/03, 120b/11, 124b/03,

129b/08, 137a/11, 144a/01,
 159a/18, 162a/07, 162a/21
‘ale’l-infirād: *Ar.* birer birer, ayrı ayrı
 ‘a. 46b/23, 130b/16, 182b/09
‘ale’l-ittifāk: *Ar.* anlaşarak, uzlaşarak
 ‘a. 70b/17, 166b/21, 170b/23
‘aliyyü’l-‘izām: *Ar.* çok büyük olanlar
 ‘ulemā-yı ‘a. 70b/19
‘ālem: *Ar.* evren; toplum, halk
 ‘ā. 9a/06, 13a/14, 13b/18, 16b/05, 20a/21,
 20b/09, 20b/14, 21b/15, 24b/13,
 24b/18, 52b/01, 54a/04, 58b/22,
 59a/09, 59a/16, 90b/20, 91a/03,
 93b/06, 104a/11, 109a/18, 120b/13,
 133a/12
 ‘ā.+de 18b/10, 23a/22, 25a/19, 31a/23,
 119b/22, 138a/11, 172b/08
 ‘ā.+dedir 39b/07, 42a/10
 ‘ā.+i 51a/21, 99a/04, 146b/15
 ‘ā.-i ağıyārdan 19b/01
 ‘ā.-i dünyāya 42a/16
 ‘ā.+imizde 40b/07
 ‘ā.+iñ 10a/14
 ‘ā.+inde 16a/02
 ‘ā.+leri 24b/15
 āfitāb-ı ‘ā. 24b/14
 bānū-yı ‘ā. 96a/09
 binā-yı ‘ā.+i 1b/03
 gülşen-i ‘ā.+de 23a/18
 ḥalk-ı ‘ā. 26a/12
 maḥzar-ı ‘ā. 23a/19
 mülūk-ı ā.+de 42a/16
 niḫāmü’l ‘ā. 61b/21, 64a/16, 78a/18
 şāh-ı ‘ā. 24b/03
‘ālem: *Ar.* sancak
 ‘a.+ler 20a/17
a’lem: *Ar.* çok bilen, bilgili
 a.+idir 20a/11
 a.+siz 118a/21
‘ālem-dār: *Ar. +Far.* bayraktar, sancaktar
 ‘a.+1 16b/12
‘ālem-efrūz: *Ar. +Far.* evreni aydınlatan
 ‘ā. 26a/11, 29a/01
 āfitāb-ı ‘ā. 20b/14
‘ālem-i beḳā: *Ar.* ahiret krş. dār-ı beḳā
 ‘ā.+ya 63a/21
‘ālemiyān: āleme mensup olanlar,
 insanlar
 ‘ā.+dır 38a/07

‘**âlem-penâh**: *Ar.+Far.* âlemin sığınacağı yer
 ‘â. 14b/18, 24b/06, 24b/08, 24b/13, 25a/03, 25a/14, 37b/09, 38a/04, 49b/12, 51a/19, 63a/17, 82b/13, 82b/23

‘**âlem-tâb**: *Ar.+Far.* dünyayı parlatan, aydınlatan
 âfitâb-ı ‘â. 47a/20

‘**alenen**: *Ar.* açıkça
 ‘a. 49a/15, 178a/02

‘**ale’r-rağm**: *Ar.* rağmen
 ‘a. 76b/07

‘**ale’r-re’si**: *Ar.* başüstüne, peki
 ‘a. 27a/10

‘**ale’s-şabâh**: *Ar.* sabahleyin, erkenden
 ‘a. 41b/02

‘**ale’s-seher**: *Ar.* seher vakti, gün doğmadan evvel
 ‘a. 92b/19
 ‘a.+i 93b/15, 185a/06

‘**ale’t-tertîb**: *Ar.* tertip üzere, sırasıyla
 ‘a. 176b/22

‘**aleyh**: *Ar.* karşı, karşıt
 ‘a. 95a/16, 120a/07
 ‘a.+inde 113a/08, 123b/03
 ‘a.+ine 113b/19, 129a/09
 ‘a.+iñize 117b/14

‘**aleyhi’l-la’ne**: *Ar.* “lanet onun üzerine olsun!” mânâsında şeytandan bahs edilirken kullanılan bir söz
 ‘a. 30a/10, 50a/18, 51a/01, 51a/15

‘**aleyhi’s-selâm**: *Ar.* “ona selam olsun!” mânâsında peygamberin adı anılırken kullanılan bir söz
 ‘a. 11a/10, 11b/19, 12a/08, 13b/16, 29b/14

al(i)n: yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü *krş.* añıl
 a.+da 14a/14
 a.+ında 13b/16, 13b/23
 a.-ı şerifinde 13b/17

alın:- elde edilmek, alma işinin yapılması
 a.-an 128b/15, 153b/23
 a.-dı 2a/10, 151b/08
 a.-dıkdan 159b/05
 a.-miş idi 55a/05
 a.-up 65b/15, 78b/02, 79a/20, 110b/12, 155a/01, 169a/16, 172b/19

a.-ur 36a/06, 137a/15
 haber a.-up 183b/05
 haber a.-ur 90a/05
 intikâm a.-ur 92b/08, 94a/02
 metris a.-up 61b/10, 76a/08, 79a/02

alış virişi: alışverişi, alım satım
 a. 51a/11

‘**alî**: *Ar.* yüksek, bülent
 ‘a. 3a/14, 70b/13, 120b/10, 122b/15, 125a/11
 dergâh ‘a. 72b/11

‘**âlî**: *Ar.* yüce, yüksekte, kadri yüksek; onurlu
 ‘â. 9b/03, 9b/13, 49b/13, 72a/16, 127a/15, 130a/19, 172b/08
 ‘â. idüp 121a/19, 125a/06
 ‘â. olsun 91a/03
 divân-ı ‘â.+de 44a/08
 emr-i ‘â. 52a/01, 52b/17, 54b/17, 55a/11, 60a/04, 61a/03, 62a/10, 74a/05
 emr-i ‘â.+yi 185b/05
 fermân-ı ‘â. 74a/05, 109b/07
 fermân-ı ‘â.+ler 46a/18
 himmet-i ‘â.+lerine 17b/22
 huzûr-ı ‘â.+lerine 12b/07, 64b/03
 izin-i ‘â.+leri 12b/16
 kaşr-ı ‘â. 22b/09, 28b/19
 kaşr-ı ‘â.+de 111a/16
 kubbe-i ‘â. 41a/13
 maqâm-ı ‘â. 30a/21, 31a/20
 maqâm-ı ‘â.+dir 4b/21, 10a/08, 29b/08
 maqâm-ı ‘â.+lerde 93a/20
 maqâm-ı ‘â.+leri 16b/17
 meclis-i ‘â. 43a/20
 meclis-i ‘â.+lerinde 12b/02
 rûh-ı ‘â.+lerine 84a/02
 sadr-ı ‘â. 40a/13
 taht-ı ‘â. 41a/06

‘**âlî-cenâb**: *Ar.+Far.* yüce yaratılışı, onurlu
 ‘â.+ı 85b/19

‘**âlî kadr**: *Ar.* yüksek kıymette olan, çok kıymetli, çok takdir edilen, çok saygıdeğer
 ‘â. 133b/03
 ‘â.+leri 87a/02

‘**âlîl**: *Ar.* hasta, sakat, noksan
 ‘a.+ü’l-mizâc 176a/06

‘**âlim**: *Ar.* bilgin, bilgili kimse
 ‘â. 17a/20, 18b/12, 19a/23, 19b/03,
 36b/13, 52b/22, 53a/16, 54a/08,
 82a/07, 120a/14, 131b/16, 151a/23,
 176b/02
 ‘â.+e 140b/08
 ‘â.+i 15a/20
 ‘â.+iñ 164b/11
 ‘â.+leriniñ 182a/19
 ‘**âlim-allah**: *Ar.* Allah bilir
 ‘a. 45a/17, 47a/13
âli-i ‘osmân: Osmanlı hanedanı, Osmanlı
 sultanları
 â. 3a/23, 34a/17, 34b/17, 36b/06,
 38a/07, 42b/05, 46a/07, 49a/03,
 65a/07, 185b/21
 devlet-i â. 69a/01
 devlet-i â.+a 108a/16
 ‘**âli-şân**: *Ar. +Far.* şanlı, namlı, şöhretli
 düstür-ı ‘â. 84a/22
 emr-i ‘â. 55b/10, 56a/05
 emr-i ‘â.+dır 82b/16
 emr-i ‘â.+ı 55a/18
 vezîr-i ‘â.+a 79b/07
 vezîr-i ‘â.+dır 60a/20
 ‘**âliyye**: *Ar.* çok yüce ve ulu, büyük
 a. 55a/10, 173b/22
 emr-i ‘a.+leriñ 82b/14
 himmet-i ‘a.+leri 11b/07
 himmet-i ‘a.+siyle 19a/04
 maķâm-ı ‘a. 23a/10, 29b/08, 29b/20
 maķâm-ı ‘a.+de 114b/16
 maķâm-ı ‘a.+dir 10a/07, 16a/14,
 16b/15
 silsile-i ‘a. 38a/05
 tarafü’l ‘a. 3a/02
 ‘**âliyye**: *Ar.* paha biçilmez, yüce, şanlı
 maķâm-ı ‘â. 16b/20
 maķâm-ı ‘â.+dir 16b/07
allah: Allah, yaradan
 a. 2a/23, 2b/20, 4a/21, 5a/01, 7a/18,
 7b/08, 7b/21, 16b/16, 17a/08,
 20a/01, 20a/10, 20a/11, 24b/04,
 24b/10, 24b/15, 26b/18, 34b/23,
 37b/16, 50b/23, 63a/19, 69a/07,
 70b/02, 82b/17, 84a/14, 85b/09,
 91b/06, 91b/11, 94a/22, 95b/06,
 96b/09, 97a/04, 98a/17, 99a/01,
 99b/13, 100b/18, 102b/04, 102b/13,

108a/16, 108b/14, 120b/10,
 125a/11, 148a/10, 186b/20
 a.+a 37b/13, 121a/01, 160b/08
 a. allah allah 66a/13, 83a/19
 a.+iñ 49b/02
allahü a‘lem: *Ar.* Allah en iyisini ve
 doğrusunu bilir
 a. 21a/derkenar, 64b/08
alt: alt, üst karşıtı
 a. 39b/19, 47b/12, 104b/06
 a.+ına 6a/03, 73b/02, 83b/15, 148b/04,
 184b/17
 a.+ında 9a/22, 20a/09, 61a/23,
 102b/23, 103b/05, 148a/14
 a.+ından 6a/05, 53a/13, 74a/22
 el a.+ında 106a/05
 el a.+ından 55a/08, 100b/02, 105b/15,
 185b/18
altı: altı sayısı
 a. 12a/01, 12b/23, 13a/03, 15b/11,
 28b/03, 31b/19, 33a/05, 33a/06,
 33a/07, 33a/15, 34a/14, 34b/03,
 36b/18, 40b/09, 47b/13, 48b/03,
 48b/06, 48b/07, 49b/06, 50a/11,
 51a/08, 55a/03, 56b/15, 61a/18,
 62a/22, 66a/09, 72b/20, 74a/19,
 75a/19, 86a/03, 89b/22, 90a/11,
 90a/15, 90a/19, 92a/11, 93a/01,
 94a/04, 96a/04, 100a/02, 104b/19,
 107b/17, 109b/22, 110a/02,
 110a/05, 110a/07, 112a/10,
 123b/07, 124a/10, 124b/16,
 127a/23, 153b/19, 155b/23,
 157a/18, 169b/22, 170a/13,
 177a/07, 177a/18, 180b/02,
 182b/13, 183a/13
 a.+da iken 70b/11
altıncı: altı sayısının sıra sıfatı
 a. 12a/03, 38b/19, 74a/17, 171b/07,
 172a/09
altmış: altmış sayısı
 a. 3b/15, 15a/03, 28b/03, 28b/23,
 30a/03, 30a/04, 40b/13, 53b/13,
 66a/18, 78b/08, 84b/21, 123b/10,
 172a/14, 172b/21, 177a/12,
 177b/01, 180b/02, 180b/12
altun: altın; yüksek değerli element
 a. 7a/01, 9a/23, 12b/13, 14b/03,
 17a/05, 23a/13, 27a/12, 27a/19,

35b/19, 36a/03, 36a/12, 37a/08,
37a/09, 37a/10, 38b/18, 38b/18,
40a/08, 40b/02, 40b/03, 42a/05,
56a/05, 57b/08, 58b/23, 67b/13,
68b/11, 69b/19, 85a/13, 90b/06,
95b/10, 95b/14, 96a/01, 112a/04,
131b/08, 132b/07
a.+a 69b/20
a.+ı 42a/05, 121a/19
a.+ına 132a/15
a. ile 138b/22
a.+lar 76a/14
ālūde: *Far.* bulaşmış, karışmış
ā. 5a/06, 174b/22
ā. olmuş idi 24a/18
‘ām: *Ar.* halka ait, umumî
izin-i ‘ā. 130b/17, 170b/14
a‘mā: *Ar.* kör, gözleri görmeyen *krş.* kör
a. 36a/06
āmāde: *Far.* hazır, hazırlanmış *krş.*
müheyyā
ā. 101b/10, 109a/09, 119b/05,
128b/06, 134a/08, 139a/11,
149b/07, 152b/03, 159a/07
ā. bulunup 159a/18
ā.+dir 8a/20, 15b/02, 96b/02
ā. eyledi 95b/17
ā. eyleyelim 168a/15
ā. idüp 6a/20
ā. kaldı 157b/04
ā. ol 9a/19
ā. oldu 96b/20, 167a/12
ā. oldılar 66b/09, 119a/13
ā. olduklarını 134a/06
ā. olmak 120b/22
ā. olmuş iken 183b/09
ā. olsun 83a/13
ā. olunmuşdur 131a/19
ā. olup 64b/14, 83a/15, 93b/15,
103b/17, 119a/22, 154a/18
‘amel: *Ar.* iş, eylem, uygulama
‘a. 50b/06, 94a/21, 98a/16, 110b/10,
140b/05
‘a.+de 133a/05, 133a/08
‘a.+e 130a/17, 167a/13
‘a. eylerdi 25a/11
‘a.+i 110b/04
‘a. ider 110b/10
‘a. ideriz 91a/18

‘a. iderler 50b/06, 51a/17, 131a/11
‘a. iderler idi 148b/08
‘a. idüp 77b/05, 82b/11, 82b/12,
82b/16
‘a.+lerine 110b/13, 110b/20
‘a. olsun 89a/04
‘a. olunmak 75b/12
‘a. olunması 52b/11
‘a. olup 148a/05
düsturu’l ‘a. 170a/23
‘amele: *Ar.* işçi, ırgat
‘a. 37a/10
‘a.+lerine 37a/10
‘a.+sini 37a/07
‘amîk: *Ar.* derin
‘a. 156b/06
āmîl: *Ar.* istekli, emeli olan
ā. 33a/06, 33a/07
‘āmîl: *Ar.* fail, yapan; etkili olan; unsur
‘ā. 18b/18
‘ā. olmağa 175a/05
‘ā. olmayup 117b/21
‘ā. olup 140a/17
‘ā. olupdur 23b/23
‘āmîlîn: *Ar.* etkili olanlar, failer
‘ulemā-yı ‘ā. 26a/20
āmîn: *Ar.* öyle olsun, yâ Rab duamızı
kabul eyle!
ā. 2b/01, 2b/10, 2b/15, 2b/22, 5a/03,
17a/08, 26b/19, 35a/01, 51a/02,
63a/19, 63a/20, 66b/14, 82b/18,
84a/15, 108a/17
‘āmîre: *Ar.* bazı kurumların devlete ait
olduğunu ifade eden söz
‘ā.-i sulṭānîniñ 42b/02
ḥazîne-i ‘ā.+ye 44a/08
āmîze: *Far.* karışmış, karışık
ā. 173b/16
‘amm: *Ar.* amca *krş.* ‘ammū, ‘amuca
‘a.+ı 43a/09, 67a/13, 68a/18
‘a.+ım 126a/11
‘a.+ısı 2a/13, 67b/05, 105b/22,
145a/02, 162a/15
‘a.+ısını 67b/04
ammā: *Ar.* fakat, lākin, ancak
a. 1b/11, 5b/01, 6b/03, 7b/01, 8a/12,
9a/03, 28b/06, 29a/05, 36a/01,
37b/16, 38b/04, 38b/05, 39a/22,
39b/21, 40b/02, 43a/14, 43b/13,

46b/10, 48a/08, 49a/23, 53a/13,
53a/19, 53b/18, 54b/05, 56a/17,
57a/09, 57b/01, 58a/13, 58b/16,
59b/09, 59b/13, 59b/20, 60a/10,
60a/18, 60b/13, 60b/22, 64b/20,
66a/10, 67b/20, 68b/04, 69a/06,
69b/17, 69b/20, 69b/21, 70b/08,
72b/20, 73b/05, 73b/17, 73b/19,
73b/20, 77b/18, 79b/06, 79b/13,
80a/01, 83b/10, 85a/17, 86a/14,
86b/06, 86b/07, 87a/21, 90b/12,
98b/02, 100b/16, 102b/16, 104b/10,
105a/16, 105b/13, 106a/01,
106a/02, 108a/07, 110b/01,
111a/05, 111b/09, 111b/19,
112a/22, 115a/02, 115b/11,
115b/21, 116a/05, 116a/16,
116b/08, 116b/09, 119b/17,
120a/03, 120b/05, 120b/13,
121b/06, 121b/11, 124a/02,
127b/01, 127b/21, 165a/23,
183b/23, 185a/01, 185b/05,
185b/12

‘**ämme**: *Ar.* halk, bütün herkes

‘*ā.* 107a/05

‘*ā.-i* müslimîne 71b/02

‘*ā.-niñ* 49b/18

‘**ammū**: *Ar.* amca *krş.* ‘amm, ‘amuca

‘*a.+sı* 151a/02

‘**amuca**: amca *krş.* ‘amm, ‘ammū

‘*a.+m* 165a/02

‘*a.+sı* 125b/16, 125b/21, 126a/01

‘*a.+sını* 126a/06

‘**an**: *Ar.* -den/-dan eki

‘*a.* 3a/06

ān: *Ar.* an, lahza

ā. 28a/05, 30b/12, 78a/14, 79a/18,
117a/13, 129b/07, 134a/03,
140a/17, 140a/19, 170a/08

ā.+a 33b/22, 38a/01, 96b/09, 134b/12,
139a/12, 150a/02, 164b/17,
166b/17

ā.+ı 66a/14

ān: *Far.* güzellik, cazibe

ā. 47b/18

ana: ana, anne

a. 148b/05

a.+dan 50b/08

a.+sı 8b/08, 27b/12

a.+sıdır 27b/14

a.+sına 8b/19

anbār: *Far.* mahzen, depo; zahire için
yapılan büyük sandık

a. eyledikten 139b/04

a.+ında 156a/20

a. olmak 157a/01

anbār emīni: ambarların korunmasına
memur

a. 75a/23, 81a/21

‘**anber**: *Ar.* güzel koku

‘*a.* 115b/23, 165a/14

‘**anber-efşān**: *Ar.+Far.* güzel koku saçan,
yayan

‘*a.+dır* 89a/23

ancağ: ancak

a. 2a/21, 3b/08, 3b/09, 5a/22, 5b/04,
6a/03, 6a/04, 6b/21, 7b/08, 7b/12,
8a/20, 8b/01, 9a/08, 9a/20, 10a/19,
12a/04, 12b/09, 13b/08, 14b/21,
15b/05, 15b/21, 18b/11, 18b/22,
19a/12, 20b/20, 21a/derkenar,
22a/15, 24a/05, 24b/04, 25b/02,
25b/06, 29a/21, 30a/06, 33b/12,
35b/12, 36a/07, 36a/15, 39b/22,
44a/04, 44a/11, 47b/16, 47b/20,
48a/08, 49a/14, 49a/21, 50b/10,
52b/02, 52b/12, 53b/09, 53b/11,
54a/05, 57a/22, 64b/08, 65a/06,
65b/18, 66b/04, 66b/20, 70b/09,
70b/10, 77b/18, 78a/20, 78a/22,
78b/02, 79a/04, 79a/09, 79a/12,
79a/13, 79b/19, 80b/02, 80b/13,
85a/17, 85a/18, 85b/04, 86a/02,
89b/06, 90a/04, 90a/17, 91a/16,
92a/08, 92b/02, 95a/05, 95a/08,
96a/16, 96a/19, 96b/08, 96b/14,
97a/19, 99b/09, 99b/10, 102a/18,
104a/12, 105a/09, 106a/11,
107b/17, 108b/07, 109a/12,
109a/17, 109b/15, 110b/03,
110b/04, 110b/13, 111a/17,
111b/14, 112a/21, 112b/03,
115b/15, 117a/17, 120a/01,
121b/18, 122b/17, 127b/09,
128b/08, 131b/23, 135a/12,
135b/16, 137a/10, 139b/05,
139b/18, 140a/01, 140b/05,
140b/23, 141a/11, 142a/11,

142b/02, 142b/10, 144a/23,
145a/15, 145b/06, 147b/14,
148a/11, 151a/11, 151b/04,
151b/13, 154b/01, 156a/17,
157b/11, 159a/05, 162b/18,
163a/20, 163b/02, 164a/20,
165a/05, 166a/09, 166b/02,
168b/02, 168b/15, 168b/16,
171a/06, 171a/18, 173b/06,
174a/16, 174a/21, 174b/15,
175a/15, 180b/03, 180b/11,
180b/16, 180b/23, 182a/04,
184a/02, 184a/22, 184b/13,
185b/01, 187b/04

anda: onda, orada, oraya *krş.* onda

a. 5b/03, 9a/22, 9b/18, 13a/09, 13a/21,
16b/09, 22a/11, 28a/12, 28a/12,
28a/14, 30b/14, 36a/13, 51a/08,
73a/17, 78b/18, 90b/16, 93a/23,
101a/14, 103b/23, 104a/04,
115a/05, 115a/07, 115b/22,
120b/14, 128b/09, 136a/06,
136b/22, 150b/10, 151b/19,
155b/09, 156b/22, 156b/23,
169b/15, 184a/23, 187b/06

a.+dır 22a/15

andan: ondan, oradan, ondan sonra,
onunla

a. 34a/20, 34a/20, 37a/02, 37b/11,
40a/11, 42b/11, 43b/22, 44b/08,
47a/23, 51a/22, 65a/01, 80a/15,
88a/11, 88a/14, 97a/06, 107b/23,
108a/11, 108a/14, 116b/01,
116b/15, 134a/10, 135a/07,
141b/21, 142b/06, 154b/14,
162a/12, 162a/15, 181b/17, 182a/12

anı: onu *krş.* anu, oni

a. 2a/14, 3b/11, 3b/11, 9a/23, 10b/23,
22b/22, 22b/22, 26a/12, 39b/14,
41b/07, 48b/17, 49a/07, 49b/10,
61b/15, 68b/23, 74b/20, 98a/16,
109a/09, 119b/14, 126a/14,
132a/03, 135a/03, 146a/21,
164b/22, 166b/03

anıñ: onun

a. 9a/22, 9b/16, 10a/01, 10a/05,
12b/18, 13a/22, 13b/13, 14a/01,
15a/18, 17b/07, 18a/12, 21b/09,
27b/09, 27b/14, 28a/03, 29b/05,

30a/07, 30b/12, 31a/10, 31b/04,
35a/19, 40a/04, 44a/12, 44a/21,
45a/03, 46b/07, 47b/12, 83b/07,
84a/20, 91a/06, 103b/13, 106a/18,
113a/16, 138a/18, 139a/18,
148a/05, 171b/17

a.+la 151a/12

anıñçün: onun için

a. 16a/06, 42a/15

‘**anķā:** *Ar.* simurg kuşu; varlıklı, saygın
kişi

‘a. 156a/19, 169a/08

‘**an-ķarīb:** *Ar.* hemen, derhal

‘a. 108a/16, 114a/11, 122a/12,
130b/23, 143a/22, 166b/09,
174a/16

‘a.+ü’z-zamān 2b/20, 86b/03

‘**an-ķaşdin:** bile bile, bilerek

‘a. 120a/22

‘**anķā-vār:** *Ar.+Far.* simurg kuşu gibi

‘a. 85b/06

anlar: onlar *krş.* añlar, onlar

a. 8b/09, 18b/10, 20b/12, 27a/10,
27a/11, 27a/13, 38a/22, 39b/13,
40b/11, 42b/13, 42b/18, 43a/05,
43b/07, 43b/12, 44b/13, 44b/14,
46b/13, 49a/01, 49a/03, 60a/16,
65b/01, 76a/03, 84a/10, 95a/20,
118a/03, 120a/12, 120a/19,
120b/01, 126a/23, 131b/07,
135b/03, 138a/17, 138a/19,
143a/16, 145b/09, 147a/08,
151a/16, 151b/12, 156b/06,
163b/04, 165b/13, 168b/05,
170b/02, 181a/09

a.+a 27a/03, 28a/10, 41b/21, 44b/11,
45b/22, 94b/13, 115a/04, 120a/11,
123a/12, 124a/17, 125a/11,
131a/21, 133b/13

a.+dan 12a/11, 108b/18, 115a/12,
119a/17, 140b/14, 140b/22,
153b/19, 156b/21, 160b/06

a.+ı 2a/04, 41b/04, 42a/21, 43a/10,
46a/13, 48a/12, 115b/05, 119b/07,
126a/21, 161b/08

a.+ın 122a/18, 147b/09

a.+ıñ 37b/02, 40b/21, 41b/12, 44a/02,
44a/03, 44a/17, 44b/12, 44b/14,
44b/15, 45b/15, 46b/05, 49a/23,

99b/18, 124b/02, 125a/09, 131a/05,
133a/21, 133b/11, 138a/05,
184b/07
a.+ile 131a/04
anu: onu *krş.* anı, onı
a. 51b/01
‘anūd: *Ar.* inatçı
‘a. 65b/18
aña: ona, ona göre, oraya *krş.* ona
a. 9a/15, 11a/08, 12a/12, 12a/13,
13a/14, 25a/11, 26a/06, 30a/23,
31b/01, 31b/04, 37b/10, 40b/04,
43a/02, 47b/09, 48a/09, 60a/05,
60a/20, 75b/11, 75b/12, 78b/20,
88b/08, 89a/04, 98b/06, 101a/02,
102b/03, 105a/12, 113a/15,
144b/19, 149a/15, 152a/08,
174b/23, 181a/15
añ(ı): yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki
bölümü *krş.* alın
a.+ından 149b/14
añla-: anlamak
a.-mağ 146a/17
a.-r 100b/15
añlar: onlar *krş.* anlar, onlar
a. 95a/08
apar-: alıp götürmek
a.-amaz 17a/07
a.-ırlar 20b/13, 20b/13
apāza: Kuzeybatı Kafkasya’da yaşayan
bir halk, Abaza
a. 47b/16
apul apul: iki yana sallana sallana
a. 111a/18
‘ār: *Ar.* utanma, mahçup olma, ayıp
‘ā. 93a/04, 100a/15, 117b/10, 117b/10
‘ā.+dan 92b/09
‘ā.+dır 138a/11
ara: yer; vakit; içinde; bazen; aralık,
mesafe
a. 38b/03, 46a/04, 53a/22, 58a/02,
91b/08, 92a/14, 96a/08, 103b/05,
113b/12
a.+da 14a/09, 49b/08, 81b/10, 96a/15,
96a/18, 96b/21, 148a/13
a.+dan 7a/10, 96a/12
a.+ları 131b/16
a.+larına 110b/20, 143a/14
a.+larından 96a/06

a.+mıza 125a/22
a.+mızda 94b/03, 95b/08
a.+sı 86a/02
a.+sına 5a/06, 94b/08
a.+sında 5a/05, 22a/11, 50a/20,
52b/20, 55b/20, 59b/21, 90b/02,
93a/10, 94b/23, 95a/01, 95b/02,
97a/23, 101a/23, 108a/05, 109a/21,
161a/06, 168a/15, 174a/15, 181b/15
a.+sında iken 79a/08
a.+sından 4a/09, 135b/14
a.+sını 29a/04
a.+ya 7b/14, 8b/09, 11b/19, 67a/21,
67b/01, 90a/22, 90b/15, 92a/05,
94a/01, 97b/22, 99a/09, 103b/02,
105b/22, 106a/14, 109a/02,
113b/12, 117b/04, 184b/19
ara-: aramak
a.-masañız 27a/01
a.-mayup 133a/03
a.-r 8b/05
a.-r idi 81b/14
a.-r iken 8b/06
a.-yup 153a/05
‘arab: *Ar.* Arap kavminin genel adı
‘a. 2b/05, 21b/05, 63b/03, 137b/22,
138b/06, 138b/20, 139b/15,
147a/11, 155b/23, 156a/03,
156a/05, 187a/06
‘a.+da 12a/13
‘a.+dan 51a/04, 155b/16
‘araba: araba
‘a. 75b/02, 80b/17
‘arabī: *Ar.* Arap kavmi ile ilgili; Arapça
‘a. 38b/22, 100a/18
‘arabiyān: *Ar.* Araplar
‘a. 19b/23
aralık: yer, ara, esna, süre
a. 57a/05, 126a/01
a.+da 26b/22, 60a/05, 60a/10,
141b/22, 160a/02
ārām: *Far.* durma, dinlenme, eğlenme;
karar kılma, yerleşme; rahat
ā. 80a/10, 92a/02, 139b/19, 142b/07
ā.+a 89b/20, 92b/05
ā. bulup 140a/01
ā.+dan 113b/14, 168a/03
ā. eyledi ise 103a/06
ā. eyledim 94a/04

ā. eylemeyüp 9a/12
 ā. eylemiş 93a/01, 93a/15
 ā. eyleyüp 20a/19, 102a/02, 105a/21
 ā.+ı 118b/18
 ā.+ına 168b/20
 ā. ider iken 52a/02
 ā. idüp 61a/16, 78b/07, 93b/08,
 94a/14, 101a/20, 119a/02
 ā. itmeyüp 127b/03
 ā. olunmasını 88b/21
 ā. olunup 101a/12
 ā. virmeyüp 76a/10
aran-: aranmak
 a.-mayup 171a/15
ārāste: *Far.* bezenmiş, süslenmiş
 ā. 15a/21, 18b/12, 18b/19, 18b/21,
 19b/17, 24a/06, 117a/20
ard: sırt, arka, geri, son
 a. 45b/09, 74a/23
 a.+ına 83a/08
 a.+ına düşüp 160a/22
 a.+ınca 84a/10, 168b/11
 a.+ında 96b/02
 a.+ından 14b/04, 41a/17
 a.+ını 100b/22
 a.+umuzdan 139b/08
‘arız: *Ar.* gelen; engel
 ‘ā. 173a/13
 ‘ā. olan 146a/18, 152b/13, 161a/17
 ‘ā. olmuş idi 112b/13, 124b/12
 ‘ā. olup 130b/03, 136a/09, 137b/07,
 157b/07, 175a/18, 184a/02
‘arī: *Ar.* uzak, soyutlanmış
 ‘ā. 140b/03, 175a/13
‘arīf bi’llah: *Ar.* marifeti Allah’a vâsıl
 olan, velîlik mertebesine ulaşmış
 kimse, velî
 ‘ā. 19b/03, 19b/18, 26b/07
‘arīfin: *Ar.* arifler, bilgililer
 kıdvetü’l ‘ā. 26b/03
 kutbü’l ‘ā. 26a/19
arka: arka
 a.+da 39a/07
 a.+sından 80b/06
 a. virüp 47b/09
arnavud: Arnavutluk’ta yaşayan halk *krş.*
 arnavud
 a. 72a/20, 84b/06

arnavud: Arnavutluk’ta yaşayan halk *krş.*
 arnavud
 a. 85a/07, 85b/07, 186a/13, 187a/01
 a.+uñ 85b/12
arpa: buğdaygillerden bir bitki
 a. 48a/07, 73b/18
arşun: yaklaşık 68 cm.ye eşit olan
 uzunluk ölçüsü
 a.+ıyla 15b/14
‘arz: *Ar.* sunma, arz etme
 ‘a. 27a/20, 41b/01, 44b/09, 48b/21,
 51b/10, 51b/17, 51b/19, 51b/23,
 52a/07, 52a/11, 52a/14, 52b/07,
 58a/07, 59a/20, 63a/22, 64b/05,
 64b/13, 69a/10, 72a/16, 80a/15,
 95a/11, 100b/12, 104b/05, 113b/07,
 116a/07, 118b/01, 118b/12,
 120b/21, 122a/03, 122a/19,
 122b/12, 126a/22, 134a/09,
 137a/23, 141a/04, 168a/16,
 174a/10, 179b/07, 181a/10,
 182b/20, 183a/01
 ‘a. eyledi 6b/05, 6b/15, 113a/14,
 115a/14, 157a/20
 ‘a. eylediler 90b/10, 136b/04, 138a/17,
 140b/20, 155b/07, 168b/01
 ‘a. eylediñ 113b/10
 ‘a. eylemiş 113a/01
 ‘a. gelüp 27a/21
 ‘a. iderim 36b/09
 ‘a. iderler 50b/19
 ‘a. idüp 38b/10, 42b/19, 44a/18,
 56a/10, 63a/04, 69b/19, 113a/15,
 127b/02, 128b/14
 ‘a. olıcak 117a/10, 182b/02
 ‘a. olunduğda 123a/01
‘arz: *Ar.* genişlik, en
 ‘a.+ı 3b/05, 48a/01
‘arzan: *Ar.* enine, genişliğine
 ‘a. 8a/16, 30a/03, 107b/16
‘arz-ı hâl: *Ar.* hâlin bildirilmesi, dilekçe
 ‘a. 27a/07, 114a/22, 114b/13, 114b/23,
 182b/19
 ‘a.+de 93a/07
 ‘a. eyledi 92b/23
 ‘a. eyledikde 27a/07
 ‘a. eyledim 94a/11
 ‘a. eylemiş 11b/04
 ‘a.+i 27a/09, 27a/18

‘a. idesin 92b/14
‘a. idiñiz 27a/06
‘a. idüp 93a/06
‘a.+ini 27a/12
‘arz-ı rümlü: Erzurum şehrine mensup
‘a. 182b/11
arziyye: *Ar.* toprak ve yer ile ilgili
a. 3a/15, 177b/18
ārzū: *Far.* istek, heves
ā. 131b/20, 142a/01
ā.+sı 105b/21, 165b/19
ā.+sına 116b/02
ā.+sına düşmiş 181b/19
ā.+sıyla 93a/16, 173a/16
aş-: asmak
a.-up 179a/18
āşaf: *Ar.* vezir
ā. 2b/10, 53a/01, 61a/14, 62b/01,
64a/14, 64b/02, 65a/16, 65b/05,
72b/13, 74a/06, 75a/04, 75b/04,
75b/16, 86b/05
āşafān: *Ar.+Far.* vezirler
ā.+ları 100b/12
āşaf-perver: *Ar.+Far.* vezirleri koruyan
ā. 2b/10
‘**asākir:** *Ar.* askerler, erler
‘a.-i ekdārı 62b/16
āsān: *Far.* kolay
ā. 51b/16, 98b/06, 121a/03
ā.+dır 76a/06, 98a/15, 117b/07
ā. gelir ise 94b/16
ā. ider 76b/18
ā. ola 58b/21, 138a/07
ā. oldu 96a/18
ā. olur 97a/07, 122a/01
ā. olur idi 54a/03
āşār: *Ar.* eserler, izler
ā. 128a/08, 132a/03, 160b/05,
160b/13, 166a/21
ā.+da 61b/09
ā.+ı 173a/03
ā.+ın 174a/16
ā.+ına 41a/02
ā. olunur 8a/15
aşdikā: *Ar.* samimî dostlar
a. 119a/05
‘**asel:** *Ar.* bal
‘a. 85a/19

aşfiyā: *Ar.* tuttuğu yol doğru olan
kimseler; samimî dostlari azizler
resül-i a. 16b/23
sened-i a. 2b/21, 29b/18, 86a/23
aşgār: *Ar.* en küçük
a.+ı 173a/06
aşhāb: *Ar.* dostlar, arkadaşlar; sahipler
a. 31a/09, 71a/05, 106b/09, 159a/15,
179b/09
a.+a 29a/13
a.-ı kibārdan 16b/12, 29b/17
a.-ı kirām 1b/10, 2a/01, 21b/11
a.-ı kirāmdan 29a/11
aşıl-: asılmak
a.-an 23a/07
‘**āşī:** *Ar.* isyancı; günahkâr
‘ā. 1b/11, 22a/20, 181a/16
āsītān: *Far.* eşik
ā. 30b/14
āsītāne: *Far.* eşik; payitaht; büyük tekke;
merkez; İstanbul
ā. 11b/16, 25b/06
ā.+de 35b/22
ā.+den 72b/05
ā.+dir 31a/22
ā.-i sa‘ ādet 23a/12, 93a/04
ā.-i sa‘ ādetde 17b/11, 52b/09
ā.-i sa‘ ādetden 1b/18, 21b/09, 93a/13
ā.-i sa‘ ādete 52a/03, 54a/10, 60b/12,
62a/01, 66a/10, 69a/13, 74a/17,
93a/06, 94a/10
ā.-i şerīflerinde 23a/04
ā.-i şeyh 24a/06
ā.+ye 25b/21, 36a/01, 69a/07
āsiyāb: *Far.* değirmen
a. 9b/20, 15b/08, 30a/09, 85a/21
a.+ı 7b/01
a.-ı daķıķ 15b/04
a.-ı felek 93b/03
a.+ına 175a/20
‘**asker:** *Ar.* asker, er
‘a. 7a/11, 20a/16, 24a/16, 24a/16,
25a/06, 32b/06, 45a/07, 46a/02,
52b/15, 57a/02, 57a/10, 60b/15,
64b/15, 70a/11, 70b/10, 70b/12,
72b/12, 75a/20, 77a/12, 78a/13,
79a/18, 79a/19, 80a/02, 80a/09,
81a/09, 81b/14, 82b/09, 85a/07,
85b/13, 86b/19, 87a/16, 87b/04,

87b/15, 88b/09, 99a/01, 99a/22,
99b/02, 99b/03, 99b/05, 99b/14,
99b/22, 101b/07, 102a/23, 103b/18,
105a/20, 109a/07, 109b/14,
112a/14, 114a/11, 117b/17,
118a/09, 118a/11, 119b/14,
120a/06, 122a/06, 122a/07,
122b/05, 122b/18, 122b/22,
123a/04, 123a/16, 124b/17,
126b/08, 126b/19, 127b/03,
127b/15, 127b/18, 128a/01,
128a/03, 128a/12, 131a/20,
131a/23, 133b/15, 134a/06,
135a/08, 136a/06, 136a/10,
136b/01, 136b/17, 137a/03,
137a/12, 137a/14, 137b/01,
137b/02, 137b/02, 137b/07,
137b/10, 137b/12, 137b/12,
137b/17, 138b/02, 139b/09,
139b/11, 139b/12, 140a/02,
140a/14, 141a/05, 141b/04,
141b/16, 142b/04, 144a/03,
144a/14, 144a/19, 144b/11,
145a/10, 145b/03, 145b/13,
145b/22, 147a/07, 150b/02,
150b/03, 151b/16, 153b/19,
154a/01, 154a/02, 154a/09,
154a/10, 154a/11, 154a/13,
154a/16, 154a/19, 154b/08,
155a/20, 155b/12, 155b/17,
155b/18, 156b/01, 156b/14,
156b/22, 157a/03, 157a/05,
157b/03, 157b/08, 157b/09,
158b/16, 159a/07, 159a/17,
159b/04, 159b/13, 159b/15,
162a/10, 163a/16, 163b/23,
164a/05, 164a/19, 164b/05,
167a/08, 168a/14, 168a/18,
168a/20, 168b/07, 169a/22,
172a/04, 172a/14, 172a/16,
178a/01, 179a/04, 179a/14,
180a/08, 180b/13, 180b/17,
184a/20, 185a/21, 185b/02,
185b/03, 185b/22, 186a/16,
186a/17, 186b/03, 186b/15,
187a/03, 187a/05, 187b/04
^ca.+de 77b/10, 119b/15, 124a/07,
127b/15, 133b/20, 155b/01,
162a/14

^ca.+den 127b/05, 127b/06, 152a/06,
158b/11, 158b/23, 187a/06
^ca.+dir 163a/21, 163a/23, 163b/02,
184a/08
^ca.+e 52b/07, 55a/14, 64b/20, 65a/02,
75a/18, 77b/17, 80a/16, 114a/09,
128b/14, 128b/18, 128b/20,
135a/07, 136a/09, 142a/08,
146a/08, 148b/22, 154b/01,
154b/02, 155b/10, 156b/18,
157b/07, 158b/11, 160a/13,
170b/09, 187b/08
^ca.+i 7a/02, 20a/15, 53a/06, 55b/12,
56b/01, 56b/04, 60b/06, 62b/19,
63b/12, 64b/07, 64b/18, 65a/14,
66a/17, 69b/02, 70a/07, 70b/06,
72a/20, 72a/22, 72b/05, 74a/08,
75a/18, 77b/16, 77b/17, 79a/05,
79a/06, 79a/14, 79a/22, 81a/04,
81a/10, 81a/13, 83a/17, 85a/16,
85b/02, 85b/07, 86b/10, 87a/08,
87a/17, 90b/21, 99b/08, 99b/19,
102a/04, 102a/05, 102a/09,
102a/18, 102b/20, 102b/21,
115a/21, 116a/20, 119a/21,
123a/19, 123a/22, 123b/08,
123b/15, 123b/20, 123b/21,
124a/02, 124a/09, 124a/09,
124a/11, 124b/01, 124b/08,
124b/18, 127b/12, 127b/17,
128a/18, 128b/11, 128b/11,
128b/20, 129b/08, 136a/18,
137a/02, 137a/05, 137a/16,
137a/19, 137b/18, 138a/02,
138a/05, 138a/18, 138a/22,
138a/23, 138b/02, 138b/04,
138b/17, 140a/21, 141a/09,
142b/19, 144a/06, 144a/12,
145a/13, 145b/14, 147b/23,
148a/03, 148a/07, 148b/09,
151b/09, 151b/10, 153a/18,
154a/21, 154a/23, 154b/04,
154b/06, 157b/05, 157b/10,
159b/15, 162a/05, 163a/19,
163b/03, 163b/08, 163b/20,
164b/09, 167a/08, 167b/09,
168a/08, 168a/23, 168b/08,
168b/10, 172a/21, 178b/07,

179a/06, 180a/04, 181b/15,
183a/15, 183b/21, 185a/19
 ˆa.-i ˆadū 73a/05, 73a/20
 ˆa. idi 9a/14, 64b/19, 64b/20
 ˆa.-i encüm-şümār 56b/16, 69b/13,
73a/07, 74a/01, 82b/23, 86a/14
 ˆa.-i encüm-şümāra 72b/16
 ˆa.-i firāvān 7a/07
 ˆa.+i idi 163b/20
 ˆa.-i islām 1b/15, 5b/06, 5b/21,
32a/20, 54b/18, 54b/19, 56b/12,
56b/20, 59b/20, 64a/17, 64a/22,
65a/08, 65b/03, 65b/04, 65b/15,
66a/11, 66b/16, 66b/19, 67a/07,
69b/11, 70b/09, 72b/23, 73b/16,
75b/05, 76a/15, 76b/01, 77b/12,
78a/01, 79a/20, 80a/08, 81b/03,
81b/17, 82b/19, 83a/01, 85a/11,
112a/12, 183b/14, 184b/21,
185a/12
 ˆa.-i islāma 63b/22, 64b/17, 66a/02,
66a/06, 66a/15, 83b/11, 84b/11
 ˆa.-i islāmīñ 20a/17, 20b/03
 ˆa.-i islām ise 70a/20
 ˆa.+ile 138a/06, 147b/18, 148a/01,
148a/01, 157a/09, 168a/04
 ˆa.+im 70a/01, 109a/10, 164a/18
 ˆa.-i manşūreniñ 1b/17
 ˆa.-i menhūsa 78a/03
 ˆa.+imiz 78a/02, 78a/04, 99a/03,
141a/08, 141b/22, 141b/23,
163b/06, 163b/20
 ˆa.+imize 109a/12, 145b/21
 ˆa.+imizi 139b/04
 ˆa.+in 53b/21, 101a/18, 114a/08,
144a/11, 156a/01, 159a/03
 ˆa.+inde 123a/19
 ˆa.+inden 99b/10, 137b/15, 158b/20,
163b/05, 164b/18, 180a/05
 ˆa.+ine 99b/12, 100a/04, 101a/09,
102a/02, 102b/13, 103a/05,
103b/14, 106a/05, 119b/02,
124a/11, 124a/16, 124a/18,
136a/07, 147b/13, 151b/14,
154b/05, 155b/14, 159a/03,
159a/18, 159b/13, 185a/08
 ˆa.+ini 83b/01, 120b/06, 124b/05,
138a/01, 144a/02, 146b/05,
148b/15, 155a/22, 157b/04,

157b/10, 163b/06, 165a/20,
167a/17, 180a/13
 ˆa.+iniñ 73b/21, 99b/08, 114a/04,
119a/21, 123b/07, 123b/19,
123b/23, 124a/12, 124a/18,
126a/20, 127b/01, 127b/03,
127b/04, 128b/08, 133b/15,
136a/21, 137b/15, 138b/04,
138b/05, 156a/04, 162b/19,
164a/09
 ˆa.+iñ 70a/02, 70a/04, 70a/23, 78b/23,
106a/02, 124b/22, 127b/11,
128b/19, 135b/10, 137b/14,
138a/02, 138a/13, 140a/02,
143a/02, 147b/08, 164a/17,
169b/01
 ˆa.+iñiz 167a/20
 ˆa.+iñize 140a/16
 ˆa.-i rafāzī 6a/01, 21a/08, 61a/12,
102a/10, 128b/06, 139b/08
 ˆa.-i rafāziyye 66a/13
 ˆa.-i vāfir 24a/14
 ˆa.-i vāfire 66b/08, 75b/19
 ˆa.+iyle 123b/05, 127a/23, 127b/14,
129b/14, 129b/16, 132b/02,
135b/15, 137b/23, 142b/15,
144a/18, 153b/21, 155a/07,
155a/12, 155a/18, 156a/03,
159b/12, 167b/09, 168a/17,
168b/10
 ˆa.+leri 49a/19, 155b/20, 168a/22
 ˆa.+lerine 157b/01
 ˆa.+leriyle 123b/20
 ˆa. oldılar 181a/15
 ˆa. olup 147a/05
 ˆa. yazılmağa 137b/08
 ˆaskerī: *Ar.* askere mahsus, askerliğe
mensup
 ˆa. 85a/17, 184a/09, 186a/14
 ˆa.+den 7a/13, 53b/11, 77a/16
 ˆa.+si 55b/21, 92a/12, 163b/04
 ˆa.+sinde 48b/13
 ˆa.+sine 146a/12
 ˆavāyif-i ˆa. 58a/06
 ˆaskeriyye: *Ar.* askere ait, askerle ilgili
 ˆa. 183b/09
 ˆa.+si 105a/10
 ˆa.+siniñ 48a/20
 ˆa.+ye 82a/19

tā'ife-i 'a. 61a/19
aşl: *Ar.* asıl; kök; gerçek
a. 3b/12, 8b/08, 15a/08, 15a/10, 31b/02, 36b/13, 70a/14, 78a/02, 88a/07, 111a/19, 111a/22, 112b/08, 113b/01, 116a/11, 116b/04, 116b/06, 133b/05, 181a/22, 181b/21
a.+ı 10b/12, 16a/01, 27b/15, 27b/16, 27b/16, 67b/20, 68b/06, 78b/05, 98a/19, 98b/02, 101a/08, 103a/20, 103a/20, 105a/09, 108a/01, 110b/22, 116a/09, 116a/18, 116a/19, 120a/01, 136a/13, 142b/11, 181a/23, 181b/13
a.-ı meşhūr 5b/16
a.+ına 5a/11, 98b/02, 112b/08
a.+ında 5b/03, 7b/11, 48b/11, 52a/15
a.+ından 98a/20, 163b/03, 181b/02
a.+uñuzı 27b/11
aşlā: *Ar.* hiçbir zaman
a. 4b/18, 5a/21, 6a/07, 6a/13, 8a/09, 10a/20, 10b/01, 11a/04, 12a/09, 12b/05, 15b/12, 15b/15, 15b/23, 17a/04, 17a/06, 19b/06, 25a/12, 29a/02, 29a/04, 29a/07, 29a/08, 29a/19, 29a/21, 30a/14, 31a/17, 33a/19, 33b/08, 38a/02, 49b/02, 50a/15, 51b/02, 52a/18, 54a/02, 54a/12, 54b/04, 54b/22, 57a/18, 58b/03, 58b/19, 62a/16, 63b/10, 65a/08, 66a/08, 76a/20, 77b/19, 78a/15, 79b/03, 82a/02, 83b/02, 83b/11, 84b/02, 85b/06, 90b/12, 91b/04, 91b/17, 92a/04, 93a/01, 94a/07, 94b/06, 94b/09, 96a/08, 96a/14, 98b/08, 98b/18, 100a/04, 100a/10, 102a/16, 102a/18, 103a/06, 103a/19, 103a/21, 105a/08, 105b/04, 105b/04, 108b/18, 109a/07, 109a/11, 110b/15, 110b/16, 111b/09, 111b/13, 112a/22, 113b/02, 127b/02, 129b/13, 130a/21, 130b/02, 136a/07, 138b/16, 139a/14, 139b/22, 141a/02, 141b/21, 143b/18, 146b/08, 147a/22, 148a/02, 153a/22, 155a/02, 158b/12, 161a/09,

162b/18, 163a/11, 164a/11, 167b/23, 170b/05, 170b/08, 174b/15, 175a/11, 176b/15, 178a/04, 178a/23, 178b/05, 181a/12, 181b/01, 184b/14, 187a/06
aşliyye: *Ar.* asla mensup, hususî, seçkin
a.+si 118b/20, 169a/20, 181a/22
a.+sin 181b/18
a.+sine 116b/02
'aşr: *Ar.* asır, yüzyıl
'a. 106b/07, 106b/09
'a.+da 12b/17, 13b/02, 17b/02, 17b/21, 18b/21, 19a/16, 20a/01, 21b/08, 26a/07, 89b/05, 155b/23, 162a/02, 172a/21, 180a/17, 181b/23
'a.+dan 26a/03
'a.+ında 112a/09, 153b/17, 160b/21, 161a/21, 163a/14, 163b/18, 173a/03, 178b/19
'a.+ıñ 62b/02
'a.-ı vāhidde 71a/03, 71a/05
ba' de'l 'a. 19a/10, 65b/07, 119a/22
iḳtizā-yı 'a. 66a/06
āsūde: *Far.* rahat, huzurlu
ā. 2b/09, 164b/18
ā. oluñ 166b/08
aş-: aşmak
a.-dı 103a/07
a.-mış 151a/14
a.-up 181b/15
başdan a.-dı 89b/14, 89b/20, 97b/21, 146b/21
'aşā: *Ar.* yatsı, yatsı namazı
ba' de'l 'a.+da 136b/17
şalātü'l 'a. 19b/01
aşağa: aşağı *krş.* aşağı
a. 4a/04
aşağı: aşağı *krş.* aşağı
a. 5a/10, 5b/12, 10b/19, 15b/07, 22a/18, 25a/13, 45a/17, 47b/11, 75b/18, 83a/16, 86b/14, 87a/09, 104a/06
a.+da 8b/14, 128a/09
a. olsun 22a/16
'aşā'ir: *Ar.* aşiretler, kabileler
'a. 50a/10, 88b/08, 89a/05, 89a/12, 93b/10, 93b/13, 115a/15, 119a/03,

120a/12, 137b/17, 178a/19,
180b/21
 ˆa.+den 50a/01, 50a/12
 ˆa.+dirler 49a/03
aşār (?): mal, mülk
 a.+ların 49a/05
aşcı: aşçı
 a. 26b/11, 26b/13
 ˆ**aşer**: *Ar.* on sayısı
 ˆa. 3a/08, 3a/09, 3a/09, 3a/10, 3a/11,
3a/12, 3a/12, 3a/13, 3a/14, 112a/07,
163b/21, 169b/19, 171b/05,
172a/20, 173a/04, 174b/11,
175b/23, 176b/01, 176b/18,
177b/17
 ˆ**aşık**: *Ar.* âşık
 ˆā. 27b/03, 89b/05, 92a/16
 ˆā.+ı 89b/02, 91b/21
 ˆā.+ın 89a/23
 ˆā.+lar 27a/01
 kalb-i ˆā. 17a/06
 ˆ**aşıkān**: *Ar.* aşıklar
 ˆā.+dır 89a/22
 ˆ**aşıkāne**: *Ar.+Far.* âşıkça, âşık olana
 yakışır yolda
 ˆā. 88b/17
aşikār: *Far.* belli, açık, meydanda
 ā. 149a/19
 ā.+dır 117a/07
 ā. eylemedi 54b/04
 ā. eylemek 109a/17
 ā. görünür idi 84b/21
 ā. iderler 115a/19
 ā. idüp 55b/17
 ā. itmeyüp 164a/11
 ā. olan 17b/02
 ā. oldı 140b/07, 149a/05, 168b/15,
179a/04
 ā. olıcağ 106a/14
 ā. olmaya 96a/21
 ā. olmuş 18a/02, 30b/10
 ā. olmuşdur 17b/14
 ā. olmuşidi 110b/12
 ā. olsa 118a/15
 ā. olup 131b/16
aşikāre: *Far.* açık, belli
 ā. 2a/04, 5a/08, 25b/14, 49b/04,
53a/15, 94b/02, 170b/16
 ā.+dir 49a/11

ā. eyledi 90a/11
 ā. olmuş 17b/20
āşinā: *Far.* bildik, tanıdık
 ā. 77a/17, 122a/17
āşinālık: *Far.+T.* birbirini bilme,
tanışıklık, tanıma *krş.* āşinālık
 ā. 143b/22
āşinālik: *Far.+T.* birbirini bilme,
tanışıklık, tanıma *krş.* āşinālık
 ā. 115a/06
 ˆ**āşir**: *Ar.* onuncu
 ˆā. 3a/07
 ˆ**āşiret**: *Ar.* kabile, oymak
 ˆa. 50a/11, 89a/11, 90b/13, 92b/06
 ˆa.+dir 49b/20, 50a/09
 ˆa.+e 43b/18
 ˆa.+i 50a/03, 50a/03, 50a/03, 50a/04,
50a/04, 50a/05, 50a/05, 50a/06,
50a/06, 50a/06, 50a/07, 50a/07,
50a/08, 92a/20
 ˆa. idi 88b/06, 88b/07
 ˆa.+iñ 48b/18
 ˆa.+iñiz 45a/09
 ˆa.+ler 91b/16
 ˆa.+leri 45b/17, 97a/21
āşiyān: *Far.* ev, yuva *krş.* āşiyāne
 ā.+ı 30a/06
āşiyāne: *Far.* ev, yuva *krş.* āşiyān
 ā.-i şāhī 4a/01
 ā.-i şāhīn 11a/18, 25b/16
 ˆ**aşk**: *Ar.* aşk, sevgi
 ˆa. 26b/13, 89b/16, 89b/21, 90a/16,
90a/17, 91b/22
āşnāyān: *Far.* tanıdıklar, dostlar
 ā. 119a/02
āşüfte: *Far.* çok sevmekten perişan halde
 olan
 ā.+ler 88b/17
at: at, beygir
 a. 15a/12, 31a/05, 38a/22, 40b/02,
47b/04, 48b/13, 74a/22, 74b/18,
74b/23, 85a/21, 103b/04, 127a/16,
166b/14, 169a/04
 a.+a 36b/10, 58b/10, 74a/20, 101b/11,
127a/16
 a.+dan 25a/03, 25a/04, 25a/13,
100a/22, 104a/06
 a.+ına 97a/01, 99a/20, 134a/21
 a.+ından 104a/20

a.+lar 20a/09, 149b/04
a.+lara 149b/05, 150b/05
a.+larımıza 24a/20
a.+larına 24b/18, 65b/01, 93b/16,
96b/23, 103b/16, 152b/06, 158b/15

at-: atmak
a.-dı 25a/05, 175a/22
a.-up 74a/19, 83b/14
cān a.-dılar 161a/09
cān a.-up 59a/02, 59a/18
tüfeng a.-up 171a/19

aṭa: deniz veya göl suları ile çevrilmiş
küçük kara parçası, ada
a. 33b/21, 34a/01, 34a/02
a.-i šāhī 34a/02

āteş: *Far.* ateş
ā. 21a/20, 160b/16, 174a/12, 178a/06
ā.+e 123b/16
ā.+e urup 160a/06
ā.+i 89b/21, 111a/06, 111a/14
ā. idüp 142b/13, 147b/04
ā.+lere 91a/20, 91b/21
ā. oldı 99b/15

āteş-pāre: *Far.* ateş parçası, kıvılcım
ā.+si 136b/08

āteş-perest: *Far.* ateşe tapan
ā.+leri 154b/18

āteş-perestān: *Far.* ateşe tapanlar
ā. 153b/04

‘aṭf: *Ar.* meylettirme; bağlama
‘a. 140b/21, 175b/06

‘āṭifet: *Ar.* şefkat gösterme
‘ā. 166a/12, 166a/21

‘āṭıl: *Ar.* yararsız
‘ā. 133a/15

atıl-: atılmak
a.-up 66a/19, 142b/01

āṭiyye: *Ar.* gelecek, istikbal
ā.+de 142a/19

‘aṭiyye: *Ar.* hediye, armağan, bahşiş
‘a. 45b/04

atlı: ata binmiş kişi, süvari *krş.* atlı
a. 109b/20

atlu: ata binmiş kişi, süvari *krş.* atlı
a. 36b/15, 36b/18, 37a/05, 108a/10
a.+ları 36b/09
a.+sı 160a/22

aṭruk: *Ar.* yollar
a. 34b/15

‘avām: *Ar.* herkes, kaba ve cahil halk
‘a. 115b/16, 117a/07, 170b/15,
174a/02, 176b/12, 182a/22

āvān: *Ar.* zaman, vakit
ā.+dan 131b/09

āvāre: *Far.* serseri, işsiz, boş gezen
ā. 123b/01
ā.+si 89b/05, 92a/17

‘avāṭıf: *Ar.* iyilik yapmayı sevenler
‘a. 55a/10

āvāz: *Far.* ses, seda
ā. 5a/09, 5a/20, 7b/15, 19b/08
ā.+iñ 161a/07

‘avdet: *Ar.* dönme, dönüş
‘a. 114b/18, 156b/11
‘a. buyurmuşlar 14a/15
‘a.+e 124a/06, 139b/01, 140a/22
‘a. eyledi 128b/06, 135a/02, 168b/12,
182b/06
‘a. eylediler 149b/03, 159a/19
‘a. eylemege 139b/22
‘a. eylemek 146a/01, 165b/15
‘a. eylemişlerdir 109b/07
‘a. eylese 70a/21
‘a. eylesem 69a/06
‘a. eyleseñiz 140a/09
‘a. ideceklerini 160a/20
‘a. ideler 139a/17
‘a. ideni 120b/08
‘a. idesin 134a/21
‘a. idesiz 140a/18
‘a. idüp 54a/10, 67a/07, 74a/03,
115b/22, 136b/19, 137b/05,
141a/17, 165b/08, 184b/10
‘a. itdirdiler 123a/14
‘a. itdirilmek 179b/11
‘a. itdirilmesi 117a/12, 117b/08
‘a. itmektir 69a/03
‘a. itmeyüp 136b/21
‘a.+lerinde 143b/10
‘a.+lerine 124a/14
‘a. olundı 80a/12
‘a. olundiñiz 123a/02
‘a. olunup 55b/13

avgān: Afganistan halkından olan kimse;
Afganistan milleti *krş.* afgān
a. 48b/11, 48b/18

‘avķ: *Ar.* alıkoyma, durdurma,
vazgeçirme

‘a. 134b/21, 140a/14, 156a/15
‘avn: *Ar.* yardım, destek
‘a.-ı haqq 115b/04, 121a/15
‘avret: *Ar.* kadın; avret mahalli
‘a. 20b/10, 29a/05, 57a/20, 61b/18,
66a/16, 76b/03, 78a/17, 81b/20,
85a/05, 85a/12, 112b/05, 165b/08,
184a/21
setr-i ‘a. 17b/05, 18b/02
avşar: Oğuz boylarından Avşar aşireti
a. 35b/01
avurd: söz, söyleşi, sohbet
a.+1 6a/20
ay: yaklaşık otuz gün olarak kabul edilen
süre; yılın on iki bölümünden her
biri
a. 6a/04, 15b/11, 36a/02, 49b/06,
67a/17, 68a/09, 89b/22, 93a/01,
94a/04, 99b/02, 99b/05, 100a/02,
102a/08, 120b/21, 124a/08,
143b/11, 143b/16, 144a/01,
146a/16, 148a/20, 151b/15,
154a/02, 155b/19, 156a/20,
159b/01, 162b/23, 177a/18,
177a/19, 182b/13
a.+a 148a/19
a.+da 40a/02, 41b/23, 49b/07, 166a/15
a.+dan 32b/03, 48b/07, 49b/05,
90a/11, 90a/19
a.+dır 90a/15, 102a/14
a.+1 13a/01
a.+iñ 41b/23
a.+larında 10b/02, 15b/21
ay: Dünya’nın uydusu olan gök cismi *krş.*
kamer, mäh
a. 21b/05
a.+a 10b/15
āyā: *Far.* şüphe ve tereddüt bildiren edat
krş.
ā. 4a/07, 11b/21, 40b/19, 47b/21,
64a/23, 91a/19, 97b/13, 102a/13,
156a/09
ā. iderse 71a/22, 107a/02
ayak(ğ): bacakların bilekten aşağıda
bulunan ve yere basan bölümü,
ayak
a. 19b/02, 21b/05, 21b/06, 40a/01,
104b/14, 149b/12, 187a/21
a.+a 130b/18, 153a/22

a.+da 122a/06
a.+1 13a/17, 20a/09, 21b/05, 36a/06,
87a/22, 103b/05, 148a/14
a.+ın 114a/13
a.+ına 27a/19, 50b/12, 126b/14,
127a/11, 149b/01, 151a/10,
164b/22, 179a/19
a.+ından 148a/12
a.+iñ 50b/14
a.+iñızdadır 27a/01
a.+ıyla 13a/19
a.+la 13a/21
a.+larına 104b/21
a.+larından 169a/14
a.+larıñ 83a/11
a.+larıyla 13a/16
ayaklandır-: ayaklanmasına yol açmak
a.-dık 149a/12
‘ayān: *Ar.* açık, belli, zahir
‘a. 7b/09, 11a/02, 13b/15, 17a/11,
27b/19, 91b/02, 117a/22, 123a/07,
131b/22
‘a.+dır 10a/15
‘a. eyledi 88b/01
‘a. eylediler 95a/14
‘a. eyler 11a/02
‘a. iderler 10a/02
‘a. idicek 135a/19
‘a. idüp 118b/17
‘a. olunur 10a/09
‘a. olur 112b/10
a‘yān: *Ar.* bir memleketin ileri gelenleri
a. 139a/22, 140a/23, 140b/22, 143a/07,
150a/10, 150a/18, 156a/11, 179b/09
a.+a 140b/20
a.+dan 152b/18
a.+1 136a/20
a.-ı devleti 42a/03
‘ayār: *Ar.* değer, derece
‘a.+da 36b/07
āyāt: *Ar.* ayetler
ā. 126a/09
ā.-ı beyyināt 2a/08
ā.-ı kerīme 138b/10
ayazma: *Yun.* çeşme veya pınar
a.+lar 10b/04, 86a/02
āyet: *Ar.* Kuran’ın herhangi bir cümlesi
ā. 127a/14, 149b/16
ā.-i kerīme 82b/16, 94a/20

ā.-i kerīmesi 25a/10
ā.-i kerīmesin 83b/23
ā.-i kerīmesini 120a/15
ā.-i kerīmesiniñ 63a/13
ā.-i şerīf 28b/09
ā.-i şerīfīñ 83a/19
ayır-: ayırmak, bölmek
a.-maya 51a/02
a.-mayup 159a/05
a.-up 163b/16
āyīn: *Far.* tören, kanun, dinî tören
ā. 112b/04, 118a/02
ā.-i mevlevīyi 27a/19
ā.+iñ 28a/16
āyine: *Far.* ayna
ā. 15b/01
ā.-i devrān 91b/18
ā.-i ʿibretnümālar 42b/01
ā.+si 96a/12
āyine-veş: *Far.* ayna gibi parlayan
ā. 19b/14, 51a/20, 54b/03, 119b/15
aylık: bir ay içinde olan, bir ay için
a. 38b/11, 101a/22
a.+dır 13a/03
ʿayn: *Ar.* göz; tıpkı
ʿa. 70b/19, 122b/19, 142b/17
nūr-ı ʿa.+ım 31a/08
vāhidü'l ʿa. 3a/21, 182b/08
ʿayne'l-yakīn: *Ar.* gözle görünen, kesin
ʿa. 118a/13, 152b/14
ʿaynı: *Ar.+T.* tıpkı, aynı
ʿa. 8b/16, 43b/05, 69a/10, 69a/20
ayrıl-: ayrılmak
a.-mayup 83b/02
a.-up 158b/23, 164a/18
ʿayş: *Ar.* yaşama
ʿa. 92a/07, 100a/15, 121a/09, 123a/23,
152b/20, 170b/16, 176b/12
az: az, eksik
a. 9b/13, 37a/21, 38b/10, 39b/21,
40a/08, 42b/11, 45a/20, 45b/14,
76a/21, 77b/13, 92a/22, 96a/18,
138a/08, 154a/16, 162b/20,
169b/08, 170a/12, 179a/03
a.+dır 30b/14, 48b/13, 49a/14
a. idi 80a/09
a. mıdır 43b/23
ʿazāb: *Ar.* ceza, eziyet
ʿa. eylemek 142a/15

ʿazab: *Ar.* bahriye tüfekçisi
ʿa. 8a/19, 55b/22, 56a/07
azacık: azıcık
a. 45b/07
āzād: *Far.* özgür, hür
ā. 179a/22
ā. idelim 20b/11
āzāde: *Far.* özgür, hür, serbest
ā. olur 30b/08
āzād-gerde: *Far.* özgür kalmış
ā. 180a/06
āzāl: *Ar.* ezeller
ā.+da 96b/13, 149b/17
aʿzam: *Ar.* en büyük, daha büyük
a. 49b/17
a.+ı 1b/03
a.+iñ 82b/01
serdar-ı a. 1b/15, 55b/01, 62b/17,
72a/17, 84b/10
sultānü'l a. 2b/04, 110a/18
vezīr-i a. 25b/11, 37b/06, 37b/08,
37b/14, 45b/06, 46b/18, 92b/22,
94a/08
vezīr-i a.+a 45b/03
vezīr-i a.+dan 37b/11
vezīr-i a.+ı 40a/12, 44b/05, 44b/22,
47b/10
vezīr-i a.+ına 39b/11
vezīr-i a.+ları 37a/12
vezīr-i a.+larından 45b/14
ʿazametlü: *Ar.+T.* ulu, çok büyük,
heybetli
ʿa. 36b/06, 37b/09, 38a/12, 38a/21,
39a/15, 47a/09, 49b/12
āzār: *Ar.* kırılma, tekdir
ā. 36b/05
āzer: *Far.* ateş, od
ā. 150b/07
ʿazīm: *Ar.* ulu, iri, kocaman
ʿa. 3b/04, 3b/23, 4a/08, 4a/16, 4b/01,
4b/08, 4b/20, 5a/05, 5a/18, 6a/02,
6a/08, 6a/10, 7a/08, 7a/18, 7a/23,
7b/10, 7b/15, 8b/19, 9a/05, 9a/21,
9b/16, 9b/19, 10a/04, 10a/12,
10b/01, 10b/04, 11a/15, 11a/22,
12a/05, 12a/15, 14b/20, 16a/14,
16b/15, 17a/03, 17a/07, 23a/05,
24a/02, 29a/12, 30b/23, 32a/01,
32a/07, 33a/20, 35b/21, 35b/23,

36b/11, 37a/16, 38b/07, 51a/10,
51a/14, 52b/11, 53b/14, 56a/10,
56b/18, 57a/04, 59b/06, 59b/21,
61b/06, 61b/21, 65a/09, 65a/20,
65a/20, 65a/23, 65b/06, 65b/15,
66a/07, 66a/19, 66a/22, 73a/17,
74a/04, 74a/06, 74a/18, 74a/19,
74b/10, 74b/14, 76a/10, 77a/04,
77a/08, 77a/10, 79a/14, 80a/06,
80b/02, 82b/08, 83a/21, 84b/17,
84b/22, 85b/16, 87a/08, 87a/14,
87b/23, 88a/02, 90a/01, 90a/10,
90a/22, 90b/02, 91b/08, 91b/09,
92a/14, 92a/19, 93b/16, 93b/17,
95a/16, 95a/18, 95b/16, 96b/17,
98a/12, 98b/15, 101b/20, 102a/04,
102a/10, 102a/11, 102b/19,
103b/10, 104b/05, 104b/19,
108a/19, 112b/05, 112b/14,
113a/18, 114a/04, 114a/12,
116b/17, 117a/08, 117b/11,
118a/02, 120a/11, 121a/13,
125a/02, 125b/04, 126b/06,
127a/23, 127b/19, 127b/20,
128a/01, 128b/12, 134b/02,
135a/14, 136a/14, 136a/19,
136b/02, 136b/10, 137a/12,
137b/06, 137b/13, 137b/14,
141a/05, 141a/21, 141b/07,
144a/20, 144b/06, 145a/16,
145b/03, 146b/10, 146b/15,
146b/17, 147a/06, 147b/12,
148a/02, 152a/11, 152b/04,
152b/07, 153b/14, 154b/15,
154b/18, 155a/17, 155a/23,
156a/18, 156b/07, 157a/01,
158a/05, 159a/21, 159b/03,
160a/03, 160a/15, 160a/18,
160b/14, 162a/07, 162a/08,
162a/09, 162a/18, 163b/11,
165b/14, 166b/13, 168a/18,
168b/06, 171b/05, 174a/06,
175a/11, 176a/08, 177b/21,
178a/01, 178a/13, 182a/13,
182a/16, 182b/01, 182b/23,
183a/16, 186a/14, 186a/23,
187a/17, 187a/17
°a.+de 94a/13
°a.+den 160b/02, 167b/10

°a.+dir 15b/10
°a.+iñ 18a/23, 170b/18
°a. ola 71a/06, 106b/10
°a. olduğu 84b/12
°a.+ü'ş-şān 2a/23, 2b/20, 4a/21, 5a/01,
16b/16, 17a/08, 20a/10, 20a/11,
24b/16, 26b/18, 34b/23, 50b/23
°a.+ü'ş-şāndır 38a/02
cebel-i °a. 10a/17, 11a/08, 30a/07
cebel-i °a.+iñ 11a/11
cebel-i °a.+lerdir 3b/08
cizr-i °a. 10b/20
çay-ı °a. 32a/15
derbend-i °a. 14a/01
ecr-i °a. 50b/14
gürüh-ı °a. 137b/12
şahrā-yı °a.+de 34b/01, 35b/07
şahrā-yı °a.+dir 34b/04
sulṭānū'l °a. 14b/09, 105b/01
şehr-i °a. 57b/11
şehr-i °a.+dir 33a/13, 33a/14, 33a/15,
33a/18
türbe-i °a.+iñ 10b/11
°azīm: *Ar.* niyet eden, azmeden; yola
çıkan
°ā. 127a/17
°ā. oldu 9b/07, 113b/12, 115a/03,
157a/15, 168a/17
°ā. oldılar 179a/11
°ā. olup 93a/23
°ā. olurlar 18a/10
°azīme: *Ar.* ulu, iri, kocaman; çok
°a. 128b/02, 130b/07, 143b/10,
170a/12
°a.+den 172a/17
°a.+dir 156b/23
°a.+yi 162b/04
sevād-ı °a. 42b/06
°azīmet: *Ar.* bir yere doğru hareket, gitme
°a. 2a/01, 74a/09, 115b/09, 123b/14,
159a/17, 175a/07, 178b/20
°a.+de 125b/11
°a.+den 134a/20, 144a/23, 145b/20
°a. eyledi 62b/20, 102a/03, 109b/04,
158a/06
°a. eyledigim 46a/17
°a. eylediler 77a/05
°a. eylemiş 159b/19
°a. eylemişidi 167b/08

- ʿa. eylemişler 63a/15
 ʿa. eylese 62b/12
 ʿa.+i 21a/13, 125a/02, 128a/07
 ʿa. iden 144a/06, 145a/23
 ʿa. iderler 14a/11, 140a/06
 ʿa. idüp 5b/06, 17b/11, 20a/10, 81b/10
 ʿa.+in 157b/04, 168a/05
 ʿa.+inde 166b/22
 ʿa.+ine 114a/12, 115a/01
 ʿa.+iñiz 140a/20
 ʿa. itmem 165a/01
 ʿa.+leri 136b/19
 ʿa.+lerinde 119b/19
 ʿa.+lerinden 140b/04
 ʿa.+lerine 157b/01
 ʿa. olunsa 14a/02
 ʿa. olunup 83a/05
ʿaziz: *Ar. kıymetli, saygın, muhterem*
 ʿa. 2b/23, 16a/12, 16b/01, 16b/01, 16b/03, 16b/06, 16b/08, 16b/10, 16b/20, 17b/08, 17b/15, 18b/16, 19a/07, 20a/07, 20a/23, 21a/17, 21b/10, 21b/16, 21b/19, 21b/22, 22b/01, 22b/08, 22b/18, 23a/02, 23a/02, 23a/15, 23b/07, 26a/07, 28b/16, 29a/14, 29a/16, 29b/04, 29b/07, 29b/11, 30b/02, 30b/09, 35b/17, 114b/15, 173a/19
 ʿa.+e 95a/12
 ʿa.+ine 90a/20
 ʿa.+iñ 26b/10
 ʿa.+leri 63a/14
ʿazl: *Ar. işinden çıkarma, yol verme*
 ʿa. 132b/13, 146a/14, 167b/13, 170b/11, 177a/01, 183a/05
 ʿa.+den 170b/01
 ʿa. eyledi 146a/21
 ʿa. eylememek 151a/19
 ʿa. idüp 32b/03, 54b/23, 182b/11
 ʿa. olmuştur 177a/21
 ʿa. olunmaya 56a/07
 ʿa. olunmuştur 87b/09
 ʿa. olunup 80b/05, 81a/20, 82a/15, 86b/20, 87b/10, 126b/12
ʿazm: *Ar. kesin niyet; yola çıkma, hareket*
 ʿa. 11b/16, 17b/15, 20b/17, 53a/12, 65b/11, 69a/11, 69a/23, 70b/12, 70b/15, 74a/04, 79a/01, 83b/16,

- 91b/13, 92b/17, 93a/04, 93a/14, 95a/20, 95b/19, 97a/14, 101a/13, 112b/23, 118b/19, 120b/10, 135a/07, 168a/07, 172b/13, 175a/02, 180a/13, 183b/03, 183b/23, 184a/11, 184b/13, 185a/21, 186a/21
 ʿa. eyledi 87b/21, 99a/20
 ʿa. eylediler 14b/02, 62b/16
 ʿa.-i beķā eyledi 56a/18
 ʿa.-i beķā eylemişler 17b/20
 ʿa.-i cinān eyledi 26b/18, 66b/04
 ʿa.-i cinān eyledikde 17b/15
 ʿa.-i cinān eylemiş 31a/14
 ʿa.-i cinān eylemişlerdir 85a/08
 ʿa.-i maķşūd 14a/05
 ʿa.-i maķşūda 76a/02
 ʿa.-i maķşūd eyledi 6b/13, 61a/09, 61b/01
 ʿa.-i maķşūd eyledikde 74a/07
 ʿa.-i maķşūd eylediler 54b/20, 62a/13, 69b/13, 87b/20, 183b/18
 ʿa.-i maķşūd idüp 64a/19
 ʿa.-i maķşūduları olan 66b/12, 83a/04
 ʿa.-i maķşūd olunması 82a/22
 ʿa.-i rāh eylediler 123b/12
 ʿa.-i rāh eylemiş 93b/07
 ʿa.-i rāhımızdan 139b/07
 ʿa.-i rāhında 137b/02
 ʿa.-i rāh idüp 99a/08
 ʿa.-i rāh itdiler 28a/06
 ʿa.-i rāh oldu 124a/09, 136b/11, 149b/06, 154b/11, 158b/12, 159a/08, 172a/09
 ʿa.-i rāh oldılar 136b/02
 ʿa.-i rāh olduğdan 56a/14
 ʿa.-i rāh olup 56b/16, 59b/11, 77a/05, 81b/19, 93a/16, 93b/09, 94a/10, 165b/17
 ʿa.-i rızvān eyledi 84a/04
 ʿa.-i sefer eyledi 24a/12
 ʿa. ideler 128b/09
 ʿa. idüp 104a/01
 ʿa. olmaķ 66b/12
 ʿa. olundu 150b/06
ʿazze ve celle: *Ar. aziz ve celil olan (Allah)*
 ʿa. 25b/04, 26a/04, 30a/23, 97b/06

B

- bāb:** *Ar.* kapı; dergâh; bir kitabın bölümleri; geçit, boğaz
b. 22a/01, 85a/22, 113a/21, 117a/15, 119a/05, 179b/09
b.+da 52b/09, 85b/18, 121a/22, 125a/20, 128a/17, 131b/08, 140b/22, 166a/20, 171a/01, 171a/20, 173a/22
b.+ında 118b/07, 121a/01, 161b/13, 169a/02
b.-ı menāşıbı 39a/06
b.+larının 23a/12
b. olmağda 23a/21
feth-i b. 62b/12, 93b/02
feth-i b. ider 102b/05
feth-i b. idüp 66b/14
baba: baba, ata; tekke büyüğü
b. 8b/19, 76a/16, 94b/09, 96a/09
b.+larımız 12a/10
b.+m 41b/09
b.+nı 106a/03
b.+nı 25a/15
b.+sı 8b/06, 27b/12, 48b/09, 50b/22, 53b/20, 60b/04, 60b/11, 67b/14, 91a/01, 177a/23
b.+sına 25a/08, 25a/09
b.+sından 90b/23
b.+yı 98b/20
babacık(ğ): babalara sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz
b.+ım 96b/08
ba^cd: *Ar.* sonra
b. 1b/11, 19b/01, 125a/13, 159b/15
b.+e'l-^c aşr 19a/10, 65b/07, 119a/22
b.+e'l-^c aşāda 136b/17
b.+e'l-edā 19b/19
b.+e'l-eyyām 115a/06, 119a/03, 139b/12
b.+e'l-feth 64a/01, 86a/09, 86b/04, 106a/12
b.+e'l-^c id 66b/10, 77a/03
b.+e'l-inhizām 167b/19, 171b/16
b.+e'l-inķirāz 172b/18
b.+e'l-keşf 25b/15
b.+e'l-mağrib 76a/08, 96b/20
b.+e'l-müşāvere 24a/14

b.+e'l-yevm 137a/16, 149b/21, 150b/16, 158b/09, 186b/21

b.+e'z-zuhra 41b/06

bād: *Far.* yel, rüzgar

b.-ı zafer 115b/04

b.-ı semūm 53b/10

b.-ı semūmdan 180b/10

bāde: *Far.* şarap, mey

b. 171a/06

ba^c dehū: *Ar.* ondan sonra

b. 2a/12, 2a/13, 2a/14, 2a/15, 6b/17, 7a/02, 7b/18, 8a/04, 8a/11, 9b/09, 9b/17, 11b/13, 12a/08, 12a/18, 14b/07, 14b/11, 16a/22, 17b/10, 17b/14, 17b/21, 21a/22, 21a/derkenar, 22a/15, 23a/04, 26a/15, 27b/05, 29a/22, 30a/17, 34b/09, 36a/02, 36a/14, 36b/12, 39b/03, 40b/01, 45a/22, 47b/03, 50b/21, 51a/09, 51b/08, 52a/07, 52b/21, 52b/23, 53b/02, 53b/04, 53b/05, 53b/16, 53b/20, 54a/06, 55b/03, 55b/09, 56a/20, 58a/04, 58b/12, 60b/02, 60b/22, 61a/16, 62a/01, 62a/08, 62a/09, 62b/09, 63a/20, 63b/18, 63b/22, 63b/22, 64a/02, 64a/05, 64a/06, 64a/06, 64b/05, 64b/06, 64b/21, 65b/07, 65b/11, 66a/18, 66b/06, 66b/09, 66b/22, 67a/11, 67a/17, 67b/06, 67b/21, 68b/03, 69a/19, 70a/05, 70a/13, 70b/13, 72b/14, 73b/07, 74a/13, 74a/20, 74b/13, 76a/19, 77a/01, 77a/11, 78b/22, 80a/14, 80b/20, 81b/09, 82a/05, 82a/11, 82a/12, 82b/13, 83b/16, 83b/19, 86b/14, 86b/17, 86b/18, 87b/21, 88a/02, 88a/04, 89a/07, 90a/05, 90a/22, 90b/13, 90b/16, 90b/17, 91b/01, 92b/18, 93b/09, 94a/14, 94a/18, 94b/09, 95b/16, 95b/23, 96b/17, 97b/22, 98b/06, 98b/15, 98b/19, 100a/02, 101a/07, 101a/08, 101a/10, 101a/12, 101a/16, 101a/21, 101b/18, 102a/02, 102b/06, 102b/22, 104a/22, 104b/15, 105a/15, 105a/15, 105b/06, 105b/06, 105b/17, 106a/10, 106a/21, 109a/17,

110b/08, 111a/10, 111a/15,
111b/11, 112a/13, 114b/18,
115a/09, 115b/21, 116a/21,
116a/22, 119a/01, 120b/16,
121b/14, 123b/21, 124b/05,
126a/18, 126b/14, 127b/20,
128b/20, 132b/05, 135b/03,
140b/15, 141b/18, 145b/08,
145b/14, 147a/04, 148a/23,
149b/03, 149b/18, 150a/09,
150a/16, 150a/17, 150a/23,
150b/21, 151b/05, 154a/20,
156b/22, 159b/01, 161b/05,
163b/23, 164b/22, 168a/16,
168a/16, 169a/17, 169b/02,
169b/13, 169b/13, 171b/17,
171b/18, 171b/18, 171b/18,
171b/18, 178a/11, 178b/09,
179a/13, 181b/16, 182b/13,
183a/18, 184a/11, 184b/17, 185a/08

ba' de zālīk: *Ar.* bundan sonra
b. 96b/22

bādī: *Ar.* sebep, neden; başlangıç, ilk
b. 96a/14, 105b/07, 117b/11, 122a/23,
125a/04, 125b/04, 131b/08,
153a/17, 158a/10, 164b/20,
175a/15, 184a/17

b. oldı 140b/04, 159a/15
b. olmuş idi 164b/12
b. olurdu 123b/02

bād-ı hevā: *Far.+Ar.* bedava, beleş
b. 52b/06

bādiye: *Far.* kır, çöl, ova
b. 145b/20

bā-emr-i 'ālī: sadrazam emri, fermanı ile
b. 56b/22

bāğ: *Far.* bağ, bahçe
b. 3b/03, 6a/08, 6a/10, 7b/03, 7b/05,
7b/17, 9b/23, 15b/03, 32b/23,
33a/01, 34b/05, 45a/09, 57b/07,
57b/14, 76b/21, 78a/08, 78b/12,
78b/17, 85b/22, 104a/02, 107b/18,
107b/20, 108a/22, 144b/04,
170a/18

b.+a 104a/04, 104b/08
b.-ı cinān 83b/16
b.+ıdır 6a/11
b.-ı irem 11a/13
b.-ı iremde 42a/19

b.+lar 7b/13

bāğ beli: yaklaşık yirmi kilogram
ağırlığında demirden yapılmış alet
b. 12b/03

bāğçe: *Far.* bahçe
b. 3b/03, 6a/08, 6a/10, 7b/03, 7b/05,
7b/17, 9b/23, 15a/01, 42b/03,
45a/09, 74b/05, 104a/02, 166a/16,
170a/18

b.+ler 7b/13, 147b/22

b.+leri 3b/23, 57b/07, 85b/22, 144b/04

b.+leridir 32b/11

b.+leriniñ 15b/03, 107b/20

b.+niñ 165a/11

b.+si 32b/23, 33a/01, 34b/06, 57b/15,
76b/21, 78a/08, 78b/12, 78b/17,
107b/18, 108a/22

b.+sinde 150b/07, 171a/19

b.+sine 173b/01

b.+ye 6a/12

bāğçeli: *Far.+T.* herhangi bir sayıda
bahçesi olan
b. 37a/06

bağır-: bağırarak
b.-ırdı 161b/09

bağırşak(ğ): bağırşak
b.+ına 48b/14

bağışla-: bağışlamak
b.-dım 161a/13
b.-r 49a/22

bāğī: *Ar.* haksızlık eden, âsi
b. 9a/14, 9b/07, 72a/13, 107b/14,
138a/10

b.+niñ 72a/10, 107b/11

b. oldılar 181a/16

b. oldukları 70b/23, 106b/04

b. olup 71a/19, 106b/23

bağla-: bağlamak
b.-dı 155b/10
b.-mağa 42b/16
b.-rlar 48b/15
b.-yalar 160b/19
b.-yup 187a/22
el b.-yup 153a/23

bağlu: bağlı
b. 78a/04, 130b/12

bahā: *Far.* kıymet, değer, fiyat
b. 48a/08
b. olmak 38b/14

b.+sı 40b/13
bahadır: *Far.* cesur, yiğit, kahraman
b. 14a/07, 24a/17, 67b/10, 126a/15,
145b/01, 164a/03, 176a/03, 180a/09
b.+idi 163a/01
b.+ları 127b/14
b. olup 138a/22
bahadırılık: *Far.+T.* bahadır olma özelliği
b. 85a/23
bahadırılı: *Far.+T.* Afgan halkı arasında
bir aşiret adı
b. 48b/18
bahâne: *Far.* sebep; kusur; asılsız özür
b. 109a/05, 117b/23, 125b/08,
133a/07, 134a/13, 134a/20,
143b/23, 161b/04, 162b/01,
167a/15, 174b/23
b.+ler 143a/13
b.+sine 35b/15
b.+siyle 143b/06
bahār: *Far.* ilkbahar
b. 3b/13, 6a/03, 30a/11, 81b/04,
85a/13, 136a/15
b.+da 5a/12, 7b/12, 17b/05, 137a/14
mevsim-i b.+da 6a/11
vaqt-i b.+da 15b/17, 15b/21
bāhir: *Ar.* açık, parlak
kerāmāt-ı b.+i 4a/17
bāhire: *Ar.* ışıklı, parlak, güzel
b. 122b/06
b.+yi 170a/21
hareket-i b.+si 62b/11
kerāmāt-ı b.+leri 16a/16, 18a/06
kerāmet-i b. 29a/17, 30b/05, 30b/09
kerāmet-i b.+si 23a/14
baħr: *Ar.* deniz, büyük göl
b. 14a/17, 33b/18, 149a/08, 155b/16,
169b/17
b.+a 27b/01, 27b/20, 128a/19
b.+da 116b/15, 182a/11
b.+dan 27b/01
b.+iñ 27b/18, 128a/11
b.-ı ʿummān 13b/05, 20b/07
b.-ı ʿummāna 10b/08, 90b/12
b.-ı ʿummānda 101b/01
bahreyn: *Ar.* iki deniz
b. 128a/07, 128a/09, 128b/01,
128b/08, 134b/13
b.+de 128a/04

b.+e 128a/20, 131b/01, 131b/01,
135a/04
ħakanü'l b. 39a/13, 71a/08, 106b/12
mecma' ü'l b.+iñ 42a/18
baħş: *Far.* bağış, ihsan
b. idüp 37a/10
b. olıcağ 1b/12
baħşış: *Far.* bağış olarak verilen para,
baħşış
b. 140a/16, 142a/08, 151b/12,
154b/01, 159b/13
b.+ler 41b/06
b.+lerin 47b/05
b.+lerini 128b/20
baħt: *Far.* talih, kısmet
b. 30b/20, 120b/11, 121b/22, 149a/16
b.+ı 62b/03, 62b/11, 127b/20,
155a/10, 164b/09, 171b/16
b.+ın 82a/04
baħt-bergeştelik(g): *Far.* bahtı karalık
b.+ine 159a/15, 160b/03
baħtiyārī: *Far.* İran'da meşhur bir kabile
b. 159a/07, 159a/17, 159a/17,
159b/04, 161a/23
bāħuşūş: *Far.+Ar.* özellikle
b. 35b/02, 117b/11, 118a/06, 122a/16,
136a/21, 144b/15, 145b/18,
153a/20, 168b/23, 171b/01,
173b/12
ba' id: *Ar.* uzak, irak
b. 106b/14, 110b/02, 114a/17,
146a/17, 164b/04
b. degildir 110b/17
b.+den 38a/14
b.+dir 69a/02
b.+e 123a/04
b. eylediler 68b/04, 146a/10
b. eyledügi 118a/14
b. olan 110b/14
b. olıcağ 146b/10
b. olmuştur 148b/04
ba' ide: *Ar.* uzak
b. 162a/13
b.+de 180b/04
b.+den 137b/16
ba' iş: *Ar.* sebep, neden
b. 35a/17, 35a/23, 77a/15, 82b/08,
88a/19, 96a/14, 105b/07, 113a/02,
117b/11, 119b/22, 121b/10,

122a/23, 122b/23, 125a/04,
131b/08, 131b/20, 133a/07,
135a/19, 143b/02, 145a/23,
146b/17, 153a/17, 155a/14,
158a/10, 159a/11, 164b/12,
174a/15, 175a/15, 184a/17

b. olacak 165a/01
b. olan 32a/23
b. oldu idi 185a/01
b. olmuştur 117b/18
b. olup 59a/16
b. olur 91b/09
b. olurlar 126b/07

bak-: bakmak

b.-aıldılar 128b/06
b.-alım 37a/22, 45a/03
b.-anıñ 2b/20
b.-dıkda 37b/06
b.-madım 39a/22
b.-mağ 42b/16
elime b.-ar 6b/01

bakāyā: *Ar.* fazla kalan şeyler, kalıntılar

b.+kalan 36a/12

bakır: kırmızıya çalan metal maden

b. 23a/13, 85a/18

bakıyye: *Ar.* artan, artmış olan

b. 3a/10, 114b/15, 134b/21, 172a/20
b.+sin 134b/20

bakıyyetü's-süyüf: *Ar.* kılıçtan kurtulanlar

b. 152b/18, 167b/12, 168a/02

bākī: *Ar.* daimî, kalıcı; fazla, geri kalan

b. 98a/03, 156b/01, 166a/07, 168b/18,
183b/01

b. kalan 56a/11, 66a/17, 66b/18,
70b/09, 70b/12, 76b/02, 97a/19

b. kalandan 112b/06

b. kalanını 151b/11

b. kalanları 147b/04

b. kalmıştır 166b/02

b.+leri 124a/22, 142b/06, 142b/14,
153a/12

b.+si 86b/13, 156b/11

b.+sin 7a/15, 99b/12, 108a/16,
165b/15

b.+sini 58b/13

bākire: *Ar.* kızoğlan kız

b. 166b/02, 169b/14

bal: arının yaptığı tatlı madde

b. 6b/21, 89a/17

bāl: *Ar.* kalp, gönül
müreffehü'l b. 2b/09

bālā: *Far.* yüksek, yukarı, yüce

b. 4a/23, 13a/01, 15b/01, 15b/14,
25b/15, 28b/17, 42b/01, 70a/08,
173b/02, 175a/21

b.+da 22a/16, 23a/16, 30b/19, 67b/22,
97a/14, 115b/14, 161a/20

b.+sı 23b/21

b.+sına 10a/22

b.+sında 184b/01

b. tutup 39a/10

burc-ı b. 4b/01

qadd-i b.+sı 89b/01

qadd-i b.+sını 89b/18

ser-i b.+sına 26a/10

serv-i b.+sında 11b/20

bālī: *Ar.* eski yıpranmış

b. 64a/01

bālīg: *Ar.* erişmiş, ulaşmış; son noktayı
bulan

b. 163b/17

b.+dir 13a/03, 36a/16

b. oldu 85a/05

b. olup 156a/09

b. olur 77b/17, 169b/23

balyemez topı: Osmanlıların XVI.

yüzyılın başlarından XIX. yüzyılın

başlarına kadar, özellikle kale

muhasaralarında kullandıkları uzun

menzilli bir batarya topu

b. 139a/11

balyoz: özellikle Venedik elçileri ile

Avrupa elçileri ve general gibi üst

rütbeli görevlilere verilen unvan

b. 116a/16

b.+lar 150b/10

b.+larından 151b/07

bām: *Far.* çatı, kubbe

b. 175a/21

bānī: *Ar.* yapan, yapıcı

b. 119a/13, 169b/20, 171b/09, 177b/13

b. eyledi 28a/14

bānū: *Far.* kadın, hanım

b.-yı 'ālem 96a/09

b.-yı cihān 29b/22, 90a/13

b.-yı cihānı 92a/15

b.-yı cihānıñ 92a/17

b.-yı gül-endām 95b/21

baña: ben zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

- b. 8b/17, 19a/20, 25a/22, 39b/04, 39b/12, 39b/14, 41b/08, 41b/15, 65a/06, 68a/23, 70a/02, 70a/03, 71a/17, 90a/17, 97b/06, 97b/08, 97b/10, 99a/02, 103a/13, 104b/09, 106b/21, 116b/19, 118a/18, 119a/23, 119b/01, 131b/19, 133a/02, 135b/20, 147a/07, 150a/03, 151a/05, 158b/09, 164a/17, 164a/22, 166a/09, 166a/11, 167a/21, 169b/11, 174a/05, 174a/13

bār: *Far.* defa, kere, zaman

- b. 19a/18

bārān: *Far.* yağmur

- b. 12a/05, 80a/10, 110b/14, 135a/14, 147a/16

bārekallah: *Ar.* “Allah mübarek etsin” anlamında

- b. 7a/22, 59a/17, 85b/08

bār-gāh: *Far.* özel izinle girilen yer; dergāh; saray

- b. 97a/09, 174a/08, 179b/07

- b.+1 103b/17

- b.-1 hümayünlerinde 5b/10

- b.+ına 6b/15

- b.+ında 20a/22

- b.+larına 90b/08

- b.+larını 14a/12, 64a/21, 101a/11

bār-gīr: *Far.* beygir, at

- b. 148a/21, 148a/21

- b.+ler 29a/03

bār-gīrān: *Far.* beygirler, atlar

- b.+ına 165b/22

barışdır-: barıştırmak

- b. 38b/12

bārī: *Ar.* yaratıcı, yaradan

- b. 93a/21, 140a/03

- cenāb-ı b. 41a/09

- cenāb-ı b.+niñ 42a/15

bārī: *Far.* hiç olmazsa,

- b. 58b/20, 146b/22

barmak(ğ): parmak

- b.+1 28a/05

- b.+ında 111a/23, 111b/01, 111b/05

bārū: *Far.* kale duvarı, sur

- b.+sına 26a/12

burc-ı b.+sı 11a/21

burc-ı b.+sınıñ 4a/11

baş-: basmak

- b.-ageldiñ 41b/17

- b.-arsam 24a/22

- b.-asız 132a/19

- b.-duğı 31a/04

- b.-mağ 132a/21

- b.-up 53b/20, 60b/16, 92a/14, 129b/08

- kağem b.-dı 6b/16

- kağem b.-duğı 12b/23

- kağem b.-up 17b/02

bā-sa‘ ādet: *Far.+Ar.* saadetli, mutlu

- vilādet-i b.+leri 46b/12

bā-şafā: *Far.+Ar.* esenlikli, şen

- b.+dan 28b/20

- iğvān-ı b. 13b/04

bā-şavāb: *Far.+Ar.* doğrulukla, dürüstlükle

- b. 95a/23

başir: *Ar.* görüp anlayan

- b. 130b/10

başiret: *Ar.* sezgi, uzağı görüş

- b. 139a/20, 176b/15

- b.+leri 121a/10

bast: *Ar.* yayma, açma; beyan; Allah’ın lütfunun ulaşması

- b. 114a/19, 121a/01, 123a/03, 125a/16, 140b/09

- b.+ında iken 132a/03

baş: baş

- b. 4b/14, 16a/04, 20b/14,

- 21a/derkenar, 28b/06, 72b/07,

- 86b/21, 103b/18, 105b/12, 119a/08,

- 119b/19, 124b/02, 129a/09,

- 162a/14, 180a/07, 182b/13,

- 183b/01, 183b/06, 184a/13,

- 185b/16, 186b/05

- b.+a 20b/03

- b.+a çıkmaz 91b/08

- b.+a varmaz 96a/22

- b.+da 39a/07, 60b/20

- b.+dan 15b/05, 20b/03, 103a/07

- b.+dan aşdı 89b/14, 89b/20, 97b/21, 146b/21

- b.+1 10b/19, 21a/21, 21a/derkenar,

- 25a/03, 26b/11, 26b/13, 27b/21,

- 34b/01, 39b/02, 39b/04, 40a/17,

- 45a/19, 47b/15, 56a/02, 56b/09,

59a/23, 61b/01, 68a/03, 69a/16,
72a/21, 73b/08, 76b/12, 77a/15,
94b/05, 98a/21, 129a/20, 129a/20,
129a/22, 129a/22, 130a/13,
130a/13, 134a/15, 134a/15,
144b/21, 162b/15, 186a/02,
186b/02, 186b/06
b.+ım 39b/01, 92b/22
b.+ıma 166a/05
b.+ımdan 151a/13
b.+ımı 179a/21
b.+ımız 39a/03, 95b/02, 120a/05
b.+ımıza 68a/16, 70a/15
b.+ımızñ 168a/20
b.+ın 45a/17, 162b/06
b.+ına 5b/23, 7a/16, 10b/21, 12a/02,
14a/12, 15b/05, 19b/10, 20b/16,
20b/17, 26a/01, 55b/18, 58a/10,
58a/12, 58b/03, 60b/14, 67a/20,
70b/07, 73a/11, 74a/10, 74a/10,
76a/22, 85a/10, 91a/09, 92b/01,
92b/07, 92b/20, 98b/17, 104b/12,
112a/04, 124b/23, 149b/15,
150a/15, 150a/15, 150b/12,
158b/06, 183a/15
b.+ına dar eyledi 57a/06, 66a/09,
76a/03
b.+ın alup 153a/08
b.+ında 5b/04, 10a/23, 10b/01, 11a/11,
11a/15, 15b/07, 22a/09, 25a/02,
47a/15, 56a/03, 70a/04, 88b/16,
90a/03, 147b/08
b.+ımdan 9a/13, 11a/04, 11a/07,
18a/23, 19b/07, 20b/04, 74b/01,
101b/18, 104b/10
b.+ımdan başa 65a/18
b.+ımı 73b/02, 187a/23
b.+ınıñ 45a/18, 145a/14
b.+ıñ 21a/21, 85a/02, 112a/03
b.+ıña 58a/12
b.+ısı 138b/23
b.+ıyla 19a/05, 133a/07, 145a/08
b. idüp 81b/17
b. kaldurup 79b/21, 103b/03
b. koyup 152a/21
b.+ları 23a/06
b.+larına 61b/04, 67b/11, 112a/16
b.+larına dar eyledi 83b/04
b.+larından 13a/16, 119b/06, 129b/02

b.+larını 9b/15
b.+larıñ 85b/07, 148b/04, 160b/23
b. olan 55b/21, 124a/11
b. olanları 103a/05
başından b.+a 65a/18
başar-: başarmak
b.-ır 105a/23
başbaki küli: maliye başmüfettişi
b. 56b/11
başbuğ: baş, başkan, komutan *krş.* buğ
b. 57a/11, 78a/14, 87b/16, 121b/20,
123b/08, 123b/11, 128a/21,
183b/01
b.+lar 73a/19
b.+ları 52a/20, 142a/12
b.+larına 49a/04
b. olup 67b/08
başbuğsız: komutansız, başsız *krş.* buğsız
b. 136a/18
başka: başka, diğer
b. 30a/04, 35b/03, 50a/08, 72b/17,
78a/07, 85a/11, 88b/17, 88b/18,
95b/11, 95b/12, 165a/14, 165a/15
b. başka 13a/04, 21b/12, 61a/05,
66a/03, 86a/04, 96b/18, 152a/10,
153b/02, 176b/23
b.+ca 22a/11
b.+dır 27b/12
başla-: başlamak
b.-dı 22b/15, 28a/07, 54a/11, 75b/06,
76a/11, 77a/19, 81b/04, 96a/12,
149a/06, 149b/22, 160b/11,
160b/12, 161b/21, 184a/15
b.-dığımızda 44b/23
b.-dılar 54a/08, 56b/21, 68b/13,
83b/09, 96a/08, 100a/12, 100a/17,
103a/01, 127b/23, 142b/10,
152a/14, 154a/21
b.-mışdır 32a/01
b.-r 5a/09, 8a/05
b.-yup 38b/03, 38b/05, 39b/20, 40a/10,
40a/23, 41b/19, 45a/19, 45b/18,
69b/17, 184a/10
başlan-: başlanmak
b.-dı 148b/01, 148b/02
b.-dıkda 45b/13
b.-up 40a/18
başlu: başı olan
b. 14b/16, 112a/16

başlu başma: bütün yönleriyle, tamamen
b. 170a/04

başsız: başı olmayan
b. 19a/06, 21b/01, 136a/10, 144a/06,
162a/10

bat-: batmak
b.-alum 27b/06

bâtl: *Ar.* geçersiz, doğru ve gerçeğe
aykırı
b. 133a/15, 171a/15
b.+ı 131b/15
b. idi 171b/02
b.+ları 108b/11
dîn-i b.+ına 60b/05
kavl-i b.+ları 51b/04
zu' m-ı b.+larınca 42a/07

bâtila: *Ar.* çürük, temelsiz, asılsız
b. 118a/05
b.+dan 114b/06
i' tiķād-ı b. 51a/13

bâtin: *Ar.* iç; gizli, sır
b.+ında 161b/18
ilm-i b.+ı 19b/16

batmân: iki okka ile sekiz okka arasında
gelen, sıvı ve tahıl ürünleri için
kullanılan bir ölçü birimi
b. 28b/18, 164a/15

bāygir: *Far.* beygir, at
b. 73a/03, 79a/10, 85a/21
b.+ler 75b/02, 80b/15

bayındırî: Yezidî halkından bir aşiretin
adı
b. 50a/07

bayrak(ġ): bir milletin, belli bir
topluluğun veya bir kuruluşun
simgesi olarak kullanılan, renk ve
biçimle özelleştirilmiş, genellikle
dikdörtgen biçiminde kumaş,
sancak
b. 112a/16, 112a/18, 165a/19, 165a/20,
183b/06, 183b/07
b.+ı 165b/04, 165b/04
b.+ları 56b/08, 64a/11, 69b/07, 75a/18,
83a/06, 183a/22, 183a/23, 186a/12
b.+larıdır 35a/10

bayram: dinî bakımdan önemi olan ve
kutlanan gün
b.+ıdır 41a/19

ba'z: *Ar.* birkaç, birtakım

b. 2a/03, 2a/04, 2a/15, 2a/16, 2a/17,
2b/23, 4b/06, 4b/07, 8b/12, 9a/03,
12b/21, 13b/17, 15b/16, 15b/16,
15b/18, 29a/07, 36a/12, 36a/13,
42a/11, 42a/13, 45b/18, 48a/02,
49a/09, 50a/12, 50b/11, 50b/11,
51b/07, 51b/07, 51b/17, 51b/18,
52a/11, 52a/13, 52a/13, 53a/22,
53a/22, 54a/14, 54b/08, 56a/15,
56a/23, 56b/04, 57a/10, 58a/01,
60b/07, 68b/19, 68b/19, 69a/18,
71a/12, 71a/14, 77a/14, 80b/04,
81b/13, 81b/13, 86a/04, 86b/09,
97a/23, 97a/23, 100a/06, 100b/02,
100b/02, 106b/16, 106b/18,
108b/07, 110a/20, 110b/04,
110b/04, 110b/05, 111b/21,
116a/04, 116a/05, 122b/22,
126a/02, 128a/07, 128b/22,
132b/15, 134b/22, 140b/02,
144a/17, 149b/17, 153b/13,
163b/02, 164a/05, 168a/02,
173a/08, 176b/21, 181b/17,
182b/09, 182b/16, 182b/21,
183a/07, 183a/12, 184a/09,
184a/09, 185b/22

b.+ı 116a/23, 123a/12, 147a/17,
158a/16, 184a/10, 184a/13

b.+ılar 120b/21, 163a/04, 163a/05

b.+ılara 120a/16

b.+ıları 115b/20, 122b/23, 138a/04,
138a/09, 139a/23, 140b/05,
149b/08, 178a/18

b.+ılarına 115a/19

b.+ılarını 125b/11

b.+ınıñ 42a/13

b.+ısı 77b/12, 77b/12, 178a/18

b.+ısını 11a/01, 11a/01

b.+larına 76a/14

bāzār: *Far.* pazar, çarşı; alışveriş
b. 97b/05, 127b/16, 170a/09, 179a/09
b.+ı 15a/12
b.+larında 148a/19

bāzārılı: *Far.+T.* alışveriş yapılacak yer
b. 48a/03

bāzergān: *Far.* tüccar, esnaf
b. 15a/11, 15b/19, 32b/19, 51a/05,
88a/22, 108a/06
b.+ınıñ 156a/20

b.+larıyla 112b/15
bāzū: *Far.* kolun omuz ile dirsek arasındaki kısmı; güç, kuvvet
b.+ya 138b/06, 139b/08, 167a/23
kuvvet-i b.+ya 23b/19, 28b/01, 38b/20, 120b/20
kuvvet-i b.+yı 128a/01
bed: *Far.* kötü, kötülük
b. 108b/11, 112b/20, 134b/10, 141a/02, 173a/06, 185a/02
bed-aḥter: *Far.* yıldızı, talihi kötü olan
b.+ler 108b/11
beddu'ā: *Far.+Ar.* birisi için kötü dua etmek
b. eyledi 184a/18
bedel: *Ar.* bir şeyin yerine verilen, karşılık
b. 12a/13, 25b/02, 26a/19
beden: *Ar.* gövde, ten
b.+den 68b/03
b.+i 161b/20
be-dest: *Far.* elinde
b. 57a/12, 125b/14
bedestān: *Far.* kumaş, silah, mücevher gibi alışverişe özgü kapalı çarşı
b. 15a/12, 107b/20
bed-fi'āl: *Far.+Ar.* kötü işler, hareketler
b. 122b/13
bed-gümān: *Far.* şüpheci
b. 108b/11
bed-h'āh: *Far.* düşman, hasım
b.+larımın 131b/17
bedī': *Ar.* eşsiz bir eser ortaya koyan
b.+ü'l-esās 1b/01
bedihī: *Ar.* apaçık ortada olan
b. 9a/07, 67b/03, 111a/09
bed-ma'ās: *Far.+Ar.* kötü yaşayışa sahip, ahlaksız
b.+dan 76b/11
kızılbaş-ı b. 4a/06, 5b/22, 6b/10, 56a/01, 57a/05, 57a/13, 57a/17, 62a/23, 62b/15, 62b/16, 64b/18, 65b/17, 76b/22, 79b/08, 82a/03, 83b/03, 84b/13, 88a/18, 121a/04
kızılbaş-ı b.+a 15a/16, 61b/03, 76a/18
kızılbaş-ı b.+dan 2a/05, 111b/15
kızılbaş-ı b.+ı 81b/19
kızılbaş-ı b.+ın 6a/20, 61b/15, 86b/11
kızılbaş-ı b.+ın 76a/22

kızılbaş-ı b.+ların 104b/20
bed-nām: *Far.* adı kötüye çıkmış
b. 59a/16
b.+ına 180a/02
b. olmadan 20b/09
b. olursun 90b/20
bed-nihād: *Far.* kötü tabiatlı, ahlaksız
b.+ın 122b/06
b.+lar 170a/14
kızılbaş-ı b. 144b/22, 145a/03
bedre: *Ar.* altın ile dolu kese
b. 64a/01
beg: ileri gelen, sözü geçen
b. 11b/23, 15a/02, 27b/15, 33b/23, 118b/03, 118b/09
b.+i 48b/18, 59a/22, 81a/05, 81a/06, 81a/06, 113a/10, 113a/18, 113b/04, 114a/18, 118b/14, 151b/01, 179a/15, 179a/22
b.+ine 113a/15
b.+ler 7a/13, 58a/04, 59b/01, 69b/06, 72b/04, 73a/18, 75b/08, 80a/15, 81a/14, 83a/15, 86b/10, 93b/13, 137b/13
b.+lerden 90b/04
b.+lere 80a/23, 96a/02, 103b/18
b.+leri 2a/10, 7a/08, 7a/12, 7a/14, 53a/05, 53a/05, 54b/06, 56b/05, 64a/08, 64a/09, 64a/09, 75a/14, 75a/14, 77a/14, 88b/12, 95b/19, 98a/17, 104b/01, 129b/03, 132a/19, 136a/12, 179a/05, 179a/12, 183a/02, 187a/05
b.+lerimiz 44a/15
b.+lerinden 44a/10, 66b/16, 81a/05, 134b/05
b.+lerine 51a/08, 89a/06, 90b/13, 90b/15, 93b/10, 96b/18, 131a/01, 133b/08, 145b/08, 151a/22, 178b/23, 179a/09
b.+lerini 92b/06, 119a/21
b.+lerini 133b/21, 134b/07
b.+lerini 57b/22
b.+lerisiz 131a/17
be-gāyet: *Far.+Ar.* son derecede, pek ziyade
b. 9a/10, 19a/17, 96a/23, 100a/06, 151a/18, 158b/02, 164a/05,

164b/02, 165a/08, 165a/16,
175b/02
beglerbegi: sancak beylerinin başı,
beylerbeyi
b. 32b/19, 63b/18
b.+ler 2a/10, 39a/05, 53a/04, 72b/04,
73a/17, 80a/14
b.+lerden 75a/09
b.+lere 57b/22
b.+leri 47b/13
b.+lerimiz 44a/17
b.+leriñ 84a/17
b.+si 53a/03, 53a/04, 57b/20, 63b/11
beglerbegilik: sancak beyliği
b. 55a/10, 62b/14
bekli: sağlam olan
b. 185a/17
beg-zāde: *T.+Far.* bey oğlu
b. 186a/06
b.+ler 11b/23, 15a/02, 53a/05
b.+lerinden 11b/02
b.+lerine 153a/07
b.+leriyle 112a/22
behcet: *Ar.* güzellik, sevinç
b. 40a/22
behcet-nümūd: *Ar.+Far.* güzellik gösteren
vücūd-ı b.+ı 47a/13
beher: *Far.* her, her bir
b. 3b/11, 4a/19, 4b/10, 8a/01, 8a/11,
14b/17, 15a/04, 15a/12, 19a/18,
23a/21, 25b/18, 35b/21, 43a/23,
48b/03, 48b/09, 50b/10, 133b/16,
143b/06
be-ḥesāb: *Far.+Ar.* hesabıyla, hesaba göre
b. 30a/03
be hey: uyarma amacıyla kullanılan
ünlem
b. 27a/01, 27a/05
behişt-âbād: *Far.+Ar.* cennet mekân, âbād
olan cennet
b. 17b/09, 34b/17, 62b/01, 63b/01,
63b/07, 74a/04, 106a/23, 115b/17,
186a/01
b.+a 17b/13, 34a/19, 62b/10, 88a/11,
93b/07, 93b/08, 108a/14, 110a/05
b.+da 74a/13
b.+dan 74a/07, 74a/09
behiyye: *Ar.* güzel, çekici
b. 166b/01

b.+ler 113a/13
be'is: *Ar.* engel, kötülük
b. 141a/13
bekā: *Ar.* ölmezlik, ebedilik
‘azm-ı b. eyledi 56a/18
‘azm-ı b. eylemişler 17b/20
b. 2b/03
mülk-i b.+ya 63a/15
bekci: bekçi *krş.* bekçi
b. 59a/11, 78b/21
bekçi: bekçi *krş.* bekci
b. 109b/18, 113a/10
bekle-: beklemek
b.-r idiler 109b/18
b.+ye 21a/derkenar
bel: insan bedeninde göğüsle karın, sırtla
kalçalar arasında daralmış bölüm
b.+iye 51b/22
b.+lerine 48b/14, 48b/15
belā: *Ar.* gam, keder, tasa
b. 12a/04, 89b/14, 98b/07, 99b/14,
100b/04, 103a/07, 121a/11,
121a/13, 133a/06, 146b/21,
169b/17
b.+lara 94b/20, 129b/06
b.+nı bulursın 25a/16
b.+sın 80a/05
b.+ya 20a/12
girdāb-ı b.+dan 51a/02, 159b/07
belāgat: *Ar.* iyi ve güzel konuşma sanatı
b.+iñ 120a/14
belde: *Ar.* memleket, kasaba, şehir *krş.*
beled
b. 33b/13, 33b/15, 33b/17, 34b/10,
35a/13, 71a/12, 71a/15, 106b/16,
106b/19, 144b/05, 156b/23
b.+leri 152a/17
b.+lerin 110b/19
beled: *Ar.* memleket, kasaba, şehir *krş.*
belde
b.+i 148b/07
beli: *Ar.* evet, hay hay
b. 39b/09, 40b/18, 43a/05, 44b/03
beliğ: *Ar.* çok, bol
b. 175b/17
b. idüp 40a/21
beliyyāt: *Ar.* belalar
cemī‘-i âfāt-ı b.+dan 2b/13

belki: *Far.* ihtimal, olabilir; hatta *krş.*
belkim

- b. 2b/03, 7a/07, 7a/09, 42a/19, 49a/11,
49a/12, 52b/06, 55a/05, 55a/06,
58b/20, 61b/14, 69a/08, 79a/16,
83b/06, 89b/19, 104a/04, 112b/17,
130a/02, 133b/04, 135b/12,
141a/11, 141b/18, 148b/22,
161a/19, 174a/05, 184a/01

belkim: *Far.* ihtimal, olabilir; hatta *krş.*
belki

- b. 102b/12

belli başlı: belirli; önemli *krş.* bellü başlı

- b. olanlar 85a/14

bellü: belli, ortada olan

- b. 112a/16, 119b/06
b. olsun 64b/04

bellü başlı: belirli; önemli *krş.* belli başlı

- b. 142b/23, 183a/01, 185b/03
b.+lar 145a/03
b.+larını 143a/05

ben: teklik birinci kişiyi gösteren söz

- b. 6a/23, 6b/07, 12a/12, 14a/08,
14a/10, 18a/05, 19b/08, 24a/22,
27b/18, 37b/07, 37b/18, 38a/20,
38b/11, 39a/19, 39a/21, 39b/09,
39b/11, 39b/13, 39b/16, 39b/17,
40a/04, 40a/06, 41a/13, 41a/18,
41a/23, 41b/10, 41b/12, 41b/13,
41b/16, 42a/12, 42a/14, 42a/23,
42b/10, 42b/11, 43a/05, 44a/01,
44b/04, 44b/08, 44b/12, 45a/04,
45b/22, 46a/17, 46a/17, 46b/08,
46b/22, 47a/18, 60b/08, 60b/09,
69a/04, 70a/01, 88b/04, 88b/10,
91b/03, 91b/09, 91b/11, 92b/08,
95a/10, 99a/05, 104b/08, 110b/06,
111a/14, 118a/12, 119a/22,
126a/14, 127a/01, 130b/23,
132a/21, 135a/08, 140a/11,
143a/22, 148a/12, 149b/21,
151b/02, 158b/07, 164a/18,
165b/21, 177a/22, 182a/15

- b.+de 132b/01, 166a/07

- b.+den 27b/17, 27b/18, 39b/21,
60b/09, 70a/07, 91a/10, 92a/04,
92b/13, 95a/11, 104a/10, 149b/17

- b.+i 4a/06, 24a/21, 27b/12, 27b/15,
27b/22, 29a/13, 36b/07, 37b/09,

- 38a/20, 38b/01, 39b/18, 39b/21,
39b/23, 40a/15, 41b/08, 41b/14,
41b/15, 41b/18, 42b/18, 43b/09,
69a/07, 91b/03, 95b/06, 104a/13,
104b/18, 130a/13, 131b/17,
132a/02, 132a/22, 159a/01,
161a/11, 165a/01, 166b/04,
167a/20, 174a/13, 186b/19

b. idim 104b/13, 149b/20

- b.+im 6a/23, 6b/09, 8b/16, 24a/22,
25b/06, 30b/06, 30b/07, 30b/08,
36b/03, 38a/09, 38b/04, 39a/09,
39a/20, 39b/11, 41b/09, 44b/04,
45a/19, 46b/10, 49b/15, 71a/16,
90b/05, 96b/12, 103b/04, 106a/04,
106b/20, 109a/20, 113b/05,
121b/06, 130b/22, 131a/18,
131b/14, 132a/12, 132a/17,
132a/17, 133a/06, 133b/04,
133b/19, 134b/10, 148a/10,
149a/07, 158b/01, 158b/04,
161b/02, 164a/20, 164b/23,
166a/02, 166a/04, 166a/23,
166b/17, 173b/17, 174a/04,
174b/20

ben: tendeki benek

- b. 175b/01

be-nām: *Far.* şanlı, şöhretli

- b. 97b/06

bend: *Far.* bağlama; kendi hükmü altına
alma

- b. 51b/23, 89a/22, 159a/23, 161b/11,
162b/01, 167a/20

- b.+den 68a/20

- b. eyledi 68a/02

- b. eylediklerinde 147a/16

- b. eylemek 164b/04

- b. eylemiş 131a/09

- b. eylemiş idi 66a/07

- b. idüp 120b/07

- b.+iñ 117a/14

- b.-i zencir 20a/12

- b. oldı 89b/16

- esir-i b. 86a/22

bende: *Far.* tutsak, kul, köle, mensup

- b. 171b/18, 177a/20, 177a/22

- b.-i efgendesı 89b/05, 92a/16

- b.-i fermānı 91b/05

- b.-i subhān 26b/02, 54b/13

b. kıldı 149a/14
b.+leri 1b/12, 2b/14, 121b/07, 121b/18
b.+lerimizsiz 45b/20
b.+lerine 132b/21
b.+lerini 114b/20
b.+leriniñ 37b/04, 89b/06, 133b/02
b.+leriñize 67a/23, 90a/19
b.+ni 179a/21
b.+ñiz 19a/04, 39b/05
b.+ñize 45b/12
b.+ñizi 132a/01
b.+ñiz ise 37b/01
b.+si 113b/01, 114b/04, 117a/19,
132b/19, 174a/20, 180a/06
b.+sin 104b/18
b.+sine 4b/23, 102b/02
b.+sini 121b/21
bende-gān: *Far.* köleler, kullar
b. 114b/08
bender: *Far.* ticaret yeri, işlek ticaret
iskelesi
b. 101b/20, 108a/04, 108a/18,
108a/20, 108a/21, 108a/23,
108b/04, 108b/05
benī ādem: *Ar.* insanlar
b. 24b/03
ğıbta-i b.+iken 42a/21
benlik: bir kimsenin öz varlığı, kişiliği,
onu kendisi yapan şey, kendilik,
şahsiyet
senlik b. 96a/13
bennā: *Ar.* yapıcı ustası
b.+ñ 22a/08
beñizlü: renkli
b. 162b/14
beñze-: benzemek
b.-r 10b/16, 12a/12, 13a/14, 20b/08,
21b/08, 22a/10, 24a/17
b.-r degildir 50a/15
berā: *Ar.* apaçık, besbelli
b. 94b/01
berāber: *Far.* birlikte, beraber
b. 5a/08, 9a/22, 11a/06, 11a/08,
21a/19, 24a/20, 39a/20, 78a/03,
97a/14
b. değil idi 24b/04
b.+dir 57b/03
b.+i 39a/03
b.+inde 30a/14

b. oldu 21a/05
b. olmak 94b/04
berāhīn: *Ar.* deliller, ispatlar
b. 135a/22
berāyā: *Ar.* insanlar
b. 117a/01, 154a/10
b.+niñ 114a/05
berbād: *Far.* harap, kötü
b. eyledi 21a/15
berd: *Far.* soğuk
b. 12a/05, 15b/11, 15b/12, 80a/10,
184a/15
vaqt-i b. 15b/15
berdār: *Far.* asılmış, asılı
b. eylemişler 144b/23
berekāt: *Ar.* bereketler, ihsanlar
b.+ıyla 49b/16, 122b/20
berf: *Far.* kar
b. 159a/23
bergešte: *Far.* tersine dönmüş
b. olup 171b/16
ber-hevā: *Far.* havaya gitmiş, boşa gitmiş
b. olur 10b/22
berhūrdār: *Far.* mutlu
b. olasız 119b/20
beri: beri, daha yakın; -den bu yana edatı
krş. berü
b. 2a/15, 5a/20, 8b/07, 32b/08, 42b/19,
48b/20, 83b/07, 85b/17, 87a/15,
125a/08
berīn: *Far.* ulu, yüksek
firdevs-i b.+den 42a/19
beriyye: *Far.* yaratılmışlar, insanoğlu
b. 156b/19, 156b/20, 180b/09, 180b/12
b.+de 17a/06
b.+dir 88b/23
b.+lerde 178a/17
b.+ye 157a/16
ber-ķarār: *Far.+Ar.* kararlı, devamlı
b. 28b/06, 31b/05, 76b/10
b. eyleye 2b/19
b. itdi 1b/04
ber-gūšte: *Far.* ters dönmüş
b. 127b/20
ber-mūcib: *Far.+Ar.* gereğince, gerektiği
gibi
b. 34b/22, 35a/06
ber-murād: *Far.+Ar.* mutluluğa erişen,
dileği yerine gelen

b. 2a/23, 25a/08
b. eyleye 5a/03
b. olasız 89b/07
b. olduğda 93a/18
b. olmuşlar 8b/21
b. olur 91b/21
berrāk: *Ar.* pek parlak, aydınlık, saf
b. 27b/14, 31a/18, 47a/22
berreyn: *Ar.* iki kara
sultānū'l b. 39a/13, 71a/08, 106b/12
ber-ṭaraf: *Far.+Ar.* bir yana atılan, ortadan kaldırmak
b. eyledikde 159a/06
b. eyledikten 106a/04
b. eylemege 169a/04
b. idüp 82b/01
b. kılınup 153a/13
b. oldı 169a/06, 179a/09, 187b/09
b. olsun 103a/15, 186b/21
b. olup 80a/03
b. olur idi 184a/01
berü: beri, daha yakın; -den bu yana edatı
krş. beri
b. 4b/17, 5a/16, 7a/09, 24b/22, 24b/23,
35a/21, 35b/17, 36a/08, 38a/06,
48b/23, 49a/05, 52b/16, 66b/22,
68b/08, 71a/11, 87a/20, 90a/11,
90a/19, 105a/05, 106b/15, 109b/15,
112b/01, 118a/19, 120a/20,
121a/06, 122a/14, 122b/16,
128a/05, 129b/04, 132a/14,
132b/22, 139a/21, 145b/17,
148b/21, 149b/09, 151a/08,
163a/17, 163b/15, 166b/22,
170a/06, 170b/14, 176b/05,
181a/01
b.+ye 48b/10
ber-vech: *Far.+Ar.* gereği gibi, olduğu
gibi
b. 78b/12
be-ser: *Far.* baş üstüne
b. 6b/10
be-ser ü çeşm: *Far.* baş ve göz üstüne
b.+im 99a/19
beste: *Far.* bağlı, bağlanmış
b. 2b/01
beş: beş sayısı
b. 2a/05, 3b/04, 3b/16, 4b/17, 5a/15,
6a/04, 6a/13, 6b/01, 6b/01, 8a/07,

9b/19, 11a/06, 12a/17, 12b/04,
15a/05, 15a/11, 15a/19, 15a/23,
15b/06, 15b/11, 29a/22, 30a/03,
30a/04, 30a/09, 33a/21, 33b/06,
33b/16, 34a/18, 34b/09, 36a/15,
36b/11, 37a/02, 38a/01, 38a/06,
38b/15, 40b/03, 42a/04, 44a/01,
44a/02, 47b/04, 47b/11, 48a/02,
48a/03, 48a/14, 49b/09, 50a/01,
51a/06, 51a/08, 51a/09, 51a/10,
51a/12, 55a/06, 56b/19, 57a/06,
57b/09, 59a/21, 60b/18, 60b/23,
61a/06, 62b/10, 63b/02, 72a/20,
74a/19, 74b/08, 77a/19, 77a/20,
78a/04, 78a/08, 79a/09, 79b/18,
80b/19, 81a/03, 84b/18, 84b/20,
85a/04, 85a/09, 86a/06, 86a/06,
86a/07, 86b/14, 88b/06, 88b/09,
90a/18, 92a/12, 93b/23, 94b/07,
96a/07, 98b/14, 99a/21, 100b/08,
101a/20, 101b/06, 107b/17,
107b/21, 108a/11, 109b/03,
110a/02, 110a/03, 110a/04,
110a/06, 110a/07, 110a/08,
110a/09, 110a/12, 112a/17,
112b/05, 116b/17, 123b/17,
124a/22, 127b/05, 127b/09,
129b/06, 132a/18, 132a/20,
132a/21, 134b/17, 137a/02,
137a/20, 138b/01, 139a/10,
139a/12, 141a/19, 141b/16,
144a/11, 144a/18, 145a/10,
148a/22, 148b/02, 152b/12,
153a/10, 153a/11, 154a/21,
154a/22, 155a/07, 155a/13,
156a/20, 157a/08, 160b/21,
161a/22, 162a/18, 162b/09,
163a/23, 167b/02, 167b/13,
168a/02, 171b/20, 172a/08,
172b/20, 177a/20, 177a/23,
177b/06, 177b/11, 177b/19,
177b/20, 182a/14, 182b/18,
183a/15, 183b/06, 183b/07,
183b/07, 183b/13, 183b/17,
184a/03, 187a/01
beşāret: *Ar.* müjde; güzellik
b. 9a/21
b. olsun 93b/04
be-şart: *Far.+Ar.* şartıyla

b. 35b/02
beşeler: bir türbenin adı
b. 16b/18
beşer: beş sayısının üleştirme sayı sıfatı
b. 6b/20, 42a/11, 86a/13
beşer: *Ar.* insan, adam
b. 136b/04
beşinci: beş sayısının sıra sıfatı
b. 36b/02, 37a/04, 38b/14, 81b/16,
86a/11, 172b/21, 182b/14
beşlü: günde beş akçe alan yeniçeri askeri
b. 183b/07
be-tarîk: *Far.+Ar.* yoluyla
b. 185b/08
bevār: *Ar.* yok olma
b. 122a/23
bevvābîn: *Ar.* kapıcılar, nöbetçiler
b. 73b/09, 73b/14
beyān: *Ar.* açıklama, bildirme
b. 2b/22, 2b/23, 3a/01, 3a/02, 3a/03,
3a/04, 3a/05, 3a/05, 3a/06, 3a/07,
3a/08, 3a/09, 3a/10, 3a/10, 3a/11,
3a/12, 3a/13, 3a/13, 3a/14, 3a/15,
3a/16, 3a/17, 3a/19, 3a/20, 3a/21,
3a/22, 4b/05, 7b/09, 10a/02,
31b/06, 36a/18, 49b/19, 51b/06,
88a/06, 88b/01, 95a/14, 115b/06,
117a/22, 118b/16, 123b/20,
124b/19, 125b/14, 127a/01,
131b/12, 163b/21, 169b/19,
171b/05, 172a/20, 173a/04,
174b/11, 175b/23, 176a/09,
176b/01, 176b/18, 177b/17,
178a/09, 178b/18, 179b/01,
180b/19, 181a/17, 182b/07,
185b/20
b.+a 114a/01, 131b/22
b.+dan 126a/11
b.+dır 31b/16, 32a/02, 32a/15, 33a/09,
35a/11, 112a/21
b. eyledi 6b/16, 97b/20, 133a/04
b. eylediklerinde 114b/06
b. eylediler 11a/09
b. eylemişler 12a/04
b. eylemişlerdir 13b/15, 163a/10
b. idelim 18a/07
b. ider 31b/07, 35a/04, 35a/06
b. iderler 5b/19, 17a/12, 30b/16
b. itdim 2a/11

b. olunmuştır 34b/23
b. olmasını 2a/16
b. olmaz 4a/03
b. olmuştır 32b/20
b. olunan 34b/15
b. olunmuştır 31b/12, 31b/21, 32a/10,
32b/09, 33b/01, 33b/12, 34a/20,
34b/10
b. olunsa 180b/07
b. olunup 122a/22
b. olunur 33a/22
beyāz: *Ar.* beyaz, ak
b. 10b/05, 10b/15, 10b/23, 17a/13,
23b/21, 31a/17, 47b/14, 65a/19,
132b/08
beyn: *Ar.* ara, aralık, arada, araya *krş.*
beyñ
b.+e'l-aqrān 82a/01, 179b/23
b.+e'l-‘iṣā’eyn 120b/10
b.+e'n-nās 2a/04, 36a/17, 51b/07
b.+e's-ṣaffeyn 143a/09
b.+e's-ṣalāteyn 83b/12
b.+i 99b/02, 101b/23
b.+imiz 73b/11
b.+imizde 129b/04, 158a/22, 174a/19
b.+imizi 186b/18
b.+inde 7a/11, 12b/18, 16b/17, 43a/22,
55a/07, 71a/06, 106a/04, 106a/06,
106b/10, 116a/01, 118b/08,
141a/01, 142a/23, 154b/01,
155a/12, 158a/12, 163b/01,
169a/01, 174a/07, 178b/11, 185a/02
b.+ini 94b/16, 150a/06
b.+lerinde 26a/08, 54a/07, 112b/11,
125b/09, 133b/17, 135a/03,
137b/19, 143a/08, 146a/19,
151b/11, 154b/17, 157a/12,
159a/02, 168b/06
beyñ: *Ar.* ara, aralık, arada, araya *krş.*
beyn
b.+lerinde 122b/09
beyt: *Ar.* iki dizeden oluşan şiir parçası
b. 1b/12, 4a/05, 4a/21, 4b/03, 4b/13,
4b/22, 5a/17, 5b/01, 5b/17, 7a/21,
7b/08, 7b/22, 8a/13, 9b/01, 9b/23,
10a/08, 10a/14, 10b/15, 11a/01,
12a/12, 12a/19, 13a/14, 13a/21,
13b/12, 15a/17, 17a/09, 17a/23,
18b/19, 19b/23, 20b/12, 21a/14,

22a/19, 22b/01, 22b/05, 22b/16,
 22b/21, 23b/05, 23b/22, 25a/06,
 25b/04, 26a/05, 26b/04, 27b/22,
 28a/16, 28a/18, 29a/10, 29a/12,
 29a/17, 29b/01, 29b/05, 29b/08,
 29b/16, 29b/20, 30a/06, 30a/23,
 30b/11, 31b/02, 47a/16, 47b/18,
 47b/21, 48b/05, 58a/09, 70a/17,
 76a/02, 82a/04, 82b/05, 83b/07,
 84a/02, 84a/19, 85a/01, 85b/11,
 89a/16, 91b/01, 91b/11, 94b/20,
 96b/06, 98a/12, 98b/01, 100a/19,
 102b/02, 102b/11, 104b/17,
 111b/02, 112b/09, 129b/05
 b. idi 48b/04
 b.+ini 100a/18
beyyināt: *Ar.* deliller, tanıklar
 āyāt-ı b. 2a/08
beyyinen: *Ar.* açık olarak
 b. 26b/16
bez: bir tür kumaş
 b. 3b/12, 40b/01
bezl: *Ar.* esirgemeksizin verme
 b. 118a/08, 121a/17, 122b/05
 b. eyledi 115a/05
 b. idüp 76b/15
 b.-i maḳdūr 118a/18, 125a/06,
 136b/01, 145a/08
 b.-i mechūd 125b/09
bezm: *Far.* meclis
 b.+idir 9a/20
bezzistān: *Ar.+Far.* bedestan, esnaf çarşısı
 b.+ı 57b/10
bıñar: pınar, çeşme
 b. 14a/02, 29a/21
 b.+a 14a/13
 b.+ı 14a/13
bırak-: bırakmak
 b.-asın 78b/19
 b.-dı 18a/22
 b.-up 42a/21, 43a/12, 136a/04,
 159b/08, 160b/01, 162a/08
bırakıl-: bırakılmak
 b.-ınca 141b/17
bī-^c abeḡ: *Far.+Ar.* asılsız ve saçma
 olmayan; doğru, gerçek
 b. 55a/15, 70a/10, 97b/04, 104a/15,
 110b/05
 b.+dir 104a/18

bī-add: *Far.+Ar.* sayısız
 b. 121b/01
bī-^c aded: *Far.+Ar.* hesapsız
 b. 15b/04, 22a/03, 23a/07, 57b/15,
 78a/08, 79b/14, 85a/20, 85b/23,
 86a/19, 94b/03, 100b/07, 105a/09,
 107b/20
bī-^c ahd: *Far.+Ar.* sözünde durmama
 b. olan 161a/22
bī-^c aḳl: *Far.+Ar.* akılsız
 b. 50a/16, 106a/22
 b.+ıñ 110b/04
bī-^c ārhlıḡ(ḡ): *Far.+Ar.+T.* arsızlık,
 utanmazlık
 b.+ı 91b/04
bī^c at: *Ar.* kabul ve tasdik davranışı
^c aḳd-i b. 71a/10
^c aḳd-i b. idüp 71a/04
 b. 150b/14
 b. eylediler 126a/17, 150b/15
 b.+ı 150b/16
 b. iden 150b/22
 b. idüp 71a/14, 105a/20, 106b/08,
 106b/18
 b. itdiler 150a/17, 162b/07
 ribḡa-i b. 71a/20, 107a/01
bī-behre: *Far.* nasipsiz
 b. 176a/06
bī-cürm: *Far.+Ar.* günahsız, suçsuz
 b. 165a/02
bī-çār: *Far.* çaresiz, zavallı *krş.* bī-çāre
 b.+larıñ 141b/13
bī-çāre: *Far.* çaresiz, zavallı *krş.* bī-çār
 b. 141b/11, 161a/03
 b.+den 174b/20
 b.+leri 121a/03
 b.+ye 21a/18, 175a/18
 b.+yem 6a/23
biçdür-: biçdirmek, kesdirmek
 b.-üp 123b/15
bī-çün: *Far.* varlığından sual olunmayan
 Allah
 ḡudā-yı b.+dan 73b/04
 ḡālīḡ-ı b. 47b/22
bī-dād: *Far.* adaletsizlik, zulüm
 b. 183a/03
 b. eyledi 98b/08
bī-dār: *Far.* uykusuz, uyanık
 b. 152b/06

b.+idi 76b/15, 162b/21
b. oldı 149a/01
b. oldılar 25b/10
b. olup 58a/22
bi'd-def'āt: *Ar.* defalarca
b. 178b/04
bi-devlet: *Far.+Ar.* mutsuz, devletsiz
ser-i b.+iñ 25a/04
bi-dīn: *Far.+Ar.* dinsiz, acımasız
b. 20a/04, 97a/17, 108b/18, 120a/21
b.+i 20a/18
b.+lerden 51a/21
b.+lerdir 51b/03
düşmen-i b.+e 79b/02
bi-dirig: *Far.* esirgenmeyen, bol
b. 122b/03
bi-ecma' ihim: *Ar.* hepsi, cümlesi
b. 88b/12
bi-edeb: *Far.+Ar.* edepsiz
b. 65b/19
bi-edeblik: *Far.+Ar.+T.* edepsizlik
b. 98b/09
bi-emān: *Far.+Ar.* amansız,
güvenilmeyen *krş.* bilā-emān
b. 121a/04
b.+dır 89a/22
bi-emr: *Ar.* emriyle
b.-i ḥudā 8a/06, 12b/23, 64a/04,
184a/15
bi-emrillah: *Ar.* Allah'ın emriyle
b. 21a/04, 26b/18, 36a/05, 63a/11
bi-gāh: *Far.* vakitsiz
b. 96a/10, 100a/23, 115a/23
bi-gāneyān: *Far.* kayıtsızlar, ilgisizler
b. 119a/02
bi-gümān: *Far.* şüphesiz
b. 4a/22, 29b/02, 30b/08, 30b/13,
30b/14, 31a/11
bi-günāh: *Far.* günahsız, kusursuz, suçsuz
b. 106a/03, 130b/22, 173a/15
b.+ı 174a/04, 183a/13
b.+ları 46a/03
b.+larıñ 174a/01
bi-ḥaber: *Far.+Ar.* habersiz
b. 146b/20, 146b/20
b. idi 69b/21
b.+ler 176b/14
bi-ḥabir: *Far.+Ar.* bilgisiz, habersiz
b. 136b/18

bi-ḥadd: *Far.+Ar.* sınırsız, sonsuz
b. 10b/11, 85b/21, 113a/22, 115a/18
ḥamd-i b. 1b/01
bi-ḥamdi li'llah: *Ar.* Allah'a şükür olsun
b. 9a/17, 12a/21, 16a/23, 23a/17,
60b/18, 62b/23
b.+am 10a/01
bi-ḥayā: *Far.+Ar.* hayasız, arsız
b. 50a/16
b.+ları 108b/22
bi-ḥayālik(ğ): *Far.+Ar.+T.* hayasızlık,
arsızlık *krş.* bi-ḥayālik
b.+ı 91b/03
bi-ḥayālik: *Far.+Ar.+T.* hayasızlık,
arsızlık *krş.* bi-ḥayālik
b.+dir 94a/03
b. idüp 17a/15
bi-ḥisāb: *Far.+Ar.* hesapsız, sayısız, pek
çok
b. 29b/06, 78b/12, 100b/07, 105a/04,
105a/07, 115a/18, 153b/23, 156a/01
b.+dan 131b/09
bi-ḥūde: *Far.* boşuna, boş yere, beyhude
b. 24a/19, 53a/23, 160b/11, 166b/08
bi-idrāk: *Far.+Ar.* bilinçsiz, anlayışsız
b. 98a/19
b.+larsız 91a/07
bi-iḥtiyār: *Far.+Ar.* elinde olmayarak,
kendiliğinden, iradesi dışında
b. 36b/05
bi-īmān: *Far.+Ar.* imansız
b. 94b/08, 114a/15,
b.+a 92a/01
b.+ı 115a/20
şeyḥ-i b.+ları 50b/02
bi-izn: *Ar.* izniyle
b. 22b/15, 22b/20, 30b/19
b.+i ḥudā 5b/15, 7b/04, 10a/06,
11b/08, 14a/03, 14a/14, 16a/06,
22b/13, 25b/04, 26a/04, 30a/22
bi-kā': *Ar.* yerler, topraklar
b. 46b/06
bi-ḥarār: *Far.+Ar.* kararsız
b. oldı 89b/16
bi-kes: *Far.* kimsesiz
b. 6b/07, 54a/19, 100b/12, 104b/01
b. kaldım 94a/08
b. olup 94a/09
bi-kıyās: *Far.+Ar.* kıyasız, ölçsüz

b. 1b/01, 53b/07, 89b/13, 99b/11,
143b/16, 144b/08, 146a/02,
161a/12
b.+dır 36a/10
bikr: *Ar.* dokunulmamış, genç kız
b.+iñ 50b/21
bi-küllî: *Ar.* tüm, tamamıyla, hepsi
b. 51a/20, 164a/13, 176a/19, 180a/10
bil-: bilmek
b. 23a/21, 91b/03
b.-di 113a/06, 135a/18, 149a/02
b.-digi 181b/16
b.-digime 42a/23
b.-dik 186b/23
b.-diler 152b/17
b.-dim 69a/04, 165b/22
b.-dügi 94a/23
b.-dügini 130b/04, 130b/14
b.-dürdi 113b/08
b.-elim 124b/13, 131b/13
b.-en 47b/18
b.-eni 118a/14
b.-esin 109a/09
b.-esiz 95a/12
b.-icek 109a/20
b.-iñüz 28a/10
b.-medi 18b/01, 129b/12
b.-medik 149a/11
b.-mediler 170b/05
b.-mege 131b/15
b.-mek 7b/09, 116a/23, 132b/03
b.-mem 25b/02, 38a/19, 38b/12,
111a/20
b.-meyüp 26b/14, 158b/07, 161b/08
b.-mez 5b/02, 37b/20, 65b/18, 77a/17,
78a/23, 98a/19, 111b/09
b.-mez degiliz 46a/07
b.-mez idik 186b/22
b.-mezler 51a/18
b.-üp 118a/13, 124a/01, 133a/10,
147b/10, 158a/20, 166a/11
b.-ür 4a/21, 5a/17, 5b/01, 7a/15, 7b/08,
52b/13
b.-ürem 41b/13, 95b/06
b.-üridi 62b/20, 78a/02, 184b/17
b.-ür mi 37b/19
b.-ürse 103a/13
b.-ürseñiz 147b/11
b.-ürsiz 103b/02

b.-ürsün 42b/14, 90b/21
söz b.-ür 64b/22
bilâ-‘avk: *Ar.* ertelememe
b. 151b/19
bilâ-ceng: *Ar.+Far.* savaş yapmama,
savaşız
b. 11b/16, 61a/15, 62b/23, 74a/11,
100b/14, 102a/18
bilâd: *Ar.* beldeler, memleketler
b. 33a/16, 33a/22, 35a/03, 35a/05,
49a/07, 71a/17, 106b/21, 143b/17,
148b/10, 153b/09, 155a/18,
155b/11, 155b/22, 156b/02,
156b/21, 157b/21, 159a/07,
159a/17, 164b/16, 164b/17,
178a/17, 178a/18
b.+a 46b/03, 71a/12, 106b/16,
149a/08, 153b/07
b.+ın 48b/20
b.+iñ 154b/09
bilâ-emân: *Ar.* amansız, güvenilmeyen
krş. bî-emân
b. 69a/07
b.+ın 175a/16
bilâ-fâ’ide: *Ar.* faydasız
b. degil midir 42a/22
bilâ-hayâ: *Ar.* utanmaz, hayasız
b. 106a/23
bilâ-iştibâh: *Ar.* kuşkusuz, kesin
b.+dır 180a/11
bilâ-izn: *Ar.* izinsiz, ruhsatsız
b. 106b/01
bilâ-müciib: *Ar.* sebepsiz yere
b. 55b/19, 67b/05
bilâ-nokşân: *Ar.* noksansız, tam
b. 98a/05, 118b/01
bilâ-şek: *Ar.* şühhesiz, kuşkusuz *krş.* bilâ-
şübhe
b. 4b/04
bilâ-şübhe: *Ar.* şühhesiz, kuşkusuz *krş.*
bilâ-şek
b. 129b/20, 142b/20
bilâ-tâ’il: *Ar.* faydasız, boşuna
b. 121a/18
bilâ-tevakıf: *Ar.* beklemeksizin,
durmadan
b. 127b/07, 155a/19
bilâ-teemmül: *Ar.* düşünmeden,
düşünmeksizin

b. 106a/22
bilā-te'hir: *Ar.* geciktirmeden
b. 27a/08, 118b/12, 121b/05, 152b/02,
173b/09
bilā-tereddüd: *Ar.* düşünmeksizin, hemen
karar vererek
b. 152a/09
bilā-vāsıta: *Ar.* vasıtasız, doğrudan
doğruya
b. 44a/08
bi'l-cümle: *Ar.* bütün, hepsi
b. 38a/15, 40a/06, 42a/03, 42a/06,
44a/15, 46a/12, 46b/04, 47a/05,
48a/06, 48a/17, 49a/12, 49b/10,
114b/07, 114b/14, 115a/02,
115b/07, 118a/17, 119a/12,
120a/08, 121a/07, 122b/17,
123a/21, 123b/16, 123b/19,
124a/13, 125a/08, 129a/17,
131b/21, 132a/06, 132b/09,
132b/16, 132b/17, 132b/20,
134a/04, 135a/18, 135a/21,
136a/10, 136b/22, 139a/05,
139b/17, 140b/10, 141a/18,
141b/08, 141b/13, 141b/15,
141b/17, 143b/01, 144a/05,
144b/09, 144b/23, 145a/03,
145a/05, 145a/07, 145a/08,
145b/02, 146a/16, 146b/09,
148b/10, 148b/14, 150a/09,
150a/16, 150b/15, 150b/15,
150b/23, 152a/02, 152b/10,
153a/11, 153a/14, 153a/15,
153b/13, 153b/17, 155a/08,
155b/06, 155b/12, 159b/08,
160a/12, 160a/14, 160a/23,
161b/06, 162b/09, 162b/17,
163a/15, 163b/01, 167b/14,
169a/15, 171b/03, 174a/07,
176a/07, 176b/13, 178b/08,
180a/16, 182b/07, 186b/02
bildir-: bildirmek
b.-diler 156a/08
b.-dim 49b/18
b.-üp 141b/01, 147b/21
bile: birlikte; dahi, de *krş.* bilece
b. 7b/19, 19b/06, 28a/14, 29a/08,
37b/04, 40b/05, 49b/01, 55b/19,
60b/07, 83a/21, 96a/06, 98a/04,

105b/21, 118a/16, 143a/16,
151b/07, 165b/09
b. idi 67b/08, 163b/22
b. mi 43b/23
bilece: birlikte; dahi, de *krş.* bile
b. 17b/10, 83b/12, 184b/15, 185a/12
bilepçek: kelepçe
b. 104b/21
bilin-: bilinmek
b.-e 23a/22
b.-meden 148a/10
b.-üp 132b/05
bi'l-irş: *Ar.* kalıtım yoluyla
b. 172b/04
bi'l-küllî: *Ar.* büsbütün *krş.* bi'l-küllîye
b. 115b/20
bi'l-küllîye: *Ar.* büsbütün *krş.* bi'l-küllî
b. 123a/16, 132a/15, 135b/07,
140b/16, 146a/23, 160a/06,
161b/07, 164b/18, 166a/06,
170b/20, 171a/12, 179b/03
billah: *Ar.* Allah için
b. 50a/16
bi'l-maşdar: *Ar.* temel olarak
b. 97b/19
bi'l-mu'âyene: *Ar.* gözden geçirerek
b. 113b/20
bi'l-müşâhede: *Ar.* görerek
b. 113b/19
bi-luṭf: *Ar.* lütuf ile
b.-ı ḥudā 81b/19, 88a/02
bi-luṭfullah: *Ar.* Allah'ın inayetiyle
b. 73a/07, 187a/12
bī-ma' ānī: *Far.+Ar.* anlamları olmayan
b. 160b/11
bī-ma' nā: *Far.+Ar.* anlamsız, manasız
b. 67b/18, 104a/15
bīmār: *Far.* hasta
b.+larına 176b/09
bīmār-ḥān: *Far.* hastahane
b. 107b/19
bīmārī: *Far.* hastalık
b. 176b/09
bī-merḥamet: *Far.+Ar.* merhametsiz,
acımasız
b.+iñ 173b/07
bī-mezheb: *Far.+Ar.* mezhepsiz
b. 181a/07

bī-minnet: *Far.+Ar.* yapılan bir iyiliği gücendirecek şekilde hatırlatmayan
b. 15a/12

bī-miṣl: *Far.+Ar.* benzersiz
b. 89a/14

bī-mürüvvet: *Far.+Ar.* insaniyetsiz
b. 174a/11, 174b/21
b.+de 173b/16

bin: *Ar.* oğul
b. 2b/05, 2b/06, 2b/06, 3b/01, 11a/14, 14b/09, 17b/03, 17b/03, 17b/09, 24a/09, 171b/10, 171b/10, 171b/11, 171b/11, 171b/11, 171b/11, 177a/07, 177a/10, 177a/17, 177b/02, 177b/02, 177b/10

bin-: binmek
b.-erler 48b/14
b.-iṣ idüp 168a/01
b.-üp 40a/11, 40b/04, 41b/20

binā: *Ar.* yapı, ev
b. 11a/15, 30a/01, 33b/22, 45a/09, 70a/16, 125a/01, 149a/10, 169b/20, 170a/20, 170b/13, 171b/09, 174b/02, 176b/05, 177b/13
b. buyuran 24a/09
b. buyurdıkları 24a/03
b.+da 23b/08
b. eyledi 21a/02
b. eyledikleri 17b/17, 29b/23, 165a/12
b. eylediler 9b/18
b. eylediği 14a/16, 16b/19, 87b/04
b. eylemiş 15b/07, 22a/09, 28b/19, 30a/02, 30a/11, 109b/13, 178a/11
b. eylemiştir 22a/15, 178a/13
b. eylemiş idi 109b/17
b. eylemişler 15a/09
b. eylemişlerimiş 84b/20
b. ideliden 35a/21
b. ider 32a/06, 32a/09
b. iderler 126a/03
b. idesin 9b/03
b. idesiz 25b/07
b. idüp 76a/09, 87a/15, 157a/02, 167a/10
b. itmiş 14a/17
b.+larda 57b/08
b.+ları 136b/03, 177b/22
b.+niñ 119a/14
b. olunan 157b/16

b. olmaz 28b/03
b. olmuş 77b/20
b. olunan 9b/17
b. olunmuş 4a/03, 28b/06, 28b/11, 61b/04
b. olunup 16b/15, 23a/11, 23b/12, 25b/20, 57b/11, 84b/20, 112a/13, 141a/05
b. olup 14b/12, 14b/14, 17b/12
b.+sı 10b/06, 28a/22, 28b/01, 136b/14
b.+sına 9b/11, 9b/12, 14a/09, 28a/20, 32a/01, 61b/10, 87b/06, 87b/08
b. uran 23b/08
b. urulmuş 11a/19
b.+ya 11a/17
b.-yı ʿālemi 1b/03

bināʿen: *Far.* -den dolayı, dayanarak
b. 114b/12, 159b/06

bī-nām: *Far.* adsız, sansız
b. 175a/03

bī-naṣīb: *Far.+Ar.* nasipsiz, talihsiz
b. 140b/10

bī-naẓīr: *Far.+Ar.* eşsiz, nadide
b. 2b/10, 20b/01, 57b/07, 64a/16, 64b/02, 166a/17
b.+i 141b/01
b.+idi 175b/14

bindür-: bindirmek
b.-di 124a/17
b.-üp 36b/10

bī-nefsihi: *Ar.* kendisi, kendi kendine
b. 83a/08, 117b/19, 123b/19, 124a/18, 144b/11, 157b/02, 158a/03, 158b/22, 162b/20

bī-nihāye: *Far.+Ar.* nihayetsiz, sonsuz
b. 139a/11, 158b/15

bī-niṣān: *Far.* nişansız, işaretimsiz
b. eyledi 139a/05
b. oldu 175a/08

biʿn-nār: *Ar.* ateş ile
b. 124a/05

biʿn-nefs: *Ar.* kendiliğinden, kendi kendisi
b. 36b/18, 39a/21

biñ: bin sayısı
b. 1b/04, 1b/04, 2a/04, 2a/05, 3b/22, 3b/22, 5a/15, 5a/21, 8a/17, 15a/19, 15b/13, 20a/04, 24a/15, 26b/06, 30a/03, 32a/04, 34a/11, 35a/19,

35a/20, 36a/15, 36b/23, 37a/05,
39a/04, 42a/04, 48a/02, 48a/02,
48a/03, 48a/21, 49b/23, 50a/01,
51a/06, 51a/09, 51a/11, 51a/12,
52b/06, 53a/11, 54a/10, 56b/07,
56b/12, 56b/15, 57a/08, 57a/23,
58a/16, 58b/02, 58b/04, 58b/13,
60b/06, 60b/18, 60b/18, 61a/08,
61a/18, 61b/02, 62a/18, 62a/22,
63b/21, 64a/02, 64a/17, 64a/18,
66a/09, 66a/18, 66a/18, 66a/22,
66b/15, 67b/13, 69a/12, 69b/12,
70a/17, 70b/10, 70b/11, 70b/12,
72a/19, 72a/20, 72b/02, 72b/20,
74a/16, 75a/19, 75b/20, 77a/19,
77a/20, 77b/17, 77b/18, 77b/19,
77b/22, 78a/08, 78b/12, 79a/13,
79a/13, 79a/20, 79a/22, 79b/08,
79b/08, 79b/18, 80b/13, 80b/17,
80b/20, 80b/22, 81a/03, 81a/04,
81a/19, 81b/15, 82a/14, 83a/01,
83a/02, 84b/21, 85a/08, 86a/05,
86a/06, 86a/07, 86a/07, 87b/13,
88b/04, 88b/06, 88b/09, 88b/20,
92a/11, 92a/12, 93a/04, 95b/10,
97a/12, 99a/22, 100b/08, 100b/09,
100b/09, 101b/11, 105a/11,
109a/21, 109a/23, 112a/01,
112a/10, 112a/15, 112b/05,
118a/05, 119b/09, 120b/09,
123b/07, 123b/09, 123b/10,
123b/11, 124a/11, 127a/23,
128a/18, 129b/06, 131b/10,
132a/18, 132a/21, 133b/13,
134a/05, 134b/17, 135a/09,
136b/02, 137a/19, 137a/20,
137b/12, 139a/12, 139b/09,
139b/12, 141b/16, 142a/08,
142a/11, 143a/10, 143a/18,
144a/11, 144a/19, 145a/10,
145b/14, 146b/18, 148b/13,
151b/16, 152a/15, 152a/15,
152b/08, 152b/12, 152b/21,
153a/13, 153b/07, 153b/19,
153b/21, 154a/01, 154a/03,
154a/19, 154a/21, 154a/22,
154a/23, 155a/07, 155a/07,
155a/18, 155b/23, 156b/17,
156b/18, 158b/11, 158b/16,

159b/09, 159b/13, 159b/19,
161b/17, 162a/04, 163a/23,
163b/02, 163b/04, 163b/08,
163b/12, 163b/12, 163b/15,
163b/16, 163b/17, 163b/19,
163b/19, 163b/19, 164a/15,
165a/16, 168a/07, 168a/20,
169a/13, 171b/22, 171b/23,
172a/02, 172a/14, 172b/21,
177b/02, 177b/05, 177b/08,
177b/10, 177b/19, 178a/01,
178b/09, 178b/18, 182b/09,
183a/06, 183a/15, 183a/22,
183a/23, 187a/01, 187a/01,
187a/03, 187a/06

b.+den 6a/01, 18a/01, 57a/18, 57a/19,
57b/01, 57b/09, 70b/05, 76b/02,
79a/10, 82a/04, 85b/21, 86a/01,
87a/11, 136b/04, 148b/11, 152b/09,
177b/22, 184b/21

b.+e 57a/20, 85a/04, 85a/05, 85a/09

bifnbaşı: orduda bir rütbe

b. 116b/01, 181b/18

biñer: bin sayısının üleştirme sayı sıfatı

b. 72b/06

bī-pāk: *Far.* temiz olmayan

b.+i 97b/09

bī-pāyān: *Far.* sonsuz

b. 20b/01, 148b/10, 164a/03

b.+a 7b/16

bir: bir sayısı; herhangi bir; beraber; aynı

b. 1b/14, 2a/05, 2a/13, 2a/21, 3b/04,
3b/04, 3b/04, 3b/06, 3b/08, 3b/09,
3b/09, 3b/11, 3b/13, 3b/15, 3b/15,
3b/17, 4a/02, 4a/03, 4a/03, 4a/05,
4a/07, 4a/08, 4a/09, 4a/11, 4a/11,
4a/13, 4a/16, 4a/16, 4a/20, 4b/01,
4b/03, 4b/11, 4b/19, 4b/20, 5a/04,
5a/04, 5a/05, 5a/06, 5a/08, 5a/09,
5a/18, 5a/19, 5a/19, 5a/19, 5a/19,
5b/03, 5b/07, 5b/07, 5b/09, 5b/11,
5b/22, 6a/01, 6a/04, 6a/06, 6a/07,
6a/08, 6a/10, 6a/14, 6a/16, 6a/17,
6a/22, 6b/07, 6b/12, 7a/04, 7a/08,
7a/22, 7a/23, 7a/23, 7b/01, 7b/03,
7b/07, 7b/10, 7b/10, 7b/12, 7b/14,
7b/15, 7b/19, 8a/16, 8a/17, 8a/18,
8b/02, 8b/03, 8b/03, 8b/03, 8b/04,
8b/04, 8b/05, 8b/06, 8b/07, 8b/08,

8b/09, 8b/09, 8b/10, 8b/13, 8b/14,
8b/18, 8b/19, 9a/07, 9a/07, 9a/10,
9a/11, 9a/11, 9a/12, 9a/14, 9a/20,
9a/21, 9a/22, 9a/23, 9b/03, 9b/03,
9b/03, 9b/06, 9b/10, 9b/11, 9b/12,
9b/13, 9b/13, 9b/17, 9b/19, 9b/19,
10a/05, 10a/07, 10a/08, 10a/17,
10a/18, 10a/19, 10a/23, 10b/01,
10b/04, 10b/06, 10b/10, 10b/11,
10b/16, 10b/19, 10b/20, 10b/20,
10b/21, 10b/22, 11a/01, 11a/03,
11a/07, 11a/07, 11a/07, 11a/15,
11a/16, 11a/20, 11b/02, 11b/10,
11b/16, 11b/18, 11b/22, 12a/01,
12a/05, 12a/06, 12a/07, 12a/09,
12a/12, 12a/18, 12a/23, 12b/03,
12b/03, 12b/05, 12b/05, 12b/05,
12b/08, 12b/10, 12b/12, 12b/13,
12b/13, 12b/15, 12b/17, 12b/20,
12b/22, 12b/23, 13a/01, 13a/07,
13a/14, 13a/15, 13a/20, 13a/21,
13b/03, 13b/04, 13b/07, 13b/09,
13b/11, 13b/18, 13b/18, 13b/19,
13b/20, 13b/20, 13b/22, 14a/01,
14a/02, 14a/02, 14a/02, 14a/03,
14a/04, 14a/05, 14a/07, 14a/07,
14a/09, 14a/17, 14a/22, 14b/01,
14b/03, 14b/08, 14b/13, 14b/14,
14b/21, 14b/21, 14b/22, 14b/23,
15a/01, 15a/02, 15a/12, 15a/16,
15a/23, 15b/04, 15b/05, 15b/05,
15b/05, 15b/07, 15b/12, 15b/13,
15b/14, 15b/17, 15b/19, 15b/22,
15b/23, 15b/23, 16a/02, 16a/02,
16a/03, 16a/14, 16a/14, 16b/02,
16b/03, 16b/11, 16b/12, 16b/14,
16b/15, 16b/15, 16b/20, 17a/03,
17a/03, 17a/04, 17a/06, 17a/06,
17a/07, 17a/07, 17a/14, 17a/15,
17b/05, 17b/11, 17b/12, 17b/16,
18a/08, 18a/08, 18a/09, 18a/09,
18a/16, 18a/18, 18a/22, 18a/23,
18b/03, 18b/03, 18b/05, 18b/05,
18b/13, 18b/14, 18b/17, 18b/18,
18b/23, 19a/01, 19a/03, 19a/16,
19a/16, 19a/21, 19a/22, 19a/22,
19b/06, 19b/08, 19b/09, 19b/10,
19b/17, 19b/18, 20a/04, 20a/05,
20a/14, 20b/01, 20b/01, 20b/06,

20b/08, 20b/21, 20b/22, 21a/01,
21a/02, 21a/05, 21a/12, 21a/15,
21a/16, 21a/17, 21a/18, 21a/20,
21b/04, 21b/05, 21b/18, 21b/23,
22a/04, 22a/09, 22a/09, 22a/10,
22a/11, 22a/15, 22b/04, 22b/09,
22b/09, 22b/10, 22b/10, 22b/11,
22b/12, 22b/12, 22b/16, 22b/16,
22b/17, 22b/17, 22b/21, 23a/08,
23a/10, 23a/13, 23a/20, 23a/22,
23a/23, 23b/04, 23b/04, 23b/04,
23b/08, 23b/10, 23b/12, 23b/15,
23b/15, 23b/15, 23b/16, 23b/16,
23b/20, 24a/07, 24a/11, 24a/13,
24a/15, 24a/17, 24a/18, 24b/03,
25a/01, 25a/17, 25b/02, 25b/06,
25b/15, 25b/15, 25b/17, 25b/18,
25b/21, 26a/01, 26a/09, 26a/11,
26a/13, 26a/14, 26a/15, 26a/18,
26b/02, 26b/16, 27a/07, 27b/01,
27b/02, 27b/03, 27b/04, 27b/06,
27b/12, 27b/21, 28a/07, 28a/11,
28a/11, 28a/20, 28a/22, 28b/02,
28b/04, 28b/05, 28b/07, 28b/10,
28b/12, 28b/15, 28b/17, 28b/18,
28b/18, 28b/19, 28b/21, 29a/02,
29a/02, 29a/03, 29a/03, 29a/04,
29a/05, 29a/05, 29a/06, 29a/07,
29a/08, 29a/12, 29a/14, 29a/19,
29a/20, 29b/01, 29b/05, 29b/08,
29b/08, 29b/13, 29b/20, 29b/23,
30a/01, 30a/01, 30a/02, 30a/03,
30a/07, 30a/08, 30a/08, 30a/09,
30a/09, 30a/11, 30a/12, 30a/14,
30a/15, 30a/15, 30a/16, 30a/18,
30a/20, 30a/21, 30a/21, 30b/05,
30b/09, 30b/10, 30b/15, 30b/18,
30b/19, 30b/20, 30b/23, 30b/23,
31a/01, 31a/02, 31a/04, 31a/17,
31a/20, 31a/21, 31b/09, 31b/17,
32a/14, 32a/15, 32b/08, 33a/02,
33a/04, 33a/11, 33a/12, 33a/13,
33a/13, 33a/14, 33a/15, 33a/20,
33b/08, 33b/09, 33b/09, 33b/10,
33b/11, 33b/15, 33b/18, 33b/21,
33b/21, 33b/23, 34a/02, 34a/03,
34a/07, 34a/15, 34a/19, 34a/22,
34a/23, 34b/01, 34b/04, 34b/19,
35a/07, 35a/08, 35a/14, 35a/22,

35a/22, 35b/01, 35b/03, 35b/06,
35b/07, 35b/07, 35b/10, 35b/13,
35b/14, 36a/03, 36a/04, 36a/05,
36a/07, 36a/07, 36a/08, 36a/08,
36a/16, 36a/16, 36a/17, 36b/01,
36b/05, 36b/07, 36b/08, 36b/12,
36b/14, 36b/19, 37a/01, 37a/04,
37a/06, 37a/21, 37a/21, 37a/21,
37b/01, 38a/11, 38a/17, 38b/10,
38b/12, 38b/18, 38b/18, 39a/09,
39a/21, 39a/22, 39b/21, 40a/08,
40a/12, 41a/03, 41b/05, 41b/23,
42a/05, 42a/19, 42b/11, 42b/19,
42b/23, 43a/04, 43a/11, 43a/12,
43a/16, 43a/20, 43b/06, 43b/14,
43b/18, 43b/18, 43b/20, 44a/05,
44a/10, 44b/21, 45a/02, 45a/08,
45a/10, 45a/17, 45a/20, 45b/02,
45b/03, 45b/03, 45b/06, 45b/10,
45b/12, 45b/12, 45b/14, 45b/17,
46a/02, 46a/04, 46a/06, 46a/16,
46a/21, 46b/09, 46b/13, 46b/14,
46b/15, 46b/16, 47a/07, 47a/08,
47a/09, 47a/11, 47a/14, 47b/04,
47b/04, 47b/08, 47b/09, 47b/22,
48a/01, 48a/02, 48a/11, 48a/11,
48a/22, 48b/13, 48b/18, 48b/20,
49a/03, 49a/19, 49b/02, 49b/15,
50a/10, 50a/15, 50a/19, 50a/19,
50b/03, 50b/07, 50b/07, 50b/08,
50b/09, 50b/09, 50b/09, 50b/10,
50b/19, 50b/19, 51a/04, 51a/14,
51a/17, 51a/18, 51a/21, 51b/03,
51b/04, 51b/04, 51b/14, 51b/14,
51b/18, 51b/19, 52a/01, 52a/03,
52a/04, 52a/04, 52a/12, 52a/14,
52a/15, 52a/16, 52a/17, 52a/18,
52a/19, 52a/23, 52b/12, 52b/23,
53a/11, 53b/01, 53b/11, 53b/20,
54a/02, 54a/10, 54a/11, 54a/12,
54a/14, 54a/14, 54a/18, 54a/20,
54a/21, 54a/22, 54b/02, 54b/04,
54b/04, 54b/06, 54b/07, 54b/08,
54b/15, 54b/16, 54b/18, 54b/18,
54b/19, 54b/22, 55a/16, 55b/03,
55b/17, 55b/17, 55b/18, 56a/02,
56a/16, 56b/08, 56b/17, 56b/20,
56b/21, 57a/03, 57a/04, 57a/04,
57a/07, 57a/14, 57a/15, 57a/19,

57a/22, 57a/22, 57b/02, 57b/03,
57b/04, 57b/10, 57b/11, 57b/13,
57b/22, 58a/08, 58a/10, 58a/17,
58a/20, 58a/22, 58b/01, 58b/03,
58b/08, 58b/10, 58b/14, 58b/16,
58b/21, 58b/23, 59a/07, 59a/21,
59b/05, 59b/06, 59b/12, 59b/21,
59b/22, 60a/05, 60a/07, 60a/19,
60a/19, 60b/03, 60b/15, 61a/08,
61a/10, 61a/12, 61a/23, 61a/23,
61b/04, 61b/05, 61b/06, 61b/06,
61b/08, 61b/08, 61b/09, 61b/14,
61b/16, 61b/17, 62a/08, 62a/16,
62b/21, 63a/03, 63a/10, 63a/11,
63a/12, 63a/22, 63a/23, 63b/10,
63b/16, 64a/04, 64a/20, 64a/20,
64a/22, 64b/04, 64b/09, 64b/13,
64b/16, 64b/16, 64b/19, 64b/22,
65a/09, 65a/11, 65a/20, 65b/01,
65b/04, 65b/08, 65b/08, 65b/13,
65b/14, 65b/18, 65b/18, 65b/19,
65b/21, 66a/05, 66a/14, 66a/20,
66b/09, 66b/09, 66b/16, 66b/21,
67a/19, 67a/20, 67a/21, 67a/22,
67b/01, 67b/02, 67b/02, 67b/06,
67b/10, 67b/13, 67b/18, 67b/19,
67b/20, 68a/04, 68a/05, 68a/08,
68a/10, 68a/11, 68a/15, 68b/04,
68b/10, 68b/14, 68b/17, 68b/20,
69a/01, 69a/11, 69a/13, 69a/17,
69b/12, 69b/14, 69b/14, 69b/14,
69b/16, 69b/16, 70a/08, 70a/11,
70a/15, 70a/16, 70b/01, 70b/01,
70b/02, 70b/07, 71a/02, 71a/06,
73a/05, 73a/17, 73a/22, 73b/02,
73b/03, 73b/06, 73b/06, 73b/17,
73b/17, 74a/06, 74a/15, 74a/16,
74b/14, 74b/17, 74b/17, 74b/17,
75b/05, 75b/10, 75b/17, 75b/21,
76a/01, 76a/10, 76a/13, 76a/20,
76a/23, 76a/23, 76b/09, 76b/14,
76b/14, 76b/17, 76b/18, 76b/20,
76b/21, 77a/03, 77a/04, 77a/06,
77a/07, 77a/08, 77a/15, 77a/17,
77a/19, 77a/20, 77b/10, 77b/15,
77b/18, 77b/18, 77b/19, 77b/19,
77b/21, 77b/22, 78a/02, 78a/04,
78a/05, 78a/07, 78a/07, 78a/21,
78a/23, 78b/13, 78b/16, 78b/17,

78b/17, 78b/21, 78b/23, 79a/04,
79a/11, 79a/11, 79a/14, 79a/15,
79a/16, 79a/18, 79b/03, 79b/06,
79b/07, 79b/17, 79b/18, 79b/20,
80a/02, 80a/03, 80a/06, 80a/10,
80a/11, 80a/20, 80a/21, 80a/22,
81a/04, 81b/04, 81b/14, 81b/15,
81b/18, 81b/23, 82a/13, 82a/20,
82a/20, 82a/22, 82b/07, 82b/08,
82b/10, 82b/17, 82b/20, 83a/03,
83a/11, 83a/18, 83a/20, 83a/21,
83a/23, 83b/02, 83b/08, 83b/13,
83b/14, 83b/19, 84a/13, 84a/18,
84a/19, 84b/02, 84b/03, 84b/03,
84b/06, 84b/07, 84b/08, 84b/09,
84b/11, 84b/17, 84b/17, 84b/19,
85a/15, 85a/17, 85a/17, 85b/01,
85b/12, 85b/16, 85b/18, 85b/21,
86a/05, 86a/07, 86a/10, 86b/23,
87a/09, 87a/10, 87a/12, 87a/12,
87a/14, 87a/15, 87a/15, 87a/23,
87b/01, 87b/01, 87b/02, 87b/19,
87b/19, 87b/20, 88a/01, 88a/22,
88b/13, 88b/13, 88b/13, 88b/14,
88b/18, 88b/23, 89a/06, 89a/07,
89a/07, 89a/08, 89a/10, 89a/12,
89a/15, 89a/18, 89a/21, 89a/21,
89b/15, 89b/17, 89b/19, 89b/20,
89b/21, 89b/22, 90a/03, 90a/05,
90a/07, 90a/08, 90a/09, 90a/10,
90a/18, 90a/19, 90a/20, 90a/21,
90a/22, 90a/22, 90b/03, 90b/04,
90b/12, 90b/15, 90b/23, 91a/05,
91a/06, 91a/08, 91a/08, 91a/13,
91a/23, 91b/10, 91b/17, 91b/19,
91b/20, 91b/20, 91b/21, 92a/03,
92a/04, 92a/05, 92a/13, 92a/14,
92b/05, 92b/05, 92b/08, 92b/09,
92b/11, 92b/16, 92b/17, 92b/19,
92b/19, 93a/02, 93a/03, 93a/09,
93a/12, 93a/13, 93a/17, 93b/04,
93b/07, 93b/08, 93b/10, 93b/14,
93b/14, 93b/16, 94a/01, 94a/01,
94a/03, 94a/03, 94a/07, 94a/08,
94a/12, 94a/17, 94b/05, 94b/06,
94b/06, 94b/06, 94b/08, 94b/10,
94b/23, 95a/05, 95a/09, 95a/10,
95a/16, 95a/19, 95a/21, 95a/23,
95b/08, 95b/09, 95b/10, 95b/10,

95b/16, 95b/17, 95b/19, 96a/01,
96a/01, 96a/01, 96a/06, 96a/08,
96a/13, 96b/02, 96b/04, 96b/05,
96b/07, 96b/14, 96b/16, 96b/16,
96b/17, 96b/18, 96b/19, 97a/02,
97a/08, 97a/11, 97a/11, 97a/12,
97a/17, 97a/22, 97b/03, 97b/04,
97b/07, 97b/08, 97b/13, 97b/17,
97b/20, 97b/22, 97b/22, 97b/23,
98a/10, 98a/11, 98a/13, 98a/17,
98a/19, 98a/19, 98b/04, 98b/06,
98b/06, 98b/07, 98b/10, 98b/11,
98b/12, 98b/15, 98b/16, 98b/18,
99a/05, 99a/08, 99a/09, 99a/12,
99a/15, 99a/17, 99a/23, 99a/23,
99b/03, 99b/09, 99b/11, 99b/17,
99b/21, 99b/22, 100a/07, 100a/08,
100a/09, 100a/10, 100a/10,
100a/21, 100a/23, 100b/01,
100b/10, 100b/13, 100b/15,
100b/18, 101a/02, 101a/03,
101a/05, 101a/10, 101a/10,
101a/10, 101a/11, 101a/12,
101a/16, 101b/01, 101b/02,
101b/05, 101b/05, 101b/15,
101b/16, 101b/17, 101b/21,
102a/03, 102a/03, 102a/04,
102a/07, 102a/19, 102a/23,
102b/04, 102b/05, 102b/07,
102b/12, 102b/12, 102b/19,
103a/05, 103a/06, 103a/06,
103a/08, 103a/08, 103a/11,
103a/12, 103a/15, 103a/19,
103a/21, 103a/22, 103a/22,
103a/23, 103b/01, 103b/06,
103b/10, 103b/12, 103b/12,
103b/19, 104a/21, 104a/22,
104b/07, 105a/05, 105a/08,
105a/16, 105a/19, 105b/01,
105b/02, 105b/02, 105b/03,
105b/03, 105b/03, 105b/04,
105b/05, 105b/10, 105b/12,
105b/22, 105b/22, 106a/12,
106a/14, 106a/22, 106b/06,
106b/10, 107b/17, 107b/17,
108a/01, 108a/03, 108a/03,
108a/12, 108a/12, 108a/13,
108a/13, 108a/19, 108a/19,
108a/21, 108a/21, 108a/22,

108a/23,	108a/23,	108b/01,	123b/02,	123b/20,	124a/08,
108b/02,	108b/02,	108b/04,	124a/09,	124a/10,	124b/02,
108b/05,	108b/05,	108b/06,	124b/04,	124b/04,	124b/20,
108b/10,	108b/12,	108b/13,	125a/19,	125a/20,	125b/01,
108b/14,	108b/19,	108b/23,	125b/22,	126a/01,	126a/03,
109a/01,	109a/02,	109a/05,	126a/05,	126a/15,	126a/23,
109a/06,	109a/08,	109a/12,	126b/02,	126b/05,	126b/06,
109a/15,	109a/20,	109b/09,	126b/07,	126b/19,	126b/21,
109b/09,	109b/09,	109b/13,	127a/04,	127a/06,	127a/20,
109b/15,	109b/17,	110a/13,	127b/14,	128a/01,	128a/09,
110a/13,	110a/13,	110a/14,	128a/22,	128b/02,	128b/03,
110a/14,	110a/14,	110a/15,	129a/08,	129a/12,	129a/17,
110a/15,	110a/17,	110b/02,	129b/01,	129b/03,	129b/05,
110b/04,	110b/06,	110b/13,	129b/07,	129b/13,	130a/01,
110b/15,	110b/16,	110b/18,	130a/09,	130a/18,	130a/19,
111a/02,	111a/03,	111a/04,	130a/19,	130b/02,	130b/03,
111a/08,	111a/10,	111a/11,	130b/04,	130b/07,	130b/12,
111a/12,	111a/16,	111a/16,	130b/20,	131a/09,	131a/09,
111a/17,	111a/21,	111a/23,	131b/05,	131b/05,	131b/05,
111b/08,	111b/11,	111b/14,	132a/09,	132a/10,	132a/13,
111b/15,	111b/18,	111b/19,	132a/23,	132b/06,	132b/06,
111b/20,	111b/23,	112a/01,	132b/08,	133a/04,	133a/09,
112a/13,	112b/04,	112b/13,	133a/11,	133a/12,	133a/14,
112b/19,	113a/03,	113a/08,	133b/07,	133b/15,	134a/03,
113a/09,	113a/09,	113a/09,	134a/11,	134a/12,	134a/13,
113b/01,	113b/02,	113b/08,	134a/20,	134a/22,	134b/02,
113b/10,	113b/11,	113b/14,	134b/05,	134b/12,	135a/12,
113b/17,	113b/21,	114a/12,	135a/16,	135b/02,	135b/04,
114a/15,	114a/16,	114a/17,	135b/12,	135b/17,	135b/22,
114b/10,	115a/01,	115a/07,	136a/06,	136a/08,	136a/10,
115a/15,	115a/15,	115a/20,	136a/11,	136a/14,	136b/06,
115b/09,	116a/06,	116a/11,	136b/08,	136b/10,	136b/14,
116a/13,	116a/15,	116a/18,	136b/17,	137a/02,	137a/21,
116a/20,	116a/21,	116b/04,	137b/12,	137b/16,	137b/18,
116b/06,	116b/10,	116b/13,	138a/01,	138a/08,	138a/08,
117a/08,	117a/09,	117a/13,	138a/09,	138a/16,	138a/18,
117a/20,	117b/05,	117b/06,	138a/20,	138b/01,	138b/04,
117b/11,	117b/11,	117b/16,	138b/04,	138b/05,	138b/12,
117b/20,	118a/11,	118a/16,	138b/16,	138b/16,	139a/03,
118a/20,	118b/20,	118b/23,	139a/06,	139a/07,	139a/08,
119a/12,	119a/15,	119a/16,	139a/13,	139a/21,	139b/08,
119a/16,	119b/11,	119b/12,	139b/11,	139b/11,	139b/15,
119b/16,	119b/17,	119b/21,	139b/16,	139b/19,	139b/22,
120a/02,	120a/11,	120a/17,	140a/02,	140a/06,	140a/08,
120a/21,	120b/21,	121a/03,	140a/12,	140a/16,	140a/17,
121a/05,	121a/22,	121b/13,	140a/19,	140a/23,	140b/11,
121b/14,	121b/19,	121b/20,	141a/02,	141a/08,	141a/12,
121b/20,	122a/10,	122a/11,	141a/21,	141a/23,	141b/04,
122b/07,	123a/04,	123a/06,	141b/05,	141b/14,	141b/17,

141b/19,	141b/23,	142a/09,	157b/13,	158a/06,	158a/15,
142a/12,	142a/19,	142a/22,	158a/16,	158b/06,	158b/09,
142b/01,	142b/03,	142b/07,	158b/19,	158b/23,	159a/07,
142b/07,	142b/11,	142b/15,	159a/21,	159a/22,	159b/07,
142b/17,	142b/18,	142b/19,	159b/10,	159b/14,	159b/15,
142b/21,	143a/04,	143a/09,	159b/16,	159b/23,	160a/03,
143a/21,	143b/18,	144a/10,	160a/04,	160a/12,	160b/15,
144a/13,	144a/14,	144a/14,	160b/19,	161a/13,	161a/19,
144b/03,	144b/03,	144b/05,	161b/02,	161b/04,	161b/11,
144b/23,	145a/06,	145a/07,	161b/14,	161b/18,	162a/01,
145a/10,	145a/15,	145a/19,	162a/10,	162a/11,	162a/14,
145a/22,	145b/01,	145b/04,	162a/14,	162a/19,	162a/23,
145b/21,	145b/22,	145b/22,	162b/01,	162b/22,	162b/23,
146a/03,	146a/03,	146a/09,	163a/01,	163a/02,	163a/03,
146a/11,	146a/16,	146a/16,	163a/04,	163a/17,	163a/18,
146a/17,	146b/08,	146b/12,	163a/22,	163b/13,	163b/23,
146b/13,	146b/14,	146b/14,	164a/02,	164a/03,	164a/14,
146b/14,	146b/16,	146b/21,	164a/15,	164a/15,	164a/16,
146b/22,	146b/22,	147a/06,	164a/17,	164a/22,	164b/05,
147a/07,	147a/10,	147a/14,	164b/14,	165a/01,	165a/04,
147a/15,	147a/20,	147b/01,	165a/07,	165a/10,	165a/11,
147b/02,	147b/07,	147b/08,	165a/19,	165a/19,	165a/20,
147b/12,	147b/12,	147b/15,	165a/20,	165b/03,	165b/06,
147b/15,	147b/18,	147b/19,	165b/07,	165b/09,	165b/20,
148a/11,	148a/16,	148a/18,	166a/06,	166a/20,	166a/22,
148a/21,	148a/23,	148b/01,	166b/01,	166b/02,	166b/03,
148b/03,	148b/12,	148b/12,	166b/03,	166b/11,	166b/16,
148b/15,	148b/23,	149a/18,	167a/02,	167a/03,	167a/06,
149b/13,	149b/15,	150a/09,	167a/18,	167b/23,	168a/03,
150a/11,	150a/13,	150a/15,	168a/10,	168a/13,	168a/18,
150a/15,	150b/01,	150b/05,	168a/18,	168a/23,	168b/08,
150b/18,	150b/19,	151a/05,	168b/19,	168b/20,	169a/02,
151a/14,	151a/16,	151b/01,	169a/15,	169a/15,	169a/19,
151b/15,	151b/22,	152a/02,	169b/05,	169b/17,	169b/18,
152a/04,	152a/20,	152a/22,	170a/04,	170a/08,	170a/09,
152b/04,	152b/06,	152b/23,	170a/23,	170b/01,	170b/08,
153a/04,	153a/04,	153a/08,	170b/15,	170b/20,	171a/01,
153a/17,	153a/17,	153b/14,	171a/07,	171a/10,	171a/11,
153b/22,	154a/11,	154a/19,	171a/18,	171a/19,	171a/19,
154a/20,	154b/04,	154b/04,	171b/04,	171b/04,	172a/01,
154b/07,	154b/09,	154b/16,	172a/03,	172a/13,	172a/23,
154b/19,	155a/02,	155a/03,	172b/05,	172b/06,	172b/23,
155a/09,	155b/04,	155b/04,	173a/05,	173a/08,	173a/08,
155b/08,	155b/17,	155b/20,	173b/01,	173b/03,	173b/10,
155b/23,	156a/01,	156a/03,	173b/11,	173b/12,	173b/14,
156a/15,	156a/19,	156a/23,	173b/15,	173b/21,	174a/04,
156b/17,	156b/17,	156b/18,	174a/21,	174b/03,	174b/10,
156b/23,	157a/02,	157a/02,	174b/18,	174b/23,	175a/08,
157a/08,	157a/15,	157b/05,	175a/11,	175a/21,	175b/06,

176a/01, 176a/06, 176a/17,
 176b/03, 176b/12, 176b/13,
 176b/15, 176b/16, 177a/05,
 177a/18, 178a/06, 178a/07,
 178a/11, 178a/17, 178a/21,
 178b/01, 178b/02, 178b/17,
 179a/03, 179a/03, 179a/06,
 179b/08, 179b/09, 179b/12,
 179b/14, 179b/17, 179b/20,
 180a/09, 180b/20, 181a/01,
 181a/09, 181a/12, 181b/01,
 181b/02, 181b/05, 181b/07,
 181b/10, 181b/12, 181b/15,
 181b/21, 181b/23, 182a/07,
 182b/01, 183a/14, 183a/18,
 183b/12, 183b/22, 184a/08,
 184b/01, 184b/03, 184b/08,
 184b/14, 184b/15, 184b/19,
 184b/19, 184b/22, 185a/20,
 185b/10, 185b/17, 186a/18,
 186a/21, 186b/08, 186b/09,
 186b/13, 187a/11, 187a/17,
 187b/05
 b.+dir 100b/04, 102a/23
 b.+e 122b/22
 b. idi 53a/13
 b. idüp 68b/16
 b. iken 126b/01
 b.+iz 100b/11
 el b. idüp 19b/11, 70a/12, 79a/06,
 97a/12
 söz b. idüp 73b/10, 73b/14
birād: *Far.* pîr, ihtiyar
 b. 94a/05
birāder: *Far.* erkek kardeş
 b. 43a/08, 173a/21
 b.+i 38b/10, 163a/06, 173a/17
 b.-i emcedleri 40b/21
 b.+im 38b/08
birāderān: *Far.* erkek kardeşler
 b. 27a/23
birāder-zāde: *Far.* kardeş çocuğu; yeğen
 b. 43a/08
bī-rahm: *Far.+Ar.* merhametsiz, kalpsiz
 b. 141b/14, 146a/12, 173a/07
bir bir: birer birer, ayrı ayrı, tam tamına
 b. 89a/11, 90a/12, 91b/14, 92b/20,
 95a/21, 117a/13, 130b/05

birden: bir defada; ansızın; hepsi bir arada

b. 5a/21, 14a/14, 21a/06, 21a/12,
 21a/19, 59b/01, 61b/11, 61b/12,
 65b/20, 68a/14, 68a/17, 68a/20,
 68b/01, 69b/11, 76a/08, 79b/22,
 83a/15, 83a/19, 89a/05, 97a/05,
 97a/14, 97a/16, 98a/01, 100a/14,
 101a/19, 102a/13, 102b/07,
 102b/09, 102b/09, 103a/17,
 103a/20, 105b/20, 106a/17,
 119b/03, 123b/16, 141a/03,
 146b/22, 146b/23, 147a/08,
 173a/20

birer: bir sayısının üleştirme sayı sıfatı

b. 10b/13, 11a/20, 14a/17, 15a/20,
 15b/06, 18a/11, 27b/07, 43a/09,
 43a/23, 43b/12, 43b/18, 48a/04,
 57a/22, 68a/14, 76b/23, 85b/03,
 85b/07, 95b/08, 95b/13, 96a/02,
 100b/20, 101b/20, 101b/21,
 105b/18, 105b/18, 108a/19,
 112a/04, 112a/19, 131a/22,
 134b/09, 135b/08, 139a/02,
 151a/21, 151b/07, 154b/02,
 156b/03, 176a/15

biri: bir tanesi, bilinmeyen bir kimse

b. 13a/04, 18a/11, 21b/12, 27b/12,
 28b/19, 35a/07, 35b/12, 36a/08,
 48a/14, 48a/15, 48a/16, 57b/22,
 58b/01, 71a/07, 78b/14, 80a/08,
 85b/07, 87a/12, 92b/09, 101b/21,
 105a/08, 106b/11, 108a/20,
 108b/03, 108b/15, 113b/18,
 122b/22, 130b/18, 132b/07,
 133a/12, 133a/21, 133a/23,
 136a/10, 145a/15, 152b/23,
 153a/08, 170a/04, 180b/09,
 180b/09

b.+leriniñ 176b/23

b.+miz 91a/02

b.+mizi 68a/14

b.+miziñ 27b/12

b.+nde 101b/21, 108a/19

b.+nden 103a/06, 151b/05

b.+ne 22a/23, 36a/14, 49b/21, 49b/21,
 49b/21, 49b/22, 50a/02, 50a/03,
 50a/03, 50a/04, 50a/04, 50a/04,
 50a/05, 50a/05, 50a/06, 50a/06,

50a/07, 50a/07, 50a/08, 50a/09,
50a/09, 50a/09, 54a/15, 61a/06,
66a/03, 76a/13, 95b/08, 97b/23,
104b/23, 105a/02, 113a/14,
115b/23, 150b/16, 170a/04
b.+ni 12b/04, 18a/06, 108b/22
b.+niñ 3b/18, 3b/19, 3b/19, 4a/12,
6b/20, 22a/22, 43b/13, 43b/22,
47a/05, 71a/06, 106b/10, 117a/18,
146b/01
b.+ñ 183a/13
b.+ñe 57a/15
b.+ñüzüñ 27b/13, 27b/14
b.+si 4a/17, 4b/06, 4b/16, 5a/18,
15a/05, 17b/02, 18a/12, 19a/11,
19a/23, 26a/14, 56b/08, 57b/10,
67b/18, 77a/12, 79b/06, 85b/03,
85b/12, 94b/02, 96a/22, 104a/15,
108a/18, 108b/01, 108b/04,
108b/06, 110b/07, 110b/10,
111a/06, 111a/06, 111a/07,
112a/19, 112a/23, 139a/02,
165a/10, 177b/20
b.+sinde 170a/03
b.+sine 115b/11
b.+sini 99a/15
b.+siniñ 27b/13
b.+siñ 115b/23
biribiri: karşılıklı olarak biri ötekini, öteki
de onu
b. 11a/19, 15b/09, 27b/02, 74b/19,
130a/22
b.+lerine 2b/18, 35a/10, 42a/07,
56a/12, 59b/07, 63a/06, 88a/22,
96a/06, 96a/07, 138a/03, 149b/13,
151b/02, 157a/13, 170a/18,
171b/03, 182b/23
b.+lerine düşüp 32b/04
b.+lerini 54a/07, 58a/07, 129a/14,
136a/12
b.+leriniñ 113a/08, 113b/19, 170a/20,
170b/03
b.+leriñ 183a/01
b.+leriyle 77b/01, 80b/10, 125b/10
b.+mize 70a/13
b.+n 100b/22
b.+nden 23b/10, 57b/05, 68b/09,
86a/02, 108b/02

b.+ne 10b/22, 22a/21, 50a/10, 77b/20,
94b/10, 100a/14, 121a/08, 122a/20
b.+ne düşüp 102a/12
b.+ni 85b/16
b.+ñe 111b/01
b.+ñüz 94b/09
b.+ñüzi 42b/17
b.+yle 18a/10

birinci: bir sayısının sıra sıfatı

b. 14b/01, 21a/04, 72b/09, 74b/03

birkaç: çok olmayan, az sayıda, az

b. 6a/16, 6a/18, 6a/19, 6b/01, 6b/02,
9a/07, 11b/08, 11b/22, 12a/17,
12b/14, 21b/06, 27a/14, 27a/21,
29a/07, 32b/03, 32b/16, 36a/02,
36b/09, 37a/17, 37a/18, 38b/13,
39b/15, 39b/20, 40b/06, 40b/10,
40b/13, 41b/20, 43a/18, 43a/21,
45b/05, 47b/05, 48a/23, 48b/20,
50b/17, 51b/07, 51b/11, 51b/16,
52b/17, 53b/08, 53b/20, 54b/05,
55a/19, 55a/22, 56a/05, 56b/19,
58b/05, 58b/05, 59a/01, 59b/03,
59b/14, 60b/04, 60b/18, 61a/16,
62a/10, 68a/07, 68a/09, 68a/16,
69a/18, 69a/19, 69b/15, 70a/23,
73b/14, 74a/01, 74a/03, 74b/11,
74b/13, 74b/20, 77a/10, 77a/20,
78b/07, 79b/23, 80a/07, 87a/15,
87a/17, 88a/19, 90b/01, 91b/17,
91b/20, 92a/09, 92b/04, 92b/18,
93b/23, 94b/12, 95a/04, 95a/15,
95b/16, 96a/11, 97a/22, 97b/14,
98b/08, 99b/23, 100a/05, 100a/09,
100b/16, 100b/23, 101a/15,
102b/04, 102b/06, 103a/09,
103a/23, 105a/14, 106a/21,
111a/05, 111a/12, 111a/16,
111b/11, 112a/22, 112b/14,
113a/16, 113b/02, 114a/03,
114b/13, 114b/16, 118b/23,
122a/05, 124a/17, 124b/11,
125a/15, 128a/04, 128a/10,
132a/11, 134b/18, 135b/14,
136a/07, 136a/14, 136b/10,
136b/12, 139a/18, 141b/03,
142b/07, 144b/15, 144b/21,
145b/08, 147a/13, 148a/22,
148b/13, 149a/22, 149b/04,

150b/19, 153b/19, 154a/02,
 154b/17, 156b/12, 158b/10,
 160a/01, 160a/19, 163a/10,
 163a/20, 163b/07, 163b/15,
 164b/03, 166a/09, 166a/15,
 166b/21, 167b/23, 168a/12,
 169a/06, 175a/08, 177a/03,
 178a/01, 180b/14, 182b/05,
 182b/19, 185b/03, 185b/15, 46b/17
 b.+ın 171a/20
 b.+ınıñ 86b/19
birle: ile
 b. 82b/12, 113b/13, 114b/17, 119b/06,
 119b/13, 120b/11, 120b/12,
 120b/17, 121b/14, 122a/13,
 122b/12, 126a/06, 126a/07,
 128a/22, 128a/23, 134a/19,
 134b/20, 135b/21, 136a/15,
 136a/19, 139b/20, 142b/13,
 143a/10, 143a/18, 143b/15,
 146a/04, 150a/22, 151a/05,
 151a/08, 151a/15, 152a/09,
 152b/01, 154a/19, 157b/07,
 157b/17, 159a/01, 159b/14,
 160b/20, 164b/06, 165a/05,
 165b/12, 166a/08, 167a/15,
 167a/23, 172a/08, 172b/02,
 172b/10, 173a/09, 173b/14,
 173b/21, 175a/07, 175b/07,
 176a/22, 176b/05, 176b/11,
 178b/04, 180a/08, 180a/17, 181a/06
birlik(g): bağılılık; benzerlik; bir arada
 olma durumu
 b.+i 65b/12
 b.+iyle 77b/01
 b. olduñız 143a/11
birr: *Ar.* iyilik, güzellik, hayır
birün: *Far.* dış, dışarı
 b. 42a/23, 141b/20, 183b/08, 184a/13
 b.+ı 42b/04
 b.+ına 141b/04
bisāt: *Ar.* kilim, minder
 b. 151b/03
 b.+ı 40b/03, 40b/04
 b.+lar 166b/15
 b.+larını 141b/13
bī-sebāt: *Far.+Ar.* sebatsız, dönem
 b. 159a/14
bi’ş-şeref: *Ar.* şerefiyle

müşerref-i b. 1b/06
bit-: sona ermek
 b.-di 103a/07
 b.-mez 91b/20
bī-tāb: *Far.* bitkin, yorgun
 b. 161b/12
bī-tāk: *Far.+Ar.* güçsüz, takatsiz
 b. idi 175b/13
bi-tamāmiha: *Ar.* tamamıyla, hepsi
 b. 92b/19, 97b/20, 184b/23
bi’ṭ-ṭab^c: *Ar.* tabiatıyla, doğal olarak
 b. 125a/14
bi’ṭ-tamām: *Ar.* tamamıyla, tamamen
 b. 52a/22, 63b/12, 187b/04
bī-vefā: *Far.+Ar.* vefasız
 b. 165a/02
bī-vefālik: *Far.+Ar.* vefasızlık
 b. 159a/13
bī-yād: *Far.* hatırlamama
 b. 158a/18
biz: çokluk ikinci kişi zamiri
 b. 5a/16, 8a/06, 19b/23, 20a/01,
 27b/23, 37a/11, 37a/18, 37b/13,
 38a/19, 38b/09, 38b/20, 39a/01,
 39a/06, 39b/20, 40a/13, 40b/07,
 43a/19, 44b/17, 44b/19, 45b/08,
 45b/10, 46a/13, 47b/05, 48b/21,
 67a/02, 70a/15, 73b/04, 90a/19,
 91a/19, 101b/19, 105a/13, 108b/17,
 115a/14, 115b/02, 116a/12,
 120a/05, 120a/12, 120a/16,
 138a/06, 141b/23, 143a/09,
 143a/16, 145b/09, 146a/01,
 147a/08, 160a/09, 160a/11,
 166a/14, 167a/07, 167a/18,
 168b/01, 168b/05, 187b/01
 b.+den 28a/04, 37a/19, 38b/08,
 45b/12, 52b/06, 91b/10, 109a/09,
 143a/11
 b.+e 2b/01, 22b/02, 25b/02, 36b/11,
 38b/11, 38b/13, 40a/01, 40a/08,
 40a/10, 40a/16, 40a/17, 40b/01,
 44b/11, 44b/14, 44b/18, 45b/07,
 46b/16, 47b/04, 48b/22, 49b/07,
 55a/09, 55b/07, 85a/02, 93b/18,
 94b/03, 94b/07, 98a/21, 98b/21,
 98b/23, 115b/06, 116a/18, 120a/03,
 121a/05, 124b/13, 125a/18,
 128a/15, 136a/13, 138a/07,

142a/15, 143a/03, 143a/13,
147a/22, 149a/13, 164b/17,
166b/23, 167a/22
b.+i 9a/12, 36b/01, 36b/11, 36b/15,
36b/19, 37a/01, 37a/06, 37a/08,
37a/12, 37a/13, 37a/14, 37a/23,
38b/02, 38b/12, 38b/20, 40a/12,
40b/14, 40b/17, 42b/13, 42b/22,
43a/13, 43a/18, 43a/20, 44b/14,
44b/22, 45a/03, 45b/06, 45b/11,
59a/16, 126a/12, 143a/13, 149a/14
b.+im 1b/13, 6b/18, 12a/10, 20b/07,
20b/08, 20b/08, 24a/19, 24a/20,
26a/17, 36a/22, 37a/15, 37a/22,
37b/15, 37b/18, 37b/20, 38a/12,
38b/15, 40a/05, 40b/08, 40b/23,
42a/15, 42b/09, 42b/13, 43a/02,
43a/04, 43a/06, 43b/10, 43b/22,
44a/09, 44a/13, 45a/14, 45a/23,
45b/20, 46a/11, 48a/08, 49a/21,
50b/04, 51b/17, 52a/23, 54b/16,
58b/02, 58b/03, 58b/06, 60a/18,
61a/07, 65a/10, 67b/20, 69b/23,
73b/04, 78a/02, 78a/04, 95a/02,
95a/03, 96a/14, 99a/03, 101a/03,
102a/21, 102b/12, 105b/21,
106a/06, 112a/23, 116a/11,
116b/19, 119a/18, 121a/02,
122a/23, 125a/21, 129a/13,
134b/18, 134b/18, 139b/01,
139b/21, 140b/13, 141b/22,
143a/06, 149b/21, 152a/01,
158a/19, 167a/21, 181b/01,
185a/04, 185b/09, 187b/01
b.+imdir 117a/01, 121a/15, 140b/07,
182a/17
b.+ler 12a/11, 13a/13, 27b/08, 46a/07,
70a/08, 73b/03, 76b/14, 88b/23,
91a/03, 91a/17, 91b/23, 92b/12,
92b/15, 95a/05, 95b/02, 96b/04,
96b/07, 100b/03, 100b/11, 108b/16,
112b/02, 121a/03, 139b/02,
145b/10, 147a/05, 181b/04,
186b/22
b.+lerde 2a/18, 112b/02
b.+lerden 50b/05, 91a/22, 122b/13
b.+lere 7a/08, 22a/19, 50b/06, 58b/21,
67a/02, 79b/12, 90a/08, 91b/01,
92b/14, 96b/04, 98a/02, 98a/11,

99a/01, 109a/11, 109a/13, 116b/23,
138a/11, 139b/06, 143a/18, 147a/18
b.+leri 65a/05, 100b/04, 100b/19
b.+leriñ 91a/11, 95b/04, 187b/02
bī-zebān: *Far.* dilsiz
b. 9a/08, 9a/15
bi'z-żarūre: *Ar.* ister istemez
b. 170a/10
bi'z-żarūrī: *Ar.* zorunlu olarak
b. 174b/19, 175b/05
bi'z-zāt: *Ar.* kendi, kendisi
b. 127a/18, 132b/14, 157a/07,
167a/04, 167a/07
boğ-: boğmak
b.-ar 51a/22
boğa: damızlık erkek sığır
b.+dan 50b/22
boğaz: boynun ön bölümü ve bu bölümü
oluşturan organlar; derbent, geçit
b. 21a/derkenar
b.+a 20b/22
b.+ı 15b/06
b.+ına 46b/01, 96b/16, 187a/22
b.+ında 50b/08
b.+ından 15b/06
b.+larına 20a/12
b.+larında 104b/21
boğazlan-: boğazlanmak
b.-mağ 148a/21
bol: çok, geniş
b. 27b/10
b.+dır 102a/17
boncuq: boncuk
b. 10b/23
boran: rüzgâr, şimşek ve gök gürültüsü ile
ortaya çıkan sağanak yağışlı hava
olayı
b. 12a/06
b.+larda 17b/06
borı: boru, borazan
b. çalup 152a/18
b.+larını 152a/23
b.+larıñ 152b/01
bostān: *Far.* sebze bahçesi
b. 7b/03, 7b/05, 7b/06, 7b/17
b.+lar 7b/13
boş: dolu karşıtı, boş; işsiz bir biçimde
b. 63b/04, 77a/15, 87a/20, 103a/19
b. turmazlar 46a/16

boşat(d)-: boşaltmak
b.-up 141a/19

boy: boy, kabile, klan
b. 88b/11, 178b/23, 179a/05

boylu: boyu olan
b. 162b/14

boy(u)nuz: boynuz
b.+ı 13b/17, 14a/14
b.+ları 4a/20

boyun: gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi
b.+ıma 162b/04
b.+ına 179a/18

boyunlu: boynu olan
b. idi 162b/16

boz-: bozguna uğratmak, mağlup etmek
b.-dı 135a/05
b.-up 48b/03, 144b/02

bozul-: bozma işine konu olmak
b.-madı 43a/11
b.-mışlar idi 145b/08
b.-up 184a/15

bölük(g): parça, kısım; askerî birliklerin temelini oluşturan birlik
b. 72b/09, 124a/09, 152b/06, 154a/19, 163b/23, 186a/11
b. bölük 114a/07, 142b/07, 147b/06, 170a/08
b.+i 27b/12, 124a/10, 156b/17, 157a/08
b.+ler 83a/16
b.+leri 75b/18
b.+lerine 157a/03, 168a/04
b.+lerini 148b/16

börk: genellikle hayvan postundan yapılan başlık
b.+i 92b/02

böyle: böyle
b. 5a/15, 6a/13, 10b/16, 11a/07, 12b/17, 13a/16, 13b/01, 18b/14, 20a/01, 23a/10, 25a/15, 27a/06, 27b/03, 28b/02, 29b/02, 30a/16, 38a/03, 41b/16, 44b/14, 50b/18, 51a/02, 51a/14, 51a/17, 51a/18, 51b/03, 51b/17, 54a/18, 54a/21, 56a/12, 57b/11, 58b/06, 59b/22, 61b/05, 65b/04, 68b/10, 69a/19, 69b/17, 70b/02, 73b/02, 79b/11, 85b/04, 85b/09, 86a/07, 88b/10,

88b/12, 89a/15, 89a/21, 89b/09, 89b/17, 94b/10, 95a/07, 97b/04, 98a/20, 100b/10, 102a/17, 103a/22, 104a/07, 104a/09, 104b/08, 109a/02, 109b/12, 114a/03, 114a/16, 116b/20, 120a/02, 120b/14, 121b/20, 125a/17, 125a/19, 130a/08, 130b/20, 131a/20, 131b/18, 132a/10, 135a/16, 135a/16, 138a/10, 139b/02, 141a/02, 141a/13, 141b/14, 144b/01, 146b/21, 148b/08, 162a/01, 162b/23, 163b/02, 163b/09, 164b/18, 169a/02, 173b/12, 174a/13, 178a/10, 178a/21, 180a/09, 184a/20

b. degildir 96b/12
b.+dir 7a/15, 8a/06, 67a/05, 126a/02
b. durur 5a/16
b. iken 85b/05, 105b/04
b. imiş 7b/11, 70b/03, 111b/12, 149a/15

böylece: bu biçimde, böylelikle
b. 25a/16, 29b/01, 30b/16, 44b/11, 102a/20

bre: “ey, hey” anlamında kullanılan bir seslenme sözü
b. 58b/06, 103a/11, 185b/09

bu: yerde, zamanda, veya söz zincirinde en yakın olanı işaret yoluyla gösteren bir söz
b. 1b/11, 1b/14, 2a/19, 2a/20, 2a/21, 2a/22, 2b/14, 4a/18, 4b/01, 5a/02, 5b/04, 5b/04, 5b/18, 6a/06, 6a/12, 6a/15, 6b/04, 6b/04, 6b/06, 6b/07, 6b/17, 6b/17, 6b/19, 6b/21, 7a/03, 7a/05, 7a/06, 7a/07, 7a/10, 7a/11, 7a/14, 7a/20, 7b/02, 8a/12, 8b/01, 8b/11, 8b/16, 8b/17, 9a/05, 9a/15, 9a/16, 9a/18, 9a/18, 9a/19, 10a/02, 10a/02, 10a/09, 10b/03, 10b/07, 10b/10, 10b/11, 11a/06, 11a/09, 11a/09, 11a/11, 11a/17, 11a/17, 11b/03, 11b/07, 11b/07, 11b/19, 11b/21, 11b/22, 12a/03, 12a/07, 12a/10, 12a/20, 12b/02, 12b/17, 12b/17, 12b/21, 13a/03, 13a/06, 13a/10, 13b/02, 13b/11, 13b/12, 13b/13, 13b/15, 13b/15, 13b/18,

13b/21, 13b/22, 13b/22, 14a/03,
14a/09, 14a/21, 14a/23, 14b/03,
14b/06, 15a/14, 15a/14, 15a/16,
15b/07, 15b/08, 17a/11, 17a/11,
17a/12, 17b/02, 17b/21, 17b/21,
18a/01, 18a/12, 18b/10, 18b/23,
19a/08, 19a/22, 19a/23, 19b/03,
19b/22, 19b/23, 20a/09, 20a/13,
20a/19, 20b/03, 20b/04, 20b/06,
20b/06, 20b/08, 20b/11, 20b/12,
20b/18, 21a/06, 21a/09,
21a/derkenar, 21b/01, 21b/08,
21b/09, 23a/10, 24a/18, 24a/23,
24b/04, 24b/06, 24b/11, 24b/13,
25a/09, 25a/12, 25a/22, 25a/22,
25b/06, 25b/08, 25b/08, 26a/03,
26a/16, 26a/17, 26a/18, 26b/15,
26b/22, 27a/09, 27a/13, 27b/04,
27b/04, 27b/23, 28a/01, 28a/02,
28a/09, 28a/13, 28a/16, 28b/22,
29b/02, 29b/09, 29b/21, 30a/18,
30b/13, 30b/14, 31a/16, 31a/23,
31b/13, 31b/17, 32a/12, 32a/18,
32b/22, 33a/09, 33a/13, 33b/04,
33b/12, 33b/22, 35b/10, 35b/16,
36a/07, 36b/04, 36b/07, 37b/02,
37b/06, 37b/13, 37b/22, 38a/01,
38a/05, 38a/07, 38a/12, 38a/14,
38a/17, 39a/19, 39a/22, 40a/22,
40b/23, 41a/03, 41a/05, 41a/11,
41b/08, 42a/07, 42b/06, 42b/07,
42b/17, 42b/19, 43a/05, 43a/11,
43a/13, 43b/03, 43b/10, 43b/21,
44a/04, 44a/12, 45a/15, 45b/19,
46a/04, 46a/17, 46a/19, 46b/08,
46b/18, 46b/19, 47a/18, 47b/07,
47b/07, 48b/03, 48b/04, 49a/07,
49a/13, 49b/04, 49b/22, 50a/08,
50a/10, 50a/11, 50a/14, 50a/14,
50a/16, 50a/19, 50a/23, 50b/04,
50b/06, 50b/06, 50b/15, 50b/17,
51a/03, 51a/13, 51a/13, 51a/14,
51a/14, 51a/21, 51a/21, 51b/07,
51b/14, 51b/15, 51b/16, 51b/17,
52a/02, 52a/06, 52b/07, 52b/09,
52b/22, 53a/23, 53b/02, 53b/03,
53b/10, 54a/17, 54a/23, 54b/04,
54b/07, 54b/10, 54b/14, 55a/02,
55a/12, 55a/14, 55a/15, 55a/15,

55a/16, 55a/16, 55a/23, 55b/15,
55b/15, 55b/19, 56a/07, 56a/18,
56b/22, 57a/06, 57a/18, 57b/08,
58a/21, 58b/07, 59a/05, 59a/06,
59a/09, 59a/12, 59a/14, 59a/14,
59b/19, 60a/05, 60a/10, 60a/11,
60b/05, 60b/08, 61b/05, 61b/07,
61b/11, 62b/20, 63a/05, 63a/07,
63a/11, 64a/22, 64a/23, 64b/01,
64b/07, 64b/17, 65a/04, 65a/05,
65a/07, 65b/18, 65b/20, 67a/02,
67a/12, 67a/19, 67b/12, 67b/15,
67b/18, 67b/19, 67b/19, 68a/02,
68a/06, 68a/07, 68a/09, 68a/11,
68a/12, 68a/14, 68a/22, 68a/22,
68b/06, 68b/10, 68b/11, 68b/13,
68b/14, 68b/15, 69a/03, 69a/09,
69b/17, 69b/21, 69b/22, 70a/09,
70a/10, 70a/10, 70a/11, 70a/13,
70a/14, 70a/14, 70a/23, 70a/23,
70b/19, 71a/07, 71a/10, 72b/12,
72b/17, 73a/22, 73b/05, 73b/12,
73b/20, 74b/09, 75b/16, 76a/06,
76a/21, 76b/13, 76b/13, 77b/06,
77b/06, 78a/02, 78a/03, 78a/20,
78a/22, 78a/23, 78b/02, 78b/05,
78b/11, 78b/21, 78b/21, 79a/07,
79a/08, 79a/15, 79a/17, 79a/17,
79a/23, 79b/07, 79b/23, 80a/08,
80a/14, 80a/20, 80b/11, 81a/18,
81b/10, 81b/13, 82a/02, 82a/23,
82b/01, 82b/07, 83a/12, 83b/06,
83b/06, 83b/08, 85a/09, 85a/23,
85b/01, 85b/03, 85b/16, 85b/18,
85b/21, 86a/15, 86b/02, 87a/19,
87b/01, 88a/20, 88a/23, 88a/23,
88b/08, 88b/10, 88b/20, 88b/22,
89a/08, 89b/05, 89b/06, 89b/06,
89b/07, 89b/07, 89b/09, 89b/12,
89b/19, 89b/22, 89b/23, 90a/07,
90a/09, 90a/14, 90a/18, 90a/18,
90a/19, 90a/23, 90b/01, 90b/03,
90b/10, 90b/19, 91a/06, 91a/07,
91a/13, 91a/14, 91a/15, 91a/22,
91b/03, 91b/04, 91b/06, 91b/07,
91b/08, 91b/10, 91b/12, 91b/14,
91b/16, 92a/04, 92a/06, 92a/10,
92a/22, 92a/23, 92b/09, 92b/12,
92b/12, 93a/03, 93a/10, 93a/11,

93b/03,	93b/11,	94a/02,	94a/02,	112b/08,	112b/16,	112b/21,
94a/16,	94a/20,	94b/04,	94b/13,	113a/01,	113a/02,	113a/03,
94b/14,	94b/19,	94b/19,	95a/03,	113a/04,	113a/06,	113b/01,
95a/04,	95a/04,	95a/23,	95b/01,	113b/05,	114a/10,	114a/19,
95b/22,	95b/23,	96a/04,	96a/13,	114b/01,	114b/09,	114b/14,
96a/14,	96a/14,	96a/22,	96b/01,	114b/19,	114b/20,	115a/13,
96b/02,	96b/04,	96b/09,	96b/10,	115b/13,	115b/14,	115b/14,
96b/14,	96b/16,	96b/19,	97a/03,	115b/16,	115b/19,	115b/19,
97a/23,	97b/04,	97b/05,	97b/07,	116a/06,	116a/07,	116a/09,
97b/09,	97b/11,	97b/13,	98a/01,	116b/02,	116b/07,	116b/10,
98a/01,	98a/06,	98a/10,	98a/16,	116b/13,	116b/22,	116b/23,
98b/07,	98b/21,	99a/04,	99a/07,	117a/03,	117a/06,	117a/07,
99a/13,	99a/14,	99a/18,	99a/20,	117a/07,	117a/09,	117a/14,
99b/02,	99b/03,	99b/19,	100a/03,	117a/17,	117a/21,	117b/03,
100a/05,	100a/07,	100a/10,		117b/03,	117b/04,	117b/04,
100a/12,	100a/12,	100a/18,		117b/10,	117b/13,	117b/22,
100a/18,	100a/18,	100a/19,		117b/23,	118a/14,	118a/20,
100b/01,	100b/04,	100b/11,		118a/21,	118b/01,	118b/06,
100b/12,	100b/19,	100b/20,		118b/13,	119a/14,	119a/14,
100b/21,	101a/01,	101a/03,		119b/04,	119b/08,	119b/08,
101a/03,	101a/05,	101a/06,		119b/16,	119b/17,	119b/19,
101a/22,	101b/02,	101b/03,		120a/09,	120a/18,	120a/21,
101b/05,	101b/15,	101b/20,		120b/03,	120b/03,	120b/15,
102a/17,	102a/18,	102a/20,		120b/16,	120b/18,	120b/23,
102b/03,	102b/06,	102b/09,		121a/01,	121a/14,	121a/22,
102b/17,	103a/03,	103a/12,		121b/07,	121b/11,	121b/15,
103a/14,	103a/15,	103a/17,		121b/17,	121b/18,	121b/21,
103a/19,	103a/21,	103b/01,		121b/22,	121b/23,	122a/01,
103b/01,	103b/01,	103b/04,		122a/03,	122a/04,	122a/04,
103b/06,	103b/13,	103b/15,		122a/06,	122a/09,	122a/10,
103b/20,	103b/22,	104a/09,		122a/11,	122a/12,	122a/22,
104a/17,	104b/09,	104b/13,		123a/03,	123a/08,	123a/16,
104b/13,	104b/17,	105a/12,		123a/17,	123b/01,	123b/03,
105b/05,	105b/12,	105b/17,		123b/12,	124a/03,	124b/10,
105b/19,	106a/08,	106a/10,		124b/13,	125a/01,	125a/20,
106a/12,	106b/11,	106b/14,		125b/04,	125b/11,	125b/15,
108a/15,	108a/21,	108a/23,		125b/20,	125b/22,	125b/23,
108b/02,	108b/04,	108b/06,		126a/14,	126b/04,	126b/13,
108b/09,	108b/15,	108b/19,		126b/17,	126b/22,	127a/01,
109a/05,	109a/15,	109a/16,		127a/02,	127a/03,	127a/07,
109a/20,	109b/08,	109b/15,		127a/21,	127b/11,	127b/19,
109b/16,	110b/01,	110b/03,		127b/21,	127b/22,	128a/07,
110b/06,	110b/09,	110b/10,		128a/10,	128a/17,	128b/01,
110b/13,	110b/17,	110b/18,		128b/04,	128b/07,	128b/13,
111a/01,	111a/01,	111a/01,		128b/17,	128b/22,	129a/02,
111a/11,	111a/13,	111a/15,		129a/03,	129a/06,	129a/14,
111a/15,	111a/20,	111b/01,		129a/16,	129a/17,	129a/19,
111b/05,	111b/10,	111b/11,		129a/20,	129b/04,	129b/05,
111b/21,	112a/05,	112a/09,		129b/10,	130a/04,	130a/06,

130a/06,	130a/09,	130a/11,	151b/17,	152a/02,	152a/18,
130a/13,	130a/15,	130a/23,	152a/19,	152b/12,	152b/14,
130b/01,	130b/02,	130b/03,	152b/14,	152b/21,	153a/03,
130b/10,	130b/17,	130b/19,	153a/17,	153a/18,	153b/06,
131a/01,	131a/16,	131a/19,	154a/08,	154a/12,	154a/23,
131a/20,	131b/07,	131b/08,	154b/03,	154b/17,	154b/23,
131b/13,	131b/16,	131b/18,	155a/03,	155a/15,	155a/18,
131b/19,	132a/01,	132a/02,	155a/22,	155b/06,	155b/20,
132a/07,	132b/01,	132b/02,	156a/02,	156a/10,	156a/22,
132b/05,	132b/21,	133a/03,	156b/09,	156b/16,	156b/20,
133a/13,	133b/01,	133b/02,	157a/03,	157a/04,	157a/06,
133b/14,	134a/01,	134a/06,	157a/08,	157a/10,	157a/12,
134b/02,	134b/12,	135a/11,	157a/20,	157a/23,	157b/02,
135a/16,	135a/20,	135b/21,	157b/21,	158a/01,	158a/10,
136b/08,	136b/21,	137a/10,	158a/10,	158a/18,	158a/20,
137a/15,	137a/17,	137b/05,	158a/22,	158a/22,	158b/02,
137b/06,	137b/14,	138a/10,	158b/03,	158b/04,	159a/06,
138a/13,	138a/15,	138a/15,	159a/14,	159b/01,	159b/02,
138a/17,	138b/08,	139a/01,	159b/10,	159b/13,	159b/19,
139a/05,	139a/12,	139b/09,	160a/02,	160a/07,	160a/15,
139b/13,	140a/05,	140a/07,	160b/02,	160b/13,	160b/14,
140a/08,	140a/17,	140a/18,	160b/20,	161a/03,	161a/14,
140b/06,	140b/09,	140b/16,	161a/15,	161a/22,	161b/03,
140b/18,	140b/22,	141a/01,	161b/23,	162a/03,	162a/22,
141a/08,	141a/12,	141a/23,	162b/01,	162b/04,	162b/11,
141a/23,	141b/01,	141b/09,	163a/01,	163a/08,	163a/18,
141b/10,	141b/22,	141b/23,	163b/01,	163b/14,	164a/11,
142a/08,	142a/13,	142a/13,	164a/19,	164a/21,	164a/22,
142a/15,	142b/03,	142b/17,	164b/04,	164b/17,	165a/08,
142b/19,	142b/20,	142b/21,	165a/11,	165a/20,	165a/22,
143a/08,	143a/16,	143a/18,	165b/21,	165b/22,	166a/01,
143a/19,	143a/19,	143a/21,	166a/07,	166a/12,	166a/20,
143b/02,	143b/02,	143b/05,	166a/21,	166b/17,	167a/02,
143b/12,	143b/16,	143b/18,	167a/21,	167b/05,	167b/06,
143b/21,	144a/04,	144a/08,	167b/10,	167b/14,	167b/23,
144b/10,	144b/15,	145a/03,	168a/16,	168a/23,	168b/07,
145a/05,	145a/05,	145a/18,	168b/12,	168b/22,	169b/18,
145b/10,	146a/05,	146a/13,	170a/07,	170a/15,	170a/21,
146a/14,	146b/05,	146b/13,	170b/05,	170b/10,	170b/18,
146b/16,	147a/02,	147a/07,	170b/22,	171a/01,	171a/03,
147a/11,	147b/01,	147b/11,	171a/05,	171a/08,	171a/11,
147b/12,	147b/14,	147b/17,	171a/14,	171a/20,	171a/23,
147b/17,	147b/20,	147b/21,	171b/02,	171b/05,	171b/19,
148b/22,	149a/07,	149a/08,	172a/23,	172b/04,	172b/10,
149a/09,	149a/19,	149b/16,	173a/12,	173a/22,	173a/23,
149b/19,	150a/02,	150a/22,	173b/14,	173b/14,	173b/16,
150b/04,	150b/20,	151a/05,	173b/17,	173b/23,	174a/02,
151a/06,	151a/09,	151a/12,	174a/03,	174a/06,	174a/16,
151a/15,	151a/17,	151b/12,	174a/17,	174a/18,	174a/21,

174b/06, 174b/10, 174b/12,
 174b/17, 174b/20, 174b/22,
 175a/02, 175a/03, 175a/05,
 175a/15, 175a/21, 175a/22,
 175b/01, 176a/05, 177a/04,
 177a/06, 178a/07, 178a/07,
 178b/02, 178b/04, 178b/08,
 178b/21, 179a/03, 179a/09,
 179a/21, 179b/04, 179b/07,
 179b/13, 179b/18, 179b/20,
 179b/22, 179b/22, 180a/11,
 180a/16, 180b/02, 180b/04,
 180b/15, 180b/18, 181a/01,
 181a/19, 181a/23, 181b/01,
 181b/18, 182a/06, 182a/07,
 182a/09, 182a/16, 182a/19,
 182a/21, 182a/23, 182b/06,
 182b/22, 183a/09, 183a/13,
 183a/17, 183a/19, 183b/09,
 183b/15, 184a/04, 184a/15,
 184a/16, 184a/18, 184a/19,
 185a/01, 185a/02, 185a/15,
 185b/01, 185b/09, 186a/16,
 186b/04, 186b/12, 186b/13,
 186b/20, 187a/07, 187a/09,
 187a/15, 187b/11
 b. değil mi 104a/13
 b.+dur 4a/17, 4b/06, 4b/16, 5a/14,
 5a/18, 5b/16, 7a/06, 7a/10, 7a/22,
 12b/19, 17a/15, 19a/12, 24a/20,
 29a/20, 36a/20, 47a/19, 47b/07,
 51a/22, 51b/04, 52b/14, 55b/08,
 65a/10, 67a/23, 70a/05, 71a/03,
 77a/15, 88b/04, 89b/06, 91a/10,
 91b/22, 92b/13, 95b/07, 96a/22,
 99a/03, 103b/07, 105a/09, 105b/09,
 106b/07, 108a/01, 110b/07,
 110b/10, 110b/14, 110b/22,
 111b/07, 111b/17, 112b/11,
 117b/20, 120a/03, 126b/20,
 131b/05, 131b/23, 133a/08,
 133b/18, 135b/08, 143a/15,
 149b/22, 166a/09, 167a/06,
 175a/01, 176b/20, 180b/08
 b. idi 82a/23, 128b/08, 139a/16,
 148b/20, 157a/05
 b. iken 132b/15
 b. imiş 17b/06, 73b/19, 78b/05,
 94b/16, 108b/12, 108b/15

b. ise 78a/05
 b.+lara 28a/05
 b.+lardır 29b/17
 b.+na 20a/13, 20b/23, 51b/14, 92a/23,
 92b/08, 97b/23, 101a/21, 102b/23,
 103b/07, 112b/16, 153a/04
 b.+nca 2a/15, 8b/06, 21a/01, 21a/04,
 29a/03, 55b/13, 68b/08, 68b/08,
 77b/23, 86a/17, 88a/09, 90a/07,
 92a/16, 99b/10, 102a/23, 104a/09,
 105a/05, 108b/20, 112b/01,
 114a/11, 129b/14, 130a/03,
 131a/23, 132b/02, 135a/17,
 144a/21, 145b/17, 151a/07,
 154a/01, 154a/05, 159a/09,
 169a/03, 170a/16
 b.+nda 9a/13, 13b/08, 14a/22, 21a/11,
 29a/20, 31a/23, 32b/12, 38a/18,
 45a/19, 57b/02, 57b/14, 70a/10,
 78a/01, 96b/01, 101a/03, 102a/01,
 102b/04, 105a/12, 126b/20,
 146b/21, 146b/23
 b.+ndan 6b/23, 7a/06, 13b/06, 19b/23,
 21a/11, 34a/01, 35b/03, 35b/22,
 37b/22, 38a/09, 45a/12, 51a/06,
 51a/07, 51b/15, 52a/23, 60a/22,
 70b/04, 70b/16, 72b/20, 74b/20,
 79b/01, 79b/09, 79b/21, 81b/11,
 81b/14, 82a/18, 82b/19, 86a/21,
 86b/07, 91b/17, 96a/18, 99a/12,
 99b/21, 103a/20, 104a/03, 105b/13,
 105b/17, 108b/15, 109b/04,
 110a/20, 111b/07, 114a/03,
 114b/11, 117a/08, 117b/12,
 118b/18, 119a/04, 120a/03,
 120a/05, 120b/01, 120b/05,
 124a/06, 124b/16, 126b/16,
 128b/02, 131b/04, 131b/18,
 132a/09, 132a/17, 132a/17,
 133a/19, 137a/05, 145a/16,
 145a/21, 145b/06, 147a/12,
 147b/14, 147b/14, 148b/21,
 151b/08, 153a/17, 153a/18,
 154b/17, 158a/05, 164b/17,
 165b/17, 166b/07, 166b/12,
 166b/17, 167a/12, 168a/08,
 169a/04, 169b/16, 170a/21,
 174a/05, 182a/08, 182b/01,
 182b/10, 184b/19

b.+nı 6a/16, 6b/06, 13a/02, 13a/18,
13a/20, 17a/18, 27b/06, 33b/06,
37b/17, 58a/13, 78a/01, 88a/16,
88a/18, 90a/05, 90a/18, 90b/22,
92b/15, 95a/06, 101a/06, 109b/18,
112a/20, 146a/20, 151a/22
b.+nıñ 4b/10, 8b/05, 9a/19, 12a/23,
20b/07, 21a/01, 21a/02, 33a/01,
36b/08, 42b/07, 46b/02, 68a/09,
68a/16, 68a/18, 91b/16, 91b/18,
92a/09, 95b/16, 96b/16, 97a/22,
98a/09, 99b/23, 100b/23, 103a/20,
110b/06, 116a/14, 117a/13,
124b/13, 129b/15, 129b/17,
130a/14, 131a/03, 140a/08,
158a/12, 173b/07, 181b/05,
183a/14
b.+nıñla 147a/03
b.+nlar 14a/19, 18a/17, 19b/11,
26a/14, 28a/08, 35a/21, 40b/22,
43b/14, 43b/21, 47a/09, 49a/18,
52a/15, 58b/09, 60b/10, 61b/06,
62a/06, 64b/04, 64b/08, 64b/23,
77a/21, 82b/22, 89a/06, 90b/08,
95a/13, 96a/03, 97b/11, 99b/06,
100a/13, 101a/04, 102b/17,
103a/17, 105a/19, 111b/19,
112a/01, 129a/13, 133b/03,
136a/11, 183a/18, 184b/17
b.+nlara 36b/05, 37a/16, 37a/18,
40b/05, 43b/11, 45b/19, 47a/07,
48b/12, 48b/22, 51b/03, 87a/12,
91a/16, 93b/11, 95a/01, 110b/17,
112a/21, 112b/04, 112b/09,
115b/02, 124b/06, 131b/11,
132b/11, 132b/17, 139b/13,
147a/16, 148b/07, 180b/21,
186b/16
b.+nlarda 24b/07, 102b/22, 108b/12,
109a/01, 111b/15
b.+nlarda idi 186b/07
b.+nlardan 51a/10, 52a/17, 92b/07,
100b/16, 108a/23, 108b/01,
110a/18, 132a/21, 185b/05
b.+nlardır 70b/20, 169b/23, 180b/16
b.+nları 26a/13, 28a/06, 43b/17,
103b/21, 179a/07
b.+nların 110b/20, 112b/02

b.+nlarıñ 2a/12, 18a/15, 27b/10,
27b/10, 38a/02, 39a/06, 43b/15,
44a/01, 47b/23, 48b/11, 50a/13,
50a/20, 94b/16, 100a/21, 101b/21,
103b/20, 112b/06, 125b/17,
129a/13, 132b/14, 138a/12,
141b/17, 145a/01, 145b/07,
148a/23, 157a/07, 159a/20,
164b/11, 178b/01, 185a/09
b.+nlar ise 86b/07
b.+nu 20b/09
b.+ña 8b/21, 10b/16, 12a/16, 13b/01,
13b/20, 20b/15, 21a/08, 21b/08,
26a/04, 27b/08, 45a/16, 53a/15,
74b/19, 77a/14, 77b/05, 89a/20,
94a/03, 96a/16, 97b/21, 101b/05,
101b/06, 103a/05, 103a/07,
105a/06, 106a/11, 109b/08,
110a/22, 111b/07, 117b/05,
120b/23, 122b/04, 165a/04,
186b/19
buçuk: buçuk, yarım
b. 49b/07, 79a/11, 139a/06, 177a/11,
177a/12
buğ: baş, başkan, komutan *krş.* başbuğ
b.+ları 124b/02
buğday: buğday
b. 19b/23, 48a/07, 85a/19, 162b/14
b.+ı 156a/21, 156a/22
buğsız: komutansız, başsız *krş.* başbuğsız
b. 144a/06
buğz: *Ar.* kin, nefret, sevmeme
b. 113b/19, 164a/10, 170a/18
buhrân: *Ar.* bunalım
b.+ı 171a/07
buğür: *Far.* tütsü
b. 38b/17
bul-: bulmak
ārām b.-up 140a/01
b.-a 30b/15, 98b/07
b.-amaya 138a/15
b.-amaz 103a/22
b.-an 135a/17
b.-avız 27b/10, 94b/06
b.-dı 18a/23, 18b/07, 53b/11, 72a/12,
107b/12
b.-dı idi 80a/05
b.-dılar 8b/16, 155a/21
b.-diñ 6b/06

b.-duğı 10b/09, 116b/19, 128b/19,
135a/08, 182a/15
b.-duğıını 32b/18
b.-duğları 147b/13
b.-duğlarında 157b/10
b.-dum 133b/09
b.-ıcağ 127b/17, 154b/04
b.-mağ 17b/01, 85a/03
b.-mayup 152b/11
b.-maz 8b/05
b.-miş 6b/14, 8b/04
b.-mişdir 133a/23
b.-miş idi 163b/02
b.-up 94b/17, 97b/08, 97b/10,
121b/15, 122a/02, 124b/10,
126a/01, 152b/14, 162a/19,
164b/21, 171b/19, 186b/18
b.-ur 4b/04, 8a/01, 95a/10
b.-urlar imiş 15b/18
b.-ursın 164a/19
belānı b.-ursın 25a/16
cevāb b.-amayup 43a/12
cezāsın b.-dı 162b/13
çāre b.-amadı 70b/02
çāre b.-madılar 147b/03
çāre b.-mayup 159a/22, 179a/17
dermān b.-mayup 70b/01
eser b.-mayup 175a/12
eshel b.-a 157a/14
fenā b.-a 58b/20
fenā b.-madan 160a/15
fenā b.-up 54a/05
fūrşat b.-a 157a/10
fūrşat b.-alar 161a/19
fūrşat b.-dı 139b/21
fūrşat b.-duğça 130b/01
fūrşat b.-maz 117b/06
fūrşat b.-up 79a/03, 92a/13, 114a/10,
120a/07, 145b/11, 167a/01, 185a/04
fūrce b.-miş iken 88a/01
fūrce b.-up 128b/01, 159a/23
ḥalāş b.-dı 12a/07, 20b/11, 53b/04,
56a/11
ḥalāş b.-mağ 175a/20
ḥalāş b.-mayup 124b/04
ḥalāş b.-miş idi 105a/17
hayāt b.-dı 93b/12
hayāt b.-ur 89b/04
hayāt-ı cāvidān b.-dılar 7a/17

ibtidā b.-an 150a/20
imtiyāz b.-mağ 123a/13
intizām b.-ur 122a/03
istihkām b.-duğda 172a/13
istiqlāl b.-up 121b/03, 181a/05
istikrār b.-dı 121b/03, 125a/14
istikrār b.-duğda 170b/17, 176b/03
iştī'āl b.-up 173a/09
iştidād b.-ıcağ 127b/08
iştigāl b.-mağa 159b/11
iştigāl b.-up 138b/03
iten b.-ur 58a/10
itibār b.-dı 116a/02
itmām b.-ur 9b/14
izdiyād b.-du 123a/07
kemāl b.-duğdan 7b/06
kuvvet b.-dılar 141b/03, 159b/16
kuvvet b.-duğların 143b/19
kuvvet b.-up 102a/09, 127b/20
mevcūd b.-anları 161b/08
necāt b.-asın 175a/04
necāt b.-dılar 20b/19
necāt b.-mayacaklarını 133a/11
necāt b.-mişlar 8a/23
necāt b.-up 21a/14
necāt b.-ur 105a/18
nema b.-mişdi 116b/22
neşv ü nemā b.-miş 19a/02
neşv ü nemā b.-mişidi 151a/08,
164a/06
neşv ü nemā b.-up 54a/04, 63b/16
neşv ü nemā b.-ur 141a/02
nihāyet b.-up 63a/14, 124a/04,
136b/20, 160a/19
rehā b.-mağa 175a/01
rehā b.-up 159b/09
rif'at b.-dılar 169b/07
rūḥ b.-ur idi 54a/02
ruḥşat b.-dı 79b/06
selamet b.-amadılar 139a/03
selāmet b.-an 124b/06
selāmet b.-dı 145b/05
selāmet b.-dılar 157b/19
selāmet b.-mağ 159b/07
selāmet b.-mamağ 152b/04
selāmet b.-up 8a/23, 124a/22, 168b/11
şudūr b.-an 175a/14
sükūnet b.-dı 155a/06, 174a/12
sükūnet b.-miş idi 140a/06

şehadet b.-dı 84a/03
şöhret b.-an 171b/12
şöhret b.-mıdır 4b/10
şöhret b.-up 155a/10
şüyü^c b.-dı 33b/04, 101a/23
şüyü^c b.-ıcağ 155b/11, 159b/21
şüyü^c b.-mış idi 145b/19, 161b/03,
162a/02, 182a/16
şüyü^c b.-up 97a/23, 108b/09, 183a/19,
184a/16
temşiyet b.-dı 171a/14
tenezzül b.-up 138b/13
terakķī b.-dı 83b/08, 116a/04,
174b/17, 175a/23
tesellī b.-dı 113a/08
tevātür b.-mış 163b/12
vukū^c b.-an 124b/11, 148b/13,
158a/16, 166b/17, 167b/21,
168a/11
vukū^c b.-mayup 133b/07, 155a/15
vukū^c b.-mış 165a/04
vücüd b.-ur 77b/10, 91a/12
vüşül b.-dı 52b/23, 95b/12, 140a/23,
155a/18
vüşül b.-duğı 134a/19
vüsül b.-duğum 121b/11
vüsül b.-duğda 123a/15
vüsül b.-ıcağ 179a/18
yol b.-up 147b/12
zafer b.-mağ 14a/18, 55a/04, 76a/06
zafer b.-mayup 153b/14
zafer b.-up 134a/10, 147b/01
ziya b.-dı 20b/15
bulak: kaynak, pınar
b.+lar 10b/04, 88b/16
buldur-: bulma işini yapmak
b.-dı 121b/02
b.-mağ 173a/23
b.-up 121b/15, 156a/21
bulın-: bulunmak *krş.* bulun-
b.-an 154b/22, 155b/05, 170b/19,
173b/10
b.-maz 7b/03
b.-mış 116a/23
b.-up 163b/20
bulun-: bulunmak *krş.* bulın-
āmāde b.-up 159a/18
b.-an 73a/19, 75b/09

b.-dı 79a/17, 127b/06, 157a/17,
158b/19, 159b/19, 161a/07,
168a/22, 180a/18
b.-dılar 181a/16
b.-diñiz 38a/15
b.-duğı 151a/06, 155a/15
b.-duğını 156a/21
b.-duğum 166a/05
b.-duğlarında 133a/10, 180b/17
b.-dum 88b/05
b.-duñ 134a/21
b.-duñiz 119b/21
b.-madı 176b/17
b.-madığından 170a/07
b.-maduğdan 170b/21
b.-mağı 159b/18
b.-mağıla 115b/18, 124b/07, 127b/16,
128a/11, 128a/17, 134a/17,
135b/05, 142a/03, 142b/11,
151a/03, 159b/06, 167b/12,
175b/08, 179a/15, 179b/15
b.-mağ 123b/03, 152b/03, 174a/23
b.-malarıyla 152a/07
b.-mamağıla 124b/04
b.-ması 73b/11
b.-mayup 124b/03, 127a/04, 148b/01,
171a/06, 171a/15, 178b/01
b.-maz 7b/12, 49a/13, 148a/20
b.-mış 132b/02
b.-mışlar 17b/10
b.-mışlar idi 169a/22
b.-sa 127a/01, 162b/21
b.-sağ 143a/16
b.-up 79b/19, 92a/21, 105a/17,
125b/19, 134a/02, 139a/11,
139a/12, 140b/13, 145a/03,
152b/06, 155b/01, 157b/12,
160a/07, 168b/10, 170a/04,
170a/14, 175a/10, 178a/21
b.-ur 49a/08, 91b/19, 117b/05,
171a/06
b.-ur idi 85a/17
ğāfil b.-dı 129b/12
hāzır b.-up 153a/01
kalil b.-up 153b/06
mevcūd b.-an 78a/22, 106a/14
mevcūd b.-up 175b/09
muvāfiğ b.-up 126a/15
zafer b.-madı 154b/16

buluş-: buluşmak
b.-up 8b/19, 43b/02, 53b/13
b.-ur 37b/10

bulut: atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk kazanmasıyla oluşan, biçimleri, yükseklikleri ve yol açtıkları hava olaylarıyla birbirinden ayrılan yığın
b. 11a/05, 136b/05, 136b/06, 136b/08, 178a/03, 178a/04, 178a/06

bun-ı işfahānlu: Bun-ı İsfahan kasabasından olan kimse
b. 154b/21

būr: *Ar.* dünya ve ahirete hayrı olmayan kimse
b. 24b/03

bura: bura, bu yer
b.+da 6a/22, 111a/11
b.+da iken 104a/19
b.+dan 69a/02, 69a/06
b.+nın 21a/10
b.+ya 36b/08, 78b/03, 141a/18

burc: *Far.* kale, kule, hisar
b.+da 4a/23
b.-ı bālā 4b/01
b.-ı bārūsı 11a/21
b.-ı bārūsınıñ 4a/11

burun: bazı şeylerin ön ve sivri bölümü
b.+ında 30a/15

būs: *Far.* öpme, öpücük
b. 150a/18
b. eyleyüp 149b/15
b. idüp 41b/12, 50b/14, 75b/22, 104b/15, 113b/13, 150a/17

buyur-: söylemek; emretmek; gelmek, girmek; etmek, eylemek
‘afv b.-asız 151a/17
‘avdet b.-mışlar 14a/15
b.-asız 100b/05, 100b/20, 102b/01, 117a/22, 150a/06
b.-dı 28a/10, 104b/11
b.-dılar 25a/15, 42a/13, 64b/07, 78b/02
b.-diñiz 42a/12
b.-duñ 27b/13
b.-iñ 147a/23
b.-madiñiz 98b/09
b.-mağıla 135a/11

b.-maları 122b/03
b.-mañız 129b/17
b.-masunlar 122b/18
b.-mışdır 58a/13, 102b/10
b.-mışlar 5b/14, 19a/02, 19a/05, 19b/22, 26a/17, 64b/09, 67a/10
b.-mışlardır 98b/01, 133b/03
b.-sunlar 147a/18
b.-uñ 26b/15, 39b/18, 45a/03, 115b/07, 118a/05
b.-up 27a/19, 100b/13, 122a/10
b.-ursız 69a/04
binā b.-an 24a/09
binā b.-duğları 24a/03
celse b.-duğları 31a/04
celse b.-mışlar 31a/01
dilşād b.-asız 166b/04
emr b.-diñiz 174a/06
emr b.-mışlar 14a/08
fermān b.-up 14a/10
halāş b.-up 100b/19
himmət b.-asız 9b/06
ifāde b.-asız 25b/03
ihdā b.-mışlar 14b/05
iḥsān b.-asız 26b/22
iḥsān b.-mışlar 15a/15
iḥsān b.-up 13a/13
iḥyā b.-duğları 41a/15
i‘lām b.-asız 122b/12
irsāl b.-up 82a/01
ķabūl b.-asız 166b/03
kerem b.-up 8b/15
ma‘zūr b.-uñ 38b/02
medḥ b.-alar 30b/22
meks b.-mışlar 14a/12, 17b/12
mesrūr b.-dılar 82a/01
mu‘āmele b.-asız 122a/05
mu‘āmele b.-ursız 46a/07
münāsib b.-mışlar 24b/10
müsā‘ade b.-mamışlar 93a/11
müsā‘ade b.-mayup 44a/03
müšāhede b.-ursız 42b/17
naql b.-dular 24a/08
nazar b.- 135a/03
riḥlet b.-up 17b/19
şabr b.-asız 103a/16
serfirāz b.-dılar 62a/01
setr b.-up 2a/20
ta‘ayyün b.-dular 25b/20

ta' ayyün b.-mışlar 25b/21
ta' ayyün b.-mışlar idi 78b/11
taħrİR b.-asız 140a/18
ta' yİN b.-mışlar 13a/07, 14b/17
ta' yİN b.-up 12b/07
tenbih b.-mışlar 27a/10
yād b.-alar 44b/15
buyurul-: buyurma işi yapılmak *krş.*
buyurul-
b.-up 121b/09
b.-ur 114b/19, 114b/21, 122a/12
inřāf b.-a 132a/11
ta' ayyün b.-an 75a/01
buyurul-: buyurma işi yapılmak *krş.*
buyurul-
b.-duğı 121b/08
b.-mağ 131b/16
fermān b.-duğı 114b/22
iřtibāh b.-mayup 121b/19
taħvİf b.-sun 132a/11
teftİş b.-sun 132b/04
tevcİh b.-mağ 27a/08
buyuruldı: yazılı emir, ferman *krş.*
buyurultı
b. 86a/12
b.+sı 184b/09
buyurultı: yazılı emir, ferman *krş.*
buyuruldı
b. 56a/05, 84a/07
b.+lar 82a/20
buz: donarak katı duruma gelmiş su
b. 10b/03, 19b/06, 19b/11, 19b/13
b.+ı 19b/12
b. olmiş 19b/10
b. olur 10b/02
bühtān: *Ar.* iftira
b. 131b/21, 135a/18, 146a/13
b. eyleme 82b/06, 96b/07
bü'l-‘aceb: *Ar.* çok acayip, çok tuhaf, çok şaşılacak şey
b. 43b/04
bülbül: *Ar.* sesinin güzelliği ile tanınmiş olan ötücü kuş
b. 23b/20, 88b/16, 90a/15, 92a/03
b.-i hoş-endām 13b/15
b.+ler 81b/05, 81b/06
bülend: *Far.* yüksek, yüce
b. 149a/06, 149a/16, 173b/02
bülend-āvāz: *Far.* yüksek ses, haykırma

b. 39a/18, 146b/17, 161b/09
bülend-himmet: *Far.+Ar.* iyi çalışır; himmeti, gayreti, çalışması yüksek olan
b. 84a/22
bülend-pervāz: *Far.* yükseklerde uçan, şerefli
b. 82a/07
b.+ı 84a/18
b.+lar 85b/06
büllüce: bir kabile adı
b. 119a/22, 119b/03, 119b/06, 120b/07, 140b/13, 158b/20, 163b/19
b.+den 119a/17
b.+niñ 119a/06
bünyād: *Far.* temel, yapı, bina
b. 23b/19, 28a/14
b. eylemiş 28b/08
b. olunmiş 18a/08
b. olunup 25b/19
bünyān: *Ar.* yapı, bina
b. 119a/14
bürde: *Ar.* Arapların giydikleri bir tür hırka
b. 22b/17
bürüdet: *Ar.* soğukluk
b. 59b/21, 95a/06, 96a/09, 140b/16, 166b/09, 174a/07, 186b/21
b.+i 15b/10, 95a/02
b. olmağıla 125b/05
büryān: *Far.* tandırda susuz olarak pişirilen kebab
b. 104b/20, 159b/09
b. eyledi 93b/21
b. olmiş idi 104a/08
bütün: eksiksiz, tam, bütün
b. 21a/derkenar, 49a/10, 108b/09
büyü-: büyümek
b.-yüp 125b/20
büyücek: biraz büyük, büyüğe yakın
b. 28b/12
büyük: büyük
b. 5a/04, 18b/17, 36b/14, 49a/23, 69a/04, 87a/22, 90a/07, 96b/02, 108b/01, 109b/10, 126a/17, 162a/12, 163a/06, 171a/03, 171a/04, 171b/19, 175b/07, 176a/12

b.+dir 108a/20
büzürg-vār: *Far.* büyük, ulu, saygıdeğer
b.+ı 105b/13
b.+ları 16a/12, 81b/21, 82a/06
b.+larıñ 63b/08
büzürg-vārī: *Far.* büyüklük, saygıdeğerlik
b.+ne 96a/10

C

cā: *Far.* yer, mevki, mekân *krş.* cāy
c. 51a/03
cā-be-cā: *Far.* yer yer
c. 45b/17, 161b/07
cādde: *Ar.* ana yol, cadde
c. 44a/16
cāhide: *Ar.* elinden geldiğince çalışan
c.+si 117b/18
cāhil: *Ar.* cahil, bilgisiz
c. 19a/17, 114a/15, 115a/20
cahīm: *Ar.* cehennem
nār-ı c. 50b/23
cā'iz: *Ar.* uygun; olur
c. 43a/07
c. görenlerden 164a/08
c. görmedi 148b/16
c. midir 115b/02
c. olur 106b/08
c. olur mı 71a/04
cām: *Far.* kadeh
c.-ı şehādet 16a/21
cāme: *Far.* elbise, giysi
c. 175a/01
cāmi': *Ar.* içinde namaz kılınan ibadet
yeri; toplayan, bir araya getiren
c. 107b/19
c.+e 41a/19
c.+ine 19a/18
c.-i 'ömründe 16b/10
c.-i şerīf 9b/03, 9b/10, 14b/22, 15a/05,
15a/10, 17b/17, 18a/07, 23b/08,
23b/15, 24a/04, 24a/09, 25b/17,
28a/20, 29b/23
c.-i şerīfde 18b/08
c.-i şerīfe 28b/13
c.-i şerīfi 3b/20, 15a/09, 22a/01
c.-i şerīfinde 19b/19
c.-i şerīfiñ 9b/17, 23b/11, 23b/17,
28b/01, 28b/13

c.-i şerīfleri 15a/19, 57b/10, 69a/15,
78b/13, 85b/23
c.-i şerīfleriñ 28a/22
c.+lerde 111b/16
c.+lere 47a/15
c.+leri 48a/04, 78a/09
cān: *Far.* can, ruh; sevgili
c. 6a/19, 7a/16, 20b/16, 56a/02,
59a/03, 73a/11, 74a/10, 85b/06,
89b/03, 90a/20, 92b/01, 95a/12,
97a/16, 99b/09, 101a/23, 103a/11,
112a/03, 119a/07, 119b/10,
119b/19, 120a/05, 121b/23,
125a/07, 133a/07, 135a/20,
138b/14, 144a/21, 145a/08, 173a/19
c. atdılar 161a/09
c. atup 59a/02, 59a/18
c. fedā olsun 28a/09
c.+ı 21a/19, 21a/22, 53b/22, 59a/19,
83b/19, 98a/21, 100a/22, 100a/22
c.-ı dilden 135a/13
c.-ı gönülden 53b/19
c.+ım 30b/08, 91a/19
c.+ımı 148a/14
c.+ımız 12a/07
c.+ımıza minnet idi 67b/20
c.+ına 55a/12
c.+ına minnetdir 95a/10, 125b/03
c.+ını 4b/14
c.+iñıza 55b/02
c.+ıyla 180a/07
c.+la 88b/20, 99b/11
c.+ları 93b/12
c.+ların 152b/11
c.+larına 86a/10
c.+larıñ 146b/07, 160b/01
c.+larıyla 129a/09, 157b/19
cānib: *Ar.* taraf, yan
c. 3a/20, 3a/20, 33a/08, 33a/08,
33b/08, 34a/05, 35a/07, 35a/14,
35a/18, 35a/20, 35b/03, 108a/13,
115b/10, 137a/05, 137a/11,
137b/03, 140b/04, 144a/16,
152a/03, 158a/04, 172b/06,
180a/20, 180a/23
c.+de 62b/21, 137a/23
c.+den 8b/09, 131b/05, 131b/05,
131b/05, 152b/07

c.+e 33b/12, 33b/16, 37a/03, 72b/15,
117b/04, 123a/05, 128a/10,
129a/01, 134a/20, 136a/10,
139b/10, 141a/18, 144a/14,
145a/15, 153a/08, 156b/02,
159a/22, 159b/14, 159b/19,
162a/06, 172a/23
c.+i 12b/01, 33b/02, 34a/08, 46a/19,
104a/02, 179a/08
c.-i erba' a 25b/16
c.-i erba' ada 144a/04
c.-i erba' adan 83b/10, 101b/08
c.-i erba' aları 162a/10
c.-i erba' alarında 135b/11
c.-i erba' amız 7a/08
c.-i erba' amızdan 68a/12
c.-i erba' ası 3b/03, 4a/04, 10b/12,
14b/19, 22b/09, 23b/20, 78b/04,
80a/02, 84b/16, 105b/11
c.-i erbaasına 25b/09, 65b/16, 77b/03
c.-i erbaasında 23b/12, 144b/05
c.-i erbaasından 66a/12, 76a/23,
105a/23
c.-i erbaasını 58b/10, 61a/10, 76a/04,
159a/23
c.+inde 1b/15, 31b/14, 33b/07, 42a/18
c.+inden 52a/06, 53a/12, 105b/03,
116a/16, 116b/14, 119b/13,
127a/09, 128a/04, 132a/04,
142a/17, 142a/20, 151a/09,
152b/17, 159b/06, 181a/20,
181b/10
c.+ine 33a/23, 34b/11, 36a/23, 36b/08,
95b/11, 113a/05, 127b/12, 128b/13,
129a/13, 138b/01, 139b/16,
144a/03, 149b/06, 157b/03,
168a/01, 172a/06, 172b/05,
179a/11, 181a/03
c.+ini 144a/15, 150b/02, 179b/01
c.+lerde 2a/10
c.+lerinde 122b/17
c.+lerinden 120b/01, 120b/02
c.+lerine 151a/15, 153b/11, 162a/05,
167b/08
cārī: *Ar.* akan, geçen, yürüyen; geçerli
c. 150b/07
c. degildir 158b/09
c.+dir 122a/09
c. olan 158a/12

c. oldu 68b/18
c. olmayup 154b/01
c. olmuş 70b/02
c. olmuş idi 158a/12
cāriyye: *Ar.* cariyeye, hizmetçi kız
c. 43a/09
c.+ñiz 166b/02
c. tutmak 43a/08
cāriyye: *Ar.* geçerli olan
c.+lerinin 6b/21
cāsūs: *Ar.* gizli haberler öğrenerek veya
sırlan çözümlenerek haber veren
c. 102b/16, 184b/19, 187a/15
c.+lar 178b/21
cāvidān: *Far.* kalıcı, sonsuz, ebedî
hayāt-ı c. buldılar 7a/17
cāy: *Far.* yer, mevki, mekân *krş.* cā
c. 120a/13, 139b/03, 164a/19
c.-i imkân 84a/13
c.-i selāmet 53b/11, 98a/02, 98b/21
caygır (?):
c.+iken 80b/15
cāy-gīr: *Far.* yer tutan, yerleşen, yerleşmiş
c. 143b/05, 168b/23, 173a/11
c. olmuşdu 81b/07
c. olup 175a/05
cāzibe: *Ar.* çekicilik
c.+leri 47b/18
ceb pulu: iki yüz tümen tutarında para,
akçe
c. 166a/14, 166a/15
cebān: *Ar.* korkak
rāsü'l c. 116a/12
cebbār: *Ar.* zorlayıcı, zorba, kuvvet sahibi
c. 162b/17, 165a/02
cebeci: Yeniçeri ordusunda silah yapan,
onaran ve bakımı ile görevli
bulunan, savaşta ordunun silah ve
cephanesini ulaştırılan yaya kapıkulu
ocaklarından bir sınıf asker
c. 53a/07, 56a/23, 56b/05, 58a/06,
64a/10, 65a/16, 69b/07, 72b/09,
73a/18, 75a/17, 75b/18, 77b/15,
81a/10, 83a/17, 85a/06, 183a/22,
186a/10
cebe-hāne: *Far.* barut, kurşun, gülle ve
benzerleri gibi harp malzemesi ve
bunların bulunduğu yer *krş.* ceb-
hāne

c. 46b/06, 48a/18
cebel: *Ar.* dağ
 c. 10b/16, 11b/20, 12a/13, 22b/12
 c.+de 22b/16
 c.-i ‘azîm 10a/17, 11a/08, 30a/07
 c.-i ‘azîmiñ 11a/11
 c.-i ‘azîmlerdir 3b/08
 c.-i kebir 11a/03
 ser-i c.+e 10a/20
ceb-hâne: *Far.* barut, kurşun, gülle ve benzerleri gibi harp malzemesi ve bunların bulunduğu yer *krş.* cebe-hâne
 c. 55b/23, 73a/02, 75a/18, 79a/10, 80b/16, 87a/16, 87b/04, 109a/08, 109b/14, 184b/21, 187a/19
 c.+ye 64a/13
 c.+yi 187b/10
cebe: *Ar.* üzerinde savaşın sürdüğü bölge
 c. 127b/15, 155b/01
cebr: *Ar.* zor, zorlama
 c. 102b/03
 c. olduğu 128a/22
cebre: *Ar.* zorla
 c. 53b/15, 67b/03, 90b/20, 91a/02, 91a/04, 92a/15, 100a/08, 102b/03, 110b/23, 115b/02, 121b/16, 135a/12, 151b/05
cebrî: *Ar.* zorla, zor altında
 c. 104a/07, 115a/22
cedd: *Ar.* dede, büyük baba, ananın veya babanın babası
 c. 114a/13, 125b/22, 126b/22, 133a/03
 c.+leri 5a/15
cedîd: *Ar.* yeni, kullanılmamış
 c. 4b/20, 27a/12, 31a/17, 42a/01, 109b/17, 111b/09
 c.+e 99b/17, 110a/11, 149a/15
 c. olan 66a/21
 sene-i c. 72a/15
 sene-i c.+e 7b/20
 serâ-yı c. 42b/02
cefâ: *Ar.* eziyet, incitme
 c. 182b/19
 c.+da 91b/23
 c.+dan 100a/16
 c. oldu 89b/16
cehd: *Ar.* çalışma, çabalama

c. 126b/01
 c. idüp 115b/13
cehennem: *Ar.* ahirette, günahkâr kulların gideceği azap yeri
 c.+e 97a/13
cehl: *Ar.* bilmezlik, bilgisizlik
 c. 176a/10
cehr: *Ar.* yüksek sesle söyleme
 c.+ile 150a/12
celâdetlü: *Ar.+T.* bahadır, kahraman, yiğit
 c. 37b/09
celâl: *Ar.* büyüklük, ululuk
 c. 28a/18
celâlet: *Ar.* büyüklük, ululuk
 c.-i kıadr 49b/17
 c.-i kıadri 46a/08
celâv-dâr (?): kâhya
 c. 40b/05
celeb: *Ar.* çekme, çekiş; kendine çekme; yazı ile çağırma
 c. 41a/10, 116b/18, 182a/15
celîl: *Ar.* büyük, ulu
 c. 10b/16, 26a/05, 102b/02
 emr-i c.-i sultânî 1b/15
celîle: *Ar.* büyük, ulu
 c.+ye 114b/21
 c.+yi 170b/05
cellâd: *Ar.* cellat
 c. 89a/22
 c.+lar 160b/23
celle celâlûhu: *Ar.* “onun şanı, yüksekliği, büyüklüğü artsın” anlamına gelen Tanrı için kullanılan saygı sözleri
 c. 20a/02, 101b/18
celse: *Ar.* oturma, oturum
 c. buyurdukları 31a/04
 c. buyurmuşlar 31a/01
 c. eyledi 104b/06, 150a/09
 c. eylediği 187a/21
 c. eylemek 181b/22
 c. idüp 104b/02, 181b/03
cem: *Ar.* hükümdar, şah
 c. 171b/14
cem^c: *Ar.* toplama, yığma
 c. 1b/18, 67b/17, 68b/08, 124b/15, 125a/16, 129a/08, 136a/20, 143b/16, 153a/16, 165a/06, 169a/18, 176b/22
 c.+dir 139b/04

c. eyledikleri 49a/18
c. eylediler 151b/09
c. eylemege 101b/13
c.+i 114a/08
c. idüp 3b/11, 5b/23, 6a/18, 10b/23, 21a/09, 28a/21, 60b/15, 61a/02, 67b/16, 70a/02, 75b/10, 79b/18, 94a/01, 103a/05, 117a/14, 119b/17, 127b/19, 136b/22, 142a/11, 144a/11, 145b/22, 154b/13, 156a/01, 157b/04, 167a/17, 183a/15
c.-i ğafir 7b/20
c.-i keşir 7b/20
c.+ine 75a/22, 105a/20, 114a/11, 118a/09, 131b/08, 153a/17
c. itdi 123b/17, 124a/16
c. olan 74a/01, 86b/11, 144b/08
c. olasız 103b/18
c. oldu 126a/08
c. oldılar 149a/21
c. olduğda 130b/11
c. olmuş 58a/23
c. olmuşdur 87a/13
c. oluncağ 72b/15
c. olup 7b/14, 7b/20, 15b/07, 19b/10, 24a/14, 24a/14, 24b/20, 26a/13, 28a/13, 41a/16, 41b/04, 58a/20, 59a/05, 59a/10, 61a/12, 66b/09, 67b/02, 68a/11, 69b/11, 72b/13, 82b/20, 90a/03, 100b/01, 105a/19, 106a/14, 109a/02, 127a/23, 139a/22, 140a/23, 142a/12, 144b/05, 145a/06, 146b/14, 147a/04, 162a/11, 167a/08, 168a/08, 168a/21, 171a/01, 179b/09, 182a/13, 186a/17
c. olurlar 126a/06
cemā^cat: *Ar.* insan toplulukları; imamın arkasında namaz kılanlar; bir mezhepten olan topluca halk
c. 41a/20, 48b/12, 91b/01, 111b/16, 186b/22
c.+den 94b/12
c.+dendirler 49a/01
c.+dir 48b/12
c.+iz 91a/17
cemāhīr: *Ar.* cumhurlar, cumhuriyetler
c. 170a/09
cemāl: *Ar.* yüz güzelliği

zāt-ı c. 28a/19
cemāziye'l-āhīr: *Ar.* Arabî ayların altıncısı
c.+iñ 183a/11
cemāziye'l-evvel: *Ar.* Arabî ayların beşincisi *krş.* cemāziye'l-ülā
c.+iniñ 32a/04, 32a/08, 182b/14, 183a/07
cemāziye'l-ülā: *Ar.* Arabî ayların beşincisi *krş.* cemāziye'l-evvel
c.+niñ 32a/12, 32a/22
cemī^c: *Ar.* tümü
c. 1b/02, 141b/22
c.-i āfāt-ı beliyātdan 2b/13
c.-i fūnūnda 46a/09
cemīle: *Ar.* güzel
c. 119b/22
c.+si 89b/08
cem^cıyyet: *Ar.* topluluk, toplum
c. 59b/03, 136a/14, 146b/14, 147b/12, 160a/03
c.+e 119a/16
c.+i 113a/18, 129b/15, 162a/02
c. idüp 183a/16
c.+le 147a/13
c.+ler 147b/02
c.+leri 121b/17, 123a/23
c. olup 51a/10
cenāb: *Ar.* “seref, onur ve büyüklük” terimi olarak kullanılır, hazret
c. 158a/18, 165a/04, 166a/02, 174a/08
c.-i bārī 41a/09
c.-i bārīniñ 42a/15
c.-i hāğğ 125a/05
c.+ında 68b/21
c.-i sa^c ādet 67a/21
c.-i sa^c ādetiñiz 42b/17
c.-i sa^c ādet-me'ābīñ 44a/19
c.-i sa^c ādet-me'ābīñiz 70a/06
c.-i sa^c ādet-me'ābīñiziñ 44a/23
c.-i şerīfleriñiz 95a/07
c.+larına 38a/21
cenāh: *Ar.* kanat; yan
c. 122b/08
c.+ı 138b/04
cenāheyn: *Ar.* iki kanat, iki yan
c.+in 4a/05, 23b/11
c.+iñ 84b/10

cenārāl: general, yüksek rütbeli subay *krş.*
cenerāl
c. 32b/06
c.+i 32b/14, 62a/01
c.+ine 32b/06
cenāze: *Ar.* insan ölüsü
c.+leriñ 56a/18
cenerāl: general, yüksek rütbeli subay *krş.*
cenārāl
c. 109a/04
ceng: *Far.* savaş, vuruşma
c. 5b/21, 6a/04, 14b/01, 22b/05,
24b/20, 48b/09, 56a/01, 56b/18,
61a/11, 61b/14, 61b/16, 70a/01,
70a/06, 70a/22, 70b/04, 70b/08,
70b/09, 76a/10, 76a/22, 79a/17,
79b/03, 80a/01, 80a/06, 83a/21,
84b/12, 84b/22, 85a/06, 85b/11,
85b/16, 87b/23, 91b/15, 92a/14,
102a/04, 103b/12, 124a/20,
125a/14, 126b/20, 127b/07,
128b/12, 135b/15, 137b/18,
138a/13, 138a/17, 138b/04,
138b/14, 138b/15, 139a/06,
141a/06, 141b/17, 142a/23,
144a/20, 144b/12, 145b/18,
146b/22, 148a/02, 148b/05,
148b/06, 152a/06, 152b/07,
153a/06, 153a/10, 154b/13,
154b/15, 155a/20, 155a/23,
155b/20, 156a/06, 157b/13,
158a/09, 160a/04, 160a/18,
160a/22, 162a/07, 163a/13,
163a/14, 163a/22, 163b/08,
163b/18, 167b/10, 169b/16,
170b/07, 176a/19, 178a/01,
178b/06
c. cidāl olup 66a/08
c.+de 24b/03, 76b/22, 83b/06
c.+den 55b/06, 142b/06, 142b/14
c.+e 6a/03, 14a/23, 24a/16, 24b/19,
85b/03, 88a/19, 88b/08, 101b/10,
125b/19, 127b/16, 136b/15,
138a/21, 141b/10, 144a/01,
144a/08, 147a/14, 156b/07,
157b/09, 168b/10, 169b/01
c. eyledi 84a/19, 124a/01, 156a/04
c. eylemege 54b/09, 147a/13
c. eylemişdir 84a/19

c.+i 55b/06, 79a/17, 84a/20
c. ider 78a/05
c. ider idi 83b/12
c. idüp 125a/16, 144a/07, 153b/22
c.+inde 82a/02
c. itdiler 142a/22, 142b/17
c. itmege 56b/21, 98b/22
c. itmeyüp 160a/11
c.+lerde 67b/08, 125b/18, 140b/13,
153a/16, 155a/15, 162b/19,
163b/22, 169b/02
c.+lere 181a/15
c.+ler olup 155b/13
c. olmağa 65b/17
c. olunup 87a/09
ceng-āver: *Far.* savaşçı, dövüşken
c. 56b/07, 88b/09, 101b/11, 163b/04,
176a/03
c.+dir 91b/16
cengci: *Far. +T.* savaşçı, kavgacı
c. 61b/01, 116a/21
cennet: *Ar.* dinî inanışlara göre imanlı
kimselerin öldükten sonra sonsuz
bir mutluluğa kavuşacakları yer;
bahçe
c. 4b/23, 11a/23, 23b/05, 51a/15
c.+den 42a/16
c. olsun 30a/06
ehl-i c. 51b/05
tāvus-ı c. 51a/15
cennet-mekān: *Ar.* yeri cennet olan
c. 22a/13, 37b/22
c.+ı 62b/05
cenüb: *Ar.* güney
c. 159a/16
cep(b): giysinin belli bir yeri açılarak
içine yerleştirilen astardan yapılmış
parça
c.+inde 131a/02
cerā: *Ar.* fanus, lamba, ışık
c. 179b/03
cerāyim: *Ar.* suçlar, kabahatler
c. 46a/01
c.+den 114b/07
cerr: *Ar.* para, eşya vb. çekme
c. 169a/07
c. eyledi 169a/14
cerrāh: *Ar.* ameliyat yapan uzman hekim,
cerrah

c. 58b/11, 59a/07
cerrāhān: *Ar.* cerrahlar
c. 161b/21
cesāret: *Ar.* cesurluk, yiğitlik
c. 139a/01
c.+de 113b/21
c.+e 114a/12
c. eyledi 129b/14
c. eylediler 137b/08
c. ideceklerin 152b/14
c. idemediklerinden 147b/19
c. idemeyüp 137b/04
c. iderler 122a/07
c. kalmadı 102b/22
c.+lerine 122a/23, 133a/06
c.+lerini 155a/22
cesed: *Ar.* ölü vücut
c.-i mübāreki 17a/12, 19a/10, 19a/11,
19a/12
c.-i mübārekleri 4b/18
c.-i mühmelesinden 25a/05
c.+ini 97b/07
c.-i şerīfleri 31a/16
cesūr: *Ar.* cesaretli, yürekli, yiğit
c. 113a/23, 176a/03
cesūrāne: *Ar.+Far.* cesaretle, yürekliçe
c. 44a/13
cevāb: *Ar.* cevap, yanıt
c. 58b/21, 70b/05, 92b/13, 94b/19,
95a/23, 97b/22, 99a/04, 113b/23,
122a/20, 123a/03, 130a/02,
132a/04, 132a/12, 132b/20,
133a/04, 133a/16, 133b/04,
134b/08, 134b/12, 135a/09,
140a/18, 140b/19, 141a/14,
166a/01, 172a/06, 179b/10,
179b/14
c.+a 44a/13, 109a/01, 113b/21
c. bulamayup 43a/12
c.+dan 181b/01
c.+dır 55a/16
c. didikde 96b/11
c. eyledi 8b/16, 13b/23, 18b/11,
24b/09, 26b/16, 26b/22, 27a/16,
68a/22, 68b/23, 69a/03, 70a/09,
91a/16, 96a/17, 96b/08, 98a/22,
98b/21, 111a/20, 145a/21, 158b/03,
163b/13
c. eylediği 18a/12, 18a/19

c. eyledikde 18a/20, 27a/05, 65a/04
c. eylediklerinde 128a/16
c. eylediler 43a/17, 67a/02, 67a/04,
186b/12
c. eyledü 27b/05
c. eylemiş 70a/05
c.+ı 43a/16, 69a/02, 90a/18, 90a/23,
130b/16, 156a/15, 181a/23
c.+ı degildir 70a/10
c.-ı kaç^c 179b/17
c.+ımız 65a/10
c.+ında 46a/17, 116a/19, 148a/06,
166a/02, 181a/21, 181b/13
c.+ından 147b/17
c.+ını 43a/01, 43a/03, 55b/04, 130b/10
c.+ıñ 67b/19, 69a/21, 131b/12,
132a/03, 167b/05, 182b/06,
185a/07
c.+ıñız 45a/16
c.-ı şāfi 21a/12, 55b/11, 91a/10
c.+ı virilüp 74b/22
c. ider 98b/05
c. idersiz 7a/05
c. idiñ 21a/12
c. idüp 72a/14, 107b/15
c. istedi 140b/22
c. itdi 45a/01
c.+lar 123a/02
c.+ları 70b/17
c.+larım 44b/04
c.+ların 39b/16
c.+larıñ 27b/10
c.+lar virdim 40a/07
c.+lar virerek 40a/20
c. olduğda 98b/20
c. olmaz 52a/15
c. olur 73b/06
c. virdi 6a/23, 6b/19, 116b/08, 186b/14
c. virdiginde 38a/20
c. virdikde 27a/18
c. virdiler 69a/22, 178a/07
c. virdim 39b/10, 40b/23
c. virecek 103b/06
c. virecekleri 73a/08
c. virelim 101a/02
c. virem 109a/10
c. virerek 38b/04
c. viresin 98b/22
c. viresiz 97b/08

c. virildi 141a/13
c. virileñ 72a/11, 107b/12
c. virilmişidi 73b/15
c. virirlerimiş 27a/02
c. virmedi 98b/18
c. virmegile 129a/05
c. virmiş 55b/07, 60b/08, 161b/03
c. virmişler 65a/04
c. virüp 46b/10, 70a/13, 79b/03, 99a/07
kaṭ^c -ı c. 140b/19, 162b/04
cevāb-ḥiz: *Ar.+Far.* cevap veren
c. 117a/18
cevāhir: *Ar.* mücevherler, kıymetli taşlar
c. 27b/19, 27b/21, 35b/20, 36a/03, 36a/15, 68b/09, 85a/12, 90b/06, 100b/06, 131b/08, 141b/20, 142a/10, 151b/03, 151b/05, 161b/17, 169a/15, 169a/18
c.+e 36a/13
c.+i 28a/11, 68b/11, 130a/03
c.+leri 9a/01
envā^c -ı c. 47a/13
cevāmi^c: *Ar.* camiler
c. 46b/03, 49a/10
cevānib: *Ar.* yanlar, yönler
c. 136b/09
c.-i erba^c ası 10a/18, 35a/13, 46a/21
c.-i erba^c asın 48b/01
c.-i erba^c asında 35a/03, 35b/06, 35b/08, 35b/09, 35b/11
c.-i erba^c asını 102a/06, 144a/03
c.-i erba^c aya 46b/08
c.-i memālik 31b/06
c.+inde 120a/20
eṭrāf-ı c.+inde 42b/01
cevāz: *Ar.* izin; uygun olma
c. 120a/19, 134a/17
c. gösterdiginden 164a/10
c. gösterildi 152b/21
c.+ına 115b/07, 115b/08
c. virdi 167a/13
c. vireler 133b/04
c. virilmeyüp 138a/19
c. virmediler 143b/12
c. virmeysesiz 113a/04
c. virmeyüp 73a/22
cevelān: *Ar.* dolaşma, gezinti
c. idüp 26a/15, 172b/03

cevr: *Ar.* haksızlık, eziyet, zulüm
c. 142a/15, 182b/18
c.+i 121b/12
c.+ini 119a/10
ceyş: *Ar.* asker, ordu
c.-i muḳaddime 63b/22
cezā: *Ar.* karşılık, ceza
c. 182b/21
c.+ları 44a/06, 59b/04, 105a/02, 135a/19, 141b/15
c.+ların 46a/02, 95b/07
c.+larını 108b/23
c.+sı 135a/23
c.+sın 97b/10
c.+sın buldı 162b/13
c.+sını 44a/17
rüz-ı c.+da 4a/22
yevmü'l c. 22a/19, 23a/18
cezā ü fezā: *Ar.+Far.* telaş içinde ağlayıp sızlanma
c. 139a/18, 165b/14
c.+ı 161a/03
cezib: *Ar.* kendine çekme, çekilme
c. 131a/09, 175b/17, 176a/16
c. eylediği 131a/13
c. iderek 116a/01
c. idüp 118a/04, 118a/11
cezil: *Ar.* çok, bol
c. 165a/05
cezire: *Ar.* ada
c. 128a/04, 128a/04, 128a/08, 128a/20
c.+ler 46a/22, 46b/01
c.+sine 128a/13, 134b/13
c.+yi 128b/04
cibāl: *Ar.* dağlar
c. 133b/10, 180b/06
cibillī: *Ar.+T.* yaratılıştaki olan
c. 174b/16
cibilliyet: *Ar.* huy, yaratılış
c. 173a/06
cidāl: *Ar.* karşılıklı kavga, savaş
c. 5b/21, 11b/16, 48b/09, 56a/01, 56b/18, 61a/15, 61b/16, 62b/23, 70a/22, 70b/08, 74a/11, 79a/17, 100b/14, 102a/19, 103b/12, 109a/19, 118a/02, 127b/07, 163b/18, 178b/06
c.+de 124a/20
c.+den 6a/05, 70b/01, 155b/20

c.+e 55b/06, 61a/11, 70a/01, 70a/06,
88a/19, 135b/15, 155a/20
ceng c. olup 66a/08
c.+i 125a/14, 140b/16
c. idecek 170b/07
c. olup 76a/22, 84b/22
ciğer: *Far.* ciğer, bağır
c. 104a/10
c.+i 104a/08, 104a/23, 104b/20
c.+in 104a/14
c.+ini 93b/20
ciğer-güşe: *Far.* evlat, sevgili
c.+si 95b/20, 173b/11
cihād: *Ar.* din uğrunda savaş
c.+a 120b/04, 125a/05, 125b/09,
126a/09
c.+ı 121a/21, 122b/06, 126a/10,
176a/21
cihān: *Far.* dünya, âlem
bānū-yı c. 29b/22, 90a/13
bānū-yı c.+ı 92a/15
bānū-yı c.+iñ 92a/17
c. 29a/01, 89b/10
c.+da 2a/23, 5a/03, 13b/13, 17a/23,
42b/06
c.+iñ 85b/19
eṭibbā-yı c. 13a/23
fūrūz-ı c. 24b/14
sultān-ı c. 11b/03
cihān-bān: *Far.* cihanın bekçisi, hükümdâr
ḥıdīv-i c. 47b/21
cihān-bīn: *Far.* cihanı gören
c.+lerimi 131b/17
cihān-dār: *Far.* cihanı tutan; hükümdâr
c.+ı 84a/16
cihān-dīde: *Far.* cihanı gezip görmüş,
tecrübeli
c.+leriniñ 130b/06
cihāz: *Ar.* çeyiz
c.+ıyla 140b/15
cihet: *Ar.* yön, taraf; sebep, ilgi; yer
c. 42a/14
c.+den 18b/23, 24a/18, 36a/01, 41a/10,
49a/17, 65b/20, 78a/02, 82b/07,
105b/12, 115b/16, 185a/02
c.+inden 90b/18, 140b/03
c.+ini 117a/22
cinān: *Ar.* cennetler; bahçeler
‘azm-ı c. eyledi 26b/18, 66b/04

‘azm-ı c. eyledikde 17b/15
‘azm-ı c. eylemiş 31a/14
‘azm-ı c. eylemişlerdir 85a/08
bāğ-ı c. 83b/16
teslīm-i c. eyledi 9b/16
cins: *Ar.* çeşit, tür, soy
c. 180b/20, 181a/22
c.+dir 181a/21, 181b/11
c.+i 116a/10
c.+idir 116a/08, 116a/09
c.+imizden 136a/12
c.+inden 116a/15, 116b/10, 127a/03,
163b/03, 181b/07, 182a/07
c.+leri 154a/08
c.+lerinden 154a/09
cirīd: *Ar.* mızrak, süngü
c. 30b/18, 30b/19
cirīd-bāzlık: *Ar.+Far.+T.* cirit, mızrak
kullanma, oynama durumu
c. 41b/07
cism: *Ar.* beden; madde
c. 125a/07
c.+i 13b/08
cisr: *Ar.* köprü
c. 34b/07, 55b/18, 61b/04, 142b/09,
142b/10, 142b/15
c.+e 142b/05
c.-i ‘azīm 10b/20
c.+in 142b/03
c.+ine 144a/02
c.+iñ 142b/23
c.+ler 14b/20, 15b/07
c.+leri 159b/02
c.+leriñ 142b/08
civān: *Far.* genç
c. 13a/01, 125b/15, 127a/09, 127b/05,
146b/18, 152b/18, 152b/23
c.+iñ 175a/04
civān-baht: *Far.* talihli, şanslı
c. 46b/14, 46b/18
civār: *Ar.* yakın çevre
c. 115b/05, 126a/20, 132b/02,
147b/19, 172a/15, 187a/20
c.+a 172b/09
c.+ında 34a/16, 115b/18, 132a/19,
145b/07, 145b/09, 156b/19,
157b/16
c.+ından 169b/14

coğrafya: yeryüzünü fiziksel, ekonomik, beşerî, siyasal yönlerden inceleyen bilim

c. 180a/21

cū': *Ar.* açıklık, aç kalma

c. 147b/11

c.+dan 146b/18, 147b/08, 156a/19

cül: *Ar.* savaşta ileri-geri hızla gitme

c. 152b/11

cum^f a: *Ar.* perşembeden sonraki gün; cuma namazı

c. 8b/10, 18a/09, 41a/18, 47a/15, 150b/04

c.+sı 18a/07

c.+yı 41a/20

şalât-ı c. 3b/20, 15a/19, 19a/18, 23a/04

şalât-ı c.+yı 19b/19

yevm-i c. 14b/22, 15a/05, 19b/18, 21b/23, 83a/03

yevmü'l c.+larda 23a/04

cumhūr: *Ar.* halk

c. 169b/20, 171b/10

c.-ı müslimîn 71a/10, 106b/14

c. idüp 58a/17, 87a/08

c.+ları 125a/04, 176b/06, 176b/14

cumhūren: *Ar.* kalabalık olarak

c. 58a/19, 67b/03

cūsterli: *Custer* kasabasından olan kimse

c. 79b/21

cūş u hūrūş: *Far.* taşıp coşma

c.+a 145a/06

c. idüp 136a/23

cūybār: *Far.* ırmak

c. 42a/17

cūbbe: *Ar.* din adamlarının elbise üstüne giydikleri uzun, yanları geniş, düğmesiz giysi

c. 12b/14

cūdā: *Far.* ayrı, ayrı düşmüş

c. eyle 179a/21

c. eyledi 68b/03

c. idecegi 176a/18

c. olmamış 12a/09

cūfte: *Far.* ikisi bir arada bulunan, ikili *krş.* çifte

c. 15a/23

cūlūs: *Ar.* oturma; tahta çıkma

c. 2a/15, 3a/07, 48a/23, 163a/09, 167b/11, 171b/20, 177a/01,

177a/12, 177a/18, 177a/20,
177a/23, 177b/03, 177b/06,
177b/08, 177b/11

c. eyledi 68b/03, 106a/19, 164b/13

c. eyledikde 43b/17

c. eylediler 67b/03

c. eylemişidi 105b/23

c. eylese 35b/22

c.+ı 169b/09

c.+ına 176a/14

c.+ında 163a/05

c. idüp 67a/22, 106a/21, 172b/22,
178b/03

c. itmek 41a/07

c. itmezden 43a/07

c. itmişidi 162a/22

esnā-yı c.+ında 44a/19

cūlūsihi: *Ar.* onun tahta çıkması

c. 3a/06

cümle: *Ar.* bütün, hep

c. 2a/21, 3b/18, 4b/21, 5a/02, 6b/16,
7a/02, 7a/14, 7a/16, 7b/09, 7b/14,
8a/02, 8a/05, 8a/07, 11a/18, 12a/09,
13a/02, 13a/03, 15a/21, 15b/03,
18a/01, 19a/01, 20a/05, 20b/11,
21a/08, 22a/07, 22a/10, 23b/21,
24b/01, 24b/21, 27b/09, 28a/10,
28b/06, 31a/09, 35b/18, 50a/10,
50b/03, 50b/23, 52b/06, 52b/09,
58a/12, 63b/04, 65a/01, 65b/12,
66b/14, 67b/08, 67b/19, 68a/10,
68b/23, 70b/17, 70b/19, 72b/23,
73a/17, 73a/19, 73a/23, 73b/14,
73b/19, 74b/15, 75a/15, 78a/01,
78b/04, 79b/16, 80b/08, 82b/11,
86a/11, 90a/10, 90a/15, 90b/15,
92b/13, 92b/16, 96b/14, 97a/01,
97a/05, 97a/14, 97a/21, 97b/01,
97b/19, 99a/23, 99b/04, 100b/06,
101a/17, 102a/23, 103a/05,
103a/14, 103b/13, 103b/17,
106a/20, 109a/10, 111b/13,
112b/12, 119a/08, 119a/19,
119b/14, 119b/17, 123b/22,
124a/04, 124b/08, 125b/18,
126a/06, 126a/08, 126a/16,
126a/19, 129b/08, 130b/11,
133a/03, 135b/15, 135b/21,
137b/08, 139b/09, 139b/23,

140b/18, 144b/01, 146a/09,
157b/09, 167b/15, 168b/21,
175b/20, 180a/03, 185b/18,
186b/10, 187a/14
c.+den 26a/18, 120a/22, 127b/16,
138a/23, 141b/15, 144a/08,
153b/05, 166b/21, 171b/05,
179b/19
c.+miz 27b/06, 67a/21, 91a/14,
98a/01, 100b/04, 100b/11, 119b/03,
120a/16, 133b/06, 141a/03,
146b/22, 146b/23, 147a/08,
147a/12, 147a/19, 149a/15,
149a/15, 168b/01
c.+mize 94a/02
c.+mizi 68a/14
c.+miziñ 27b/12, 67a/20, 120a/04
c.+niñ 7a/03, 43b/23, 88a/20, 113b/13,
117b/02, 120a/11, 125b/05,
127a/06, 127a/20, 136a/22,
139a/18, 140b/01, 141a/02,
153b/02, 175b/21, 186b/05
c.+ñiz 91a/21, 125a/06, 166b/07
c.+ñiziñ 119b/22
c.+si 3b/08, 11b/23, 21a/12, 25b/14,
28a/05, 28a/13, 40a/21, 44a/02,
49b/03, 50a/13, 55b/20, 57b/16,
61b/11, 61b/12, 63a/22, 65b/19,
65b/20, 67b/01, 68a/17, 68a/19,
68a/23, 72b/12, 77b/20, 85b/12,
85b/13, 85b/15, 89a/05, 91a/12,
92b/15, 97a/12, 97a/15, 99a/09,
100a/12, 100a/14, 100b/10,
101a/19, 101b/14, 102a/13,
102b/08, 103a/20, 104b/16,
106a/17, 107b/23, 113b/18,
119b/04, 121b/14, 122a/06,
122b/10, 124b/04, 126a/17,
128a/02, 136a/09, 137b/13,
138b/03, 140b/23, 141b/12,
142a/01, 156a/07, 159b/11,
163a/23, 167a/21, 168a/13,
168b/15, 176a/20, 180a/03
c.+sin 74b/19, 94a/01, 160a/17,
161b/04, 168a/03
c.+sinde 110b/12
c.+sinden 27b/11, 50a/15
c.+sine 51a/19, 90a/04

c.+sini 2a/12, 21a/06, 61a/02, 73b/22,
80a/17, 84b/23, 101b/09, 128b/18,
152b/22, 159b/21
c.+siniñ 47a/22, 73a/21, 88b/07,
160b/23
c.+ye 7b/17, 17a/08, 19a/08, 23a/23,
24a/05, 67b/17, 70b/17, 97a/21,
99a/10, 101a/01, 121a/21, 123b/11,
126a/13, 127a/18, 132a/08,
133b/05, 136a/22, 140b/18,
147a/03, 147b/16, 148a/13,
158a/22, 163a/13, 164b/10
c.+yle 81a/18
cümleten: *Ar.* bütün, hep, hep birlikte
c. 124a/22, 152a/22, 160b/22
cünün: *Ar.* delirme, çıldırma, delilik
c. 160b/05, 160b/15
c.+a 161b/07
c. gelüp 2a/14, 160b/03
c.+ı 160b/09, 160b/14
cür'et: *Ar.* cesaret, yiğitlik
c. 174a/03
cürm: *Ar.* suç
c. 173a/11, 174b/21, 179a/19, 187a/14
c.+i 56a/16, 129a/05
c.+iñizi 45b/20
c.+leri 133b/23
c.+üm 86a/19
cüz': *Ar.* kısım, parça, bölüm
c. 15a/22
cüz'î: *Ar.* az, pek az
c. 5b/22, 38a/10, 44a/16, 51b/14,
92a/22, 127b/18

Ç

çabıçak: vakit geçirmeden, çabuk
ç. 124a/13
çábük: *Far.* çabuk, hızlı, acele *krş.* çábük
ç. 81a/04
çábük-sivâr: *Far.* iyi at süren, ata iyi binen
krş. çábük-sivâr, çábük-sivâr
ç. 86b/19
çábük-sivâr: *Far.* iyi at süren, ata iyi
binen *krş.* çábük-sivâr, çábük-sivâr
ç. 24a/16, 61a/18, 72b/20, 88a/02,
183b/07
çábük: *Far.* çabuk, hızlı, acele *krş.* çábük
ç. 124a/22, 127b/09, 152b/09

çābūk-sūvār: *Far.* iyi at süren, ata iyi binen *krş.* çābūk-sīvār, çābūk-sūvār
ç. 162b/23, 168a/08
ç.+dır 158b/18

çadır: çadır, otağ
ç. 187a/19, 187b/11
ç.+lar 65a/19, 83a/11
ç.+larına 97a/10

çağ: tam, saf, halis
ç. mıdır 39b/07

çağır-: çağırmaq
ç.-di 169a/05
ç.-ır 161b/09
ç.-up 148b/16, 173b/08

çağırt(d)-: çağirtmek
ç.-up 45a/20, 117a/11, 148a/04, 182b/03

çağla-: çağlamak
ç.-yup 7b/17, 10b/06, 178a/08

çağrış-: çağrışmak
ç.-dılar 147a/20, 161a/11

çaq: ta, tam, tamam; sırf, sade, yalnız, saf
ç. 7b/07, 7b/19, 10a/22, 10b/14, 13b/09, 14a/01, 14b/06, 30a/09, 35b/17, 54a/12, 67b/07, 67b/12, 68a/02, 87a/17, 96b/18, 104a/04, 104b/06, 151b/07

çāk: *Far.* yırtık, yırtma, parça
ç. olup 20a/18, 161a/14
ç. çāk idüp 161a/02

çaq- vurarak sokup yerleştirmek
ç.-mışlar 50b/09

çaqşır: üst donu, bol pantolon
ç. 12b/12

çal-: vurmak, çarpmak; katmak, karıştırmak; sürmek; kesmek; üfleyerek ses çıkarmak
borı ç.-up 152a/18
hake ç.-mışdır 21a/06
lāf ü güzāf ç.-up 109a/14
taşa ç.-a 94b/06
yire ç.-dılar 129b/02
yoğurt ç.-up 6b/12

çalın-: sürülmek, sığanmak; vurarak ses çıkartmak
hārbiler ç.-up 24b/19
def ç.-ur 28a/07

çalış-: çalışmak
ç.-ırdı 28a/14

ç.-up 56a/02

çanaq: toprak, metal vb. bir maddeden yapılmış yayvan, çukurca kap
ç. 6a/19, 6b/02

çap-: koşmak, saldırmak
ç.-up 43b/15

çapar: ulak
ç. 113a/04, 121b/05, 134a/17, 134b/01, 180b/11

çār: *Far.* çare, medet
ç. 62b/08, 124a/08

çār: *Far.* dört sayısı
ç. 3b/10, 14b/13, 68a/12, 84b/19

çār: eskiden Rus imparatorlarına verilen bir unvan
ç. 3a/20, 142a/09, 142a/09, 181a/17
ç.+ı 109a/04, 109a/22, 109b/12, 109b/16, 116a/06, 116a/14, 117b/09, 117b/18, 134a/12, 166b/23, 169a/01, 181a/17, 181b/06, 181b/09, 182a/10
ç.+ına 109a/02, 116a/11, 116b/03, 117b/08, 181b/02, 181b/11, 181b/20
ç.+ını 118a/03

çāre: *Far.* çare; yol; yardım
ç. 51b/14, 52a/04, 70a/19, 80a/01, 83b/18, 89b/21, 94a/03, 95a/08, 98b/16, 101b/05, 105b/11, 127b/22, 129a/07, 139a/03, 165a/04
ç. bulamadı 70b/02
ç. bulmadılar 147b/03
ç. bulmayup 159a/22, 179a/17
ç. idelim 90a/09, 98a/11
ç. idesiz 103a/21
ç. itmedi 138b/22
ç. itmelüdür 97b/23
ç. kalmadı 77b/14, 103a/07, 149a/16
ç. miz 103a/11, 103b/07, 149a/09
ç. olmadı 147a/01
ç. olmayup 68a/05, 68a/08
ç. olmaz 60a/05
ç. olmaz mı 103a/05
ç. olsa 103a/07
ç. olur 58b/09
ç. olur mı 92b/08
ç.+si 84a/11

çarḡ-ı felek: bir makine ve dolaba benzetilen sema

ç. 5b/12
çarkıcı: kesici aletleri çarkla bileyen kimse, bileyici
ç. 106a/02
çarşu: *Far.* dükkanların bulunduğu alışveriş yeri
ç. 48a/03, 97b/05, 148a/19
ç.+da 16a/11
ç.+lar 61b/06
ç.+lara 152b/07
ç.+sı 78a/09, 78b/13
ç.+sınıñ 74a/21
ç.+sıyla 15b/13
çār-yār: *Far.* dört dost, dört halife *krş.* çehār-yār
ç.+ıñ 76b/10
ç.-ı pāk 31a/08
çāsār: Viyana'da oturan Alman imparatorlarının unvanı
ç.+ı 116b/03, 181b/19, 182a/01
ç.+ıyla 116b/07
çavış: orduda, divanda hizmet eden kimselere verilen unvan, çavuş *krş.* çavuş
ç. 8a/19, 72a/21, 73b/08, 96b/18
ç.+ı 46b/13
ç.+lar 83a/12, 102b/14
çavişān: çavuşlar
ç. 56b/10, 97a/02, 103b/14
çavuş: orduda, divanda hizmet eden kimselere verilen unvan, çavuş *krş.* çavış
ç. 56b/09, 59a/23, 186a/02, 186b/06
çay: küçük akarsu
ç. 32a/14, 34b/01
ç.+da 30b/08
ç.+dan 32a/16, 32b/10
ç.-ı ' azīm 32a/15
çay: içtiğimiz çay
ç. 40a/09, 40a/17
çayır: üzerinde ot biten düz ve nemli yer
ç.+ı 74b/05
ç.+lar 81b/05
ç.+ları 86a/04, 107b/23
çehār: *Far.* dört sayısı
ç. 30b/16
çehārşenbih: *Far.* dördüncü gün, çarşamba
yevm-i ç. 41b/02

çehār-yār: *Far.* dört dost, dört halife *krş.* çār-yār
ç. 1b/08, 115a/19, 120a/22, 125b/07
çehre: yüz; şekil
ç. 50b/07
ç.+sine 45a/18
çek-: çekmek
ç.-di 89b/23, 153a/16
ç.-digini 90a/11
ç.-diler 156b/05
ç.-erler 17a/03
ç.-mişler 29a/02
ç.-üp 64a/04, 74b/23, 148b/15
el ç.- 60b/09
el ç.-di 21a/10
el ç.-üp 140a/05, 140b/14
ğam ç.-erler 91b/07
intizār ç.-üp 143b/18
keder ç.-diler 162a/09
keder ç.-erler 101b/03
keder ç.-me 79b/12
kılıç ç.-diler 66a/14
kılıç ç.-mem 145a/21
kılıç ç.-meyeceğine 134b/03
kılıç ç.-sek 115b/02
kılıç ç.-üp 148a/13
mil ç.-di 169b/10
mil ç.-diler 68b/05, 165a/23
mil ç.-mek 146a/14
nedāmet ç.-di 130a/08
niqāb ç.-di 20a/21
şādır ç.-diler 97a/17
sedd ç.-diler 130a/04
ser ç.-miş 3b/08, 10a/17, 14b/21, 15b/08, 84b/17
ser ç.-mişdir 4b/02
yoğa ç.-di 109a/20
yol ç.-e 99b/02
zaḥmet ç.-dün mi 39b/15
zaḥmet ç.-mezler 102a/16
zaḥmet ç.-üp 21a/01
zaḥmetler ç.-mekden 125a/17
zarūret ç.-megi 166a/10
çekdiri: hem yelkeni hem küreği bulunan gemi
ç. 74a/19
çekil-: çekilmek
ç.-dikde 155b/04
ç.-diler 179a/06

ç.-en 7a/09, 55b/13
ç.-üp 142b/06, 143a/12, 170a/05,
172a/23, 180a/04
mil ç.-di 163a/05
mil ç.-miş 160b/22
radde ç.-üp 34b/18
zahmet ç.-e 7a/09
zahmet ç.-üp 148b/21
çekirdek(g): çekirdek, tohum
ç.+i 22a/04
çekvân: Yezidî halkından bir aşiretin adı
ç. 50a/08
çendân: *Far.* o kadar
ç. 36b/20, 38b/04, 38b/06, 47b/17,
48a/18, 56b/21, 67b/18, 137b/08,
177a/03
çerâğ: *Far.* mum, kandil
ç. 52b/21, 129a/10, 129a/21
ç. eyledi 54a/16
ç. olan 66b/17
ç. olunmuş idi 62b/14
ç. olunup 69b/09
ç. olup 62b/09
çeri: asker
ç. 9a/15, 64a/23, 64b/07, 186b/02
ç.+si 64a/23, 93b/02, 138b/20
ç.+siyle 138b/06
çerkes: Kafkasya'da yaşayan bir halk *krş.*
çerkez
ç. 47b/16
çerkez: Kafkasya'da yaşayan bir halk *krş.*
çerkes
ç. 33b/10
çeşm: *Far.* göz *krş.* göz
ç. 28b/01, 63a/03, 83b/20
ç. güş olup 51b/21, 77b/04
ç.+im 6b/10
ç.+inden 104a/23
ç.-i siyâh 89a/16
çeşme: *Far.* su kaynağı, pınar
ç. 49b/11
ç.+ler 25b/20, 86a/02
çete: ordu birliklerinden olmayan silahlı
küçük birlik
ç.+ler 141a/19, 143b/16
ç.+lere 156b/01
çetin: çetin, zor
ç. 30b/23
çevir-: çevirmek

ç.-üp 156b/06
sözi ç.-üp 44b/06
yüz ç.-üp 105b/20, 138b/19
çeyrek: dörtte bir, çeyrek
ç. 42a/23
çık-: çıkmak
başa ç.-maz 91b/08
ç.-a 20b/23
ç.-abile 10a/20
ç.-ageldi 123b/22
ç.-alı 40a/01, 40a/02, 97b/15
ç.-amaz 10a/23
ç.-an 96a/21, 135a/02, 136a/17
ç.-anlardan 10a/22
ç.-ar 7a/23, 10b/22, 14a/02, 15b/16,
31b/14, 34b/02, 109b/10
ç.-arlar 165b/02
ç.-dı 111a/21, 126a/07, 146b/16,
148a/22, 149a/18, 161a/02, 185a/02
ç.-dığımız 48b/21
ç.-dıkda 153a/09
ç.-diklarında 149b/13
ç.-dılar 148a/01, 152b/07, 165b/05,
165b/07
ç.-duğı 168a/09
ç.-madı 119b/16
ç.-madım 132a/23
ç.-mağa 6a/06, 47a/02, 102a/08,
124a/01
ç.-mağına 169b/15
ç.-masañ 115b/13
ç.-masını 134b/23
ç.-mayup 141b/19, 146a/07
ç.-maz 42b/12, 58b/02
ç.-up 6a/20, 25b/11, 26a/11, 41b/06,
49b/06, 49b/08, 49b/10, 60b/03,
70b/07, 74b/21, 79a/05, 97b/12,
115a/03, 127a/17, 127b/01,
137b/10, 137b/13, 138a/07,
139b/16, 142a/14, 146b/13,
147a/13, 148a/11, 148a/15,
149a/03, 153b/15, 157b/05,
159b/20, 160a/18, 163b/22,
167b/11, 168a/17, 175a/08, 175a/21
çileden ç.-dı 160b/09, 161b/05
itâ' atden ç.-up 134a/13
karşu ç.-up 168a/22
kâzib ç.-up 183b/15
mesâvî ç.-mişler idi 79b/14

şāhib ç.-arsız 48b/22
şāhib ç.-madīñ 169b/11
şāhib ç.-maduğına 163a/09
şāhib ç.-maları 122b/14
çıkār-: çıkarmak, çıkmasını sağlamak
ç.-dı 20b/15
ç.-dıkları 136a/08
ç.-dikleri 143b/05
ç.-dılar 136a/13, 186b/15
ç.-mağ 130a/02
ç.-mazdan 131b/17
ç.-up 68a/19, 80b/06, 104a/20,
106a/15, 121b/13, 123b/18,
132b/08, 149a/02, 150a/11,
160a/05, 161b/15
erba^c in ç.-dı 68a/07
çıkārd-: çıkartmak
ç.-up 130a/06
çıkıl-: çıkılmak
ç.-mağ 10a/22
çıplak: çıplak, üryan
ç. 10b/14
çiyān: çok ayaklılardan zehirli bir böcek
ç. 15b/23
çiflik(g): tarım yapılan, hayvan
yetiştirilen, çalışanlarının da
oturması için evler bulunan geniş
toprak parçası *krş.* çiftlik
ç.+de 121b/15
ç.+ine 74b/08
çift: birbirini tamamlayan iki tekten
oluşan
ç. 27b/02
çifte: *Far.* ikisi bir arada bulunan, ikili
krş. cüfte
ç. 50b/08
çiftlik(g): tarım yapılan, hayvan
yetiştirilen, çalışanlarının da
oturması için evler bulunan geniş
toprak parçası *krş.* çiftlik
ç.+inde 119a/02
ç.+ine 119a/01
ç.+leri 107b/22, 128b/18
ç.+lerini 131b/03
çile: *Far.* sıkıntı, eziyet
ç.+den çıktı 160b/09, 161b/05
çingāne: Çingene
ç.+leri 45b/17
çok(ğ): çok

ç. 7a/13, 8a/01, 19a/13, 30a/13,
30b/12, 36a/04, 39a/17, 39b/15,
40a/02, 40a/05, 41b/15, 42b/11,
44b/11, 48a/06, 49a/08, 51b/15,
62b/19, 73b/16, 77b/16, 78a/09,
78a/13, 90b/19, 91a/08, 92b/11,
96b/01, 101b/23, 102b/16, 108b/01,
109b/09, 109b/10, 110b/01,
110b/18, 115b/12, 115b/12,
121b/11, 125b/09, 136b/14,
142b/04, 142b/18, 143a/02,
147a/01, 148a/20, 151b/04,
159b/03, 159b/12, 162b/12,
164b/19, 171a/01, 171b/16
ç.+a 148a/23
ç. çok 13b/06, 44b/09
ç.+dır 4a/17, 6b/21, 8a/14, 10a/21,
15b/04, 16a/01, 17a/22, 18a/06,
24a/05, 32b/23, 33a/01, 34b/06,
35b/20, 36a/11, 57b/15, 66b/22,
77b/06, 90b/21, 91b/16, 100b/10,
101b/22, 133b/06, 184b/21
ç.+ı 102b/20, 108b/08, 120b/08,
156a/04
ç. idi 65b/05, 77a/14, 78b/16, 80a/09,
83b/09, 85a/19, 85a/21
ç. imiş 36a/01
ç. mıdır 43b/23
çoklık: sayı veya ölçü yönünden çok
olma durumu
ç.+dır 99a/01
çorbacı: Yeniçerilerde bir birlik komutanı
ç. 58b/14, 58b/23, 59a/11
çök-: yoğun bir biçimde duymak, çökmek
ç.-mişdir 49b/02
çöl: sahra, çöl
ç.+dir 33a/19, 33b/02
çömlek(g): toprak tencere
ç. 28b/18, 28b/18, 29a/08
ç.+den 28b/20
ç.+i 29a/08
çörek: az yağlı, bazen şekerli ve
yumurtalı, gevrekçe bir hamur işi
ç. 26a/02
çöz-: düğümlü, bağlı veya sarılı bir şeyi
açmak
ç.-üp 48b/15, 160b/19
çüb: *Far.* ağaç değnek, odun, sopa
ç.+ı 4a/11, 11a/20

ç.+ile 137b/18
çubuk: değnek biçiminde ince, uzun ve sert olan şey
ç. 5a/08
çuka: yün kumaş, çuha
ç. 3b/12, 38b/18, 44b/20
ç.+dan 12b/11, 12b/11
ç.+ları 165a/18
ç.+sı 48a/12
çuka-dār: hizmetçi, kapıcı
ç. 38b/23, 46b/14
çukur: Kürt halkından bir aşiretin adı
ç. 50a/06
çulgalu: Çulga kasabasından olan kimse
ç.+ya 169a/10
çuvāldız: *Far.* çuval vb. dokumalar dikmekte kullanılan, ucu yassı ve eğri, büyük iğne
ç. 13b/10
çün: *Far.* gibi; mademki; nasıl; için; çünkü.
ç. 6a/21, 12a/20, 13a/14, 13a/22, 14a/20, 23a/18, 27b/01, 27b/14, 27b/15, 29b/05, 29b/17, 30b/06, 31b/04, 84a/02, 85b/15, 90a/16, 90a/23, 91b/02, 93b/20, 113b/17, 114a/18, 117a/15, 120b/18, 124b/10, 129a/17, 130b/06, 131b/14, 138a/02, 142a/19, 142b/10, 143b/21, 149a/14, 152a/17, 156a/13, 159b/13, 165a/04, 166a/03, 168a/22, 169a/11, 179b/17, 181b/23
çünki: *Far.* şundan dolayı ki, şu sebepten ki, çünkü
ç. 6b/15, 8b/11, 9a/16, 19b/05, 20a/20, 24a/23, 27a/02, 27a/06, 27a/15, 27a/16, 27b/10, 37a/16, 42b/17, 45a/14, 52b/07, 52b/12, 55a/07, 55a/12, 55a/14, 57b/16, 64b/17, 65a/15, 68a/03, 70b/16, 76a/02, 79b/23, 81b/14, 82a/21, 82b/06, 83b/12, 85b/12, 89b/12, 90a/18, 92a/23, 93b/11, 94b/19, 94b/21, 95b/12, 96a/16, 96b/06, 98a/06, 100b/21, 103a/19, 103b/13, 105b/19, 109a/09, 120b/13, 123b/12, 125a/03, 128b/09, 130b/12, 136a/05, 137a/18,

138b/08, 138b/12, 139a/12, 141b/14, 145b/16, 146a/20, 146a/22, 146b/10, 148a/09, 148b/13, 149a/22, 158b/07, 158b/17, 160a/11, 160a/13, 163b/22, 164b/13, 169b/08, 171a/06, 171a/13, 174b/12, 179a/08, 182a/10, 187a/07

çünkim: *Far.* çünkü

ç. 6b/13, 14a/16, 20b/14, 22b/02, 24b/11, 24b/18, 25b/10, 27b/04, 54a/22, 54b/07, 55b/15, 59a/04, 59a/09, 62b/16, 65b/03, 67a/05, 67b/15, 68a/09, 68a/16, 69a/22, 70b/02, 73a/16, 73a/20, 74a/08, 80a/19, 80b/05, 90b/10, 93a/12, 97b/11, 101a/17, 117a/02, 129b/10, 137b/06, 141a/13, 141a/23, 143a/19, 144a/04, 145a/09, 168a/17, 169a/05, 186a/16

çüri-: çürümek

ç.-memiş 4b/19

ç.-yüp 161b/20

D

da: “da” bağlacı

d. 19a/20, 20b/23, 36b/07, 38a/03, 45a/02, 49b/18, 52a/23, 52b/01, 60b/10, 67a/05, 67a/06, 67b/14, 73b/19, 74a/03, 89b/09, 90a/19, 90b/03, 90b/18, 91a/22, 94b/09, 97b/05, 99a/14, 103a/01, 110b/23, 111a/12, 113b/02, 122a/18, 125a/05, 147b/09, 151a/17, 182b/13

dā³: *Ar.* hastalık, acı, sıkıntı

d.-i mehleke 171a/05

dāb: *Far.* şan ve şeref

d. 37b/08

dād: *Far.* doğruluk, adalet; ihsan, kısmet

d. 98b/08, 183a/03

d.-ı hūdā 10b/20

dāfi⁴: *Ar.* savuşturan, zararsız hale getiren

d. olan 142a/23

d. olmağıla 142a/21

dāg: *Far.* iz bırakan yara

d. 175b/01, 175b/01

dağıl-: dağılmak

d.-mamış 4b/19
dāğīstānlı: Kafkasya'da Dağıstan'da
yaşayan kimse
d. 52b/18
dāğī: *Far.* asi, zalim
d. 72a/13, 107b/14, 117b/03
d.+niñ 72a/11, 107b/12
dāğla-: *Far.+T.* acısı yüreğine oturmak
d.-dı 90a/14
d.-yu 104a/14
dāğlı: *Far.+T.* acılı, yüreği yaralı
d. 104b/20
dāh: *Far.* hizmetçi, uşak
yār-ı d.-ları 149a/08
dahı: başka, diğer; dahi, de; hem; hâlâ;
bundan sonra; böylece; daha
d. 1b/07, 1b/08, 2a/13, 2a/14, 2b/01,
3b/05, 3b/09, 3b/09, 3b/14, 4a/08,
4a/09, 4b/04, 4b/07, 4b/10, 4b/16,
4b/20, 5a/09, 5a/09, 5a/15, 5a/16,
5a/18, 5b/10, 5b/16, 5b/22, 6a/13,
6b/06, 6b/10, 6b/23, 7a/08, 7a/09,
7a/11, 7a/20, 7b/07, 7b/11, 7b/19,
7b/23, 8a/06, 8b/05, 8b/09, 8b/13,
8b/21, 9a/21, 9a/23, 9b/05, 9b/06,
10a/05, 10a/19, 10b/11, 11a/16,
11b/11, 12a/09, 12a/11, 12a/16,
12b/10, 12b/13, 13a/04, 13a/08,
13a/12, 13a/13, 13a/18, 13b/09,
14a/15, 14b/12, 14b/13, 14b/21,
15b/18, 17a/07, 17a/13, 17a/15,
17b/05, 17b/20, 18a/08, 18b/22,
19a/03, 20b/20, 21a/06, 21a/09,
21a/10, 21b/04, 21b/04, 21b/07,
22a/06, 22a/16, 22a/18, 22b/06,
23a/15, 23b/02, 24b/22, 25a/09,
25a/16, 25a/21, 25b/19, 26a/09,
26b/02, 26b/13, 26b/13, 27a/03,
27a/05, 27a/08, 27a/10, 27a/11,
27a/11, 27a/13, 27a/15, 29a/14,
29a/21, 29a/21, 29b/14, 31a/06,
31a/09, 31a/18, 31a/20, 31b/01,
31b/13, 31b/17, 32a/08, 32a/12,
32b/06, 32b/12, 32b/19, 32b/20,
32b/22, 33a/01, 33a/13, 33a/18,
33b/04, 33b/06, 33b/11, 33b/11,
34a/01, 34a/02, 34a/09, 34a/18,
34a/18, 34b/13, 35a/19, 35a/20,
35a/21, 35b/03, 35b/06, 35b/13,

35b/14, 36a/01, 36a/14, 37a/02,
37a/10, 37a/18, 37b/07, 37b/18,
38a/12, 38b/03, 38b/09, 38b/13,
38b/18, 38b/20, 39a/21, 39b/03,
39b/09, 39b/11, 39b/16, 39b/17,
39b/20, 40a/06, 40a/08, 40a/13,
40a/17, 40b/04, 40b/04, 40b/20,
41a/13, 41a/14, 41a/18, 41a/23,
41b/05, 42a/05, 42a/12, 42a/14,
42a/23, 42b/09, 42b/10, 42b/13,
42b/18, 43a/04, 43a/19, 43b/07,
43b/12, 44a/01, 44b/04, 44b/04,
44b/08, 44b/14, 44b/17, 44b/19,
45a/04, 45a/14, 45b/01, 45b/03,
45b/08, 45b/12, 46a/01, 46a/03,
46a/04, 46a/14, 46a/17, 46b/08,
46b/13, 46b/22, 47b/05, 47b/20,
48a/11, 48a/12, 48a/15, 48a/16,
48a/20, 48b/17, 48b/18, 48b/20,
49a/01, 49a/03, 49a/19, 49a/22,
49b/06, 49b/10, 50a/08, 50a/10,
50a/17, 50b/03, 50b/07, 50b/13,
51a/08, 51a/22, 51b/04, 51b/10,
51b/18, 51b/19, 52a/07, 52a/13,
52a/16, 52b/04, 52b/06, 52b/22,
52b/23, 53a/15, 53a/23, 53b/04,
53b/13, 53b/21, 54a/04, 54a/06,
54a/08, 54a/09, 54a/10, 54a/11,
54b/14, 54b/21, 55a/03, 55a/05,
55a/06, 55a/21, 55b/06, 55b/11,
56a/04, 56b/02, 56b/20, 57a/01,
57a/03, 57a/03, 57a/04, 57a/12,
58a/08, 58a/10, 58a/13, 58a/21,
58b/03, 58b/08, 58b/09, 58b/10,
59a/03, 59a/20, 59b/03, 59b/06,
59b/16, 59b/18, 60a/14, 60a/15,
60a/18, 60b/02, 60b/18, 60b/21,
61a/11, 62a/05, 62b/01, 64a/15,
64a/19, 64a/23, 64b/08, 65a/07,
65a/12, 65a/22, 65b/01, 65b/09,
65b/11, 65b/22, 66a/05, 66b/23,
67b/04, 68a/05, 68a/17, 68b/05,
68b/14, 69a/09, 69a/10, 69a/11,
69a/19, 69b/05, 69b/09, 69b/09,
69b/10, 69b/16, 69b/17, 69b/20,
70a/14, 70b/01, 70b/03, 71a/14,
73a/01, 73a/09, 73a/11, 73b/04,
73b/07, 73b/18, 74a/03, 74a/11,
74a/15, 75a/08, 75a/19, 75b/06,

75b/06,	75b/15,	76a/16,	76b/05,	112a/07,	112b/09,	113a/03,
77a/08,	77a/11,	77a/13,	77a/15,	113a/04,	113a/06,	113a/14,
77a/21,	77b/13,	77b/13,	78a/14,	113a/15,	113a/16,	113a/20,
78a/23,	78b/06,	78b/07,	78b/14,	114a/08,	114b/03,	114b/20,
78b/18,	78b/21,	78b/23,	79a/17,	114b/22,	115a/02,	115a/04,
79b/16,	79b/21,	80a/02,	80b/09,	115a/05,	116a/04,	116a/12,
80b/11,	80b/15,	80b/23,	81a/12,	116a/19,	116b/01,	116b/14,
81b/03,	81b/04,	81b/14,	81b/18,	116b/18,	117a/18,	117a/19,
81b/22,	82a/16,	82a/21,	82a/23,	117b/13,	117b/20,	118a/01,
82b/07,	83a/10,	83b/08,	83b/09,	118a/03,	118a/06,	118a/07,
84a/07,	84a/10,	84a/16,	84a/18,	118a/10,	118a/11,	118b/13,
84a/21,	84a/23,	84b/22,	85a/09,	118b/16,	119a/02,	119a/06,
85a/14,	85b/02,	86a/23,	86b/06,	119a/12,	119a/22,	119a/23,
86b/15,	87a/18,	87a/23,	87b/06,	119a/23,	119b/05,	119b/09,
88a/16,	88a/18,	88a/21,	88b/18,	120a/02,	120a/14,	120b/03,
88b/20,	89a/02,	89a/06,	89a/10,	120b/05,	120b/09,	120b/15,
89b/13,	90b/08,	91a/01,	91a/21,	120b/16,	121a/11,	121a/12,
91b/19,	92a/03,	92a/03,	92a/07,	121a/14,	121b/03,	121b/14,
92a/17,	92a/22,	92b/15,	92b/22,	121b/15,	122a/21,	122b/09,
92b/23,	93a/03,	93a/03,	93a/12,	122b/21,	123a/09,	123a/11,
93a/13,	93b/05,	93b/06,	94a/08,	123a/15,	123a/18,	123a/20,
94a/19,	94b/06,	94b/14,	95a/02,	123b/04,	123b/23,	124a/05,
95a/06,	95a/07,	95a/13,	95b/05,	124a/09,	124a/10,	124a/13,
95b/18,	95b/21,	96a/03,	96a/10,	124b/02,	124b/10,	124b/16,
96a/11,	96b/07,	97a/01,	97a/07,	125a/12,	125a/23,	125b/03,
97a/20,	97b/23,	98a/02,	98a/10,	126a/02,	126a/08,	126a/16,
98b/09,	99a/05,	99a/06,	99a/13,	126a/23,	126b/02,	126b/02,
99a/19,	99b/17,	99b/18,	99b/21,	126b/05,	126b/05,	126b/20,
99b/22,	100a/03,	100a/09,	100a/13,	127a/01,	127b/02,	127b/09,
100a/19,	100a/22,	100a/23,		127b/14,	127b/23,	128a/10,
100b/16,	101a/08,	101a/21,		128a/14,	128a/17,	128a/18,
101b/07,	101b/19,	102a/01,		128a/20,	128a/23,	128b/02,
102a/01,	102a/06,	102b/04,		128b/20,	129a/11,	129a/12,
102b/06,	102b/17,	103a/12,		129a/17,	129b/05,	129b/16,
103a/15,	103a/23,	103b/16,		130b/07,	130b/09,	130b/12,
103b/19,	103b/22,	104b/04,		130b/15,	130b/23,	131b/12,
104b/05,	104b/06,	104b/11,		132a/02,	132a/09,	132a/14,
104b/12,	104b/16,	104b/16,		132a/21,	132b/17,	132b/17,
105a/07,	105a/22,	106a/07,		133a/23,	133b/04,	133b/08,
106a/09,	106a/19,	106b/18,		133b/15,	133b/18,	134a/01,
108a/16,	108a/20,	108a/20,		134a/07,	134a/16,	134a/18,
108a/21,	108a/23,	108a/23,		134b/02,	134b/05,	134b/12,
108b/02,	108b/02,	108b/03,		134b/18,	134b/20,	135a/08,
108b/04,	108b/05,	108b/06,		135a/16,	136a/03,	136a/11,
108b/06,	108b/16,	109a/04,		136a/18,	136b/10,	136b/12,
109a/10,	109b/05,	109b/11,		136b/20,	136b/21,	137a/03,
110b/06,	110b/08,	110b/10,		137a/08,	137b/12,	137b/22,
110b/16,	111a/07,	111a/13,		138a/06,	138a/09,	138a/17,
111a/21,	111a/23,	111b/11,		138a/18,	138a/20,	138b/01,

138b/13, 138b/17, 138b/19,
138b/20, 138b/22, 139a/16,
139b/12, 140a/04, 140a/11,
140a/17, 140a/21, 140b/08,
140b/10, 140b/14, 140b/14,
140b/22, 141a/03, 141a/09,
141a/19, 141b/03, 141b/14,
141b/17, 141b/22, 141b/23,
142a/19, 142b/09, 142b/11,
142b/14, 142b/22, 143a/07,
143a/08, 143a/12, 143a/18,
143a/22, 143b/14, 143b/15,
143b/19, 144a/14, 144a/22,
144a/23, 144b/01, 144b/14,
144b/15, 144b/19, 144b/22,
145a/12, 145a/14, 145a/15,
145b/09, 145b/13, 145b/22,
145b/23, 146a/01, 146a/05,
146a/08, 146a/21, 146b/07,
146b/08, 146b/20, 146b/22,
147a/05, 147a/06, 147a/06,
147a/08, 147a/12, 147b/01,
147b/05, 147b/05, 147b/15,
147b/16, 148a/03, 148a/06,
148a/09, 148a/10, 148a/11,
148a/12, 149a/23, 149b/02,
149b/06, 149b/21, 150a/03,
150a/09, 150a/12, 150a/14,
150a/14, 151a/05, 151a/21,
151b/09, 151b/12, 151b/15,
152a/03, 152a/06, 152b/02,
152b/14, 153a/03, 153a/04,
153a/12, 153a/16, 153b/11,
153b/19, 154a/09, 154a/23,
155a/16, 155a/19, 155b/17,
155b/20, 155b/22, 156b/06,
156b/21, 157a/06, 157a/08,
157a/11, 157a/22, 157b/01,
157b/03, 157b/18, 158a/01,
158a/02, 158a/05, 158b/07,
158b/18, 159b/02, 159b/02,
159b/12, 159b/16, 160a/03,
160a/04, 160a/04, 160b/15,
161a/15, 161a/18, 161a/19,
161a/23, 161b/02, 161b/08,
161b/12, 161b/22, 162b/01,
162b/10, 162b/13, 162b/21,
163b/13, 163b/17, 163b/20,
164a/01, 164a/19, 164b/22,

165a/05, 165a/19, 165b/11,
165b/13, 166a/01, 166a/06,
166a/09, 166b/03, 166b/13,
166b/23, 167a/12, 167b/03,
167b/11, 168a/09, 168b/02,
168b/05, 168b/08, 168b/12,
169b/03, 170a/15, 170b/02,
170b/21, 171a/08, 172a/05,
172a/22, 172b/19, 173b/08,
174b/23, 175a/12, 175a/17,
175a/20, 175b/12, 175b/13,
175b/21, 176a/11, 176b/10,
176b/16, 177a/02, 177a/04,
178a/21, 179a/04, 179a/07,
179a/17, 179a/23, 179b/14,
180a/10, 180b/10, 181a/09,
181a/21, 181b/04, 181b/06,
181b/13, 181b/17, 182a/03,
182a/10, 182a/14, 183a/04,
184a/06, 184a/16, 184a/20,
184b/02, 184b/17, 184b/18,
184b/19, 185a/03, 185a/09,
185b/18, 185b/19, 186a/21,
186a/22, 186b/15, 186b/22,
187a/15, 187a/21

dāhil: *Ar. giren; bir şeyin içinde bulunma; yer alma*

d. 59b/13, 76b/01, 77a/13, 78a/16,
86a/17, 117a/15, 119a/06, 120b/11,
186b/23

d. ideler 116a/05

d.-i memâlik 57b/16, 61b/20, 63a/01,
67a/05

d.+inde 24a/02, 24a/03, 155a/04

d.+inden 34b/21

d. olan 18a/04

d. oldu 6b/14, 13b/21, 53b/07, 59a/04,
69a/14, 73a/16, 75b/05, 86b/05,
92b/17, 101a/17, 118b/22

d. olduğu 116b/17

d. oldılar 97a/16, 99b/15, 162a/19

d. olduğu 113a/05, 158a/04

d. olduğundan 74a/04

d. olduğda 6a/04, 159a/17, 183b/18

d. olduğdan 62a/06

d. olundu 36a/21

d. olunup 73a/06

d. olup 49b/05, 52a/02, 52a/04,
57a/04, 61a/10, 61b/13, 67b/12,

74a/17, 83a/20, 87b/21, 87b/23,
93b/08, 104a/02
d. olur 101b/06
d. olur idi 55a/07
d. olursuz 97a/03
dāhiye: *Ar.* felaket, musibet
d. 117b/20
dahl: *Ar.* etki, katkı
d. 65a/09
dā'im: *Ar.* devam eden, sürekli
d. 2b/04, 2b/18, 2b/19, 3b/16, 4a/06,
9a/04, 18a/04, 24a/07, 25a/12,
25a/19, 27a/23, 39b/21, 41a/09,
47a/23, 55b/15, 61b/03, 63a/07,
63a/08, 67a/11, 69b/22, 69b/22,
75b/02, 76b/15, 76b/15, 76b/16,
81b/13, 92a/09, 94b/15, 112a/02,
157a/05, 162b/14, 163a/01,
177b/23
d. eyleye 84a/15
dā'imā: *Ar.* devamlı olarak, sürekli
d. 11a/02, 12a/19, 13a/14, 19a/21,
23a/23, 28a/13, 35a/17, 43b/15,
44b/11, 44b/13, 47a/19, 54a/17,
62a/16, 63a/03, 63a/10, 63a/11,
76b/11, 82a/05, 113a/08, 113b/18,
158a/21, 164a/12
dā'ir: *Ar.* devreden; bağlı, ilişkin *krş.*
dāyir
d. 37b/19, 63a/05, 115b/07, 116a/05,
117b/03, 126a/09, 131a/03,
131b/11, 132a/05, 133b/19,
139b/06, 148b/23, 151b/03,
152a/08, 160a/12, 166b/01,
168b/18
d.-i devletiniñ 47b/12
dā'ire: *Ar.* çember; sınıır içi; konak;
saygın bir yer
d. 35a/05, 35b/11, 131a/08, 132b/10,
134b/22, 145b/20, 170a/12
d.-i *ḥaṭṭ*-ı *istivā* 35a/02
d.+niñ 35b/10, 135a/03
d.+si 22a/07, 131a/07, 133b/17
d.+sinde 131a/04, 131a/05, 131b/04,
132b/22, 133a/01, 133a/12
d.+sine 142a/10
dā'iren-mādār: *Ar.* çepeçevre
d. 38b/23
dağ-: takmak

d.-mağ 96b/16
dağayık: *Ar.* ince ve anlaşılması güç ve
dikkate muhtaç olan şeyler
d. 19b/21
dağık: *Ar.* ince, zarif, nazik
āsiyāb-ı d. 15b/04
d. 85a/19, 150b/18
dağıka: *Ar.* bir saatlik zamanın altmışta
biri
d. 117b/14, 161b/13, 175b/12
dāl: iki kat olmuş, beli bükülmüş
d. ider 89b/01
dal-: dalmak
d.-ar 98b/03
d.-dı 90b/12
d.-up 10b/08, 13b/05
dal satır: satırı kınından çekerek
d. 84b/04
d. olup 97a/05
dāmād: *Far.* güveyi, damat
d. 54b/02, 72a/17
d. eyleyüp 63b/17
d.+ı 185b/14
d.+ıdır 183b/19
d.-ı *şehir-yārī* 2b/11, 54a/13
d.+ları 135b/04
dāmān: *Far.* etek *krş.* dāmen
d.+larıñ 94b/22
pāk-i d. 13b/19
dāmān-der-miyān: *Far.* işe hazır *krş.*
dāmen-der-miyān
d. idüp 186b/16
dāmen: *Far.* etek *krş.* dāmān
d. 9a/07, 21b/21, 30a/20, 130a/05,
150a/18
d.+e 89b/16, 90a/12
d.+in 113b/13
d.+iñ 150a/17
d.-i *şerīfiñ* 26b/03
dāmen-der-miyān: *Far.* işe hazır *krş.*
dāmān-der-miyān
d. 51b/22
d. eyledik 59a/17
d. idüp 6a/18, 53a/11, 84a/10, 84b/01,
162b/02
damla: damla
d. 7b/03
damla-: damlamak
d.-r 4a/13

dānā: *Far.* bilen, bilici, bilgiç
d. 53a/02, 62b/02, 64b/02, 65b/06,
66b/11, 82a/07, 120a/14, 126b/11,
179b/20
d.-i haqq 28a/10
dānāyān: *Far.* bilenler, bilgililer
d. 170a/21
dāne: *Far.* tane, tohum
d. 5a/04, 12b/04, 13b/09, 15b/23,
76b/23
d.-i hardal 4b/19, 17a/07, 56a/02,
148b/23
d.+leri 60b/22
d.+miz 1b/13
danış-: danışmak
d.-dılar 140b/08
d.-mayup 131a/06
dar: dar, sıkıntılı, elverişsiz
başına d. eyledi 57a/06, 66a/09,
76a/03
başlarına d. eyledi 83b/04
d. düşdi 59a/04
d. düşdiler 102a/05
d. eyledi 76a/23
d. eyledi idi 124b/23
d. iderler idi 61b/04
dār: *Ar.* ev, yer, yurt
d. 136a/17
d.+ımız 141a/04
d.+ü'l-ḥadīş 46b/04
d.+ü'l-ḳarārlarına 99b/15
dārā: *Far.* hükümdār
d. 53a/01, 171b/14
d.-yı şevket 62b/02
dargınlık: dargın olma durumu
d. 36b/05
dār-ı beḳā: *Ar.* ahiret *krş.* 'ālem-i beḳā
d.+ya 17b/19, 62a/18, 125a/13
dār-ı fenā: *Ar.* dünya
d.+dan 17b/19, 26b/18, 56a/18,
62a/18, 63a/15, 63a/21, 66b/04
d.+ya 125a/02
dārü'l-mülk: *Ar.* başşehir, başkent
d.-i ḳadimleri 36b/17
dāstān: *Far.* destan, şöhet
d. oldı 157a/22
da'vā: *Ar.* ileri sürülerek savunulan
düşünce, mesele
d. 117a/02, 132b/10, 135a/18, 182a/16

d.+lardan 106b/23
d.+ları 133b/19
d.+larından 71a/19
d.+mı 130b/10
d.+sına 117a/01, 117a/08, 138a/10,
161a/23
d.+sında 71a/21, 107a/02, 123a/11,
171a/22
d.+sından 180a/11
d.+ya 130b/17
d.-yı imāmet 71a/13, 106b/17
da'vet: *Ar.* çağırma, çağrı
d. 36b/12, 42a/04, 43a/13, 43b/10,
45b/06, 117a/15, 130a/13, 171a/11,
173a/16, 185a/18
d.+e 45b/08, 65a/14
d. eyledi 168a/02
d. eyledikde 161b/01
d. eylediler 42a/09, 43a/19, 95b/18
d. idüp 25b/12, 37a/12, 37a/23,
38b/09, 38b/20, 40a/12, 40b/14,
41a/23, 44b/22, 65a/23, 90a/10,
92b/07, 98b/20, 112b/17, 130a/18,
168a/03, 185b/09
d. itdiler 42a/08
d. itmek 95b/17
d. olunup 74b/10, 74b/16, 97a/08,
150a/14, 152b/19
da'vet-nāme: *Ar.+Far.* yasal bir için
gönderilen çağrılık
d. 145a/17
davıl: davul, deḡnekle çalınan çalgı
d.+ıñ 111b/08
dāyir: *Ar.* devreden; baḡlı, ilişkin *krş.*
dā'ir
d. 45b/14
de: "de" baḡlacı
d. 12b/17, 13b/02, 25b/14, 28a/20,
39b/10, 47b/19, 55a/20, 57b/16,
69a/04, 70a/15, 85b/12, 85b/13,
85b/15, 89b/11, 90a/08, 90b/18,
90b/21, 91a/23, 91b/09, 92b/12,
93a/09, 98b/03, 103a/06, 107b/23,
108b/17, 110b/04, 110b/23,
111a/14, 111a/15, 111b/10,
114b/07, 117b/05, 127a/03,
129b/01, 143a/14, 143a/16,
163b/18, 169a/22, 186b/22
de'b: *Ar.* âdet, usul, tarz, kaide, gelenek

d.-i meclis 39a/10
dede: dede, büyük baba
d. 4b/04, 13b/13, 17b/01, 26b/14,
26b/15
d.+leri 28b/14
d.+lerimiz 12a/11
d.+sine 26b/12
def: *Far.* tef
d. çalınur 28a/07
def: *Ar.* öteye itme, savma, savulma;
verme; ortadan kaldırma; giderme
d. 45a/10, 93a/08, 117a/09, 117b/16,
118a/20, 120b/16, 121b/23,
125a/22, 126b/07, 134a/07,
135a/15, 141b/19, 147a/10,
147b/11, 150a/06, 158b/05,
169a/02, 178b/01, 178b/02,
178b/22, 180a/05, 180a/16,
181a/09, 181a/15
d.+e 48b/02, 141a/08
d. eyledi 147a/04, 147a/09, 147a/12,
148b/19, 158b/21
d. eylemege 147a/01
d. eylemek 142a/09, 182b/01
d.+i 117b/19
d. ideriz 147a/09
d. iderler 143a/15
d. idüp 68b/17
d.-i gam 171a/10, 171a/11
d.+ine 18a/18, 49a/18, 68b/14,
142b/04, 147a/21, 147b/02,
162a/03, 162a/18
d.-i tedbîrine 178b/04
d.-i vesvese 161b/06
d.-i zarûret iden 7b/14
d. olduğu 146a/04
d. olduğdan 66b/10
d. olur 160b/08
ref^c -i d.+ine 68a/04
def a: kere, kez, yol
d. 11a/07, 21b/06, 29a/07, 39a/20,
39a/21, 39a/23, 40a/08, 44a/21,
51b/16, 56a/05, 56b/19, 68a/07,
73b/14, 90b/01, 93a/01, 93b/06,
94a/05, 96a/11, 98b/08, 99b/20,
99b/20, 118a/20, 123b/03, 126b/02,
126b/13, 129a/03, 129a/12,
137a/10, 142b/17, 144a/07,
145a/23, 145b/08, 146b/13,

147a/13, 151a/09, 154b/17,
155a/12, 161a/17, 162b/22,
171a/19, 172a/23, 182b/18,
182b/19
d.+da 124b/21, 154a/22, 155a/13,
155a/13
d.+dan 168b/12
d.+yı 144a/22
defa^c ât: *Ar.* kereler, kezler, yollar
d.+ıyla 37b/02
define: *Ar.* yere gömülmüş altın vb. gibi
değerli eşya
d. 9a/22, 9b/01
d.+ye 68b/10
d.+yi 9b/09
defn: *Ar.* gömme, gömülme
d. eylediler 141a/20, 150b/04, 165b/14
d. eylemişlerdir 56a/19
d. ideler 165b/12
d. idüp 9b/17
d.+inde 165b/11
d. olmak 155b/09
defter: *Ar.* yazı yazmak için bir araya
tutturulmuş kâğıt yaprakları
d. 146b/09, 187b/03
d. idüp 101b/09
d.+imiz 73b/22, 187a/19
d.+leri 45a/21, 150a/23
d.+lerine 135a/03
d. olan 163b/07
d. olundu 163b/07
defter-dâr: *Ar.+Far.* bir vilayetin para
işlerini idare eden kimse; eskiden
maliye vekiline verilen unvan
d. 53a/07, 55a/01, 56b/03, 56b/09,
56b/10, 57b/18, 58a/03, 59b/10,
61a/21, 66b/02, 69b/08, 74a/22,
75b/03, 81a/21, 87b/08, 87b/09,
87b/17, 87b/17, 109b/02
d.+ı 38a/23, 57b/21, 69b/08, 75b/03,
81a/20
d.+lar 47b/12
deg-: değmek, ulaşmak
haber d.-e 7a/07
degenek: değnek, sopa
d. 132a/11
degil: değil
^c aceb d.+dir 42b/06
ağçe d. mi 58b/07

ba' id d.+dir 110b/17
beñzer d.+dir 50a/15
berāber d.+idi 24b/04
bilā-fā'ide d. midir 42a/22
bilmez d.+iz 46a/07
böyle d.+dir 96b/12
bu d. mi 104a/13
cārī d.+dir 158b/09
cevābı d.+dir 70a/10
d. 12b/09, 12b/10, 22a/09, 23b/17,
23b/19, 24b/07, 28b/08, 57a/15,
79a/16, 85a/17, 85a/17, 90a/18,
97a/12, 97a/22, 111b/14
d.+dir 38b/01, 49a/23, 74b/18, 85b/01,
95a/22, 109a/05, 110b/01, 132a/17,
134b/10, 141a/13, 174a/03
d.+dir 64b/08, 64b/09
d.+idi 142b/22, 176b/04
d. iken 159b/08, 172b/06
d. imiş 5b/03
d. imişler 112b/03
d.+iz 91a/02
d.+ler 112b/04
d. mi 111b/06
d. midir 89a/04, 90a/08
eşedd d. midir 110b/10
evlā d. midir 125a/18
elzem d.+dir 109a/12
görmüş d.+dir 13b/11
güç d.+dir 98a/22
habīr d. 58a/22
hālī d. 6a/04
hālī d.+dir 67a/11, 180b/10
hālī d.+lerdir 35b/02
hoş d.+di 28a/01
imkān d.+dir 30a/02
imkānda d.+dir 132a/20
insān d. 84b/12
iş d.+dir 11b/10
işi d.+dir 132a/21
iṭā' atde d.+dir 34a/01
kābil d. 93b/14
kābil d.+dir 57b/04, 79a/15, 84a/19,
89a/19
kābilinden d.+em 158b/08
kādīr d. 105a/23
kādīr d.+dir 6a/06, 36a/07, 42b/16,
47b/10
kādīr d.+em 41b/12

kādīr d.+lerdir 44a/16
kā' il d.+dir 186b/20
kal' a d.+dir 77b/18
kānūn d.+dir 43a/14
kıyās d.+dir 19a/22, 69a/01
lāzım d.+dir 101a/06, 109a/13
maḥall-i d.+dir 70a/14
maḥlūḳ d.+dir 65b/20
ma' lūm d.+dir 46b/23
ma' lūmūñız d. midir 44b/03, 45a/11
ma' nī d.+dir 18a/19
me' mül d.+dir 167b/18
mertebe d.+dir 105a/10
muṭarrid d.+dir 44a/01
mutaşavver d.+dir 10b/01
mübtelā d. idi 163a/04
mümkin d. 31b/05, 184b/03
mümkin d.+dir 10a/22, 18b/11,
21a/derkenar, 30a/18, 174a/04,
184b/01
mümkin d. imiş 100a/11
mümkin d. ise 42b/16
münāsib d. 128a/01
münāsib d.+dir 94b/21, 95a/04,
128b/02, 140b/12, 181b/05
münāsib d. ise 110b/04
münkin d.+dir 130a/09
müyesser d.+dir 171a/05
nāzenīn d.+lerdir 47b/20
pādişāhlar d.+midir 43a/05
rāḡīb d. 162b/21
rāzī d.+em 186b/14
rāzī d. idi 143b/08
şābit-ḳadem d.+dir 105b/05
söz d.+dir 95b/01
şey' d.+idi 73b/17
taşavvur d.+dir 126b/21
degin: kadar, dek, denli
d. 33b/23, 84b/02, 119b/22, 120b/12,
124b/16, 136b/20, 137a/07,
139a/13, 158a/13, 172b/16,
183b/13
deh: *Far.* on sayısı
d. 79a/16
dehān: *Far.* ağız
d. 89a/17, 89b/10
d.+dan 96a/21
d.+ı 31a/19
dehr: *Ar.* zaman, dünya

yegâne-i d. 47b/22
dehşet: *Ar.* büyük bir tehlike önünde
şaşıp kalma, korkma
d. 125a/10, 145b/18, 153a/04,
158b/15, 161b/09
dek: kadar, değin
d. 7b/02, 10a/19, 19b/02, 19b/13,
29a/03, 37a/13, 39a/02, 40a/15,
41b/04, 41b/23, 43b/15, 46b/09,
48a/23, 48b/03, 69b/17, 84b/01,
84b/02, 87a/17, 95a/06, 96b/09,
110b/08, 139a/08, 148a/19,
149a/19, 149b/19, 168b/19
dekākīn: *Ar.* dükkanlar
d. 3b/22, 15a/11, 15a/23, 86a/01
d.+ler 107b/20
d.+leri 57b/09
del-: delmek
d.-üp 10b/23
delā'īl: *Ar.* deliller
d. 134b/23, 135a/22
delālet: *Ar.* delil olma
d.+dir 136b/09
deli: akıl ve bilinci yerinde olmayan, deli
krş. delü
d. 27b/03, 61b/02, 92a/16, 183a/23
d.+dir 111a/21
d. midir 112b/10
delik(g): delik
d. delik 161b/20
d.+i 29a/08
delīl: *Ar.* rehber; iz; kanıt
d. 114a/13, 159b/08
d.-i kaç'î 50a/22
d.-i zannı 50a/23
d. olsun 25a/21
delü: akıl ve bilinci yerinde olmayan, deli
krş. deli
d. 30b/14
dem: *Far.* an, zaman; nefes
d. 4a/05, 6a/18, 6b/14, 19a/03, 21a/19,
22a/19, 22b/12, 22b/16, 25a/01,
25a/02, 25a/08, 25a/18, 25a/21,
25a/21, 25b/01, 25b/13, 26a/16,
26a/22, 27b/20, 54b/09, 55a/17,
55b/16, 59a/12, 76b/12, 81b/23,
83b/22, 84a/03, 85b/15, 91b/21,
93b/20, 97a/04, 98a/08, 101a/02,

104a/13, 104a/16, 105b/20,
136b/09, 155a/21, 175a/06
d.+de 103b/01, 104b/17
d.+iñ 28a/15
demān: *Far.* heybetli, gösterişli
d. 104a/11
dem-beste: *Far.* suskun, sessiz
d. 10b/08, 20b/05, 27b/05, 102b/23
d. kaldı 19b/22
d. kaldım 13a/20
d. kalur 23b/09
den-: denmek
d.-se 13b/02, 54a/20
dendān: *Far.* diş
d. 140b/21
denī: *Ar.* alçak, zelil
d. 116b/06
deñiz: deniz
d.+dir 109b/10
deñlü: kadar, dek
d. 133b/07, 165a/03, 173a/10
depe: tepe
d.+si 10b/14, 21a/derkenar
d.+sinde 4a/02, 5b/11, 13b/09
d.+sinden 21a/derkenar
d.+ye 12a/05
depren-: hareket etmek, kıvıldamak
d. 5a/23
depret-: harekete geçirmek, kıvıldatmak
d.-e 5a/22
der: *Far.* kapı
d. 85a/22
der-^çakāb: *Far.+Ar.* arkası sıra,
arkasından
d. 8b/15, 14b/03, 18a/18, 20a/19,
25a/04, 27a/07, 27a/20, 70a/09,
98b/03, 100b/21, 113a/04, 118b/04,
134a/17, 134a/21, 145b/11,
154a/07, 156a/03, 157b/16,
162a/15, 166b/06, 187a/21
derbend: *Far.* dar geçit; sınır boyunda
bulunan küçük kale
d. 31b/08, 48b/23
d.-i ^çazīm 14a/01
d.+inden 34b/19
d.+here 123b/19
derc: *Ar.* toplama
d. 123b/16
derd: *Far.* acı, keder, dert, sıkıntı *krş.* dert

d. 1b/13, 145b/17
d.+e 14a/03, 31a/12, 77b/09
d.+i 30b/07
d.-i elem 56a/18
d.+ile 20b/12, 104a/09
d.+ime 98a/13
d.+inden 92a/17
d.+ine 52a/04, 89b/21
d.+iñ 127b/22, 167a/02
derdîmend: *Far.* derd sahibi, tasalı, kaygılı *krş.* derdmend
d. 111b/08, 173b/15
d.+i 173a/11
d.+iñ 173b/04
derdmend: *Far.* derd sahibi, tasalı, kaygılı *krş.* derdîmend
d. 161a/03
dere: *Far.* ırmak, çay
d. 15b/05
d.+yi 9b/19
derece: *Ar.* mertebe; kerte
d. 180a/21, 180a/23, 180b/01
d.+ye 96a/07
der-enbâr: *Far.+Ar.* ambar içinde
d. olunur 137a/15
dergâh: *Far.* kapı, büyüklerin makamı; tekke *krş.* dergah
d. 114b/17
d.-ı ‘âlî 72b/11
d.-ı haqqda 44b/16
d.-ı ‘izzetine 24b/15
d.+ına 179a/20
dergeh: *Far.* kapı, büyüklerin makamı; tekke *krş.* dergâh
d.+iñde 47b/22
dergezîni: İran’ın Dergezin kasabasından olan kimse
d.+lerden 159b/15
dergeznîyân: İran’ın Dergezin kasabasından olan kimseler
d. 153b/03
derhâl: *Far.+Ar.* hemen, vakit kaybetmeksizin
d. 18a/21, 18b/08, 113a/11, 115a/02, 119a/22, 127b/12, 132a/12, 135b/23, 150a/13, 155a/22, 179a/17, 182b/02
der-hâtır: *Far.+Ar.* hatırda
d. 158a/16

d. idüp 135a/15
der-hazine: *Far.+Ar.* hazine içinde, hazinede
d. 153a/14, 169a/11
deri: deri, post
d.+leri 43b/02
der-kafâ: *Far.+Ar.* kafa içinde
d. 157a/11
derkâr: *Far.* işin içinde olan, aşikâr
d. 114b/21, 126a/16
d.+dır 158a/22
d. olup 123a/18
dermân: *Far.* çare; tedbir; ilaç
d. 94a/03, 98a/13, 141b/11, 171a/05, 176b/09
d. bulmayup 70b/01
d.+dayım 173a/19
d. eylemege 145a/14
d.+ım 31a/12
d. kalmadı 102b/07
d. ola 31b/01
d. olmayup 63a/12
d. olur 14a/03, 77b/09
dermânde: *Far.* beceriksiz, zavallı
d. 115a/17
dermiyân: *Far.* ortada, arada
d. idüp 94b/22, 130a/05
ders: *Ar.* bir bilginin öğrenilmesi için her gün alınan eğitim
d. 47a/04, 119a/11
dert: *Far.* acı, keder, dert, sıkıntı *krş.* derd
d.+lerine 141b/11
der’uhde: *Far.+Ar.* üstüne alma, yüklenme
d. 119a/12, 140a/12
d. eyledi 128a/17
d. eyleyüp 32b/01
derûn: *Far.* iç, dahil; gönül, kalp
d. 3b/23, 4a/15, 4a/23, 6b/06, 14b/14, 14b/23, 16b/19, 19a/14, 22a/02, 28a/20, 29a/20, 42b/12, 57b/18, 76a/18, 76b/23, 93a/07, 120a/04, 125a/11, 136b/15, 141b/04, 152a/09, 165b/09, 168b/23, 170a/11, 177b/23
d.+ı 92a/08
d.+ımda 140a/13
d.+ımdan 166a/06, 166a/10
d.+ımdır 131b/20

d.+ımızdan 18a/11
d.+ına 32a/05, 32a/09, 33b/19,
149a/05, 157b/06, 174b/12
d.+ında 4a/12, 8a/17, 17a/05, 28b/13,
31b/15, 31b/23, 32b/14, 33b/18,
33b/21, 34a/03, 35b/10, 41a/09,
55b/16, 70b/22, 106b/03, 115a/10,
115b/08, 117b/21, 136a/23,
138b/12, 141a/22, 143b/05,
143b/21, 154b/21, 157b/15,
157b/17, 162a/23, 165b/19,
166a/17, 166a/23, 172b/02,
173a/10, 175a/04, 175a/12, 175b/17
d.+ları 125b/05
d.+larına 120a/16, 142a/01
d.+larında 32a/21
derūnī: *Far.+Ar.* içten, gönülden
d. 18a/15
derviş: *Far.* Allah için alçakgönüllülüğü
ve yoksulluğu kabul eden veya bir
tarikata bağlı bulunan kimse;
yoksul
d. 8a/22, 9a/04, 13b/20, 13b/22,
13b/23, 22b/10, 54a/18, 163a/17
d.-i ‘abā-puş 22a/22
d.-i dil-rîş 9a/07, 9a/10, 9a/16, 9b/09,
9b/12, 13b/18, 16a/02
d.-i dil-rîşin 13b/21
d.-i dil-rîşleri 21b/21
d.-i gül-endāmın 9b/10
d.-i hırka-püş 9b/14
d.+ler 26b/12, 27a/04, 27a/05
d.+leri 15b/03
dervîşān: *Far.* dervişler
d. 4b/09, 10a/07, 10a/13, 17a/01,
18a/01, 19a/02, 22a/04, 25b/06,
25b/23, 26a/01, 27a/13, 30a/20
d.+a 175a/02
d.-ı dil-rîşānları 23a/14
dervîşāne: *Far.* dervişlere yakışır bir
biçimde
d. 175a/06
dervîş-nihād: *Far.* derviş ruhlu,
alçakgönüllü kimse
d. 163a/10
deryā: *Far.* deniz
d. 3b/10, 8a/07, 31b/11, 31b/17,
32a/03, 32b/21, 32b/23, 33a/05,

33a/07, 33a/07, 33b/12, 33b/20,
46b/02, 109b/17, 128a/09, 148b/10
d.+dan 31b/23, 32a/04, 32a/08,
33a/09, 134b/16
d.+dır 87a/14, 87a/22
d.+nın 8a/01, 10b/08
d.+sı 3b/09, 87a/14, 87a/22, 89b/14,
89b/20, 97b/20, 103a/07, 109b/10,
146b/21
d.+sına 20b/07, 21a/07, 110a/10
d.+sında 3b/13, 3b/16, 111a/09
d.+sından 3b/09
d.+sımın 7b/23
d.+ya 3b/05, 9a/21, 27b/17
d.-yı mezbūr 8a/03
d.-yı mezbūrın 3b/15, 33b/11
d.-yı muhîṭ 34b/16, 34b/21
d.-yı muhîṭde 33a/21
d.-yı muhîṭe 33b/09, 34a/20
d.-yı şāhīdir 34a/04
leb-i d.+da 8a/18
dest: *Far.* el
d. 71a/13, 77b/23, 79a/04, 97b/18,
106b/17, 109a/15, 109a/16,
110a/16, 113b/13, 114a/06,
115a/16, 115a/23, 117b/05,
122b/09, 125b/07, 141b/13,
144b/23, 145b/23, 156b/10,
170a/05, 170b/13, 172a/19,
172b/01, 178a/16, 181a/04
d.+i 2a/09, 5b/13, 187a/23
d.-i düşmende 11b/08
d.-i ḳabz 52b/01
d.-i ḳabza 51b/15
d.-i ḳabzına 53a/22
d.-i ḳabz olunan 87b/07
d.-i ḳabz olunup 66b/20
d.-ini 41b/12
d.-i rafāziden 57b/12
d.-i şerīfile 30b/18
d.-i şerīflerin 75b/22
ḳabz-ı d.+e 55a/06
ḳabz-ı d.+inde 105a/10
ḳabz-ı d.+ine 108b/21, 182a/08
destān: *Far.* hikaye, destan
d. 104a/12
dest-būs: *Far.* el öpme
d. iderdi 169b/04
dest-dırāzlık: *Far.+T.* sarkıntılık, zalimlik

d. 100a/05
deste: *Far.* tutam, demet
 d. desde idüp 84b/04
 d. deste 83b/05
dest-gâh: *Far.* tezgâh
 d.+larına 122b/12
dest-gîr: *Far.* yardımcı
 d.+imiz 187b/03
dest-res: *Far.* ele geçirme; kuvvet ve zenginlik
 d.+ler olup 178a/22
 d.+leri olmaz 145b/23
destür: *Far.* izin
 d. olur 104a/22
 d. virmiş 89a/10
deşt: *Far.* bozkır, çöl, kır, ova
 d. 42a/17
devâ: *Ar.* ilaç, çare, derman
 d. 161b/07
 d.+sına 167a/02
 d.+sında 127b/22
devâm: *Ar.* süreklilik, kararlılık
 d. 14b/18, 25b/05, 114b/16, 119b/19, 158a/21, 166a/07, 170b/05
 d.+ına 125a/04
devât: *Ar.* divit takımı
 d. 36b/09
deve: sırtında hörgücü bulunan yük hayvanı
 d. 47b/04, 57a/15, 68b/12, 73a/03, 75b/02, 79a/09, 79a/14, 80b/17, 80b/20, 93b/22, 124a/16, 128b/19, 135a/09, 148a/21, 154a/21, 154a/22, 154a/23
 d.+lere 124a/18, 165a/17
 d.+leri 80b/19, 165a/16
 d.+lerile 142a/21
 d.+leriñ 165b/04
 d.+si 85a/20, 159b/20
 d.+ye 48b/13, 154a/01, 154a/19, 165a/15
devlet: *Ar.* mutluluk, talih; makam; saltanat; hükûmet; sultan
 a^c yân-ı d.+i 42a/03
 d. 2a/08, 2b/19, 5b/06, 5b/08, 12a/22, 14b/11, 24a/21, 24a/22, 25b/05, 27a/02, 45b/15, 52b/11, 54a/19, 62b/02, 63a/01, 69a/04, 74b/16, 87a/05, 88a/17, 88a/19, 96b/02,

100b/12, 108a/13, 113a/10,
 114b/16, 115b/22, 116a/01,
 116a/13, 118a/18, 118a/22,
 118b/10, 118b/19, 120a/11,
 121a/13, 121b/18, 122a/07,
 124b/20, 125a/08, 126b/04,
 126b/06, 126b/20, 127a/02,
 128a/07, 131a/08, 132a/05,
 132a/08, 133a/13, 133a/23,
 133b/03, 133b/05, 134a/09,
 134a/14, 134b/09, 135a/09,
 135a/16, 160b/18, 164b/12,
 169b/20, 171b/06, 171b/09,
 171b/12, 171b/12, 171b/13,
 171b/14, 171b/21, 174a/08,
 174a/20, 175a/07, 176a/13,
 176b/05, 176b/09, 177b/13,
 177b/18, 179b/11, 181b/04
 d.+de 98a/18, 133a/19
 d.+dir 69a/04, 179b/15
 d.+e 24b/01, 48a/11, 69a/01, 69a/10,
 118b/12, 131a/03, 131a/06, 146a/12
 d.+i 38b/11, 49b/04, 67a/16, 101b/19,
 103b/10, 104a/01, 106a/14,
 113a/07, 116b/12, 117a/13,
 120a/10, 120b/19, 121a/09,
 122a/16, 132b/17, 132b/19,
 132b/23, 138a/12, 140b/09,
 150a/10, 150b/22, 164b/19,
 171a/13, 175b/20, 177a/01, 182a/08
 d.-i âl-i ‘oşmân 69a/01
 d.-i âl-i ‘oşmâna 108a/16
 d.-i dünyâ 67b/04
 d.-i hüsrevâniden 59b/23
 d.+imiz 43a/06, 149a/10, 158a/21
 d.+imizde 132a/14
 d.+imize 168b/05
 d.+iñ 38a/14, 118b/15, 133a/02,
 133b/01, 140a/07
 d.+inde 73b/03, 91a/05, 131a/12,
 132b/09, 133a/18
 d.+inden 170b/05, 173b/21
 d.+iñe 166a/08
 d.+ine 68b/13, 98a/09, 116a/05,
 116b/13, 117a/03, 172a/03,
 172a/13, 182a/18
 d.+ini 131a/06, 176a/07
 d.+iniñ 127b/21, 128a/12, 135b/15,
 170b/07

d.+iñizde 133a/22
d.+iñizden 117b/14
d.+iñizdir 121b/22
d.+iñize 122a/03
d.+iñizi 117b/17
d.-i şüfiyye 3a/15
d.-i şāhān 3a/09
d.-i şehensāhīden 59b/14
d.-i şeh-r-yārīden 56a/12
d.+leri 49a/14, 49a/17, 52b/08, 55a/20,
55b/05, 63b/05, 64b/12, 64b/14,
65a/12, 67a/09, 69a/12, 102a/21,
121a/07, 123a/17, 125a/09,
151a/17, 169b/20, 170a/20,
170b/13, 170b/16, 171a/15,
171b/05, 176b/14, 176b/20,
177b/16, 184b/04, 186b/11,
187a/11
d.+leriñ 16b/18, 117b/03
d.+lerinde 82b/23, 132b/10, 170b/08,
171b/03
d.+lerine 25a/14, 52a/07, 60b/12,
74b/13, 86a/09, 121b/10, 170a/10,
176b/17, 187b/02
d.+lerini 170a/12
d.+leriniñ 49a/16, 126b/10
dā'ir-i d.+iniñ 47b/12
dīn-i d. 2b/17
mülūk-ı d.+lerinde 43a/06
‘ömr-i d.+ini 84a/15
‘ömr-i d.+leri 2b/03, 2b/07
‘ömr-i d.+lerin 47a/23, 98a/18
‘ömr-i d.+lerine 14b/18
‘ömr-i d.+lerini 2b/12
ricāl-i d. 41a/14
ricāl-i d.+i 39a/06, 49a/19
şāhib-i d. 37a/15, 37b/03
şāhib-i d.+e 27a/09, 27a/10
taraf-ı d. 51b/10
taraf-ı d.+e 62a/08
vükelā-yı d. 2b/15, 52b/10
devlet-i ‘āliyye: Osmanlı İmparatorluğu
d. 26b/19, 44a/03, 45a/16, 45b/05,
52b/20, 62a/07, 63a/21, 63b/18,
67a/11, 145b/09, 167a/01, 169a/01,
172a/06, 186a/14, 186b/18
d.+den 52b/04, 72b/10, 72b/21,
159b/17, 172a/07, 185a/15,
186b/03

d.+niñ 37b/08, 41b/11, 44b/20, 49b/17
d.+ye 8a/12, 38b/21, 46b/16, 49b/15,
52a/14, 54b/22, 59a/20, 63a/10,
68b/22, 80a/20, 185b/21
d.+yi 2b/19
taraf-ı d. 1b/14, 36a/19, 61b/22,
68b/20, 72a/16
taraf-ı d.+den 56b/22, 61a/03, 61a/17,
69a/23, 70a/21, 73b/12, 74a/13,
86b/18, 87b/06, 93a/12, 105b/08
taraf-ı d.+niñ 5b/19
taraf-ı d.+ye 70b/13
devletli: *Ar.+T.* refah, saadet ve nimet
sahibi, vezir ve müşir gibi büyük
rütbe sahiplerine verilen bir unvan
krş. devletlü
d.+ler 56a/15
d.+leriñ 2a/03
devletlü: *Ar.+T.* refah, saadet ve nimet
sahibi, vezir ve müşir gibi büyük
rütbe sahiplerine verilen bir unvan
krş. devletli
d. 4b/17, 10a/12, 11b/05, 11b/06,
11b/09, 15a/09, 16b/12, 18b/13,
18b/17, 19b/18, 22a/21, 23b/01,
25a/23, 30b/09, 30b/10, 40a/13,
49b/14, 49b/19, 52a/06, 52a/12,
52b/08, 55b/04, 56a/15, 60a/19,
63a/19, 67a/18, 72a/16, 73a/01,
74b/14, 77a/01, 88a/04, 95b/02,
186a/22, 186b/08, 186b/08,
186b/19, 187a/23
d.+dir 4b/01, 10b/13, 18b/14, 26a/18,
29a/15, 29a/17, 30b/05
d. idi 85a/01
d. imiş 17b/07, 18b/19
d.+leriñ 21b/12
d.+niñ 17b/02, 18a/09, 22b/11
d. olduğı 16b/02
d. olup 66a/05
d.+ye 19a/01, 22a/11, 54a/17
d.+yi 28b/19
devr: *Ar.* dönme, bir şeyin etrafını
dolaşma; nakil, aktarma; bir şeyi
başkasına teslim etme
d. 18b/08, 83b/07, 85b/17
d.+i dönmiş 49b/03
d.+ine 43b/15
d.+isi 112a/15, 186a/01

d. olunmaz 10a/19
kırā'at-i d.+e 18a/16
devrān: *Ar.* dünya; dönüp dolaşma; felek
āfet-i d. 89a/15, 89b/09
āfet-i d.+ı 27b/04
āyine-i d. 91b/18
d.+ım 84a/20
şāh-ı d.+ım 31a/07, 31a/08
devr-i dā'im: durmadan, durmamacasına
dönüp dolaşma
d. 8a/06
dırāz: *Far.* uzun
d. 21b/08, 129a/16, 136b/16, 167a/05
dırāzlık: *Far.+T.* uzunluk
d. 115a/23, 125b/08, 156b/10
d.+ları 114a/06
dī-: demek, söylemek
cevāb d.-dikde 96b/11
d.-di 6b/17, 9a/17, 20b/06, 20b/09,
25a/14, 25a/18, 27b/06, 27b/08,
27b/13, 27b/16, 27b/17, 30b/12,
37b/14, 37b/18, 37b/20, 41b/08,
42a/14, 42a/14, 45a/19, 65a/11,
89a/08, 90b/02, 92b/09, 92b/12,
94b/01, 95a/01, 95a/22, 97b/03,
97b/14, 98b/03, 98b/03, 99a/13,
99a/19, 100b/06, 102b/01, 103a/14,
103a/16, 103b/03, 104a/06,
104b/13, 105a/06, 111a/11,
111a/15, 111a/19, 111a/20,
111b/01, 111b/04, 112a/23,
113b/05, 113b/07, 113b/15,
149b/18, 149b/19, 161a/13,
164b/23, 165b/21, 166a/23,
187a/23, 187b/06
d.-digi 123a/12
d.-digim 39b/14, 52a/06, 174a/12
d.-digimde 37b/12, 37b/14, 38a/19,
41a/11, 41b/07, 41b/13, 42a/22,
43a/11, 44b/03, 45a/01, 45a/17,
120a/08, 165a/07
d.-diginde 37b/17, 41a/22, 120a/19,
166a/01
d.-dik 45b/09
d.-dikde 6a/23, 6b/06, 6b/08, 6b/19,
7a/01, 7a/05, 8b/15, 8b/17, 9a/13,
11b/10, 11b/23, 18a/11, 19a/03,
21a/12, 26b/15, 27a/06, 27a/17,
40b/18, 40b/18, 42a/10, 42a/13,

42b/10, 42b/14, 45a/03, 55a/17,
55b/07, 59a/12, 64b/03, 68a/23,
69a/03, 70a/09, 89a/05, 92b/15,
94b/01, 94b/11, 95a/07, 95b/01,
96b/08, 98a/16, 98a/22, 98b/11,
101a/02, 101b/07, 103a/11,
103a/16, 103a/20, 104a/22,
106a/17, 111a/19, 111a/22,
111b/06, 113b/03, 113b/17,
114a/18, 116a/10, 121a/21,
125b/03, 126a/14, 131a/16,
131b/10, 131b/13, 139b/09,
140b/18, 146b/17, 147b/14,
147b/14, 147b/16, 147b/23,
149b/22, 158b/02, 158b/05,
163b/13, 166a/12, 166b/05,
168a/21, 175a/04, 179a/22,
182b/02, 182b/04, 185b/11,
187a/07
d.-dikden 97a/08
d.-dikleri 10a/21, 15a/08, 20a/03,
20a/07, 20b/20, 21b/07, 47a/06,
60b/14, 66b/20, 81b/12, 84b/15,
92a/10, 93a/02, 97a/02, 108a/12,
112b/08, 133a/17
d.-diklerin 39b/22
d.-diklerinde 26b/23, 39b/08, 40b/20,
41b/10, 43b/23, 95a/10, 117a/23,
120a/13, 168b/04
d.-diler 7a/06, 7a/22, 13a/22, 25b/13,
28a/02, 28a/14, 43a/05, 43a/08,
43b/13, 51a/13, 59a/14, 64b/04,
68a/16, 68b/02, 85b/03, 85b/08,
90a/23, 91a/14, 95a/22, 102b/01,
102b/13, 104a/19, 112b/02,
117a/10, 129a/03, 140b/05,
143a/05, 143a/05, 154b/20,
171a/05, 180a/03
d.-dim 37b/17, 37b/19, 40b/21,
41a/18, 42a/14, 42b/17, 43a/05,
43a/08, 43a/10, 44b/08, 46a/17,
46b/10
d.-diñiz 45a/01
d.-dügi 150a/19
d.-me 31a/23, 41b/13
d.-medim 111b/04
d.-megile 4a/16, 10a/12, 12a/15,
16a/05, 31b/08, 32a/15, 34a/15,
155a/11

d.-mek 16b/18, 23b/01, 26a/10,
117a/06, 182a/21
d.-mekle 171b/19
d.-miş 19a/23, 19b/03, 24a/23, 41a/05,
52a/08, 59a/18, 89a/11, 103b/13,
104a/17, 109a/06, 111a/22,
113b/08, 131a/01, 185b/09
d.-mişdir 77b/09
d.-miş idi 105b/14
d.-mişler 19a/04, 19a/05, 19b/23,
25a/17, 25b/03, 26a/18, 55a/20,
58b/18, 100b/15, 111a/21, 111b/01,
116a/19
d.-mişlerdir 82b/05, 96b/05, 96b/15
d.-r 8b/14, 105b/05, 110b/19
d.-r idi 26a/13, 98b/17
d.-r iken 44b/04
d.-r imiş 25a/12, 104a/09
d.-rken 102a/03
d.-rler 3b/18, 3b/19, 3b/19, 4a/10,
4b/06, 5a/16, 10a/18, 10b/13,
11a/04, 15b/14, 16b/06, 19a/12,
21b/01, 22a/23, 22a/23, 30a/08,
30b/21, 35a/19, 36a/16, 48b/12,
49a/04, 49a/23, 49b/21, 49b/21,
49b/22, 49b/22, 50a/03, 50a/03,
50a/04, 50a/04, 50a/04, 50a/05,
50a/05, 50a/06, 50a/06, 50a/07,
50a/07, 50a/08, 50a/08, 50a/09,
50a/09, 50a/09, 50b/07, 51a/15,
51b/05, 57b/02, 60b/20, 62b/22,
86a/03, 105a/18, 108a/01, 108b/15,
108b/16, 108b/17, 111b/09,
116a/17, 163a/05
d.-rler idi 92a/06
d.-rler imiş 14a/07, 52b/02, 181b/10
d.-rseñ 164a/18
d.-rsin 44b/10
d.-rsiz 27a/06, 91a/16, 98b/02,
111b/06
d.-se 3b/12, 4a/22, 5a/20, 5b/01,
6b/09, 7b/06, 9a/01, 9b/05, 10b/10,
50a/20, 89a/15, 95a/10, 96a/21,
97b/09, 97b/09, 97b/19, 98a/03,
98a/05, 98a/09, 99a/17, 100a/07,
100a/14, 100b/13, 100b/23,
101a/01, 101a/05, 101a/05,
101b/08, 102a/15, 103a/08,
103a/10, 103a/10, 103a/12,

103a/23, 104a/07, 104a/22,
104b/09, 105a/12, 105b/11,
105b/20, 106a/07, 106a/09,
106a/17, 106a/19, 108b/09,
108b/16, 108b/17, 108b/17,
109a/07, 109a/08, 109a/13,
109a/17, 110b/09, 110b/12,
110b/16, 111b/19, 112b/21,
114b/20, 114b/21, 117b/05,
117b/18, 118b/12, 120a/08,
122a/04, 122a/09, 122a/10,
122a/12, 124a/04, 124b/17,
127b/05, 128b/08, 129a/05,
129a/12, 129a/22, 130b/15,
130b/16, 131b/12, 132a/03,
132a/07, 132b/03, 132b/11,
133a/12, 134a/03, 134a/10,
134a/21, 138a/06, 138b/22,
139b/02, 140b/18, 141a/15,
142a/02, 142b/23, 143a/14,
143a/15, 144a/19, 146b/13,
146b/23, 150b/10, 151a/07,
151b/19, 151b/22, 152a/21,
152a/22, 153b/10, 154b/11,
157a/04, 158a/14, 159a/06,
159a/13, 160a/08, 161a/06,
162a/13, 162a/14, 164a/09,
164b/01, 164b/10, 164b/21,
166a/09, 167b/17, 168b/05,
168b/09, 169a/11, 169a/13,
170a/09, 180b/04, 180b/23,
181b/12, 182a/01, 184b/12,
184b/16, 187a/13, 187a/13,
187b/11
d.-ye 17a/10
d.-yecegini 129b/12
d.-ye diye 58b/09
d.-yeler 112a/01
d.-yerek 38b/02, 171a/11
d.-yeyim 9a/21
d.-yicek 5b/14, 19b/09
d.-yince 58b/05, 102a/13
d.-yü 2a/22, 4a/07, 4b/02, 4b/10,
4b/12, 6a/14, 7b/21, 8a/06, 8b/12,
8b/21, 9b/06, 10a/21, 11b/14,
11b/21, 12a/09, 12a/12, 12a/16,
12a/19, 13a/03, 13a/12, 13a/21,
14a/03, 14a/10, 14a/13, 15a/10,
16a/16, 17a/18, 17b/14, 18a/12,

18a/20, 18b/11, 19a/06, 19a/21,
20a/15, 21a/14, 25a/12, 25a/22,
25b/08, 26b/16, 26b/22, 27a/02,
27a/05, 27a/09, 27a/17, 27a/19,
29a/09, 30a/18, 36a/17, 36b/03,
36b/09, 37a/19, 37a/23, 37b/07,
38a/11, 38a/19, 38a/23, 38b/12,
39a/18, 39b/05, 39b/10, 39b/15,
39b/17, 39b/18, 40a/06, 40a/23,
41a/08, 41a/12, 41a/18, 41b/18,
41b/21, 42a/07, 42a/07, 42a/12,
42a/22, 42b/09, 42b/20, 42b/21,
43a/17, 44b/03, 44b/05, 44b/17,
45b/08, 45b/21, 45b/23, 46a/16,
46b/16, 46b/22, 47b/03, 48b/23,
49b/04, 50b/06, 51b/01, 51b/16,
52a/01, 55a/11, 56a/08, 59b/05,
64b/09, 65a/09, 67a/09, 67b/21,
68a/06, 71a/18, 72a/14, 75b/15,
76a/06, 76a/13, 78a/21, 78a/23,
78b/04, 79b/04, 80b/09, 83a/14,
84a/09, 90a/09, 91a/04, 92a/04,
93b/06, 94a/06, 94a/12, 94b/18,
95a/12, 97b/13, 97b/15, 98b/13,
99a/18, 100b/20, 103b/18, 104a/14,
105b/21, 106a/10, 106a/12,
106b/21, 107b/14, 108a/04,
108a/20, 109a/14, 110b/05,
110b/12, 111a/07, 111b/14,
112b/21, 113b/10, 114a/23,
114b/06, 115a/01, 115b/03,
115b/07, 115b/13, 116a/05,
116a/15, 116b/12, 116b/21,
117a/01, 117a/13, 118a/21,
118b/13, 119a/20, 119a/23,
119b/09, 122a/12, 122b/09,
123a/15, 123b/02, 123b/06,
125b/09, 126b/08, 127a/01,
128a/07, 128a/16, 128b/16,
129a/05, 129b/10, 130a/03,
130a/09, 130a/15, 130b/06,
130b/16, 131a/20, 132a/03,
132a/04, 134a/23, 135a/12,
135b/16, 136a/13, 136b/09,
137a/01, 137b/19, 137b/23,
138a/16, 138a/17, 138a/18,
138a/20, 139b/23, 140a/21,
141b/09, 141b/18, 142a/15,
143a/11, 143a/19, 143a/20,

143b/01, 143b/05, 143b/07,
144a/17, 145b/12, 145b/15,
146a/05, 146a/12, 146a/13,
147a/01, 147a/09, 147a/12,
147a/13, 147a/17, 147a/19,
147b/02, 148a/06, 148b/16,
149b/08, 150a/07, 150b/11,
151a/05, 152a/23, 152b/02,
153b/01, 153b/11, 156a/02,
156a/17, 156a/22, 157a/18,
157a/20, 158b/14, 158b/17,
159a/02, 159a/15, 160a/11,
160b/13, 160b/23, 161a/12,
161a/19, 161b/02, 161b/03,
162a/01, 163a/23, 163b/02,
163b/12, 163b/21, 164a/23,
164b/05, 164b/07, 165b/13,
165b/20, 166a/20, 166b/12,
167b/01, 167b/06, 167b/23,
168a/05, 169a/02, 169b/11,
170b/21, 172b/10, 172b/19,
173b/08, 174a/19, 176a/20,
178a/09, 179b/02, 179b/05,
179b/06, 179b/12, 179b/15,
179b/18, 181a/12, 181a/18,
181a/21, 181b/07, 181b/13,
182a/16, 182a/17, 184b/01,
184b/15

d.-yücek 97b/12, 104a/07

d.-yüp 4a/06, 6b/02, 6b/05, 6b/09,
6b/11, 7a/15, 14a/22, 19a/06,
20b/11, 20b/13, 24b/09, 24b/10,
26a/23, 27a/07, 27a/10, 27a/12,
28b/01, 51b/18, 52a/23, 52b/14,
55b/10, 57a/08, 59a/06, 60b/10,
66a/12, 67a/04, 67a/06, 67a/23,
69a/08, 70a/05, 70a/16, 73b/05,
75b/20, 77a/21, 78a/06, 79b/13,
81b/15, 83a/03, 83a/20, 89a/02,
89a/09, 89b/12, 89b/18, 90a/17,
90b/07, 90b/16, 91b/11, 91b/12,
91b/23, 92b/22, 94b/21, 95b/05,
95b/08, 96a/15, 97b/11, 98a/04,
99a/07, 99a/19, 102b/05, 102b/15,
103b/02, 103b/09, 104b/03,
104b/14, 104b/19, 106a/05,
112b/20, 114b/23, 120b/02,
121a/08, 124b/13, 126a/12,
130a/23, 141a/13, 145a/21,

145b/03, 146a/03, 146a/20,
148a/15, 149a/17, 154b/03,
157b/18, 158b/10, 162b/04,
163b/13, 167a/10, 167b/18,
168b/06, 174a/09, 175a/15,
186b/14, 187a/17

dīb: kök, temel, dip
d.+inde 5a/04, 10b/08, 14a/02
d.+ini 11a/11

dīdār: *Far.* yüz, çehre
d. 28a/16
d.+ında 175b/04
d.+ımız 146b/19, 166b/04

dīde: *Far.* göz, göz bebeği
d. 130b/06, 131b/17, 180a/06

dīde-bān: *Far.* bekçi, nöbetçi
d. 162a/03
d. olmağa 164b/05

dīger: *Far.* diğer, başka, öteki
d. 14a/05, 30a/01, 33b/11, 35a/02,
75a/22, 150b/10, 171b/18, 173a/11,
176a/01
nev^ç-i d. 33b/13, 34b/03, 34b/10

dīger-gūn: *Far.* bozuk, değişmiş,
başkalaşmış
d. 105b/12, 124a/06, 142b/18,
145b/19, 146b/12, 146b/18,
162a/09
d.+dır 6b/01
d. oldı 103a/01, 176b/17
d. olduğunu 124a/13
d. olmamağa 135b/15
d. olup 22b/13

dik-: dikmek
d.-üp 6a/08, 11a/11, 45a/09

dikil-: dikilmek
d.-miş 85a/21

dikilü: dikilmiş olan
d. 3b/08

dikkat: *Ar.* dakiklik, incelik, doğruluk,
önem verme
d. 129b/19, 130b/09

dil: tat alma organı; lisan
d. 66a/02
d.+de 29b/06
d.+e 28a/15
d.+e gelen 95a/17
d.+i 89a/17
d.+i uzayup 100a/16

d.+eriyle 88b/19

dil: *Far.* gönül, kalp
cān-ı d.+den 135a/13
d. 84b/11, 89b/17, 91b/21, 93b/02,
96a/11, 120a/04, 131b/20, 164a/04,
175a/23
d.+de 125a/07
d.+den 97a/16, 119b/10, 121b/23,
135a/20, 138b/14
d.+im 104a/09
d.-i mecrūhımı 166a/11

dil-ārā: *Far.* gönle huzur veren, yüreği
güzelleştiren
kadd-i serv-i d. 27b/02
serv-i d. 89a/15

dil-āver: *Far.* yürekli, cesur, kahraman
d. 148a/16, 176a/04
d.+dir 113a/23
d.+leri 186a/13
d. oldılar 85b/12

dil-āverān: *Far.* yiğitler, kahramanlar
d.+ı 163a/15

dilāver-āne: *Far.* yiğitçesine, mertçesine
d. 84b/09

dil-āverlik: *Far.+T.* kahramanlık
d. eyledi 83b/07

dil-bend: *Far.* gönül bağlayan
ferzend-i d.+leri 47a/21

dilber: *Far.* gönüller alan, cazibeli
d. 47b/17
d.+i 47b/19

dile-: dilemek
d.-di 166a/17, 166a/17
d.-dikleri 153a/08
d.-r 100a/23
d.-rise 55b/06, 55b/06
d.-rsen 27b/18
d.-rseñ 165a/05, 165b/23, 179a/20,
179a/21
d.-yeler 27b/12
emān d.-yüp 78b/10

dil-ferah: *Far.* gönlü geniş, sevinçli
d. 57b/06, 78a/09, 85b/22, 107b/19
d.+ı 15a/23

dil-firīb: *Far.* gönül oyalayıcı, cazibeli,
alımlı
d.+i 167a/13

dil-gīr: *Far.* kırıgın; gönül tutan
d. olup 159b/11

dil-güşā: *Far.* gönül ferahlatan
d. 3b/22, 15a/01, 47a/01, 57b/07,
78b/13, 107b/22, 108a/22, 108b/02,
141a/23, 144b/04
d.+lar 107b/19
d.+larında 166a/17
ḥammām-ı d. 30a/01
maḳām-ı d. 29b/09, 88b/14
dil-güşāde: *Far.* gönlü ferah, yüreği rahat
d. 25b/16
maḳām-ı d. 8b/01, 28a/22, 77a/10
dil-ḥāh: *Far.* gönül arzusu, dileği *krş.* dil-
ḥ^vāh
d.+iñ 93b/04
dil-ḥ^vāh: *Far.* gönül arzusu, dileği *krş.* dil-
ḥāh
d.+i 93a/17
d.+larına 114b/01
dil-ḥaste: *Far.* hasta gönüllü, yorgun
d.+si 89b/04
dilir: *Far.* kahraman, yiğit, cesur
d. 64a/15, 76a/18, 85a/12, 142b/15,
153b/08
dilirāne: *Far.* yiğitçesine, mertçesine
d. 83b/02, 85b/04, 124a/20, 138b/14,
160a/22
dilleş-: konuşmak, söyleşmek
d.-e 101a/04
d.-ürdi 96a/11
dil-rîş: *Far.* gönlü yaralı, dertli
dervîş-i d. 9a/07, 9a/10, 9a/16, 9b/09,
9b/12, 13b/18, 16a/02
dervîş-i d.+iñ 13b/21
dervîş-i d.+leri 21b/21
dil-rîşān: *Far.* gönlü yaralıları, dertliler
dervîşān-ı d.+ları 23a/14
dil-rübā: *Far.* gönül alan
d. 27b/03
dil-şād: *Far.* gönlü hoş edecek, mutlu
edecek
d. 24b/12, 65b/10, 95b/14
d. buyurasız 166b/04
d. eyledi 96a/03
dil-şādlik: *Far.+T.* gönlü hoşluk
d.+lar 180a/03
dil-şikeste: *Far.* gönlü kırılmış, incinmiş
d. 102b/23
dimāg: *Ar.* bellek, zihin; akıl, bilinç
d.-ı fesādda 24a/12

d.+ında 109a/17, 113a/03, 129a/02,
131a/13, 148a/08, 164a/09, 179a/02
d.+ları 39b/07
muḥammil'üd d. 116a/10
dīn: *Ar.* Allah'a inanma, bağlanma
a^c dā-yı d. 2b/08, 85b/10
a^c dā-yı d.+e 49b/18, 122b/21
a^c dā-yı d.+i 82a/05
d. 49b/15, 97a/17, 122b/06, 122b/17,
125a/07
d.+de 122b/05
d.+den 120a/03
d.+e 136a/23
d.-i bāṭılına 60b/05
d.-i devlet 2b/17
d.-i islām 84a/14, 119b/21
d.+im 60b/08
d.+imizde 166b/11
d.-i muḥammediyye 120a/04
d.-i mübīn 11a/20, 56a/02, 76b/15,
84b/04, 136a/23
d.-i şerī^c at 2b/16
d.+leri 154a/09
d.+lerine 108b/19
düşmān-ı d. 86a/19
düşmen-i d. 2b/08, 3b/02, 5b/20
^c ulemā-yı d. 71a/01, 106b/05
dīnār: *Ar.* çeyrek lira kıymetinde eski bir
altın sikke
d.+iñ 113b/06
dinç: gücü ve sağlık durumu yerinde,
canlı
d. 137b/17
dīn-dār: *Ar.+Far.* din inancı güçlü
d. 38a/03
dinil-: denilmek
d.-di 1b/07, 31b/03
d.-se 12b/09, 85b/02
d.-ür 33b/11
dīniyye: *Ar.* din ile ilgili olan
d. 115b/02, 120a/01, 120b/22,
122b/02, 122b/14
dīn-: iki kişinin hafifçe konuştuğu sözlere
kulak vermek, dinlemek
güşına d.-er olmuş mıdır 38a/11
direk(g): ağaçtan veya demirden yapılan
uzun ve kalın destek
d. 28b/04
d.+i 28b/04

dirhem: *Ar.* okkanın dört yüzde birine eşit olan eski bir ağırlık ölçüsü
d. 3b/09, 27b/07, 29a/04, 69b/16

diri: yaşayan, canlı, diri
d. midir 147a/18
d.+si 27b/09, 160a/21
d. tutup 137b/20

dirîg: *Far.* esirgemek
d. eylemediler 85b/07
d. eylemez 4b/14
d. olmaz 109a/07

dirîne: *Far.* eski, kadim
d.+lerini 165b/02

diş: çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri
d.+i 106a/18
d.+leriyle 161b/19

div: *Ar.* olağanüstü güçlü masal yaratığı
d. 27b/17, 134b/19

divân: *Ar.* büyük meclis; bir şairin şiirlerini kafiyelerine göre alfabe sırasıyla içine alan eser
d. 46b/13, 74b/01, 97b/12, 98a/02, 98b/16, 113a/10, 113a/15, 113a/18, 113b/03, 114a/18, 118b/14, 130b/07, 130b/11, 130b/13, 134b/07, 150a/12, 151a/22, 151b/01, 179a/15, 179a/22
d.+a 30a/22, 73a/19
d.+da 68b/05, 80b/05, 130b/17
d.+dan 73b/07, 135a/15, 186b/14
d.+ı 41a/13, 47b/07
d.-ı 'âlîde 44a/08
d.+ına 179a/18
d.+ında 92b/21
d.-ı şâhda 43b/19
d. idüp 7a/03, 68a/01, 73a/17, 90a/10, 98b/15, 120b/13, 130b/04, 186a/23, 187a/17

divâne: *Far.* deli, budala
d. 67a/19, 78b/02, 111b/05
d.+ler 27a/05
d.+niñ 161b/10
d. oluncağ 68a/03
d. olup 68a/03
d.+si 27b/03, 92a/16

divânelik(g): *Far.+T.* delilik
d.+i 106a/13

divân-hâne: *Ar.+Far.* geniş sofa, salon

d.+sinde 149b/11, 160b/16
d.+ye 149b/12

divân-ı hümâyün: *Ar.+Far.* padişah divanı
d.+a 93a/06

divâniyye: *Ar.* divana ait, divan ile ilgili
d. 125b/01

divâr: *Far.* duvar
d. 1b/03, 28b/05, 55a/13, 84b/17, 154b/12, 157b/12
d.+ı 157b/14
d.+ına 155b/05
d.+lar 157a/01
d.+lara 160b/10
d.+larını 141b/02

diyânet: *Ar.* din, dindarlık duygusu
d.+imden 140a/12

diyâr: *Ar.* memleket, ülke
d. 34a/18, 34a/21, 113b/03, 114b/21, 126a/02, 135b/07, 136b/01, 136b/11
d.+a 41b/08, 42a/21, 113a/03, 131a/10, 135b/11
d.+da 114a/03, 118a/14, 142a/13, 156b/09
d.+dan 102b/03, 113a/02, 175a/02
d.+ı 31b/02, 115a/04, 116a/18
d.-ı ğurbetde 94a/09
d.+ımızdan 115b/13
d.+ına 158a/09
d.+ından 158a/14
d.+ını 136a/22, 159a/20
d.+iñ 42a/13, 113a/01
d.+lardan 170a/05
d.+larımıza 48a/08

diz: kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer
d. 150a/14
d.+i 39b/01
d.+ine 37b/12

diz-: dizmek
d.-diler 160b/23

dizdâr: *Far.* kale muhafızı, kale bekçisi
d. 14b/15, 15a/03
d.+ı 8a/19

dizil-: dizilmek
d.-diler 119b/13

doğ-: doğmak
d. 89a/14
d.-ar idi 178a/05

d.-dım 89a/15
d.-ma 50b/08
d.-muş 20b/02, 29a/18
doğrı: doğru *krş.* doğru
d.+dadır 95b/04, 98a/03
doğan-: dokunup
d.-up 155b/02
dol-: dolmak
d.-dılar 103a/18
dolama: dolamak işi
d. 12b/11
dolan-: dolanmak
d.-ur 14b/20
dolaş-: dolaşmak
d.-up 74a/21
dolu: dolu
d. 82b/17
don-: donmak
d.-ar 10b/02
donan-: donanmak
d.-miş 95b/09, 127a/16, 142a/07,
169a/03
donanma: bayramlarda, sevinçli günlerde
bayrak, ışık kullanıp fişek yakarak
yapılan şenlik
d. 146/02, 158a/05
donanma: belli bir amaçla kullanılan
gemilerin bütünü
d. 134b/21
d.+sı 135a/01, 135a/02
donat-: donatmak
d.-miş 40b/01
dost: *Far.* sevilen, güvenilen, yakın
arkadaş
d. 50a/19, 95a/23, 140b/17, 152b/16
d.+ı 113b/07
d.+ına 140b/17
d.+ın 148a/10
d.+larımız 91b/07, 93b/19
d. olmuşlar idi 63a/06
d.+um 93b/19, 166b/17
dostāne: *Far.* dostça
d. 158b/22, 167a/09, 174a/22, 181b/12
dostlık(ğ): *Far.+T.* dost olma durumu *krş.*
dostluk
d. 43b/17, 45a/15, 47b/02, 143b/22
d.+a 45a/15, 159b/06
d.+ını 44b/07

dostluk(ğ): *Far.+T.* dost olma durumu *krş.*
dostluk
d. 42b/19, 48b/19, 63a/04, 112b/14,
122a/16, 166b/11, 167b/15
d.+a 63a/05
d.+ı 123a/10
dögül-: döğölmek, ezilmek
d.-mek 114b/12
dögüş-: döğüşmek
d.-e döğüşe 147b/22
dök-: dökmek
d.-enine 29a/23
d.-üp 25b/09, 170b/20
dökil-: dökülme
d.-üp 135a/14
dön-: dönmek *krş.* dön-
d.-di 41b/08, 102b/22
d.-e 93b/04
d.-üp 95b/05, 142b/23, 157a/10
devri d.-miş 49b/03
döndür-: döndürmek
d.-ir 7b/01, 30a/09
d.-mek 117b/19, 117b/21
d.-meleri 45a/22
yüz d.-meyüp 156a/06
yüz d.-üp 68b/15
dönüm: bin metrekairelik bir alan ölçüsü
d. 84b/18, 107b/21
döñ-: dönmek *krş.* dön-
d.-e döñe 83b/01
dördünci: dört sayısının sıra sıfatı
d. 36b/12, 36b/17, 87b/22
dört: dört sayısı
d. 3b/05, 3b/21, 3b/22, 5b/19, 6a/02,
6b/01, 8a/17, 12a/01, 12b/11,
14a/06, 15b/06, 17b/23, 18b/05,
21a/23, 21b/04, 28b/03, 28b/06,
28b/14, 30a/03, 31b/17, 32a/02,
32a/16, 32b/10, 33a/16, 33b/02,
34a/22, 34b/03, 35b/07, 40b/12,
43a/23, 43b/03, 45b/01, 49b/20,
49b/22, 50a/08, 50a/10, 51a/08,
57a/23, 60b/06, 65b/14, 66a/11,
66a/18, 75a/15, 75b/18, 78a/14,
79b/09, 83a/16, 84b/03, 85a/04,
85b/05, 86a/05, 89a/13, 99b/02,
100b/09, 102b/19, 108a/01,
110a/09, 110a/10, 112a/05,
112a/17, 121a/19, 123b/11,

123b/17, 134b/07, 136a/04,
 136a/04, 136b/02, 137b/10,
 138a/23, 152b/09, 153a/09,
 156b/01, 163b/18, 163b/19,
 171b/20, 171b/22, 172a/02,
 177a/08, 177a/09, 177a/12,
 177a/16, 177a/17, 177b/03,
 178b/19, 180b/02, 183a/13,
 184a/03, 186a/11, 187a/14

döşelü: döşenmiş olan
 d.+dir 22a/02

döşeme: bir yapının döşenmesine yarayan
 her türlü eşya
 d.+leri 48a/13

döşen-: döşenmek
 d.-di 40a/10
 d.-üp 41b/19
 ta'âm d.-üp 42b/23, 45b/04

du'â: *Ar.* Allah'a yalvarma, niyaz
 d. 7b/15, 19a/20, 67b/23, 122b/19,
 122b/20, 166a/08
 d.+da 14b/18, 114b/16
 d. eyledi 84a/06
 d. idüp 84a/01, 111b/06, 150a/15
 d.-i hayr 44b/15
 d.-i hayrdan 2a/20
 d.-i hayrlarına 17b/22
 d.+lar 16b/07, 16b/15, 16b/21, 29b/08,
 31a/21, 44b/09, 93b/17, 169b/01
 d.+lar eyledi 76b/08
 d.+lar eylediler 179b/04
 d.+ları 29b/13, 44b/16
 d.+larına 82a/10
 d.+ların ideriz 46a/13
 d.+lar ider 17b/06
 d.+lar olmadıkça 7b/21
 d.+sı 44b/14, 93a/22
 d.+sını 24b/17
 d.+sıyla 169b/02
 d.+ya 27a/14
 hayr d.+sını alup 76a/01

du'âcı: *Ar.+T.* dua eden
 d. 2b/14
 d.+ları 9a/18
 d.+sına 26b/12
 d.+sıyam 44b/12

dud-: tutmak *krş.* dut-, tüt-
 d.-up 73b/01

dudak: ağzın üst ve alt kenarı

d.+larını 89b/18

duhter: *Far.* kız, kız çocuğu
 d. 22a/05, 89a/12, 89b/07, 90a/12,
 90a/22
 d.+im 166b/02
 d.+imi 91b/11

duhül: *Ar.* içine girme, dahil olma
 d. 129b/09, 173b/01
 d.+inde 144a/01
 d.+ine 157a/10, 157b/12
 d.+ümde 40a/14

duman: havadaki sis
 d. 11a/05
 d.+ı 11a/07

dūr: *Far.* uzak
 d. 114a/17, 166b/05
 d. eyleme 18a/05
 d. olmaz 5a/11

dur-: durmak *krş.* tūr-
 d.-asın 19b/02
 d.-duklarından 133b/12
 d.-mayup 141b/21
 d.-maz 9b/20, 17a/17
 d.-sa 5a/19
 d.-up 5a/22, 10b/22, 102a/17, 149b/12
 d.-ur 4a/05, 12a/09, 17a/18, 18b/07,
 19b/11, 31a/02, 31a/05, 31a/17,
 31a/20, 51a/08
 d.-ur iken 111a/08
 d.-urlar 102b/18, 156b/21
 d.-ursun 100b/03
 karşı d.-acağ 65b/21
 karşı d.-up 109a/10
 rāhat d.-mayup 81b/12
 selāma d.-up 104b/04

dūr-bīn: *Far.* ilerisini seçebilen, geleceği
 gören
 d. 114b/11

dut-: tutmak *krş.* dud-, tüt-
 d.-dı 146b/15
 d.-up 185b/07
 hoş d.-asın 150a/04
 kulağ d.-up 54b/11

dūzağ: *Far.* tamu, cehennem
 d. 83b/13, 112a/02, 112a/03, 112a/04

dü: *Far.* iki
 d. 5a/03, 17a/23, 25a/19, 104a/23

düğme: düğme
 d.+si 11a/01

dükkân: *Ar.* küçük alışveriş yeri
d.+ından 17a/14
d.+lar 61b/05

dün: gece
d. 25b/01

dünki: bir gün önce gerçekleşen; pek yeni
d. 38b/10, 95a/23

dünyâ: *Ar.* dünya, kâinat
‘âlem-i d.+ya 42a/16
d. 72b/07, 90b/18, 108b/13
d.+da 4b/03, 10a/16, 13b/13, 17a/23,
30b/12, 31b/05, 62b/02, 91a/20,
91b/20, 94a/16, 95a/04, 173b/21
devlet-i d. 67b/04
d.+lar 166a/03
d.+ya 12b/23, 13a/16, 21a/23, 148b/05
d.+yı 61b/04, 83b/03, 114b/14,
124b/23

dürc: *Ar.* kutu
d. 176b/22

dürer-bâr: *Ar.+Far.* inci gibi değerli söz söyleyen
d.+ları 5b/14

düril-: dürülmek, katlanmak
d.-üp 150a/23

dürlü: çeşit, muhtelif, türlü
d. 7a/09, 7a/19, 12a/04, 13b/19,
15a/01, 16a/16, 16b/05, 17a/22,
18a/03, 23a/09, 25b/02, 51a/05,
55b/14, 56a/11, 57b/10, 58a/11,
59b/02, 67a/20, 67b/11, 68a/10,
68a/14, 73b/06, 74b/19, 76a/10,
78a/23, 79b/06, 85a/03, 88a/19,
88b/03, 88b/14, 88b/15, 88b/17,
89b/13, 89b/23, 90b/13, 92b/11,
93a/12, 94a/02, 94a/16, 96a/08,
96a/13, 97a/07, 98a/15, 99b/14,
100a/16, 100a/23, 101b/03,
101b/15, 102b/07, 103b/19,
104a/11, 104b/23, 105a/02,
105b/07, 108a/22, 108b/14,
108b/23, 109a/01, 111a/06,
111b/10, 113b/02, 118a/16,
119a/11, 124b/02, 124b/04,
130b/02, 132a/23, 133a/09,
134a/11, 134a/22, 136a/06,
136a/08, 138b/16, 139a/03,
139a/08, 141a/02, 141a/22,
141b/17, 143a/13, 143a/21,

146a/03, 146a/11, 146a/23,
146b/08, 146b/21, 147b/02,
148b/03, 151b/22, 158b/09,
159b/23, 161b/02, 163a/03,
163a/18, 164a/22, 166a/05,
169b/18, 170b/15, 172b/05,
181a/12, 183a/14, 184a/16,
184b/08, 184b/14, 184b/22,
185a/04, 185b/10, 186b/09
d. dürlü 7b/22, 23a/21, 92a/01, 94b/04,
96a/05, 100a/17, 113a/15, 145b/17

dürr: *Ar.* inci
d. 142a/10
d.-i yektâ 10b/10

dürt-: dürtmek
d.-ücek 5a/08, 5a/10

dürüg: *Far.* yalan, gerçek olmayan söz
d. 80b/04, 146a/23
d.+a 131a/16
d.+ına 119a/20
d.+ları 130a/01
d.+larına 129a/03
kelâm-ı d.+larını 52a/12

dürüg-ı bâ-fürüg: *Far.* adi yalan
d.+a 119a/14

dürüş: *Far.* kaba, sert
d.+i 156b/18

düstür: *Far.* hükmü ve nüfuzu bulunan vezir
d.-ı ‘âlişân 84a/22
d.-ı ekrem 2b/10, 55b/01, 62b/17,
72a/17, 75b/07
d.-ı muhterem 61a/14, 81b/02
d.+u’l-‘amel 170a/23

düş: rüya
d.+inde 25b/14

düş-: düşmek
ardına d.-üp 160a/22
ârzüsına d.-miş 181b/19
birbirilerine d.-üp 32b/04
birbirine d.-üp 102a/12
d.-di 1b/13, 127a/11, 152b/09,
155b/02
d.-diler 117a/01, 138a/10, 152a/13
d.-dük 186b/23
d.-dükçe 79b/22
d.-er 86b/15, 95b/04
d.-er ise 33b/19

d.-miş 14a/14, 23b/11, 116a/20,
116b/03
d.-mişi 54a/19
d.-mişler 20a/13
d.-üp 25a/18, 26b/01, 53a/22, 53a/23,
54a/09, 142a/01, 151a/10, 151b/09,
179a/19, 181b/14
dar d.-di 59a/04
dar d.-diler 102a/05
efkäre d.-üp 90b/13
fikrine d.-di 113a/09
fırsat d.-dükce 54b/05
fırsat d.-dükçe 96a/11
fırsat d.-medi 94b/21
ğā'ilesine d.-üp 169a/03
ğayrete d.-mişidi 182a/18
ğayrete d.-üp 117b/10
haber d.-miş 97b/04
hastelik d.-di 99b/07
haşyet d.-üp 174b/13
haşyete d.-üp 37a/16
havfa d.-di 172b/23
havfa d.-diler 162a/01
havfa d.-üp 161a/18, 183a/09, 184a/03
ihtimāmına d.-üp 172a/14
işrete d.-üp 176b/13
karşu d.-miş 22a/21
kaydına d.-di 56b/02, 89b/22, 112b/17
kaydına d.-mişdi 146a/14
kaydına d.-üp 146b/06
lerze d.-üp 25a/09
müferrih d.-miş 22b/10
nifāk d.-üp 110b/21
önüne d.-üp 124a/18, 147a/10,
162b/19
sevdāsına d.-di 169a/07
sevdāsına d.-diler 146b/01
sevdāya d.-miş 90a/06
uzun d.-mişdir 15b/05
vahşet d.-üp 144a/05
düşmān: *Far.* düşman *krş.* düşmen,
düşmeñ
d. 55a/05, 68a/12, 99a/01, 105b/11,
162a/11
d.+a 70a/12
d.+dır 96b/16
d.+ı 93a/19
d.+ıdır 49a/23
d.-ı dīn 86a/19

d.+ımız 102a/15
d. idi 95a/23
d. ise 80a/02
d.+lar 91b/07
d. ola 78b/04
d. olduğum 104a/11
düşmen: *Far.* düşman *krş.* düşmān,
düşmeñ
d. 9a/11, 9b/07, 11a/20, 35b/08,
70b/10, 124b/20, 140b/17, 154a/11,
154b/04
d.+den 14b/14, 64a/15, 78b/02,
124b/02, 126b/21
d.+e 30b/01, 35b/12, 73a/08, 103b/06,
147a/18, 147b/01, 147b/01,
148a/05, 148a/11, 168b/02,
168b/07
dest-i d.+de 11b/08
d.+i 9b/08, 24b/17, 147a/08
d.-i bī-dīne 79b/02
d.-i dīn 2b/08, 3b/02, 5b/20
d.+ımız 94b/03
d.+ine 31a/09, 55a/04, 94b/02,
109a/10, 140b/17
d.+ini 93b/19, 94b/05
d.+iñ 148a/10
d.+iñdir 148a/07
d.+leri 2b/07, 93a/23, 173b/20
d.+lerimiz 161b/23
d.+lerimizi 149a/11
d.+lerine 54a/17, 133a/19, 134b/03,
145a/20
d.+lerini 170a/19
düşmeñ: *Far.* düşman *krş.* düşmen,
düşmān
d. 4a/11, 9a/03
düşnām: *Far.* sövüp sayma
d.+ı 115a/19
düşür-: düşürmek
d.-üp 171a/20
düşvār: *Far.* çetin, güç, zor
d. 117a/14, 151a/15
d.+dır 121a/14
d.+iñ 127a/04
d.+ü'l-ḥal 129a/16
d.+ü'l-vüşūlda 133b/10
dütün: tütün
d. 136b/12
düvel: *Ar.* devletler

d. 171b/12
düz: düz, doğru
d. 3b/17, 94b/12
düzen: düzen
d. 101a/03

E

ebdāl: *Ar.* şaşkın, aptal
e. ider 89b/01
eben ^{an} **cedd:** *Ar.* kuşaktan kuşağa,
soydan soya
e. 44b/13, 111b/19, 111b/23, 133a/20,
135a/10, 151a/08, 172b/04
ebnā: *Ar.* oğullar
e. 41a/15
e.+sına 112a/11
ebniye: *Ar.* binalar, yapılar
e. 166a/18
ebrū: *Far.* kaş
e.+ları 89a/16
e.+ları ise 89a/23
ebter: *Ar.* kötü, hayırsız
e. 50a/16, 50b/02
ebvāb: *Ar.* kapılar, bölümler
e.-ı mürāselāt 44b/12
ebyāt: *Ar.* beyitler
e. 137b/19
e.+ı 19b/23, 20b/12, 90a/14
e.+lar 111b/01
e.+larına 111b/05
ecdād: *Ar.* dedeler, atalar
e. 71a/08, 106b/12
e.-ı ⁱzām 46b/05
e.+ımızdan 43b/11
e.+ımıñ 171a/09
e.+ıñ 165a/06
e.+larımızdan 5a/15
ecel: *Ar.* ölüm anı, hayatın sonu, ölüm
e. 9b/23, 84a/11, 145a/04, 171b/16,
172a/10
e.+den 58b/09
e.+i geldi 66b/04
e.+i gelmiş ise 58b/20
kāse-i e. 31b/04
echel: *Ar.* cahiller
e.+dir 50b/04
ecl: *Ar.* sebep, illet

e.+den 19b/14, 54b/15, 55a/08,
55b/14, 62b/20, 63b/04, 73b/06,
77b/14, 78a/20, 80a/02, 81b/13,
82b/08, 88a/20, 108b/19, 110b/03,
119a/15, 130b/03, 139a/14,
149b/10, 154a/12, 169b/03,
176b/17, 182a/02, 184a/03,
185b/23

ecnās: *Ar.* cinsler, soylar
e. 135b/22, 153b/02
e.+sını 153a/18
ecnebi: *Ar.* yabancı
e.+den 174a/21
ecr: *Ar.* bir iş karşılığında verilen şey,
ücret
e. 165a/05
e.-i ^{azīm} 50b/14
edā: *Ar.* yerine getirme; tarz; borç ödeme
ba^cde^le. 19b/19
e. 13b/20, 49b/16, 58b/14, 106a/09,
113a/21, 115a/05, 115b/12,
115b/21, 115b/21, 117b/01,
123a/14, 142a/16
e.+dan 9b/15, 41a/20
e. eyledi 128b/20
e. eylediñiz 128a/16
e. eylemege 179a/02
e. ider iken 39a/19
e. ider imiş 19a/18
e. iderler 112a/06
e.-i şalāt 15a/05, 41b/03
e.-i şalāt iderler 15a/07, 23b/14
e. olunur 3b/20, 14b/22, 15a/19,
21b/23, 23a/08, 151b/23
e.+sı 2b/03
edebāne: *Ar.+Far.* terbiyeli bir biçimde
e. 116a/02, 174b/09
edepsizlik(g): *Ar.+T.* edepsizlik
e.+e 45b/17
ednā: *Ar.* en aşağı
e. 36a/05, 41b/16, 42a/02, 57a/15,
77b/22, 117b/23, 125b/08, 134a/13,
149a/18, 153b/05, 173a/11,
174b/23, 176b/04
e.+sı 86a/06, 100b/09
e.+sına 148b/18
e.+sınıñ 107b/21
e.+ya 54a/22
ef'āl: *Ar.* hareketler, eylemler

e. 119a/11, 162b/11, 179a/14
efendi: *Yun.* efendi
e. 2b/17, 26a/18, 26b/14, 26b/18,
26b/19, 27a/08, 27a/09, 27a/11,
27a/14, 39b/14, 41a/21, 41b/08,
55a/22, 74a/22, 74b/16, 186a/15
e.+ler 55a/22
e.+lerime 151a/14
e.+lerimizdir 122b/16
e.+lerimize 52a/06
e.+lerimiziñ 49b/13
e.+m 49b/14, 49b/19, 121b/06,
131b/14, 173b/17
e.+miñ 27a/17, 114b/19, 151a/12,
173b/18, 173b/23
e.+miz 2b/12, 37a/15, 46b/14, 47a/21,
49b/12, 51a/19, 54a/14, 74b/14
e.+mize 80b/08
e.+miziñ 122b/12
e.+niñ 26b/17, 41a/21
e.+si 149b/09
e.+ye 27a/07
e.+yi 38b/10
efgān: *Far.* ıstırap ile haykırma
e. eylemem 92a/04
efgende: *Far.* düşkün, çaresiz
bende-i e.+si 89b/05, 92a/16
efham: *Ar.* çok şerefli
müşir-i e. 1b/15, 2b/11, 52b/08,
53a/20, 54a/13, 54b/16, 61a/14,
61b/20, 64a/16, 67a/08, 182b/17
efkār: *Ar.* düşünceler
e. 55b/14, 59a/06, 89b/19, 90a/09,
101b/05, 111a/09, 114b/06,
117a/06
e.+a düşüp 90b/13
e. aldı 97b/20
e.+da 101b/05, 160b/16
e.+da iken 25a/22
e.-ı fāsıde 51a/13
eflāk: *Ar.* gökler; talihler
e.+e 3b/07, 4a/01, 14b/21, 15b/08,
84b/16, 149a/18
kubbe-i e.+den 20b/14
efrūhte: *Far.* yanmış, tutuşmuş, parlamış,
ışıklanmış, aydınlanmış
e.+si 129a/10, 129a/21
efser: *Far.* tâc
e.-i fer 47a/15

efşān: *Far.* saçan, dağıtan
e. 173b/20
e. olmaqlığı 173b/13
efvāh: *Ar.* ağızlar; menfezler
e. 183a/19
e.+dan 38a/09
efzā: *Far.* arttıran, çoğaltan
e.+ya 166b/01
efzūn: *Far.* fazla, çok
e. 2b/03
e. eylesün 76b/11
e. ide 98a/18
e. idüp 2b/13, 25a/20
eger: *Far.* şart edatı, eğer, şayet
e. 10b/09, 17a/09, 17a/15, 19a/23,
24a/21, 24a/22, 25a/16, 28a/17,
29a/23, 38a/18, 41a/06, 42b/18,
44a/04, 44a/16, 46a/06, 46b/03,
46b/04, 50a/19, 50b/22, 51a/18,
51b/04, 51b/05, 51b/17, 53b/23,
55a/19, 58b/18, 58b/20, 65a/07,
65a/10, 67b/19, 68a/11, 69a/06,
69a/08, 69b/23, 70a/06, 70a/22,
71a/19, 71a/21, 89a/08, 91a/10,
92b/08, 92b/14, 94a/02, 95a/09,
96a/21, 100b/07, 101a/05, 101a/05,
105b/20, 106a/17, 106b/23,
107a/02, 108b/16, 108b/17,
108b/17, 108b/17, 109a/13,
112b/21, 122a/12, 122b/05,
140b/12, 142b/19, 143a/06,
143a/15, 146b/08, 151b/22,
153b/10, 166a/02, 184a/19, 187a/13
eger: binek hayvanların sırtına konulan,
oturmaya yarayan nesne, eyer
e. 31a/05
e.+ler 166b/15
egerçi: *Far.* her ne kadar..., olsa da, ise de
e. 43a/14, 47b/17, 119a/13, 140b/02,
142a/04, 143b/03, 145b/05,
173a/03, 175b/02, 175b/12
egle-: avutmak, oyalamak
e.-r idi 92a/09
eglen-: hoşça vakit geçirmek; oyalanmak;
avunmak
e.-ürdik 40b/11
e.-ürken 37a/11
e.-ürler 41a/22, 42a/10, 46a/15
e.-ürler mi 40b/19

eglençe: eğlençe *krş.* eylençe
e.+leri 41a/12
eḥād: *Ar.* tek, bir
e. 13a/14
vāḥid-i e. 1b/02
eḥādīs: *Ar.* peygamberimizin sözleri
e.-i nebeviyye 41a/16
ehemm: *Ar.* çok önemli
e. 117a/10, 128a/06, 129b/17
eḥibbā: *Ar.* dostlar
e. 74b/16, 116a/01
e.+na 93b/05
e.+nıñ 2a/17
e.+ya 123a/10, 160b/11
ehl: *Ar.* sahip; becerikli; bir yerde oturan
e. 78b/20, 80a/17, 86b/12, 93b/05,
93b/21, 101b/10, 103a/21, 110b/05,
112a/15, 112b/04, 114a/06,
114b/20, 115a/14, 115a/22,
119a/10, 120a/21, 121a/10,
125b/07, 141b/16, 142a/03,
148b/09, 149b/23, 151b/20,
152b/23, 153b/09, 154a/17,
175b/18, 184a/04, 187a/04
e.+i 100a/08, 100a/10, 100a/15
e.-i cennet 51b/05
e.+idir 31a/23
e.-i ḥırfeti 48a/06
e.-i islām 49a/08, 55b/18, 60b/07,
71a/03, 77a/01, 106b/07, 112a/02,
112b/01
e.-i islāma 79b/22, 114a/15
e.-i islāmdan 122b/07, 178a/19,
183a/12
e.-i islāmdır 24a/19
e.-i islām iken 18b/16
e.-i nār 51b/04
e.+ine 169b/14
e.+ini 21a/20, 131a/08
e.-i sünnet 48b/12, 49a/01, 91a/17,
91b/01, 186b/22
ehven: *Ar.* en zararsız; kolay
e. 162a/15
e.+dir 128b/02, 166b/19, 179b/12
e'imme: *Ar.* imamlar
e. 71a/08, 106b/12
e.-i müctehidin 1b/10
ejderhā: *Far.* türlü biçimlerde tasarlanan
korkunç bir masal canavarı

e.+ya 24a/17
ekābir: *Ar.* rütbece, görgü ve faziletçe
büyük olanlar, devlet ricalı
e. 68a/10
eḳālīm: *Ar.* memleketler, diyarlar
e. 3a/01, 31b/06, 169b/19, 170a/03,
170a/13
e.+iñ 170a/16
e.-i şehir 3a/08
feth-i e. 3a/04, 51b/06
eḳall: *Ar.* en az, en aşağı
e.+i 105a/11
ekāzīb: *Ar.* asılsız, yalan, uydurma sözler
e. 133a/15
ekber: *Ar.* daha büyük
‘adū-yı e. 22b/03
e. 27b/05
ekdār: *Ar.* kederler, tasalar
e.-i ‘asākiri 62b/16
ekīd: kuvvetli, sağlam
e. 118b/07, 179a/01
ekin: tahılın tarlaya atıldığı andan harman
oluncaya kadar aldığı durum
e. 7b/06
e.+ler 7b/04
e.+leri 123b/15, 137a/15
ekinci: ekin ekip biçmekle uğraşan kimse
e. 48a/06
ekl: *Ar.* bir şey yemek, yenilme
e. 21a/derkenar, 21a/derkenar,
130a/10, 160b/04
e. eylediler 135a/03
e. eylemezler 110b/17
e. eylemişler 6a/09
e.+i 12b/09
e. ider 13a/17, 51a/22
e. iderdi 162b/22
e. iderim 6b/22
e. iderler 51b/01
e. idüp 90b/16
e.-i sükker 40b/16
e. itdürürem 97b/07
e. itmege 106a/19
eknāf: *Ar.* yanlar, taraflar; sığınacak
yerler; nahiyeler
e.+a 143b/16, 164b/15, 166b/06,
175a/10
e.+da 123b/18
e.+dan 154b/11, 164b/05

e.+ından 127a/22
e.+ını 136b/18
e.traf-ı e.+a 46a/18, 51b/21
ekrād: *Ar.* kürtler
e. 129b/03, 131a/01, 132a/19,
145b/08, 145b/11
e.+a 132b/03
e.+dan 90b/23
e.+ı 186b/02
ekrem: *Ar.* çok şeref sahibi; çok cömert
düstür-ı e. 2b/10, 55b/01, 62b/17,
72a/17, 75b/07
resül-i e. 30b/22
serdār-ı e. 12b/01, 53a/20, 53b/13,
53b/23, 54a/03, 54b/12, 54b/16,
54b/21, 55b/04, 55b/07, 56b/14,
57b/17, 57b/23, 58a/18, 59b/20,
60a/01, 61a/07, 61a/14, 61b/07,
61b/20, 62a/11, 63b/09, 64b/01,
64b/20, 64b/23, 65a/03, 65a/16,
65b/23, 66a/23, 67a/03, 67a/08,
68b/21, 69a/09, 69b/18, 73a/09,
73a/16, 73a/22, 73b/15, 74a/08,
75b/06, 75b/15, 75b/22, 76b/04,
77a/02, 78a/10, 78a/18, 78a/21,
78b/01, 78b/06, 79a/18, 79a/21,
79b/05, 79b/10, 79b/11, 79b/16,
80a/01, 80b/05, 80b/22, 81a/11,
81b/01, 81b/06, 81b/09, 81b/16,
81b/21, 82a/06, 82a/17, 82a/18,
82a/23, 83a/08, 83b/17, 83b/20,
84a/06, 84a/23, 84b/23, 85b/17,
86a/09, 86a/14, 87a/02, 87a/03,
87a/06, 87b/14, 109b/02, 109b/05,
109b/07, 182b/17, 183a/20,
184a/17, 185a/02, 186a/19,
186a/22, 186b/08, 186b/11,
187a/08, 187a/22
vezir e. 1b/15, 69b/04, 75a/06,
112a/10, 112a/12
ekşer: *Ar.* en çok, daha ziyade
e. 6a/11, 40b/10, 42b/12, 48b/12,
67b/10, 76b/19, 154a/06
e.+i 35b/11, 47a/03, 48b/13, 57b/13,
61b/16, 87a/20, 103a/23, 108a/02,
127b/18, 128a/11, 136b/03,
140b/06, 142b/13, 144a/20,
167a/22, 169a/09, 176a/04
e.+in 157b/15

e.+ine 120b/04
e.+ini 123b/19
e.+isi 86b/12
ekşeriyā: *Ar.* genellikle
e. 67b/09, 138a/15, 144a/07, 160a/23,
162b/20, 163b/22, 170b/08,
178a/03, 180b/17, 182a/08
eksik: eksik, noksan
e. 77a/19, 78a/20, 85b/20, 136b/06
e. eylemeye 2b/15
e. olmaz 169b/17
eksil-: eksilmek, azalmak
e.-mez 7a/01, 28b/21
ekşi: sirke veya limon tadında olan
e. 29a/19
el: kolun bilekten parmak uçlarına kadar
olan, tutmaya ve iş yapmaya
yarayan bölümü; sahiplik; kez,
defa; yönetim, baskı, etki
e. 17a/16, 30a/13, 50b/14, 51b/02,
119a/08, 124b/09
e. altında 106a/05
e. altından 55a/08, 100b/02, 105b/15,
185b/18
e. bağlayup 153a/23
e. bir idüp 19b/11, 70a/12, 79a/06,
97a/12
e.+ce 48a/06
e. çek 60b/09
e. çekdi 21a/10
e. çeküp 140a/05, 140b/14
e.+den 14b/07, 69a/06, 70a/19,
83b/18, 95a/05, 103b/07, 127b/13,
186a/18
e.+den gitmeden 167a/04
e.+den komadılar 26b/03
e.+den komayup 49a/20, 118a/06,
121b/04
e.+den komazlar 111b/19
e.+e 14b/07, 126a/01, 168b/20,
168b/21, 175a/10, 175a/11
e.+e alalar 45b/22
e.+e aldı 80b/08, 151a/20
e.+e almak 76b/09, 159a/13
e.+e almakda 164a/04
e.+e alup 118b/02, 159a/02
e.+e alur idi 76a/14
e.+e gire 52b/03
e.+e giren 85a/16, 139a/16

e.+te girerdi 184a/19
e.+te gireviz 94b/11
e.+te girmedi 21a/10, 60b/20
e.+te girmek 184b/01
e.+te girmeyüp 184b/23
e.+te girmez 51b/14, 122a/12, 129b/05
e.+te girür 77b/11
e.+te girüridi 184a/02
e.+ti 13a/16, 17a/16, 36a/06
e.+im 91a/19, 99a/05
e.+imde 39a/08, 151a/16
e.+imden 104a/11, 137b/22, 166a/02
e.+ime 36b/09, 39a/10, 44b/08
e.+ime bakar 6b/01
e.+ime girse 4a/07
e.+imiz 149a/10
e.+imizde 39a/03, 121a/05
e.+imizden 103b/06, 138a/09
e.+imize 55b/10, 168b/04
e.+imle 39a/10
e.+in 150a/15, 150a/15
e.+inde 19a/09, 39b/02, 39b/04,
48b/17, 68a/14, 121a/04, 124b/05,
141b/19, 145a/12, 145a/17,
152b/10
e.+inden 39b/03, 53b/15, 59a/18,
84a/13, 90a/16, 90b/20, 92b/02,
99a/12, 100a/09, 100a/10, 100a/16,
101b/18, 104a/23, 125b/06,
128a/05, 162b/13, 167b/20,
169a/18, 171b/23, 172a/08,
172a/21, 172b/02, 172b/14,
173b/13, 175a/01, 186a/18
e.+inde olmayup 114a/05
e.+ine 27a/12, 57a/14, 77a/17, 90a/21,
91a/09, 103a/22, 104b/12, 125b/23,
126a/07, 126a/13, 129b/03,
130a/21, 142b/08, 149a/12,
150a/11, 167b/01, 167b/19,
167b/22, 173b/01
e.+ine girdi 171a/13
e.+ine gire 134a/12
e.+ine giren 158b/03
e.+ine girmiş 132b/04
e.+ine girüp 66a/16, 117b/13
e.+ini 5a/22, 104b/15
e.+iñizdedir 38a/15
e.+i toķınmıřdır 42a/07

e.+iyle 39a/23, 39b/02, 42a/05,
73b/01, 104b/12, 149b/15
e.+leri 78a/04, 102b/23, 110b/22
e.+lerin 28a/04, 130a/22, 160b/19
e.+lerinde 121a/06, 145a/06, 155b/05
e.+lerinden 36a/05, 81b/11, 141b/23,
142a/10, 146a/02, 147b/10,
147b/14, 153b/22
e.+lerine 43b/09, 104b/21, 132b/08,
144b/07
e.+lerini 10b/22, 37b/12, 161b/19
e. urup 121a/23
e. uzatup 172a/22
e. virdi 135a/15, 157b/01, 161b/10
e. virir 163a/14
e. virmez 96b/01
e. virüp 115b/02, 139a/01, 149a/01,
160b/15, 162b/02, 166a/13,
178b/07, 179a/07
hātırın e.+e aldı 79b/13
işe e. urmayup 41b/23
el'ān: *Ar.* şimdi, şimdiki halde
e. 36a/11
elbet: *Ar.* mutlaka, eninde sonunda *krş.*
elbette, elbetde
e. 22b/22, 30b/08, 30b/13, 52a/17
e.+de 4b/04
elbetde: *Ar.* mutlaka, eninde sonunda *krş.*
elbet, elbette
e. 91a/12, 95a/10, 98a/09, 98b/10,
100b/03, 103b/07, 112b/07,
171b/04
elbette: *Ar.* mutlaka, eninde sonunda *krş.*
elbet, elbetde
e. 18b/23, 22b/21, 29a/23, 29b/01,
36a/06, 42b/14, 42b/16, 46a/15,
46b/14, 46b/14, 49a/21, 51b/14,
58a/10, 60a/04, 76b/17, 77b/10,
77b/11, 90b/22, 91b/18, 91b/21,
94a/03, 96b/12, 97b/07, 102b/03,
111b/20, 123b/02, 141a/01,
147a/23, 149b/08, 162a/10
elbise: *Ar.* giysi
e. 48a/10, 48a/10, 142a/10
e.-i fāhire 11b/15
el-cevāb: *Ar.* cevap olarak
e. 71a/04, 71a/19, 106b/08, 106b/22
el-cihād: *Ar.* din uğrunda dūřmanla
savaşma

e. 126a/10

el-cümle: *Ar.* hepsi

e.+siniñ 107b/21

elçi: bir devleti başka bir devlet katında temsil eden kimse; bir uzlaşma sağlamak veya iş bitirmek için birinin yanına gönderilen kimse

e. 24a/17, 24a/19, 37a/21, 38b/10, 39b/14, 41b/08, 43a/01, 43b/01, 44a/07, 44b/02, 45b/06, 52a/04, 52a/05, 52a/08, 61a/15, 65a/11, 68b/20, 69a/09, 69a/10, 69a/11, 69a/23, 72a/12, 73a/12, 73a/13, 73a/16, 73a/20, 73b/07, 73b/07, 74a/14, 107b/13, 109a/03, 109a/23, 109b/05, 116a/15, 116b/04, 116b/14, 116b/18, 116b/23, 117a/11, 117a/17, 117b/04, 117b/20, 118a/20, 121a/11, 133b/22, 134a/16, 134b/06, 144b/16, 158a/01, 166b/13, 166b/13, 168a/09, 168b/14, 172b/03, 177a/15, 179b/05, 179b/10, 181a/17, 181a/20, 181b/07, 181b/10, 181b/13, 181b/20, 182a/02, 182a/10, 182a/14, 182b/03, 182b/04, 186b/12, 186b/14, 187a/21

e.+dir 181a/20

e.-i mezbür 69a/03, 69a/13, 73a/23

e.-i şeh 39b/12

e.+lere 43a/15

e.+leri 38a/13, 43b/07, 98b/13, 134b/07, 156b/05, 181a/18, 181b/08

e.+lerimiz 44b/11, 167a/03

e.+lerinden 170b/20

e.+leriñ 132b/13

e.+leriñiz 44a/21

e.+miz 43a/17

e.+niñ 70b/16, 116a/19, 118b/04, 123a/10, 179b/13, 187b/07

e.+si 36b/06, 43b/07, 74a/15, 116a/08, 117a/02, 117b/09, 123a/09, 134b/04, 182a/18, 185b/22, 186a/20

e.+sine 69a/22, 72a/11, 73b/14, 107b/11, 182a/03

e.+sini 186a/18

e.+siyem 39b/13

e.+ye 24b/09, 68b/23, 74b/10, 74b/17, 99a/07, 116a/06, 116a/17, 116a/17, 179b/11, 179b/14, 181b/09

e.+yi 24b/11, 52b/16, 62a/02, 62a/07, 62a/12, 98b/15, 98b/19, 109b/06, 168a/12, 181b/09, 186b/10, 187a/17

elçilik: elçi olma durumu

e. 37a/16, 116a/12, 116b/05, 156b/09, 181b/02, 181b/21

elçiyân: *T.+Far.* elçiler

e. 181b/03, 182a/02

elem: *Ar.* ağrı, acı, sızı, sancı; keder, dert, maddî ve manevî ıstırap

derd-i e. 56a/18

e. 1b/13, 55a/05, 63a/18, 79b/12, 80b/08, 83b/18, 93a/03, 98a/20, 99a/02, 100a/23, 101b/03, 102a/11, 102b/10, 109a/11, 144b/10, 145b/17, 152b/13, 164b/23, 174b/17, 175a/23

e.+e 68a/09

e.+ine 132a/01

e.+lerinden 102b/08

el-amân: *Ar.* sızlanma, çaresizlik, yakınma ifadesi

e. 25a/14

e. eyle 31a/11

el-hâl: *Ar.* şimdi, henüz

e. 128a/17

el-hâletü hazîhi: *Ar.* henüz, şimdi, bugün

e. 121b/11, 133b/15, 151b/21

elhân: *Ar.* ezgiler

e. 28a/07

el-hülâsa: *Ar.* kısaca, netice olarak

e. 179b/13

el-‘ıyâzü billah: *Ar.* Allah’a sığındık, Allah’a sığınırım, Allah esirgesin, Allah korusun!..

e. 118a/01, 118a/15, 120a/07, 132a/23, 174a/02

el-‘ilm: *Ar.* bilgi olarak

e. 10b/13, 17a/18

el-inşâf: *Ar.* insaf edilsin

e. 79b/08

el-küfr: *Ar.* küfür olarak

e. 118a/04

elli: elli sayısı

e. 3b/15, 14b/15, 15a/03, 28b/23, 36b/15, 37a/09, 38b/17, 40b/04, 49b/06, 49b/07, 52b/06, 53b/13, 56b/12, 57a/19, 58b/04, 58b/13, 66a/07, 66a/17, 67b/13, 74b/23, 76b/19, 78a/07, 78b/08, 79b/01, 80a/06, 84b/21, 86a/01, 101b/11, 105a/11, 112a/16, 128a/18, 135b/02, 137b/12, 142a/07, 143b/06, 148a/23, 154a/01, 156b/11, 159b/13, 163b/02, 172a/03, 172a/08, 177a/12, 177b/05, 180b/11

el-makşad: *Ar.* kastedildiği gibi, amaç olarak

e. 2b/22, 2b/23, 3a/01, 3a/02, 3a/03, 3a/04, 3a/04, 3a/05, 3a/06, 3a/07, 3a/07, 3a/08, 3a/09, 3a/10, 3a/11, 3a/12, 3a/12, 3a/13, 3a/14, 3a/15, 3a/16, 3a/17, 3a/18, 3a/19, 3a/19, 3a/20, 3a/22, 4b/05, 23a/01, 31b/06, 36a/18, 49b/19, 51b/06, 88a/05, 124b/18, 125b/14, 163b/21, 169b/18, 171b/05, 172a/20, 173a/04, 174b/11, 175b/23, 176b/01, 176b/18, 177b/17, 178a/09, 178a/14, 178b/17, 180a/18, 180b/19, 181a/16, 182b/07, 185b/20

elmās: *Ar.* mücevher olarak kullanılan değerli taş

e. 3b/06, 22a/10, 27b/21

elserāvi: *Sür.* padişah

e. 117a/05, 182a/20

elsine: *Ar.* diller, lisanlar

e. 119b/22

eltāf: *Ar.* lütuflar, iyilikler, güzellikler

e.+a 23a/23
maẓhar-ı e. 29a/13

elvedā: *Ar.* Allah'a ısmarladık, Allah'a emanet olun, esen kalın

e. 149a/16, 149a/17, 149a/17

elviyye: *Ar.* bayraklar, sancaklar

e. 7a/14, 53a/05, 64a/09, 75a/14, 77a/14, 186b/01

el-yevm: *Ar.* bugün, henüz, hâlâ

e. 31b/08, 31b/15, 31b/23, 32a/06, 32a/10, 33b/23, 34a/10, 34a/11, 34b/06, 34b/11, 34b/14, 38a/14

elzem: *Ar.* en gerekli

e. 7b/17, 129b/17, 130a/03

e. degildir 109a/12

e.+dir 98b/23, 117a/10, 128a/06, 166b/21

e. olan 75a/23

e. olmak 105b/09

em: ilaç, deva

e. 89b/22, 103a/08, 146b/22

e. eyle 98a/13, 98a/13

te'sir-i e. 52a/18

emān: *Ar.* eminlik, korkusuzluk; yardım isteme, aman dileme; rica

e. 20b/13, 25a/14, 31a/10, 57a/05, 57a/07, 57a/08, 73a/12, 85b/14, 85b/16, 154b/20, 157b/18, 167b/15, 186b/18

e.+a 152a/21

e. alup 86a/13

e. dileyüp 78b/10

e.+ı 84a/12

e. iderüz 67a/04

e. idüp 61b/17, 185a/06

e. istersiz 103a/10

e. virdi 84b/23

e. virdiler 86b/16

e. virildi 86b/13

e. virildiginden 155a/01

e. virilmeyüp 152a/02

e. virilüben 85a/10

e. virilüp 78b/19

e. virmege 156a/14

e. virmeyüp 60a/21, 66a/08, 78a/16, 82a/03, 136a/03

e. virüp 86a/11, 154b/22

emānet: *Ar.* emniyet edilen kimseye bırakılan şey, eşya veya kimse

e. 22b/20, 22b/21

e. eyledi 92b/03

e.+i 9b/10, 44b/10

e. idüp 61b/12, 94a/10

e.-i kübrāyı 37b/10

e.+ini 53b/08

e. orlar imiş 9a/03

e.+lerine 171b/08

emced: *Ar.* çok şeref, onur ve haysiyet sahibi olan

birāder-i e.+leri 40b/21

e.+ini 173a/15

e.+iniñ 173a/08
e.+iñizi 174a/06
evlād-ı e.+leridir 38a/07
emek: çalışma; zahmet
e. 141a/04
e. şarf eylemiş 10b/07
emek-dār: *T.+Far.* emeği geçmiş;
hizmetçi
e.+ı 90a/03
e.+ları 161a/01
e.+larıñıza 133a/21
emeksiz: çalışmaksızın meydana gelen
e. 20b/23
emîn: *Ar.* korkusuz, emniyetli
e. eyleye 51a/01
e.+ler 170b/01
e. olası 164b/18
e. oldılar 136a/05
e. olmayup 162b/01, 182b/17
e. olup 166b/07
emîr: *Ar.* bey, reis
e. 129a/06
emlāk: *Ar.* mülkler
e. 154a/05
e.+ın 68a/01
e.+ları 57a/13
e.+larıñ 86b/12
emn: *Ar.* eminlik, korkusuzluk, rahatlık
e. 152a/21
emniyyet: *Ar.* eminlik, korkusuzluk;
inanma, güvenme
e. 35b/01, 123a/20, 125a/18, 153a/04,
174b/18
e. olunmaz 35b/05
emr: *Ar.* iş, iş buyurma, buyruk
e. 14a/21, 15b/19, 16a/01, 56a/16,
59b/04, 65a/03, 65a/06, 68a/15,
84a/10, 86b/21, 92b/09, 98a/04,
98b/11, 99a/18, 99a/19, 110b/20,
113b/03, 114a/04, 114a/17,
121a/14, 125b/08, 126a/05,
126b/19, 127a/03, 130a/23,
133a/05, 133a/14, 134a/15,
139b/07, 142a/11, 142a/15,
143b/21, 143b/23, 146a/18,
146b/10, 148a/07, 148a/08,
151a/15, 151b/17, 163b/13,
165a/12, 166b/23, 170b/10,
173a/17, 173b/11, 174a/03,

174a/11, 174a/13, 174b/17,
174b/23, 179b/06, 179b/21
āhîrî'l e. 18b/01
‘ākıbetü'l e. 174a/11
e. buyurdıñız 174a/06
e. buyurmuşlar 14a/08
e.+de 122b/17, 126a/20
e.+e 130a/21, 133a/14, 160b/23
e. eyledi 39b/05, 39b/05, 153b/11,
160b/17, 165b/01
e.+i 25b/04, 45b/05, 49b/02, 130a/17,
130a/20, 147a/04, 165a/22
e.-i ‘ālî 52a/01, 52b/17, 54b/17,
55a/11, 60a/04, 61a/03, 62a/10,
74a/05
e.-i ‘ālî-şân 55b/10, 56a/05
e.-i ‘ālî-şandır 82b/16
e.-i ‘ālî-şanı 55a/18
e.-i ‘ālîyi 185b/05
e.-i ‘aliyyeleriñ 82b/14
e.-i celîl-i sultānî 1b/15
e. idicek 160b/23
e. idüp 20a/16
e.-i fermān 6b/10, 28a/23, 49b/18,
55b/02, 56a/09
e.-i hümâyün 11b/07, 55b/08
e.-i ilāhî 9a/19
e.+im 151b/18
e.+ime 133a/10, 151b/20, 151b/23
e.+ine 148a/06, 151a/11, 152a/13,
154b/19, 155b/06, 160b/20
e.+ini 114a/16, 115b/09, 152a/08
e.+iñ 179b/20
e.+iñiz 90a/21
e.+iñizden 100b/18
e. itdi 165a/09
e.+ler 68b/18
e. olındı 130b/16
nefsü'l e. 159a/11
emrāz: *Ar.* hastalıklar
e. 13b/23, 125a/01
emr-ber: *Ar.+Far.* emir götüren, emir
alan, emir eri
e. 170a/15
emrli: *Ar.+T.* buyruk almış
e. 106a/10
emşāl: *Ar.* benzerler, örnekler
e. 118b/08, 174a/15, 180a/01
e.+i 46b/02, 132b/14

emti'a: *Ar.* satılacak şeyler; kumaşlar
e. 131b/09, 141b/20

emvāl: *Ar.* mallar
e. 49a/05, 112b/17, 119a/19, 124b/14,
131b/04, 133b/02, 139a/07,
139a/14, 139a/23, 140a/09,
142a/18, 146a/02, 148b/20,
151b/20, 153a/14, 153b/10,
153b/13, 154a/01, 154a/03,
156a/16, 156b/04, 156b/08,
158a/14, 158a/23, 159a/19,
159b/03, 169a/07
e.+i 115b/04, 121a/20, 138b/21,
153a/16, 187b/05
muḥaṣṣilü'l e. 180a/18

en: abartma edatı
e. 57a/15, 107b/21

en: genişlik, boy, uzunluk karşıtı
e.+i 109b/11

enāniyyet: *Ar.* kendini beğenme, bencillik
e. 155a/17

enbiyā: *Ar.* peygamberler
e.+lar 31a/06
faḥr'ül e. 2b/21
server-i e. 86a/23
vārişü'l e. 2b/16, 71a/01, 106b/05

encām: *Far.* nihayet, son *krş.* 'ākıbet
e. 54a/05, 91a/08, 114a/17, 118b/20,
135a/17, 154b/18, 160a/23,
170b/22, 187a/12
āḥir-i e. 54a/13, 54a/23, 54b/23,
58a/07, 59a/20, 66a/09, 68b/16,
77b/11, 80a/11, 92b/04, 93a/22,
94a/12, 96a/07, 97a/12, 99b/06,
101b/03, 102b/19, 104a/19,
105b/07, 110b/21, 135b/01,
136a/01, 138b/22, 139a/03,
148a/02, 161b/18, 175a/21,
178b/05, 179a/03, 182b/21
āḥirü'l e. 176b/10
'asker-i e. 56b/16, 69b/13, 73a/07,
74a/01, 82b/23, 86a/14
e.+ı 91b/08
e.+ında 114a/02, 123a/18, 123b/07,
127a/14, 135b/07, 162a/19, 187a/10

encüm-şümār: *Ar.+Far.* sayıları yıldızlar
kadar olan
e. 72b/23, 187a/04
e.+a 72b/16

endām: *Far.* beden, ten
e.+ına 25a/09

enderün: *Far.* iç, saray içi
e. 42a/23, 129a/22, 149a/02, 150b/14,
153a/06, 166a/16, 183b/07, 184a/13

endiş: *Far.* düşünen
e.+ine 117b/04

endişe: *Far.* düşünce, keder, şüphe, merak
e. 89b/19, 96b/01, 120b/20, 174b/13,
179b/08
e. aldı 130a/07
e.+de 131a/17
e.+de iken 59a/06, 90a/09, 101b/03
e.+de kaldı 117a/10
e. iderek 160b/02
e. idüp 102a/19, 187a/12
e. oldılar 64a/23
e.+ye 152b/12, 157b/04, 182b/02
fıkr-i e. 6a/15

endüh: *Far.* keder, üzüntü, sıkıntı
e.+dan 114b/11

enf: *Ar.* burun
e.+i 31a/19

enfa': *Ar.* çok faydalı
e. 167a/03

engüşt: *Far.* parmak
e. 140b/20

enhār: *Ar.* nehirler
e. 136b/09

enik(g): et yiyen dört ayaklı hayvanların
yavrusu
e.+im 6b/01

enikle-: doğurmak, yavrulamak
e.-miş idi 6a/17

enīn: *Ar.* inleme, inilti
āh-ı e. idüp 4a/06

enişte: kız kardeş veya hala kocası
e.+m 132b/01, 134b/12
e.+si 128a/02, 129a/10, 129a/21,
131a/22

ensāb: *Ar.* nesepler, soylar
e. 161b/04
e.+ımı 161b/06
e.+larımı 170a/15

enşār: *Far.* yardımcıları
e.+ımızda 115b/05

ense: başın arka tarafının alt kısmı *krş.*
eñse
e.+den 13a/16

e.+lerinde 84b/07
entāri: basma ve kumaş gibi ince bir şeyden dikilen uzun elbise
e. 12b/12
envā^c: *Ar.* türler, çeşitler
e. 5a/05, 15a/01, 47a/04, 51a/05, 88b/15, 108a/22, 115a/18, 131b/08, 141a/22, 185a/04
e.-ı cevāhir 47a/13
e.+ından 88b/18
enver: *Ar.* çok nurlu
māh-ı e.+e 89a/14
merkad-i e.+leri 16a/23
zamir-i e.+lerinden 44b/15
eñse: başın arka tarafının alt kısmı *krş.* ense
e.+lerinden 138a/09
er: erkek, mert; koca
e. 8b/17, 20b/10, 112b/05
e.+di 85b/12
e.+e 8b/07
e.+i 21a/18, 21a/20, 50b/21, 83b/08
e.+idi 85b/11, 148a/16
e.+leri 152b/18, 156a/12, 157a/17, 186a/13
erācīf: *Ar.* uydurmalar, yalanlar
e. 131b/18, 133a/16
erba^a: *Ar.* dört
cānib-i e.+ 25b/16
cānib-i e.+asından 105a/23
cānib-i e.+da 144a/04
cānib-i e.+dan 83b/10, 101b/08
cānib-i e.+ları 162a/10
cānib-i e.+larında 135b/11
cānib-i e.+mız 7a/08
cānib-i e.+mızdan 68a/12
cānib-i e.+sı 3b/03, 4a/04, 10b/12, 14b/19, 22b/09, 23b/20, 78b/04, 80a/02, 84b/16, 105b/11
cānib-i e.+sına 25b/09, 65b/16, 77b/03
cānib-i e.+sında 23b/12, 144b/05
cānib-i e.+sından 66a/12, 76a/23
cānib-i e.+sını 58b/10, 61a/10, 76a/04, 159a/23
cevānib-i e.+sı 10a/18, 35a/13, 46a/21
cevānib-i e.+sın 48b/01
cevānib-i e.+sında 35a/03, 35b/06, 35b/08, 35b/09, 35b/11
cevānib-i e.+sını 102a/06, 144a/03

cevānib-i e.+ya 46b/08
e. 36a/21
e.+da 145b/05
e.+larına 139a/19
e.+nı 161b/05
e.+sını 137a/11
eṭrāf-ı e.+dan 2a/06
eṭrāf-ı e.+sı 141a/21
eṭrāf-ı e.+sına 58a/01
erbāb: *Ar.* ehil, layık, muktedir
e. 58a/05, 116b/06, 117a/12, 130b/11, 154a/07, 163a/09, 173b/10, 179b/08, 182b/04, 186b/02
e.+ı 114b/03, 138a/15
e.-ı ma^c ārifden 40a/21, 41b/11, 45b/01
e.-ı ma^c ārifler 45a/22
e.-ı ma^c āriflerinden 40b/08
e.-ı menāşıbı 47b/12
e.-ından 126a/09, 181b/22
e.+ını 67b/16
e.-ı tīmār 53a/06, 61a/05, 64a/07
e.-ı vazāyifiñ 46b/06
erbaⁱⁿ: *Ar.* kırk sayısı
e. 5a/12, 19a/22, 19b/13
e. çıkardı 68a/07
e.+e girdi 160b/07
e. eyledi 160b/09
e.+lere 68a/07
mevsīm-i e.+de 19a/21
eren: erkek; koca
e.+ler 5a/13, 5a/15
eri-: erimek
e.-yüp 159b/01
erkān: *Ar.* başkanlar; esaslar; görgü
e. 24b/01, 39a/08, 47a/12, 67a/16, 68b/13, 103b/10, 104a/01, 106a/14, 115b/22, 117a/13, 123a/17, 140a/23, 146a/11
e.+ları 112b/04
erkek: erkek
e. 163a/04
ermāniyān: Ermeniler *krş.* ermeniyān
e. 116b/11, 116b/20
e.+a 116b/19
ermenī: Ermenistan'da ve dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan halk veya bu halktan olan kimse

e. 76b/20, 116a/09, 116a/10, 116a/13,
116b/16, 142a/02, 181b/04,
182a/13, 182a/14
e.+de 116b/12
e.+den 116b/06
e.+dir 116a/19, 181a/22, 181b/23
e.+ler 27a/23, 27b/04, 116b/10,
117b/22, 141b/11, 182a/07,
182a/15
e.+lerden 142a/07, 142a/17
e.+lere 123a/11, 123a/12, 182a/15
e.+leri 141b/16
e.+lerinde 141b/20
e.+lerinden 182a/12
e.+lerini 121a/12
e.+leriniñ 143a/05
ermeniyān: Ermeniler *krş.* ermāniyān
e. 116b/08, 117a/04, 118a/03,
141b/06, 141b/08, 143a/07,
153b/03, 157a/16, 182a/05,
182a/08, 182a/19
e.+da 116b/22, 117a/02
e.+dan 116b/16, 181a/23, 181b/14
erzāk: *Ar.* rızıklar
e. 139a/14, 142a/18, 156a/16
e.+ı 121b/08, 147b/13
e.+ları 142a/03
e.+larına 131b/04
e.+larını 153b/10, 153b/13
e.+larıyla 154a/03, 156b/04, 156b/08
erzān: *Far.* ucuz, uygun
e.+dır 48a/09
erzānī: *Far.+Ar.* uygun bulma
e. 115a/01
e. kılup 181a/07
es-: esmek
e.-er 53b/10
esāmī: *Ar.* isimler
e. 167a/19
esās: *Ar.* temel, esas
bedī'ü'l e. 1b/01
e. 115b/09, 171b/09
e.+ı 178b/12
esāñin: *Ar.* ileri gelenler
e. 179b/15
esb: *Far.* at, beygir
e. 25a/01
e.-i şabā-reftār 65b/08, 65b/09, 95a/16,
95b/09, 96a/01

e.-i şabā-reftāra 24b/21
e.-i şabā-reftārından 155b/02
esbāb: *Ar.* sebepler
e. 90b/06, 121a/10, 131b/09, 136b/22,
139a/07, 139a/11, 139b/17,
151b/03, 175a/06
e.+ı 97a/01, 175b/11, 178b/21
e.+ını 173a/23
e.+ınıñ 166b/10
esbak: *Ar.* kendinden önce, bir önceki
e. 35b/22, 117b/12, 182b/10
esbān: *Ar.* peçe, örtü
e.+ın 13a/11
e.+ınıñ 13a/17
eşer: *Ar.* alamet, nişan
e. 114b/10, 119b/22, 142a/19, 166a/07
e. bulmayup 175a/12
e.+de 161a/14
e.+i 165a/03, 171a/06
eshel: *Ar.* çok kolay
e. 120b/11, 128a/11, 175a/01
e. bula 157a/14
e.+dir 132a/17
e.-i tariñiyle 11b/08
esir: *Ar.* tutsak, köle, düşkün
e. 43b/16, 57a/15, 77a/17, 104a/10
e.-i bend 86a/22
e. iderler 120a/08
e. idüp 60b/19, 80a/17, 81b/20, 87a/18
e.+lerine 144b/20
e.+lerini 145a/06
e. olan 20b/18, 57a/19, 85a/05
e. oldı 76b/03, 144b/14, 144b/16
e. olunup 66a/17
e. olup 61b/18
esirge-: esirgemek
e.-yüp 43a/10
esirlik: *Ar.+T.* kölelik
e. 20a/13
eşkal: *Ar.* ağır şeyler, ağırlık
e. 139a/11, 139b/17
eski: eski
e. 1b/12, 22b/12, 24a/15, 60b/04,
60b/08, 70a/18, 74b/01, 77b/08,
82b/05, 90a/02, 91b/19, 94b/19,
96b/05, 129b/05
e.+den 9a/02
eski-: eskimek
e.-dikçe 68a/05, 98a/11

e.-mekde 31a/18
eslâf: *Ar.* selefler
e. 133b/12
mülük-ı e.+dan 10b/12, 21b/02
mülük-ı e.+iñ 41a/02
esmâ'ullah: *Ar.* Allah'ın isimler
e. 68a/06
eşnâ: *Ar.* ara, aralık, o sıra
e. 118b/05, 123b/21, 130a/19,
144b/07, 155a/08, 156b/10,
160b/16, 163b/11, 165b/20,
172b/23
e.+da 8a/16, 19b/22, 26a/08, 30a/18,
37a/09, 45b/03, 46b/08, 48b/21,
54b/10, 59a/14, 60b/01, 60b/05,
61a/17, 67b/04, 67b/12, 68b/10,
80b/11, 81a/18, 85a/09, 89a/09,
113b/01, 114a/10, 115b/18,
116a/06, 121b/11, 125a/01,
125b/15, 125b/20, 128b/07,
129a/17, 130a/04, 130a/15,
133b/21, 138a/17, 140a/07,
143a/19, 147b/18, 153b/06,
155a/03, 157a/20, 159b/19,
160a/07, 161a/22, 163a/08,
167b/10, 174a/06, 179b/04,
179b/22, 182a/03, 184a/04,
184a/15, 185a/15, 185a/23
e.+da iken 56b/22, 63a/11
e.+larda 5b/21, 46a/18
e.+larında 45a/07
e.+sında 55b/01, 61b/16, 79a/17,
85a/06, 121a/07, 121b/07, 138b/09,
145a/09, 148a/19, 155a/11,
158a/17, 164a/13, 167a/14
e.-yı cülüsında 44a/19
e.-yı kelâmda 11b/19
e.-yı muşâhibinde 24a/08
e.-yı sulhda 45a/04
e.-yı tarîkde 2a/01, 68b/21
e.-yı vüsûlda 37a/04
esrâr: *Ar.* sırlar
e. 37b/19, 112b/09, 119b/06, 138b/09,
162a/17, 174a/18, 179a/04
e.+a 37b/20
e. eyledi 174b/04
e.+ı 162b/09, 174a/21, 175a/15
e.-ı 'acâyib 2b/23, 4b/06
e.-ı ħudâ 29a/10

e.+larına 88b/03
e. oldılar 119a/07
vâkıf-ı e. 89b/12
vâkıf-ı e. oldı 9a/16, 90b/11
vâkıf-ı e. oldılar 53b/12, 59a/06
vâkıf-ı e. olup 55a/17
esrik: mest, kızgın
e. 115b/03
eşşah: *Ar.* gerçek, doğru
e. 77b/02
e. olup 69b/20
esvâk: *Ar.* sokaklar
e.+larında 149a/04
esved: *Ar.* kara, siyah
e. 13b/11
eş: çiftin her teki
e.+i 13a/22
eşmek: asker bir yerden bir yere
gövlendirilmek veya sefere
gönderilmek
e. 15a/17, 16a/10
eş'âr: *Ar.* şiirler
e. 137b/19
e.+lar 40a/18
eşbeh: genç irisi, gürbüz
e.+lerinden 183a/08
eşcâr: *Ar.* ağaçlar
e. 30b/20, 42b/03, 173b/02
e.+ile 15a/02
e.+ları 6a/09, 141a/22
eşedd: *Ar.* şiddetli, çetin, sert
e. 120a/22, 175b/02
e. değil midir 110b/10
e.+dir 50a/15
e. olacağında 134a/11
eşhâs: *Ar.* şahıslar, kişiler
e. 58a/20, 59a/18, 77a/17, 108b/11
eşîdî: Yezidî halkından bir aşiretin adı
e. 50a/12
eşik(g): eşik *krş.* işik
e. 98b/04
e.+e 58a/10, 58a/12
e.+i 22a/01
e.+ine 18a/05
eşkiyâ: *Ar.* şakiler, haydutlar
e.+lardan 59b/03
e.+nıñ 58a/23
e.+sı 60b/14, 119a/18
e.+sınıñ 119a/22

eşrâf: *Ar.* saygın kimseler, en değerli olanlar

e. 115a/04, 139a/22
e.+1 42b/05

eşref: *Ar.* en şerefli, onurlu

e. 21b/16, 90a/22
e. olmak 41b/22
hâtır-ı e.+iñiz 44b/02
hâtır-ı e.+lerini 44a/23
sa^cd-ı e.+de 77a/03

eşyâ: *Ar.* nesnelere, mevcut olan şeyler, levazım; çamasır, elbise

e. 131b/09, 140a/09, 158a/14
e.+ları 68b/12, 135b/06, 153a/14, 187b/04
e.+larını 119a/19, 146a/02, 159a/19
e.+larıñ 9a/01
e.+ñiz 151b/20
e.+sı 133b/02

et: canlıların bedeninde kemik ile deri arasındaki madde

e. 148a/20
e.+i 148b/02, 148b/03
e.+in 148b/02
e.+leri 148a/21, 161b/20

etbâ': *Ar.* tâbi olanlar, hizmetliler

e.+1 62b/04, 156b/06
e.+ımız 39a/01
e.+ımızdan 38a/10
e.+ına 38b/18
e.+ındanım 158b/09
e.+ını 103b/19, 105a/16, 108b/22

etek(g): belden aşağı inen kıyafetin aşağı sarkan kısmı

e.+ine 187a/23, 187a/23
e.+isi 73b/02
e.+isini 73b/01

eṭṭbbâ: *Ar.* hekimler, tabipler

e. 68a/04, 68a/10
e.-i cihân 13a/23
e.-i sultânî 13a/18, 80b/20, 83a/09
e.-i şeh-r-yârî 13a/05

etmek(g): ekmek

e. 69b/16, 73b/18, 103a/22, 148a/20
e.+i 110b/17
e.+ini 50b/10

etmekçi: ekmekçi

e. 110b/16

etrâf: *Ar.* taraflar, yanlar

e. 123b/18, 127a/22, 136b/18,
137a/13, 139a/19, 141a/15,
141a/18, 143b/16, 144a/05,
145b/05, 148b/09, 154b/11,
157b/21, 164b/05, 164b/15,
166b/06, 166b/22, 175a/09,
182a/12

e.+a 54b/11, 163b/14

e.+da 28a/21, 103a/18, 116b/16

e.+dan 49a/17, 121a/19, 141a/16

e.+1 4b/04, 35b/07, 123b/22, 139a/16,
143b/13, 157b/11

e.-ı cevânibinde 42b/01

e.-ı eknâfa 46a/18, 51b/21

e.-ı erba^c adan 2a/06

e.-ı erba^c ası 141a/21

e.-ı erba^c asına 58a/01

e.+ımıza 138a/04

e.+ına 141a/05, 144b/06, 154b/12,
156b/01, 156b/06, 160a/03,
180a/15

e.+ında 8a/02, 118a/08, 141b/09,
154b/08, 156b/23, 158b/11,
160a/06, 163a/14

e.+ındaki 3b/17

e.+ından 8a/02, 24a/14, 86a/13,
102a/16

e.+ını 13a/20, 38b/23, 153b/19

e.+ınıñ 76b/21

e.+iñ 168b/20

e.+larına 147b/20

e.+larında 161b/23

etvâr: *Ar.* tavırlar

e.+1 13b/21, 175b/20

e.+ından 125b/04

e.+ını 12b/01

mergübü'l e. 135b/05

mücerrebü'l e. 114a/14, 118b/15,
130a/08, 133a/20

ev: ev, hane

e. 8b/11

e.+de 68b/01, 77b/22

e.+dir 8b/11

e.+e 8b/11

e.+i 77b/18, 104a/01

e.+inde 51b/04, 105b/21

e.+inden 110b/15

e.+iñ 50b/08, 107b/17

e.+ler 15a/03, 15a/03, 15a/04, 15a/19

e.+leri 3b/22, 15b/09, 57b/05, 57b/06,
85b/21, 86a/02
e.+lerine 8b/10, 119b/03, 142a/17,
142a/18
e.+leriniñ 51b/03, 156b/06
evâhîr: *Ar.* son günler veya zamanlar
e.+inde 62b/07, 183a/11
e.+inde idi 80a/13
e.+ini 83a/02
evâ'il: *Ar.* evveller, ilk zamanlar *krş.*
evâ'il
e. 158a/07
evâsıt: *Ar.* ortadakiler, ayın ortasındaki
gün
e.+ında 75b/20, 76b/06, 109a/21,
183a/07
evâ'iyil: *Ar.* evveller, ilk zamanlar *krş.*
evâ'il
e.+inde 57a/09, 61a/08, 62a/18,
79a/01, 93a/05, 112a/11, 177a/16
e.+inden 63b/01
evkâf: *Ar.* vakfedilmiş mallar
e. 21b/21, 25b/23, 155b/10
e.+ı 4b/07, 10a/14, 17a/04, 25b/20,
30a/05, 30b/03, 31a/22, 35b/20
e.+ıdır 30b/03
e.+ına 9b/05
e.+ından 25b/08
e.+ından imiş 15a/13
e.+ını 25b/07
e.+ları 15b/02
evkât: *Ar.* vakitler, zamanlar
e. 40b/10, 42b/12
e.+ın 176a/04
e.+ları 154b/05
e.+larını 41a/12, 44b/13
evlâ: *Ar.* daha iyi, uygun; çok bol
e. 119b/20, 131b/20, 147b/17, 154b/06
e.+dandır 30b/03
e. değil midir 125a/18
e.+dır 128a/07, 146b/23, 166b/18,
174a/05, 182b/02
e. görülür 140a/14
e. olduğu 179b/01
e. olduğundan 77b/03
evlâd: *Ar.* çocuk, oğul; soy
e. 11b/13, 14b/06, 14b/06, 15a/15,
57a/20, 125a/21, 125b/17, 160b/20,
161b/04, 161b/06, 166a/10,

170a/15, 170a/23, 184b/07,
185b/01
e.+a 170a/23
e.+ı 8b/07, 17b/07, 18b/04, 46b/20,
104b/19, 106a/08
e.-ı emcedleridir 38a/07
e.-ı kirâmları 23a/03
e.+ım 166b/03, 166b/03
e.+ımız 115a/23, 120a/08
e.+ımızñ 125a/21
e.+ına 11b/13, 106a/08
e.+ından 10a/06
e.+ını 108b/22
e.+ları 28b/14, 104b/02, 153a/05,
161a/10
e.+larıma 44a/23
e.+larımdan 166b/02
e.+larına 15a/15, 43a/09, 150a/01
e.+larından 160b/21, 161a/06
e.+larıdır 18b/10
e.+larını 18b/09, 105a/14, 105a/15,
160b/17, 165a/02
e.+larınıñ 161a/05, 165a/09
e.+larınıñ 114a/06, 165a/06
evlen-: evlenmek
e.-mek 146a/23, 146b/05
evli: ev bark sahibi; karılı, kocalı
e. 48a/02, 88b/05, 100b/08, 100b/09,
100b/09
evliyâ: *Ar.* veliler
e. 10a/15, 29a/10, 49b/13, 151a/14
e.-i ^ç izâm 2a/02, 21b/10
e.-i ^ç izâmdan 10b/13, 16b/01, 16b/08
e.-i kibâr 16a/11
e.-i kibârdan 4a/15, 4b/01, 4b/07,
10a/04, 10a/11, 15a/08, 16a/15,
16a/18, 16b/20, 17a/19, 18b/17,
21b/18, 22a/10, 22a/20, 22b/06,
22b/18, 24a/01, 28b/15, 29b/03,
29b/06, 30b/09, 35b/16
e.-i muhibb 16b/23
e.+lar 5b/17, 12a/19, 12a/20, 18a/04,
26b/04, 28a/18, 29a/10, 29b/17,
31a/07
e.+nıñ 20b/18, 29b/15
e.+ya 4b/03, 28a/15, 49b/18
e.+yı 4a/21
kerâmât-ı e. 2b/22, 4b/05

evliyā'u'llah: *Ar.* Allah'ın manevî yakınlığına erişmiş kimse
e. 5a/01, 20a/16, 25a/21
e.+dan 22b/23, 29a/14, 29b/01, 29b/10

evrād: *Ar.* dualar
e.+ı 160b/08
e.+ından 41b/03

evşāf: *Ar.* vasıflar, sıfatlar
e. 3a/15, 89b/08, 162b/13, 178a/09
e.+ı 12b/01
e.+ını 12b/06, 89b/19

evsaṭ: *Ar.* ortada bulunan
e. 27b/06

evsaṭ: *Ar.* en geniş
e.+ı 86a/06, 100b/08

evvel: *Ar.* birinci, başlangıç, eski, önce
e. 2b/22, 3b/13, 4b/05, 5a/12, 6a/03, 7b/02, 17a/17, 19b/07, 51a/12, 53a/17, 53a/18, 64b/04, 70a/15, 74b/05, 85a/13, 90a/08, 90b/15, 91b/14, 104a/03, 105b/17, 108a/02, 108a/14, 109b/04, 109b/13, 113a/06, 116a/08, 117a/13, 127b/16, 130b/09, 131b/17, 136a/15, 137a/06, 137a/12, 137a/14, 138a/20, 138a/23, 139b/01, 140a/11, 140a/18, 140a/19, 145a/16, 148a/05, 154b/17, 158a/06, 158a/11, 174a/05, 177a/07, 177a/22, 177b/13, 179b/13, 184b/19
e.+de 37b/13, 96a/13, 135a/23, 187a/18
e.+den 21b/13, 54a/12, 54a/15
e.+i 25a/09, 32a/17, 33a/03, 70a/16, 104a/03, 110a/15, 150a/23, 151b/16
e.+inde 77a/03
faşl-ı e. 31b/07, 62a/22
faşlu'l e. 18b/15, 26b/05
ḥudūd-ı e.+i 32a/03
küll-i e. 3b/13, 4b/18, 21b/06, 22b/15, 60b/08, 74a/11, 106a/06, 185a/22, 186a/01
küll-i e.+deki 26a/21
meclis-i e.+iñ 38a/17
mevsüm-ı e. 81b/04

evvelā: *Ar.* en evvel, birinci olarak
e. 7b/13, 16a/11, 17b/04, 18a/06, 38a/12, 47b/07, 74b/14, 82a/23,

94b/07, 96b/17, 101b/06, 101b/18, 125a/05, 129a/20, 163a/10, 167a/06, 180a/04

evvelce: *Ar.+T.* önce, daha evvel
e. 168a/10

evvelin: *Ar.* evvelkiler, öncekiler
seyyidü'l e. 86b/01

evvelki: *Ar.+T.* birinci, ilk, eski
e. 4b/10, 4b/19, 5b/16, 6b/12, 7b/20, 8a/05, 53a/19, 91b/22, 96b/17, 99b/07, 104a/04, 161a/18
küll-i e. 183b/16

ey: ünlem, nida sözü
e. 4b/04, 6b/17, 9a/17, 10a/08, 13b/13, 17b/01, 23b/06, 26b/05, 27b/13, 28a/06, 85a/01, 91b/12, 98a/15, 103b/03, 112b/09, 121a/01, 122b/15, 149a/07, 149a/16, 149a/17

eyālet: *Ar.* bir valinin yönetiminde bulunan yerleşim birimi
e. 7a/11, 7a/13, 7a/13, 10b/17, 30b/08, 55a/01, 56b/03, 62a/20, 63b/14, 63b/20, 64a/06, 64a/07, 69b/02, 69b/04, 69b/05, 69b/09, 72a/17, 72a/22, 75a/08, 75a/21, 80b/18, 80b/20, 81a/12, 86b/10, 87a/10, 87b/11, 87b/12, 87b/12, 108b/05, 157a/16, 157b/23, 159a/16
e.+dir 101b/21
e.+i 56a/22, 56a/22, 56b/04, 60a/13, 60a/16, 63b/12, 66b/03, 66b/08, 69b/02, 69b/06, 71a/17, 75a/07, 80b/18, 80b/19, 81a/13, 81a/15, 106b/21, 156b/19, 186a/03, 187a/01
e. imiş 108b/01
e.+inde 30b/01, 45a/12
e.+inden 71a/11, 106b/15
e.+ine 12a/13, 156b/20
e.+iyle 53a/02, 53a/03
e.+ler 81a/14, 83a/16
e.+leri 46a/19, 71a/06, 106b/10
e.+lerinden 1b/18, 73a/03
e.+leriniñ 187a/04

eyd: *Ar.* sağlam, güçlü
e. 16a/22

eygü (?): iyi
e. 57a/15

eyle-: etmek, işlemek, yapmak

° acele e. 156b/20
° acele e.-me 145b/21
° add e.-di 122a/19
° add e.-diler 119a/10
āferīn e.-di 111b/06
āferīn e.-diler 83a/22, 84b/13
āferīnler e.-di 151a/19
° afv e.-dim 45b/20, 129a/05
āgāh e.-megi 174b/03
ağāz e.-di 131b/14, 149a/07, 151a/10,
173b/16
āḥir e.-di 51b/19
aḥz e.-dikleri 144b/18
aḥz e.-dügi 132a/22
aḥz e.-mekidi 168b/21
aḥz e.-se 168b/21
° aḥd e.-di 18b/04
° alāḳa e.-di 175b/07
ālāy e.-di 103b/20
āmāde e.-di 95b/17
āmāde e.-yelim 168a/15
° amel e.-rdi 25a/11
anbār e.-dikden 139b/04
ārām e.-di ise 103a/06
ārām e.-dim 94a/04
ārām e.-meyüp 9a/12
ārām e.-miş 93a/01, 93a/15
ārām e.-yüp 20a/19, 102a/02, 105a/21
° arz e.-di 6b/05, 6b/15, 113a/14,
115a/14, 157a/20
° arz e.-diler 90b/10, 136b/04, 138a/17,
140b/20, 155b/07, 168b/01
° arz e.-diñ 113b/10
° arz e.-miş 113a/01
° arz-ı ḥāl e.-di 92b/23
° arz-ı ḥāl e.-dikde 27a/07
° arz-ı ḥāl e.-dim 94a/11
° arz-ı ḥāl e.-miş 11b/04
° azl e.-memek 151a/19
āşikār e.-medi 54b/04
āşikār e.-mek 109a/17
āşikāre e.-di 90a/11
° avdet e.-di 128b/06, 135a/02,
168b/12, 182b/06
° avdet e.-diler 149b/03, 159a/19
° avdet e.-mege 139b/22
° avdet e.-mek 165b/15
° avdet e.-mişlerdir 109b/07
° avdet e.-se 70a/21

° avdet e.-sem 69a/06
° avdet e.-señiz 140a/09
° ayān e.-di 88b/01
° ayān e.-diler 95a/14
° ayān e.-r 11a/02
° azāb e.-mek 142a/15
° azīmet e.-di 62b/20, 102a/03,
109b/04, 158a/06
° azīmet e.-digim 46a/17
° azīmet e.-diler 77a/05
° azīmet e.-miş 159b/19
° azīmet e.-miş idi 167b/08
° azīmet e.-mişler 63a/15
° azīmet e.-se 62b/12
° azl e.-di 146a/21
° azm e.-di 87b/21, 99a/20
° azme.-diler 14b/02, 62b/16
° azm-ı beḳā e.-di 56a/18
° azm-ı beḳā e.-mişler 17b/20
° azm-ı cinān e.-di 26b/18, 66b/04
° azm-ı cinān e.-dikde 17b/15
° azm-ı cinān e.-miş 31a/14
° azm-ı cinān e.-mişlerdir 85a/08
° azm-ı maḳşūd e.-di 6b/13, 61a/09,
61b/01
° azm-ı maḳşūd e.-dikde 74a/07
° azm-ı maḳşūd e.-diler 54b/20,
62a/13, 69b/13, 87b/20, 183b/18
° azm-ı rāh e.-diler 123b/12
° azm-ı rāh e.-miş 93b/07
° azm-ı rızvān e.-di 84a/04
° azm-ı sefer e.-di 24a/12
baide.-diler 68b/04, 146a/10
ba°id e.-dügi 118a/14
bānī e.-di 28a/14
başına dār e.-di 57a/06, 66a/09, 76a/03
başlarına dār e.-di 83b/04
beddu°ā e.-di 184a/18
bend e.-di 68a/02
bend e.-diklerinde 147a/16
bend e.-mek 164b/04
bend e.-miş 131a/09
bend e.-mişidi 66a/07
berbād e.-di 21a/15
berdār e.-mişler 144b/23
ber-ḳarār e.-ye 2b/19
ber-murād e.-ye 5a/03
ber-ḫaraf e.-dikde 159a/06
ber-ḫaraf e.-dikden 106a/04

ber-ṭaraf e.-mege 169a/04
beyān e.-di 6b/16, 97b/20, 133a/04
beyān e.-diklerinde 114b/06
beyān e.-diler 11a/09
beyān e.-mişler 12a/04
beyān e.-mişlerdir 13b/15, 163a/10
bezl e.-di 115a/05
bī^c at e.-diler 126a/17, 150b/15
bī-dād e.-di 98b/08
binā e.-di 21a/02
binā e.-dikleri 17b/17, 29b/23, 165a/12
binā e.-diler 9b/18
binā e.-dügi 14a/16, 16b/19, 87b/04
binā e.-miş 15b/07, 22a/09, 28b/19,
30a/02, 30a/11, 109b/13, 178a/11
binā e.-mişdir 22a/15, 178a/13
binā e.-mişidi 109b/17
binā e.-mişler 15a/09
binā e.-mişlerimiş 84b/20
bī-niṣān e.-di 139a/05
būs e.-yüp 149b/15
būhtān e.-me 82b/06, 96b/07
būnyād e.-miş 28b/08
būryān e.-di 93b/21
celse e.-di 104b/06, 150a/09
celse e.-dügi 187a/21
celse e.-mek 181b/22
cem^c e.-dikleri 49a/18
cem^c e.-diler 151b/09
cem^c e.-mege 101b/13
ceng e.-di 84a/19, 124a/01, 156a/04
ceng e.-mege 54b/09, 147a/13
ceng e.-mişdir 84a/19
cerr e.-di 169a/14
cesāret e.-di 129b/14
cesāret e.-mediler 137b/08
cevāb e.-di 8b/16, 13b/23, 18b/11,
24b/09, 26b/16, 26b/22, 27a/16,
68a/22, 68b/23, 69a/03, 70a/09,
91a/16, 96a/17, 96b/08, 98a/22,
98b/21, 111a/20, 145a/21, 158b/03,
163b/13
cevāb e.-digi 18a/12, 18a/19
cevāb e.-dikde 18a/20, 27a/05, 65a/04
cevāb e.-diklerinde 128a/16
cevāb e.-diler 43a/17, 67a/02, 67a/04,
186b/12
cevāb e.-dü 27b/05
cevāb e.-miş 70a/05

cezb e.-dügi 131a/13
cūdā e. 179a/21
cūdā e.-di 68b/03
cūlūs e.-di 68b/03, 106a/19, 164b/13
cūlūs e.-dikde 43b/17
cūlūs e.-diler 67b/03
cūlūs e.-miş idi 105b/23
cūlūs e.-se 35b/22
çerāg e.-di 54a/16
dā'im e.-ye 84a/15
dāmād e.-yüp 63b/17
dāmen-dermiyān e.-dik 59a/17
dār e.-di 76a/23
dār e.-diidi 124b/23
da^c vet e.-di 168a/02
da^c vet e.-dikde 161b/01
da^c vet e.-diler 42a/09, 43a/19, 95b/18
def^c e.-di 147a/04, 147a/09, 147a/12,
148b/19, 158b/21
def^c e.-mege 147a/01
def^c e.-mek 142a/09, 182b/01
defn e.-diler 141a/20, 150b/04,
165b/14
defn e.-mişlerdir 56a/19
dermān e.-mege 145a/14
der^c uhde e.-di 128a/17
der^c uhde e.-yüp 32b/01
dilāverlik e.-di 83b/07
dil-şād e.-di 96a/03
dirīg e.-mediler 85b/07
dirīg e.-mez 4b/14
du^c ā e.-di 84a/06
du^c ā e.-diler 179b/04
du^c ālar e.-di 76b/08
dūr e.-me 18a/05
e. 29b/13, 85a/02, 150b/22
e.-di 7b/08, 13a/13, 20b/18, 25a/23,
39b/16, 53a/12, 65b/11, 67a/20,
69a/11, 69a/23, 70b/15, 74a/04,
79a/01, 82a/04, 83b/16, 90a/13,
92b/17, 93a/14, 93b/22, 98b/08,
112b/21, 113b/11, 118b/20,
120b/10, 159b/02, 159b/13,
162b/04, 164b/08, 167a/16,
169a/10, 169a/11, 169a/20,
172b/14, 174a/10, 180a/14,
183b/23, 184a/11, 185a/21
e.-digi 7a/19, 73b/02, 117a/02,
145a/20

e.-di ise 58a/11
e.-dikde 39b/18
e.-dikden 11b/16
e.-diklerine 120a/09
e.-dikleriñiz 52a/07
e.-diler 27b/20, 69b/05, 85b/09,
85b/16, 91b/13, 95b/19, 104b/19,
124b/15, 125b/10, 145a/09,
150b/17, 157b/16, 160a/01,
184b/13, 185a/11, 187a/09
e.-dim 39b/22, 147b/16
e.-diñiz 151a/04
e.-dügi 130a/12, 167b/16, 168b/13
e.-dügün 25b/02
e.-medi 94a/08, 100a/05
e.-mediler 156b/10
e.-mege 59a/17
e.-mek 146a/01
e.-memiştir 79a/17
e.-meye 180a/08
e.-meyecek 52b/03
e.-meyesin 134a/23
e.-mez 102b/03
e.-miş 23b/10, 98b/09
e.-miştir 10b/16, 185b/23
e.-miş idi 106a/02, 115b/16, 162b/01
e.-miş imiş 87a/16
e.-mişizdir 167a/19
e.-mişler 70b/12
e.-mişlerdir 76b/23
e.-r 7b/09, 57b/08
e.-sün 82a/05, 103a/13
e.-ye 21a/derkenar
e.-yüp 66a/02, 175a/01
edā e.-di 128b/20
edā e.-diñiz 128a/16
edā e.-mege 179a/02
efğān e.-mem 92a/04
efzūn e.-sün 76b/11
ekl e.-diler 135a/03
ekl e.-mezler 110b/17
ekl e.-mişler 6a/09
eksik e.-meye 2b/15
el-amān e. 31a/11
emānet e.-di 92b/03
em e. 98a/13, 98a/13
emīn e.-ye 51a/01
emr e.-di 39b/05, 39b/05, 153b/11,
160b/17, 165b/01

erba' in e.-di 160b/09
esrār e.-di 174b/04
fehm e.-dikde 161a/18
fehm e.-diler 152b/17
fehm e.-dim 165b/23
fehm e.-dügi 165a/08
fehm e.-mez 50a/16
ferāgat e.-di 144a/23
ferāgat e.-diler 124a/08
ferāgat e.-mişidi 163a/12
ferāgat e.-sün 91b/10
ferah-nāk e.-ye 86b/04
ferāmūş e.-di 89b/15
ferāmūş e.-mek 166b/18
ferāmūş e.-meyüp 180a/07
ferāmūş e.-mişlerdir 121a/09
ferdā e.-di 30a/23
fermān e.-di 39b/17, 129b/22
fermān e.-diler 14a/21
feryād e.-dikde 183a/03
feryād e.-diler 147a/06
feryād e.-dim 94a/06
fesh e.-dikleri 120a/23
feth e.-di 172a/04
feth e.-dügi 123b/05
feth e.-yen 31a/12
feth e.-yüp 172a/22
figān e.-diler 103a/15, 146b/15,
147a/15
fikr e. 91a/08
fikr e.-düler 20b/09
firār e.-di 77a/20, 87a/20, 128b/13,
135b/23, 152a/05, 168b/09,
169b/09
firār e.-di idi 185b/20
firār e.-dikde 145a/12c
firār e.-dikden 137a/06
firār e.-dügini 60b/11
firār e.-mek 138b/09
firār e.-mesi 58b/16
firār e.-miş 59a/12, 59a/14
firār e.-mişidi 54b/08, 77b/16
firār e.-se 137b/21
firār e.-ye 58b/16
firār e.-yüp 53b/21
firāvān e.-di 145b/06
firāvān e.-dim 104a/12
fürūht e.-sen 6b/18
ğadr e.-diler 79b/07

ğadr-i küllî e.-di 67a/18
ğālib e.-ye 54a/18
ğam-nāk e.-ye 85b/10
ğāret e.-dikleri 137a/11, 138b/21
ğāret e.-diler 80a/18, 119a/19
ğāret e.-dügi 135b/10
ğāret e.-mek 136b/18
ğāret e.-meleri 145b/11
ğaşb e.-mek 172b/08
geşt ü güzār e.-dikleri 153a/22
geşt ü güzār e.-miş 13b/19
geşt ü güzār e.-ye 153b/08
ğıbta e.-seler 42b/06
giryān e.-digi 4a/07
güş e.-dikde 136a/09
güş e.-diklerinde 129a/07, 181a/23
güş e.-diler 90a/18, 94b/19
güş e.-dün mi 96b/09
güş e.-mez 96b/04, 101b/17
güş e.-mez imiş 25a/12
güşiş e.-di 114a/02
güşāde e.-mek 160a/17
güşāde e.-miş 23b/11
güşāde e.-mişler 112a/16
haber-dār e.-diler 20a/18, 83a/14
haber-dār e.-di 174b/07
haber-dār e.-mek 78a/19
haber-dār e.-ye 90a/19
haber-dār e.-yen 89b/13
haber e.-di 102b/17
haber e.-diler 9b/16
habs e.-di 162b/10, 169a/17, 169b/13
habs e.-diler 176b/01
hāke yeksān e.-di 93b/19
halāş e.-dik 174a/14
halāş e.-diler 160b/01
halāş e.-mege 173b/15
halāş e.-mek 146b/07
halk e.-miş 10a/17, 11a/04
halk e.-r 7b/22, 13a/10
hall e.-dikde 120b/04
hamd e.-diler 99b/14
haml e.-di 158b/21
handān e.-di 86a/20, 104b/18
handān e.-ye 2b/01, 66b/14, 86b/02
hande e.-se 89b/04
handeler e.-di 90b/01, 95b/15
handeler e.-diler 111b/07
hān e.-di 25a/17, 104b/18

harāb e.-di 131b/03
harāb e.-miş 20a/06
harāb e.-mişdir 8a/21
harām e.-di 54a/23
hareket e.-dikden 53a/14
hareket e.-dikleri 158a/13
hareket e.-medi 63a/01
hareket e.-mek 20a/20, 61a/17
hareket e.-memiş idi 32b/08
hareket e.-meye 73a/16
hareket e.-mezden 70a/14, 73a/09
hareket e.-yüp 83a/04
hasb-i hāl e.-diler 120b/18
hāşıl e.-diñiz 131b/18
hāşıl e.-miş 50b/17
hāşıl e.-miş idi 62b/11, 113b/20,
124b/21, 130b/03
hāşıl e.-ye 4b/15, 77a/06
havāle e.-di 147b/10
hayme-nişin e.-di 61a/11
hāzır e.-di 92b/19, 186b/03
hāzır e.-digi 162a/06
hāzır e.-miş 147a/07
hāzır e.-yüp 6b/13
hazz e.-di 95b/13, 151a/18
hazz e.-medi 155a/02
helāk e.-diler 79b/23
hıfz e.-miş idiler 144b/06
hıfz e.-ye 20a/02, 51a/02, 105a/12,
108b/15
hikāyet e.-di 12a/21
hikāyet e.-diler 91b/14
himmet e.-di 82b/02
himmet e.-mek 166b/21
hiṭāb e.-di 6b/08
hiṭāb e.-digi 158a/18
hiṭāb e.-mişler 11b/12
hiżmet e.-di 60b/02, 180a/17
hiżmet e.-dik 174a/14
hiżmet e.-dikleri 150a/03
hiżmet e.-medi 134b/04
hiżmet e.-mege 150b/16
hiżmet e.-mem 158b/08
hiżmet e.-r 50b/10, 53b/19
hiżmet e.-ye 180a/08
hoş e.-diler 92a/02
hurūc e.-digi 10b/19, 30a/10
hurūc e.-diklerinde 35b/15
huşūnet e.-mek 91a/07

hücüm e.-di 138b/01
hükümet e.-ye 68a/19
hükümet e.-yüp 146a/16
i'ānet e.-medüginden 148a/09
ibā e.-di 127a/02
ibhām e.-di 42b/21
ibkā e.-di 151a/06
ibrāz e.-di 120a/01
ibtidā e.-di 89a/11
ibtidā e.-diklerinde 169b/01
iclās e.-diler 146a/15
icrā e.-di 70a/19
icrā e.-din 59a/18
icrā e.-sem 39b/14
icrā e.-ye 118a/07
idhāl e.-dikleri 169b/22
idhāl e.-miş 133a/01
idrāk e.-digimizde 141a/17
idrāk e.-dikde 168b/07
ifāde e. 72a/13, 107b/14
ifāde e.-di 174b/14
ifāde e.-diler 90b/10
ifāde e.-mekde 54b/06
ifnā e.-diler 160a/07
ifrāğ e.-diler 129a/17
ifşā e.-me 167b/23
ifşā e.-medi 164b/03
ihata e.-mediler 144a/16
ihāta e.-mez 26a/17
ihāta e.-mişidi 136b/08
ihāta e.-mişleridi 142b/03
ihdā e.-di 65a/11, 113a/13, 150a/16
ihdā e.-diler 84a/02, 96a/06
ihfā e.-di 147a/17
ihrāc e.-mek 30a/13
ihrāc e.-mişler 29a/08
ihrāc e.-se 17a/16
ihrāq e.-mişler 160a/13
ihşān e.-di 79b/13, 80b/07, 93b/18,
99a/05, 110b/20
ihşān e.-digi 58b/04
ihşān e.-miş 19b/16
ihşān e.-mişdir 85a/03
ihşān e.-mişler 12b/13, 17b/12
ihşān e.-se 10b/10
ihşān e.-ye 2b/22, 5a/02, 35a/01,
52b/03, 63a/20, 66b/06, 85b/10,
102b/02, 108a/16
ihtifā e.-miş idi 172a/23

ihtimāl e.-di 125b/22
ihtimām e.-di 21a/04, 23b/19
ihtimām e.-diklerine 133a/07
ihtimām e.-diler 161b/14, 175a/11,
178b/05
ihtimām e.-mekde 59a/08
ihtimām e.-ye 4b/15
ihyā e.-mek 171b/13
iķāmet e.-di 53b/09, 146a/22
iķdām e.-di 127b/16, 144b/13
iķdām e.-diler 154b/13, 155a/21
iķdām e.-mekden 148b/15
iķdām e.-meyüp 179a/11
iķdām e.-seler 5a/21
ikrām e.-miş 54a/01
iķtizā e.-di 179b/23
iķtizā e.-digi 117b/09
iķtizā e.-dikçe 133b/14
iķtizā e.-dikde 4a/14, 131a/04
iķtizā e.-dügi 171a/18
i' lām e.-di 69a/10, 70b/14, 76b/05
i' lām e.-dik 100b/12, 103b/02
i' lām e.-dikde 134a/09, 136a/22
i' lām e.-diler 26a/16, 55a/14, 80a/15,
165b/10
i' lām e.-mege 54a/08
i' lām e.-mek 113b/07
i' lām e.-mekde 54b/22
i' lām e.-mekden 67a/11
i' lām e.-miş 52a/14
i' lām e.-mişdiler 116a/07
i' lām e.-mişler 51b/11, 52a/11
i' lām e.-ye 137a/23, 168a/16
i' lām e.-yesün 51b/23
i' lām e.-yüp 51b/17
ilhāk e.-di 171b/23, 172a/05
iltimās e.-diler 181b/13
iltizām e.-miş idi 127a/19
ilzām e.-meleriyle 120a/23
imā e.-di 114a/23
imdād e.-di 21a/15, 25a/22
imdād e.-dim 25b/04
imdād e.-medi 148a/02
imdād e.-mek 145b/06
imdād e.-mekden 157a/13
imhāl e.-di 147a/14
imtinā e.-me 67a/20
imzā e.-diler 118b/01
in'ām e.-di 89b/13

in^çām e.-dügi 169a/10
ç ināyet e.-di 18b/09
ç ināyet e.-ye 54a/17
inkār e.-mek 179a/03
inşā e.-digi 126a/13
intiḳāl e.-di 125a/13
intiḳāl e.-mek 170a/23
intisāb e.-di 18b/03
irād e.-digimde 42b/20
irād e.-sün 130b/05
irsāl e.-dıgı 167b/15, 168a/09
irsāl e.-di 64a/19, 64b/23, 65a/05,
65a/14, 65a/21, 65b/10, 76b/09,
78a/14, 84a/07, 90b/07, 95b/09,
95b/10, 95b/12, 95b/18, 99a/08,
99b/01, 99b/17, 101a/07, 103b/11,
140a/08, 144b/21, 149b/05,
151b/16, 153b/23, 155a/07,
157a/19, 164a/01, 164a/16,
164b/06, 167a/15, 185b/15,
185b/19, 186a/19
irsāl e.-dikde 70b/22, 106b/03
irsāl e.-diler 64b/13, 118b/04, 162a/04
irsāl e.-medi 99b/22, 99b/23
irsāl e.-mek 73a/10, 125b/13
irsāl e.-miş 24a/19, 55a/08, 69b/19,
93b/11
irsāl e.-mişidi 145a/11
irsāl e.-mişler 12a/02, 24b/11, 100b/17
irsāl e.-mişlerdir 11b/17
irsāl e.-mişler idi 82a/21
irsāl e.-mişler imiş 100b/16, 100b/21
irsāl e.-rdi 153b/21
irsāl e.-sünler 55a/20
irsāl e.-yüp 27a/19, 68b/20
irzā e.-di 127a/13, 159a/02
isāl e.-yesin 46b/15
iskān e.-mek 114b/22
iskāt e.-di 129a/05
istiḥrāc e.-dik 116b/20
istiḥrāc e.-mişler 182a/05
istiḳbāl e.-di 149b/13
istiḳbāl e.-mek 149b/10
istiḳrāz e.-se 36a/17
istilā e.-diler 49a/07
istimā^ç e.-di 91a/15
istimā^ç e.-dik 12a/12
istimā^ç e.-dikde 123b/14, 148a/18
istimā^ç e.-diklerinde 37a/22, 128b/22

istimā^ç e.-diler 149a/19
istimā^ç e.-dim 50b/18, 130b/20
istimā^ç e.-diñiz mi 91a/23
istimā^ç e.-medi 147a/20
istimā^ç e.-mek 130b/10
istimā^ç e.-miş idi 156b/15
istimāl e.-dikleri 48a/09
istimdād e.-di 172b/11
istimdād e.-diler 126a/22, 181a/11
istişāl e.-di 123a/06
istişāl e.-diler 170a/15
ç işyān e.-di 155b/12
ç işyān e.-me 25a/12
işā^ç at e.-digi 164b/16
işāret e.-diginde 44b/05
ç işret e.-di 24b/13
iṭā^ç at e.-di 78b/20
iṭā^ç at e.-digiñiz 151b/20
iṭā^ç at e.-dikleri 181a/03
iṭā^ç at e.-diler 86a/14, 86b/16, 97a/20,
101a/19
iṭā^ç at e.-mek 103a/02
iṭā^ç at e.-mezler 153b/10
iṭā^ç at e.-mişler 157a/17
iṭā^ç at e.-yesin 25a/11
ç itāb e.-dikden 169b/11
ç itāb e.-meleri 134a/14
i^ç tā e.-di 18a/15
i^ç tibār e.-medi 164b/01
i^ç tiḳād e.-dikleri 151b/01
i^ç timād e.-dikden 13a/04
i^ç timād e.-diler 67b/18
i^ç timād e.-medi ise 55a/19
i^ç timād e.-mek 140b/12
i^ç timād e.-miş 52a/13
i^ç timād e.-miş idi 167b/04
i^ç timād e.-yüp 182a/08
itmām e.-di 7b/21
itmām e.-miş 11a/17
itmām e.-mişler 24a/04
ittifāḳ e.-dikleri 140a/21
ittifāḳ e.-diler 126b/09, 143a/19
ittiḥāz e.-mişlerdir 121b/17
izāle e.-r ise 50b/21
iz^ç ān e.-mişler idi 133a/11
izhār e.-di 115a/08, 158b/13
izhār e.-dügi 168b/18
izhār e.-medi 90b/12
ḳabūl e. 67a/20, 90b/18, 90b/19

ķabŭl e.-medi 68a/22, 135b/17
ķabŭl e.-meye 94b/07
ķabŭl e.-ye 91a/14
ķabz e.-di 128b/07
ķabz e.-dikden 87b/03, 110a/16,
144b/02
ķabz e.-mek 7a/04
ķabz e.-miş imiş 8a/07
ķabz e.-yŭp 105b/06
ķā'im e.-ye 47a/23
ķā'im e.-yŭp 2b/18
ķanā^c at e.-ye 158b/04
ķarār e.-di 26b/13, 53b/05, 53b/22,
59b/18, 60b/20, 67b/07, 92b/04,
103a/03, 146a/22, 150b/13, 179a/08
ķarār e.-dikde 36a/02
ķarār e.-diler 14a/16, 18a/14, 60a/10,
66a/21, 68a/18, 74a/13, 80a/14,
80a/19
ķarār e.-mek 10b/01
ķarār e.-miş 5b/15, 84b/15
ķarār e.-mişdir 79b/20
ķarār e.-miş idi 53b/16
ķarār e.-mişler 17b/19, 69b/23,
100b/01
ķařd e.-mek 151a/15
ķařd e.-miş ise 54a/15
ķasem e.-di 38a/11
ķařr-ı yed e.-dim 104b/14, 149b/21
ķařr-ı yed e.-yem 165b/23
ķař^c e.-dikde 168a/18
ķař^c e.-mek 173b/03
ķař^c -ı niza e.-miş 52a/22
ķař^c -ı ūmmid e.-dik 12a/06
ķatıl e. 161a/11
ķatıl e.-di 126a/01, 126a/19, 150b/23,
153a/03, 161b/04, 161b/06,
162b/09, 168a/03, 173a/11,
174b/21, 175a/16
ķatıl e.-digi 167b/02
ķatıl e.-dikleri 159b/21
ķatıl e.-diler 135b/04, 153a/09,
153a/11, 160a/17
ķatıl e.-dim 126a/14
ķatıl e.-diņ 130b/23
ķatıl e.-dŭgi 126a/07
ķatıl e.-dŭgine 173a/15
ķatıl e.-medi 171a/19
ķatıl e.-mediler 142a/19

ķatıl e.-mege 79b/22
ķatıl e.-mek 50a/21, 106a/17, 174b/23
ķatıl e.-mekden 161a/16
ķatıl e.-meyeler 144b/18
ķatıl e.-miş 105a/16
ķatıl e.-mişlerdir 121b/14
ķatıl e.-ye 53b/03, 152b/02
ķavl-i ķarār e.-diler 20a/20
keff-i yed e.-meleri 135b/07
kelām e.-di 9b/06, 14a/03, 69a/08,
70a/05, 78b/04, 99a/07, 101a/03,
121a/01, 140a/21
kelām e.-digimde 42b/09
kelām e.-dikde 70a/16, 118a/21
kelām e.-diler 95b/05, 97b/17,
103a/07, 145b/12
kelām e.-miş 89a/02, 89b/12, 95a/12,
129b/10
kelām e.-mişler 14a/22
kelām e.-yŭp 112b/20
kelimāt e.-yŭp 80b/04
kerāmet e.-mişdir 18b/14
kerem e. 70a/11, 98a/12
kerem e.-ye 73b/03
keremler e.-di 90b/02, 92a/19
keşf e.-medi 174a/21
keşf-i rāz e.-megi 174b/06
keşf-i rāz e.-mem 92a/04
ķirā'at e.-dikde 150a/12
ķitāl e.-di 148a/02
ķitāl e.-diler 162a/18
ķitāl e.-se 70a/22
ķiyās e. 8b/21, 26a/04, 29a/05, 74b/19,
89a/20, 99b/03, 105a/06, 110a/22
ķiyās e.-di 19b/07
ķiyās e.-me 110b/19, 165a/02
ķiyās e.-yesiz 112b/09
ķŭl e.-mişdi 66a/03
ķurbānlar e.-di 93b/22
ķuřŭr e.-memek 174b/10
kŭl e.-di 89b/21
laġv e.-mekdir 138a/12
luşf e. 44b/05
luşf e.-sŭn 91b/09
maġbŭs e.-di 151a/01
maġfŭz e.-ye 2b/13, 11b/06, 63a/18
maġzŭn e.-me 73b/03
ma^c lŭm e.-dikleri 136a/16
ma^c mŭr e.-mişler 8a/09

manşūr e.-di 24b/17
matemler e.-di 155b/08
meclis e.-di 135a/15
meclis e.-diler 117a/15
medḥ e.-diler 95b/15
mekş e.-di 53b/14
mekş e.-dikden 69a/18, 74a/03, 74b/11
mekş e.-diler 136a/07
mekş e.-dim 9a/19
mekş e.-diñ 40a/02
mekş e.-dügi 110a/21
mekş e.-mege 137b/04
mekş e.-mek 21a/11, 82b/22, 110b/08,
184a/14
mekş e.-miş 63b/02
me'mūr e.-diler 66b/03, 69b/06
men^c e.-di 148a/09
men^c e.-diler 128b/16
men^c e.-dim 45a/03
merḥamet e.-medi 94a/07
merḥūm e. 98a/13
meşveret e. 182b/04, 182b/04
meşveret e.-di 119b/18
meşveret e.-dikde 120b/14
meşveret e.-diler 126b/05, 141b/18,
142a/12
meşveret e.-mişler 109a/02
meşveretler e.-diler 171a/01
metanet e.-mişdir 79a/16
metānet e.-mişlerdir 85a/23
meyl e.-se 122b/23
mizāc e.-dikde 135b/10
mu^c āteb e.-ye 45a/03
muḥabbet e.-di 115a/09
muḥabbet e.-diler 176b/13
muḥabbet e.-mişleridi 164a/05
muḥāfaza e.-diler 161b/12
muḥāfaza e.-ye 137a/22
muḥaḳḳaḳ e.-dikde 128b/06
muḥālefet e.-dügi 60a/11
muḥālefet e.-me 58b/19
muhasara e.-di 9a/12, 21a/03, 136b/12
muḥāşara e.-digimizde 163b/18
muḥāşara e.-diler 67b/12
muḥāşara e.-dügi 137a/19
muḥāşara e.-dügini 156b/15
muḥāşara e.-mişidi 55a/04
muḥāşara e.-sen 6b/23
muḥāşara e.-yüp 99b/05

muḥāvere e.-diler 117a/14
muḳātele e.-r 6a/02
murād e.-di 130a/05, 130b/11,
135a/21, 135b/21, 165b/19
murād e.-digi 125a/16
murād e.-dikde 104a/05, 104a/21,
135a/07, 162a/20, 165b/16
murād e.-dikleri 136b/22
murād e.-diklerinde 128a/20, 132a/06
murād e.-diler 135b/11, 135b/17,
137b/07, 162a/16
murād e.-miş 126a/12
murād e.-mişidi 144a/09, 145a/19
murād e.-mişler idi 52b/12
murād e.-se 36a/05
murād e.-ye 135b/13
muraḥḥaş e.-di 186a/21
mu^c tād e.-diler 103a/03
muṭlaḳ e.-di 147a/03, 186b/19
muvāfaḳat e.-diñiz 140a/14
muvāfaḳat e.-mek 160a/08, 179a/01
mübālağa e.-di 113a/22
mübāşeret e. 14a/09
mübāşeret e.-di 101b/13, 153b/20,
154a/16
mübāşeret e.-dikde 9b/11, 161a/01
mübāşeret e.-dikleri 169b/02
mübāşeret e.-diler 129a/20
mübāşeret e.-mek 28a/20
mübāşeret e.-meye 98a/01
mübāşeret e.-rise 70a/01
mübāşeret e.-yüp 115a/12
müferriḥ e.-miş 4a/03
müjde e.-diler 116b/19
mükāleme e.-dügi 37b/20
mülāḥaza e. 151a/05
mülāḥaza e.-diklerinde 143b/10
mümāna^c at e.-meye 166a/20
münāḳaşa e.-di 18a/13
münāzara e.-diler 179b/13
mürāca^c at e.-diler 145b/08
mürūr e.-di 7a/04, 92a/09, 111a/16
mürūr e.-dikde 18b/05, 147b/09
mürūr e.-dikden 29a/22, 99b/23
mürūr e.-dikleri 156b/02
mürūr e.-dügi 155a/08
mürūr e.-miş 31a/15
mürūr e.-mişdi 60a/22
mürüvvet e.-medi 67a/19

müsā^c ade e.-mediler 94a/12
müsādere e.-di 169a/08
müsāmaḥa e.-dikleri 133a/08
müşāhede e.-di 20b/04, 99a/12
müşāhede e.-dik 5a/16, 8a/06
müşāhede e.-dikde 146a/20, 157b/22
müşāhede e.-diklerinden 100a/02
müşāhede e.-diler 25b/14, 156a/19
müşāhede e.-rsin 174a/16
müşāhede e.-yüp 13a/09
müşāvere e.-di 7a/03, 145b/16
müşāvere e.-dikden 181b/07
müşāvere e.-diler 21a/09, 68a/11,
94a/01, 162a/11
mütāla^c a e.-di 125b/23
müyesser e.-ye 2b/01, 16b/17, 17a/08
müzākere e.-diler 149b/08
müzeyyen e.-yüp 97a/01
müzmen e.-diler 185a/04
naql e.-di 12b/21, 13a/12, 13a/21,
88b/10, 156a/07
naql e.-dikde 13a/06
naql e.-diler 50b/18
naql e.-miş idi 163a/15
naql e.-mişler 12a/10
nāle e.-mesi 16a/01
nāle e.-mez 16a/06
naşāyih e.-dikden 176a/08
naşāyih e.-diler 92a/03
naşb e.-di 131a/22, 169a/12
naşb e.-dikleri 121b/21
naşb e.-mişdir 86b/23
naşb e.-mişidi 163a/06
naşib e.-ye 23a/18
naşihat e.-di 174b/20
nazar e. 111b/05
nazar e.-di 65b/04, 100b/23
nazar e.-dikde 167b/20
nazar e.-diler 14a/16
nazar e.-medi 146b/13
nazar e.-mezler 54a/22
nazar e.-mişler 29a/09
nefes e.-mişler 19a/06
nidā e.-di 116a/01, 126a/13
nidā e.-seler 5a/20
nikāḥ e.-di 169b/14
niyāz e.-di 92b/22, 161a/12, 179a/19
niyāz e.-diler 88b/12, 153a/02
niyāz e.-miş 93a/08, 109a/09

niyāz e.-ye 73a/14
noqşān e.-dik 82b/06, 96b/06
noqşān e.-me 82b/06, 96b/06
noqşān e.-medi 174b/15
noqşān e.-mez 164a/01
nuşret e.-mek 82b/04
nūş e.-dikde 171a/07
nūkül e.-diler 176a/20
nüzül e.-di 64b/21, 97a/10
pāk e.-di 53b/21
pāk e.-diler 66a/14
pāre e.-seler 91b/03
pāy-māl e.-mez 121a/04
peydā e.-di 54b/16, 115a/06, 143b/22,
185a/03
peydā e.-digimiz 121a/17
peydā e.-mişidi 122a/17
peydā e.-yüp 112b/14, 145b/14
rağbet e.-diler 120b/04
rağbet e.-mediklerine 143a/02
rāḥat e. 104a/21
rāḥat e.-dikden 94a/01
raḥmet e.-di 28a/10
raḥmet e.-ye 26b/19
rahne-dār e.-mekdir 164a/21
raşad e.-mişdir 16a/06
ref^c e.-di 180a/16
ref^c e.-dikden 22b/15
ref^c e.-diler 120b/16
ref^c e.-mişdir 56a/10
ref^c e.-mişlerdir 50b/05
reml e.-di 111a/04
revān e.-dim 94a/06
ri^c āyet e.-mek 118b/07
ricā e.-di 161a/05
ricā e.-dik 91a/04
ricā e.-dikde 115b/07
ricā e.-diñizde 134b/19
ricā e.-miş 73b/11
ricā e.-miş idi 155b/17
ricā e.-mişler 88b/22
ric^c at e.-diler 142b/06
rivāyet e.-di 12a/20
rivāyet e.-digi 176b/20
rū-māl e.-yesiz 45b/21
rūşen e.-diler 119b/15
rücū^c e.-me 67a/21
rücū^c e.-mek 112b/08
rücū^c e.-sün 106a/06

şābit-ka-dem e.-ye 2b/19
şabr e. 94b/20, 129b/06
şabr e.-diler 181a/12
şabr e.-yün 147a/06
şafā e.-di 65b/06, 97a/11
şarf e.-di 28b/02
şarf e.-dikde 23b/09
şarf e.-dim 49b/14
şarf e.-miş 23b/09
şarf e.-mişemek 10b/07
şarf e.-mişler 57b/09
şarf e.-yüp 118a/08
şavaş e.-di 83b/02
şavaş e.-diler 99b/06, 99b/08, 160a/23
sa'y e.-di 54b/01, 138b/22, 155a/02,
160b/14
sa'y e.-diler 147a/21, 161b/16
sa'y e.-medi 147a/01
sa'y e.-mek 82b/03, 167a/03
sa'y e.-mekde 141b/17, 146a/11
sa'y e.-mişidi 155b/15
sedd e.-diler 102b/21
sefer e.-di 176a/11
sefer e.-mek 168a/01
sehv e.-di 38b/02
senā e.-di 104b/17
senā e.-diler 127b/02
senāsın e.-di 40a/06
seng-sār e.-diler 147a/16
serdār e.-di 76a/02, 147a/03
ser-firāz e.-di 86a/21
serkeşlik e.-di 60a/06
setr e.-mege 160b/14
seyrān e.-yen 23b/17
seyr e.-mege 150b/11
seyr-i subhān e.-di 84a/03
silk e.-mek 135b/12
sipāriş e.-di 6b/10, 118b/17, 172b/21,
174b/11
sipāriş e.-diler 94b/13
sipāriş e.-dügi 132b/21
sipāriş e.-mek 132b/16
sipāriş e.-mişler idi 184b/15
su'āl e.-di 6b/06, 27b/11, 103a/19,
111a/22, 113a/20
su'āl e.-dik 10a/22, 50b/16
su'āl e.-dikde 37b/07, 41a/12, 42a/12,
97b/16, 116a/09
su'āl e.-diklerinde 46b/22

su'āl e.-diler 6a/22, 116a/17, 181a/21,
181b/09
su'āl e.-dim 19a/13
su'āl e.-megi 113b/16
su'āl e.-miş 41a/04, 163b/11
su'āl e.-sün 55a/16
su'āl e.-ye 64b/23
su'āl e.-yüp 44a/09
şulh e.-mek 143a/06
şu'ūd e.-digi 163a/06
şülük e.-mişler 58a/08
şefā' at e.-mesi 92b/21
şefā' at e.-yiser 29b/21
şehid e.-yen 22a/05
şenlik e.-diler 74a/19
şenlik e.-yüp 7a/18
şikār e.-mişidi 175b/21
şitāb e.-di 113a/05, 127b/12, 157b/03
şitāb e.-seler 132a/20
şübeh e.-me 77b/19
şümār e.-di 114b/09
şürü' e.-di 132b/21, 175a/20
şürü' e.-dikde 44b/22
şürü' e.-mek 120a/19
şürü' e.-sem 131b/22
ta'addi e.-memek 134b/16
ta'ahhüdler e.-di 172b/12
ta'aşkub e.-mek 135a/05
ta'alluğ e.-di 131b/16
ta'alluğ e.-miş idi 141b/15
ta'arruz e.-di 131b/04
ta'ayyün e.-di 53b/07, 62a/14, 78b/16,
78b/21, 80b/13, 81b/18, 86a/12
ta'ayyün e.-digi 84b/14
ta'ayyün e.-dikleri 45a/23
ta'ayyün e.-diler 60a/18, 74a/12,
120b/13
ta'ayyün e.-dügi 124b/21
ta'ayyün e.-mek 45a/22
ta'ayyün e.-miş 28b/13
ta'ayyün e.-mişidi 109b/18
ta'ayyün e.-mişler 28b/23, 30a/06,
35b/21, 52b/18, 58b/15
ta'ayyün e.-r ise 78b/19
ta'ciz e.-ye 157a/06
taħammül e.-mekden 146b/12
taħkik e.-dügi 172b/01
taħkik e.-mişidi 113b/18
taħliş e.-mek 181a/11

taḥmīn e.-mişler idi 163b/05
taḥrīr e.-di 159a/06
taḥrīr e.-dik 13a/13
taḥrīr e.-dikleri 40b/15
taḥrīr e.-diler 137b/10
taḥrīr e.-dim 88a/18, 110b/06
taḥrīr e.-miş 13a/20, 93a/07
taḥrīr e.-miş idi 164b/01
taḥrīr e.-mişidik 110b/13
taḥrīr e.-mişler 108b/14
taḥrīr e.-r 13a/17
taḥrīr e.-yüp 51b/19
taḥrīr e.-di 119b/20
taḥsil e.-dikleri 151b/10, 158a/14
taḥsil e.-dim 88b/03
taḥsil e.-dügi 68b/08, 115a/11,
118a/08, 169a/18
taḥşīl e.-miş 63b/03
taḥşīl e.-mişleridi 156a/14
taḥsīn e.-diler 25a/06
taḥvīl e.-mek 145b/20
taḥdīr e.-mişdir 96b/13
taḥrīr e.-di 55a/18, 65a/12, 90a/12,
92b/21, 135a/12, 137b/05, 163b/21
taḥrīr e.-diler 79b/05, 98a/05
taḥrīr e.-dim 94a/05
taḥrīr e.-mişler 79b/16, 163a/20
taḥrīr e.-mişlerdir 28b/22
taḥrīr e.-yem 89a/09
taḥsīm e.-di 99b/13
tālān e.-digi 21a/16, 187b/05
ṭaleb e.-digi 18a/15
ṭaleb e.-di 37a/15, 37b/01, 39b/23,
114b/13, 164a/16
ṭaleb e.-dikde 18b/09, 128b/14
ṭaleb e.-diklerinde 134b/06
ṭaleb e.-diler 142a/04, 142a/08
ṭaleb e.-dim 55a/18
ṭaleb e.-dügi 37b/05
ṭaleb e.-miş 90b/23
ṭaleb e.-mişidi 67b/13
tamām e.-di 8b/21, 13b/12, 17a/18,
161b/05, 166b/12
tamām e.-miş 14a/15
tamām e.-yüp 6a/09, 109b/14
taʿrif e.-dikde 176a/10
taṣadduḡ e.-di 171a/21
taṣammum e.-miş 158b/14
taʿsīr e.-se 52a/17

taṣra e.-di 84b/23
taṭyīb e.-dikleri 44b/02
tavsiyye e.-di 47b/03
taʿyīn e.-di 151a/21, 151b/02,
153b/08, 165a/20, 178b/14,
178b/17, 184a/14
taʿyīn e.-diklerine 146b/05
taʿyīn e.-diler 40b/10, 126a/18,
141a/19, 168a/14
taʿyīn e.-dügi 160b/08
taʿyīn e.-mek 135b/16, 154a/13
taʿyīn e.-miş 43b/12
taʿyīn e.-mişler 14b/16, 16a/09
taʿyīn e.-sünler 138a/16
taʿyīn e.-yüp 137a/04
taẓallümler e.-diler 129a/01
taʿzīr e.-di 148a/06, 156a/23
tebdīl e.-mekde 138b/16
tebdīl e.-meye 82b/18
teberruʿ e.-dim 103b/09
tecdīd e.-mişler 178a/12
tecessüs e.-diler 141a/21
tecrübe e.-ye 165b/20
tedārik e.-di 6a/18
tedārik e.-diler 143b/16, 160a/04
tedārik e.-dügi 120b/03
tedārik e.-mekde 145b/16, 155b/15
tefsīr e.-mişdir 23b/06
tefsīr e.-mişler 19b/21
tefsīr e.-mişlerdir 17a/21
tehir e.-diler 146a/03
teʿḥīr e.-mek 154a/12
tekāsül e.-mediler 138b/17
tekāsül e.-mez 164a/02
tekāsül e.-mezler idi 141b/17
tekellüm e.-miş 13a/02
teʿkīd e.-dikde 119b/04
teʿkīd e.-dikleri 46b/17
teʿkīd e.-diler 152b/04
teʿkīd e.-miş 167a/10
teʿkīd e.-mişizdir 120a/18
teʿkīd e.-mişlerdir 65a/09
teʿkīdler e.-di 179a/01
teklīf e.-dikleri 104b/02
tekmīl e. 14a/10
tekmīl e.-di 101b/13
tekrār e.-diler 7a/20
telef e.-mek 175a/20
telef e.-mişlerdir 157a/04

temāšā e.-di 65b/05, 74b/09, 111a/10,
148a/09
temāšā e.-diler 26a/13, 70b/08,
141b/01
temāšā e.-dim 88b/03
temāšā e.-dügi 25b/14
temāšā e.-miş 13b/19
temāšā e.-yen 10b/07, 13b/04
temāšā e.-yüp 76a/05
temlik e.-di 154a/05
tenebbüh e.-di 115a/02, 116a/05,
117a/13, 118b/13, 130a/15,
130b/06, 148b/16, 148b/20,
150b/11, 153b/02, 156a/18,
156b/20, 158b/17, 160a/14,
163b/07, 164b/09, 165b/13,
167b/23, 168a/05, 170b/21,
173b/09, 174a/19
tenebbüh e.-diler 45a/22
tenebbüh e.-miş 103b/15
tenebbüh e.-mişler 103b/18
terk e.-mek 127b/23
tertīb e.-meyeceğine 164a/23
tertīb e.-mişler 43a/20
tesellī e.-diler 80b/09
teşhīr e.-di 102a/01
teşhīr e.-digi 71a/17, 106b/21
teşhīr e.-mek 151b/15, 159a/07
teşhīr e.-mişdir 31b/22
teskīn e.-yüp 173b/15
teslīm e.-di 56a/03, 74a/11, 92a/17,
177b/12
teslīm e.-digimiz 142a/13
teslīm e.-dikde 123a/09
teslīm e.-diler 57a/09, 61a/16, 97a/13,
110b/22, 136b/13, 152a/09,
157b/23, 179a/13, 187b/11
teslīm e.-mek 58b/14, 126a/12,
142a/16, 187a/20, 187b/04
teslīm e.-mekde 53a/14
teslīm e.-sek 115b/06
teslīm-i cinān e.-di 9b/16
tesmiyye e.-dim 2a/23
tevaḳḳuf e.-me 118b/12
tevbe e.-di 25a/18
teveccüh e.-di 39a/20
teveccüh e.-digimizde 163b/14
tevellüd e.-di 18b/04
tevfīz e.-rüz 73b/05

tezeyyün e.-diler 165a/16
tezvīc e.-di 133a/17
ṭulū^c e.-dügi 136b/06, 178a/04
‘uryān e.-miş 13a/11
‘uryān e.-yüp 97a/16
ülfet e.-mişdim 163b/10
va^c d e.-diler 142a/04
va^c deler e.-di 92b/22
va^c deler e.-miş 109a/06
var e.-yen 24b/15, 99a/05
vaşıyyet e.-di 176a/11
vaşıyyet e.-mişim 67a/15
vaşıyyetler e.-di 125a/05
vaż^c -ı yed e.-medi 36a/15
vedā^c e.-di 28a/05, 149a/03
vedī^c a e.-mişidi 125b/20
vefāt e.-di 177a/09, 177a/19
vefāt e.-dikde 105b/13, 125b/17
vefāt e.-diler 156b/12, 161a/15
vefāt e.-mezden 67a/14
vuḳūf e.-digiñiz 38a/10
yād e.-di 20b/12, 104b/15
yād e.-diler 104b/16, 106a/20
yağmā e.-diler 147b/13
yaman e.-dik 112b/02
yār e.-sün 4b/23, 4b/23
yeksān e.-megi 159a/01
yemīn e.-di 134b/03
yürüş e.-di 155a/23
yürüyüş e.-diler 142b/04
żabṭ e.-dikleri 142a/07, 172a/21
żabṭ e.-diklerini 172b/01
żabṭ e.-diler 139a/10, 144a/02,
156a/16
żabṭ e.-dügi 134b/14
żabṭ e.-mesine 32a/23
żabṭ e.-mişdir 32b/07
żabṭ e.-mişlerdir 121b/15
żamm e.-di 172b/14
żamm e.-yüp 54a/10
zār e.-mek 81b/06
zārılıḳ e.-di 9b/16
zārī e.-dikden 7b/15
zāyi^c e.-mekdir 138a/11
zindān e.-miş idi 106a/13
zindān e.-yüp 104b/22
zīnet e.-mişlerdir 22a/03
ziyāfet e.-di 96a/05
ziyāfetler e.-di 93b/23

ziyān e.-mez 111b/09
 ziyāret e.-dik 19a/14
 ziyāret e.-diler 119a/03
 ziyāret e.-dim 31a/16
 ziyāret e.-r 4a/22
 ziyāret e.-r ise 29b/09
 ziyāret e.-yen 30a/21
 zūhūr e.-di 25a/02, 25a/23, 37b/14,
 58a/20, 67a/12, 97b/21, 111a/17,
 182a/17
 zūhūr e.-di ise 60a/21
 zūhūr e.-dikde 117b/16
 zūhūre.-medi 136a/08, 155a/03,
 161b/14, 173a/03, 181a/13
 zūhūr e.-mek 182b/01
 zūhūr e.-memek 174b/03
 zūhūr e.-memiş 12b/19
 zūhūr e.-memişdir 34a/12
 zūhūr e.-mez 7b/19, 7b/21, 8b/04
 zūhūr e.-miş 139a/13
 zūhūr e.-mişlerdir 16a/16
 zūhūr e.-r 97a/07, 187a/13
 zūhūr e.-r imiş 20a/01
 zūhūr e.-ye 140a/10
 zūhūr e.-yen 64b/19
eylence: eğlence *krş.* eglence
 e. 111a/12
eyü: iyi
 e. 42a/13, 57b/15, 78b/16, 81b/15,
 94a/17, 111b/08, 111b/15, 180a/03,
 184b/16
 e.+ce 130b/07, 144a/11
 e.+dir 7a/10, 51b/01
 e. midir 39b/08
 e. olur 98a/14
 e.+si 12a/18
eyva'llah: *Ar.* Allah razı olsun; teşekkür ederim
 e. 26b/15
eyvān: *Ar.* köşk, salon
 e. 104a/04
eyyām: *Ar.* günler
 ba'de'l e. 115a/06, 119a/03, 139b/12
 e. 8b/04, 18b/03, 51b/11, 52b/17,
 69a/18, 69a/19, 91b/17, 92a/09,
 97a/22, 106a/21, 111a/16, 111b/11,
 113a/06, 113b/02, 122a/05,
 125a/15, 133a/18, 135a/09,
 136b/05, 142a/23, 142b/07,

143b/19, 146b/02, 156a/08,
 156b/13, 158b/18, 159b/14,
 161b/12, 162a/13, 166a/15,
 170b/01, 175a/08, 181b/15,
 182b/05
 e.+da 123a/08, 124a/04, 130b/01,
 139b/13, 163a/08
 e.+dan 105a/14
 e.-ı şitāda 75a/19
 e.+ıyla 178a/21
 e.+larda 155b/20
ezān: *Ar.* Müslümanlıkta namaz vaktini bildirmek için müezzinin yüksek sesle yaptığı çağrı
 e. 39a/18
 e.-ı şerif 111b/16
 e.-ı şerifler 97a/18
ez-cānib: *Far.+Ar.* taraftan
 e. 33a/21, 181a/17
ez-cümle: *Far.+Ar.* özet olarak, örnek olarak
 e. 44a/19, 47a/09
ezel: *Ar.* başlangıcı olmayan geçmiş zaman; Allah
 e. 96b/13, 149b/17, 164b/20, 173a/01,
 176b/05
 e.+den 9b/01, 35b/17, 132b/15,
 149b/09
 ferd-i e. 5a/17
 rüz-ı e. 1b/12
ez-każā: *Far.+Ar.* yanlışlıkla, bilmeden
 e. 145b/23
ez-takrīb: *Far.+Ar.* yaklaşık
 e.+ile 162a/22
ezvāc: *Ar.* kocalar ve eşler
 e. 1b/09

F

fāgfūrī: *Far.+Ar.* çini, Çin tabağı
 f. 36a/10, 94b/05
 f.+ler 35b/20
fāhīr: *Ar.* mükemmel, kıymetli; şerefli
krş. fāhīre
 f. 6a/19, 23b/15
fāhīre: *Ar.* mükemmel, kıymetli; şerefli
krş. fāhīr
 elbise-i f. 11b/15
 f. 12b/10, 142a/10

f.+sin 149a/02
hîl'at-ı f. 43a/18, 52b/05, 52b/19,
56a/04, 87a/04, 95b/08
fahır: *Ar.* övünme, ululuk, şan
f.i
f.+u'l-enbiyâ 2b/21
fâ'ide: *Ar.* fayda, kazanç, yararlık
f. 133a/02, 147a/14
f. ider 104b/10
f.+leri 133a/13
f. olmayacağı 146b/06
f.+si 79b/14, 102b/16, 104a/18
f. virmedi 147a/21, 178b/05
f. virmeyüp 127a/05
f. virmez 70a/17, 162a/10
f. virür 131b/19
fakaç: *Ar.* ama, yalnız, ancak
f. 3b/13, 5a/07, 14b/20, 17b/05,
47b/09, 48a/11, 156b/05
fakd: *Ar.* yok olma, bulunmama
f. 48a/14, 82b/20, 94b/03, 153a/11,
177a/03
fakîr: *Ar.* yoksul, dilenci, kimsesiz
f. 6a/23, 17b/21, 48a/09, 100a/19
f.+e 88a/23
f.+iñ 111b/21
f. olduğu 6b/16
f.+ü'l-hâl 43b/11
fâl: *Ar.* uğur, talih
f. 147a/13
f.+ımız 147a/12
fâriğ: *Ar.* el çekmiş, vazgeçmiş; mutlu
f. idüp 146a/23
f. ol 70a/12, 158b/05
f. olasin 134a/20
f. oldu 171a/12
f. oldılar 124b/14
f. oldum 103a/14
f. olsun 91b/06
f. olup 6a/05, 20a/19, 99b/22, 172a/10
f. olur 55b/06
fâris: *Ar.* atlı, süvari; kavrayışlı
f. 162b/23, 176a/03
fârisân: *Ar.+Far.* Osmanlı sınırlarındaki
muhafız askerler
f. 35a/10
fârisî: *Ar.* İran ülkesi ve bu ülkenin dili,
kavmi
f. 40a/18, 40a/22

f.+den 41b/17
fârisice: *Ar.+T.* Fars dilinde, Farsça
f. 39b/11, 39b/15, 39b/16
fârîza: *Ar.* Allah'ın emri, farz; görev
f. 115a/05, 121a/21, 126a/09, 176a/21
fark: *Ar.* fark, ayrılık
f. 29a/23
f.+ı 29a/07
f. olunmaz 29a/20
fars: *Ar.* İran
f. 34b/15, 170a/01
f.+da 155b/16
f.+ülhayl 126a/15
farsiyye: *Ar.* İran'a özgü, Farsça
f. 171b/12
farz: *Ar.* İslam'da zorunlu ibadet
f. 112a/05, 158a/21
farz-ı 'ayn: *Ar.* her müslümanın yerine
getirmesi gereken Allah buyruğu
f. 112a/05, 120b/02
f.+dır 44b/14
f. olan 2b/03
farzî: *Ar.* tahminî olan, varsayımlı
f. 115b/19
fâşıla: *Ar.* aralık, ara, kesinti
f. virmeden 29a/02
f. virmeyüp 84b/03
fâsid: *Ar.* fesat çıkarıcı, kötü, yanlış *krş.*
fâside
f. 130b/03
f.+i 118a/07
f.+leri 50b/14, 108b/12, 171a/14
f.+lerine 108b/19
zu' m-ı f.+leri 50a/15
fâside: *Ar.* fesat çıkarıcı, kötü, yanlış *krş.*
fâsid
efkâr-ı f. 51a/13
f. 114b/06, 117a/06
f.+ye 118a/14
i' tişkād-ı f. 50b/06
faşih: *Ar.* belli, açık
f. 122b/17
faşl: *Ar.* ayrılma, ayrılık; yılın dört
mevsiminden her biri; bir kitabın
bölümleri
f. 19a/15, 21b/01, 21b/09, 27a/22,
68b/06, 75a/01, 112b/10, 132b/11
f.-ı evvel 31b/07, 62a/22
f.+ına 38b/03, 40a/09, 40a/23, 101a/08

f. iden 141b/06
f.+u'l-evvel 18b/15, 26b/05
f.+u'r-rabi' 21a/15, 72a/15
f.+u's-sāliḡ 20a/03, 70b/15
müşkilü'l f.
fātiḥ: *Ar.* fetheden, ele geçiren
f. 14b/08, 17b/09, 17b/16, 85b/20
f.-i memālik 3a/23
fātiḥa: *Ar.* Fatih'a suresi
f.-i ŝerīf 84a/01
f.-i ŝerīfi 19b/21
f.-i ŝerīfile 2a/21
fāyık: *Ar.* üstün olan, çok yüksek
f.+ü'l-aḡrān idi 164b/10
fāzıl: *Ar.* faziletli, erdemli, üstün *krş.*
fāzıla
f. 17a/20, 18b/12, 18b/18, 26b/07,
38a/03, 82a/07
f.+ı 15a/21
fāzıla: *Ar.* faziletli, erdemli, üstün *krş.*
fāzıl
f.+sı 115a/09
fāzilet: *Ar.* iyi huy, erdem, güzel ahlak
f. 126a/10
fāzıl: *Ar.* fazla; üstünlük; lütuf
f. 47a/12, 115a/08, 117a/20
f.+ı 46a/08
f.+ıla 24a/06
febihā: *Ar.* ne iyi, öyle olsun
f. 24a/22, 71a/21, 92b/14, 107a/02,
117b/03, 139b/02, 187a/13
fecere: *Ar.* fena huylular, reziller
kefere-i f. 111b/23
kefere-i f.+niñ 51a/03
keferetü'l f. 2b/08, 5b/20
fedā: *Ar.* uğruna verme, kurban
cān f. olsun 28a/09
f. 147a/19
f. idelim 120a/05
f. iderler 4b/13, 112a/03
f. idüp 112b/01
f. oluruz 168b/01
fe-emmā: *Ar.* kaldı ki; gelince
f. 53b/23, 117b/08, 139a/17, 149b/10,
162a/12, 163b/09, 164b/06
feh̄m: *Ar.* anlama, kavrama
f. 46a/09, 114a/01, 129b/11, 136b/16,
141a/17, 163b/03, 175b/13,
176a/09

f. eyledikde 161a/18
f. eylediler 152b/17
f. eyledim 165b/23
f. eylediği 165a/08
f. eylemez 50a/16
f. iderek 130b/10
f. idicek 104b/10
f. idüp 143b/19, 160a/17, 168a/19,
168b/08, 172a/06
f. itmeyüp 133a/13, 170a/22, 173b/06
f. olunsa 117b/06
f. olunur 118b/11
feh̄vā: *Ar.* anlam, kavram
f.+sı 1b/13, 143b/20, 147a/02,
165b/21, 181a/14
f.+sıyla 81b/10
felāḥ: *Ar.* kurtulma; mutluluk
f.+ı 4b/04, 17b/01
felek: *Ar.* gök; kader; evren
f. 91b/21
f.+asiyabı 93b/03
f.+kubbei 1b/03
fenā: *Ar.* yok olma; fena şey
f. 70a/11
f. bula 58b/20
f. bulmadan 160a/15
f. bulup 54a/05
f. olur 101b/07
fend: *Far.* yalan, hile
f. 14a/07, 74b/19, 96b/16, 106a/12
f.+ler 94b/04
fend-bāz: *Far.* yalancı, hilekâr
f. 116b/18
fend-bāzlık: *Far. +T.* yalancılık, hilekârlık
f. idüp 184b/22
fenn: *Ar.* çeşit; sanat, beceri; bilgi, bilim
f. 180a/21, 180b/03
f.+de 19b/17, 176a/04, 176a/05
f.+inde 48a/19
fenni: *Ar.* fen ile ilgili
f. 47a/06
fer: *Far.* ziya, nur; kuvvet
f.+efseri 47a/15
f.+imüsellah 64b/20
ferāde ferāde: teker teker
f. 131b/12
ferāgat: *Ar.* vazgeçme, el çekme
f. 134a/20, 158b/04, 174a/12, 176b/11
f. eyledi 144a/23

f. eylediler 124a/08
f. eylesün 91b/10
f.+ını 150a/11
f. idecegi 180a/11
f. idüp 90a/01, 149b/20, 179a/06
f. itmeyeceğini 163a/12
f.+larına 140b/04
f. olunup 14b/02
ferah: *Ar.* gönlü şenlendiren
f. 78b/13
ferah-baḥş: *Ar.+Far.* ferah veren
maḳām-ı f.+da 25b/17
ferah-fezā: *Ar.+Far.* ferah artıran
f. 3b/21, 15a/01, 18a/09, 25b/18,
57b/07, 78b/18, 85b/22, 108a/21,
144b/04
f.+da 30a/12
f.+lar 141a/23
maḳām-ı f. 8a/22
maḳām-ı f.+dır 29b/13
maḳām-ı f.+larıñ 42a/19
şahrā-yı f. 20b/03
ferah-nāk: *Ar.+Far.* sevinçli, mutlu
f. 28b/07, 65b/10, 185a/20
f. eyleye 86b/04
f. oldı 24b/12, 95a/17
f. olup 61b/21, 166a/22
mesrūr-ı f. 25b/10
ferah-nāz: *Ar.+Far.* gönlü nazlandıran,
şımartan
f. 93b/11
f.+ı 14b/23
ferah-nihād: *Ar.+Far.* mizacı, fitratı
şenlendiren
f. 10b/07, 23b/18, 30a/02, 57b/08
ferah-nümā: *Ar.+Far.* Türk müziğinin
makamlarından birinin adı
f. imiş 108b/06
maḳām-ı f.+dır 16b/03
ferāmūs: *Far.* unutmama, hatırdan çıkma
f. 127b/11
f. eyledi 89b/15
f. eylemek 166b/18
f. eylemeyüp 180a/07
f. eylemişlerdir 121a/09
f. itdik 113b/16
f. itmeyeler 2a/21
ferāyız: *Ar.* Allah'ın emirleri, farzlar
f. 171b/01

ferd: *Ar.* tek; şahıs
f. 5a/11, 6a/06, 30a/18, 50b/09,
61b/06, 93a/02, 103a/06, 110b/15,
115a/01, 119b/16, 121a/08,
124b/04, 128a/22, 130b/14,
134b/12, 135b/02, 137a/10,
137b/16, 138a/09, 139a/21,
139b/14, 145a/07, 145b/06,
150b/11, 152b/04, 153b/08,
159b/07, 163a/01, 166a/20,
170b/03, 174a/18, 184a/08
f.+den 121a/22, 148a/18
f.+e 15a/16, 54a/14, 91b/17, 92a/04,
137b/18, 153a/17, 154b/04,
164b/14, 174a/21
f.+i 99b/21, 142a/19, 144b/23,
171a/19, 174b/10
f.-i ezel 5a/17
f.+imiz 100b/18
f.+ine 102a/07
f.+iñ 100a/10, 131b/15, 135a/12,
163a/02, 165b/16
f.+iñize 152a/02
f.-i şamed 1b/02, 13a/14
f.-i vāḥid 32b/18
recebū'l f. 75b/21
ferdā: *Far.* yarın, gelecek zaman
f. eyledi 30a/23
ferec: *Ar.* zafer
f.+dir 94b/20, 129b/06
ferḥunde-fāl: *Far.+Ar.* kutlu ve uğurlu
olan
f. 61b/08
f.+de 3b/13, 9b/06, 54b/18, 56b/17,
74a/06, 83a/04, 86a/16, 87b/19,
97a/09, 101a/10, 136b/11, 183b/23
ferḥunde-nihād: *Far.* kutlu, mutlu
f. 22a/08
ferid: *Ar.* benzersiz, tek, çok üstün
f. 176a/05
ferik: *Ar.* insan topluluğu
f.+iniñ 114b/10
ferikayn: *Ar.* iki taraf, iki askerî fırka
f. 114b/01
fermān: *Far.* emir, buyruk
bende-i f.+ı 91b/05
emr-i f. 6b/10, 28a/23, 49b/18, 55b/02,
56a/09
f. 26b/21, 132a/14

f. buyurulduğu 114b/22
f. buyurup 14a/10
f.eyledi 39b/17, 129b/22
f. eylediler 14a/21
f. getirüp 36b/16
f.+ı 56a/16, 131a/09, 133a/05
f.-ı 'ālī 74a/05, 109b/07
f.-ı 'ālīler 46a/18
f.+ına 15a/18, 27a/17
f.+ıñ 120a/01
f.+ıñız 45a/13
f. idicek 84a/10
f. idüp 130b/13
f. itmişdir 39b/14
f.+lar 141b/08
f.+ları 40b/15, 59b/04, 65a/03, 65a/06
f.+larıñ 45a/21
f. olınan 184b/12
f. olundu 130b/08
f. olunup 74a/18
fermān-fermā: *Far.* fermanı geçerli olan
f. 39a/12
ferrāş: *Ar.* yayan, döşeyen, döşemeci
f.+lar 9b/04
f.+ları 4b/21
feryād: *Far.* haykırma, çığlık, sızlanma
f. 92a/04, 103a/14, 119a/17, 129b/01,
146b/15, 147a/15, 161a/02,
161a/04, 161a/12, 165b/06
f.+a 5a/09, 81b/05, 146b/17, 147a/20
f. eyledikde 183a/03
f. eylediler 147a/06
f. eyledim 94a/06
f. iderdi 161b/19
f. iderler 88b/18
f.+larına 146b/16
feryādcı: *Far.+T.* haykıran, yardım
isteyen kimse
f. 142a/04
f.+lar 9a/11, 128a/04
ferzend: *Far.* oğul, çocuk
f. 173a/08, 173a/15, 174a/04, 174a/05
f.+i 173a/03, 173a/05, 173a/11,
175a/13, 175b/04, 175b/06,
176a/01
f.-i dilbendleri 47a/21
ferzendān: *Far.* oğullar, çocuklar
f. 170a/21, 174a/01
fesād: *Ar.* bozukluk, fenalık, kötülük

dimāğ-ı f.+da idügi 24a/12
f. 114a/03, 114a/12, 117a/08, 117b/16,
129a/02, 135a/19, 152a/22,
170b/18, 176b/09, 182b/01
f.+a 118a/16, 152b/14, 178b/20
f.+da 132b/02
f.+ı 179a/02, 179a/03
f.+ını 131a/13
f.+ıñı 114a/10
f. olduğundan 148a/08
feşāhat: *Ar.* güzel ve açık konuşma, iyi
söz söyleme kabiliyeti
f. 120a/14
fesh: *Ar.* hükümsüz bırakma, iptal
f. 167b/15
f. eyledikleri 120a/23
f. idecekleri 125b/08
fetāvā: *Ar.* fetvalar
f.+lar 70b/20
feth: *Ar.* açma, girme, başlama; zaptetme
ba' de'1 f. 64a/01, 86a/09, 86b/04,
106a/12
f. 2a/08, 11b/12, 11b/17, 12a/21,
17b/10, 17b/13, 31b/22, 32a/20,
66a/10, 66a/21, 67b/21, 71a/17,
73a/21, 76b/06, 86b/15, 88a/17,
101a/02, 102a/01, 106b/21,
123a/22, 136b/16, 136b/21,
139b/02, 151b/13, 151b/14,
151b/15, 155a/18, 157b/20,
158a/20, 159b/18, 160a/15,
164b/06
f. eyledi 172a/04
f. eyledügi 123b/05
f. eyleyen 31a/12
f. eyleyüp 172a/22
f.+i 56b/20, 73b/17, 104b/18, 128b/08
f.-i bāb 62b/12, 93b/02
f.-i bāb ider 102b/05
f.-i bāb idüp 66b/14
f. iderim 14a/10
f. idiñ 154b/02
f. idüp 31b/15, 31b/19, 113a/21,
143b/17, 157b/15, 172a/05
f.-i eķālīm 3a/04, 51b/06
f.+inde 31b/04, 64a/05, 82a/12,
85a/04, 106a/01
f.+inden 163b/05
f.+ine 155a/07

f.+ini 76b/04
f.+iniñ 86a/11
f. itdiği 71a/12, 106b/16
f. itmek 80a/06
f. olalıdan 33b/22
f. oldu 139b/02
f. oldıysa 2a/09
f. olmadıkça 76b/14
f. olunup 108a/15
f. olup 117a/15
h̄in-i f.+de 31a/13
fevā: *Ar.* müfütü tarafından verilen şerī hüküm veya karar
f. 106b/07, 106b/07, 107b/12
f.-i şerīf 69a/20, 71a/02, 105b/08, 106b/06
f.-i şerīfleri 70b/18
f.+lar 115b/07
f.+yı 120b/03
şūret-i f. 71a/02, 72a/11
tārīh-i f.+yı 71a/03
fevc fevc: *Ar.* bölük bölük, takım takım
f. 73a/05
fevka'l-gāye: *Ar.* son derecede
f. 114a/20
fevka'l-me'mūl: *Ar.* umulanın üstünde
f. 113b/03
fevt: *Ar.* bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma
f. 2a/12
f.+ine 128a/08
f. itme 129b/05
f. itmeyüp 117b/14
f. olduğdan 67a/16
f. olmaya 138a/20
f. olunmadı 175b/12
fevz: *Ar.* zafer, üstünlük; kurtuluş
f.+i 18a/19
feyyāz: *Ar.* feyiz veren, çok cömert
f. 99a/04, 187a/12
feyz: *Ar.* bereket, verimlilik
f. 23a/23
fırka: *Ar.* bölük, takım, halk; tümen
f. 101b/14, 113a/07, 113b/18, 114a/20, 114b/03, 121a/07, 123b/03, 123b/10, 126b/12, 126b/21, 128b/01, 129a/19, 168b/07, 171b/03, 171b/04
f.+niñ 171b/04

f.+sı 114a/18, 123b/02
f.+sınıñ 114a/18
fiṭnat: *Ar.* zihin açıklığı
f. 47a/13
fi: *Ar.* içinde, -de
f. 2b/22, 2b/23, 3a/01, 3a/02, 3a/03, 3a/04, 3a/05, 3a/05, 3a/06, 3a/07, 3a/08, 3a/09, 3a/10, 3a/10, 3a/11, 3a/12, 3a/13, 3a/13, 3a/14, 3a/15, 3a/15, 3a/16, 3a/17, 3a/19, 3a/20, 3a/21, 3a/22, 4b/05, 24a/04, 28a/20, 31b/06, 36a/18, 49b/19, 51b/06, 57a/12, 62a/22, 72a/14, 88a/06, 107b/15, 124b/19, 125b/14, 163b/21, 169b/19, 171b/05, 172a/20, 173a/04, 174b/11, 175b/23, 176b/01, 176b/18, 177b/17, 178a/09, 178b/18, 180b/19, 181a/17, 182b/07, 185b/20
fiḡān: *Ar.* acı ile bağırip çağırma, inleme
f. 119a/17
f. eylediler 103a/15, 146b/15, 147a/15
f. iderek 161a/04, 165b/06
f.+ları 161a/02
fikr: *Ar.* düşünme, endişe; akıl; maksat
f. 6a/16, 21a/07, 64a/23, 96b/01, 101b/02, 102a/19, 117a/10, 118a/05, 120b/20, 123a/11, 130a/07, 140a/06, 140a/20, 141a/17, 152b/12, 160b/02, 174a/21, 174b/13, 179b/08, 182b/02, 187a/11
f.+de 143a/22
f.+de iken 53b/03
f.+de kaldı 113a/07
f.+e 158b/03
f. eyle 91a/08
f. eyledüler 20b/09
f.+i 137a/09
f. iderdim 111a/15
f. iderek 118b/20
f. ider iken 104b/02
f. idüp 52b/09, 130a/17, 173a/20
f.-i endişe 6a/15
f.+imize 158a/19
f.+in 161a/20, 180a/08
f.+inde 141b/05
f.+inden 141b/12

f.+ine 7a/21, 7a/22
f.+ine düşdi 113a/09
f. itmeyüp 167a/11
f.+iyle 174b/17, 175a/19
fi'l: *Ar.* iş, davranış, amel
f. 145a/05
f.+e 114a/10, 117b/23
f.+i 176b/04
f.-i hazā 159a/16
f.+imiz 149a/13
f.+lerine 110b/02, 110b/03
fil: *Ar.* Hint ve Avrupa gibi sıcak
coğrafyada yaşayan yabanî ve iri
kıyım hayvan
f.+e 157b/14
f.+leri 157b/13
fi'l-aşl: *Ar.* aslında, doğrusu
f. 154b/21, 154b/23, 155a/09, 158b/08,
181b/23
fi'l-cümle: *Ar.* kısacası, sonunda
f. 7b/18, 9a/01, 11a/21, 11b/12,
13a/09, 15a/13, 15b/08, 17a/02,
20a/02, 20a/08, 20a/17, 23a/07,
23a/11, 23b/20, 28b/22, 31a/20,
35a/01, 41a/04, 50a/11, 50a/23,
50b/04, 53a/07, 53b/12, 54a/01,
54a/15, 55a/17, 55b/08, 55b/13,
56b/12, 58a/07, 60a/21, 61a/01,
61a/04, 62a/15, 63a/09, 65a/12,
65a/15, 66a/17, 67a/15, 67b/16,
68a/01, 69b/11, 70a/02, 72b/09,
73a/03, 74b/16, 78a/03, 80a/15,
80a/23, 80b/19, 83a/06, 84a/04,
85a/13, 85a/14, 90b/07, 91a/15,
92b/07, 93b/13, 94a/04, 100b/20,
101a/11, 101b/08, 102a/16,
103b/10, 104b/04, 105a/19,
117b/22, 124a/04, 140a/01,
147a/04, 150b/18, 151b/04,
152a/10, 183b/21, 184a/05,
185a/04, 186b/07, 187b/07,
187b/11
filemenk: Hollanda ülkesi veya halkı
f. 134b/14, 156b/05
fi'l-hakika: *Ar.* gerçekte, hakikatte,
doğrusu
f. 127a/19
fi'l-hāl: *Ar.* bu esnada, hemen, şimdi

f. 18a/20, 124a/15, 130b/18, 135a/04,
139b/19, 141b/02, 145a/04,
146b/01, 147b/21, 158b/15,
165a/23, 168a/21, 179a/12, 179a/16
fi'l-vāki': *Ar.* aslında, hakikaten,
gerçekten
f. 127a/09, 129b/19, 132b/19, 134a/09,
134b/03, 135a/16, 141a/21,
144b/20, 176a/21
fi-māba'd: *Ar.* bundan sonra, bundan
böyle
f. 26b/02, 56a/06, 145a/07, 145a/20,
145b/19, 146a/13, 146b/06,
166b/19
firāk: *Ar.* ayrılık, acı, hüzn
f.-ı zālle 50a/15
firānce: Hristiyan Avrupa; Avrupalılar
krş. firence
f. 117a/01, 178a/12, 181b/08, 181b/15,
181b/23, 182a/03, 182a/18
firāncelü: Avrupalı
f. 142b/11
firār: *Ar.* kaçma, savuşma
f. 124a/12, 124a/22, 146b/07, 161a/22,
162a/08, 172a/17, 172a/23
f.+a 53b/03, 77a/18, 99b/09, 127b/17,
138a/14, 138b/16, 147b/06,
157b/08, 157b/09
f.+dan 139a/03
f. eyledi 77a/20, 87a/20, 128b/13,
135b/23, 152a/05, 168b/09,
169b/09
f. eyledi idi 185b/20
f. eyledikde 145a/12
f. eyledikten 137a/06
f. eyledüğünü 60b/11
f. eylemek 138b/09
f. eylemesi 58b/16
f. eylemiş 59a/12, 59a/14
f. eylemiş idi 54b/08, 77b/16
f. eylese 137b/21
f. eyleye 58b/16
f. eyleyüp 53b/21
f.+ına 185a/01
f.+ında 175a/19
f.+ından 161a/21
f.+ının 175a/17
f. iden 61a/01, 77b/12, 85a/10,
117b/12, 150b/20

f. idenler 99b/10
f. idüp 59a/01, 59b/12, 60b/20,
61b/16, 78b/23, 79b/20, 102a/05,
105a/18, 136a/09, 148a/03,
152b/09, 155a/03, 156b/12,
160b/01, 184a/07, 184a/22
f. itmege 56b/21
f. itmek 54b/11
f. itmiş 157b/10
f.+larının 146b/08
firâren: *Ar.* kaçarak, firar ederek
f. 32b/05, 127b/09, 183b/19
firâset: *Ar.* zihin uyanıklığı, sezgi
f. 50a/17, 64b/11, 159a/16, 163b/03
f.+de 175b/13
f.+i 46a/09
f.+ini 176a/09
firâş: *Ar.* yatak, döşek, kilim
f. 22a/22
f.+ında 162b/05
firāvân: *Far.* bol, fazla, çok
f. 3b/04, 7b/16, 9b/02, 86a/02, 99b/16,
107b/18, 107b/18, 145b/03
‘asker-i f. 7a/07
f.+dır 6a/11, 105a/07
f. eyledi 145b/06
f. eyledim 104a/12
sa‘y-i f. 66a/01
firdevs: *Ar.* cennet, bahçe
f.-i berînden 42a/19
f.-i işân 22a/13
f.-i şânî 84a/12
firdevs-âşiyân: *Ar.+Far.* cennetlik
f. 11b/01, 25b/23, 37b/22, 62b/05
firdevs-i a‘lâ: cennetteki altıncı bahçe
f.+ya 20a/10
firence: Hristiyan Avrupa; Avrupalılar
krş. firânce
f. 11b/14, 116a/16, 116a/20, 116b/07
firengistân: *Far.* Frenk ülkesi, Avrupa
f. 51a/05, 116a/20, 181b/14
firenk: *Far.* Avrupalı
f. 12b/22
f.+de 13a/15
firistâde: *Far.* elçi, peygamber
f. 122a/21
fırkat: *Ar.* ayrılık, ayrılış
f.+iniñ 126b/23
firüz: *Ar.* mutlu, sevinçli, uğurlu

f.+da 142a/20
rüz-ı f.+da 65b/13, 69b/12, 75b/21
fî-sebîlillah: *Ar.* Allah yolunda; karşılık
beklemeksizin
f. 2a/03, 5a/01
fîtil: *Ar.* topları ateşlemekte kullanılan
tutuşturucu madde
f.+den 142b/13
fîtne: *Ar.* karışıklık, kargaşa
f. 58a/15, 89a/23, 89b/10, 117b/06,
120b/16, 122a/06, 124a/07,
126b/06, 134a/11, 146a/19
f.+de 129b/13
f.+den 81b/13, 152a/23
f.+dir 113a/02
f. iderek 136a/14
f.+niñ 178b/21
f. ola 122b/23
f. olacağı 121b/10
f.+ye 59a/16, 135b/12, 151a/05
f.+yi 117b/23
nâr-ı f. 122a/01, 159b/11
fî-zemânınâ: *Ar.* zamanımızda
f. 180b/07
frânsız: Fransız halkına özgü olan
f.+iñ 48a/12
fuḥûl: *Ar.* akıllı ve zeki kimseler
şanâdîd-i f.+dır 47a/12
fukarâ: *Ar.* fakirler, yoksullar
f. 2b/09, 2b/14, 9a/04, 54a/18,
142a/18, 156b/11
f.-i şâbirîn 5a/01
f.+ları 10a/07
f.+larım 25b/06
f.+niñ 156a/19
f.+sı 4b/09, 10a/13, 17a/01, 18a/01,
30a/20
f.+sına 165a/16
f.+ya 25b/07, 25b/18, 35b/22, 93b/22,
156a/22, 165b/15
furşat: *Ar.* fırsat, uygun zaman, elverişli
durum
f. 9a/20, 51b/14, 60b/17, 86a/17,
94b/19, 102b/12, 115b/20, 117b/13,
119b/11, 129b/05, 162b/02,
172b/13
f. bula 157a/10
f. bulalar 161a/19
f. buldı 139b/21

f. buldukça 130b/01
f. bulmaz 117b/06
f. bulup 79a/03, 92a/13, 114a/10,
120a/07, 145b/11, 167a/01, 185a/04
f.+dır 119b/09, 156b/16
f. düşdükce 54b/05
f. düşdükçe 96a/11
f. düşmedi 94b/21
f. gözler 140b/10
f. gözler idi 162a/23
f.+ı 55b/15, 92a/22, 94b/20, 119a/09,
129b/05, 162a/01
f.+ına 129b/04
f. oldı 125b/23
f. oldılar 152a/17
f. olup 157a/09
fürşat-yâb: *Ar. +Far.* eline fırsat geçen
f. 118a/07, 131b/06
f. oldı 114a/01
f. olduğda 118b/12
fuzalâ: *Ar.* erdemli kimseler
f. 115a/10
f.+sı 115b/08
fuzüllük(ğ): *Ar. +T.* lüzumsuzluk, fazlalık
f.+ını 49a/20
fülân: *Ar.* herhangi bir şahıs, biri, belirsiz
bir şey
f. 8b/14, 45a/08, 45a/09, 119b/01,
144a/15, 154b/02, 160a/10, 160a/10
fünün: *Ar.* fenler
cemî^c -i f.+da
f. 175b/11
fürce: *Ar.* iki şey arasındaki açıklık,
yarık, aralık
f. bulmuş iken 88a/01
f. bulup 128b/01, 159a/23
fürûğ: *Far.* ışık, parlaklık
f. 119a/20, 131a/16
fürûht: *Far.* satma, satış
f. eylesen 6b/18
f. iderler 114a/08, 115b/01
f. olunur idi 148a/21
fürü-mâye: *Far.* sütü bozuk, mayası
bozuk, soysuz, aşağılık
f.+lere 133a/18
fürüz: *Far.* parlatan, aydınlatan
f.-ı cihân 24b/14
fütühât: *Ar.* zaferler, fethedilen,
zaptedilen memleketler

f. 86b/03
f.+lar 85b/09
fütür: *Ar.* zayıflık, gevşeklik, bezginlik,
usanma, usanç, bıkmaya; keder,
ümitsizlik
f. 124b/12, 157b/01, 174b/16, 179a/07
f. getürüp 174a/08
füzün: *Far.* çok fazla
f. 82a/05

G

ğabğab: *Ar.* çene altı, çifte gerdan
ğ. 15b/01, 89a/16
ğaddâr: *Ar.* çok gadreden, zulmeden,
hain, merhametsiz, kıyııcı; çok
pahalı mal satan
ğ. 165a/02
ğ.+ıñ 141b/15
ğ.+ları 141b/13
ğ. oldukları 140b/11
ğadr: *Ar.* hainlik, vefasızlık; zulüm,
merhametsizlik; haksızlık
ğ. 59b/02, 159a/09
ğ. eylediler 79b/07
ğ.-ı küllî 56a/10
ğ.-i küllî eyledi 67a/18
ğ.+ile 174b/22
ğâfil: *Ar.* gaflette bulunan, ihmal eden,
dikkatsiz, ihtiyatsız, dalgın, tembel
ğ. 119b/13, 168a/11, 174b/05
ğ. bulundu 129b/12
ğ. olmayasız 140a/21, 167b/16
ğâfir: *Ar.* örten, etrafını çeviren; çok fazla
cem^c -i ğ. 7b/20
ğaflet: *Ar.* gafillik, boş bulunma,
dalgınlık, dikkatsizlik, ihtiyatsızlık;
ihmal, endişesizlik
ğ. 123a/03, 136b/18, 141b/12,
152a/07, 170b/10, 174b/02,
184a/18
ğ.+de 152a/20
ğ. idüp 127b/11
ğ^vâb-ı ğ. 176b/12
ğ^vâb-ı ğ.+den 119b/07, 149a/01,
176b/16
ğ^vâb-ı ğ.+de iken 129b/09
ğâh: *Far.* zaman bildiren edat

g. 10b/03, 10b/03, 37a/20, 37a/20,
40a/18, 40a/18, 40a/19, 56b/18,
67b/08, 68a/06, 68a/07, 89b/18,
93a/19, 96a/04, 100a/23, 101b/01,
101b/01, 105a/20, 105a/21,
105a/21, 114a/07, 114a/07,
114b/10, 114b/10, 115a/23,
118b/20, 118b/20, 123a/18,
123a/18, 130a/07, 130a/08,
133b/11, 133b/11, 139a/06,
139a/06, 146a/10, 146a/10,
147a/13, 147a/13, 149a/07,
149a/07, 154a/21, 154a/21,
156b/13, 156b/13, 160b/14,
160b/14, 161b/09, 178a/20,
178a/20

gāhī: *Far.* bazen

g. 27a/23, 56b/19, 63b/20, 63b/20,
89b/18, 93a/19, 96a/05, 96a/10

gāhīce: *Far.* zaman zaman

g. 89b/18, 115a/23, 156b/14

gā'ib: *Ar.* görünmeyen, hazır olmayan,
yok olan, kayıp

ğ. oldı 154a/06

ğ. oldılar 26a/15

ğ. olur 7b/19

ğ. olur imiş 109b/11

gā'ile: *Ar.* dert, sıkıntı, keder; felaket,
musibet;

sıkıntılı iş; muharebe, savaş

ğ. 121a/14, 162b/04, 165b/22, 169a/05

ğ.+leri 123a/16

ğ.+si 117b/17

ğ.+sine düşüp 169a/03

ğ.+sini 159a/06

ğ.+yi 134a/06

me'münü'l ğ. 172a/07

gālā: *Ar.* pahalılık

ğ. 103b/06, 146b/07

ğ.+dan 146b/17, 149a/04, 150b/17

ğ.+ya 160a/19

galaṭ: *Ar.* yanlış, yanılma

ğ.+a 133a/16

galebe: *Ar.* galip gelme, yenme, üstünlük;
çokluk, kalabalık

ğ. 115b/04, 130b/04, 148a/07,

157a/03, 168b/08, 178b/07,

186a/23

ğ. idüp 18a/18, 115a/16, 174b/13

ğ.+ler 140a/08

ğ.+leri 155a/14

ğ.+si 155a/16

ğ.+sine 164b/12

gālib: *Ar.* galebe eden, galebe çalan,
üstün gelen, yenen; daha kuvvetli

ğ. 117a/09, 126b/22, 129a/13,
135b/22, 139a/06, 140a/04,
155a/13, 164b/10, 173a/18,
182b/01

ğ.+dir 43a/10, 174b/22

ğ. eyleye 54a/18

ğ. geldiler 160a/18

ğ. geldüğinden 129a/04

ğ. gelmekle 134b/15

ğ. gelüp 172a/23

ğ.+i 117b/20

ğ.+idi 125b/18

ğ. olacak 129a/12

ğ. olmağıla 46a/01, 138a/15, 143b/07,
155b/01, 166a/18, 170b/18

ğ. olmuşlar idi 144a/07

ğ. olup 111a/06, 116b/11, 125a/11,
128b/12, 146a/06, 160b/09,
182a/07

ğ. olurdu 169b/03

ğ. oluruz 122b/21, 168b/02

gālibā: *Ar.* sağlam bir ihtimale göre,
görünüşe göre, belki

ğ. 46b/09, 64b/07, 114a/09, 130a/14,
150a/22, 168b/17, 177a/04, 178a/21

gālīz: *Ar.* kaba, nezaket dışı, terbiye dışı

ğ. 121a/23, 130b/22

gām: *Ar.* tasa, kaygı, üzüntü

def^c-i ğ. 171a/10, 171a/11

ğ. 92a/05, 92a/10, 93b/02, 97b/20,
114b/11, 144b/10, 174b/17,
175a/13

ğ.+a 146b/04

ğ. çekerler 91b/07

ğ.+dan 30b/07

ğ.+ı 30a/23

ğ.+ile 160b/04

gām-gīn: *Ar.+Far.* kederli, tasalı,
hüzünlü

ğ. oldı 144b/15

gammāz: *Ar.* birine, iftira ederek zarar
veren, münafik, fitneci, koğucu

ğ.+lar 79b/14

ġam-nāk: *Ar.+Far.* gamlı, tasalı, kaygılı
ğ. 55b/14, 73b/07
ğ. eyleye 85b/10
ğ. oldu 113a/06
g. olup 91b/13
ġamze: *Ar.* süzgün bakış
ğ.+si 89a/22
ġanāyim: *Ar.* ganimetler
ğ. 57a/14, 87a/09, 121a/20, 128b/15,
137a/12, 139a/16, 139a/23, 139b/11
ğ.+e 61b/18, 76b/03
ğ.+i 124b/15, 139b/15, 144b/07
ğ.+iñ 158a/23
ġani: *Ar.* zengin, varlıklı, bol, doygun
ğ.+ler 124b/15, 127b/19
ğ. oldu 66a/16
ğ. oldılar 151b/12, 156a/08
ğ. olup 137a/12, 142a/01
ġanimet: *Ar.* çalışmaksızın elde edilen
şey, emeksiz kazanç; düşmandan
alınan mal; beklenmeyen kazanç
ğ. 85a/18, 115b/04, 119a/10, 141b/21,
154b/03, 162a/01, 162b/19,
172b/13
ğ.+den 154a/01
ğ.+dir 94b/19
ğ.+i 121a/17
ğ.+iñ 151b/11
ġarāt: *Ar.* yağmalar, çapuldar
ğ. 126a/21
ğ.+ına 136b/23
ġarāyib: *Ar.* tuhaf, şaşılacak şeyler
ağreb-i ġ. 13a/13
ağreb-i ġ.+den 12b/21
ğ. 43b/05, 88b/02
ġaraz: *Ar.* hedef, gaye, maksat, meyil,
istek
ğ. 38a/18, 113b/19, 118a/07, 128b/23,
170a/18
ğ.-ı küllī itmiş idi 67b/06
ğ.+ım 147b/14
ğ.+ını 131a/01
ğ. idicek 56a/12
ğ. olunur mı idi 79b/10
ġarb: *Ar.* güneşin battığı taraf, batı
ğ. 119a/11
ğ.+ında 159a/16
ġarbī: *Ar.* batı ile ilgili
ğ.+sinde 180a/20

ġāret: *Ar.* çapul, yağma; akın *krş.* nehb
ğ. 138b/07, 153b/13, 159a/21
ğ.+de 134a/03
ğ.+den 146a/01
ğ.+e 136a/22, 181a/08
ğ. eyledikleri 137a/11, 138b/21
ğ. eylediler 80a/18, 119a/19
ğ. eylediği 135b/10
ğ. eylemek 136b/18
ğ. eylemeleri 145b/11
ğ. iderek 136a/10
ğ. ider idi 153b/21
ğ. idüp 86b/13, 139a/16, 154b/03
ğ.+ile 141a/15
ğ.+ine 140a/05
ğ. itdiler 136a/15, 142a/18
ğ. itdirdüp 131b/02
ğ. itdürüp 128b/18
ğ. olunduğda 137a/13
ğ. olunsun 156a/17
ğ. olunup 57a/14, 78a/17
ğ. olur 148b/21
ġarīb: *Ar.* kimsesiz, zavallı; gurbette,
kendi memleketinin dışında
bulunan, yabancı; tuhaf, şaşılacak,
bambaşka; dokunaklı
ağrebü'l ġ. 13b/11
ğ. 8b/01, 11a/01, 12b/03, 13b/04,
61b/05, 94a/09, 121b/14, 128a/09,
175a/08
ğ.+inde 128a/09
ğ. olmağıla 116b/13
ġarībe: *Ar.* evvelce görülmemiş tuhaf,
şaşılacak şey
ğ. 7b/23, 130a/07
ğ.+dir 170a/16
ġarīb-nüvāzlık: *Ar.+Far.+T.* garip
olanlara ikram etme ve kimsesizleri
koruma durumu
ğ. idüp 47b/02
ġarīk: *Ar.* suya batmış
ğ. 26b/19
ġarık: *Ar.* boğulma, suya batma
ğ. 161a/20
ğ.-ı nūr 30b/06
ğ. olmuş 31a/20, 157b/13
ġarqa: *Ar.* suya batmış
ğ. 26b/19
ġaşb: *Ar.* zorla almak

ğ. 48a/22, 115a/23
ğ. eylemek 172b/08
ğavā ³il: *Ar.* dertler, sıkıntılar, musibetler
ğ. 114b/14
ğavgā: *Far.* kavga, savaş
ğ.+sından 170a/18
ğ.+ya 117b/11
ğavr: *Ar.* dip, esas, hakikat
ğ.+ına 50b/16, 52a/13, 105b/19,
130b/04, 132b/05, 184b/04
ğavvāş: *Ar.* dalgıç
ğ. 10b/08, 13b/05, 90b/12, 101b/02,
111a/09
ğ. olmadı 21a/07
ğayb: *Ar.* gizli olan, göze görünmeyen
şey
ğ.+dan 25a/01, 143b/01
ğāyet: *Ar.* nihayet, uç, son; çok, fazla, son
derece
ğ. 3b/05, 4a/09, 7b/10, 9a/04, 10a/18,
10a/23, 12b/08, 15b/09, 15b/10,
15b/21, 16a/01, 19a/13, 21a/02,
21b/07, 22a/02, 22a/03, 22a/05,
30b/23, 33a/01, 34b/05, 39b/10,
41a/01, 41a/11, 41b/16, 41b/21,
42b/09, 42b/21, 43a/15, 43b/10,
47b/17, 47b/21, 48a/01, 49a/13,
49a/16, 51b/01, 53b/09, 55a/05,
55a/13, 57b/15, 63a/06, 63a/22,
66b/22, 68b/10, 69b/15, 73a/07,
73b/16, 78b/16, 80a/09, 80b/14,
83b/18, 84b/19, 86a/03, 87b/02,
87b/02, 93a/03, 95a/08, 95a/17,
95b/01, 95b/06, 96b/04, 101b/04,
102a/17, 102a/21, 107b/18,
107b/20, 107b/22, 108b/01,
108b/06, 110b/02, 110b/14,
111a/03, 111a/23, 112a/23,
113a/23, 116b/22, 117b/01,
120a/10, 122a/13, 122a/14,
125a/03, 127b/21, 129a/04,
135b/09, 136b/14, 137a/13,
137b/07, 138b/22, 142a/02,
144b/15, 146a/06, 148a/15,
148a/20, 153b/06, 153b/23,
154b/16, 157b/11, 158a/09,
162b/16, 162b/19, 162b/23,
165b/18, 169a/13, 171a/22,

173a/07, 173b/13, 175b/01,
183b/05, 185a/03
ğ.+e 146b/20
ğ.+ile 41b/07, 155b/08
ğāyetü'l-ğāye: *Ar.* en son derecede
ğ. 15b/22, 82b/02, 83b/21, 96a/20
ğayr: *Ar.* ayrı, başka, diğer
ğ. 11b/22, 17b/05, 126a/20
ğ.+e 149a/14
hılāf-ı ğ. 54a/07
ğāyret: *Ar.* çalışma, çabalama
ğ. 51b/22, 76a/13, 84a/23, 94b/22,
115b/02, 117a/01, 117b/18,
119b/07, 120a/01, 120a/02,
120a/04, 120b/04, 120b/21,
122b/02, 122b/14, 130b/18,
136a/19, 136a/23, 141a/04,
155a/22, 155b/01, 159a/20, 182a/17
ğ.+den 186b/09
ğ.+e 117a/01, 157a/06
ğ.+e düşmüş idi 182a/18
ğ.+e düşüp 117b/10
ğ.+e gelüp 127a/08, 138b/13
ğ.+i 130a/05, 141a/03
ğ. idüp 99a/21, 124a/21, 138b/22,
141a/14, 142a/12, 145b/04, 147a/23
ğ.+ile 142a/03
ğ.+ime 149a/08
ğ.+inden 42b/09, 72a/18
ğ.+inden idi 73b/16
ğ.+iñ 113b/09
ğ. virüp 24b/09, 83b/11
ğāyret-keş: *Ar. +Far.* çalışkan, çabalayan
ğ. 148a/16, 186b/08
ğayrı: *Ar.* başka, diğer; artık
ğ. 20a/18, 24b/12, 35a/22, 36a/12,
37a/19, 43a/12, 43a/15, 43b/19,
44b/21, 47b/09, 47b/10, 52a/23,
53a/10, 53a/14, 54a/09, 56b/21,
61b/06, 61b/22, 62b/21, 63a/01,
63a/12, 63b/01, 66a/20, 67a/07,
67a/10, 67b/01, 68b/12, 68b/17,
68b/17, 69a/01, 69a/06, 70a/04,
70b/02, 72a/15, 72b/20, 73a/06,
73a/08, 73b/04, 74b/19, 75b/05,
75b/06, 76a/11, 77a/18, 77a/21,
77b/13, 77b/23, 80a/07, 80b/09,
80b/18, 82a/18, 82b/17, 86b/23,
88a/21, 89b/19, 89b/23, 90b/05,

93b/02, 96a/19, 98b/23, 99b/19,
99b/21, 101b/10, 102a/12, 102b/07,
103a/02, 103a/04, 104b/09,
106a/18, 106a/18, 108a/04,
109a/01, 109a/02, 110a/17,
110a/18, 110a/21, 111b/17,
112a/06, 114a/12, 115a/18,
116a/03, 116a/04, 116a/15,
117a/01, 119a/13, 123a/04,
124a/06, 125b/07, 127a/03,
128a/05, 128b/01, 129b/20,
131b/02, 131b/09, 132a/07,
132a/09, 133b/01, 134a/13,
135b/20, 138a/23, 138b/15,
139a/03, 139a/03, 139a/22,
139b/06, 141a/09, 142a/14,
143a/12, 143b/09, 144a/05,
145a/16, 146a/03, 146b/07,
146b/09, 146b/11, 146b/14,
147a/01, 147a/14, 147b/02,
148a/09, 148a/18, 148b/02,
148b/03, 148b/07, 148b/09,
148b/16, 148b/18, 148b/21,
148b/23, 149a/09, 149a/16,
150b/21, 151b/02, 152b/17,
154a/01, 154a/11, 154b/07,
156a/10, 158b/07, 158b/15,
161b/05, 161b/14, 162a/11,
163b/05, 164a/14, 165a/04,
168a/06, 168b/21, 169a/07,
170a/07, 170b/20, 171a/05,
171a/12, 175b/20, 176a/07,
176a/19, 179a/17, 180a/08,
180b/20, 181a/13, 181a/16,
181b/07, 184b/22, 185a/04,
185b/17, 186a/18, 187b/03,
187b/09

ğ.+dan 126a/04

ğ. degildir 64b/08, 64b/09

ğ.+dır 50a/01, 68a/06

ğ.+lara 1b/12

ğ.+larından 151b/07

ğ. olduğunu 163b/09

ğ.+sı 52a/14

ğ.+sına 58b/09

ğ.+ya 56a/13, 181a/03

ğayūr: *Ar.* gayretli, çok çalışkan

ğ. 156a/06, 162b/16

ğazā: *Ar.* din uğruna savaş

ğ. 5b/06, 44b/13

ğ.+da 76b/13

ğ.+sı 119b/22

ğazab: *Ar.* dargınlık, kızgınlık, darılma,
kızma, hiddet, öfke

ğ. 98a/07, 114a/07, 127b/13, 130a/07,
174b/18, 174b/22, 176a/17

ğ.+a gelüp 184a/18

ğ. geldiğini 54b/04

ğ.+ı 155a/06, 173a/09, 173b/07

ğ.+ım 174a/12

ğ.+ından 158b/06

ğ.+ımı 173b/15

ğ. olunan 44b/01

ğ. olunup 69a/18

ğazab-ālūd: *Ar. +Far.* öfkeli, hiddetli

ğ. 173a/12

ğazaben: *Ar.* öfke ile

ğ. 36a/05, 36a/08

ğazel: *Ar.* divan şiirinin en mühim ve en
çok kullanılmış olan nazım şekli

ğ. 28a/07

ğazī: *Ar.* gaza eden, ordunun başına
geçen, savaşan

ğ. 2b/06, 14b/09, 15a/14, 16a/07,
44b/13, 44b/16, 84a/05, 115b/03

ğ.+leri 65b/15, 85a/23, 85b/11

ğ.+leriyle 84b/04

ğ.+niñ 22a/15

sultānū'l ğ. 70b/20, 106b/02

ğazūb: *Ar.* kızgın, öfkeli, hiddetli

ğ. 173a/07, 173b/05

ğazūb-āne: *Ar. +Far.* kızgınlıkla, hiddetle,
öfkeli olarak

ğ. 164b/07, 173b/06

geç-: geçmek *krş.* giç-

g.-di 20a/20, 68a/17, 70a/16, 83b/08,
131b/01, 177b/22

g.-dikden 100a/05, 104b/07

g.-elim 147b/22

g.-en 27a/18, 113b/15

g.-erler 14b/20

g.-ermiş 92b/12

g.-incedir 33a/04

g.-medi 134b/13

g.-mege 137b/08, 142b/10, 159b/03

g.-mek 135a/04

g.-meyüp 121b/11, 162b/12, 171b/16

g.-miş 177b/17

g.-üp 26b/13, 59b/12, 74a/23, 104b/06,
106a/04, 114b/07, 124b/10,
145b/05, 156b/08, 158b/14,
167a/05, 169b/01
kılıçdan g.-di 60a/22, 66a/18, 76b/02
sözleri g.-di 68b/15
geçid: geçecek yer, geçit, derbent
g. 142a/21
g.+den 150b/08
g.+lere 123b/19
g.+leri 138a/09
geçil-: geçilmek
g.-üp 34b/08
geçin-: geçinmek
g.-üp 171a/22
geçir-: geçirmek *krş.* geçür-
g.-irler 41a/18
kılıçdan g.-üp 20a/08, 81b/20, 97a/06,
97b/19
geçür-: geçirmek *krş.* geçir-
g.-di 160b/15
g.-diler 179b/03
g.-mişler 44b/13
kılıçdan g.-diler 136a/18
kılıçdan g.-üp 60b/18, 120a/08
sözün g.-di 171a/09
gedā: *Far.* dilenci, yoksul
g.+yam 41b/10
gedik: yıkık, çatlak, aralık; bir işi
yapmak, bir şeyden yararlanmak
yolunda verilen hak, imtiyaz
g. 157b/14
g.+den 157b/14
g.+lerinde 148b/19
g.+lerinden 72b/11
gediklü müteferriqa: zeamet ve tımar
sahibi olan saraylı ve vezirlerin
hizmetinde bulunan görevliler için
kullanılan terim
g. 72b/11
gel-: gelmek
‘ arz g.-üp 27a/21
āsān g.-ürise 94b/16
cünün g.-üp 2a/14, 160b/03
dile g.-en 95a/17
eceli g.-di 66b/04
eceli g.-miş ise 58b/20

g. 6b/09, 19b/08, 27b/06, 67a/20,
70a/11, 85a/02, 90b/19, 98a/12,
104a/06, 111b/10
g.-di 6b/03, 6b/15, 8b/11, 9a/11, 9a/12,
9b/23, 11b/19, 19b/08, 20b/16,
20b/17, 24a/16, 24a/17, 24b/22,
27a/15, 27b/21, 37b/13, 53b/13,
54b/17, 55a/09, 58a/12, 60a/19,
64b/23, 77b/12, 78a/21, 81b/04,
81b/06, 81b/14, 86b/06, 89a/10,
90b/16, 90b/17, 93b/19, 95a/02,
96a/17, 97a/12, 97b/08, 97b/14,
98b/08, 101b/01, 101b/06, 101b/20,
104a/19, 111a/12, 111a/13,
111a/21, 119b/12, 129b/05,
137b/05, 143b/02, 147a/07,
150a/14, 153a/04, 153b/07,
154a/02, 154a/22, 154a/23,
154b/05, 158b/15, 167b/10,
168a/21, 185a/09
g.-digi 46b/13, 52a/05
g.-digimde 38b/07
g.-digimizde 163b/15
g.-digimiziñ 44b/18
g.-digini 116a/06
g.-digiñizde 160a/10
g.-di ise 80a/05
g.-dik 41b/20, 43a/18, 91a/14, 112b/01
g.-dikçe 169b/04
g.-dikde 10b/09, 18a/19, 19a/18,
28b/22, 40b/04, 44a/21, 54a/10,
80b/02, 84a/11, 93a/15, 93b/10,
94b/06, 96b/03, 117b/05, 122b/22,
137a/16, 150b/09
g.-dikden 47b/03
g.-dikleri 138a/15, 166a/14
g.-diklerinde 104a/04
g.-diler 8b/11, 19b/10, 28a/05, 28a/08,
93b/18, 98b/16, 139a/15, 150b/10,
152b/11, 154b/15, 162a/16,
165b/17, 168a/08
g.-diler ise 90b/10
g.-dim 6b/02, 27a/17, 94a/15, 179a/20
g.-diñ 6a/22, 40a/02, 111a/15
g.-diñiz 27a/16
g.-diñizde 113b/15
g.-dügi 119b/13, 129a/02, 185b/13
g.-dügine 162a/06
g.-düñizden 41b/16

g.-e 7a/07, 17a/17, 65a/15, 65a/22,
157a/07, 162a/13
g.-ecegi 123b/15, 179b/06
g.-ecegimizi 37a/22
g.-ecegin 186a/17
g.-eceginden 156b/16
g.-eceğine 137a/07
g.-ecegini 122a/08, 141a/17, 156b/04
g.-ecek 37b/15, 45b/05, 62a/07,
62b/18, 68a/13, 77b/12, 90a/08,
127a/04
g.-ecek iken 36b/03
g.-e gele 5b/07, 14b/07, 61a/10,
101a/14, 101a/16, 101b/19
g.-eler 139b/09, 183a/17
g.-elim 90a/23, 101b/19, 105a/13
g.-em 14a/10, 27b/18
g.-emem 127a/01
g.-en 9a/14, 15b/19, 26b/23, 28b/05,
30b/13, 30b/14, 52b/15, 55a/18,
55b/03, 55b/08, 61b/14, 62a/02,
64b/17, 64b/18, 64b/22, 67a/02,
67b/16, 67b/18, 70b/16, 72a/10,
79b/04, 80b/06, 83b/04, 83b/06,
90b/15, 92b/07, 92b/20, 95b/13,
97a/15, 98a/01, 99a/03, 99a/09,
99a/11, 100b/22, 101a/03, 107b/11,
109a/23, 109b/04, 111a/19,
111a/20, 116a/08, 116a/17,
116a/19, 136a/10, 153b/03,
154b/02, 155a/12, 156a/03,
156a/15, 157a/03, 163a/21,
165b/14, 166a/05, 170b/12,
181a/20, 181b/09, 181b/10,
181b/13, 183a/05, 185a/03,
186b/10
g.-eni 98b/17
g.-enler 91b/12
g.-esin 100b/03
g.-esiz 94b/10, 97b/09, 100b/17
g.-icek 5b/13
g.-ince 2a/05, 7b/20, 14a/09, 14b/11,
21b/10, 25b/08, 26a/03, 32b/08,
32b/09, 36a/14, 38a/01, 55a/03,
55b/18, 58a/14, 62a/13, 63b/02,
85a/13, 88a/11, 88a/12, 88a/12,
88a/12, 91a/22, 104b/13, 108a/06,
108a/07, 108a/08, 108a/09,
108a/09, 109b/20, 109b/21,

109b/21, 109b/22, 109b/23,
110a/04, 110a/05, 110a/06,
110a/07, 110a/07, 110a/08,
110a/09, 110a/09, 115b/11,
116b/15, 124b/16, 128a/15,
128b/17, 131a/18, 134b/12,
134b/18, 137b/01, 142b/03,
144a/19, 150a/02, 160b/01,
164b/17, 166b/17, 169b/21,
170a/06, 170a/09, 170b/11,
171b/15, 177b/19, 178b/01,
181a/04, 182a/12
g.-inceye 43b/15
g.-iyor 104b/03, 147a/08, 156a/02
g.-me 85a/16
g.-mede 102a/10
g.-medi 42b/19, 77b/13, 92b/10,
175a/11
g.-medigi 117b/08
g.-medik 169b/08
g.-medikce 36b/08
g.-medügi 141b/23
g.-medüğün 128b/05
g.-medüğine 128a/21
g.-mege 13a/07, 22b/15, 75b/06,
81b/03, 96a/08, 117b/19, 126b/17,
140a/06, 154a/21, 155b/18,
160a/10, 167a/18
g.-mek 12b/07, 15b/12, 73b/18,
154a/17, 159b/17, 181a/18
g.-mekdedir 102a/16
g.-mekden 137a/10
g.-meleri 82a/21, 132a/20
g.-melü 101b/17
g.-mem 38a/20
g.-memek 86a/10
g.-memesi 182b/03
g.-memiş 12b/17, 29a/03, 77a/11,
82b/20
g.-memişdir 31a/10, 83b/07, 105a/09
g.-memiş idi 109b/15, 135a/16
g.-mesi 78b/03, 117a/11, 117b/04,
182b/03
g.-mesin 117a/17
g.-mesine 24a/15, 52b/16, 101b/14,
113a/03, 116a/14, 118b/04,
137b/15, 138a/05, 145a/19,
149b/07, 181b/06, 182b/05
g.-mesün 103b/12, 150b/11

g.-mesüniñ 105a/09
g.-meye 29a/05, 113a/03
g.-meyen 54a/16, 158a/19
g.-meyüp 36b/03, 120a/16, 138a/05
g.-meyüpdür 41b/09
g.-mez 57b/03, 57b/14, 84a/20
g.-mezden 60a/08, 69a/11, 85a/11
g.-mezdi 137a/10
g.-miş 13a/16, 17a/14, 21a/23, 37a/19,
38a/14, 41a/03, 58b/01, 59a/15,
64b/01, 78a/20, 92a/23, 93a/04,
97b/09, 110b/12, 111a/08, 117b/16,
134a/16, 137b/16, 148b/05,
151a/22, 161a/11, 181a/18
g.-mişdir 9b/20, 23a/13, 37a/23,
80b/18, 98b/13, 117a/01
g.-miş idi 43a/04, 66a/10, 78a/19,
82a/22, 83a/01, 145b/18, 155a/17,
181a/19, 184b/20
g.-miş ise 65a/08
g.-mişler 17b/18, 30b/18
g.-mişlerdir 64b/08, 180b/18
g.-se 58a/13, 89b/03, 89b/04, 148a/07
g.-sün 58a/10, 61a/08, 185a/05
g.-sünler 141b/09
g.-üben 30b/15
g.-üñ 158b/17, 168a/05
g.-üp 2a/15, 6a/01, 6a/03, 8a/07,
8a/20, 8b/08, 8b/12, 8b/18, 9a/06,
9a/06, 9a/08, 9a/12, 11b/03, 12a/03,
12a/17, 12b/08, 13a/06, 14a/15,
16a/21, 17a/04, 19a/18, 20a/05,
20a/18, 20b/21, 25a/01, 25b/13,
26a/21, 26b/11, 27a/13, 27b/07,
31b/23, 32a/05, 32a/09, 32a/13,
32a/23, 32b/07, 35a/21, 35b/23,
36a/02, 36a/03, 36b/01, 36b/10,
36b/15, 37a/14, 38b/01, 38b/03,
38b/05, 40a/11, 40a/12, 40b/01,
40b/13, 42a/09, 42b/23, 43a/18,
43b/02, 43b/07, 43b/09, 43b/12,
43b/19, 44a/07, 44b/11, 44b/17,
45a/10, 45b/01, 45b/05, 45b/21,
45b/23, 48b/10, 48b/22, 51a/05,
52a/02, 52a/04, 52b/23, 53b/15,
53b/16, 53b/22, 54b/12, 55a/17,
55a/23, 55b/10, 56b/02, 57a/03,
59a/11, 60a/04, 60a/06, 60a/09,
60b/06, 60b/10, 60b/12, 60b/15,

62a/12, 64b/21, 65a/12, 65a/13,
65a/16, 65b/01, 65b/03, 65b/05,
67a/07, 67a/21, 67b/03, 67b/12,
68b/03, 68b/22, 69a/12, 69a/13,
70a/05, 73a/05, 73a/16, 73a/21,
73b/02, 74a/10, 74a/11, 74a/13,
74a/16, 74b/11, 75b/05, 75b/21,
77a/09, 77a/13, 78a/22, 78b/06,
78b/09, 78b/20, 79a/14, 79a/21,
79b/10, 79b/20, 80a/13, 80b/20,
81b/07, 82a/06, 82a/17, 82b/19,
86a/13, 86b/05, 86b/22, 87a/12,
88b/11, 88b/12, 89a/07, 89b/09,
90b/15, 91a/04, 91b/13, 92b/17,
93a/06, 93b/07, 93b/21, 95a/13,
95a/18, 95b/12, 95b/15, 96a/10,
97a/09, 97a/20, 97b/13, 97b/14,
97b/22, 99a/08, 99a/09, 99b/05,
99b/15, 100b/13, 101a/07, 101a/14,
101a/17, 101a/19, 101b/04,
102a/06, 103a/04, 103a/17,
103b/02, 103b/15, 103b/17,
104a/07, 104b/05, 105b/06,
105b/10, 105b/20, 106a/03,
106a/04, 108b/20, 109b/06,
111a/21, 112a/03, 112a/15,
112b/15, 115b/22, 116b/15,
117b/10, 119a/17, 119a/18,
121a/11, 123a/09, 126a/08,
127b/15, 128a/04, 128a/20,
128b/07, 129b/07, 129b/16,
131b/01, 132a/18, 133b/22,
134b/06, 136b/07, 137a/08,
138a/01, 138a/08, 138a/08,
138b/10, 140a/23, 141b/01,
141b/02, 141b/07, 141b/22,
142b/04, 143a/01, 143a/21,
143b/13, 144a/14, 144a/18,
144a/22, 144b/09, 145a/04,
145a/15, 145a/19, 145b/14,
146b/15, 147a/17, 147b/18,
148a/11, 148a/12, 149a/05,
149b/12, 150a/14, 150a/16,
150a/18, 150b/14, 150b/16,
150b/21, 154b/20, 155a/22,
157a/06, 157a/15, 157a/21,
158a/08, 158a/16, 159a/20,
159b/05, 159b/10, 159b/15,
159b/22, 159b/23, 160b/11,

163a/07, 166b/11, 167a/19,
167a/22, 168a/20, 169a/21,
172a/03, 172a/10, 176b/17,
177a/15, 178a/06, 181b/10,
182a/12, 182b/05, 182b/20,
183b/11, 183b/13, 183b/19,
184a/21, 184b/02, 184b/11,
185a/06, 185a/12, 185a/13,
185a/19, 185a/23, 185b/17,
185b/18, 185b/22, 186a/17,
186a/21, 186b/23, 187a/22
g.-üpdır 41b/09
g.-ür 4b/11, 6b/09, 6b/21, 9a/22,
10a/06, 10b/10, 15b/06, 19a/06,
29a/09, 29a/23, 30a/09, 49a/21,
51b/15, 58a/09, 69a/06, 70a/19,
83b/18, 92b/02, 95a/05, 98a/20,
101b/06, 103b/07, 104a/23,
108b/16, 111a/18, 111a/18,
111b/08, 111b/18, 141a/05,
143b/07, 145b/02, 155b/19,
168a/19, 179b/05
g.-ür gider idi 63a/06
g.-ür idi 178a/01
g.-ür iken 5b/12, 88a/22
g.-ür imiş 19a/19
g.-ürken 49b/07, 159b/20, 167b/20
g.-ürler 4b/13, 41a/22, 145b/03
g.-ür mi 28a/15, 80b/16
ğālib g.-diler 160a/18
ğālib g.-düginden 129a/04
ğālib g.-mekle 134b/15
ğālib g.-üp 172a/23
ğayrete g.-üp 127a/08, 138b/13
ğazaba g.-üp 184a/18
ğazab g.-digini 54b/04
geç g.-mekle 123b/20
haber g.-di 147b/18, 156a/02
haber g.-miş idi 138a/18
haberi g.-di 83b/17, 83b/20
haberi g.-üp 183b/04
haberleri g.-mek 46b/09
hakklarımızdan g.-mek 68a/15
hakklarından g.-e 81b/14
hakklarından g.-mek 105b/18
haşiyet g.-üp 137a/14
hâtıra g.-ür 110b/22

hisāba g.-mez 20b/01, 54a/21, 68b/09,
85a/10, 85a/20, 99b/11, 107b/20,
141b/20, 186b/15
hisāba g.-mez idi 151b/04
hoş g.-di 13b/21
hoş g.-diñ 39b/14, 41b/17, 42a/09
hoş g.-diñ beş geldinden 37a/14
hoş g.-medi 68b/13
huşüle g.-mez 122a/11
huşüle g.-ür 112b/21, 122a/14
i' lām g.-di 185b/04
imāna g.-di 86b/15, 86b/17
imāna g.-diler 62b/23
imāna g.-mesine 63a/03
imāna g.-meyeni 86a/14
imāna g.-mez 65b/19
imāna g.-mişdir 87a/13, 87a/21
imāna g.-üp 78b/15, 78b/18, 84b/22,
86a/10, 86b/13
imdād g.-iyor 138a/18
imdād g.-meye 164b/05
imdād g.-üp 143a/03
imdād g.-ür 143b/14, 143b/18,
181a/12
i' timād g.-digi 117a/07
i' timād g.-medi 13a/07
i' timād g.-meyüp 165a/22
karīb g.-di 118b/21
karşı g.-üp 78a/19
karşu g.-e 98a/22
karşu g.-üp 62b/22, 77a/08
keder g.-di 83b/18
keder g.-memek 184b/09
keder g.-meyüp 79b/03
keder g.-üp 125a/02
kıyāsa g.-mez 100b/07, 186a/13
kıyās g.-mez 23a/07
lāzım g.-di 110b/09
lāzım g.-en 153b/01, 179b/14
lāzım g.-mez 50b/06
lāzım g.-se 78a/04, 176a/17
lāzım g.-ür 6a/13
lisāna g.-mez 108b/14
lisāna g.-miş 51b/07
lisāna g.-üp 9a/16
merhamet g.-üp 161a/13
meydāna g.-di 24b/23
meydāna g.-üp 103a/06
muvāfiq g.-mez 140a/11

nedāmet g.-di 104a/23, 174a/13
nedāmet g.-mişdir 95a/08
nedāmet g.-üp 135a/14, 171a/20,
173a/15
nokşān g.-mez imiş 108b/19
nokşān g.-üp 160b/05
rāst g.-üp 153b/22
ta^c accüb g.-ür 111a/08
vaşfa g.-mez 97a/18
vücūda g.-di 173a/06
vücūda g.-dikde 164a/22
vücūda g.-mek 141a/11
vücūda g.-mesi 119a/14
vücūda g.-mesi 187a/09
vücūda g.-mez 91b/10, 91b/15,
91b/20, 162a/14
vücūda g.-üp 122a/13
vücūda g.-ür 78a/05, 94a/22, 96a/19,
157a/14
yola g.-mek 146a/18
za^c f g.-di 159b/14
zahmet g.-mez 17a/04
zuhūra g.-di 20b/07, 116b/23
zuhūra g.-en 128a/08
zuhūra g.-miş 13b/01
zuhūra g.-mişdir 89a/13
zuhūra g.-üp 16b/14
gelin-: gelme işi yapılmak
hakklarından g.-üp 135a/19
gemi: gemi, sefine
g.+lerine 128b/06
gencine: *Far.* hazine, define
g. 89b/06
ger: *Far.* “eğer” kelimesinin
kısaltılmışıdır, nazımda kullanılır
g. 22b/22, 68a/04
ger-: germek
g.-miş 22b/16
g.-üp 22b/12
gerçek: gerçek
g. 27b/13, 98b/02, 117a/02
g.+dir 96b/08
g. olıcağ 183a/20
gerçi: *Far.* her ne kadar, ise de
g. 8a/14, 65a/05, 77b/18, 95a/03,
95a/05, 105a/09, 109a/11, 110b/03,
111b/18, 112b/03
gerden: *Far.* gerdan, boyun
kılāde-i g. 71a/20, 107a/01

gerdün: *Far.* dönen, felek, dünya
g. 186a/23
gerek: lazım, yarar; yakışır; ister; mutlaka
g. 3b/07, 5a/12, 6b/23, 7a/01, 7b/11,
21a/derkenar, 32b/17, 32b/17,
34b/15, 35a/23, 35b/01, 35b/08,
35b/09, 36a/05, 43a/06, 43a/06,
56a/08, 56a/08, 58a/13, 61a/04,
61a/04, 61a/05, 61a/05, 63a/08,
63a/08, 64b/17, 64b/18, 66a/18,
66a/19, 70a/15, 70b/17, 72b/16,
72b/16, 73b/13, 75b/01, 75b/01,
79a/12, 79a/13, 84a/12, 84a/12,
88a/07, 88a/08, 102a/21, 102a/22,
102a/22, 103a/18, 103a/18,
110a/16, 114b/12, 133b/15,
133b/16, 146a/11, 146a/12,
157a/23, 157a/23, 164b/17,
164b/17, 184b/07, 184b/07,
184b/16, 184b/16
g.+dir 20b/09, 21a/12, 38a/16, 39b/14,
46b/10, 64b/07, 67b/20, 91a/13,
93b/02, 94a/03, 94b/05, 94b/05,
94b/08, 96a/20, 96b/02, 96b/16,
97b/22, 99a/01, 99a/03, 99a/03,
101b/06, 101b/07, 102a/20,
102a/23, 102b/15, 103a/08,
103b/11, 117b/10, 117b/11,
117b/15, 127a/01
g.+i 9b/05, 37b/03, 42b/05, 54b/09,
59a/08, 61a/06, 64a/15, 75b/11,
76a/09, 79b/03, 97b/10, 101b/12,
108a/11, 113b/20, 116a/18,
123a/01, 123b/21, 128b/09,
129b/23, 137a/21, 137b/01,
139a/09, 139b/04, 141a/06,
141b/21, 145b/22, 152a/07,
152b/04, 154a/08, 155b/14,
172b/13, 178a/14, 179b/16,
180b/15, 185b/17
g. idi 40b/23
g. idim 132a/22
g. ise 50a/02
gerek-: gerekmek
g.-mez 68a/23
gerekli: gerekli, lüzumlu
g. 63a/23
germiyyet: *Far.* sıcaklık

g. 136b/15, 137b/03, 142b/05,
157b/06, 179b/06
germiyyetlü: *Far.+T.* hararetli, sıcak
g. 45b/02
geşt ü güzār: *Far.* gezme, gezip tozma;
geçme
g. 42a/11, 42a/12, 156b/14, 159a/20
g. eyledikleri 153a/22
g. eylemiş 13b/19
g. eyleye 153b/08
g. idüp 153a/10
getür-: getirmek
fermān g.-üp 36b/16
fütür g.-üp 174a/08
g. 27a/09, 55b/03, 104b/11
g.-di 6b/03, 28a/06, 40a/01, 67b/11
g.-digi 74b/21
g.-digim 38a/09
g.-dikde 27a/10
g.-dikleri 123b/23, 124b/22
g.-diler 40a/07, 40a/09, 40a/18,
68a/21, 97a/10, 97b/15, 136a/03,
143b/17, 144b/09, 150b/16,
160b/22, 162a/20, 162b/06,
187a/17
g.-dim 6b/08
g.-düp 74b/23
g.-ebilür 12b/06
g.-ecegini 120b/20
g.-eler 160b/20, 165a/10
g.-emeyüp 141a/19
g.-eñ 116a/07, 167b/20
g.-en 44b/19, 92a/19, 97b/13, 181a/19
g.-esiz 9b/05, 47b/03
g.-eyim 26b/15, 137b/21
g.-mege 117b/23, 118a/21, 145b/03
g.-mek 9b/21, 38b/19, 114a/10,
129b/22, 130a/05, 130a/17,
137a/08, 139b/05, 149b/03,
183b/13
g.-mekde 133a/06
g.-memişdir 98b/15
g.-mişdir 87a/05
g.-miş idi 104b/08
g.-mişler 12b/08, 13a/08, 13a/19,
13b/04
g.-mişlerdir 87a/18, 100a/18
g.-üp 6b/07, 15b/20, 19a/19, 22b/12,
23b/19, 25b/19, 27a/18, 28b/02,

35b/23, 36b/02, 38b/17, 38b/20,
40b/17, 45b/13, 50b/10, 53a/19,
53a/21, 56a/03, 56a/18, 58b/11,
59a/07, 59b/06, 59b/08, 60a/07,
62a/12, 67b/07, 74a/19, 74b/13,
80b/11, 81a/11, 85a/14, 92a/15,
97a/04, 97a/17, 97b/03, 98a/04,
104b/11, 106a/13, 109b/06,
110b/21, 114b/21, 118b/19,
121b/16, 128a/01, 129b/21,
130b/12, 138b/07, 139b/08,
142a/11, 142a/22, 142b/09,
143a/05, 144a/14, 145a/06,
146a/04, 157a/18, 160b/19,
162a/12, 162a/15, 162a/16,
165a/13, 165b/12, 165b/14,
167a/23, 168b/20, 168b/20,
168b/21, 170a/12, 181a/20,
185b/06, 186b/02, 186b/10
g.-ürler 3b/11, 51a/06
haber g.-di 143a/21
haber g.-se 11b/22
hātıra g.-meyüp 166b/18
huşūla g.-mege 162b/20
kaleme g.-üp 118b/01
lisāna g.-medi 44a/11
şafā g.-diñ 39b/15, 41b/17
şecā' at g.-üp 139a/02
tāḳat g.-mediklerinden 121b/12
tāḳat g.-meyüp 21a/05, 57a/07,
79b/20, 138b/16, 146b/16, 148b/03,
152a/14
vücūda g.-mege 164a/02
getürd-: getirme işini yaptırmak *krş.*
getürt-
g.-üp 40b/10, 154b/19, 160b/06,
163b/06, 176a/08, 178a/13
getürt-: getirme işini yaptırmak *krş.*
getürd-
g.-üp 45a/21
getürül-: gelmesi sağlanmak
g.-digi 132a/16
g.-mesine 140a/19, 175a/11
gevher: *Far.* cevher, değerli taş
g. 31a/09
g.+e 125b/07
pāk-ı g. 1b/08, 30b/16
gey-: giymek
g.-di 20a/21, 149a/02

g.-erler 171a/18
g.-medi 171a/17
g.-meyüp 171a/18
g.-üp 18b/07, 43a/19, 43b/19, 127a/21
tâc g.-üp 127a/15
geydür-: giyme işini yaptırmak
g.-diler 43a/22
g.-üp 74b/23, 104b/12, 118b/02
geyin-: giyinmek
g.-ür 13a/17
gez-: gezmek
g.-emez imiş 110b/15
g.-erken 160b/16
g.-erler idi 27a/23
g.-mege 160b/10
g.-üp 74b/09, 76a/12, 113a/11,
145b/05, 149a/03, 149a/16,
149a/20, 163a/01
ğibta: *Ar.* imrenme
ğ. eyleseler 42b/06
ğ-i benî âdem iken 42a/21
ğılâf: *Ar.* kın, kılıf
ğ.+ına 134a/22
ğ. olmuş 31b/01
ğilmân: *Ar.* gençler; köleler
ğ. 15b/01, 89a/21
ğurbâl: *Ar.* iri delikli elek
ğ. 161b/20
ğryâb: *Ar.* bulunmama, yokluk
ğ.+ında 40a/23
ğ.+ında 167b/21
gibi: “gibi” edatı
g. 3b/06, 3b/10, 3b/11, 3b/12, 4a/02,
4a/05, 4b/10, 4b/18, 4b/18, 4b/19,
5a/04, 5b/16, 6b/12, 6b/15, 7b/20,
8a/05, 8b/07, 9b/05, 10b/08,
10b/14, 10b/21, 12b/10, 12b/14,
13b/02, 13b/05, 13b/10, 13b/10,
16a/22, 16b/14, 17a/06, 17a/12,
17a/13, 17a/14, 17b/01, 20b/02,
20b/18, 21a/02, 21b/05, 22b/09,
23a/12, 23a/13, 23b/11, 24b/07,
25b/16, 26a/02, 26a/21, 26b/13,
29a/19, 30b/18, 30b/23, 31a/01,
31a/03, 31a/04, 31a/05, 31a/05,
31a/17, 31a/17, 31a/20, 37a/13,
37b/03, 37b/05, 39b/14, 40a/15,
42b/05, 43b/06, 43b/15, 46b/13,
47a/22, 48a/17, 48b/09, 49b/01,

50b/23, 51b/02, 54b/09, 57a/22,
59a/08, 61a/06, 61b/14, 64a/15,
65a/19, 71a/06, 75b/11, 76a/09,
76a/16, 76b/23, 77b/21, 78a/15,
78b/01, 79b/03, 83b/10, 83b/21,
84b/06, 84b/07, 84b/16, 85a/18,
85a/22, 85a/22, 86a/01, 89b/03,
90a/16, 90a/20, 90b/12, 91b/22,
92a/03, 94b/05, 94b/09, 96a/15,
97b/10, 100a/21, 101b/12, 105a/05,
105a/13, 105b/04, 106b/10,
108a/06, 108b/21, 111b/18,
113b/20, 123a/02, 123b/21,
124b/20, 128b/09, 129b/23,
133b/10, 136a/16, 136b/06,
137a/08, 137a/21, 137b/01,
139a/09, 139b/04, 141a/06,
141b/21, 142a/07, 143a/12,
145b/22, 146a/05, 150a/03,
151a/05, 152a/07, 152b/04,
154a/08, 155b/14, 158a/19,
161a/11, 161a/18, 161b/09,
161b/20, 167a/20, 169b/09,
172b/13, 174a/04, 176a/02,
178a/05, 178a/08, 178a/14,
179b/16, 180b/15, 185b/17
g.+dir 4b/20, 10b/15
gice: gece
g. 10b/02, 19a/23, 19b/04, 20b/10,
21a/05, 24b/13, 26b/18, 30b/15,
36a/06, 37a/08, 53b/03, 54b/08,
58b/22, 59a/12, 59a/14, 64b/16,
64b/19, 76a/12, 80a/11, 84b/01,
84b/02, 84b/15, 112a/21, 112a/22,
119b/03, 130a/11, 132a/18,
141b/09, 142a/02, 143a/20,
147a/07, 147b/15, 148a/17,
152a/20, 159a/21, 164a/15,
169a/15, 169b/13, 180b/11,
184a/07, 185a/06
g.+de 139b/16
g.+lerde 152a/17
g.+niñ 159b/10
g.+si 8b/10, 24b/12, 42a/08, 55b/12,
146b/03
g.+ye 96b/19
giceci: gececi
g.+ler 74b/06
giç: geç, erken karşıtı

g. 27b/21
g. gelmekle 123b/20
giç-: geçmek *krş.* geç-
g.-en 133b/19
gider-: ortadan kaldırmak
g.-üp 98b/18
gidil-: gitme işi yapılmak
g.-dikde 147a/11
gir-: girmek
ele g.-e 52b/03
ele g.-en 85a/16, 139a/16
ele g.-erdi 184a/19
ele g.-eviz 94b/11
ele g.-medi 21a/10, 60b/20
ele g.-mek 184b/01
ele g.-meyüp 184b/23
ele g.-mez 51b/14, 122a/12, 129b/05
ele g.-ür 77b/11
ele g.-üridi 184a/02
elime g.-se 4a/07
eline g.-di 171a/13
eline g.-e 134a/12
eline g.-en 158b/03
eline g.-miş 132b/04
eline g.-üp 66a/16, 117b/13
erba'ine g.-di 160b/07
g.-di 18b/06, 45a/18, 111a/09, 150b/21
g.-digi 176b/12
g.-digimizde 39a/03
g.-dikde 18b/07
g.-diler 18a/14, 76a/09, 141b/04,
159b/10
g.-dim 149b/21
g.-dügi 136b/07, 178a/06
g.-e 94b/08
g.-eliden 36a/08
g.-en 21a/derkenar, 144b/07
g.-er 90a/21
g.-esin 175a/02
g.-icek 26a/20
g.-mede 60a/06, 60a/11
g.-mege 147b/19
g.-mek 104a/21, 138a/11, 144a/09
g.-miş 5a/06, 13a/01, 19b/05, 77a/17
g.-mişdir 11a/05, 57a/14
g.-mişler 184a/22
g.-üp 12a/07, 16a/22, 17a/07, 21a/18,
39b/23, 48a/23, 54b/11, 59b/19,
67b/07, 68b/02, 80a/19, 83b/01,

84b/15, 99b/04, 102a/08, 102b/20,
117b/05, 125b/23, 142a/18,
148b/10, 156b/05, 178a/12
güşına g.-mez 5a/21
halvete g.-üp 160b/07
kulağına g.-mez 70a/17
girdāb: *Far.* burgaç, anafor; tehlikeli yer
g.+ı 33b/13, 109b/11
g.-ı belādan 51a/02, 159b/07
giri: yine, tekrar, sonra, artık, başka, geri
krş. girü
g. 165b/08, 183b/14
girībān: *Far.* elbise yakası
g.+ların 161a/02
girifdār: *Far.* tutulmuş, yakalanmış,
düşkün *krş.* giriftār
g. 20b/18
giriftār: *Far.* tutulmuş, yakalanmış,
düşkün *krş.* girifdār
g. 145a/03
g. oldu 36a/08, 172a/19
g. oldılar 160a/19
g. olduğu 161b/23
g. olduğımı 90a/12
g. olmak 132a/01
g. olmaz 36a/17
g. olmuş 149a/08
g. olmuşlar idi 156a/09
g. olup 20a/12
giriş: giriş
g.+i 106b/20
girü: yine, tekrar, sonra, artık, başka, geri
krş. giri
g. 25a/01, 29a/23, 44b/01, 45a/21,
55b/13, 55b/23, 56a/03, 60b/09,
64a/17, 67a/07, 69a/03, 69a/06,
70a/21, 78b/01, 80a/12, 117a/17,
117b/08, 117b/10, 117b/19,
117b/21, 134a/21, 135a/01,
139b/22, 140a/06, 146a/06,
148b/15, 149b/03, 155b/04,
163b/16
g.+de 65a/14
g.+den 56a/17, 65a/15, 73b/18,
79a/04, 138a/06, 142b/22, 146a/02,
148a/02, 148a/08, 158b/19, 160a/21
g.+si 79a/06
g.+ye 64b/15
giryān: *Far.* ağlayıcı, ağlayan

g. 55b/14, 104b/20
g. eylediği 4a/07
g. olduğum 104a/09
git(d)-: gitmek
elden g.-mezden 167a/04
g.-di 7a/17, 73b/07, 78b/01, 101b/01,
104a/10, 104a/11, 104a/20,
104b/10, 131b/02, 136a/10,
139a/09, 144b/12, 145a/14,
145a/15, 148a/15, 150b/01,
158b/05, 169a/17, 172a/11,
174b/18, 175a/08
g.-digi 143a/12
g.-digim 132a/08
g.-dik 44b/18
g.-dikçe 130a/07
g.-dikde 180a/04
g.-dikleri 37a/09
g.-diklerinde 180b/14
g.-diler 43a/12, 43b/06, 43b/21,
94b/13, 96a/03, 119a/20, 124b/10,
127b/01, 134b/08, 136a/11,
138b/21, 139b/15, 141b/12,
144b/03, 152b/11, 165b/09,
171a/04
g.-dim 42a/08
g.-duğın 127b/13
g.-dügi 142a/14, 158b/12
g.-e gide 99b/03
g.-ecegi 186a/18
g.-ecek 167b/09
g.-eler 89b/11, 128b/09
g.-eli 93b/23
g.-elim 9a/20, 104a/06, 145b/22
g.-en 19a/06, 120b/06, 124b/05,
160b/11, 180b/03
g.-enlere 159b/23
g.-er 29a/22, 31a/11, 34a/23, 68b/23,
101b/19, 108b/17, 122a/15,
141a/10
g.-erdi 162b/23
g.-erek 146a/08
g.-er idi 112b/15
g.-er iken 79a/09, 185b/06
g.-erim 38a/23, 69a/07, 158b/10
g.-erken 144b/07
g.-erler 43a/02, 141b/22, 142a/01,
180b/15
g.-erlerdi 124b/18

g.-erler imiş 43b/03
g.-esiz 91b/23
g.-evüz 7a/07
g.-icek 139b/12
g.-ince 33a/02
g.-mege 33a/20, 114a/22, 150b/07,
153a/08, 159a/22, 159b/18
g.-mek 7a/10, 12b/15, 42a/21, 54b/17,
58b/19, 77a/11, 80b/14, 93a/03,
104a/05, 127a/13, 145b/15,
153a/08, 158b/14, 165a/19
g.-mekde iken 55b/15, 104a/14
g.-mekden 146a/23
g.-mesi 74a/05
g.-mesin 117a/17
g.-meyüp 129a/01, 138a/05, 168a/06
g.-miş 11a/07, 49b/04
g.-miş idi 144a/15, 145a/10
g.-se 145b/01
g.-ün 60b/09
g.-üp 9a/13, 21a/derkenar, 87b/22,
115a/07, 116a/22, 116b/01,
124a/10, 127a/08, 132a/06,
139b/11, 143b/14, 144b/22,
148a/01, 150b/09, 161b/07,
175a/03, 179a/06, 180b/18,
181a/15, 181b/16, 181b/17
gelür g.-eridi 63a/06
haber g.-digi 27a/03
haber g.-dügini 27a/04
yabana g.-mez 28b/20
gizle-: gizlemek
g.-di 164a/11
gizli: gizli, saklı *krş.* gizli
g. 89b/21, 90a/11, 160a/16
gizlü: gizli, saklı *krş.* gizli
g. 45b/10, 67b/13, 167a/16
gonca: *Far.* açmamış tomurcuk, gonca
ğ. 19a/03, 22b/09, 89a/17, 89b/10
göç: göç, hicret
g. idüp 14a/05
göç-: göçmek, hicret etmek
g.-üp 154a/20
göçer: göçebe
g. 88b/05
göçeri: sürekli yer değiştiren, göç
etmekten hoşlanan
g. 87a/11, 90b/23
göçür-: yerini değiştirmek, nakletmek

g.-diler 144a/03
gögüs: göğüs, sine
g.+ine 25a/04
gök: gök, sema, uzay
g.+de 83a/21
g.+deki 99a/06
g.+i 50a/16
g.+ler 11a/06
göl: oluşması genellikle tektonik,
volkanik vb. olaylara bağlı olan,
toprakla çevrili, derin ve geniş,
tuzlu veya tuzsuz durgun su örtüsü
g. 34a/15
g.+den 34b/20
g.+i 10b/02
g. idi 34a/17
g.-i mezbûra 34a/17
gönder-: göndermek *krş.* göndür-
g. 164a/18
g.-di 40a/08, 41b/10, 143b/20,
149b/01, 155b/11, 156b/19,
166b/16, 169b/13, 173a/17,
180a/13
g.-digim 134b/09
g.-digimiz 43a/02
g.-dik 27a/11
g.-dikleri 40b/11, 180b/17
g.-diler 38b/15, 73a/14, 134b/21,
141b/13, 150b/10, 156b/08,
158a/02, 158a/02, 165a/21, 167b/19
g.-dim 38b/19
g.-di mi 40a/03
g.-diñiz 45a/14
g.-e 157a/06
g.-ecegimiz 43a/17
g.-esin 116a/15
g.-eyim 46b/16
g.-ilen 133b/20
g.-mege 123a/16, 123a/22
g.-mek 37a/21, 130a/16, 139b/05,
145a/22, 166b/13
g.-mem 45b/23
g.-meye 131a/20
g.-mezler idi 42b/18
g.-miş 36b/04, 38b/13, 44b/19, 45b/07
g.-mişdir 37b/10
g.-miş idi 55a/12, 167b/05
g.-miş idim 135a/09
g.-mişler 41b/15

g.-mişlerdir 38a/22
g.-sün 181b/07
g.-üp 38b/08, 40b/06, 41b/18, 43a/03,
44b/02, 46a/02, 46b/14, 47b/04,
60b/04, 67b/13, 71a/15, 90b/23,
106b/19, 110b/21, 115b/01,
126b/15, 128a/13, 141a/20,
142a/04, 143b/16, 146b/05,
148b/19, 149a/23, 155a/04,
155b/16, 156a/08, 159b/07,
160a/09, 161b/01, 164b/15,
169a/04, 172b/03, 184a/06
g.-üpdır 41b/14
g.-ürse 122b/05
haber g.-di 144b/16, 158b/07
haber g.-digi 117a/03, 182a/18
haber g.-diler 138a/16
haber g.-mekle 143b/01
haber g.-miş 42b/23
haber g.-üp 116a/17, 124a/16,
134b/19, 174b/07, 181b/09
gönderil-: gönderilmek
g.-di 151b/17, 156a/13
g.-düğine 117b/10
g.-en 149b/05
g.-meye 122a/06, 140a/14
g.-üp 45b/19
göndür-: göndermek *krş.* gönder-
g.-üp 37a/08
göñ(ü)l: sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır
vb. kalpte oluşan duyguların
kaynağı
cân-ı g.+den 53b/19
g. 65b/12, 77b/01, 96a/12
g.+de 95a/02, 102b/12
g.+i 164a/04
g.+in 127a/12
g.+inde 89a/11, 126b/11
g.+ini 28a/04
g.+ler 42b/16
g.+ü 183a/23
g.+üm 2a/18, 90a/15
g.+üni 92a/08
göñüllü: gönüllü, istekli
g. 77a/16
gör-: görmek
aḥsen g.-üp 154b/06
cā'iz g.-enlerden 164a/08
cā'iz g.-medi 148b/16

g. 29a/03, 30b/01, 78a/05, 85b/14,
111b/05, 111b/10
g.-di 27b/15, 70b/11, 79a/06, 80b/06,
85b/12, 98b/16, 98b/16, 103a/19,
123b/21, 149a/04, 157a/16,
168a/18, 184b/21, 186b/15
g.-diler 8b/16, 27b/01, 68a/09, 97a/15,
117a/14, 123b/22, 125a/03,
137b/08, 147a/14, 162a/09,
162a/15, 184b/02
g.-dim 20b/12
g.-dü 20a/22, 25a/23, 111a/04,
111a/09, 146a/16
g.-dügi 37a/13, 40a/15, 93b/20,
149a/06, 169b/09, 173a/02, 175a/03
g.-dügini 130b/05
g.-dügün 43b/10
g.-dük 12a/09
g.-dükçe 147a/19
g.-dükde 129b/15, 136a/05, 141b/07,
142b/12, 161a/08
g.-dükden 103b/21
g.-dükleri 152a/08
g.-düler 27b/04
g.-düm 11a/07, 13a/12, 13a/20,
13a/21, 42a/09
g.-dün 112b/02
g.-düniz mi 91a/23
g.-dün mi 25a/15, 111b/04
g.-dün mi 96b/09
g.-e 89b/09, 91a/19, 104a/11
g.-elim 8b/15, 14a/10, 55a/16, 55b/03,
64b/04, 67a/22, 90a/06, 91b/17,
91b/18, 92b/14, 98a/16, 98b/05,
102b/04, 103a/16, 132a/03,
139b/01, 145b/22, 147a/18,
167a/09, 168a/20
g.-en 27b/03
g.-enler 13a/22, 18b/02, 28a/11,
85b/08
g.-esiz 90b/07, 117a/13
g.-eyim 76a/13, 143a/21
g.-icek 138b/06, 145a/04, 155a/22,
157b/08
g.-meden 89b/16
g.-medik 76b/15
g.-medim 12a/12, 41b/17, 112a/22
g.-mege 12b/03, 63b/10, 94b/13,
146b/19

g.-mek 173a/16
g.-mekden 171a/12
g.-meke 127a/12
g.-memiş 12b/18, 142b/17, 148b/05,
148b/06
g.-memişdir 10b/15, 61b/15, 83b/08
g.-memişler 29a/09
g.-meye 25a/19
g.-meyeli 95b/22
g.-meyüp 148b/06, 152a/07
g.-mez 96b/04, 101b/17
g.-miş 11a/17, 13b/13, 28b/08, 29a/05,
61b/07, 163a/22, 163b/18
g.-miş degildir 13b/11
g.-miş idi 159b/17
g.-miş idiler 145b/17
g.-mişler 12b/08
g.-müş 22a/09, 92b/11
g.-se 101b/04
g.-seler 19b/06, 20a/17, 64a/21
g.-sünler 143a/14
g.-ücek 25a/08, 100a/12, 101b/05
g.-ün 96b/15, 118a/20
g.-ünce 21a/20, 25a/12
g.-üp 6a/22, 7a/16, 8b/08, 12a/07,
13a/03, 14b/03, 22a/14, 27b/20,
54b/09, 64b/19, 73a/12, 73a/20,
75b/16, 84a/08, 85b/16, 87b/19,
92a/18, 92b/01, 92b/11, 94a/16,
95b/23, 98b/14, 99b/01, 99b/04,
99b/17, 100a/04, 101a/12, 113b/20,
115a/02, 118a/13, 120b/10,
124a/02, 124a/12, 127b/13,
132b/14, 138a/14, 141b/01,
142a/06, 143b/19, 147b/17,
155b/03, 158b/10, 158b/21,
172b/23, 173a/12, 173b/13,
179a/07
g.-ür 5a/14
g.-ürken 91b/03
g.-ürler 41a/14
g.-ürsüz 98a/15
g.-ürsün 18b/11
göz g.-mez olur 58a/14
gözüne g.-mez idüp 83b/03
iş g.-ün 143a/21
işini g.-üp 92b/16
kaydın g.-e 92a/06
lâyık g.-di 166a/03

lāyık g.-me 166a/12
lāyık g.-meyüp 149a/13
ma' k̄ul g.-diler 120b/23
ma' k̄ul g.-mediler 143a/08
ma' k̄ul g.-meyüp 171b/04
ma' k̄ul g.-üp 147b/23
maşlahat g.-üp 156a/11
münāsib g.-diler 89a/05, 149b/10,
168a/13, 168a/23
münāsib g.-dü 6a/16
münāsib g.-dügünü 171b/04
münāsib g.-mediler 92b/10
münāsib g.-meyüp 93a/11, 118b/18,
124a/01, 134b/23, 150a/04, 151a/22
münāsib g.-mişler idi 77b/05
münāsib g.-üp 12a/01, 21a/13, 80a/19,
88b/21, 92b/15, 117a/17, 128a/03,
139b/09, 140b/19, 157b/22,
166b/13, 174b/06, 184a/14
revā g.-me 159a/01
revā g.-meyesiz 151a/12, 166a/10,
166b/05
revā g.-meyüp 150a/01
revā g.-üp 148b/15
tedārik g.-mek 68a/16, 72a/15, 77b/03,
80a/03
tedārik g.-mişidi 179a/02
tedārik g.-üp 74a/04, 74a/06, 134a/08,
136b/10, 139b/19
tedārik g.-üridik 70a/15
tedārikin g.-mek 98a/10
tedārikin g.-üp 119b/09, 146b/02
tedārikini g.-üp 180a/12
tedārikler g.-diler 152b/05
tedbīrin g.-elim 143a/04

göre: göre, gereğince

g. 1b/11, 8b/21, 12b/09, 35b/05,
39b/16, 39b/17, 40a/20, 40b/04,
41b/02, 42a/23, 48a/08, 48a/09,
65a/01, 66a/06, 66a/16, 69a/02,
75b/11, 75b/12, 77b/02, 77b/05,
89a/04, 90b/02, 90b/09, 91a/13,
95b/07, 97b/21, 98b/06, 101a/02,
105a/06, 108b/12, 108b/19,
110a/22, 110b/02, 110b/02,
110b/11, 110b/14, 110b/17,
110b/20, 111a/05, 117b/04,
132b/01, 138a/11, 146a/10,
171a/21, 174a/03

görl-: görülmek *krş.* görü-
evlā g.-ür 140a/14

g.-en 128a/06

g.-miş iken 136b/05

g.-ür iken 128a/03

hısābı g.-üp 135b/10

maşlahat g.-üp 156b/17

görlin-: görünmek *krş.* görün-

g.-medığından 139b/14

g.-ür 4a/05, 4a/11, 5a/08, 10b/15,
29b/05, 108a/01, 117b/04

g.-ürdi 136b/07

muḥāl g.-ür 14a/18

görüş-: görüşmek *krş.* görüş-

g.-üp 167a/09

görl-: görülmek *krş.* göril-

g.-meden 90a/06, 170b/16

g.-medügi 126b/06

g.-mek 118b/05

g.-mekde 129b/17

g.-melüdir 126b/08

g.-mesi 18b/10, 132b/13

g.-üp 99a/17, 128a/11, 179b/13

iş g.-mez idi 59b/22

ḳavī g.-üp 80b/14

ḳaydı g.-ür 98b/10

münāsib g.-di 77a/11, 127a/07,
154a/13

münāsib g.-meyüp 138a/19

revā g.-meyüp 166b/09

tedārik g.-di 186a/16

tedārik g.-mek 179b/12

tedārik g.-üp 66a/22

tedāriki g.-di 154b/09

tedāriki g.-üp 126b/07

görlin-: görünmek *krş.* görin-

āŝikār g.-ür idi 84b/21

g.-di 180a/03

g.-digi 167a/20

g.-medi 147a/21

g.-medügi 140a/01

g.-mege 81b/04

g.-mekle 168b/08

g.-meyüp 139a/22, 147a/16

g.-mez 5a/07, 15b/15

g.-mez imiş 8a/10

g.-üp 153a/05, 184b/23, 187a/16

g.-ür 3b/06, 11a/06, 11a/19, 11a/20,
20b/02, 21b/05, 25b/16, 86a/04,
95b/01, 111b/18
g.-ürler 112b/03
görüş-: görüşmek *krş.* görüş-
g.-dük 94a/17
g.-dükde 174b/19
g.-elim 65a/11, 103b/12
g.-esiz 104a/22
g.-medi 59b/13
g.-mege 113a/10
g.-mek 65a/13, 95a/12
g.-memek 135b/03
g.-mez mi 95a/02, 95a/03
g.-mişler idi 60a/09
g.-sünler 45b/08
g.-üp 9a/08, 52a/05, 53a/18, 53a/21,
53b/08, 55a/23, 59b/07, 65b/06,
68b/22, 74b/11, 79b/11, 80b/10,
93b/17, 93b/21, 94b/15, 94b/23,
95b/20, 95b/21, 101a/04, 103a/09,
113a/14, 113a/16, 115a/04,
115a/05, 115b/22, 119a/04,
183b/20, 184b/20, 185b/16
g.-ürler 108b/18
görüşül-: görüşülmek
g.-di 38a/16
g.-mede 26b/14
göster-: göstermek
cevāz g.-diginden 164a/10
g. 154b/02
g.-di 74b/17, 144a/01, 150a/07,
157b/07, 173b/03, 187a/20
g.-diler 74b/20
g.-ir 27b/16
g.-mege 174a/12
g.-mek 150b/07
g.-meyüp 130a/22
g.-miş idi 53b/19
g.-mişler 25b/10
g.-üp 36b/05, 39b/20, 40a/16, 45b/15,
164b/14
g.-ür 91b/18
‘ināyet g. 173b/18
merḥamet g.- 131b/14
rağbet g.-enleri 123a/05
rağbet g.-üp 120b/15, 150b/21
taleb g.-mişler idi 134a/07
gösteril-: gösterilmek

cevāz g.-di 152b/21
gösteriş: gösterme işi
g.+de 49a/14
götür-: götürmek
g.-di 28a/05
g.-düklerinde 148a/12
g.-meyüp 37b/04
g.-miş idim 37b/05
g.-ün 39b/17
g.-üp 6b/05, 6b/18, 37a/06, 37a/11,
39b/19, 42b/22, 50b/19, 114a/07,
150a/07, 182b/13, 185b/08
g.-ür 165a/07
g.-ürler imiş 43b/17
göz: göz *krş.* çeşm
g. 10b/20, 89b/09, 91a/19, 101b/17,
104a/11, 113a/06, 135b/02
g. açtırmayup 78a/15
g.+desin 84a/08
g.+e 125b/07, 153a/05
g. görmez olur 58a/14
g. ḥabsine 135b/14
g.+i 13b/09, 96b/03
g.+imize 115a/19
g.+inde 111a/07, 111a/14
g.+inden 149b/15, 159a/05
g.+ine 4a/11
g.+iniñ 115a/19
g.+iñ 18b/06
g.+iyle 42b/15, 42b/17
g.+ler 13b/11, 22a/09, 28b/08, 82a/10
g.+leri 36a/06, 55b/14, 101b/15,
104b/20, 130b/12, 162b/14
g.+leri ise 89a/22
g.+lerim 94a/06
g.+lerin 130a/02, 130a/06, 136a/13
g.+lerinden 104a/08, 135a/14
g.+lerine 130a/15, 146a/13, 147a/21,
160b/21, 163a/05, 165a/23,
169b/10
g.+lerine kestirdiler 152a/15
g.+lerini 143b/05
g.+leriñ 50b/12, 61b/05, 67b/11,
136a/08
g.+ler kamaşur 23a/09, 57b/08
g.+ü 24b/16, 73a/20, 105a/15
g.+üm 13a/12
g.+üne 11a/20, 68b/05
g.+üne almışlardır 65b/21

g.+üne görmez idüp 83b/03
g.+üniñ 95b/21
g.+üñ 18a/22, 175a/03
gözet-: gözetmek
g.-dim 11a/06
g.-üp 6b/11
g.-ür 105a/12
gözle-: gözlemek
fırsat g.-r 140b/10
fırsat g.-r idi 162a/23
g.-r imiş 55b/15, 92a/22
g.-yüp 84b/10
karār g.-yüp 83b/13
gözli: herhangi bir biçimde veya renkte
gözü olan *krş.* gözlü
g. 27b/02
gözlü: herhangi bir biçimde veya renkte
gözü olan *krş.* gözli
g. 162b/14
ğubār: *Ar.* toz
ğ.+dan 54b/03
ğulām: *Ar.* köle; genç
ğ. 14b/02, 14b/05
ğ.+a 14a/08
ğ.+ı 14a/07
ğülyabānī: *Ar.* dev
ğ. 12b/09
ğünāğün: *Far.* renk renk; türlü türlü
g. 42b/03, 51a/06, 65a/18, 65b/17,
88b/15, 94b/04, 141a/22, 142a/10
ğüne: *Far.* türlü, gidiş, tarz, yol; sıfat
g. 28a/09, 55a/16, 60b/08, 67a/02,
67b/18, 68a/14, 68a/22, 69a/03,
70a/10, 70a/11, 70a/23, 76a/13,
83a/13, 93a/11, 97b/04, 97b/05,
98a/15, 98b/05, 100b/20, 111b/10,
113b/05, 114a/19, 114b/01,
117a/06, 117a/07, 117b/03,
118a/14, 120b/23, 121a/14,
123a/03, 125b/11, 128b/22,
129a/02, 129a/06, 130a/09,
130b/19, 131b/07, 131b/13,
134b/02, 136b/08, 138a/13,
140a/08, 142a/08, 142b/21,
143a/08, 143a/21, 145a/03,
147b/14, 147b/17, 149a/07,
151a/17, 152b/14, 155a/22,
156b/20, 157a/04, 158a/10,
158a/18, 162b/11, 165a/11,

166a/12, 166a/21, 172b/10,
173a/12, 173b/16, 173b/23,
174b/20, 174b/22, 182a/21,
182a/23, 184a/18, 184a/19,
185b/09, 186b/12
ğüne-ğüne: *Far.* rengârenk, türlü türlü
g. 42a/20
ğurbet: *Ar.* yabancı diyar
diyār-ı ğ.+de 94a/09
ğurebā-yı yemīn: Galata, İbrahim Paşa ve
Edirne saraylarından çıkanlarla
muharebede fevkalâde yararlık
gösteren yabancılar ve yeni
Müslümanlardan teşkil olunan iki
süvari bölüğünden biri
ğ. 75a/15
ğurre: *Ar.* Arap aylarının ilk günü
ğ. 36a/20
ğ.-i muhârrem 57a/12
ğ.-i receb 71a/03, 106b/07
ğ.-i şevvâlde 66a/11
ğ.-i zi'l-ħiccede 86a/12
ğ.+sinde 58a/16, 61b/20, 66a/10,
75b/21, 82a/15, 182b/15
ğürüb: *Ar.* bir gök cisminin batıda
görünmez olması, batması
ğ.+a 95b/23
ğürür: *Ar.* gurur, kibir
ğ. 112b/13, 123b/06, 137b/14, 155a/17
ğürüş: liranın yüzde biri değerinde para
ğ. 38b/16, 40b/13, 51a/06, 51a/09,
51a/11, 51a/12, 58b/02, 58b/03,
58b/04, 58b/13, 81a/19
ğ.+a 150b/18
ğürüşlük: herhangi bir kuruşa karşılık olan
ğ. 36b/16
ğuşsa: *Ar.* keder, kaygı, tasa
ğ.+sı 97b/22
ğüş: *Far.* kulak; işitme, dinleme
çesm g. olup 51b/21, 77b/04
g. 63a/03
g. eyledikde 136a/09
g. eylediklerinde 129a/07, 181a/23
g. eylediler 90a/18, 94b/19
g. eyledün mi 96b/09
g. eylemez 96b/04, 101b/17
g. eylemez imiş 25a/12
g.+ına 175a/23
g.+ına diñer olmuş mıdır 38a/11

g.+ına girmez 5a/21
g. idenler 19b/21
g. idenleriñ 90a/14
g. iderlerdi 178a/02
g. idicek 90a/23, 116a/10, 144b/10, 161a/08
g. idüp 27b/10
güşe: *Far.* köşe, bucak
g. 3b/10, 14b/13, 22b/10, 84b/19, 126b/13, 135b/01, 160b/07, 166a/07
g.+sinde 10b/04, 165a/11
güşeli: *Far.* köşeli, köşeleri olan
g. 14b/12
güşiş: *Far.* çalışma, çabalama
g. 114a/11, 175b/16
g. eyledi 114a/02
g. kıldılar 138b/04, 142b/05
güşmāl: *Far.* kulak bükme, yola getirme
g. virilmez ise 51b/18
g. virüp 53b/01
güyā: *Far.* sanki, diyelim ki
g. 3b/06, 4a/04, 4b/20, 10b/14, 11a/05, 11a/18, 17a/12, 20b/02, 20b/07, 22b/09, 23b/11, 29a/06, 37a/18, 47a/13, 49a/14, 49a/16, 50b/04, 51a/14, 51a/16, 52a/21, 53b/01, 67b/03, 94b/09, 96a/09, 108b/12, 108b/15, 140a/07, 143b/01, 162b/15, 178a/01
gücen-: gücenmek
g.-se 117b/10
güç: güç, kuvvet, takat
g. 159b/20
g. degildir 98a/22
g.+e 163b/14
g.+ile 36b/21, 44a/04, 81b/11, 102b/20, 127b/09, 152b/09, 168b/11, 175b/03
g.+le 148a/03
g. olduğu 14a/20
g.+üle 144a/21
güftār: *Far.* söz
g. 13b/14, 132a/03, 179b/02
g.+a 130b/19
g.+e 89b/03
g.-ı muḥaddiṣān 10a/02
g.+ına 160b/12
g.+larıyla 133a/16

güftārī: *Far.+Ar.* söz ile ilgili
g. 137b/20
güft ü gū: *Far.* dedikodu *krş.* güft ü gūy, kıl ü kāl
g. ola 54a/23, 97b/05
g. oldu 125b/09
g. olmuş idi 175b/22
g. olup 116b/12, 175a/16
güft ü gūy: *Far.* dedikodu *krş.* güft ü gū, kıl ü kāl
g.+ı 175b/03
g. olup 174a/07
gül: *Far.* çiçek, gül çiçeği
g. 4b/18, 17a/12, 22b/09, 26a/01, 31a/16, 88b/15, 89a/17, 104a/02
g.+dir 19a/03
g.+ler 81b/06, 89b/04
gül-: gülmek
g.-diler 40b/21
g.-er 168b/13, 169b/05
g.-mege 81b/06
yüzleri g.-mez 49b/02
yüzüne g.-üp 54a/01
gülbang-ı muḥammedī: ezan
g. 20b/16, 97a/04, 97a/17
gül-endām: *Far.* gül boylu, nazik, güzel endamlı
bānū-yı g. 95b/21
dervīş-i g.+ıñ 9b/10
g.+a 89b/17
gülistān: *Far.* gül bahçesi *krş.* gülşen
g. 88b/15
gülistānlık: *Far.+T.* gül bahçelerinin bulunduğu yer
g. 104a/02
gülşen: *Far.* gül bahçesi *krş.* gülistān
g. 20b/01
g.+de 89b/04
g.-i ‘ālemde 23a/18
maḳām-ı g.-i ābādī 9b/02
gülşenī: *Far.+Ar.* gül bahçesi ile ilgili
g. 186a/10
gümān: *Far.* zan, sanma, sezme
g. 117a/21
gümüṣ: gümüş *krş.* gümüṣ
g. 17a/05, 35b/19, 36a/12, 37a/08, 85a/13, 131b/09
g.+e 36a/03

gümrahân: *Far.* yolunu şaşırانlar, doğru yoldan ayrılmış olanlar

g.+iñ 150a/21

gümrük emîni: Osmanlı'da gümrük işlerine bakan resmî dairenin başında bulunan görevli

g. 74b/07

gümüş: gümüş *krş.* gümüş

g.+i 68b/11

g.+ler 21b/06

gün: gün, güneş, gündüz, yirmi dört saatlik süre, zaman

g. 3b/14, 5b/07, 6a/01, 6a/04, 6a/13, 6b/03, 6b/06, 6b/07, 6b/18, 7a/16, 8b/08, 9a/07, 9a/07, 9a/11, 9a/19, 11a/06, 11b/08, 11b/18, 12a/01, 12a/03, 12a/17, 12b/14, 13b/18, 13b/21, 13b/22, 13b/22, 14a/05, 14a/11, 14a/12, 14a/21, 14a/22, 14a/23, 14b/01, 14b/02, 16b/14, 17a/12, 18b/05, 19a/01, 19a/10, 19a/21, 19b/18, 20a/04, 20a/05, 20a/14, 20a/20, 20b/02, 20b/06, 20b/21, 21a/03, 21a/04, 21a/16, 24a/08, 24a/15, 24a/16, 24b/12, 26a/09, 26a/11, 26b/09, 26b/15, 26b/17, 27a/14, 27a/18, 27a/21, 27b/01, 28a/12, 29a/03, 29a/21, 29a/22, 36a/05, 36b/02, 36b/11, 36b/13, 36b/16, 36b/17, 36b/20, 37a/02, 37a/04, 37a/08, 37a/11, 38b/07, 38b/10, 41a/03, 41a/13, 41a/14, 41a/19, 41a/22, 42a/08, 51a/04, 51a/08, 51a/10, 52a/01, 52a/03, 53b/08, 53b/20, 54b/18, 55a/03, 55a/06, 55b/11, 56b/18, 57a/03, 57a/06, 58a/17, 58b/14, 59a/21, 59a/21, 59b/14, 60b/03, 60b/04, 60b/15, 61a/10, 61a/16, 61a/23, 61b/08, 61b/12, 64a/03, 64a/20, 64b/16, 64b/16, 65a/13, 65a/20, 65b/11, 66a/07, 68a/17, 69a/13, 69b/14, 69b/15, 70a/23, 73b/07, 74a/03, 74b/10, 74b/11, 74b/16, 74b/20, 76a/06, 76a/07, 76a/07, 76a/22, 76a/23, 77a/06, 77a/20, 77b/15, 78b/07, 78b/22, 79a/07, 79b/17, 79b/23, 80a/06, 80b/10, 82a/20, 82a/22, 83a/21,

84a/13, 84b/01, 84b/02, 84b/03, 84b/22, 85a/04, 85b/05, 87b/20, 87b/22, 87b/22, 87b/23, 89a/07, 89a/08, 90a/09, 90b/03, 91b/21, 91b/22, 92b/04, 92b/05, 92b/16, 92b/17, 92b/18, 92b/19, 93a/17, 93b/07, 93b/10, 93b/14, 93b/15, 93b/23, 94a/01, 94b/23, 95a/04, 95a/15, 95a/19, 95a/23, 95a/23, 95b/16, 95b/19, 97a/08, 97a/09, 97b/15, 98b/12, 98b/15, 99a/08, 99a/21, 99a/23, 99b/03, 99b/07, 100a/09, 100b/13, 101a/10, 101a/11, 101a/15, 101a/16, 101a/20, 101b/06, 102a/03, 102a/03, 102b/04, 102b/06, 102b/09, 103a/12, 103a/15, 103a/23, 103b/15, 105a/13, 105b/22, 109b/03, 110b/08, 110b/15, 111a/03, 111a/11, 111a/16, 113a/15, 113a/17, 113b/08, 113b/11, 114b/13, 118a/20, 118b/20, 118b/23, 119a/16, 119b/08, 124b/01, 124b/11, 125b/22, 126a/01, 129b/01, 130a/18, 130b/20, 132a/22, 132a/23, 132b/06, 133a/13, 135b/14, 135b/22, 136a/14, 136b/06, 136b/10, 137b/09, 139a/19, 142a/17, 142b/03, 142b/07, 142b/20, 146a/03, 146a/09, 146a/12, 146b/14, 147a/09, 147a/11, 147b/01, 147b/11, 148a/22, 148b/17, 149a/19, 150a/22, 150b/05, 150b/18, 152a/04, 152a/16, 153b/19, 155b/20, 155b/23, 156a/15, 157a/15, 158a/05, 158a/05, 158a/15, 158b/13, 158b/20, 160a/19, 160b/07, 160b/14, 160b/15, 161a/22, 163b/07, 164b/03, 165b/20, 166a/09, 166a/22, 167a/18, 167b/23, 168a/10, 168a/12, 168a/18, 169a/15, 169b/12, 171a/11, 173a/08, 173b/01, 174b/18, 175a/21, 177b/20, 178a/06, 180b/14, 183a/21, 183b/03, 183b/12,

183b/17, 183b/22, 184a/01,
184a/11, 185a/06, 185a/11,
186a/21, 186b/10, 46b/17
g.+de 10a/18, 10a/19, 10a/23, 12a/02,
14a/04, 14a/10, 36b/21, 47a/09,
49b/06, 69a/13, 77a/10, 78a/05,
101a/12, 103a/22, 127a/16,
132a/20, 136b/07, 140a/01,
142b/18, 153a/10, 158b/10,
169a/13, 180b/02, 180b/03,
180b/03, 180b/11, 180b/11,
180b/12, 184a/04
g.+den 37a/10, 40b/13, 41b/20,
43a/18, 45b/05, 47b/05, 74a/01,
74b/13, 91b/20, 100a/06, 103a/14,
104b/13, 116a/04, 136b/12,
137b/23, 154a/02, 158a/13,
160a/01, 161a/15, 168a/10, 187b/08
g.+dir 104a/09, 119b/08
g.+e 100a/06, 104b/13, 110b/08,
116a/04, 183b/13, 185b/17
g. gün 8a/04, 73b/18, 102a/09,
102a/15, 146b/19, 160b/03
g.+i 18a/09, 32a/04, 32a/08, 32a/13,
32a/22, 36a/21, 38b/19, 44b/18,
47a/15, 74a/17, 81b/16, 86a/11,
86b/04, 119b/08, 132a/18, 165b/09,
172a/09, 172a/11, 182b/14,
183b/10
g.+i idi 12a/08
g.+inde 38b/14, 41b/09, 134b/14,
180b/12
g.+inden 139a/21
g.+ine 150b/04
g.+iñ 10a/18
g.+ler 55b/13
g.+lerde 5b/07, 14a/05, 93a/17,
98b/11, 113b/15, 148b/22, 167b/14,
171a/18
g.+leri 41a/18, 112a/07
g.+lerinde 69b/15
g.+lerine 180b/13
g.+ümde 41b/09
günāh: *Far.* Allah'ın emirlerine aykırı
olarak görülen iş, dinî suç
g. 103a/23, 165a/02
g.+ımız 96a/15
g.+ına 25a/18
g.+larını 49a/22

günāh-kār: *Far.* günah işleyen
g. olur 110b/06
gündüz: günün sabahtan akşama kadar
süren aydınlık bölümü
g. 20b/02, 76a/12, 180b/11
güneh-bār: *Far.* günahı çok olan
g. 1b/11
güneş: güneş *krş.* āfītāb, hūrşīd, mihr,
şems
g. 136b/06
günlük: üzerinden gün geçmiş veya
gececek
g. 36b/21, 110b/09
gürcü: Gürcistan halkından veya bu halkın
soyundan olan kimse
g. 47b/16, 53b/14, 55b/17, 60a/21,
60b/06, 60b/14, 91a/21, 105b/03,
110a/17, 115a/21, 115a/21,
115b/01, 119a/21, 119b/02,
120b/06, 123a/19, 123a/22,
123b/05, 123b/07, 124a/09,
124a/11, 124b/05, 138a/23,
144a/02, 153a/07, 165a/20
g.+den 57a/18
g.+ler 123a/18, 124b/06, 124b/10
g.+lere 123b/05
g.+leri 139a/05
g.+leriñ 123b/03
gürciyān: Gürcistan halkından olanlar
g. 124b/08
g.+dan 124a/21
g.+ı 120b/12, 124b/13
g.+iñ 119a/10
güreş: belli kurallar içinde, güç
kullanarak iki kişinin türlü
oyunlarla birbirinin sırtını yere
getirmeye çalışması
g. ola 94b/09
gürüh: *Far.* topluluk, zümre, bölük
g. 91a/21, 118a/05, 129a/08, 135a/21,
146b/16
g.-ı ' aẓīm 137b/12
gürüldü: kavga, karışıklık, gürültü
g.+si 5b/13
gürüz: *Far.* silah olarak kullanılan uzun
saplı, büyük demir topuz
g. 14a/19
güstāh: *Far.* saygısız, kaba, terbiyesiz
g.+ız 95a/05

güstāhane: *Far.* küstahçasına
g. 44a/05, 117b/01

güstāhlık(ġ): *Far. +T.* küstahlık,
saygısızlık
g.+ını 36b/08, 44a/21

güşād: *Far.* açma, açılma
g. idüp 59a/01
g. olup 23b/12
g. vir 58b/19

güşāde: *Far.* açılmış, açık, şen, ferah
g. 17a/06, 22b/10, 62b/12, 81b/05,
155a/10
g. eylemek 160a/17
g. eylemiş 23b/11
g. eylemişler 112a/16
g. idi 62b/04
g. idüp 59a/13, 97a/15, 97a/15,
103b/11
g. kıldılar 179b/10
g. olan 23b/03
g. oldı 117a/16
g. olsun 44b/12
g. olup 30a/04
keşf-i g. 18b/14

güşādelik: *Far. +T.* ferahlık, açıklık
g.+de 164b/09

güzāf: *Far.* gereksiz, boş
g. 137b/23

güzār: *Far.* geçme, geçiş
g. itmez 96a/06

güzārān: *Far.* geçmeler, geçişler
g. iderler 41a/12

güzel: güzel
g. 24b/10, 42a/22, 42b/21, 67a/09,
69a/04, 76b/21, 85a/12, 89a/08,
89b/17, 91a/16, 91b/03, 100a/07,
101a/05, 108a/23
g. olup 89a/06

güzel dere: Kürt halkından bir aşiretin adı
g. 50a/06

güzellik: güzellik
g.+de 89a/14

güzeşte: *Far.* geçmiş, geçen
g.+lerin 46a/01

güzide: *Far.* seçkin, seçilmiş, saygın *krş.*
güzide
g. 52b/06, 56b/07, 64b/20, 65b/05,
73b/16, 79a/13, 79a/22, 92a/12,
116b/16, 124a/11, 129b/07,

137a/04, 138b/01, 142b/18,
145b/04, 148a/03
g. olmak 78a/13
g. olmasını 82b/10
g.+si 143a/02

güzin: *Far.* seçen, seçilmiş, seçkin
g.+e 120a/22

güzüde: *Far.* seçkin, seçilmiş, saygın *krş.*
güzide
g. 116b/22

H

hāb: *Far.* uyku, rüya *krş.* h^vāb
h. 58a/21, 162a/21
h.+dan 25b/10
h.+ı 130a/10
h.-ı rāhatı 51b/21, 66a/01, 76a/12,
82b/01

h^vāb: *Far.* uyku, rüya *krş.* hāb
h. 46a/05
h.+ı 179b/12
h.-ı ġaflet 176b/12
h.-ı ġafletde iken 129b/09
h.-ı ġafletden 119b/07, 149a/01,
176b/16
h.-ı rāhat 152a/20
h.-ı rāhatı 160b/04

hābbe: *Ar.* buğday, arpa vb. gibi ufak ve
yuvarlak olan şeyler, taneler
h. 58b/03, 154b/04

hāber: *Ar.* bilgi, haber
h. 8a/12, 9a/20, 24a/19, 24b/11,
55a/02, 55a/08, 55a/12, 64b/04,
80a/20, 93b/11, 101a/22, 114b/09,
117b/22, 119b/07, 120a/13,
126b/04, 126b/21, 127b/21,
132a/10, 137a/19, 137b/05,
143b/09, 144a/04, 150b/20,
154b/23, 157a/23, 158a/22,
160a/11, 165a/20, 169a/02,
175a/22, 179b/07, 183a/19,
184a/16, 185b/19
h. alalım 64b/06
h. alamadık 42b/20
h. aldı 123b/12
h. aldıkda 134a/06, 141a/20, 161b/01
h. aldım 43b/14, 89a/08

h. alıcak 137b/04, 144a/22, 144b/01,
148a/04, 157b/04, 162a/06
h. alıncağ 186a/17
h. alınup 183b/05
h. alınur 90a/05
h. almış idi 144a/19
h. almışlar 64b/10, 124b/07, 184a/20
h. alup 19a/13, 37b/03, 64a/15,
68a/12, 97b/08, 113a/18, 113b/12,
137a/03, 152a/04, 169a/09,
169a/14, 185b/17
h. dege 7a/07
h. düşmüş 97b/04
h.+e 92a/23, 97b/11, 137b/06, 139b/15
h. eyledi 102b/17
h. eylediler 9b/16
h. geldi 147b/18, 156a/02
h. gelmiş idi 138a/18
h. getürdi 143a/21
h. getirse 11b/22
h. gitdiği 27a/03
h. gitdüğünü 27a/04
h. gönderdi 144b/16, 158b/07
h. gönderdiği 117a/03, 182a/18
h. gönderdiler 138a/16
h. göndermekle 143b/01
h. göndermiş 42b/23
h. gönderüp 116a/17, 124a/16,
134b/19, 174b/07, 181b/09
h.+i 24a/23, 27a/13, 33b/04, 33b/07,
66a/10, 76b/06, 95b/02, 97b/13,
101b/13, 106a/12, 116a/07,
128b/10, 136a/09, 141b/01,
144b/10, 145a/05, 155b/11,
156a/02, 157a/21, 159b/21,
162a/08, 179b/05, 181a/19,
185b/01
h. ide 185b/18
h. idüp 8b/18, 8b/19, 93b/13, 101a/07,
178b/21
h.+i geldi 83b/17, 83b/20
h.+i gelüp 183b/04
h.+im 45a/20, 109a/20
h.+in 127b/01, 148a/18
h.+ini 63a/21, 78a/18, 78b/23
h.+iñ 105b/19, 183a/20
h.+iñiz 146b/19
h.+i olmadan 140a/07
h. iricek 55a/15

h.+iyle 146b/03
h.+ler 77b/02, 98a/06, 100b/03,
161b/03
h.+lere 79b/23
h.+leri 101b/15, 148b/08
h.+leri gelmek 46b/09
h.+leriñ 144a/17
h. oldu 98b/12, 104b/03
h. olucağ 79a/18
h. olup 140b/03
h. virdi 124a/13
h. virdiği 9b/09
h. virdikde 127b/10, 139b/23, 145a/05,
165a/21
h. virdiklerinde 156b/09
h. virdiler 60b/11, 67a/09, 95a/18,
98b/13, 116b/22, 156a/21
h. vire 97b/06, 119b/16
h. virince 139b/21
h. virmişler 12b/02
h. virmişler idi 136b/09, 163b/09,
178a/09
h. virseler 100a/08
h. virüp 13a/04, 75b/15, 116b/09,
182a/05, 182a/16
haber-dār: *Ar.+Far.* haberli, bilgili *krş.*
ḥabīr
h. eyledi 174b/07
h. eylediler 20a/18, 83a/14
h. eylemek 78a/19
h. eyleye 90a/19
h. eyleyen 89b/13
h. idi 156b/16
h. oldu 103b/13, 174b/12
h. olduğda 148b/14, 165b/17
h. olucağ 146b/04, 175a/09
h. olup 6a/15, 139b/07, 164a/11
haberleş-: *Ar.+T.* haberleşmek
h.-ür idi 69b/22
haber-resān: *Ar.+Far.* haber ulaştırıcı
r. 165a/22
ḥabīb: *Ar.* sevgili, dost
h. 1b/05
h.-i ḥudā 2b/20, 16b/11, 29b/18,
86a/23
ḥabīr: *Ar.* haberli, bilgili *krş.* haber-dār
h. 114b/09, 119b/07, 174b/03
h. değil 58a/22
h. olucağ 168b/05

h. olup 132a/21
hābis: *Ar.* kötü, pis
h.+ine 6a/19
habs: *Ar.* hapis, tutma
göz h.+ine 135b/14
h. 130a/04, 135b/06
h.+den 54b/07, 54b/08
h. eyledi 162b/10, 169a/17, 169b/13
h. eylediler 176b/01
h. iderler 146a/05
h. idüp 53b/01
h.+inde 135b/02, 135b/17
h.+inden 135b/18
h.+ine 113a/06
h. itdiler 130a/06
h. olduğu 164b/08
h. olunup 182b/13
habs-hāne: *Ar.+Far.* hapisane
h.+den 53b/21
hacc: *Ar.* İslam'ın beş şartından biri olan ve muayyen zamanda Mekke'deki "Kābe-i Şerife" yi ziyaret etmek üzere yola çıkma farızası
h. 50b/05, 119a/03
h.+a 114a/22
h.+dan 112a/06, 115a/05
h.-ı şerif 93a/14, 93a/15, 94a/13, 115b/12, 115b/21, 115b/21
h.-ı şerifde iken 94b/15
h.-ı şerifden 95a/01
h.-ı şerife 114b/13, 115a/01, 115a/03
hāce: *Far.* efendi, hoca
h.+leri 47a/04
hācegi: *Far.+Ar.* hocalık, efendilik
h. 88b/10
hacer: *Ar.* taş
h. 131a/07
hācet: *Ar.* ihtiyaç, lüzum; arzu, istek
h. 91a/20
h.+de 118a/19, 122b/02, 170b/03
h.+e 120b/22
hacil: *Ar.* utanmış, bozulmuş
h. olunmasına 105b/18
hāciz: *Ar.* ayıran, bölen
h. 71a/06, 106b/10
hadd: *Ar.* sınır, hudut; insanın değeri
h. 120a/20, 131b/01, 132a/20, 135a/05, 142a/09, 153b/02,

158a/19, 159b/04, 163a/16, 165b/15, 187b/05
h.+i 90b/19, 95b/04
h.-i ' adedi 20a/17
h.+in 128a/06, 141b/20
h.+inden 114a/06, 123a/14, 159b/05
h.+ine 164b/15
hadem: *Ar.* hizmetçiler
h. 115a/02
hādım ağa: erkekliği giderilmiş saray hizmetlilerinin başı
h.+lar 147a/21
h.+lardan 142b/15
h.+ları 147a/17, 150b/14, 161a/01
hādım: *Ar.* yıkan, yok edici
h. 119a/15
hādım: *Ar.* hizmet eden, hizmetçi
h. 39a/14, 70b/20, 71a/09, 106b/01, 106b/13, 149a/03, 149a/06
h.+leriñ 162b/08
hādīs: *Ar.* Hz. Muhammet'in söz ve davranışları; haber, söz
dārü'l h. 46b/04
h. 15a/21, 126a/10
h.-i şerif 138b/11
h.-i şerifi 71b/02, 107a/05
hafayā: *Ar.* sırlar
h.+dan 125a/12
hāfız: *Ar.* Kuran-ı Kerim'i ezberleyen kimse
h.+u'l-kurān 67a/03, 75a/04
hafı: *Ar.* gizli, sır, saklı
h. 59a/03, 174b/13
h. olmaya 132b/08
hafıyye: *Ar.* gizli; casus
h. 115a/12
hāhiş: *Far.* istek, arzu, meyil *krş.* hāhiş
h. 176a/23
hāhiş: *Far.* istek, arzu, meyil *krş.* hāhiş
h.-i ricāları 44a/03
hāh-nā-hāh: *Far.* ister istemez
h. 120b/05, 159b/03
hāk: *Far.* toprak
h. 47b/18, 159a/01
h.+e 21a/05, 84a/13
h.+e çalmışdır 21a/06
h.+e salup 97a/13
h.+e urdı yüzi 28a/02
h.+e yeksān eyledi 93b/19

h.+e yeksân olur 93b/03
h.+ile 104a/13
h.-i pây 11b/17, 25a/13, 26b/02,
52a/07, 60b/12, 64b/03, 69a/10,
70b/21, 74b/13, 82a/17, 86a/09,
88a/05, 106b/02, 121b/07, 121b/10,
122a/03, 148a/14, 187b/02
h.-i pāya 73a/13
h.-i pāyına 25a/18, 62b/22, 73b/01,
91b/05, 101a/19, 113a/12, 161a/05
h.-i pāyi 113b/09
h.-i pāylarına 82a/09, 147a/19
iktizā-yı h.+e 1b/11
kürre-i h.+i 1b/04
hakan: Türk, Moğol ve Tatar hanları için
“hükümdarlar hükümdarı”
anlamında kullanılan bir unvan
h.+ü'l-bahreyn 39a/13, 71a/08,
106b/12
h.+ü'l-mu'azzam 2b/04, 14b/09,
105b/01, 110a/18
hakāret: *Ar.* saygısızca davranma,
hürmetsizlik etme
h. 68a/15, 135b/12, 176a/17
h.+im 131b/20
hakāyık: *Ar.* hakikatler, gerçekler
h. 19b/21
hakikat: *Ar.* gerçek, öz, esas
h. 135a/13, 168b/17
h.+de 49a/23
h.+i 32b/09, 33b/12, 55b/09, 123a/07,
137a/22, 157a/22
h.+ine 130a/14
h.+ini 132b/03
hakikî: *Ar.* gerçekle ilgili, gerçekten
h. 33a/04
hakim: *Ar.* iyi bilen, bilgin; hekim
h. 54a/19, 129a/20, 129a/22, 130a/13,
134a/15
h.+e 41a/04
hakim: *Ar.* yargılama ile görevli memur;
vali; hükümdar, âmir, han
h. 67a/13, 108a/19, 115a/20, 120a/21,
121b/16, 121b/21, 126a/17,
126b/10, 172b/18, 177a/15,
178b/17
h.+e 162a/10
h.+i 36b/18, 36b/23, 78b/11, 130a/17
h.+ine 45a/12, 130a/16

h.+lerine 151b/11
h. oldılar 68b/06
h. olup 67a/16
h.+ü'ş-şer 32a/21
hakimāne: *Ar.+Far.* hikmet sahibi, hakim
olana yakışacak biçimde
h. 113b/21, 114b/01, 121b/04, 174b/09
hakir: *Ar.* hor, bayağı, adi, kişiliksiz
h. 11a/06, 19a/13, 31a/16, 117b/03,
150a/04, 175b/12
h.+iñizi 121b/15
h.+leri 114b/19
hakirāne: *Ar.+Far.* hakir olana yakışacak
biçimde, hakircesine
h. 121b/10
hakık: *Ar.* Allah; doğru ve gerçek olan
şey; adalet; pay, hisse, alacak;
görev
‘avn-ı h. 115b/04, 121a/15
cenāb-ı h. 125a/05
dānā-yı h. 28a/10
dergāh-ı h.+da 44b/16
h. 4b/22, 7b/08, 9b/08, 10a/16, 10b/09,
11a/03, 11b/04, 13a/09, 13b/05,
13b/06, 19a/20, 19b/14, 21a/14,
22a/19, 22b/17, 23a/17, 25b/03,
28a/15, 29a/18, 41a/06, 44b/10,
47a/07, 47a/19, 47a/22, 52b/02,
54a/16, 60b/16, 61b/11, 63a/16,
65a/06, 65b/12, 66b/06, 66b/13,
67a/18, 76a/20, 76b/09, 76b/11,
76b/17, 77a/06, 77a/22, 79b/08,
82b/04, 83b/06, 85a/08, 86a/16,
91b/12, 93b/01, 93b/18, 94a/09,
94a/19, 96b/12, 101b/17, 131b/15,
147b/11, 151b/23, 158b/01,
187b/02
h.+a 119b/21
h.+dan 112b/04, 121a/05, 121a/11,
124b/12, 165a/04, 184b/22,
185b/16
h.+ı 30b/15, 98a/21
h.+ı iken 163a/09
h.+ımızda 129a/14
h.+iñ 135a/12
h.+ına 130a/20
h.+ında 50a/14, 50b/18, 54a/23,
54b/22, 80b/03, 114b/05, 114b/05,
114b/08, 114b/19, 119a/09,

125b/05, 129a/22, 130b/02,
130b/14, 130b/15, 155a/06,
159a/15, 162b/17, 168b/18,
173a/21, 173b/08, 175a/14,
175b/15, 179b/10, 182a/03
h.+ını 47b/02
h.+ıñızdır 37b/13
h.+larımızdan gelmek 68a/15
h.+larından gele 81b/14
h.+larından gelinüp 135a/19
h.+larından gelmek 105b/18
h. virdi 33b/23
luṭf-ı h. 25a/16, 158a/23
rāh-ı h.+da 29b/16
raḥmet-i h.+a 31a/14
hakk-şinās: *Ar.+Far.* hakka riayet eden,
hakkı tanıyan
h. 151a/18
hāl: *Ar.* oluş, bulunuş; şimdiki zaman,
geçmiş ile gelecek arası; güç,
kuvvet; sıkıntı
düşvārü'l h. 129a/16
faķirü'l h. 43b/11
h. 2b/09, 7b/22, 20a/07, 20b/06,
20b/06, 38a/16, 55b/15, 96a/10,
98b/08, 102b/08, 117a/10, 123b/01,
124a/12, 130a/06, 132a/02,
132b/05, 137b/14, 142b/03,
143b/12, 147b/20, 148b/17,
149a/19, 152b/21, 155a/18,
155b/06, 159b/01, 164b/18,
168a/19, 168b/18, 170a/07,
175b/22, 182b/02, 182b/22
h.+de 21a/20, 43a/06, 120b/17,
121b/22, 123b/03, 125a/06,
125a/18, 132b/19, 133a/02,
133b/07, 134a/22, 141a/01,
143a/23, 145b/10, 150a/06,
151a/11, 153b/01, 162b/01,
165a/21, 171a/23, 172b/09,
174b/07
h.+den 148a/04
h.+dir 97b/04, 102a/12, 133a/17
h.+e 9a/16, 131b/15, 135a/13, 161b/23
h.+i 9a/14, 14b/03, 21a/07, 22b/13,
25a/08, 25a/12, 27b/02, 27b/20,
51b/11, 109a/22, 113b/08, 118b/20,
122b/11, 131b/15, 136a/21,

152b/14, 156a/08, 157b/21,
174b/13, 176b/08, 187b/06
h.-i ḥayātındaki 4b/18
h.+im 6b/01, 90a/15, 90a/16
h.+ime 94a/07
h.+imiz 20b/08, 20b/08, 103b/07,
143a/04
h.+imizi 103b/02, 167a/21
h.+in 161a/17
h.+inde 173a/21
h.+inden 146b/20
h.+ine 66a/16, 90b/02, 114b/03,
122a/21
h.+ini 116a/02
h.+iñ 130b/22
h. ise 20b/16, 60a/07, 79b/10
h.+iyle 42b/13, 135a/20, 170b/03
h.+leri 65b/21, 103a/01, 104b/21,
105b/12, 142b/18, 143a/14,
147b/08
h.+lerince 156b/03
h.+lerinde 35a/17
h.+lerinde iken 152a/21
h.+lerine 121a/07
lisān-ı h. 47a/18
mükedderü'l h. 130a/10
mün' akisü'l h. 147b/05
müttefikü'l h. 126b/04
refiü'l h. 119a/21
sū' -i h.+in 113b/23
hāl: *Far.* genellikle yüzde oluşan siyah
nokta
h.-i hindūlar 89a/18
h.-i hindūları ise 89b/01
hāl': *Ar.* indirme, iktidarına son verme
h.+i 71a/19, 106b/23
h. olunup 48b/07
hālā: *Ar.* henüz, şimdilik
h. 2a/04, 4a/10, 4b/17, 5b/07, 5b/15,
6a/09, 8a/08, 8a/12, 8a/18, 8a/18,
8a/23, 9b/18, 9b/20, 11a/12,
11b/20, 12b/01, 12b/16, 14a/05,
15a/08, 16a/10, 16b/17, 17a/12,
17a/14, 17b/01, 17b/02, 17b/03,
17b/16, 17b/22, 18a/02, 18b/14,
19a/09, 19b/08, 21a/23, 21b/02,
25b/22, 30a/17, 30b/03, 30b/20,
31a/02, 31a/03, 31a/05, 31a/16,
36a/09, 38a/01, 39a/12, 39b/08,

45a/11, 46a/05, 46b/09, 48a/20,
48b/08, 48b/11, 49a/02, 49a/07,
55b/07, 57a/21, 57a/23, 71a/16,
78b/04, 102a/21, 106b/20, 108b/13,
109b/01, 110a/21, 111b/04,
112a/19, 115a/17, 115a/20,
118a/15, 120a/21, 129a/10,
131a/14, 131b/08, 133a/23,
133b/02, 136a/22, 141a/08,
187b/03

hāla: *Ar.* babanın kız kardeşi
h.+sı 145a/02

hālās: *Ar.* kurtulma, kurtuluş
h. 68a/10, 100a/10, 100b/05, 147b/09,
147b/10, 161a/08, 185b/01
h.+a 120b/19
h. buldı 12a/07, 20b/11, 53b/04,
56a/11
h. bulmağ 175a/20
h. bulmayup 124b/04
h. bulmuş idi 105a/17
h. buyurup 100b/19
h. eyledik 174a/14
h. eylediler 160b/01
h. eylemege 173b/15
h. eylemek 146b/07
h.+ñ 161a/05
h. iderler idi 51a/21
h. idüp 53b/22, 68a/20, 68b/07
h. olalım 20b/09, 147b/02
h. olam 69a/08
h. olan 76a/21, 102b/20
h. oldı 20b/20, 61b/17, 144a/21,
148a/03
h. oldı idi 81b/11
h. oldılar 21a/14
h. olımaz 137b/22
h. olmağ idi 147b/14
h. olmaya 138a/09
h. olmuşdır 30a/17, 56a/17
h. olunmuş iken 125b/06
h. olup 54b/08, 57b/12, 59a/18,
99b/11, 127b/10

hālāt: *Ar.* haller
h. 42b/05
h.+ı 42b/08

hāl bu kim: *Ar.+T.+Far.* öyle iken, şu da
var ki
h. 91a/05

hālet: *Ar.* keyfiyet, durum, konum

h. 111a/06, 111b/21, 130a/06,
157b/02, 159a/14, 160b/13,
160b/14, 171a/15
h.+i 152a/19, 173a/12

hāl: yere serilen yün veya kıl dokumadan
yapılan sergi
h. 36a/10, 85a/18
h.+lar 17a/05, 22a/02

hālıcı: halı yapan, satan veya döşeten
kimse
h.+lar 74b/04

hālī: *Ar.* boş, açık yer; sahipsiz, تنها *krş.*
hālīyye

h. 8a/09, 26a/16, 67b/21, 88b/23,
139a/07, 143b/13, 155b/07

h. değil 6a/04

h. degildir 67a/11, 180b/10

h. degillerdir 35b/02

h. kaldı 154a/06

h. kıoya 157a/07

h. oldı 20a/21

h. olduğdan 19b/01, 24b/13

h. olıcağ 123a/19, 180a/05

h. olmadı 114b/11, 131a/07, 162b/12

h. olmadılar 127a/03, 178a/23

h. olmayup 125a/09, 134a/03,
156b/14, 170a/08, 182b/22

h. olmaz 29b/01

h. olmazlar idi 81b/13

h. olup 58b/22, 152a/06

hālīçe: küçük halı, kilim

h.+ler 23a/09, 35b/19

h.+leri 165a/18

hālīfe: *Ar.* birinin yerine geçen kimse;
Hz. Muhammed'in vefatından
sonra ümmet idaresinin başına
geçen kimse; padişah

h. 25b/21, 71a/16, 106b/20

h.+sin 17b/16

hālīk: *Ar.* Yaratan Allah

h. 1b/02

h.-ı bī-çün 47b/22

hālīl: *Ar.* cana yakın, samimî

h. 26a/06

hālīm: *Ar.* yavaş, yumuşak huylu, uslu

h. 54a/18, 169b/05, 176b/02

hālīmāne: *Ar.+Far.* yumuşak huylu olana
yakışacak surette

h. 113a/21
hālîş: *Ar.* hilesiz, katkısız *krş.* hālîşe
h. 22a/03, 23a/07, 114b/04
h.+den 35b/18
h.+dendir 22a/02
h.+imiz 121a/02
sīm-i h.+dendir 23a/05
hālîşe: *Ar.* hilesiz, katkısız *krş.* hālîş
h. 101a/13
i' tikkād-ı h. 19b/04
niyyet-i h. 93a/15
hālîşen: *Ar.* halis olarak
h. 18b/10
hālîti: Yezidî halkından bir aşiretin adı
h. 50a/12
hālîyâ: *Ar.* şimdilik, şimdiki durumda
h. 21b/07, 32b/13, 33b/22, 34a/01,
41a/15, 55b/01, 167a/01, 186b/06
hālîyye: *Ar.* boş, açık yer; sahipsiz, تنها
krş. hālî
h.+de 143b/19, 158b/18
halk: *Ar.* yaratma, yaratılma; halk
h. 10b/16, 42a/07, 62b/10, 100a/15,
101a/23, 101b/13, 145b/02,
145b/08, 146a/14, 150b/19,
150b/20, 154a/22, 170b/22,
174a/07
h.+a 104a/12, 116b/09, 126a/05,
154a/09, 175b/03, 182a/05
h.+dan 47b/08, 90a/01, 160b/07
h. eylemiş 10a/17, 11a/04
h. eyler 7b/22, 13a/10
h.+ı 15a/17, 18a/01, 26a/16, 56b/04,
63b/11, 63b/15, 64a/07, 69b/02,
72a/22, 72b/01, 72b/02, 72b/04,
75a/07, 75a/08, 75a/10, 75a/11,
75a/12, 79a/09, 80b/21, 97b/01,
100a/06, 103a/17, 118a/02,
125a/08, 134a/04, 144b/05,
145b/16, 146b/04, 147a/03,
147a/12, 148b/10, 152a/18,
153b/16, 154a/06, 154a/20,
155b/12, 155b/18, 157b/22,
159b/20, 159b/22, 162b/18,
174b/16, 186a/04
h.-ı ' âlem 26a/12
h.+ımız 143a/07
h.+ına 156a/08, 156a/14, 156a/20,
176b/11

h.+ından 165b/04
h.+ını 141a/07, 155a/19, 155b/22
h.+ınıñ 144a/23, 161b/16, 165b/05
h.+ıñ 133a/05, 147a/10, 150b/17,
160a/02
h.+ıyla 158b/15, 168a/06
h.+ız 115a/15
h. iken 120a/12
h.+larıyla 132a/06
halka: *Ar.* ortası boş, daire biçiminde olan
şey
h. 4a/05
halku'llah: *Ar.* Allah'ın yarattıkları
h. 7b/14
hall: *Ar.* çözme, sorunu giderme
h. 19b/17, 38a/15, 41b/01, 57b/08,
100a/02, 105a/22, 151a/21
h. eyledikde 120b/04
h.+i 117a/14
hallâc: *Ar.* pamuk atan, pamuğu didik
didik işleyen
h. 17a/14
hallü: *Ar.+T.* halde olan, keyfiyette
bulunan
h. 156b/03
halt: *Ar.* karıştırma; lüzumsuz konuşma
h. 108b/14
h.+dır 163b/13
haltıyyât: *Ar.* yakışık almayan sözler
h.+a 37b/22
halvet: *Ar.* bir köşeye çekilme; تنها bir
yer
h. 130a/19
h.+e girüp 160b/07
h. idüp 45b/13, 158b/23
h.+inde 111a/03
h.+lere 68a/08
hâm: *Far.* çığ; ham; tecrübesiz
h. 20a/19, 53a/23, 70a/11, 90a/06,
91b/06
tama^c-ı h. 54a/05
tama^c-ı h.+a 53a/23, 152a/12
hamâkat: *Ar.* budalalık, ahmaklık
h. 78b/05
h.+dir 113b/07
h. idüp 112a/23
hamd: *Ar.* övme, övgü
h. 19b/20, 81b/03, 86a/18, 93b/22,
104b/17

h. eylediler 99b/14
h.-i bî-ḥadd 1b/01
h. olsun 9a/18, 76a/20
ḥamdu'llah: *Ar.* Allah'a şükür ve hamd
h. 25a/06, 93b/18, 104b/17
ḥāmil: *Ar.* taşıyan, yüklenen
h. 113a/01, 140a/18
h.+i 36b/07
ḥāmīle: *Ar.* gebe, hamile
h. kalur ise 50b/22
ḥāmīs: *Ar.* beşinci
h. 3a/03, 3a/11, 3a/19, 35a/02, 49b/19,
75a/01, 133a/16, 174b/11, 177a/21,
181a/16
ḥāmīsen: *Ar.* beşincisi, beşinci olarak
h. 16b/03, 21b/01, 131a/11, 150a/05,
153b/04, 171a/22
ḥamiyye: *Ar.* millî onur ve haysiyet *krş.*
ḥamiyyet
h. 28a/11
ḥamiyyet: *Ar.* millî onur ve haysiyet *krş.*
ḥamiyye
h. 120a/03, 136a/19, 141a/04, 182a/17
h. idersiz 76a/13
ḥaml: *Ar.* yüklemek, isnat
h. eyledi 158b/21
h. iderler idi 169a/23
h. idüp 157b/08, 164b/01
h. itdiler 165a/22
ḥamle: *Ar.* saldırma, atılma, hücum
h. 124a/20, 124b/03, 138a/13,
167a/12, 169b/02
h. idüp 61b/12
h. kıldılar 124b/09
h. olunup 138a/21
ḥammām: *Ar.* hamam
h. 14b/22, 15a/23, 46b/04, 85b/23
h.+ı 3b/21, 15a/23
h.-ı dilgüşā 30a/01
h.+ıyla 15b/13
h.+lar 48a/03, 107b/19, 152a/17,
152a/18
h.+ları 57b/06, 78a/09, 78b/13
ḥammāmci: *Ar.+T.* hamam işleten kimse
h. 186a/09
h.+lar 152a/18, 152a/23
ḥammāmlu: *Ar.+T.* herhangi bir sayıda
hamamı olan
h. 48a/02

ḥamr: *Ar.* şarap
h. 170b/14, 170b/21
h.+a 171a/02
h.+dan 171a/05
h.+ı 170b/19, 170b/20
h. itmesünler 170b/21
ḥams: *Ar.* beş sayısı
h. 112a/07
h.+ini 151b/11
yevm-i h.+de 19a/10, 19a/17
yevm-i h.+ye 25b/22
ḥamsin: *Ar.* elli sayısı
h. 5a/12
ḥamur: hamur
h. 31a/03
ḥāmūş: *Far.* susmuş, suskun, sessiz
h. oldu 89a/09, 90a/17, 91b/12, 97b/11,
99a/10, 102b/05
h. oldılar 7a/15, 103b/03
h. olmuş 104a/17
ḥān: *Far.* hükümdâr, hakan, emir
h. 14b/23, 24a/16, 24a/17, 24b/02,
24b/22, 25a/02, 25a/04, 28a/07,
32b/04, 36b/07, 53a/18, 53b/14,
54b/10, 54b/10, 55b/16, 55b/20,
56a/09, 66b/17, 69b/05, 85a/09,
85a/15, 88b/11, 89a/02, 89b/12,
89b/14, 90a/09, 90a/23, 90b/15,
90b/17, 91b/12, 91b/13, 92a/01,
92a/05, 92a/07, 92a/10, 92a/17,
93a/20, 94b/06, 94b/08, 94b/15,
94b/23, 95a/01, 95a/22, 95b/05,
95b/15, 95b/20, 96a/04, 97a/11,
99a/23, 103a/09, 103b/23, 104a/11,
108a/19, 112b/23, 119a/01,
126b/16, 127a/19, 127b/08,
128a/06, 129a/01, 129a/11,
130a/21, 132b/02, 135a/10,
135b/12, 139a/05, 143b/06,
143b/21, 144a/10, 147a/06,
148a/08, 150a/23, 150b/01,
151a/01, 151b/16, 154b/09,
155a/07, 155a/11, 155a/17,
155a/23, 156a/05, 156a/11,
157b/07, 159b/05, 159b/06,
169a/12, 179a/08, 179b/02,
180a/09, 186a/06
h.+a 24b/11, 43a/21, 52a/05, 89a/07,
89a/09, 92a/06, 92b/20, 94b/23,

95a/17, 95a/20, 96a/05, 105b/17,
155b/16
h.+dan 88b/22, 95a/13
h.+dır 97a/15, 131a/19
h. eyledi 25a/17, 104b/18
h.+ı 16a/10, 32b/15, 36b/02, 37b/18,
37b/19, 52a/04, 52a/20, 53a/06,
53a/13, 72a/14, 74a/07, 79b/17,
81b/08, 84b/14, 86a/09, 90b/22,
91a/21, 98a/20, 101b/22, 107b/15,
137a/20, 137b/12, 137b/20,
138b/05, 138b/22, 140a/07,
147b/23, 148a/02, 148a/06,
151a/01, 155b/13, 155b/18,
159b/04, 162a/04, 168a/13, 171a/17
h.+ım 37b/07, 37b/14, 37b/17, 37b/18,
46a/17, 55b/02, 67a/18, 67a/20,
89a/08, 89a/11, 95a/07, 95a/21,
95b/01, 102a/14
h.-ı mezbūr 36b/01
h.-ı mezbūra 36b/09
h.+ımız 186b/19
h.+ımızıñ 91a/05
h.+ına 36a/23, 104b/11, 138a/03,
140b/19, 147a/02, 147b/21
h.+ından 58b/02, 94a/06, 143a/20,
143b/08, 147a/14, 148a/04
h.+ını 97b/02, 115a/21, 139b/15,
143b/20, 147a/03
h.+ınıñ 143b/02, 147a/04, 147a/22
h.+ıñ 25a/08, 28a/04, 28a/04, 46a/22,
72a/12, 97a/01, 107b/13, 112b/22,
118b/16, 156a/12, 159b/08
h.+ıñız 91a/20
h.+ıyla 137b/02
h.+idi 53b/15
h.+ile 166a/22
h.+lar 95b/05, 96b/22, 97b/02,
103a/09, 104b/01, 137b/13,
150b/15, 170b/01, 171a/17
h.+lara 131a/12, 133a/17, 145b/07,
150b/22
h.+lardan 99a/15, 104a/15
h.+ları 56a/06, 100a/11, 114a/14,
138b/21
h.+larına 48b/19, 51a/06, 95b/15,
98a/09
h.+larından 34a/10, 43a/21, 146b/01,
169a/08

h.+larını 7a/02, 21a/08, 103a/05
h.+larınıñ 15a/08, 90a/03, 90b/09,
150a/10
hān: *Far.* han, kervansaray
h. 15b/15, 15b/18, 46b/04
h.+a 16a/04
h.+ı 15b/14
h.-ı kebir 15b/12
h.+ıñ 15b/16
h.+lar 48a/03
hānān: *Far.* hanlar, hükümdarlar, emirler
h. 138b/02, 150a/17
hancer: *Ar.* hançer
h. 95b/10
hāndān: *Far.* gülen, gülücükler saçan
h. 28a/13, 53b/02, 91b/09, 151a/13,
173b/23, 185a/20
h. eyledi 86a/20, 104b/18
h. eyleye 2b/01, 66b/14, 86b/02
h.+ım virdi 30b/07, 31a/09
h. idüp 85b/10
h. oldı 9b/09, 92a/18, 95b/22
h. oldılar 7a/18, 93b/14, 93b/20
h. olduğundan 129a/04
h. olup 80b/02, 93b/03
hānde: *Far.* gülüş
h.+den 89a/10
h. eylese 89b/04
h. idüp 95a/22, 111a/23
h.+ler eyledi 90b/01, 95b/15
h.+ler eylediler 111b/07
hāndeḳ: *Ar.* hendek
h. 4a/09, 4b/04, 141a/22, 144b/06,
147b/20, 157b/12
h.+ler 141a/05, 154b/12, 156b/06,
156b/23, 160a/03
h.+leri 3b/17
h.+lerine 141b/03
hāne: *Far.* ev, mesken
h. 8b/16, 8b/18, 65a/02, 77b/19,
160b/18, 170b/01
h.+den 175a/08
h.-i sa'âdetlerinde 19a/01
h.+ler 45a/09
h.+lerde 154a/04
h.+mize 40a/12
h.+si 78a/08, 78b/12
h.+sidir 8b/17
h.+sinde 126b/12, 152b/02

h.+sine 21a/18, 39a/02, 69a/16,
130a/18, 148a/15, 158b/05,
169b/13
hānedān: *Far.* soylu büyük aile, soylu
kimse
h. 42b/05, 119a/15, 133a/19, 161a/16,
171b/10, 172b/05
h.+ıımıza 174a/14
hanefi: İmam Ebu Hanife'nin
mezhebinden olan kimse
h.+den 150a/19
hāneḳāh: *Far.* ev, hane
h.+a 18a/07
hāneli: *Far.+T.* herhangi bir sayıda hanesi
olan
h. 8a/17, 48a/03, 48a/03, 86a/06,
86a/06, 86a/07
hānende: *Far.* şarkı, türkü söyleyen kimse
krş. h^vānende
h.+ler 40a/23
h^vānende: *Far.* şarkı, türkü söyleyen
kimse *krş.* hānende
h. 38b/02, 40b/10, 42b/22, 45b/01
hāniş: *Ar.* yeminini yerine getirmeyen
h. olmağı 159a/14
h. olup 159a/09
hānḳāh: *Ar.* tekke, dergah
h. 46b/04
hānlıḳ: *Far.+T.* han olma durumu, hanın
egemenliğı altındaki ülke,
hükümdarlık
h. 52b/05, 52b/19, 105b/16, 106a/07,
127a/07, 127a/10, 131a/21,
134b/09, 134b/09, 163b/23
hānlu: *Far.+T.* herhangi bir sayıda
kervansarayı olan
h. 48a/02
hān-zāde: *Far.* han çocuğı
h. 114a/14, 135a/10, 153a/07
h.+ler 47b/15, 47b/16
h.+lere 134b/09
h.+ye 25a/17
har: *Far.* eşek
h. 50a/16
hār: *Far.* diken
h.+ı 92a/05, 92a/10
harāb: *Ar.* yıkıntı, yıkılmış, bakımsız
h. 20a/15, 123b/22, 124a/04, 164b/20
h. eyledi 131b/03

h. eylemiş 20a/06
h. eylemiştir 8a/21
h. iderek 129a/01
h. idüp 136a/11
h. olan 57b/01, 58a/01
h. olmuş 112a/18
h. olup 57a/22
harābe: *Ar.* yıkık, dökük yer; virane
h. 176b/06
h.+si 49a/14
harābe-zār: *Ar.+Far.* viranelik
h.+iken 45a/08
harāc-güzār: *Ar.+Far.* haraç veren
h. 49b/23
harām: *Ar.* dince yasak olan
h. 50a/22
h.+a 54a/12
h. eyledi 54a/23
h. idüp 51b/22, 66a/01, 76a/12
harām-zāde: *Ar.+Far.* yasak ilişkidenden
doğmuş
h. 117a/07
harāret: *Ar.* sıcaklık, ateş
h. 66b/10
harb: *Ar.* savaş, kavga
ālāt-ı h. 46a/10, 47a/04
ālāt-ı h.+e 24b/22
h. 56b/18, 70a/22, 98b/23, 115b/03,
148b/11, 151a/12, 151a/16,
154b/17, 160a/02, 163a/22,
166b/08, 169b/16, 170b/09,
172a/16, 176a/04, 176a/10,
179a/06, 182a/01
h.+de 138b/04
h.+e 14a/23, 70b/04, 70b/09, 88a/19,
88b/08, 92a/14, 153a/06, 153a/10,
163a/14, 178b/06
h.-i kıtāl 48b/09
h. olundu 154b/15
harbī: *Ar.* çakmaklı ve kapsüllü tüfek ve
tabancayı ağızdan doldurup fişegi
bastırmaya yarayan demir çubuk
h.+ler çalınup 24b/19
harbiyye: *Ar.* harbe mensup, harple ilgili
h. 121b/04
harc: *Ar.* masraf
h. 49b/14
h.+dır 94b/20, 129b/06
h.+ımız 89a/01

h.+ını 98b/14
h. olunup 49b/09
harc-ı rāh: *Ar. +Far. yol masrafı*
h. 49b/07
h. olmak 44b/18
hardal: *Ar. hardal*
dāne-i h. 4b/19, 17a/07, 56a/02,
148b/23
hareket: *Ar. hareket*
h. 1b/03, 36a/21, 36b/12, 36b/20,
38a/23, 47b/06, 59b/11, 68a/14,
70b/22, 75b/10, 100b/13, 106b/03,
113b/21, 114b/01, 117b/19,
118a/09, 126b/19, 131a/17,
136a/19, 143b/11, 157b/03,
172b/09, 175b/05, 185b/09
h.+de 117b/01, 125a/11, 135b/12,
157b/06, 174a/23, 174b/09
h.+den 138a/03
h.+e 25a/09, 120b/15, 138a/15,
147b/21, 174b/01, 175b/16
h. eyledikten 53a/14
h. eyledikleri 158a/13
h. eylemedi 63a/01
h. eylemek 20a/20, 61a/17
h. eylememişidi 32b/08
h. eylemeye 73a/16
h. eylemezden 70a/14, 73a/09
h. eyleyüp 83a/04
h.+i 173a/09
h.-i bāhiresi 62b/11
h. idecek 145b/10
h. ideler 65a/01
h. ideli 35b/02
h. idelim 94a/21
h. ider 5a/08, 5b/01, 5b/16, 100a/14
h. iderdi 162b/14
h. ider ise 63a/09
h. iderler 78a/02, 162a/01
h. iderler idi 63a/07
h. idesiz 109a/11
h. idüp 5b/11, 7a/06, 7a/16, 9b/07,
14b/02, 20a/05, 20b/17, 24a/11,
26a/22, 35a/23, 37a/02, 51b/20,
52a/01, 53a/12, 54b/19, 57a/03,
59b/17, 61a/09, 61b/01, 62a/13,
66a/06, 66b/11, 69a/11, 70b/03,
74a/07, 74a/09, 76a/01, 77a/04,
78a/10, 82a/22, 87b/20, 98b/22,

101a/16, 101b/19, 102a/02,
109b/03, 137b/02, 148a/05,
156b/13, 172a/09, 184b/13
h.+imiz 149a/13, 174a/17
h.+in 113a/20
h.+inden 166a/22, 184a/18
h.+ine 150b/02, 167b/08
h.+ini 112b/16, 116a/02, 128b/22,
138a/14, 173b/06
h. itdiler 152a/13
h. itmediklerini 118a/13
h. itmege 6a/07, 77b/15, 100a/12
h. itmek 72b/15, 75b/11, 77b/05
h. itmemek 158a/06
h. itmemiş idi 57a/01
h. itmezden 64a/18
h. itmezler idi 82b/17
h.+ler 158b/17
h.+leri 44a/05, 139b/19, 171b/02,
183b/09
h.+lerinden 134b/11, 158a/11
h.+leriñiz 45a/15
h. olmaludur 145b/15
h. olunmayup 66a/20, 159b/14
h. olunsa 51b/14
h. olunup 7a/10, 69b/13, 178b/15
su³-i h.+i 121b/09
vaz⁶-ı h.+leri 43b/04, 62a/16
harem: *Ar. herkesin giremeyeceği yer*
h. 58a/20, 58a/23, 169b/14
h.+de imişler 58a/19
h.-i hāşda 52b/21
h.-i hümāyūndan 25b/11
h.+imden 132a/23
haremeynü's-şerîfeyn: *Ar. Mekke'deki*
Kâbe ile Medine'deki "Ravza-i
Mutahhara"
h. 39a/14, 46a/11, 70b/20, 71a/09,
106b/01, 106b/13
h.+e 46a/20
hâric: *Ar. dış, dışarı*
h. 118a/13
hârid: *Ar. tek, aynı*
h. 92a/11
hârif: *Ar. sonbahar, güz*
h.+de 123b/22
hâriq-ı 'âde: *sıra dışı, alışlagelenin*
ötesinde
h. 169a/23

harīṭa: *Ar.* harita
h. 31b/09, 31b/17, 35a/06
hāṣ: *Ar.* özgü, özel, saf
h. 42b/03, 173b/01
h. oldu 95b/20
h. olup 27b/23, 65b/07
harem-i h.+da 52b/21
şoḥbet-i h. ider idi 13b/22
ḥasb-i ḥāl: *Ar.* sohbet, söyleşi
h. eylediler 120b/18
h. idüp 171b/14
h.+lerine 158a/01
h. olmuş idi 182a/04
ḥaseb: *Ar.* kişisel özellik, nitelik
h.+iyle 44b/16, 174b/17
ḥased: *Ar.* kıskançlık, çekememezlik
h. 132b/22
h. idenler 128b/15
h.+leri 129a/07
ḥasen: *Ar.* hüsünlü, güzel
h. 171a/15
ḥasenāt: *Ar.* iyilikler, hayırlı işler
h. 22a/12, 49b/12
ḥasene: *Ar.* iyilik, hayırlı iş
h. 122b/12
sikke-i h. 40b/06, 44b/21
ḥāşıl: *Ar.* olan, ortaya çıkan, görünen
h. 52b/03, 121a/21, 131b/15, 159a/18
h. eylediñiz 131b/18
h. eylemiş 50b/17
h. eylemiş idi 62b/11, 113b/20,
124b/21, 130b/03
h. eyleye 4b/15, 77a/06
h.+ı 9a/09, 45b/11, 46b/01, 49a/11,
49b/06, 66b/22, 95b/23
h.-ı kelām 58b/21
h. ider 168b/22
h. iderler 13b/06, 137a/12
h. idüp 54a/04, 116b/02, 137a/18,
167a/13, 167b/21, 181b/19
h. ola 103a/08, 105a/05
h. olan 57b/14, 100a/04, 121a/19
h. oldu 59a/15, 95b/23, 167b/17
h. olduğu 167a/23
h. olduğda 140a/05
h. olduğdan 96b/22
h. olıcağ 129b/21
h. olmaya 167a/06
h. olmaz 3b/14, 101b/05

h. olmuş 52a/22
h. olup 3b/10, 10b/11, 19b/04,
123b/06, 136a/20, 178b/06
h. olur 3b/11, 3b/14, 10b/23, 30b/12,
32b/21, 51a/07, 51a/09, 51b/15,
77b/07, 88b/09, 89a/01, 94b/10,
108b/01, 109b/10, 123a/20,
143a/23, 158a/14
h. olurdu 51a/12, 142b/21
h. olur idi 90a/02
h. olur imiş 51a/11
ḥaşır: *Ar.* saz, yaprak gibi bir bitki
maddesiyle örülmüş taban veya
tavan örtüsü *krş.* ḥaşır
h. 22b/16, 22b/17
ḥāşır: *Ar.* saz, yaprak gibi bir bitki
maddesiyle örülmüş taban veya
tavan örtüsü *krş.* ḥaşır
h. 22b/12
h.+ı 22b/14
ḥaşin: *Ar.* kuvvetli, sağlam
h. 137a/01
h. ḥaşin 139b/02
ḥaşm: *Ar.* düşman
h.+ından 114a/02
h.+ıñ 96b/15
ḥaste: *Far.* hasta, rahatsız, çaresiz
h. 68b/02
h. olmuşlarımız 163b/17
h. olup 63a/12, 135b/09
ḥastelik(ğ): *Far.+T.* hastalık *krş.* ḥastelik
h.+ı 161b/18
ḥastelik: *Far.+T.* hastalık *krş.* ḥastelik
h. 80a/08, 156b/11
h. düşdi 99b/07
ḥāş: *Far.* kırık dökük şey, süprüntü
h. 102b/23
ḥāşā: *Ar.* asla, hiçbir zaman
h. 41b/22, 43b/06, 51a/15, 91b/11,
95b/01, 108b/12, 108b/13, 110b/10,
110b/10
ḥaşerāt: *Ar.* haşereler, zararlı böcekler
h. 16a/05, 16a/06
h.+dan 16a/03
ḥaşere: *Ar.* zararlı böcek
h. 16a/03
ḥaşin: *Ar.* kırıcı, sert, katı
h. 173a/07, 176a/17
h. olup 176a/02

haşiyet: *Ar.* korkma, ürkme *krş.* haşiyet
h. 138b/09, 138b/12
h. gelüp 137a/14
haşmet: *Ar.* büyüklük, görkemlilik;
hiddet, öfke
h. 53a/01, 116b/17, 118b/15, 125a/10,
129a/02, 137b/13, 182a/13
haşyet: *Ar.* korkma, ürkme *krş.* haşiyet
h. 37b/02
h. düşüp 174b/13
h.+e düşüp 37a/16
hatâ: *Ar.* yanlış, kusur
h. 133a/16, 177a/05
h.+dandır 91b/15
h.+lardan 11b/05, 63a/18
h. olmak 130a/08
h. olmaya 82b/07
h. olmaz 77b/10
h.+ya 130a/14
hatâ-âlüd: *Ar.+T.* hatalı, yanlışlarla dolu
h. 174a/17
hâtem: *Ar.* mühür, üstü mühürlü yüzük
h. 3b/06, 54a/20
h.-i şânî 53a/03, 82a/08
hâtemü'n-nebiyyîn: *Ar.* nebilerin,
peygamberlerin sonuncusu; Hz.
Muhammet
h. 1b/05
hâtır: *Ar.* zihin, fikir; keyif, hal; gönül
h. 91b/14, 112b/18, 118b/17, 130b/13,
134a/13, 159a/12, 159b/12, 179a/10
h.+a gelür 110b/22
h.+a getürmeyüp 166b/18
h.+ı 22b/11, 133b/04, 159a/13,
165b/18
h.-ı eşrefiñiz 44b/02
h.-ı eşreflerini 44a/23
h.-ı almış idi 164a/10
h.+ıma 111a/12
h.+ımız 40b/17
h.+ın 76b/09, 92a/02, 159a/02,
166a/18
h.+ıñ 80b/07, 165a/05
h.+ına 8b/12, 54a/16, 111a/04,
130a/08, 164b/23
h.+ın ele aldı 79b/13
h.+ını 118b/02
h.+ıñız 43a/15, 106a/16
h.+ıñızı 121a/02

h.+ıyla 165b/16
h. idüp 128a/17
h.-i şeriflerin 39a/18
h. kılınup 175b/09
h.+ları 24b/02, 95b/09
h.+ların 76a/14, 95a/11, 164a/04,
164b/03
h.+larına 103b/11, 152b/15, 153a/19,
159b/13, 161b/16, 164b/22,
168b/15
h.+larında 139a/13, 161b/16
h.+larını 45b/21, 151a/20
h. sorılup 38a/16
muğberrü'l h. 164b/02
münkesirü'l h. 143b/04
mütekessirü'l h. 134b/02
rencideü'l h.+ 134a/23
şafâ-yı h.+ 65b/10
hâtır-h'âh: *Ar.+Far.* gönlün istediği
h.+ı 47a/05
hâtırlat-: *Ar.+T.* hatırlatmak, anımsatmak
h.-dılar 119a/11
hâtır-mande: *Ar.+Far.* hatırı kalmış,
gücenmiş
h. oldılar 38b/11
h. olup 182b/23
hâtîb: *Ar.* camide hutbe okuyan; güzel
konuşan
h. 9b/04
hâtîf: *Ar.* gaipten haber veren melek
h. 143b/01
hâtîr: *Ar.* tehlikeli *krş.* hâtîre
h. 139b/07
hâtîre: *Ar.* tehlikeli *krş.* hâtîr
h. 122a/23
h.+si 143b/05
hâtm: *Ar.* halis; hüküm ve kaza icap
ettirme; sağlamlaştırma
h. 9b/06, 14a/03, 14a/22, 42b/09,
44b/17, 70a/05, 78b/04, 89a/02,
89b/12, 95a/12, 95b/05, 99a/07,
118a/21, 129b/10, 179b/19
h. oldu 150a/23
hâtî: *Ar.* çizgi, satır, yol, yazı, ferman,
sıra, saf
h. 28b/09
h.+ı 131a/09
h.-ı hümâyün 11b/14, 15a/14, 80b/01
h.-ı hümâyünü 187a/10

h.-ı müstākım 180b/01
ḥattā: *Ar.* bundan başka, bile, hem de, üstelik
 h. 6a/08, 12b/12, 13a/19, 18b/17, 28b/21, 45b/16, 46b/11, 48b/04, 48b/21, 55b/19, 60a/22, 69b/16, 70b/09, 94b/06, 137b/20, 138b/05, 151b/06, 155a/11, 155b/15, 158a/11, 161b/01, 161b/15, 164a/07, 164a/12, 170b/17, 175b/21, 178a/03, 178a/05
ḥatt-ı istivā: ekvator
 dā`ire-i ḥ. 35a/02
ḥātūn: *Ar.* kadın *krş.* ḥ^vātūn
 h. 6a/14, 6a/15, 6b/08, 6b/17, 6b/19, 12b/22, 21a/16, 21a/19
 h.+a 7a/01, 8b/18
 h.+dan 21a/23
 h.+ı 7a/20, 21a/derkenar
 h.+lar 103b/04
ḥ^vātūn: *Ar.* kadın *krş.* ḥātūn
 h. 6a/07, 20a/09
havā: *Ar.* hava
 h. 12a/08, 40a/19, 42a/17
 h.+da 18b/06, 26a/23
 h.+lar 30a/11, 184a/15
 h.+lardan 66b/09
 h.+sı 15b/21, 42a/20, 53b/09, 88b/13, 108a/21, 108b/05, 111a/06, 144b/04
ḥavādis: *Ar.* ilgi ile karşılanan haber; yeni söz; hadiseler
 h. 51b/07, 63a/09
 h.+ı 51b/23
 h.+ler 35a/17
ḥavādişāt: *Ar.* hadiseler
 h. 67a/11
ḥavāle: *Ar.* bir işi veya bir şeyi başka birine bırakma, üstüne bırakma, ısmarlama
 h. 122a/12
 h. eyledi 147b/10
 h. idüp 147a/02
 h. kılunup 24b/04
ḥavāli: *Ar.* etraf, civar, çevre, yöre
 h. 139b/13, 140a/04, 153a/10
 h.+de 137a/21, 137b/04
 h.+lerde 35a/16
 h.+lerinde 156b/14

h.+lerine 48b/10
 h.+sinde 44a/20, 45a/08, 48a/21, 145b/12
 h.+sinden 153b/17, 160a/03
 h.+ye 66b/19
ḥāvan: *Ar.* humbara atmak için kullanılan kısa top
 h. 187b/10
ḥāvāş: *Ar.* muhterem, saygın olanlar
 h. 61a/05, 170b/15, 174a/02, 176b/12
 h.+ı 61a/04
ḥavf: *Ar.* korku, korkma
 h. 37b/02, 126b/19, 131a/17, 133a/15, 135b/19, 137a/13, 138b/09, 138b/12, 140b/06, 143a/19, 144a/05, 145a/15, 154b/04, 155a/17, 157b/01, 157b/07, 158b/15, 161a/19, 164a/12, 173a/12, 173a/18, 174b/13
 h.+a 37a/16, 183a/10
 h.+a düşdi 172b/23
 h.+a düşdiler 162a/01
 h.+a düşüp 161a/18, 183a/09, 184a/03
 h.+ı 105a/23, 105b/03
 h.+ım 131b/23
 h.+ından 9a/03, 148b/22, 168b/16
 h. ider 70a/21
 h. idicek 154b/07
 h. idüp 91a/01
 h. itdiler 152b/15
 h.+lerinden 49a/09
ḥāviki: Yezidî halkından bir aşiretin adı
 h. 50a/09
ḥavlu: bir yapının ortasında kalan üstü açık, duvarla çevrili alan
 h. 155b/04
ḥavz: *Ar.* havuz
 h. 4a/13, 7b/01, 18a/08, 18a/20, 19b/07, 19b/10, 19b/10, 19b/11, 19b/16
 h.+a 19b/02, 19b/05, 19b/05
 h.+da 19b/06, 19b/08
 h.+ı 18b/07
 h.-ı kebir 15a/02, 23b/12
 h.-ı mezbūr 4a/14
 h.+ıñ 18a/21, 18a/22
ḥavzlı: *Ar.+T.* herhangi bir sayıda havuzu olan
 h. 37a/07

hāy: *Far.* vay, eyvah
h. 39b/14
h. hāy 41b/13
ḥayā: *Ar.* utanma, edep, haya
h. 112b/09
ḥayāl: *Ar.* insanın kafasında tasarlayıp
canlandırdığı şey
h. 92a/09
zıll-i ḥ. 94a/16
ḥayāl-ender-ḥayāl: *Ar.+Far.* hayal içinde
hayal
h.+dir 89b/02
ḥayāt: *Ar.* dirilik, canlılık
āb-ı ḥ. 86a/01
āb-ı ḥ.+a 10b/04
h. 21a/22
h. buldı 93b/12
h. bulur 89b/04
h.+da 167b/02
h.+dadır 68a/23
h.+da imişler 20a/07
h.+daki 31a/20
h.+dayım 19b/09
h.+ı 169a/16
h.-ı cavidān buldılar 7a/17
h.+ında 175b/22
h.+ından 161b/21, 176a/07
h.+larımızdan 12a/06
h.+larından 106a/18
h. viren 55b/02
h. virir 28b/10
ḥāl-i ḥ.+ındaki 4b/18
ḥayf: *Ar.* cevir, zulüm, haksızlık
h.+ı 184b/14
h.+ın 76b/10
hāy-hūy: *Far.* gürültü, karışıklık, kargaşa
h. 58a/21, 100a/14
ḥayır: *Ar.* yok öyle değil
h. 37b/20, 40b/20, 41b/10
ḥayl: *Ar.* atlı, alay; grup
fārsü'l ḥ. 126a/15
ḥaylī: *Far.* çok, birçok
h. 41a/02, 43a/11, 45b/02, 48a/20,
48b/20, 49a/03, 52b/01, 52b/09,
53a/19, 54b/16, 59a/17, 60a/06,
60b/02, 82a/02, 85b/08, 104a/03,
109b/10, 110a/22, 116a/01,
117a/14, 137b/12, 162a/13, 185a/02
ḥayme: *Ar.* çadır

h.+ler 20b/03
h.+leri 65a/18
h.+leriniñ 101a/20
h.+leriñ 5b/09
ḥayme-nişin: *Ar.+Far.* çadırda oturan,
göçebe hayatı yaşayan
h. olup 14a/12, 14a/16, 53b/05,
59b/18, 60a/10, 61a/11, 61b/09,
76a/04, 79a/02, 80a/14, 101a/11
ḥayr: *Ar.* iyilik, faydalı iş; sevap
du'ā-yı ḥ. 44b/15
du'ā-yı ḥ.+dan 2a/20
du'ā-yı ḥ.+larına 17b/22
h. 53a/09, 58a/10, 58a/10, 82a/10,
114b/16, 122b/19, 166a/08
h.+a 82b/18
h.+a ola 76b/17
h. du'ā-sını alup 76a/01
h. idi 76b/16
h.+lar 5a/02, 62b/12, 66b/14
h.+ları 122b/20
h. ola 25b/12
şāhib-i ḥ.+ 15b/07
şāhibü'l ḥ.+ 26a/05, 30a/06
ḥayrān: *Ar.* hayrette kalan, şaşkın
h. 19b/22, 23b/09, 121b/16
h. kaldılar 25a/06, 141b/01
h. oldu 74b/20
h. oldılar 7a/21, 27b/05, 101a/18
h. oldum 111a/11
h. olup 10b/08, 13b/04, 20b/05
h. olur 23b/17, 28b/11
ḥayrāt: *Ar.* sevap için yapılan şeyler
h. 49b/12
h.+ına 49b/10
h.+larıdır 46b/05
şāhibü'l ḥ. 22a/12, 28b/18
ḥayr-endiş: *Ar.+Far.* iyilik düşünen
h.+i 121b/18, 133b/01
h.+leri 176b/16
h. olduğınız 117a/20
ḥayr-endişāne: *Ar.+Far.* hayırlı iş
düşünene yakışacak biçimde
h.+den 114b/09
ḥayr-endişlik: *Ar.+Far.+T.* hayırlı iş
yapma
h.+de 172b/11
ḥayret: *Ar.* şaşma, şaşakalma
h. 157b/02

h.+de 140b/21, 173a/18
h.+de iken 9a/15
h.+de kaldı 65b/04
h.+de kaldılar 20b/14, 64b/19
h.+den 173b/14
reh-i h.+de iken 20b/15
ḥayr-ḥ^yāh: *Ar.+Far.* iyilik isteyen, iyi dilekte bulunan
h. 122a/17, 122a/20, 132b/19, 140a/12, 164a/03
h.+ı 118a/23, 118b/15
ḥayrlu: *Ar.+T.* hayırlı, yararlı, uğurlu, kutlu
h.+dır 134a/16, 187a/16
h.+sı 67a/23, 69a/02, 73b/19, 143a/15
ḥayvān: *Ar.* hayvan
h. 15b/23, 27b/17, 50a/17
h.+a 15b/16
h.+ı 51a/22
h. iken 4b/14
h.+larımız 143a/03
ta^c zīb-i h. 42a/21
ḥayvānāt: *Ar.* hayvanlar
h. 7a/01, 15b/19, 33b/19
h.+a 160a/12
h.+dan 153b/23
h.+ı 128b/19
h.+larını 119a/20
ḥayy: *Ar.* diri, canlı; Allah'ın adlarından
h.-ı kerīm 1b/02
ḥayye: *Ar.* yılan
h.+niñ 5a/07
ḥayyiz: *Ar.* meydan, alan, yön
h. 180b/05
ḥayz: *Ar.* kadınlarda ay başı
h. 29a/05
ḥazā: *Ar.* bu, o, şu
h. 121a/05, 180b/07
fī^c l-i h. 159a/16
ḥazarī: *Ar.* barış ve güvenle ilgili
h. 176a/22
ḥazāyin: *Ar.* hazineler
h. 118a/08
ḥāzık: *Ar.* mahir, usta kimse
h. 13b/02
h.-ı ^c ākıl 13a/23
ḥāzır: *Ar.* hazır
h. 5a/13, 6a/19, 8a/20, 9a/19, 11a/13, 12a/11, 17a/02, 42a/04, 50a/02,

52b/10, 64b/14, 66b/09, 83a/01, 83a/13, 83a/15, 93b/15, 95b/17, 96b/02, 96b/20, 101b/10, 109a/05, 109a/09, 119a/13, 119a/22, 119b/02, 119b/04, 120b/22, 123b/10, 128b/06, 134a/06, 134a/08, 139a/11, 140a/22, 141a/06, 141a/08, 149b/07, 151a/18, 152b/03, 154a/18, 155a/20, 157b/04, 159a/07, 165b/06, 167a/12, 168a/15, 168a/22, 183b/09, 186a/23
h. bulunup 153a/01
h. eyledi 92b/19, 186b/03
h. eylediği 162a/06
h. eylemiş 147a/07
h. eyleyüp 6b/13
h.+ımızdır 121a/17
h. idi 54b/11, 65a/23
h. idüp 65a/20, 95a/15, 101a/06, 101a/09, 160a/02, 166b/14, 186a/19
h. iken 19a/02, 132b/03
h. imiş 92a/23
h. itmiş idi 96a/02
h. itsünler 38a/22
h.+lardır 4b/22
h. olan 11b/23, 13a/09, 14a/20, 20b/05, 68b/03, 94b/11, 101b/07, 118a/22, 120b/14, 187b/04, 187b/06
h. olanlar 103a/14
h. olanlarını 97b/20
h. oldu 54b/09, 87b/05
h. oldılar 24b/19, 147b/03
h. olmağa 75a/23
h. olmak 98b/23
h. olmuşlar iken 156b/07
h. olsun 98b/04, 99a/14
h. olup 24a/14, 54b/17, 65b/11, 73a/19, 102b/17, 103b/09, 103b/16, 158b/19, 160a/01, 168a/04, 183b/22
h. olurdu 133b/15
ḥāzır-perver: *Ar.+Far.* hazır olan, hazır eden
h. 151a/18
ḥāzın: *Ar.* hüzünlü, acılı, kederli
h. 5a/09, 7b/15
ḥāzin: *Ar.* bekçi

h. 97a/13
hazine: *Ar.* hazine
h. 68b/09, 105a/03, 109a/08, 114a/08,
114a/11, 117b/17, 118a/01,
122b/18, 131b/08, 131b/08,
133b/16, 139b/03, 148b/21,
151b/08, 153a/16, 154a/15,
163a/17, 164a/16, 164a/17, 169a/07
h.+den 131b/02, 133b/13, 134b/17,
134b/21, 135a/02, 137b/09
h.+dir 100b/06
h.-i 'āmiriye 44a/08
h.-i pādīshāh iden 8a/11
h.+lere 100b/05
h.+lerinde 151b/02
h.+m 135a/10
h.+si 8b/23
h.+sinde 36a/09, 131b/10
h.+sinden 143b/06, 151b/10, 154b/03,
161b/14, 166b/14, 171a/20
h.+sine 125a/23, 170b/06
h.+ye 135a/11
h.+yi 9a/13
hazine-dār: *Ar.+Far.* hazinenin
idaresinden ve korumasından
görevli kimse
h. 72b/10
h.+ı 72b/18
hazm: *Ar.* tahammül etmek
h. itmeyüp 112b/16, 148a/16
hazm-kār: *Ar.+Far.* kararlı, sağlam
düşünceli
h.+larınıñ 132b/07
hazret: *Ar.* ön, huzur; kutsal ve
saygıdeğer kimselerin adlarının
başlarına getirilen unvan
h. 2b/20, 2b/23, 5a/23, 14a/06, 16b/11,
16b/22, 17a/21, 19b/15, 23b/06,
24b/14, 25b/08, 26a/21, 26b/09,
28a/18, 28a/18, 29a/12, 29b/13,
30b/16, 30b/21, 34b/17, 91a/17,
91b/06, 92b/02, 99a/04, 108a/16,
149a/10
h.-i pīr 18a/15, 18a/17, 18a/19
h.-i pīre 18a/10
h.-i pīriñ 18a/12, 18b/06, 18b/09
h.-i şeyh 26b/01
h.-i şeyhiñ 18a/13

h.+leri 2a/23, 2b/20, 4a/21, 4b/01,
5a/01, 5b/10, 9b/08, 10a/16,
10b/09, 11a/03, 11a/10, 11b/04,
11b/05, 11b/11, 12b/13, 13a/10,
14a/08, 15a/14, 16a/08, 16a/20,
16b/10, 16b/12, 16b/16, 16b/20,
17a/08, 17b/08, 17b/10, 17b/11,
17b/21, 18a/03, 18b/16, 19a/04,
19a/05, 19a/20, 19b/14, 19b/15,
20a/02, 20a/07, 21b/19, 21b/22,
22a/13, 22b/08, 22b/18, 23a/02,
23a/02, 23a/17, 23b/02, 24b/03,
24b/06, 24b/13, 24b/16, 25a/03,
25a/15, 25b/01, 25b/03, 25b/11,
26a/07, 26a/17, 26a/18, 26a/22,
26b/11, 26b/14, 27a/15, 28a/19,
28b/16, 28b/21, 29a/14, 29b/04,
29b/07, 29b/19, 30a/16, 30b/09,
30b/17, 30b/22, 31a/12, 31b/19,
35b/17, 36a/22, 37b/09, 38a/21,
39b/07, 40b/19, 41b/10, 41b/13,
41b/15, 42a/10, 44a/23, 46a/15,
47a/07, 47a/21, 47a/22, 49b/15,
51b/09, 52b/02, 52b/09, 53a/23,
53b/04, 53b/23, 54a/03, 54a/06,
54a/11, 54a/14, 54a/16, 54b/02,
54b/21, 55a/03, 55a/19, 55a/21,
55b/01, 56a/04, 56a/08, 56a/09,
56a/17, 56a/21, 56b/04, 56b/15,
56b/23, 57b/18, 57b/19, 57b/21,
58a/01, 58a/11, 58a/19, 58a/21,
58b/08, 58b/16, 59a/12, 59a/14,
59b/06, 59b/09, 59b/17, 59b/18,
59b/20, 60a/08, 60a/08, 60a/09,
60b/16, 60b/21, 61b/08, 61b/21,
62a/08, 62a/11, 62a/17, 63a/08,
63a/17, 63a/19, 63a/21, 63b/23,
64b/04, 64b/07, 64b/21, 65a/10,
65b/07, 65b/12, 66a/01, 66a/05,
66a/23, 66b/11, 66b/13, 66b/23,
68b/22, 69a/09, 69a/20, 69a/23,
69b/04, 69b/21, 72a/17, 72a/19,
72b/01, 73a/09, 73a/15, 73a/17,
73a/22, 73b/12, 73b/13, 73b/15,
74a/02, 74a/11, 74b/11, 74b/14,
74b/15, 74b/22, 75a/04, 75a/06,
75a/08, 75b/05, 75b/08, 75b/15,
76a/11, 76b/13, 76b/18, 77a/02,
77a/06, 77a/08, 77a/13, 78a/10,

78a/21, 78b/01, 79a/03, 79a/09,
79b/02, 79b/11, 80b/05, 81a/12,
81a/16, 81a/16, 81a/19, 81b/02,
81b/17, 82b/01, 82b/07, 82b/17,
82b/21, 83a/07, 83a/08, 83a/10,
83b/10, 84a/06, 84a/14, 84a/17,
84a/23, 84b/08, 84b/09, 84b/23,
85b/09, 85b/18, 86a/14, 86a/16,
86b/05, 87b/05, 87b/14, 88a/03,
93a/05, 95b/06, 96b/13, 98a/18,
98a/23, 99a/02, 100a/17, 101b/17,
102b/05, 106b/01, 109a/18,
109b/02, 109b/19, 110b/19,
112a/09, 112a/10, 112a/16,
121b/07, 131b/14, 147b/11,
152a/01, 158a/18, 173b/17,
183a/04, 183b/14, 183b/20,
184a/17, 185a/12, 186a/02,
186a/04, 186a/22, 186b/08,
186b/19
h.+lerinden 12b/16, 55b/08, 56a/15,
59a/15, 65b/13, 71b/01, 73a/14,
73b/10, 78b/10, 82b/14, 86b/01,
94a/19, 105b/02, 107a/04, 185a/20,
187b/02, 187b/07
h.+lerine 1b/02, 1b/07, 9a/17, 11b/04,
11b/06, 12b/06, 13b/03, 14b/04,
23a/13, 23b/03, 24a/17, 24b/01,
24b/05, 24b/09, 26a/02, 26a/16,
35a/01, 44b/09, 46a/11, 46b/13,
53a/09, 53a/20, 53b/13, 54b/17,
55a/01, 55a/02, 55a/03, 55a/18,
55b/05, 55b/09, 55b/11, 56a/03,
56a/20, 59a/15, 59b/15, 59b/16,
60a/02, 60a/16, 60a/19, 61a/15,
61b/12, 62a/04, 63a/20, 63b/07,
64b/13, 65a/12, 66b/01, 66b/02,
67a/08, 68b/22, 69b/01, 70a/05,
71a/15, 73b/08, 73b/09, 73b/20,
74a/10, 74b/12, 76b/05, 76b/08,
77a/22, 78a/19, 79a/18, 79a/22,
79a/23, 79b/05, 80a/01, 80a/21,
80a/22, 80b/07, 81b/06, 81b/22,
83b/13, 83b/17, 87a/02, 87a/04,
87a/05, 87a/06, 87a/07, 92b/03,
93a/21, 94a/09, 94a/11, 94a/19,
97a/04, 106b/19, 182b/18, 183b/06,
184b/03, 185a/17, 186a/19, 187a/08

h.+lerini 5a/23, 37b/15, 42b/11,
59b/05, 59b/10, 60b/16, 71a/20,
75b/17, 76b/14, 84a/05, 107a/01,
185a/18
h.+leriniñ 1b/16, 2b/07, 2b/12, 2b/17,
4a/19, 5b/05, 5b/13, 7a/19, 8a/21,
11a/14, 11a/22, 11b/01, 11b/05,
11b/20, 12a/08, 12b/02, 13a/19,
13b/05, 13b/07, 13b/16, 14b/10,
14b/18, 15a/06, 15a/07, 16a/12,
16a/13, 16a/16, 16a/19, 16a/20,
16b/01, 16b/04, 16b/06, 16b/08,
16b/12, 16b/23, 17a/19, 17a/21,
17b/04, 18b/18, 19a/07, 20a/10,
20a/11, 20a/14, 20a/23, 21b/11,
21b/17, 22a/06, 22a/14, 22a/17,
22b/03, 23b/07, 23b/18, 24a/10,
24b/19, 25a/13, 26a/20, 26b/01,
26b/03, 26b/08, 29a/16, 29b/11,
29b/14, 29b/19, 29b/22, 30a/19,
30b/02, 34b/23, 36a/04, 37a/15,
37b/23, 38a/13, 39a/16, 39a/17,
39b/13, 44a/14, 45a/06, 46a/08,
46b/05, 46b/14, 46b/18, 47a/10,
47a/20, 49b/13, 51a/19, 52b/23,
55a/15, 58a/18, 58b/11, 60a/10,
60a/23, 62b/06, 62b/17, 62b/18,
63a/17, 63b/05, 63b/14, 63b/16,
64a/08, 64b/02, 64b/10, 65a/03,
65a/17, 65b/03, 66b/03, 67a/03,
69a/12, 69a/15, 69a/17, 69b/10,
70a/19, 70b/06, 70b/08, 70b/21,
71a/17, 72b/07, 72b/14, 72b/18,
72b/22, 73a/02, 73a/12, 73b/01,
73b/05, 74a/08, 74a/23, 74b/07,
75a/02, 75a/09, 75b/22, 79a/12,
80b/22, 81b/01, 82a/09, 82a/12,
82a/17, 82a/18, 82b/04, 82b/23,
83b/14, 83b/20, 84a/07, 84a/14,
85b/06, 86a/09, 87a/02, 87a/05,
88a/05, 91a/18, 93b/01, 96b/10,
99b/13, 106b/02, 106b/20, 110a/19,
122b/01, 171b/08, 184a/12,
184b/14, 185a/03, 185a/18,
187a/02, 187a/11, 187a/22
h.+leriniñdir 28a/23, 49b/19
h.+leriyle 26a/07, 37b/20, 53a/21,
79b/10, 185a/13

hazz: Ar. hoşlanma, coşku, sevinç

h. eyledi 95b/13, 151a/18
h. eylemedi 155a/02
h.-ı mevfür 166b/05
h. itmeyüp 123b/04, 125b/04, 181b/01
hebâ: *Ar.* israf, boş, nafîle
h. oldu 55b/13
h. olduğdan 7a/09
h. olur 52b/03
hedâyâ: *Ar.* hediyeler, armağanlar
h. 37a/21, 38b/10, 103a/08, 113a/14,
113a/16, 115a/05, 122a/21,
133a/09, 154a/14, 158a/01,
168b/14, 169a/04, 177a/15
h.+lar 115b/23
h.+ları 44a/07
h.+larını 74b/12
h. olmaz mı 6b/05
h.+yı 154a/16
hedef: *Ar.* nişan, sonuç, maksat, gaye
h. 140a/20, 161a/06, 174a/02
hediye: *Ar.* armağan, hediye
h. 19a/19, 23a/13, 65a/11, 113a/13,
113a/15, 140b/15, 166b/01,
166b/16, 169a/18
h.+ler 63a/06, 95a/16, 95b/12,
115a/06, 145a/17, 152a/12
h.+lerini 43b/06
h. olmak 140a/17
hedm: *Ar.* yıkmak, çökertmek
h. itdik 149a/10
h. olunup 45a/04
hefte: *Far.* hafta
h. 19a/17, 83a/05
h.+de 19a/10, 25b/22, 41a/13, 47a/08
h.+den 40a/12
hekîm: *Ar.* doktor, tabip, hekim
h. 68a/03
helâk: *Ar.* ölme, telef, büyük yorgunluk
h. 95b/04, 103a/12, 129a/07, 147b/04,
156a/23
h.+e 136b/04
h. eylediler 79b/23
h.+i 117b/07
h. ider imiş 53b/10
h. idersen 24a/21
h. itmek 98a/14
h. olalar 46a/04
h. olan 25a/08, 148b/12
h. oldu 119b/15, 120b/08, 148a/17

h. oldılar 127b/18
h. olduğın 156a/19
h. olduğ 147a/22
h. olmağa 65b/19
h. olmak 92b/09, 103b/05
h. olmuş 149a/04
h. olmuşdır 177a/13
h. olmuş iken 21a/21
h. olup 112b/05, 127b/09
h. olur 33b/19, 36a/06, 103a/23
h. olur ise 51b/05
h. olurlar idi 148b/04
helâl: *Ar.* dinin hükümleri bakımından
kullanılabilen, haram olmayan şey
h. 115b/04
h.+dir 50a/23, 51a/23, 51b/01
hele: özellikle; son; gel gelelim
h. 19b/11, 20b/16, 24b/08, 46a/13,
56a/11, 58b/05, 59a/03, 59b/05,
60a/06, 61b/15, 64b/04, 64b/09,
65b/05, 70b/03, 73a/21, 77b/11,
79b/10, 85a/16, 94b/02, 95b/01,
96a/12, 98b/16, 102a/23, 113a/09,
139a/09, 183b/04, 184a/10,
186b/10
helvâ: *Ar.* un, şeker ve yağdan yapılan
tatlı
h. 77b/09, 91b/19
hem: iki veya daha fazla unsurun birlikte
söylenmesi durumunda atıf yerinde
ikilemeli olarak kullanılır; bir de,
zaten
h. 5b/17, 10a/15, 12a/13, 13b/13,
15a/18, 17b/22, 22a/19, 22b/10,
23a/19, 23a/20, 23b/13, 24a/04,
25a/21, 26a/05, 27a/23, 27b/09,
29b/21, 29b/21, 31a/07, 31a/09,
31b/03, 65a/14, 73b/16, 73b/16,
83b/09, 85b/15, 88b/23, 94b/03,
98a/20, 101a/15, 101a/15, 105a/10,
105a/11, 109a/12, 118a/02,
118a/02, 136a/09, 161a/17,
184a/02
hemân: *Far.* hemen
h. 3b/10, 5b/10, 6a/14, 6a/17, 6a/18,
6b/14, 7a/06, 7a/10, 7b/03, 8a/21,
8b/17, 9a/19, 9a/22, 10a/21, 14a/04,
14a/19, 14b/11, 19a/07, 19a/08,
19b/04, 19b/08, 20b/17, 21a/19,

22a/10, 22b/12, 23b/06, 23b/20,
24a/22, 25a/01, 25a/02, 25a/03,
25a/12, 25a/23, 25b/01, 25b/15,
26a/14, 27b/20, 29b/02, 36b/05,
37b/12, 38a/23, 39a/09, 42a/10,
44a/13, 45a/18, 45a/21, 51a/22,
51b/02, 52a/23, 52b/13, 54b/08,
55a/13, 55b/11, 55b/16, 58b/01,
58b/17, 58b/19, 59a/07, 59a/12,
61a/13, 61b/11, 61b/13, 62b/01,
62b/20, 62b/22, 63a/02, 64b/03,
64b/12, 65b/20, 66a/11, 67a/05,
67a/06, 67b/02, 67b/23, 68a/10,
68a/15, 68a/17, 68a/19, 68b/02,
68b/05, 70a/03, 70a/08, 70a/12,
70a/18, 70b/11, 73a/09, 73a/23,
73b/07, 74a/10, 74b/18, 75b/04,
77a/19, 77b/13, 79a/03, 79a/06,
80a/03, 80a/11, 80b/17, 81b/14,
81b/23, 82a/22, 83a/10, 83a/11,
83a/13, 83a/23, 83b/12, 83b/22,
85a/15, 85b/15, 88b/21, 90a/08,
90b/03, 90b/11, 91a/04, 91a/15,
91b/03, 91b/09, 91b/20, 91b/22,
92b/16, 93a/04, 93b/05, 93b/12,
93b/15, 94a/23, 94b/01, 95a/06,
95a/13, 95a/14, 95b/06, 95b/07,
96a/07, 96a/09, 96b/04, 96b/12,
97a/03, 97a/04, 97a/13, 97b/12,
98a/01, 98a/03, 98a/06, 98b/04,
98b/09, 98b/18, 98b/20, 98b/22,
99a/07, 99a/14, 99a/20, 100b/13,
100b/17, 101a/06, 101b/07,
101b/14, 102a/13, 102b/09,
102b/22, 103a/04, 103a/13,
103b/07, 103b/09, 103b/12,
104a/01, 104a/07, 104a/16,
105a/13, 105b/20, 108b/18,
110b/19, 111b/07, 111b/11,
111b/14, 117a/09, 118a/19,
118b/19, 122a/04, 130b/17,
131a/17, 138a/12, 138a/14,
138a/16, 139a/14, 139b/22,
140a/19, 140b/03, 140b/08,
141a/10, 142a/02, 142a/20,
142a/23, 143a/04, 143a/05,
143a/18, 143b/12, 144a/20,
147a/14, 147b/03, 148b/06,
149b/11, 155a/21, 160a/17,

161b/03, 162a/14, 164a/20,
168a/18, 168b/08, 171a/07,
174a/19, 183a/21, 183b/22,
184a/22, 184b/15, 184b/19,
184b/22, 185a/11, 185b/11,
186b/12, 186b/16, 187a/15,
187a/21, 187b/03

hemân-dem: *Far.* hemen, birden bire,
derhal

h. olup 53a/15

hem-^caşr: *Far.+Ar.* bir asırda yaşayan,
çağdaş

h. idi 26a/08

h. imişler 24a/04

hem-âyîn: *Far.* aynı dinden olanlar, aynı
dinin törenlerini icra eden

h. 134a/14

hem-bâz: *Far.* “beraber oynayan” ortak

h.+e 64a/04

hem-civâr: *Far.+Ar.* komşu

h. 22b/02

h.+ı 29b/16

h.+ımız 122b/01

h. olduğda 134a/12

h. olmuş 22a/21

h. olmuşlar 22a/11

hem-civârlık(ğ): *Far.+Ar.+T.* komşuluk

h.+ından 40a/04

hem-dem: *Far.* arkadaş, dost

h.+i 22b/06, 29a/13, 29b/21

h.+idir 31a/07

hem-dîn: *Far.+Ar.* dinleri aynı olan

h. 114a/14

hem-küfû: *Far.+Ar.* aynı aileden olan

h.+ları 133a/18

hem-mezheb: *Far.+Ar.* aynı mezhepte
bulunan

h. 114a/14, 181a/01

h.+i 134a/12

hem-râh: *Far.* yol arkadaşı

h. 126a/19

h.+ı 185b/06, 185b/14

h. olmak 92a/02

hem-şoḥbet: *Far.+Ar.* birbiriyle sohbet
eden

h. olmak 40b/08

hemşîre-zâde: *Far.* kız kardeş çocuğu

h.+si idi 169a/21

hem-ṭabīʿ at: *Far.+Ar.* huyları, mizaçları bir olan

h. olmuş 112a/01

hendese: *Ar.* geometri

ilm-i h.+de 28b/02

hengām: *Far.* zaman, çağ, sıra, vakit, mevsim

h. 134a/04, 137a/03

hengāme: *Far.* kavga; gürültü

h. 161a/14, 165b/06, 179a/09

h. idi 142b/01

henüz: *Far.* şimdiye kadar, daha, yeni, ancak

h. 11a/15, 18a/16, 18b/22, 26b/13, 33b/03, 33b/05, 33b/06, 38a/16, 57a/01, 77a/13, 89a/13, 119b/13, 131a/21, 136b/18, 139b/20, 144a/15, 156b/21, 158a/11, 175b/07

hep: bütün, cümle; daima, sürekli

h. 4b/13, 30b/14, 48a/13, 52a/15, 58a/12, 85b/03, 85b/08, 91a/16, 104b/16

h.+imiz 20b/13, 20b/13

her: *Far.* cümle, hep

h. 2b/03, 3b/04, 3b/23, 4a/04, 4a/05, 4a/11, 4a/22, 5a/13, 5b/21, 6b/18, 6b/20, 7b/06, 7b/06, 7b/18, 9a/01, 9b/05, 10a/05, 10b/04, 10b/04, 11a/20, 12a/16, 12b/04, 13a/04, 13b/21, 13b/22, 14b/20, 15a/20, 18a/11, 19a/03, 19a/17, 19b/17, 21b/12, 22b/20, 23a/11, 24b/08, 25a/21, 25b/07, 26a/01, 26a/14, 27b/11, 27b/12, 28b/02, 28b/04, 28b/04, 30b/12, 30b/12, 33b/19, 36a/08, 36a/08, 36a/14, 37b/03, 39b/13, 40a/05, 40b/18, 43a/23, 43b/11, 43b/12, 43b/13, 43b/18, 43b/22, 44a/07, 44b/16, 47a/05, 48a/01, 49a/08, 50a/22, 50b/01, 50b/01, 50b/17, 52a/21, 53a/18, 54a/03, 54a/04, 54a/15, 54a/15, 56b/07, 57a/14, 57a/22, 57b/03, 57b/10, 57b/22, 58a/09, 58a/12, 58b/01, 60a/06, 60a/20, 61a/05, 62b/12, 63a/08, 63a/23, 63b/02, 64a/13, 65a/15, 65b/17, 65b/22, 66a/03, 66a/05, 66a/16, 67a/05,

67b/17, 67b/18, 68a/14, 68b/01, 68b/18, 71a/06, 71a/06, 73a/04, 73a/13, 74b/19, 75a/18, 75b/12, 76a/07, 76a/13, 76a/17, 76b/12, 76b/18, 77a/22, 77a/23, 77b/01, 77b/07, 77b/18, 77b/21, 77b/22, 79b/06, 79b/15, 80a/04, 80b/10, 81b/04, 82a/21, 82b/17, 82b/19, 83a/12, 83a/15, 83a/19, 85b/03, 85b/07, 85b/12, 86a/01, 86a/05, 87a/12, 88b/14, 88b/16, 88b/18, 89a/04, 89a/21, 89b/23, 90b/06, 91a/11, 91b/21, 91b/22, 92b/03, 92b/09, 92b/16, 93a/18, 95b/08, 96a/18, 96b/13, 96b/18, 97a/07, 97a/18, 99a/17, 100a/07, 100b/23, 101a/01, 101a/06, 101a/09, 101a/12, 101b/12, 101b/21, 101b/21, 102b/12, 103a/06, 104a/13, 104b/23, 105a/02, 106b/10, 106b/11, 107b/17, 107b/18, 108a/03, 108a/18, 108a/18, 108b/22, 109a/08, 109a/17, 109b/14, 110b/12, 111a/02, 112a/17, 112a/19, 113a/14, 115b/11, 115b/14, 115b/23, 115b/23, 117b/05, 120b/17, 121a/03, 121a/08, 122a/01, 123b/03, 124b/17, 125a/06, 128b/17, 129a/05, 130b/14, 131b/15, 132a/19, 132b/19, 133a/02, 133a/12, 136a/10, 139a/02, 143a/14, 145a/15, 145b/10, 146b/21, 147b/11, 150a/06, 151a/11, 151b/05, 152b/01, 152b/07, 153a/08, 153b/01, 153b/02, 158a/14, 159a/22, 160a/23, 161a/05, 161b/13, 162b/01, 162b/21, 165a/10, 165b/16, 169b/16, 170a/03, 170a/04, 170a/23, 170b/03, 172b/09, 175b/01, 176a/19, 176b/23, 183a/13, 184b/12, 184b/16, 187a/19, 187b/11

her-bār: *Far.* her defa, daima

h. 25a/09, 26a/08, 30a/11, 63a/04, 63a/06, 81b/07, 81b/13, 85b/09,

85b/10, 89b/19, 94b/18, 124b/18,
125a/16, 140a/10, 140a/20, 178a/05
h.+ın 89b/17
her-çend: *Far.* her ne zaman
h. 130a/04, 133a/01, 153a/01, 161b/13
hergele: *Far.* eşek sürüsü
h.+sine 153b/22
h.+yi 153b/22
herkes: *Far.* bütün insanlar
h. 5b/08, 7a/15, 7a/20, 57b/23, 61b/18,
66a/15, 76a/08, 76b/03, 81b/21,
83a/13, 83a/14, 84a/06, 85a/22,
90b/08, 93b/16, 94a/23, 94b/13,
96b/20, 96b/21, 96b/23, 97a/10,
99a/10, 114a/05, 116a/03, 117a/16,
130b/04, 146b/07, 146b/19
h.+e 101b/12, 151a/05, 151b/21,
164a/04
h.+i 148b/19
h.+iñ 83b/19, 90b/02, 100a/16
hevā: *Ar.* istek, arzu
h. 154b/05, 170b/06
h.+sı 163a/11, 164a/09, 166a/06,
172b/02
h.+sına 114a/05, 178b/20
h.+sında olmayup 41a/07
h.+sıyla 159a/20
hevā-dār: *Ar.+Far.* sevgili, yar, dost
h.+ları 179a/22
heves: *Ar.* tutku, arzu, istek, zevk
h. itmezler 47a/02
h.+lerine 170b/06
hevl-nāk: *Ar.+Far.* korkunç, korkulu
h. 173a/02
hey: seslenmek ve ilgiyi çekmek için
yüksek sesle söylenir
h. 103a/11
heybet: *Ar.* korku ile saygı duygularını
birden uyandıran hal veya gösteriş
h. olup 25a/06
heyecān: *Ar.* duyguların etki-tepki
biçiminde şiddetlenmesi; coşku,
coşkunluk
h. 173a/10
h.+ına 173a/22
hey'et: *Ar.* görünüş, şekil, kıyafet
h.+e 45a/17
hezār: *Far.* bin sayısı; pek çok

h. 1b/01, 14a/07, 91b/03, 95a/07,
113b/06, 113b/06, 127a/11,
127a/11, 179b/03, 179b/04,
179b/04
h.+ınıñ 174a/04
hezārān: *Far.* binler
h. 7a/22, 9a/18, 83b/06, 85b/01,
86a/18, 89b/05, 99b/14, 175a/23
hezl: *Ar.* eğlence, alay, şaka, latife
h. 141a/14
hıdiv: *Far.* büyük vezir
h.-i cihān-bān 47b/21
hıfz: *Ar.* saklama, koruma; himaye,
gözetme
h. 14b/14, 44b/07, 81b/08, 122b/15,
140a/04
h. eylemişidiler 144b/06
h. eyleye 20a/02, 51a/02, 105a/12,
108b/15
h.+ına 57b/20, 183b/02
h. iderler imiş 50b/16
h. olundu 150b/12
hınta: *Ar.* buğday
h. 34b/05
hınzir: *Ar.* domuz
h. 50b/07
hıramān: *Far.* salına salına yürüyen
h.-ı refitār 39a/07
hırka-püş: *Ar.+Far.* hırka giyen fakir,
derviş
derviş-i h. 9b/14
h. olup 29a/01
hışım: *Ar.* evlilik yoluyla birbirine bağlı
olan kimseler
h.+iñ 28a/17
hışım: *Far.* kızgınlık, öfke
h.+ıyla 115a/02
hıttā: *Ar.* ülke, memleket, diyar
h. 114b/20, 171b/09
h.-i vālādır 42b/07
hıyābān: *Far.* iki tarafı ağaçlı yol
h. 42b/04
hıyānet: *Ar.* hainlik, vefasız, güveni
kötüye kullanma
h. 86b/19, 117b/12, 130a/09, 150b/23,
173b/23
h.+e 129b/14
h. eylemek 50a/22
h.+i 34a/12, 182b/11

h. idüp 69b/22, 79b/22, 126a/11
h.+imiz 133b/07
h. itmemek 120a/17
h.+lerine 108b/12
hızır: *Ar.* Bengisuyu elinde bulundurduğuna inanılan kutsal ve ulu kişi
h. 29b/14, 29b/16
hicāb: *Ar.* utanma, sıkılma
h. 175a/13
h.+ından 45a/17
hicret: *Ar.* göç; Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye göç etmesi
h. 171b/06
h.+iñ 171b/19, 178b/09
hiç: *Far.* yok olan, hiç
h. 10b/16, 12b/17, 13a/14, 23b/19, 31a/10, 31b/04, 41b/09, 50a/18, 57a/15, 61b/06, 83b/08, 84a/12, 84a/13, 85a/10, 85b/09, 85b/14, 85b/16, 91a/22, 91b/02, 92b/10, 95a/21, 96b/08, 96b/10, 97a/22, 99a/02, 101a/05, 109a/05, 111b/05, 111b/09, 133b/06
hiç bir: bir isimden önce getirilerek o ismin bildirdiği varlıktan bir tanesinin bile olmadığını anlatan bir söz
h. 5a/11, 98a/22, 102a/19
hiçfet: *Ar.* hafiflik, hoppalık
h. 105b/10
hikāyet: *Ar.* anlatma; olmuş bir hadise
h. 5b/18, 7a/22, 7b/09, 7b/23, 8a/14, 8b/02, 10a/01, 10a/09, 10b/17, 12a/20, 12b/19, 13a/15, 13b/14, 24a/05
h. eyledi 12a/21
h. eylediler 91b/14
h. iderler 5b/04, 8b/22, 18b/15, 19a/15, 21a/16
h. olunur 4a/15, 4a/23, 5b/02, 10a/16, 11a/02, 12a/13, 13a/22, 21b/02, 26b/05, 27a/22
hikmet: *Ar.* bilgelik; sebep; özlü söz
h. 17a/15, 23a/22, 43b/03, 102b/04, 170a/15, 170a/21
h.+de 124b/20
h.+i 16a/01, 162b/16
h.-i hūdā 13b/22, 21a/21, 124b/18

h.+inden 22b/17
h.+ini 5b/01, 7b/08, 11a/02
h.-i rahmānila 23a/19
hikmetu'llah: *Ar.* Allah'ın hikmeti
h. 70b/02
hilāf: *Ar.* karşı; yalan
h. 54b/22, 62a/16, 101a/05, 101a/05, 113b/10, 115a/21, 118a/14, 154a/08, 159a/09, 182b/07, 183a/01, 183b/15, 187a/06
h.-ı ğayr 54a/07
h.+ın 113a/01
h.+ına 132a/13, 134b/22, 140b/06
h.+ında 126b/23, 128b/01, 128b/14, 128b/19, 132b/06
h.+ında idi 114a/19
h.+iñizdan 140a/10
h. mıdır 45a/14
h. olan 95b/02
h. oldu 54a/05
h. olmaz 13b/02
h. olur idi 141b/15
hilāfet: *Ar.* birinin yerini tutma; halifelik
h. 171b/07
h.+i 113b/07
zamān-ı h.+lerinde 16a/20
hilāf-gīr: *Ar.+Far.* karşısında, zıt fikirde bulunan
h.+leri 129a/06, 130b/01
hil'at: *Ar.* eskiden padişah veya vezir tarafından takdir edilen kimseye giydirilen süslü elbise, kaftan
h. 43a/22, 45b/19, 45b/22, 96a/03, 126b/14, 127a/10, 127a/21, 151a/09
h.-ı fāhire 43a/18, 52b/05, 52b/19, 56a/04, 87a/04, 95b/08
h.+ler 118b/02
h.+lerini 43a/19, 43b/19
hile: *Ar.* oyun, aldatma
h. 119a/14, 127a/05, 129a/09, 129a/15, 129a/16, 129a/19, 129b/11, 131b/21, 134a/02, 139a/08, 140b/02, 150b/13, 162a/19, 168b/15, 169b/17, 171a/03, 171a/04
h.+de 130b/02
h.+dir 94b/03
h.+idi 171a/07
h.+leri 131b/22

h.+sine 141b/11
h.+ye 129b/12, 129b/18, 130a/01,
164b/01, 165a/22
hile-kār: *Ar.+Far.* hileci, düzenbaz,
oyuncu
h. 116b/18, 117a/07, 140b/11,
182a/14, 182a/23
hilkat: *Ar.* yaratılma
h.+i 126a/10
hilm: *Ar.* insanın tabiatında olan
yumuşaklık
h. 164b/14
h.+ini 176a/09
himār: *Ar.* erkek eşek
h. 148a/21, 148a/23
h.+ı 12b/04, 12b/05
h.+ıñ 100a/22
himāye: *Ar.* koruma, korunma *krş.*
himāyet
h. 122b/03
h. idüp 131b/03
h.+ñizde 100b/19
h.+si 91a/05
h.+sinde 91a/06
h.+sine 122b/08
h.+ye 71a/07, 106b/11, 140a/04
himāyet: *Ar.* koruma, korunma *krş.*
himāye
h. 46a/12
himem: *Ar.* gayretler, çalışmalar,
emekler; ermiş olanların etkileri
h.+den 23a/20
himmet: *Ar.* gayret, çalışma, emek
h. 121a/18, 122a/13, 122b/19,
129b/09, 146a/11, 178b/22,
179b/14
h. buyurasız 9b/06
h. eyledi 82b/02
h. eylemek 166b/21
h.+i 85b/18, 113b/03
h.-i ‘ālilerine 17b/22
h.-i ‘aliyyeleri 11b/07
h.-i ‘aliyyesiyle 19a/04
h. ideceklerine 145a/08
h. idelim 139b/02
h. iderdi 162b/19
h. iderler idi 82b/13
h. idüp 84a/23, 136b/01
h.+iñizi 125a/06

h.-i şāh 9b/13
h.+lerine 124b/12, 157a/23
h.+leriyle 175b/19
h. olunmağa 160a/15
himmetlü: *Ar.+T.* gayretli, çalışkan
h. 72a/16
hīn: *Ar.* an, zaman, vakit
h. 145a/13, 150b/20, 156b/11, 182b/06
h.+de 133a/09
h.-i fetħde 31a/13
hind: Hint halkından olan; Hindistan
h. 33b/09, 42b/06, 48a/14, 105b/03,
113a/13, 114a/11, 115a/14,
115b/06, 120b/21, 122a/15,
122a/16, 122a/19, 122b/01,
122b/11, 123a/01, 172a/21,
178b/15, 180a/23
h.+den 51a/04, 153b/03
h.+e 122a/15
hindī: Hintli; Hindistan veya Hintliler ile
ilgili
h. 138a/10
h.+ler 172a/08, 172b/02, 172b/14,
178a/19
h.+lere 172a/18, 172a/23
h.+leri 180a/16
hindū: *Far.* ben, benek
hāl-i h.+lar 89a/18
hāl-i h.+ları ise 89b/01
hirās: *Far.* korku
h. 173a/13
hirāset: *Ar.* koruma, kollama, gözetme
h.+de 122b/15
hīrfet: *Ar.* sanat, meslek
ehl-i h.+i 48a/06
h.+i 126a/10
hirmen: *Far.* harman
h. 22b/11
hirmen-kār: *Far.* harmancı
h.+larıñ 22b/13
hirre: *Ar.* dişi kediler
h. 100a/21
hisāb: *Ar.* hesap
h. 29a/03, 38b/15
h.+a 57b/03, 57b/14
h.+a gelmez 20b/01, 54a/21, 68b/09,
85a/10, 85a/20, 99b/11, 107b/20,
141b/20, 186b/15
h.+a gelmez idi 151b/04

h.+1 40b/11
h.+1 görülüp 135b/10
h. olunsa 70b/09
hişār: *Ar.* kale, bent
h. 14b/14, 126a/20, 147b/04, 157a/02
h.+1 140b/13, 157b/19, 162b/09, 163b/19
h.+iñ 157b/20
h.+larına 157b/17
hişārī: Kafkaslarda yaşayan Agvan halkından olanlar
h. 127b/01, 180b/20, 180b/23, 181a/08
hişār-peçe: *Ar.+Far.* hisar, kale, köprü ve benzeri şeyleri korumak için onun ötesine yapılan siperli sur veya kale
h.+leri 14b/13
h.+siniñ 11a/19
hiṭāb: *Ar.* bir veya birçok kimseye ağızdan veya yazı ile söyleme
h. 113b/04, 122a/20, 130b/22, 132a/04, 149a/07, 160b/12
h.+a 114a/23
h. eyledi 6b/08
h. eylediği 158a/18
h. eylemişler 11b/12
h. idüp 5b/14, 95a/01, 119a/23, 131b/11, 151a/04, 161a/13, 162b/03, 168a/03
h. itdi 43b/10
h. olunup 117a/19
h. olmayup 80a/20
hiṭāben: *Ar.* birinin yüzüne söyleyerek
h. 151b/17
hiṭām: *Ar.* son, nihayet
h.+ın 41b/02
hiyāl: *Ar.* yan, taraf, hiza
h. 169b/16
hiyel: *Ar.* oyunlar, hileler
h.+e 54a/13
hırrān: *Ar.* uyan, itaat eden, boyun eğen
h.+larına 138a/11
hiṣlān: *Ar.* kimsesizlik, yalnızlık
h. 135a/17
hiżmet: *Ar.* iş görme, vazife, görev, iş, özen
h. 144b/03, 151a/04, 151a/09, 151a/19
h.+de 143a/16, 150b/14, 151a/02
h.+den 119b/21
h.+e 141a/07

h. eyledi 60b/02, 180a/17
h. eyledik 174a/14
h. eyledikleri 150a/03
h. eylemedi 134b/04
h. eylemege 150b/16
h. eylemem 158b/08
h. eyler 50b/10, 53b/19
h. eyleye 180a/08
h.+i 56a/07, 150a/04
h. iden 151a/03
h. ider 135b/21
h. idi 49b/15
h.+inde 116a/23, 135a/20, 135b/21, 143b/03, 151a/08, 160b/12, 162b/08, 178a/21, 179a/15, 181b/17, 183a/11
h.+ine 28a/03, 142b/16
h.+iñ 127a/01
h. itdiler 150b/23
h.+iyle 36b/01
h.+lerde 164a/02
h. olmak 140a/12
maḳām-ı h. 15b/01
hiżmet-kār: *Ar.+Far.* hizmetçi
h. 185b/15
hōd: *Far.* kendi
h. 4b/14, 14a/20, 18b/23, 21a/10, 62b/18, 62b/20, 65a/23, 68a/13, 68b/13, 70a/23, 70b/10, 73a/08, 78a/01, 82b/22, 88a/20, 89a/16, 90b/18, 91a/16, 91a/21, 94b/02, 95a/12, 95b/03, 96b/13, 98a/19, 103a/14, 103b/05, 105b/21, 110a/22, 111b/19, 120a/11
hōdbīn: *Far.* bencil, kendini beğenmiş
h. 173a/07, 173b/05, 176a/17
h.+leriñ 122a/05
hōr: *Far.* hakim, zelil
h. 150a/04, 175b/12
hōrās: horoz
h. 51b/01
hōrāsānī: Horasan'a ait, Horasanlı
h. 36a/10, 86b/21
hoş: *Far.* iyi, hoş
h. 13b/20, 28a/07, 30a/01, 37b/01, 37b/12, 38b/12, 95b/09, 122a/10, 132a/17
h. degildi 28a/01
h. dutasın 150a/04

h. eylediler 92a/02
h. geldi 13b/21
h. geldiñ 39b/14, 41b/17, 42a/09
h. geldiñ beş geldinden 37a/14
h. gelmedi 68b/13
h. oldu 165b/18
h. tutalar 144b/19
h. tutiñ 121a/02
hoşça: *Far.+T.* hoş bir tarzda, iyice, güzelce
h. 145b/21, 145b/22
h. idelim 96b/05
hoş-endām: *Far.* boyu güzel ve düzgün olan
bülbul-i h. 13b/15
hoşlık(ğ): *Far.+T.* hoş olma durumu, letafet
h.+ı 91b/14
hoş-nihād: *Far.* iyi huylu
h. 9b/14, 11a/16
hoşnūd: *Far.* razı, memnun
h.+am 40a/04
hoýrad: Kürt halkından bir aşiretin adı
h. 50a/03
hüb: *Far.* güzel
h. 15b/22, 40a/04, 42b/09, 52b/13, 62b/20
hübān: *Far.* güzeller, iyiler
h. 29b/23
şāh-ı h.+ım 31a/10
huceste-hişāl: *Far.* geleceği kutlu ve açık
h.+de 6a/03
hudā: *Far.* Allah
bi-emr-i h. 8a/06, 12b/23, 64a/04, 184a/15
bi-izn-i h. 5b/15, 7b/04, 10a/06, 11b/08, 14a/03, 14a/14, 16a/06, 22b/13, 25b/04, 26a/04, 30a/22
bi-luţf-ı h. 81b/19, 88a/02
dād-ı h. 10b/20
esrār-ı h. 29a/10
h. 4a/06, 9b/01, 24b/15, 25a/20, 28b/17, 29b/10, 85b/19, 85b/20, 93a/21, 97b/06, 99a/01, 102b/01, 119a/14, 121a/02, 158a/18, 171b/18, 177a/20, 177a/22
h.+da 44b/16
h.+dır 5b/17
h.-yı biçündan 73b/04

h.-yı lemyezel 5a/17
h.-yı zü'l-celāl 92b/15, 110b/19
habīb-i h. 2b/20, 16b/11, 29b/18, 86a/23
hikmet-i h. 13b/22, 21a/21, 124b/18
şemşir-i h. 31b/01
şir-i h. 5b/12
taqdīr-i h. 14a/04, 149a/14, 149a/14
yār-i h. 82a/05
hud'a: *Ar.* oyun, hile, aldatma
h. 121b/03, 121b/13, 167a/11, 168b/15, 169b/17
h.+sından 150b/13
h.+ya 134a/02
hudāvend: *Far.* efendi, sahip; hükümdar
h. 27b/22
hudāvendigār: *Far.* amir, hakim, hükümdar
h. 44b/16
huddām: *Ar.* hizmetçiler
h. 28b/13, 132b/22, 147b/03, 170b/13
h.+ı 16b/07
h.-ı ma' būdđır 16b/04
h.+ımı 131a/07
h.+ları 29b/13, 31a/22
huddāmān: *Ar.+Far.* hizmetçiler
h. 129b/08, 150b/15
hudūd: *Ar.* hatlar, sınırlar
h. 31b/08, 34b/22, 62a/13, 108a/14, 109b/06, 109b/18, 129b/02, 132a/19, 140b/15, 163a/15
h.+a 116a/06, 181a/18
h.+dan 33a/05
h.+ı 34a/17, 108a/11, 110a/13, 145b/09
h.-ı evveli 32a/03
h.+ımıza 181b/10
h.-ı müşterekdir 34b/13
h.+ınıñ 34b/19
h. iderler 35a/16
h. idi 108a/15
kaţ'-ı h. 62a/02, 109a/23, 109b/19, 132b/14
hufyeten: *Ar.* gizli olarak, gizlice
h. 49a/09, 49a/15, 125b/13, 152a/14, 159b/07, 159b/10, 160a/09, 164a/15, 167a/14, 174b/07, 178b/22, 185b/10
hukūk: *Ar.* hukuk

h. 125b/01, 151a/21, 172b/09
hulāşa: *Ar.* özet, netice
h. 63b/04, 122a/10
h. olunup 176b/22
hulefâ: *Ar.* halifeler
h.+ları 17b/23
hulül: *Ar.* girme, bir şeyin içine geçme
h.+ında 113b/11, 123a/06
h. idüp 41b/21
hulûş: *Ar.* saflık, doğruluk, samimiyet,
yaranma, çatma
h. 117a/21, 133a/20, 133a/22,
133b/06, 143b/03, 151a/05,
166a/08, 167b/04, 172b/11,
174a/14
h.+ını 135a/14
h. idüp 95a/11
humâr: *Ar.* sersemlik
h. 91b/12
humbâracı: savaşta düşman üzerine
humbara denilen havan topu atan
asker
h. 75b/19
humret: *Ar.* kırmızılık, kızılılık
h.+i 45a/18
hums: *Ar.* beşte bir
h.+ı 49a/12
h.+ın 99b/12
hün: *Far.* kan
h.+ın 173b/20
hür: *Ar.* cennet kızları
h. 89a/21
hurde: *Far.* küçük, ufak
h. 23b/16
hurde-hâş: *Far.* dağınık, paramparça
h. 175a/22
huremât: *Ar.* haram olanlar
h. 131b/22, 133a/19, 133a/22
hurrem: *Far.* mutlu, huzurlu, sevinçli
h. 14a/15, 60b/21, 79a/21
h. olup 76b/07
hürşid: *Far.* güneş *krş.* güneş, âfitâb,
mihir, şems
h. 39a/17
hurûc: *Ar.* çıkma; ayaklanma, baş
kaldırma
h. 3a/05, 88a/06, 88a/07
h. eylediği 10b/19, 30a/10
h. eylediklerinde 35b/15

h.+ı 2a/12, 117a/05
h. ider 7b/04, 34a/19
h. idüp 7b/16, 48a/21, 49a/04, 97b/18,
177a/08
h. itdiği 48a/15
hurûf: *Ar.* harfler
h.+ı 182a/20
hurûş: *Far.* coşma, coşku, şamata, telaş
h.+ımızîñ 138a/14
h. idüp 174b/19
huşemâ: *Ar.* hasımlar, düşmanlar
h.+sıyla 130b/08
huşûl: *Ar.* ortaya çıkma, gerçekleşme,
çıkma
h. 112b/19, 118b/06, 136b/19,
152b/05, 158a/13
h.+a gelmez 122a/11
h.+a getürmege 162b/20
h.+e 140a/19
h.+e gelür 112b/21, 122a/14
h.+ı 129b/05, 166b/11
h.+ına 171a/03
h. olmağıla 117a/15
h. olur 77b/08
huşûl-pezir: *Ar.+Far.* hasıl olmuş, ortaya
çıkmiş
h. olduğda 136b/19
huşûş: *Ar.* kendine özgü olma; iş, madde
h. 43a/13, 68b/15, 91b/07, 106a/10,
111a/08, 112b/21, 126b/16,
134a/01, 154a/08, 165a/08,
174a/06, 182a/19, 183a/12,
187a/09, 187a/10
h.+a 68b/14, 73a/13, 173a/23
h.+da 24b/04, 24b/06, 60a/11, 67a/19,
77b/01, 78a/20, 78b/05, 79b/07,
82a/23, 85b/01, 90b/19, 91a/14,
96a/14, 96b/04, 96b/14, 98b/07,
99a/18, 100b/11, 102a/20, 106a/08,
117a/03, 154a/12, 171b/02,
173b/14, 186b/20, 187a/15
h.+ı 122a/03, 127a/02, 131a/09,
131a/19, 132b/13, 143a/18
h.+ında 48a/10, 52b/04, 82b/09
h.+ını 45a/01
h.+iñ 119a/14, 129b/04, 130b/04,
133a/07, 178b/04
h.+lar 73b/12
h.+lara 52b/22

h.+larına 37b/03
h.+larında 53a/10, 82b/18
h.+larını 164a/06
h.+larıñ 77a/22
hüşüşâ: *Ar.* özellikle
h. 2b/10, 12a/19, 12b/03, 14a/18,
24b/06, 37a/23, 38a/05, 40b/22,
41a/02, 42a/18, 42b/02, 46a/08,
46a/11, 47a/16, 49a/12, 69a/05,
77a/12, 77b/20, 85b/08, 85b/17,
98a/19, 103b/05, 134a/12, 187a/14
hüşünet: *Ar.* sert davranma, katılık,
inatçılık
h. eylemek 91a/07
h. itmek 95a/03, 95a/04
hüşbe: *Ar.* sikke ve hutbe (para kesme ve
hutbe okutma) istiklal işaretleri
h.+leri 49a/02
h.+yi 48b/04
hüşür: *Ar.* hatırlama, akla gelme
h. 130a/08
h. idüp 111a/04
hüşür: *Ar.* hazır olma; ön; rahat, asayiş
h. 46b/22, 95a/20, 98a/05, 114b/04,
118b/01, 129a/23, 129b/01,
129b/22, 130b/05, 130b/08,
130b/14, 132a/11, 160b/22,
174a/10, 175b/15, 175b/19
h.+ı 125a/15, 176a/21
h.-ı 'ālilerine 12b/07, 64b/03
h.-ı hümâyūna 41b/01
h.-ı hümâyūnlarına 11b/01
h.+ıma 6b/09, 97b/09
h.+ına 6b/16, 13a/19, 18a/14, 40a/01,
43b/09, 97b/03, 101b/04, 106a/13,
113a/19, 116b/05, 129b/21,
130a/04, 130a/13, 136a/03,
137b/21, 160b/20, 162b/06,
163b/06, 164b/06, 173a/14,
173a/16, 176a/07, 181b/22, 185a/09
h.+ında 12a/10, 43b/05, 54b/12,
67a/16, 67b/17, 95b/05, 116a/03,
116a/12, 165a/14, 174b/09,
181b/03, 186b/10
h.+ından 148a/15
h.+ıñıza 132a/16, 134a/08
h.+ıñızda 27b/19
h.-ı sa'âdetine 18a/13
h.-ı sa'âdetlerinde 54a/22

h.-ı sa'âdetlerine 39a/17
h.+larına 13a/08, 14b/05, 167b/22,
181a/20
h.+larında 12a/03, 13a/10, 41b/12,
60a/23, 89b/08
hüşzâr: *Ar.* hazır olanlar, huzurda
bulunanlar
h.-ı meclise 42a/06
hüşccâc: *Ar.* hacılar
h. 46a/12
h.-ı müslimîn 93b/06, 94a/14
hüşcct: *Ar.* delil, belge, senet
h. 118a/23
hüşcre: *Ar.* küçük oda
h.-i lañifleri 18a/07
h.-i sa'âdetlerine 18a/14
h.+ye 18b/07
hüşcüm: *Ar.* saldırma, hücum
h. 119a/19, 121b/14, 124a/07,
129b/08, 136a/17, 138b/14,
143b/11
h.+da 124a/20
h. eyledi 138b/01
h.-ı a' dâ 37a/17, 121a/13
h.-ı a' dâya 162b/23
h.+ına 138a/13
h. idelim 146b/22, 147a/18, 147b/01
h. iden 180a/16
h. iderlerdi 169b/02
h. iderler idi 83b/10
h. iderüz 119b/04
h. ideyorlar 49a/18
h. idicek 20a/16
h. idüp 58b/01, 61b/13, 73b/20,
78a/15, 81b/10, 84a/18, 84b/07,
99b/08, 119b/14, 147a/08, 147b/09,
152b/07, 157b/14, 164a/19
h. itdiklerinde 124b/03
h. itdiler 127b/07, 159a/18, 162a/07
h.+larından 155b/03
hüşdemâ: *Ar.* hizmetçiler, uşaklar
h. 161b/09
h.+ya 160b/13
hüşdemât: *Ar.* hizmetler, vazifeler,
hizmetliler
h.+ı 162a/17
hüşkemâ: *Ar.* bilginler, hakimler,
filozoflar

h. 13a/22, 14a/21, 84a/16, 87a/01,
87b/10
h.+sı 105b/10
hüküm: *Ar.* hüküm, emir, kesin karar
h. 106b/22, 163a/03, 164b/13,
170b/11, 173b/08
h.+i 68b/18, 115b/14
h.+ince 71a/23, 107a/03
h.+inde 82a/18, 170b/02
h.+indedir 33a/06
h.+ine 149b/21
h.-i şer'îsi 71a/18
h. itdiler 159a/16
h.+ün 158b/09
h. virelim 106a/08
nâfizü'l h. 146a/08
hükümet: *Ar.* bir ülkeyi yönetme, idare
etme; devlet
h. 3a/05, 15a/15, 48b/04, 48b/07,
48b/08, 67a/13, 105b/20, 121b/03,
125a/14, 146a/21, 166a/06,
171a/13, 172b/16, 181a/05
h.+de 67a/22, 100a/02, 172b/16
h.+den 146a/21, 177a/09
h.+e 162a/16, 162a/20, 162b/03,
163a/06
h. eyleye 68a/19
h. eyleyüp 146a/16
h.+i 100a/03
h. idüp 67a/17
h.-i işân 3a/09, 3a/14, 171b/06
h.+inde 122b/07, 158a/07, 172b/23
h.-i şahlıkta 2a/16
h.+leri 150a/22
h.+lerinde 170b/11
h. olıcağ 164b/13
hümâyün: *Far.* kutlu, saadetli; padişaha
özü
° ahd-nâme-i h.+ında 38a/01
° ahd-nâme-i h.+umuzda 44a/06
bârgâh-ı h.+larında 5b/10
emr-i h. 11b/07, 55b/08
h. 59b/22, 61a/05, 63b/19, 77a/13,
109a/19
h.+ında 11b/10
h.-ı pâdişâhî 60a/12, 63b/07
h.+ları 51a/19
h.+ların 63a/18
harem-i h.+dan 25b/11

hañt-ı h. 11b/14, 15a/14, 80b/01
hañt-ı h.+ı 187a/10
huzür-ı h.+a 41b/01
huzür-ı h.+larına 11b/01
ihşân-ı h.+um 11b/13
kaşr-ı h. 42b/02
rıżâ-yı h. 109a/18
rikâb-ı h. 177a/16
rikâb-ı h.+a 44a/07, 44a/18, 74a/16
rikâb-ı h.+ında 41b/03
rikâb-ı h.+larından 38a/13
sefer-i h. 69a/22, 105b/08
sikke-i h. 44b/20
tab^c-ı h.+ları 38a/04
vilâdet-i h.+larına 46b/15
vücüd-ı h.+larıñ 11b/05
hüner: *Far.* bilme; ustalık; ilim; ince sanat
h. 11b/02
h.+i 27b/16
h.+ler 85b/09
şâhib-i h. 88a/23
hüner-ver: *Far.* hünerli, marifetli
h. 116b/21
hünkâr: hükümdar, sultan
h. 23a/02, 23a/13, 25b/21, 26a/07,
28a/03, 37b/15, 37b/20, 39b/07,
40a/03, 40b/19, 41b/09, 41b/13,
41b/15, 42a/10, 42b/11, 44b/09,
46a/08, 46a/15
h.+ımız 47a/10
h.+ımızñ 46b/19
h.+lardır 44b/13
hürmet: *Ar.* şeref, itibar, ikram
h.+inde 4b/22
h.+ine 2b/22, 4b/23, 5a/02, 86b/02
h. itdi 28a/10
hüsn: *Ar.* güzellik, çekicilik, iyilik
h. 116a/02, 118b/07, 122b/19,
131b/15, 133a/02, 133b/11,
155b/01, 163a/12, 164b/10,
175b/18
h. virmişler 57b/11
hüsrevânî: *Far.+Ar.* hükümdara yaraşır;
çok iyi
devlet-i h.+den 59b/23
h. 52b/20
h.+den 1b/14, 55a/10, 61b/23
taraf-ı h.+den 63b/19
hüveydâ: *Far.* açık, belli

h. 160b/06
h.+dır 54b/03, 139b/23

I

- ıkfāl:** *Ar.* kilitleme
1. idüp 185b/18
- ıklīm:** *Ar.* ülke, memleket, diyar, belde
1. 12a/21, 20a/04, 163b/02, 169b/22,
172b/04, 172b/14, 172b/18,
180a/20
1.+i 170a/23
1.+ine 172a/22
1.+leri 169b/23
- ıktā:** *Ar.* padişahın toprak bağışlaması
1. 45a/13
- ıraq:** uzak
1.+dan 6a/06, 43b/08
- ırmak:** ırmak, nehir
1.+lar 10b/04
1.+larıñ 21a/04
- ırz:** *Ar.* namus, iffet, ismet, perde
1. 135b/05, 138a/12, 151b/20, 170a/20
1.+ımıza 115a/22, 120a/20
1.+ına 114a/05, 169b/08
- ısfā:** *Ar.* saflaştırma, ayıklama, temizleme
1. itmemiş 93a/02
- ısfahānlu:** İran'ın İsfahan şehrinden olan
1. 138a/06, 147b/20, 152b/13
- ışgā:** *Ar.* dinleme, söz tutma
1. itmedi 94a/07
- ıskāt:** *Ar.* iptal etme, geçersiz sayma
1. idüp 176a/21
- ıslāh:** *Ar.* iyileştirme, yeniden düzenleme
1. 6b/04, 34b/06, 46a/05, 85a/20,
95a/15, 176b/09
1.+ına 59a/08
1. olan 85a/11
1. olup 146a/17
- ısrār:** *Ar.* ayak direme, dönmeme, ısrar
1. 171a/23
1. idüp 71a/21, 107a/02
1.+ile 133a/14
1. itmişdir 45b/22
- ıssı:** sıcak, sıcaklık
1. 10b/21, 30a/11
1. imiş 53b/09
- ıtfā:** *Ar.* söndürme, söndürülme
1. 122a/02

- ıtlā:** *Ar.* haber verme, bilgilendirme
1. 50b/16, 113b/20, 130b/03, 131b/15
1. idicek 164a/14
- ıtlāk:** *Ar.* salıverme; suçu bağışlama
1. 167a/21, 169a/18
1. idüp 135b/18, 169b/13
- ıtır:** *Ar.* güzel koku
1. 115b/23
- ıyāl:** *Ar.* bir evde oturan aile bireyleri;
karı, zevce
1. 112a/15, 142a/03
1.+i 93b/21, 100a/10
1.+imiz 114b/20
1.+imize 115a/22, 120a/21
1.+ine 93b/05, 114a/06, 127b/03,
149b/23, 184b/08
1.+ini 100a/16
1.+iñiz 151b/20
1.+leri 185a/11, 185b/01
1.+lerimiz 103a/21
1.+lerine 119a/10, 184b/07
1.+lerini 80a/17
1.+leriñ 86b/12
1.+leriyle 154a/17
- ıyāzen-billah:** *Ar.* Allah'a sığınarak
1. 49a/14
- ıztırāb:** *Ar.* sıkıntı, büyük acı ve eziyet
1.+ları 140a/06
- ıztırārī:** *Ar.* zarurî, mecburî
1. 95a/05

İ

- ı'āde:** *Ar.* geri gönderme, gönderilme,
geri çevirme; eski haline getirme;
karşılık yapma
i. oluna 179b/18
- ı'ānet:** *Ar.* yardım
i. 109a/12, 181a/13
i. eylemedüğinden 148a/09
i. ider 99a/02
i. iderim 70a/03
i.+iyle 54b/08
i.+leri 105a/04, 135a/08, 172a/18
i.+lerine 120b/22, 170b/04
i. olup 122b/20
i. olur 70a/08
- ıbā:** *Ar.* kabul etmeme, kaçınma
i. eyledi 127a/02

ibā: *Ar.* tiksindirme, tiksindirilme
i. 173a/14

‘ibād: *Ar.* köleler, kullar
i. 151a/21

‘ibādāt: *Ar.* ibadetler, tapınmalar
i. 5b/10

‘ibādet: *Ar.* Allah buyruklarını yerine
getirme, tapınma, dinî tören
i.+e 17b/07
i.+leri 49a/10

‘ibādu’llah: *Ar.* Allah’ın kulları
i.+ı 20a/08

‘ibārāt: *Ar.* ibareler
i. 172b/10

‘ibāret: *Ar.* meydana gelen, oluşun
i. 123b/01, 140b/10
i.+dir 131b/21

ibhām: *Ar.* açık ve anlaşılır olmama,
kapalı bırakma
i. eyledi 42b/21

ibkā: *Ar.* devamlı, sürekli kılma; yerinde,
evvelki halinde bırakma
i. 80a/21, 106a/08, 125a/22, 153b/09,
172b/16, 176a/14
i. eyledi 151a/06
i. ider 104b/09
i. olunup 59b/15, 129a/12, 151b/22

iblis: *Ar.* şeytan
i. 50b/02, 51a/15, 92a/10
i.-i menhūs 50b/11

iblis-nihād: *Ar.+Far.* şeytan ruhlu
i. 130b/17

ibn: *Ar.* oğul
i. 3b/01, 3b/01, 39a/14, 39a/14,
62b/06, 105b/01

ibrām: *Ar.* çok ısrar etme, zorlama
i. 2a/17, 68a/22, 91b/01, 106a/16,
117b/02, 135b/17, 171a/09,
179b/02, 187a/16
i.-ı tām 5a/09
i. idicek 113b/22
i. idüp 105b/21, 147a/06

ibrāz: *Ar.* gösterme, meydana çıkarma
i. 135a/22, 187a/10
i. eyledi 120a/01
i. ide 130b/15
i. idüp 119a/09, 119a/11, 120b/03,
131a/16, 147a/09

‘ibret: *Ar.* kötü bir hadiseden alınan ders;
acayip, tuhaf
i. 56a/13, 80a/18, 119a/21
i. almışlar 13a/10
i.+ler 13b/06
i. olsun 97b/23

‘ibret-nişān: *Ar.+Far.* ibret olan
i. 119a/16

‘ibret-nümā: *Ar.+Far.* ibretlik, ders
çıkarmaya uygun
āyine-i i.+lar 42b/01

ibrīk: *Ar.* su ve sulu maddeler koymaya
ve saklamaya yarayan kulplu ve
emzikli kap
i. 40a/09

ibrīşim: *Far.* kalınca bükülmüş ipek iplik
i. 17a/05, 22a/02, 23a/09, 35b/19,
36a/10, 165a/17

ibtāl: *Ar.* yürürlükten kaldırma, geçersiz
kılma
i. 135a/22

ibtidā: *Ar.* başlangıç, ilk; en önce,
öncelikle
i. 2a/12, 3b/02, 19b/20, 37b/10,
39b/07, 42a/03, 42a/05, 45a/04,
50b/19, 51b/07, 58a/03, 58b/11,
61a/10, 61b/01, 62b/08, 64a/15,
69b/18, 75a/23, 75b/11, 75b/14,
75b/14, 83a/23, 83b/17, 83b/17,
88a/06, 88b/04, 96a/22, 104b/07,
104b/14, 105a/14, 105b/09,
149b/22
i. bulan 150a/20
i.+dan 36a/14
i. eyledi 89a/11
i. eylediklerinde 169b/01
i. olundu 2a/19
i. olunup 25b/15, 75a/22, 183a/21
i.+sından 62a/22

ibtihāl: *Ar.* yakarma, yakarış
i. 113b/13, 179a/19

icābet: *Ar.* davete katılma; bir emre veya
isteğe uyma
i. 45b/09
i.+den 135b/02
i.-i mevlevī 23a/20

icāre: *Ar.* vakfa veya devlete ait kira
i.+leri 134b/21

icāzet: *Ar.* izin, onay, onaylama

i. olmayup 52b/16
i. virdiler 89a/06
iclā: *Ar.* uzaklaştırma, gönderme, sürme
i. 135b/02, 153b/17
iclās: *Ar.* oturtma, oturtulma
i. 162a/16, 162a/20, 169a/01
i. eylediler 146a/15
i. idüp 146a/10, 162b/06, 176b/01
i. olması 68a/21
i. olunup 161a/21
icmā^c: *Ar.* toplama, bir araya getirme
i. 71a/05
icmāl: *Ar.* özet, kısaltma
i.+i 47b/07, 108b/10, 110b/03
i.+idir 47b/01
icmālen: *Ar.* özet olarak
i. 18a/06, 43a/16, 54b/14
icrā: *Ar.* uygulama, yapma, yerine getirme
i. 55b/18, 131a/01, 151a/22, 153b/16, 165b/02
i.+da 150a/06, 162b/16
i. eyledi 70a/19
i. eyledin 59a/18
i. eylesem 39b/14
i. eyleye 118a/07
i.-i aḥkām 32a/21
i. idemedügi 114a/09
i. ider 90b/22
i. idesiz 27a/19
i. idüp 11a/16, 22a/08
i. olacak 119b/08
i. olunmaḡda 171b/01
i. olunur 59b/05
i.+sına 82b/14
i.+ya 118a/07, 129a/22, 131a/13
icthād: *Ar.* gücü yettiği kadar çalışma; fıkıh'ta büyük din alimlerinin ortaya koydukları düstur; bir kimsenin, bir şeyden hüküm çıkararak o iş hakkındaki fikri, görüşü
i.+a 120a/04
i.+iden 125a/08
ictimā^c: *Ar.* toplanma, birleşme, toplantı
i. 106b/09
i.+niñ 71a/05, 106b/09
i.+sı 126b/02
ictināb: *Ar.* tereddüt etme, çekinme

i. 126b/16
i. iderek 173a/20
i. olduğu 117b/01
iç: dış karşıtı
i. 4a/01, 4a/08, 4a/10, 4b/04, 9a/01, 14b/13, 14b/19, 14b/22, 16b/17, 35b/05
i.+i 3b/20, 19b/13, 51b/03, 61b/05, 66a/20, 97a/19
i.+inde 4a/10, 4b/08, 5a/04, 6a/07, 6a/11, 6a/12, 6b/01, 6b/19, 7a/02, 8a/03, 8a/08, 8a/10, 8a/18, 8b/01, 10b/09, 11a/21, 11b/08, 15b/01, 15b/04, 17a/01, 17a/06, 18a/08, 18b/07, 19a/12, 19a/22, 19b/11, 19b/13, 19b/16, 19b/17, 20b/06, 20b/10, 21a/05, 21a/09, 21b/15, 22a/06, 22b/05, 27a/21, 27b/02, 30b/18, 35b/18, 35b/19, 48a/23, 50a/12, 52b/01, 52b/02, 57a/13, 57a/22, 57b/05, 59a/16, 61a/12, 61b/15, 62b/10, 64b/19, 66a/13, 70a/11, 76b/01, 77a/20, 78a/16, 78b/12, 79b/16, 79b/23, 80a/08, 81b/19, 85a/04, 85b/11, 86a/01, 86a/04, 86a/19, 86b/11, 86b/16, 87a/19, 89a/12, 90b/03, 90b/20, 90b/22, 91a/03, 92a/21, 92b/16, 95a/23, 97a/05, 97b/03, 97b/18, 98a/08, 99a/21, 100b/05, 100b/09, 101b/06, 102a/12, 102a/22, 103a/18, 103b/18, 103b/20, 105a/03, 107b/22, 107b/23, 109b/11, 109b/13, 111b/23, 112a/01, 112a/13, 112a/15, 116a/21, 118a/16, 120a/06, 124b/11, 125b/18, 136a/14, 136b/10, 137b/09, 143b/16, 144a/10, 145a/02, 146b/11, 154a/05, 154b/16, 154b/22, 155a/10, 155a/10, 160a/19, 163b/07, 164b/09, 168a/07, 169b/04, 169b/06
i.+inde idi 6a/16
i.+inden 74b/06
i.+ine 11a/05, 12a/07, 14b/04, 14b/14, 15b/05, 17a/07, 18a/22, 45a/07, 50b/08, 87a/15, 87b/04, 112b/01, 127b/16, 157a/02, 178b/13

i.+inizden 19a/03
i.+iñizden 90b/03
i.+lerinde 46a/03, 50b/01, 52a/20,
55b/21, 59a/07, 105b/12, 171a/06,
176b/15
i.+lerinden 12a/18, 83b/11, 86b/19,
92b/10, 100b/15, 124b/04
i.+lerine 78b/19, 78b/21
iç-: içmek
i.-dim 40a/09
i.-erler 48b/15
i.-meyüp 161b/12
içerü: içeri
i. 39a/03, 45b/13, 102a/07, 104a/02,
104a/03, 104a/21
i.+den 30a/13, 99b/08, 102a/07,
102b/16, 147a/08, 164a/19
i.+ye 123b/15, 141a/07, 147b/19,
147b/23, 148a/07, 160a/03
içil-: içme işi yapılmak
i.-üp 38b/07, 40a/11, 40b/01
içre: içinde, arasında
i. 4b/23, 13a/14, 16b/05, 20b/09,
23b/05, 42b/07, 54a/04, 104a/11
içün: için, amacıyla
i. 1b/17, 2b/04, 4a/20, 4b/11, 7b/09,
7b/22, 8b/08, 9a/06, 9a/19, 9b/11,
9b/16, 10a/05, 11a/02, 12b/07,
12b/15, 13b/17, 14b/14, 14b/23,
14b/23, 15a/02, 15a/03, 15a/04,
15a/11, 15a/20, 16a/06, 17a/03,
19a/11, 19a/22, 19b/05, 20a/15,
21b/09, 22a/17, 23a/07, 23b/04,
24a/19, 25b/06, 26a/01, 27a/20,
28b/19, 35b/09, 35b/20, 37a/23,
40b/08, 43a/09, 43a/13, 43a/16,
45a/03, 45a/19, 45a/22, 48b/02,
49b/14, 50a/10, 50b/11, 50b/15,
51b/21, 52a/15, 52b/12, 54b/11,
56a/13, 58b/03, 59a/10, 61b/10,
62a/02, 64a/02, 64b/01, 65a/13,
65a/20, 65b/16, 67b/04, 68a/21,
68b/15, 72a/15, 72a/16, 72b/17,
72b/18, 72b/23, 73a/02, 73a/13,
73b/11, 75b/12, 76b/09, 76b/15,
78a/19, 80a/18, 80a/19, 80b/07,
80b/14, 81b/08, 82a/21, 82b/22,
84a/01, 84b/20, 85a/02, 86a/15,
86b/21, 90b/05, 90b/10, 91b/06,

91b/07, 92b/21, 93a/08, 93a/20,
94a/20, 95a/04, 95b/17, 96a/02,
98a/20, 98b/19, 100b/18, 103a/11,
103b/04, 106a/10, 106a/16,
106a/18, 109a/12, 109a/23,
109b/04, 110b/06, 111a/08,
112a/11, 112b/20, 115b/15,
116b/19, 118a/20, 118b/05,
118b/17, 123a/03, 123a/16,
123b/09, 126a/11, 126a/14,
126b/02, 128b/01, 129b/22,
130b/04, 130b/23, 131a/01,
131a/09, 131a/16, 131b/16,
133a/14, 134a/01, 134a/07,
134b/17, 135a/08, 135a/22,
135b/04, 136b/11, 139a/18,
139a/20, 139b/10, 140a/12,
140a/16, 141a/04, 141b/16,
142b/04, 143b/20, 144b/02,
145a/10, 145a/18, 147b/10,
147b/16, 148a/13, 148a/22,
149b/03, 150b/03, 151b/09,
154a/13, 156b/07, 157a/07,
161b/04, 161b/06, 161b/17,
162a/04, 162a/06, 162a/23,
162b/03, 163a/21, 163b/07,
164a/14, 164a/15, 164a/17,
165a/06, 165a/10, 165a/11,
165a/16, 165a/19, 165a/19,
166a/14, 166b/06, 167a/07,
168a/09, 172a/08, 173a/16,
174a/03, 174b/03, 177a/14,
178b/16, 181a/11, 181a/15,
181a/18, 182a/15, 183a/02,
183a/12, 184a/10, 184a/12,
184b/05, 185a/18, 186a/20,
186b/20, 187a/07, 187a/09
i.+dir 96b/15, 118a/15, 131a/14,
173b/21
i. idi 45a/01, 185b/01
i. imiş 17b/05
id-: etmek, yapmak *krş.* it-
zabı i.-dügünde 128a/05
‘id: *Ar.* bayram
ba^cde’l ‘i. 66b/10, 77a/03
‘i.+de 134b/07
‘i.-i ramazân 41b/22
‘i.-i şerîfi 77a/02
idbār: *Ar.* talihsizlik

i. 155b/03
i.+a 138b/19
iddi'ā: *Ar.* savunulan düşünce, tez; inat
i. ider 35a/20
i. iderler 32a/10
i. idersin 45a/15
i. idüp 32a/11
i.+sı 166b/19
i.+sına 132b/01
i.+sını 171b/14
i.+sıyla 24a/11
i.+yı 158b/04
iddir-: etme işini yaptırmak *krş.* itdür-,
itdir-
naql i.-ecek 128a/13
tālān i.-üp 80a/16
īdeyn: *Ar.* iki bayram
ī.-i mükerrimeyn 47a/16
idhāl: *Ar.* dahil etme, içine alma
i. eyledikleri 169b/22
i. eylemiş 133a/01
i. itmeyüp 131a/06
īd-i azhā: Kurban Bayramı
ī.+dan 41b/22, 109b/03
īd-i ekber: arefesi cumaya rastlayan
Kurban Bayramı
ī. 41b/21
idigi: olduğu *krş.* idügi
i.+ni 165a/08
idin-: yapınmak *krş.* idün-
asker i.-e 118a/11
ittiḥāz i.-dikleri 124a/14
maḡarr i.-eler 137a/01
merci' i.-üp 137a/17
süknā i.-dikleri 45a/11
terciḥ i.-diler 128a/12
vesīle i.-üp 152a/20
idrāk: *Ar.* anlama, kavrama; erişme,
ulaşma
i. 133a/11
i. eyledigimizde 141a/17
i. eyledikde 168b/07
i. idemedi 129b/11
i. idemeyüp 113b/07
i. idicek 114a/01, 160a/21
i. idüp 122b/15, 136b/16
idüci: eden, yapan
āl i. 94a/16
idügi: olduğu *krş.* idigi

i. 24a/12, 114a/17, 123a/13
i.+n 114a/01, 166a/01, 168a/19,
170b/05
i.+ne 117a/06, 143a/23, 175a/19,
182a/22
i.+ni 133a/13
idün-: yapınmak *krş.* idin-
melce i.-ürüz 122b/09
ifāde: *Ar.* anlatım, anlatma; deyiş, ifade
i. 113b/17, 126a/22
i. buyurasız 25b/03
i. eyle 72a/13, 107b/14
i. eyledi 174b/14
i. eylediler 90b/10
i. eylemekde 54b/06
i. iderler 122a/04
i. idersiz 55b/09
i. idesiz 181b/13
i. idüp 164b/16
i. itdiklerinde 27a/04
i. olundu 24b/01
i. olunmuş idi 121b/10
i. olunup 184b/12
i. olunur 55b/05
ifakat: *Ar.* sağlığına kavuşma, iyileşme
i.+ına 161b/14
ifk: *Ar.* karalama, iftira etme
i. 131b/21, 135a/18
ifnā: *Ar.* bitirme, tüketme
i. 125b/10
i. eylediler 160a/07
ifrād: *Ar.* tek bırakma
i. 29a/04, 151b/06
ifrāḡ: *Ar.* bir şeyi başka bir biçime
çevirme
i.+a 119a/15
i. eylediler 129a/17
i. idemeyüp 37a/21
i. olmuş 158b/18
i. olunmaḡ 166b/12, 179b/14
i. olunmuş idi 122a/22
ifrāt: *Ar.* aşırı gitme, sınırı aşma, ölçüyü
kaçırma
i. 131b/07, 174b/22
ifşā: *Ar.* gizli bir şeyi açığa çıkarma
i. 130a/01
i. eyleme 167b/23
i. eylemedi 164b/03
i. itmeyesiz 91b/18

iftān: *Ar.* fitne sokma; ayartma
i. 121b/16

iftihār: *Ar.* övünme, övünç
i. 49b/14

iftirā: *Ar.* kasıtlı ve asılsız suç yükleme
i. 135a/18
i.+dan 131b/21
i.+dır 133b/09

iftirāk: *Ar.* ayrılma, ayrılık
i. 157a/12

iġfāl: *Ar.* gaflete düşürme, aldatma
i. 140a/13, 143b/15
i. idüp 128b/15, 146a/06

ig̡it: yiġit
i. 13a/01

iġmāzū'l-‘ayn: *Ar.* kabahate, kusura göz yumma
i. 122a/05
i. idüp 131a/19, 158b/12

iġnā: *Ar.* zengin etme, edilme; başka bir şeye ihtiyaç bırakmama, muhtaç bırakmama
i. idüp 154b/03
i.+ya 121a/21

iġvā: *Ar.* azdırma, azdırılma, bastan çıkarma, çıkarılma, yolunu sasırtma, ayartma, ayartılma
i. 117b/13
i. idüp 51b/13
i.+sı 132a/12

iġhāta: *Ar.* bir şeyin etrafını çevirme, sarma, kuşatma, etrafı çevrilme, kuşatılma, sarılma; tam kavrayış, anlayış, geniş bilgi
i. 39a/01, 168b/20
i. eylemez 26a/17
i. eylemediler 144a/16
i. eylemiş idi 136b/08
i. eylemişler idi 142b/03
i. idüp 144b/06

iġhbār: *Ar.* haber verme, bildirme
i. 28a/06
i. olmuş idi 116b/14
i. olunmuş idi 182a/10

iġhdā: *Ar.* hediye verme; doğru yola götürme
i. 39a/18, 165b/16
i. buyurmuşlar 14b/05
i. eyledi 65a/11, 113a/13, 150a/16

i. eylediler 84a/02, 96a/06
i. idelim 27b/08
i. iderler 42a/07
i. idüp 65b/09
i. olunup 65b/09

iġhdā: *Ar.* bir
i. 3a/08
i.+sına 166a/18

iġhdās: *Ar.* meydana getirme, ortaya çıkarma
i. 171b/14
i. idüp 8a/09

iġhfā: *Ar.* gizleme, saklama
i. eyledi 147a/17

iġhmāl: *Ar.* önem vermeme, terk etme
i. 133a/08, 170b/09
i. olunup 126a/23, 126b/05

iġhrāc: *Ar.* dışarı atma, çıkarma
i. 151b/11, 165a/13
i. eylemek 30a/13
i. eylemişler 29a/08
i. eylese 17a/16
i. idesiz 9a/23
i. idüp 9b/10, 55b/12, 80a/11, 137b/09
i. olan 29a/08
i. olduğu 133b/16
i. olmaz 3b/09
i. olunup 73a/03, 134b/21

iġhrāk: *Ar.* yakma, yakılma
i. 124a/05
i. eylemişler 160a/13
i. olmamışdır 26a/04

iġhrām: *Ar.* sedire veya yere serilen yün yaygı
i. idüp 135a/23

iġhsān: *Ar.* iyilik etme, bağış, lütuf
i. 9a/05, 9b/01, 22a/19, 44b/01, 49b/16, 53b/18, 63b/07, 66a/02, 66a/04, 84b/11, 168b/04, 168b/14
i.+a 25b/02, 99b/13
i. buyurasız 26b/22
i. buyurmuşlar 15a/15
i. buyurup 13a/13
i.+dır 174a/05, 179b/02
i. eyledi 79b/13, 80b/07, 93b/18, 99a/05, 110b/20
i. eylediği 58b/04
i. eylemiş 19b/16
i. eylemişdir 85a/03

i. eylemişler 12b/13, 17b/12
i. eylese 10b/10
i. eyleye 2b/22, 5a/02, 35a/01, 52b/03, 63a/20, 66b/06, 85b/10, 102b/02, 108a/16
i.-ı hümayünüm 11b/13
i.+ıñız 27b/22
i.-ı subhānī 14b/08
i.+ıyla 54a/17
i. ide 85b/20
i. ideler 93a/09
i. ider 121a/03, 147b/12, 187a/13
i. ider idi 76a/14
i. ider ise 65a/06
i. iderler 12b/11, 41b/06
i. idesiz 103b/01
i. idüp 6b/09, 7a/21, 9b/08, 11b/14, 27a/09, 27a/13, 56a/05, 56a/06, 58b/23, 60b/17, 81b/02, 86a/17, 86b/02, 95b/14, 102b/09
i. itmişdir 47a/07
i. itmiş iken 56a/09
i.+larından 173b/19
i.+lar idüp 101b/12
i. olduğunu 54b/14
i. olinagelmışdir 134b/10
i. olunan 42a/16
i. olundu 27a/03, 74b/10, 87b/12
i. olunduğda 26b/21
i. olunmuş 12b/13
i. olunmuşdır 55a/11
i. olunmuş idi 62b/13
i. olunup 11b/15, 52b/05, 52b/15, 55a/01, 55a/02, 59b/11, 60a/02, 60a/13, 60a/16, 60a/17, 60b/02, 61b/23, 62a/20, 64a/05, 64a/06, 66b/01, 66b/03, 66b/17, 69b/02, 69b/09, 75a/01, 80b/21, 81a/13, 81a/20, 81a/22, 87a/03, 87a/07, 87b/11, 87b/13, 104b/23, 184b/09, 185a/16
luṭf-ı i.+a 7a/19
ih̄tifā: *Ar.* saklanma, gizlenme
i. eylemiş idi 172a/23
ih̄tikār: *Ar.* hor, hakir görme
i. 117a/23
ih̄tilāf: *Ar.* ayrılık, anlaşmazlık, aykırılık
i. 177a/04
i.+ı 124a/12

i.+ımız 149a/11
i.+ları 123a/18, 126b/12
i.+larına 123b/02
ih̄tilāl: *Ar.* bozukluk, karışıklık, düzensizlik
i. 35a/15, 143b/06, 166b/22
i.+de 118b/11, 121b/20
i.+den 35b/02
i.+e 35a/17, 35a/23, 125b/04, 146a/19
i.+iñ 121b/23
ih̄tilām: *Ar.* ergen olma
i. 18a/19
ih̄timāl: *Ar.* mümkün olma, olasılık; tahammül
i. 117b/20, 139a/20
i.+dir 117a/09, 118a/11, 137b/18, 138a/13, 140a/10, 143a/16, 148b/22, 167a/05, 182b/01
i. eyledi 125b/22
i.+i 47a/01, 122b/22, 129b/18, 130a/08, 131a/03
i.+ile 139a/08
i.+in 144a/17
i.+ini 120b/16, 167a/11
i.+iñ 137b/16, 140a/20
i.+iyle 114b/11, 154a/12
i. virmediği 137a/07
ih̄timālāt: *Ar.* olması mümkün olan şeyler
i. 120b/17, 146a/03
i.+ı 140b/02
i. virdiler 143a/09
ih̄timām: *Ar.* gayretle çalışma, özenle iş görme
‘adem-i i.+ları 45b/15
i. 57a/07, 59a/16, 59b/19, 61b/22, 68b/19, 82b/02, 102a/20, 118b/17, 129b/10, 131b/08, 137b/01, 138b/14, 145b/16, 146a/11, 159a/12, 164a/03, 173b/14, 176b/04, 187a/09
i.+da 170a/10
i.+da iken 9b/21
i. eyledi 21a/04, 23b/19
i. eylediklerine 133a/07
i. eylediler 161b/14, 175a/11, 178b/05
i. eylemekte 59a/08
i. eyleye 4b/15
i.+ı 144a/16
i.+ımız 172b/09

i.+ına düşüp 172a/14
i.+ında 154a/10, 175b/11
i.-ı tām iderleridi 63a/03
i. idelim 141a/07
i. ider 145b/03
i. iderdi 162b/20
i. iderek 129a/15
i. ider idi 82b/14
i. ider iken 58a/02
i. iderlerdi 133a/03
i. iderler idi 63a/02, 82b/07
i. iderler iken 112a/09
i. idesin 167a/18
i. idesiz 118a/21
i. idüp 118b/23, 130b/09, 155b/07,
159b/12, 164b/22, 173b/16,
178b/14
i. itdiler 165b/16
i. itmedeyim 46a/06
i. kıldı 135a/20
i.+ları 85b/18, 171b/02
i.+larına 147a/02
i. olunmayup 133a/05
i. olunup 63b/10, 80a/04
ihtimâmlı: *Ar.+T.* dikkatli, gayretle
çalışan
i. 113a/04
ihtirâz: *Ar.* sakınma, çekinme, korkma
i.+a 156a/18
ihtişâr: *Ar.* kısaltma, sadeleştirme
i. idelim 19a/08
i. olundu 185b/23
ihtiyâc: *Ar.* gereklilik; yoksulluk
i.+ları 48a/11
i. olduğda 7b/13
ihtiyâr: *Ar.* seçme, seçilme; katlanma;
yaşlı
i. 5a/14, 27a/18, 75b/09, 89a/03,
92b/11, 93b/13, 142a/12, 163a/22,
163b/16, 186b/02
i.+ı 58b/06, 127b/13
i.+ım 151a/16
i. idüp 79b/07
i. itdiler 138b/12
i.+lar 103b/04, 150b/15
i.+ları 120a/10, 183a/02
i.+larına 90b/14
i.+larımı 7a/02, 21a/09, 92b/06
ihtiyâre: *Ar.* ihtiyar kadın

i. 6a/14
ihtiyât: *Ar.* ilerisini düşünerek, görerek
davranma; sakınma, tedbirli,
tedarikli bulunma
i. 120b/21
i.+ı 120b/17
i. idecek 124b/03
i. iderdi 148b/22
ihtvân: *Ar.* sadık, samimî, candan dostlar
i.+a 10b/11
i.-ı bā-şafâ 13b/04
i.-ı şadâkatden 2a/19
i.-ı şadâkate 28b/10
ihtyâ: *Ar.* canlandırma, çok iyi duruma
getirme, güçlendirme; umut verme
i. buyurdukları 41a/15
i.+da 162b/19
i. eylemek 171b/13
i. ider 89b/02, 89b/02
i. iderler imiş 17b/13
i. itdiler 150a/18
i. olundu 152b/20
i. olup 139a/02
i. olur 89b/03
i.+sına 49b/11
i.+ya 121a/22
ihtzâr: *Ar.* hazırlama, hazır duruma
getirme
i. 86b/23, 113a/13, 119a/21, 124a/17,
169a/14
i.+ı 118b/04, 130b/07
i. idüp 68a/01, 116a/08, 164b/07,
169b/11
i. kıldığı 113b/22
i. olunup 136a/06
ihtzâren: *Ar.* hazırlayarak, huzura
getirerek
i. 182b/13
işkâmet: *Ar.* oturma, yerleşme; bir yerde
eğleşme
i. 114b/16, 129a/18, 156b/13, 180b/17
i.+den 179b/17
i. eyledi 53b/09, 146a/22
i. ideriz 141a/18
i. idüp 137a/23, 157a/05
i.+im 121a/07, 121b/07
i. olmak 51b/21
işkâz: *Ar.* uyarma, dikkat çekme, tembih
i. 152a/18, 174a/22, 179a/01

ī.+a 176b/16
ī.+ına 117b/06
ī. idicek 125b/21
ī. idüp 119b/07

ikbāl: *Ar.* baht açıklığı veya yüksek bir makama, yere erişmiş olma durumu

i.+de 171b/15
i. idüp 50b/20
i.+leri 138b/19

ikdām: *Ar.* sürekli çalışıp didinme, uğraşma; ilerleme, gelişme gösterme

i. 6b/11, 57a/07, 59a/03, 124a/19, 155b/06, 162a/18, 176a/14

i.+dan 155b/03

i. eyledi 127b/16, 144b/13

i. eylediler 154b/13, 155a/21

i. eylemekden 148b/15

i. eylemeyüp 179a/11

i. eyleseler 5a/21

i.+ı 153b/03, 168a/23

i.+ına 119b/20

i. iden 144a/08

i. idicek 136b/15

i. olıcak 5a/09

i. olundu 154b/19

iki: iki sayısı

i. 2a/23, 5a/04, 5a/05, 5a/06, 8b/09, 9a/09, 9a/18, 9b/15, 10b/18, 11a/07, 12b/04, 12b/05, 12b/05, 12b/12, 13a/16, 13b/10, 14a/16, 14b/12, 14b/14, 14b/21, 15a/23, 15b/05, 15b/08, 15b/13, 15b/14, 16b/17, 16b/22, 19a/10, 19a/11, 22a/20, 22b/01, 23a/11, 24a/16, 24a/19, 24b/18, 25a/05, 25a/05, 25b/22, 26b/09, 28b/04, 28b/04, 28b/11, 29b/01, 31a/23, 31b/11, 31b/13, 31b/14, 32a/07, 32a/14, 32a/18, 32b/04, 33a/11, 33a/12, 33a/12, 33a/13, 33a/14, 33a/19, 33b/01, 33b/13, 33b/14, 33b/17, 34a/01, 34a/05, 34a/06, 34a/09, 34a/09, 34a/10, 34a/11, 34a/21, 34b/07, 34b/11, 35a/13, 35a/15, 35b/04, 36b/15, 36b/16, 37a/06, 37b/12, 38b/11, 38b/15, 38b/22, 39a/20, 39a/23, 39b/02, 40a/08, 41a/13, 41a/14, 41a/20, 41a/22,

42a/18, 43a/04, 43b/01, 43b/01, 43b/06, 44a/21, 45a/08, 47a/14, 48a/02, 48a/04, 49a/05, 49b/05, 49b/20, 50a/01, 50b/02, 51b/13, 53b/17, 54b/14, 57a/23, 59a/20, 61b/23, 62b/14, 63b/19, 65b/01, 65b/08, 69b/09, 69b/16, 70b/07, 71a/03, 71a/04, 73b/01, 76a/10, 77a/10, 77b/17, 77b/22, 79a/04, 79b/19, 80b/22, 81a/03, 83b/15, 84b/22, 86b/22, 87b/03, 88a/21, 88b/04, 89a/06, 90b/03, 91a/09, 92a/14, 92b/16, 93a/18, 95a/19, 95b/02, 95b/10, 96a/21, 97a/12, 101b/13, 101b/15, 104a/02, 105b/05, 106b/07, 106b/08, 109b/13, 111a/18, 111b/21, 111b/23, 112a/21, 113a/07, 113b/11, 113b/18, 114b/02, 119b/12, 119b/13, 121a/07, 122b/22, 123a/03, 123a/05, 123b/09, 123b/17, 124a/09, 124b/09, 126a/04, 126b/01, 126b/12, 126b/21, 127b/15, 128b/21, 129a/18, 130a/06, 130a/22, 132b/08, 137b/23, 138b/08, 139a/06, 139a/09, 142b/06, 142b/10, 143b/11, 143b/16, 144a/07, 145a/23, 146a/03, 147a/06, 148a/22, 148b/17, 149b/13, 149b/15, 150a/21, 150b/09, 150b/18, 152b/23, 153a/07, 153b/21, 154a/02, 155a/12, 155a/23, 155b/09, 156a/05, 159b/19, 160b/02, 161a/07, 161a/14, 161a/16, 163b/13, 163b/17, 165b/07, 166a/14, 166a/15, 166b/20, 168a/07, 168b/07, 169a/08, 170a/04, 171a/07, 171a/10, 171a/20, 171b/03, 172a/12, 175b/04, 177a/19, 177b/01, 177b/04, 177b/05, 177b/05, 177b/16, 180b/01, 180b/03, 180b/08, 183a/22, 183b/17, 186a/11, 187a/03, 187a/06, 187a/23

i.+den 79b/22

i.+dir 34a/22

i. iken 126b/02
i.+miz 24a/20
i.+miziñ 174a/17
i.+si 8b/21, 12b/18, 15a/06, 15b/12,
22b/04, 129b/01, 150a/14, 169a/22
i.+sine 48a/20
ikinci: iki sayısının sıra sıfatı
i. 23b/12, 35a/05, 39b/19, 72b/07,
86b/04, 158b/20, 172a/11
i.+si 32a/17, 80a/09
ikışer: iki sayısının üleştirme sayı sıfatı
i. 48a/08, 48b/13, 77b/22, 124a/17
ikrah: *Ar.* iğrenme, nefret etme; bir işi
zorla yapma veya yaptırma
i.+a 184b/15
i. ola 108b/15
ikrām: *Ar.* hürmet, saygı gösterme,
ağırlama, bir şeyi hediye, armağan
olarak verme
i. 7a/20, 9a/05, 37a/02, 38b/21,
42a/09, 44b/08, 45b/06, 45b/11,
93b/17, 112b/18, 116a/13, 118b/22,
123a/14, 127a/21, 149b/07,
149b/08, 150b/23, 152b/16,
152b/19, 179a/10, 181b/05
i.+da 123a/12, 153a/21, 153b/01
i.+dan 44b/23, 116b/06
i. eylemiş 54a/01
i.+ı 159a/04
i.-ı küllî idüp 53b/14
i.+ında 118b/23
i.+ından 38b/17, 123a/02
i.+ıñızda 46a/06
i. iderler 4b/08, 17a/03
i. idüp 113a/19, 152a/11
i.+lar 118b/09, 161b/17
i.+larında 112a/21
i. olmak 164b/09
i. olunmadı 80b/05
i. olunmuş 159b/06
i. olunmuş idi 168a/10
i. olunup 69a/14, 74b/10, 105a/01,
179b/11
ikrāmen: *Ar.* ikram olarak, ağırlayarak,
yedirip içirerek
i. 40a/08, 168a/12
ikrār: *Ar.* saklamayıp söyleme; dil ile
söyleme, bildirme, tasdik, kabul
i. idüp 106a/05

iktidā: *Ar.* uyma, tabi olma; örnek alma
i. 176b/11
i. idüp 167a/21
iktidār: *Ar.* güç yetme, yapabilme
i. 124b/21, 168b/22
i.+ı 136a/16, 138a/13, 146a/08,
178b/16
i.+ın 157a/04
i.+ları 109a/01, 124b/04
mütesāvü'l i. 167a/07
iktifā: *Ar.* yeter bulma, aza kanaat etme,
yetinme
i. iderler idi 115b/19
i. idüp 140a/09
i. olunmak 115b/15
i. olunsun 130a/02
iktizā: *Ar.* gerekli olma, gerekme
i. eyledi 179b/23
i. eylediği 117b/09
i. eyledikçe 133b/14
i. eyledikde 4a/14, 131a/04
i. eylediği 171a/18
i.-i 'aşra 66a/06
i. iden 163a/02
i. ider 109a/08, 130a/02, 177a/04
i.-i hāke 1b/11
i. itdi 160a/08
i.+sı 47b/05, 70b/23, 106b/04, 122a/20
i.+sına 39b/16, 39b/17, 40a/20,
41b/02, 111a/05
i.-yı şānlarından 46a/16
il: yer, belde, vilayet, ülke
i. 35b/05, 45b/18
i.+den 44b/06
i.+e 59a/02
il-: değmek, dokunmak
i.-mediler 54a/13
ilā: *Ar.* -den, ...-e kadar
i. 3a/02, 3a/18, 3a/20, 180a/19
'ilāc: *Ar.* derde deva olan şey, ilaç; çare,
tedbir
'i. 91b/16, 176b/10
'i.+ı 68a/10, 91b/19, 117b/07,
170b/18, 178b/01
'i.+ları 126b/06
ilāhī: *Ar.* Allah'a mensup, tanrı ile ilgili,
tanrısal
emr-i i. 9a/19
i. 18a/05, 77b/11, 144b/07

işāret-i i. 19a/01
meczūb-ı i. 17b/07
şun^c-i i.+dir 23a/19
î'lām: *Ar.* duyurma, bildirme, anlatma
i. 52b/07, 69a/12, 98b/08, 120b/21,
164b/16, 183a/01
i.+a 118b/12
i. buyurasız 122b/12
i. eyledi 69a/10, 70b/14, 76b/05
i. eyledik 100b/12, 103b/02
i. eyledikde 134a/09, 136a/22
i. eylediler 26a/16, 55a/14, 80a/15,
165b/10
i. eylemege 54a/08
i. eylemek 113b/07
i. eylemekde 54b/22
i. eylemekden 67a/11
i. eylemiş 52a/14
i. eylemiş idiler 116a/07
i. eylemişler 51b/11, 52a/11
i. eyleye 137a/23, 168a/16
i. eyleyesün 51b/23
i. eyleyüp 51b/17
i. geldi 185b/04
i.+ı 126a/13
i. idelim 52a/07
i. ider idi 63a/10
i. iderken 58a/07
i. iderler imiş 152a/19
i. idersiz 52a/08
i. idesiz 97b/10
i. idüp 59a/20, 62a/08, 72a/16, 80b/08,
100b/20, 182b/20, 184b/03,
184b/23, 185a/08
i. itmeleriyle 179b/07
i. itmiş imiş 60b/05
i.+ları 181a/19
i. olduğda 63a/22
i. olduğdan 70b/17
i. olıcağ 126a/05
i. olunduğda 118b/01
i. olunmak 122a/19
i. olunsun 64b/05
i. olunup 64b/13, 101a/01
î'lān: *Ar.* duyuru, bildiri
i. 179a/23
ilbās: *Ar.* giydirme, giydiren kuşatma
i. 65b/08, 96a/01, 142a/10, 151a/09,
152b/16

i. idüp 25a/17, 95b/08
i. olunup 75b/18, 185a/20
ile: kelimenin sonuna geldiğinde
birliktelik, beraberlik, araç, neden
veya durum anlatan cümleler
yapmaya yarayan bir söz
i. 1b/15, 2a/09, 2a/09, 2a/17, 2b/20,
3b/03, 3b/05, 4a/14, 4a/20, 4b/05,
5a/05, 5a/07, 5a/08, 5a/09, 5a/10,
5a/16, 5a/20, 5b/06, 5b/06, 5b/13,
5b/14, 5b/20, 5b/23, 6a/14, 7a/07,
7a/11, 7b/14, 7b/15, 7b/18, 7b/20,
8a/05, 8a/08, 8b/13, 8b/14, 8b/16,
9a/04, 9a/06, 9a/08, 9a/09, 9a/09,
9a/19, 9b/02, 9b/02, 9b/07, 9b/13,
9b/23, 10a/10, 11a/03, 11a/06,
11b/08, 11b/16, 12a/05, 12a/14,
12b/16, 13a/12, 13a/18, 13a/19,
13b/22, 14a/05, 14a/19, 14a/23,
14b/20, 14b/20, 15a/16, 15a/17,
15b/19, 15b/20, 16a/10, 16b/18,
17a/05, 17a/16, 17a/17, 17a/17,
17b/10, 17b/11, 17b/21, 18a/17,
18a/18, 18b/03, 18b/19, 18b/22,
19b/04, 19b/04, 19b/15, 20a/04,
20a/17, 20b/02, 20b/11, 20b/15,
21a/12, 21a/18, 21a/19, 22a/02,
22a/03, 22a/03, 22a/04, 22a/18,
23a/09, 23a/09, 23a/10, 23a/11,
23a/22, 23b/01, 23b/05, 24a/04,
24a/05, 24a/06, 24a/11, 24a/18,
24a/19, 24a/23, 24b/10, 24b/18,
24b/21, 25a/16, 25b/04, 26a/09,
26a/10, 27a/19, 27a/20, 27b/18,
27b/19, 28b/05, 28b/09, 28b/22,
29a/03, 29a/04, 29a/12, 30a/13,
31a/13, 31b/10, 31b/20, 31b/23,
32a/05, 32a/05, 32a/09, 32a/20,
32a/23, 32b/06, 32b/07, 32b/15,
32b/17, 33b/10, 33b/17, 33b/20,
34a/08, 34b/08, 34b/12, 34b/13,
35a/08, 35a/11, 35a/18, 35a/22,
35b/14, 36a/03, 36a/11, 36b/02,
36b/04, 36b/10, 36b/15, 36b/19,
37a/05, 37a/06, 37a/13, 37a/16,
37a/17, 37a/21, 37b/15, 37b/19,
38a/06, 38a/07, 38a/08, 38a/11,
38a/22, 38b/07, 38b/09, 38b/12,
38b/16, 38b/18, 39a/01, 39a/07,

39a/09, 39a/19, 39a/20, 39b/06,
39b/21, 40a/03, 40a/06, 40a/09,
40a/16, 40b/08, 40b/08, 40b/11,
41a/08, 41a/09, 41a/09, 41a/12,
41a/18, 41a/20, 41a/22, 42a/01,
42a/02, 42a/14, 42b/20, 43a/01,
43a/03, 43a/03, 43a/17, 43a/22,
43b/02, 43b/05, 43b/18, 44a/04,
44a/08, 44b/02, 44b/08, 44b/13,
44b/15, 44b/21, 45a/13, 45a/14,
45a/23, 45b/05, 45b/06, 45b/07,
45b/10, 45b/11, 46a/04, 46a/07,
46a/14, 46a/15, 46a/16, 46b/10,
46b/13, 46b/15, 46b/19, 47a/18,
47a/20, 47b/02, 48a/08, 48a/22,
48b/07, 48b/08, 48b/09, 48b/12,
48b/23, 49a/21, 49b/02, 49b/10,
50a/19, 50b/09, 50b/20, 52a/05,
52a/10, 52a/21, 52a/22, 52b/01,
52b/10, 52b/11, 52b/21, 53a/13,
53a/18, 53a/18, 53a/23, 53b/03,
53b/03, 53b/07, 53b/08, 53b/13,
53b/16, 54a/06, 54a/08, 54a/16,
54b/13, 54b/17, 54b/18, 54b/19,
55a/07, 55a/22, 55a/23, 55b/14,
55b/21, 56a/01, 56a/02, 56a/11,
56a/17, 56a/18, 56a/22, 56a/22,
56b/04, 56b/10, 56b/16, 57a/02,
57b/08, 57b/08, 57b/11, 58a/03,
58a/04, 58a/06, 58a/23, 59a/01,
59a/03, 59a/09, 59b/06, 59b/08,
59b/13, 59b/20, 60a/04, 60a/09,
60a/23, 60b/01, 61b/03, 61b/23,
62a/21, 62b/09, 62b/13, 62b/14,
62b/16, 63a/03, 63a/05, 63a/06,
63b/14, 63b/15, 63b/19, 64a/05,
64b/15, 65a/11, 65a/19, 65b/01,
65b/06, 65b/10, 65b/12, 65b/12,
66a/02, 66a/03, 66a/04, 66b/16,
66b/19, 67b/01, 67b/10, 68a/06,
68a/10, 68a/10, 68a/12, 68a/14,
68a/15, 68a/20, 68b/02, 68b/13,
68b/19, 68b/20, 68b/22, 69a/10,
69a/18, 69a/20, 69b/02, 69b/04,
69b/09, 69b/13, 70a/01, 70a/06,
70a/17, 70a/22, 70b/04, 70b/12,
70b/19, 71a/05, 71a/12, 72a/20,
72b/03, 72b/03, 72b/06, 72b/09,
73a/15, 73a/20, 73b/10, 73b/18,

73b/19, 74a/05, 74a/08, 74a/19,
74a/21, 74b/04, 74b/06, 74b/11,
74b/18, 75a/10, 75a/11, 75a/12,
75b/02, 75b/08, 76a/14, 76a/15,
76b/13, 77a/01, 77a/04, 77a/07,
77a/09, 77b/07, 77b/08, 77b/09,
77b/20, 78a/05, 78a/13, 78a/23,
78b/23, 79a/05, 79a/09, 79b/08,
79b/09, 80a/11, 80a/13, 80a/23,
80b/15, 80b/16, 80b/20, 80b/22,
80b/22, 81b/05, 81b/12, 82a/01,
82a/20, 82a/23, 82b/11, 83a/12,
84b/05, 84b/06, 84b/11, 85a/09,
86a/03, 86a/04, 86b/03, 86b/17,
88a/08, 88a/19, 88b/11, 88b/15,
89a/03, 89b/19, 90a/04, 90a/05,
90a/12, 90a/21, 91a/06, 91a/08,
91a/19, 91b/15, 91b/15, 91b/19,
91b/19, 92a/01, 92a/09, 92a/12,
92b/16, 93a/15, 93b/01, 93b/07,
93b/13, 93b/16, 93b/17, 93b/17,
93b/21, 94a/14, 94a/15, 94b/08,
94b/08, 94b/09, 94b/15, 94b/23,
95a/02, 95a/03, 95a/07, 95a/16,
95a/16, 95a/20, 95b/04, 95b/19,
95b/20, 95b/21, 95b/22, 96a/03,
96a/08, 96a/09, 96b/08, 96b/16,
97a/01, 97a/03, 97a/07, 97a/11,
98b/05, 98b/08, 99a/05, 99a/12,
99b/02, 99b/15, 99b/18, 100a/04,
100a/18, 100b/11, 100b/21,
101a/04, 101a/13, 101b/03,
101b/05, 101b/23, 102a/04,
102a/20, 102a/23, 103a/09,
103a/09, 103b/10, 104a/01,
104a/03, 104a/16, 104b/18,
104b/22, 105a/02, 105a/04,
105a/06, 105a/11, 105b/09,
105b/15, 105b/16, 105b/21,
106a/06, 106a/08, 106a/22,
106b/09, 106b/16, 108a/17,
108b/09, 108b/18, 108b/23,
109a/03, 109a/05, 109a/10,
109a/15, 109a/15, 109a/16,
109a/23, 110b/07, 110b/07,
110b/20, 110b/21, 110b/22,
111a/02, 111a/16, 111b/07,
111b/13, 111b/16, 111b/18,
111b/20, 111b/22, 112a/01,

112a/02,	112a/12,	112a/15,	132b/17,	132b/23,	133a/03,
112a/18,	112a/22,	112b/14,	133a/20,	133a/22,	133b/08,
112b/14,	112b/15,	113a/04,	133b/11,	133b/15,	133b/19,
113a/04,	113a/09,	113a/09,	133b/23,	134a/06,	134a/12,
113a/10,	113a/14,	113a/21,	134a/13,	134a/17,	134a/20,
113a/23,	113b/03,	113b/09,	134b/01,	134b/02,	134b/15,
113b/17,	114a/23,	114b/08,	135a/06,	135a/17,	135b/03,
114b/15,	115a/04,	115a/05,	135b/03,	135b/12,	135b/13,
115a/10,	115a/12,	115a/21,	135b/21,	136a/03,	136b/02,
115b/04,	115b/19,	115b/22,	136b/13,	136b/15,	137a/05,
115b/23,	116a/11,	116a/12,	137a/05,	137a/12,	137b/02,
116b/14,	116b/17,	116b/21,	137b/03,	137b/03,	137b/13,
117a/08,	117a/12,	117a/20,	137b/14,	137b/16,	137b/19,
117b/10,	117b/12,	117b/21,	138a/19,	138b/02,	138b/14,
118a/01,	118a/03,	118a/09,	139a/07,	139a/15,	139a/16,
118a/14,	118a/18,	118b/17,	139a/23,	139b/01,	139b/11,
118b/19,	118b/22,	119a/03,	139b/15,	140a/08,	140a/09,
119a/04,	119a/05,	119a/08,	140a/17,	140a/18,	140b/02,
119a/08,	119a/16,	119a/23,	140b/05,	140b/13,	140b/14,
119b/01,	119b/12,	119b/14,	141a/08,	141a/22,	141b/06,
119b/18,	119b/19,	119b/20,	141b/11,	141b/12,	142a/03,
120a/12,	120a/16,	120a/17,	142a/06,	142a/10,	142a/23,
120a/18,	120a/19,	120b/01,	142b/05,	142b/16,	142b/21,
120b/08,	120b/11,	120b/14,	143a/06,	143a/09,	143a/11,
121a/13,	121a/15,	121a/17,	143a/13,	143a/16,	143b/05,
121a/20,	121a/23,	121b/02,	143b/09,	143b/11,	143b/22,
121b/04,	121b/05,	121b/13,	143b/23,	144a/08,	144a/09,
121b/14,	122a/02,	122a/02,	144a/12,	144a/15,	144a/17,
122a/05,	122a/11,	122a/15,	144a/19,	144b/06,	144b/08,
122a/15,	122a/16,	122a/20,	144b/10,	144b/19,	145a/01,
122b/18,	122b/19,	122b/21,	145a/01,	145a/03,	145a/10,
122b/22,	123a/03,	123a/22,	145a/16,	145b/02,	145b/03,
123b/13,	124a/10,	124a/11,	145b/13,	145b/16,	146a/02,
124b/05,	125a/01,	125a/03,	146a/02,	146a/05,	146a/10,
125a/17,	125b/02,	125b/08,	146a/10,	146a/11,	146a/13,
125b/10,	125b/11,	125b/13,	146a/23,	146b/17,	146b/17,
126a/07,	126a/19,	126a/21,	147b/20,	148a/01,	148a/10,
127a/10,	127a/17,	127a/17,	148a/15,	148b/10,	149a/04,
127a/21,	127b/06,	127b/13,	149a/06,	149a/07,	149a/08,
127b/14,	127b/21,	128a/01,	149a/10,	149a/11,	149a/12,
128a/07,	128a/14,	128b/05,	149a/16,	149a/23,	149b/04,
128b/07,	128b/09,	128b/11,	150a/03,	150a/18,	150a/19,
128b/12,	129a/02,	129a/04,	150b/02,	150b/19,	151a/01,
129a/14,	129b/19,	130a/02,	151a/09,	151a/16,	151b/02,
130a/06,	130a/08,	130a/16,	151b/16,	152a/05,	152a/06,
130b/10,	130b/18,	130b/22,	152b/09,	152b/11,	152b/15,
131b/01,	131b/07,	131b/12,	152b/16,	153b/01,	153b/12,
131b/13,	132a/01,	132a/08,	154a/01,	154a/06,	154a/15,
132a/11,	132a/12,	132a/18,	154a/19,	154a/22,	154a/23,

154b/05, 154b/06, 154b/12,
154b/17, 154b/17, 154b/19,
155a/01, 155a/02, 155a/04,
155a/10, 155b/06, 155b/17,
155b/18, 156a/01, 156a/02,
156a/05, 156a/15, 156a/23,
156b/06, 156b/11, 157a/01,
157a/07, 157b/03, 157b/13,
158a/01, 158a/12, 158a/15,
158a/22, 158a/23, 158b/03,
158b/04, 158b/11, 158b/17,
158b/19, 159a/01, 159a/02,
159a/07, 159a/12, 159a/23,
160a/04, 160a/08, 160a/18,
160b/01, 160b/10, 160b/18,
160b/19, 161a/04, 161a/12,
161b/04, 161b/05, 161b/09,
162a/11, 162a/18, 162a/19,
162b/01, 162b/11, 162b/19,
162b/22, 163b/10, 163b/11,
163b/12, 163b/22, 164a/04,
164a/08, 164a/18, 164a/18,
164a/19, 164b/05, 165a/18,
165a/20, 165a/20, 165b/01,
165b/14, 166a/08, 166b/04,
166b/08, 166b/13, 166b/15,
166b/16, 167a/06, 167a/08,
167a/15, 167a/19, 167b/06,
167b/17, 168a/14, 168a/14,
168a/19, 168a/20, 168b/04,
168b/07, 168b/09, 168b/13,
168b/15, 168b/20, 169a/01,
169a/07, 170a/11, 170a/12,
170b/01, 171a/10, 171a/23,
171b/15, 172a/06, 172a/15,
172a/16, 172b/01, 172b/07,
172b/13, 172b/15, 172b/23,
173a/07, 173a/11, 173a/19,
174b/01, 174b/02, 174b/18,
174b/23, 175a/08, 175b/02,
175b/08, 175b/16, 176a/15,
176a/17, 176a/23, 176b/12,
177a/15, 178a/19, 178b/05,
178b/09, 178b/10, 178b/23,
179a/19, 179a/22, 179a/23,
179b/02, 179b/06, 179b/11,
179b/12, 179b/16, 179b/17,
179b/19, 180a/09, 181b/03,
181b/23, 182a/09, 182a/11,

182a/14, 182a/23, 182b/20,
182b/21, 182b/23, 183a/14,
183a/17, 183b/06, 183b/12,
183b/20, 184a/21, 184b/11,
184b/11, 184b/15, 184b/19,
184b/20, 185a/04, 185a/05,
185a/10, 185a/12, 185a/19,
185a/22, 185b/02, 185b/09,
185b/13, 185b/15, 185b/16,
185b/16, 186a/03, 186a/04,
186b/05, 186b/09, 186b/18,
187a/04, 187a/23, 187b/01
i.+dir 122b/04
ilerü: ileri; önce
i. 36b/08, 63a/01, 148a/01
i.+de 127b/06
ilet-: götürmek, ulaştırmak, eriştirmek
i. 72a/13, 107b/14
i.-üp 28b/21
ileti: ileti
i.+yi 89b/14
ilgâz: *Ar.* amacı gizleme
i. idüp 64b/16
ilhâh: *Ar.* ısrar etme, üsteleme
i. 2a/17, 71a/18, 106b/22
i.+dan 68a/22
i.+ı 117b/02
i.+ından 106a/16
i.+ıyla 187a/16
i. idüp 135b/17, 171a/09
ilhâk: *Ar.* katma, ekleme; egemenliği
altına alma
i. 123b/08
i. eyledi 171b/23, 172a/05
i. idüp 171b/21
i. olan 2a/09, 12a/22, 110a/20
ilhâm: *Ar.* ilham, esin
i. 150a/19
ilhan (?):
i.+ı
ilkâ: *Ar.* kovma, bırakma
i. 120a/09, 173a/21
i. idüp 67a/01
i. olmuş imiş 46b/17
illâ: *Ar.* mutlaka; yeter ki; ancak
i. 5b/02, 29a/10, 110b/07, 139b/02,
173b/21
‘illet: *Ar.* hastalık
‘i. 133a/06, 133a/09

‘ilm: *Ar.* bilme, bilim, bilgi; özellik, nitelik

‘i. 113b/20, 115a/08, 131b/15, 131b/16, 140b/03, 176a/05, 176a/09

‘i.+de 111a/02

‘i.-i bāṭını 19b/16

‘i.-i hendesede 28b/02

‘i.+ile 15a/21, 18b/12, 18b/21, 19b/17, 23b/23, 24a/06

‘i.+im 45a/20

‘i.-i nücüm 111a/04

‘i.-i nücümde 111a/13, 111b/04

‘i.-i nücümdan 116b/20

‘i.-i reml 116b/21

‘i.-i remlde 111a/03

‘i.-i şerifleri 15a/22

‘i.-i ṭıbbda 13b/01

‘i.-i zāhir 19b/16

‘i.+lerde 17a/22

mütevātirü'l ‘i. 36a/18

ṭālib-i ‘i. 13a/15, 15a/20, 19a/19

ṭālib-i ‘i.+iñ 19a/23

ilticā: *Ar.* sığınma, barınma

i. 121a/17

i. idüp 122b/08

iltifāt: *Ar.* yüzünü çevirip bakma; dikkat; hatır sorma, gönül alma; sözü, başka bir şahsa çevirme

i. 118b/09, 159b/06, 175b/08

i.-ı pādīşāhiyye 11b/18

i. itmedim 39a/21

i. itmeyüp 129a/03, 150a/08

i. olunup 52b/20

iltimās: *Ar.* kayırma; arka, kayırıcı; yapılmasını isteme

i. 63b/18

i. eylediler 181b/13

i.+ı 155b/17

i.+ıyla 181b/20, 183b/11

i.+ile 116b/04

i.+lar 159a/02

iltiyām: *Ar.* yara iyileşme

i. 116a/13, 181b/05

iltizām: *Ar.* kendi için lüzumlu sayma; birinin tarafını tutma; gerektirme

i. eylemiş idi 127a/19

i. iderim 140a/13

i. ideriz 122b/06

i. itdiler 119a/12

i.+ları 127a/05

ilzām: *Ar.* cevap veremez hale getirme, susturma

i. 127a/04, 173a/22

i.+a 173b/04

i. eylemeleriyle 120a/23

i.+ı 43a/14

īmā: *Ar.* işaret, işaretle anlatma, dolayısıyla anlatma

i. eyledi 114a/23

imāle: *Ar.* meylettirme, bir tarafa eğme, yatırma

i. 175b/07

imām: *Ar.* namazda, kendisine uyulan kimse; önde bulunan kimse; halife olan kimse; bir mezhep kuran zat

i. 9b/04, 16a/11, 23b/06, 30b/17, 71a/04, 71a/10, 71a/14, 106b/08, 106b/14, 106b/18, 115b/17, 115b/18, 115b/19

i.+ı 128a/05, 131a/23, 131b/05

i.+ına 128b/03

i.+iñ 71a/05, 106b/09

i.+ıyla 134b/13

i.+larıñ 115b/15

imāmet: *Ar.* imamlık, hilafet da‘vā-yı i. 71a/13, 106b/17 i.+ı 71a/11, 106b/15

īmān: *Ar.* iman, inanma, inanç

ī.+a 28a/05, 161a/14

ī.+a geldi 86b/15, 86b/17

ī.+a geldiler 62b/23

ī.+a gelmesine 63a/03

ī.+a gelmeyi 86a/14

ī.+a gelmez 65b/19

ī.+a gelmiştir 87a/13, 87a/21

ī.+a gelüp 78b/15, 78b/18, 84b/22, 86a/10, 86b/13

‘imāret: *Ar.* bayındır; saray ve benzeri yapı

‘i. 25b/18

‘i.+ı 33a/08, 33a/19, 33b/08, 35b/21

‘i. idüp 58a/02

‘imāret-ḥāne: *Ar.+Far.* yoksullara ve kimsesizlere yiyecek dağıtmak için kurulmuş hayır kurumu

‘i. 46b/04

imdād: *Ar.* yardım; yardıma gönderilen kuvvet

- i. 7a/14, 25b/04, 64b/01, 70a/03, 79a/19, 79a/23, 99a/02, 109a/09, 109a/10, 109a/12, 120b/22, 122b/02, 122b/20, 127b/02, 142a/04, 142a/04, 144a/12, 145a/10, 145a/18, 145b/13, 170b/03, 172a/18, 181a/12

i.+a 146a/22, 156b/16

i. eyledi 21a/15, 25a/22

i. eyledim 25b/04

i. eylemedi 148a/02

i. eylemek 145b/06

i. eylemekden 157a/13

i. geliyor 138a/18

i. gelmeye 164b/05

i. gelüp 143a/03

i. gelür 143b/14, 143b/18, 181a/12

i.+ı 142b/22, 162a/05

i.+ıma 148a/07

i.+ımız 138a/07

i.+ımıza 133b/15, 145a/23, 145b/03

i.+ına 57a/02, 79b/04, 144a/06, 145b/15, 155a/12, 155b/17, 156a/01, 156a/03, 167b/09

i.+ında 159b/18

i. ider 142b/19

i. iderler 112a/03

i. istemiş 109a/03

i. itdiler 142a/05

i.+ları 143b/07, 156a/10

i.+larına 127b/15, 155a/14, 155b/19

i. olmamış 93a/02

i. olunmayup 79a/05

i. olunmaz 70a/08

i. umarlar 50b/13

i. yetişüp 143a/15

imdi: şimdi, artık, o halde, öyleyse

- i. 26b/19, 27a/06, 37b/12, 43a/11, 57a/15, 57a/20, 57b/16, 58b/21, 72a/12, 82a/23, 96b/16, 99b/22, 103b/06, 107b/13, 109b/11, 111b/10, 156b/16, 167a/03, 177b/13

imbāl: *Ar.* mühlet verme, erteleme

i. eyledi 147a/14

imkân: *Ar.* imkân, olabilirlik

‘adem-i i.+dadır 129b/18

cây-ı i. 84a/13

i. 115b/20, 117b/05, 120a/13, 124a/06, 173a/11, 176b/07

i.+da 131b/01, 135a/06, 142a/09, 159b/04, 180b/05, 187b/05

i.+da degildir 132a/20

i.+da idi 163a/16

i. degildir 30a/02

i.+ı 109a/09, 131a/03, 142b/20

i.+ıyla 169a/06

imkân-pezîr: *Ar.+Far.* imkân bulan, mümkün

i. 176b/07

imsāk: *Ar.* bir şeyden el çekme, perhiz

i. 121a/20

i.+e 170b/23

imtinā: *Ar.* kaçınma, sakınma, çekinme

i. eyleme 67a/20

i. idüp 106a/16

imtinān: *Ar.* başa kakma, minnet

i. 60a/11

i. idüp 60a/06

i. olmağdan 103a/12

imtişāl: *Ar.* gerekeni yapma; bir örneğe göre hareket etme; alınan emre boyun eğme

i. 160b/20

imtişālen: *Ar.* uyararak, bağlı kalarak

i. 74a/05

imtiyāz: *Ar.* başkalarından ayrılma, farklı olma; ayrıcalık

i. 118b/08

i. bulmağ 123a/13

i. kılındığda 151a/10

imtizāc: *Ar.* karışabilme; birbirini tutma, uygunluk; iyi geçinme; uyuşma

i. 48b/19

imzā: *Ar.* bir kimsenin, mektup vb. resmî kağıtların altına, kendi eliyle, her zaman aynı biçimde yazdığı kendi adı

i. eylediler 118b/01

i.+lar itdiler 115b/08

i.+sıyla 70b/19

i.+yı 179b/19

in-: inmek

i.-di 74a/20, 150b/19

i.-e ine 8a/05

i.-er 34b/13, 87b/01

i.-esin 134a/21
i.-icek 30b/23
i.-iñ 104a/07
i.-se 23a/20
i.-üp 25a/13, 39a/02, 104a/06, 153b/01
inābet: *Ar.* günahlara tövbe edip Hak yoluna dönme
i.+i 162a/15
‘inād: *Ar.* ısrar, ayak direme, dediğinden vazgeçmeme
‘i. 91a/01
‘i.+ından 45b/22
‘i. idicek 151b/23
in‘ām: *Ar.* nimet verme, iyilik etme
i. 101b/12, 136a/02, 168b/14, 179b/01
i. eyledi 89b/13
i. eylediği 169a/10
i.+ı 162b/18
i. iderler imiş 9a/05
‘inān: *Ar.* dizgin, yular; idare etme
‘i. 127b/13, 151a/16
inan-: inanmak
i.-mazdı 163a/02
inandur-: inanmasını sağlamak
i.-dı 112b/18
i.-up 168b/19
inās: *Ar.* kızlar, kadınlar
i. 42a/02
i.+dan 127a/22
i.+ı 165b/05
‘ināyet: *Ar.* dikkat, gayret, özenme; lütuf, ihsan, iyilik
‘i. 114b/19, 122b/02, 124b/12, 173b/19
‘i. eyledi 18b/09
‘i. eyleye 54a/17
‘i. göster 173b/18
‘i. ideler 162a/12
‘i. idüp 86a/16, 86a/20, 152a/01
‘i.+inden 158a/20
‘i.+leri 122b/19
‘i.+lerine 122b/01
meded-i ‘i. 65b/13
‘ināyetlü: *Ar.+T.* lütuf ve kerem sahibi
‘i. 11b/05, 11b/15, 49b/13, 49b/14, 54b/02, 56a/15, 121b/06
inbisāt: *Ar.* yayılma, açılma; rahatlama
i. 39b/22
ince: ince, kalın karşıtı

i. 13b/10
incü: değerli, küçük, sert, sedef renginde süs tanesi, inci
i. 85a/12
‘ind: *Ar.* yan, taraf
‘i. 118a/05
‘i.+imde 133a/09
‘i.+imizde 174a/15
‘i.+inde 127a/20
‘i.+lerinde 50a/21
‘ind-allah: *Ar.* Allah yanında
‘i. 10b/13, 17a/18, 36a/18, 119a/09
indür-: indirmek
i.-di 104a/20
i.-üp 148a/12
i.-ürler 104a/07
infāk: *Ar.* nafaka verip geçindirme, besleme
i. itmedüñ 156a/22
infāl: *Ar.* ganimetten pay verme, ganimetlenme
i. 151b/02
infi‘āl: *Ar.* gücenme, darılma, kızgınlık duyma; herhangi bir şeyden etkilenme
i. 164b/03
i.+inde 38b/05
ingiliz: İngiltere halkından olan kimse
i. 134b/14, 156b/05
inhā: *Ar.* ulaştırma, yetiştirme, bir vazifeye tayin veya bir maasa terfi için yazılan yazı
i. 113b/10, 118a/14, 183a/01
inhidām: *Ar.* yıkılma, harap ve viran olma
i. olmuştur 125a/09
inḥirāf: *Ar.* dönme, sapma; doğru yoldan çıkma, değisme, bozulma, kırıklık; gücenme
‘adem-i i.+ım 131b/23
i. 26b/08, 180b/05
i.+a 44a/16
inḥitāt: *Ar.* düşme, çökme, gerileme, alçalma
i. 180b/06
inhizām: *Ar.* hezimete uğrama, bozulma, alt olma, yenilme; bozgunluk
ba‘de’l i. 167b/19, 171b/16

i. 137b/16, 138b/05, 138b/18, 142b/21,
148b/22, 155a/15, 162a/08,
171b/05
i.+a 176b/07
i.+ı 145a/09, 157a/21, 157b/20
i.+ına 145a/23, 170a/21
i.+ından 161a/17, 164a/09
i. olmuştur 121a/06
i. olmuş idi 170b/13
inil-: inme işi yapılmak
i.-üp 22a/18
inkār: *Ar.* yaptığini saklama, gizleme;
yapmadım deme; reddetme,
tanımama
i. 151a/15
i. eylemek 179a/03
i. idüp 109a/20, 185b/11
inkırāz: *Ar.* batma, dağılma, çöküş, yok
olma
ba' de'l i. 172b/18
i.+a 49a/14
inkıyād: *Ar.* boyun eğme, uyma
i. 62a/15, 112b/12, 141b/11, 151a/11
i.+da 44a/15
inkisār: *Ar.* kırılma; gücenme
i. 164b/23
ins: *Ar.* insan
i. 27b/17
inşāf: *Ar.* merhamete, vicdana veya
mantığa dayanan adalet
i. 158a/21
i. buyurıla 132a/11
i. idüp 79b/04
insān: *Ar.* insan, adam
'aql-ı i. 13b/07
i. 4b/14, 15b/16, 23b/09, 28b/11,
66a/04, 96b/03, 100a/20
i.+a 30a/14, 98b/02
i.+da 24b/08
i. değil 84b/12
inşā: *Ar.* yapma, yapılma, vücuda,
meydana getirme; kaleme alma
i. 46b/15, 166b/16
i. eylediği 126a/13
inşāallah: *Ar.* Allah isterse, Allah nasip
etti ise
i. 9a/20, 11b/08, 14a/03, 14a/08,
47b/01, 67a/23, 73b/17, 73b/18,
80b/08, 83a/13, 86a/21, 86b/03,

86b/03, 94a/22, 96a/19, 121b/23,
122b/20, 143a/22, 168b/01
i.+u'r-raḥman 9a/23, 11b/12, 97a/06,
186b/12
intifā': *Ar.* yararlanma, faydalanma
i.+ı 41a/05
intihā: *Ar.* nihayet bulma, sona erme;
bitme, tükenme; nihayet, son
i. 35a/14
i.+sı 33a/03
intiḥāb: *Ar.* seçme, seçilme, seçim
i. 139b/09
i. idüp 41b/10, 41b/14, 151b/01
i. olunup 149b/04, 154a/14, 180a/01
intihāb: *Ar.* yağma, talanlama
i. 144b/11
i. idüp 94b/12, 100b/15
i. olsun 90b/03
i. olunup 99a/16
intikāl: *Ar.* bir yerden başka bir yere
geçme, göçme
i. 105a/06
i. eyledi 125a/13
i. eylemek 170a/23
i. idemeyüp 182a/22
intikām: *Ar.* öç alma, intikam
aḥz-ı i. 126b/21, 173b/21
aḥz-ı i.+da 120b/19
i. 117b/14, 120a/06, 122b/13, 157a/06,
159a/20, 162b/02, 168b/17,
172b/02
i.+a 155a/02
i. almur 92b/08, 94a/02
i.+da 114a/02, 145a/08
i.+ı 130b/23
i.+ın 145a/18
i.+ın almağ 162a/23
i.+ında 123a/19
i.+ını 142b/20
i.+ıñ 67b/14
i.+ıñ aldı 25a/07
i. itmek 93a/20
intiṣāb: *Ar.* bir kimseye mensup olma; bir
yere bağlanma; birinin adamı olma
i. 116a/11, 169a/21, 181b/11
i.+a 4b/03
i. eyledi 18b/03
i.+ı 30a/23
i. idüp 158a/08, 181b/02

intizām: *Ar.* nizamlı, tertipli; düzgünlük
 i. bulur 122a/03
 i.+larına 178b/14
 i. virüp 97a/21

intizār: *Ar.* bekleme, beklenilme;
 gözleme, gözlenilme
 i. 173b/01, 173b/22, 182a/09
 i. çeküp 143b/18
 i.+ında 116b/13

inzivā: *Ar.* bir köşeye çekilme, çekilip
 hiçbir işe karışmama; dünya
 işlerinden vazgeçme
 i. 160b/15
 i.+da 160b/07, 166a/07
 i.+ya 135b/01

ipek: ipek
 i. 32b/13, 32b/21, 57b/14
 i.+dir 57b/14

ir-: yetişmek, erişmek, ulaşmak;
 dokunmak, isabet etmek;
 olgunlaşmak
 ʿaqlı i.-dügi 94a/23, 117a/16
 ʿaqlı i.-mez 78a/23
 ʿaql i.-dügi 26a/14
 haber i.-icek 55a/15
 i.-di 6a/21, 64b/17, 89b/23, 96a/06,
 98b/12
 i.-e 90a/08
 i.-icek 101a/22
 i.-mez 6a/05, 13b/07
 i.-miş 55b/23
 i.-mişdir 89a/13
 i.-üp 14b/05
 murāda i.-mege 96a/17
 nihāyete i.-üp 115b/10

irād: *Ar.* getirme, söyleme
 i. 51a/11, 51b/15, 89a/01, 149b/02
 i. eyledigimde 42b/20
 i. eylesün 130b/05
 i.+ı 108a/23
 i.+ıyla 123b/07, 134b/23
 i. iderek 59b/02
 i. idüp 112b/19
 i. olinan 130b/15

irādet: *Ar.* irade, dileme; gönül isteği
 i. 131b/14

irānī: İran halkından veya bu halkın
 soyundan olan kimse, Acem
 i. 100b/14, 149a/13

irāniyān: İranlılar, Acemler
 i. 90b/22

irās: *Ar.* verme, verilme; sebep olma, icap
 etme, gerekme, getirme
 i. 174a/07

iʿrāz: *Ar.* yüz çevirme, başka tarafa
 dönme; çekinme, sakınma
 i. olanlarına 119b/06

ircāʿ: *Ar.* eski haline çevirme, çevrilme;
 geri döndürme
 i. 179b/18

irde geçde: erken ya da geç
 i. 22b/22

irem: *Ar.* Ad kavmi zamanında, Şeddad
 tarafından, cennete benzetilerek
 yapılan bir bahçe
 bāğ-ı i. 11a/13
 bāğ-ı i.+de 42a/19

ʿirfān: *Ar.* bilme, anlama
 ʿi.+ı 47a/12

irgür-: ulaştırmak, eriştirmek
 i.-di 4a/06
 i.-ür 22b/22

iril-: erişilmek *krş.* irül-
 i.-meyüp 160b/12
 i.-ür 33a/09

irış-: varmak, ulaşmak *krş.* irüş-
 i.-diler 28a/06
 i.-esiz 9a/12
 i.-miş 55a/12
 i.-üp 79a/19, 88a/02, 146b/20, 158b/19

irş: *Ar.* varis olma; miras; kalıtım
 i.+ile 170b/04
 i.+iyle 135a/11, 151b/02, 170a/23

irsāl: *Ar.* gönderme, gönderilme, yollama;
 salıverme, koyuverme
 i. 3a/20, 40b/08, 73a/12, 101a/04,
 120b/07, 134a/17, 144b/16,
 159a/04, 165a/17, 179b/21,
 181b/12, 184a/12
 i. buyurup 82a/01
 i.+de 113a/05, 122b/18
 i. eyledi 64a/19, 64b/23, 65a/05,
 65a/14, 65a/21, 65b/10, 76b/09,
 78a/14, 84a/07, 90b/07, 95b/09,
 95b/10, 95b/12, 95b/18, 99a/08,
 99b/01, 99b/17, 101a/07, 103b/11,
 140a/08, 144b/21, 149b/05,
 151b/16, 153b/23, 155a/07,

157a/19, 164a/01, 164a/16,
164b/06, 167a/15, 185b/15,
185b/19, 186a/19
i. eylediği 167b/15, 168a/09
i. eyledikde 70b/22, 106b/03
i. eylediler 64b/13, 118b/04, 162a/04
i. eylemedi 99b/22, 99b/23
i. eylemek 73a/10, 125b/13
i. eylemiş 24a/19, 55a/08, 69b/19,
93b/11
i. eylemiş idi 145a/11
i. eylemişler 12a/02, 24b/11, 100b/17
i. eylemişlerdir 11b/17
i. eylemişler idi 82a/21
i. eylemişler imiş 100b/16, 100b/21
i. eylerdi 153b/21
i. eylesünler 55a/20
i. eyleyüp 27a/19, 68b/20
i. idelim 125a/21
i. iderler idi 75b/03
i. iderüz 47b/02
i. idesiz 116a/19, 140a/19, 151b/19
i. idüp 25b/21, 27a/20, 52a/21, 53a/17,
53b/06, 61a/15, 63a/05, 64b/09,
66b/18, 67a/01, 68b/18, 69b/19,
77b/02, 81b/22, 95a/16, 99a/17,
100b/03, 109a/03, 119b/07,
122a/20, 140a/02, 141b/08,
144b/17, 145a/17, 163a/22,
167a/17, 168b/14, 172a/04,
175a/10, 178b/22, 184a/10,
184b/18, 185b/10
i.+ine 166b/14
i. itdi 121b/06
i. itmek 59a/11, 112b/20
i. itmişler idi 160a/11
i. olan 53b/11
i. olunan 154a/15, 184a/20
i. olmak 62a/05
i. olsun 141a/10
i. olunan 145a/19
i. olundu 62a/21, 63b/12, 73a/04,
74a/15, 98b/11, 130a/23, 137a/21,
139a/21, 150b/03, 153b/12,
154a/15, 163b/16, 184b/06
i. olundu idi 61a/18
i. olunmuş idi 134b/01

i. olunup 26b/21, 56a/17, 62a/04,
64a/14, 81a/03, 124b/17, 139a/19,
183b/12
i. olunur idi 46b/08
irşen: *Ar.* miras olarak, soyaçekimle ilgili
olarak, irs yoluyla
i. 163a/09
irşād: *Ar.* doğru yolu gösterme, uyarma
i. 173a/22, 173b/04
i. ide 19a/03
i. ideyim 19a/05
i. olmamış imiş 18b/22
i. olması 18b/22
irte: ertesi, gelecek sabah, yarın
i.+si 7a/16, 10b/02, 20a/20, 21a/13,
26a/20, 26b/17, 38b/07, 42a/08,
44b/18, 58b/13, 61a/13, 64b/16,
65b/11, 65b/11, 76a/06, 83a/03,
83a/05, 93b/15, 95a/15, 97a/09,
102b/18, 113a/14, 113b/08,
124b/01, 132a/18, 142a/17,
147a/09, 150b/05, 183b/03,
183b/22, 184a/07, 185a/06, 185a/11
irtifā^c: *Ar.* yükselme; yükseklik, yükselti
i. 180b/06
irtikāb: *Ar.* kötü bir iş işleme; yiyicilik,
rüşvet yeme
i. 115a/22, 120a/22
i. iden 133b/21
i. ider mi 38a/05
i. idüp 159a/14
irül-: erişilmek *krş.* iril-
i.-medi 83b/12
irüş-: varmak, ulaşmak *krş.* iriş-
i.-üp 6a/09, 15b/17
irüşül-: erişilmek, ulaşılmak
murāda i.-ür 77b/07
ir ve giç: erken ve geç
i. 22b/21
irzā: *Ar.* razı, hoşnut etme gönlünü etme,
kandırma
i. 127a/04, 162b/06
i. eyledi 127a/13, 159a/02
i. ideriz 143a/07
işābet: *Ar.* rast gelme, doğruca gidip
erişme, yerini bulma; doğru bir fikir
söyleme; düşme, tutma, dokunma
i. idüp 156b/11, 161a/06
i.-i mevlevî 23a/19

i. itmeyecegi 140a/20
i. olmuş 113b/02
îşāl: *Ar.* ulaştırma, eriştirme, yetiştirme
î. eyleyesin 46b/15
îşbāt: *Ar.* şahit ve delil göstererek
doğrusunu meydana çıkarma
i. 148a/13
i. idüp 155a/05
‘îseviyye: *Ar.* Hristiyanlık
‘î.+den 15b/01
iskān: *Ar.* sakin kılma, oturtma, ev sahibi
etme; yerleştirme
i. eylemek 114b/22
i.+ı 16a/03
i. ideler 93a/09
i. idüp 112a/19, 183a/11
i. olundu 154a/04
i. olundılar 178a/17
i. olunmuşlar idi 153b/18
iskāt: *Ar.* susturma; kandırma; ikna etme
i. eyledi 129a/05
iskāt: *Ar.* düşürme, aşağı atma; iptal
etme; yok etme
i. 115b/20
i. idüp 171b/01
iskele: deniz taşıtlarının yanaştığı, çoğu
tahta ve betondan yapılmış, denize
doğru uzanan yer; vapur uğrağı
olan şehir veya kasaba
i. 87a/16
i.+dir 31b/12
i.+sidir 32b/13
islām: *Ar.* İslamiyet, Müslümanlık
‘ asker-i i. 1b/15, 5b/06, 5b/21, 32a/20,
54b/18, 54b/19, 56b/12, 56b/20,
59b/20, 64a/17, 64a/22, 65a/08,
65b/03, 65b/04, 65b/15, 66a/11,
66b/16, 66b/19, 67a/07, 69b/11,
70b/09, 72b/23, 73b/16, 75b/05,
76a/15, 76b/01, 77b/12, 78a/01,
79a/20, 80a/08, 81b/03, 81b/17,
82b/19, 83a/01, 85a/11, 112a/12,
183b/14, 184b/21, 185a/12
‘ asker-i i.+a 63b/22, 64b/17, 66a/02,
66a/06, 66a/15, 83b/11, 84b/11
‘ asker-i i.+îñ 20a/17, 20b/03
‘ asker-i i.+ise 70a/20
dîn-i i. 84a/14, 119b/21

ehl-i i. 49a/08, 55b/18, 60b/07, 71a/03,
77a/01, 106b/07, 112a/02, 112b/01
ehl-i i.+iken 18b/16
ehl-i i.+a 79b/22, 114a/15
ehl-i i.+dan 122b/07, 178a/19, 183a/12
ehl-i i.+dır 24a/19
i. 2a/11, 53b/16, 54b/12, 56b/13,
60a/23, 65b/20, 91b/04, 108b/16,
112b/09, 115b/05, 122a/23,
122b/11, 170a/14, 171a/22
i.+a 16a/22, 119a/11
i.+da 112b/07
i.+dan 115a/15, 170a/16, 171a/22,
171a/23
i.+larında 112a/08
i. oldu 86a/18
serhadd-i i. 3b/02, 52a/15, 86a/22,
111b/22
şeref-i i. 54b/12, 60b/01
yed-i i.+a 16b/13, 36a/07
ism: *Ar.* isim, ad
i. 111a/12, 111a/12, 111b/04, 160b/08
i.+de 111a/13
i.+i 12a/14, 12a/14, 48b/11, 116a/08,
116a/09, 181a/21, 181a/21
i.+im 39b/11, 111a/22
i.-i meşhûrı 6a/10, 30a/08
i.-i meşhûrına 11a/04
i.+imi 25b/05
i.+inde 111a/05
i.+ine 3b/18, 4b/06, 10a/17, 14a/07,
15b/13, 32a/14, 62b/22, 173a/01
i.+ini 53b/17, 173a/01
i.+îñ 111a/22
i.-i şerîfi 22b/21
i.-i şerîfine 22a/22
i.-i şerîfleri 10a/10, 29a/11
i.-i şerîflerine 4b/09
i.-i şerîflerini 5b/16
i.+ler 111a/05
i.+leriyle 150a/10
işneyn: *Ar.* pazartesi günü; ikinci
i. 19a/10
yevm-i i. 25b/22
iste-: istemek
cevâb i.-di 140b/22
emân i.-rsiz 103a/10
i.-megile 36b/01
i.-mez 89a/21

i.-meziz 168b/06
i.-r 93a/11, 102a/19, 179b/05
i.-r iken 8b/07
i.-r ise 58b/19
i.-rler idi 82b/10
i.-rsen 17b/01, 19a/23, 90b/18,
128a/16
i.-yüp 46b/19
imdād i.-miş 109a/03
isti' dād: *Ar.* yaradılıştan gelen veya sonradan edinilmiş yetenek
i. 47a/07
i.+ı 125b/19
i.+ını 176a/10
i.+ları 47a/11
i. olmağıla 175b/14
i. olup 110b/23
isti' fā: *Ar.* affını isteme; bir işten, kendi isteğiyle çekilme
i. 179a/16
i. ideler 46a/01
istifār: *Ar.* firar etme, gizlice savuşma
i. 135b/08
istiftā: *Ar.* fetva isteme
i. 115a/13
istiğfār: *Ar.* tövbe etme
i. idüp 18b/08
istiḥāre: *Ar.* hayırlı olanı isteme
i. iderler 51a/16
istiḥbār: *Ar.* haber ve bilgi alma
i. 38a/11
istiḥdām: *Ar.* kullanma, hizmete kabul etme
i. 135a/21, 135b/21, 150a/02
istiḥkāk: *Ar.* hakkı olma, hak kazanma; hak kazanılan şey
i. 172b/04
istiḥkām: *Ar.* sağlamlık, kuvvet; kuvvetli siper
i. 123b/14, 129b/23, 136b/22
i. bulduḡda 172a/13
i. viridi 180a/14
i. virdikden 139b/03
i. virdiler 119a/08, 144a/04, 178a/22
i. virelim 138a/04
i. virerek 84b/10
i. virilüp 179b/16
i. virmişler 157a/01
i. virmişlerdir 178a/14

i. virüp 137a/16, 141a/06, 155b/14,
174b/02, 178b/13
istiḥrāc: *Ar.* çıkarma, çıkarılma; netice çıkarma; anlam çıkarma, anlama; ileriye görme
i. eyledik 116b/20
i. eylemişler 182a/05
i.+ı 117a/04, 182a/19
i. olundu 71a/02, 106b/06
i. olunmuş 116b/09
istiḥsān: *Ar.* güzel bulma, güzel görme
i. 41b/07
i. idüp 41a/11
istiḥyā: *Ar.* utanma
i.+dan 122a/14
istikā: *Ar.* su isteme
i. olduğdan 7b/06
istikāmet: *Ar.* doğruluk, doğru hareket; bir şeyin bir tarafa doğrulması, uzanması
i. 117a/21, 133a/22, 151a/02, 151a/04,
180b/04
i.+den 44a/16, 131b/22
i.+imdir 131b/20
istikāmet-perver: *Ar.+Far.* doğruluk üzere olan
i. 133b/06
istikbāl: *Ar.* karşı çıkma, karşılama; gelecek zaman
i. 36b/02, 36b/15, 36b/19, 37a/01,
37a/06, 37a/13, 45b/11, 156b/07
i.+e 36b/03, 36b/04, 149b/11,
150b/10, 153b/15
i. eyledi 149b/13
i. eylemek 149b/10
i. ideler 165b/12
i. idüp 40a/15, 60b/07, 169b/04
i. itmeye 36b/07
istiklāl: *Ar.* bağımsızlık
i. bulup 121b/03, 181a/05
i.+i 146a/15
i.+ine 181a/05
i. virmek 135a/21
istiklālī: *Ar.* bağımsızlığa özgü
i. 68a/19, 124b/19, 126a/18
istikrār: *Ar.* karar bulma, yerleşme; kararlaşma, iyice belli olma
i. 172a/13, 176a/14
i. buldı 121b/03, 125a/14

i. bulduğda 170b/17, 176b/03
istikrâz: *Ar.* ödünç alma, borçlanma
i. eylese 36a/17
istilâ: *Ar.* bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme; yayılma, kaplama
i. 150a/22, 178a/15
i. eylediler 49a/07
i. idüp 131b/06, 169b/21
i.-i şâhân 3a/16
i. itmişdir 167a/01
i.+sı 170a/05
i.+sını 48b/02
istilâl: *Ar.* sıyırıp çıkarma, sıyırılıp çıkarılma
i.+ine 172a/19
istimâc: *Ar.* dinleme, dinlenilme, işitme, işitilme; dinleyip kabul etme; kulak verip dinleme
i. 41a/17, 136a/19
i.+dan 41a/21
i. eyledi 91a/15
i. eyledik 12a/12
i. eyledikde 123b/14, 148a/18
i. eylediklerinde 37a/22, 128b/22
i. eylediler 149a/19
i. eyledim 50b/18, 130b/20
i. eylediñiz mi 91a/23
i. eylemedi 147a/20
i. eylemek 130b/10
i. eylemiş idi 156b/15
i. idicek 106a/12, 127b/10, 145a/13, 155b/08, 158b/14, 161a/03, 185b/02
i. idüp 12a/11, 135a/13
i.+mız 4a/18
i. olınan 5a/14, 88a/16
i. olundu 144a/04
i. olundu 8b/02
i. olunur 33b/07
isti^ʿmâl: *Ar.* kullanma, yapma; üretme, üretilme
i. eyledikleri 48a/09
i.+i 176a/04
i. iden 48a/12
i.+inde 46a/10
istimâlet: *Ar.* gönül alma, çekme, meylettirme
i. 51b/19, 133b/12, 152b/15, 166b/06, 168b/13, 178b/23

i.+e 168b/18
i. idüp 54a/01
i.+ler 66a/03, 92a/01, 101b/12, 109a/06
i. olunsa 52b/05
i. virdi 164b/21
i. viresiz 98b/10
i. virüp 79b/11, 165a/23
istimdâd: *Ar.* imdat isteme, yardıma çağırma
i. 155b/17
i. eyledi 172b/11
i. eylediler 126a/22, 181a/11
istinâd: *Ar.* dayanma, güvenme
i. 152a/06
istirâhat: *Ar.* dinlenme, rahat etme
i. 5b/09, 39b/10
i.+da 129b/08
i.+ı 38a/04
i. idüp 92b/18
istir^hkâk: *Ar.* birini köle edinme, esir tutma
i. 115b/05
istişâl: *Ar.* kökünü kazıma, temelden temizleme
i. 132a/15, 161a/20, 161b/04
i. eyledi 123a/06
i. eylediler 170a/15
i. olunup 159b/22
istişvâb: *Ar.* doğru bulma, doğruluğuna kanaat getirme
i. olunup 179b/19
istişâre: *Ar.* danışma, müzakere etme
i.+siyle 154a/08
istivâ: *Ar.* eşit ve denk olma
i. 180b/04
istizân: *Ar.* yetki isteme, izin isteme
i. 38b/08
i. itdiler 165b/11
ʿișyân: *Ar.* itaatsizlik, emre boyun eğmeme; ayaklanma
ʿi. 3a/17, 3a/21, 113a/02, 114a/09, 123a/07, 131a/15, 133b/09, 180a/08, 182b/07
ʿi.+da 178b/23
ʿi. eyledi 155b/12
ʿi. eyleme 25a/12
ʿi.+ı 25a/15, 133b/21, 172a/18, 179a/04
ʿi.+ıma 179a/20

ı. +ımız 86a/19
 ı. iden 80a/16
 ı. idersen 25a/16
 ı. idüp 24a/10, 79b/16, 86b/07, 155b/22, 159b/20
 ı. itdürüp 121a/12
 ı. itmiş 120a/05
 ı. +ları 121b/17, 133b/18
iş: bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma
 i. 7b/18, 14a/22, 53a/10, 86b/06, 91b/08, 91b/14, 92a/06, 97b/17, 103a/07, 104a/18, 104a/19, 126a/09, 137b/08, 138a/07, 152b/18, 154b/06, 156a/12, 157a/17, 167a/05
 i. degildir 11b/10
 i. +den 137b/08, 167a/05
 i. +dir 20b/06, 28b/11, 95a/05, 98a/19
 i. +e 7a/20, 91b/12, 94a/18, 96a/19, 98b/06, 118a/13, 163b/14, 165a/01
 i. +e el urmayup 41b/23
 i. görülmez idi 59b/22
 i. görün 143a/21
 i. +i 23b/16, 111b/13
 i. +i degildir 132a/21
 i. +i midir 78b/03
 i. +imiz 94a/22, 100b/18
 i. +imizi 167a/09
 i. +ine 90a/10, 161b/02
 i. +ini 92b/03, 109b/14
 i. +ini görüp 92b/16
 i. +iniñ 126b/17
 i. +iñ 6a/22, 82b/13
 i. itirdiñ 147b/14
 i. +ler 9b/21, 58b/06, 68b/19, 78b/21, 94b/10, 94b/11, 97a/07, 102b/23, 109a/13, 122a/11
 i. +lerdir 97b/06
 i. +lere 58a/02, 69b/17, 96a/14, 98a/01
 i. +lerimiz 96a/22
 i. +leriñ 132b/13
 i. midir 90a/20
 i. olmak 70a/16
 i. olmaz 91b/20
 i. olur 102b/12
işā^cat: *Ar.* haber verme, duyurma, bilgi verme

i. eylediği 164b/16
işā^ceyn: *Ar.* akşam ile yatsı arası beyne'l i. 120b/10
 i. 112a/07
işān: *Ar.* “keramet sahibi, velî” manalarında,
 ulema ve şeyhlere verilen bir unvan
 firdevs-i i. 22a/13
 hükümet-i i. 3a/09, 3a/14, 171b/06
 i. 177b/10
iş^cār: *Ar.* yazı ile bildirme
 i. 139b/10
işāret: *Ar.* anlam yükletilen şey; belirti, gösterge; el, yüz hareketleriyle gösterme
 i. 5b/13, 9a/09
 i. eylediginde 44b/05
 i. idicek 26a/23
 i. idüp 39b/03
 i.-i ilāhī 19a/01
 i. +iyle 44a/12
 i. +leri 27a/08
 i. ola 96b/21
 i. olan 25b/13
 i. olunan 26a/02
 i. olmak 25b/09
 i. olunan 22b/20
 i. olunur ise 51a/17
 i. olup 93a/22
işbu: bu, özellikle bu
 i. 12a/21, 26b/05, 27b/15, 32a/04, 45a/12, 46a/08, 49a/06, 62a/18, 62a/22, 69b/12, 71a/02, 87a/21, 106b/06, 153a/15, 157a/14, 177a/14
işde: bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz *krş.* işte
 i. 25a/15, 25b/08, 54b/04, 60b/09, 61a/08, 65a/09, 65a/10, 68b/01, 76a/12, 77b/10, 91a/10, 94a/03, 96a/03, 96a/22, 99a/13, 101b/06, 102a/14, 103b/03, 103b/08, 108b/19, 110b/09, 111b/12, 112b/04, 112b/06
işik: eşik *krş.* eşik
 i. +ler 154a/14, 163b/10
işgā (?):
 i. 14a/13
işgāl: *Ar.* bir yeri ele geçirme

i. ide 157a/11
i. idüp 157a/12
i.+inde iken 173a/23
işgüzār: *T.+Far.* eli işe yatkın, becerikli; gereği yokken daha çok kendini göstermek için işe karışan
i. 76a/17, 94b/07, 99a/15, 153a/11
i. imiş 14a/08
i. olup 110b/18
işidil-: işitilmek, duyulmak
i.-digi 152b/01
i.-dügi 126a/06
işit(d)-: işitmek, duymak
i.-diñiz 37b/17
i.-elim 131b/12
i.-en 9a/06
i.-enler 28a/14
i.-icek 156a/02, 156b/04
i.-ir imiş 45b/11
i.-irler 28a/13
i.-medi 132a/09
i.-medim 39b/22, 41b/17
i.-miş 13b/13
i.-üp 122a/08, 130b/19, 145b/02, 152b/14
işkence: *Far.* eziyet, azap *krş.* şikence
i. 175a/19
işle-: işlemek
i.-mez 32b/18, 79a/06
i.-miş 165a/18
işrāb: *Ar.* içirme, içirilme
i.+dan 40b/16, 41b/19
i. ider 47a/18
işrāk: *Ar.* aydınlatma; doğma
i. 41a/20
‘işret: *Ar.* içki
i. 100a/15, 123a/23, 152b/20
i.+e 121a/09, 170b/16
i.+e düşüp 176b/13
i. eyledi 24b/13
i. iderler imiş 30a/12
i. idüp 91b/22
‘işrīn: *Ar.* yirmi sayısı
i. 3a/15, 3a/16, 3a/17, 3a/18, 3a/19, 3a/19, 3a/21, 3a/22, 178a/09, 178a/14, 178b/18, 180a/19, 180b/19, 181a/16, 182b/07, 185b/20

işte: bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz *krş.* işde
i. 111b/01
işti‘āl: *Ar.* alevlenme, parlama
i. bulup 173a/09
iştibāh: *Ar.* şüphe, kuşku
i. 134a/11
i. buyurulmayup 121b/19
i. kalmadı 147a/23
iştidād: *Ar.* şiddetlenme, sertleşme
i. bulcağ 127b/08
iştigāl: *Ar.* uğraşma, ilgilenme, meşgul olmak
i. 157b/02
i. bulmağa 159b/11
i. bulup 138b/03
i. iden 138b/20
iştimāl: *Ar.* kaplama, içirme
i. 132a/02, 139a/17
iştirā: *Ar.* satın alma
i. olunur 48a/08
it: köpek
i. 83b/10
it(d)-: etmek, yapmak *krş.* id-
ābādān i.-üp 45a/11
‘adāvet i.-üp 132b/23
‘add i.-erler imiş 108b/18
‘add i.-üp 158a/01, 162a/01, 165a/22, 172b/13
adım i.-er 28b/12
āferīn i.-üp 118a/23
āferīnler i.-üp 179b/04
‘afv i.-sünler 38b/12
āgāz i.-ecegin 138b/06
āgāz i.-meyeler 151a/05
āgāz i.-üp 45b/02, 113b/04, 113b/14, 120a/10
‘ahd-i mişāk i.-miş 41a/09
‘ahd-i yemīn i.-miş 41a/06
āh-ı enīn i.-üp 4a/06
āh vāh i.-erek 55b/15
āh vāh i.-üp 88b/17
ahvāl i.-üp 182b/19
ahz i.-eriz 167b/01
ahz i.-üp 48b/18, 128b/19, 136a/02, 169a/17, 185b/04
‘ağd i.-üp 172b/15
‘ağd-i bī‘at i.-üp 71a/04

‘aḳd-i şulḥ i.-üp 73a/15
aḳın i.-mededir 48b/11
aḳın i.-üp 43b/16, 48b/20, 136a/15
alārga i.-üp 128a/22
ālāy i.-üp 83a/18, 97a/02
‘ālī i.-üp 121a/19, 125a/06
āmāde i.-üp 6a/20
‘amel i.-er 110b/10
‘amel i.-eriz 91a/18
‘amel i.-erler 50b/06, 51a/17, 131a/11
‘amel i.-erler idi 148b/08
‘amel i.-üp 77b/05, 82b/11, 82b/12,
82b/16
ārām i.-er iken 52a/02
ārām i.-meyüp 127b/03
ārām i.-üp 61a/16, 78b/07, 93b/08,
94a/14, 101a/20, 119a/02
‘arż-ı ḥāl i.-esin 92b/14
‘arż-ı ḥāl i.-iñüz 27a/06
‘arż-ı ḥāl i.-üp 93a/06
‘arż i.-erim 36b/09
‘arż i.-erler 50b/19
‘arż i.-üp 38b/10, 42b/19, 44a/18,
56a/10, 63a/04, 69b/19, 113a/15,
127b/02, 128b/14
āsān i.-er 76b/18
āşikār i.-erler 115a/19
āşikār i.-meyüp 164a/11
āşikār i.-üp 55b/17
āteş i.-üp 142b/13, 147b/04
‘avdet i.-eceklerini 160a/20
‘avdet i.-eler 139a/17
‘avdet i.-eni 120b/08
‘avdet i.-esin 134a/21
‘avdet i.-esiz 140a/18
‘avdet i.-mekdir 69a/03
‘avdet i.-meyüp 136b/21
‘avdet i.-üp 54a/10, 67a/07, 74a/03,
115b/22, 136b/19, 137b/05,
141a/17, 165b/08
āyā i.-erse 71a/22, 107a/02
‘ayān i.-erler 10a/02
‘ayān i.-icek 135a/19
‘ayān i.-üp 118b/17
āzād i.-elim 20b/11
‘azīmet i.-en 144a/06, 145a/23
‘azīmet i.-erler 14a/11, 140a/06
‘azīmet i.-mem 165a/01

‘azīmet i.-üp 5b/06, 17b/11, 20a/10,
81b/10
‘azl i.-üp 32b/03, 54b/23, 182b/11
‘azm-ı maḳşūd i.-üp 64a/19
‘azm-ı rāh i.-diler 28a/06
‘azm-ı rāh i.-üp 99a/08
‘azm i.-eler 128b/09
‘azm i.-üp 104a/01
baḥş i.-üp 37a/10
baş i.-üp 81b/17
belīg i.-üp 40a/21
bend i.-üp 120b/07
ber-ḳarār i.-di 1b/04
ber-ṭaraf i.-üp 82b/01
beyān i.-dim 2a/11
beyān i.-elim 18a/07
beyān i.-er 31b/07, 35a/04, 35a/06
beyān i.-erler 5b/19, 17a/12, 30b/16
bezl i.-üp 76b/15
bī^c at i.-diler 150a/17, 162b/07
bī^c at i.-en 150b/22
bī^c at i.-üp 71a/14, 105a/20, 106b/08,
106b/18
bī-ḥayālik i.-üp 17a/15
bilā-mūcib i.-üp 67b/05
binā i.-eliden 35a/21
binā i.-er 32a/06, 32a/09
binā i.-erler 126a/03
binā i.-esin 9b/03
binā i.-esiz 25b/07
binā i.-miş 14a/17
binā i.-üp 76a/09, 87a/15, 157a/02,
167a/10
biniş i.-üp 168a/01
bir i.-üp 68b/16
būs i.-üp 41b/12, 50b/14, 75b/22,
104b/15, 113b/13, 150a/17
cehd i.-üp 115b/13
celse i.-üp 104b/02, 181b/03
cem^c i.-di 123b/17, 124a/16
cem^c i.-üp 3b/11, 5b/23, 6a/18,
10b/23, 21a/09, 28a/21, 60b/15,
61a/02, 67b/16, 70a/02, 75b/10,
79b/18, 94a/01, 103a/05, 117a/14,
119b/17, 127b/19, 136b/22,
142a/11, 144a/11, 145b/22,
154b/13, 156a/01, 157b/04,
167a/17, 183a/15
cem^c iyyet i.-üp 183a/16

ceng i.-diler 142a/22, 142b/17
ceng i.-er 78a/05
ceng i.-eridi 83b/12
ceng i.-mege 56b/21, 98b/22
ceng i.-meyüp 160a/11
ceng i.-üp 125a/16, 144a/07, 153b/22
cesâret i.-eceklerin 152b/14
cesâret i.-emediklerinden 147b/19
cesâret i.-emeyüp 137b/04
cesâret i.-erler 122a/07
cevâb i.-di 45a/01
cevâb i.-er 98b/05
cevâb i.-ersiz 7a/05
cevâb i.-iñ 21a/12
cevâb i.-üp 72a/14, 107b/15
cevelân i.-üp 26a/15, 172b/03
cezb i.-erek 116a/01
cezb i.-üp 118a/04, 118a/11
cidâl i.-ecek 170b/07
cumhür i.-üp 58a/17, 87a/08
cüş u hurüş i.-üp 136a/23
cüdâ i.-ecegi 176a/18
cülüs i.-mek 41a/07
cülüs i.-mezden 43a/07
cülüs i.-miş idi 162a/22
cülüs i.-üp 67a/22, 106a/21, 172b/22,
178b/03
çāk çāk i.-üp 161a/02
çâre i.-elim 90a/09, 98a/11
çâre i.-esiz 103a/21
çâre i.-medi 138b/22
çâre i.-melüdir 97b/23
dāḡil i.-eler 116a/05
dāl i.-er 89b/01
dāmen-der-miyān i.-üp 186b/16
dāmen-der-miyān i.-üp 6a/18, 53a/11,
84a/10, 84b/01, 162b/02
dār i.-erler idi 61b/04
da' vet i.-diler 42a/08
da' vet i.-mek 95b/17
da' vet i.-üp 25b/12, 37a/12, 37a/23,
38b/09, 38b/20, 40a/12, 40b/14,
41a/23, 44b/22, 65a/23, 90a/10,
92b/07, 98b/20, 112b/17, 130a/18,
168a/03, 185b/09
def' i.-eriz 147a/09
def' i.-erler 143a/15
def' i.-üp 68b/17
def' -i zarüret i.-en 7b/14

defn i.-eler 165b/12
defn i.-üp 9b/17
defter i.-üp 101b/09
der-ḡatır i.-üp 135a/15
der-miyān i.-üp 94b/22, 130a/05
desde desde i.-üp 84b/04
dest-būs i.-erdi 169b/04
divān i.-üp 7a/03, 68a/01, 73a/17,
90a/10, 98b/15, 120b/13, 130b/04,
186a/23, 187a/17
du' ā i.-üp 84a/01, 111b/06, 150a/15
du' āların i.-eriz 46a/13
du' ālar i.-er 17b/06
ebdāl i.-er 89b/01
edā i.-er iken 39a/19
edā i.-er imiş 19a/18
edā i.-erler 112a/06
edā-yı şalāt i.-erler 15a/07, 23b/14
efzün i.-e 98a/18
efzün i.-üp 2b/13, 25a/20
ekl i.-er 13a/17, 51a/22
ekl i.-erdi 162b/22
ekl i.-erim 6b/22
ekl i.-erler 51b/01
ekl i.-mege 106a/19
ekl i.-üp 90b/16
el bir i.-üp 19b/11, 70a/12, 79a/06,
97a/12
emānet i.-üp 61b/12, 94a/10
emān i.-erüz 67a/04
emān i.-üp 61b/17, 185a/06
emr i.-di 165a/09
emr i.-icek 160b/23
emr i.-üp 20a/16
emrler i.-üp 68b/18
endīşe i.-erek 160b/02
endīşe i.-üp 102a/19, 187a/12
esir i.-erler 120a/08
esir i.-üp 60b/19, 80a/17, 81b/20,
87a/18
fā'ide i.-er 104b/10
fāriḡ i.-üp 146a/23
faşl i.-en 141b/06
fedā i.-elim 120a/05
fedā i.-erler 4b/13, 112a/03
fedā i.-üp 112b/01
fehmi i.-erek 130b/10
fehmi i.-icek 104b/10

fehm i.-meyüp 133a/13, 170a/22,
173b/06
fehm i.-üp 143b/19, 160a/17, 168a/19,
168b/08, 172a/06
fendbâzlık i.-üp 184b/22
ferâgat i.-üp 90a/01, 149b/20, 179a/06
ferâgat i.-ecegi 180a/11
ferâgat i.-meyeceğini 163a/12
ferâmüş i.-dik 113b/16
ferâmüş i.-meyeler 2a/21
fermân i.-icek 84a/10
fermân i.-mişdir 39b/14
fermân i.-üp 130b/13
feryâd i.-erdi 161b/19
feryâd i.-erler 88b/18
fesh i.-ecekleri 125b/08
fetḥ i.-digi 71a/12, 106b/16
fetḥ i.-erim 14a/10
fetḥ i.-iñ 154b/02
fetḥ i.-mek 80a/06
fetḥ i.-üp 31b/15, 31b/19, 113a/21,
143b/17, 157b/15, 172a/05
fetḥ-i bâb i.-er 102b/05
fetḥ-i bâb i.-üp 66b/14
fevt i.-me 129b/05
fevt i.-meyüp 117b/14
fiğân i.-erek 161a/04, 165b/06
fıkr i.-erdim 111a/15
fıkr i.-erek 118b/20
fıkr i.-er iken 104b/02
fıkr i.-meyüp 167a/11
fıkr i.-üp 52b/09, 130a/17, 173a/20
firâr i.-en 61a/01, 77b/12, 85a/10,
117b/12, 150b/20
firâr i.-enler 99b/10
firâr i.-mege 56b/21
firâr i.-mek 54b/11
firâr i.-miş 157b/10
firâr i.-üp 59a/01, 59b/12, 60b/20,
61b/16, 78b/23, 79b/20, 102a/05,
105a/18, 136a/09, 148a/03,
152b/09, 155a/03, 156b/12,
160b/01, 184a/07, 184a/22
fitne i.-erek 136a/14
fürûḥt i.-erler 114a/08, 115b/01
gaflet i.-üp 127b/11
galebe i.-üp 18a/18, 115a/16, 174b/13
ğaraż-ı küllî i.-mişidi 67b/06
ğaraż i.-icek 56a/12

ğâret i.-diler 136a/15, 142a/18
ğâret i.-dirdüp 131b/02
ğâret i.-erek 136a/10
ğâret i.-er idi 153b/21
ğâret i.-üp 86b/13, 139a/16, 154b/03
ğarîb-nüvâzlık i.-üp 47b/02
ğâyet i.-üp 147a/23
gayret i.-üp 99a/21, 124a/21, 138b/22,
141a/14, 142a/12, 145b/04
geşt ü güzâr i.-üp 153a/10
göç i.-üp 14a/05
gözüne görmez i.-üp 83b/03
güş i.-enler 19b/21
güş i.-enleriñ 90a/14
güş i.-erlerdi 178a/02
güş i.-icek 90a/23, 116a/10, 144b/10,
161a/08
güş i.-üp 27b/10
güşâde i.-üp 59a/13, 103b/11
güşâd i.-üp 59a/01
güzârân i.-erler 41a/12
güzâr i.-mez 96a/06
haber i.-e 185b/18
haber i.-üp 8b/19, 93b/13, 101a/07,
178b/21
habs i.-diler 130a/06
habs i.-erler 146a/05
habs i.-üp 53b/01
halâş i.-erler idi 51a/21
halâş i.-üp 53b/22, 68a/20, 68b/07
halvet i.-üp 45b/13, 158b/23
hamâkât i.-üp 112a/23
hamiyyet i.-ersiz 76a/13
hamle i.-üp 61b/12
haml i.-diler 165a/22
haml i.-erler idi 169a/23
haml i.-üp 157b/08, 164b/01
hamr i.-mesünler 170b/21
handân i.-üp 85b/10
hande i.-üp 95a/22, 111a/23
hâne i.-üp 8b/18
harâb i.-erek 129a/01
harâb i.-üp 136a/11
harâm i.-üp 51b/22, 66a/01, 76a/12
hareket i.-diler 152a/13
hareket i.-ecek 145b/10
hareket i.-eler 65a/01
hareket i.-eli 35b/02
hareket i.-elim 94a/21

hareket i.-er 5a/08, 5b/01, 5b/16,
100a/14
hareket i.-erdi 162b/14
hareket i.-er ise 63a/09
hareket i.-erler 78a/02, 162a/01
hareket i.-erler idi 63a/07
hareket i.-esiz 109a/11
hareket i.-mediklerini 118a/13
hareket i.-mege 6a/07, 77b/15,
100a/12
hareket i.-mek 72b/15, 75b/11, 77b/05
hareket i.-memek 158a/06
hareket i.-memiş idi 57a/01
hareket i.-mezden 64a/18
hareket i.-mezler idi 82b/17
hareket i.-üp 5b/11, 7a/06, 7a/16,
9b/07, 14b/02, 20a/05, 20b/17,
24a/11, 26a/22, 35a/23, 37a/02,
51b/20, 52a/01, 53a/12, 54b/19,
57a/03, 59b/17, 61a/09, 61b/01,
62a/13, 66a/06, 66b/11, 69a/11,
70b/03, 74a/07, 74a/09, 76a/01,
77a/04, 78a/10, 82a/22, 87b/20,
98b/22, 101a/16, 101b/19, 102a/02,
109b/03, 137b/02, 148a/05,
156b/13, 172a/09, 184b/13
hasb-i hāl i.-üp 171b/14
hased i.-enler 128b/15
hāşıl i.-er 168b/22
hāşıl i.-erler 13b/06, 137a/12
hāşıl i.-üp 54a/04, 116b/02, 137a/18,
167a/13, 167b/21, 181b/19
hātır i.-üp 128a/17
havāle i.-üp 147a/02
havf i.-diler 152b/15
havf i.-er 70a/21
havf i.-icek 154b/07
havf i.-üp 91a/01
hazır i.-miş idi 96a/02
hāzır i.-sünler 38a/22
hāzır i.-üp 65a/20, 95a/15, 101a/06,
101a/09, 160a/02, 166b/14, 186a/19
hazm i.-meyüp 112b/16, 148a/16
hazı i.-meyüp 123b/04, 125b/04
hedm i.-dik 149a/10
helāk i.-er imiş 53b/10
helāk i.-ersen 24a/21
helāk i.-mek 98a/14
heves i.-mezler 47a/02

hıfz i.-erlerimiş 50b/16
hıyānet i.-memek 120a/17
hıyānet i.-üp 69b/22, 79b/22, 126a/11
hikāyet i.-erler 5b/04, 8b/22, 18b/15,
19a/15, 21a/16
himāye i.-üp 131b/03
himmet i.-eceklerine 145a/08
himmet i.-elim 139b/02
himmet i.-erdi 162b/19
himmet i.-erler idi 82b/13
himmet i.-üp 84a/23, 136b/01
hiṭāb i.-di 43b/10
hiṭāb i.-üp 5b/14, 95a/01, 119a/23,
131b/11, 151a/04, 161a/13,
162b/03, 168a/03
hiżmet i.-diler 150b/23
hiżmet i.-en 151a/03
hiżmet i.-er 135b/21
hoşça i.-elim 96b/05
hudūd i.-erler 35a/16
hulūl i.-üp 41b/21
hulūş i.-üp 95a/11
hurūc i.-digi 48a/15
hurūc i.-er 7b/04, 34a/19
hurūc i.-üp 7b/16, 48a/21, 49a/04,
97b/18, 177a/08
hurūş i.-üp 174b/19
huşūnet i.-mek 95a/03, 95a/04
huṭūr i.-üp 111a/04
hücūm i.-diklerinde 124b/03
hücūm i.-diler 127b/07, 159a/18,
162a/07
hücūm i.-elim 146b/22, 147a/18,
147b/01
hücūm i.-en 180a/16
hücūm i.-erler idi 83b/10, 169b/02
hücūm i.-erüz 119b/04
hücūm i.-eyorlar 49a/18
hücūm i.-icek 20a/16
hücūm i.-üp 58b/01, 61b/13, 73b/20,
78a/15, 81b/10, 84a/18, 84b/07,
99b/08, 119b/14, 147a/08, 147b/09,
152b/07, 157b/14, 164a/19
hükūm i.-diler 159a/16
hükūmet i.-üp 67a/17
hürmet i.-di 28a/10
ıkfāl i.-üp 185b/18
ışfā i.-memiş 93a/02
ışgā i.-medi 94a/07

ışkāt i.-üp 176a/21
ısrār i.-mişdir 45b/22
ısrār i.-üp 71a/21, 107a/02
ıtlā^c i.-icek 164a/14
ıtlāk i.-üp 135b/18, 169b/13
i. 133b/03
i.-di 9b/01, 27b/14, 47b/22, 77b/12,
124a/19, 159a/21
i.-dikleri 85b/18
i.-diler 27b/20, 152b/03, 152b/22,
157b/18, 158a/05
i.-e 22a/19, 22a/19, 76b/10
i.-ecegini 18b/01, 158b/07
i.-eceklerine 118a/19, 125b/10
i.-eler 40b/23
i.-elim 21a/09, 103b/03, 167a/10
i.-emez 137b/21
i.-en 17a/18
i.-en bulur 58a/10
i.-enlere 54a/15
i.-er 38b/16, 40b/13, 44b/19, 51a/09,
84a/12, 164a/03
i.-erek 155a/18
i.-er idi 79b/04
i.-erim 97b/07, 112b/21, 131a/01
i.-er ise 58a/09
i.-erler 3b/11, 11a/01, 40b/21, 56a/11,
115b/02, 115b/12, 161a/15
i.-erler idi 115b/21
i.-ersiñ 68b/01
i.-ersiz 58b/06, 117b/07
i.-esin 150a/07
i.-esiz 129b/10, 151a/05
i.-eydiñiz 90a/19
i.-icek 58a/22
i.-iñ 147b/11
i.-mede 89a/20
i.-medi 27a/15
i.-mediñ 158b/07
i.-mege 1b/14, 100a/17
i.-meleriyle 179b/02
i.-memiş 184a/19
i.-memişdir 85b/19
i.-meye 85b/19
i.-meyene 153b/21
i.-meyenleriñ 153b/12
i.-meyüp 121b/21, 173b/07
i.-mez ise 92b/14
i.-mezler 40b/20, 40b/22

i.-mezler mi 40b/20
i.-miş idi 153a/01
i.-mişler idi 30b/18
i.-sün 82a/04
i.-üp 59a/03, 59a/08, 66a/13, 71a/01,
76b/02, 77a/02, 78a/14, 78a/17,
80a/17, 83b/04, 86b/12, 92a/01,
93a/04, 95a/20, 97a/14, 100a/01,
101a/13, 106b/06, 115b/01,
116a/21, 119a/09, 124b/22,
127a/23, 128b/06, 128b/12,
136b/18, 144a/03, 145a/11,
146b/02, 156b/19, 158a/05,
158a/23, 159a/13, 161a/20,
162a/04, 164a/23, 167a/23,
169b/02, 175b/17, 177a/19,
178a/16, 181b/03, 183a/03,
183a/17, 183b/03, 185b/03
i^c ānet i.-er 99a/02
i^c ānet i.-erim 70a/03
ibkā i.-er 104b/09
ibrām i.-icek 113b/22
ibrām i.-üp 105b/21, 147a/06
ibrāz i.-e 130b/15
ibrāz i.-üp 119a/11, 120b/03, 131a/16,
147a/09
iclās i.-üp 146a/10, 162b/06, 176b/01
icrā i.-emedügi 114a/09
icrā i.-er 90b/22
icrā i.-esiz 27a/19
icrā i.-üp 11a/16, 22a/08
ictihād i.-en 125a/08
ictināb i.-erek 173a/20
iddi^c ā i.-er 35a/20
iddi^c ā i.-erler 32a/10
iddi^c ā i.-ersin 45a/15
iddi^c ā i.-üp 32a/11
idhāl i.-meyüp 131a/06
idrāk i.-emedi 129b/11
idrāk i.-emeyüp 113b/07
idrāk i.-icek 114a/01, 160a/21
idrāk i.-üp 122b/15, 136b/16
ifāde i.-diklerinde 27a/04
ifāde i.-erler 122a/04
ifāde i.-ersiz 55b/09
ifāde i.-esiz 181b/13
ifāde i.-üp 164b/16
ifrāg i.-emeyüp 37a/21
ifşā i.-meyesiz 91b/18

iğfāl i.-üp 128b/15, 146a/06
iğmāzū'l-^c ayn i.-üp 131a/19, 158b/12
ignā i.-üp 154b/03
iğvā i.-üp 51b/13
ihāta i.-üp 144b/06
ihdā i.-elim 27b/08
ihdā i.-erler 42a/07
ihdā i.-üp 65b/09
ihdās i.-üp 8a/09
ihrāc i.-esiz 9a/23
ihrāc i.-üp 9b/10, 55b/12, 80a/11,
137b/09
ihrām i.-üp 135a/23
ihsān i.-e 85b/20
ihsān i.-eler 93a/09
ihsān i.-er 121a/03, 147b/12, 187a/13
ihsān i.-er idi 76a/14
ihsān i.-er ise 65a/06
ihsān i.-erler 12b/11, 41b/06
ihsān i.-esiz 103b/01
ihsān i.-mişdir 47a/07
ihsān i.-miş iken 56a/09
ihsān i.-üp 6b/09, 7a/21, 9b/08,
11b/14, 27a/09, 27a/13, 56a/05,
56a/06, 58b/23, 60b/17, 81b/02,
86a/17, 86b/02, 95b/14, 102b/09
ihsānlar i.-üp 101b/12
ihtimām-ı tām i.-erler idi 63a/03
ihtimām i.-diler 165b/16
ihtimām i.-elim 141a/07
ihtimām i.-er 145b/03
ihtimām i.-erdi 162b/20
ihtimām i.-erek 129a/15
ihtimām i.-er idi 82b/14
ihtimām i.-er iken 58a/02
ihtimām i.-erlerdi 133a/03
ihtimām i.-erler idi 63a/02, 82b/07
ihtimām i.-erler iken 112a/09
ihtimām i.-esin 167a/18
ihtimām i.-esiz 118a/21
ihtimām i.-medeyim 46a/06
ihtimām i.-üp 118b/23, 130b/09,
155b/07, 159b/12, 164b/22,
173b/16, 178b/14
ihtişār i.-elim 19a/08
ihtiyār i.-diler 138b/12
ihtiyār i.-üp 79b/07
ihtiyāt i.-erdi 148b/22
ihtiyāt i.-icek 124b/03

ihyā i.-diler 150a/18
ihyā i.-er 89b/02, 89b/02
ihyā i.-erler imiş 17b/13
ihzār i.-üp 68a/01, 116a/08, 164b/07,
169b/11
iķāmet i.-eriz 141a/18
iķāmet i.-üp 137a/23, 157a/05
iķāz i.-icek 125b/21
iķāz i.-üp 119b/07
iķbāl i.-üp 50b/20
iķdām i.-en 144a/08
iķdām i.-icek 136b/15
iķrām-ı küllī i.-üp 53b/14
iķrām i.-erler 4b/08, 17a/03
iķrām i.-üp 113a/19, 152a/11
iķrār i.-üp 106a/05
iķtidā i.-üp 167a/21
iķtifā i.-di 160a/08
iķtifā i.-erler idi 115b/19
iķtifā i.-üp 140a/09
iķtizā i.-en 163a/02
iķtizā i.-er 109a/08, 130a/02, 177a/04
i^c lām i.-elim 52a/07
i^c lām i.-er idi 63a/10
i^c lām i.-erken 58a/07
i^c lām i.-erler imiş 152a/19
i^c lām i.-ersiz 52a/08
i^c lām i.-esiz 97b/10
i^c lām i.-meleriyle 179b/07
i^c lām i.-miş imiş 60b/05
i^c lām i.-üp 59a/20, 62a/08, 72a/16,
80b/08, 100b/20, 182b/20, 184b/03,
184b/23, 185a/08
ilbās i.-üp 25a/17, 95b/08
ilgāz i.-üp 64b/16
ilhāh i.-üp 135b/17, 171a/09
ilhāķ i.-üp 171b/21
ilkā i.-üp 67a/01
ilticā i.-üp 122b/08
iltifāt i.-medim 39a/21
iltifāt i.-meyüp 129a/03, 150a/08
iltizām i.-diler 119a/12
iltizām i.-erim 140a/13
iltizām i.-eriz 122b/06
^c imāret i.-üp 58a/02
imdād i.-diler 142a/05
imdād i.-er 142b/19
imdād i.-erler 112a/03
imtinā^c i.-üp 106a/16

imtinān i.-üp 60a/06
imzālar i.-diler 115b/08
‘inād i.-icek 151b/23
in‘ām i.-erler imiş 9a/05
‘ināyet i.-eler 162a/12
‘ināyet i.-üp 86a/16, 86a/20, 152a/01
infāk i.-medūñ 156a/22
inkār i.-üp 109a/20, 185b/11
inşāf i.-üp 79b/04
intiḥāb i.-üp 41b/10, 41b/14, 94b/12,
100b/15, 151b/01
intiḳāl i.-emeyüp 182a/22
intiḳām i.-mek 93a/20
intisāb i.-üp 158a/08, 181b/02
irād i.-erek 59b/02
irād i.-üp 112b/19
irsāl i.-di 121b/06
irsāl i.-elim 125a/21
irsāl i.-erler idi 75b/03
irsāl i.-erüz 47b/02
irsāl i.-esiz 116a/19, 140a/19, 151b/19
irsāl i.-mek 59a/11, 112b/20
irsāl i.-mişler idi 160a/11
irsāl i.-üp 25b/21, 27a/20, 52a/21,
53a/17, 53b/06, 61a/15, 63a/05,
64b/09, 66b/18, 67a/01, 69b/19,
77b/02, 81b/22, 95a/16, 99a/17,
100b/03, 109a/03, 119b/07,
122a/20, 140a/02, 141b/08,
144b/17, 145a/17, 163a/22,
167a/17, 168b/14, 172a/04,
175a/10, 178b/22, 184a/10,
184b/18, 185b/10
irşād i.-e 19a/03
irşād i.-eyim 19a/05
irtikāb i.-en 133b/21
irtikāb i.-er mi 38a/05
irtikāb i.-üp 159a/14
irzā i.-eriz 143a/07
işābet i.-meyecegi 140a/20
işābet i.-üp 156b/11, 161a/06
işbāt i.-üp 155a/05
iskān i.-eler 93a/09
iskān i.-üp 112a/19, 183a/11
iskāt i.-üp 171b/01
istifā i.-eler 46a/01
istiḡfār i.-üp 18b/08
istiḥāre i.-erler 51a/16
istiḥsān i.-üp 41a/11

istiḳbāl i.-eler 165b/12
istiḳbāl i.-meye 36b/07
istiḳbāl i.-üp 40a/15, 60b/07, 169b/04
istilā i.-mişdir 167a/01
istilā i.-üp 131b/06, 169b/21
istimā‘ i.-icek 106a/12, 127b/10,
145a/13, 155b/08, 158b/14,
161a/03, 185b/02
istimā‘ i.-üp 12a/11, 135a/13
istimālet i.-üp 54a/01
istimāl i.-en 48a/12
istirāḥat i.-üp 92b/18
istizān i.-diler 165b/11
‘işyān i.-en 80a/16
‘işyān i.-ersen 25a/16
‘işyān i.-miş 120a/05
‘işyān i.-üp 24a/10, 79b/16, 86b/07,
155b/22, 159b/20
işāret i.-icek 26a/23
işāret i.-üp 39b/03
işḡāl i.-e 157a/11
işḡāl i.-üp 157a/12
işrāb i.-er 47a/18
‘işret i.-erler imiş 30a/12
‘işret i.-üp 91b/22
iştiḡāl i.-en 138b/20
iṭā‘ at i.-diñiz 157a/18
iṭā‘ at i.-en 155b/11, 155b/21
iṭā‘ at i.-enlere 153b/12
iṭā‘ at i.-erler 141b/18, 168b/22
iṭā‘ at i.-erse 71a/21, 107a/01
iṭā‘ at i.-meyüp 151b/23, 154b/13,
156b/21
iṭā‘ at i.-mezler ise 154b/02
iṭā‘ at i.-üp 27a/17, 81b/08, 100b/17,
151b/18, 155a/08
‘itāb i.-üp 117b/17, 147b/13, 164b/07
i‘ṭā i.-esiz 99a/19
iṭ‘ām-ı ṭa‘ām i.-erler 29b/12, 30b/04
iṭ‘ām-ı ṭa‘ām i.-erler idi 25b/18
i‘tibār i.-erler 41b/22
i‘tibār i.-meyüp 131a/10
i‘tikād i.-üp 115b/16
i‘timād i.-eyim 95a/22
i‘timād i.-üp 37b/22
i‘tizār i.-üp 38b/12, 42a/08
ittifāk i.-diler 149a/21
ittifāk i.-üp 146a/09, 163a/23
ittiḥāz i.-üp 121b/01

‘ivaż i.-em 25b/02
iz‘ ān i.-icek 124a/03
iz‘ ān i.-meyüp 148b/08
iz‘ ān i.-üp 166a/01
izhār i.-diler 146b/02
izhār i.-emezler 49a/09
izhār i.-er 13a/14
izhār i.-üp 44a/10, 113b/13, 137b/15,
166b/05, 180a/03
kābīn i.-esiz 90b/07
qabūl i.-er 49a/22, 65b/20
qabūl i.-erseñ 91a/11
qabūl i.-eyim 106a/16
qabūl i.-medi 126b/14
qabūl i.-medigi 27a/02
qabūl i.-medikde 27a/15
qabūl i.-mek 121a/18
qabūl i.-meyüp 26b/22, 122b/07,
133a/02
qabūl i.-mez 159a/12
qabūl i.-mezem 91b/04
qabūl i.-mez ise 27a/11
qabūl i.-mezler 104b/09
qabūl i.-mezsin 27a/16
qabūl i.-üp 14b/05, 43a/14, 54b/12,
92a/03, 95b/18, 149b/02, 157b/18
qabz i.-evüz 65a/06
qabz i.-eler 139a/13
qabz i.-er 100b/14
qabz i.-erim 186b/13
qabz i.-erler 9a/13
qabz i.-üp 11b/09, 105a/03, 105b/07,
110a/18, 138b/08
qā’ime i.-üp 116a/18, 181b/12
qā’im i.-e 25a/21
qal‘ a-bend i.-esiz 113a/03
qal‘ i.-üp 157a/19
qanā‘at i.-meyüp 20a/13, 152a/12,
172b/07
qanā‘at i.-üp 162b/22
qarār i.-en 99b/14
qarār i.-icek 19b/08
qarār i.-mededirler 49a/19
qarār i.-meyüp 138b/17
qarār i.-üp 12b/14, 20b/21, 56b/02,
57b/23, 63a/02, 67b/02, 70b/07,
77b/15, 85a/15, 90b/09, 112b/06,
184b/17
kār i.-er 31b/02

qarşusunda i.-üp 105a/15
qaşd i.-eniñ 76b/12
qaşd i.-erse 157a/10
qaţ‘ -ı menāzil i.-erek 93b/09, 152a/04
qaţ‘ -ı menāzil i.-üp 76a/03
qaţ‘ i.-er 180b/03
qaţ‘ i.-icek 21a/19
qaţ‘ i.-üp 34b/22, 159b/02
qatl i.-dügi 167b/12
qatl i.-er 32b/18, 69a/07, 168b/16
qatl i.-erler 50a/20
qatl i.-erler ise 69a/08
qatl i.-mezlerdi 133b/20
qatl i.-üp 2a/13, 2a/14, 86b/22,
105b/23, 106a/03, 106a/19,
106a/20, 108b/23, 120b/16,
136a/04, 162a/22, 165a/03,
169a/08, 183a/08, 183a/14
qatl-i ‘ām i.-üp 51a/20
qayd ü bend i.-üp 138b/11, 160b/22
keff-i yed i.-üp 132a/02
kelām i.-üp 24b/11, 44b/17, 67b/18,
94b/01, 140b/09
kemer i.-üp 92b/04
kerem i.-erek 84b/11
kerem i.-iñ 38b/01
kerem i.-sünler 45b/07
kerem i.-üp 95a/18
keşf i.-üp 115a/11, 166a/23
keşide i.-ince 29a/01
ketm i.-üp 44a/12, 125b/23, 164b/02
qırā’at i.-üp 126a/10, 149b/16
qıtāl i.-erek 56a/01
qıtāl i.-mekdir 94b/02
qıyām i.-üp 38b/09, 131b/13
qıyās i.-erdi 104b/08
qıyās i.-erler 50b/15
qıyās i.-üp 139b/15, 174b/04
kifāyet i.-ecek 123b/17, 156a/20
kifāyet i.-er 128b/16
kifāyet i.-medüğini 120b/19
kizb i.-üp 37b/21
qurbān i.-erler 4a/20, 4b/12, 10a/06,
12a/18
qurbānlar i.-üp 7b/15, 7b/21
quşūr i.-meye 153a/22
quşūr i.-meyeler 153b/01
ku‘ūd i.-mege 41b/12
quvvat i.-mege 94b/20

kuvvet i.-meyüp 161b/13
lâgım i.-üp 154b/14
lisân i.-üp 104a/15
luṭf i.-ersiz 187b/03
luṭf i.-icek 102b/02
luṭf i.-iñ 38b/01
luṭf i.-üben 98a/13
luṭf i.-üp 186b/18
maḥbūs i.-elüm 27b/07
maḥbūs i.-üp 146a/21, 156a/22
maḥzar i.-üp 80a/15
maḥzarlar i.-üp 181a/10
maḥdūr i.-üp 123a/05
maḥsūd i.-üp 186a/21
ma^ç lüm i.-icek 28a/23, 73a/08, 74a/09,
186a/18
ma^ç mūr i.-üp 45a/07
ma^ç zūr i.-di 27b/22
medḥ i.-üp 41b/08
meḥcūr i.-meyüp 44b/15
mekân i.-üp 5b/15
mekş i.-erler imiş 9a/07
mekş i.-ersiz 111b/11
mekş i.-mek 62a/09
mekş i.-meyüp 155b/20
mekş i.-üp 36a/02, 66b/13, 70b/01,
101a/15, 137a/21, 153b/19,
156b/22, 180b/14, 184a/11
melânet i.-üp 55b/18, 100a/09
me^ç mūr i.-diler 187a/08
merḥamet i.-er 92b/15
merḥamet i.-er ise 92b/14
merḥamet i.-üp 18b/02, 24b/16, 43a/10
meşğül i.-elim 141a/09
meşķ i.-erek 171a/10
meşveret i.-elim 67a/21
meşveret i.-erler 18a/10
meşveret i.-üp 61a/13, 67b/01, 82b/12,
89a/03, 97b/23, 117a/12, 124a/07,
136a/20, 140b/04, 140b/20,
143a/08
meşveretler i.-diler 138a/02
metânet i.-üp 82a/02
meyl i.-dirdüp 114b/02
meyl i.-esiz 122a/10
meyl i.-üp 39a/21
mişāk i.-üp 185b/12
mu^ç aḥeze i.-erlerise 45a/16
mu^ç âmele i.-eler 144b/20

mu^ç âmele i.-erek 146a/11
mu^ç âraza i.-en 18a/17
mu^ç ayyen i.-erler 35b/14
muḥabbet i.-mişdir 43a/15
muḥabbet i.-üp 104b/05
muḥabbetler i.-ersin 44b/10
muḥāfaza i.-diler 142a/03
muḥālefet i.-ene 167b/05
muḥālefet i.-üp 91a/01
muḥāşara i.-em 14a/10
muḥāşara i.-erek 58b/10
muḥāşara i.-üp 6a/06, 20b/22, 56b/17,
58a/19, 64a/04, 102a/06, 102a/08,
144a/03, 160a/14, 163b/12
muḥarrer i.-meyüp 143b/23
murād i.-diler 145b/21
murād i.-en 145b/07
murād i.-enler 165b/02
murād i.-er 138a/06
murād i.-erlerse 143a/06
murād i.-ersin 25b/02
murād i.-iñüz 117b/21
murād i.-üp 28a/21, 115a/13, 144a/12,
145a/22, 151b/15, 153a/20,
164b/04, 168a/01, 175a/06
muraḥḥaş i.-üp 73a/13
muşālaḥa i.-üp 125a/17
muṭayyeb i.-eriz 43b/13
muṭlaķ i.-üp 186a/20
muvāfaķat i.-üp 118a/03
mübāderet i.-diler 127b/04
mübāderet i.-esiz 131a/18
mübāderet i.-üp 124b/02, 138b/03
mübāşeret i.-diler 142a/21, 142b/08,
152b/05
mübāeret i.-eceklerdir 141b/10
mübāşeret i.-elim 96a/19
mübāşeret i.-erim 164a/18
mübāşeret i.-erler 9b/13
mübāşeret i.-ersiz 70a/07
mübāşeret i.-üp 6a/03, 79b/22,
131a/05, 136b/23, 170b/18,
176a/19
müberrā i.-üp 51a/20
müdāvemet i.-üp 115a/07, 125b/21
mükāleme i.-elim 38a/19
mükāleme i.-erim 38a/22
mükāleme i.-mem 38a/20
mükāleme i.-üp 185a/10

mülâhaza i.-erek 187a/12
mülâhaza i.-inüz 91a/23
mülâhaza i.-üp 73a/11, 78a/20
mülâzemet i.-üp 115a/08
mürâ'ât i.-mekdir 44b/07
mürür i.-emez 180b/13
mürür i.-en 14b/11, 50a/11, 92a/10,
94b/14, 96b/05, 147b/07
mürür i.-ince 96a/04
mürür i.-mek 15b/19
mürür i.-meyüp 150b/08, 164b/19
mürür i.-üp 14a/22, 76a/06, 95b/16,
102b/06, 105b/06
mürür ü 'ubür i.-en 4b/08, 10a/13,
17a/02, 29b/12, 30b/04, 79b/21,
134b/16
mürür ü 'ubür i.-enler 14b/20
mürüvvet i.-miş 103a/10
müşâdefe i.-üp 150b/04, 185b/07
müşâdefet i.-üp 167b/09
müsâra'at i.-erse 117b/19
müsâra'at i.-üp 127a/11
müstaḥkem i.-esiz 25b/08
müstaḥkem i.-üp 141b/02
müşâhede i.-erim 42b/13
müşâhede i.-erler 122a/08
müşâhede i.-icek 138b/20, 157b/06
müşâhede i.-üp 13b/06, 167a/21
müşâvere i.-diler 140b/02, 143a/01,
168a/21
müşâvere i.-elim 94a/17
müşaverei.-erek 77b/01
müşâvere i.-üp 65b/12, 98b/19,
134a/09, 145a/22, 149a/21,
153b/07, 154a/08, 168a/13
müşâvereler i.-üp 37a/19
müşâvire i.-üp 52a/10, 109a/04
mütâla'a i.-er iken 41a/03
müttehim i.-mege 155a/02
müyesser i.-e 28a/15
müyesser i.-er ise 41a/07
müzâkere i.-üp 53a/19, 92b/07
müzeyyen i.-üp 103b/19
nağme i.-erler 88b/19
naql i.-di 127b/19
naql i.-diler 139a/12
naql i.-er 176b/19
naql i.-erler 3b/17, 5a/15, 7b/02,
8a/06, 10a/21, 12a/16, 12a/19,

15a/11, 16a/17, 17b/14, 19a/11,
20a/03, 29a/10, 30a/16, 30a/18,
76b/13, 107b/16, 108a/20, 109b/08,
109b/12, 111a/02, 153b/10
naql i.-mege 68b/13
naql i.-üp 95a/21, 124b/15
nâle i.-üp 129b/01
naşb i.-ecegine 168b/03
naşb i.-erler 44a/19
naşb i.-mek 71a/04, 106b/08
naşb i.-meleriyle 106b/18
naşb i.-melü 71a/14
naşb i.-meyüp 168b/03
naşb i.-üp 71a/10, 106b/14, 131a/23,
155b/10
naşib i.-e 19a/20
naşihat i.-erek 138b/11
naşihat i.-üp 174b/08
nazar i.-en 2a/19, 19b/07, 28b/09
nazar i.-enler 85b/03
nazar i.-erler 13b/05
nazar i.-meyüp 86a/19
nazar i.-üp 14a/20, 140b/22, 149b/19,
186b/11
nevâzişler i.-üp 41b/18
nezâret i.-e 127a/09
nidâ i.-üp 55a/14, 102b/15, 165b/01
nikâh i.-er 110b/09
nikâh i.-erler 110b/07
nikâh i.-üp 8b/21, 63b/17, 110b/08
nişâr i.-eyim 148a/14
niyâz i.-elim 70a/13
niyâz i.-erem 91b/05
niyâz i.-erler imiş 19a/20
niyâz i.-miş 45b/08
niyâz i.-üp 22b/14, 26b/13, 93a/21
niyyet i.-üp 162b/10
nîze-endâzlık i.-üp 41b/07
nüş i.-icek 31a/14
nüş i.-üp 20a/09
nüfûs i.-meyüp 143b/11
nühûz i.-üp 122a/05
nümâyân i.-digi 124a/03
nüzül i.-er imiş 104a/04
nüzül i.-üp 64a/21, 77a/09, 93b/21,
147b/19
pâk i.-üp 66a/20, 77a/01, 119b/14,
150b/04
pâre i.-üp 25a/05

pend i.-üp 120a/04
perhîz i.-îñüz 27b/17
perîşân i.-üp 99b/18
pervâz i.-en 26b/01
pervâz i.-er 23b/11
pervâz i.-erken 26a/21
pervâz i.-ersiz 91a/06
pervâz i.-üp 26a/14
peşkeş i.-üp 40b/02
peydâ i.-diler 136a/14
peydâ i.-üp 54b/15, 129a/19, 137b/12,
178a/19
pirâste i.-üp 24b/21
rağbet i.-erek 171a/09
rağbet i.-medi 163a/19
rağbet i.-meyüp 139a/14
rağbet i.-mez 56b/21
rağbet i.-üp 127a/02, 138a/16,
172a/07, 176a/23
râhat i.-elim 14a/21
râhat i.-erler 112a/20
redd i.-meye 125a/20
redd i.-üp 70a/01
ref^c i.-mege 102a/20
rencîde i.-dik 38b/11
rencîde i.-ecekleri 143a/13
rencîde i.-meyüp 143a/17, 144b/19
re^c y i.-mek 21a/11
rihlet i.-üp 62a/19
ri^c âyet i.-er 40a/05
ri^c âyet i.-üp 112b/18, 121b/04
ricâ i.-erek 59b/02
ricâ i.-erler 44a/02
ricâ i.-üp 65b/13
rivâyet i.-erler 50a/14, 178a/11
rûh i.-üp 69a/21
rücû^c i.-esin 106a/10
rücû^c i.-üp 68b/16, 71a/20, 105a/01,
106b/23
şabr i.-esiz 91b/17
şabr i.-üp 92a/08
şafâ i.-erler 6a/12, 91b/07
şalb i.-üp 169a/14
saltanat i.-üp 48a/23, 71a/13, 106b/17,
177a/12, 177b/06, 177b/09
şarf i.-erler 4a/14
şarf i.-üp 28b/07, 129a/09, 176a/05
savaş i.-e 79b/09
savaş i.-elim 24a/21, 24a/23, 103a/15

savaş i.-erken 141a/03
savaş i.-üp 79b/19, 160a/18
şayd i.-mek 41a/04
sa^c y i.-elim 96b/07, 121a/21, 139b/01
sa^c y i.-enler 4b/03
sa^c y i.-er idi 63a/10
sa^c y i.-icek 125a/19
sa^c y i.-îñ 28a/03, 160a/10
sa^c y i.-mek 94a/23
sa^c y i.-üp 4b/15, 6b/11, 41a/01,
68b/14, 115b/14, 121b/23, 178a/14
sebkat i.-en 162b/10
sebkat i.-miş 172b/05
secde i.-er 43b/05
secde i.-üp 43b/06
sedd i.-mek 124b/08
sedd i.-üp 20b/22, 58a/17, 138a/09,
162a/17
sefer i.-üp 88b/02, 126a/21, 171b/22
selâmlar i.-üp 44b/09
şenâ i.-erek 116a/03
sengsâr i.-icek 104a/16
serdâr i.-üp 75b/17, 87b/15, 155a/06
ser-fürû i.-er 49a/22
ser-fürû i.-memiş 91a/01
ser-fürû i.-meyüp 125a/07
ser-fürû i.-üp 43b/12
sevķ i.-diñiz 130a/14
sevķ i.-erlerdi 133a/16
seyrân i.-erek 101b/02
seyr i.-erler 41b/07
seyr ü sülük i.-erler mi 42a/11
seyyâhat i.-üp 175a/02
şiyânet i.-üp 166a/11
sipâriş i.-üp 74a/12, 132b/18, 147a/02
sitâyîş i.-mişler 40a/23
şoĥbet i.-er idi 92a/07
şoĥbet i.-er iken 111a/16
şoĥbet i.-erken 112a/23
şoĥbet i.-erler idi 9a/09
şoĥbet i.-üp 40b/11
şoĥbet-i ĥâş i.-er idi 13b/22
söz bir i.-üp 73b/10, 73b/14
su'âl i.-diler 147a/17
su'âl i.-elim 90a/05
su'âl i.-er 8b/04
su'âl i.-erler 39a/18
su'âl i.-esiz 95a/11
su'âl i.-üp 68b/23, 97b/10, 99a/11

sū³-i kaçd i.-en 25a/19
şulh i.-üp 73b/23
su^c üd i.-mem 162b/04
su^c üd i.-üp 172a/12
sülük i.-üp 130a/01
sür^c at i.-üp 135a/05, 168a/20
şādmānlık i.-erler 42a/02
şakḳ i.-üp 136a/04
şeb-ḥūn i.-elim 147a/05
şedd-i riḥal i.-üp 30b/12
şefā^c at i.-e 26a/06, 94a/11
şefā^c at i.-eler 93a/08
şefā^c at i.-üp 56a/15, 73b/10, 153a/02,
187b/07
şehensāhī i.-üp 63b/18
şemşir i.-üp 124b/09
şetm i.-erler 32a/12
şikār i.-erek 127b/06
şikār i.-erler 27b/01
şikāyet i.-erim 91b/09
şikāyet i.-miş 134b/12
şikest i.-üp 19b/12
şitāb i.-üp 119b/10, 128b/11
şuḡl i.-üp 121a/09
şühedā i.-er 89b/02
şükr i.-elim 79b/13
şükr i.-üp 28a/02
şükrler i.-üp 7a/19
şürū^c i.-er 55b/06
şürū^c i.-mek 2a/17
şürū^c i.-üp 139a/23, 147a/20
şüyū^c i.-er 35a/17
ta^c addī i.-memek 43b/20
ta^c aḳḳub i.-eriz 141b/22, 143a/16
ta^c aḳḳub i.-üp 131b/02, 139a/05
ta^c allüm i.-erler 15a/22
ta^c arruz i.-meyüp 139a/08, 142a/19
ta^c ayyün i.-üp 32b/06, 61a/06, 61a/06,
64a/16, 66b/18, 69a/17, 69b/01,
70b/15, 78a/12, 78a/13, 80b/12,
81b/03, 81b/09, 82a/20, 87b/15,
101b/09, 102b/14, 103b/14
ṭabḥ i.-er idi 21a/17
ṭābī^c iyyet i.-üp 118a/01
ta^c bīr i.-erler 48b/12, 51b/01
ta^c bīr i.-üp 75b/19
ṭaḥallūf i.-erler ise 44a/17
ṭaḥammül i.-emeyeceğini 165b/23
ṭaḥammül i.-emeyüp 113b/04, 170b/22

ṭaḥammül i.-mez 126b/20
ṭaḥammül i.-üp 154a/01, 165a/15
ṭahāret i.-er 13a/18
ṭaḥarrī i.-erek 46b/10
ṭaḥaṣṣuṣ i.-üp 179a/13
ṭaḥḳīḳ i.-dim 41b/15
ṭaḥmīn i.-dikde 18a/11
ṭaḥrīk i.-erek 129a/15
ṭaḥrīr i.-elim 141a/10
ṭaḥrīr i.-üp 27a/07, 52a/13, 61a/04,
68b/20, 69a/10, 92b/19, 106a/22,
118b/14, 125b/13, 158a/02,
159b/16, 164a/16, 167b/14,
179a/16
ṭaḥşīl i.-ebilürler 47a/09
ṭaḥşīl i.-eceklerini 47a/08
ṭaḥşīl i.-erler 47a/06
ṭaḥşīl i.-mege 1b/18, 32b/02
ṭaḥşīl i.-miş 139b/05
ṭaḥşīl i.-miş idim 37b/03
ṭaḥşīl i.-üp 169a/11
ṭaḥsīn i.-üp 118a/22
ṭaḳarrüb i.-diler 155a/23
ṭaḳarrüb i.-mekle 124a/05
ta^c ḳīb i.-iñ 119a/22
ta^c ḳīb i.-üp 137b/22
ṭaḳlīd i.-erler 132a/14
ṭaḳlīd i.-üp 132a/16
ṭaḳrīr i.-er 163b/09
ṭaḳrīr i.-ersiz 91b/01
ṭaḳrīr i.-üp 183b/21
ṭaḳsīm i.-diler 124b/15
ṭaḳsīm i.-üp 135a/03, 151b/12,
152a/10
ṭaḳşīr i.-mez 46a/06
ṭālān i.-eler 153b/11
ṭālān i.-esin 20a/15
ṭālān i.-üp 8a/21, 159a/19
ṭaleb i.-diler 128a/14
ṭaleb i.-elim 18a/11
ṭaleb i.-er 181a/18
ṭaleb i.-mek 91a/22
ṭaleb i.-üp 8b/08, 90b/05, 109a/14,
134b/20, 143a/10
ta^c līḳ i.-er 187a/14
ṭama^c i.-üp 69b/20, 112b/17
ṭamām i.-dikden 39a/22
ṭamām i.-e 96b/22
ṭamām i.-icek 13a/01

tamām i.-medikce 39a/22
tamām i.-mişler imiş 105b/19
tamām i.-üp 101a/14
ta^c n i.-me 28a/17
ta^c rîf i.-elim 98a/03
ta^c rîf i.-icek 12b/06
târ u mâr i.-üp 79a/20
taşaddî i.-digi 71a/19, 106b/23
taşaddî i.-emeyüp 38b/06
taşaddî i.-üp 44a/13
tasalluṭ i.-en 71a/13, 106b/17
taşmîm i.-üp 37a/20
taşra i.-üp 98b/19
ṭavāf i.-erler 12a/18
tavaṭṭun i.-diklerinde 45a/09
ta^c vîk i.-elim 143a/18
tavşiyeler i.-üp 118b/10
ta^c yîn i.-diler 166a/16
ta^c yîn i.-er 9b/12
ta^c yîn i.-üp 115a/21, 123a/21,
123b/19, 127b/03, 133b/13,
144b/03, 153b/02, 155b/09,
158a/04, 163b/23, 179a/05,
180a/13, 184b/04, 185b/02
taẓ^c if i.-üp 166a/15
taẓyîk i.-erek 141a/15
tebdîl i.-e 138a/14
tebdîl i.-üp 53b/03, 77a/18, 99b/09,
173a/02
tecāvüz i.-en 44a/20
tecāvüz i.-üp 120a/20
tecdîd i.-üp 159a/02
tecdîd-i vuzû i.-erler 23b/13
tecdîd-i vuzû i.-üp 19b/18, 24b/14
teccemmu^c i.-üp 146a/14, 147a/10,
154b/11, 168a/23
teccsüs i.-üp 137a/22
techîz i.-üp 43a/01
tedârik i.-mek 97b/22
tedârik i.-üp 12a/01, 92a/12, 99a/23,
128b/20, 129b/07, 139b/08,
142a/13, 145b/02, 152a/09,
163b/15, 168a/15
tedârük i.-üp 6b/12
tedbîr i.-diler 137a/01
te³eddüp i.-üp 39b/05
te³ehhül i.-mek 43a/07
te³essüf i.-diler 143a/02
tefekkür i.-üp 18b/01, 42b/11, 111a/08

tefe³ül i.-üp 147a/11
tefvîz i.-üp 77a/22, 125a/05
tehî i.-üp 130a/20
te³hîr i.-erim 140a/14
te³hîr i.-mededir 45b/23
te³hîr i.-mek 94b/21
te³hîr i.-üp 37a/22, 156a/15, 181a/11
tekemmül i.-üp 76a/07
te³kîd i.-diler 121a/23
te³kîd i.-üp 160a/15
tekmîl i.-üp 49b/16
tekrâr i.-üp 104b/17
telefon i.-diler 159b/04
temâruz i.-üp 171a/04
temâşâ i.-en 10b/11
temâşâ i.-enden 27b/07
temâşâ i.-erim 70a/04
temâşâ i.-erler idi 65b/02
temâşâ i.-erüz 70a/09
temâşâ i.-üp 101a/18
temennâ i.-erek 39a/11
temhîd i.-üp 123a/04
tenebbüh i.-diler 141b/09, 166a/20
tenezzül i.-meyüp 149b/11
tenfiz i.-erdi 163a/03
terbiye i.-üp 165a/14
terbiyyet i.-erek 66a/06
terbiyyet i.-üp 8b/07
tercih i.-üp 159b/18
tereccuḥ i.-üp 125a/15
tereddüd i.-ecegi 53a/15
terfik i.-dim 49a/15
tergîb i.-üp 145a/18
terk i.-üp 46a/05, 125b/17, 130a/10,
152b/10, 160b/04
tertîb i.-ersiz 96b/17
tertîb i.-üp 46a/02, 77a/09, 130a/19,
155a/22
teshîr i.-üp 11b/17, 32a/20, 158a/20
teslîm i.-diler 142a/11
teslîm i.-e 98b/07
teslîm i.-ecekdir 103b/15
teslîm i.-elim 6a/14, 89a/02, 106a/09
teslîm i.-erim 37b/11
teslîm i.-eriz 48b/22, 122b/09,
122b/16, 167b/01
teslîm i.-erler 15b/20, 122a/09,
155a/20
teslîm i.-erler idi 81a/11

teslīm i.-erüz 67a/04
teslīm i.-esiz 151b/19
teslīm i.-iñ 71a/18, 106b/21
teslīm i.-ince 177b/15
teslīm i.-mek 61a/13, 73b/23
teslīm i.-meleriyle 155a/05
teslīm i.-üp 53a/21, 62b/23, 73a/21,
128b/04, 168a/10
tesmiyye i.-üpdır 41b/21
tesvīd i.-üp 114a/22, 115a/13
teşrīf i.-erek 5b/06
teşyī^ç i.-eler 165b/03
tevcīh i.-üp 183a/04
tevzī^ç i.-esiz 96b/18
tevzī^ç i.-üp 42a/06, 165b/15
tezeyyün i.-üp 166b/15
tezvīc i.-üp 149a/23
tırāş i.-üp 185b/12
tīmār i.-üp 16a/09
toy i.-elim 90a/22
tulū^ç i.-meden 26a/11
tulū^ç i.-miş 29b/05
tüfengbāzlık i.-üp 41b/05
^çubūr i.-diler 150b/08
^çubūr i.-en 112a/19
^çunķ-veş i.-er 12b/18
^çunvān i.-miş 103b/20
^çurūc i.-üp 19b/20
ümmīd i.-er mi 125a/19
ümmīd i.-üp 21a/01
vāh i.-üp 90a/14
va^çīdler i.-diler 161b/17
vaķf i.-erler imiş 36a/01
vaķf i.-üp 165b/15
vāsīta i.-üp 171a/03
vaţan i.-üp 17b/15
vaż^ç-ı ħaml i.-er 12b/23
vaż^ç-ı yed i.-mekdedir 167a/02
vaż^ç i.-en 43a/05
vaż^ç i.-erler 126a/04
vaż^ç i.-mek 61b/10
vaż^ç i.-üp 14b/04, 38b/22, 165a/15,
165a/19
vaż^ç iyyet i.-emezler 132b/12
vedā^ç i.-üp 47b/03, 92a/06, 92b/16,
96a/03
vefā i.-meyüp 9b/22
vefāt i.-digi 26b/19

vefāt i.-mişdir 177b/01, 177b/04,
177b/06, 177b/09
vefāt i.-üp 125a/13
veliyy-i ^çahd i.-üp 48b/06
vird-i zebān i.-miş 94b/18
vuzū i.-üp 9b/15
vücūd i.-üp 122b/05
yād i.-eler 2a/22
yād i.-icek 5b/16
yüriş i.-diler 157b/11
yüriş i.-üp 144a/02
yürüyüş i.-diler 142a/02
yürüyüş i.-er idi 76a/19
yürüyüş i.-üp 138b/07
żabţ i.-e 157a/10
żabţ i.-ecek 134a/10
żabţ i.-erler 141b/19
żabţ i.-mek 77a/20
żabţ i.-üp 31b/23, 32a/05, 32a/09,
32a/13, 34a/01, 68a/01, 136a/17,
183a/18, 183b/04
zā`il i.-er 101b/18
żamm i.-üp 159a/03
żann i.-dim 44a/11
żarb i.-ince 31a/10
żarb i.-üp 21a/18, 126a/05, 126a/08
zārılık i.-üp 24b/15
zebĥ i.-mezler 51a/22
zebūn-başanlık i.-mek 38a/08
zelīl i.-en 25a/20
zevk i.-e 28b/20
zeyn i.-üp 42a/01
zihin i.-en 121a/10
zıkr i.-eridi 81b/07
zinā i.-üp 50b/20
zirā^ç at i.-enler 111b/09
ziyāfet i.-üp 95b/16
ziyāfetler i.-üp 37a/02, 96a/05
ziyāret i.-egelmışlerdir 132a/06
ziyāret i.-eriz 26b/16
ziyāret i.-üp 93a/18
zuhūr i.-ecegi 114a/04
zuhūr i.-ecek 134a/10
zuhūr i.-en 51b/23, 63a/09, 67a/10,
73b/21, 139a/06, 153a/03, 166b/22,
176b/13, 177b/20, 182b/09
zuhūr i.-er 114b/11, 116b/11, 154a/11,
182a/07
zuhūr i.-er ise 44a/05

zuhür i.-erse 151a/11
 zuhür i.-meyücek 161a/09
 zuhür i.-meyüp 143b/18
 zuhür i.-üp 20b/14, 86b/19, 89a/07,
 120a/02, 152b/12, 155a/20,
 166a/04, 171b/11, 173b/05,
 175b/06, 179b/05, 182b/11,
 183b/15
i'ṭā: *Ar.* verme, ödeme
 i. 19b/16
 i. eyledi 18a/15
 i. idesiz 99a/19
 i. olundu 27a/21
iṭā'at: *Ar.* söz dinleme, boyun eğme
 i. 34a/11, 34b/12, 62a/15, 62a/16,
 105b/16, 123b/06, 151a/11,
 153b/08, 153b/20
 i.+de 170b/05
 i.+de degildir 34a/01
 i.+den 71a/21, 107a/02
 i.+den çıkup 134a/13
 i. eyledi 78b/20
 i. eylediğiniz 151b/20
 i. eyledikleri 181a/03
 i. eylediler 86a/14, 86b/16, 97a/20,
 101a/19
 i. eylemek 103a/02
 i. eylemezler 153b/10
 i. eylemişler 157a/17
 i. eyleyesin 25a/11
 i.+i 157b/22
 i. iden 155b/11, 155b/21
 i. idenlere 153b/12
 i. iderler 141b/18, 168b/22
 i. iderse 71a/21, 107a/01
 i. idüp 27a/17, 81b/08, 100b/17,
 151b/18, 155a/08
 i.+imizden 133b/22
 i.+inden 178b/20, 181a/02
 i. itdiñiz 157a/18
 i. itdirdüp 156b/02
 i. itdirmiş idi 162b/18
 i. itmeyüp 151b/23, 154b/13, 156b/21
 i. itmezlerise 154b/02
 i.+lerinden 120a/17
 ribka-i i. 44a/15
itāb: *Ar.* yorma, bezdirme
 i.+a 143b/12
 i. eylemeleri 134a/14

i. idüp 117b/17
itāb: *Ar.* paylama, azarlama
 ˆi. 149a/07, 156a/22, 160b/12
 ˆi. eyledikten 169b/11
 ˆi. idüp 147b/13, 164b/07
itāb-āmiz: *Ar.+Far.* azarlamayla karışık
 ˆi. 132a/04
iṭāle: *Ar.* uzatma, temdid
 i. 71a/13, 104a/15, 106b/17
iṭ'ām: *Ar.* yemek yedirme, besleme
 i.-ı ṭā'ām 17a/03
 i.-ı ṭā'ām iderler 29b/12, 30b/04
 i.-ı ṭā'ām iderleridi 25b/18
 i.-ı ṭā'ām olunur 10a/14
itdir-: etme işini yaptırmak *krş.* itdür-,
 iddir-
 ˆavdet i.-diler 123a/14
 iş i.-diñ 147b/14
 iṭā'at i.-miş idi 162b/18
 katl i.-megile 131a/01
 nakl i.-di 139b/20
 nakl i.-ecek 128a/13
 nidā i.-di 153a/20
 taḥmīn i.-miş idi 163a/23
 terk i.-üp 171b/17
 tezvīc i.-di 43a/09
 zabṭ i.-diler 170b/01
 zemīn-būs i.-üp 43b/08
itdiril-: ettirme işi yapılmak
 ˆavdet i.-mek 179b/11
 ˆavdet i.-mesi 117a/12, 117b/08
itdirt(d)-: ettirme işini yaptırmak *krş.*
 itdürt(d)-
 aḥz i.-üp 169b/10
 iṭā'at i.-üp 156b/02
 muḥāfaza i.-üp 130a/11
 nidā i.-üp 135b/23
 raḡbet i.-üp 125b/12
 şefā'at i.-üp 181b/20
 zabṭ i.-üp 133b/14
itdür-: etme işini yaptırmak *krş.* itdir-,
 iddir-
 aḥz i.-üp 129b/15
 ekl i.-ürem 97b/07
 ḡaret i.-üp 128b/18
 i.-eyim 165a/07
 ˆiṣyān i.-üp 121a/12
 ku'ūd i.-di 39b/06
 ku'ūd i.-üp 43a/20

men^c i.-diler 135a/01
meyl i.-miş idi 125b/12
şikâyet i.-medim 135a/12
itdür̄t(d)-: ettirme işini yaptırmak *krş.*
itdirt(d)-
şefâ^c at i.-üp 116b/03
i^ctibâr: *Ar.* saygı gösterme; önem verme;
şeref, haysiyet; bir şeyin hakiki
değil, kararlaştırılan değeri; ibret
alma
i. 41b/21, 131a/11, 153a/19, 164a/06
i. buldı 116a/02
i. eylemedi 164b/01
i.+ı 161a/18
i.+ımız 141a/02
i. iderler 41b/22
i. itmeyüp 131a/10
i. olanlarıñ 142a/17
i^ctidâl: *Ar.* orta oluş, ortalama, ölçülülük
i. 176b/08
i^ctikâd: *Ar.* düğümleñip kalma, bir şeye
bağlanma; inanma, gönülden tasdik
ederek inanma
i. 140a/11
i. eyledikleri 151b/01
i.+ı 168b/23, 174b/18
i.-ı bâtıla 51a/13
i.-ı fâside 50b/06
i.-ı hâlişe 19b/04
i.+ıñ 116b/13
i.+ıyla 155a/17, 174a/22
i. idüp 115b/16
i.+lar iken 170a/17
i^ctimâd: *Ar.* dayanma, güvenme; emniyet,
güven
i. 115a/11, 120a/16, 129b/20, 153a/18,
167a/13, 174b/23
i.+a 132a/10, 132b/20, 144a/17
i. eyledikten 13a/04
i. eylediler 67b/18
i. eylemedi ise 55a/19
i. eylemek 140b/12
i. eylemiş 52a/13
i. eylemiş idi 167b/04
i. eyleyüp 182a/08
i. geldiği 117a/07
i. gelmedi 13a/07
i. gelmeyüp 165a/22
i.+ı 160a/13

i.-ı küllî 19b/04, 52a/22, 154a/09
i. ideyim 95a/22
i. idüp 37b/22
i. olmaz 112b/08
i. olunmaz 67b/19
i. vire 184b/07
i. viresin 164a/23
i^ctimâd-ı devle: Safeviler devrinde
başvekillere verilen bir unvan *krş.*
i^ctimâd-ı devlet, i^ctimâdü'd-devle,
i^ctimâdü'd-devlet
i. 98b/03, 102a/13, 103a/04, 103a/09
i.+niñ 119b/23
i^ctimâd-ı devlet: Safeviler devrinde
başvekillere verilen bir unvan *krş.*
i^ctimâd-ı devle, i^ctimâdü'd-devle,
i^ctimâdü'd-devlet
i. 98a/08
i.+ini 67b/15
i^ctimâdü'd-devle: Safeviler devrinde
başvekillere verilen bir unvan *krş.*
i^ctimâd-ı devle, i^ctimâd-ı devlet,
i^ctimâdü'd-devlet
i. 37a/11, 39a/19, 40a/14, 42b/23,
43a/12, 47b/11, 101b/04, 102b/01,
113a/10, 113b/11, 113b/14,
113b/22, 114a/18, 114a/19,
114a/21, 114b/07, 118b/09,
129a/10, 129a/21, 129b/02,
129b/13, 130b/07, 130b/13,
130b/15, 130b/20, 131a/10,
131a/14, 131b/06, 131b/13,
132a/04, 132a/05, 132b/06,
132b/09, 132b/16, 132b/19,
133a/16, 133b/09, 136a/20,
137b/11, 138b/15, 143b/04,
151a/07, 168b/02, 168b/06,
169a/12
i.+niñ 113a/13, 119a/08, 128a/02,
129a/10, 129b/18, 129b/20,
129b/21, 130a/15, 130b/01,
130b/05, 130b/06, 130b/11,
130b/19, 131a/15, 131b/07,
131b/10, 135a/23, 136a/08,
136a/12, 151a/17
i.+si 38a/15
i.+sine 132b/18
i.+sini 151a/07

i.+ye 42a/06, 113a/12, 131b/11,
138a/03, 153a/12
i.+yi 117a/11, 130a/04, 135a/20,
182b/03
i' timādü'd-devlet: Safeviler devrinde
başvekillere verilen bir unvan *krş.*
i' timād-ı devlet, i' timādü'd-devle,
i' timād-ı devle
i.+e 121b/05
i' tizāl: *Ar.* Mutezile mezhebi
i.+de 181a/01
i' tizār: *Ar.* özür dileme
i. 36b/03, 36b/11, 179a/16
i.+a 45a/19
i. idüp 38b/12, 42a/08
i' tizāz: *Ar.* kendini aziz tutma
i. 117a/23
itlāf: *Ar.* telef etme, öldürme, yok etme
i. 131b/02
i.+ına 117b/18
itmām: *Ar.* tamamlama, bitirme
i. 77b/08
i. bulur 9b/14
i. eyledi 7b/21
i. eylemiş 11a/17
i. eylemişler 24a/04
i.+ı 9b/23
i.+ına 82b/01, 82b/13, 178b/05
i.+ında 150a/07, 165b/15
i.+ından 7b/18
i.+ını 2b/01
i. olduğdan 61a/22, 69b/11
i. olıcağ 160b/15
i. olmuş 109b/13
i'tmīnān: *Ar.* emin olma, güvenme
i. 115a/11, 167a/23
ittibā^c: *Ar.* tabi olma, uyma
i.+ıyla 36b/02
ittifak: *Ar.* birleşme, uyuşma, sözleşme
i. 8b/07, 59b/07, 82b/11, 114a/12,
121a/22, 123a/18, 125a/10,
134a/04, 136a/16, 140a/22,
152a/19, 152b/02, 167a/19,
167b/09, 167b/13, 167b/17,
170a/07, 176a/12, 176b/06,
179b/15, 179b/21, 179b/23
i. eyledikleri 140a/21
i. eylediler 126b/09, 143a/19
i.+ı 73b/19, 175b/22

i.+ıyla 127a/07, 135b/15, 156a/12
i. idüp 146a/09, 163a/23
i. itdiler 149a/21
i.+ları 122b/04, 152b/05
i.+larına 170a/19
i.+larında 119a/07
i.+larıyla 147b/20, 171a/04
i. ola 77b/10
i. olmuş 169a/02
i. olunsa 166b/19
i. olup 112b/12, 135a/21
ittifakān: *Ar.* rast gele, tesadüfle
i. 155b/23, 159a/21, 160a/07
ittiḥād: *Ar.* bir olma, birleşme
i. 82b/12, 114a/12, 125a/11, 170a/07,
176b/06
i.+a 133b/19
i.+ları 122b/04
ittiḥām: *Ar.* suçlu olma
i. mıdır 133a/21
ittiḥāz: *Ar.* edinme, kabul etme, kullanma
i. eylemişlerdir 121b/17
i. idindikleri 124a/14
i. idüp 121b/01
ittişāl: *Ar.*
i.+inde 115a/14, 159a/17, 180a/23,
180b/22
i'vāz: *Ar.* bedel, karşılık
i. idem 25b/02
i'vicāc: *Ar.* eğri büğrü olma, doğru
hareket etmeme
i. 180b/05
i'iyāl: *Ar.* bir kimsenin geçindirmek
zorunda olduğu kimseler
i.+imize 125b/07
i.+ını 184a/04
i.+lerini 141b/16
izāle: *Ar.* giderme, yok etme
i. eyler ise 50b/21
i. olup 96a/12
i.+sine 175a/14
i'izām: *Ar.* büyükler, ulular
ecdād-ı i. 46b/05
evliyā-yı i. 2a/02, 21b/10
evliyā-yı i.+dan 10b/13, 16b/01,
16b/08
i.+ı 106b/12, 135a/11
i.+ı mülük 71a/08
mülük-ı i.+ıñ 40b/22

ʿ ulemā-yı ʿ i. 69a/20
 umūr-ı ʿ i.+a 158a/10, 159a/09
 umūr-ı ʿ i.+da 169a/22
 vüzerā-yı ʿ i. 2b/15, 52b/10, 56a/12,
 73a/17, 75a/02
 vüzerā-yı ʿ i.+ı 186b/01
izʿ ān: *Ar.* anlayış; söz dinleme; terbiye
 i. 120b/19
 i. eylemişler idi 133a/11
 i. idicek 124a/03
 i. idüp 166a/01
 i. itmeyüp 148b/08
 vācibül' i.+da 170b/10
izān: *Ar.* bildirme, bildirilme
 i. 149b/06
izʿ zāz: *Ar.* aziz kılma, saygı gösterme
 i. 44b/23, 93b/17
 i.-ı tām 36b/02
izdiḥām: *Ar.* kalabalık, yığılma
 i.+ı 103a/19
izdiyād: *Ar.* artma, çoğalma
 i. buldu 123a/07
 i. olmak 2b/04
izhār: *Ar.* gösterme, meydana çıkarma
 i. 7b/22, 11a/02, 18b/14, 42b/03,
 119a/18, 129a/01, 136a/02,
 164b/14, 173b/03
 i. eyledi 115a/08, 158b/13
 i. eylediği 168b/18
 i. eylemedi 90b/12
 i.+ından 117b/02
 i. idemezler 49a/09
 i. ider 13a/14
 i. idüp 44a/10, 113b/13, 137b/15,
 166b/05, 180a/03
 i. itdiler 146b/02
 i. olunup 152b/19
izin: *Ar.* izin, müsaade
 i. 74a/01, 114a/22, 114b/13, 114b/21,
 115a/01, 131b/12, 156a/17,
 181a/07, 181a/18
 i. aldı 113a/11
 i. almak 171a/02
 i.+e 148b/18
 i.-i ʿ ālileri 12b/16
 i.-i ʿ ām 130b/17, 170b/14
 i.-i şerif 121b/08
 i.-i şerifleri 19a/04, 95a/09
 i. olsun 52a/23

i. olunup 117a/16
 i. olup 112a/14
 i. olur ise 89a/08
 i. virdi 86a/15
 i. virilmeyüp 117b/08
 i. virilüp 119a/01, 166a/19, 187b/08
 i. virmedi 169b/16
 i. virmediği 148b/20
 i. virüp 38b/09, 165b/11
ʿ izzet: *Ar.* değer, kıymet; yücelik, ululuk;
 kuvvet; hürmet, saygı
 dergāh-ı ʿ i.+ine 24b/15
 ʿ i. 118b/22, 159a/04, 169b/07
 ʿ i.+dir 91a/17
 ʿ i.+ine 162b/21
 rabbül' i. 22b/20, 30b/19

K

ķaba: özensiz, ince karşıtı
 ķ. 28b/10, 48a/12, 85a/18
ķabāḥat: *Ar.* çirkin hareket, suç, uygunsuz
 iş
 ķ. 95b/06, 185a/01
ķabāʿ il: *Ar.* kabileler, boylar
 ķ. 49a/03, 52b/19, 93b/13, 115a/15,
 119a/03, 119a/17, 120a/12,
 134b/05, 134b/07, 155b/16,
 178b/14, 180b/21
 ķ.+den 137b/17
 ķ.+i 119b/06
 ķ. oldılar 178a/19
kaʿ betu'llah: *Ar.* Kâbe'nin bir başka adı
 k.+a 94a/14
 k.+da 94a/15
ķabih: *Ar.* çirkin, yakışsız
 ķ. 145a/05
ķabiḥa: *Ar.* çirkin davranış, ayıp şey
 ķ.+dan 174a/11
ķabil: *Ar.* kabul eden; mümkün
 ķ. 30a/02, 78a/01, 103b/20, 122a/20
 ķ. değil 93b/14
 ķ. degildir 57b/04, 79a/15, 84a/19,
 89a/19
 ķ.+dir 109a/09
 ķ. olmadı 77a/21
 ķ. olur 78a/06
ķabil: *Ar.* soy, sınıf
 ķ.+inden degilem 158b/08

ķabile: *Ar.* kabile, boy
ķ. 43a/23
ķ.+de idi 112a/17
ķ.+den 43a/23
ķ.+leri 119a/06
ķ.+mi 114b/22
ķ.+ye 43b/11
ķabīn: *Far.* damadın geline verdiği
ağırlık, para, eşya
k. idesiz 90b/07
ķabl: *Ar.* önce, evvel
ķ.+e'l-muħāşara 155b/15
ķ.+e'l-vefāt 67a/15
ķabr: *Ar.* kabir, mezar
ķ. 132a/06
ķ.+e 132a/08
ķ.+i 130b/21, 132a/05
ķ.+ine 29a/19
ķabūl: *Ar.* kabul; alma; razı olma
ķ. 24b/17, 27a/15, 27b/20, 149b/22,
153a/02, 158a/03, 179b/19
ķ. buyurasız 166b/03
ķ.+den 125b/06
ķ.+e 117a/18
ķ. eyle 67a/20, 90b/18, 90b/19
ķ. eylemedi 68a/22, 135b/17
ķ. eylemeye 94b/07
ķ. eyleye 91a/14
ķ. ider 49a/22, 65b/20
ķ. iderseñ 91a/11
ķ. ideyim 106a/16
ķ. idüp 14b/05, 43a/14, 54b/12,
92a/03, 95b/18, 149b/02, 157b/18
ķ.+inde 127a/11
ķ.+inden 126b/16
ķ. itmedi 126b/14
ķ. itmediği 27a/02
ķ. itmedikde 27a/15
ķ. itmek 121a/18
ķ. itmeyüp 26b/22, 122b/07, 133a/02
ķ. itmez 159a/12
ķ. itmezem 91b/04
ķ. itmez ise 27a/11
ķ. itmezler 104b/09
ķ. itmezsın 27a/16
ķ. olacaķ 16b/07
ķ. olduķdan 56a/16
ķ. olunmayup 117b/09, 133a/09
ķ. olup 93a/22

ķ. olur 16b/15, 16b/21, 29b/08,
29b/13, 31a/21
ķabz: *Ar.* el ile tutma
dest-i ķ. 52b/01
dest-i ķ.+a 51b/15
dest-i ķ.+ına 53a/22
dest-i ķ. olunan 87b/07
dest-i ķ. olunup 66b/20
ķ. 139a/10
ķ.+a 14b/07, 97b/18, 117b/05
ķ. eyledi 128b/07
ķ. eyledikten 87b/03, 110a/16,
144b/02
ķ. eylemek 7a/04
ķ. eylemiş imiş 8a/07
ķ. eyleyüp 105b/06
ķ.-ı deste 55a/06
ķ.-ı destinde 105a/10
ķ.-ı destine 108b/21, 182a/08
ķ.+ına 109a/15, 109a/16, 109a/16
ķ.+ında 14b/06
ķ. ideler 139a/13
ķ. ider 100b/14
ķ. iderim 186b/13
ķ. iderler 9a/13
ķ. idevüz 65a/06
ķ. idüp 11b/09, 105a/03, 105b/07,
110a/18, 138b/08
ķ. olan 78b/02
ķ. olınan 158a/23
ķ. olmaķ 77b/23
ķ. olmuş idi 79a/04
ķ. olunmasından 160a/20
ķ. olunup 151b/05
ķ. olunur 14a/22
ķabza: *Ar.* tutacak, tutamak
ķ. 42a/05, 115b/18, 134b/15, 137a/08,
142b/09, 169b/22, 170a/12,
170a/22, 178a/12
ķaç: soru sıfatı
ķ. 14a/10, 40a/02, 88a/09, 95b/02,
97b/15, 98a/21
ķ.+ı 131b/15
ķaç-: kaçmak
ķ.-anları 124b/12
ķ.-arlar idi 161b/10
ķ.-arsa 137b/22
ķ.-dı 138b/23, 168b/12
ķ.-dılar 99b/11

ķ.-up 53b/04
ķaçan: her ne zaman, nasıl
ķ. 20a/22, 20b/04, 68b/07, 95a/17,
157a/16
ķaçan kim: ne zaman ki, ne suretle
ķ. 20a/16, 36a/02, 92b/01, 102b/16,
187a/11
ķaçar: Kafkaslardaki Kaçar halkına
mensup
ķ. 145b/04, 146b/05, 168a/23, 168b/03
ķaçar: kaç soru sıfatının üleştirme biçimi
ķ. 88a/16, 108a/03
ķaçur-: kaçırmak
ķ.-dı 99b/18
ķ.-dılar 160a/06
ķadar: *Ar.* “kadar” edatı
ķ. 5a/20, 13a/01, 15b/02, 20b/10,
20b/18, 28b/20, 29a/02, 36b/15,
36b/18, 36b/23, 37a/05, 38b/16,
39a/04, 39a/05, 39a/06, 40a/01,
40b/05, 41a/11, 41a/23, 42b/13,
42b/19, 47a/01, 47b/15, 50a/17,
51b/15, 57b/09, 61b/18, 71a/10,
76b/03, 78a/03, 81b/21, 85a/22,
95b/15, 103a/06, 103b/04, 103b/06,
106a/09, 106b/14, 108a/04,
109a/07, 110b/12, 111b/14,
115b/19, 120b/18, 124b/13,
128b/01, 128b/17, 129a/05,
132a/19, 139b/13, 143b/18,
146a/12, 146b/13, 158b/03,
161a/05, 176a/15
ķadd: *Ar.* boy
ķ. 13a/01
ķ.+i 5a/05, 30a/15, 173b/03
ķ.-i bālāsı 89b/01
ķ.-i bālāsını 89b/18
ķ.-i ķāmet 21b/08
ķ.-i ķāmeti 12b/08, 22a/05
ķ.+in 89b/01
ķ.-i serv-i dilārā 27b/02
ķadeh: *Ar.* bardak, kadeh
ķ. 171a/07
ķadem: *Ar.* ayak, adım; uğur
ķ. 36b/08, 85a/01, 105a/08, 109b/15,
112b/07, 153b/16
ķ. başdı 6b/16
ķ. başduğı 12b/23
ķ. başup 17b/02

ķ.+e 32b/08
ķ.+i 133b/04
ķ.-i mübareki 31a/20
ķ.-i şerifleri 31a/03
ķ.+leri 13b/10, 175b/13
ķ. olup 79b/02
ķademe: *Ar.* basamak, derece
ķ. 22a/17, 149b/13
ķader: *Ar.* kader, yazgı
ķ. 143a/20, 166a/04
ķadın: kadın, erkek karşıtı
ķ. 8b/18
ķ.+a 8b/14
ķadid: *Ar.* iskelet
ķ.+dir 21b/04
ķadim: *Ar.* eski *krş.* ķadime
‘ādet-i ķ.+i 7b/11
dārü'l-mülk-i ķ.+leri 36b/17
ķ. 15b/01, 43a/04, 96b/22, 119a/05,
132b/09
ķ.+de 122b/16
ķ.+den 32b/13, 33b/22, 45b/16,
48b/16, 116b/12, 181a/01
ķ.+leri 132b/15, 162b/07, 165b/02,
165b/13
kelām-ı ķ.+e 110b/11
kelām-ı ķ.+i 17a/21
mu‘ tād-ı ķ.+ 132a/06
mu‘ tād-ı ķ.+leri 17b/06, 126a/02,
165a/14
ķadime: *Ar.* eski *krş.* ķadim
ķ.+yi 171b/12
ķadimî: *Ar.* daimî, ezeli
ķ. 45b/20, 133a/20
ķadir: *Ar.* kudret sahibi, kuvvetli
ķ. 70b/09, 88b/08, 122a/20, 163b/08,
176b/16
ķ. degil 105a/23
ķ. degildir 6a/06, 36a/07, 42b/16,
47b/10
ķ. degilem 41b/12
ķ. degillerdir 44a/16
ķ. olamıyorlar 49a/18
ķ. olan 153a/06
ķ. olanlarını 160a/02
ķ. olduğı 118a/09, 123a/22
ķ. olduğıñ 119b/01
ķ. olunur 137a/16
ķ. olmadı 102a/08

ķ. olmadılar 126b/17
ķ. olmadığı 118a/07, 121a/16
ķ. olmaduğın 100a/02
ķ. olmaya 71a/07, 106b/11
ķ. olmayup 18a/18, 181a/09
ķadr: *Ar.* değer; onur; derece
celālet-i ķ. 49b/17
celālet-i ķ.+i 46a/08
ķ. 153a/19
ķ.-i menziletlerini 2b/12
ķ.+in 76b/11
ķ.+iñ 91a/03
ķ.+iñizi 46a/07
ķafā: *Ar.* kafa, baş
ķ. 157b/07
ķ.+da 157b/08
ķ.+dan 124a/19, 158b/16
ķ.+larından 153a/09
ķ.+ñızdan 140a/14
ķafā-dār: *Ar.+Far.* görüş ve anlayışları
birbirine uyan kimselerden her biri
ķ. 83a/08
ķ.+ı 185b/06
ķ. oldu 124a/11
ķ. olmak 139b/13
ķafes: *Ar.* kafes
ķ. 23b/20, 41a/17
ķ.+i 23a/05
ķ. idi 23b/21
ķafesi destār: fes, külāh, takke gibi
şeylerin üzerine sarılan sarık
ķ. 39a/07
ķāfi: *Ar.* yetişen, yeter
k. 176b/09
ķāfile: *Ar.* topluluk, zümre, fırka
ķ. 112b/14
ķāfir: *Ar.* hakkı tanımayan; Allah'a
inanmayan; küfreden; nankör
k. 50a/16, 50b/04, 110b/11, 114a/15,
115a/20, 120a/21
k.+den 50b/13
k.+dir 50a/13
k.+ine 116a/13, 181b/04
k.+iñ 110b/17
k.+leri 115b/01
k.+leriñ 50a/23
ķāfirāne: *Ar.+Far.* kafircesine
k. 151a/15

ķaftān: çoğu ipekten yapılan, bir tür uzun,
süslü üst giysisi
ķ.+ın 149a/02
ķ.+ları 80a/23
ķāfūr: *Ar.* Uzak Dođu'da yetiřir bir çeřit
taflandan elde edilen ve hekimlikte
kullanılan, beyaz ve yarı saydam,
kolaylıkla parçalanan ıtır kuvvetli
bir madde
k. 165a/14
ķāğıd: kāğıt
k. 13a/19, 67b/15, 140a/08, 150a/11
k.+a 132b/08
ķ.+iñ 99a/09
ķ.+lar 159a/06, 164b/15, 166b/07,
179a/16
ķ.+lara 100b/22
ķ.+ları 118b/08, 133b/23
ķ.+larını 43b/08, 134a/17, 134b/04,
134b/08
ķāhhār: *Ar.* fazlasıyla kahreden; yok edici
ķ. idi 162b/17
ķāhr: *Ar.* zorlama, zorla bir iş gördürme;
icbar, üstün gelerek mahvetme,
helak etme, batırma, ezme; çok
kederlenme, çok üzüntü duyma
ķ. 48b/02, 115a/16, 120b/18, 133b/11,
146a/10, 178a/16
ķ.-ı ķam^c 44b/01
ķ.+ile 157b/20, 166a/11
ķ.+larından 120a/13
ķāhramān: *Far.* yiğit, cesur
ķ. 65b/06
ķ.+ı 62b/02, 79b/03
ķ.+lar 61b/14
ķ.+lardan 83b/06
ķāhramān-āne: *Far.* yiğitçe, kahramanca
ķ. 79b/02
ķāhren: *Ar.* zorla, ezerek
ķ. 53b/15, 67b/03, 90b/20, 91a/02,
91a/04, 92a/15, 100a/08, 102b/03,
111a/01, 115b/02, 151b/05
ķāht: *Ar.* kıtlık, kuraklık
ķ. 69b/15, 103b/06, 146b/07, 146b/17,
149a/04, 150b/17, 152b/18,
160a/19
ķ.-ı ricāldir 49a/16
ķ. olup 102a/11, 146b/11
ķāhve: *Ar.* kahve

ķ. 38b/17, 40a/09, 40a/10, 40b/01,
74a/20
ķ.+den 45b/04
ķahvecilik: *Ar. +T.* kahvecilik
ķ. 116a/21
ķā^cide: *Ar.* esas, temel; kural
ķ. 21b/05, 147a/11, 151a/21, 165b/02,
180a/22
ķ.+si 38a/18
ķ.+yi 170a/22
ķā^cil: *Ar.* söyleyen; razı olmuş, boyun
eğmiş
ķ. 135b/01, 175a/05
ķ. degildir 186b/20
ķ. olduęiņ 164a/21
ķ. olmayup 138a/10
ķā^cim: *Ar.* ayakta duran; birinin yerine
geçen; bir işte sebat eden
ķ. 24a/07, 130b/19, 150a/12
ķ.+dir 21b/06
ķ. eyleye 47a/23
ķ. eyleyüp 2b/18
ķ. ide 25a/21
ķ.+ler 153a/23
ķ. oldu 113b/14
ķ. oldılar 150b/14
ķ. olup 21a/22
ķā^cime: *Ar.* ferman, buyruk
ķ. idüp 116a/18, 181b/12
ķā^cim maķām: *Ar.* kaymakam
ķ. 17b/16, 84a/08, 133a/23, 180a/12
ķ.+ı 159a/06, 163a/08
ķā^cināt: *Ar.* alem, dünya, kainat
ķ. 1b/01
ķākūm: *Ar.* kuzey bölgelerde yařayan,
sansara benzer, siyah kuyruklu,
derisi çok değerli hayvan; bu
hayvanın postundan yapılan kürk
ķ. 183b/12
ķal^c: *Ar.* koparma, koparılma
ķ. idüp 157a/19
ķ. olınan 130b/06
ķal-: kalmak
^caceb ķ.-dı 26a/16
^cāciz ķ.-dılar 127b/22, 161b/21
^cāciz ķ.-mış idik 132a/16
āgāh ķ.-dıkda 119b/09
āmāde ķ.-dı 157b/04
baķāyā ķ.-an 36a/12

bāķī ķ.-an 56a/11, 66a/17, 66b/18,
70b/09, 70b/12, 76b/02, 97a/19
bāķī ķ.-andan 112b/06
bāķī ķ.-anını 151b/11
bāķī ķ.-anları 147b/04
bāķī ķ.-mışdır 166b/02
baş ķ.-durup 79b/21, 103b/03
bī-kes ķ.-dım 94a/08
cesāret ķ.-madı 102b/22
çāre ķ.-madı 77b/14, 103a/07, 149a/16
dembeste ķ.-dı 19b/22
dembeste ķ.-dım 13a/20
dembeste ķ.-ur 23b/09
dermān ķ.-madı 102b/07
endişede ķ.-dı 117a/10
fıkrde ķ.-dı 113a/07
hālī ķ.-dı 154a/06
hāmīle ķ.-ur ise 50b/22
hātırı ķ.-mış idi 164a/10
hayrān ķ.-dılar 25a/06, 141b/01
hayretde ķ.-dı 65b/04
hayretde ķ.-dılar 20b/14, 64b/19
iřtibāh ķ.-madı 147a/23
ķ.-an 59a/10, 65a/14, 70a/20, 81a/14,
85a/15, 139a/07, 139a/14, 150b/15,
187a/18
ķ.-dı 37b/17, 53a/10, 54b/04, 60b/13,
66b/01, 67b/21, 68a/03, 77b/13,
90a/06, 94a/17, 94b/14, 96a/16,
96a/18, 97a/11, 101b/02, 102b/23,
104a/12, 122a/21, 135b/17,
136a/06, 148a/10, 153b/14,
169b/08, 184a/15, 185a/15,
185a/22, 186b/20, 186b/23
ķ.-dıkda 21a/derkenar, 25a/01, 26b/09,
39a/10
ķ.-dıkdan 59a/21
ķ.-dılar 137b/07, 146b/12, 159b/01,
185a/12
ķ.-dım 94a/15
ķ.-inca 145a/08
ķ.-ma 12a/23, 68b/10
ķ.-madı 89b/15, 96a/09, 103a/19,
103a/21, 103b/07, 145a/16,
146b/22, 148b/02, 148b/14,
148b/23
ķ.-maduğını 164a/13
ķ.-maķ 6a/13
ķ.-mamaķ 178b/16

ķ.-mamış 123b/23
ķ.-mamışdır 36a/04, 166a/07
ķ.-mamış idi 159b/12, 163a/14,
184b/15
ķ.-mayacak 179a/14
ķ.-mayınca 146b/22
ķ.-mayısar 28a/12
ķ.-mayup 6a/13, 92b/05, 109a/01,
117a/21, 120a/02, 145a/01,
148a/18, 154b/07, 161a/18,
170b/23, 176b/16
ķ.-maz 7b/07, 7b/07, 7b/19, 15b/17,
29a/06, 141a/02, 176a/19
ķ.-miş 7b/03, 9a/02, 9b/22, 16a/22,
55b/22, 55b/23, 111b/23, 112a/02,
139b/18, 143a/09, 146a/17,
163b/18, 181a/06
ķ.-mişdır 4b/02, 11a/12, 35a/23,
35b/05, 66b/21, 69a/19, 121a/10,
183b/14
ķ.-miş idi 36a/13, 36a/16, 62a/10,
81a/15, 85a/16, 112a/14, 170b/16,
187a/19
ķ.-miş iken 51b/12, 55b/20, 109a/22,
109b/16, 182b/22
ķ.-miş ise 73b/22
ķ.-mişlar 50a/13, 60a/08, 156b/06
ķ.-mişlara 100b/13
ķ.-mişlardır 66b/13
ķ.-mişlar idi 55a/13
ķ.-sa 29a/23, 109a/13
ķ.-sun 101a/03, 115b/15
ķ.-up 21a/23, 62a/09, 99b/10, 119a/05,
121a/06, 146b/12, 147b/15,
169a/15, 170a/23, 172b/17, 185a/11
ķ.-ur 4b/12, 7b/08, 8a/03, 8a/06,
12a/18, 14a/06, 30b/13, 32a/17,
33a/21, 91b/21, 103a/23, 111b/21,
143a/18, 187b/06
ķ.-ur idi 115b/13
ķ.-urlar 13b/05
ķuvvet ķ.-madı 99b/07
maħrūm ķ.-maya 4b/16
maħřūr ķ.-dı 6a/08
mebnī ķ.-dıķda 115b/10
mecāli ķ.-madı 89b/20
mecāli ķ.-mayup 20b/12
mu^ç aṭṭal ķ.-dı 139a/01, 176b/14
mūnḥařır ķ.-miřdır 20b/20

nāçār ķ.-dı 24b/06, 70a/20, 70b/11,
77a/21, 89b/21, 103a/04, 104a/16
nāçār ķ.-dı idi 105b/11
nāçār ķ.-dıķ 100b/04, 103b/01
nāçār ķ.-up 73a/09, 100a/23, 109a/01,
181a/13
nādān ķ.-miş 176a/06
sağ ķ.-up 83b/15
sālim ķ.-maz 17a/18
sergerdān ķ.-dı 140b/21
řūbhesi ķ.-maya 94b/10
ta^ç accūbde ķ.-dı 130a/11
ṭāqatları ķ.-mayup 76a/20
ķal^ç a: *Ar.* kale, hisar
ķ. 4a/08, 4a/09, 4a/10, 4a/11, 6a/03,
6a/05, 6a/12, 6a/20, 6b/01, 6b/11,
6b/19, 8a/09, 8a/10, 8a/12, 9b/12,
9b/14, 11a/23, 11b/16, 14a/09,
14b/01, 14b/19, 15a/01, 19a/12,
23b/03, 31b/14, 31b/23, 32a/06,
32a/09, 33b/16, 33b/21, 34a/21,
34b/02, 35a/21, 35b/06, 35b/06,
48b/02, 57b/17, 57b/20, 58a/17,
59a/12, 59b/13, 61a/04, 61a/12,
66a/20, 76b/01, 76b/23, 77b/21,
84b/16, 87a/15, 87a/18, 87a/18,
87b/07, 95a/20, 97a/05, 97a/14,
97a/15, 97a/19, 105a/08, 109b/13,
109b/17, 110a/10, 117b/22,
120b/11, 124a/08, 136b/15,
139b/01, 141a/21, 155a/19,
157a/02, 157b/16, 172a/18, 179a/11
ķ.+da 3b/23, 4a/17, 4a/23, 6a/07,
6a/16, 6b/18, 6b/22, 6b/23, 7a/17,
14b/23, 16b/17, 16b/19, 16b/20,
21a/03, 21a/13, 28a/20, 57b/18,
59b/08, 64b/17, 66a/14, 76a/18,
97a/14, 124a/01, 136b/14, 136b/15,
185a/11
ķ.+dan 6a/06, 6b/07, 6b/18, 23a/03,
34a/18, 34a/22, 66a/19, 77b/19,
99b/05, 121b/13
ķ. degildir 77b/18
ķ.+dır 33a/20, 76b/21
ķ.+lar 2a/09, 87b/04, 100b/07,
103b/08
ķ.+larda 75b/09
ķ.+ları 8a/02, 86a/22, 88a/09, 105a/10,
108a/15, 108b/07

ķ.+larından 48a/17
ķ.+larıñ 178a/10
ķ.+nıñ 4a/15, 6a/08, 14b/03, 19a/14,
58a/01, 76a/04
ķ. olup 14b/13
ķ.+sı 3b/17, 4a/01, 4a/10, 8a/18,
14b/13, 48a/14, 94b/03, 136b/14
ķ.+sına 4a/08
ķ.+sında 9a/01, 14b/22, 15a/03
ķ.+sından 23b/06
ķ.+sını 20b/22, 128b/07
ķ.+sınıñ 3b/19, 4b/04, 14b/19
ķ.+ya 14a/16, 14a/19, 14b/15, 14b/15,
20b/23, 35b/10, 66a/13, 76a/05,
94b/23, 97a/03, 97a/16, 97a/20,
97a/21, 99b/04, 112a/13, 123b/16,
123b/20, 139b/03, 139b/04,
184a/21, 184b/18
ķ.+yı 6a/14, 11a/17, 14a/15, 87a/16,
87a/19, 98b/07, 99b/05, 120b/12,
121b/14, 124a/02, 136b/17
ķal' a-bend: *Ar.+Far.* bir kale içinde
yaşamaya hüküm giymiş olan
ķ. idesiz 113a/03
ķalb: *Ar.* kalp, yürek; gönül
ķ. 42b/16, 79b/14, 120a/16, 125a/11,
135a/15, 136a/20, 175b/05
ķ.+den 42b/14
ķ.+e 42b/14
ķ.+i 19b/14
ķ.-i 'āşık 17a/06
ķ.-i maḥzūnlar 30a/21
ķ.+imden 42b/12
ķ.+inde 112b/02
ķ.+ine 161a/13
ķ.-i selīm 54b/02
ķalb: *Ar.* dönme, değişme
ķ. 117a/05, 182a/20
ķalb-gāh: *Ar.+Far.* ordunun merkez
bölümü
ķ. 138b/14
ķaldır-: kaldırmak *ķrş.* ķaldır-
ķ.-madan 153a/23
ķaldur-: kaldırmak *ķrş.* ķaldır-
ķ.-up 39b/18, 39b/23
ķalem: *Ar.* kalem
ķ. 23b/16, 36b/09
ķ.+e 80b/16
ķ.+e aldılar 131b/11

ķ.+e getirüp 118b/01
ķ.+ler 74a/22
ķālīb: *Ar.* kalıp; beden
ķ.+a 37a/21
ķalil: *Ar.* az, pek fazla olmayan *ķrş.* ķalile
ķ. 12b/10, 102b/03, 128b/03, 136a/18,
160b/01
ķ. bulunup 153b/06
ķ.+de 178b/10
ķ.+dir 12b/10
ķ. idi 70a/20, 80a/02
ķ. olan 5b/22
ķ. oldu 120b/09
ķ. olmagıla 151b/04
ķ. olmak 79a/05
ķalile: *Ar.* az, pek fazla olmayan *ķrş.* ķalil
ķ. 170a/11
ķ.+de 175b/19
ķalk-: kalkmak
ķ.-dıkda 40b/01
ķ.-up 6a/05, 18a/21, 21a/13, 25b/13,
27a/16, 39b/01, 40a/11, 43a/17,
80a/12, 95a/13, 102a/13, 103b/10,
104b/14, 130b/18, 135a/15,
141b/02, 148a/01, 153a/23,
179a/11, 183b/23, 184a/11, 187a/21
ķalkan: koruyucu
ķ. olsun 147a/18
ķallāş: *Ar.* kalles
ķ.+a 4a/06
ķalyon: *İt.* yelkenle ve kürekle yol alan
savaş gemilerinin en büyüğü
ķ.+lar 32a/05
ķām: *Far.* arzu, istek; tat, lezzet, zevk
ķ. 89b/17, 93b/02
ķām': *Ar.* tepeleme, ezme; zaptetme
ķahr-ı ķ. 44b/01
ķamaş-: kamaşmak
gözler ķ.-ur 23a/09, 57b/08
ķamer: *Ar.* Dünya'nın uydusu olan gök
cismi *ķrş.* ay, māh
ķ. 16a/22, 17b/01, 96a/15, 178a/04
ķāmet: *Ar.* boy, endam
ķ.+i 21b/08
ķadd-i ķ. 21b/08
ķadd-i ķ.+i 12b/08, 22a/05
ķāmi': *Ar.* kahreden, yok eden
ķ.+u'r-rafz 3a/23
ķāmil: *Ar.* tam; olgun; bilgili; mükemmel

‘aql-ı k. 52a/10, 76a/17, 82a/13
‘aql-ı k.+dir 4b/15
k. 8a/01, 13b/01, 18b/18, 19b/03,
22a/08, 23b/18, 38a/03, 62b/04,
63a/23, 64b/22, 94b/07, 135a/16,
151a/23, 158a/09, 173b/10
k.+dir 113b/01
k.+ler 121a/08
k.+lerinden 116b/09, 182a/05
k. olmak 19a/23
k. olmuşlar idi 171b/03
mürşid-i k. 26b/07
üstād-ı k. 13a/23, 23b/16
vücūd-ı k.+leri 41b/11
kām-rān: *Far.* isteğine ulaşmış, mutlu
k. oldılar 57a/16
kām-yāb: *Far.* talihli, isteğine ulaşmış,
bahtiyar, mutlu
k. 176a/15
kan: insan ve hayvan bedeninde kırmızı
renkli hayatî sıvı
k. 5a/10, 17a/16, 17a/17, 84b/06,
104a/08, 104a/10, 104a/23,
136b/06, 178a/05, 178a/08
k.+1 173b/12
kān: *Far.* maden ocağı, maden kuyusu; bir
şeyin kaynağı
k. 122b/15
kanā‘at: *Ar.* kismete razı olma, bir şeyi
yeter görüp fazlasını istememe;
kanma; görüş, tahmin
k. eyleye 158b/04
k. idüp 162b/22
k. itmeyüp 20a/13, 152a/12, 172b/07
k. olunmayup 153a/04
kanādīl: *Ar.* kandiller
k.+ler 17a/05, 22a/03, 35b/19, 36a/12
k.+leri 23a/06
kanāra: *Ar.* kesim evi, mezbaha
k. 161a/10
kanat(d): kapı, pencere, dolap gibi dikine
açılıp kapanan şeylerin kapağı
k.+1 142b/08
kan ayaklu: fakir, zavallı, aciz
k.+dan 163b/08
kand: *Ar.* kaynatılmış şeker kamışının
özü
k.-ı nebāt 10b/05
kanda: nerede, nereye

k. 6b/06, 90a/20
k.+dır 116a/18
kanı: hangi
k. 22b/20, 41b/23, 76a/05
kanı: hani, nerede
k. 27a/18, 37b/06
kanī‘: *Ar.* kanaat eden, yeter bulup
fazlasını
istemeyen; inanmış, kanmış
k. olmuştur 105a/13
kanūn: *Ar.* kanun, yasa
k. 43a/04, 43a/11, 132b/09, 134b/09
k. degildir 43a/14
k.+1 43a/05, 134b/06
k.+ına 37b/08
k. mıdır 43a/08
kaḡa-: kapamak
k.-dılar 161b/11, 165a/15
k.-mışlar 17a/14
k.-r ise 17a/17
k.-sa 17a/17
kaḡaḡ(g): kapak
k.+1 142b/09
kaḡan-: kapanmak
k.-dı 99b/04, 123b/20
k.-mayup 145a/10
k.-up 84b/22, 161a/10
kaḡanlı: Kapan şehrinde olan
k. 116a/11
kaḡat(d)-: kapatmak
k.-up 147a/15
kaḡla-: kaplamak
k.-mış idi 178a/06
kaḡlu: kaplanmış olan
k. 75b/17
k. imiş 40b/04
kaḡu: kapı; Osmanlı Devleti’nde resmî
görev yeri
k. 16b/17, 22a/11, 47b/14, 132a/06,
142b/08, 160a/10
k.+da 39a/02
k.+dan 39a/03
k.+ları 35b/18, 77b/21, 102b/21,
147a/15, 160a/11, 161b/11, 162a/19
k.+ların 162a/17
k.+larına 58b/15, 150b/03
k.+mdan 132a/10
k.+sı 3b/18, 15a/01, 15a/17, 17a/06,
22a/04, 23b/03, 28b/06, 56b/04,

62b/18, 63b/11, 63b/15, 64a/07,
69b/02, 72a/21, 72b/01, 72b/02,
72b/04, 74a/23, 74b/03, 75a/07,
75a/08, 75a/10, 75a/11, 75a/12,
77b/21, 78a/12, 79a/09, 80b/21,
80b/23, 81a/13, 158b/15, 168a/06,
186a/04

ķ.+sı imiş 45b/09

ķ.+sına 58a/20, 58b/07, 58b/11,
59a/10, 74b/03, 74b/05, 97a/03

ķ.+sında 4a/15, 63b/16, 104b/05

ķ.+sından 4a/13, 6a/20, 58a/23,
74b/06, 104a/02

ķ.+sını 58a/17, 59a/12, 84a/08, 97a/15,
103b/10

ķ.+sıyla 81a/02, 81b/09

ķ.+yı 58b/23, 160a/16

ķapucı: Osmanlı devlet teşkilatında saray
kapılarını bekleyen görevli sınıfı

ķ. 69a/16, 96b/19

ķ.+lar 81b/01, 97a/02, 104a/21

ķapucı başı: Osmanlı'da saray kapılarını
bekleyen sınıfın yöneticisi

ķ. 36b/14, 62a/05, 69a/17, 75a/21,
80b/03

ķapucı bařılıķ: Osmanlı'da saray
kapılarını bekleyen sınıfın
yöneticisi olma durumu

ķ. 52b/21

ķapucular kethudāsi: Osmanlı'daki
beyliklerin, yabancı devletlerin,
eyalet valilerinin, vezir ve
beylerbeylerinin devletle ilgili
işlerine bakan görevli, kapı kāhyası

ķ. 38b/16, 39b/06, 39b/18, 39b/23,
72a/19, 72b/22, 183a/04, 186a/15,
186b/04, 187a/03

ķ.+nı 38b/08, 45b/07

ķapudān: kaptan, amiral, komutan

ķ. 128a/21

ķ.+ı 128b/05, 135a/01

ķ.+larına 134b/19

ķapu halkı: Osmanlı Devleti'nde devlet
ricalinin sivil ve resmî her türlü
işlerinde hizmet gören adamları

ķ. 102a/22

ķ.+m 119a/23

ķ.+mdan 132a/07

ķ.+ndan 138a/23

ķ.+yla 119b/12

ķapukūlı: Osmanlılarda, devletten ödenek
alan, sürekli görev yapan atlı ve
yaya askerlerden oluşan teşkilat

ķ. 57b/20, 64a/09, 66b/07, 75a/16,
75b/18, 101b/08

ķar: su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan
ve yeryüzüne beyaz ve hafif
billurlar biçiminde donarak düşen
su buharı

ķ. 15b/20, 17a/13, 31a/17, 159a/22

ķ.+da 17b/06

ķ.+dan 10b/15, 15b/17

ķ.+lar 159b/01

ķ.+ları 10a/20

ķār: *Far.* iş, çalışma; fayda, kazanç; etki

k. 38a/05, 51b/03, 118a/01

k.+da iken 103a/17

k.+ı 187a/12

k.+ı mıdır 104a/18

k.+ına 170b/22

k. ider 31b/02

k.+ları olmayup 148b/07

ķara: toprak ve yer, yeryüzü

ķ. 43b/16, 88b/07, 136a/10, 148b/10

ķ.+da 10a/03, 10a/11, 12a/14, 19a/16,
46b/03, 128a/10

ķ.+dadır 8a/12

ķ.+dan 62a/03, 75b/02

ķ.+dır 14b/21, 34a/03

ķ.+lar 3b/03, 4b/07, 35b/21, 86a/13,
100b/08, 153b/14, 155b/12

ķ.+lara 112a/18

ķ.+larda 178a/18, 183a/07

ķ.+lardan 85a/16

ķ.+lardır 35a/13

ķ.+ları 8a/03, 57a/23, 57b/01, 86b/17,
87a/20, 101b/23, 110a/23, 123b/18,
124a/04

ķ.+larıdır 35a/08

ķ.+larında 48a/05, 49a/10

ķ.+larından 12a/14, 12a/23, 12b/22,
87a/13

ķ.+lar ile 11b/13

ķ.+sı 76b/19

ķ.+sındadır 12b/16

ķ.+sıyla 86a/11

ķ.+ya 11a/11

ķ.+yı 143b/17

ḳara: siyah, kara
ḳ. 1b/12, 40b/02
ḳ.+sına 86a/19
ḳ.+sıyla 76a/20, 80a/05, 99b/15
ḳarābāt: *Ar.* akrabalar
ḳ. 160b/18
ḳaraḡol: güvenliği sağlamakla görevli kimselerin bulunduğu yapı
ḳ.+ına 127b/07
ḳ.+lar 120b/13, 139a/19
ḳ.+ları 163a/01
ḳarañu: karanlık
ḳ. 50b/09, 139b/16
ḳarār: *Ar.* durma; rahat; devamlılık, süreklilik; ölçülülük; tahmin; tam ölçü, ne az, ne çok
dārü'l ḳ.+larına 99b/15
ḳ. 43b/20, 68a/22, 73b/23, 112a/02, 112a/04, 122b/04, 139b/03, 157b/07, 185a/10
ḳ.+a 112a/03
ḳ. eyledi 26b/13, 53b/05, 53b/22, 59b/18, 60b/20, 61a/11, 67b/07, 92b/04, 103a/03, 146a/22, 150b/13, 179a/08
ḳ. eyledikde 36a/02
ḳ. eylediler 14a/16, 18a/14, 20a/20, 60a/10, 66a/21, 68a/18, 74a/13, 80a/14, 80a/19
ḳ. eylemek 10b/01
ḳ. eylemiş 5b/15, 84b/15
ḳ. eylemişdir 79b/20
ḳ. eylemiş idi 53b/16
ḳ. eylemişler 17b/19, 69b/23, 100b/01
ḳ. gözleyüp 83b/13
ḳ.+ı 53b/03, 77a/18, 92b/05, 99b/09, 138a/14, 138b/16, 147b/06, 157b/08
ḳ.+ına 6a/21
ḳ. iden 99b/14
ḳ. idicek 19b/08
ḳ. idüp 12b/14, 20b/21, 56b/02, 57b/23, 63a/02, 67b/02, 70b/07, 77b/15, 85a/15, 90b/09, 112b/06, 184b/17
ḳ. itmededirler 49a/19
ḳ. itmeyüp 138b/17
ḳ. kılmayup 12b/15
ḳ.+ları 105b/04

ḳ.+larında 44a/14
ḳ. olduğu 68a/04
ḳ. olunmuş idi 72b/15
ḳ. olunup 66b/12
ḳ. virdi 166b/14
ḳ. virdiklerinden 126b/08
ḳ. virdiler 123a/17, 123a/22, 128a/02, 129a/22, 136b/19
ḳ. virilmişdir 44a/09
ḳ. virilüp 118b/04
ḳ. virmiş 20b/23
ḳ. virmişler 37a/22
ḳ. virüp 143b/10
ḳarār-dāde: *Ar.+Far.* kararı verilmiş; pazarlığı kesilmiş
ḳ. olacağ ise 164b/19
ḳ. olduğu 163a/07, 181a/06
ḳ. oldukları 183b/04
ḳ. olmuş ise 26a/03
ḳ. olunup 183b/13
ḳarār-dār: *Ar.+Far.* kararlı
ḳ. 162b/07
ḳarayil: kuzeybatı yönü
ḳ. 34a/05, 34a/08, 35a/18
ḳār-āzmūde: *Far.* görgülü
ḳ. 114a/13, 117a/20, 126b/11, 144a/10
ḳārbān: *Far.* kervan, kafile *krş.* kervān
ḳ. 112b/14, 180b/02, 180b/10, 180b/13
ḳ.+ı 122a/15
ḳārbān-serāy: *Far.* yol üzerinde yolcuların, misafirlerin gecelemelerine mahsus büyük han
ḳ. 3b/21, 15a/11, 15a/22, 107b/19
ḳ.+ları 57b/06
ḳār-gir: *Far.* iş tutan; taştan veya tuğladan yapılmış bina
ḳ. 15a/20, 15b/06, 15b/12, 20b/22, 22a/10, 84b/16, 85b/22
ḳ. ola 77b/20
ḳār-güzār: *Far.* uzman, becerikli
ḳ. 127b/16, 129b/12
ḳarı: kadın; yaşlı, ihtiyar
ḳ. 6b/11, 50b/10
ḳ.+yı 6b/15
ḳarınca: karınca
ḳ. ise 96b/15
ḳarındaş: kardeş
ḳ. 8b/18, 27a/22, 27b/13, 76a/16, 79b/12, 95b/11

ķ.+1 2a/12, 27b/05, 27b/06, 27b/08,
48b/07, 60b/12, 100a/01, 105b/14,
106a/01, 113a/17, 113a/20,
117b/12, 118b/14, 123a/20,
125a/13, 131a/21, 139a/04,
144b/01, 145a/02, 145a/11,
156a/12, 169b/09, 179a/15,
179a/22, 180a/12, 185b/07,
186a/05, 186a/08
ķ.+1 idi 144a/09
ķ.+ım 28a/01, 113b/05, 131a/18,
133b/20
ķ.+ımdır 8b/17
ķ.+ımın 125a/18
ķ.+ın 48b/06
ķ.+ına 67a/19, 95b/11, 113b/08,
125b/19, 144a/14
ķ.+ını 36b/04, 44a/18, 67a/15, 92b/05,
126a/17, 144a/13, 162a/12
ķ.+ınıñ 163a/18
ķ.+ıñ 174b/20
ķ.+ları 150a/01
ķ.+larıım 134b/08
ķ.+larımızdır 122b/17
ķ.+larına 90b/14
ķ.+larını 160b/17
ķariş: parmaklar birbirinden uzak duracak
biçimde gergin duran elde,
başparmak ile serçe parmağın uçları
arasındaki açıklık
ķ. 13a/11, 13b/10, 13b/11, 19b/10
ķariş: karışık
ķ. ķariş idi 105a/22
ķariş-: birbirinin içine girmek, karışmak
ķ.-mayup 125a/22, 143a/14
ķarişdır-: karışma işini yaptırmak *ķrş.*
ķarişdur-
ķ.-mayup 127a/18, 131a/06
ķarişdur-: karışma işini yaptırmak *ķrş.*
ķarişdır-
ķ.-up 42a/05
ķarişıklık: karışıklık
ķ. 55b/20
ķarib: *Ar.* yakın, uzak olmayan *ķrş.*
ķaribe
ķ. 10b/03, 10b/21, 12a/17, 14a/02,
21a/10, 28a/22, 31b/14, 35b/06,
37a/18, 44a/09, 58b/22, 61b/04,
62b/21, 66b/20, 69b/14, 78a/06,

78b/20, 85a/04, 88b/13, 93b/10,
95b/23, 101b/09, 103b/22, 123b/22,
128a/11, 129b/02, 149a/20,
154b/10, 158b/11
ķ.+dir 57a/20, 87a/23
ķ. geldi 118b/21
ķ.+lerdir 49a/02
ķ. olan 36a/23, 48a/16, 75b/14
ķ. oldu 75b/06, 137b/09
ķ. olduğundan 35b/08
ķ. olduğda 12a/05, 152a/04
ķ. olduklarında 162a/05
ķ. olmayup 43b/08
ķ. olmuşdır 49a/15, 85a/09
ķ. olmuş idi 138b/05
ķ. oluncaķ 14b/06
ķ. olup 18b/23, 48b/21
ķaribe: *Ar.* yakın, uzak olmayan *ķrş.*
ķarib
ķ.+ye 166b/11
ķarin: *Ar.* yakın; bir şeye sahip olan
ķ. olduğu 36a/11
ķ. olmayup 117a/18
ķariyye: *Ar.* köy, kasaba *ķrş.* ķariyye
ķ. 33b/20, 87a/13, 112a/19
ķ.+de 12b/22, 13a/02, 18a/03, 22b/17,
30b/02, 183a/16
ķ.+den 9b/19
ķ.+ler 144b/05
ķ.+si 57a/22, 86a/05
ķ.+sinde 12a/23, 50b/01
ķ.+sine 13a/13
ķ.+siniñ 86a/05
ķarşu: karşılık olarak; ters iş; karşılığında
ķ. 4a/05, 9a/15, 9a/21, 53a/20, 59b/07,
61b/05, 61b/06, 70a/04, 74a/10,
82a/01, 87a/20, 93b/16, 115a/19,
120a/22, 125b/07, 125b/07,
132a/08, 138a/01, 138a/11,
141b/10, 143b/12, 144b/08,
147a/11, 148a/11, 155b/06,
156a/03, 170b/07, 184a/07
ķ. çıkup 168a/22
ķ.+da 39a/04, 40a/07
ķ.+dan 111a/17, 111a/19, 138a/06,
168a/18
ķ. duracaķ 65b/21
ķ. durup 109a/10
ķ. düşmiş 22a/21

ķ. gele 98a/22
ķ. gelüp 62b/22, 77a/08, 78a/19
ķ. karşı 22b/01, 142a/22
ķ. kor 78a/05, 100a/21
ķ. koyacak 186b/16
ķ. koyavuz 92b/13
ķ. koyup 48b/01
ķ.+larına 136a/17, 159b/20
ķ.+larında 113b/14, 153a/23
ķ.+muzda 70a/12
ķ. olup 35b/12
ķ.+sına 5a/22, 10b/22, 39b/23, 40b/17,
160b/23
ķ.+sında 6a/08, 20a/22, 25a/23,
29b/15, 31a/02, 34b/02, 105a/15,
155b/15
ķ.+sından 150a/12
ķarşuki: karşıda olan
ķ. 104a/21
ķarşula-: karşılamak
ķ.-yup 104b/05, 144a/20
ķaruşuk: karışık
ķ. 12a/05
ķarye: *Ar.* köy, kasaba *krş.* ķariyye
ķ. 13a/15, 30b/01, 30b/03, 184a/08
ķ.+de 4b/06, 137b/11
ķ.+ler 45a/13, 153b/09
ķ.+lerden 100b/02
ķ.+leri 34a/03, 157a/16
ķ.+si 34a/05, 48a/02, 77a/07
ķ.+sine 12b/15
ķ.+siyle 78b/15
ķarz: *Ar.* ödünç verme ve alma
ķ. 36a/16
ķ. aldığı 36a/15
ķār-zār: *Far.* savaş, didişme
ķ. 170a/10
ķaşaba: *Ar.* küçük şehir
ķ. 8a/23, 21b/20, 22a/20, 37a/03,
48a/02, 49a/08, 49a/09, 57a/22,
144b/05, 144b/08, 144b/11,
144b/17, 153b/13, 154b/21,
154b/23
ķ.+da 136a/01
ķ.+dan 48a/04
ķ.+lar 57a/23, 100b/08
ķ.+lardan 100b/02
ķ.+ları 8a/03, 101b/22, 101b/23,
110a/23, 136a/10

ķ.+ların 49a/05
ķ.+ların 43b/16
ķ.+sı 29b/10, 154b/10
ķ.+sın 80a/16
ķ.+sında 17b/18, 21b/02, 30b/15,
78b/20
ķ.+sınıñ 10b/18
ķ.+ya 36b/13, 154b/11, 154b/15
ķ.+yı 8a/09, 143b/17
ķaşabalı: *Ar. +T.* kasaba halkından olan
ķ.+yı 48a/03
ķaşabāt: *Ar.* kasabalar
ķ. 46b/03, 48a/05, 155a/08
ķ.+ında 48a/18
ķaşd: *Ar.* niyet, kurma; bile bile yapma;
bir işe bilerek, isteyerek girişme;
dövme, öldürme, yaralama gibi
işlere kalkışma; saldırma
ķ. 124a/07, 157b/11, 166b/23, 171a/14
ķ.+a 166a/01
ķ. eylemek 151a/15
ķ. eylemiş ise 54a/15
ķ.+ında 139b/10, 139b/23
ķ.+ıyla 145b/20, 150b/07, 175a/21
ķ. ideniñ 76b/12
ķ. iderse 157a/10
ķ. olmayup 164a/20
ķāse: *Far.* çiniden yapılmış çanak
ķ. 94b/05
ķ.-i ecel 31b/04
ķasem: *Ar.* yemin, and
ķ. eyledi 38a/11
ķāşid: *Ar.* kasdeden, niyetlenen; ulak
ķ. 140a/08, 140a/22, 145a/19
ķ.+ile 140b/19
ķāşim: *Ar.* kışın başlangıcı olarak sayılan
ayın ilk günü
ķ.+a 123b/22
ķaşır: *Ar.* kısa, eksik
ķ.+dır 13b/08
ķ.+ı 174a/22
ķāşide: *Ar.* divan edebiyatı nazım şekli
ķ. 45b/03
ķāşirü'l-ķāme: *Ar.* kısa boylu
ķ. 175b/12
ķaşr: *Ar.* köşk, saray, konak
ķ. 30a/11, 30a/11, 141a/22, 166a/17
ķ.-ı 'ālī 22b/09, 28b/19
ķ.-ı 'ālīde 111a/16

ķ.-ı hümāyūn 42b/02
ķ.+ıñ 30a/14, 166a/19
ķ.+lar 107b/22
ķ.+ları 57b/07, 85b/22
ķ. olundu 24a/05
ķaşr-ı yed: *Ar.+Far.* el çekme, vazgeçme
ķ. 163a/12
ķ. eyledim 104b/14, 149b/21
ķ. eyleyem 165b/23
ķaşşāb: *Ar.* kasap
ķ. 148b/02
ķ.+a 161a/10
ķaş: gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi
oluşturan kısa kıllar
ķ.+ları 31a/19
ķāşī: İran'ın Kâşân şehrinde yapılan bir
çeşit çini, fayans
k. 23a/11
ķ.+den 84b/20
ķat: üst üste konulmuş şeylerden her biri,
tabaka; kez, defa
ķ. 4a/02, 11a/19, 12b/10, 14b/14,
23b/09, 48a/08, 51a/10, 119a/12,
141b/03, 160a/04
ķ.+ında 27b/09, 175b/20
ķ. ķat 11a/19
ķ. ķatdır 15b/09
ķat': *Ar.* kesme, kesilme; biçme;
halletme, karar verme, sona
erdirme, bitirme; geçme, ilerleme,
yol alma
cevāb-ı ķ. 179b/17
ķ. 24b/11, 36b/21, 103a/04, 109b/03,
109b/06, 161a/20, 176a/07,
186b/14
ķ. eyledikde 168a/18
ķ. eylemek 173b/03
ķ.-ı cevāb 140b/19, 162b/04
ķ.-ı hūdūd 62a/02, 109a/23, 109b/19,
132b/14
ķ.-ı menāzil iderek 93b/09, 152a/04
ķ.-ı menāzil idüp 76a/03
ķ.-ı nazar 37b/22, 38a/09, 123b/02,
132a/18, 133a/19, 141b/16
ķ.-ı nizā^c eylemiş 52a/22
ķ.-ı nizā^c olunur 187b/11
ķ.-ı ümmid olup 93a/13
ķ. ider 180b/03
ķ. idicek 21a/19

ķ. idüp 34b/22, 159b/02
ķ.-i ümmid eyledik 12a/06
ķ. oldu 96a/18
ķ. olmuş idi 21a/21
ķ. olunmayup 21a/derkenar
ķ. olunmuş 8a/12
ķ. olunup 69a/19
ķ. olup 60b/22, 146b/09
ķ. olur 29a/06
ķat' ā: *Ar.* asla, hiçbir vakit
ķ. 3b/14, 7b/07, 7b/12, 7b/19, 18a/04,
31a/23, 39a/22, 41a/07, 41a/11,
47a/02, 47a/06, 54a/22, 66a/08,
83b/11, 96a/08, 101b/15, 103a/06,
112a/22, 131a/16, 136a/06
ķat' an: *Ar.* asla, hiçbir zaman
ķ. 12b/16, 127a/18, 131a/06, 137a/07,
143b/11, 166b/17, 167a/11
ķatār: *Ar.* hayvan sürüsü, kabile
ķ. 47b/04, 47b/04, 79a/09, 165a/15
ķat-ender-ķat: kat kat, katman katman
ķ. oldu 128b/23
ķati: çok; iyice, gayet; ağır; acı; sert
ķ. 4a/17, 5a/16, 5a/20, 6b/21, 7a/13,
9a/14, 10a/21, 10b/22, 12b/09,
17a/22, 18a/06, 20b/12, 23b/12,
23b/15, 24a/05, 30b/14, 35b/20,
36a/11, 36a/13, 49a/08, 49a/14,
51b/15, 62b/19, 64b/19, 65b/05,
69a/02, 70a/20, 77a/11, 77a/14,
77b/06, 77b/16, 78a/09, 78b/16,
78b/23, 79a/05, 80a/09, 80a/09,
84a/05, 85a/18, 85a/21, 87a/22,
91a/08, 92a/22, 92b/11, 96b/01,
103a/03, 108b/08, 109b/09,
110a/20, 110b/01, 110b/02,
111a/17, 113b/05, 115b/12,
115b/12, 116b/21, 125b/09,
128b/11, 137b/09, 137b/10,
138a/11, 151b/04, 151b/13,
154b/11, 155a/02, 181b/15,
183b/23
ķatī': *Ar.* kesen, kesici
ķ. 96a/01
ķatır: kısırak ile erkek eşeğin
çiftleşmesinden doğan melez
hayvan

ķ. 47b/04, 48b/13, 57a/15, 68b/12,
73a/03, 75b/02, 79a/10, 85a/21,
148a/21
ķ.+dan 80b/17
ķ.+lar 80b/15
ķat' i: *Ar.* Őupheye yer bırakmayan, kesin
ķ. 70a/05, 185b/11
delil-i ķ. 50a/22
ķatib: *Ar.* yazan, yazıcı, yazar
ķ.+i 72b/12, 72b/19, 150a/12
ķ.+leri 8a/19
ķatil: *Ar.* öldüren, katil olan
ķ.+imiz 115b/03
ķatlı: *Ar.* öldürme, yok etme
ķ. 3a/06, 3a/07, 3a/21, 63b/23,
118b/12, 120b/12, 123a/06,
125b/14, 139a/04, 139a/05,
139a/06, 145a/07, 152b/22,
153b/10, 153b/21, 154b/03,
155b/06, 156a/17, 167b/13,
170a/15, 174a/01, 175a/14,
176a/18, 182b/08, 182b/14,
183a/05, 183a/05
ķ.+den 132a/02, 170a/14
ķ.+e 161b/08, 174a/06
ķ. eyle 161a/11
ķ. eyledi 126a/01, 126a/19, 150b/23,
153a/03, 161b/04, 161b/06,
162b/09, 168a/03, 173a/11,
174b/21, 175a/16
ķ. eylediği 167b/02
ķ. eyledikleri 159b/21
ķ. eylediler 135b/04, 153a/09,
153a/11, 160a/17
ķ. eyledim 126a/14
ķ. eylediği 130b/23
ķ. eylediği 126a/07
ķ. eylediğine 173a/15
ķ. eylemedi 171a/19
ķ. eylemediler 142a/19
ķ. eylemeğe 79b/22
ķ. eylemek 50a/21, 106a/17, 174b/23
ķ. eylemekden 161a/16
ķ. eylemeyeler 144b/18
ķ. eylemiş 105a/16
ķ. eylemişlerdir 121b/14
ķ. eyleye 53b/03, 152b/02
ķ.+i 86b/21, 162b/03, 167b/11,
174a/05, 175a/16

ķ. ider 32b/18, 69a/07, 168b/16
ķ. iderler 50a/20
ķ. iderler ise 69a/08
ķ. idüp 2a/13, 2a/14, 67b/05, 86b/22,
105a/15, 105b/23, 106a/03,
106a/19, 106a/20, 108b/23,
120b/16, 136a/04, 162a/22,
165a/03, 169a/08, 183a/08, 183a/14
ķ.+ine 54a/23, 119b/23, 173b/11
ķ. itdirmegile 131a/01
ķ. itdüği 167b/12
ķ. itmezlerdi 133b/20
ķ. olanlarığ 153a/16
ķ. olıcaķ 171a/18
ķ. olınan 150b/06
ķ. olmasun 130a/01
ķ. olunacaķlarını 133a/10
ķ. olundu 127b/08, 153a/06, 153a/12,
156a/06, 163a/05
ķ. olunduğda 142b/06
ķ. olunmaķ 131b/19, 142b/01
ķ. olunmasına 173b/09
ķ. olunsun 173b/08
ķ. olunup 127b/17, 132a/15, 144b/14
ķatlı-i 'am: kasden, bilerek öldürme
ķ. idüp 51a/20
ķatre: *Ar.* damla
ķ. 7b/12, 170b/20
ķavā' id: *Ar.* kaideler, yöntemler, kurallar
ķ. 151a/23
ķavi: *Ar.* sağlam, kuvvetli; emin,
güvenilir
ķ. 96b/16, 99a/01, 135a/21, 140b/05,
141a/16, 143a/03, 154b/12,
164a/08, 166b/11, 168b/04
ķ. görölüp 80b/14
ķaviyy: *Ar.* dayanıklı, güçlü, sağlam
ķ.+e 167a/10
ķavl: *Ar.* söz
ķ. 15a/14, 20a/20, 43b/20, 44a/09,
66b/12, 67b/02, 69b/23, 72b/15,
73b/23, 77b/15, 100b/01, 108b/11,
108b/19, 122b/04, 136b/19,
185a/10
ķ.+e alup 43b/18
ķ.+i 15a/06, 15a/07, 75b/16, 92a/05,
163a/04
ķ.-i bağılları 51b/04
ķ.+ince 73b/22

ķ.+inde 167b/18
ķ.+leri 110b/03
ķavm: *Ar.* insan topluluğu
ķ. 50a/14, 50b/04, 50b/11, 52a/18,
52b/19, 65b/18, 78b/09, 108b/10,
108b/11, 108b/11, 110b/04,
110b/19, 112a/01, 112a/17,
121a/01, 122b/22, 141b/14,
144a/05, 146a/06, 159b/06
ķ.+i 18b/16, 55b/17, 55b/17, 65b/18,
105b/03, 110a/17, 159a/17
ķ.-i kıızılbaş 66a/14, 77b/06
ķ.-i menhūslara 51a/14
ķ.+ine 126a/11
ķ.+iñ 125a/01
ķ.+i yehūdlerdir 51a/17
ķ.+iz 143a/09
ķavuk: pamuktan yapılmış, üzerine sarık
sarılan erkek başlığı
ķ. 12b/12
ķaya: büyük ve sert taş kütlesi
ķ. 4a/04, 4a/07, 4a/08, 5a/07, 5a/18,
5a/21, 5b/02, 5b/03, 5b/11, 10b/14,
11a/18, 14a/17, 30b/20, 31a/01,
31a/03, 31a/03, 31a/05
ķ.+da 9a/21
ķ.+dan 4a/12, 5a/04, 5a/10, 7a/23,
7b/04, 9a/02, 10b/20, 14a/02,
30a/15
ķ.+dır 14b/19
ķ.+nıñ 4a/02, 5a/04, 5a/05, 5a/06,
5a/19, 5b/07, 30a/15, 31a/02,
184a/23
ķ.+sı 23a/11
ķ.+ya 30b/19
ķayd: *Ar.* ayak bağı; yazma, yazılma; bir
yazılı belgenin özetini, tarihini,
numarasını deftere geçirme;
sınırlama; önem verme
ķ. 16a/09, 104a/10
ķ.+ı 80a/03, 129b/17
ķ.+ı görülür 98b/10
ķ.+ın 96b/21, 117a/13
ķ.+ına 20a/13
ķ.+ına düşdi 56b/02, 89b/22, 112b/17
ķ.+ına düşmişdi 146a/14
ķ.+ına düşüp 146b/06
ķ.+ında 116a/13, 117a/08, 123b/14,
132b/16, 141b/07, 141b/12,

141b/19, 145b/16, 170a/19,
182a/23
ķ.+ında iken 124b/08, 160a/17
ķ.+ında oldılar 127a/05, 146b/08
ķ.+ında olmaķ 181b/05
ķ.+ında olup 126a/20
ķ.+ında olurlar 120a/07
ķ.+ın göre 92a/06
ķ. oldukları 166b/23
ķ. olundu 111a/01, 177a/02
ķayd ü bend: bağlama
ķ. 130a/16, 136a/03, 155a/04
ķ. idüp 138b/11, 160b/22
ķ.+ler 104b/21
ķaym ata: evlenen eşlerin babası *ķrř.*
ķayın peder
ķ.+mız 95a/01
ķ.+sı 149b/09
ķaym peder: evlenen eşlerin babası *ķrř.*
ķayın ata
ķ.+lerine 135b/12
ķaymak(ę): sütün veya yoğurdun yüzünde
zar durumunda toplanan, açık sarı
renkli, koyu yağlı katman
ķ. 6a/19, 6a/19, 6b/02, 6b/04, 6b/12
ķ.+ı 6b/03, 6b/17, 6b/23
ķayna-: kaynamak
ķ.-r 7b/10
ķaynat-: kaynatmak
ķ.-up 37a/11
ķayřer: *Ar.* Roma ve Bizans
imparatörlarına verilen ad
ķ. 29b/17, 30a/10
ķaysı: hangi
ķ. idi 83b/19
ķays-veş: Kays (Mecnun) gibi
ķ. 90a/16
ķaz-: kazmak
ķ.-up 141a/05
ķazā: *Ar.* olacağı ezelden Allah
tarafından takdir olunan şeylerin
olması; hüküm, hüküm verme; bir
kadı'nın idaresi altında bulunan
yer; istemeden yapılan zararlı iş;
tehlike; olay
ķ. 11b/13, 13a/15, 33b/20, 36a/14,
57a/21, 58a/14, 96b/03, 101b/17,
119a/13, 122b/22, 139a/20,

139b/12, 143a/20, 144b/07,
149a/09, 166a/04, 173a/01
k.+dır 76b/18, 89a/21, 165a/04
k.+idi 78a/07
k.+larına 12b/19
k.+nın 96b/02
k.+sı 12b/20, 12b/22, 49b/21, 183a/13
k.+ya 36a/08, 36a/17, 69a/06
k.+yıla 153a/01
każalı: *Ar.+T.* ilçe halkından olan
k.+sı 13a/03
każāyā: *Ar.* kazıyyeler, önermeler
k. 179b/18
k.+nın 133a/03
każık: toprağa çakılmak için hazırlanmış,
ucu sivri demir
k.+lar 50b/09
każıyye: *Ar.* iş, sorun, konu, dava; teklif,
önerme
k. 118a/15, 173b/05
k.+nın 175a/13
k. olıcağ 131b/23
k.+ye 164b/02
kāzī: *Ar.* kadı
k. 74a/14
kāzī'l-hācāt: *Ar.* ihtiyaçlara cevap veren
Allah
k. 114b/17
kāzī' asker: kazasker
k.+i 73a/01
k.+leri 25b/12
kāzīb: *Ar.* yalan söyleyen, yalancı; yalan,
uydurma *krş.* kāzībe
k. 140b/11
k. çıkup 183b/15
kāzībe: *Ar. Ar.* yalan söyleyen, yalancı;
yalan, uydurma *krş.* kāzīb
k. 136a/02
k.+den 140b/09
k.+lerinde 125a/10
kazma: toprağı kazıp kaldırma, düzeltme
vb. işlerde kullanılan ağaç saplı
demir araç
k. 76a/07
ke' ab: Hindistan'da ateşe tapan bir halkın
adı
k. 154b/18, 155a/09, 160a/07,
160a/09, 160a/16, 163b/20
k.+ların 160a/13

kebād: *Ar.* limon
k. 32b/11, 32b/12, 32b/21
kebçe: kepçe
k. 36a/10
kebīr: *Ar.* büyük, yüce; yaşlı
cebel-i k. 11a/03
hān-ı k. 15b/12
havz-ı k. 15a/02, 23b/12
k. 5a/05, 5b/11, 7b/10, 8a/16, 9a/23,
10b/23, 11a/07, 13a/09, 23a/13,
26a/13, 28b/04, 28b/05, 84a/04,
86a/04, 87a/14, 93b/14, 97b/19,
107b/16, 107b/23, 111a/23,
121b/01, 141b/05, 177b/23
k.+i 68b/04, 118a/12, 123b/07,
134a/15, 145a/04, 146b/14,
160a/21, 165b/05
k.+leri 170b/15
kebūter: *Far.* güvercin
k. 13b/08
keçi: keçi
k. 85a/20
keder: *Ar.* tasa, kaygı, dert; bulanıklık
k. 98a/20, 174b/17
k. çekdiler 162a/09
k. çekerler 101b/03
k. çekme 79b/12
k.+de 109a/11
k.+de idi 55a/05
k. geldi 83b/18
k. gelmemek 184b/09
k. gelmeyüp 79b/03
k. gelüp 125a/02
k.+i 175a/23
k.+lerden 63a/18
k.+lerinden 100a/23
k. ola 82b/08
k. olacağı 51b/18
k. olunur 180a/05
k. olup 102a/11
k. olur 93a/03
k. virecek 45a/02
k. virüp 126b/05
kedi: kedi
k. 148b/01, 148b/01
kefāflan-: *Ar.+T.* rızıklanmak
k.-dı 150b/20
kefen: *Ar.* ölünün sarıldığı bez
k.-i mübareki 4b/19, 17a/12, 31a/17

kefere: *Ar.* kâfirler

k. 12a/01, 29a/21, 32b/18, 32b/18,
33b/10, 35a/22, 35b/02, 35b/14,
43a/23, 43b/05, 46a/14, 49b/23,
108b/17, 109b/18, 110b/15,
151b/07

k.+dir 57b/16

k.-i fecere 111b/23

k.-i fecereniñ 51a/03

k.+lerdir 117b/22

k.+si 31b/09, 31b/13, 31b/18, 31b/22,
32a/13, 32a/23, 32b/08, 35a/14,
35a/21, 60a/21, 76b/20, 87a/14,
87a/18, 87a/19, 87b/03, 105b/03,
108a/11, 108b/09, 110a/17,
110b/16

k.+sinden 128a/14

k.+sine 32b/05

k.+siniñ 31b/11, 32b/11

k.+siyle 134a/14

k.+ü'l-fecere 2b/08, 5b/20

k.+ye 35a/22, 112b/02

k.+yi 60b/18

keff-i yed: el çekme, vazgeçme,
karısmama

k. 140b/13

k. eylemeleri 135b/07

k. idüp 132a/02

kefîl: *Ar.* borcunu ödemeyenin veya
verdiği sözü yerine getirmeyenin
bütün sorumluluğunu üzerine alan
kimse

k.+ler 140b/05, 141a/16

k. olup 185a/14

kelām: *Ar.* söz, deyiş; nutuk; Kuran-ı
Kerim

eşnā-yı k.+da 11b/19

hâşıl-ı k. 58b/21

k. 13b/14, 26a/19, 90b/16, 96a/21,
97b/09, 100a/17, 102a/06, 102a/17,
103a/06, 104a/16, 104a/19,
129a/03, 129b/23, 131b/13,
132a/08, 146a/23, 163b/01,
165b/21, 173a/19, 173b/16

k.+a 113b/04, 113b/14, 149a/07,
184a/10

k.+dan 149b/17

k. eyledi 9b/06, 14a/03, 69a/08,
70a/05, 78b/04, 99a/07, 101a/03,
121a/01, 140a/21

k. eyledigimde 42b/09

k. eyledikde 70a/16, 118a/21

k. eylediler 95b/05, 97b/17, 103a/07,
145b/12

k. eylemiş 89a/02, 89b/12, 95a/12,
129b/10

k. eylemişler 14a/22

k. eyleyüp 112b/20

k.+ı 129a/06, 176b/15, 185b/22

k.-ı dürüglarını 52a/12

k.-ı kadîme 110b/11

k.-ı kadîmi 17a/21

k.-ı mühmele 70b/22, 106b/03

k.+ın 118a/22

k.+ından 114a/19, 151a/18, 166a/13

k.+ıyla 114a/22

k. idüp 24b/11, 44b/17, 67b/18,
94b/01, 140b/09

k. olmaz 85b/09

k. olundu 179b/19

k. olup 187a/18

nâfizül k. 122a/18

kelb: *Ar.* köpek

k. 6a/17, 50b/07, 105b/04, 148b/01

k.+e 100a/21, 102b/21

k.+iñ 50b/12

k.+lerden 6b/12

k.+leri 6a/17

k.+lerini 5b/23

k.+ü'l-‘aķūr 20a/08, 50b/21, 98a/07

kelepür: değerinden çok aşağı bir fiyatla
alınan veya alınabilecek olan şey

k. 77a/17

kelimât: *Ar.* kelimeler, sözler

k. eyleyüp 80b/04

k.+ı 39a/19

kelim-dâr: *Ar. +Far.* sözcü

k. 118b/03

k.+ı iken 118a/12

kelime: *Ar.* kelime

k. 112a/05

kelle: *Far.* baş

k. 79a/20

k.+sidir 157a/20

k.+sinden 21a/derkenar

k.+sini 157a/19

kelpeden: kerpeten
k. 145a/01
kem: *Far.* kötü, fena
k. 184b/16
kemā-fi'l-evvel: *Ar.* önceki gibi
k. 118b/08, 122a/02, 159a/04,
171a/01, 178a/23
kemā-hüve-ḥaḳḳıha: *Ar.* hakkıyla, gereği
gibi
k. 179b/16
kemāl: *Ar.* olgunluk; mükemmellik;
kıymet
k. 6a/15, 7b/05, 13b/06, 26b/16,
38b/05, 63b/09, 112b/12, 115a/08,
116b/21, 117a/20, 119a/06,
119b/05, 127b/13, 131b/08,
134b/01, 136b/15, 137b/01,
137b/03, 139b/03, 140b/03,
140b/06, 141b/11, 142b/05,
142b/16, 144b/12, 146a/11,
146b/07, 150b/17, 152b/15,
155a/16, 155b/07, 155b/14,
156a/13, 158b/06, 164a/02,
165a/23, 165b/12, 176a/23,
179a/19, 179b/06, 186b/09, 46b/17
k. bulduktan 7b/06
k.+de 159a/05
k.+de idi 125b/19
k.+e 6a/09
k.+i 46a/09
k. oldu 175b/19
kemān: *Far.* yay
k. 14a/19
kemān-dārḳıḳ: *Far.+T.* yay tutuculuk
k. 48a/19
kemāyenbaḡi: *Ar.* gereği gibi; layık
olduğu gibi, uygun şekilde
k. 25b/20, 101a/09, 112b/18
kemer: *Far.* kemer, kuşak, kayış; tümseği
olan
k. 28b/05, 28b/05
k. idüp 92b/04
kemer-bend: *Far.* kemer bağı
k. 121b/07, 130b/18
kemik: kemik
k. 21a/derkenar
k.+ler 165a/14
k.+lerini 165a/06
kem-terin: *Far.* en aşağı; çok aciz

k. 173b/18
kenār: *Ar.* kıyı, kenar, yan
k.+a 10b/09, 150a/08
k.+da 43b/16
k.+dadır 8a/14
k.+ına 31a/15, 60a/10, 109b/17,
150a/09, 180b/14
k.+ında 3b/10, 18a/23, 18b/06, 31b/10,
31b/11, 31b/17, 32a/03, 32b/22,
32b/23, 33a/05, 33a/07, 59b/18,
88b/16
k.+ındadır 33a/07
k.+ından 34b/21, 56b/16, 61a/09
k.+ın 47b/19
kendi: dönüşlülük zamiri “kendi” *krş.*
kendü
k. 8b/07, 8b/20, 8b/20, 10a/06, 10a/10,
26b/23, 35a/16, 44a/08, 90b/13,
110b/02, 123b/23, 139a/09,
139a/22, 141b/11, 148a/15,
149b/15, 151b/21, 158b/22,
163a/12, 170b/03, 173a/03,
173a/21, 173b/13, 176a/11,
179a/18, 181b/07, 184a/04,
184a/06, 185b/14
k. kendi 160b/10
k. kendüne 6a/16
k.+lerinde 100a/15
k.+lerine 9a/04, 95a/11
k.+lerini 181a/10
k.+m 19a/13, 60b/09, 104b/08
k.+mden 135a/12
k.+mize 112b/02
k.+si 137a/23
kendü: dönüşlülük zamiri “kendi” *krş.*
kendi
k. 4b/11, 6b/16, 11a/16, 12a/14,
13a/10, 19b/14, 35b/06, 37a/07,
37a/11, 37a/12, 40a/07, 40a/16,
40b/07, 43a/21, 44b/06, 48a/10,
48a/13, 48b/04, 50a/15, 52a/10,
53a/17, 53b/16, 54a/17, 54b/05,
58a/12, 63b/17, 64a/14, 64a/17,
67a/01, 67b/14, 68b/05, 70a/01,
73b/02, 74a/20, 78a/21, 82b/05,
83b/19, 85a/10, 88b/19, 91a/10,
91a/19, 92a/07, 94a/10, 94b/07,
94b/14, 96b/06, 96b/18, 99a/05,
100b/19, 104b/12, 105a/04,

106a/18, 108b/12, 110b/11,
 110b/20, 110b/21, 110b/23,
 112a/17, 112b/14, 115a/13,
 116a/01, 116a/15, 116b/18,
 119b/09, 120b/05, 120b/16,
 122b/16, 123b/19, 124a/18,
 125a/04, 126a/11, 126b/12,
 127a/03, 129b/18, 129b/23,
 131a/04, 131a/11, 131b/03,
 132b/15, 133a/13, 133b/14,
 134a/01, 135b/01, 138b/09,
 144b/11, 144b/17, 145a/14,
 145b/09, 148a/09, 148b/04,
 149a/13, 149b/04, 150a/09,
 152a/21, 152b/01, 153a/18,
 154a/09, 158a/03, 159a/03,
 161a/17, 161b/22, 162b/08,
 163a/01, 179a/21
 k.+de 105a/09
 k.+den 45b/12, 68b/04, 90a/05,
 100a/20, 150b/22
 k. kendüne 13a/17
 k. kendüye 41a/06
 k.+ler 15a/09, 24a/22, 24b/10, 52a/22,
 60a/08, 89b/13, 90a/21, 127b/14,
 184b/15
 k.+lerde 139b/22
 k.+lerden 120b/19
 k.+lere 7a/19, 17a/04, 26b/21, 52a/22,
 85b/01, 88b/21, 125a/02, 184b/12
 k.+leri 12a/11, 14a/11, 39a/21, 41a/17,
 41b/04, 43a/01, 43a/02, 43b/04,
 45b/23, 54a/15, 54b/20, 62a/13,
 64b/15, 66b/19, 70b/15, 74a/02,
 76a/16, 83a/08, 93a/11, 101a/16,
 121b/15, 129a/07, 133a/03,
 135b/06, 140b/10, 142a/01,
 143a/14, 144b/03, 149a/05,
 151b/10, 152a/06, 153b/13,
 153b/16, 156b/08, 185a/11,
 187a/07
 k.+lerin 108b/18, 159b/14, 169a/09
 k.+lerinde 50a/17, 102b/07, 108b/13,
 111b/20, 172b/16, 186b/15
 k.+lerinden 133a/14, 146a/17,
 154b/04, 155a/02, 181a/14
 k.+lerine 8a/22, 13a/06, 17b/12,
 50b/14, 53a/09, 54b/03, 58b/17,
 73b/12, 78b/19, 80a/18, 80a/20,

83b/18, 90b/09, 91b/05, 92b/04,
 93a/07, 93a/09, 95a/08, 101a/02,
 102a/10, 102b/01, 110b/02,
 110b/20, 119a/09, 120b/18,
 121a/11, 121b/01, 121b/16,
 121b/20, 124b/11, 126b/04,
 132b/10, 132b/12, 136b/22,
 136b/23, 137a/16, 137b/06,
 139a/03, 141b/07, 142a/06,
 144a/04, 144b/06, 145b/18,
 146b/06, 148b/23, 149b/01,
 152b/13, 152b/16, 153b/09,
 153b/14, 154a/04, 154b/12,
 154b/18, 154b/22, 155a/01,
 156a/11, 156b/06, 156b/10,
 157a/01, 157a/17, 160b/02,
 161a/08, 162a/01, 162a/10,
 165b/03, 170b/04, 176a/08,
 178a/22, 179a/07, 182b/18,
 184b/07
 k.+lerini 42a/01, 81b/08, 138b/15,
 143b/12, 155b/06, 157b/23
 k.+lerini 47a/02, 48a/09, 110b/13
 k.+lerini 141a/09, 187a/16
 k.+leriyle 133b/14
 k.+m 92b/09, 103a/13
 k.+me 132b/23
 k.+miz 125a/23, 138a/04, 167a/04,
 167a/09, 167a/09
 k.+mize 121a/20, 122b/08
 k.+ne 2a/14, 4b/11, 52b/13, 53a/10,
 60b/14, 68b/06, 74b/21, 86a/11,
 91a/10, 185b/10
 k.+ni 12a/18, 74b/22, 97a/01, 98a/19
 k.+ni 72a/13, 107b/14
 k.+ni 77a/17
 k.+ni 104a/07
 k.+si 20a/11, 36b/03, 36b/18, 45b/12,
 47b/08, 55b/18, 60b/04, 74b/20,
 78a/19, 80b/04, 104b/14, 114a/04,
 114a/08, 121b/02, 127a/19,
 129b/16, 131b/06, 132b/18,
 139a/04, 143b/02, 148a/03,
 149b/22, 155a/14, 157a/07,
 157b/05, 163a/16, 179a/17,
 180a/13, 184a/14, 184b/02, 185a/13
 k.+sin 146a/20, 175a/21
 k.+sinde 160b/05, 163a/11, 165a/03,
 168b/23

k.+sinden 109a/03, 153a/13, 155a/16,
159b/10, 161a/04, 161b/15,
182b/17
k.+sine 4a/22, 12b/10, 19a/22, 19b/04,
19b/16, 22b/14, 53b/17, 58a/09,
60b/01, 60b/07, 60b/13, 69a/14,
69a/18, 73a/10, 74a/12, 74b/23,
76a/11, 79b/03, 79b/11, 80b/06,
90a/01, 92b/21, 93a/03, 93a/12,
93b/06, 98a/07, 106a/15, 115a/10,
116a/22, 118a/11, 122a/17,
122a/20, 126a/16, 131a/02,
131a/19, 135b/13, 161a/18,
161a/19, 161b/01, 162b/17,
164a/05, 166a/21, 168a/10,
168b/22, 169a/12, 169b/14,
171b/16, 181b/15, 183b/12,
184a/05, 185a/09, 187a/10
k.+sini 4b/13, 65b/18, 68a/02, 74a/12,
74a/18, 113a/09, 121b/13, 130a/11,
136b/08, 144a/13, 148a/17,
168b/16, 178a/06
k.+siyle 68b/16, 118b/07
k.+ye 10b/10, 10b/10, 12b/05, 18a/19,
24b/03, 38b/18, 51a/16, 51b/19,
51b/20, 51b/22, 52b/04, 52b/20,
53b/08, 54a/15, 54b/13, 54b/15,
56a/10, 62b/04, 62b/12, 65b/08,
66a/01, 66a/03, 66a/07, 70a/22,
71a/14, 72a/13, 78b/08, 89a/18,
89b/13, 89b/15, 90a/08, 92a/02,
93a/03, 93a/22, 98b/10, 100a/11,
103b/09, 105b/10, 105b/16,
106b/18, 107b/14, 112b/13,
115a/09, 116b/01, 117b/10,
118b/09, 118b/18, 123b/14,
131b/07, 132b/21, 135a/14,
135b/12, 136a/19, 137a/20,
138b/01, 142b/15, 143b/22,
144a/22, 146a/15, 153a/01,
154b/08, 155a/22, 160b/08,
161a/17, 169a/19, 171a/20,
171b/14, 173a/12, 173a/18,
173b/13, 174b/13, 181b/18,
183a/12
k.+yi 18a/22, 18a/22, 18b/06, 53b/02,
54a/23, 145a/14, 146a/23, 175a/20
kerāmāt: *Ar.* kerametler, lütuflar
k. 2b/23

k.+ı 10a/11, 10a/15, 29b/05
k.-ı bāhireleri 16a/16, 18a/06
k.-ı bāhiri 4a/17
k.-ı evliyā 2b/22, 4b/05
k.+ından 4a/17
kerāmet: *Ar.* lütuf, kerem, ihsan
k. 24b/08, 29b/02, 30b/21, 160b/13
k. eylemişdir 18b/14
k.+e 18a/12, 169a/23
k.+i 12a/16, 16b/02, 16b/05, 17b/01,
17b/02, 17b/04, 17b/13, 17b/20,
18a/02, 18a/03, 20b/18, 30b/10
k.-i bāhire 29a/17, 30b/05, 30b/09
k.-i bāhiresi 23a/14
k.-i mevlevī 23a/23
k.+iniñ 18a/06
keşf-i k.+i 21b/15
maḳām-ı k.+e 17b/02
şāhib-i k. 18b/13
tāc-ı k. 25a/02
kerāmetlü: *Ar.+T.* lütuf ve kerem sahibi
k. 14b/18, 26a/18, 26b/07, 51a/18,
63a/17, 72b/21, 73a/14, 84a/14
kerāste: *Far.* kereste
k.+sinden 11a/12
kerem: *Ar.* büyüklük, cömertlik; iyilik,
merhamet
k. 2b/11, 38b/12, 66a/03, 85a/02,
91b/09, 102b/09, 151a/17, 162b/18,
186b/18
k. buyurup 8b/15
k. eyle 70a/11, 98a/12
k. eyleye 73b/03
k.+i 54a/21
k. iderek 84b/11
k. idiñ 38b/01
k. idüp 95a/18
k.+inden 19b/14
k.+ine 151a/12, 179b/03
k. itsünler 45b/07
k.+iyle 54a/17
k.+ler 112b/21
k.+ler eyledi 90b/02, 92a/19
luṭf-ı k. 186b/20, 186b/23
luṭf-ı k.+iñ9a/05
luṭf-ı k.+inden 60b/16, 179a/21
luṭf-ı k.+leri 93b/01
luṭf-ı k.+leriyle 34b/23
şāhib-i k. 84b/10

kerh: *Ar.* zorlama
k. 115a/22

kerhen: *Ar.* iğrenerek; istemeyerek; zorla
k. 38b/04, 121b/16, 142a/14, 143b/17,
181a/03

kerim: *Ar.* kerem sahibi, cömert, soylu;
yüce, ulu, saygın
ḥayy-ı k. 1b/02
k. 5a/17
k.+dir 24b/10, 69a/07, 94a/22, 99a/01,
102b/13
naşş-ı k. 71a/02, 106b/06
naşş-ı k.+den 107a/03
naşş-ı k.+iñ 71a/23

kerime: *Ar.* Kuran'ın ayetlerinden her
birisi; kız, kız çocuğu
āyāt-ı k. 138b/10
āyet-i k. 82b/16, 94a/20
āyet-i k.+si 25a/10
āyet-i k.+sin 83b/23
āyet-i k.+sini 120a/15
āyet-i k.+siniñ 63a/13
k.+leri 29b/22
k.+sini 63b/17

kerre: *Ar.* kez, kere, defa
k. 1b/04, 3b/13, 4a/07, 5b/11, 8a/17,
10a/11, 51a/04, 55b/03, 91a/08,
94a/07, 99b/20, 100b/23, 103a/15,
146b/22, 148b/13

kervān: *Far.* kervan, kabile *krş.* kārban
k.+ıyla 154a/20

kes-: kesmek
k.-dikden 13a/20
k.-me 4a/09
k.-memece 29a/04
k.-ün 160b/23
k.-üp 147b/20, 162b/06
yolu k.-üp 32b/17
yol k.-mek 50a/22

kesb: *Ar.* çalışıp kazanma, elde etme,
kazanma
k. 138a/10, 151b/10, 158a/14

kesik: kesilmiş olan
k. 4a/10, 21a/20

kesil-: kesme işi yapılmak
k.-üp 160b/07

keşir: *Ar.* çok, fazla; bol, zengin; sık *krş.*
keşire
cem^c-i k. 7b/20

k. 151b/09, 158b/03
k.+ler 86b/03
k.+ü'l-luṭf 2b/11
kuşūr-ı k.+imizi 2a/20

keşire: *Ar.* çok, fazla; bol, zengin; sık *krş.*
keşir
k. 87b/05, 114a/11, 116a/01, 137b/02,
154a/15, 168b/06, 172a/14, 172a/16
k.+mizden 113b/15
k.+ñiz 117b/17
k.+sine 112b/17
k.+yi 118a/08, 169a/18

keşret: *Ar.* çokluk, bolluk, fazlalık
k. 12b/14, 16a/03, 72a/15, 73a/07,
99b/16, 122a/07, 142a/03, 144b/08,
145b/02, 145b/03, 146b/13,
147b/02, 154b/04, 154b/16,
157b/05, 163b/10, 168a/22,
186a/17
k.+i 144b/12
k.+inden 125a/09
k.+ine 137b/14

kestir-: kestirmek
gözlerine k.-diler 152a/15

keşān-ber-keşān: *Far.* çeke çeke, zorla
krş. keşān keşān
k. 130b/12, 136a/02, 137b/21

keşān keşān: *Far.* çeke çeke, zorla *krş.*
keşān-ber-keşān
k. 121b/16

keşf: *Ar.* açma, meydana çıkarma; gizli
bir şeyi bulma; bir sırrı öğrenme;
bir şeyin olacağını önceden anlama;
Allah tarafından ilham olunma
ba^c de'l k. 25b/15
k. 119a/05, 160b/13
k. eylemedi 174a/21
k. idüp 115a/11, 166a/23
k.-i güşāde 18b/14
k.-i kerāmeti 21b/15
k.-i rāz eylemegi 174b/06
k.-i rāz eylemem 92a/04

keşide: *Far.* çekilmiş
k. idince 29a/01

keşileme: güneydoğu yönü;
güneydoğudan esen yıl
k. 33a/08, 34b/11

keşkül: dervişlerin veya dilencilerin
kullandığı, Hindistan cevizi

kabuğundan veya abanozdan yapılmış dilenci çanağı
k.+i 22a/04
keşmirî: Keşmir şehrine özgü
k. 113a/12
ketḥudā: *Far.* zengin kimselerin ve devlet büyüklerinin buyruğunda çalışan, onların birtakım işlerini gören kimse, kâhya
k. 73b/09, 73b/14, 180a/18, 186a/10
k.+lar 134b/11
k.+ları 8a/19, 72b/08, 72b/09, 186a/11
k.+larını 92b/06
k.+larıñ 185b/04
k.+sı 59a/22, 62b/14, 63b/14, 63b/17, 72b/03, 75a/06, 75a/10, 81a/01, 158a/08, 183b/10, 186a/06, 186a/10, 187a/02
k.+sına 53b/01, 81b/01, 84a/07
k.+sınıñ 37b/04
ketm: *Ar.* bir sözü, bir haberi saklama
k. idüp 44a/12, 125b/23, 164b/02
kevkeb: *Ar.* yıldız
k. 82a/04, 171b/15
kevneyn: *Ar.* dünya ve ahiret
sūtān-ı k. 16a/18, 29a/13
kevser: *Ar.* cennetteki bir çeşmenin suyu
sākī-yi k. 16a/21
kevserî: *Ar.* cennetteki bir çeşmenin suyuyla ilgili
sākī-yi k.+den 31a/13
keyf: *Ar.* huy, alışkanlık, sağlık; zevk, arzu
k. 171a/11
k.+e 163a/03
k.+in 113b/16
k.+ine 132b/06
keyfe-mā-yeşā’: *Ar.* her nasıl isterse
k. 172b/18
keyfe-mettefak: *Ar.* her nasıl olursa olsun
k. 127b/06
keyfiyyāt: *Ar.* nitelikler
k. 42b/04
keyfiyyet: *Ar.* nitelik, iş, husus
k. 123b/01
k.+de 143a/23
k.+e 41a/05, 184b/20
k.+i 51b/10, 183b/20
k.-i saltānat 47b/06

kezālik: *Ar.* keza, bu; bu da öyle
k. 8b/05, 10a/19, 45a/07, 63a/08, 65a/17, 67b/04, 75a/08, 81a/01, 85b/03, 89a/16, 100a/13, 100b/16, 103b/19, 108a/21, 113a/16, 180a/22
kezzāb: *Ar.* çok yalan söyleyen
k. 131b/18
ķible: *Ar.* bulunulan yerden Kābe’nin bulunduğu yön
ķ. 34a/04, 110b/05
ķıdvet: *Ar.* arkasından gidilecek lider, başkan
ķ.+ü'l-‘ārifin 26b/03
ķıl-: etmek, yapmak; yerine getirmek; yaratmak
āgāh ķ.-mamaķ 174b/10
āgāz ķ.-dı 130b/19
bende ķ.-dı 149a/14
erzānī ķ.-up 181a/07
gūşış ķ.-dılar 138b/04, 142b/05
gūşāde ķ.-dılar 179b/10
ḥamle ķ.-dılar 124b/09
ihtimām ķ.-dı 135a/20
iḥzār ķ.-dığı 113b/22
ķ.-arlar 48b/13, 112a/08, 112a/08
ķ.-dığı 175a/14
ķ.-mışdır 105a/06
ķ.-up 41a/20
ķarār ķ.-mayup 12b/15
mecbūr ķ.-dılar 176b/11
memlū ķ.-up 113b/09
me’mūr ķ.-dılar 128a/03
muķadde ķ.-dı 164b/20
mülāḥaza ķ.-dılar 120b/21
ri’ āyet ķ.-dılar 119a/01
sipāriş ķ.-dı 171a/13
tābi’ iyyet ķ.-dılar 120b/05
taḥarrī ķ.-dılar 119a/06
tesviyye ķ.-dığı 174b/02
teşbi’ ķ.-dılar 119a/02
tevsī’ ķ.-mışlardır 170a/13
ķilā’: *Ar.* kaleler, surlar
ķ. 46b/06
ķılāde: *Ar.* gerdanlık
ķ.-i gerden 71a/20, 107a/01
ķılıç(c): kılıç *krş.* seyf, şemşir
ķ. 14a/19, 21a/18, 34a/11, 68b/02, 87a/04
ķ. çekdiler 66a/14

ķ. çekmem 145a/21
ķ. çekmeyeceğine 134b/03
ķ. çeksek 115b/02
ķ. çeküp 148a/13
ķ.+dan 61b/17, 76a/21, 99b/09
ķ.+dan geçdi 60a/22, 66a/18, 76b/02
ķ.+dan geçirüp 20a/08, 81b/20,
97a/06, 97b/19
ķ.+dan geçürdiler 136a/18
ķ.+dan geçirüp 60b/18, 120a/08
ķ.+ımla 179a/21
ķ.+ın 126a/01, 179a/18
ķ. kuşanırılar imiş 35b/23
ķ. kuşanup 127a/15, 127a/21
ķ. urup 61b/03
ķılın-: kılma işi yapılmak
bertaraf ķ.-up 153a/13
ķātır ķ.-up 175b/09
ķavāle ķ.-up 24b/04
imtiyāz ķ.-dığda 151a/10
ķ.-ur 15a/05, 18a/07
maķbūs ķ.-dı 130b/01
namāz ķ.-ur 111b/16
taķrīş ķ.-up 176a/16
tevkī^c ķ.-dığına 123b/04
ķillet: *Ar.* azlık, kıtlık
ķ. 48a/06, 48a/09, 69b/17, 73b/18,
123b/23, 138a/08
ķınık dere: Kürt halkından bir aşiretin adı
ķ. 50a/04
ķıpķırmızı: her yanı kırmızı
ķ. 45a/18
ķır-: kırmak, parçalamak, yok etmek,
yenmek
ķ.-an 87b/04
ķ.-mağa 120b/06
ķ.-maķ 78a/04
ķ.-up 48b/03
ķırā³at: *Ar.* düzgün okuma
ķ. 39a/19, 84a/01, 120a/15, 126a/15
ķ. eyledikde 150a/12
ķ.-i devre 18a/16
ķ. idüp 126a/10, 149b/16
ķ. olunup 67b/17, 73a/21, 140b/01
ķ. olunur 18b/08
ķırıl-: kırılmak
ķ.-up 148a/03
ķırķ: kırk sayısı

ķ. 2a/05, 7b/23, 8a/04, 8a/09, 8a/09,
14a/12, 14a/23, 14b/01, 15b/06,
21a/03, 21a/04, 28b/06, 28b/12,
30a/05, 33b/02, 35a/20, 36b/21,
40b/06, 47b/15, 49b/06, 49b/23,
52b/06, 66a/07, 74a/16, 74b/03,
80a/06, 86a/01, 88b/01, 100b/08,
108a/08, 109b/20, 128a/18,
137b/12, 160b/07, 160b/14,
163b/04, 171b/20, 171b/23,
177b/01, 177b/09, 180b/02,
182b/09, 183a/06
ķırķ çeşmeli: Yeniçeri Ocağına mensup
bir neferin nâmı
ķ. 51b/13, 52a/09, 52a/21, 55a/21
ķırlangıç: kırlangıç kuşu
ķ. 111b/08
ķırmızı: kırmızı renk
ķ. 171a/17
ķırnaķ: cariyeye, halayık
ķ. 27b/14
ķışa: kısas
ķ. 162b/16
ķışāş: *Ar.* öldüreni öldürmek, yaralayanı
yaralamak
ķ. 163a/02
ķ. olmaduķça 162b/03
ķısm: *Ar.* parça, bölük, tür
ķ.+ı 48a/07, 48a/09, 77a/16, 85a/19
ķısmed: *Ar.* bölme, pay etme, hisselere
ayırma; talih, nasip, kader *ķrş.*
ķısmet
ķ.+dir 9b/01
ķısmet: *Ar.* bölme, pay etme, hisselere
ayırma; talih, nasip, kader *ķrş.*
ķısmed
ķ. 1b/12
ķ.+ı 20a/11, 66a/15, 81b/21, 85a/22
ķ. imiş 149b/18
ķ. olan 1b/13
ķ. olunan 61b/18
ķ. olur ise 26b/16
ķış: sonbaharla ilkbahar arasındaki soğuk
mevsim
ķ. 7a/04, 9b/20, 10b/15, 11a/04,
88b/20, 180b/13
ķ.+ı 21a/11
ķ.+larda 10a/20
ķ.+un 75b/06

kışla: askerlerin toplu olarak barındıkları yapılar bütünü

ķ. 57b/22, 80a/18

ķ.+da 57b/17, 81a/14

kışla-: kışı bir yerde geçirmek

ķ.-dı 81a/16

ķ.-dılar 81a/18

kışlak: kışın barınılan yer

ķ. 89a/01

ķ.+ları 88b/19

kışluk: kışın oturulan yer

ķ. 15a/23

kış'a: *Ar.* parça, bölük; arazi; dörtlük

ķ. 42a/19, 76b/09, 84a/11

kıřā: *Ar.* kesme, perdeleme

ķ.-i tarīķdir 50a/13

kıtāl: *Ar.* savaşma, öldürme

ķarḫ-i ķ. 48b/09

ķ. 91b/08, 91b/15, 118a/02, 120b/01,

127b/17, 138b/03, 148b/05,

152a/06, 155a/23, 156a/06,

163a/22, 166b/08, 169b/16,

170b/09, 172a/17, 178a/01, 182a/01

ķ.+de 141b/17, 144b/12, 145b/18,

148b/11

ķ.+den 151a/16, 179a/06

ķ.+e 115b/03, 122a/07, 138b/14,

141a/06, 151a/12, 154b/13,

160a/02, 160a/04, 163a/13,

163b/08, 176a/10, 176a/19

ķ. eyledi 148a/02

ķ. eylediler 162a/18

ķ. eylese 70a/22

ķ.+i 71b/02, 107a/05

ķ. iderek 56a/01

ķ. itmekdir 94b/02

ķ. olundı 152b/08

ķ. olunsuñ 146b/22

ķ. olunup 14b/01, 144a/20, 154b/17,

162a/07

ķ. olup 56b/18, 102a/04

kıvām: mevcut olma, uygun zaman

ķ. 125a/04

kıy-: yok etmek, telef etmek

ķ.-ma 161a/11

kıyāfet: *Ar.* kıyafet, elbise

ķ. 12b/09, 12b/17, 50b/02, 50b/07,

58a/22, 92a/11, 167b/18

ķ.+e 63a/11, 176b/12

ķ.+i 47b/20

kıyām: *Ar.* ayakta durma; bir işe kalkışma

ķ. 37a/13, 39a/05, 40a/15, 143b/10, 144b/13

ķ. idüp 38b/09, 131b/13

yevmü'l ķ. 174a/02

kıyāmet: *Ar.* öteki dünyada bütün ölülerin kalkıp dirilmesi; musibet, felaket

ķ. 161a/14, 165b/06

ķ.+de 119b/21

ķ.+e 95a/06

kıyās: *Ar.* bir şeyi başka başka bir şeye benzeterek hüküm verme, bu yolda verilen hüküm, bir tutma; karşılaştırma

ķ. 77a/14, 80b/16, 100a/12, 109b/08,

111b/07, 132b/17, 141b/20,

148b/07, 154a/23, 155a/19,

169b/18, 183a/09

ķ.+a gelmez 100b/07, 186a/13

ķ. degildir 19a/22, 69a/01

ķ. eyle 8b/21, 26a/04, 29a/05, 74b/19,

89a/20, 99b/03, 105a/06, 110a/22

ķ. eyledi 19b/07

ķ. eyleme 110b/19, 165a/02

ķ. eylesiz 112b/09

ķ. gelmez 23a/07

ķ. iderdi 104b/08

ķ. iderler 50b/15

ķ. idüp 139b/15, 174b/04

ķ. olunmazsız 43a/15

kız: kız, erkek karşıtı

ķ. 5a/18, 8b/06, 8b/06, 8b/16, 8b/20,

27b/17, 50b/19, 50b/20, 57a/19,

85a/05, 91a/22, 91b/02, 133a/21,

140b/23, 141a/12, 141a/15,

142a/07, 142a/08

ķ.+dan 18b/04

ķ.+ı 8b/03, 8b/06, 8b/08, 8b/10, 8b/20,

18b/03, 90b/23, 91a/13, 95b/21,

100a/08

ķ.+ıdır 8b/11, 27b/15

ķ.+ın 141a/01

ķ.+ına 146b/01

ķ.+ından 68b/04, 163a/04

ķ.+ını 8b/20, 18b/04, 140b/14,

149a/23, 169b/14

ķ.+ınıñ 140b/15

ķ.+ıñ 8b/08

ķ.+ıyam 27b/18
ķ.+lar 85a/12
ķ.+ları 131a/11, 142a/09
ķ.+larımı 133a/18
ķ.+larını 131a/11, 131a/12, 133a/17
ķ.+larıñ 8b/12
ķız-: ısıtılan veya ısınan bir nesnenin sıcaklığı çok artmak
ķ.-miş 21a/derkenar
ķızak: kar veya buz üzerinde kayarak yol alan tekerleksiz taşıt
ķ. 15b/20
ķızan: çoluk çocuk
ķ. 48a/12
ķızar-: kırmızı veya ona yakın bir renk almak
ķ.-up 136b/07
ķızıl: parlak kırmızı renk
ķ. 65a/19, 84b/06, 85b/11, 152b/07, 171a/16, 178a/05
ķ.+ından 85a/10
ķızılbaş: Şii mezhebinin bir kolundan olan
ķ. 4a/05, 6b/04, 6b/14, 33b/23, 33b/23, 36b/04, 38b/16, 40b/05, 48b/02, 48b/09, 49a/05, 49a/13, 65b/02, 66a/08, 66a/20, 67b/09, 85a/04, 99a/23, 99b/06, 99b/10, 102a/04, 102b/06, 104b/22, 111b/20, 119a/10, 123b/07, 124b/01, 124b/18, 125a/22, 127a/23, 127b/04, 128a/18, 136a/17, 137b/02, 138a/22, 139a/02, 139a/08, 139b/07, 140b/09, 141b/09, 142a/15, 144a/06, 144a/11, 144b/20, 145a/06, 145a/13, 152b/10, 152b/15, 152b/21, 153b/21, 154b/16, 155a/12, 156a/01, 156b/17, 157b/08, 157b/09, 157b/10, 165a/20, 167a/17, 168b/05, 168b/10, 168b/10, 168b/21, 183a/15, 185b/05
ķ.+a 6b/09, 32a/12, 48b/20, 56a/01, 78a/15
ķ.+dan 100b/04, 153a/17
ķ.+ı 97a/12, 144b/02
ķ.+ı bed-ma^ç āş 4a/06, 5b/22, 6b/10, 56a/01, 57a/05, 57a/13, 57a/17,

62a/23, 62b/15, 62b/16, 64b/18, 65b/17, 76b/22, 79b/08, 82a/03, 83b/03, 84b/13, 88a/18, 108b/10, 121a/04
ķ.-ı bed-ma^ç āşa 15a/16, 61b/03, 76a/18
ķ.-ı bed-ma^ç āşdan 2a/05, 111b/15
ķ.-ı bed-ma^ç āşı 81b/19
ķ.-ı bed-ma^ç āşıñ 6a/20, 61b/15, 86b/11
ķ.-ı bed-ma^ç āşın 76a/22
ķ.-ı bed-ma^ç āşların 104b/20
ķ.-ı bed-nihād 144b/22, 145a/03
ķ.+ıñ 49a/13, 130b/18
ķ. iken 45a/18
ķ.+lar 6a/21, 78b/18, 85a/16, 100a/11, 127b/09, 135b/04, 136b/13, 141b/14, 143a/11, 143b/05, 144b/11, 147a/04, 152a/21, 152b/01, 153a/06, 155a/04, 155a/16, 157b/18, 159a/23, 159b/02, 160a/01, 160a/08, 162a/06
ķ.+lara 6b/02, 135b/22, 143a/03, 143a/05, 143a/15, 144a/05, 145a/14, 155a/01, 157b/19
ķ.+lardan 100b/19, 142b/04, 153a/10, 159b/23, 168b/03, 169a/13
ķ.+ları 84b/04, 101a/14, 136a/13
ķ.+larıñ 142a/05, 144b/12, 150b/06, 150b/12, 155a/21, 157b/15
ķ.+larıñıñ 105a/02
ķavm-i ķ. 66a/14, 77b/06
yed-i ķ. 55b/22
yed-i ķ.+dan 68b/07, 88a/09
ķızılık: vücutta kızarmış yer, kızartı
ķ. 99b/06
ķızlān: Yezidî halkından bir aşiretin adı
ķ. 50a/09
ķızlar ağası: Osmanlı Devleti'nde haremden sorumlu olan yüksek düzeydeki görevli
ķ. 47b/14
ķ.+na 39b/03
ķ.+yla 176a/12
ķi: *Far.* "ki" bağlacı
ķ. 2a/20, 3b/02, 4a/15, 4a/17, 4a/23, 4b/02, 4b/06, 4b/16, 5a/14, 5a/18, 5b/02, 6b/02, 7a/10, 7a/11, 7a/22, 7b/11, 7b/23, 7b/23, 8a/15, 8b/02,

8b/22, 9b/23, 10a/01, 10a/03,
10a/09, 10a/16, 10a/18, 10b/07,
11a/02, 12b/19, 13a/22, 13b/15,
14a/08, 15b/11, 17a/15, 18a/10,
18b/15, 19a/12, 19a/16, 19a/23,
19b/21, 20a/22, 20b/23, 21a/16,
21a/derkenar, 21b/02, 22a/09,
23b/09, 23b/16, 24a/12, 24a/13,
24a/19, 24a/20, 25a/19, 25a/23,
25b/03, 26a/17, 26b/05, 27a/16,
27a/22, 29a/20, 30a/02, 32a/23,
35a/14, 35b/13, 35b/15, 36a/20,
37a/03, 37a/12, 37a/18, 38b/15,
39b/07, 40b/12, 40b/23, 41a/03,
41a/04, 41a/06, 41b/08, 41b/12,
41b/15, 42a/09, 42a/13, 42a/15,
42a/19, 42b/12, 42b/23, 43a/05,
43b/04, 43b/14, 43b/21, 44a/04,
44a/11, 44a/21, 44b/10, 44b/14,
44b/19, 45a/02, 45a/02, 45a/18,
45a/19, 45b/19, 45b/23, 46a/02,
46a/03, 46a/17, 46a/22, 46b/04,
46b/16, 47a/02, 47a/08, 47a/12,
47a/13, 47a/18, 47a/19, 47b/07,
47b/08, 47b/09, 48b/16, 48b/23,
49a/01, 49a/06, 49a/14, 49a/16,
49b/03, 50a/14, 50b/18, 51a/22,
51b/02, 51b/04, 51b/19, 53b/09,
55a/03, 55a/09, 55b/07, 59b/22,
60a/22, 60b/08, 62b/20, 65a/05,
71a/06, 73b/15, 77a/15, 79a/16,
80a/08, 82b/08, 83a/21, 85b/20,
88b/01, 88b/04, 89b/06, 89b/07,
90b/18, 91a/17, 91b/22, 92b/12,
92b/13, 93a/08, 93b/14, 94a/11,
95a/09, 95b/02, 95b/04, 95b/06,
95b/07, 96a/22, 96b/09, 96b/09,
96b/21, 97a/03, 97a/22, 97b/04,
97b/08, 97b/17, 97b/22, 97b/23,
97b/23, 98a/23, 98b/01, 99a/03,
99a/12, 100a/07, 100b/17, 101b/04,
102b/10, 102b/23, 103a/18,
103a/21, 103b/07, 105a/09,
105b/09, 106b/11, 108b/12,
108b/15, 108b/15, 110b/07,
110b/10, 110b/14, 110b/14,
110b/19, 111a/02, 111b/04,
111b/07, 111b/09, 111b/15,
111b/17, 112a/01, 112b/11,

113b/05, 113b/15, 117b/11,
117b/15, 117b/20, 118a/11,
119b/23, 120a/03, 121a/05,
121b/21, 122a/22, 122a/23,
122b/04, 122b/11, 122b/22,
123a/07, 123b/22, 125a/18,
125a/20, 126a/03, 126a/14,
126b/20, 128b/08, 129b/04,
130a/04, 130b/20, 131a/17,
131b/05, 131b/23, 132a/13,
132a/18, 132a/22, 132b/08,
132b/12, 133a/01, 133a/08,
133a/22, 133a/23, 133b/03,
133b/18, 134a/18, 135b/08,
137b/08, 138a/07, 138b/04,
140a/10, 142b/19, 143a/05,
143a/09, 143a/16, 143a/21,
143b/02, 144a/09, 144b/16,
146a/16, 147a/15, 148a/10,
148b/01, 148b/05, 149a/18,
151b/18, 153a/01, 153b/04,
157a/05, 158a/13, 161b/13,
163b/11, 164a/20, 165a/01,
165b/01, 166a/09, 166a/17,
166a/17, 166a/23, 167a/05,
167a/06, 167a/15, 168a/18,
168b/01, 168b/23, 169b/19,
169b/23, 170a/16, 170a/21,
171a/11, 171a/16, 171a/23,
174b/21, 175a/01, 176b/13,
176b/19, 176b/20, 178a/11,
180a/07, 180b/01, 180b/08,
180b/19, 181a/04, 181b/09

kibār: *Ar.* büyükler, ulular; ince, terbiyeli,
görgülü

aşhâb-ı k.+dan 16b/12, 29b/17

evliyâ-yı k. 16a/11

evliyâ-yı k.+dan 4a/15, 4b/01, 4b/07,
10a/04, 10a/11, 15a/08, 16a/15,
16a/18, 16b/20, 17a/19, 18b/17,
21b/18, 22a/10, 22a/20, 22b/06,
22b/18, 24a/01, 28b/15, 29b/03,
29b/06, 30b/09, 35b/16

k. 152b/23, 154a/18, 159b/02

k.+ları 171a/01

‘ulemâ-yı k.+dan 23b/02

kibr: *Ar.* büyüklük; büyüklük taslama

k. 24a/18

kibriyâ: *Ar.* büyüklük; Hz. Muhammet

k. 166a/02
resül-i k. 29b/18
kiçe: keçe
k. 85a/18
kifâf: *Ar.* kefeler, terazi gözleri
k. 169b/15
kifâyet: *Ar.* yetişme, yeterlik; iktidar,
yararlık
k. 25b/07, 64a/12, 73a/04, 134b/19,
135b/13, 137a/04, 154a/23,
154b/12, 158a/03, 178b/13
k. idecek 123b/17, 156a/20
k. ider 128b/16
k. itmedüğünü 120b/19
kihteri: *Far.* çok küçüklük
k. 177a/13
kilim: *Far.* kilim
k. 85a/18
kilisâ: *Far.* kilise
k.+da 59a/05, 59a/21
k.+da iken 59b/09
k.+dan 59b/05
k.+lara 51a/14, 51a/16
k.+larına 142a/18
k.+sı 51a/03
k.+ya 51a/07, 51a/10, 59a/02, 59a/04,
59a/04, 59a/19, 59b/01, 59b/12
kîl ü kâl: *Far.* dedikodu *krş.* güft ü gü,
güft ü güy
k. 43a/13
k. oldu 117a/18
k. olup 43a/11
kim: “kim” bağlacı
k. 2a/04, 3b/04, 4a/03, 4b/15, 5a/15,
5a/22, 5b/03, 5b/04, 5b/14, 5b/19,
6a/16, 6a/22, 6a/23, 6b/04, 6b/06,
6b/08, 6b/17, 6b/19, 7a/06, 7b/02,
7b/06, 8a/01, 8b/14, 8b/16, 8b/22,
9a/11, 9a/17, 10a/08, 10a/17,
11a/04, 11a/10, 11a/15, 11a/17,
11b/04, 11b/12, 11b/19, 12a/04,
12a/06, 12a/13, 12a/19, 12b/02,
12b/18, 12b/21, 13a/20, 13a/22,
13b/11, 13b/23, 15a/15, 15a/16,
15a/21, 15b/04, 15b/11, 15b/15,
17a/08, 17a/12, 17b/05, 17b/06,
19a/02, 19a/04, 19a/05, 19a/20,
19a/22, 19b/07, 19b/08, 19b/22,
20a/03, 20a/17, 20b/06, 20b/10,

21a/02, 21a/04, 21a/08, 21a/09,
23a/10, 23b/19, 24a/09, 24a/17,
24b/09, 25a/15, 25a/22, 25b/22,
27b/03, 27b/06, 27b/06, 27b/08,
27b/11, 27b/21, 28a/17, 28b/02,
28b/08, 29a/03, 30a/13, 30a/16,
30b/15, 30b/16, 31a/23, 31b/02,
35b/13, 39b/13, 50a/16, 50a/19,
50a/22, 50b/18, 51a/14, 51a/14,
51a/17, 52a/11, 54a/21, 54a/22,
57a/15, 57b/04, 58b/15, 58b/18,
58b/21, 59a/15, 61b/05, 61b/06,
61b/14, 62b/12, 63b/02, 64a/23,
64b/04, 64b/07, 65a/07, 65a/21,
66a/14, 67a/02, 67a/12, 68a/11,
68a/18, 68a/23, 68b/06, 69a/01,
69a/03, 69b/23, 70a/06, 70a/09,
70a/15, 70b/20, 73a/14, 73a/14,
73b/20, 74b/17, 75a/18, 76b/13,
77b/10, 78b/02, 79a/06, 79a/11,
79a/15, 81b/14, 82b/05, 82b/07,
83b/02, 83b/06, 83b/19, 84a/08,
85b/01, 85b/14, 85b/16, 87b/22,
88b/10, 88b/12, 88b/22, 89a/08,
89a/10, 89a/11, 89a/13, 89a/19,
89b/23, 90b/02, 90b/06, 90b/17,
91a/11, 91a/16, 91a/19, 91b/11,
91b/12, 92b/12, 94a/02, 94b/01,
94b/05, 94b/06, 94b/06, 94b/08,
94b/09, 94b/16, 94b/20, 95a/01,
95a/21, 95a/22, 95b/15, 96a/06,
96a/07, 96a/17, 96b/04, 96b/08,
96b/13, 96b/15, 96b/15, 97a/11,
97a/15, 97a/18, 97b/03, 97b/05,
98b/03, 98b/12, 98b/21, 99a/13,
99b/08, 100b/01, 100b/08, 101a/03,
101b/13, 101b/20, 102b/01,
103a/07, 103a/08, 103b/03,
103b/11, 103b/15, 103b/20,
104a/06, 104a/10, 104a/23,
104b/03, 104b/08, 104b/11,
104b/13, 104b/17, 105a/05,
105a/06, 105a/10, 105a/12,
107b/16, 108a/02, 108a/03,
108b/14, 109a/02, 109a/05,
109a/08, 109a/08, 109b/08,
109b/12, 110a/20, 110b/01,
110b/13, 110b/23, 111a/04,
111a/09, 111a/11, 111a/13,

111a/19, 111b/01, 111b/04,
112a/23, 112b/02, 112b/10,
113b/08, 116a/17, 117a/14,
117b/04, 120a/01, 126a/13,
128b/03, 129b/05, 129b/06,
139a/13, 139a/16, 141a/23,
141b/18, 141b/19, 146a/13,
147a/14, 148b/20, 149b/19,
151a/05, 156b/20, 157a/16,
158b/03, 158b/07, 160a/14,
161a/05, 162a/09, 163b/02,
163b/09, 163b/13, 164a/17,
164b/23, 165a/09, 165b/19,
165b/21, 174b/20, 177b/07,
178a/07, 178a/08, 180a/03,
182b/09, 183a/17, 184a/21,
184b/21, 185b/05, 185b/09,
185b/16, 186b/03, 186b/12,
186b/15, 187a/19, 187a/23,
187b/11

kim: “kim” zamiri

k. 4a/22, 6b/23, 19a/03, 26b/13,
29b/09, 36a/08, 37b/17, 41b/09,
42b/06, 54a/15, 54a/15, 58a/09,
64b/04, 73b/22, 90a/13, 97b/08,
97b/09, 97b/13, 110b/16, 111a/20,
111a/20, 116a/17

k.+de 164b/19

k.+den 37b/17, 132b/04

k.+e 42b/07, 164b/20

k.+i 10b/12, 10b/13, 26a/13, 44a/01,
44a/02, 44a/02, 117a/17, 117a/17,
142b/08, 142b/08

k.+iler 27a/23

k.+in 176a/14, 176a/15

k.+ine 110b/04

k.+iniñ 20a/11

k.+iñ 2a/09, 27b/11, 35a/04, 100a/07,
169b/08, 169b/08

k.+isi 20a/09

k.+isine 176a/15

k.+leriñ 132a/12

k.+lersiz 25b/03

kimesne: kimse

k. 4a/10, 10b/22, 12b/20, 29a/10,
30b/12, 32b/16, 36a/07, 40b/09,
47b/10, 116b/04, 122a/15, 127a/04,
127a/20, 132a/09, 142b/15,
144b/14, 158a/09, 160b/21,

169b/05, 169b/08, 171a/18,
181b/21, 184a/08

k.+de 130b/20

k.+idi 162b/14, 176b/02

k.+ler 45b/01, 54b/08, 71a/14,
106b/18, 115a/12, 122a/20, 159a/04

k.+leri 142b/18, 159b/21, 160b/18,
176b/15

k.+leri idi 126b/11

k.+leriñ 161a/16

k.+miz 73b/04

k.+niñ 117a/20

k.+ye 32b/04, 71a/04, 106b/08,
164b/03, 165b/09, 182b/12

k.+yi 45b/12, 116a/07, 135a/12,
149a/22, 150a/13, 151b/01,
153a/12, 158b/21, 160b/22,
167b/20, 169a/08

kimse: herhangi bir kişi, kim olduğu
bilinmeyen kişi

k. 5b/02, 31b/04, 36a/14, 42b/16,
102b/03

k.+ler 10b/16, 12b/17, 40a/21, 83b/08

k.+ye 28a/11, 31b/05, 167b/23

kināyāt: *Ar.* kinayeler

k. 172b/04, 172b/10

kirām: *Ar.* soydan gelenler, soyu
temizler; ulular, şerefliler;
cömertler

ābā-yı k.+ı 71a/07, 106b/12

aşhāb-ı k. 1b/10, 2a/01, 21b/11

aşhāb-ı k.+dan 29a/11

evlād-ı k.+ları 23a/03

meşāyih-i k. 21b/10

‘ulemā-yı k.+dan 75a/03

kirpik(g): göz kapağının kenarındaki
kıllar veya bu kıllardan her biri

k.+i 31a/19

kīse: *Far.* kese, küçük, büyük torba, kap;
cepte taşınan para torbası;
kumaştan yapılmış çanta
biçimindeki kap; para, para hesabı

k. 36a/16, 38b/16, 40b/13, 44b/19,
49b/07, 49b/09, 74b/23

k.+si 49b/08

kisve: *Ar.* elbise

k. 175a/06

kişi: kişi, şahıs, zat

k. 13a/21, 15b/18, 27b/09, 94b/05,
95b/04, 181b/11
k.+dir 40a/05, 116a/08
k.+ler 89a/03, 97b/03, 103b/03
k.+leri 98a/01
k.+lerin 95b/07
k.+niñ 76b/17
kitāb: *Ar.* kitap
k. 51a/18
k.-ı nefise 47a/04
k.+ıyla 111b/13
k.+ları 110b/12
k.+larımızda 116b/22, 182a/17
k.+larında 108b/13, 116b/09, 117a/04,
182a/06, 182a/19
kitāb-ḥāne: *Ar. +Far.* kitapların bulunduğu
yer
k.+ye 41a/15
kitābullah: *Ar.* Kuran-ı Kerim
k. 71a/01, 106b/05
kiyāset: *Ar.* uyanıklık, anlayışlılık
‘aql-ı k. 46a/09
kizb: *Ar.* yalan, yalan söyleme
k. 79b/07, 131b/21
k.+dir 67b/19
k.+e 144a/17
k.+i 117a/02, 132a/12
k. idüp 37b/21
ko-: bırakmak, terk etmek; izin vermek,
serbest bırakmak; alıkoymak,
ertelemek *krş.* koy-
elden k.-madılar 26b/03
elden k.-mayup 49a/20, 118a/06,
121b/04
elden k.-mazlar 111b/19
emanet k.-rlarımıñ 9a/03
k. 9a/17, 91b/23
k.-dı 40a/17, 68a/08, 98b/19, 104b/12,
135a/05, 151b/08, 158b/06,
169b/15
k.-dılar 28a/09, 92a/05, 135b/14,
146a/06
k.-diñiz 45a/07, 119b/22
k.-duğda 104b/09
k.-dular 53b/17, 60a/07
k.-madı 105b/04
k.-madılar 100a/15
k.-mağ idi 63a/11
k.-mayalım 124b/12

k.-mayup 45b/13, 138a/08, 165b/10
k.-mazdı 9a/11
k.-mazlar 110b/16
k.-mıñ 27b/21, 109b/14
k.-mıñlar 17b/16, 21b/06, 58b/14
k.-mıñlardır 157a/03
k.-rlar 14b/05, 42a/05
karşu k.-r 78a/05, 100a/21
kuşür k.-madı 54a/12, 54b/07, 54b/22,
146a/11
kuşür k.-madılar 130b/02
kuşür k.-mayup 63b/10, 113b/23,
122a/17, 129b/13
nişān k.-mağ 173b/21
şağ k.-mayup 144b/23
şağ k.-r mı 106a/05
yol k.-mağa 63a/10
koç-: kucaklamak, sarılmak
k.-up 149b/14
koça: yaşlı, ihtiyar; eş; büyük
k. 6b/11, 94b/01, 98b/19, 116a/23,
181b/16
koçaman: büyük, koca
k. 28b/04, 96a/17
koç: erkek koyun
k. 4a/20, 4b/11, 10a/05, 12a/17
k.+lar 4b/13
k.+lardan 4b/11, 12a/17
koçuş-: kucaklaşmak
k.-dılar 158b/23
koğ-: koku çıkarmak
k.-ar 51b/03
kol: insan vücudunda omuz başından
parmak uçlarına kadar uzanan
bölüm; askerlikte kanat; dizi, düzen
k. 8a/19, 72a/22, 72a/22, 81a/05,
83a/15, 83a/19
k.+a 83a/07, 83a/08, 83a/09
k.+dan 62a/23, 84a/16, 84a/21, 84b/09
k.+ımdan 39b/06
k.+ımı 44b/05
k.+ından 138a/21
k.+ını 106a/18
k. kol 75a/20, 76a/07, 76a/08, 82a/19,
83a/07, 83a/14, 83a/18, 84b/08,
102b/13, 103b/14, 138b/03,
152b/03
k.+lar 138a/20, 138b/18
kolay: kolay

ķ. 51b/16, 94b/11
ķ.+una 93a/13
ķoltuk(ġ): omuz başının altında, kolun
gövde ile birleştii ġer
ķ.+ı 83b/15
ķ.+ına 12b/05
ķ.+uma 39b/23
ķon-: konmak
ķ.-ġay 20b/13
ķ.-maķ 15a/11
ķ.-up 26a/12, 112a/20, 137b/11,
141b/02, 141b/04
ķ.-ur 58b/08
ķonak(ġ): büyük ve gösterişli ev;
konaklanılan yer; araba veya
hayvanla bir ġünde alınan yol
ķ. 14a/01, 31b/14, 33a/20, 33a/21,
42a/11, 47b/23, 48a/01, 48a/23,
48b/10, 86b/14, 98b/14, 108a/03,
110a/03, 110a/16, 123b/15,
128b/21, 129a/18, 137a/02,
157a/09, 163b/15, 165b/07
ķ.+a 38a/22
ķ.-be-ķonak 33a/17
ķ.-ber-ķonak 31b/07
ķ.+dır 31b/11, 33a/19, 33b/06, 33b/07,
34b/08, 34b/09, 34b/09, 34b/14,
35b/04, 88a/16, 108a/07, 108a/08,
108a/08, 108a/09, 109b/21,
109b/22, 109b/22, 109b/23,
110a/01, 110a/02, 110a/03,
110a/04, 110a/05, 110a/06,
110a/07, 110a/07, 110a/08,
110a/09, 110a/10, 110a/11,
110a/11, 110a/12
ķ.+ı 108a/07, 108a/10
ķ.+ıdır 109b/20
ķ.+ıma 38b/07, 40b/04
ķ.+ımıza 41b/20, 43a/17, 44b/18,
45b/04, 47b/03
ķ.+ına 74b/08
ķ.+ıñızdan 40b/17
ķ.+imiş 99b/02, 108a/11
ķ.+lar 152a/09
ķ.+lara 152a/10
ķ.+larına 45b/08
ķonar ve ġoġer: ġoġebe bir hayat süren,
bir yere sürekli yerleşmeyen
ķ. 178a/18

ķondur-: konma işini yaptırmak; misafir
etmek
ķ.-dılar 152a/10, 165b/10
ķ.-up 36b/19, 37a/01, 37a/07, 69a/16,
74b/08, 138a/01
ķondurul-: kondurma işine konu olmak
ķ.-mayup 167a/08
ķonul-: koyma ve konma işi yapılmak
ķ.-miş idi 165a/12
ķ.-up 141a/06, 150b/12
ķopar-: koparmak
ķ.-up 106a/19, 145a/01, 161b/19
ķoricıbaşı: en kıdemli muhafız
ķ. 173b/09, 174a/10, 174a/19
ķ.+idi 175a/15
ķ.+nı 173b/08
ķ.+nıñ 132a/22, 175a/16
ķ.+ya 174a/12
ķ.+yı 129b/21
ķork-: korkmak
ķ.-dım 45a/02
ķorku: korku
ķ. 125a/17
ķ.+m 89b/07
ķ.+sından 59a/19
ķ.+yı 9a/17
ķorkut-: korkmasına yol açmak
ķ.-up 162b/17
ķoru-: korumak
ķ.-yarak 100b/22
ķoruk: henüz olgunlaşmamış ekşi üzüm
ķ. 77b/09, 91b/19
ķoř- arkadaş olarak vermek; eklemek;
birini, bir işte görevlendirmek
ķ.-alım 141a/07
ķ.-ar 100a/23
ķ.-arak 36b/09
ķ.-up 64a/17, 159a/04, 161a/08,
169a/19, 184a/06
ķořıl-: koşma işi yapılmak *ķrř.* ķořıl-
ķ.-up 40b/05
ķořul-: koşma işi yapılmak *ķrř.* ķořıl-
ķ.-up 86b/11, 154a/21
ķořun: saf, asker dizisi
ķ. 185b/13
ķ.+lar 68a/12
ķ.+larına 67b/08

ķoy-: bırakmak, terk etmek; izin vermek, serbest bırakmak; alıkoymak, ertelemek *krş.* ķo-
baş ķ.-up 152a/21
ķālī ķ.-a 157a/07
ķ.-anlardan idi 63b/04
ķ.-asın 134a/22
ķ.-asız 132a/02
ķ.-dı 67b/11
ķ.-dular 113a/06
ķ.-mazlar 110b/16
ķ.-up 5a/22, 8b/09, 9b/15, 39b/01, 39b/02, 39b/04, 39b/20, 64b/15, 67b/01, 68a/07, 76a/10, 78b/03, 87a/16, 87a/20, 87b/05, 90a/22, 92a/06, 104a/21, 105b/22, 106a/02, 123a/04, 136b/17, 138b/21, 139a/15, 139b/04, 140b/21, 144a/13, 148b/04, 150a/15, 166b/04, 184b/19
ķarşu ķ.-acaķ 186b/16
ķarşu ķ.-avuz 92b/13
ķarşu ķ.-up 48b/01
rehn ķ.-up 32b/06
sağ ķ.-up 153a/12
yola ķ.-alım 90a/05
ķoydur-: birinin bir şeyi bir yere koymasını sağlamak
ķ.-mağı 121a/05
ķoyun: geviş getirenlerden, eti, sütü ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan
ķ. 48b/14, 51a/23, 85a/20, 93b/22, 161a/11
ķ.+1 4a/20
ķ.+lardan 4a/19
ķoy(u)n: göğüsle giysi arası
ķ.+ından 132b/07
ķöhne: *Far.* eski
k. 22b/14
ķöle: köle, tutsak, esir
ķ.+dır 47b/22
ķ.+leri 47b/16
ķöpek: köpek, it
k. 148b/01
ķöpri: köprü *krş.* köprü
ķ.+leriñ 49b/11
ķöprü: köprü *krş.* köpri
ķ.+den 150b/08
ķ.+niñ 10b/21

ķöpük(g): köpük
k. 3b/10
ķ.+den 3b/10
ķ.+i 3b/10
ķör: kör, gözleri görmeyen *krş.* a^c mā
k. 24b/03, 101b/15, 183b/13, 184a/04, 184a/19, 184a/22, 184b/23, 185a/23, 185b/18, 185b/19
ķ.+üñ 184a/20, 185b/05
ķöşk: süslü ev, saray, köşk
ķ.+e 130b/12
ķ.+i 74a/22
ķ.+üne 74b/04
ķöti: kötü
k. 185a/03
ķöy: köy
ķ.+den 19a/19
ķ.+i 123b/23
ķ.+lere 29a/22
ķöyli: köyde yaşayan veya köyde doğmuş olan *krş.* köyli
k. 19b/06, 19b/07
ķöyli: köyde yaşayan veya köyde doğmuş olan *krş.* köyli
ķ.+si 13a/03
ķrāl: *Srp.* en yüksek devlet otoritesini, bütün devlet başkanlığı yetkilerini kalıtım veya soylularca seçilme yoluyla elinde tutan kimse
ķ. 109a/23
ķ.+1 116a/16
ķ.+ımı 117b/13, 163b/04
ķ.+ımıñ 116b/07
ķ.+iñ 116a/23, 181b/17
ķubbe: *Ar.* yarım küre, kubbe
ķ. 28a/11, 84b/19
ķ.-i ^cālī 41a/13
ķ.-i eflākden 20b/14
ķ.-i felek 1b/03
ķ.+si 15b/14, 30a/05
ķubħ: *Ar.* çirkinlik
ķ.+u'l-manzar idi 162b/15
ķuddām: *Ar.* ön taraf, ileri taraf
ķ.+ına 165b/04
ķuddise sırrahū: *Ar.* sırrı mukaddes olsun
ķ. 2b/23, 4a/17, 4a/19, 4a/23, 8a/21, 10a/14, 16a/12, 16b/01, 16b/03, 16b/06, 16b/08, 16b/10, 16b/20, 17b/08, 17b/15, 17b/20, 17b/21,

18b/16, 19a/07, 20a/06, 20a/23,
21b/10, 21b/16, 21b/19, 21b/22,
22b/01, 22b/07, 22b/18, 23a/02,
23a/02, 23a/15, 23b/07, 26a/07,
26b/10, 28b/16, 29a/14, 29a/16,
29b/04, 29b/07, 29b/11, 30b/02,
30b/09, 35b/17, 36a/04

ķudız: kuduz

ķ. 105b/04

ķudret: *Ar.* kuvvet, takat, g¼c¼; Allah'ın
ezelî g¼c¼; varlık, zenginlik,
kabiliyet

ķ. 120a/10, 124a/06, 137b/18

ķ.+i 130b/15

ķ.+imiz 187b/01

ķ.+inden 10b/16, 11a/03

ķ.+ine 13b/07

ķ.+ini 49b/17

ķ.+iniñ 13b/07

ķ.+iñ 7b/22, 13a/14

ķ.+leri 122a/08, 170b/23

ķ.+lerine 13b/06

ķudretlü: *Ar. +T.* g¼c¼l¼, ¼st¼n, başarılı

ķ. 36b/06, 38a/12, 38a/21, 39a/15,
44a/13, 47a/09, 49b/12, 122b/11

ķud¼m: *Ar.* uzak bir yoldan, uzak bir
yerden gelme; ayak basma

ķ. 119a/03

ķ.+e 119a/01

ķ.+ine 144b/01

ķud¼m¼: *Ar.* kud¼mle ilgili

ķ.+dir 25b/05, 28a/17

ķufl: *Ar.* kilit, s¼rg¼

ķ. 46b/11

ķ¼h: *Far.* dağ

k. 134b/19

řik¼r-ı k. 40b/20

ķ¼h¼: dağ gibi, dağ ile ilgili

k. 28b/08

ķ¼hist¼n: *Far.* dağlık

k.+da 101b/02

ķ¼h-s¼r: *Far.* dağlık, dağ tepesi

k. 42a/17

ķ¼k¼la: *Rum.* kukla

ķ. 8b/13, 8b/14

ķ.+sı 8b/13

ķ¼l: Allah'a g¼re insan; kul, k¼le

ķ. 163b/13

ķ. eylemişdi 66a/03

ķ.+ı 57b/19, 85a/15, 133b/02, 183b/01
ķ.+ına 4b/23

ķ.+ından 77b/23

ķ.+iñ 6b/07, 18a/05, 148a/12

ķ.+ları 5a/02, 36b/04, 39a/22, 40b/23,
44a/12, 49b/05, 121b/22, 133a/21,
133b/05, 135b/05, 138b/19,
141b/09, 146b/20, 173b/18

ķ.+larım 146b/16, 149a/08

ķ.+ların 38b/08

ķ.+larına 7b/09, 11b/07, 11b/12,
27b/23, 58b/04, 86a/20, 103b/01,
122a/04, 131b/18, 135a/11,
147a/23, 151a/15

ķ.+larından 146b/20

ķ.+larını 50b/23, 85b/10, 131b/16

ķ.+larınıñ 40a/13, 114b/14

ķ.+larıñ 151a/12

ķ.+larıñızıñ 174a/07

ķ.+larıyuz 133b/06

ķ. olmakdan 149a/15

ķ. olur 66a/04

ķ.+una 5a/02, 54a/09, 99a/04

ķ.+uñuz 43b/14, 118a/12, 118a/16,
132a/07

ķ.+uñuza 174a/03

ķ.+uñuzı 42a/08, 73b/03

ķ¼lak(ğ): başın her iki yanıda bulunan
işitme organı

ķ. dutup 54b/11

ķ.+ı 46b/11

ķ.+ına girmez 70a/17

ķ.+ları 101b/15

ķ¼laklař- birbirinin kulağına fisıldamak

ķ.-up 45a/20

ķ¼le: *Ar.* çoğunlukla kare veya silindir
biçimindeki yüksek yapı

ķ. 14b/12, 22a/07, 126a/03, 126a/04

ķ.+ler 14a/17

ķ.+leri 3b/07, 11a/21

ķ.+ler imiş 14b/11

ķ.+si 5a/18

ķ.+ye 14b/12

ķ¼l ket¼ud¼sı: Yeniçeri ocağının b¼y¼k
subaylarından birinin unvanı

ķ. 72b/08, 186a/09

ķ¼llan-: kullanmak

ķ.-mağa 47b/10

ķ.-urlar 49a/09

ķulluk(ġ): kul olma durumu
ķ.+ında 121b/18

ķulmař: aldatıcı, terbiyesiz
ķ. 27b/13

ķulūb: *Ar.* kalpler, gönüller
ķ. 170a/08
ķ.+ın 175b/21
ķ.+ını 41a/04, 115b/23, 164a/17
ķ.-ı re' āyā 41a/10
ķ.+ları 121a/01
mūnkesirū'l ķ. 158b/02
ta' mīr-i ķ. 41a/08

ķumāř: pamuk, yūn, ipek vb.nden dokunmuř her tūrlū dokuma
ķ. 3b/12, 38b/18
ķ.+lar 44b/20

ķumral: koyu sarı veya aķık kestane rengi
ķ. 162b/15

ķunbāra: demir veya tunĉtan dōkūlmūř, yuvarlak ve boř olan iĉine patlayıcı maddeler doldurulup havan topu veya el ile atılan, yuvarlak bir bomba tūrū, kumbara
ķ. 14a/18, 56b/18, 64a/13, 65a/15, 87a/16, 109a/08, 183b/17, 184b/21, 185b/13
ķ.+lar 61b/10, 65b/16, 76a/09
ķ.+sı 187b/10

ķunbāracı: humbara kullanan asker, kumbaracı
ķ. 64a/12, 75a/17

ķur-: bir řeyi oluřturan parĉaları birleřtirerek būtūn durumuna getirmek; hazırlamak; bir araya getirmek, toplamak
ķ.-dı 138a/02
ķ.-dılar 137b/11
ķ.-up 5b/09, 64a/21, 101a/20, 149b/06

ķurā: *Ar.* kōyler, kasabalar
ķ. 155a/08, 155b/22, 156b/02, 164b/17
ķ.+sı 78a/08, 156b/21
ķ.+sıyla 78b/09
ķ.+ya 164b/16

ķurān: *Ar.* Hz. Muhammet'e inen kutsal kitap
ĥāfīzu'l ķ. 67a/03, 75a/04
ķ. 23b/06, 28a/13

ķurān-ı kerīm: ulu kitap, Kuran
ķ. 111b/16

ķurāniyye: *Ar.* Kuran'a mensup
ķ. 126a/09, 127a/14

ķurb: *Ar.* yakın olma, yakınlık
ķ. 132b/02, 154b/14
ķ.+ında 4b/06, 5a/03, 5a/18, 8a/22, 10a/16, 10b/18, 16b/21, 17a/10, 17a/19, 17b/17, 21b/12, 22b/08, 22b/17, 22b/23, 22b/23, 28b/16, 29a/11, 29a/19, 29b/10, 30a/07, 31b/08, 33b/20, 34b/08, 51a/03, 51a/07, 51a/09, 59a/02, 59b/11, 69a/16, 71a/12, 78b/08, 79a/11, 88b/12, 88b/20, 102a/03, 106b/16, 114b/22, 153b/15
ķ.+ındadır 15a/10, 31a/21
ķ.+ından 34b/19, 34b/20

ķurbaġa: kurbaġa *ķrř.* ķurbaġı
ķ.+sı 16a/01

ķurbaġı: kurbaġa *ķrř.* ķurbaġa
ķ. 16a/05, 16a/06
ķ.+dan 16a/03

ķurbān: *Ar.* Allah'ın rızasını kazanmaya vesile olan şey; eti, fakirlere parasız olarak daġıtılmak niyetiyle kesilen hayvan; bir gaye uğrunda feda olma
ķ. 4a/20, 4b/11, 10a/05
ķ.+ı olayım 148a/14
ķ. iderler 4a/20, 4b/12, 10a/06, 12a/18
ķ.+lar eyledi 93b/22
ķ.+lar idüp 7b/15, 7b/21
ķ. olalım 147b/01
ķ. olurız 147a/19

ķurbiiyyet: *Ar.* yakınlık
ķ. 4b/15, 52a/17, 116b/02, 181b/19

ķurd: kōpekgillerden postu gri sarı renkli, yırtıcı, etĉil memeli hayvan
ķ. 84b/07
ķ.+ı 78a/15

ķurı: kuru, yaş karşıtı *ķrř.* ķuru
ķ. 34b/20, 99b/11, 142b/01
ķ.+da 8a/05

ķurıl-: kurma işi yapılmak *ķrř.* ķurıl-
ķ.-up 118b/21, 127b/23, 165b/04

ķurtar-: kurtarmak
ķ.-up 99b/09, 144a/21, 152b/11

ķurtlan-: iĉinde veya üzerinde kurt ūremek
ķ.-maġa 161b/20

ķurtul-: kurtulmak

ķ.-miş 143a/07
ķ.-up 127b/18
ķuru: kuru, yaş karşıtı *ķrř.* ķurı
ķ. 7b/03, 7b/08, 30b/08
ķ.+ca 103a/22
ķurul-: kurma işi yapılmak *ķrř.* ķurıl-
ķ.-miş 70a/16
ķ.-up 65a/17, 65a/18, 83a/11
ķurumsak: pezevenk, deyyus
ķ. 185b/09
ķūs: *Far.* kōs, savař davulu
k. 126a/04
ķ.+ları 126a/05, 126a/07
ķuřur: *Ar.* eksiklik; ayıp; sakatlık; ōzür,
yersiz hareket; suç, kabahat; ihmal,
tedbirsizlik
ķ. 41a/18, 41a/22, 59a/10, 112a/22,
149a/12
ķ. eylememek 174b/10
ķ.+ı 164a/04, 174b/16
ķ.-ı kesirimizi 2a/20
ķ. itmeye 153a/22
ķ. itmeyeler 153b/01
ķ. ķomadı 54a/12, 54b/07, 54b/22,
146a/11
ķ. ķomadılar 130b/02
ķ. ķomayup 63b/10, 113b/23, 122a/17,
129b/13
ķ.+larını 120b/20
ķ. olunmasun 141a/04
ķuř: kuş
ķ. 13b/04, 26a/12, 26a/13, 73b/02
ķ.+dan 111b/09
ķ.+dır 111b/08
ķ.+ız 187b/01
ķ.+lara 171a/19
ķuřak(ĝ): bele sarılan uzun ve enli kumaş
ķ. 48b/14
ķ.+ını 51b/22, 94b/22
ķ.+ıñ 120a/04
ķ.+lar 160b/19
ķ.+ların 160b/19
ķuřan-: giyinmek, silahlanmak, kuşanmak
ķ.-anlar 99a/14
ķ.-dıĝım 173b/19
ķ.-ırlar imiş 48b/14
ķ.-up 94b/22
ķ.-ur 13a/17
ķılıç ķ.-ırlar imiş 35b/23

ķılıç ķ.-up 127a/15, 127a/21
ķuřat(d)-: çevresini sarmak, çevirmek
ķ.-a 7a/08
ķ.-mışdır 4b/05
ķ.-up 6a/02, 65b/14, 102a/07, 138a/08,
159b/01
ķuřca: kuş gibi zayıf, güçsüz *ķrř.* ķuřça
ķ. 55b/02
ķuřca: kuş gibi zayıf, güçsüz *ķrř.* ķuřca
ķ. 12a/07, 73b/02
ķuřlık: günün sabahla ōĝle arasındaki
bölümü, kuşluk vakti
ķ. 41a/19
ķuřb: *Ar.* bir tarikatın ulusu; bir grubun
büyüĝü
ķ. 27b/22
ķ.+ü'l-‘ārifin 26a/19
ķuřn: *Ar.* pamuk
ķ.+ı 48a/06
ķuřu: *Rum.* ince tahta, teneke, plastik
vb.nden yapılmış, genellikle
kapaklı kap
ķ. 8b/14
ķu‘ūd: *Ar.* oturma, çökme
ķ. 39a/06, 135b/01
ķ. itdürdi 39b/06
ķ. itdürüp 43a/20
ķ. itmege 41b/12
ķuvvet: *Ar.* güç, kudret, takat; sıhhat,
saĝlamlık; bir hükümetin askerî
gücü
bāzū-yı ķ.+e 128a/01
ķ. 49b/17, 62b/03, 62b/03, 90b/21,
91b/15, 92b/12, 99b/19, 102a/10,
105a/09, 110b/23, 120a/10,
121a/21, 121b/22, 136a/20,
137a/12, 154b/05, 155b/11,
166b/11
ķ. buldılar 141b/03, 159b/16
k. bulduķların 143b/19
ķ. bulup 102a/09, 127b/20
ķ.+i 18a/12, 24b/07, 53b/03, 68b/10,
99b/21, 102a/15, 139b/08, 167a/23
ķ.-i bāzūya 23b/19, 28b/01, 38b/20,
120b/20
ķ.+ine 24a/18
ķ.+ini 138b/06
ķ. itmege 94b/20
ķ. itmeyüp 161b/13

ķ.+iyle 134a/08, 137b/09
ķ. almadı 99b/07
ķ. olmaduğı 105a/12
ķ. virmek 118a/15
ķuvvetlũ: *Ar.+T.* gũcũ ok olan
ķ. 124b/20
ķuyruk(đ): kuyruk
ķ.+ı 5a/07
ķuyũd: *Ar.* kayıtlar, bağlar
ķ. 158a/02, 167a/10
ķ.+ı 149b/02, 172b/15
ķuzı: koyun yavrusu
ķ. 43b/01, 161a/11
ķũbrā: *Ar.* daha, en, pek; ok bũyũk
emānet-i k.+yı 37b/10
mĩl-i k. 11a/20
ķũũũk: ok kũũk
k.+den 111b/19
ķũũk: kũũk, bũyũk karşıtı
k. 37a/01, 68b/04, 144a/13, 145a/02,
145a/11, 150a/01, 161a/07,
162b/14, 169b/09, 172a/11
k. iken 98a/14
k. midir 17a/10
ķũffār: *Ar.* kafirler
k. 111b/23, 112a/02, 112a/03,
112a/03, 112a/04
k.+da 86a/22
yed-i k.+da idi 26a/09
yed-i k.+da iken 16a/21, 16b/13
ķũfr: *Ar.* Allah'a ve dine ait Şeylere
inanmama; sũvũp sayma, fena,
kaba sũz sũyleme
k.+leri 108b/20, 110b/12
ķũhen-kār: *Far.* eski olan, zamanı gemiş
k. 86b/02
ķũl: yanan Şeylerden geriye kalan toz
madde
k. eyledi 89b/21
ķũlāh: *Far.* başa giyilen ucu sivri başlık
k. 39a/17
ķũll: *Ar.* hep, bũtũn, ok
k. 26a/19, 31a/18, 151b/21, 174b/04
k.-i evvel 3b/13, 4b/18, 21b/06,
22b/15, 60b/08, 74a/11, 106a/06,
185a/22, 186a/01
k.-i evveldeki 26a/21
k.-i evvelki 183b/16
ķũllĩ: *Ar.* genel, bũtũn, ok *ķrř.* kũlliyeye

ādāb-ı k. 40a/14
đadr-ı k. 56a/10
đadr-ı k. eyledi 67a/18
đarađ-ı k. itmiş idi 67b/06
ikrām-ı k. idũp 53b/14
i' timād-ı k. 19b/04, 52a/22, 154a/09
k. 5b/22, 15a/22, 15b/19, 22a/08,
38a/10, 44a/16, 51a/03, 51a/20,
54a/05, 54a/07, 55a/08, 57a/07,
59b/08, 105a/01, 123a/20, 129a/12,
129b/10, 129b/21, 137a/15,
139a/01, 139b/21, 143b/09,
145a/15, 146a/15, 148a/03,
148b/23, 154b/04, 155a/01,
160b/04, 164a/13, 172a/03,
176a/19, 178b/06, 180a/10, 187a/09
k.+si 67b/19
vuķũf-ı k. 63b/03
ķũlliyeye: *Ar.* genel, bũtũn, ok *ķrř.* kũllĩ
k. 116b/07
ķũlliyetli: *Ar.+T.* pek ok, bir hayli *ķrř.*
kũlliyetlũ
k. 126b/08, 186a/14
ķũlliyetlũ: *Ar.+T.* pek ok, bir hayli *ķrř.*
kũlliyetli
k. 46a/02
ķũnd: kısa, biimsiz
k. 176a/02
ķũp: geniş karınlı, dibi dar toprak kap
k. 9a/23
ķũrd: Ön Asya'da yaşayan bir topluluk ve
bu topluluktan olan kimse *ķrř.* kũrt
k. 49b/23, 57a/15, 88b/06, 91a/07,
98a/19, 187a/05
k.+ũnũn 57a/14
ķũrdlik(g): Kũrt olma durumu
k.+i 111b/19
ķũrdiyān: Kũrtler
k. 19b/22
ķũrek: kũrek
k. 76a/07, 85a/21
ķũrk: bazı hayvanların, giyecek yapmak
iin işlenmiş postu
k. 74b/23, 95b/13, 183b/12
k.+i 39a/08
ķũrre: *Ar.* yuvarlak
k.-i ĥāki 1b/04
ķũrre-nāy: Tũrk musikisinde eski bir alđı
k.+i 36b/23

kürsî: *Ar.* kürsü
k. 71a/16
k.+ye 19b/20
kürt: Ön Asya'da yaşayan bir topluluk ve
bu topluluktan olan kimse *krş.* kürd
k. 87a/11
küsür: *Ar.* artıklar, kalanlar
k. 149a/12
kütüb: *Ar.* kitaplar
k. 176b/21, 177a/04, 177a/05, 177b/16
k.-i nefise 36a/11

L

lā-cidāl: *Ar.* mücadelesiz
l. 20b/23
lā-cerem: *Ar.* kuşkusuz, elbette
l. 133b/11
lā-emek: *Ar.+T.* emeksiz
l. 105a/04
lāf: *Far.* söz, konuşma
l. 137b/23
lāf ü güzāf: boş söz
l. çalup 109a/14
lafz: *Ar.* söz
l.+ını 145a/07
l.+ınıñ 117a/05, 182a/20
lāgar: *Far.* zayıf, şişman olmayan
l. olduğda 143a/03
lağım: savaşta bir tabyayı vurmak için
barutla doldurulup ateş verilmeğe
üzere açılmış yer
l. 56b/19, 154b/19, 154b/19
l. idüp 154b/14
lağımçı: düşman kalelerini yıkmak için
lağım kazan asker
l. 64a/12, 75a/17, 75b/19
lağv: *Ar.* yararsız, boş; geçersiz sayma
l. 135a/22
l. eylemekdir 138a/12
l. olmuştur 167b/16
lāhik: *Ar.* yetişen, ulaşan, eklenen;
sonradan tayin edilen, yenisi
l. oldu 157a/22
l. olcağ 97b/02, 127b/21, 175a/23
l. olmağıla 169a/03
lāhika: *Ar.* ilave, ek
l. 132b/08
lahm: *Ar.* et

l. 148a/19, 150b/19
lahza: *Ar.* an, bir an
l. 119b/11
la'in: *Ar.* kovulmuş; nefret kazanmış;
istenilmeyen
l.+e 142a/23
şeytān-ı l.+den 50b/02
lākin: *Ar.* ama, fakat, ancak, şu kadar var
ki
l. 2a/18, 8a/14, 18b/10, 26b/14,
31b/22, 32a/14, 32a/17, 32b/14,
33a/19, 42b/20, 43b/08, 48b/06,
119b/23, 120b/23, 121a/17,
122a/03, 123a/23, 124b/06,
125b/10, 127a/03, 129a/03,
130b/02, 133a/15, 133b/17,
134a/01, 135b/11, 136b/13,
137b/07, 140b/06, 142a/02,
142a/05, 142a/18, 143b/03,
144b/12, 148a/08, 148b/12,
159b/17, 164a/11, 164b/02,
169b/15, 171a/21, 173a/03,
173a/17, 175b/03, 175b/13,
176a/02, 176a/03, 176b/05,
179a/01, 179b/20
la'l: *Ar.* kırmızı, al
l. 89b/18
lālā: *Far.* saray harem ağası
l.+ları 161a/01
lāle: *Far.* lāle
l. 81b/05, 88b/14, 111a/11
lā-muḥāle: *Ar.* mutlaka, kesinlikle
l. 119a/14, 120a/06, 133a/10, 143a/10,
162a/01, 164b/19
lā-nazīr: *Ar.* eşsiz, benzersiz, örneksiz
l. 23b/08, 25b/17, 30a/01, 78b/13,
83a/21
l.+de 141b/02
la'net: *Ar.* beddua, lanet
l. 50a/20, 174a/02
l. olsun 167b/05
lāşe: *Far.* leş
l. 83b/05, 84b/05, 136a/04, 149a/04
l.+leri 150b/04, 150b/07
l.+lerinden 76b/23
lā-teḥāf: *Ar.* "sen korkma"
l. 9a/17
lā-teklīf: *Ar.* teklifsiz
l.+idik 163b/11

laṭīf: *Ar.* yumuşak, hoş, güzel; nazik
āb-ı l.+ 7b/04, 7b/18, 30a/09, 30a/12,
88b/16
āb-ı l.+iñ 7b/11, 30a/10
āb-ı l.+ler 25b/19
hücre-i l.+leri 18a/07
l. 3b/23, 9b/03, 10b/06, 15a/20,
15b/22, 16b/14, 18b/05, 21b/18,
22a/01, 22b/10, 25b/17, 28b/03,
29b/23, 63a/14, 85b/23, 88b/13,
107b/18, 107b/22, 108a/21,
108b/02, 108b/06, 144b/04
l.+ini 149b/16
l.+lerini 138b/11
mā-yı l.+ 7b/16
medrese-i l.+ 9b/11
tekke-i l.+ 16b/23, 17b/12
türbe-i l.+ 9b/17
laṭīfe: *Ar.* güldürecek tuhaf ve güzel söz
ve hikaye, şaka
l. 26a/17, 111a/01
lā-ya'kıl: *Ar.* dalgın, kendinden geçmiş
l. 127b/11
lā-yefhem: *Ar.* anlayışsız
l. 50a/16
lā-yezāl: *Ar.* sonsuz
l. 5b/02, 102b/01, 121a/03
lāyık: *Ar.* yakışan, uygun düşen
l. 6a/19, 27b/16, 38b/21, 44b/20,
122a/21
l. gördi 166a/03
l. görme 166a/12
l. görmeyüp 149a/13
l.+ın 2b/22, 102b/01
l.+ına 95b/07
l. mı 38a/08
l. olanı 59a/17, 110b/20, 117a/21
lāzım: *Ar.* gerek, gereklilik
l. 21a/derkenar, 52a/23, 54a/09,
75a/18, 75a/23, 98b/23, 103a/13,
105b/09, 105b/20, 109a/07,
109a/12, 130a/03, 139b/03,
179b/21
l.+dan 55b/23
l. degildir 101a/06, 109a/13
l.+dır 51b/14, 75b/10, 82b/04, 90b/06,
94a/23, 96b/01, 98a/10, 98a/16,
149b/08
l. geldi 110b/09

l. gelen 153b/01, 179b/14
l. gelmez 50b/06
l. gelse 78a/04, 176a/17
l. gelür 6a/13
l. idi 132b/03
l. olan 9b/05, 44b/06, 58a/02, 64a/13,
65a/15, 87b/18, 91b/22, 94b/03,
98b/09, 98b/14, 99a/02, 104b/07,
120a/03
l. olanıñ 96a/22
l. olduğundan 111a/12
lāzıme: *Ar.* lazım olan şey, vazife
l. 99a/17, 101a/08, 122b/14, 124b/23,
135a/07, 159a/12, 179b/14
l.+sini 99a/16
leb: *Far.* dudak
l.+i 89a/16
l.-i deryāda 8a/18
leben: *Ar.* süt
l. 6b/12
ledünni: *Ar.* Allah bilgisine ve sırlarına
ait, onunla ilgili
l. 23a/19
leh: Polonya, Polonyalı
l. 112a/01, 112a/15
l.+de 112a/23
l.+e 112b/06
leke: *Far.* kirliliği gösteren iz
l. 3b/12, 31a/18
lem-yezel: *Ar.* yok olmaz, kalıcı, ebedî
hüdā-yı l. 5a/17
lerze: *Far.* titreme, titreyiş
l. düşüp 25a/09
leş: ölü hayvan bedeni
l. 51b/02
l.+inden 66a/20
leşker: *Far.* asker
l. 24a/11, 24b/18, 85b/14, 136b/15,
138b/13, 138b/16, 138b/18,
141a/17, 145a/10, 145b/02,
145b/05, 152a/07, 152a/10,
152a/11, 158b/11, 160b/01,
163a/13
l.+dir 138a/14
l.+i 123b/13, 139b/15, 146a/01,
159b/10, 162a/06, 170b/07
l.+ile 145b/04
l.+im 158b/09
l.+inde 139a/06

l.+iniñ 138b/14
l.+iñ 145a/23
leṭāfet: *Ar.* hoşluk; güzellik; nezaket;
yumuşaklık
l. 40a/20, 42a/17, 42a/20
levāḥik: *Ar.* ilaveler, ekler
l.+e 178b/11
l.+ile 178b/08
levāzım: *Ar.* lazım olan şeyler
l. 63b/09
l.+ını 118b/05
l.+iñ 100a/04, 123b/21
levend: *Far.* yeniçeri devrinde deniz
erlerine verilen bir ad
l. 24a/17
levendād: *Far.* leventler *krş.* levendān
l. 183a/23
l.+ı 66b/07
levendān: *Far.* leventler *krş.* levendād
l. 77a/16, 86b/10
l.+ı 61b/03, 83a/17
levendāne: *Far.* leventçesine, hızla
l. 24b/23, 84a/19
levn: *Ar.* renk
l.+i 10b/05
leyl: *Ar.* gece
l. 12b/18, 90a/16, 114a/04, 114b/15,
125b/21, 160b/12
l.+de 129b/07
l.+iniñ 90a/17
lezgī: Kuzeydoğu Kafkasya'da
Azerbaycan'ın kuzey ve
Dağıstan'ın güney kesimlerinde
yerleşik halk
l. 34b/17, 45b/17, 49a/01, 52a/18,
52b/04, 52b/06, 52b/18, 53b/06,
53b/12, 54b/06, 55a/11, 55b/17,
62a/15, 105b/02, 108a/12, 110a/14,
110a/17, 131a/14, 131a/17,
131b/05, 133b/05, 133b/08,
133b/09, 134a/03, 136a/13, 136a/18
l.+de 134a/22
l.+ler 134a/04, 134a/06, 134a/06
l.+lere 134a/23
l.+leriñ 133b/16, 134a/11, 136a/21
l.+ye 54b/05
leziyān: Lezgi halkından olanlar
l. 136a/12, 145b/13
lezi: *Ar.* lezzetli, tatlı

l.+dir 41a/05
lezzet: *Ar.* tatma duyusu; tatlılık; zevk
l.+i 10b/05
libās: *Ar.* giysi, elbise
l. 12b/10, 18b/02, 38b/22, 81b/05,
90a/17, 149a/02, 152b/16, 171a/17,
171a/17, 175a/02
l.+ı 18b/07, 47b/20, 47b/23
l.+ıyla 96b/23
l.+lar 42a/01
l.+ları 43b/04
libka: Polonya halkı içinde sözde
İslamiyet'i kabul eden bir kavim
l. 112a/01, 112a/15
li-ğarāzin: *Ar.* bir hedefe bağlı olarak
l. idi 167b/17
liḥye: *Ar.* sakal
l.+si 31a/19
li-küllī: *Ar.* hepsi için
l. 96a/12
lillah: *Ar.* Allah'a mahsus, Allah için
l. 81b/03
li-maṣlahatin: *Ar.* iş gereği
l. 113b/21, 135a/15, 167b/02
lime lime: *Far.* parça parça
l. 10b/14
limon: *Rum.* limon
āb-ı l.+ 29a/19
āb-ı l.+dan 29a/19
l. 32b/21
lisān: *Ar.* dil, konuşulan dil
l. 5b/14, 38b/11, 97a/23, 97b/03,
116a/22, 117a/06, 181b/16, 182a/21
l.+a 95b/03
l.+a almayup 145a/07
l.+a alup 111b/12
l.+a gelmez 108b/14
l.+a gelmiş 51b/07
l.+a gelüp 9a/16
l.+a getürmedi 44a/11
l.+ı 13a/02, 94b/12, 100a/21
l.+ı ḥāl 47a/18
l.+ında 81b/07
l.+ından 123a/10
l. idüp 104a/15
l.+larında 122a/09
lisānen: *Ar.* ağızdan, şifahî olarak
l. 70b/17

livāta: *Ar.* erkekler arasındaki cinsî sapıklık

1. 50a/21

liyākat: *Ar.* layık olma, değerlilik, yararlık; iktidar, hüner

1. 186b/16

1.+ım 166a/02

lodos: *Rum.* güneybatı yönü

1. 33b/17, 35a/18

luṭf: *Ar.* hoşluk, güzellik; iyi muamele; iyilik

kesīrül l. 2b/11

1. 25b/02, 73b/03, 86a/16, 99b/13, 146a/10

1. eyle 44b/05

1. eylesün 91b/09

1.-ı ḥaḫḫ 25a/16, 158a/23

1.-ı iḥsāna 7a/19

1.-ı kerem 186b/20, 186b/23

1.-ı kereminden 60b/16, 179a/21

1.-ı keremiñ 9a/05

1.+ı keremleri 93b/01

1.+ı keremleriyle 34b/23

1.+ına 82b/05, 187b/01

1. idersiz 187b/03

1. idicek 102b/02

1. idiñ 38b/01

1. idüben 98a/13

1. idüp 186b/18

1.+ile 153a/12

1.+lar 27b/19

1.+larından 151a/17

luṭfu'llah: *Ar.* Allah'ın lütfü

1. 60a/21

lüṭī: *Ar.* Lut kavminin çirkin hallerini tekrarlayan

1. 85a/16

1.+ler 97a/15, 102a/22

1.+leri 102b/21

1.+lerinde 102b/22

1.+sinden 77b/23

lücc: *Ar.* kalabalık, topluluk

1. 58a/09

lücce: *Ar.* kalabalığı güruh

1. 58a/09

M

mā: *Ar.* su *krş.* āb, şu

m.+dır 29a/20

m.-i laṭīf 7b/16

m.-i mübārek 7b/18

m.+yıla 3b/18

mā: *Ar.* o şey ki

m. 75b/21, 125b/21

mā': *Ar.* ile, birlikte

m. 178b/11

mā' adā: *Ar.* başka, gayrı, fazla

m. 34a/01, 42a/16, 45a/12, 48a/17, 79b/21, 80b/17, 110a/17, 133b/13

mā' a-hazā: *Ar.* bununla birlikte, yine de

m. 132a/22

mā' al-istiḫkāk: *Ar.* hakkını elde ederek, istihkak olarak

m. 163a/18

mā' an: *Ar.* beraber, birlikte

m. 13a/08, 16a/10, 17b/10, 17b/10, 33a/19, 36b/11, 40a/13, 53a/02, 53a/06, 53a/20, 53b/11, 53b/13, 56b/01, 56b/04, 57a/10, 62a/05, 62a/12, 64a/08, 72a/23, 75a/07, 75b/19, 76b/13, 79a/09, 81a/02, 85a/10, 86b/11, 86b/17, 97b/09, 98a/02, 103b/09, 104b/07, 109b/03, 109b/06, 112a/02, 112a/12, 112a/18, 112b/15, 125b/18, 127a/08, 127a/13, 132a/06, 137b/13, 140b/13, 140b/15, 143a/16, 144b/22, 146b/05, 149b/05, 154a/17, 154a/19, 163b/22, 169a/21, 181a/15, 183b/17, 184b/15, 185a/09, 185a/19, 185a/23, 186a/03

mā' ance: *Ar.+T.* beraberce

m. 8b/15, 58b/08

mā' ārif: *Ar.* bilimler; bilgi, kültür

erbāb-ı m.+den 40a/21, 41b/11, 45b/01

erbāb-ı m.+ler 45a/22

erbāb-ı m.+lerinden 40b/08

m. 152b/23, 175b/11

m.+e 175b/17, 176a/03

mā' āş: *Ar.* yaşayış, dirlik; geçinecek şey

m. 43b/02, 43b/12, 43b/18, 45a/14, 166a/14

mā' a-ziyāde: *Ar.* fazlasıyla, çokça

m. 82b/09

mābeyn: *Ar.* iki şeyin arası, orta; padişah sarayının selamlık dairesi

m. 28b/04, 180b/01
m.+de 142a/21
m.+i 31b/10, 39a/09
m.+idir 49a/01
m.+imiz 166b/20
m.+imizde 44b/11, 167a/22
m.+inde 11a/03, 15b/12, 31b/20,
32a/14, 32b/15, 33b/14, 33b/18,
33b/20, 34a/06, 34a/08, 34a/15,
34b/07, 35a/09, 35a/11, 35a/18,
35b/04, 44b/07, 108a/18, 166b/09,
166b/17, 167a/06, 169b/21
m.+inden 33b/09, 33b/10, 140b/16
m.+ine 108a/03
m.+ini 141b/06
m.+lerinde 34b/18, 158a/17, 170a/19
m.+lerine 67b/06
m. olup 54a/08, 58a/04, 182b/23
ma' būd: *Ar.* kendisine ibadet olunan,
tapınılan; Allah
huddām-ı m.+dır 16b/04
m. 1b/02
macār: Macaristan halkından veya bu
halkın soyundan olan kimse
m. 5b/20
mācerā: *Ar.* cereyan eden, geçen, olup
geçen şey
m. 122a/22
m.+dan 124b/07, 162b/11, 174b/03
m.+sından 179b/03
m.+yı 67a/08, 89a/11, 90a/11, 91b/14,
95a/14, 95a/21, 98a/05, 180a/07
m.-yı şāh 28a/09
mācid: *Ar.* şan ve şeref sahibi olan
vālid-i m.+leri 40b/21
mādām ki: *Ar.+Far.* madem *krş.* mādēm
ki
m. 126b/20, 174b/21
mādde: *Ar.* madde; maya, cevher; asıl; iş;
mesele; sözün özü
m. 45a/02, 126b/04
m.+de 123a/17, 130a/13, 130b/02
m.+leri 129a/16
m.+niñ 47b/01
m.+si 175a/16
m.+sine 132a/05
m.+ye 37a/23, 117b/03
mādēm ki: *Ar.+Far.* madem *krş.* mādām
ki

m. 68a/23
māder: *Far.* anne
m. 8b/18, 54a/19, 174b/12, 175a/05
m.+i 8b/04, 27b/13, 175a/17, 177a/13
m.+im 8b/17
m.+imize 2a/21
m.+ine 13a/12, 175b/10
m.+iniñ 175b/18
m.+iyle 13a/08, 96a/10
māderāne: *Far.* ana gibi, anaya yakışır
tarzda
m. 174b/08, 174b/19
māder-zād: *Far.* anadan doğma
m. 47a/07
ma' dūd: *Ar.* sayılı, tek tek sayılmış
m. 129a/23, 171a/23
mā-fi'l-bāb: kapı içinde
m. 180b/19
tetimme-i m.+ 3a/19
mā-fi'z-zamir: gönüldeki, içteki şey
m. 131b/06
m.+imdir 166a/08
m.+lerine 137a/17
mağāra: *Ar.* mağara, in
m. 5a/04, 12a/07, 30a/15
m.+lar 4a/12
m.+larda 9a/02
m.+larıñ 4a/12
m.+niñ 5a/04
m.+ya 30a/17
mağbūt: *Ar.* gıpta edilmiş, imrenilmiş
m. 49a/06
mağfūr: *Ar.* Allah tarafından günahları
affedilmiş olması için dua edilen,
ölmüş *krş.* mağfūre
m. 4a/18, 20a/06, 20a/23, 22a/13,
56a/13, 93a/05, 106a/23
merhūmu'l m. 20a/14
mağfūre: *Ar.* Allah tarafından günahları
affedilmiş olması için dua edilen,
ölmüş *krş.* mağfūr
m. 22a/12, 29b/07
mağlaṭa: *Ar.* birini şaşırtmak, yanıltmak
için söylenen zihin karıştırıcı söz
m. 119a/16
mağlūb: *Ar.* kendisine üstün gelinmiş,
yenilmiş, yenilen
m. 82a/05, 124b/18, 139a/06, 155a/13
m. iken 132b/06

m. oldu 178b/07
m. olucağ 144b/14, 179a/08
m. olması 126b/23
m. olup 137a/06, 142b/17
mağlûbiyyet: *Ar.* yenilme
m. 155a/15
mağrib: *Ar.* akşam; batı
ba' de'l m. 76a/08, 96b/20
magribî: *Ar.* Kuzey Afrika halkından olan kimse
m. 6b/15
mağrûr: *Ar.* gururlu; bir şeye güvenen; güvenilmeyecek şeye güvenip aldanan, kendini beğenmiş, büyüklük taslayan
m. 24a/18, 27b/22, 122b/02, 137b/14
mağrûren: *Ar.* inanarak, güvenerek; aldanarak
m. 187b/01
mâh: *Far.* Dünya'nın uydusu olan gök cismi *kırş.* kamer, ay
m. 2a/05, 12a/07, 27b/20, 32a/04, 32a/12, 32a/22, 57a/08, 58a/16, 61b/19, 66a/10, 66a/10, 74a/16, 76b/06, 79a/01, 81b/15, 82a/14, 83a/02, 92a/18, 96a/04, 112a/07, 172a/09, 172a/11, 172b/21, 182b/14, 182b/15, 183a/06, 183a/06, 183a/10
m.-i envere 89a/14
m.-i mezbûrda 82a/16
m.-i nisânda 7b/13
maḥall: *Ar.* yer, mekân
m. 5b/03, 6b/13, 12a/07, 14a/09, 15b/16, 19a/05, 20b/20, 21a/17, 25b/19, 26a/11, 30a/04, 36b/12, 45a/08, 45a/11, 53b/21, 61b/09, 81b/15, 84b/14, 84b/15, 87b/22, 88b/19, 91a/15, 93a/09, 94a/12, 96a/16, 108b/06, 111a/23, 119b/10, 120b/07, 128a/10, 129a/19, 133a/21, 137a/17, 139b/17, 144b/12, 156b/04, 157a/05, 168a/16, 179a/10, 184a/10
m.+de 2a/19, 5a/14, 5b/15, 6b/04, 7b/04, 7b/05, 8b/03, 8b/14, 9b/19, 10a/19, 10b/01, 10b/06, 11a/12, 11a/23, 11b/21, 12a/07, 12a/10, 12b/15, 13a/05, 14a/12, 14b/04,

15b/15, 16b/22, 18b/17, 21a/05, 25a/22, 25b/08, 26a/12, 28a/10, 30a/10, 30a/21, 33b/13, 34a/12, 53b/20, 56b/23, 58a/19, 58a/21, 60b/06, 61b/07, 61b/15, 62a/10, 66b/20, 67b/05, 67b/14, 69b/14, 70b/01, 74b/20, 77a/07, 78b/01, 78b/22, 79a/11, 79a/15, 84a/09, 85a/15, 87b/03, 88b/13, 92a/21, 92b/12, 96b/01, 98a/22, 101a/20, 104a/15, 105a/17, 108a/01, 111a/01, 119b/01, 119b/14, 120b/08, 121b/13, 129b/03, 137a/21, 137b/11, 142b/21, 144a/13, 146b/05, 153a/18, 154b/10, 155a/09, 156a/03, 157a/02, 164a/07, 164b/08, 167a/08, 168a/15, 172a/01, 172b/20, 182a/11
m.+den 7a/06, 10b/19, 11b/15, 20b/17, 20b/21, 22b/15, 23a/12, 29a/09, 34a/23, 54a/09, 59b/12, 60b/20, 61b/09, 63a/01, 67a/07, 70a/08, 70b/03, 77b/12, 78b/07, 87a/12, 101b/19, 111b/22, 135a/08, 183a/15, 184a/06, 184a/22, 184b/13, 187a/21
m.+dir 30b/23, 83b/19, 116a/10, 125a/19, 181a/22
m.+e 6a/05, 7b/14, 9b/12, 12a/02, 14a/02, 14a/06, 16a/05, 19a/05, 21a/derkenar, 25b/08, 25b/13, 27b/06, 41a/03, 75b/11, 85a/14, 87a/17, 93a/09, 93b/18, 126a/08, 128a/20, 138a/08, 139b/19, 150b/09, 184b/02, 184b/10
m.+i 31a/18, 78b/03, 92a/13, 154b/02
m.+i degildir 70a/14
m. imiş 108a/22
m.+inde 82b/10
m.+inden 29a/08
m.+ine 133b/17, 135a/02, 154b/11
m.+iñ 86a/08
m. ise 83b/18
m.+ler 3b/14
m.+leri 44b/01, 136b/23
m.+leriniñ 35b/11
maḥäll: *Ar.* yerler
m.+dir 33a/11

maḥallāt: *Ar.* mahalleler
m.+a 96a/21

maḥalle: *Ar.* bir şehir veya kasabanın, bölündüğü kısımlardan her biri
m. 21b/09, 65a/05, 70b/19, 72b/15, 84b/21, 100a/18, 100a/19, 110b/03, 110b/06, 114b/22, 116b/15, 130b/17, 147b/19, 167a/07, 184a/03, 184b/10
m.+de 79a/12, 92a/21, 135b/08
m.+den 107b/18
m.+ler 33a/09, 70a/16, 110a/20
m.+lerde 101b/09, 153a/22
m.+lerden 99a/22
m.+lere 61b/11, 115a/08, 153a/08
m.+leri 31b/07, 35a/06, 37a/20, 154a/06
m.+leridir 35b/13
m.+lerin 33a/03
m.+lerine 166a/17
m.+lerini 58a/01
m.+nde 111b/19
m.+si 79a/04, 141b/05
m.+sinden 8b/03
m.+ye 20b/20
m.+yi 20a/15

maḥalli: *Ar.* bir yere mahsus, yerli
m. 6a/11, 17b/05, 22b/11, 31b/16, 42b/20, 64b/17, 75b/04, 75b/06, 94b/06, 95b/23, 96a/01, 97a/07, 183a/18

maḥalsiz: *Ar. +T.* gereksiz
m. 104a/17

maḥāret: *Ar.* ustalık, beceriklilik, el uzluğu
m.+i 46a/10
m. olmayup 2a/18

maḥāşıl: *Ar.* hasıl olan; gelir
m.+ı 81a/01

māh-be-māh: *Far.* aydan aya
m. 166a/14

maḥbūb: *Ar.* muhabbet olunmuş, erkek sevgili
m. 28b/02, 89b/10
m.+dır 89a/20

maḥbūbe: *Ar.* muhabbet olunmuş, sevilen kadın
m. 100a/08
m.+dir 89a/21

maḥbūs: *Ar.* hapsolünmüş, bir yere kapatılmış
m. 114a/16, 136a/09, 146a/14
m. eyledi 151a/01
m. idelüm 27b/07
m. idüp 146a/21, 156a/22
m. iken 135b/09
m. kılındı 130b/01
m. olan 20b/10
m. olunup 30a/17

maḥfi: *Ar.* gizli, saklı
m. 67b/22, 69b/19, 92a/12, 100a/23, 106a/02, 106a/09, 111a/11, 112b/23, 143a/21
m. olan 119b/08
m. olmadan 90a/01

maḥfice: *Ar.* gizlice
m. 19a/23, 96a/17

maḥfil: *Ar.* oturulacak, görüşülecek yer, toplantı yeri
m. 28b/11

maḥfuz: *Ar.* saklanmış, korunmuş, gözetilmiş; gizlenmiş, ezberlenmiş
m. 131a/02
m. eyleye 2b/13, 11b/06, 63a/18

māhi: *Far.* balık
m. 27b/01
şayyād-ı m. 27b/04

māhir: *Ar.* elinden iş gelir, becerikli
m. 19b/17, 111a/02
m. idi 22b/05, 28b/02
m.+lerdir 48a/19
m. olanları 116b/21
m. olup 176a/04

maḥkūm: *Ar.* hüküm giymiş, hükümlü
m. 178b/10
m.+ları 115a/17

maḥlūk: *Ar.* yaratılmış
m. 13b/08
m. degildir 65b/20
m.+dır 51a/18

maḥlūt: *Ar.* karıştırılmış, karışık
m. 123b/13
m. olup 35a/22

maḥmī: *Ar.* himaye gören, korunan
m. 100b/20

maḥmiye: *Ar.* muhafazalı, koruma
m. 26b/06

maḥrec: *Ar.* dışarı çıkacak, çıkılacak kapı

m. 128a/09
maḥrem: *Ar.* haram, dinin yasak ettiği şey; nikah düşmeyen; gizli olan, herkese söylenmeyen
m. 119a/07, 119b/06, 162b/09, 174b/04, 175a/15
maḥrüm: *Ar.* nasipsiz; istediğini, dilediğini elde edemeyen
m. 49b/01
m. kalmaya 4b/16
m.+lara 22a/20
m. olasız 89b/11
m. olıcağ 175b/04
maḥrüse: *Ar.* büyük şehir
m. 26b/20
memālik-i m.+niñ 40a/19
maḥsūd: *Ar.* kiskanılan, haset edilen
m. 42a/20
maḥşül: *Ar.* meydana gelen; ürün
m. 57b/03
m. olmaduğundan 80a/07
maḥşülāt: *Ar.* elde edilen şeyler; topraktan yetişen şeyler
m.+ı 34b/04, 57b/14, 57b/15, 123b/16
maḥşüldār: *Ar.* +*Far.* verimli, bereketli
m. 66b/22, 76b/20
m.+dır 57b/04, 86a/08, 87b/02
maḥşür: *Ar.* kuşatılmış, sınırlanmış, belli edilmiş
m.+ız 102a/14
m. iken 173b/04
m. kaldı 6a/08
m. olan 6a/12, 7a/17, 146b/11
m. olanlar 21a/13
m. olunan 185a/05
m. olup 123a/10, 140a/05
maḥşüş: *Ar.* başkasında bulunmayan, yalnız bir kimseye ait olan; birine ayrılmış olan; layık; ayrı, müstakil, başlı başına *krş.* maḥşüşe
m. 12b/07, 26a/01, 36b/06, 40a/08, 40a/10, 44b/02, 52b/22, 72b/10, 101a/04, 122a/15, 129a/10, 131a/02, 131b/07, 132b/21, 132b/23, 135b/09, 137a/20, 138b/01, 143b/22, 149b/03, 159a/05, 180b/13
m.+dır 42b/07

m. olup 115a/10
maḥşüsa: *Ar.* başkasında bulunmayan, yalnız bir kimseye ait olan; birine ayrılmış olan; layık; ayrı, müstakil, başlı başına *krş.* maḥşüş
m.+leriyle 38b/23
maḥşer: *Ar.* toplanılacak yer; kıyamette ölülerin dirilip toplanacakları yer
rüz-ı m.+de 22b/02, 26a/06
maḥtüm: *Ar.* mühürlenmiş; kilitlenmiş; bağlanmış
m. 87a/02, 87b/14
maḥūd: *Ar.* bilinen; sözleşilen; sözü geçen
m. 129b/04, 134b/23, 152a/22
m.+a 119b/10
m.+da 138a/20, 152b/05
m. olarak 140a/19
maḥūf: *Ar.* korkunç, tehlikeli
m. olan 118b/10, 120b/12
mā-hüve'l-merām: *Ar.* amaç olan şey
m. 122a/02
maḥv: *Ar.* yok etme, ortadan kaldırma
m. 138a/12
maḥz: *Ar.* tam, katkısız, sade
m. 113b/02, 114a/17, 158a/20, 173b/19
maḥzā: *Ar.* yalnız, tek; tam
m. 122b/20
maḥzar: *Ar.* hazır olma, gösteriş
m. 48b/22, 182b/20
m. idüp 80a/15
m.+lar idüp 181a/10
maḥzün: *Ar.* hüznü, tasalı, kaygılı
kalb-i m.+lar 30a/21
m. 125a/03
m. eyleme 73b/03
m. oldılar 144b/01
m. olmasun 80b/07
maḥzür: *Ar.* korkulacak şey; engel; sakınca
m.+a 118a/15
maḥzürāt: *Ar.* dinî olarak yasak edilmiş olan şeyler
m. 118a/20, 163a/18
m.+ları 162a/03
maḥzüz: *Ar.* hoşlanmış, memnun
m. 166a/21
m.+am 40b/18

m. mısız 40b/17
m. oldım 41b/16
m. olicak 114a/20
m. olup 42b/21, 123a/01, 123a/13
maḥzūziyyet: *Ar.* hazzetme, hoşlanma
m. 39b/22
mā'īl: *Ar.* istekli
m.+ler idi 40b/22
ma'īšet: *Ar.* yaşama, yaşayış; geçinme,
geçiniş, dirlik, geçinmek için
lüzumlu olan şey
m.+lerini 134b/06
ma'ıyyet: *Ar.* beraberlik, arkadaşlık; bir
büyük memurun emri altında
bulunma
m.+iyle 32a/19
maḳābir: *Ar.* mezarlar
m.+iñ 115b/15
maḳām: *Ar.* durulan yer, durak;
memuriyet; ermişlerden birinin
mezarı sanılan yer
m. 2b/23, 4b/05, 4b/22, 7b/20, 20b/01,
25b/15, 28b/17, 50b/23, 135a/23,
135b/08, 150b/14
m.+a 30a/18, 30b/13, 129a/19
m.+da 9b/10, 14a/06, 22b/04, 30a/17,
40b/16, 53b/08, 53b/22, 88b/22
m.+dadır 17a/21
m.+dan 7b/16, 60b/22
m.+dır 31a/21
m.+ı 10b/12, 29b/16, 101b/03
m.-i a^c lā 93a/17
m.-i ^c ālī 30a/21, 31a/20
m.-i ^c ālīdir 4b/21, 10a/08, 29b/08
m.-i ^c ālilerde 93a/20
m.-i ^c ālileri 16b/17
m.-i ^c aliyye 16b/20, 23a/10, 29b/08,
29b/20
m.-i ^c aliyyede 114b/16
m.-i ^c aliyyedir 10a/07, 16a/14, 16b/07,
16b/15
m.-i dilgüşā 29b/09, 88b/14
m.-i dilgüşāde 8b/01, 28a/22, 77a/10
m.-i feraḥ-baḥşda 25b/17
m.-i feraḥ-fezā 8a/22
m.-i feraḥ-fezādır 29b/13
m.-i feraḥ-fezālarıñ 42a/19
m.-i feraḥ-nümādır 16b/03
m.-i gülşen-i ābādī 9b/02

m.-i hizmet 15b/01
m.-i kerāmete 17b/02
m.+ıma 41b/18
m.+ımıza 42b/22, 43a/20
m.-i mübārekdir 16b/11
m.+ına 149b/22, 149b/23, 150a/02,
166b/04
m.+ında 25a/20, 47b/14, 49a/19,
92b/20, 94b/14, 97b/02, 101b/22,
104b/11, 157b/12, 158a/08,
175b/10
m.+ındadır 37a/12
m.-i şerīfleri 29b/14
m.+larda 18b/14, 88b/20
m. olup 78b/18
maḳarr: *Ar.* karar edilen, durulan yer,
karargāh; oturulan yer; ocak,
merkez
m. 121b/03, 125a/14
m.+ı 46a/22
m.+ı idi 37a/03
m.+ına 49b/05
m.-i sa^c ādetlerine 41a/22
m.-i salṭanatlarında 39b/10, 40b/19
m. idineler 137a/01
maḳbere: *Ar.* mezar, kabir; mezarlık
m.+si 10b/12
maḳbūl: *Ar.* kabul olunmuş, alınmış,
alınan; beğenilen, hoş karşılanan
m. 63b/18, 118b/02, 133b/01, 135b/05,
174a/15, 175b/21
m.+dır 44b/17
m. olduğdan 22b/14, 78b/10
m. olmayup 163a/03
maḳdem: *Ar.* geliş, ulaşma
m.+le 111b/23
maḳdūr: *Ar.* elden gelen; güç, kuvvet;
Allah'ın takdiri; kader *krş.* maḳdūre
bezl-i m. 118a/18, 125a/06, 136b/01,
145a/08
m. 131a/01, 150a/06, 187a/09
m.+ım 114b/15
m.+ımız 122b/21
m. idüp 123a/05
m.+ile 134a/10
m.+ların 129a/09
maḳdūre: *Ar.* elden gelen; güç, kuvvet;
Allah'ın takdiri; kader *krş.* maḳdūr
m. 114b/18, 137b/03

makrûn: *Ar.* yakın; kavuşmuş
meymenet-i m. 39a/16
meymenet-i m.+ı 38a/09
şevket-i m. 15a/15, 80b/01
şevket-i m.+ı 37b/11

mağşad: *Ar.* anlatılmak istenilen şey,
amaç
m. 2a/17
m.+ı 173b/04
m.+ları 129a/08

mağşüd: *Ar.* kasdedilen, amaçlanan
^çazm-ı m. 14a/05
^çazm-ı m.+a 76a/02
^çazm-ı m. eyledi 6b/13, 61a/09,
61b/01
^çazm-ı m. eyledikde 74a/07
^çazm-ı m. eylediler 54b/20, 62a/13,
69b/13, 87b/20, 183b/18
^çazm-ı m. idüp 64a/19
^çazm-ı m.+ları olan 66b/12, 83a/04
^çazm-ı m. olunması 82a/22
m. 94b/11, 122a/11, 122a/13, 141a/16,
165a/08
m.+a 6b/13, 161a/06, 175a/07
m.+da 140a/20
m.+dan 14a/09
m.+ı 93a/17, 114b/14, 125a/19,
128b/08
m.+ım 164a/20
m.+ımız 27b/09, 167a/03
m.+ın 29b/09
m.+ına 118b/21, 157a/13, 168a/07
m.+ını 135a/22
m.+ınız 140a/11
m. idüp 186a/21
m.+ları 77a/05, 119a/13, 119b/17,
139a/16
m.+larına 14a/11, 137a/18
m.+larını 77a/06
m. olan 77b/11

mağşür: *Ar.* kısaltılmış; ele geçirilmiş
m. olup 114b/18

mağtû^ç: *Ar.* kesilmiş
m.+ın 129b/22

mağtûl: *Ar.* öldürülmüş
m. 63b/13, 124a/21, 165a/10, 186a/05
m.+ımız 115b/03
m.+iniñ 173a/21
m.+leriñ 153a/14

m. olan 145a/17, 148b/11, 165a/09
m. olanlarıñ 153a/05
m. oldılar 124b/05, 152b/10
m. olunan 153a/15
m.+üñ 173a/17

mağkûl: *Ar.* akla yakın, mantıklı, akli
başında *krş.* ma^ç kûle
m. 11b/23, 27a/06, 38a/12, 55a/22,
82b/12, 89a/03, 89a/04, 90b/04,
100b/15, 100b/21, 116a/14,
123a/20, 157b/22, 181b/05
m. gördiler 120b/23
m. görmediler 143a/08
m. görmeyüp 171b/04
m. görüp 147b/23
m. olmayup 181b/06
vech-i m. 40a/06

mağkûle: *Ar.* akla yakın, mantıklı, akli
başında *krş.* ma^ç kûl
m. 45a/15, 50b/12, 51a/21
m.+lerini 160a/05
m.+si 43b/14, 48a/10, 48a/13, 77a/16,
77a/18, 116a/13, 116b/04, 120a/12,
125a/12, 163b/16, 181b/21
m.+sidir 43b/10
m.+sindedir 116a/20
m.+sinden 141a/12
m.+sine 32b/19

mağkûle: *Ar.* tür, çeşit, soy
m. 37b/22
m.+lerine 140b/23
m.+si 131a/07, 170b/08, 181b/04
m.+sinden idi 181b/14

mâl: *Ar.* bir kimsenin tasarrufu altında
bulunan değerli ve gerekli şey;
varlık, servet
m. 6b/14, 9b/02, 27b/06, 31b/19,
32a/20, 32b/02, 36a/01, 43b/16,
53b/03, 57a/13, 57a/14, 57a/16,
61b/18, 62b/03, 68a/01, 76b/03,
86b/12, 87a/09, 90b/18, 90b/21,
99b/10, 99b/19, 100a/04, 100b/07,
105a/04, 105a/07, 105a/09,
106a/05, 106a/09, 112b/14,
115b/12, 115b/13, 115b/15,
121a/17, 121a/20, 124b/22,
130a/03, 135b/06, 135b/10,
139a/16, 139b/11, 141b/20,
141b/23, 142b/01, 151b/08,

151b/09, 151b/09, 151b/11,
152b/10, 157b/19, 158b/03,
162b/19, 176a/18, 182a/15,
184a/04, 185a/13
m.+a 99b/11, 151b/06
m.+ı 14b/17, 85a/18, 125a/23,
142a/13, 169a/11
m.+ım 109a/10
m.+ımdan 135a/09
m.+ımız 142a/14
m.+ımızı 143a/12, 143a/17
m.+ına 99b/18, 114a/06, 169b/08,
184b/08
m.+ını 53b/02
m.+ları 185a/11
m.+ların 156b/03, 169a/08, 169a/09
m.+larına 86a/10, 135b/05
m.+larını 78a/17, 80a/18, 81b/20,
85a/11, 141b/22
m.+larıñ 182b/19
mā-lā-gāye: *Ar.* gayesiz, amaçsız
m.+leri 114b/19
mā-lā-nihāye: *Ar.* uçsuz, sonsuz,
nihayetsiz
m.+sine 121b/12
māl-dār: *Ar. +Far.* varlıklı, zengin
m. 151b/07
m.+dır 57b/16, 100b/10, 110b/01
mālezīme: *Ar.* gerekli araç gereç
m. 90b/06
mālik: *Ar.* sahip, efendi
m. 2b/05, 9a/01, 27b/18, 100b/14,
105b/09, 148b/14, 170a/04,
172b/22
m.+i 172b/05
m. ola 111a/01
m. olalar 183a/18
m. olan 89a/20
m. olasız 89b/07, 100b/06
m. oldu 61b/19, 68b/10, 76b/04,
85a/22, 99b/18, 105a/05, 108b/09,
110b/18, 178b/09
m. oldılar 144a/22
m. olduğu 11a/16, 68b/11, 97a/20,
105a/08, 105a/13, 167a/15, 169a/15
m. olduğda 135b/18
m. olduğdan 142a/16
m. oldum 135a/11
m. olmadığım 166b/01

m. olmak 102a/19
m. olmak ise 14a/19
m. olmuştur 42b/07
m. olmuşlar idi 151b/06
m. oluncağ 67b/07
m. olunur 52b/07
m. olup 2a/14, 89b/17, 99b/12, 99b/20,
100b/05, 101a/15, 124b/23,
173b/19
m. olur 50b/23, 116b/11
m. oluram 21a/01
m. oluruz 109a/05
m. olursuz 97a/06, 100b/10
mālikāne: *Far.* büyük ve zengin köşk
m. 128b/18
mālikihī: *Ar.* onun sahibi, efendisi
m. 3a/07
mallute (?): bir çeşit düğme
m. 11a/01
ma^c lūl: *Ar.* hasta, sakat
m. 176b/05
ma^c lūm: *Ar.* bilinen, belli
m. 16a/03, 24a/13, 24b/02, 26b/19,
27a/02, 35b/04, 51a/19, 51b/11,
52b/07, 55a/20, 55b/05, 55b/10,
59b/22, 60a/12, 62b/19, 63b/05,
63b/06, 64b/12, 64b/14, 65a/12,
67a/09, 67b/23, 68a/13, 68b/23,
69a/12, 71a/01, 79b/05, 91a/16,
93a/10, 100b/12, 102a/20, 106b/05,
108a/09, 109a/18, 110b/07,
123a/12, 131b/16, 132a/08,
133b/05, 151a/16, 163a/13,
167a/18, 184b/04, 186b/11,
187a/11
m. degildir 46b/23
m.+dır 21a/11, 32b/10, 33b/16,
34a/17, 90b/18, 133a/04
m. eyledikleri 136a/16
m. eylemişidi 163a/12
m.+ıdır 49b/18, 88a/20, 96b/14,
120a/11, 139a/18
m.+ımız 55b/04
m.+ımızdır 46a/13
m.+ıñ 135a/04
m.+ıñız 122a/22, 133b/18, 181b/12
m.+ıñız değil midir 44b/03, 45a/11

m.+iñizdir 117b/15, 129b/19, 132a/13, 132a/17, 133b/16, 140b/11, 166b/01
m.+iñiz olsun 119b/23
m.+iñ olsun 164a/20
m.+ı olan 10a/15
m.+ı oldu 128b/10, 154a/07
m.+ı olduğda 73a/22, 129b/10, 137b/06
m.+ı olıcağ 5b/22, 114b/23, 175a/18
m.+ı olur 141a/02, 167a/11
m. idicek 28a/23, 73a/08, 74a/09, 186a/18
m.+ları olduğdan 184b/12
m.+ları olıcağ 141a/14, 185b/14
m.+ları olmağ 163a/21
m. ola 35a/14, 65a/01, 180b/19
m. olacak 21a/07
m. olaydı 67b/20
m. oldu 24b/01, 24b/11, 80a/01, 90a/04, 97a/21, 100b/23
m. olduğundan 19a/08
m. olduğda 19a/13, 67b/17, 98b/18, 154b/08, 167a/03, 167b/22, 178b/21
m. olduğdan 183b/21
m. olıcağ 93a/13, 101a/23, 128b/17, 140b/01, 140b/20, 148b/18, 180a/10
m. olmağ 24a/05, 148a/13
m. olmayup 110b/04, 169a/16
m. olsun 55b/08, 126a/13, 147b/16
m. oluncağ 185b/19
m. olup 53a/15, 99a/10, 104b/23, 159b/16, 172a/17, 185b/19
m. olur 111b/11, 132a/12
m.+ü'l-miğdâr 167a/07, 168a/04
ma' mür: *Ar.* mamur, şen, bayındır *krş.* ābādān
m. 3b/03, 3b/07, 3b/20, 4b/07, 4b/21, 6a/10, 8a/17, 8b/02, 10a/12, 10a/14, 11a/21, 16a/13, 16a/17, 16a/23, 16b/04, 16b/07, 16b/09, 16b/16, 16b/23, 21b/03, 21b/13, 21b/15, 21b/21, 21b/22, 22a/21, 22b/19, 29b/03, 29b/11, 30a/06, 30a/19, 30a/21, 30b/04, 31a/22, 33a/18, 33b/22, 34a/06, 35b/18, 45a/13, 48a/01, 49a/10, 49a/13, 49a/16,

57a/21, 57b/13, 66b/21, 76b/19, 78a/07, 78a/09, 78b/09, 78b/13, 78b/15, 78b/17, 78b/21, 86a/05, 86a/07, 87b/02, 88a/16, 100b/07, 100b/10, 101b/23, 107b/17, 108a/18, 108b/03, 108b/05, 108b/07, 109b/09, 110a/23, 112a/19, 112a/19, 113b/03, 134a/12, 141a/22, 164b/21, 180b/09, 180b/13, 180b/18
m.+dır 8a/18, 16b/03, 29b/08, 85b/22
m. eylemişler 8a/09
m.+ı 34a/03
m. idüp 45a/07
m. olan 8a/23, 57a/22, 180b/10
m. olmağıla 135a/06
m. olur 18a/05
ma' müre: *Ar.* bayındır şehir, kasaba
m. 144b/05
ma' nā: *Ar.* anlam, mana *krş.* ma' nī
m. 63a/14, 95b/01, 110b/11, 116b/13, 117b/11, 119a/15, 138b/11, 182a/09
m. degil idi 139a/13
m.+ya 149b/16
m.+yadır 42a/12
m.+yı 179b/08
ma' nen: *Ar.* manevî bakımdan
m. 43a/14
ma' nī: *Ar.* anlam, mana *krş.* ma' nā
m. 26b/15, 47a/06, 115a/01, 126b/19, 129b/01
m. degildir 18a/19
m. oldu 157b/12
m. olmadılar 146b/08
m. olmam 161b/02
m. olmamağ 159b/23
m. olmaz 32b/19
m. olup 135a/08, 170a/19
manşib: *Ar.* devlet hizmeti; makam, rütbe
m. 43a/21
m.+ında 176a/14
manşüb: *Ar.* memuriyete konulmuş
m. 134b/09, 176a/18
m.+ıyla 123a/21
m.+larında 134b/10
manşür: *Ar.* Allah'ın yardımıyla galib, üstün gelmiş *krş.* manşüre
m. 2b/08, 60b/19, 93b/01

m. eyledi 24b/17
m. oldı 66a/15
m. olup 79a/21
manşüre: *Ar.* Allah'ın yardımıyla galib,
üstün gelmiş *krş.* manşür
‘ asker-i m.+niñ 1b/17
serḥadd-i m.+lerde 5b/21
manzar: *Ar.* nazar edilen, bakılan
kubḥu'l m.+idi 162b/15
manzūr: *Ar.* nazar olunan, bakılan,
bakılmış, görünen, görülmüş; gözde
olan, beğenilen
m.+ı 129b/19, 167b/03
mār: *Far.* yılan
m. 15b/23, 98a/14
m.-ı sehm-nāk 5a/06
maraz: *Ar.* illet, hastalık
m. 68a/06, 146b/18, 147b/08, 156a/19,
161b/06, 169a/10
ma' reke: *Ar.* savaş alanı
m.+den 179a/10
m.+lerde 144a/08
m.+si 142b/20
m.+sinde 37b/16
m.+sinden 124b/06
m.+ye 171b/15
ma' rifet: *Ar.* herkesin yapamadığı ustalık;
her şeyde görülmeyen hususiyet,
ustalıkla yapılmış olan şey; bilme,
bilmiş
m. 47a/06
m.+de 176a/05
m.+den 47a/14
m.+ini 22a/08
m.+iyle 61a/04, 155b/11
ma' ruf: *Ar.* herkesçe bilinen, tanınmış,
belli; meşhur, ünlü
m. 4a/16, 16a/05, 16b/18, 34a/15,
180b/16
m.+idi 24a/01
m.+larıñ 114b/08
m. olan 150a/10
m. olmuş idi 155a/11
marzî: *Ar.* rıza gösterilmiş, beğenilmiş;
hoşnutluk
m.+si 173a/08
mā-sabaḳ: *Ar.* geçen
m.+a 175b/02
mā-şadaḳ: *Ar.* tasdik edilen, onaylanan

m.+ı 2a/08
maşārif: *Ar.* masraflar, harcamalar
m. 123b/09
m.+imize 49b/09
maşdüḳ: *Ar.* doğruluğu ispat etme; gerçek
m.+ı 47a/17, 47b/19
maşhara: *Ar.* maskara, soytarı
m. 43b/04
maşlahat: *Ar.* iş, emir, husus, madde,
keyfiyet; önemli iş; barış, dirlik,
düzenlik
m. 143b/13, 152b/20, 165a/11,
173b/16
m.+dır 167a/03
m. görilüp 156b/17
m. görüp 156a/11
m.+ı 101a/12
m.+iñ 128a/08
m.+ları 134a/01
maşraf: *Ar.* harcanan para, gider; harç
m. 38b/14, 40b/13
m.+ı 135a/07
m. olunsa 28b/21
ma' şüm: *Ar.* suçsuz, günahsız
m. 12b/23, 13a/03, 13a/06, 13a/08,
20b/10, 146b/18
m.+dan 13a/10
m.+ı 13a/07
m.+iñ 173b/12
m.+iken 8b/12
m.+lar 103a/22, 103b/04, 161a/10
m.+lara 161a/11
m.+larıñ 161a/07, 161a/14
maşün: *Ar.* saklanmış; korunmuş; sağlam
m. 2b/13, 11b/06, 63a/18
māşāallah: *Ar.* Allah'ın istediği gibi;
Allah nazardan saklasın, ne güzel
m. 85b/07
ma' şük: *Ar.* sevilen, sevilmiş
m.+ına 92a/19
maṭbaḳ: *Ar.* mutfak
m.+ımızı 37a/11
m.+ına 26b/11, 147b/10, 147b/12
m.+ını 37a/07
mā-teḳaddem: *Ar.* geçmiş zaman;
önceleri
m.+den 115b/11

mātem: *Ar.* hüznün, keder ve musibet zamanındaki ağlayış, yas; kederli bulunma
m. 149a/02
m.+im 36b/03
m.+ler eyledi 155b/08
maṭlūb: *Ar.* talep olunan, istenilen
m. 141a/10
m.+ı 123b/09
m.+ım 140a/13
m.+ı mıdır 114b/23
m.+ını 115a/13
m.+ıdır 91a/11
m.+ınız 147a/17
m.+larına 123a/02
m. mıdır 158b/02
m. olunur 106a/09
maṭmah: *Ar.* göz dikilerek bakılan şey
m. 140a/04
mā-vaḳʿa: *Ar.* olmuş bitmiş, olup geçmiş
m. 135b/20
māye: *Far.* dişi deve
m. 124a/16
maẓarrat: *Ar.* zarar, ziyan; zarar verme
m.+a 172b/07
m.+ından 114a/21
m.+ları 126b/07, 129a/14, 178b/02, 181a/14
m.+ların 178b/03, 180a/16
m.+larına 181a/09
maẓhar: *Ar.* bir şeyin görüldüğü, çıktığı yer; nail olma, şereflenme
m. 23a/23
m.+ı 28a/19
m.-ı ʿālem 23a/19
m.-ı elṭāf 29a/13
m. oldılar 82a/10
m. olmuş 42a/15
m. olmuşlar 11b/18
maẓlūm: *Ar.* zulüm görmüş; sakin, sessiz
m. 24b/16, 171a/15
m.+ı 174b/21
m.+ıñ 21a/18
m. idi 24b/06
maẓmūm: *Ar.* ilave olunmuş
m.+ında 121b/06
maẓmūn: *Ar.* ödenmesi lazım gelen şey; mana, kavram; nükteli, sanatlı, ince söz

m. 38a/09, 122a/21, 130a/21, 131a/20, 167a/11
m.+a 125b/12
m.+da 118b/13
m.+daki 46a/19, 151b/17
m.+ı 47a/18, 67b/17, 123a/09, 130a/17, 133b/08
m.+ın 173a/19
m.+ına 120a/15
m.+ında 134a/18, 172b/03, 179a/23
m.+ını 40b/15
m.+ıyla 131a/11, 133a/05, 133a/08, 167a/12, 167a/13
maʿzūl: *Ar.* işinden çıkarılmış
m. 186a/15
m. oldu 55a/09
m. olup 60a/13
maʿzūr: *Ar.* özürlü, özürü olan
m. buyuruñ 38b/02
m. itdi 27b/22
meʿāl: *Ar.* meydana gelen şey; mana, kavram
m. 35b/10
m.+den 114b/09
m.+i 168b/17
mebādā: *Far.* sakın, olmaya ki
m. 46a/03
meblağ: *Ar.* para, tutar
m. 165a/19, 170b/06, 176a/15
m.+ı 165b/14
mebnī: *Ar.* bina olunmuş, yapılmış, kurulmuş; bir şeye dayanan
m.+dir 122b/04
m. idi 134a/02
m. kaldıkda 115b/10
mebrūr: *Ar.* hayırlı, beğenilmiş
m. 31b/02
mebzūl: *Ar.* bol, çok
m. 114b/19
mecāl: *Ar.* güç, kuvvet, takat; fırsat, imkan
m.+i kalmadı 89b/20
m.+i kalmayup 20b/12
mecbūr: *Ar.* zor görmüş; zorla bir işe girişmiş
m. 120a/03
m. kıldılar 176b/11
m.+lar 159b/03
m. oldu 135a/08

m. oldılar 142a/06
meccān: *Ar.* ücretsiz, bedava
m. 50b/19
mechūd: *Ar.* çalışılmış, uğraşılmış
bezl-i m. 125b/09
meclis: *Ar.* oturulacak, toplanılacak yer
ḥuẓẓār-ı m.+e 42a/06
de'ḥ-i m. 39a/10
m. 13b/20, 18a/04, 46b/18, 95a/13,
113a/19, 113b/11, 130a/19
m.+de 40a/20, 43a/21
m.+e 43b/03, 43b/07, 43b/21, 45b/01,
185b/08
m. eyledi 135a/15
m. eylediler 117a/15
m.+i 127b/23
m.-i 'ālī 43a/20
m.-i 'ālilerinde 12b/02
m.-i evvelīñ 38a/17
m.+inde 11b/18, 44b/23, 153a/01
m.+ine 38a/20, 38b/20, 40b/14,
42a/04, 95a/13, 96a/17, 115a/07
m.+iñ 185b/11
m.-i şāhdan 9a/10
m.+lerinden 43a/20
m.+lerine 40a/14, 125b/21
m. oldı 158b/05
m. olmağıla 12a/11
m. olmağ 9a/06
m. olup 17b/22, 45b/02, 119a/07
mecma': *Ar.* kavuşulan yer; nokta
m.+ül-bahreyniñ 42a/18
mecmū': *Ar.* bir araya getirilmiş,
toplanmış
m. 42b/08, 48a/13, 49a/13, 156a/20
m.+ı 40b/04, 49b/07, 154a/18
mecrā: *Ar.* su yolu
m. 159a/22
mecrūh: *Ar.* yaralanmış
dil-i m.+umı 166a/11
m.+ında 175a/23
m. oldılar 139a/04
m. olduğı 83b/17
m. olup 31a/13, 152b/08
meczūb: *Ar.* Allah sevgisinden dolayı
cezbeye tutularak kendinden
geçmiş
m.-i ilāhi 17b/07

medār: *Ar.* bir şeyin döneceğı,
devredeceğı, üzerinde hareket
edeceğı yer, etrafında dönülen
nokta
m. 166a/13, 168b/18
m.+iñ 118b/15
m.+ları 137a/06
medāris: *Ar.* medreseler
m. 42b/01, 46b/03, 49b/10
meded: *Ar.* yardım, imdat
m. 25b/01, 103a/11, 103b/01, 104a/10
m.-i inayet 65b/13
m.+leri 126a/23
m. olmadı 94a/08
m. olmayacağı 93a/12
medfen: *Ar.* mezar, kabir
m.+i 165a/06, 165a/18
medfun: *Ar.* gömülmüş
m. 4a/16, 10a/04, 12a/14, 16b/20,
17a/10, 17a/19, 21b/13, 21b/14,
22a/20, 22b/03, 22b/06, 22b/17,
22b/23, 23b/01, 24a/01, 28b/15,
29a/11, 29a/16, 29b/06, 29b/10,
29b/17, 30a/19, 30b/01, 30b/09
m.+dır 9b/18, 16b/09, 16b/10, 16b/22,
19a/11, 19a/12, 19a/15, 21b/03,
21b/04, 21b/17, 21b/20, 21b/22,
22a/07, 22a/11, 22b/04, 28b/15,
29b/04, 35b/17
m. olan 4a/23, 10a/11, 16a/11
m. olduğı 15a/09
m. olup 28b/16
medḥ: *Ar.* övme
m. 54b/01, 113a/22, 113b/05, 113b/09,
116a/03, 119b/20
m. buyurular 30b/22
m. eylediler 95b/15
m. idüp 41b/08
medḥal: *Ar.* dahil olacak, girecek yer,
kapı
m.+i 175a/19
medhūs: *Ar.* dehşete uğramış, şaşırılmış;
korkmuş, ürkmüş
m. 127b/10, 161b/09
medide: *Ar.* çekilmiş, uzatılmış; uzun,
çok uzun süren
m. 21a/derkenar, 124a/02
medrese: *Ar.* eskiden, içinde dinî dersler
okutulan yer

m. 9b/03, 15a/20, 23b/10, 30a/01
m.+de 19b/01, 19b/05, 19b/09
m.-i laṭīf 9b/11
m.+leri 107b/19
m.+niñ 15a/20
m.+sinde 18b/12
m.+ye 28a/06
mefhūm: *Ar.* anlaşılması; sözden çıkarılan mana, kavram
m. 24a/08, 26a/19, 55b/03, 55b/10, 64b/11, 64b/14, 65a/22, 66a/04, 96b/11, 100b/23, 114b/23, 129b/04, 140b/13, 162b/12
m.+ı 67b/23, 75b/16, 76a/15, 77a/04, 80a/08, 96a/20, 98b/18, 99a/10, 100a/13, 114b/12, 122a/22, 127a/14, 129b/06, 134a/16, 140b/01, 146a/18, 165b/18, 166b/07, 167b/22, 176b/07
m.+ına 150a/20, 167b/03
m.+ınca 8a/14
m.+ında 114b/14, 140a/08, 164b/16, 166b/16, 167a/17, 174b/05
m.-i şerīf 23b/14, 75b/13, 76b/17, 77b/04, 82b/11, 118a/04, 125b/02
m.-i şerīfi 24b/08, 58a/09, 58a/14, 73b/11, 77b/08, 82b/03, 101b/16, 130a/12, 162b/05, 184b/05
m.-ı şerīfleri 82b/16, 92b/03, 94a/21, 94b/17, 96b/03, 97b/16
meger: *Far.* meğer, oysaki, halbuki
m. 39a/04, 40a/22, 40b/07, 43b/21, 45b/09, 55b/15, 60b/04, 71a/05, 77b/11, 78b/04, 104a/17, 104b/07, 106b/10, 127a/06, 132b/05, 132b/12, 159b/04
mehābetlü: *Ar.* +T. büyük, ulu, yüce
m. 11b/06, 39a/15, 73a/15, 74b/12
mehāmm: *Ar.* önemli, gerekli şeyler
m. 121a/09
m.+ındandır 126b/07
mehcūr: *Ar.* terk olunmuş, bırakılmış, kullanılmaz olmuş, unutulmuş
m. itmeyüp 44b/15
m. olmağa 166b/05
mehīb: *Ar.* heybetli
m. 172b/23
mehleke: *Ar.* helak olacak yer, tehlikeli iş dā³-i m. 171a/05

m.+den 119b/15, 127b/11, 159a/10
m.+si 169b/17
meh-mā-emken: *Ar.* mümkün olduğu kadar
m. 124b/07, 141b/04, 156b/14, 159b/12
mehter-ḥāne: *Far.* Yeniçeriler zamanında oluşturulan bando takımı
m.+sini 83b/01
mekāmin: *Ar.* pusular, gizlenilecek yerler
m. 127a/03
mekān: *Ar.* yer, ev
m. 6a/21, 11a/23, 46b/21, 47a/01, 78b/16, 93b/08
m.+da 7b/03, 7b/12, 9b/03
m.+dan 26a/15
m.+ı 5b/04, 5b/08
m.+ında 5a/13
m.+ından 5a/11
m. idüp 5b/15
m.+larda 25b/20
m. olunsa 117a/05, 182a/20
mekātīb: *Ar.* mektuplar
m. 113a/01, 122a/21, 167a/13
mekke-niṣīn: Mekke şehrinde oturan
m. 4b/09
mekkī: *Ar.* Mekkeli; Mekke'ye ait
m. 54a/20
mekr: *Ar.* hile, düzen
m. 139a/08
m.+i 51a/01
mekrūh: *Ar.* iğrenç, yapılması hoş görülmeyen
m. 173b/13
m.+a 174a/03
meks: *Ar.* durma, bekleme
m. 32a/21, 36b/11, 37a/02, 40b/07, 49b/06, 51b/21, 52a/02, 57a/01, 61a/16, 69b/15, 78b/07, 80a/10, 92b/05, 93a/01, 93a/15, 94a/04, 101a/11, 101a/20, 102a/01, 105a/21, 109b/05, 114b/16, 118b/18, 119a/02, 129a/18, 139b/21, 168a/12, 169a/06, 179b/17, 181b/08
m. buyurmuşlar 14a/12, 17b/12
m.+den 36b/16, 78b/22, 139a/19, 156b/13, 182b/06
m.+e 124a/06

m. eyledi 53b/14
m. eyledikten 69a/18, 74a/03, 74b/11
m. eylediler 136a/07
m. eyledim 9a/19
m. eylediñ 40a/02
m. eyledügi 110a/21
m. eylemege 137b/04
m. eylemek 21a/11, 82b/22, 110b/08, 184a/14
m. eylemiş 63b/02
m. iderler imiş 9a/07
m. idersiz 111b/11
m. idüp 36a/02, 66b/13, 70b/01, 101a/15, 137a/21, 153b/19, 156b/22, 180b/14, 184a/11
m. itmek 62a/09
m. itmeyüp 155b/20
m.+lerinde 72b/16
m.+lerine 77a/15
m. olunması 52b/17
m. olunup 69b/15
mektüb: *Ar.* yazılmış, mektup
m. 27a/20, 37b/01, 37b/05, 40a/13, 40a/16, 46b/16, 55a/11, 55b/10, 67b/13, 67b/23, 71a/15, 98b/04, 98b/13, 106b/19, 112b/23, 113b/08, 125b/13, 125b/23, 126a/19, 129b/03, 129b/17, 131a/16, 131a/20, 132a/13, 132a/14, 133a/08, 140a/23, 140b/01, 140b/02, 140b/05, 141a/10, 147a/07, 164a/16, 167b/20
m.+a 67b/18
m.+da 132a/18
m.+dan 140b/06
m.+ı 37b/12, 126a/14, 131a/02, 132b/03, 133b/08, 167b/18, 167b/20, 167b/22
m.+ım 133a/06
m.+ına 131a/10
m.+ını 37b/04
m.+ıñ 67b/16, 129b/19, 132a/18, 168b/17
m.+ıñız 42b/19
m.+lar 22b/19, 55b/08, 118b/14, 121b/05, 147a/09, 152a/03
m.+ları 37b/05, 37b/07, 55b/03, 126a/07, 140b/13, 167b/03
m.+larıdır 37b/06

m.+larını 37a/15, 37b/05, 37b/08, 152a/08
m.+larıyla 133b/22
mektübät: *Ar.* yazılı şeyler, mektuplar
m.+lar 123a/03
mektüm: *Ar.* gizli, saklı
m. 115a/11, 115b/09, 129b/04
m.+dan 174b/10
m.+ı 174b/06
m.+olmak 174b/14
mektümâne: *Ar.+Far.* gizlice
m. 118b/10
me'külat: *Ar.* yiyecekler
m. 48a/07, 49b/08, 146b/11, 148a/20, 148b/23, 160a/12
m.+ı 160a/06
meläl: *Ar.* usanç, usanma, bııkma; sıkılma, sıkıntı *krş.* melälet
m. 57a/16, 99b/10, 130a/03
melälet: *Ar.* usanç, usanma, bııkma; sıkılma, sıkıntı *krş.* meläl
m. 132a/02, 132a/03, 139a/17
m.+dir 166b/20
mel' anet: *Ar.* lanete sebep olan, lanet edilmeye değer iş, hareket
m. 109a/18
m.+de 152a/21
m.+dir 110b/19
m.+i 51a/22, 70a/19, 109a/17
m. idüp 55b/18, 100a/09
m.+inden 73b/21
m.+ini 55b/16
m.+lerine 152a/19
m. olmuş 132b/01
melbūsät: *Ar.* giyecek şeyler, elbiseler
m. 48a/08, 49b/09
melce: *Ar.* iltica edecek, sığınacak yer *krş.* penāh
m. 137a/01, 137a/17
m. idünürüz 122b/09
melek: *Ar.* Allah'ın, nurdan yarattığı varlıklar
m.+ler 28a/14, 83a/21, 84b/12
melhūz: *Ar.* düşünölebilen, hatıra gelen; olabilen *krş.* me'mül, muhtemel
m. 38a/04
m.+ımızdır 166b/12
melik: *Ar.* padişah, hakan, hükümdar
m. 31a/12

me'lûf: *Ar.* ülfet edinilmiş, alışılmış, alışmış; huy edilmiş

m. 157b/13

m.+larını 165b/12

m. oldukları 152b/20

melûl: *Ar.* mahzun ve acıklı, mahzun

m. olup 155b/08

mel'ûn: *Ar.* lanetlenmiş, kovulmuş

m. 50a/19, 50b/07, 60b/14, 81b/12, 92a/11

memâlik: *Ar.* memleketler, ülkeler

cevânib-i m. 31b/06

dâhîl-i m. 57b/16, 61b/20, 67a/05

fâtih-i m. 3a/23

m. 12a/22, 31b/07, 39a/13, 49a/07, 49a/11, 68b/17, 71a/16, 86a/17, 88a/17, 106b/20, 108a/15, 109b/08, 110a/14, 110a/19, 115a/14, 127a/19, 131a/08, 131b/05, 132b/10, 133a/04, 133b/10, 150a/21, 153a/20, 158b/01, 163a/07, 166b/06, 166b/20, 166b/22, 167a/02, 168b/22, 169b/22, 170a/11, 171b/09, 171b/21, 172a/05

m.+de 150a/05

m.-i mahrûseniñ 40a/19

m.+ine 71a/12, 106b/16, 172b/14

m.+leriniñ 170a/22

münşî-yi m. 45a/20

memât: *Ar.* ölüm, vefat

m.+ı 169a/16

memdûh: *Ar.* övülmüş

m. olmağıla 62b/11

m.+ü'l-ahvâl 133a/20

membûr: *Ar.* mühürlü, damgalı

m. 118b/13, 133b/08, 150a/11

m.+dır 131a/02

m.+ile 131a/16

memleket: *Ar.* ülke, devlet toprağı; şehir, kasaba, il; bir kimsenin doğup büyüdüğü yer

‘adem-i m.+imizi 122b/15

m. 34b/18, 41b/01, 43b/20, 71a/06, 90a/06, 90a/07, 91b/04, 103b/12, 106b/10, 109a/13, 109a/16, 110a/13, 110a/21, 110a/22, 115a/14, 118a/10, 122a/02, 122a/09, 122b/15, 123a/11,

131a/12, 131b/02, 132b/11, 134a/12, 136a/11, 164b/20, 167a/04, 170a/07, 170a/17, 170b/04, 180a/01, 180a/22

m.+de 115b/14, 121b/10

m.+den 105a/05, 144a/05

m.+dir 90a/07

m.+e 37b/19, 61b/22, 100b/10, 109a/05, 121a/10, 123a/05, 133a/04

m.+i 47b/23, 49a/13, 108a/12, 122b/09, 153b/08

m.+imize 46a/04

m.+imizi 115b/05, 149a/12

m.+inde 37a/02, 71a/07, 106b/11

m.+ine 43b/15, 171b/23

m.+iñiz 117b/22

m.+ler 46a/22

m.+lere 44a/20, 110b/18

m.+leri 45b/14, 49a/15, 87b/07, 140b/15

m.+lerimizi 45b/18

m.+lerinde 48a/13, 170b/02, 171b/01

m.+lerine 40b/15, 136a/15, 159a/08

m.+lerini 133b/14

m.+leriniñ 37a/17, 47b/07

memlû: *Ar.* dolu, doldurulmuş

m. 3b/03, 15a/02, 20b/02, 27b/21, 80a/03, 80b/20, 105b/12, 148b/10, 162a/11

m.+dır 3b/18, 100b/06

m. kılp 113b/09

m. ola 77b/20

m. olan 8a/05

m. oldu 77a/01, 83b/05

m. olmak 140b/02

m. olmuş 149a/04

m. olmuştur 4a/21

m. olup 84b/05, 141b/06

m. olup durur 4a/14

memlûk: *Ar.* birinin malı olan

m.+i 121b/19

memnû‘: *Ar.* yasaklanmış

m. olmayup 170b/15

memnûn: *Ar.* sevinmiş, razı

m. 81b/22, 95a/17, 114a/20, 151a/18

m. oldu 95a/19, 95b/13

me'mûl: *Ar.* düşünülebilin, hatıra gelen; olabilen *krş.* melhûz, muhtemel

m. 49b/16, 122a/15, 166b/12

m. degildir 167b/18
m.+dır 138a/07, 138a/13, 180a/07
m.+ıñız 45b/21
m. olunur 150a/04
me'mūn: *Ar.* güvenli, korunaklı
m.+ül-gā'ile 172a/07
me'mūr: *Ar.* emir almış olan; bir işle vazifelendirilen kimse; devlet hizmetinde ücretle çalıştırılan kimse, görevli *krş.* me'müre
m. 1b/17, 15b/02, 57a/02, 72b/02, 80b/23, 133b/02, 138a/22, 144a/02, 151b/19
m.+a 123b/13
m. eylediler 66b/03, 69b/06
m.+iken 60a/11
m. itdiler 187a/08
m. kıldılar 128a/03
m.+larına 119b/05, 128a/18
m. olan 53b/10, 54a/06, 66a/02, 72b/12, 82a/13, 82a/15, 82a/19, 172a/16
m. olanlar 35a/04, 149b/01
m. oldu 60a/16, 66a/23, 69b/03, 69b/04
m. oldu idi 60b/23
m. oldılar 56b/01
m. oldım 46b/09
m. olduğu 129a/01, 164a/02
m. olduğuñ 84a/09
m. olduğda 180a/10
m. oldukları 72b/14
m. olunan 185a/19
m. olmuştır 141b/10
m. olmuş idi 142b/16
m. olup 52b/22, 56b/04, 56b/08, 56b/12, 56b/14, 57b/20, 57b/22, 60a/03, 63b/12, 63b/15, 64a/08, 73a/02, 75a/05, 75b/04, 81a/02, 81a/14, 83a/10, 150b/01, 167b/08, 185a/17
me'müre: *Ar.* emir almış olan; bir işle vazifelendirilen kimse; devlet hizmetinde ücretle çalıştırılan kimse, görevli *krş.* me'mūr
m.+lerine 144b/03
m.+sine 157a/15
me'mūren: *Ar.* memur olarak, görevlendirilerek
m. 60a/04

me'mūriyyet: *Ar.* hizmet, vazife
m.+imizi 36a/22
men': *Ar.* yasak etme, bırakmama; durdurma; esirgeme, vermeme, önleme
m. 130a/05, 145b/20, 170b/19
m. eyledi 148a/09
m. eylediler 128b/16
m. eyledim 45a/03
m. itdürdiler 135a/01
m. olunmuş idi 128b/05
m. olunmuşken 45a/10
menābi': *Ar.* kaynaklar
m.+ini 119a/12
menāfi': *Ar.* menfaatler, çıkarlar
m. 8a/14
menākıb: *Ar.* menkıbeler, söylenceler
m.+ınıñ 2a/03
menākıbāt: *Ar.* menkabeler, övünülecek vasıflar
m.+ı 24a/05
menāl: *Ar.* sahip olunan, ele geçirilen şey; yetiştirme
m. 124b/22
m.+ından 176a/18
menāşıb: *Ar.* makamlar, rütbeler
bāab-ı m.+ı 39a/06
erbāb-ı m.+ı 47b/12
m.+ını 151a/06
m.+ları 151b/21
menāyir: *Ar.* minareler
m. 42b/01
menāzil: *Ar.* menziller, konak yerleri
kaṭ'-ı m. iderek 93b/09, 152a/04
kaṭ'-ı m. idüp 76a/03
mendil: *Ar.* mendil
m.+lerini 129b/02
menend: *Far.* gibi, eş
m. 181a/20, 181b/11
m.+i 141a/21, 141b/05
menfa'at: *Ar.* fayda, kâr, çıkar, yarar
m.+i 116b/18
menfür: *Ar.* nefret edilen, iğrenç
m.+ı 174b/01
m.+ı idi 143b/21
menhiyyāt: *Ar.* yasaklanmış şeyler
m.+dan 176b/04
menhūs: *Ar.* uğursuz, kutsuz *krş.* menhüse

asker-i m.+a 78a/03
iblis-i m. 50b/11
kavm-i m.+lara 51a/14
m. 20a/04
m.+ıyla 6a/01, 60b/15
menhüse: *Ar.* uğursuz, kutsuz *krş.*
menhüs
m.+sin 185b/03
mensüb: *Ar.* bir kimseye, bir şeye nispeti
olan, bir şeyle ilgisi bulunan *krş.*
müte^c allık
m.+lara 62b/09
m.+ları 135b/07
m.+larına 135b/05
mensübât: *Ar.* mensuplar
m.+ın 135b/06
menşür: *Ar.* dağıtılmış, yayılmış; padişah
tarafından yüksek rütbeli
görevlilere yazılan buyruktu
m.+ı 126b/15, 127a/10, 180a/01
m.+lar 172b/17
mentâniyân: Hindistan'dan gelip İran'da
yaşayan bir kavim
m. 153b/04
menzil: *Ar.* yollardaki konak yeri; ev; bir
günlük yol, konak; mesafe
m. 18a/09, 27a/20, 40b/07, 46b/13,
98b/05
m.+ine 92b/01
menzile: *Ar.* derece, mertebe, rütbe
m.+sinde 158a/21
menzilet: *Ar.* derece, rütbe; konak, ev,
hane
kadr-i m.+lerini 2b/12
m. 176a/15
m.+ler iken 133b/03
merāk: *Ar.* bir şeyi anlamak veya
öğrenmek için duyulan arzu; istek;
telaş, kaygı
m.+ın 68a/04
merām: *Ar.* arzu, istek; kasıt, niyet
m.+a 47b/06, 119a/05, 137b/03,
179b/21
m.+ı 168b/19
m.+ına 118b/06
m.+ları 158a/13
m.+larına 152b/05, 158a/13
m. olalar 141a/15
m. olmuşlar 20a/11

m. olup 17b/22
merâsim: *Ar.* resmî törenler; gösteriş
m. 153a/21
m.+i 123a/10, 152b/20
m.+ine 112b/18
m.+ini 117a/23
mercân: *Ar.* pek kırmızı; mercan balığı
iskeletinden elde edilen ve süs
eşyası yapımında kullanılan madde
m. 27b/19, 89a/16
merci: *Ar.* dönülecek yer; başvurulacak
kimse
m. idinüp 137a/17
mercū: *Ar.* umulan, rica olunan
m.+dır 27a/08
merd: *Far.* adam, insan; erkek; özü, sözü
doğru, kabadayı, yiğit
m. 11b/02, 50b/17, 64a/15, 65b/06,
67a/06, 76a/18, 82a/08, 84a/17,
84a/20, 84b/08, 84b/09, 84b/09,
88a/23, 113b/01, 147b/07, 164a/03,
173a/08
m.-i şîr 65b/23, 66b/10, 78a/15
merdân: *Far.* mertler, insanlar, erkekler,
yiğitler
şâh-ı m. 9a/17
şîr-i m. 5b/17, 83a/22, 84a/22
şîr-i m.+ım 31a/06, 84a/20
merd-âne: *Far.* ere, erkeğe yakışacak
yolda, mertçe, erkekçe
m. 12a/23, 70a/13, 79b/02, 83a/23,
83b/02, 84a/18, 85b/04, 96b/15,
98b/21, 109a/10, 109a/11, 141a/03,
148b/19, 160a/22
merdivân: *Far.* merdiven
m. 30b/23
mergüb: *Ar.* rağbet edilmiş, beğenilmiş,
herkesçe sevilip aranılmış;
istenilen, sevilen
m. 175b/21
m.+dır 42b/09
m.+ların 40a/13
m. midir 46b/21
m.+ül-ettvâr 135b/05
târîh-i m.+ 46b/15
merhamet: *Ar.* acıma
m. 98b/09, 140b/10, 161a/09, 165a/03,
166a/13, 168b/13, 175b/05,
182b/21

m. eylemedi 94a/07
m. gelüp 161a/13
m. göster 131b/14
m.+i 43a/10, 46a/01
m. ider 92b/15
m. ider ise 92b/14
m. idüp 18b/02, 24b/16, 43a/10
m.+leri 100b/13
m.+teñ 173b/10
merhameten: *Ar.* acıyarak
m. 43b/11
merhamet-şî'âr: *Ar.* acıma duygusu üstün gelmiş
m. 173b/17
merhem: *Ar.* ilaç, merhem
m. eyle 98a/13
merhûm: *Ar.* Allah'ın rahmetine kavuşmuş, Allah'ın rahmetiyle müjdelenmiş *krş.* merhûme
m. 1b/16, 4a/18, 11a/23, 11b/21, 12a/03, 13a/05, 13a/18, 13b/02, 17b/15, 17b/17, 20a/06, 20a/23, 22a/13, 28b/21, 32a/19, 43a/03, 51b/08, 56a/13, 58a/11, 58a/13, 60a/23, 62a/08, 62a/19, 62b/07, 63a/20, 63b/13, 63b/15, 63b/23, 69a/15, 69a/16, 72b/18, 72b/22, 73a/01, 75a/05, 75a/12, 80b/21, 81a/23, 83a/09, 84a/05, 84a/07, 84a/16, 93a/05, 93a/09, 98a/23, 100a/17, 106a/06, 106a/23, 112a/09, 112a/10, 184a/02, 184b/01, 184b/10, 184b/11, 184b/20
m.+dan 184a/19
m.+iñ 11b/18, 13b/03, 74b/02, 84a/08, 184a/09, 184a/17, 184b/06, 185a/01
m. oldı 19b/07
m. olup 81a/23, 100a/01
m.+u'l-mağfûr 20a/14
merhûme: *Ar.* Allah'ın rahmetine kavuşmuş, Allah'ın rahmetiyle müjdelenmiş *krş.* merhûm
m. 22a/12, 22a/17, 29b/06
m.+niñ 29b/23
merkad: *Ar.* mezar, kabir
m.+i 23b/20
m.-i enverleri 16a/23
m.+ine 12a/19, 17a/23, 30a/23, 30b/07

m.-i pâki 16a/22, 30a/07
m.-i şerîfine 4b/11
m.-i şerîfleri 16b/13, 17a/21, 22a/16, 29a/11
m.-i şerîflerine 4a/19
m.-i şerîfleriniñ 23a/05
m.-i şerîfleriñ 19a/14
merkez: *Ar.* merkez, orta
m. 137a/01
merkûm: *Ar.* işaret edilmiş, yazılmış, adı geçmiş; aylak, aşıklık kimse *krş.* merkûme
m. 112b/11, 112b/22, 113a/05, 113a/20, 113b/11, 113b/17, 114b/11, 115a/02, 115b/08, 116a/04, 118b/14, 120a/14, 120a/20, 121b/02, 122a/14, 123b/20, 125a/14, 126b/09, 126b/16, 127a/19, 129a/01, 129b/22, 130a/21, 135b/10, 135b/12, 135b/18, 137a/07, 137a/08, 137b/01, 138a/22, 140b/01, 140b/02, 142b/16, 142b/22, 144a/15, 146a/10, 146a/16, 146a/20, 151a/07, 154a/19, 156a/05, 156a/16, 157a/05, 158a/08, 161b/02, 163a/10, 165a/21, 169a/13, 172b/01, 172b/10, 172b/19, 172b/22, 173b/09, 175b/12, 175b/14, 176a/02, 181a/06, 187a/20
m.+a 112b/12, 123b/03, 126a/22, 128b/22, 129a/11, 131b/10, 132b/02, 133b/10, 143b/06, 147b/13, 147b/18, 147b/21, 151a/09, 154b/21, 155a/08, 155a/17, 159b/05, 172b/18, 179a/11, 180b/06
m.+da 144b/17
m.+dan 135b/19
m.+ı 114a/21, 127a/04, 128a/04, 135b/16, 146b/04, 157b/07, 172b/14
m.+iñ 112b/16, 114a/19, 114b/03, 114b/05, 114b/07, 114b/23, 118a/22, 123a/01, 125a/01, 125b/03, 125b/05, 128a/06, 128a/16, 130b/14, 135b/19, 142b/10, 142b/16, 143b/21,

147b/17, 148a/08, 150a/13,
150a/23, 161b/17, 162b/18,
163a/09, 173a/05, 175b/07,
179b/10, 187a/10
m.+iñ ise 155b/01
m.+lar 45a/11, 161b/10
m.+larıñ 129a/03, 155a/06
m.+un 161a/06, 167a/20
merķūmān: *Ar.* adı geen iki kiři
m. 129b/12, 130a/05, 130b/01
merķūme: *Ar.* iřaret edilmiř, yazılmıř, adı
gemiş; aylak, aşağılık kimse *krş.*
merķūm
m. 133b/23
m.+niñ 131a/15
m.+ye 120b/11, 128a/12, 175b/08
m.+yi 170a/11
mermer: *Ar.* mermer
m. 23b/15, 28b/03, 30a/05, 57b/07,
84b/19
m.+de 119b/21
m.+den 10b/06, 30a/11
m.+idi 23b/21
m.+ler 3b/11
mertebāni: *Ar.* Merteban'da yapılan bir
cins anak ömlük
m.+ler 35b/20, 36a/10
mertebe: *Ar.* derece, basamak; rütbe;
paye; miktar
m. 3b/03, 4b/02, 6b/04, 7b/05, 8a/01,
8b/22, 10a/18, 10b/07, 10b/10,
12a/06, 15b/11, 15b/15, 15b/22,
18a/12, 19a/21, 20a/11, 20b/06,
22a/09, 23b/08, 23b/16, 23b/19,
26a/14, 26b/16, 28b/07, 30a/12,
30a/13, 35a/14, 40a/22, 42b/12,
42b/17, 44a/04, 45b/18, 50a/19,
51b/02, 53b/09, 54a/16, 54a/23,
57b/13, 59a/03, 63b/10, 77b/22,
79a/16, 80a/04, 82b/03, 83b/02,
84b/12, 85a/23, 88a/17, 88a/18,
89a/06, 89a/10, 89a/18, 89a/20,
91a/07, 92b/12, 93b/14, 94a/23,
94b/06, 95a/03, 95a/04, 95a/21,
97a/11, 97a/17, 97a/22, 100a/07,
101a/09, 103a/12, 103b/19,
104a/22, 105a/12, 105b/17,
107b/16, 108b/10, 110a/22,
110a/23, 112a/09, 113b/16,

117a/16, 127a/21, 131a/09,
139b/03, 140a/03, 141a/07,
146b/07, 147a/15, 152b/15,
155a/16, 155b/14, 155b/21,
158a/10, 169b/15, 170b/22,
171a/11, 176b/13, 178a/07,
186a/16, 46b/17
m.+de 2a/11, 2a/18, 15b/04, 110b/23,
117b/17, 138b/04, 140b/06,
142b/18, 149a/18, 165a/23
m. degildir 105a/10
m.+den 20a/13
m.+dir 47a/02
m.+si 35a/20, 49a/11, 55a/05,
114b/15, 130b/15, 140b/08,
154b/01, 156a/23, 158a/03,
177b/21
m.+sine 90b/08, 171a/10
m.+ye 96a/06, 148b/01
meřābe: *Ar.* rütbe, derece
m.+sinde 127b/04
mesācid: *Ar.* mescitler
m. 42b/01, 46b/03, 49b/10, 57b/10
m.+leri 49a/10
mesāfāt: *Ar.* mesafeler, uzaklıklar
m. 3a/18, 180a/19
mesāfe: *Ar.* ara, süre, uzaklık
m. 32b/09, 35a/10, 38a/14, 123b/16,
137a/02, 137b/16, 138a/01,
162a/12, 168a/18, 180b/01,
180b/04
m.+de 37a/06, 128a/11, 128b/21,
129a/18, 144b/04, 157a/09
m.+den 165b/08
m.+yi 180b/02
mesākīn: *Ar.* miskinler, zavallılar,
yoksullar
m.+iñ 38a/04
meřāliħ: *Ar.* uğraşılar, alışmalar
m. 41b/01, 176b/14
m.-i nāsı 41a/14
m.-i umūr 38a/15
mesālik: *Ar.* meslekler, bağlanılan yollar
m. 180a/19, 180b/06
zıkr-i m. 3a/18
mesāvi: *Ar.* kötülükler, zararlar
m. ıķmıřlar idi 79b/14
mescid: *Ar.* camiden küçük ibadet yeri
m.-i şerifi 23a/08

meşel: *Ar.* örnek, benzer; dokunaklı ve manalı
söz; terbiye ve ahlaka yararlı olan hikāye
m.+dir 1b/12, 77b/08, 82b/05, 91b/19,
94b/19, 96b/05, 100a/22, 111b/08,
111b/21, 129b/05
m.-i nādir 30b/11
m.+lerde 103b/20

meşela: *Ar.* örneğin, söz gelimi
m. 45b/15, 47b/18, 100a/21, 108b/10

mes'ele: *Ar.* sorulup karşılığı istenilen şey; çözülmesi istenilen problem
m. 108b/13

meserret: *Ar.* sevinç, mutluluk, coşku, heyecan
m. 114b/09, 139a/01

mesfūr: *Ar.* adı geçen
m. 6b/09, 9a/03, 15b/17, 20a/07,
20b/21, 32b/06, 50b/20, 50b/22,
53b/02, 53b/03, 60b/19, 82a/03,
92a/05, 109a/03, 112b/23, 116b/14,
179a/02, 179a/08, 179a/13,
182a/10, 183b/12, 183b/20,
184b/23, 185a/05, 185a/10
m.+a 118a/01
m.+ı 117b/20, 118a/20
m.+ıñ 117a/11, 179a/14, 179b/02,
182a/03, 182b/03, 182b/05
m.+lar 50b/18, 51a/16
m.+ları 129a/05
m.+larına 183b/15
m.+larıñ 185a/06

mesfūrān: *Ar.+Far.* adı geçenler
m. 184b/18

mesīre: *Ar.* gezme yeri
m. 113a/11

mesīre-gāh: *Ar.+Far.* seyir yeri *krş.*
mesīre-gān
m.+dır 6a/10
m. imiş 108a/03

mesīre-gān: *Ar.+Far.* seyir yeri *krş.*
mesīre-gāh
m. 42a/18

mesken: *Ar.* ev, oturulan yer
m. 36b/22
m.+e 28a/08
m.+i 28a/03
m.+leri 112a/02

meskenet: *Ar.* miskinlik, uyuşukluk; yoksulluk, acizlik; yeteneksizlik
m. 179a/19

mesket: Ahıska Türklerine verilen ad
m. 128a/05, 128b/03, 131a/22,
131b/05, 134b/13, 155b/15

meskūk: *Ar.* damgalanmış, sikke vurulmuş
m. 42a/04, 44b/21, 139a/12
m.+ını 138b/08

meskūn: *Ar.* içinde insan oturan yer
rub^c -ı m.+da 38a/06

mesmū^c: *Ar.* işitilmiş, duyulmuş, haber alınmış; dinlenen, işitilen
m. 114a/01, 133b/07
m.+ı 173a/09
m.+ımız 108a/04, 108b/10
m.+ñız 38a/10

mesmūmen: *Ar.* zehirlenerek
m. 117b/07

mesned: *Ar.* dayanılan şey; rütbe, derece
m. 122b/08, 174b/20

mesned-nişīn: *Ar.+Far.* makama oturan
m.+i 171b/13

mesnevi-ḥ^vān: *Ar.+Far.* mesnevi okuyan
m. 26b/10

mesrūr: *Ar.* şen, sevinçli, mutlu
m. 9b/09, 66b/14, 76b/07, 85b/10,
86a/20, 86b/02, 95b/21, 114b/10,
124b/14, 165b/18
m. buyurdılar 82a/01
m.-ı ferah-nāk 25b/10
m. oldı 88a/03
m. oldılar 81b/23, 95a/18, 127b/20
m. olur 18a/05
m. olursız 80b/09

mesrūren: *Ar.* sevinçli bir biçimde
m. 96a/03, 168b/12

mest: *Far.* sarhoş
m. 114a/04

mestūr: *Ar.* örtülmüş, gizlenmiş
m. ola 174a/18

meštūr: *Ar.* satır durumuna getirilmiş
m. iken 45a/06

meşakkat: *Ar.* zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk
m. 56a/11, 89b/23, 99b/14, 176a/22
m.+den 100b/04
m.+e 176a/20

m.-i ^çuzmā 12a/04
meşāyih: *Ar.* şeyhler, ulular
m.+den 150a/13
m.-i kirām 21b/10
m.-i şālifin 2a/02
m.-i selefden 17a/20
meşgale: *Ar.* uğraşı, iş, emek, çalışma
m. 113b/15
meşgûl: *Ar.* bir işle uğraşan, iş görmekte
olan; işgal edilmiş; tutuk, dalgın;
dolgun
m. idelim 141a/09
m. imiş 17b/07
m. oldı 27a/14, 126a/22, 171a/12
m. oldılar 181a/08
m. oldukların 136a/22
m. olmağıla 145b/13
m. olmak 154b/06, 166a/08
m. olmuş idi 132b/18
meşhûr: *Ar.* tanınmış, şöhretli
aşl-ı m. 5b/16
ism-i m.+ı 6a/10, 30a/08
ism-i m.+ına 11a/04
m. 2a/04, 4b/12, 10a/12, 16b/02,
16b/05, 21b/01, 21b/15, 31b/08,
32a/15, 38a/07, 51a/03, 100a/22,
108a/18, 108b/07, 111b/07,
117b/15, 159a/11
m.+dır 12a/15, 14a/13, 22b/11, 30b/21
m. olan 10b/18, 19b/19, 23b/01,
26a/10, 51a/09, 59a/02, 101b/22,
108b/12, 180b/16
m. olmuş idi 111b/14
meşihat: *Ar.* şeyhlik, ululuk
m. 26b/23
m.+ı 26b/21, 27a/15
meşk: *Ar.* yazı örneği; alışmak, öğrenmek
için yapılan çalışma; alışma,
alıştırma
m. 47a/04
m. iderek 171a/10
meşreb: *Ar.* içecek yer; yaradılış, tabiat,
mizaç; huy, ahlak
m. 54a/18, 163a/17
meşrûbât: *Ar.* içilecek şeyler
m.+a 148b/23
meşrûh: *Ar.* şerh olunmuş, açıklanmış;
uzun uzadıya anlatılan
m. 67a/12

minvâl-i m. 11b/03, 50b/15, 69b/23,
70a/23, 106a/07, 122b/23, 140b/09
vech-i m. 115b/09, 121b/02, 125b/01,
144b/20, 156a/18, 174a/10,
175b/03
meşveret: *Ar.* danışma, düşüncesini
sorma
m. 129a/08, 131a/04, 150b/22
m.+de iken 6a/14
m.+den 6a/15
m.+e 131a/06
m. eyle 182b/04, 182b/04
m. eyledi 119b/18
m. eyledikde 120b/14
m. eylediler 126b/05, 141b/18,
142a/12
m. eylemişler 109a/02
m. idelim 67a/21
m. iderler 18a/10
m. idüp 61a/13, 67b/01, 82b/12,
89a/03, 97b/23, 117a/12, 124a/07,
136a/20, 140b/04, 140b/20,
143a/08
m.+ine 161b/22
m.+lere 152a/14
m.+ler eylediler 171a/01
m.+leri 68a/17, 123a/23, 131a/03,
179b/18
m.+lerine 116a/05, 145b/04
m.+ler itdiler 138a/02
m. olmak 94a/19
m. olunduğı 97a/14
m. olunup 52b/11, 182b/04
m. olunur 97a/07
m. olunur iken 97b/13
metâ': *Ar.* satılacak mal, eşya; sermaye,
elde bulunan varlık
m. 51a/06, 109b/10
m.+dır 48a/10
m.+larıdır 48a/13
metâlibe: *Ar.* talep olunan, istenen şeyler
m.+lerini 142a/09
metânet: *Ar.* metinlik, sağlamlık,
muhkemlik; sağlam; kuvvetli olma,
dayanıklılık
m. 123b/14, 124a/02, 136b/14,
178a/13, 179b/16
m. eylemişdir 79a/16
m. eylemişlerdir 85a/23

m. idüp 82a/02
m. olacak 35b/06
m. virdiler 160a/04
m. vire 118a/10
m. virilmek 35b/09
m. virmek 141b/07
m. virmişdir 171b/21
m. virmişler idi 154b/18
m. virüp 140a/03, 141b/03, 144b/06,
153b/14, 156b/07
metîn: *Ar.* metanetli, sağlam, dayanıklı
m. 2a/11, 3b/03, 4a/03, 4b/03, 14a/17,
20b/22, 21a/04, 30b/23, 57b/04,
65b/15, 76b/21, 84b/16, 136b/14,
141a/21
m.+dir 4a/09
m. oldu 21a/02
m. olduğına 77b/19
metrîs: *Ar.* toprak, siper, pusu
m. 80a/05
m. alınıp 61b/10, 76a/08, 79a/02
m. almağa 141b/10
m. alup 57a/05
m.+de 55a/14, 70b/11
m.+den 76a/12, 80a/11
m.+e 76a/12, 138a/11
m.+ler 65b/15, 138a/04
m.+lerde 55b/12, 73b/22
m.+lerden 79a/05
m.+lere 76a/19
m. olmak 76a/05
mevâdd: *Ar.* maddeler, varlıklar; işler,
hususlar; kanunlar, nizamlar *krş.*
mevâdde
m. 131b/10, 133a/04
m.+de 130b/16
m.+ı idi 73b/13
m.+ına 140b/02
m.+ında 143b/04
m.+ları 149b/02
mevâdde: *Ar.* maddeler, varlıklar; işler,
hususlar; kanunlar, nizamlar *krş.*
mevâdd
m. 132a/03, 143b/04
m.+de 140a/18
m.+den 141a/13
mevâşi: *Ar.* evcil hayvanlar
m. 119a/19

mevcüd: *Ar.* var olan, bulunan; hazır
olan; bir topluluğu meydana getiren
bireylerin hepsi
m. 1b/01, 4b/22, 5a/14, 8a/20, 11a/13,
15b/02, 47a/05, 73a/18, 79b/19,
108a/22, 120b/09, 124a/23,
124b/22, 127b/09, 136b/15,
137a/02, 141a/08, 144a/18,
145a/13, 147b/03, 151b/03,
152a/05, 157b/18, 160b/18,
163b/08, 187b/03, 187b/11
m. bulanları 161b/08
m. bulunan 78a/22, 106a/14
m. bulunup 175b/09
m.+dır 11b/21, 16b/08, 49b/23,
50a/02, 57b/01, 131b/10, 163b/06
m.+ı 163a/20
m. idi 83a/01
m. iken 79a/10
m. olan 8b/23, 13a/11, 16b/17, 28b/23,
36a/09, 52b/10, 54b/18, 55b/19,
55b/21, 56b/16, 57a/02, 57a/21,
65a/19, 70b/05, 73a/17, 73a/19,
75b/08, 77b/16, 81b/19, 105a/03,
112a/14, 119b/02, 128b/10,
136a/06, 136b/12, 138b/18,
141a/01, 147b/08, 150b/10,
157b/15, 160a/02, 160a/14,
186a/23, 187b/09
m. olanlar 90b/16, 104b/04, 104b/15
m. olduğdan 72b/14
m. olmağıla 116a/22
m. olmaları 140b/14
m. olması 179b/22
m. olsa 77b/22
m. olup 17a/02, 88b/19, 101b/11,
152a/15, 152b/22
meveddet: *Ar.* muhabbet, bağlılık, sevgi
m. 59b/08, 80b/10, 96a/16, 122a/18,
127a/12, 129a/06, 166a/21
m.+ı 175b/06
mevfür: *Ar.* bol, çok
hazz-ı m. 166b/05
mevki: *Ar.* yer, bölge, saha
m.+inde 42b/04
mevkûf: *Ar.* bağışlanmış; engellenmiş;
tutuklanmış; bağlı, ilişkin
m.+dır 132b/15
m. olup 133b/12

mevlevî: *Ar.* mevlaya mensup; Mevlana Celaleddin Rumi'nin yolu ve bu yoldan olan kimse
āyîn-i m.+yi 27a/19
icâbet-i m. 23a/20
işâbet-i m. 23a/19
kerâmet-i m. 23a/23
m.+ler 23a/23
sa'âdet-i m. 23a/22
şehâdet-i m. 23a/21
velâyet-i m. 23a/18
mevlevî-hâne: *Ar.+Far.* Mevlevi tekkesi
m. 26b/11
m.+de 26b/20
mevlüd: *Ar.* doğmuş, yeni dünyaya gelmiş
m.+ı 116a/09, 181b/01
mevşil: *Ar.* kavşak, kavuşacak yer; ek yeri
m. 119a/05
mevrûş: *Ar.* miras kalmış, ana babadan geçmiş
mevsim: *Ar.* yılın dört bölümünden her biri
m. 93a/15, 94a/13
m.-i bahârda 6a/11
m.-i erba'inde 19a/21
m.-i şitâda 7b/11, 137a/11
mevşûf: *Ar.* nitelendirilmiş
m. 18b/22, 24a/06
mevsûm: *Ar.* nişanlanmış, damgalanmış, işaretlenmiş; isimlendirilmiş, ad verilmiş
m.-i evvel 81b/04
mevt: *Ar.* ölüm
m.+inde 169a/10
mev'ûd: *Ar.* söz verilmiş
m. olduğu 95b/18
mevzi': *Ar.* yer, alan, bölge
m. 180a/02
mey: *Far.* içki, şarap
m. 171a/07
m.-i nâbdan 123b/01
meydân: *Ar.* geniş, açık, düz yer, alan; yarışma veya karşılaşma yeri; ortaklık; fırsat, imkan
m. 74b/03, 84b/17, 84b/18, 130b/18, 149a/04

m.+a 24b/22, 41b/06, 55a/23, 90b/17, 98b/20, 126a/06
m.+a geldi 24b/23
m.+a gelüp 103a/06
m.+da 24a/23, 156a/05
m.+ı 23a/08
m.+ına 74a/22
meydâncı: *Ar.+T.* Mevlevi tekkelerinde konukları karşılayan, meydanı açan, Mevlevi raksını düzenleyen tarikat adamı
m. 26b/12
meyl: *Ar.* eğilme, eğiklik; akıntı; sevme, tutulma; gönül akışı
m. 41a/11, 47a/05, 69b/20, 112b/03, 115a/09, 120b/04, 120b/15, 123a/05, 125b/18, 126a/16, 127a/12, 129a/13, 135b/22, 138a/16, 156a/14, 160a/09, 164a/05, 174a/08, 175b/04, 175b/06, 175b/15, 176a/10, 176a/20, 176a/23, 176b/13, 181a/03
m. eyleye 122b/23
m.+i 73b/06, 170b/17
m. idesiz 122a/10
m. idüp 39a/21
m.+inde 39a/23
m. itdirdüp 114b/02
m. itdirmiş idi 125b/12
m.+leri 140b/12
meymenet: *Ar.* bereket, saadet, mutluluk, uğurluluk
m. 61b/08
m.-i maqrûn 39a/16
m.-i maqrûnı 38a/09
meymûn: *Ar.* uğurlu, bereketli, kutlu
m. 57a/02
me'yûs: *Ar.* ümidi kesilmiş, ümitsiz
m. 49b/01, 73b/07, 91b/13, 147b/06, 175a/12, 181a/13
m. oldılar 124a/03, 148a/18
m. olıcağ 142b/22, 161b/22
meyve: *Far.* yemiş, ürün, meyve
m. 6a/11, 7b/06, 15a/01, 18a/11, 38b/13, 141a/22
m.+si 3b/05, 6a/09, 42a/13, 108a/22
mezâd: *Ar.* arttırma ile yapılan satış
m. olur 15a/12

mezâhim: *Ar.* zahmetler, eziyetler, sıkıntılar
m. 47a/06, 115a/01, 129b/01
mezâristân: *Ar. +Far.* mezarlık
m. 22b/08
mezbûr: *Ar.* adı geçen, yukarıda söylenmiş olan *krş.* mezbûre, mezkûr, mezkûre
ağa-i m. 65a/12
deryâ-yı m. 8a/03
deryâ-yı m.+îñ 3b/15, 33b/11
elçi-i m. 69a/03, 69a/13, 73a/23
göl-i m.+a 34a/17
hân-ı m. 36b/01
hân-ı m.+a 36b/09
havz-ı m. 4a/14
m. 10b/21, 13b/12, 14b/03, 14b/12, 21a/19, 21b/04, 27a/17, 28b/20, 32a/16, 32b/03, 32b/04, 32b/10, 33a/02, 33a/05, 33b/15, 34a/13, 37b/05, 48a/20, 48b/18, 53b/19, 56a/06, 63b/23, 65a/02, 65a/13, 65a/22, 74b/17, 86b/22, 88b/03, 88b/09, 112a/13, 119b/04, 156b/04, 156b/23, 157b/16, 184a/22, 184b/16, 186b/15, 187a/17
m.+a 52a/08, 126b/16, 151a/03
m.+da 58b/13, 86b/13, 109b/16, 137a/17, 142a/02, 154a/04, 154b/23, 157a/05, 157b/23, 172a/04, 183a/10
m.+dan 26a/11, 36b/12, 84b/15
m.+ı 61a/13, 172b/16, 182b/11
m.+îñ 4a/11, 26b/11, 48b/01, 61b/19, 78b/23, 80a/12, 126a/12, 141b/04, 151a/02, 159b/22, 169a/20, 177b/21, 182b/14, 182b/14, 183a/06
m.+lar 161a/08
m.+larıñ 47b/06
mâh-ı m.+da 82a/16
pîr-i m. 27a/01, 27a/05
sene-i m.+da 26b/08, 62b/14, 66b/06, 67a/12, 86b/15, 86b/18, 86b/23, 87a/01, 87a/07
sene-i m.+îñ 76b/06
şiyânet-i m.+ı 44a/23
tabâka-i m.+îñ 35a/17
tarih-i m. 62a/22

târîh-i m.+da 88a/04
târîhü'l m. 72a/14, 107b/15
târîhü'l m.+da 185b/04
tekke-i m.+îñ 26b/21
yevm-i m.+da 83a/10
zât-ı m. 18a/21
mezbûre: *Ar.* adı geçen, yukarıda söylenmiş olan *krş.* mezbûr, mezkûr
m. 8b/07, 18b/04, 18b/04, 27a/04, 48b/08, 119a/18, 134b/02, 184a/08
m.+de 144b/11, 144b/12
m.+niñ 118a/12, 133b/18, 160a/08, 170a/03
m.+ye 168a/16
m.+yi 48b/02
mezemmet: *Ar.* kınama, yerme; yerilecek, kınanacak iş
m.+de 113b/23
mezheb: *Ar.* gidilen, tutulan yol; din; bir dinin şubelerinden her biri
m. 91a/18, 118a/03, 133b/05, 140a/11, 150a/19, 153b/17, 170a/14, 180b/23
m.+i 136a/13, 141a/11, 143b/03
m.+idir 131a/14, 143b/04
m.+imiz 91a/17
m.+inde 49a/08
mezkûr: *Ar.* adı geçen, yukarıda söylenmiş olan *krş.* mezkûre, mezbûr, mezbûre
m. 4a/12, 5a/18, 5b/02, 8a/12, 9a/21, 9b/21, 11a/23, 12a/02, 12b/14, 13a/04, 13a/21, 13b/08, 14a/08, 14a/15, 18b/03, 29a/07, 31b/09, 31b/11, 31b/16, 31b/17, 31b/18, 31b/21, 32a/02, 32a/06, 32a/08, 32a/11, 32a/12, 32a/13, 32a/15, 34b/02, 35a/13, 55a/23, 65a/21, 87a/19, 88b/05, 89a/02, 94b/01, 95a/19, 96a/16, 101a/02
m.+a 14b/05, 16a/02, 32b/07, 186b/12
m.+da 19b/12
m.+dan 87a/18
m.+ı 11b/16, 164a/21, 186b/14
m.+ın 19b/10
m.+ınıñ 180b/05
m.+lar 15b/08

m.+larıñ 52a/11, 58b/01, 165a/10
m.+uñ 11b/20, 14b/19, 15b/16,
15b/18, 18a/06, 25a/04, 31b/14,
35a/05, 72a/12, 90a/02, 107b/13,
136b/15
mezkūrān: *Ar.+Far.* adı geçmiş, anılmış
şeyler
m. 89a/05, 90b/07
m.+a 58b/13
mezkūre: *Ar.* adı geçen, yukarıda
söylenmiş olan *krş.* mezkūr,
mezbūr, mezbūre
m. 5a/21
m.+de 144b/08
mezra'a: *Ar.* ekim yapılabilecek arazi
m.+ları 4b/08
mıkrāme: *Ar.* işlemeli örtü, mendil
m. 187a/22
mısır: *Ar.* buğdaygillerden bir tür bitki,
mısır
m. 57b/02
mışırılı: Mısır halkından olan kimse
m. 58a/06
mızrāk: *Ar.* kargı, mızrak
m. 162b/23
miftāh: *Ar.* anahtar
m. 94b/20, 129b/06
m.+ı 22a/01
m.+ını 11b/17
m.+ıñ 14b/03
mihmān: *Far.* konuk, misafir; kalıcı
m. 27b/23
m.+ı 152b/02
m. ola 30b/15
m. oldılar 152b/19
m. olur mı 84a/13
mihmān-dār: *Far.* misafir, konuk
ağırlayan kimse; ağırlaması için
resmî bir misafirin yanına verilen
kimse
m. 144b/21, 152b/01
m.+ı 38b/08
m. olmak 36b/13
mihmān-dārlık: *Far.+T.* konukçuluk
m. 36b/01
miḥnet: *Ar.* zahmet, eziyet; gam, musibet,
keder, sıkıntı, dert, bela
m. 1b/12, 156a/08
m.+e 149a/08

mihir: *Far.* güneş *krş.* güneş, hürşid,
āfitāb, şems
m. 116a/04
miḥrāb: *Ar.* camilerde yönelinen taraftaki
duvarda bulunan ve imamlık edene
ayrılmış olan oyuk, girintili yer
m. 23b/16, 31a/01
m.+a 28b/07
m.+ı 28b/06
m.-ı şerifin 28b/08
miḥdār: *Ar.* parça, kısım, bölüm; kıymet,
değer
m. 5b/09, 6b/12, 12b/13, 15b/07,
18a/23, 22a/15, 26a/03, 26a/15,
28b/23, 32b/09, 35a/07, 35a/10,
36a/16, 36b/12, 38a/17, 40a/02,
41b/05, 43b/12, 43b/18, 44a/10,
44b/21, 45b/03, 46a/04, 46b/02,
46b/21, 51b/19, 52a/19, 54b/19,
57a/22, 58b/21, 58b/23, 61b/16,
61b/17, 64a/04, 66b/09, 66b/16,
73b/17, 77a/17, 78a/02, 78a/07,
78a/21, 78a/23, 79a/18, 79b/01,
79b/18, 80a/02, 85a/15, 87a/15,
88a/01, 90b/04, 93b/08, 96b/19,
101b/08, 103a/08, 104a/21,
104b/07, 109a/13, 109b/18,
110b/06, 111b/15, 111b/18,
112a/01, 112a/13, 112b/13,
113a/08, 113b/14, 113b/21,
118b/06, 119b/12, 123a/04,
123b/20, 125b/01, 128a/16,
130b/03, 130b/07, 132b/06,
133b/15, 136b/17, 136b/20,
138a/18, 138b/12, 139a/07,
139b/08, 139b/11, 140a/02,
140a/06, 140a/16, 141b/23,
142b/07, 142b/19, 144a/14,
144b/03, 145a/10, 145b/22,
147a/10, 147b/18, 148b/15,
150b/01, 150b/19, 152b/08,
153a/04, 153a/04, 153b/22,
154a/20, 155b/04, 155b/17,
156a/01, 156a/23, 156b/03,
156b/18, 157a/02, 158b/23,
159a/07, 159b/15, 159b/16,
161a/13, 162a/14, 163a/19,
163a/21, 163b/06, 164a/16,
164a/17, 164b/05, 165a/07,

168a/03, 168a/13, 168a/18,
168b/09, 169a/19, 175b/06,
176a/15, 180b/02, 187a/11
m.+dır 43b/23, 139b/11, 183b/21
m.+ı 3b/14, 3b/16, 3b/22, 3b/22,
5a/19, 8a/10, 11a/07, 13b/08,
15a/03, 15a/04, 15a/11, 15a/19,
15a/23, 15b/11, 18b/02, 20a/04,
22a/04, 22a/07, 25b/07, 28b/12,
31a/18, 35a/08, 35a/22, 35a/23,
36b/04, 36b/19, 37a/06, 41a/21,
42a/04, 42a/23, 47b/11, 48a/14,
53b/06, 56b/18, 60b/06, 61b/17,
64a/03, 64a/12, 64a/17, 73a/04,
74b/18, 76b/02, 76b/19, 77b/18,
78b/22, 78b/23, 79b/18, 79b/19,
83b/15, 84b/21, 85a/08, 88b/01,
88b/06, 89a/06, 92a/11, 98b/15,
100a/02, 102a/08, 102b/19,
105b/05, 112b/06, 120b/09,
123b/16, 124a/22, 127b/05,
128a/18, 128b/03, 130a/19,
131b/23, 134a/05, 134b/19,
135b/13, 137a/04, 138a/01,
138b/08, 143b/11, 145b/14,
150a/21, 152b/21, 154b/13,
155b/19, 156a/05, 156a/20,
156b/01, 156b/18, 157b/21,
162a/18, 164a/15, 169b/22,
172b/20, 177b/20, 178b/13,
182b/13, 183a/01, 183a/08,
183a/22, 183a/23, 183b/08
ma^ç lümü'l m. 167a/07, 168a/04
miknet: *Ar.* kuvvet, kudret, güç, zor
m. 131a/13, 178b/16
mikrâş: *Ar.* makas
m. 13a/19
mîl: *Ar.* eskiden gözü kör etmek için
kullanılan bir ceza infaz vasıtası
m. çekdi 169b/10
m. çekdiler 68b/05, 165a/23
m. çekildi 163a/05
m. çekilmiş 160b/22
m. çekmek 146a/14
mîl: *Fr.* yer yer uzunluğu değişen bir
uzaklık ölçü birimi
m. 4a/11
m.+dır 3b/16
m.-i kübrâ 11a/20

milel: *Ar.* milletler, uluslar; bir dinde
veya mezhepte olan topluluklar
m. 118a/09, 145b/11
milk: *Ar.* mülk
rüy-ı m. 15b/01
millet: *Ar.* ulus; benzer özellikleri olan
topluluk
m. 134b/05
m.+e 118a/04
mi^çmār: *Ar.* yapıların planını yapıp
bunların gerçekleşmesini sağlayan
kimse, mimar
m. 15b/14
m.+ı 22a/07, 23b/08
m.+lar 178a/12
m.+ları 28a/21
mi^çmārān: *Ar.* mimarlar
m. 25b/15, 28a/23
min: *Ar.* -den, -den beri
m. 3a/02, 3a/18, 3a/20, 3a/23, 36a/18,
36a/19, 36a/19, 119a/09, 180a/19,
185b/21
mināre: *Ar.* camilerde müezzinin ezan
okuduğu, sela verdiği, şerefesi olan,
çoğunlukla taştan, yüksek ve ince
yapı
m. 30a/15
m.+den 83b/13
min ba^çd: *Ar.* bundan böyle, bundan
sonra
m. 36a/14, 73a/15, 97b/23, 114b/15,
120a/02, 121a/21, 122b/07,
125a/07, 125a/22, 125b/09,
127b/22, 134b/04, 134b/16,
135a/20, 136b/21, 139b/02,
140a/15, 141a/14, 143a/17,
147b/05, 151a/19, 153a/17,
153a/21, 158b/04, 159a/15,
159b/23, 164b/23, 166b/08,
168b/02, 169a/16, 170b/21,
171a/14, 172b/11, 173a/02,
174a/17, 174a/23, 174b/08,
174b/17, 178b/16, 180a/07,
181a/03
minber: *Ar.* camilerde hatibin çıkıp hutbe
okuduğu merdivenli kürsü
m.+i 23b/15, 28b/10

minder: içi yumuşak bir malzeme ile doldurularak dikilen, oturmaya, yaslanmaya yarar şilte
m.+e 150a/08

minḳār: yırtıcı kuş gagası
m.+ı 13b/10

minnet: Ar. bir iyiliğe, bir iyilik yapana karşı kendini borçlu görme; görülen iyiliğe karşı teşekkürde bulunma; yapılan iyiliği başa kakma; şükür
cānımıza m.+idi 67b/20
cānına m.+dir 95a/10, 125b/03
m. 95a/12
m.+dir 90a/20
m.+olsun 86a/18
şükr-i m. 1b/01

minvāl: Ar. tarz, yol, suret, şekil
m. 10b/03, 48b/03, 63a/07, 65a/04, 67a/12, 79a/07, 88b/10, 98b/21, 100a/10, 101a/06, 102b/06, 109b/15, 109b/16, 119b/04, 130a/23, 152a/02, 169a/15, 177a/06, 183b/09, 183b/15, 187b/11
m.-i meşrūḥ 11b/03, 50b/15, 69b/23, 70a/23, 106a/07, 122b/23, 140b/09

mīr: *Far.* amir, baş; kumandan; bey; vali
m. 11b/16, 36b/13, 48b/07, 52b/22, 53a/16, 54a/08, 77b/15, 88b/06, 88b/07, 89a/05, 89a/12, 92a/05, 92a/10, 94b/13, 94b/14, 112b/11, 112b/12, 112b/16, 112b/22, 113a/05, 113a/20, 113b/11, 113b/17, 114a/19, 114a/21, 114b/03, 114b/05, 114b/07, 114b/11, 114b/23, 115a/02, 115a/09, 115b/08, 116a/04, 118a/22, 118b/14, 118b/17, 119a/15, 120a/14, 120a/14, 120a/20, 120b/09, 120b/23, 121b/02, 122a/14, 123a/01, 123a/03, 125a/01, 125a/14, 125b/03, 125b/04, 126a/12, 137a/07, 137a/08, 139a/22, 150a/13, 150a/14, 150a/23, 150b/05, 154a/13, 159b/06, 162b/18, 181a/06, 186a/05, 186b/01, 187b/06
m.+de 152b/21

m.+im 149b/17, 151a/11
m.+inden 52b/18
m.+iñ 152b/19

mīr-āḫūr: *Far.* sarayın ahır müdürü
m. 40b/05

mīrālāy: *Far.* alay beyi, albay
m. 16a/09, 58a/04, 59b/01, 61a/06, 186b/02

mīrān: *Far.* beyler
m. 119a/15, 138b/02, 160a/05, 187b/06
m.+dan 186a/05
m.+ı 186b/01

mīrī: *Far.* beylik, devlet hazinesine ait
m. 65a/16, 72b/02, 72b/05, 75a/17, 77a/16, 80b/22, 83a/17, 84b/06, 84b/07, 85a/06, 85a/07, 186a/12
m.+den 138b/02
m.+leri 31b/19
m.+lerin 32a/20
m.+sin 32b/02
m.+ye 185a/14

mīr-i ʿālem: bayrak beyi
m. 62a/05

mīr-livā: askeriyede tuğgeneral rütbesi
m. 187b/06
m.+yı 186b/01

mīrzā: *Far.* İranlılara mahsus bir asalet unvanı, beyzade
m. 75a/11, 81a/17, 161b/01, 175b/07, 175b/12, 176a/02

mīşāk: *Ar.* sözleşme, antlaşma
ʿahd-i m. itmiş 41a/09
m. 125b/10, 145a/09, 150b/17, 151a/01, 152b/03, 158a/12, 158a/17, 158b/01, 161a/04, 167a/10, 167a/19, 167a/23, 172b/15, 178b/15, 183a/17, 185a/10
m.+a 186b/09
m.+da 159a/14
m.+ı 119b/08
m. idüp 185b/12
m.+lar 164a/23

mīşāl: *Ar.* örnek; masal; rüya, düş; benzer, andırır
m. 4b/04, 33a/11, 35a/02, 136b/09, 147a/16, 149a/05

m.+i 5b/12, 11a/15, 11a/18, 135a/14,
148b/10, 157b/16
mişällü: *Ar.+T.* gibi, benzer *krş.* mişilli,
mişillü
m. 35a/02
mişilli: *Ar.+T.* gibi, benzer *krş.* mişällü,
mişillü
m. 30b/14, 58b/07, 83b/08, 95b/07,
98a/01, 128b/04, 169b/05, 178a/07,
183a/13
mişillü: *Ar.+T.* gibi, benzer *krş.* mişällü,
mişilli
m. 129a/14, 134a/15, 136b/08,
157a/02, 180b/04
mişkal: *Ar.* yirmi dört kıratlık bir ağırlık
ölçüsü
m. 40b/03
miskîn: *Ar.* aciz, zavallı, becereksiz,
hareketsiz
m.+leriz 73b/04
mişl: *Ar.* eş, benzer; miktar; defa, kez
m. 13b/12, 31b/03
m.+i 13b/20, 31a/10, 61b/06, 83b/07,
85b/16, 89a/14, 111b/05
m.+ini 12b/17, 61b/14
m.+iñ 13b/13
m. olmaz 51b/03
mişli: *Ar.* misil ile ilgili
m. 51b/03
mişe-zâr: *Far.* meşelik, küçük koruluk
m. 34b/08
m.+a 31b/14
mişe-zârlık: *Far.+T.* meşe korusu veya
meşe ormanı
m. 32a/01
miyân: *Far.* orta, ara, aralık, ortada, arada
m. 116b/12, 116b/22, 117a/02,
119b/15, 120a/04, 124a/07,
128a/08, 145b/05, 163b/12,
174a/06, 175a/16
m.+a 146a/03
m.+da 132a/02
m.+ı 89b/02
m.+ımızda 166b/18, 166b/19, 186b/21
m.+ında 3b/06, 5a/06, 7b/10, 9b/17,
19a/14, 30a/09, 35a/02, 35a/05,
84b/18, 116b/07, 119b/08, 126a/03,
151a/01, 170b/15, 174a/18,

177a/03, 178b/06, 180b/22,
182a/01, 187a/17
m.+ından 122b/01
m.+larında 125b/04, 169b/16,
178b/15, 182a/16
m.+larından 124b/10, 160b/19
miyâncı: *Far.+T.* aracı, aracılık eden
kimse
m. 164b/11, 169b/05
m.+sı 68a/05, 140b/08, 169a/17
miyâne: *Far.* orta, ara
m.+de 167a/09
mizâc: *Ar.* bir şeyle karıştırılmış olan
başka şey; huy, tabiat; sıhhat
‘alilü'l m. 176a/06
m. 176b/05, 176b/09
m. eyledikde 135b/10
m.+ına 174b/22
m.-ı sa‘ âdetine 26b/08
m.+ları 39b/08, 39b/10
mizâcsız: *Ar.+T.* sağlığı iyi olmayan,
rahatsız, keyifsiz
m.+lardır 26b/14
moğānlı: Mogan şehrinden olan kimse
m. 88a/04
mollā: *Ar.* büyük kadı, büyük alim *krş.*
monlā
m.+larını 103a/05
monlā: *Ar.* büyük kadı, büyük alim *krş.*
mollā
m. 2b/23, 23a/02, 23a/13, 25b/21,
26a/07, 28a/18, 98a/16, 129a/19,
129a/22, 130a/13, 134a/15
m.+sı 186b/04
monlālîk(ğ): *Ar.+T.* molla olma durumu
m.+ı 74b/10
moskovlu: Moskova şehrinden olan
kimse
m. 117b/15
mū: *Far.* kıl, tüy *krş.* mūy
ser-i m. 62a/16
mu‘âdil: *Ar.* eşit, denk
m. 10b/04, 13b/01
mu‘âhede: *Ar.* karşılıklı ant içme;
antlaşma
m.+lerine 119a/08
m.+lerini 121a/23
m. olunup 134b/17
m.+yi 125b/08

mu'āheze: *Ar.* azarlama, paylama, çıkışma, darılma
m. 38a/17
m. iderler ise 45a/16

mu'āhid: *Ar.* antlaşma yapanlardan her biri
m.+imizi 120a/23

mu'ālece: *Ar.* ilaç yapma, ilaç kullanma
m. 13b/17, 161b/13
m.+de 105b/11
m.+ler 59a/08

mu'allak: *Ar.* asılmış, asılı; havada, boşta duran; sürüncemede kalmış, bağlı
m. 25a/03

mu'allem: *Ar.* eğitilmiş, eğitilmiş
m. 157b/13

mu'allim: *Ar.* öğretmen, hoca
m.+i 140b/08
m.-i şıbyān 23b/04
m.+ler 175b/10

mu'allim-ḥāne: *Ar.+Far.* öğretmen yetiştiren okul
m. 9b/11, 23b/04
m.-i şıbyān 9b/04

mu'āmele: *Ar.* davranış, tavır, tutum, hareket; yol, iz
m. 114b/08, 122a/16, 143b/15, 153a/12, 159a/01, 164b/04, 168b/14, 179a/23, 182a/04
m. buyurasız 122a/05
m. buyurursız 46a/07
m. ideler 144b/20
m. iderek 146a/11
m. olunup 179b/10
m.+siyle 135a/13
m.+yi 147b/17, 166a/11

mu'ammer: *Ar.* ömür süren, yaşayan, yaşamış
m. olsunlar 41b/14

mu'āraza: *Ar.* birbirine karşı gelme, kavga, çekişme
m. 18a/13
m. iden 18a/17

mu'ārefe: *Ar.* bilişme, tanışma, bildiklik, birbirini bilip tanıma
taḥşil-i m. 41a/01, 47a/03

mu'āteb: *Ar.* azarlanan, ayıplanan
m. eyleye 45a/03

mu'aṭtal: *Ar.* tatil edilmiş, bırakılmış; kullanılmaz; boş, işsiz
m. 130a/03
m. kaldı 139a/01, 176b/14

mu'ayyen: *Ar.* belli, belirli; kararlaştırılan
m. 15b/03
m.+de 165b/03
m.+e 97a/12, 138a/19
m. iderler 35b/14
m.+ile 113a/11
m.+ine 161b/01
m.+lerine 123b/07

mu'ayyeniyet: *Ar.* devlet yardımı
m.+ine 163b/23

mu'azzam: *Ar.* kocaman, koca; ulu, koskoca; ciddi, önemli *krş.* mu'azzama
ḥaḳānū'l m. 2b/04, 14b/09, 105b/01, 110a/18
m. 4a/09, 8a/16, 8b/22, 21b/23, 29b/07, 30b/20, 31a/05, 31a/21, 62b/21, 85b/21, 108b/04, 108b/05
m.+da 117a/21
şehir-i m. 48a/04
şehir-i m.+da 25b/06
şevvāl-i m.+iñ 81b/15
şevvālū'l m.+a 2a/05
şevvālū'l m.+iñ 77a/03

mu'azzama: *Ar.* kocaman, koca; ulu, koskoca; ciddi, önemli *krş.* mu'azzam
m. 130a/03
m. mıdır 90a/19

mu'azzeb: *Ar.* azap gören, acı çeken
m. 132a/01

mu'azzez: *Ar.* aziz kılınmış, onurlu, saygın
m. 47b/08

mubāḥ: *Ar.* işlenmesinde sevap ve günah olmayan şey
m. 78b/17, 108a/22
m. olup 76b/21
m. olur 3b/06

mū-be-mū: *Far.* kıl kıl, tel tel, birer birer, çok dikkatle, inceden inceye
m. 49a/15

mu'icib: *Ar.* icap eden, lazım gelen, gereken, gerektiren; sebep, vesile

m. 31b/09, 31b/17, 33b/11, 51a/15, 56a/13, 71a/02, 106b/06, 152b/13, 166b/20
m.+ince 25a/11, 40b/15, 51b/19, 52a/01, 55b/03, 62a/10, 71b/02, 105b/09, 107a/05, 143a/10, 187a/19, 187b/03
mūdā: *Ar.* kendisine emanet olarak verilmiş
m. olduğda 115b/03
mūdekī: Kürt halkından bir aşiretin adı
m. 50a/04
mufahham: *Ar.* saygın, itibarlı
müšir-i m. 75b/07, 78a/18, 81b/02, 81b/16
mufaşsal: *Ar.* ayrıntılı
m. 23a/17, 114b/13, 166b/06
mufavvaz: *Ar.* birinin gözetimine bırakma
m. 171b/08
muğāyir: *Ar.* ters, zıt, aykırı
m. 38a/02, 44a/05, 73a/16, 178b/16
m.+dir 37b/08
muğayyer: *Ar.* değiştirilmiş, başkalaştırılmış
m. olduğına 133b/04
muğberr: *Ar.* gücenmiş, gücenik, küskün
m.+ül'-hātır 164b/02
muḥabbet: *Ar.* sevgi, dostluk
m. 2b/18, 9a/04, 59b/07, 80b/10, 89b/20, 96a/16, 127a/08, 175b/05
m. eyledi 115a/09
m. eylediler 176b/13
m. eylemişler idi 164a/05
m.+i 95a/21, 116a/04, 125b/05, 126a/16, 129a/13, 166a/18, 175b/15
m. idüp 104b/05
m.+im 149a/08
m.+ini 90b/09
m. itmişdir 43a/15
m.+leri 42b/12, 42b/13, 46a/11, 112b/03
m.+ler idersin 44b/10
m.+leriyle 174a/08
muḥabbet-nāme: *Ar.+Far.* sevgi mektubu; dostça mektup
m. 166b/16
m.+ler 63a/05
muḥābere: *Ar.* haberleşme; mektuplaşma
m. 118a/06, 147b/20

muḥaddiṣān: *Ar.* hadis ile meşgul olanlar
m. 5b/18
güftār-ı m. 10a/02
muḥāfaza: *Ar.* saklama, koruma, kayırma
m. 59b/10, 105a/11, 141b/12, 141b/16, 150b/02, 156a/23, 159b/14, 161b/11, 178a/20
m.+dan 143b/13
m. eylediler 161b/12
m. eyleye 137a/22
m. itdiler 142a/03
m. itdirdüp 130a/11
m.+larında 35a/09
m. olan 79b/16
m. olunmayacağı 154a/07
m.+sı 31b/16, 142b/10, 142b/16, 154a/10, 162b/08, 179b/17, 185a/16
m.+sına 35a/04, 35b/08, 54b/20, 56a/21, 56b/01, 57b/17, 57b/21, 59b/16, 60a/03, 60a/14, 60a/15, 60a/18, 60b/22, 62a/14, 74a/12, 78b/15, 80b/12, 81b/03, 84b/14, 141b/14, 144a/02, 180a/09, 185a/17
m.+sında 35a/06, 74a/02, 78a/11, 78b/11, 81a/22, 142b/23, 185a/15, 185a/16
m.+sında idi 63b/21, 184b/10
m.+sında iken 60a/20
m.+sındayız 160a/10
m.+ya 141b/09, 145a/14, 145b/10, 155b/06
muḥāfız: *Ar.* muhafaza eden, değiştirmeyen saklayan, koruyan; bekçi
m. 53b/18, 62a/21, 64a/02, 66b/01, 106a/02, 106a/23, 112a/14, 115a/21, 178b/14
m.+ı 32a/19, 60a/01, 60a/15, 62a/17, 109b/01, 180a/02, 186a/01
m. idi 67a/14
m.+lar 139b/04, 158a/04
m. olan 88b/22
m. olup 97a/21
muḥakkak: *Ar.* hakikati, gerçekliği, doğruluğu belli olmuş; doğru
m.+dır 114a/04, 143a/13, 166b/23
m. eyledikde 128b/06
m. idi 55a/04

m. olıcak 123a/13
m. olmağıla 180b/06
m. olur 129a/14
muḥakkikîn: *Ar.* gerçeği bulup meydana çıkarılanlar
‘ulemā-yı m. 26b/03
muḥāl: *Ar.* mümkün olmayan, olamaz, olmaz, olmayacak
m. 30a/13, 32a/06, 85a/03
m.+dir 15b/12, 15b/19, 16a/01, 51b/02
m. görünür 14a/18
muḥālāt: *Ar.* mümkün olmayan şeyler
m.+dan 165a/22
muḥālefet: *Ar.* uygunsuzluk, aykırılık; düşmanlık
m. 121a/22, 130a/21, 138a/03, 155a/09, 165a/01
m. eylediği 60a/11
m. eyleme 58b/19
m. idene 167b/05
m. idüp 91a/01
m.+iñ 123b/10
m. olmayup 177a/03
muḥālif: *Ar.* aykırılık gösteren, uymayan, uygun olmayan
m. 129a/19, 133a/10, 133a/14, 152a/13, 178b/16
m.+e 114a/20
muḥalliş: *Ar.* kurtaran
m.+iñiz 172b/04
muḥammediyye: *Ar.* Hz. Muhammet’e ait, onunla ilgili; Muhammet ümmetinden olan, Müslüman
dīn-i m. 120a/04
m. 122b/06
muḥammil: *Ar.* tahammül eden, taşıyan, dayanan
m.+ü'd-dimāğ 116a/10
muḥarrem: *Ar.* haram kılınmış; kamer takviminin birinci ayı, aşure ayı
ğurre-i m. 57a/12
m.+i 132b/07
m.+iñ 172b/21
muḥarremāne: *Ar.+Far.* yasaklanmış bir biçimde
m. 119a/05
muḥarrem’ül-ḥarām: *Ar.* muharrem ayı
m.+da 36a/20
m.+ınıñ 57a/08

m.+iñ 112a/08
muḥāşara: *Ar.* kuşatma, etrafını çevirme
ḳable'l m. 155b/15
m. 6a/02, 79a/08, 128b/07, 139b/10, 144a/15, 146b/10, 148a/19, 148b/06, 155b/06, 156a/09, 157b/17, 161a/21, 184a/12
m.+da 123b/21, 136b/17, 142b/02, 146a/06, 146b/13, 150b/20, 151a/02
m.+da iken 57a/09, 65a/07
m.+dan 14b/01
m. eyledi 9a/12, 21a/03, 136b/12
m. eyledigimizde 163b/18
m. eylediler 67b/12
m. eylediği 137a/19
m. eylediğini 156b/15
m. eylemiş idi 55a/04
m. eylesen 6b/23
m. eyleyüp 99b/05
m. idem 14a/10
m. iderek 58b/10
m. idüp 6a/06, 20b/22, 56b/17, 58a/19, 64a/04, 102a/06, 102a/08, 144a/03, 160a/14, 163b/12
m. olunan 80a/03
m. olunmuş 55a/06
m. olunup 79a/07, 154b/15
m.+sı 135b/14, 155a/11, 164a/12, 167a/14
m.+sına 142a/20
m.+sında iken 67b/22
m.+ya 124a/02, 136b/16, 137a/04, 148b/15, 155b/19
muḥaşşal: *Ar.* elde edilmiş; hasılı, sözün kısası,
işin sonu
m. 102a/05, 104a/19
muḥaşşıl: *Ar.* hasıl eden, meydana getiren
m.+ı 73b/08, 186a/03, 186b/07
m.+ül'-emvāl 180a/18
muḥāvere: *Ar.* konuşma
m. 117a/15, 123a/23
m. eylediler 117a/14
m. olan 179b/09
muḥayyir: *Ar.* hayret veren, hayrette bırakan, şaşkırtan
m.+ül'-uḳūl 47a/12
muḥibb: *Ar.* seven, sevgi, dost

evliyā-yı m. 16b/23
m. 113b/10, 118b/16
m.+dir 18a/01
m.+iñize 25b/03
m.+leri 119a/04
mūhiş: *Ar.* korku ve dehşet veren,
korkutan, ürküten
m. 97b/04, 97b/11, 114b/10, 127b/21,
144a/04, 148b/08, 157a/23,
174b/17, 175a/22, 179b/07,
183a/19, 184a/16
m. olmağıla 179b/08
mūhi: *Ar.* etrafını çeviren, kuşatan
deryā-yı m. 34b/16, 34b/21
deryā-yı m.+de 33a/21
deryā-yı m.+e 33b/09, 34a/20
mūhkem: *Ar.* sağlam kılınmış, sağlam,
berk, sağlamlaştırılmış, kuvvetli
m. 6b/10, 50b/09, 58a/17, 83a/12,
102b/14, 102b/15, 103b/14,
115a/01, 120b/07, 120b/12,
130a/15, 147a/15, 153a/18,
153b/06, 159a/23, 161b/11,
165a/15, 166a/20, 174a/19,
179a/02, 183b/05
m. oldı 14b/14
m. olmağıla 157b/11
mūhliş: *Ar.* katkısız; dostluğu, samimiliği
ve hali içten, gönülden olan
m. 114b/04
mūhlişen: *Ar.* samimî olarak, içten
gelerek
m. 18b/10, 93a/15
mūhtāc: *Ar.* ihtiyacı olan, kendisine bir
şey lazım olan, bir eksiği olup onu
tamamlamak isteyen; yoksul, fakir
m. 12b/03, 119a/15, 162a/10, 162a/13
m.+dır 33a/20, 35b/10, 82b/05,
91b/15, 95a/09, 105a/12, 122a/11
m.+ız 145b/10
m. idi 135a/06
m.+larımızı 121a/20
m. olduğu 1b/14, 7b/04, 18b/23,
123b/21, 124a/03
m. olduğundan 154a/11
m. olmağıla 136b/16
m. olmuş idim 132b/23
m. olur 167a/05

mūhtāclık(ğ): *Ar.+T.* ihtiyaç sahibi olma
durumu
m.+ını 6b/16
mūhtazır: *Ar.* can çekişen
m. oldı 26b/17
mūhtekir: *Ar.* yolsuz kazanç elde eden
m. 156a/19
mūhtelif: *Ar.* birbirine uymayan, zıt;
türlü, çeşitli; çeşit çeşit *krş.*
mūhtelife
m.+dir 126b/21
m.+e 145b/11
mūhtelife: *Ar.* birbirine uymayan, zıt;
türlü, çeşitli; çeşit çeşit *krş.*
mūhtelif
m. 153a/21
m.+den 118a/09, 163a/16
mūhtell: *Ar.* ihlal edilmiş, bozulmuş,
bozuk; karışmış
m. 45b/16, 49a/17, 113a/07
mūhtemel: *Ar.* düşünülebilen, hatıra
gelen; olabilen *krş.* me'mül,
melhūz
m. 139a/20
mūhterem: *Ar.* saygıdeğer
m. 12b/02, 64b/06, 64b/21, 75a/08,
85b/18, 112a/10
düstür-ı m. 61a/14, 81b/02
serdār-ı m. 56a/08
vezir-i m. 12b/12, 54a/06, 54b/21,
55b/04, 57b/19, 60a/15, 61a/07,
61b/07, 62b/17, 63b/06, 64b/01,
67a/03, 75a/05, 75a/07, 76b/04,
81a/12, 85a/01, 109b/02
mūhteremeyn: *Ar.* iki saygın, saygıdeğer
şadreyn-i m. 41a/16
mūhteşem: *Ar.* görkemli, muhteşem
vezir-i m. 85a/03
mūhtî: *Ar.* yanılınan, yanılan
m. 163b/13
mū'în: *Ar.* yardımcı
m. 2b/01, 2b/15, 2b/22, 35a/01,
63a/19, 66b/15, 82b/18, 84a/15,
108a/17
m.+dir 131a/14
mūkābele: *Ar.* karşılık verme, karşılama;
karşı gelme; birbiriyle
karşılaştırma; karşılıklı yapılan
okuma

m.+den 155b/03, 172a/06
m. olur 19a/10, 23a/05, 25b/22
m.+sinde 39b/18
mukābil: *Ar.* karşı karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan; bir şeye karşı, bir şeye karşılık yapılan
m.+de 74b/09, 134a/22
m.+i 56a/07
m.+idir 9a/22
m.+i olan 9b/02
m. olalım 24b/10
m. oldu 9b/07
m. olmadı 134b/13
m. olup 70b/04, 102a/04
mukāddem: *Ar.* takdim edilen, sunulan; önde olan, önden giden, önce gelen; değerli, üstün
m. 8a/07, 8b/11, 26a/11, 37a/19, 37b/02, 37b/07, 40b/11, 43a/07, 51b/08, 53b/15, 60a/08, 60a/22, 60b/04, 60b/23, 64a/18, 65a/07, 67a/15, 68a/15, 69a/11, 70a/14, 70b/05, 73a/10, 81a/14, 81b/07, 82a/21, 82a/22, 85a/11, 86b/07, 87a/15, 97a/08, 100b/16, 103a/12, 109b/03, 117a/09, 118a/21, 129b/07, 145a/19, 167a/02, 167a/18, 177b/07, 185b/05, 46b/17
m.+ce 165a/21
m.+ise 53a/13
m. olan 54a/02
m. oldu 160b/13
mukāddemā: *Ar.* önce, eskiden
m. 36a/23, 37b/14, 40b/16, 43a/02, 44a/19, 45a/23, 48b/17, 62a/07, 126b/10, 140a/21, 145a/20, 155b/21, 172a/21
mukādder: *Ar.* kıymeti biçilmiş; değeri bilinmiş, beğenilmiş; yazılı, alında yazılı
m. 77b/11, 174b/15
m.+e 24b/04
m.-i subhānī 83b/14
m. kıldı 164b/20
m. olan 79b/15
mukāddime: *Ar.* öne geçen, önde giden ceş-i m. 63b/22
mukārin: *Ar.* bitişik, ulaşılmış, erişilmiş, yaklaşmış, bir yere gelmiş

m. 166a/01
mukarreb: *Ar.* yaklaşmış, yakın
m. 33b/17, 122a/18, 132b/07
m.+leri 145b/16, 179a/23
m.+lerinden 129a/23
mukarrebīn: *Ar.* yakınlaşma, yaklaşmış olanlar, yakınlar
m. 132b/22
mukarrer: *Ar.* kararlaşmış; şüphesiz, sağlam; anlatılmış, bildirilmiş
m. 73a/07, 109a/20
m.+dir 52a/18, 64b/12, 68a/15, 92b/09, 112b/08, 113b/03, 120b/01, 125b/08, 131b/23, 134a/15, 142a/15, 143a/11, 145b/12, 146a/01, 146a/18, 174b/23, 179b/06
m. idi 146b/10, 148a/07, 148a/08
m. itmeyüp 143b/23
m. olacağını 125a/02
m. oldu 69a/22, 142a/20
m. olıcağ 124a/07
mukātele: *Ar.* birbirini öldürme, vuruşma; savaş, kavga
m. 140a/03
m. eyler 6a/02
m. olunup 46a/03
m.+ye 120a/19, 122a/08
mukāvemēt: *Ar.* karşı durma, dayanma, karşı koyma, direnme, direniş
m. 120a/12, 122a/06
m.+de 120b/20
m.+e 121a/15, 124b/04, 124b/21, 137a/16, 137b/04, 137b/18, 147b/03, 164a/18, 168a/22, 187b/01
m.+ine 138a/13
mukāyyed: *Ar.* kayıtlı, bağlı; ayağında zincir bulunan; bir işe önem veren; kaydolanmış, deftere geçmiş
m. olayım 41a/08
m. olmadılar 176b/15
m. olmak 46a/16
m. olmamağdır 143a/14
m. olup 170b/03
mukırr: *Ar.* ikrar eden, doğruyu söyleyen
m. 179a/20
mukīm: *Ar.* ikamet eden, oturan
m. 114b/20, 115a/07, 175b/08

m. oldılar 159b/14
muktezâ: *Ar.* lazım gelmiş
m. 122b/14, 140a/12, 180a/21,
180b/03, 182a/02
m.+sı 166a/19
m.+sınca 117a/22, 117b/18, 120b/22,
122b/02, 127a/08, 162b/13,
174b/08, 174b/14
müm: *Far.* mum
m.+ları 145a/01
mümâileyh: *Ar.* ima edilen, adı geçen,
yukarıda anılan
m. 11b/16, 45a/13, 71a/15, 106b/19,
133b/22
mumtanîh: *Ar.* bir şeyden kâr eden
m. oldı 170b/22
mumzâ: *Ar.* imzalanmış
m. 118b/13, 150a/10
münis: *Ar.* alışılmış; cana yakın, sevimli
m. 92a/02
munkarîz: *Ar.* biten, arkası gelmeyen,
sönen
m. 172b/16
muntazır: *Ar.* gözleyen, bekleyen
m.+dır 93b/05
m. ola 137b/01
m. oldı 149b/07
m. oldılar 103b/21, 137b/15
m. olmadıñ 148a/06
m. oluñ 119a/23
m. olup 101b/14
mür: *Far.* karınca
m. 20b/13
m.+ı 15b/23
murabba': *Ar.* dört dizelik manzume
m. 93b/18
murâd: *Ar.* arzu, istek, dilek; maksat,
meram
m. 2a/21, 76a/08, 77a/06, 77b/10,
94b/11, 96b/22, 103a/20, 111b/07,
122a/14, 128b/08, 137a/18,
140a/11, 157a/13, 164a/20, 165a/08
m.+a irmege 96a/17
m.+a irüşülür 77b/07
m. eyledi 130a/05, 130b/11, 135a/21,
135b/21, 165b/19
m. eylediği 125a/16
m. eyledikde 104a/05, 104a/21,
135a/07, 162a/20, 165b/16

m. eyledikleri 136b/22
m. eylediklerinde 128a/20, 132a/06
m. eylediler 135b/11, 135b/17,
137b/07, 162a/16
m. eylemiş 126a/12
m. eylemiş idi 144a/09, 145a/19
m. eylemişler idi 52b/12
m. eylese 36a/05
m. eyleye 135b/13
m.+ı 30b/12, 95b/23, 102a/18,
129b/15, 129b/17, 137a/10,
148a/09, 156a/12, 157a/05,
161a/16, 161b/04, 167b/17
m.+ı idi 109a/17
m.+ım 49b/15, 88a/23, 89b/06,
96b/12, 96b/14, 166a/08
m.+ımdır 112b/20
m.+ımız 95b/07, 125a/17, 164a/22,
167a/06
m.+ına 164a/14
m.+ından 146a/06
m.+ını 162b/20
m.+ıñ 91a/12, 93b/02
m.+ıñız 38a/18, 59a/15, 132b/03,
143a/22
m. iden 145b/07
m. idenler 165b/02
m. ider 138a/06
m. iderlerse 143a/06
m. idersin 25b/02
m. idiñiz 117b/21
m. idüp 28a/21, 115a/13, 144a/12,
145a/22, 151b/15, 153a/20,
164b/04, 168a/01, 175a/06
m. itdiler 145b/21
m.+ları 38b/01, 45b/19, 52a/10,
108b/15, 126b/18, 140a/05,
154a/04, 165b/03, 171a/03, 171a/06
m.+larına 110b/11, 154a/17
m. midir 130a/14
m. olan 58b/07, 112a/20
m. olunan 52b/03, 53a/18, 122a/11,
133a/07
m. olunduğı 28a/22
m. olunsa 184a/01
m. olunup 2a/17, 130b/08, 133b/19,
153b/05, 159b/18
m. olunur 117b/05
nâme-i m. 47a/23

murāfa'a: *Ar.* mahkemeye getirtme; duruşma, yüzleşerek mahkeme olunma
m. olmaları 130b/08

murahbaş: *Ar.* ruhsatlı, izinli; delege
m. 99a/18, 147a/03
m. eyledi 186a/21
m.+ın 85a/01
m. idi 73b/13
m. idüp 73a/13
m. olan 186b/05
m. olup 53a/10

murassa': *Ar.* kıymetli taşlarla bezenmiş
m. 65b/08, 126b/15, 127a/15

murdār: *Far.* kirli, pis *krş.* murdāre
m. 50b/15, 50b/19, 110b/16
m.+dırlar 51a/23
m.+ı 50b/15
m.+lardır 51b/02
m.+ları 84b/05
m.+larıyla 83b/05

murdāre: *Far.* kirli, pis *krş.* murdār
m. 50b/19, 50b/20

murtaza: *Ar.* beğenilmiş, seçilmiş
m. 1b/09, 5a/23, 5b/12, 30b/17

murtig (?):
m. 31b/02

muşaffā: *Ar.* temizlenmiş
m. 17a/20

muşahabet: *Ar.* sohbet etme, konuşma, görüşme
m.+de 163b/11
m.+den 43a/13
m.+e 44b/23, 45b/13

musahhar: *Ar.* elde edilmiş
m. oldu 86b/16

muşahib: *Ar.* biriyle sohbet eden, konuşan, arkadaşı; büyük bir kişinin yanında bulunarak onu sohbetiyle eğlendiren; padişahların özel işlerinde bulunanlardan her biri
esnā-yı m.+inde 24a/08
m. 13b/20
m.+ine 38b/06
m.+ler 47b/15
m.+leri 146a/22

muşālahā: *Ar.* barış yapma, uzlaşma; güvenlik

m. 3a/22, 122b/17, 140a/14, 140b/18, 143a/04, 143b/21, 168a/08, 168a/12, 185b/20

m. idüp 125a/17
m.+ya 143b/23, 164a/10, 172a/06

musallaḥ: *Ar.* üzerine düşmüş, sataşmış, ilişmiş; sataşan, rahat bırakmayan
m. olup 112b/05

muşammem: *Ar.* kesin olarak karar verilmiş
m. 140b/04, 157a/14

muşanna': *Ar.* sanat eseri olarak meydana getirilmiş, usta elinden çıkmış
m. 11a/17, 22a/09, 23a/08, 23b/15, 23b/16, 23b/20, 28b/03, 28b/08, 28b/11, 30a/01, 121b/05, 133a/15, 140b/02, 155b/08

muşarra': *Ar.* iki dizesi kafiyeli olan beyit
m. 58a/12

muşarrah: *Ar.* açık söylenmiş, belirtilmiş, apaçık
m. 45a/06

muşavver: *Ar.* tasvirli, resimli; tasarlanmış, düşünülmüş
rūḥ-ı m.+dir 47a/14

muşavvir: *Ar.* ressam
m.+ler 89a/19

muşhaf: *Ar.* kitap; Kuran
m. 121a/23
m.+a 119a/08

müşikī: *Ar.* müzik
m. 38b/03, 40a/23, 45b/02
m.+ye 45b/02

müşir: *Ar.* varlıklı, zengin
m. olup 125b/11

müşliyan: Kürt halkından bir aşiretin adı
m. 50a/05

müşikī: Kürt halkından bir aşiretin adı
m. 50a/03

muṭābık: *Ar.* uygun
m. 114b/08, 180b/07

mu' tād: *Ar.* alışılmış, her zamanki gibi
m. 104a/05, 152a/17, 152b/20, 179b/11
m. eylediler 103a/03
m.+ı 96b/22, 146a/07
m.+ıdır 8b/12
m.-ı kadim 132a/06

m.-ı kâdimleri 17b/06, 126a/02, 165a/14
m.+ları 123b/03, 127a/14, 134b/22
m. olan 152a/23
m. olandan 96b/20
mutâhhir: *Ar.* temizleyen, arındıran
şer^c-i m. 2b/18
mutârrid: *Ar.* tek düze
m. degildir 44a/01
mutâşaddî: *Ar.* bir işe girişen; başkasına saldıran
m. ola 117b/23
m. olmamak 174b/01
m. olmayup 118a/16
mutâşarrîf: *Ar.* tasarruf eden, kendinde kullanma hakkı bulunan; malik, sahip
m. 123b/11, 164b/21, 170a/05, 170b/04
m.+dır 34b/06
m.+ı 32b/01, 57a/11, 72b/01, 72b/02, 72b/03, 75a/10, 75a/11, 75a/13, 78a/11, 78a/12, 78b/15, 79a/19, 80b/11, 81a/05, 131a/12, 182b/15, 182b/15, 183a/10
m.+ları 170a/16
m. olup 62b/09
mutâşavver: *Ar.* tasarlanmış, düşünülmüş; akla gelebilir, olabilir
m. 159b/08
m. degildir 10b/01, 174b/23
m.+dir 91a/19
m. olur 78a/01, 94b/04
mutâyayeb: *Ar.* gönlü hoş edilmiş, sevindirilmiş
m. ideriz 43b/13
m. olup 165a/07
mutâzamın: *Ar.* içine alan, üstüne alan
m. 125b/13, 149b/16, 150a/11, 151a/19, 172b/15, 174b/01
mutâzarır: *Ar.* zarar gören, zarara uğrayan
m. olmayup 169b/07
m. olup 169b/07
mu^tteber: *Ar.* itibarlı, hatırı sayılır, saygın; inanılır, güvenilir; yürürlükte olan, geçer
m. 112b/11, 127a/20, 130b/20, 133b/01, 135b/05

m.+e 177a/05
m.+ler 132a/08
m. olan 150a/13
m. olup 48a/07, 116a/02
mu^ttedd: *Ar.* sayılmış
m. 115b/07
mu^ttedil: *Ar.* ne az, ne çok, orta halde bulunan; yavaş, sert olmayan; uygun, biçimli
m. 125b/01, 126b/11, 151b/01, 176b/02
mu^ttekid: *Ar.* inanan, dini bütün
m.+i 155a/16, 169b/03
mu^ttemed: *Ar.* inanılıp güvenilen kimse
m. 55a/19, 62a/02, 95a/16, 122a/19, 130b/20, 154a/13, 159a/04, 164a/15
m.+i 125b/13, 129a/11
m.+ini 144b/21
m.+iñ 129b/13
m.+leri 114a/14, 168a/05
m.+lerim 132b/23
m.+lerinden 149a/22
mu^tterif: *Ar.* itiraf eden
m. 179a/20
mu^ttlak: *Ar.* kayıtsız; serbest; elbette; yalnız
m. 99a/04, 123a/12, 126b/19, 129b/15, 145a/23, 187a/12
m. eyledi 147a/03, 186b/19
m. idüp 186a/20
mu^ttlakâ: *Ar.* her halde, ne olursa olsun
m. 10a/08
muttaşıl: *Ar.* ulaşan, kavuşan, bitişen; aralıksız, hiç durmadan
m. 4a/08, 71a/12, 77b/20, 95a/17, 106b/16
mu^vâcehe: *Ar.* yüzleşme, yüz yüze gelme; karşı, ön
m.+sinde 7a/03, 73a/23, 130b/05, 130b/14, 131b/11, 140b/01
mu^vâfakat: *Ar.* uygunluk; uzlaşma, razı olma
m. 118a/18, 176b/11
m.+a 166b/10
m. eylediñiz 140a/14
m. eylemek 160a/08
m. eylememek 179a/01
m. idüp 118a/03
mu^vâfık: *Ar.* uygun, yerinde

m. 113b/22, 114b/02, 120a/15,
123a/02, 154a/17, 174a/23, 175b/16
m. bulunup 126a/15
m. gelmez 140a/11
m. olan 180b/08
muvaḥḥidīn: *Ar.* Allah'ın birliğine
inanenlar
m. 5b/06
muvāza'a: *Ar.* bir konuda bahse girişme
m. 185b/08
mūy: *Far.* kıl, tüy *krş.* mū
m.+ı 89b/02
mūy-tāf: *Far.* kıldan eşya yapan
m.+dandır 50b/03
muẓāfāt: *Ar.* ekler, kollar, şubeler
m.+ından 78b/08
muẓaffer: *Ar.* zafer, üstünlük kazanmış,
üstün
m. olalar 2b/08
m. oldılar 60b/19
muẓırr: *Ar.* zarara sokan
m. 16a/03
m. olan 109a/17
m.+ü'l-aḥlāk 173a/07
muẓmaḥil: *Ar.* yok olmuş, çökmüş,
perişan
m. olmağa 138b/05
muẓmer: *Ar.* gizli, saklı, örtülü, dışarı
vurulmamış, içte saklı
m. 115b/09, 117b/21, 140a/13,
179a/02
m.+dir 113a/03
m. olan 55b/16, 70a/19, 115a/11
m. olanı 166a/23
m. oldum 120a/03
m. olmağıla 154b/22
muẓtarib: *Ar.* sıkıntısı olan; rahatsız,
çırpınıp duran
m. 55a/13
m.+ü'l-ahvāl 130a/10
mübāderet: *Ar.* bir iş yapmaya girişme
m. idesiz 131a/18
m. idüp 124b/02, 138b/03
m. itdiler 127b/04
mübāḥaşe: *Ar.* bir iş hakkında iki veya
daha çok kimse arasında edilen söz,
konuşma
m.+leri olan 115a/08

mübālağa: *Ar.* işi, bir şeyi çok büyütme,
pek ileri vardırma; pek fazla; küçük
bir şeyi büyük gösterme
m. 5b/23, 83b/09
m. eyledi 113a/22
m.+ya 148b/08
mübārek: *Ar.* bereketli, saygın; uğurlu;
kutlu
āb-ı m.+i 28b/22
cesed-i m.+i 17a/12, 19a/10, 19a/11,
19a/12
cesed-i m.+leri 4b/18
qadem-i m.+i 31a/20
kefen-i m.+i 4b/19, 17a/12, 31a/17
m. 5b/13, 9b/15, 13b/16, 13b/17,
13b/22, 14a/04, 14a/13, 17a/13,
17a/16, 22a/05, 23a/06, 25a/02,
31a/03, 31a/18, 31a/19, 44b/14,
56b/17, 61a/08, 64a/20, 65b/13,
65b/14, 67a/22, 67b/02, 69b/12,
74a/06, 75b/21, 75b/22, 76a/01,
77a/03, 81b/18, 82a/09, 83b/20,
83b/21, 85a/02, 93a/19, 97a/09,
101a/12, 104b/15, 104b/16,
106a/20, 119b/22, 183b/22
m.+de 5b/07, 57a/04, 87a/21, 87b/19,
93b/08, 108a/15, 186b/13
m.+dir 18a/09, 138a/17
m.+i 23a/16
m. olsun 149b/18, 166a/03
mā-yı m. 7b/18
maḳām-ı m.+dir 16b/11
sefīne-i m. 11a/12
sefīne-i m.+leri 11a/11, 11b/20
sene-i m.+de 12a/21, 49a/06
ser-i m.+i 19a/09
şabānū'l m. 58a/16, 112a/06
mübārek-bād: *Ar.+Far.* tebrik etme,
kutlama
m. 28a/14
mübāşeret: *Ar.* bir işe başlama, girişme
m. 11a/17, 117b/06, 134a/08, 158a/22,
174a/01
m.+den 157b/09
m.+e 152a/20
m. eyle 14a/09
m. eyledi 101b/13, 153b/20, 154a/16
m. eyledikde 9b/11, 161a/01
m. eyledikleri 169b/02

m. eylediler 129a/20
 m. eylemek 28a/20
 m. eylemeye 98a/01
 m. eyler ise 70a/01
 m. eyleyüp 115a/12
 m.+i 127a/18
 m. ideceklerdir 141b/10
 m. idelim 96a/19
 m. iderim 164a/18
 m. iderler 9b/13
 m. idersiz 70a/07
 m. idüp 6a/03, 79b/22, 131a/05,
 136b/23, 170b/18, 176a/19
 m.+in 173b/03
 m.+ine 158a/10
 m. itdiler 142a/21, 142b/08, 152b/05
 m.+iyle 177a/13
 m. oldılar 123a/08
 m. olmadan 61a/11
 m. olundu 58b/12, 65b/18, 138a/21,
 160a/16
 m. olunduğda 70b/04
 m. olunmuş idi 18a/16
 m. olunsun 94a/18, 98b/06
 m. olunup 14a/23, 101a/08, 105a/20,
 112a/13, 120b/06, 127a/12,
 144a/01, 159a/09, 178b/04
 m. olurdu 161b/08
mübâşir: *Ar.* bir işe başlayan
 m. 12b/07, 60a/03, 61a/03, 62a/12,
 80b/03
 m.+i 1b/18, 75a/21
 m.+ler 46a/18, 73a/04, 75a/20, 89b/09,
 101b/09
 m.+leri 75a/20, 81a/10
 m. olalım 167a/04
 m. oldı 117b/03
 m. oldılar 161b/22
mübāya'a: *Ar.* satın alma
 m. 1b/18, 75a/20, 75a/21
mübeddel: *Ar.* değişmiş, değiştirilmiş
 m. 176b/06
 m. oldı 146b/04, 156a/10
 m. olur 176a/20
mübellig: *Ar.* haber veren, bildiren
 m. 134b/23, 164a/21
müberra: *Ar.* temize çıkmış, aklanmış
 m.+dır 42b/08
 m. idüp 51a/20

m. olduğu 19b/15
mübîn: *Ar.* iyiyi ve kötüyü ayıran; açık,
 besbelli
 dîn-i m. 11a/20, 56a/02, 76b/15,
 84b/04, 136a/23
 şer^c-i m. 115a/22, 163a/02
mübrem: *Ar.* kaçınılmaz, vazgeçilmez,
 önlenemez
 m.+e 149a/09
mübtelâ: *Ar.* düşkün; tutkun, tutulmuş
 m. 170b/16
 m. değil idi 163a/04
 m. oldu 171a/11
 m. oldukları 170b/23
 m. olmuş 170b/22
mübtezel: *Ar.* değersiz
 m. olduklarını 37b/02
mücâveret: *Ar.* komşuluk
 m. 115b/10
mücâvir: *Ar.* komşu
 m. 94a/15, 161a/14
 m. oldı 115a/07
 m. olup 93a/19
mücedded: *Ar.* yenilendirilmiş, yeni,
 yepyeni
 m. 112a/11
müceddeden: *Ar.* yeni olarak, yeni baştan
 m. 17b/12, 31b/23, 32a/05, 32a/09,
 41a/15, 66a/22, 72a/15, 81a/02,
 87b/03, 99b/16, 109a/23, 128b/04,
 178a/12, 185b/12
mücerreb: *Ar.* tecrübe olunmuş,
 denenmiş, sınanmış
 m.+ül-etvâr 114a/14, 118b/15,
 130a/08, 133a/20
mücerred: *Ar.* çıplak; tek, yalnız; karışık
 ve katışık olmayan
 m. 18b/12, 113a/02, 114b/05, 118a/14,
 122a/23, 123a/10, 129b/15,
 130a/14, 131b/20, 133a/13,
 161a/16, 173b/20, 176b/08,
 180b/02
mücessem: *Ar.* cisimlenmiş
 nür-ı m. 47a/14
mücevher: *Ar.* cevher ile süslenmiş,
 elmaslı
 m. 14b/03, 74b/18, 95b/10, 96a/01,
 127a/10, 166b/15
mücrim: *Ar.* suçlu

m. 179a/21
m.+lere 179b/01
mücrimîn: *Ar.* suçlular
m.+e 29b/21
müctebâ: *Ar.* saygın, seçkin
m. 16b/11
m.+niñ 5b/17, 29b/21, 31a/07
şefî^c -i m. 2b/21
müctehidîn: *Ar.* müçtehitler
e'imme-i m. 1b/10
müctemi^c: *Ar.* toplanan, toplanmış, toplu;
birikmiş, birleşmiş
m. 137b/17, 157b/16
m. olan 61b/15, 144b/11
müdâfa^a: *Ar.* bir saldırıya karşı durma;
koruma, korunma
m. 124b/07, 130b/15, 170a/19
m.+da 136a/16
m.+ya 155a/21, 179a/11
müdâhane: *Ar.* dalkavukluk, koltuklama
m.+yi 113a/21
müdâm: *Ar.* devam eden; şarap
m. 114a/04, 121a/09
müdârâ: *Ar.* yüze gülme, dost gibi
görünme
m. 113a/21, 114b/02, 121b/04
müdâvemet: *Ar.* devam etme, bir yere her
vakit gidip gelme; bir işe aralıksız
çalışma
m.+den 175b/15
m. idüp 115a/07, 125b/21
müdâvim: *Ar.* devam eden, bir işe
aralıksız çalışan; bir yere devamlı
olarak gidip gelen
m. olup 160b/08
müdde^a: *Ar.* iddia olunmuş, iddia olunan
şey
m.+larına 170a/10
m.+sına 182a/23
müddeⁱ: *Ar.* dava eden, iddia eden
m. 182a/23
müddet: *Ar.* zaman, vakit
m. 3a/09, 3a/14, 17b/11, 21a/derkenar,
44a/01, 62a/08, 63b/16, 67b/06,
110b/07, 115a/07, 115a/15,
115b/10, 116a/21, 123a/06,
124a/02, 126b/05, 141a/08,
148b/04, 150a/21, 160b/15,
169b/21, 171b/06, 172a/13,

175b/19, 176a/06, 176b/03,
177a/01, 177b/16, 179b/12,
179b/17
m.+de 138a/08, 179a/03
m.+den 53a/01
m.+dir 40a/01, 145b/22
m.+e 170a/09
m.+i 43b/22, 49b/04, 160b/14
müdebbir: *Ar.* tedbir alan, tedbirli,
düşünce ile hareket eden, düşünceli
m. 112b/19, 113a/22, 134b/11,
144a/10, 155b/13, 158a/09
müdekkikîn: *Ar.* inceden inceye
araştıranlar
m. 115a/10
müderri: *Ar.* ders veren, ders okutan;
medrese dersi okutan
m. 9b/04
m.+i 15a/21
müdevver: *Ar.* yuvarlak
m. 162b/15
müdhiş: *Ar.* dehşet veren, ürküten;
korkunç
m. 169a/03
mü'eddi: *Ar.* eda eden; sebep olan,
doğuran, meydana getiren
m. olur 118a/02
mü'ekked: *Ar.* sağlamlaştırılmış; tekrar
edilmiş
m. 46b/16, 82a/20, 106a/10, 167b/03
mü'ellif: *Ar.* kitap yazan, eser sahibi
m. 17a/20
mü'essis: *Ar.* kuran, temel atan; kuran,
kurucu
m. 171b/09
mü'ezzin: *Ar.* ezan okuyan
m. 28b/11
m.+ler 9b/04
müferrih: *Ar.* ferahlık veren, iç açan, iç
açıcı
m. 10a/07, 11a/16, 14b/23, 23b/15,
24b/11, 25b/17, 30a/01, 30a/02,
47a/01, 57b/06, 61b/05, 78b/17,
85b/23, 108b/02
m.+dir 15b/22
m. düşmüş 22b/10
m. eylemiş 4a/03
müfevviż: *Ar.* ihale eden, sipariş eden
m. olan 132b/10

müfsid: *Ar.* bozan, fenalaştırıcı
m.+iñ 132a/10
m.+leriñ 135a/23
müfsidān: *Ar.* nifakçılar
m. 129b/22
müfti: *Ar.* müftü
m.+si 55a/22
mühendis: *Ar.* mühendis
m. 28b/07
müheyyā: *Ar.* hazır, hazırlanmış *krş.*
āmāde
m. 101a/09, 102b/18, 103b/17,
132b/02
m. olmuş iken 140a/22
mühimm: *Ar.* önemli, gerekli *krş.*
mühimme
m. 125a/06, 126a/05, 133a/14,
170b/08
m.+dir 139b/03
m.+i 158b/13
mühimmāt: *Ar.* gerekli şeyler; savaş
malzemesi
m. 55b/23, 65a/15, 73a/02, 75a/18,
75a/19, 80b/14, 80b/16, 82b/09,
87b/05, 87b/18, 99a/16, 99b/16,
109b/14, 124a/10, 124a/23,
128a/03, 128a/12, 139a/07,
139a/15, 144a/19, 145a/11,
156a/07, 170b/08, 172a/14,
179b/16, 180a/09, 187b/10
m.+a 135a/06
m.+ı 55b/23, 73a/12, 127b/18,
144b/02, 144b/09, 160b/01
m.+ımız 145b/21
m.+ın 127a/12
m.+la 137b/01
m.+ları 139b/04
m.+larını 159b/08
mühimme: *Ar.* önemli, gerekli *krş.*
mühimm
m. 111b/22, 112b/19, 123a/23,
128b/02, 131a/03, 133a/01,
179b/13
m.+dendir 179b/21
m.+sinde 170b/09
m.+sini 127b/11
mühmel: *Ar.* ihmal edilmiş, hoşlanmış,
bakılmamış, bırakılmış *krş.*
mühmele

m. 50b/07, 50b/11
m. olur 91b/08
mühmele: *Ar.* ihmal edilmiş, hoşlanmış,
bakılmamış, bırakılmış *krş.*
mühmel
cesed-i m.+sinden 25a/05
kelām-ı m. 70b/22, 106b/03
mühr: *Far.* imza, damga; yetki, iktidar
m. 129b/20
m.+e 22a/10
m.+ile 131a/02, 131a/16
m.+im 132a/12, 133b/08
m.+ime 132a/17
m.+ine 129b/19
m.+ini 132b/07
m.+iñ 98b/17
m.+iyle 129b/18, 150a/09, 150a/10
mührle-: *Far.+T.* mühürlemek
m.-yüp 132b/08
müjde: *Far.* sevinç haberi; hayırlı,
sevinçli bir haber getirene verilen
bahşiş
m. 28a/13, 143b/01
m. eylediler 116b/19
m.+si 46b/12, 78a/18
m.+sini 81b/22
m.+yi 128b/13
müje: *Far.* kirpik
m.+si 89a/21
mükāfāt: *Ar.* beraberlik; bir hizmet ve
iyiliğe karşı edilen iyilik
m. 144b/19
m.+ında 165a/05
mükāleme: *Ar.* karşılıklı konuşma;
devletler arasındaki antlaşma
m. 45b/14, 117a/16, 158a/16, 167a/07,
178b/04
m. eyledügi 37b/20
m. idelim 38a/19
m. iderim 38a/22
m. idüp 185a/10
m. itmeme 38a/20
m.+miz 38a/16
m. oluncağ 168a/15
m.+si 143b/20
m.+sine 156a/12
m.+ye 115a/12, 149a/23, 149b/01
m.+yi 179b/09
mükārī: *Ar.* katırcı, deveci

m. 80b/19
mükâtebe: *Ar.* mektuplaşma, haberleşme
m. 164b/04
mükedder: *Ar.* kederli, sıkıntılı
m. 127b/21
m.+ül'-hâl 130a/10
mükellef: *Ar.* bir şeyi yapmaya mecbur olan; mükemmel şekilde hazırlanmış olan
m. 34a/03
m. olunur 13a/02
mükemmel: *Ar.* tam, olgun, kusursuz, eksiksiz; güzel
m. 39a/05, 63b/11, 63b/14, 64a/07, 65b/08, 69b/13, 72b/09, 74a/14, 74a/18, 74b/18, 81a/13, 95b/09, 96a/01, 127a/17, 180a/08, 186a/04
mükerrem: *Ar.* muhterem, aziz, sayın, saygıdeğer, sayılan; ululandırılan
m. 41b/22, 106b/01, 182b/17
m.+lerini 87b/14
m. olıcağ 127a/10
serdâr-ı m. 78b/09
şevvâlül m. 112a/07
vezîr-i m. 12b/10, 36a/22, 46b/12, 53a/09, 56a/21, 56b/13, 60b/17, 63b/13, 64b/06, 64b/21, 67a/08, 68b/21, 72a/18, 75a/12, 77a/02, 77a/07, 77a/12, 79a/08, 81a/15, 81a/22, 81b/01, 82b/20, 83a/22, 186a/01, 186a/03, 187a/02
vücüd-ı m. 54a/18
mükerremeyn: *Ar.* iki muhterem, aziz
‘ideyn-i m. 47a/16
mükerrer: *Ar.* tekrar olunmuş, yinelenmiş
m. mükerrer 82a/19
mükevvenât: *Ar.* yaratılmışlar
m. 1b/02
mülâhaza: *Ar.* dikkatle bakma; iyice düşünme; düşünce, fikir
m. 78a/05, 91a/08, 102a/23, 118a/05, 122a/10, 136a/02, 168b/23
m.+dan 140a/20
m. eyle 151a/05
m. eylediklerinde 143b/10
m. iderek 187a/12
m. idiñiz 91a/23
m. idüp 73a/11, 78a/20
m. kıldılar 120b/21

m.+sı 64b/10, 152b/13
m.+sıyla 58b/16, 114a/21, 123a/13, 123a/20, 128a/06, 134b/14, 135b/21, 140a/06, 143b/13, 153a/08, 171b/13, 173a/01, 174a/21, 175a/20
m.+ya 130a/09
mülâkât: *Ar.* karşılaşma; görüşüp konuşma
m.+ında 166a/22
mülâkî: *Ar.* buluşan, kavuşan; görüşen
m. 119b/02
m. olıcağ 127b/15
m. olmağ 144a/14
m. olmuş 124b/07
m. olundu 158b/20
m. olup 156a/04, 184b/11
mülâtafa: *Ar.* latife etme, şakalaşma
m. 172b/04
mülâyemet: *Ar.* uygunluk; yumuşak huyluluk, yavaşlık
m. 143b/14, 164b/14, 168b/19
mülâyim: *Ar.* uygun; yumuşak huylu, yavaş
m. 111a/22
mülâzemet: *Ar.* bir yere veya kimseye sınıksız bağlanma; gidip gelme; bir işle devamlı meşgul olma
m.+de 174b/09
m. idüp 115a/08
mülebbes: *Ar.* elbise olarak kullanılmış, giyilmiş; karmaşık
m. 9a/07, 20a/17, 38b/23, 57b/13, 142a/07
m. olup 96b/23
mülhâç: *Ar.* sonradan takılmış, katılmış
m.+ol 93b/05
m. oldu ise 88a/18
m. olduğdan 14b/12
m. olmuştur 108a/16
m. olunur 87a/23
mülk: *Ar.* ev, dükkan, arazi gibi taşınmaz ve gelir getiren mal; bir devletin ülkesi
m. 47b/21, 57a/20, 68b/07, 88a/06, 121a/17, 149a/17, 165b/23, 170a/04, 170a/17, 170a/20, 172b/01, 172b/07, 172b/10, 172b/14, 172b/15

m.+i 136a/17, 172a/22
m.-i beḳāya 63a/15
m.+ini 172b/02, 184a/04
m.+lerinden 45a/13
m.+lerini 152b/10
mültefit: *Ar.* iltifat eden, yüzünü çevirip bakan; güler yüz gösteren, hoş davranan; önem veren
m. 127a/21
mülük: *Ar.* melikler, hükümdarlar
‘izām-ı m. 71a/08
m. 2b/05, 42b/07, 106b/12, 141a/01, 166b/01, 166b/22, 170a/06, 170a/14, 170a/16, 170b/02, 170b/20
m.-i ‘ālemdede 42a/16
m.-i devletlerinde 43a/06
m.-i eslāfdan 10b/12, 21b/02
m.-i eslāfın 41a/02
m.-i ‘izāmın 40b/22
mülükāne: *Ar.+Far.* hükümdar gibi, hükümdara yakışacak yolda
m. 39a/11
m.+leriyle 173b/02
mülzem: *Ar.* lüzumlu görülmüş, gerektirilmiş; sesi çıkmaz olmuş
m. olan 7b/17
m. olup 147b/17
mümāna‘at: *Ar.* engelleme
m. eylemeye 166a/20
mü‘min: *Ar.* iman etmiş, Müslüman
m.+de 64b/12
m.+ler 41a/19
mümkün: *Ar.* mümkün, olabilir, olabilen
m. 80a/06, 135a/23, 140a/03, 140b/23, 141a/07
m. değil 31b/05, 184b/03
m. degildir 10a/22, 18b/11, 21a/derkenar, 30a/18, 130a/09, 174a/04, 184b/01
m. değil imiş 100a/11
m. değil ise 42b/16
m.+dir 5a/22, 68a/10, 137b/19, 140a/17, 144a/17, 173a/01
m.+iken 159a/13
m. olduğundan 148b/12
m. olmadı 7a/04, 80a/11, 132a/15, 135a/04, 147a/10
m. olmadığını 137a/03

m. olmadığını 147b/10
m. olmamağı 16a/03
m. olmayan 113b/06
m. olmayup 14b/01, 105b/11, 115b/20, 121a/15, 142a/21, 154a/09, 178b/02, 179a/03
m. olur 111b/20
m. olur ise 65a/10
mümtedd: *Ar.* uzayan, uzanan, süren; sürekli
m. olup 136b/03
mümzā: *Ar.* imza eden, edilmiş
m. 70b/19
münādī: *Ar.* nida eden, tellal; ezan okuyan
m.+ler 102b/15, 130b/16, 135b/23, 153a/20, 165b/01
münāfık: *Ar.* nifak sokan, ikiyüzlülük eden, iki yüzlü
m. 53a/22, 58a/02, 79b/06, 89a/07, 93b/20
m.+larıdır 95b/06
m.+lar idi 96a/14
münākāşa: *Ar.* tartışma, atışma, çekişme
m. 38a/17
m. eyledi 18a/13
mün‘akis: *Ar.* tersine dönmüş, çevrilmiş
m. olup 45a/16
m.+ül-hāl 147b/05
münākkaş: *Ar.* nakşedilmiş, nakışlı, resimli, işlemeli
m. 5a/05, 57b/08
münāsebet: *Ar.* uygunluk; ilişik; ilgi, yakınlık, bağ
m.+i 40a/06, 40a/06
m.+le 100a/18, 111a/01
münāsib: *Ar.* yerinde; yakışık, yaraşık
m. 12b/09, 52b/11, 61b/11, 67b/01, 69a/02, 75b/12, 75b/15, 93a/09, 101a/01, 109a/13, 117a/11, 117a/12, 122a/21, 125b/03, 129a/19, 137a/21, 140b/05, 143a/13, 152b/16, 158a/01, 166b/18, 167a/06, 174b/04, 181b/06, 182b/03
m. buyurmuşlar 24b/10
m. değil 128a/01
m. degildir 94b/21, 95a/04, 128b/02, 140b/12, 181b/05

m. değil ise 110b/04
m.+dir 75b/12
m. gördiler 89a/05, 149b/10, 168a/13, 168a/23
m. gördü 6a/16
m. gördüğünü 171b/04
m. görmediler 92b/10
m. görmeyüp 93a/11, 118b/18, 124a/01, 134b/23, 150a/04, 151a/22
m. görmüşler idi 77b/05
m. görüldü 77a/11, 127a/07, 154a/13
m. görülmeyüp 138a/19
m. görüp 12a/01, 21a/13, 80a/19, 88b/21, 92b/15, 117a/17, 128a/03, 139b/09, 140b/19, 157b/22, 166b/13, 174b/06, 184a/14
m.+i 82b/12, 135b/16
m. iken 139b/06
m. ise 91a/07
m. midir 21a/11, 45a/15, 89a/04, 91a/22, 95a/03, 95a/07
m. olan 7a/06, 7a/10, 24a/20, 25b/19, 27b/08, 52b/13, 61b/09, 90b/03, 91a/13
m. olduğundan 58b/17, 73a/10, 154b/06
m. olmadığı 103b/05, 154a/12
m. olmağ 100a/18
m. olmayup 82b/22, 116a/14
m. olurdu 140a/10
münāzara: *Ar.* kurallara uygun olarak karşılıklı konuşma
ādāb-ı m. 38a/18, 38a/19
m. eylediler 179b/13
münāzi': *Ar.* ağız kavgası eden, çekişen, kavgacı
m. 117b/03
münba' iş: *Ar.* gönderilen, ileri gelen, doğan
m. olan 38a/13
münbit: *Ar.* ekileni güzel yetiştiren, verimli
m. 76b/20
m.+dir 66b/22
müncerr: *Ar.* bir tarafa çekilip sürüklenen, sürülen, kayıp bir tarafa giden; varıp sona eren; neticelenen
m. olacağıın 149a/01
m. oldı 96a/16

m. oldı ise 92b/18
m. olur 20b/08, 91a/08, 91b/17, 102a/13, 102a/17
münderic: *Ar.* içinde bulunan, yer almış
m. 27b/03
m.+dir 23a/22
müneccim: *Ar.* yıldızların hareket ve durumlarından sonuç çıkararak, yıldız falına bakan kimse, falcı
m.+lere 138a/16
m.+leri 136b/08, 178a/07
münevver: *Ar.* nurlandırılmış, parlatılmış, aydınlatılmış; ışıklı; aydın
m. 30a/07
m. oldı 24b/18, 59a/09, 120b/13
münfekk: *Ar.* ayrılan, ayrılmış, çıkmış; sökülmiş
m. olmağa 9a/10
m. olmayup 175b/16
m. olmaz 11a/05
m. olmazdı 127b/05
münhaşır: *Ar.* sınırlanmış, her yanı çevrili; yalnız bir kimseye veya bir şeye mahsus olan
m.+iken 144b/01
m. kalmışdır 20b/20
münhedim: *Ar.* yıkılan, yıkılmış
m. olup 177b/22
münhezim: *Ar.* hezimete uğrayan, bozguna uğrayan, uğramış, bozgun
m. 124a/21, 124b/18, 167b/10
m. oldı 136b/03, 148a/03
m. olmadı 168b/10
m. olmuşlar iken 155a/13
m. olup 9b/08, 88a/03, 102a/05, 128b/13, 144a/07, 144a/20, 145a/12, 160a/23
münhezimen: *Ar.* bozularak, bozguna uğrayarak
m. 127b/17, 137a/06, 162a/07, 172a/17, 179a/08
münkalib: *Ar.* dönmüş, değişen, başka bir şekle giren
m. olup 125b/05
münkasım: *Ar.* kısım kısım bölünen, bölük bölük olan, bölünmüş
m. 115a/15
münkesir: *Ar.* kırılan, kırılmış, kırık; kırgın, gücenmiş

m.+ül-hâtır 143b/04
m.+ül-kulüb 158b/02
münşi: *Ar.* inşa eden, yapan; yapısı, üslubu güzel olan
m.-i memâlik 45a/20
müntahab: *Ar.* seçilmiş, seçkin
m. 138a/23
müntakile: *Ar.* intikal eden, geçen; miras kalmış
m. olmağıla 170b/04
müntesib: *Ar.* giren, ilgisi olan
m. 8a/22
münzevî: *Ar.* çekilip bir köşede oturan
m. 126b/13
mürâ'ât: *Ar.* saklama; göz ucuyla bakma; gözetme, koruma
m. itmekdir 44b/07
m. olunmak 153b/05
mürâca'at: *Ar.* geri dönme, başvurma, danışma; yardım isteme
m. 71a/01, 106b/05, 132b/03, 176a/13
m. eylediler 145b/08
mürâfa'a: *Ar.* duruşma, mahkeme olunma
m. 184b/15
mürâselât: *Ar.* mektuplaşmalar
ebvâb-ı m. 44b/12
mürâsele: *Ar.* haberleşme, mektuplaşma
m. 169a/03, 178b/04
mürd: *Far.* ölü, ölmüş *krş.* mürde
m. olan 109b/12
m. oldı 182b/06
m. olmağıla 138b/23
m. olmazdan 109b/13
m. olmuş 123a/15
m. olup 109a/22, 109b/16
m. olur imiş 15b/17
m. olur ise 51b/04
mürde: *Far.* ölü, ölmüş *krş.* mürd
m. 51b/01, 89b/03, 129a/08
m.+de 118a/05
m.+dir 31a/23
m. iken 139a/02
m. olmuş 51a/23, 93b/12, 148a/17
m. olur 29a/23
müreffeh: *Ar.* refaha, rahata, bolluğa kavuşturulmuş
m.+ül-bâl 2b/09
mürekkab: *Ar.* iki veya daha çok şeylerin karışmasından meydana gelen

m. 47a/14, 118a/05
müretteb: *Ar.* tertip olunmuş, dizilmiş
m. 63b/15, 64a/07, 69b/13, 72b/09, 81a/02, 83a/18, 98b/16
m. olmağ 81a/01, 81a/13
mürîd: *Ar.* emreden, buyuran; bir şeyhe bağlı olan kimse
m. 18a/01, 19a/02
mürselin: *Ar.* peygamberler
m. 2b/16
mürşid: *Ar.* doğru yolu gösteren, kılavuz
m.+e 18b/23
m.-i kâmil 26b/07
mürtedd: *Ar.* İslam dininden dönen
m. 79b/15
mürtefi': *Ar.* yükselen, yükselmiş
m. 28a/22
mürtekib: *Ar.* kötü, yakışsız iş yapan; rüşvet alan
m. olmuş 176b/04
mürtezika: *Ar.* ulufe (maaş) sahipleri
m. 46b/06
mürür: *Ar.* geçme, bir yandan girip öte yandan çıkma; geçip gitme; sona erme
m. 18b/03, 95b/14, 128a/20, 170b/01, 178a/21
m. eyledi 7a/04, 92a/09, 111a/16
m. eyledikde 18b/05, 147b/09
m. eyledikden 29a/22, 99b/23
m. eyledikleri 156b/02
m. eylediği 155a/08
m. eylemiş 31a/15
m. eylemişdi 60a/22
m.+ına 124b/16, 136b/20, 137a/07
m.+ında 21a/22, 27a/14, 59b/14, 74b/21, 114b/13, 119b/11, 134b/05, 135b/14, 139a/07, 139a/09, 148a/20, 148a/22, 151b/15, 152a/16, 154a/02, 158b/13, 164b/03, 166a/15, 168a/01, 175a/09
m.+ından 8b/06, 14b/07, 14b/08, 53b/20, 67b/06, 68a/09, 95a/19, 97a/23, 103b/06, 106a/21, 113a/17, 125a/15, 146a/03, 148b/17, 183b/17
m. idemez 180b/13
m. iden 14b/11, 50a/11, 92a/10, 94b/14, 96b/05, 147b/07

m. idince 96a/04
m. idüp 14a/22, 76a/06, 95b/16,
102b/06, 105b/06
m. itmek 15b/19
m. itmeyüp 150b/08, 164b/19
şa'bü'l m. 133b/10
mürür ü 'ubür: *Ar.+Far.* bir suyun öte
yakasına geçme; bir başka tarafa
geçme, geçilme, atlama
m. 51a/07
m. iden 4b/08, 10a/13, 17a/02, 29b/12,
30b/04, 79b/21, 134b/16
m. idenler 14b/20
m.+larını 120b/07
mürüvvet: *Ar.* insaniyet, mertlik, yiğitlik;
cömertlik, iyilikseverlik
m. 121b/04, 173a/21, 179b/08
m. eylemedi 67a/19
m. itmiş 103a/10
m. ola 21a/derkenar
mürüvvetlü: *Ar.+T.* cömertlik sahibi;
yiğit
m. 49b/19, 114b/18, 121b/06, 122b/12,
173b/17, 173b/18
mürüvvet-şi'âr: *Ar.* mertliği ve cömertliği
üstün gelmiş
m.+ım 166a/04
müsâ'ade: *Ar.* yardım, izin; elverişli
bulunma
m. 120b/11
m. buyurmamışlar 93a/11
m. buyurmayup 44a/03
m. eylemediler 94a/12
m. olunmayup 58a/08
m. olunur 45b/21
müşâdefe: *Ar.* tesadüf etme, rast gelme
krş. müşâdefet
m. idüp 150b/04, 185b/07
m. olup 43b/21
müşâdefet: *Ar.* tesadüf etme, rast gelme
krş. müşâdefe
m. 127b/07
m. idüp 167b/09
müşâdere: *Ar.* suçlu herhangi bir
kimsenin malının hükümetçe,
padişah adına alınması; yasak bir
şeyin kanuna uygun olarak alınması
m. eyledi 169a/08
m. olunup 153a/14

müşâdif: *Ar.* tesadüf eden, rastlayan
m. olup 43b/03
müsâferet: *Ar.* seyahat, yolculuk;
misafirlik, konukluk
m. 118b/23, 156b/09
müsâfir: *Ar.* misafir, konuk, yolcu
m. 26b/12, 26b/23, 96b/18, 148b/09
m.+i 112a/21
m.+iñ 96b/21
m.+iz 38a/14
m.+leriniñ 96b/23
m.+leriñ 97a/10
m. olmağ 104a/03
m. olsa 17a/04
müsâfirân: *Ar.+Far.* misafirler, konuklar
m. 17a/02, 112a/20
m.+a 4b/08, 10a/13, 29b/12, 30b/04
müsâfirâne: *Ar.+Far.* misafire yakışır
biçimde
m. 179b/17
müsâ'id: *Ar.* yardım eden; elverişli,
uygun; izin veren
m. 62b/12
m.+idi 62b/04
müsâmaha: *Ar.* görmemezliğe gelme, göz
yumma, hoş görme; aldırış etmeme
m. 143a/18
m. eyledikleri 133a/08
müsâra'at: *Ar.* acele etme, girişme
m. 124a/20
m.+ı 169a/04
m. iderse 117b/19
m. idüp 127a/11
müsellağ: *Ar.* silahlı, silahlanmış
fer-i m. 64b/20
m. 61b/02, 63b/15, 64a/07, 187a/03
müsemmä: *Ar.* bir ismi olan, adlanmış,
adlı
m. 29a/12
m. olan 8a/08, 10a/03, 10a/10, 12a/14
müslim: *Ar.* İslam dininde olan
m.+iñ 22b/06
müslimân: *Ar.* Müslüman
m. 12a/01, 43a/23, 50a/19, 111b/14,
112b/03
m.+dır 49a/11
m.+ız 108b/16
m.+lardan 4a/18, 8b/01, 11a/09
müslimîn: *Ar.* Müslümanlar

‘āmmē-i m.+e 71b/02
cumhūr-ı m.+ 71a/10, 106b/14
hüccāc-ı m. 93b/06, 94a/14
m.+den 71a/14, 106b/18
m.+e 21a/15, 107a/05
müsned: *Ar.* nispet edilmiş
m. 155a/16
müstağrıq: *Ar.* dalmış, daldırılmış,
batmış; dalgın, düşünceye dalmış
m. olduğım 151a/12
m. olduğumuz 149a/10
m. olup 24b/23
müstaḥkem: *Ar.* sağlamlaştırılmış, sağlam
m. 8a/18, 57b/04, 65b/15, 84b/16,
87b/04, 94b/04, 154b/12
m.+dir 2a/11, 3b/03, 4b/03
m. idesiz 25b/08
m. idüp 141b/02
müsta‘idd: *Ar.* kabiliyetli, bir şeye
kabiliyeti olan; akıllı, anlayışlı
m. olup 175b/19
müstaḳill: *Ar.* başlı başına, kendi başına;
kendi kendine, ayrıca
m. 170a/04
m.+ler 132b/09, 170b/02, 170b/12
m. olmayup 126b/18
müstaḳillen: *Ar.* başlı başına olarak;
yalnız
m. 68b/06
müstaḳim: *Ar.* doğru, düz, dik; temiz,
namuslu, doğru
ḥaṭṭ-ı m. 180b/01
m. 151b/01
şirāt-ı m.+den 51a/01
müste‘ān: *Ar.* kendisinden yardım
beklenen, yardım istenen
m. 124b/20
müstecāb-ı da‘ve: *Ar.* duası kabul olunan
krş. müstecābü'd-da‘ve,
müstecābü'd-du‘ā
m. 30a/20
m.+dir 29b/20
müstecābü'd-da‘ve: *Ar.* duası kabul
olunan *krş.* müstecāb-ı da‘ve,
müstecābü'd-du‘ā
m. 4b/20
m. olur 10a/08

müstecābü'd-du‘ā: *Ar.* duası kabul olunan
krş. müstecābü'd-da‘ve, müstecāb-ı
da‘ve
m. 16a/14
müstefid: *Ar.* istifade eden, faydalanan
m. olurlar 41a/17
müstemend: *Far.* üzüntülü, kederli,
hüzünlü; çaresiz, zavallı; talihsiz,
mutsuz
m. 31a/11
müstemirre: *Ar.* sürekli, devamlı; daima
m.+leri 134a/03
müstevfā: *Ar.* yeteri kadar, tam,
mükemmel; dolgun
m. 69a/14
müşābih: *Ar.* benzeyen, benzer
m. 142a/23
müşāhede: *Ar.* bir şeyi gözle görme
m. 117a/03
m. buyurursuz 42b/17
m. eyledi 20b/04, 99a/12
m. eyledik 5a/16, 8a/06
m. eyledikde 146a/20, 157b/22
m. eylediklerinden 100a/02
m. eylediler 25b/14, 156a/19
m. eylesin 174a/16
m. eyleyüp 13a/09
m. iderim 42b/13
m. iderler 122a/08
m. idicek 138b/20, 157b/06
m. idüp 13b/06, 167a/21
m. olundu 30b/16
m. olunmuşdur 150a/03
m. olunur 31a/06
m. olur 31a/05
müşāhḥış: *Ar.* teşhis eden, şahıslaştıran
m. 132a/16
müşārü'n-ileyh: *Ar.* adı geçen, kendinden
söz edilen
m. 12b/06, 51b/09, 71a/16, 71a/20,
82b/07, 106b/20, 107a/01, 120b/23,
123a/03, 184b/02
m.+ise 52a/12
müşāvere: *Ar.* danışma, bir iş üzerinde
konuşma *krş.* müşāvire
ba‘de'l m. 24a/14
m. 37b/02, 67b/16, 117a/12, 117b/21,
127b/23, 179b/08
m.+de 164a/06

m.+de iken 183a/18
m. eyledi 7a/03, 145b/16
m. eyledikten 181b/07
m. eylediler 21a/09, 68a/11, 94a/01, 162a/11
m. idelim 94a/17
m. iderek 77b/01
m. idüp 65b/12, 98b/19, 134a/09, 145a/22, 149a/21, 153b/07, 154a/08, 168a/13
m. itdiler 140b/02, 143a/01, 168a/21
m.+leri 183b/21
m.+ler idüp 37a/19
m.+lerine 116a/15, 139b/13
m. olunup 75b/13, 101a/01, 106a/14
m.+ye 127a/02, 139a/23
müşâvir: *Ar. danışman*
m.+imiz 96a/20
müşâvire: *Ar. danışma, bir iş üzerinde konuşma krş. müşâvere*
m. idüp 52a/10, 109a/04
müşedded: *Ar. şiddetlendirilmiş, şiddet verilmiş, kuvvetlendirilmiş krş. müşeddede*
m. 157b/06
m. oldu 68a/05, 184a/15
m. olup 129a/07
müşeddede: *Ar. şiddetlendirilmiş, şiddet verilmiş, kuvvetlendirilmiş krş. müşeddede*
m. 118a/02
müşekkel: *Ar. şekilli, gösterişli*
m. olduğuñ 168b/08
müşerref: *Ar. şereflendirilmiş, kendisine şeref verilmiş, şerefli*
m. 121a/06, 125a/09, 170b/13
m.-i bi's-şeref 1b/06
m. olmuş idi 176b/07
m. olup 53b/16, 54b/13, 60b/01
müşevveş: *Ar. karmaşık, karışık*
m. 49a/17
m. olmağa 45b/16
m. olup 113a/07
müşfika: *Ar. acıyan, merhametli, şefkatli*
m.+nın 173a/10
m.+niñ 175a/05
müşfikâne: *Ar. şefkatle, merhametle, acıyarak*
m. 171a/08, 175b/10

müş'ir: *Ar. bilgilendiren, haber veren*
m. 44/21, 70b/18, 106a/08, 115b/08
müşir: *Ar. işaret eden, yol gösteren, emreden*
m. 64b/20, 112a/10, 120b/09
m.-i eḥḥam 1b/15, 2b/11, 52b/08, 53a/20, 54a/13, 54b/16, 61a/14, 61b/20, 64a/16, 67a/08, 182b/17
m.-i mufahḥam 75b/07, 78a/18, 81b/02, 81b/16
müşkil: *Ar. güç, zor, çetin; engel, güçlük, zorluk, çetinlik*
m. 90a/18, 91b/10, 95b/01, 117a/14, 117b/20, 122a/01, 142a/11
m.+i 126b/01
m.+lerini 120b/03
m. olur 143a/04
m.+ü'l-faḥl 129a/16
müşkilât: *Ar. güçlükler, zorluklar*
m. 151a/21
m. olup 19b/17
müşkil-güşâ: *Ar. +Far. zorlukları aşan*
m. 26a/18
müştâk: *Ar. özlemle yanan, tutkulu*
m. 146b/20
müştedd: *Ar. şiddetlenen, şiddetlenmiş*
m. 155b/13
m. oldu 58a/15, 160b/03, 161b/18
m. olıcağ 117b/02
müşterek: *Ar. ortak, ortaklaşa; birlik; elbirliğiyle yapılan*
ḥudūd-ı m.+dir 34b/13
m. 158b/04, 185a/22
m.+dir 34b/13
müşterî: *Ar. Sakıt, Erendiz, Jüpiter, Mars*
m.-i ḥal'at 53a/01
mütâba'at: *Ar. birine tâbi olma, arkasından gitme, uyma*
m. 178b/23
mütâla'a: *Ar. okuma; tetkik; düşünce*
m. eyledi 125b/23
m. ider iken 41a/03
müte'addid: *Ar. çok, birçok, birkaç, türlü türlü*
m. 47a/04, 120b/03
müte'ahhid: *Ar. bir işi sözle, imza ile üzerine alan*
m. 140a/19, 145a/09
m.+im 118a/19

m. oldı 168b/05
m. olduğu 155b/19
m. olmaduğı 167b/15
m. olmuş 120a/18
m. olmuş idi 155b/18
müte'akkıd: *Ar.* düğümlenen, karışık, çapraşık
m. olan 44b/07
müte'âl: *Ar.* yüksek, yüce
m. 158a/18
müte'allık: *Ar.* bir kimseye, bir Şeye nispeti olan, bir Şeyle ilgisi bulunan
krş. mensüb
m. 36a/13, 41a/23, 44b/04, 132a/03
m. olanı 36a/03
müte'ayyin: *Ar.* belli, meydana olan, meydana çıkan; karar verilmiş
m. 4b/07, 142b/15, 168a/04
mütebeddil: *Ar.* değişken olan, kararsız
m. olmağ 166b/10
müteberiz: *Ar.* ortaya çıkan
m. 86a/07
mütecâviz: *Ar.* haddi aşan, sınırı geçen; fazla
m. 6a/01, 32a/18, 46b/01, 57b/10, 66a/18, 70b/06, 82a/04, 85b/21, 85b/23, 86a/01, 114a/06, 131b/10, 136b/04, 152b/09, 154a/03, 157a/19, 177b/22, 182a/13, 184b/21, 187a/06
m.+dir 23a/14
mütedâvil: *Ar.* elden ele gezen; geçen, kullanılan
m. 167b/14
müteferrika: *Ar.* ufak tefek masraflar için ayrılan para
m. 170a/08
mütehammil: *Ar.* tahammül eden, dayanan
m. oldı 175b/03
mütehayyir: *Ar.* hayrette kalan, şaşmış
m. 129b/11, 137b/07, 173b/14
m. olup 139b/14
mütekâ'id: *Ar.* emekli
m. olundu 135b/03
mütekarrir: *Ar.* kararlılık gösteren
m. olduğdan 71a/11, 106b/15
mütekeddir: *Ar.* kederli olan
m. oldı 175b/02

m. oldılar 140a/01
mütekeffil: *Ar.* sorumluluk alan, kefil olan
m.+em 118a/18
mütekellim: *Ar.* konuşan
m. 125a/20
mütekessir: *Ar.* kırılmış olan
m.+ül'- hâtır 134b/02
mütelezziz: *Ar.* mutlu olan, hoşlanan; lezzetli
m. 41a/17
mütemâdi: *Ar.* uzayan, süren; fasılasız, arası
m. 155b/13
mütemevvil: *Ar.* varlıklı, zengin
m. 117b/22, 169a/08, 169a/09
mütenebbih: *Ar.* nasihat edilerek akılı başına getirilmiş, uyarılmış
m. olmayup 45a/10
müterakķib: *Ar.* ümit eden, uman
m. 119b/11, 140a/03
m. iken 24a/15
m.+lardır 147b/21
m. olalım 138a/05
müteraşıd: *Ar.* dikkatle gözeten, bekleyen, kollayan
m. 125b/23, 152a/17, 157a/09
m. oldı 119b/11
m. olduğumuz 129b/04
müterettib: *Ar.* tertip edilmiş; gerekli
m. 119b/01
mütesâvi: *Ar.* eşit
m.+ül'-iķtidâr 167a/07
mütevâri: *Ar.* gizli, örtülü
m. olduğını 136b/04
mütevâtir: *Ar.* söylenti
m. 138a/11, 179b/07, 180b/08
m.+dir 2a/04, 4b/12, 5b/16, 16b/02, 21b/01, 21b/15
m. iken 159a/11
m. olan 108b/07
m. olmuş 116b/18
m. olmuş idi 182a/14
m. olup 123a/15
m.+ül'- ilm 36a/18
mütevattın: *Ar.* vatan edinilmiş
m. 116b/08, 182a/05
mütevccih: *Ar.* bir tarafa dönen, yönelen; birine karşı sevgisi ve iyi

düünceleri olan; bir tarafa gitmeye kalkan
 m. 37a/04, 137b/03
 m. oldu 153b/11, 179a/17
 m. oldık 47b/06
 m. oldılar 115b/19, 124b/06, 142b/14, 165b/07
 m. olup 149a/06
müteveffâ: *Ar.* vefat etmiş olan, ölmüş, ölü
 m. 130b/21
mütevekkil: *Ar.* tevekkül eden, kadere boyun eğen
 m. olup 121a/02
mütevekkilen: *Ar.* işi oluruna bırakmış olarak
 m. 120b/10, 125a/11
müteẓâdde: *Ar.* birbirine zıt olan
 m. 113b/18
mütezelzil: *Ar.* çok sarsılan
 m. olup 49a/17, 125a/01
müttefik: *Ar.* birliktelik *krş.* müttehid
 m. 119b/06, 125a/06, 126b/01, 131b/07, 170a/11
 m.+dirler 49b/03
 m. olup 152a/22
 m.+ül-hâl 126b/04
müttehid: *Ar.* birliktelik *krş.* müttefik
 m. ola 131b/07
müttehim: *Ar.* itham edilen, suçlu görülen
 m. itmege 155a/02
müvecceh: *Ar.* makbul, münasip, uygun
 m. 117b/04
müyesser: *Ar.* kolaylıkla elde edilen
 m. degildir 171a/05
 m.+dir 143b/01
 m. eyleye 2b/01, 16b/17, 17a/08
 m. ide 28a/15
 m. ider ise 41a/07
 m. olan 121a/05
 m. oldu 57b/12, 169a/12
 m. olduĝa 11b/12, 156a/16, 156a/18
 m. olmadı 10a/01, 161b/07
 m. olmaduĝı 155b/13
 m. olmayup 56b/20, 142b/05, 144b/13
 m. olup 2a/08, 12a/22, 88a/17
 m. olur 128b/08
müzâkere: *Ar.* bir iş hakkında konuşma, danışma

m. 9a/09, 55a/23, 111a/15, 115a/12, 131a/04, 158a/17
 m.+de iken 61b/11
 m. eylediler 149b/08
 m. idüp 53a/19, 92b/07
 m.+leri 94b/15
 m. olduĝa 11b/21
 m. olundu 13b/23
 m. olunup 41a/17, 41b/01
 m. olunurken 12b/21
 m.+sine 120b/17, 133a/01
 m.+ye 132b/23
müzâyaka: *Ar.* sıkıntı, darlık, parasızlık; yokluk
 m. 122b/13, 143a/04, 155b/22, 156a/09, 157b/17, 159b/03, 179b/22
 m.+sına 156a/13
 m.+sıyla 146b/11
müzevvirîn: *Ar.* ara bozucular
 m. 72a/11, 107b/12
müzeyyen: *Ar.* süslenmiş, süslü
 m. 17a/05, 22a/01, 81b/05, 83a/18, 88b/15, 98b/16, 133a/15, 142a/07, 142a/10, 166b/15
 m.+dir 35b/19
 m. eyleyüp 97a/01
 m. idüp 103b/19
 m. olup 65a/19
müzmen: *Ar.* süreĝen duruma getiren
 m. 21a/derkenar
 m. eylediler 185a/04

N

nâb: *Far.* katışksız, saf, arı
 mey-i n.+dan 123b/01
nâ-be-hencâr: *Far.* uygunsuz, yolsuz
 n.+ı 38a/05
nâ-bekâr: *Far.+Ar.* işsiz, işe yaramaz;
 haylaz, yaramaz, hayırsız
 n. 91b/11
 n.+ı 137b/21
nâ-büd: *Far.* yok olan, bulunmayan;
 perişan olmuş
 n. olasin 175a/02
nâ-celis: *Far.+Ar.* arkadaşı olmayan
 n.+e 114a/16
nâ-cins: *Far.+Ar.* cinsi bozuk

n. 133a/18
nāçār: *Far.* çaresiz, zavallı
 n. 62b/08, 100b/12, 104b/01, 124a/08, 146b/07, 146b/14, 160a/20, 162a/11, 168b/04
 n. kaldı 24b/06, 70a/20, 70b/11, 77a/21, 89b/21, 103a/04, 104a/16
 n. kaldı idi 105b/11
 n. kaldık 100b/04, 103b/01
 n. kalup 73a/09, 100a/23, 109a/01, 181a/13
 n. oldılar 62b/21, 102b/07
 n. olup 77b/14, 103a/16
nāçiz: *Far.* hiç hükmünde olan, değersiz
 n. 117b/04
nādān: *Far.* bilmez
 n. 114a/15, 115a/20, 121b/20
 n. kalmış 176a/06
nādānlık(ğ): *Far.+T.* bilmezlik, cahillik
 n.+ını 176a/10
nādīm: *Ar.* pişman olan
 n. 130a/12
 n. olmuş idi 175b/02
 n. olup 143a/02, 146b/05
nādīr: *Ar.* seyrek, az, ender bulunur
 meşel-i n. 30b/11
 n. 13b/20, 136b/05, 142b/01, 151b/13, 178a/03
 n.+dır 31b/03, 48a/12, 48a/18
nā-ehl: *Far.+Ar.* ehil olmayan, ehliyetsiz
 n. 121a/06
nāfız: *Ar.* delen, delip geçen; içeriye giren, işleyen; etkili olan, sözü geçen
 n.+ü'l-hük 146a/08
 n.+ü'l-kelem 122a/18
 n. olduğda 129a/14
nāgāh: *Far.* vakitsiz; ansızın
 n. 28a/07
nağme: *Far.* ahenk, ezgi
 n. iderler 88b/19
nā-hakk: *Far.+Ar.* haksız, boş
 n. 50a/21, 110b/06, 150a/19, 173b/12, 174a/01
nā-hakk-şinās: *Far.+Ar.* hak bilmez, hak tanımayan
 n.+ı 121b/20
nā-hemvār: *Far.* düz olmayan, uygunsuz

n. 52a/12, 68b/19, 100a/06, 100a/17, 118a/13, 134b/11, 141a/14, 146a/23, 173a/09, 184a/10, 185b/22
 n.+dan 145b/17
 n.+ımıza 174a/17
 n.+ına 179a/14
 n.+ları 123b/01
 n.+larına 113b/20
nāhiye: *Ar.* yan taraf, kenar, yan; civar, çevre; küçük yer; bölge
 n. 49b/20, 128a/10
 n.+de 49b/22
 n.+lerinden 7a/23, 51a/02
 n.+lerine 16a/08
 n.+si 12a/23, 49b/21, 49b/21, 49b/22, 51a/03, 57b/02, 57b/03
 n.+sinde 4b/17, 7a/23, 10a/10, 18a/03
 n.+siniñ 57a/21
nāhiye: Kürt halkından bir aşiretin adı
 n. 50a/05
naḥs: *Ar.* uğursuzluk
 n. 147a/13
 n.+dır 147a/11
nā'il: *Ar.* muradına eren, ermiş, ele geçiren
 n. 17b/22, 20a/11
nā'im: *Ar.* uyuyan, uykuda bulunan
 n. oldı 18a/18
nā'ire: *Ar.* ateş, sıcaklık
 n. 138b/03
naḳāre: *Ar.* davul, çalgı
 n. 40a/09
 n.+ye 41b/19
naḳd: *Ar.* akçe, maden para; para olarak bulunan servet; peşin para
 n. virilmek 176a/15
nāḳıl: *Ar.* taşıyan, geçiren
 n. 163b/09
nāḳılān: *Ar.+Far.* taşıyanlar
 aḥbār-ı n. 5b/18
 n. 8a/15
nāḳıṣ: *Ar.* noksan, kusurlu *krş.* nāḳıṣa
 n. olup 173a/08
nāḳıṣa: *Ar.* noksan, kusurlu *krş.* nāḳıṣ
 n.+tü'l-^c aḳl 174b/05
naḳīr ü ḳıtmīr: *Ar.+Far.* hepsi, iğneden ipliğe kadar
 n. 124a/13

nakl: *Ar.* bir şeyi başka bir yere götürme; taşıma, aktarma, geçirme

n. 5b/18, 7b/21, 8b/21, 10a/02, 10a/09, 12a/04, 12a/12, 13b/12, 17a/11, 17a/18, 18a/06, 21a/14, 30b/16, 50a/14, 88b/01, 90a/13, 97b/19, 112b/11, 123b/16, 131b/01, 136b/10, 144b/02, 154a/03, 155b/09, 163a/19, 176b/20, 177a/02, 180b/08

n. buyurdular 24a/08

n. eyledi 12b/21, 13a/12, 13a/21, 88b/10, 156a/07

n. eyledikde 13a/06

n. eylediler 50b/18

n. eylemiş idi 163a/15

n. eylemişler 12a/10

n. iddirecek 128a/13

n. ideler 153b/10

n. ider 176b/19

n. iderler 3b/17, 5a/15, 7b/02, 8a/06, 10a/21, 12a/16, 12a/19, 15a/11, 16a/17, 17b/14, 19a/11, 20a/03, 29a/10, 30a/16, 30a/18, 76b/13, 107b/16, 108a/20, 109b/08, 109b/12, 111a/02

n. idüp 95a/21, 124b/15

n. itdi 127b/19

n. itdiler 139a/12

n. itdirdi 139b/20

n. itdirecek 128a/13

n. itmege 68b/13

n. olundu 154b/23

n. olunmuş 139b/17

n. olunup 62a/10, 150b/18

n. olunur 7b/09, 7b/23

n. olunur idi 80b/16

nakş: *Ar.* noksan, eksiltme

n. 120a/23

nakşibendî: *Ar.+Far.* ressamlık; süslemeli dokuma sanatı; Şeyh Muhammet Bahaüddin Nakşibend'in kurduğu tarikata girmiş

n.+niñ 18b/20

tarik-ı n. 18b/18

nâle: *Far.* inilti, feryat

n. 16a/05, 146b/16, 147b/02

n. eylemesi 16a/01

n. eylemez 16a/06

n. idüp 129b/01

nām: *Far.* isim; ün, lakap; adres; yerine

n. 7b/07, 7b/19, 8b/05, 9b/19, 12b/20, 12b/22, 14b/04, 15b/15, 15b/17, 18a/03, 31b/10, 32a/09, 32b/04, 32b/16, 33b/20, 34a/07, 34a/12, 36b/13, 37a/03, 48b/18, 49a/06, 78a/07, 79a/11, 116a/09, 116a/17, 116b/15, 117b/12, 123a/09, 131a/12, 133a/17, 135b/18, 136a/01, 137b/11, 138a/10, 138a/19, 139a/05, 140a/08, 141a/02, 144b/21, 150b/09, 153b/15, 154b/10, 154b/15, 155b/16, 156b/22, 158a/07, 158b/21, 162a/04, 164a/07, 167b/18, 168a/13, 172a/01, 172a/10, 172a/12, 172b/20, 172b/23, 173b/21, 175a/01, 175a/11, 180a/02, 181a/22, 181b/09, 181b/16, 182a/11, 182b/12, 183a/16, 183a/18, 184b/10, 185a/02, 185a/03

nāme-i n.+ı 44a/21, 52a/06

n.+da 174a/06

n.+ına 3b/19, 48b/04

n.+ınadır 49a/03

n.+ında 11b/02, 18b/13, 33b/23, 36b/14, 37a/04, 40b/05, 47a/11, 50b/01, 74a/15, 119a/20, 127b/14, 142b/15, 154b/09, 176a/01

n.+iñıza 172b/08

n.-ı şāmı 10a/15, 11b/09

n.-ı şānlarınıñ 49b/13

n.-ı şerifine 16b/05

n.+ıyla 10a/03, 51a/07, 115a/21, 166b/16

n.+un 51b/13

nā-ma' kûl: *Far.+Ar.* akla yatmayan, uygun bulunmayan *krş.* nā-ma' kûle
n. 117a/18, 174b/03

nā-ma' kûle: *Far.+Ar.* akla yatmayan, uygun bulunmayan *krş.* nā-ma' kûl
n. 173b/11, 174a/17, 174a/18

namāz: *Far.* namaz

n. 50a/17

n.+ı 9b/15

n. kılnur 111b/16

n.+larını 48b/12

namāz-gāh: *Far.* namaz kılınan yer
n. 24a/15

nām-dār: *Far.* tanınmış, namlı, meşhur
n. 31b/02, 53a/02, 56b/08, 60a/19,
76b/11, 110b/18, 122a/15, 180a/09

nāme: *Far.* mektup; sevgiye ve aşka dair yazılmış mektup; kitap, mecmua
n. 40a/03, 43a/04, 43a/16, 43a/19,
68b/20, 106a/22, 109a/03, 109a/06,
123a/14, 126b/15, 146b/11,
167a/11, 167a/16, 172b/03, 177a/15
n.+de 168a/12
n.-i murād 47a/23
n.-i nāmı 44a/21, 52a/06
n.+lerine 186b/11
n.+miziñ 43a/03
n.+niñ 69a/02
n.+si 70b/16, 167b/03
n.+sin 73a/21, 74b/13, 98b/17,
168a/10, 182b/05
n.+sinde 167b/15
n.+sine 99a/03, 167b/06
n.+siniñ 69a/21, 74b/22
n.+siñ 123a/09
n.+yi 44b/08

nāme-i hümāyūn: *Far.* padişah tarafından bir hükümdara gönderilen mektup
n. 36b/06, 37b/11, 39a/08, 39a/16,
39a/20, 44b/02
n.+da 42b/19
n.+dan 37b/07
n.+ı 38b/19, 38b/22, 39a/03, 39a/10,
39a/23, 39b/02
n.+iñ 38a/09, 40b/14, 43a/01, 43a/16

nā-mevzūn: *Far.+Ar.* vezinsiz, ölçüsüz
n. 47b/23

nāmūs: *Ar.* kanun, nizam; ar, edep, haya, ırz; temizlik, doğruluk
n. 38b/20, 94a/03, 100a/15, 118a/18,
133a/12, 138a/12
n.+ı 170a/20

nā-mübārek: *Far.+Ar.* uğursuz, meymenetsiz
n.+dir 147a/12, 147a/13

nā-mūsta'id: *Far.+Ar.* kabiliyetsiz
n. 176a/03

nām-ver: *Far.* namlı, ünlü, meşhur
n. 127a/19

nān: *Far.* ekmek

n. 21a/17, 85b/05, 98a/21, 103a/21,
135a/17, 148a/19, 150b/19,
151a/13, 173b/22

nā-pāk: *Far.* pis, kirli, temiz olmayan
n. 29a/05
vücūd-ı n.+larıñ 51a/20

nā-puhte: *Far.* pişmemiş, çiğ; deneyimsiz
n. 52a/11

nār: *Ar.* ateş; elem
ehl-i n. 51b/04
n. 117b/10, 129a/07, 173a/09, 173b/15
n.+ı 34b/06
n.-ı caḥīme 50b/23
n.-ı fitne 122a/01, 159b/11

na'ra: *Ar.* bağırma, çağırma, gürültü
n.+ları 128a/05

nā-resīde: *Far.* olgunlaşmamış, ham; ergenlik çağına ermemiş
n. iken 131a/21

nārī: *Ar.* ateşe mensup; ateşle ilgili; cehennemlik
n. 175a/13

nās: *Ar.* insanlar, halk, herkes
beyne'n n. 2a/04, 36a/17, 51b/07
meşāliḥ-i n.+ı 41a/14
n. 7a/10, 8a/04, 12b/10, 15b/20,
52a/16, 53b/12, 63b/05, 101a/17,
108b/09, 115a/04, 126a/06,
139b/23, 146a/16, 149a/17,
149a/20, 149b/19, 156a/16,
163b/01, 169a/07, 170b/15,
185a/02
n.+a 146a/08, 146b/13, 149a/06,
164a/03, 175b/03, 176b/09
n.+da 97b/04, 163b/12, 175a/16,
183a/19
n.+dan 115b/16, 164b/14
n.+ı 102a/12
n.+iñ 96b/14, 137b/06, 153b/02

nasār: *Ar.* gök kubbe; örtü, perde; gölge
n. 4a/01

naşārā: *Ar.* Hıristiyanlar
n. 170b/20

nā-şavāb: *Far.+Ar.* doğru olmayan, yanlış, haksız
n.+dır 126b/19
n.+larına 124a/15

naşāyih: *Ar.* öğütler
n.+de 174b/15

n. eyledikten 176a/08
n. eylediler 92a/03
naşb: *Ar.* tayin, atama
n. 118b/03, 120a/21, 123a/21,
135b/16, 139a/19, 140b/15,
144a/13, 146a/15, 151b/01,
159b/12, 167b/13, 170b/01,
170b/11, 172b/19, 180a/02,
186a/02
n. eyledi 131a/22, 169a/12
n. eyledikleri 121b/21
n. eylemiştir 86b/23
n. eylemiş idi 163a/06
n.+ı 132b/14
n. ideceğine 168b/03
n. iderler 44a/19
n. idüp 71a/10, 106b/14, 131a/23,
155b/10
n. itmek 71a/04, 106b/08
n. itmeleriyle 106b/18
n. itmelü 71a/14
n. itmeyüp 168b/03
n. olduğu 113b/01
n. olduğumda 133b/09
n. olunmak 126b/18
n. olunup 114a/15, 126a/17
na-sezā: *Far.* yakışmaz, uymaz
n. 80b/04, 111b/15
n.+larının 106b/04
n.+larıñ 70b/22
naşib: *Ar.* pay, hisse; birinin elde
edebildiği şey; Allah'ın kismet
ettiği şey
n. 57b/12, 139a/20, 164b/20
n. eyleye 23a/18
n.+i 20a/12, 76b/03
n. ide 19a/20
n. olduğdan 16b/13
naşih: *Ar.* nasihat verici
n. 135b/10
naşihat: *Ar.* öğüt
n. 114a/22, 119b/18, 120a/15, 121b/02
n. eyledi 174b/20
n. iderek 138b/11
n. idüp 174b/08
n.+ler 125a/04
naşrullah: *Ar.* Allah'ın yardımı
n. 164b/10

naşş: *Ar.* kesinlik; Kuran'ın delil olarak
gösterilen ayetleri
n.-ı kerim 71a/02, 106b/06
n.-ı kerimden 107a/03
n.-ı kerimiñ 71a/23
na'ş: *Ar.* cenaze, tabuta konmuş ölü *krş.*
na'şe
n.+ı 169b/12
n.+ıyla 155b/04
n.+ları 165a/10
n.+larını 165a/13
nā-şāyeste: *Far.* uygun düşmeyen,
yakışmayan
n. 144a/17, 149a/13, 159a/15
n.+ye 162b/11
n.+yi 132a/08
na'şe: *Ar.* cenaze, tabuta konmuş ölü *krş.*
na'ş
n.+leri 165b/01
n.+sin 155b/09
nāşī: *Ar.* sebep olan, ileri gelen;
dolayısıyla
n. 72a/18, 73a/11, 77b/03, 113b/15,
120a/03, 148b/13, 154b/06,
162b/11, 168b/17, 170a/18,
177a/05, 186b/09
n.+dir 114b/06
n. olmuş idi 169a/05
nā-tamām: *Far.+Ar.* tamamlanmamış,
bitmemiş
n. 9b/22, 166a/19
nātūvān: *Far.* zayıf, kuvvetsiz
n. 17a/10
nā-ümmid: *Far.* ümitsiz
n. oldılar 145a/21, 161b/14, 175a/12
n. olduğdan 181a/13
n. olıcağ 100a/20
n. olmuşlar idi 106a/18
n. olup 56b/20, 103a/02, 142a/05,
160a/20
nāy: *Far.* kamış; ney, kamıştan yapılan
düdük
n. 28a/07, 28a/17, 36b/23
nāz: *Far.* cilve; şımarıklık; yalvarma
n. 26a/08, 49a/21, 59b/08, 70a/13
n.+da 145b/04
n.+da iken 162a/21
n.+da imiş 58a/21
n.+ı 47b/19

n.+ile 148b/07
nazar: *Ar.* bakma, göz atma; düşünme;
göz değme; iltifat; itibar; yan bakış;
güzel
kaṭ^c-ı n. 37b/22, 38a/09, 123b/02,
132a/18, 133a/19, 141b/16
n. 2b/20, 54a/17, 75b/16, 86b/05,
122b/19, 144a/16, 180a/06
n. buyur 135a/03
n.+da 175b/12
n. eyle 111b/05
n. eyledi 65b/04, 100b/23
n. eyledikde 23b/09, 167b/20
n. eylediler 14a/16
n. eylemedi 146b/13
n. eylemezler 54a/22
n. eylemişler 29a/09
n.+ı 39b/21
n. iden 2a/19, 19b/07, 28b/09
n. idenler 85b/03
n. iderler 13b/05
n. idüp 14a/20, 140b/22, 149b/19,
186b/11
n. itmeyüp 86a/19
n.+ları 140a/04, 175b/18
n. olunsa 4a/04, 23a/12, 25b/16,
78b/05, 79b/08
nazar-gerde: *Ar.+Far.* iltifat edilmiş,
övlümüş
n.+si 118b/15, 129a/11
nāzenin: *Far.* cilveli, oynak; çok nazlı
yetiştirilmiş, şımarık; narin, ince
yapılı
n. 47b/19
n. degillerdir 47b/20
nāzır: *Ar.* nazar eden, bakan, gözeten, bir
yüzü bir tarafa olan
n. 9b/12, 123b/11, 126b/18, 151a/21,
155a/21, 186a/16, 186b/03, 187a/14
n. iken 24a/16
n. olalım 141a/06
n. oldu 54b/10
n. olmak 72b/23
nāzik: *Far.* ince, saygılı, güzel
n. 47b/19, 90a/23
n. olıyorlar 47b/17
nāzil: *Ar.* yukarıdan aşağı inen, inici; bir
yere konan, bir yerde konaklayan
n. oldu 12a/05, 94a/20

n. olduğu 110b/15
n. olmaktadır 121a/11
n. olup 80a/10
n. olur 15b/11, 15b/15
nāz-perver: *Far.* naz eden, nazlı
n. 27b/10
ne: hangi, nasıl, ne şekilde, ne olur, ne
var, ya, ne kadar, ne çok, kim
n. 2a/11, 3b/03, 3b/12, 3b/12, 4a/04,
5a/13, 5a/20, 5a/22, 7a/05, 7b/06,
8b/22, 9b/05, 10b/10, 11a/08,
11a/17, 11a/18, 18a/11, 18b/01,
19a/21, 19b/06, 20a/17, 20b/06,
20b/06, 20b/08, 20b/10, 20b/16,
23a/11, 24b/10, 26a/03, 26a/13,
27b/18, 28b/02, 28b/20, 29a/09,
30a/13, 32b/09, 33b/19, 35a/10,
35a/14, 35b/11, 37a/23, 37b/22,
39b/07, 39b/13, 39b/21, 40a/01,
40a/02, 41a/12, 41a/18, 41a/22,
41a/23, 41b/09, 41b/09, 41b/10,
42a/10, 42a/12, 42b/21, 43a/09,
43b/23, 45a/01, 46a/15, 46b/02,
46b/21, 50a/02, 50a/22, 50b/15,
51a/17, 52a/23, 54a/09, 55a/15,
55a/16, 57b/09, 58a/12, 58b/08,
60a/06, 64a/21, 64a/23, 67a/05,
67a/09, 67b/19, 68a/10, 68a/10,
69a/06, 70a/02, 70a/03, 70a/07,
70a/07, 70a/08, 70a/19, 70a/19,
71a/18, 73b/22, 74b/19, 75a/18,
75b/10, 75b/11, 80a/01, 80a/04,
83b/18, 83b/18, 88a/07, 88a/07,
88a/08, 89a/20, 89b/23, 90a/04,
90a/21, 90b/06, 90b/10, 91a/11,
91a/20, 91b/18, 92b/02, 93a/02,
94a/02, 94a/03, 94b/04, 95a/03,
95a/04, 95a/05, 95a/08, 96b/13,
97b/04, 97b/05, 97b/08, 98a/09,
98a/15, 98a/15, 98b/05, 98b/16,
98b/16, 99a/17, 100b/03, 100b/23,
101a/01, 101a/05, 101b/04,
101b/08, 102a/07, 103a/06,
103a/13, 103a/14, 103b/07,
103b/20, 103b/20, 104a/23,
104b/10, 106a/09, 108b/09,
109a/07, 109a/08, 109a/17,
110a/22, 110b/12, 111a/19,
111a/22, 111b/06, 111b/10,

113b/07, 116a/08, 117b/17,
120a/13, 120a/13, 121a/09,
121a/10, 122a/10, 124a/06,
124a/06, 124b/17, 127b/22,
128a/07, 128a/16, 128b/17,
129a/05, 129a/07, 129b/03,
129b/12, 129b/14, 130b/15,
131b/01, 131b/19, 132a/19,
132b/03, 132b/04, 132b/11,
133a/13, 133b/03, 134a/15,
135a/16, 135a/23, 135a/23,
135b/01, 135b/01, 136a/07,
137b/18, 137b/19, 138a/13,
142a/05, 142a/05, 143a/14,
143a/23, 143a/23, 143a/23,
145b/13, 145b/15, 147b/11,
149b/07, 158a/14, 158b/07,
159a/06, 161a/05, 162b/21,
163a/19, 163a/21, 163b/06,
168a/19, 169a/11, 173a/09,
173a/10, 174b/02, 174b/20,
181a/20, 181a/21, 181b/11,
181b/11, 181b/12, 183b/21,
184b/12, 187a/19, 187b/11
n.+dir 37b/14, 38a/19, 41a/12, 45a/17,
46a/15, 79b/13, 84a/11, 102b/16,
103a/11, 103a/20, 103a/20,
104a/18, 110b/10, 111a/22,
116a/08, 116a/18, 131b/08,
146b/17, 147a/17, 181a/21,
183b/21, 185b/09
n. ise 43b/13, 45b/21, 47a/06, 53a/18,
64a/13, 65a/01, 65a/15, 66a/16,
67b/17, 75b/12, 79b/15, 89a/01,
89a/04, 122a/14
n.+ler 13a/10
n.+niñ 100a/21
n.+sisiz 27b/11
n.+ye 9a/01, 20b/08, 91b/17, 92b/18
nebāt: *Far.* nöbet şekeri
kand-ı n. 10b/05
nebātāt: *Ar.* bitkiler
n.+ı 160a/06
neberd: *Far.* savaş, harp
n. 128a/05, 128a/19
nebevî: *Ar.* nebiye, peygambere ait,
onunla ilgili *krş.* nebeviyye
n. 15a/22

nebeviyye: *Ar.* nebiye, peygambere ait,
onunla ilgili *krş.* nebevî
eḥādîş-i n. 41a/16
n.+yi 126a/10
nebi: *Ar.* haberci, peygamber
n. 11a/10, 11b/19, 12a/08, 13b/16,
29b/14, 29b/14, 171b/06
nebîre: *Ar.* kız torun
n.+si 172a/01
necāt: *Ar.* kurtulma, kurtuluş
n. 55a/12, 95b/03
n.+a 175a/06
n. bulasın 175a/04
n. buldılar 20b/19
n. bulmayacaklarını 133a/11
n. bulmuşlar 8a/23
n. bulup 21a/14
n. bulur 105a/18
n.+ları 124a/15
n. olmasına 113a/09
nedāmet: *Ar.* pişmanlık
n. 114a/17, 120a/09, 132a/01, 175b/02
n. çekdi 130a/08
n.+e 173a/21
n. geldi 104a/23, 174a/13
n. gelmişdir 95a/08
n. gelüp 135a/14, 171a/20, 173a/15
nedāmet-engîz: *Ar.+Far.* pişmanlık
yaratan
n. 175a/22
nedem: *Ar.* pişman olma, pişmanlık
n.+i 29b/21
neden: neden, niçin, sebep
n. 20b/06, 98a/20, 110b/22, 123b/02
nedim: *Ar.* meclis arkadaşı, sohbet
arkadaşı; güzel hikaye anlatan, tatlı
konuşan
n. 13b/20, 149a/03, 149a/06
n.+lerini 162b/08
nef: *Ar.* fayda, kâr, çıkar
n.+i 133a/12
nefer: *Ar.* bir adam, tek kişi; rütbesi
olmayan asker, er; insan sayısı
bildiren sözler
n. 4b/17, 12a/01, 12a/04, 12a/10,
14b/16, 40b/09, 43b/01, 43b/04,
45b/01, 48b/13, 51b/13, 56b/10,
61b/02, 72b/02, 72b/06, 96a/08,
116b/17, 119b/12, 124a/22,

127b/09, 142a/07, 148b/02,
150a/21, 153a/07, 156a/05,
160b/21, 160b/22, 162b/09,
167b/13, 168a/02, 175b/04,
177b/15
n.+i 156b/11
n.+leri 112a/17
neferât: *Ar.* askerler, erler
n. 15a/03, 112a/18
n.+ı 8a/10, 14b/15, 14b/15, 15a/04
n.+ından 183a/22
n.+ıyla 58b/14, 75a/15
n.+ları 8a/19
n.+larına 61a/04
nefes: *Ar.* nefes, soluk
n. 23a/20
n. alamaz 147b/07
n. eylemişler 19a/06
n.+ini 19a/07
n. olmuştur 29b/01
nefir-i 'āmm: cemaati toplama, halkı
askere sürme
n. olup 134a/04
nefise: *Ar.* pek hoş, çok hoş giden, en
güzel, çok beğenilen
kitâb-ı n. 47a/04
kütüb-i n. 36a/11
nefret: *Ar.* ürküp kaçma; tikslenme,
iğrenme
n. 145b/18, 173a/13, 174a/09
nefs: *Ar.* ruh, can, hayat; kendi, şahıs;
asıl; iç
n. 29b/23, 35b/16, 76b/20, 127a/22,
137b/10, 140a/03, 148b/01,
162b/21, 170b/19
n.+e 17a/09, 121a/08
n.+i 121a/08
n.+inde 138a/22
n.+ü'l-emr 159a/11
nefsâniyyet: *Ar.* gizli düşmanlık, kin,
garez
n. 114b/06, 133a/03, 159a/13
neft: *Far.* petrol yağı
rûğân-ı n. 4a/13, 31b/13
nefy: *Ar.* sürme, sürgün edilme
n. 135b/02, 135b/11
n. olunup 135b/07
nehâr: *Ar.* gündüz

n. 12b/18, 90a/17, 114a/04, 114b/15,
125b/21, 160b/12
nehb: *Ar.* çapul, yağma; akın *krş.* gâret
n. 57a/13, 86b/12, 119a/19, 126a/21,
131b/02, 134a/03, 135b/10,
136a/10, 136b/23, 137a/13,
138b/07, 138b/21, 141a/15,
146a/01, 159a/20, 178a/23
nehr: *Ar.* akarsu, çay; ırmak
n. 14b/20, 15b/06, 18a/22, 20b/22,
142a/21, 180b/14
n.+e 18b/06
n.+i 141b/06
n.+ler 15b/06, 15b/07, 178a/08
n.+leriñ 15b/08
neket: *Ar.* talihsizlik, bahtsızlık;
düşkünlük; felaket, musibet
n. 49b/02
nekr: *Ar.* zeki, anlayışlı, akıllı
n.+den 174a/13
nemâ: *Ar.* artma, çoğalma, büyüme
n. bulmuşdu 116b/22
nerd-bân: *Far.* merdiven
n. 22a/17
n.+a 104a/04
n.+dan 104a/20
n.+ı 23a/05
nerde: nerede, hangi yerde
n. 162b/22
nerre-şîr: *Far.* erkek aslan
n. 56b/08
nesl: *Ar.* nesil, kuşak, soy
n.+indendir 15a/10
n.+indenim 123a/12, 182a/16
n.+indensin 116b/20
n.+leri 15a/08, 15a/10
nesne: belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi
olan her türlü cansız varlık, şey,
obje
n. 38a/11
n.+leri 18a/15, 52a/13
neşv ü nemâ: yetişip büyüme, sürüp
çıkma
n. 62b/11, 171b/19
n. bulmuş 19a/02
n. bulmuş idi 151a/08, 164a/06
n. bulup 54a/04, 63b/16
n. bulur 141a/02
n. olur 52b/01

netāyic: *Ar.* neticeler, sonuçlar
n. 102a/17

netice: *Ar.* netice, sonuç
n. 42b/05, 108b/02, 118a/01, 140a/18,
176b/11, 179b/18
n. virdiklerinde 145b/04

netice-pezir: *Ar.+Far.* neticelenmiş, son
bulmuş
n. olmağıla 179b/18

ne‘üzubillah: *Ar.* Allah’a sığınırız, Allah
korusun
n. 50a/23, 51b/02, 51b/05, 121a/15,
187a/13

nev‘: *Ar.* çeşit, tür, cins, sınıf
n. 35a/01, 50b/02, 50b/03, 97b/17,
111a/13, 141a/08
n.-i āhıre 58a/08
n.-i diğer 33b/13, 34b/03, 34b/10
n.+idir 94b/01
n.+ine 50b/07

nevāfil: *Ar.* nafile ibadetler
n. 112a/08

nevāhī: *Ar.* yanlar, taraflar; nahiyeler *krş.*
nevāhiyye
n. 31b/10, 32a/18, 33a/11, 33a/18,
33b/01, 34a/05, 35a/03, 35a/09,
35a/09, 35a/12, 35a/20, 180b/22
n.+den 159a/22
n.+dir 33a/14
n.+ler 35a/18
n.+lerde 183a/07
n.+si 35a/08
n.+sinde 153b/18
n.+sine 159a/21

nevāhiyye: *Ar.* yanlar, taraflar; nahiyeler
krş. nevāhī
n. 33b/14, 33b/17, 33b/20, 34a/04,
34b/12
n.+lere 35b/09
n.+yi 32a/20

nevākıt: yüksek bir kule
n. 126a/03
n.+a 126a/07

nev‘an: *Ar.* çeşit bakımından, cinsçe;
biraz
n. 120a/09, 124b/11

nevāziş: *Far.* okşama, gönül alma, iltifat

n. 40a/03, 112b/18, 118b/02, 152b/15,
153a/19, 159b/12, 161b/16,
175b/09, 179a/10
n.+ler idüp 41b/18

nevbet: *Ar.* sıra; sıra ile görülen iş
n. 171b/07, 181a/05

nev-civān: *Far.* taze, genç, delikanlı
n. 31b/05, 126b/03, 127a/06, 127b/08,
173a/17

nev-gül: *Far.* yeni, taze gül
n. 89a/18

nevm: *Ar.* uyku, rüya
n. 18a/17
n.+den 152a/18

nev-reside: *Far.* yeni yetişmiş, yeni
olgunlaşmaya başlamış, genç, taze
n. 125b/15, 127a/09, 175a/04

nevrüz: *Far.* yeni gün
n. 134b/06, 142a/19
n.+a 41b/21

nevrüz-ı sultānī: Sultan Celaleddin
Melikşah’ın takvimindeki nevrüz
n. 41b/20

nev-zuhūr: *Far.+Ar.* yeni çıkma
n. 95a/15

neye: niçin, neden
n. 64b/23

neyle-: ne yapmak
n.-di 30b/01, 85b/15
n.-diler 85b/14
n.-r 6b/23

nez‘: *Ar.* bir şeyi yerinden koparma,
sökme; kaldırma, yok etme; can
çekişme
n. 48a/22, 48b/18
n.+e 171a/16

nezāfet: *Ar.* temizlik, paklık
n. 42a/17
n.+i 40a/20

nezāket: *Ar.* naziklik; zariflik, incelik;
terbiye
n.+leri 47b/20

nezāket-āmiz: *Ar.+Far.* nezaketli, nazıkçe
n. 173b/06

nezāret: *Ar.* bakma, etrafi görme,
gözetme, gözden geçirme, denetim,
kontrol; idare
n. 139b/12, 146a/07, 150b/02,
162a/03, 175b/10

n.+e 167b/08
n. ide 127a/09
nışf: *Ar.* yarı, yarım
n. 55a/05, 158a/15
n.+ı 35a/20, 112b/06, 155b/21,
158a/15, 158b/01
n.+ına 37a/13, 40a/15
ni'am: *Ar.* nimetler
n. 49b/13, 151a/15
n.+ım 151a/14
nice: nasıl; çok, birçok, hayli; çok kere;
ne, ne zaman; kaç, ne kadar; hangi;
ne kadar, ne derece; ne vakte kadar
krş. niçe
n. 7a/19, 10a/11, 12a/04, 12a/15,
12a/16, 13b/19, 14b/07, 16a/16,
16b/01, 17a/22, 17b/13, 17b/20,
18a/03, 20a/09, 21a/07, 21a/09,
21a/11, 21a/22, 24b/14, 25a/15,
25b/02, 37b/21, 42b/14, 55b/14,
56a/11, 58a/11, 58b/05, 58b/06,
59a/03, 59a/05, 59b/02, 62b/09,
63a/09, 67a/06, 67b/11, 68b/01,
76a/13, 77b/09, 78a/03, 78a/06,
78a/23, 79b/15, 88a/09, 88a/18,
88b/02, 88b/03, 88b/14, 89b/13,
89b/17, 89b/23, 90a/06, 90b/13,
91a/19, 92a/06, 92b/07, 92b/11,
94a/16, 94b/04, 96b/11, 97a/07,
97b/06, 98a/03, 98a/05, 98a/16,
99b/03, 99b/14, 100a/16, 101b/03,
102a/12, 102b/03, 102b/08,
103a/01, 103a/13, 103a/16,
103b/03, 103b/19, 104b/23,
105a/02, 105a/07, 105b/07,
106a/07, 108a/15, 110b/11,
110b/17, 111b/10, 111b/20,
115a/15, 117b/05, 118a/04,
119a/11, 125b/08, 136b/03,
138b/10, 140b/23, 143b/04,
145b/22, 146a/23, 156a/19,
159b/21, 161b/12, 173a/14,
180b/21, 184a/16, 185b/17
n.+dir 130b/22, 183b/20
n. imiş 111b/04
n.+leri 115b/16, 116b/13
n.+nice 17b/04, 18b/14, 86b/03,
112b/21, 113a/14, 115a/13,
126a/09, 132a/07, 159a/10

niçe: nasıl; çok, birçok, hayli; çok kere;
ne, ne zaman; kaç, ne kadar; hangi;
ne kadar, ne derece; ne vakte kadar
krş. nice
n. 1b/04, 5a/14, 6b/11, 7a/09, 10b/08,
13b/18, 14b/07, 14b/07, 16b/05,
31b/01, 93b/01, 95a/22, 95a/23,
97b/19, 97b/21, 101b/23, 110a/18,
113a/06, 116a/08, 118a/10,
120a/20, 121a/06, 132a/13,
133a/04, 137a/07, 142a/22,
143a/13, 143a/20, 146b/02,
146b/18, 148b/04, 148b/21,
162b/22, 166a/05, 167a/01,
168a/20, 170a/09, 176b/03,
176b/05
n.+leri 132a/15, 144b/14, 147b/04,
152b/10, 152b/11, 157b/22,
165b/08
n.+leriniş 174a/09
n. niçe 13a/10, 93b/01, 115a/22,
123b/06, 136a/15, 137b/13,
143b/17, 145a/02, 154a/05,
156b/20, 157a/16, 161b/17,
169a/22, 169a/23
n.+ñizi 176a/17
n.+sin 163a/22
n.+siñ 119a/13
niçün: niçin, ne için
n. 40b/22, 42a/14, 45a/07, 68b/23,
78a/21, 106a/17, 113b/10, 131b/17,
132a/09, 142a/15, 147b/13,
148a/04, 148a/05, 156a/22,
157a/18, 164b/07, 169b/11
nidā: *Ar.* çağırma, bağıрма, seslenme
n. 130b/17
n. eyledi 116a/01, 126a/13
n. eyleseler 5a/20
n. idüp 55a/14, 102b/15, 165b/01
n. itdirdi 153a/20
n. itdirdüp 135b/23
nifak: *Ar.* iki yüzlülük, ara bozukluğu,
bozuşukluk
n. 96a/18, 113b/19, 123a/17, 130b/02,
149a/11, 166b/10
n.+a 176b/06
n.+dan 125a/08
n. düşüp 110b/21
n.+ından 114b/10

nifās: *Ar.* kadınların lohusalık hali
n. 8a/05, 29a/05
nigār: *Far.* resim; sevgili
n. 28a/02, 28a/06
niḥād: *Far.* yaradılış, tabiat, mizaç
n. 23b/19
niḥāl: *Far.* taze, düzgün fidan, sürgün
n. 173b/03
niḥān: *Far.* gizli, gizlice
n. 11a/02
n.+ı 174b/19
niḥāyet: *Ar.* son, uç
n. 20b/04, 115a/14, 133b/10
n. bulup 63a/14, 124a/04, 136b/20,
160a/19
n.+e irüp 115b/10
n.+i 13b/07, 15b/03, 110a/15
n.+inde 154a/22, 167b/14
n.+ine 14a/01, 41b/23
niḳāb: *Ar.* peçe, yüz örtüsü
n. 29a/01
n. çekdi 20a/21
niḳāḥ: *Ar.* nikah, yasal evlenme töreni
n. 110b/07
n. eyledi 169b/14
n. ider 110b/09
n. iderler 110b/07
n. idüp 8b/21, 63b/17, 110b/08
n. olup 8b/10
nīm: *Far.* yarı, yarım, buçuk
n. 5a/11, 11a/05, 22a/04, 83b/11,
83b/21
ni‘me: *Ar.* ne güzel, ne âlâ
n. 24a/22, 139b/02, 187a/13
ni‘met: *Ar.* iyilik, lütuf, ihsan, bahşiş;
azık, ekmek; saadet, mutluluk
n. 119a/09, 124b/13, 148b/08,
151a/13, 158a/20, 170b/05
n.+e 27b/06
n.+i 98a/21
n.+iñ 149a/11
n.+iyle 173b/22
nire: nere, nereye
n. 62b/12
nisā: *Ar.* kadınlar
n. 146b/18
nisān: *Ar.* yılın dördüncü ayı
māh-ı n.+da 7b/13
vaqt-i n.+a 7b/02

nişār: *Ar.* saçma, serpme
n. ideyim 148a/14
nisbet: *Ar.* oran; bağlılık, ilgi; ölçü
n. 120a/11, 131b/19, 140b/02, 151a/15
nisvān: *Ar.* kadınlar
n. 42a/02, 160a/05, 174b/05
n.+a 174b/15
n.+ımızı 120a/08
nişān: *Far.* nişan, iz, belirti; işaret; amaç,
hedef
n. 7b/07, 8b/05, 15b/15, 15b/17,
161b/14
n.+ı 7b/19, 41b/05, 160b/13, 165a/03
n.+ından 175a/11
n.+ıyla 165b/06
n. komaḳ 173b/21
n. olasin 175a/03
n. virüp 146b/01
niṭāḳ: *Ar.* kuşak, kemer
n.+larında 186a/23
niyāz: *Far.* yalvarma, dua; ihtiyaç
n. 7b/15, 26a/08, 38b/07, 59b/02,
59b/08, 88b/22, 91a/04, 129b/23,
147a/19, 150a/07, 161a/05
n.+a 91a/14
n. eyledi 92b/22, 161a/12, 179a/19
n. eylediği 73b/02
n. eylediler 88b/12, 153a/02
n. eylemiş 93a/08, 109a/09
n. eyleye 73a/14
n.+ı 49a/21, 161a/06
n.+ına 151a/10
n.+ında 134a/01
n. idelim 70a/13
n. iderem 91b/05
n. iderler imiş 19a/20
n. idüp 22b/14, 26b/13, 93a/21
n. itmiş 45b/08
n.+ları 56a/16, 173a/10
n.+larıyla 127a/12
n. olunur 2a/20
niyāz-mend: *Far.* yalvaran; muhtaç
n.+em 44b/14
n.+im 166a/09
n. oldular 68a/21
niyāz-mendāne: *Far.* yalvararak; ihtiyaçla,
muhtaçlıkla
n. 159a/01, 166a/12
niyyet: *Ar.* niyet

n. 101a/13, 115b/09, 118a/14,
119a/05, 119b/19, 121a/02, 168a/23
n.+i 76b/16, 76b/17
n. idüp 162b/10
n.-i hâlişe 93a/15
n.+imiz 37b/14
n.+inde 157b/08
n.+ine 5b/06
n.+iñiz 37b/13
n.-i şadıqları 41a/10
n.+leri 46a/15
su²-i n. 118b/11
nizā': *Ar.* kavga, çekişme
kaṭ^c-ı n. eylemiş 52a/22
kaṭ^c-ı n. olunur 187b/11
n. 109a/21, 109b/04, 168b/06
n.+ı 170a/08
n.+ından 170a/17
n.+ları 135a/18
n.+larınıñ 132b/11
n. oldı 73b/23
n. olup 109b/06
nizām: *Ar.* dizi, sıra; düzen, usul, tertip,
yol; kaide
n. 40a/14, 58a/01, 61b/22, 87b/06,
97a/21, 121a/10, 122a/02, 122a/12,
126a/20, 176b/06, 178b/14
n.+dan 154b/05
n.+ı 37a/17, 154b/01, 166b/20,
167a/04, 187a/10
n.+ına 46a/06, 68b/18, 166b/21,
185a/22
n.+ında 67a/10
n.+lar 158b/18
n.+ları 46b/07, 49a/17, 124b/03
n.+ül'-^c âlem 61b/21, 64a/16, 78a/18
n. virdi 61a/06, 97a/22, 180a/15
n. virdikden 116a/15
n. virdiler 139b/13
n. virelim 145b/21
n. virilüp 66a/21
n. virmege 63a/02
n. virmek 64a/01
n. virmiş iken 146a/12
n. virüp 64a/15, 66b/19, 101a/09,
101a/15, 101a/21, 102a/02,
105a/08, 172a/13
nize-endāzlık: *Far.+T.* mızrakçılık,
mızrakçı olma durumu

n. idüp 41b/07
noķşān: *Ar.* eksiklik, azlık, yokluk;
kusurlu
n. 29a/02, 29a/04, 157b/01, 169b/08,
174b/15
n. eyledik 82b/06, 96b/06
n. eyleme 82b/06, 96b/06
n. eylemedi 174b/15
n. eylemez 164a/01
n. gelmez imiş 108b/19
n. gelüp 160b/05
n. olmaya 82b/10, 96b/07
nöhker: *Mog.* hizmetçi
n.+ler 96b/19
nöhkerān: *Mog.* hizmetçiler
n. 96a/08
n.+dan 90b/05
n.+ı 15b/02, 17a/02, 90a/03
nuķūset: *Ar.* uğursuzluk
n. 49b/02
nuķūd: *Ar.* nakitler, paralar
n. 131b/10, 138b/08, 161b/17, 169a/18
n.+ı 139a/15, 169a/16
numūne: *Far.* örnek
n. 118b/06
n.+dir 42a/19
nūr: *Ar.* aydınlık, parıltı, paklaklık
ğarķ-ı n. 30b/06
n. 20b/15, 23a/10, 23a/12, 23a/18,
24b/18, 29a/18, 59a/09, 95b/23
n.+a 31a/20
n.+ı 86b/02, 95b/21
n.-ı 'aynım 31a/08
n.-ı mücessem 47a/14
n.+ile 30a/07, 120b/13
n.+larından 83b/20
nūr-dīde: *Ar.+Far.* göz nuru; pek sevgili
kimse
n.+leri 81b/17, 173b/23
n.+lerim 166b/02
n.+m 174b/20
n.+si 149a/23
nūriyye: *Ar.* nura ait, nur ile ilgili
ṭarīķ-i n. 17b/13
nuşh: *Ar.* öğüt, nasihat
n. 41a/21, 171a/08
nuşret: *Ar.* yardım; Allah'ın yardımı;
başarı, üstünlük

n. 9a/20, 9b/08, 57a/02, 60b/17,
79b/12, 86a/17, 121a/15, 126a/09,
140b/07, 144b/13, 152a/01
n. eylemek 82b/04
n.+i 187a/13
nüş: *Far.* tatlı; bal; içki, işret
n. 40b/16
n. eyledikde 171a/07
n.+ında 92a/07
n. idicek 31a/14
n. idüp 20a/09
n. olunsa 30a/14
nuḫ: *Ar.* söyleyiş, konuşma
n.-ı pāki 29b/02
nücüm: *Ar.* yıldızlar
‘ilm-i n. 111a/04
‘ilm-i n.+da 111a/13, 111b/04
‘ilm-i n.+dan 116b/20
n.+da 116b/21
nüdemā: *Ar.* nedimler, yardım edenler,
arkadaş olan kimseler
n. 160b/13
n.+larına 20b/05
n.+sı 78a/22, 90a/02
n.+sına 14a/21
n.+sıyla 20a/22
n.+ya 161b/09
nüfūs: *Ar.* ruhlar, canlar, insanlar
n. 142b/21, 146b/22, 154a/05, 166b/08
n.+dan 154a/03
n.+ından 156a/17
n. itmeyüp 143b/11
nühüz: *Ar.* hareket etme
n. idüp 122a/05
nükte-āmiz: *Ar.+Far.* nükte karıştıran
n. 137b/19, 150a/19
nüküb: *Ar.* talihsizlikler; düşkünlükler,
felaketler, yoldan sapmalar
n.+a 120b/23
nükül: *Ar.* vazgeçme, kaçınma, geri
dönme, cayma
n. eylediler 176a/20
nümāyān: *Far.* görünücü, görünen;
meydanda
n. 129a/13
n.+dır 1b/14, 14a/20, 18b/23, 62a/17,
103b/05, 105a/13
n. idi 78b/06
n. itdiği 124a/03

n. olacağı 62b/18
n. oldı 20b/18, 59a/19, 64a/22, 96a/15,
98a/06, 169a/06
n. olduğu 70b/23, 106b/04
n. olduğundan 176a/18
n. olduğda 146b/06
n. olacağı 123a/08
n. olmak 131b/23
n. olup 17b/01, 54a/07, 59b/21
n. olur 164b/20
nüşaḥ: *Ar.* nüshalar, yazılı olan şeyler
n.+dan 177a/04
nüşha: *Ar.* yazılı, yazılmış şey, yazılı bir
şeyden çıkarılan suret
n.+ları 177a/04
nüzül: *Ar.* aşağı inme; konağa inme,
konaklama
n. 25a/04, 36b/11, 36b/17, 72b/11,
72b/19
n. eyledi 64b/21, 97a/10
n.+ımızda 36b/13
n. ider imiş 104a/04
n. idüp 64a/21, 77a/09, 93b/21,
147b/19
n.+ları 134a/05
n. olunup 5b/08, 69b/14, 77a/07
nüzül emāni: konakçı başı
n. 53a/07, 56b/10, 72b/10, 72b/19

O

o: üçüncü teklik kişi zamiri; işaret sıfatı
o. 4a/06, 10a/01, 17a/09, 17b/05,
17b/20, 22a/18, 36a/06, 48b/20,
52b/22, 61a/17, 68b/02, 73b/18,
91a/01, 97a/07, 113a/04, 138b/22,
144b/01, 148a/06, 157b/14,
166b/03, 168b/18
oba: oymak, boy, kabile, beş on çadırdan
oluşan göçebe oymağı; kır,
dışarıdaki yer, bir oymağın
oturduğu yer, bir arada bulunan beş
on evlik yurt; çadır, çardak, büyük
çadır
o. 87a/11, 88b/07
o.+ları 92a/21, 93b/18
o.+larına 93b/21, 95b/12, 119a/19
o.+larıñ 92a/13

ocak(ğ): Yeniçeri teşkilatını oluşturan odalardan her biri

o. 24a/13, 24b/20, 58b/05, 58b/18, 59a/22, 72b/08, 75b/08, 80a/15, 98a/17, 186b/01, 187b/07

o.+a 15a/14

o.+ı 59a/23, 61a/20, 73a/18, 75a/15, 186a/09

o.+ımızda 58b/07

o.+ından 51b/12, 56b/07, 64a/11, 72b/08, 81a/03, 87b/15, 186a/09

o.+lara 74b/21

o.+ları 56b/06

o.+larından 72b/06

ocaklık: bir aileye, babadan oğula geçmesi için verilen mülk

o. 11b/13, 81a/04

o.+ları 14b/17

od: ateş

o.+a yanmayısar 28a/11

oda: yer, mesken; herhangi bir yapının bir veya birden fazla çıkışı olan bölümü; Yeniçeri kışlası *krş.* oğa

o. 72b/09, 104b/04

o.+lar 74b/01

o.+larıñ 74b/03

o.+nın 37a/13, 40a/15

o.+ya 68b/02, 104a/21, 104b/02, 104b/03

odalı: Topkapı Sarayı'nda oturan saray adamları

o. 183b/08

oğ(u)lan: evlat, erkek çocuk, yavru, yetişkin erkek

o. 57a/19, 61b/18, 66a/16, 76b/03, 78a/17, 85a/05, 85a/12, 105a/23, 142a/07, 184a/21

o.+a 127a/07

o.+ı 68b/05

oğ(u)l: erkek evlat, yavru

o. 76a/15, 90a/20, 90b/17, 94b/09, 96a/09, 153a/01

o.+ı 123a/20

o.+ını 32b/05, 44a/18, 133b/20

o.+lar 58b/06, 76a/13

o.+ları 21b/01, 131a/11, 131a/21

o.+larına 134b/08

o.+larını 81b/20, 103b/09

o.+larınıñ 161a/15

o.+u 8b/08, 25a/08, 48b/08, 49a/20, 52a/03, 53b/16, 54b/12, 62a/14, 63a/04, 67a/13, 67b/05, 69b/05, 79b/17, 81b/12, 88a/08, 93b/10, 95b/11, 95b/11, 100a/03, 105a/17, 110a/21, 127a/06, 127a/20, 127b/05, 131a/18, 139a/04, 145a/02, 145a/02, 151a/02, 151a/13, 152b/23, 163a/04, 165a/02, 171b/17, 171b/18, 172a/12, 174b/07, 174b/18, 175a/18, 180a/12, 183b/19, 185a/05, 185b/07

o.+u idi 106a/01

o.+um 104b/13, 166a/04, 166a/23, 174b/20

o.+una 8b/06, 8b/20, 60b/14, 61b/23, 62b/13, 69b/18, 127a/08, 174b/19

o.+unı 92b/05, 127a/18, 173a/16, 184b/18, 185b/15

o.+unuñ 49b/03

o.+uñ 130b/23

oķ: yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk

o. 31a/13

oķın-: okunulmak, okuma işine konu olmak *krş.* oķun-

o.-up 97a/18

o.-ur 111b/16, 111b/17

oķıtdur-: okutma işini yaptırmak

o.-up 48b/04

oķu-: okumak

o.-dılar 98b/18

o.-mağa 19a/17

o.-maķ 51a/17, 68a/10

o.-mışlarıñ 183a/08

o.-r 28a/07

o.-rdı 90a/14

o.-yana 2a/23

o.-yup 47a/03, 83a/19, 83b/23

oķun-: okunulmak, okuma işine konu olmak *krş.* oķın-

o.-a 28a/12

o.-uraķ 40a/19

oķur-yazar: okuması yazması olan, öğrenim görmüş

o. 126a/08

oķut-: okuma işini yaptırmak

o.-dılar 160b/06

ol: o, öbür, diğer

o. 1b/01, 1b/05, 1b/06, 2a/03, 2a/10,
2a/13, 2a/18, 3b/06, 3b/10, 3b/14,
4a/09, 4b/02, 4b/02, 4b/06, 4b/14,
4b/14, 5a/06, 5a/07, 5a/14, 5a/17,
5a/19, 5b/01, 5b/03, 5b/07, 5b/10,
5b/11, 5b/11, 5b/12, 5b/15, 5b/15,
5b/19, 6a/10, 6a/12, 6a/18, 6a/22,
6b/03, 6b/06, 6b/08, 6b/08, 6b/12,
7a/16, 7a/20, 7b/01, 7b/01, 7b/03,
7b/04, 7b/05, 7b/07, 7b/11, 7b/12,
7b/12, 7b/13, 7b/14, 7b/15, 7b/16,
7b/16, 7b/18, 7b/18, 7b/19, 7b/22,
8a/01, 8a/16, 8b/01, 8b/06, 8b/11,
8b/12, 8b/13, 8b/14, 8b/16, 8b/20,
8b/20, 9a/15, 9a/21, 9b/01, 9b/01,
9b/01, 9b/02, 9b/02, 9b/10, 9b/12,
9b/14, 9b/20, 9b/22, 9b/23, 10a/18,
10a/21, 10b/01, 10b/06, 10b/07,
10b/16, 10b/23, 11a/12, 11a/23,
11b/15, 12a/02, 12a/04, 12a/06,
12a/10, 12b/06, 12b/14, 12b/15,
12b/23, 13a/02, 13a/05, 13a/07,
13a/08, 13a/21, 13a/23, 13a/23,
13b/03, 13b/09, 13b/23, 14a/02,
14a/06, 14a/11, 14a/12, 14a/12,
14a/13, 14a/14, 14a/18, 14a/22,
14b/02, 14b/02, 14b/05, 14b/06,
15b/06, 15b/11, 15b/15, 15b/15,
15b/16, 17a/16, 17a/17, 17a/21,
17a/23, 18b/02, 18b/14, 18b/17,
18b/21, 19a/03, 19a/05, 19a/05,
19a/16, 19a/19, 19b/04, 19b/04,
19b/06, 19b/07, 19b/08, 19b/09,
19b/11, 19b/12, 19b/13, 19b/15,
19b/16, 19b/18, 20a/01, 20a/06,
20a/16, 20a/19, 20a/20, 20b/17,
20b/17, 20b/19, 20b/20, 20b/21,
21a/04, 21a/05, 21a/17, 21a/18,
21a/19, 21a/20, 21a/20, 21a/21,
21a/23, 21a/derkenar, 21b/05,
22a/16, 22a/19, 22b/05, 22b/06,
22b/12, 22b/14, 22b/15, 22b/16,
23a/21, 23b/06, 23b/08, 23b/19,
23b/23, 24a/16, 24a/22, 24b/01,
24b/12, 24b/15, 24b/16, 25a/01,
25a/02, 25a/08, 25a/18, 25a/21,
25a/22, 25a/22, 25a/23, 25b/01,
25b/11, 25b/13, 25b/13, 25b/15,

25b/16, 26a/03, 26a/07, 26a/08,
26a/08, 26a/15, 26a/16, 26a/19,
26a/21, 26a/22, 26b/17, 27b/07,
27b/10, 27b/16, 27b/19, 27b/20,
27b/22, 28a/02, 28a/03, 28a/04,
28a/04, 28a/05, 28a/07, 28a/10,
28a/11, 28a/15, 28a/21, 28b/07,
28b/18, 28b/22, 29a/01, 29a/06,
29a/07, 29a/08, 29a/09, 29a/18,
29a/21, 29b/02, 29b/15, 29b/16,
29b/20, 30a/04, 30a/10, 30a/11,
30a/12, 30a/14, 30a/16, 30a/17,
30b/02, 30b/18, 30b/19, 30b/19,
31a/01, 31a/01, 31a/02, 31a/03,
31a/04, 31a/08, 31a/10, 31a/13,
31b/05, 32b/07, 34a/16, 34a/17,
34a/18, 35a/16, 35b/22, 36a/01,
36a/05, 36a/22, 37a/03, 37a/03,
37a/16, 37b/18, 38a/05, 38b/01,
39b/03, 40a/17, 40a/20, 41a/09,
41a/10, 41b/23, 42a/05, 42a/14,
42a/19, 43a/21, 43b/03, 43b/07,
43b/21, 45a/21, 45b/01, 45b/03,
46b/08, 47a/01, 47a/02, 47a/20,
48b/17, 49a/16, 50a/20, 50a/20,
50b/11, 50b/12, 50b/19, 50b/20,
51a/16, 51a/23, 52b/12, 53b/08,
53b/09, 53b/21, 53b/22, 54a/09,
54a/09, 54b/09, 55a/13, 55a/17,
55b/11, 55b/11, 55b/13, 55b/16,
55b/16, 56b/23, 57a/03, 57a/03,
57a/04, 57b/17, 58a/08, 58a/19,
58a/21, 58a/22, 59a/03, 59a/07,
59a/12, 59b/04, 60a/12, 60b/01,
60b/02, 60b/06, 60b/20, 60b/22,
60b/23, 61b/12, 61b/13, 62a/10,
62b/16, 62b/21, 63a/01, 63b/02,
63b/03, 63b/04, 64a/14, 64a/19,
64b/06, 64b/12, 65a/11, 65b/05,
65b/06, 65b/06, 65b/22, 65b/23,
65b/23, 66a/21, 66b/10, 66b/13,
66b/19, 66b/20, 67a/07, 67a/10,
67a/13, 67a/14, 67b/04, 67b/05,
67b/11, 67b/14, 67b/15, 67b/23,
68b/05, 68b/21, 69a/10, 69b/09,
69b/16, 69b/20, 70a/15, 70b/01,
70b/03, 73a/11, 73a/19, 73a/23,
73b/04, 73b/05, 73b/06, 73b/07,
74a/05, 74b/16, 76a/06, 76a/07,

76b/05, 77a/10, 77b/10, 77b/11,
 77b/14, 78a/14, 78a/15, 78a/20,
 78b/01, 78b/07, 78b/22, 79b/15,
 79b/15, 80a/03, 80b/04, 81b/18,
 81b/23, 82a/06, 82a/07, 82a/08,
 82a/16, 82b/08, 82b/13, 83a/21,
 83a/22, 83b/16, 83b/18, 83b/22,
 84a/03, 84a/04, 84a/06, 84a/12,
 84a/13, 84a/17, 84a/21, 84a/21,
 84a/22, 84a/22, 84b/01, 84b/01,
 84b/02, 84b/09, 84b/11, 84b/14,
 84b/15, 84b/18, 84b/21, 85a/02,
 85a/03, 85a/14, 85a/23, 85b/05,
 85b/14, 86b/22, 87a/16, 87a/17,
 87b/21, 88a/20, 88b/04, 88b/10,
 89a/09, 89a/10, 89b/18, 90b/11,
 91a/12, 91a/15, 91b/15, 92a/03,
 92a/17, 92a/19, 92a/20, 92a/22,
 93a/09, 93a/20, 93b/06, 93b/08,
 93b/12, 93b/14, 94a/13, 95a/14,
 95b/07, 95b/15, 95b/18, 96a/07,
 96a/16, 96b/12, 96b/13, 96b/13,
 96b/21, 97a/04, 97a/13, 97a/17,
 97a/18, 97a/20, 97b/02, 97b/12,
 97b/14, 97b/17, 98a/04, 98a/07,
 98a/08, 98a/22, 98b/09, 99a/04,
 99a/10, 99b/16, 99b/21, 100a/08,
 101a/02, 101a/04, 101a/20,
 101b/18, 101b/19, 102b/13,
 102b/16, 103a/04, 103b/14,
 103b/23, 104a/15, 104a/16,
 104a/22, 104b/02, 104b/11,
 104b/12, 104b/16, 105a/10,
 105a/17, 105b/21, 106a/01,
 106a/07, 106a/12, 106a/19,
 107b/16, 109a/20, 109b/11,
 110a/23, 110b/03, 110b/08,
 110b/19, 110b/23, 111a/18,
 111a/21, 111a/23, 111b/09,
 111b/12, 111b/15, 111b/22,
 113b/03, 113b/12, 113b/17,
 114a/03, 114a/16, 114b/16,
 115b/16, 115b/18, 116a/16,
 116a/19, 116b/06, 116b/16,
 117a/11, 118a/07, 118a/14,
 119b/02, 119b/02, 119b/09,
 120b/08, 121b/09, 122a/10,
 122b/17, 123a/04, 123a/15,
 123a/19, 125b/15, 126a/04,

126a/05, 126a/06, 126a/08,
 126a/20, 127a/16, 127a/16,
 128a/20, 128b/15, 129b/21,
 130a/10, 130b/03, 130b/07,
 130b/17, 130b/19, 131a/10,
 132a/09, 132a/22, 132b/12,
 133b/15, 133b/17, 133b/21,
 134a/20, 135a/06, 136a/03,
 136b/05, 136b/20, 137a/21,
 137a/23, 137b/04, 137b/20,
 139a/14, 139b/10, 140b/08,
 141a/18, 141a/20, 141b/02,
 142a/02, 142a/20, 142b/18,
 143a/20, 144a/16, 144a/16,
 144b/05, 145a/12, 145b/20,
 147b/22, 148a/07, 148a/13,
 148a/17, 149a/19, 150a/12,
 150a/14, 150b/02, 150b/07,
 150b/18, 151b/18, 152a/23,
 154b/07, 154b/15, 155b/17,
 156b/20, 157a/03, 157a/07,
 158b/05, 159a/22, 159b/07,
 159b/14, 159b/16, 159b/19,
 160a/10, 160a/14, 160a/17,
 160b/19, 161a/23, 161a/23,
 161b/12, 162a/02, 162a/03,
 162a/06, 164b/08, 167a/08,
 168a/18, 169a/05, 169a/15,
 169b/03, 170a/05, 170a/09,
 171a/07, 171b/04, 171b/13,
 171b/22, 172a/22, 174a/11,
 174b/21, 175a/06, 175a/20,
 176a/12, 176b/17, 178a/03,
 178a/17, 180a/05, 180a/17,
 181a/04, 181a/07, 181a/21,
 181b/11, 181b/13, 181b/23,
 182a/02, 182a/03, 182a/12,
 183a/10, 183a/19, 183a/21,
 183b/12, 183b/19, 184a/01,
 184a/03, 184a/06, 184a/07,
 184a/22, 184b/02, 184b/03,
 184b/10, 184b/13, 184b/13,
 184b/15, 184b/18, 185a/06,
 185a/22, 185b/08, 185b/08,
 185b/11, 185b/18, 185b/23,
 186a/21, 186b/10, 186b/12,
 187a/08

o.+dur 7b/23, 32a/23, 175a/15

ol-: bulunmak, kalmak, ikamet etmek,
eğlenmek; yaratılmak, vücut
bulmak, meydana gelmek
ābād o.-mamağ 45a/05
ābādān o.-mağ 113b/03
ābādānlık o.-mamağıla 36b/20
‘aceb o.-maz 52a/17
‘āciz o.-dukları 157a/13
‘āciz o.-ur 141a/09
‘āciz o.-urlar 137a/15
‘add o.-mağ 171b/13
āgāh o.-ıcağ 114b/09
āgāh o.-mayalar 152a/22
āgāh o.-up 135b/23
ağlāl o.-an 20b/19
‘ahdīm o.-sun 148a/10
āhīr o.-duğdan 41b/19, 109a/13
āhīr o.-unca 114b/20, 156a/06,
166a/10
ahsen o.-mağ 38b/21
ahz o.-ınan 108b/13
‘ā’id o.-an 105a/04
‘ākıl o.-magıla 146a/16
akrān o.-maz 13b/02
‘aks o.-unca 8a/12
‘ālī o.-sun 91a/03
ālūde o.-mıř idi 24a/18
āmāde o.- 9a/19
āmāde o.-dı 96b/20, 167a/12
āmāde o.-dılar 66b/09, 119a/13
āmāde o.-duklarını 134a/06
āmāde o.-mağ 120b/22
āmāde o.-mış iken 183b/09
āmāde o.-sun 83a/13
āmāde o.-up 64b/14, 83a/15, 93b/15,
103b/17, 119a/22, 154a/18
‘amel o.-sun 89a/04
‘amel o.-up 148a/05
‘āmil o.-mağ 175a/05
‘āmil o.-mayup 117b/21
‘āmil o.-up 140a/17
‘āmil o.-updır 23b/23
anbār o.-mağ 157a/01
‘ārız o.-an 146a/18, 152b/13, 161a/17
‘ārız o.-mış idi 112b/13, 124b/12
‘ārız o.-up 130b/03, 136a/09, 137b/07,
157b/07, 175a/18, 184a/02
arz o.-ıcağ 117a/10, 182b/02
āsān o.-a 58b/21, 138a/07

āsān o.-dı 96a/18
āsān o.-ur 97a/07, 122a/01
āsān o.-ur idi 54a/03
‘asker o.-dılar 181a/15
‘asker o.-up 147a/05
āsūde o.-uñ 166b/08
aşağı o.-sun 22a/16
āşikār o.-an 17b/02
āşikār o.-dı 140b/07, 149a/05,
168b/15, 179a/04
āşikār o.-ıcağ 106a/14
āşikār o.-maya 96a/21
āşikār o.-mış 18a/02, 30b/10
āşikār o.-mışdır 17b/14
āşikār o.-muş idi 110b/12
āşikār o.-sa 118a/15
āşikār o.-up 131b/16
āşikāre o.-mış 17b/20
āteř o.-dı 99b/15
‘ayān o.-ur 112b/10
āzāde o.-ur 30b/08
‘āzim o.-a 71a/06, 106b/10
‘āzim o.-dı 9b/07, 113b/12, 115a/03,
157a/15, 168a/17
‘āzim o.-dılar 179a/11
‘āzim o.-duğı 84b/12
‘āzim o.-up 93a/23
‘āzim o.-urlar 18a/10
‘azl o.-mışdır 177a/21
‘azm o.-mağ 66b/12
‘azm-ı mağşūdları o.-an 66b/12,
83a/04
‘azm-ı rāh o.-dı 124a/09, 136b/11,
149b/06, 154b/11, 158b/12,
159a/08, 172a/09
‘azm-ı rāh o.-dılar 136b/02
‘azm-ı rāh o.-duğdan 56a/14
‘azm-ı rāh o.-up 56b/16, 59b/11,
77a/05, 81b/19, 93a/16, 93b/09,
94a/10, 165b/17
bāb o.-mağda 23a/21
bādī o.-dı 140b/04, 159a/15
bādī o.-mış idi 164b/12
bādī o.-urdu 123b/02
bādī o.-dılar 181a/16
bāğī o.-dukları 70b/23, 106b/04
bāğī o.-up 71a/19, 106b/23
bahā o.-mağ 38b/14
bahādır o.-up 138a/22

baḥş o.-ıcaḳ 1b/12
ba' id o.-an 110b/14
ba' id o.-ıcaḳ 146b/10
ba' id o.-mışdır 148b/04
bā' iş o.-acaḳ 165a/01
bā' iş o.-an 32a/23
bā' iş o.-dı idi 185a/01
bā' iş o.-mışdır 117b/18
bā' iş o.-up 59a/16
bā' iş o.-ur 91b/09
bā' iş o.-urlar 126b/07
bāliĝ o.-dı 85a/05
bāliĝ o.-up 156a/09
bāliĝ o.-ur 77b/17, 169b/23
baş o.-an 55b/21, 124a/11
baş o.-anları 103a/05
başbüĝ o.-up 67b/08
bed-nām o.-madan 20b/09
bed-nām o.-ursın 90b/20
belli başlı o.-anlar 85a/14
bellü o.-sun 64b/04
bend o.-dı 89b/16
berāber o.-dı 21a/05
berāber o.-maḳ 94b/04
bergeşte o.-up 171b/16
ber-hevā o.-ur 10b/22
berḥürdār o.-asız 119b/20
ber-murād o.-asız 89b/07
ber-murād o.-duḳda 93a/18
ber-murād o.-mışlar 8b/21
ber-murād o.-ur 91b/21
ber-ṭaraf o.-dı 169a/06, 179a/09,
187b/09
ber-ṭaraf o.-sun 103a/15, 186b/21
ber-ṭaraf o.-up 80a/03
ber-ṭaraf o.-ur idi 184a/01
beşāret o.-sun 93b/04
beyān o.-masını 2a/16
beyān o.-maz 4a/03
beyān o.-mışdır 32b/20
bī-ahd o.-an 161a/22
bīdār o.-dı 149a/01
bīdār o.-dılar 25b/10
bīdār o.-up 58a/22
bī-ḳarār o.-dı 89b/16
bī-kes o.-up 94a/09
binā o.-maz 28b/03
binā o.-muş 77b/20
binā o.-up 14b/12, 14b/14, 17b/12

bī-niŝān o.-dı 175a/08
birlik o.-duñız 143a/11
burüdet o.-maĝıla 125b/05
buz o.-mış 19b/10
buz o.-ur 10b/02
büryān o.-mış idi 104a/08
cā'iz o.-ur 106b/08
cā'iz o.-ur mı 71a/04
cān fedā o.-sun 28a/09
cārī o.-an 158a/12
cārī o.-dı 68b/18
cārī o.-mayup 154b/01
cārī o.-mış 70b/02
cārī o.-mış idi 158a/12
cāy-gīr o.-mıŝdı 81b/07
cāy-gīr o.-up 175a/05
cebr o.-duĝı 128a/22
cedid o.-an 66a/21
cefā o.-dı 89b/16
cem' o.-an 74a/01, 86b/11, 144b/08
cem' o.-asız 103b/18
cem' o.-dı 126a/08
cem' o.-dılar 149a/21
cem' o.-duḳda 130b/11
cem' o.-mış 58a/23
cem' o.-mışdır 87a/13
cem' o.-uncaḳ 72b/15
cem' o.-up 7b/14, 7b/20, 15b/07,
19b/10, 24a/14, 24a/14, 24b/20,
26a/13, 28a/13, 41a/16, 41b/04,
58a/20, 59a/05, 59a/10, 61a/12,
66b/09, 67b/02, 68a/11, 69b/11,
72b/13, 82b/20, 90a/03, 100b/01,
105a/19, 106a/14, 109a/02,
127a/23, 139a/22, 140a/23,
142a/12, 144b/05, 145a/06,
146b/14, 147a/04, 162a/11,
167a/08, 168a/08, 168a/21,
171a/01, 179b/09, 182a/13, 186a/17
cem' o.-urlar 126a/06
cem' iyyet o.-up 51a/10
ceng o.-maga 65b/17
ceng cidāl o.-up 66a/08
cengler o.-up 155b/13
cennet o.-sun 30a/06
cevāb o.-duḳda 98b/20
cevāb o.-maz 52a/15
cevāb o.-ur 73b/06
cidāl o.-up 76a/22, 84b/22

cüdā o.-mamış 12a/09
çāk o.-up 20a/18, 161a/14
çāre o.-madı 147a/01
çāre o.-mayup 68a/05, 68a/08
çāre o.-maz 60a/05
çāre o.-mazmı 103a/05
çāre o.-sa 103a/07
çāre o.-ur 58b/09
çāre o.-ur mı 92b/08
çerāğ o.-an 66b/17
çerāğ o.-up 62b/09
çeşm gūş o.-up 51b/21, 77b/04
dāfi^c o.-an 142a/23
dāfi^c o.-mağıla 142a/21
dāhīl o.-an 18a/04
dāhīl o.-dı 6b/14, 13b/21, 53b/07,
59a/04, 69a/14, 73a/16, 75b/05,
86b/05, 92b/17, 101a/17, 118b/22
dāhīl o.-dığı 116b/17
dāhīl o.-dılar 97a/16, 99b/15, 162a/19
dāhīl o.-duğı 113a/05, 158a/04
dāhīl o.-duğından 74a/04
dāhīl o.-duğda 6a/04, 159a/17,
183b/18
dāhīl o.-duğdan 62a/06
dāhīl o.-up 49b/05, 52a/02, 52a/04,
57a/04, 61a/10, 61b/13, 67b/12,
74a/17, 83a/20, 87b/21, 87b/23,
93b/08, 104a/02
dāhīl l o.-ur 101b/06
dāhīl o.-ur idi 55a/07
dāhīl o.-ursız 97a/03
dal satır o.-up 97a/05
dāstān o.-dı 157a/22
def^c o.-duğı 146a/04
def^c o.-duğdan 66b/10
def^c o.-ur 160b/08
defn o.-mağ 155b/09
defter o.-an 163b/07
delīl o.-sun 25a/21
derkār o.-up 123a/18
dermān o.-a 31b/01
dermān o.-mayup 63a/12
dermān o.-ur 14a/03, 77b/09
dest-resler o.-up 178a/22
dest-resleri o.-maz 145b/23
destūr o.-ur 104a/22
devletlü o.-duğı 16b/02
devletlü o.-up 66a/05

dīde-bān o.-mağ 164b/05
dīger-gūn o.-dı 103a/01, 176b/17
dīger-gūn o.-duğımı 124a/13
dīger-gūn o.-mamağ 135b/15
dīger-gūn o.-up 22b/13
dilāver o.-dılar 85b/12
dilgīr o.-up 159b/11
dirīğ o.-maz 109a/07
divāne o.-uncağ 68a/03
divāne o.-up 68a/03
dost o.-mışlar idi 63a/06
du^c ālar o.-madıqça 7b/21
dūr o.-maz 5a/11
düşmān o.-a 78b/04
düşmān o.-duğum 104a/11
efşān o.-mağlığı 173b/13
eksik o.-maz 169b/17
elinde o.-mayup 114a/05
elzem o.-an 75a/23
elzem o.-mağ 105b/09
emīn o.-asız 164b/18
emīn o.-dılar 136a/05
emīn o.-mayup 162b/01, 182b/17
emīn o.-up 166b/07
endīşe o.-dılar 64a/23
esīr o.-an 20b/18, 57a/19, 85a/05
esīr o.-dı 76b/03, 144b/14, 144b/16
esīr o.-up 61b/18
esrar o.-dılar 119a/07
eşşāh o.-up 69b/20
eşedd o.-acağında 134a/11
eşref o.-mağ 41b/22
evla o.-duğı 179b/01
evla o.-duğından 77b/03
eyü o.-ur 98a/14
fā^c ide o.-mayacağı 146b/06
fağīr o.-duğı 6b/16
fāriğ o.- 70a/12, 158b/05
fāriğ o.-asın 134a/20
fāriğ o.-dı 171a/12
fāriğ o.-dılar 124b/14
fāriğ o.-dum 103a/14
fāriğ o.-sun 91b/06
fāriğ o.-up 6a/05, 20a/19, 99b/22,
172a/10
fāriğ o.-ur 55b/06
farz-ı^c ayn o.-an 2b/03
fedā o.-uruz 168b/01
fena o.-ur 101b/07

ferah-nāk o.-dı 24b/12, 95a/17
ferah-nāk o.-up 61b/21, 166a/22
fesād o.-duğundan 148a/08
fetḥ o.-alıdan 33b/22
fetḥ o.-dı 139b/02
fetḥ o.-dıysa 2a/09
fetḥ o.-madıkca 76b/14
fetḥ o.-up 117a/15
fevt o.-duğdan 67a/16
fevt o.-maya 138a/20
fitne o.-a 122b/23
fitne o.-acağı 121b/10
fursat o.-dı 125b/23
furşat o.-dılar 152a/17
furşat o.-up 157a/09
furşat-yāb o.-dı 114a/01
furşat-yāb o.-duğda 118b/12
ğaddār o.-duğları 140b/11
ğāfil o.-mayasız 140a/21, 167b/16
ğā'ib o.-dı 154a/06
ğā'ib o.-dılar 26a/15
ğā'ib o.-ur 7b/19
ğā'ib o.-ur imiş 109b/11
ğā'ib o.-acağ 129a/12
ğā'ib o.-mağıla 46a/01, 138a/15,
143b/07, 155b/01, 166a/18,
170b/18
ğālib o.-mışlar idi 144a/07
ğālib o.-up 111a/06, 116b/11, 125a/11,
128b/12, 146a/06, 160b/09,
182a/07
ğālib o.-urdu 169b/03
ğālib o.-uruz 122b/21, 168b/02
ğam-gīn o.-dı 144b/15
ğam-nāk o.-dı 113a/06
ğam-nāk o.-up 91b/13
ğanī o.-dı 66a/16
ğanī o.-dılar 151b/12, 156a/08
ğanī o.-up 137a/12, 142a/01
ğāret o.-ur 148b/21
ğarīb o.-mağıla 116b/13
ğarḳ o.-mış 31a/20, 157b/13
ğavvāş o.-madı 21a/07
ğayrı o.-duğını 163b/09
gerçek o.-ıcağ 183a/20
ğılāf o.-mış 31b/01
giriftār o.-dı 36a/08, 172a/19
giriftār o.-dılar 160a/19
giriftār o.-duğı 161b/23

giriftār o.-duğını 90a/12
giriftār o.-mağ 132a/01
giriftār o.-maz 36a/17
giriftār o.-mış 149a/08
giriftār o.-mışlar idi 156a/09
giriftār o.-up 20a/12
giryān o.-duğum 104a/09
göz görmez o.-ur 58a/14
gūşına diñer o.-mış mıdır 38a/11
güç o.-duğı 14a/20
güftügü o.-a 54a/23, 97b/05
güftügü o.-dı 125b/09
güftügü o.-mış idi 175b/22
güftügü o.-up 116b/12, 175a/16
güftügüy o.-up 174a/07
günāh-kār o.-ur 110b/06
güreş o.-a 94b/09
güşād o.-up 23b/12
güşāde o.-an 23b/03
güşāde o.-dı 117a/16
güşāde o.-sun 44b/12
güşāde o.-up 30a/04
güzel o.-up 89a/06
güzīde o.-mağ 78a/13
güzīde o.-masını 82b/10
ḥaber o.-dı 98b/12, 104b/03
ḥaber o.-ucağ 79a/18
ḥaber o.-up 140b/03
ḥaber-dār o.-dı 103b/13, 174b/12
ḥaber-dār o.-duğda 148b/14, 165b/17
ḥaber-dār o.-ıcağ 146b/04, 175a/09
ḥaber-dār o.-up 6a/15, 139b/07,
164a/11
ḥaberi o.-madan 140a/07
ḥabīr o.-ıcağ 168b/05
ḥabīr o.-up 132a/21
ḥabs o.-duğı 164b/08
ḥafī o.-maya 132b/08
ḥāke yeksān o.-ur 93b/03
ḥākīm o.-dılar 68b/06
ḥākīm o.-up 67a/16
ḥalāş o.-alım 20b/09, 147b/02
ḥalāş o.-am 69a/08
ḥalāş o.-an 76a/21, 102b/20
ḥalāş o.-dı 20b/20, 61b/17, 144a/21,
148a/03
ḥalāş o.-dı idi 81b/11
ḥalāş o.-dılar 21a/14
ḥalāş o.-ımaz 137b/22

ḥalāş o.-mağ idi 147b/14
ḥalāş o.-maya 138a/09
ḥalāş o.-mıdır 30a/17, 56a/17
ḥalāş o.-up 54b/08, 57b/12, 59a/18,
99b/11, 127b/10
ḥālī o.-dı 20a/21
ḥālī o.-duğdan 19b/01, 24b/13
ḥālī o.-ıcağ 123a/19, 180a/05
ḥālī o.-madı 114b/11, 131a/07,
162b/12
ḥālī o.-madılar 127a/03, 178a/23
ḥālī o.-mayup 125a/09, 134a/03,
156b/14, 170a/08, 182b/22
ḥālī o.-maz 29b/01
ḥālī o.-mazlar idi 81b/13
ḥālī o.-up 58b/22, 152a/06
ḥamd o.-sun 9a/18, 76a/20
hamuş o.-dı 89a/09, 90a/17, 91b/12,
97b/11, 99a/10, 102b/05
ḥāmūş o.-dılar 7a/15, 103b/03
ḥāmūş o.-mış 104a/17
ḥandān o.-dı 9b/09, 92a/18, 95b/22
ḥandān o.-dılar 7a/18, 93b/14, 93b/20
ḥandān o.-duğından 129a/04
ḥandān o.-up 80b/02, 93b/03
ḥāniş o.-mağı 159a/14
ḥāniş o.-up 159a/09
ḥarāb o.-an 57b/01, 58a/01
ḥarāb o.-mış 112a/18
ḥarāb o.-up 57a/22
ḥarc-ı rāh o.-mak 44b/18
ḥareket o.-maludur 145b/15
ḥāş o.-dı 95b/20
ḥāş o.-up 27b/23, 65b/07
ḥasb-i ḥāl o.-mış idi 182a/04
ḥāşıl o.-a 103a/08, 105a/05
ḥāşıl o.-an 57b/14, 100a/04, 121a/19
ḥāşıl o.-dı 59a/15, 95b/23, 167b/17
ḥāşıl o.-duğı 167a/23
ḥāşıl o.-duğda 140a/05
ḥāşıl o.-duğdan 96b/22
ḥāşıl o.-ıcağ 129b/21
ḥāşıl o.-maya 167a/06
ḥāşıl o.-maz 3b/14, 101b/05
ḥāşıl o.-mış 52a/22
ḥāşıl o.-up 3b/10, 10b/11, 19b/04,
123b/06, 136a/20, 178b/06
ḥāşıl o.-ur 3b/11, 3b/14, 10b/23,
30b/12, 32b/21, 51a/07, 51a/09,

51b/15, 77b/07, 88b/09, 89a/01,
94b/10, 108b/01, 109b/10, 123a/20,
143a/23, 158a/14
ḥāşıl o.-ur idi 90a/02
ḥāşıl o.-ur imiş 51a/11
ḥāşıl o.-urdu 51a/12, 142b/21
ḥaste o.-mışlarımız 163b/17
ḥaste o.-up 63a/12, 135b/09
ḥaşin o.-up 176a/02
ḥatā o.-mağ 130a/08
ḥatā o.-maya 82b/07
ḥatā o.-maz 77b/10
ḥātır-mānde o.-dılar 38b/11
ḥātır-mānde o.-up 182b/23
ḥatm o.-dı 150a/23
ḥayme-nişin o.-up 14a/12, 14a/16,
53b/05, 59b/18, 60a/10, 61a/11,
61b/09, 76a/04, 79a/02, 80a/14,
101a/11
ḥayr o.-a 25b/12
ḥayra o.-a 76b/17
ḥayrān o.-dı 74b/20
ḥayrān o.-dılar 7a/21, 27b/05, 101a/18
ḥayrān o.-dum 111a/11
ḥayrān o.-up 10b/08, 13b/04, 20b/05
ḥayrān o.-ur 23b/17, 28b/11
ḥayr-endiş o.-diğınız 117a/20
ḥāzır o.-an 11b/23, 13a/09, 14a/20,
20b/05, 68b/03, 94b/11, 101b/07,
118a/22, 120b/14, 187b/04,
187b/06
ḥāzır o.-anlar 103a/14
ḥāzır o.-anlarını 97b/20
ḥāzır o.-dı 54b/09, 87b/05
ḥāzır o.-dılar 24b/19, 147b/03
ḥāzır o.-mağa 75a/23
ḥāzır o.-mak 98b/23
ḥāzır o.-mışlar iken 156b/07
ḥāzır o.-sun 98b/04, 99a/14
ḥāzır o.-up 24a/14, 54b/17, 65b/11,
73a/19, 102b/17, 103b/09, 103b/16,
158b/19, 160a/01, 168a/04,
183b/22
ḥāzır o.-urdu 133b/15
hebā o.-dı 55b/13
hebā o.-duğdan 7a/09
hebā o.-ur 52b/03
hedāyā o.-maz mı 6b/05
hediyye o.-mağ 140a/17

helāk o.-alar 46a/04
helāk o.-an 25a/08, 148b/12
helāk o.-dı 119b/15, 120b/08, 148a/17
helāk o.-dılar 127b/18
helāk o.-duğıñ 156a/19
helāk o.-duķ 147a/22
helāk o.-mağa 65b/19
helāk o.-maķ 92b/09, 103b/05
helāk o.-mış 149a/04
helāk o.-mış iken 21a/21
helāk o.-mışdır 177a/13
helāk o.-up 112b/05, 127b/09
helāk o.-ur 33b/19, 36a/06, 103a/23
helāk o.-ur ise 51b/05
helāk o.-urlar idi 148b/04
hemāndem o.-up 53a/15
hem-civār o.-duķda 134a/12
hem-civār o.-mış 22a/21
hem-civār o.-mışlar 22a/11
hem-rāh o.-maķ 92a/02
hem-şohbet o.-maķ 40b/08
hem-tabī^ç at o.-mış 112a/01
hevāsında o.-mayup 41a/07
heybet o.-up 25a/06
hırķa-pūř o.-up 29a/01
hılāf o.-an 95b/02
hılāf o.-dı 54a/05
hılāf o.-maz 13b/02
hılāf o.-ur idi 141b/15
hıtāb o.-mayup 80a/20
hızmet o.-maķ 140a/12
hoş o.-dı 165b/18
hurrem o.-up 76b/07
huřūl o.-maęıla 117a/15
huřūl o.-ur 77b/08
huřūl-pezir o.-duķda 136b/19
hükümet o.-ıcaķ 164b/13
ıřlāh o.-an 85a/11
ıřlāh o.-up 146a/17
i^ç ānet o.-up 122b/20
i^ç ānet o.-ur 70a/08
ı^ç ibret o.-sun 97b/23
ibtidā o.-unup 75a/22
icāzet o.-mayup 52b/16
iclās o.-ması 68a/21
icrā o.-acaķ 119b/08
ictināb o.-duğı 117b/01
ifrāę o.-mış 158b/18
ihbār o.-mış idi 116b/14

ihrāc o.-an 29a/08
ihrāc o.-duğı 133b/16
ihrāc o.-maz 3b/09
ihrāk o.-mamışdır 26a/04
ihsān o.-duğını 54b/14
ihtiyāc o.-duķda 7b/13
ihyā o.-up 139a/02
ihyā o.-ur 89b/03
ikāmet o.-maķ 51b/21
ikdām o.-ıcaķ 5a/09
ikrah o.-a 108b/15
ikram o.-maķ 164b/09
i^ç lām o.-duķda 63a/22
i^ç lām o.-duķdan 70b/17
i^ç lām o.-ıcaķ 126a/05
ilhāk o.-an 2a/09, 12a/22, 110a/20
ilkā o.-mış imiş 46b/17
imdād o.-mamış 93a/02
imtinān o.-maķdan 103a/12
inhidām o.-mışdır 125a/09
inhizām o.-mış idi 170b/13
inhizām o.-mışdır 121a/06
intiĥāb o.-sun 90b/03
i^ç rāz o.-anlarına 119b/06
irsāl o.-an 53b/11
irsāl o.-maķ 62a/05
irsāl o.-sun 141a/10
irřād o.-mamış imiş 18b/22
irřād o.-ması 18b/22
iřābet o.-mış 113b/02
islām o.-dı 86a/18
isti^ç dād o.-mağıla 175b/14
isti^ç dad o.-up 110b/23
istikā o.-duķdan 7b/06
iş o.-maķ 70a/16
iş o.-maz 91b/20
iş o.-ur 102b/12
iřāret o.-a 96b/21
iřāret o.-an 25b/13
iřāret o.-maķ 25b/09
iřāret o.-up 93a/22
iş-güzār o.-up 110b/18
i^ç tibār o.-anlarıñ 142a/17
i^ç timād o.-maz 112b/08
itmām o.-duķdan 61a/22, 69b/11
itmām o.-ıcaķ 160b/15
itmām o.-mış 109b/13
ittifāk o.-a 77b/10
ittifāk o.-mış 169a/02

ittifāk o.-up 112b/12, 135a/21
izāle o.-up 96a/12
izdiyād o.-mağ 2b/04
iz̄in o.-sun 52a/23
iz̄in o.-up 112a/14
iz̄in o.-ur ise 89a/08
ķabā`il o.-dılar 178a/19
ķābil o.-madı 77a/21
ķābil o.-ur 78a/06
ķabūl o.-acağ 16b/07
ķabūl o.-duğdan 56a/16
ķabūl o.-up 93a/22
ķabūl o.-ur 16b/15, 16b/21, 29b/08,
29b/13, 31a/21
ķabż o.-an 78b/02
ķabż o.-mağ 77b/23
ķabż o.-miş idi 79a/04
ķadem o.-up 79b/02
ķādir o.-amayorlar 49a/18
ķādir o.-an 153a/06
ķādir o.-anlarını 160a/02
ķādir o.-duğı 118a/09, 123a/22
ķādir o.-duğıñ 119b/01
ķādir o.-madı 102a/08
ķādir o.-madılar 126b/17
ķādir o.-maduğı 118a/07, 121a/16
ķādir o.-maduğın 100a/02
ķādir o.-maya 71a/07, 106b/11
ķādir o.-mayup 18a/18, 181a/09
ķafā-dār o.-dı 124a/11
ķafā-dār o.-mağ 139b/13
ķaht̄ o.-up 102a/11, 146b/11
ķā`il o.-duğıñ 164a/21
ķā`il o.-mayup 138a/10
ķā`im o.-dı 113b/14
ķā`im o.-dılar 150b/14
ķā`im o.-up 21a/22
ķal^c a o.-up 14b/13
ķalīl o.-an 5b/22
ķalīl o.-dı 120b/09
ķalīl o.-mağıla 151b/04
ķalīl o.-mağ 79a/05
ķalkān o.-sun 147a/18
kāmīl o.-mağ 19a/23
kāmīl o.-mişlar idi 171b/03
kām-rān o.-dılar 57a/16
kāni^c o.-mişdir 105a/13
ķarār o.-duğı 68a/04
ķarār-dāde o.-acağ ise 164b/19

ķarār-dāde o.-duğı 163a/07, 181a/06
ķarār-dāde o.-duğları 183b/04
ķarār-dāde o.-miş ise 26a/03
kār-gīr o.-a 77b/20
ķarīb o.-an 36a/23, 48a/16, 75b/14
ķarīb o.-dı 75b/06, 137b/09
ķarīb o.-duğından 35b/08
ķarīb o.-duğda 12a/05, 152a/04
ķarīb o.-duğlarında 162a/05
ķarīb o.-mayup 43b/08
ķarīb o.-miş idi 138b/05
ķarīb o.-mişdir 49a/15, 85a/09
ķarīb o.-uncağ 14b/06
ķarīb o.-up 18b/23, 48b/21
ķarīn o.-duğı 36a/11
ķarīn o.-mayup 117a/18
kārılar o.-mayup 148b/07
ķarşu o.-up 35b/12
ķaşd o.-mayup 164a/20
ķaţ^c o.-dı 96a/18
ķaţ^c o.-miş idi 21a/21
ķaţ^c o.-up 60b/22, 146b/09
ķaţ^c o.-ur 29a/06
ķat-ender-ķat o.-dı 128b/23
ķaţ^c -ı ümmīd o.-up 93a/13
ķatl o.-anlarıñ 153a/16
ķatl o.-ıcağ 171a/18
ķatl o.-masun 130a/01
ķayd o.-duğları 166b/23
ķaydında o.-dılar 127a/05, 146b/08
ķaydında o.-mağ 181b/05
ķaydında o.-up 126a/20
ķaydında o.-urlar 120a/07
ķazıyye o.-ıcağ 131b/23
keder o.-a 82b/08
keder o.-acağ 51b/18
keder o.-up 102a/11
keder o.-ur 93a/03
kefil o.-up 185a/14
kelām o.-maz 85b/09
kelām o.-up 187a/18
kemāl o.-dı 175b/19
ķışaş o.-maduğça 162b/03
ķısmet o.-an 1b/13
ķısmet o.-ur ise 26b/16
ķıtāl o.-up 56b/18, 102a/04
ķīl ü ķāl o.-dı 117a/18
ķīl ü ķāl o.-up 43a/11
ķul o.-mağdan 149a/15

ķul o.-ur 66a/04
ķurbān o.-alım 147b/01
ķurbān o.-urız 147a/19
ķurbānı o.-ayım 148a/14
ķuvvet o.-maduğı 105a/12
lāđar o.-duķda 143a/03
lağv o.-mışdır 167b/16
lāhıķ: o.-dı 157a/22
lāhıķ o.-ıcaķ 97b/02, 127b/21, 175a/23
lāhıķ o.-mağıla 169a/03
la^ç net o.-sun 167b/05
lāyıķ o.-anı 59a/17, 110b/20, 117a/21
lāzım o.-an 9b/05, 44b/06, 58a/02,
64a/13, 65a/15, 87b/18, 91b/22,
94b/03, 98b/09, 98b/14, 99a/02,
104b/07, 120a/03
lāzım o.-anıñ 96a/22
lāzım o.-duğından 111a/12
mābeyn o.-up 54a/08, 58a/04, 182b/23
mađlūb o.-dı 178b/07
mađlūb o.-ıcaķ 144b/14, 179a/08
mađlūb o.-ması 126b/23
mađlūb o.-up 137a/06, 142b/17
mahāret o.-mayup 2a/18
maħbūs o.-an 20b/10
maħfı o.-an 119b/08
maħfı o.-madan 90a/01
māhir o.-anları 116b/21
māhir o.-up 176a/04
maħlūt o.-up 35a/22
maħrūm o.-asız 89b/11
maħrūm o.-ıcaķ 175b/04
maħşūl o.-maduđından 80a/07
maħşūr o.-an 6a/12, 7a/17, 146b/11
maħşūr o.-anlar 21a/13
maħşūr o.-up 123a/10, 140a/05
maħşūş o.-up 115a/10
ma^ç hūd o.-araķ 140a/19
maħūf o.-an 118b/10, 120b/12
maħzūn o.-dılar 144b/01
maħzūn o.-masun 80b/07
maħzūz o.-dım 41b/16
maħzūz o.-ıcaķ 114a/20
maħzūz o.-up 42b/21, 123a/01,
123a/13
maķām o.-up 78b/18
maķbūl o.-duķdan 22b/14, 78b/10
maķbūl o.-mayup 163a/03
maķşūd o.-an 77b/11

maķşūr o.-up 114b/18
maķtūl o.-an 145a/17, 148b/11,
165a/09
maķtūl o.-anlarıñ 153a/05
maķtūl o.-dılar 124b/05, 152b/10
ma^ç ķūl o.-mayup 181b/06
mālik o.-a 111a/01
mālik o.-alar 183a/18
mālik o.-an 89a/20
mālik o.-asız 89b/07, 100b/06
mālik o.-dı 61b/19, 68b/10, 76b/04,
85a/22, 99b/18, 105a/05, 108b/09,
110b/18, 178b/09
mālik o.-dılar 144a/22
mālik o.-duğı 11a/16, 68b/11, 97a/20,
105a/08, 105a/13, 167a/15, 169a/15
mālik o.-duķda 135b/18
mālik o.-duķdan 142a/16
mālik o.-dum 135a/11
mālik o.-maduğım 166b/01
mālik o.-maķ 102a/19
mālik o.-maķ ise 14a/19
mālik o.-mışdır 42b/07
mālik o.-mışlar idi 151b/06
mālik o.-uncaķ 67b/07
mālik o.-up 2a/14, 89b/17, 99b/12,
99b/20, 100b/05, 101a/15, 124b/23,
173b/19
mālik o.-ur 50b/23, 116b/11
mālik o.-uram 21a/01
mālik o.-urız 109a/05
mālik o.-ursız 97a/06, 100b/10
ma^ç lūm o.-a 35a/14, 65a/01, 180b/19
ma^ç lūm o.-acaķ 21a/07
ma^ç lūm o.-aydı 67b/20
ma^ç lūm o.-dı 24b/01, 24b/11, 80a/01,
90a/04, 97a/21, 100b/23
ma^ç lūm o.-duđından 19a/08
ma^ç lūm o.-duķda 19a/13, 67b/17,
98b/18, 154b/08, 167a/03, 167b/22,
178b/21
ma^ç lūm o.-duķdan 183b/21
ma^ç lūm o.-ıcaķ 93a/13, 101a/23,
128b/17, 140b/01, 140b/20,
148b/18, 180a/10
ma^ç lūm o.-maķ 24a/05, 148a/13
ma^ç lūm o.-mayup 110b/04, 169a/16
ma^ç lūm o.-sun 55b/08, 126a/13,
147b/16

ma' lüm o.-uncağ 185b/19
ma' lüm o.-up 53a/15, 99a/10,
104b/23, 159b/16, 172a/17,
185b/19
ma' lüm o.-ur 111b/11, 132a/12
ma' lümü o.-an 10a/15
ma' lümü o.-dı 128b/10, 154a/07
ma' lümü o.-duğda 73a/22, 129b/10,
137b/06
ma' lümü o.-ıcağ 5b/22, 114b/23,
175a/18
ma' lümü o.-ur 141a/02, 167a/11
ma' lümüñ o.-sun 164a/20
ma' lümüñiz o.-sun 119b/23
ma' lümlar o.-duğdanı 184b/12
ma' lümları o.-ıcağ 141a/14, 185b/14
ma' lümları o.-mağ 163a/21
ma' mür o.-an 8a/23, 57a/22, 180b/10
ma' mür o.-mağıla 135a/06
ma' mür o.-ur 18a/05
ma' nı o.-dı 157b/12
ma' nı o.-madılar 146b/08
ma' nı o.-mam 161b/02
ma' nı o.-mamağ 159b/23
ma' nı o.-maz 32b/19
ma' nı o.-up 135a/08, 170a/19
mañşür o.-dı 66a/15
mañşür o.-up 79a/21
ma' ruf o.-an 150a/10
ma' ruf o.-miş idi 155a/11
mağhar o.-dılar 82a/10
mağhar o.-miş 42a/15
mağhar o.-mişlar 11b/18
ma' zül o.-du 55a/09
meçbür o.-dı 135a/08
meçbür o.-dılar 142a/06
meclis o.-dı 158b/05
meclis o.-mağıla 12a/11
meclis o.-mağ 9a/06
meclis o.-up 17b/22, 45b/02, 119a/07
mecrüh o.-dılar 139a/04
mecrüh o.-duğı 83b/17
mecrüh o.-up 31a/13, 152b/08
meded o.-madı 94a/08
meded o.-mayacağı 93a/12
medfün o.-an 4a/23, 10a/11, 16a/11
medfün o.-duğı 15a/09
medfün o.-up 28b/16
mehcür o.-mağa 166b/05

mektüm o.-mağ 174b/14
mel' anet o.-mış 132b/01
me'luf o.-duğları 152b/20
melül o.-up 155b/08
memdüh o.-mağıla 62b/11
memlü o.-a 77b/20
memlü o.-an 8a/05
memlü o.-dı 77a/01, 83b/05
memlü o.-mağ 140b/02
memlü o.-miş 149a/04
memlü o.-mişdir 4a/21
memlü o.-up 84b/05, 141b/06
memlü o.-up durur 4a/14
memnū' o.-mayup 170b/15
memnūn o.-dı 95a/19, 95b/13
me'mür o.-an 53b/10, 54a/06, 66a/02,
72b/12, 82a/13, 82a/15, 82a/19,
172a/16
me'mür o.-anlar 35a/04, 149b/01
me'mür o.-dı 60a/16, 66a/23, 69b/03,
69b/04
me'mür o.-dı idi 60b/23
me'mür o.-dılar 56b/01
me'mür o.-dım 46b/09
me'mür o.-duğı 129a/01, 164a/02
me'mür o.-duğıñ 84a/09
me'mür o.-duğda 180a/10
me'mür o.-duğları 72b/14
me'mür o.-miş idi 142b/16
me'mür o.-mişdir 141b/10
me'mür o.-up 52b/22, 56b/04, 56b/08,
56b/12, 56b/14, 57b/20, 57b/22,
60a/03, 63b/12, 63b/15, 64a/08,
73a/02, 75a/05, 75b/04, 81a/02,
81a/14, 83a/10, 150b/01, 167b/08,
185a/17
merām o.-alar 141a/15
merām o.-mişlar 20a/11
merām o.-up 17b/22
merhūm o.-dı 19b/07
merhūm o.-up 81a/23, 100a/01
mesket o.-madı 134b/13
mesrūr o.-dı 88a/03
mesrūr o.-dılar 81b/23, 95a/18,
127b/20
mesrūr o.-ur 18a/05
mesrūr o.-ursız 80b/09
mestūr o.-a 174a/18
meşgūl o.-dı 27a/14, 126a/22, 171a/12

meşgûl o.-dılar 181a/08
meşgûl o.-dukların 136a/22
meşgûl o.-mağıla 145b/13
meşgûl o.-mağ 154b/06, 166a/08
meşgûl o.-mı idî 132b/18
meşhûr o.-an 10b/18, 19b/19, 23b/01,
26a/10, 51a/09, 59a/02, 101b/22,
108b/12, 180b/16
meşhûr o.-muş idî 111b/14
meşveret o.-mağ 94a/19
metānet o.-acağ 35b/06
metīn o.-dı 21a/02
metīn o.-duğına 77b/19
metrīs o.-mağ 76a/05
mevcūd o.-an 8b/23, 13a/11, 16b/17,
28b/23, 36a/09, 52b/10, 54b/18,
55b/19, 55b/21, 56b/16, 57a/02,
57a/21, 65a/19, 70b/05, 73a/17,
73a/19, 75b/08, 77b/16, 81b/19,
105a/03, 112a/14, 119b/02,
128b/10, 136a/06, 136b/12,
138b/18, 141a/01, 147b/08,
150b/10, 157b/15, 160a/02,
160a/14, 186a/23, 187b/09
mevcūd o.-anlar 90b/16, 104b/04,
104b/15
mevcūd o.-duğı 95b/18
mevcūd o.-duğdan 72b/14
mevcūd o.-mağıla 116a/22
mevcūd o.-maları 140b/14
mevcūd o.-ması 179b/22
mevcūd o.-sa 77b/22
mevcūd o.-up 17a/02, 88b/19,
101b/11, 152a/15, 152b/22
mevkûf o.-up 133b/12
me'yūs o.-dılar 124a/03, 148a/18
me'yūs o.-ıcağ 142b/22, 161b/22
mezād o.-ur 15a/12
mihmān o.-a 30b/15
mihmān o.-dılar 152b/19
mihmān o.-ur mı 84a/13
mihmān-dār o.-mağ 36b/13
minnet o.-sun 86a/18
mişl o.-maz 51b/03
mu'ammer o.-sunlar 41b/14
mubāh o.-up 76b/21
mubāh o.-ur 3b/06
mūdā o.-duğda 115b/03
muğayyer o.-duğına 133b/04

muḥāfaẓa o.-an 79b/16
muḥāfız o.-an 88b/22
muḥāfız o.-up 97a/21
muḥakḳak o.-ıcağ 123a/13
muḥakḳak o.-mağıla 180b/06
muḥakḳak o.-ur 129a/14
muḥālefet o.-mayup 177a/03
muḥāvere o.-an 179b/09
mūhiş o.-mağıla 179b/08
muḥkem o.-dı 14b/14
muḥkem o.-mağıla 157b/11
muḥtāc o.-duğı 1b/14, 7b/04, 18b/23,
123b/21, 124a/03
muḥtāc o.-duğundan 154a/11
muḥtāc o.-mağıla 136b/16
muḥtāc o.-mı idim 132b/23
muḥtāc o.-ur 167a/05
muḥtaẓır o.-dı 26b/17
muḳābele o.-ur 19a/10, 23a/05, 25b/22
muḳābil o.-alım 24b/10
muḳābil o.-dı 9b/07
muḳābil o.-up 70b/04, 102a/04
muḳābili o.-an 9b/02
muḳaddem o.-an 54a/02
muḳaddem o.-dı 160b/13
muḳadder o.-an 79b/15
muḳarrer o.-acağını 125a/02
muḳarrer o.-dı 69a/22, 142a/20
muḳarrer o.-ıcağ 124a/07
muḳayyed o.-ayım 41a/08
muḳayyed o.-madılar 176b/15
muḳayyed o.-mağ 46a/16
muḳayyed o.-mamağdır 143a/14
muḳayyed o.-up 170b/03
muḳīm o.-dılar 159b/14
mumtaniḥ o.-dı 170b/22
muntazır o.-a 137b/01
muntazır o.-dı 149b/07
muntazır o.-dılar 103b/21, 137b/15
muntazır o.-madiñ 148a/06
muntazır o.-uñ 119a/23
muntazır o.-up 101b/14
murād o.-an 58b/07, 112a/20
murāfa' a o.-maları 130b/08
muraḥḥaş o.-an 186b/05
muraḥḥaş o.-up 53a/10
musahḥar o.-dı 86b/16
musallaḥ o.-up 112b/05
muşir o.-up 125b/11

mu^ç tād o.-an 152a/23
mu^ç tād o.-andan 96b/20
mutaşaddī o.-a 117b/23
mutaşaddī o.-mamaç 174b/01
mutaşaddī o.-mayup 118a/16
mutaşarrıf o.-up 62b/09
mutaşavver o.-ur 78a/01, 94b/04
muşayyeb o.-up 165a/07
mutazarrır o.-mayup 169b/07
mutazarrır o.-up 169b/07
mu^ç teber o.-an 150a/13
mu^ç teber o.-up 48a/07, 116a/02
muvāfıķ o.-an 180b/08
mużaffer o.-alar 2b/08
mużaffer o.-dılar 60b/19
mużır o.-an 109a/17
mużmaħıl o.-maġa 138b/05
mużmer o.-an 55b/16, 70a/19, 115a/11
mużmer o.-anı 166a/23
mużmer o.-dum 120a/03
mużmer o.-maġıla 154b/22
mübāħaşeleri o.-an 115a/08
mübārek o.-sun 149b/18, 166a/03
mübāşeret o.-dılar 123a/08
mübāşeret o.-madan 61a/11
mübāşeret o.-urđı 161b/08
mübāşır o.-alım 167a/04
mübāşır o.-dı 117b/03
mübāşır o.-dılar 161b/22
mübeddel o.-dı 146b/04, 156a/10
mübeddel o.-ur 176a/20
müberrā o.-duġı 19b/15
mübtelā o.-du 171a/11
mübtelā o.-duķları 170b/23
mübtelā o.-mış 170b/22
mübtezal o.-duķlarını 37b/02
mücāvir o.-dı 115a/07
mücāvir o.-up 93a/19
müctemi^ç o.-an 61b/15, 144b/11
müdāvim o.-up 160b/08
mü^ç edđı o.-ur 118a/02
müfevviż o.-an 132b/10
müheyyā o.-mış iken 140a/22
müħmel o.-ur 91b/08
mükāleme o.-uncaç 168a/15
mükerrem o.-ıcaç 127a/10
mülākı o.-ıcaç 127b/15
mülākı o.-maç 144a/14
mülākı o.-mış 124b/07

mülākı o.-up 156a/04, 184b/11
mülebbes o.-up 96b/23
mülħaķ o.- 93b/05
mülħaķ o.-dı ise 88a/18
mülħaķ o.-duķdan 14b/12
mülħaķ o.-mışdır 108a/16
mülzem o.-an 7b/17
mülzem o.-up 147b/17
mümkin o.-duġından 148b/12
mümkin o.-madı 7a/04, 80a/11,
132a/15, 135a/04, 147a/10
mümkin o.-maduġıñ 147b/10
mümkin o.-maduġını 137a/03
mümkin o.-mamaġı 16a/03
mümkin o.-mayan 113b/06
mümkin o.-mayup 14b/01, 105b/11,
115b/20, 121a/15, 142a/21,
154a/09, 178b/02, 179a/03
mümkin o.-ur 111b/20
mümkin o.-ur ise 65a/10
mümtedd o.-up 136b/03
mün^ç akis o.-up 45a/16
münāsib o.-an 7a/06, 7a/10, 24a/20,
25b/19, 27b/08, 52b/13, 61b/09,
90b/03, 91a/13
münāsib o.-duġından 58b/17, 73a/10,
154b/06
münāsib o.-maduġı 103b/05, 154a/12
münāsib o.-maç 100a/18
münāsib o.-mayup 82b/22, 116a/14
münāsib o.-urđı 140a/10
münba^ç iş o.-an 38a/13
müncer o.-acaġın 149a/01
müncer o.-dı 96a/16
müncer o.-dı ise 92b/18
müncer o.-ur 20b/08, 91a/08, 91b/17,
102a/13, 102a/17
münevver o.-dı 24b/18, 59a/09,
120b/13
münfekk o.-maġa 9a/10
münfekk o.-mayup 175b/16
münfekk o.-maz 11a/05
münfekk o.-mazdı 127b/05
münhedim o.-up 177b/22
münhezim o.-dı 136b/03, 148a/03
münhezim o.-madı 168b/10
münhezim o.-mışlar iken 155a/13

münhezim o.-up 9b/08, 88a/03,
102a/05, 128b/13, 144a/07,
144a/20, 145a/12, 160a/23
münkalib o.-up 125b/05
müntakile o.-mağıla 170b/04
mürd o.-an 109b/12
mürd o.-dı 182b/06
mürd o.-mağıla 138b/23
mürd o.-mazdan 109b/13
mürd o.-mış 123a/15
mürd o.-up 109a/22, 109b/16
mürd o.-ur imiş 15b/17
mürd o.-ur ise 51b/04
mürde o.-muş 51a/23, 93b/12, 148a/17
mürde o.-ur 29a/23
müretteb o.-mağ 81a/01, 81a/13
mürtekib o.-mış 176b/04
mürüvvet o.-a 21a/derkenar
müşādefe o.-up 43b/21
müşādif o.-up 43b/03
müsāfir o.-mağ 104a/03
müsāfir o.-sa 17a/04
müsemma o.-an 8a/08, 10a/03, 10a/10,
12a/14
müstağrıq o.-dıgım 151a/12
müstağrıq o.-duğımız 149a/10
müstağrıq o.-up 24b/23
müsta'idd o.-up 175b/19
müstaqil o.-mayup 126b/18
müstecābü'd-da' ve o.-ur 10a/08
müstefid o.-urlar 41a/17
müşāhede o.-ur 31a/05
müşedded o.-dı 68a/05, 184a/15
müşedded o.-up 129a/07
müşekkel o.-duğun 168b/08
müşerref o.-mış idi 176b/07
müşerref o.-up 53b/16, 54b/13, 60b/01
müşevveş o.-mağa 45b/16
müşevveş o.-up 113a/07
müşkil o.-ur 143a/04
müşkilāt o.-up 19b/17
müştedd o.-dı 58a/15, 160b/03,
161b/18
müştedd o.-ıcağ 117b/02
müte'ahhid o.-dı 168b/05
müte'ahhid o.-duğı 155b/19
müte'ahhid o.-maduğı 167b/15
müte'ahhid o.-mış 120a/18
müte'ahhid o.-mış idi 155b/18

müte'aqqıd o.-an 44b/07
müte'allıq o.-anı 36a/03
mütebeddil o.-mağ 166b/10
mütehammil o.-dı 175b/03
mütehayyir o.-up 139b/14
mütekarir o.-duğdan 71a/11, 106b/15
mütekeddir o.-dı 175b/02
mütekeddir o.-dılar 140a/01
mütenebbih o.-mayup 45a/10
müteraqqıb o.-alım 138a/05
müteraşşid o.-dı 119b/11
müteraşşid o.-duğumuz 129b/04
mütevārī o.-duğın 136b/04
mütevātir o.-an 108b/07
mütevātir o.-mış 116b/18
mütevātir o.-mış idi 182a/14
mütevātir o.-up 123a/15
müteveccih o.-dı 153b/11, 179a/17
müteveccih o.-dığ 47b/06
müteveccih o.-dılar 115b/19, 124b/06,
142b/14, 165b/07
müteveccih o.-up 149a/06
mütevekkil o.-up 121a/02
mütezelzil o.-up 49a/17, 125a/01
müttefiq o.-up 152a/22
müttehid o.-a 131b/07
müyesser o.-an 121a/05
müyesser o.-dı 57b/12, 169a/12
müyesser o.-duğda 11b/12, 156a/16,
156a/18
müyesser o.-madı 10a/01, 161b/07
müyesser o.-maduğı 155b/13
müyesser o.-mayup 56b/20, 142b/05,
144b/13
müyesser o.-up 2a/08, 12a/22, 88a/17
müyesser o.-ur 128b/08
müzākere o.-duğda 11b/21
müzākere o.-unup 41b/01
müzeyyen o.-up 65a/19
nā-būd o.-asın 175a/02
nāçār o.-dılar 62b/21, 102b/07
nāçār o.-up 77b/14, 103a/16
nādim o.-mış idi 175b/02
nādim o.-up 143a/02, 146b/05
nāfiz o.-duğda 129a/14
nā'im o.-dı 18a/18
nāqış o.-up 173a/08
naşb o.-duğı 113b/01
naşb o.-duğumda 133b/09

naşīb o.-dukdan 16b/13
nāşī o.-mış idi 169a/05
nā-ümmīd o.-dılar 145a/21, 161b/14,
175a/12
nā-ümmīd o.-dukdan 181a/13
nā-ümmīd o.-ıcağ 100a/20
nā-ümmīd o.-mışlar idi 106a/18
nā-ümmīd o.-up 56b/20, 103a/02,
142a/05, 160a/20
nāzır o.-alım 141a/06
nāzır o.-dı 54b/10
nāzır o.-mağ 72b/23
nāzık o.-ıyorlar 47b/17
nāzil o.-dı 12a/05, 94a/20
nāzil o.-duğı 110b/15
nāzil o.-mağdır 121a/11
nāzil o.-up 80a/10
nāzil o.-ur 15b/11, 15b/15
necāt o.-masına 113a/09
nefes o.-mışdır 29b/01
nefir-i ‘āmm o.-up 134a/04
neşv ü nemā o.-ur 52b/01
netice-pezir o.-mağıla 179b/18
nikāh o.-up 8b/10
nişān o.-asın 175a/03
niyāz-mend o.-dular 68a/21
nizā‘ o.-dı 73b/23
nizā‘ o.-up 109b/06
nokşān o.-maya 82b/10, 96b/07
nümāyān o.-acağ 62b/18
nümāyān o.-dı 20b/18, 59a/19, 64a/22,
96a/15, 98a/06, 169a/06
nümāyān o.-duğı 70b/23, 106b/04
nümāyān o.-duğından 176a/18
nümāyān o.-duğda 146b/06
nümāyān o.-ıcağ 123a/08
nümāyān o.-mağ 131b/23
nümāyān o.-up 17b/01, 54a/07, 59b/21
nümāyān o.-ur 164b/20
o.-a 6b/04, 7a/13, 19b/13, 25a/22,
28a/12, 29a/04, 64a/23, 64b/01,
64b/05, 77b/11, 77b/19, 78a/03,
90b/05, 91a/21, 97b/13, 98a/20,
98a/21, 98a/21, 102a/21, 102b/05,
102b/13, 102b/16, 103b/06,
105a/12, 105b/16, 109a/13,
122a/23, 141a/11, 158a/15,
161a/23, 165b/20, 178a/11
o.-acağı 129a/13

o.-acağına 148b/14
o.-acağını 109a/19
o.-acağ 8b/17, 50b/13, 53b/23, 70b/03,
146b/03, 165a/18
o.-acağ olur 58a/13, 60a/04, 60a/05
o.-acağdır 116b/23
o.-acağları 112b/07
o.-acağlarına 118a/17
o.-acağlarını 118a/05
o.-alar 2b/09
o.-alım 27b/09, 91b/23
o.-am 36b/07, 112a/21
o.-an 2a/03, 2a/10, 2a/11, 2a/16,
2b/08, 3b/02, 4b/12, 5a/20, 5b/08,
5b/11, 5b/20, 5b/23, 6b/05, 6b/20,
6b/23, 7a/02, 7b/05, 8a/02, 8a/10,
8a/20, 8a/22, 9a/13, 9b/23, 10b/12,
11b/09, 12a/02, 13b/03, 13b/23,
14a/06, 14a/14, 14b/17, 15a/08,
15b/01, 16a/10, 17a/16, 17b/17,
17b/18, 18b/06, 19a/01, 19b/01,
19b/05, 19b/08, 19b/09, 19b/12,
20a/15, 20a/18, 20b/01, 20b/19,
21a/03, 21a/09, 21a/18, 21a/19,
21a/20, 22a/08, 23a/06, 23a/16,
24a/06, 24a/19, 24b/23, 25a/05,
25a/08, 26b/07, 26b/10, 27b/04,
27b/05, 27b/07, 27b/16, 28a/16,
28a/21, 28b/05, 28b/07, 29a/21,
30a/17, 30a/23, 30b/03, 30b/03,
30b/07, 30b/20, 31a/06, 31b/07,
31b/07, 32a/19, 32b/15, 33a/16,
35b/04, 35b/09, 35b/11, 36a/03,
36b/17, 36b/18, 36b/23, 37a/10,
37a/20, 37b/10, 37b/11, 37b/21,
38a/04, 41b/03, 42a/18, 42b/01,
42b/03, 42b/04, 43a/03, 43b/16,
44a/15, 44a/17, 45b/14, 45b/16,
46a/03, 46a/10, 46a/11, 46a/12,
46a/22, 46a/22, 47b/10, 47b/14,
49a/06, 49b/08, 50a/22, 50b/15,
50b/21, 51a/03, 52a/15, 52a/20,
52b/21, 53b/02, 55a/14, 55b/12,
57a/17, 57b/02, 57b/05, 58a/18,
59a/05, 59b/03, 60b/07, 61a/12,
64a/22, 64b/18, 65a/02, 65b/02,
66a/13, 66b/23, 67a/08, 67b/09,
68a/06, 68a/12, 68b/12, 69a/01,
69b/18, 70a/12, 71a/08, 71a/12,

72a/13, 72a/14, 73a/21, 74a/14,
74b/12, 75b/09, 76a/18, 76b/01,
76b/22, 77a/05, 78a/01, 78a/03,
78a/16, 80a/17, 81a/22, 84a/04,
84b/13, 86a/13, 86a/22, 86a/22,
86b/16, 87a/19, 87b/18, 88b/11,
88b/19, 89a/11, 89a/12, 89b/22,
90a/03, 90a/09, 90a/11, 92a/05,
92a/10, 92b/20, 93a/07, 93a/17,
93a/20, 93b/18, 95a/02, 95a/20,
97a/05, 97a/15, 97b/02, 98a/06,
98a/08, 98b/17, 100b/05, 101a/14,
101b/03, 102a/12, 102a/14,
102a/15, 102a/22, 103a/09,
103a/18, 103b/15, 104a/05,
104b/01, 104b/11, 105a/10,
105a/22, 105b/09, 105b/10,
106a/05, 106a/22, 106b/12,
106b/16, 107b/13, 107b/15,
108a/05, 108a/18, 108b/21,
109a/04, 109a/22, 109a/23,
111a/05, 111a/13, 111b/01,
111b/04, 111b/05, 111b/17,
111b/22, 112a/05, 113a/10,
113b/10, 115b/06, 115b/22,
116a/16, 116b/16, 117a/22,
118b/21, 119a/20, 120b/06,
122a/16, 122b/01, 123b/09,
124a/19, 127a/08, 128a/21,
128b/01, 129a/21, 129b/13,
130a/03, 131a/04, 131a/05,
131a/12, 131a/13, 131b/08,
131b/20, 132a/13, 132b/07,
132b/22, 133b/20, 134a/14,
134b/16, 134b/22, 135b/12,
136a/07, 136a/12, 136a/17,
137a/14, 138a/21, 138b/10,
138b/12, 138b/13, 138b/15,
138b/17, 138b/21, 140b/08,
143a/12, 144b/18, 144b/23,
145a/06, 145a/15, 145b/01,
145b/07, 145b/12, 147b/04,
147b/15, 150a/02, 150a/23,
150b/15, 150b/18, 151a/13,
151b/16, 152a/11, 152b/02,
153a/18, 153b/09, 154a/04,
154a/08, 154a/14, 154b/20,
155a/06, 156b/23, 157a/14,
157b/17, 158b/10, 158b/11,

159a/23, 160a/06, 160a/16,
160b/17, 161a/04, 161a/16,
162b/08, 162b/11, 163b/03,
164b/11, 165a/06, 165b/07,
166a/19, 166b/09, 166b/19,
167a/06, 167b/13, 168a/02,
169a/17, 169a/20, 169b/20,
170a/16, 170a/22, 171b/10,
172b/06, 174a/01, 174a/08,
174b/01, 175a/07, 175a/17,
176a/13, 176b/04, 177b/13,
177b/14, 177b/15, 178a/10,
178b/02, 178b/15, 179a/23,
180a/20, 180a/22, 181a/08,
181b/08, 182b/10, 182b/16,
182b/18, 182b/19, 183a/11,
183b/01, 184a/09, 185a/16,
185b/01, 185b/14, 186b/11,
186b/21, 187a/10
o.-ana 60b/08
o.-anda 57a/07
o.-andan 148b/09
o.-anı 101b/09, 184a/10
o.-anıñ 30a/06, 113a/18
o.-anlar 9a/06, 14b/23, 15b/07, 60b/09,
62a/15, 67a/17, 68b/08, 85b/19,
88a/22, 105a/01, 132a/05, 132b/09,
133a/12, 171a/17
o.-anlara 54a/19, 103b/16, 113b/04,
115b/12, 122a/18, 128b/19,
132b/16, 151b/13, 153b/20
o.-anlardan 76b/13
o.-anları 35a/06, 49a/20, 85a/13,
104b/23, 108a/02, 126a/19,
133a/01, 148a/09, 150b/23,
151b/08, 153a/11, 162b/10,
168b/02, 169a/09, 186b/03
o.-anların 104a/14
o.-anlarıñ 2b/08, 11a/20, 97b/18,
126b/22, 131b/03, 131b/04,
132b/06, 135a/19, 147b/15,
173b/20
o.-anlarına 103b/18, 168a/05
o.-anlarından 163b/16
o.-arağ 155a/23
o.-asız 91a/22, 91b/23, 94b/09
o.-avuz 27b/09, 37a/19
o.-aydı 54a/01, 146b/09, 166a/02,
184a/19

o.-dı 7a/04, 12a/06, 14b/13, 19b/05,
25a/07, 25a/16, 27b/23, 52b/08,
53b/18, 54b/01, 57b/17, 58b/05,
58b/22, 60b/21, 61b/14, 61b/20,
63a/01, 66a/17, 68b/08, 69a/12,
76b/01, 76b/08, 78a/16, 79b/06,
83b/12, 84a/11, 85a/05, 88a/10,
90a/15, 90a/15, 90a/16, 90a/17,
95a/06, 96a/07, 97b/15, 97b/19,
98a/08, 101b/02, 113a/08, 113b/22,
118b/21, 123b/15, 124a/06,
126b/01, 126b/02, 127b/21,
129b/11, 130b/13, 135a/17,
138b/09, 145b/15, 146a/19,
146b/21, 148a/20, 149a/22,
151a/07, 152b/13, 153a/17,
154b/01, 156a/05, 157b/21,
158b/03, 160b/06, 161b/13,
161b/20, 164b/02, 171b/05,
171b/15, 171b/17, 171b/19,
172a/07, 172b/22, 173b/14,
174a/15, 175a/22, 175b/01,
176a/07, 177b/23, 181a/06,
184a/17, 184a/19, 185a/02, 187a/11
o.-dığı 54b/15, 151a/16
o.-diğından 48a/07
o.-diğını 167b/04
o.-dılar 26b/02, 37b/16, 56b/21,
59a/09, 61a/17, 61b/22, 96a/09,
116a/10, 119a/04, 126b/01,
127a/17, 127b/22, 138a/04,
141b/05, 141b/13, 147b/05,
154a/10, 160a/03, 170b/02,
170b/10, 171a/02, 178a/20,
178b/10
o.-dı mı 40a/03
o.-duğu 5a/11, 5b/03, 5b/21, 26b/13,
32b/09, 43a/06, 55a/08, 58a/18,
59a/19, 59b/21, 60b/05, 64b/10,
74a/22, 78b/06, 80a/01, 88a/07,
92a/21, 104a/20, 104b/03, 114a/20,
116b/12, 117b/06, 119a/15,
120a/11, 123a/11, 126b/04,
129b/18, 129b/20, 132a/12,
135a/18, 136a/15, 144b/01,
145b/23, 149b/10, 157a/21,
159a/11, 162b/07, 167b/16,
168b/15, 169b/12, 172a/08,
173a/09, 185b/14

o.-duğıcün 136a/13
o.-duğıımız 115a/17
o.-duğıımızdan 119b/02
o.-duğın 113a/18, 113b/18, 118b/16,
118b/16
o.-duğıñ 134a/22, 157b/06
o.-duğına 95a/08, 114b/04, 114b/12,
129a/02, 130b/03, 148b/13,
157b/08
o.-duğında 57a/18, 147a/22, 187a/06
o.-duğından 35b/12, 54a/12, 63a/23,
86a/03, 108b/03, 110b/18, 112b/12,
112b/19, 127a/22, 129b/11,
133b/02, 135b/20, 150b/17,
155a/01, 164a/10, 175b/20, 176a/17
o.-duğıını 12b/03, 62b/19, 72a/13,
73a/07, 74a/09, 88a/07, 90a/13,
100a/08, 107b/14, 116a/10,
117a/02, 118a/23, 129b/11,
137b/04, 139b/21, 163a/20,
181a/23, 183b/05, 185b/17
o.-duğıınıñ 111b/17
o.-duğıum 104a/10, 104a/12, 133b/05,
166a/09, 169b/11, 173b/22
o.-duğıumda 121b/19
o.-duğıumdan 140a/11
o.-duğıımız 91b/02
o.-duğıuñ 124a/01, 134a/08, 168b/07
o.-duğ 120a/05
o.-duğça 115b/20, 118a/16, 121b/22
o.-duğda 16a/04, 26b/17, 26b/20,
27a/03, 30a/11, 55b/04, 59b/23,
60a/12, 63b/05, 63b/06, 64b/14,
67a/09, 67b/23, 68b/23, 71a/01,
106b/05, 109a/18, 115b/04,
129b/19, 129b/20, 135a/01,
152a/01, 157a/09, 167b/04,
184b/04, 186b/11
o.-duğdan 51b/11, 55b/05, 59b/13,
64b/12, 96b/19, 112b/23, 146a/13,
151b/15
o.-duğları 35a/10, 35b/15, 44b/16,
46b/21, 62a/17, 139b/23, 140b/07,
155a/17, 170b/04, 171a/23
o.-duğlarına 113a/08
o.-duğlarında 170a/11
o.-duğlarından 113b/12

o.-duklarını 113b/19, 123b/14,
139b/10, 141b/07, 145a/04,
155a/05, 156b/09
o.-dum 133a/02
o.-ıcağ 19a/01, 24a/13, 29a/22, 93a/10,
93a/14, 109a/19, 113a/19, 126a/19,
143a/19, 159a/23, 162a/17, 179a/04
o.-ımaz 31b/04
o.-ma 80b/08, 99a/02, 164b/23
o.-madan 59a/04
o.-madı 135a/06, 136b/06, 158b/13,
179a/16
o.-madığı 54b/06
o.-madılar 82a/18, 143b/13, 145b/13
o.-madım 132a/23
o.-maduğı 96a/15
o.-maduğımı 165b/22
o.-maduğın 122a/08
o.-maduğın 136a/16
o.-maduğundan 6b/21, 139b/06,
156a/14, 164a/04
o.-maduğındandır 145b/01
o.-maduğını 137a/02
o.-maduğça 126b/20
o.-mağ 8a/05, 59a/16, 77a/19,
174a/02
o.-mağı 122b/07
o.-mağıla 6a/15, 13a/13, 19b/18,
43a/23, 48b/19, 75b/14, 82a/14,
91b/15, 106b/20, 116b/05, 116b/07,
116b/18, 117a/18, 120a/14,
122a/15, 123a/17, 126a/09,
126a/16, 127a/20, 127b/05,
127b/05, 128a/06, 128b/12,
129a/23, 135b/18, 136b/14,
137a/03, 139b/07, 140a/13,
140b/03, 142a/12, 144a/11,
144b/12, 151a/01, 151a/14,
151a/16, 151a/22, 154b/16,
154b/21, 156a/06, 160a/09,
168b/22, 173b/05, 178a/13,
180a/06, 181b/21, 186b/08
o.-mağın 52a/12
o.-mağ 19b/04, 31b/05, 43a/16,
43b/01, 54b/17, 64b/07, 67a/15,
67b/10, 74a/05, 82a/23, 86a/03,
87b/08, 90b/17, 95a/06, 106a/08,
108a/07, 112a/16, 116a/13,
116b/10, 117b/16, 123a/11,

125a/18, 131a/03, 132a/22,
133b/07, 139a/20, 139b/06,
140a/12, 140b/17, 153b/05,
158b/04, 162a/04, 172b/12,
174a/20, 176a/16, 176b/19,
182a/09, 182a/19
o.-mağdan 104a/07, 141a/03
o.-maları 118a/03
o.-malarına 170a/19
o.-malarını 150a/04
o.-malarıyla 43b/11, 124b/08,
170b/13, 181a/01
o.-maludur 149b/08
o.-mamağıçün 130a/01
o.-mamağıla 124b/02, 126a/23
o.-mamağ 48b/07, 67b/20
o.-mamış 31a/18, 77b/11
o.-mamışdır 85b/17, 133b/07
o.-mamış idi 163a/17
o.-masına 159a/10
o.-masını 63b/18, 82b/09
o.-masun 113b/02, 146a/13
o.-maya 94a/02, 95b/08, 101a/03,
106a/12, 115a/01, 174a/18
o.-mayacaklarını 152b/16
o.-mayalım 141b/19
o.-mayan 133a/18, 158a/19, 164b/17,
173a/08
o.-mayanları 120b/15
o.-mayasın 65a/09
o.-mayasız 125a/10, 143a/22
o.-mayıcağ 97b/21
o.-mayınca 162a/14
o.-mayup 3b/08, 35a/17, 35b/06,
35b/07, 101b/15, 109a/11, 116b/04,
116b/06, 120a/01, 128a/13,
129b/01, 131a/17, 132b/09,
141a/16, 142a/09, 146a/08,
151b/10, 158a/07, 159b/04,
163a/17, 170b/05, 171b/02,
180b/05, 181b/21, 181b/22,
187b/05
o.-maz 15b/23, 16a/06, 33b/19,
43a/04, 47b/19, 52a/18, 55a/15,
58b/06, 58b/07, 77b/17, 81b/15,
90a/06, 97b/06, 99a/12, 102a/12,
103a/01, 103a/08, 109b/09,
110b/12
o.-maz ise 51b/17, 91b/04, 92b/08

o.-maz mı 6b/19
o.-mazlar 123b/06
o.-miş 12b/12, 12b/14, 19b/06, 19b/18,
21a/20, 22b/02, 22b/17, 30b/06,
31a/04, 98a/03, 103a/08, 111a/10,
112a/01, 116b/13, 143b/02,
146a/17, 160b/21, 164b/21,
170b/14, 177b/17
o.-miş durur 5a/07
o.-miş idi 63b/04, 76a/16, 93b/23,
101b/14, 123b/01, 126b/13,
130b/07, 142b/19, 143b/06,
148b/10, 155a/14, 158a/08,
159a/12, 164a/08, 168b/23,
169b/03
o.-miş iken 131b/01, 173a/14
o.-miş imiş 106a/11, 111a/01
o.-miş ise 79b/15
o.-mişdi 55a/03
o.-mişdir 11b/14, 29b/02, 31a/02,
31b/05, 83a/21, 113b/05, 120b/02,
158a/11, 171b/21, 172a/02
o.-mişizdir 115a/17
o.-mişler 67a/10
o.-mişler idi 134a/01, 143a/20,
155b/23, 169a/23, 170a/06
o.-mişlerdir 20a/02
o.-muş 20b/02, 74b/18, 84a/10,
84a/11, 96b/11, 98a/05, 100a/07
o.-muş idi 85b/03, 95b/22, 105b/12
o.-sa 22b/02, 38a/16, 47b/19, 51a/19,
52b/01, 55a/06, 78a/04, 93b/02,
101b/17, 102a/23, 106b/22,
117b/11, 117b/15, 132b/01,
133b/19, 134a/13, 142b/19,
162b/22, 167a/05
o.-sam 132b/02
o.-sun 1b/03, 1b/07, 1b/11, 3b/12,
5a/12, 5a/13, 5a/13, 5a/20, 7b/12,
7b/12, 15b/21, 15b/21, 17b/05,
17b/05, 19a/06, 25b/08, 27b/19,
30a/07, 44b/10, 64b/03, 67a/05,
67a/06, 67a/06, 67a/06, 73b/13,
73b/14, 76b/12, 79b/04, 79b/05,
86a/15, 88a/08, 88a/08, 88b/23,
91b/06, 92a/20, 98a/10, 100a/07,
100b/18, 103b/08, 103b/13,
109a/08, 109a/14, 133b/18,

140b/15, 145a/21, 151a/17,
186b/20
o.-ucağ 24b/02
o.-uñ 125a/07
o.-unca 65b/07, 94a/13
o.-uncaya 172b/16
o.-up 2a/13, 2b/07, 3b/09, 3b/15,
3b/18, 3b/23, 4a/04, 4a/08, 4a/09,
4a/12, 4a/13, 6a/09, 8a/17, 10a/12,
10a/12, 10b/12, 13b/09, 13b/18,
14a/14, 15a/03, 15a/05, 16b/13,
18b/13, 20a/13, 22a/11, 23b/08,
23b/18, 24a/18, 28b/05, 28b/14,
30a/05, 30a/05, 30a/21, 30b/06,
30b/10, 30b/15, 30b/20, 31a/03,
31a/05, 31b/09, 31b/11, 31b/13,
33a/08, 34a/12, 35b/07, 38a/10,
38b/03, 39a/06, 40b/03, 40b/03,
44a/15, 45a/02, 45a/19, 45b/19,
48a/01, 48a/04, 48b/09, 48b/17,
49b/08, 51a/11, 52b/06, 53a/14,
53b/09, 54b/13, 56b/20, 57a/13,
57a/16, 58a/07, 60a/01, 62a/15,
63b/08, 63b/17, 65a/13, 66a/19,
67b/08, 71a/11, 71a/16, 76b/20,
77a/10, 78b/01, 80a/06, 80a/10,
82a/11, 84a/08, 84b/17, 87b/23,
88a/02, 88b/06, 90b/05, 92a/07,
92a/14, 92a/22, 93b/17, 95b/19,
97a/19, 100a/02, 100b/12, 104a/03,
105b/07, 106a/10, 106b/15,
106b/20, 107b/23, 108a/05,
108a/10, 108a/11, 108a/13,
108b/04, 109b/01, 110a/04,
112a/19, 113a/17, 113b/06,
113b/18, 115b/05, 116a/11,
117a/05, 118b/02, 119a/08,
119b/12, 120a/06, 121a/08,
121a/22, 122b/02, 122b/22,
123b/03, 123b/11, 124a/05,
124a/10, 124b/15, 124b/20,
124b/20, 125a/11, 125b/16,
126b/10, 126b/12, 126b/22,
128a/10, 128a/10, 128b/15,
128b/21, 129a/11, 132a/10,
132a/23, 132b/16, 132b/20,
133a/23, 133b/05, 134a/14,
134b/13, 135a/10, 135b/12,
136a/18, 136b/14, 137a/02,

137b/12, 138a/23, 138b/09,
141a/11, 141a/12, 142b/02,
142b/07, 142b/17, 143b/03,
143b/04, 144b/05, 146a/04,
146a/08, 148a/14, 151a/07,
151a/13, 152b/23, 153a/23,
153b/17, 155a/10, 155a/16,
155b/14, 158a/09, 158a/21,
158b/01, 159a/05, 159b/03,
160a/09, 161b/11, 163a/04,
163a/08, 163a/10, 163b/03,
163b/04, 163b/11, 164a/06,
164b/12, 164b/18, 166b/03,
166b/23, 168b/19, 169a/13,
170a/09, 170a/20, 170b/02,
170b/08, 170b/10, 170b/12,
171b/03, 171b/08, 171b/15,
172a/01, 172a/02, 172b/05,
172b/20, 173a/11, 173a/18,
173b/10, 176a/23, 176b/14,
177a/21, 177b/13, 178a/10,
179a/15, 180b/09, 180b/21,
180b/23, 181b/01, 181b/04,
181b/14, 181b/17, 182a/15,
182a/21, 182b/15, 183a/10,
184b/01, 185b/10, 186b/06,
186b/22
o.-updır 29b/09, 181b/11
o.-ur 3b/12, 5a/19, 5a/20, 8a/01,
10a/23, 10b/03, 11a/18, 15b/11,
15b/14, 21a/derkenar, 21b/08,
23b/17, 23b/19, 24a/22, 26a/13,
27b/04, 29a/21, 30a/06, 30a/15,
30a/22, 32b/13, 34b/06, 35a/19,
42a/13, 43a/04, 46b/21, 50b/15,
51a/04, 51a/11, 51a/15, 51b/05,
53b/23, 55a/20, 56a/12, 57a/15,
57b/15, 70b/03, 77b/09, 77b/18,
77b/23, 79b/12, 79b/15, 85b/01,
85b/04, 87a/11, 87a/14, 88b/07,
88b/07, 90a/07, 91a/06, 91b/19,
92a/06, 94b/11, 95a/09, 95a/22,
95b/01, 96a/21, 96b/11, 96b/15,
97a/11, 97a/22, 98a/09, 98a/11,
99b/03, 100a/07, 100b/13, 102b/08,
103a/01, 103a/10, 103a/16,
109a/05, 110a/16, 110b/01,
111a/06, 111a/07, 111a/07,
111a/14, 111a/14, 111a/14,

117a/06, 117b/20, 120a/07,
123a/17, 129a/12, 134a/10,
135a/04, 136b/21, 140b/23,
141a/11, 143a/20, 146a/04,
146b/03, 151b/22, 164b/21,
174a/16, 178a/02, 180b/01, 182a/21
o.-ur idi 62b/13, 63b/20, 70b/10,
76a/21, 101b/22, 163b/17
o.-ur ise 11b/07, 19a/04, 52b/03,
59b/04, 59b/22, 67a/05, 67a/06,
68a/13, 90a/21, 98b/03
o.-ur mı 13b/12, 58b/06, 91b/02,
107b/21, 115b/03, 115b/05,
132a/11
o.-uram 89b/17, 91b/05
o.-urdu 103b/23, 141b/16, 142b/02
o.-ur iseñiz 151b/23
o.-urlar 14b/18, 112a/08, 141b/21
o.-urlar imiş 112a/06
o.-ursa 3b/12, 5a/13, 114a/03,
117a/08, 121a/14, 182b/01
o.-ursak 145b/10
o.-ursız 100b/14, 143a/07, 151b/21
o.-ursun 112b/09
o.-uruz 139b/05
olacak o.-ur 58a/13, 60a/04, 60a/05
pāk o.-an 27b/15
pāk o.-duğı 54b/03
pāk o.-mağ 111b/20
pāk o.-up 97a/19
pāk o.-ur 3b/13
pāre pāre o.-dı 92b/02
pāsbān o.-alar 58b/15
pāsbān o.-an 6b/14
pāsbān o.-anları 21a/05
pāsbān o.-dı 6b/11
pāydār o.-asın 166a/04
pāydār o.-mayup 142a/13
peleng o.-dı 85b/07, 102b/21
peleng o.-up 139a/02
perişān o.-dı 9a/14, 21a/07, 24b/02,
102a/21, 103b/04
perişān o.-duğı 2a/18, 136a/21
perişān o.-miş 92a/01
perişān o.-up 73a/20, 102b/20,
145a/13, 147b/09
perişān-ḥāṭır o.-dılar 125a/03
perverde o.-an 148b/07, 153a/07
perverde o.-up 63b/16

peşimān o.-up 130a/13, 174a/11,
179a/14
peşimān o.-ursın 25a/11, 91a/09
peşimān o.-ursiñ 90b/19
peydā o.-an 132a/14
peydā o.-dı 161b/18
peydā o.-up 58a/03
peyveste o.-mış 4a/01
pūşide o.-maya 169b/19
pür o.-mış 89a/18
pür-āteş o.-dı 90b/11
pür-āteş o.-up 103a/11
pür-ḥūn o.-dı 104a/23
pür-nūr o.-mıŝ 23a/10
pür-nūr o.-ur 18a/04
rāğıb o.-dılar 148b/18
rāğıb o.-duḡda 164a/07
rāḡat o.-dıñız 46a/14
rāḡat o.-madan 83a/11
rāḡat o.-mamaca 84b/02
rāḡat o.-mayup 169b/18
rāḡat o.-up 101a/16
rāḡi o.-dılar 119b/05
rāḡi o.-duḡı 124b/01
rāḡi o.-up 156b/02
raḡmet o.-sun 29a/17, 83b/16, 84a/02,
84a/03
raḡne-dār o.-maḡ 118b/11
rāyic o.-up 137b/20
rāzī o.-alim 125b/09
rāzī o.-anlardan 91a/02
rāzī o.-dı 15a/18
rāzī o.-madılar 68b/14
rāzī o.-maḡ 187a/16
rāzī o.-mayup 120b/23
rāzī o.-muşam 95a/10
rāzī o.-up 58b/09, 112b/22, 119b/23,
135b/01, 141a/18, 168b/04
rāzī o.-ur 65b/19, 91a/11
rāzī o.-ur mı 91b/11
rāzī o.-urlar 140b/18
ref^c o.-dı 96a/13
ref^c o.-ıcaḡ 123a/16
ref^c o.-maya 56a/07
refiḡ o.-maḡ 43a/01
rehber o.-up 159b/08
rencide-ḡātır o.-asız 132a/01
rencide-ḡātır o.-mış 135b/20
rencide-ḡātır o.-mıŝlarıñ 161b/15

revān o.-a 178a/08
revān o.-dı 83b/21, 104a/23
revān o.-duḡı 128a/23
revān o.-mış 10b/05
revān o.-up 5a/10
revān o.-ur 17a/16
revāne o.-dı 18b/01, 128b/21, 134b/05
revāne o.-dılar 128a/17, 128a/18,
139b/16, 152a/03, 158a/04
revāne o.-up 2a/01, 93b/09, 104a/08
revāne o.-ur 34a/20
rezil o.-sun 25a/19
ricā o.-mayup 153a/02
rū-be-rāh o.-dı 6a/21, 19a/07, 76a/02,
101a/13, 101a/21, 112b/22,
115b/11, 137a/05, 168a/07, 172a/15
rū-be-rāh o.-dılar 137b/14, 160a/01,
183b/03
rū-be-rāh o.-mıŝ idi 163b/15
rū-be-rāh o.-up 64a/20
rū-gerdān o.-duḡları 181a/02
rū-gerdān o.-maḡıla 159b/11
rū-gerdān o.-mamaḡıla 133b/22
rū-gerdān o.-mamaḡ 120a/17
rū-gerdān o.-up 142b/14, 147b/06,
155b/03, 157b/09
rū-nümā o.-sa 121a/16
rū-nümā o.-up 135b/15
şabāḡ o.-unca 24b/12, 58b/15, 97a/06,
97a/18
şābit o.-maḡıla 121b/17
şābit o.-mış 29b/02
şābit o.-up 160b/18
şābit-ḡadem o.-asın 84a/09
şābit-ḡadem o.-dı 142b/23
şābit-ḡadem o.-malarına 148b/19
şabr o.-sun 102b/04
şāde-dil o.-an 117a/07, 182a/22
şādedinde o.-sa 71a/18
şādiḡ o.-acaḡı 167b/18
şādiḡ o.-duḡı 19b/13
şādiḡ o.-duḡından 148a/16
şādiḡ o.-duḡını 116a/03
şādiḡ o.-up 134b/03
şādır o.-an 52a/01, 61a/03, 62a/09,
82b/14, 130a/20, 133a/14, 173b/11
şādır o.-maḡıla 132a/04
şādır o.-mamaḡ 121a/22
şādır o.-mış idi 174b/21

şafâda o.-dılar 80b/10
sağ o.-dı 28a/01
sağ o.-sun 49b/15
şağır o.-mı 101b/16
şāhib-i firāş o.-dı 68a/08
şāhib-i firāş o.-up 176a/06
şāhib-i firāş o.-ur 29a/23
şāhib-i re'y o.-mağı 66a/05
şāhib o.-mı 13a/01
şāhīh o.-an 19a/12
şāhīh o.-anından 2a/03
şāhīh o.-duğunu 13a/04
şāhīh o.-mağ 50a/14
sa' id o.-sun 119b/23
sākin o.-a 97b/22
sākin o.-alım 88b/23
sākin o.-an 4a/18, 8a/03, 8a/08, 8b/01,
11a/09, 18b/12, 20a/08, 25b/07,
35a/16, 48a/05, 52a/16, 78b/09,
78b/18, 89a/03, 100b/09, 101a/17,
101b/10, 104b/22, 150a/05,
183a/07
sākin o.-anlar 6a/12
sākin o.-duğdan 12a/08
sākin o.-dukları 47a/01
sākin o.-mağ 14b/23, 15a/04
sākin o.-malarıyla 133b/11
sākin o.-maz 29a/21
sākin o.-up 32b/14, 50a/12, 139a/07,
145b/09, 178a/17, 178a/18
sākin o.-ur 19a/16
sākin o.-ur imiş 9a/02
sākin o.-uram 6a/23
sākin o.-urdu 32b/11
sākin o.-urlar 8a/04, 180b/22
sākin o.-urmuş 108a/02
şālāh o.-a 94b/17, 95a/09
şālāh o.-up 46a/14
şavaş o.-dı 102b/19
sa'y o.-up 136a/01
sebeb o.-an 7a/20
sebeb o.-anları 105b/18
sebeb o.-dılar 170a/21
sebeb o.-mı idi 174a/09
sebeb o.-mıdır 88a/20
sedd o.-dı 153a/18
sedd o.-up 15b/19, 22b/13
selef o.-an 36b/22
semā' o.-a 28a/12

semā' o.-dı 27b/23
senā o.-sun 86a/18
serdār o.-an 86b/20
serdār o.-up 147a/05
serfirāz o.-up 62b/10, 64a/05
serfirāz o.-ur idi 54a/04
serfirāz o.-ursuz 52b/02
serḥadd o.-duğı 35a/14
ser-nigūn o.-dılar 26b/01
ser-nigūn o.-maktadır 65b/22
setr o.-sun 174a/19
sevdāa o.-duğı 90a/04
seyrān o.-duğum 104a/13
sīne-şāf o.-mağdan 89b/11
sipāriş o.-duğı 185a/09
sipāriş o.-mı idi 138a/03
siper o.-up 147a/23
sivār o.-a 103b/16
sivār o.-asız 97a/01
sivār o.-up 65b/01, 99a/20
sivārī o.-up 79a/22
söz o.-a 95b/05
söz o.-mı 106a/07
söz o.-ur mı 96b/10
sū'ikaşd o.-mayup 38a/02
şulḥ o.-maklığa 187a/20
şulḥ o.-up 105b/15
şūret-pezir o.-ıcağ 141a/12
şu'ūbet o.-duğı 163a/13
sūrḥ-rū o.-up 38b/06
süvār o.-a 96b/23
süvār o.-dıkları 11b/20
süvār o.-dukları 11a/10
süvār o.-mı 134a/21
süvār o.-mı 31a/03
süvār o.-up 24a/20, 24b/18, 24b/21,
58b/10, 93a/14, 93b/16, 119a/23,
127a/16, 150b/06, 152b/06,
158b/16, 168a/06
şād-kām o.-dılar 8b/19
şakḥ o.-up 124b/09
şarḥ o.-up 180b/04
şāyi' o.-a 161b/23
şāyi' o.-up 150b/20
şeb-ḥūn o.-sa 102b/15
şedid o.-ur 15b/10
şefi' o.-ur 4a/22
şehid o.-an 85a/06
şehid o.-dı 37b/16

şehîd o.-duğı 17a/13, 83b/19
şehîd o.-duğıñ 155b/08
şehîd o.-duğını 155b/03
şehîd o.-mışlar 16b/18
şehîd o.-up 16a/21, 16b/13, 19a/09,
79b/01, 81b/11
şehîd o.-uram 69a/08
şehr-yārī o.-up 63b/19
şenlik o.-sun 76b/07
şer' i o.-mağ 36a/16
şerr o.-ana 82b/18
şikest o.-muş idi 79b/14
şikeste o.-up 22b/11
şöhret-şî'ār o.-an 38a/06
ta' arruż o.-acağ 65a/09
ta' arruż o.-maz 140a/16
ta' ayyün o.-an 58b/18, 99a/21
ta' ayyün o.-mış 108a/19
ta' ayyün o.-mış idi 72b/23
ta' ayyün o.-up 57a/10, 62b/15, 64a/01,
89b/09
tabāyu' o.-ur 96a/21
tabı o.-up 35b/21
tabi o.-an 70a/02, 70a/03, 86a/11,
100a/11, 104b/19, 164a/17,
164b/17
tābi' o.-anıñ 184a/05
tābi' o.-dılar 68b/06, 153b/16,
170b/06
tābi' o.-duğı 50a/10
tābi' o.-mağ 146b/10
tābi' o.-up 32b/05, 121a/13, 126b/01,
137b/08, 173a/13, 178b/20,
183a/10
tābi' o.-urlar 167a/22
tābi' o.-uruz 167a/21
ta' bîr o.-an 84b/14
ta' bîr o.-ur 87b/22
tağayyür o.-maz 96b/13
tağayyür o.-duğı 67b/22
tahrîr o.-dı 36a/20
tahrîr o.-duğından 35b/10
tahrîr o.-mağ 182a/06
tahrîr o.-mış idi 185b/05
tahrîr o.-up 98b/04
tahrîr o.-ur 156b/22
taht o.-mağ 137a/09
tağaddüm o.-ur 123a/19
tağsîm o.-duğı 133b/17

ţālib o.-dum 94a/12
ţālib o.-mış 134a/16
ţālib o.-sun 125b/02
tamām o.-dı 68a/17, 97b/17, 99a/13,
104a/18
tamām o.-dı idi 86b/06
tamām o.-dığda 63b/10
tamām o.-dılar 12a/12
tamām o.-duğda 40b/12
tamām o.-duğdan 64a/14, 73a/06
tamām o.-madıçça 26b/04
tamām o.-mışdır 49b/04
tamām o.-unca 21a/03, 93a/21
tamām o.-up 78b/21, 150a/22
tamām o.-ur 33a/03
ţārī o.-mamıştır 21a/derkenar
ţārī o.-up 46a/05, 161a/19
taşmîm o.-duğı 143a/06
ta' yîn o.-an 2a/10
ta' yîn o.-mağ 175b/22
ta' yîn o.-mış 180a/18
ta' yîn o.-mış idi 185b/23
tebdîl o.-dı 138b/19
tekfîr o.-ur 110b/05
te'kîd o.-mağ 96b/14
teklîf o.-unca 126b/13
tekmîl o.-duğdan 9b/14
tekmîl o.-mağ 61a/22
telef o.-dı 142b/18, 144b/10, 160a/23
telef o.-dılar 142b/13
telef o.-mağdadır 146b/19
telef o.-mış idi 155b/21
telef o.-sun 24a/20
telef o.-uruz 147a/12
tenebbüh o.-mışdır 131a/20
tenebbüh o.-up 102b/15
terağğî o.-mada 102a/15
terbiyye o.-mağdan 146a/17
terk o.-mamağ 178b/12
tertîb o.-duğı 183b/16
teşhîr o.-duğı 164b/06
teslîm o.-dı 44b/03, 130a/23
teslîm o.-up 160b/06
tesmiyye o.-mağ 4b/02
teşne o.-mağıla 135b/22
tevābi' o.-dı 55b/19
tevātür o.-mışdır 7a/11
teveccüh o.-maya 15a/16
tevekkül o.-up 24b/05, 97a/05

tevzi^c o.-up 76a/07
tîz o.-up 124a/23
toy o.-up 8b/20
tûvânâ o.-miş 148b/06
‘uryân o.-a 31b/02
‘uryân o.-up 18a/21, 19b/02
uşlu o.-ur 30a/22, 30b/14
vâcib o.-duğını 70b/18
vâcib o.-ur 71b/02, 107a/06
vâfi o.-amayup 176b/10
vâfir o.-up 48a/06
vâfir o.-ur 25b/23
vâkıf o.-dı 92b/01, 135a/13
vâkıf o.-dığın 113b/16
vâkıf o.-dılar 139b/22
vâkıf o.-duğını 97b/11
vâkıf o.-duğda 99a/11, 112b/16,
134b/02, 152b/06, 164b/02
vâkıf o.-duğdan 41a/05, 52a/05
vâkıf o.-dum 121a/07
vâkıf o.-ıcağ 87a/19, 92a/23, 113a/08,
117a/03, 124a/15, 130a/21, 182a/18
vâkıf o.-mağıla 125b/22
vâkıf o.-mağ 37a/23, 130a/14
vâkıf o.-maz 29a/10
vâkıf o.-miş 5a/11, 175a/19
vâkıf o.-up 37b/21, 101a/08, 143b/09
vâkıf o.-ursız 132b/05
vâkıf-ı esrâr o.-dı 9a/16, 90b/11
vâkıf-ı esrâr o.-dılar 53b/12, 59a/06
vâkıf-ı esrâr o.-up 55a/17
vâki^c o.-acağ 120a/07
vâki^c o.-an 8a/22, 13b/17, 33a/10,
33a/23, 34b/02, 34b/11, 34b/18,
35a/03, 35a/03, 35a/05, 35a/06,
35a/09, 35a/12, 67b/08, 70b/08,
70b/13, 91b/14, 123b/18, 139a/17,
146a/19, 154b/09, 187a/18
vâki^c o.-dı 18a/19, 55b/16, 69b/15,
140a/08, 146b/07, 182b/07
vâki^c o.-dıysa 46a/06
vâki^c o.-duğı 120b/01
vâki^c o.-duğını 91a/23, 104b/10
vâki^c o.-duğca 16a/10
vâki^c o.-duğda 15a/16
vâki^c o.-ıcağ 138b/18
vâki^c o.-madı 155a/09
vâki^c o.-mağıla 132b/17
vâki^c o.-mayup 122b/18

vâki^c o.-miş 11a/18, 13b/09, 15a/01,
30a/15, 88b/20, 142b/21, 167b/12
vâki^c o.-mişdir 18a/08, 23a/04,
23b/05, 32b/22, 33a/05, 33a/21,
33b/08, 33b/16, 33b/18, 34a/08,
34b/01, 34b/08, 87a/21, 177a/05
vâki^c o.-sa 126a/05
vâki^c o.-up 2a/19, 3b/17, 4a/02, 4a/10,
5a/18, 10b/14, 10b/20, 22a/10,
22a/16, 22b/09, 26b/09, 28b/12,
29b/15, 31a/16, 31b/10, 31b/15,
31b/18, 31b/20, 32a/14, 32b/15,
32b/23, 33a/08, 34a/07, 34a/07,
34a/15, 34a/16, 35a/22, 62b/01,
88a/01, 136b/03, 155a/12, 157a/12,
168b/06, 177b/21, 180a/22,
180b/01, 184b/20
vâki^c o.-ur 109a/19
vâki^c o.-ur idi 151b/13, 178a/03
vâki^c o.-ur ise 41b/23
vâki^c o.-urdu 26a/08
vâlâ o.-masına 49b/14
vâlî o.-mağ 115a/20
vâşıl o.-alar 137a/18
vâşıl o.-dı 67b/15, 95a/17, 99a/09,
100b/22, 128b/11, 157a/16,
186a/22
vâşıl o.-dığı 182a/14
vâşıl o.-dı ise 93b/11
vâşıl o.-dılar 154a/20, 162a/08
vâşıl o.-duğda 126b/04, 137a/19,
139b/17, 154b/23, 160a/12
vâşıl o.-duğdan 139a/10
vâşıl o.-duğlarında 144b/22
vâşıl o.-ıcağ 105b/19, 119b/17,
184b/05
vâşıl o.-madan 52a/13
vâşıl o.-mağ 130b/04, 157a/14,
164a/14
vâşıl o.-maz 135a/02
vâşıl o.-up 31a/14, 85a/08, 92a/19,
93a/17, 119b/03, 136b/12
vâşıl o.-ur 22b/21, 180b/11
vâž^c o.-mağ 65b/16
vâž^c o.-una 116b/12
vekîl o.-mağ 146a/09
vesîle o.-mağ 174a/03
vücūd-pezir o.-dı 118b/06
yakın o.-a 109a/12

yaman o.-dı 20b/08, 120a/06
yaman o.-mağıla 37a/17
yār o.- 28a/15
yār o.-an 70a/22
yārān o.-dılar 28a/13
yeksan o.-duğum 104a/14
yoğ o.-an 84a/11
zabt o.-duğını 136a/19
zabt o.-duğda 156a/23
zabtımda o.-mağıla 71a/16
zabtında o.-duğını 35a/04
zabtında o.-up 32b/11
zafer-yāb o.-ursıñız 125a/12
zāhib o.-dı 21a/08
zāhib o.-dılar 127a/05
zāhib o.-mağıla 128a/07
zāhib o.-mış 161a/23
zāhib o.-mış idi 143b/15
zāhib o.-mışlar idi 163b/01
zāhib o.-up 140b/06
zāhir o.-an 131b/04
zāhir o.-dı 128a/08, 173a/04
zāhir o.-duğda 16b/14, 27a/03
zāhir o.-mış 10a/11, 16a/22, 16b/02
zāhir o.-mışdır 12a/16
zāhir o.-up 25a/02, 53a/15, 64b/10,
98a/07, 109a/18
zaħmet o.-madan 12b/05
zaħmet o.-masun 11b/07
zaħmet o.-mazdı 54a/02
zā'if o.-dı 102a/11
zā'il o.-dı 18a/23, 101b/01, 153a/04
zā'il o.-dığı 170a/05
zā'il o.-madı 95a/02, 178a/04
zā'il o.-maduğın 166a/10
zā'il o.-mağ 13b/17
zā'il o.-maz 10a/20
zā'il o.-mışdır 166a/06
zā'il o.-sun 94b/18
zā'il o.-up 140b/16, 154b/05
zā'il o.-ur 30b/13
zāyi^c o.-duğı 8b/11
zāyi^c o.-duğına 134b/02
zāyi^c o.-duğından 142a/14
zāyi^c o.-madan 102a/18
zāyi^c o.-madı 10a/01
zāyi^c o.-mağ 154b/05
zāyi^c o.-maz 17a/06, 130a/03
zāyi^c o.-mış 8b/03

zāyi^c o.-up 143a/02
zebūn o.-ma 17a/09
zelil o.-sun 25a/20
zıkr o.-muş idi 108a/03
zinde o.-mağdan 131b/19
ziyāde o.-dı 68b/10, 99b/19, 99b/21,
147b/02, 160b/15, 161b/07,
175a/13, 175b/15
ziyāde o.-duğı 148b/11
ziyāde o.-ıcağ 138b/15
ziyāde o.-mağa 76a/11
ziyāde o.-mağ 46b/23
ziyāde o.-up 58a/15, 100a/07, 102a/09,
102a/16, 102b/06, 160b/05,
160b/16
ziyāde o.-ur 15b/18
ziyāde o.-ur idi 73b/19
ziyādece o.-a 96b/20
zūhūr o.-mayup 176b/08
zūr o.-up 173b/12
ola kim: olabilir ki, belki
o. 58b/16, 98a/21
olın-: olma işine konu olmak *krş.* olun-
beyān o.-mışdır 34b/23
binā o.-an 157b/16
der-embār o.-ur 137a/15
emr o.-dı 130b/16
fermān o.-an 184b/12
ğāzab o.-an 44b/01
ħitāb o.-up 117a/19
iħsān o.-agelmişdir 134b/10
irād o.-an 130b/15
irsāl o.-an 154a/15, 184a/20
istimā^c o.-an 5a/14, 88a/16
iřāret o.-an 26a/02
iřtirā o.-ur 48a/08
ķabz o.-an 158a/23
ķādir o.-ur 137a/16
ķal^c o.-an 130b/06
ķatl o.-an 150b/06
maħşūr o.-an 185a/05
me'mūr o.-an 185a/19
murād o.-up 130b/08
o.-an 47b/01, 112a/11
pūřide o.-an 165a/17
rivāyet o.-an 71b/01, 107a/04
sipāriř o.-an 149b/02
şūrū^c o.-ur 117b/07

ta^ç yîn o.-an 183b/14, 184a/08,
184b/11
tedârik o.-an 128b/16, 144a/09,
144a/12
tedârik o.-up 137a/20
tefvîz o.-a 151a/22
va^ç de o.-an 128a/21
zîkr o.-an 32a/20, 33b/19, 180b/12
olun-: olma işine konu olmak *krş.* olun-
ˆ add o.-an 33a/03
ˆ add o.-ur 34a/11
ˆ afv o.-up 56a/16, 133b/23
ahz o.-up 59b/03, 135b/06, 153a/06
ˆ aqd o.-dı 187b/08
ˆ aqd o.-duğı 143a/09
ˆ aqd o.-duğda 149b/03
ˆ aqd o.-sun 140b/18
ˆ aqd o.-ur 140b/17
âmâde o.-mışdır 131a/19
ˆ amel o.-mağ 75b/12
ˆ amel o.-ması 52b/11
ârâm o.-masını 88b/21
ârâm o.-up 101a/12
arz o.-duğda 123a/01
âşâr o.-ur 8a/15
ˆ avdet o.-dı 80a/12
ˆ avdet o.-dîñiz 123a/02
ˆ avdet o.-up 55b/13
âyân o.-ur 10a/09
ˆ azîmet o.-sa 14a/02
ˆ azîmet o.-up 83a/05
ˆ azl o.-maya 56a/07
ˆ azl o.-mışdır 87b/09
ˆ azl o.-up 80b/05, 81a/20, 82a/15,
86b/20, 87b/10, 126b/12
ˆ azm o.-dı 150b/06
ˆ azm-ı maqşûd o.-ması 82a/22
beyân o.-an 34b/15
beyân o.-mışdır 31b/12, 31b/21,
32a/10, 32b/09, 33b/01, 33b/12,
34a/20, 34b/10
beyân o.-sa 180b/07
beyân o.-up 122a/22
beyân o.-ur 33a/22
binâ o.-an 9b/17
binâ o.-mış 4a/03, 28b/06, 28b/11,
61b/04

binâ o.-up 16b/15, 23a/11, 23b/12,
25b/20, 57b/11, 84b/20, 112a/13,
141a/05
bünyâd o.-mış 18a/08
bünyâd o.-up 25b/19
ceng o.-up 87a/09
çerâğ o.-mış idi 62b/14
çerâğ o.-up 69b/09
dâhil o.-dı 36a/21
dâhil o.-up 73a/06
da^ç vet o.-up 74b/10, 74b/16, 97a/08,
150a/14, 152b/19
defter o.-dı 163b/07
dest-i kabz o.-an 87b/07
dest-i kabz o.-up 66b/20
devr o.-maz 10a/19
edâ o.-ur 3b/20, 14b/22, 15a/19,
21b/23, 23a/08, 151b/23
emniyyet o.-maz 35b/05
esîr o.-up 66a/17
farğ o.-maz 29a/20
fehîm o.-sa 117b/06
fehîm o.-ur 118b/11
ferâğat o.-up 14b/02
fermân o.-dı 130b/08
fermân o.-up 74a/18
fetğ o.-up 108a/15
fevt o.-madı 175b/12
fürûht o.-ur idi 148a/21
ğaraž o.-ur mı idi 79b/10
ğâret o.-duğda 137a/13
ğâret o.-sun 156a/17
ğâret o.-up 57a/14, 78a/17
ğazab o.-up 69a/18
ğabs o.-up 182b/13
ğacîl o.-masına 105b/18
ğal^ç o.-up 48b/07
ğalâş o.-mış iken 125b/06
ğamle o.-up 138a/21
ğarb o.-dı 154b/15
ğarc o.-up 49b/09
ğareket o.-mayup 66a/20, 159b/14
ğareket o.-sa 51b/14
ğareket o.-up 7a/10, 69b/13, 178b/15
hedm o.-up 45a/04
hıfz o.-dı 150b/12
hikâyet o.-ur 4a/15, 4a/23, 5b/02,
10a/16, 11a/02, 12a/13, 13a/22,
21b/02, 26b/05, 27a/22

himmət o.-mağā 160a/15
hisāb o.-sa 70b/09
hişār o.-ur 126a/21
hulāşa o.-up 176b/22
i'āde o.-a 179b/18
ibkā o.-up 59b/15, 129a/12, 151b/22
ibtidā o.-dī 2a/19
ibtidā o.-up 25b/15, 183a/21
iclās o.-up 161a/21
icrā o.-mağda 171b/01
icrā o.-ur 59b/05
ifāde o.-dī 24b/01
ifāde o.-mış idi 121b/10
ifāde o.-up 184b/12
ifāde o.-ur 55b/05
ifrāğ o.-mağ 166b/12, 179b/14
ifrāğ o.-mış idi 122a/22
ihbār o.-mış idi 182a/10
ihdā o.-up 65b/09
ihmāl o.-up 126a/23, 126b/05
ihrāc o.-up 73a/03, 134b/21
ihşān o.-an 42a/16
ihşān o.-dī 27a/03, 74b/10, 87b/12
ihşān o.-duğda 26b/21
ihşān o.-mış 12b/13
ihşān o.-mış idi 62b/13
ihşān o.-mışdır 55a/11
ihşān o.-up 11b/15, 52b/05, 52b/15,
55a/01, 55a/02, 59b/11, 60a/02,
60a/13, 60a/16, 60a/17, 60b/02,
61b/23, 62a/20, 64a/05, 64a/06,
66b/01, 66b/03, 66b/17, 69b/02,
69b/09, 75a/01, 80b/21, 81a/13,
81a/20, 81a/22, 87a/03, 87a/07,
87b/11, 87b/13, 104b/23, 184b/09,
185a/16
ihtimām o.-mayup 133a/05
ihtimām o.-up 63b/10, 80a/04
ihşişār o.-dī 185b/23
ihyā o.-dī 152b/20
ihzār o.-up 136a/06
ikdām o.-dī 154b/19
ikrām o.-madı 80b/05
ikrām o.-mış 159b/06
ikrām o.-mış idi 168a/10
ikrām o.-up 69a/14, 74b/10, 105a/01,
179b/11
iktifā o.-mağ 115b/15
iktifā o.-sun 130a/02

i' lām o.-duğda 118b/01
i' lām o.-mağ 122a/19
i' lām o.-sun 64b/05
i' lām o.-up 64b/13, 101a/01
ilbās o.-up 75b/18, 185a/20
iltifāt o.-up 52b/20
imdād o.-mayup 79a/05
imdād o.-maz 70a/08
intiḥāb o.-up 99a/16, 149b/04,
154a/14, 180a/01
irsāl o.-an 145a/19
irsāl o.-dī 62a/21, 73a/04, 74a/15,
98b/11, 130a/23, 137a/21, 139a/21,
150b/03, 153b/12, 154a/15,
163b/16, 184b/06
irsāl o.-dī idi 61a/18
irsāl o.-mış idi 134b/01
irsāl o.-up 26b/21, 56a/17, 62a/04,
64a/14, 81a/03, 124b/17, 139a/19,
183b/12
irsāl o.-ur idi 46b/08
iskān o.-dī 154a/04
iskān o.-dılar 178a/17
iskān o.-mışlar idi 153b/18
istifrār o.-dī 135b/08
istihrāc o.-dī 71a/02, 106b/06
istihrāc o.-mış 116b/09
istimāc o.-dī 144a/04
istimāc o.-du 8b/02
istimāc o.-ur 33b/07
istimālet o.-sa 52b/05
istisāl o.-up 159b/22
istişvāb o.-up 179b/19
işāret o.-an 22b/20
işāret o.-ur ise 51a/17
i' tā o.-dī 27a/21
i' tām-ı tātām o.-ur 10a/14
i' timād o.-maz 67b/19
ittifāk o.-sa 166b/19
izhār o.-up 152b/19
izīn o.-up 117a/16
ķabūl o.-mayup 117b/09, 133a/09
ķabz o.-masından 160a/20
ķabz o.-up 151b/05
ķabz o.-ur 14a/22
ķanāc at o.-mayup 153a/04
ķarār o.-mış idi 72b/15
ķarār o.-up 66b/12
ķarār-dāde o.-up 183b/13

kaşr o.-dı 24a/05
kaṭṭ o.-mayup 21a/derkenar
kaṭṭ o.-mıṣ 8a/12
kaṭṭ o.-up 69a/19
kaṭṭ -ı nizāṭ o.-ur 187b/11
kaṭl o.-acaqlarını 133a/10
kaṭl o.-dı 127b/08, 153a/06, 153a/12,
156a/06, 163a/05
kaṭl o.-duḡda 142b/06
kaṭl o.-maḡ 131b/19, 142b/01
kaṭl o.-masına 173b/09
kaṭl o.-sun 173b/08
kaṭl o.-up 127b/17, 132a/15, 144b/14
kaḡd o.-dı 111a/01, 177a/02
keder o.-ur 180a/05
kelām o.-dı 179b/19
kırāʾat o.-up 67b/17, 73a/21, 140b/01
kırāʾat o.-ur 18b/08
kısmet o.-an 61b/18
kıṭāl o.-dı 152b/08
kıṭāl o.-suñ 146b/22
kıṭāl o.-up 14b/01, 144a/20, 154b/17,
162a/07
kıyās o.-mazsız 43a/15
kuşūr o.-masun 141a/04
maḡbūs o.-up 30a/17
maḡtül o.-an 153a/15
mālīk o.-ur 52b/07
maşraf o.-sa 28b/21
maṭlūb o.-ur 106a/09
maṭ zül o.-up 60a/13
mekan o.-sa 117a/05, 182a/20
mekş o.-ması 52b/17
mekş o.-up 69b/15
meʾmül o.-ur 150a/04
meʾmūr o.-dı 63b/12
menṭ o.-mıṣ idi 128b/05
menṭ o.-mıṣken 45a/10
meşveret o.-duḡı 97a/14
meşveret o.-up 52b/11, 182b/04
meşveret o.-ur 97a/07
muahede o.-up 134b/17
muṭāmele o.-up 179b/10
muḡfaza o.-mayacağı 154a/07
muḡāşara o.-an 80a/03
muḡāşara o.-mıṣ 55a/06
muḡāşara o.-up 79a/07, 154b/15
muḡātele o.-up 46a/03

murād o.-an 52b/03, 53a/18, 122a/11,
133a/07
murād o.-duḡı 28a/22
murād o.-sa 184a/01
murād o.-up 2a/17, 133b/19, 153b/05,
159b/18
murād o.-ur 117b/05
mübāşeret o.-dı 58b/12, 65b/18,
138a/21, 160a/16
mübāşeret o.-duḡda 70b/04
mübāşeret o.-mıṣ idi 18a/16
mübāşeret o.-sun 94a/18, 98b/06
mübāşeret o.-up 14a/23, 101a/08,
105a/20, 112a/13, 120b/06,
127a/12, 144a/01, 159a/09, 178b/04
mükellef o.-ur 13a/02
mülākī o.-dı 158b/20
mülḡaḡ o.-ur 87a/23
mürāʾāt o.-maḡ 153b/05
müsāʾade o.-mayup 58a/08
müsāʾade o.-ur 45b/21
müşādere o.-up 153a/14
müşāhede o.-dı 30b/16
müşāhede o.-mıṣdır 150a/03
müşāhede o.-ur 31a/06
müşāvere o.-up 75b/13, 101a/01,
106a/14
müteḡāʾid o.-dı 135b/03
müzākere o.-dı 13b/23
müzākere o.-up 41a/17
müzākere o.-urken 12b/21
naḡl o.-dı 154b/23
naḡl o.-mıṣ 139b/17
naḡl o.-up 62a/10, 150b/18
naḡl o.-ur 7b/09, 7b/23
naḡl o.-ur idi 80b/16
naşb o.-maḡ 126b/18
naşb o.-up 114a/15, 126a/17
nazar o.-sa 4a/04, 23a/12, 25b/16,
78b/05, 79b/08
nefy o.-up 135b/07
niyāz o.-ur 2a/20
nüş o.-sa 30a/14
nüzüle o.-up 5b/08, 69b/14, 77a/07
o.-dı 81a/15, 144a/21, 153a/15,
153b/13
o.-dıḡı 4a/18
o.-duḡda 179a/10
o.-masına 105b/08

o.-mayup 182b/21
o.-mışdır 109b/19
o.-up 52b/17, 61b/16, 155b/09
o.-ur 15a/05, 128b/04, 152a/02,
177b/17
o.-ur iken 32a/22
rāhat o.-up 77a/11, 150b/05
rāzī o.-ur 106a/17
redd o.-mış 132a/10
ref^c o.-mağ 178b/02
ref^c o.-up 60a/14
ref^c o.-ur 102b/03
revāne o.-ur ise 33a/17, 33a/23
ri^c āyet o.-up 152b/15
rivāyet o.-ur 3b/02, 171a/16
ruḥŝat o.-dı 182b/05
şadağa o.-up 105b/16
şarf o.-sa 128b/02
şavaş o.-mışdır 79a/14
sa^c y o.-up 80a/04, 150b/19
sefer o.-mayup 66b/16
sefer o.-up 134b/15
serfirāz o.-up 63b/19
sipāriŝ o.-dı 53a/09, 118b/09, 175b/10
sipāriŝ o.-mış 73b/12
sipāriŝ o.-up 132b/11
ŝoḥbet o.-mağsızın 38a/17
ŝoḥbet o.-ur iken 18a/17
su^ʔāl o.-sun 132b/04
su^ʔāl o.-up 75b/11
su^ʔāl o.-ur ise 16a/01
süvār o.-up 74a/20, 149b/05
ŝerḥ o.-dı 21b/09, 110b/03
şürü^c o.-dı 88a/21
şürü^c o.-maksızın 37b/01
şürü^c o.-up 45a/23, 97a/08, 178b/06
ta^c accüb o.-ur 110b/02
ta^c arruż o.-mamağ 172b/17
ta^c arruż o.-mayup 135b/06, 151b/21
ta^c ayyün o.-an 48b/02, 59a/11, 60a/03,
61a/03, 61a/20, 73a/05, 80b/03,
82a/11, 86b/18
ta^c ayyün o.-dı 60a/14, 69b/10, 69b/11,
87b/13
ta^c ayyün o.-mış idi 72b/20
ta^c ayyün o.-mışdır 99a/18
ta^c ayyün o.-up 53a/08, 53b/18,
54b/20, 56a/14, 56a/20, 56b/01,
56b/13, 56b/23, 57a/03, 57a/11,

59b/16, 61a/21, 61a/22, 62a/03,
62a/05, 62a/21, 63b/22, 64a/02,
64a/12, 66b/08, 72b/12, 72b/19,
73a/04, 75a/07, 75a/09, 75a/13,
75a/22, 75b/01, 81a/04, 81a/06,
81a/10, 82a/12, 82a/16, 83a/12,
83a/14, 86b/09, 87a/08, 87b/08,
87b/17, 87b/18, 99a/16, 109b/19,
118b/03, 118b/05
ta^c ayyün o.-ur idi 46a/18
tābi^c o.-ur 50a/10
ta^c bīr o.-an 12b/03, 43b/02, 86a/08,
103b/23
ta^c bīr o.-ur 33b/14, 33b/21, 34a/02,
34a/23, 85a/14, 87a/12, 124a/17,
126a/03, 142a/22, 144b/04,
154b/18, 166a/14, 169b/20,
180b/20
tafŝīl o.-dı 139a/18
taḥmīl o.-up 154a/19
taḥrīr o.-an 35a/02, 70b/22, 106b/03,
138b/02, 168a/12
taḥrīr o.-dı 88a/17, 100a/19, 108b/10,
154a/17, 166b/07
taḥrīr o.-dı idi 23a/16
taḥrīr o.-dığına 177a/02
taḥrīr o.-dığında 177a/05
taḥrīr o.-duğı 115b/14
taḥrīr o.-mış 129b/03
taḥrīr o.-mış idi 54b/14, 111b/02,
131a/20, 167b/01
taḥrīr o.-mışdır 33a/04, 69a/20,
70b/19, 86b/07
taḥrīr o.-sa 22b/21
taḥrīr o.-up 52b/04, 108b/08, 152a/03
taḥrīr o.-ur 182b/10
taḥŝīl o.-dı 151b/05, 153a/13
taḥŝīl o.-mışdır 31b/20
taḥŝīl o.-up 135b/11
tālān o.-mış 36a/14
ṭaleb o.-up 153a/13
ta^c rīf o.-a 89b/08
taŝtīr o.-mış 28b/09
ta^c yīn o.-a 172b/19
ta^c yīn o.-an 8a/11, 126b/16
ta^c yīn o.-dı 150b/03, 151a/09,
156b/01, 180a/02, 186a/02,
186a/14, 186a/16
ta^c yīn o.-mağı 152b/03

ta' yin o.-mağ 126b/09, 128a/01,
159a/05
ta' yin o.-miş 116b/04, 181b/20
ta' yin o.-mişdir 7a/14
ta' yin o.-up 1b/18, 63b/09, 118b/09,
134b/11, 135b/09, 139b/16,
140b/16, 153a/09, 154a/02,
154b/10, 156a/23, 167a/07,
167b/07, 175b/11, 179b/21,
183a/20, 183b/02, 183b/03,
183b/09, 183b/17, 185a/19,
185a/21, 186a/03
te' bîd o.-ur 140a/15
tebşîr o.-miş 93b/06
tecessüs o.-duğda 139b/18
tecrîm o.-up 182b/22
tecrûbe o.-dı 99a/14
tedârik o.-miş 131a/23, 142b/10
tedârik o.-up 123b/13, 126b/08,
128a/03
tefvîz o.-dı 146a/15
tefvîz o.-miş 187a/11
tefvîz o.-up 122a/04
teklîf o.-duğda 106a/15
telhîş o.-up 63b/06
temennî o.-ur 122b/10
temhîd o.-up 178b/12
tenbîhler o.-up 65b/16
tenebbüh o.-a 132b/13
tenebbüh o.-dı 130a/17, 150b/08,
153b/06
terbiyye o.-mağı 125b/20
terk o.-up 140b/17
tertîb o.-mağ 44a/06, 59b/04
tertîb o.-mağda 135a/19
tertîb o.-up 65a/20, 74b/15, 83a/05,
105a/03, 150b/05, 152b/17
tesemmüm o.-up 177a/13
teslîm o.-duğı 146b/03
teslîm o.-mağ 44a/08, 158b/02
teslîm o.-up 58b/13
tesmiyye o.-ur iken 173a/01
tesmiyye o.-urdu 173a/02, 177b/07
teşayyur o.-mişdir 44a/06
tevcîh o.-up 182b/12, 183b/06,
183b/11, 185a/14
tevfîz o.-sun 52b/13
tezyîn o.-miş 23a/09
tîmâr o.-sun 130a/15

tövbe-kâr o.-up 105a/01
va' d o.-an 44a/07
va' d o.-mağıla 134b/20
vaşf o.-maz 17a/08, 27b/03, 141a/23
važ' iyyet o.-mayup 139b/18
zabı o.-dı 124b/01
zabı o.-dığı 176b/21
zabı o.-duğı 177b/16
zabı o.-mişdir 177a/06
zabı o.-up 150b/03, 177a/01
zebı o.-masa 51a/22
zîkr o.-an 11a/11, 13a/06, 32b/17,
35a/18, 49b/22, 88b/08
zîkr o.-dı 101b/20
zîkr o.-duğı 161a/20
zîkr o.-madı 108b/08
zîkr o.-ur 16a/11, 21b/12, 110b/14,
176b/21
ziyâfet o.-up 127a/15
ziyâret o.-an 2a/01, 21b/10, 21b/12
ziyâret o.-dı 21b/13, 21b/19, 22a/18,
22b/01, 22b/05, 22b/08, 22b/18,
22b/23, 23a/17, 23b/01, 23b/02,
23b/21, 29b/15, 29b/20, 30b/04,
30b/10
ziyâret o.-mişdir 23a/03
ziyâreti o.-dı 21b/17
omuz: boynun iki yanında, kolların
gövdeye bağlandığı bölüm
o. 13a/16
o.+da 83b/17
o.+larına 162b/16
o.+larını 161b/19
on: on sayısı
o. 3b/16, 3b/20, 6b/20, 6b/23, 7b/01,
8a/07, 8b/05, 11a/06, 12a/17,
12b/04, 15a/18, 15a/19, 15a/20,
15a/22, 15b/02, 15b/14, 16b/22,
18b/05, 28b/03, 28b/12, 30a/08,
31b/11, 31b/13, 31b/19, 32a/07,
32a/11, 32a/16, 33a/11, 33a/12,
33a/13, 33a/14, 33a/19, 33a/20,
33b/07, 33b/14, 33b/16, 33b/17,
34a/04, 34a/06, 34a/08, 34a/09,
34a/10, 34a/11, 34a/13, 34b/08,
34b/09, 34b/09, 34b/11, 34b/14,
35a/13, 35a/15, 35b/04, 38b/14,
38b/15, 38b/19, 38b/22, 39a/05,
40b/03, 40b/12, 47a/14, 48a/03,

48a/14, 48a/21, 49b/09, 49b/20,
50a/01, 50a/01, 51a/04, 51a/06,
51a/10, 51a/10, 55a/03, 55a/06,
56b/19, 57a/06, 59a/21, 60b/18,
60b/23, 62b/10, 70b/10, 77a/20,
78a/04, 78a/08, 78b/12, 81b/16,
82a/03, 85a/07, 85a/09, 88b/04,
88b/06, 88b/09, 88b/09, 89a/13,
89a/13, 93a/05, 94b/01, 94b/07,
96a/07, 98b/14, 99a/21, 100b/08,
101a/20, 101b/06, 105a/16,
105a/23, 107b/21, 108a/09,
108a/10, 108a/11, 109b/03,
110a/02, 110a/03, 110a/06,
110a/06, 110a/07, 112b/05,
123b/07, 123b/15, 125b/15,
126a/16, 127a/06, 127a/23,
128b/21, 129a/18, 132a/20,
132a/21, 137b/09, 138b/08,
141b/16, 142b/10, 144a/06,
145a/23, 146a/12, 148a/22,
152a/16, 152b/22, 154a/21,
154a/22, 155a/12, 155a/18,
156a/08, 158b/16, 161a/22,
163a/23, 163b/12, 163b/16,
163b/18, 166b/14, 169a/08,
169b/22, 170a/13, 172a/02,
172a/02, 172a/11, 172a/12,
177a/08, 177a/11, 177a/21,
177a/23, 177b/02, 177b/03,
177b/05, 177b/20, 178b/18,
182b/14, 182b/18, 183a/13,
183a/15, 183b/07, 183b/13,
187b/10

o.+uncü 12a/08

ona: ona, ona göre, oraya *krş.* aña

o. 65a/01, 77b/02

onar: on sayısının üleştirme sayı sıfatı

o. 6b/20, 42a/11, 86a/13

onda: onda, orada, oraya *krş.* anda

o. 59a/19, 68b/03, 84b/22, 85a/17

oni: onu *krş.* anu, anı

o. 99b/17, 153a/03

onlar: onlar *krş.* anlar, añlar

o. 65a/04, 93b/05, 95a/07

o.+a 59b/03, 60a/17

onuncü: on sayısının sıra sıfatı

o. 36a/21

ora: o yer

o.+da 45a/09, 74a/03

o.+dan 17b/18, 34b/02, 53a/11,
72b/13, 74a/22, 74b/01, 74b/02,
74b/03, 74b/04, 74b/06

ordu: askerin toplandığı, toplu olarak
bulunduğu yer, ordugâh, karargâh;
mahal, mahalle *krş.* ordu

o. 77a/15, 81a/20

o.+mıza 6b/18

ordu: askerin toplandığı, toplu olarak
bulunduğu yer, ordugâh, karargâh;
mahal, mahalle *krş.* ordu

o. 20b/06, 64a/22, 77a/13, 110a/03

o.+da 69b/15, 73b/17, 73b/22, 84a/04,
150b/17

o.+dan 66a/19, 77a/19

o.+larına 139a/09, 139a/12, 139a/15,
144b/02, 144b/07, 145a/04

o.+larında 28b/23

o.+larından 141b/02

o.+larını 137b/11, 138b/07

o.+muz 20b/07

o.+sı 139b/18

o.+sına 65b/10, 99b/06, 99b/20,
102b/09, 102b/14, 138a/01,
138b/06, 139a/08, 156a/07

o.+sında 6b/22, 139a/10, 149a/19,
157a/22

o.+sından 70b/07, 130a/18, 147b/22

o.+sını 65b/03, 138a/02, 138b/19

o.+sınıñ 139a/09

o.+ya 6b/07, 29a/02, 73a/10, 73a/16,
79a/21

orta: orta, ara

o. 14a/17, 30a/04, 83a/08, 84a/21,
84b/09, 119b/13, 162b/14

o.+da 99b/10

o.+dan 94b/18

o.+ları 64a/10

o.+larına 82a/16

o.+sı 23b/12, 84b/17

o.+sına 58a/23

o.+sında 4a/13, 19b/02, 19b/11,
22b/09, 23a/15, 74b/05, 97b/05,
127b/08

o.+sından 39a/07

ortalık: orta, ara; içinde bulunulan yer ve
zaman; ortaya düşen, orta malı olan

o. 5b/21

ortanca: yaş bakımından üç kardeşin büyüğü ile küçüğü arasında bulunan
o. 173a/16

‘oşmānī: *Ar.* Osmanlı Devleti’ne mensup, Osmanlılara ait *krş.* ‘oşmāniyye
‘o. 39a/13, 40a/14, 47b/21
‘o.+de 41a/07

‘oşmāniyān: *Ar.* Osmanlılar
‘o.+da 177a/06

‘oşmāniyye: *Ar.* Osmanlı Devleti’ne mensup, Osmanlılara ait *krş.* ‘oşmānī
‘o. 2a/08, 2b/19, 3a/14, 12a/22, 14b/11, 57b/17, 61b/20, 63a/01, 67a/05, 69a/04, 88a/18, 88a/19, 108a/13, 110a/14, 129b/02, 132a/19, 145b/09, 167a/01, 169a/01
‘o.+de 176b/21, 177a/02
‘o.+ye 172a/05

‘oşmānlu: Osmanlı Devleti
‘o.+ya 137b/22, 145b/11

ot: toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler
o.+ları 123b/16, 124a/04
o.+u 88b/13

oṭa: yer, mesken; herhangi bir yapının bir veya birden fazla çıkışı olan bölümü; Yeniçeri kışlası *krş.* oda
o.+da 104a/21
o.+ya 150a/07, 161b/11

oṭaḳ(ḡ): çadır, büyüklere mahsus çadır
o. 186a/22, 187a/19, 187b/11
o.+ı 65a/17
o.+ını 103b/19
o.+lar 20b/03
o.+larını 77a/09

otur-: oturmak
o.-an 39b/19
o.-dı 37a/14, 59b/09, 150a/08
o.-dığım 40a/11
o.-duğı 39a/02, 39a/09
o.-duğım 40b/16
o.-madım 39b/05
o.-mağa 116b/05
o.-mayınca 39b/05
o.-mışlar idi 185b/12

o.-sun 39b/17
o.-uñ 39b/04
o.-up 18a/14, 40b/16, 45b/10, 47b/09, 47b/11, 54b/11, 116a/12
o.-ur 18b/08, 47b/13, 47b/13, 49a/23
o.-ur idim 111a/11
o.-ur iken 20a/22, 111a/04
o.-ur imiş 39a/04
o.-urlar 39b/08

oturt(d)-: oturma işini yaptırmak
o.-dılar 130b/12
o.-up 104b/06

otuz: otuz sayısı
o. 2a/04, 3b/14, 3b/21, 4b/17, 5a/21, 26b/06, 29a/21, 30a/04, 32a/04, 33a/12, 33a/15, 33b/01, 34a/05, 34a/21, 34b/07, 35a/19, 38b/13, 38b/16, 38b/16, 39a/05, 44a/02, 44a/02, 49b/08, 49b/23, 51a/11, 53a/11, 56b/15, 57a/08, 58a/16, 61a/08, 62a/18, 62a/22, 64a/18, 66a/09, 66a/22, 66b/15, 69a/13, 69b/12, 69b/16, 70b/05, 70b/12, 75a/19, 75b/20, 76b/02, 77b/17, 80b/13, 81b/15, 82a/14, 83a/02, 87b/13, 88b/01, 96a/21, 100b/08, 108a/07, 109a/21, 109b/01, 111b/21, 112a/01, 136b/02, 145b/14, 152b/12, 154a/18, 171b/22, 177a/09, 177a/11, 177a/18, 177a/19, 177b/02, 177b/04, 177b/06, 177b/19, 177b/19, 178b/09, 183a/08, 187b/09

ova: ova
o. 15b/13, 16a/04, 35a/20
o.+da 9a/22, 29b/05
o.+dır 5b/03
o.+sına 24a/15
o.+sınıñ 3b/07, 84b/18
o.+ya 9b/19

oy-: keskin, sivri uçlu bir cisimle bir şeyi yontarak veya delerek çukur oluşturmak
o.-miş 23b/16

oyma: oyularak yapılmış; oymak işi
o. 4a/12, 9a/02, 30a/15
o.+sı 28b/10

oymaḳ(ḡ): aşiret

o.+ında 50b/02
oy(u)na-: vakit geçirme, eğlenme,
oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle
uğraşmak
o.-rlar 8b/13

Ö

öbir: öteki, diğer, öbür
ö. 50b/13, 64a/22

öküz: erkek sığır
ö.+leri 6b/20

öl-: ölmek
ö.-diler 102b/20
ö.-eyazdılar 129a/07
ö.-medim 19b/08
ö.-mege 174a/01
ö.-mek 141a/03, 146b/23
ö.-mekden 146b/23
ö.-memiş 77a/15
ö.-memiş idi 77a/13
ö.-meyenleri 120b/05
ö.-sün 58b/21
ö.-üp 176a/11
ö.-ürsin 19b/03
ölü: diri karşıtı, ölü
ö.+leri 167a/20
ö.+lerinden 167a/18
ö. midir 147a/18
ö.+si 160a/21

ölüm: ölüm
ö.+i 65b/21

ömr: *Ar.* ömür, yaşama, yaşayış, hayat
câmi^c-i ^cö.+inde 16b/10
^cö. 44b/11, 63a/14, 92b/11, 95a/04,
114b/15, 125b/10
^cö.+den 177a/19
^cö.-i 9b/22, 89a/13, 95b/23
^cö.-i devletini 84a/15
^cö.-i devletleri 2b/03, 2b/07
^cö.-i devletlerin 47a/23, 98a/18
^cö.-i devletlerine 14b/18
^cö.-i devletlerini 2b/12
^cö.+im 114b/20, 166a/09, 166a/10
^cö.+imi 166a/07
^cö.+inde 171a/16
^cö.+iñ 76b/11
^cö.-i tavîl 63a/20
^cö.+leri 26b/04

^cö.+üñ 25a/20
peymâne-i ö.+lerine 26b/09
öñ: önce, evvel; ileri, üstün, makbul
ö.+inden 74a/21, 87a/22
ö.+ine 28a/09, 39a/09, 42a/04
ö.+lerince 120b/06
ö.+lerine 136a/10
ö.+lerini 124b/08
ö.+üme 39b/20
ö.+ünce 39a/01, 47a/19
ö.+ünde 7b/01, 25a/01, 33b/13,
34a/02, 74b/19, 76a/04
ö.+ündeki 40a/07
ö.+ünden 74a/23, 74a/23, 74b/01,
74b/03, 74b/05
ö.+üne 74a/19, 83b/01, 93b/15,
104b/08, 104b/12, 106a/02,
169b/01
ö.+üne düşüp 124a/18, 147a/10,
162b/19
öp-: öpmek
ö.-esiz 28a/04
ö.-üp 39b/01, 39b/02, 39b/04, 40a/16,
40a/17
öpüş-: birbirini öpmek
ö.-üp 158b/23
örfen: *Ar.* âdet üzere
^cö. 163a/09
örfiyye: *Ar.* örfle, âdetle ilgili
^cö.+den 170a/13
^cö.+ye 169b/23
öte: sonra, ondan sonra, sonunda; öbür
taraf, ileri; fazla, başka, aşırı; uzak,
ayrı
ö. 10b/21, 87a/14
ö.+de 108a/04
ö.+den 122a/14, 129b/04, 163a/17
ö.+si 108a/11
ötürü: dolayı, sebebiyle *krş.* ötürü
ö. 65b/20, 67b/05, 107b/23, 150b/13
ötürü: dolayı, sebebiyle *krş.* ötürü
ö. 58b/17
öyle: öyle, onun gibi olan, o tarzda, o
derece
ö. 19a/06, 19b/07, 41b/11, 41b/13,
43a/06, 49a/23, 61b/14, 66a/14,
84a/19, 86a/03, 99b/08, 103a/17,
111b/14
ö.+dir 43a/05, 44b/03

ö. iken 120a/18
öyle: öğle vakti
ö.+den 138a/20
öylece: o biçimde, öylelikle
ö. 51a/17, 103a/13
öz: nefis, zat, kendisi, benlik; iç, bir şeyin içi
ö. 94b/12, 133b/20
ö.+ünü 10a/18
özbek: Türk soyundan Özbek halkı ve bu halktan olan kimse
ö. 42b/06, 43b/06, 48b/19, 48b/19, 105b/03, 108a/12, 110a/13, 180b/22, 181a/03
ö.+den 46a/13, 105a/11, 110a/17
ö.+dir 31b/02
özleş-: öz durumuna veya özlü bir duruma gelmek
ö.-üp 166b/11, 166b/20
‘özr: *Ar.* özür; bahane; engel
‘ö. 133a/09
‘ö.+ler 80a/07, 127a/01, 145a/16

P

pā-bend: *Far.* ayak bağı, engel *krş.* pāy-bend
p. 138b/12
pādişāh: *Far.* padişah, hükümdar
p. 9a/06, 14b/18, 24a/17, 24b/01, 24b/03, 24b/06, 24b/08, 24b/13, 25a/03, 25a/07, 25a/14, 26a/16, 27b/09, 27b/16, 37b/09, 38a/01, 38a/04, 39b/13, 42b/05, 49b/12, 51a/19, 63a/17, 63a/19, 65a/08, 72b/21, 73a/15, 82b/13, 82b/23, 84a/14, 109a/18, 111a/02, 111a/09, 111a/10, 111a/16, 111a/19, 116b/10, 116b/23, 122a/18, 122b/01, 122b/01, 122b/07, 122b/11, 123a/11, 123a/12, 182a/07, 182a/21
p.+a 7a/07, 27b/08, 111a/08, 111b/06, 171a/21
p.+dır 69a/05, 111a/23
p.+ı 24b/21, 111a/10, 122b/11, 158b/08, 171b/23, 172a/03, 172a/15, 178b/05, 178b/10, 179b/04, 179b/06, 181b/08

p.+dır 69a/05
p.+ım 11b/04, 11b/05, 11b/06, 25a/14, 25b/13, 28a/23, 47a/18, 111a/20
p.+ımıñ 11b/07
p.+ımız 11b/15, 35a/01, 38a/12, 38a/21, 41a/01, 44a/14, 47a/19, 58b/04, 74b/12, 85b/06
p.+ına 91b/04, 115b/06, 118a/10, 120b/21, 121a/16, 122a/09, 122a/19, 123a/01
p.+ımıñ 36b/06, 178a/11
p.+ıñ 9a/05, 11b/09, 15a/17, 24b/16, 24b/23, 25a/18, 178a/20, 180a/10
p.+ıyla 114a/12, 178b/15
p. idi 26a/07, 111a/20
p. iken 8a/15
p.+lar 46a/15, 105b/17
p.+lara 44b/06
p.+lar değil midir 43a/05
p.+ları 46a/08, 116b/20, 182a/15
p.+larına 122b/16
p.+larının 49a/03
pādişāhān: *Far.* padişahlar, hükümdarlar
p. 122a/23
pādişāhāne: *Far.* padişaha yakışacak şekilde
p. 122b/14
p.+leri 122b/19
p.+lerini 122b/03
pādişāhī: *Far.* padişaha ait, padişahla ilgili
krş. pādişāhiyye
hazīne-i p.+den 8a/11
hümāyūn-ı p. 60a/12, 63b/07
p. 63b/06
p.+den 11b/14, 81a/19
p.+ye 11b/17
taraf-ı p.+den 62a/02
pādişāhiyye: *Far.* padişaha ait, padişahla ilgili *krş.* pādişāhī
iltifāt-ı p. 11b/18
p.+den 8a/10
pādişāh-zāde: *Far.* padişah oğlu
p. 172a/16
pāk: *Far.* temiz, pak
çār-yār-i p. 31a/08
merkad-i p.+i 16a/22, 30a/07
nuṭṭ-ı p.+i 29b/02
p. 9a/07, 13a/17, 19b/15, 21b/21, 27b/16, 30a/20, 51a/20, 57b/05,

61b/02, 64b/20, 65b/04, 82b/10,
90b/04, 97a/02, 125b/07, 187a/03
p. eyledi 53b/21
p. eylediler 66a/14
p.-ı dāmān 13b/19
p.-ı gevher 1b/08, 30b/16
p. idüp 66a/20, 77a/01, 119b/14,
150b/04
p. olan 27b/15
p. olduğu 54b/03
p. olmak 111b/20
p. olup 97a/19
p. olur 3b/13
veled-i p.+ları 13b/03
pākī: *Far.* temizlik, saflık
veled-i p. 17b/19, 17b/21
pamuk: *Far.* pamuk *krş.* penbe
p. 17a/14
p.+ı 17a/16
panāyır: *Rum.* belli zamanlarda ve
genellikle küçük yerleşim
birimlerinde kurulan, sergi
niteliğini de taşıyan büyük pazar
p. 51a/04, 51a/08, 51a/11
pārçe: *Far.* ufak, küçük şey, parça
p. 19b/23, 19b/23
p.+leriyle 142b/12
pāre: *Far.* parça, bölüm
p. 22b/12, 31a/17, 86a/05, 103a/22
p. eyleseler 91b/03
p. idüp 25a/05
p.+si 96a/11, 142b/08
p.+sini 91a/19
pāre pāre: *Far.* parça, parça
p. iken 98a/10
p. oldı 92b/02
pāsbān: *Far.* bekçi, gece bekçisi
p. olalar 58b/15
p. olan 6b/14
p. olanları 21a/05
p. oldı 6b/11
paşa: Osmanlı devlet düzeninde vezirlere
ve yüksek rütbeli devlet
memurlarına ve askerî erkāna
verilen unvan
p. 17a/03, 54b/15, 55a/19, 58b/08,
58b/10, 58b/16, 59a/12, 61a/04,
64b/10, 64b/13, 72b/01, 75a/11,
76b/14, 79b/04, 79b/12, 81a/17,

93a/08, 184a/04, 184a/19, 184a/22,
184b/20, 185a/23, 187b/07
p.+lar 7a/12, 58a/04, 59b/01, 69b/06,
81a/14, 83a/15, 86b/10
p.+lara 80a/21, 80a/23, 82a/19
p.+ları 56b/05, 64a/09, 66b/08,
69b/06, 75a/14
p.+larıñ 65a/18
p.+nıñ 182b/11
p.+sı 63b/20
p.+ya 184b/23, 185b/18
p.+yı 183b/13
paşalık: paşa unvanı, paşaya verilen rütbe
p. 60b/01, 66b/17
pay: birden fazla kişi arasında bölüşülmüş
bir bütünden, bu kişilerin her birine
düşen bölüm
p.+ımıza 1b/13
pāy: *Far.* ayak; kök, temel
hāk-i p. 11b/17, 25a/13, 26b/02,
52a/07, 60b/12, 64b/03, 69a/10,
70b/21, 74b/13, 82a/17, 86a/09,
88a/05, 106b/02, 121b/07, 121b/10,
122a/03, 148a/14, 187b/02
hāk-i p.+a 73a/13
hāk-i p.+ı 113b/09
hāk-i p.+ına 25a/18, 62b/22, 73b/01,
91b/05, 101a/19, 113a/12, 161a/05
hāk-i p.+larına 82a/09, 147a/19
p. 1b/03, 138b/11
p.+ına 4b/13, 15a/18, 18b/09
pāy-bend: *Far.* ayak bağı, engel *krş.* pā-
bend
p. 139b/07
pāydār: *Far.* devamlı, sürekli, sağlam
p. 22b/02, 31b/04
p. olasin 166a/04
p. olmayup 142a/13
pāye: *Far.* rütbe, basamak, mertebe
p.+si 52b/05
p.+sinde 36b/22
p.+siyle 36b/13, 52b/19, 55a/10,
74a/14, 182a/02
pāy-i taht: *Far.* başşehir, başkent
p. 33a/16
p.+ı idi 48b/17
zübde-i p. 42a/16
pāymāl: *Far.* ayak altına alınmış,
çiğnenmiş

p. 103b/05
p. eylemez 121a/04
pāy-perest(?): *Far.* ayağı bağlı
p.+i 138b/11
pāzār: *Far.* cumartesi ile pazartesi
arasındaki gün
yevm-i p. 138a/17, 150b/05
peççe: *Far.* hayvan yavrusu
p. iken 98a/14
peçeci(?): peçe satan kadın
p.+niñ 18b/03
p.+ye 18b/03
peder: *Far.* baba
p. 2a/21, 8b/04, 8b/17, 8b/18, 13a/08,
13a/12, 16a/12, 54a/19, 63b/08,
81b/21, 82a/06, 96a/10, 96a/10,
105b/13, 161a/02, 175b/18
p.+e 28a/01
p.+i 125b/16, 127a/08, 130b/21,
149b/22, 162a/21, 173a/12,
173a/14, 173b/01, 174b/21,
175b/14, 176a/02
p.+im 130b/23, 162b/03, 164b/23
p.+imi 130b/22
p.+ini 173a/21
p.+iniñ 127a/11, 127a/12, 162a/23,
175b/22
p.+iñ 67a/18, 106a/06
p.+iñiz 166b/04
p.+iyle 125b/18
p.+leri 27a/23, 28b/14, 81b/22,
161a/07
p.+lerin 105b/14, 161a/08
p.+lerine 161a/09
pederāne: *Far.* babaya yakışacak yolda
p. 173a/10, 173a/22, 175b/05
pehriz: *Far.* zararlı, sakıncalı ve fazla
yiyeceklerden kaçınma *krş.* perhiz
p. 26a/09
pehriz-kār: *Far.* perhize sıkı sıkıya bağlı
olan
p. 24a/07
pejmürde: *Far.* eski püskü, yırtık; dağınık;
perişan; solgun, solmuş
p. 111a/18, 185b/15
pek: sert, katı; sağlam; çok
p. 38a/11, 73b/01, 83b/22, 84a/05
peleng: *Far.* panter, kaplan
p. oldı 85b/07, 102b/21

p. olup 139a/02
pelid: *Far.* çirkin, pis; alçak, rezil, basit
p. 21a/17, 24b/02, 24b/22, 25a/02,
50b/01, 50b/20, 77b/06, 81b/12,
83b/03, 83b/13, 89b/12, 90a/10,
90a/23, 92a/01, 92a/05, 92a/07,
92a/11, 92a/19, 92a/22, 95b/15,
109a/22, 109a/23, 109b/13,
112b/23
p.+den 93a/20, 94a/02
p.+e 50b/19, 72a/13, 91b/13, 92a/17,
94b/06, 107b/14
p.+iñ 22b/03, 50b/13, 89b/14, 92a/02
p.+ler 26a/21, 26b/01, 50b/11, 51a/13
p.+lerden 97a/19
p.+lere 92a/19
p.+leri 65b/02, 78a/17, 83b/04, 84b/22
p.+lerin 110b/01
p.+lerinden 50b/18
p.+lerine 102a/10
p.+leriniñ 57a/06
p.+leriñ 51a/21, 78a/03
penāh: *Far.* iltica edecek, sığınacak yer
krş. melce
p. 122b/11
p.+iñızdan 174a/09
penbe: *Far.* pamuk *krş.* pāmük
p. 17a/17
pencere: *Far.* pencere
p.+de idi 46b/11
p.+ler 142b/08
pençe: *Far.* pençe, yırtıcı hayvanların ön
ayaklarının parmaklarıyla tırnakları
p. 120a/13, 120b/18, 137b/18,
145a/03, 171b/16
pend: *Far.* nasihat, öğüt
p. 114a/21, 119b/18, 120a/15,
121b/02, 138b/11, 171a/08,
174b/01, 174b/08, 174b/15,
176a/08
p.+i 175a/05
p. idüp 120a/04
p.+im 140a/17
p.+ini 41a/21
perde: *Far.* makam, ahenk
p.+sinde 39a/18
perhiz: *Far.* zararlı, sakıncalı ve fazla
yiyeceklerden kaçınma *krş.* pehriz
idiñüz p. 27b/17

perî: *Far.* cinlerin çok güzel ve alımlı olarak nitelendirilen dişilerine verilen bir ad
p. 27b/17, 111a/02

perîşân: *Far.* dağınık, karışık
p. 20b/05, 37a/17, 55b/14, 111a/17, 145a/23, 146b/12, 154b/07, 162a/14
p.+ı 92b/18
p.+ıñ 96a/10
p. idüp 99b/18
p.+ları 102b/08, 148b/17, 169b/18
p. oldı 9a/14, 21a/07, 24b/02, 102a/21, 103b/04
p. olduğı 2a/18, 136a/21
p. olmuş 92a/01
p. olup 73a/20, 102b/20, 145a/13, 147b/09
p.+ü'l-aşvâl 170a/08

perîşân-hâtır: *Far.* kafası bulanık, gönlü kırgın, dalgın *krş.* perîşânü'l-hâtır
p. oldılar 125a/03

perîşânü'l-hâl: *Far.+Ar.* hâli perîşan olan
p. 143a/20

perîşânü'l-hâtır: *Far.* kafası bulanık, gönlü kırgın, dalgın *krş.* perîşân-hâtır
p. 127b/22, 147b/05, 173a/18

perîşânlık: *Far.+T.* perîşan olma durumu
p. 46a/04, 88a/01, 139a/01, 176b/17
p.+dır 70a/11
p.+ını 138b/20
p.+ıñızda 38a/08
p.+ları 146a/19

pertev-endâz: *Far.* ışık veren
p.+ıdır 47a/22

pervâz: *Far.* uçma, uçuş
p. 23b/05
p. iden 26b/01
p. ider 23b/11
p. iderken 26a/21
p. idersiz 91a/06
p. idüp 26a/14
p. urup 26a/12

perverde: *Far.* beslenmiş, terbiye edilip yetiştirilmiş, büyütülmüş
p. 52b/21, 173b/22
p. olan 148b/07, 153a/07
p. olup 63b/16
p.+si 98a/20

perverîş: *Far.* besleyiş, besleme, beslenme; terbiye etme, yetiştirme; ilerleme
p. 135a/17
p.+lerine 175b/18

perverîş-yâfte: *Far.* büyütülmüş, terbiye edilmiş, bakımlı, terbiyeli
p. 173b/02, 173b/22

pes: *Far.* geri, arka; bu durumda, bundan böyle, şimdi, öyle ise; sonuç olarak, sonra
p. 120b/18, 122a/18, 122b/10, 124b/12, 125a/20, 126a/06, 137a/01, 144b/16, 152a/19, 153a/03, 157a/14, 179b/23

pesend: *Far.* beğenme, seçme
p. 41a/11

pesendide: *Far.* beğenilmiş, seçilmiş
p. 118b/02, 164a/06, 174a/15, 175b/20

peşimân: *Far.* pişman
p. 179a/20
p. olup 130a/13, 174a/11, 179a/14
p. olursın 25a/11, 91a/09
p. olursıñ 90b/19

peşkeş: *Far.* hediye, armağan
p.+i 36b/12
p. idüp 40b/02
p.+leri 43b/04

peyâm: *Far.* haber, bilgi
p. 179b/17, 181a/17

peydâ: *Far.* meydanda, açıkta
p. eyledi 54b/16, 115a/06, 143b/22, 185a/03
p. eyledigimiz 121a/17
p. eylemiş idi 122a/17
p. eyleyüp 112b/14, 145b/14
p. idüp 54b/15, 129a/19, 137b/12, 178a/19
p. itdiler 136a/14
p. olan 132a/14
p. oldı 161b/18
p. olup 58a/03

pey-der-pey: *Far.* arka arkaya, yavaş yavaş, azar azar *krş.* pey-ender-pey
p. 51b/23

pey-ender-pey: *Far.* arka arkaya, yavaş yavaş, azar azar *krş.* pey-der-pey
p. 29a/04, 177b/21

peygamber: *Far.* peygamber, Allah tarafından haber getiren
p.+imiz 94a/18
peygamberān: *Far.* peygamberler
p. 5a/01
peymāne: *Far.* büyük kadeh; şarap bardağı
p.+i 'ömrlerine 26b/09
p.+yi 31a/14
peyveste: *Far.* ulaşılmış, bitişik; sürekli
p. olmuş 4a/01
pilāv: *Far.* pirinçten, bulgurdan veya kuskustan yapılan bir yemek
p. 35b/21
pīr: *Far.* yaşlı, ihtiyar; bir tarikatın kurucusu
hazret-i p. 18a/15, 18a/17, 18a/19
hazret-i p.+e 18a/10
hazret-i p.+iñ 18a/12, 18b/06, 18b/09
p. 5a/14, 26b/23, 27a/04, 75b/09, 89a/03, 90b/14, 92b/06, 92b/11, 93b/13, 94b/01, 96b/08, 96b/12, 101a/02, 103b/04, 120a/10, 142a/12, 146b/18, 152b/18, 160b/21, 163b/16, 165b/05
p.+i 76b/23
p.-i mezbūr 27a/01, 27a/05
p.+idir 22a/23
p.+imiz 98b/21
p.+lerden 100b/16
pirāste: *Far.* düzenlenmiş, donatılmış
p. 15a/21, 18b/12, 18b/19, 18b/21, 19b/17, 24a/06
p. idüp 24b/21
pīrehen: *Far.* gömlek
p.+i 50b/03
pīre-zen: *Far.* koca karı, bunak
p. 6b/07, 6b/16
p.+i 6a/22
p.+iñ 7a/21
pirinç: *Far.* pirinç
p. 57b/02, 85a/19, 135a/09
p.+den 40b/02
p.+dir 34b/05
pis: temiz olmayan, kirli
p.+dir 51b/03
pister: *Far.* yatak, döşek
p. 123a/03
pīşe-gāh: *Far.* iş yeri

p.+ına 173a/20
pīş-gāh: *Far.* ön; huzur
p. 122b/12, 173a/13
piyāde: *Far.* yaya yürüyen kimse; yayan giden asker
p. 24b/22, 25a/13, 35a/19, 36b/18, 36b/23, 37a/05, 50a/02, 54b/05, 56b/07, 56b/08, 64a/11, 65a/14, 65a/16, 66b/07, 69b/07, 72a/20, 72b/03, 75a/17, 77b/16, 79a/04, 80b/22, 83a/06, 83a/07, 83a/17, 83b/01, 99a/22, 101b/08, 104a/06, 159b/09, 163b/04, 183a/22, 186a/12, 187a/03
p.+den 83b/02
p.+ler 103b/17
p.+lerden 77b/15
p.+si 79a/12, 79a/23, 84b/06, 85a/07, 85b/08, 101b/11, 187a/01
p.+sini 92a/12
piyāde-gān: *Far.* piyadeler
p. 77a/16
piyāle: *Far.* kadeh; sevgili
p. 171a/10
ponlic: Acemlerin Afganlılara verdikleri ad
p. 48b/12
post: *Far.* tüylü hayvan derisi; makam, mevki
p.+iñ 76b/10
p.-ı semmūr 25a/17, 65b/08, 75b/17, 76b/09, 80a/21, 80a/22, 81b/23, 87a/04, 95b/10, 96a/01, 185a/20
p.-ı semmūr 80b/06
purtına (?): fırtına
p. 22b/12
puşat: araç, savaş aracı; giysi
p. 74b/18
pūş: *Far.* örtü, elbise, zırh
p.+lardır 50b/03
pūşide: *Far.* örtülmüş, örtü
p. olunan 165a/17
p. olmaya 169b/19
pūr: *Far.* dolu, çok fazla
p. olmuş 89a/18
pūr-āteş: *Far.* ateş dolu
p. 173b/08
p. oldu 90b/11
p. olup 103a/11

pür-āvāz: *Far.* ses dolu
p. 79a/17
pür-fürü' : *Far.* çok parlak, aydınlık
p. 53b/17
pür-hün: *Far.* kan içinde
p. oldı 104a/23
pür-hüner: *Far.* hünerli, becerikli
p. 152b/23
pür-nām: *Far.* ünlü, şöhretli
p. 33b/10
pür-nür: *Far.+Ar.* nur dolu, aydınlık
p. idi 24b/14
p. olmuş 23a/10
p. olur 18a/04
pür-silāh: *Far.+Ar.* silahla donanmış
p. 141b/08
pür-takşir: *Far.+Ar.* kusurlu, hata dolu
p. 31a/16
pür-telbis: *Far.+Ar.* çok hileli, sahtekâr
p. 92a/10
püser: *Far.* oğul, erkek çocuk
p. 177a/13
püş: *Far.* arka, sırt
p. 1b/03

R

rabb: *Ar.* Allah; efendi
r. 29a/13, 102b/02, 130a/01
r.+ül'-^cizzet 22b/20, 30b/19
rabbānī: *Ar.* Rab ile ilgili
taqđir-i r. 83b/14
rabbü'l-^cālemīn: *Ar.* kâinatın efendisi;
Allah
r. 1b/05, 79b/12, 92b/02, 99a/05
rābī' : *Ar.* dördüncü
faşlu'r r. 21a/15, 72a/15
r. 3a/02, 3a/10, 3a/19, 34b/10, 36a/18,
133a/04, 173a/04, 177a/19, 180b/19
rābī'an: *Ar.* dördüncü olarak
r. 16b/01, 131a/08, 150a/02, 153b/03,
170b/14
rabṭ: *Ar.* bağlama, bağlanma, ilişirme
r.+ı 114a/05, 133b/11
r.+ında 170a/22
rād: *Far.* yardımsever, cömert; erdemli
r. 94a/05
rādde: *Ar.* nokta, derece; çizgi
r. çekilüp 34b/18

rafāyız: *Ar.* Şii mezhebinin bir kolundan
olan kimseler
r. 181a/08
rafāzī: *Ar.* Şii, kızılbaş *krş.* rafāziyye,
rāfizi
^casker-i r. 6a/01, 21a/08, 61a/12,
102a/10, 128b/06, 139b/08
dest-i r.+den 57b/12
r. 20a/02, 20a/04, 20a/04, 97a/05,
99b/08, 108b/11, 108b/22, 115b/01,
122b/06, 137b/04, 138b/16,
180b/23, 185a/23
r.+ler 97a/17
r.+lerden 104b/23
r.+leriñ 76b/22
r.+niñ 138b/23
r.+yi 76b/01
yed-i r.+de 55b/20
yed-i r.+de iken 51a/12
yed-i r. imiş 11a/23
rafāziyān: *Ar.* Şiiler, kızılbaşlar
r. 99b/05, 153b/04
rafāziyye: *Ar.* Şii, kızılbaş *krş.* rafāzī,
rāfizi
^casker-i r. 66a/13
r. 6a/21, 85b/14
rāfız: *Ar.* terk eden, ayrılan, bırakan;
Rafizi
r. 119a/10
rāfizi: *Ar.* Şii, kızılbaş *krş.* rafāzī,
rafāziyye
r. 121a/04
r.+den 21a/17
r.+ye 91b/02
r.+yi 21a/15
rafz: *Ar.* bırakma, terketme; Rafizilik
kāmı' u'r r. 3a/23
r. 181a/01
rağbet: *Ar.* istekle karşılama; istek, arzu;
iyi kabul edilme
r. 3a/22, 119b/20, 131a/11, 134a/07,
136b/01, 166a/07, 168b/14,
175a/06, 176a/16, 185b/20
r.+den 176a/20
r. eylediler 120b/04
r. eylemediklerine 143a/02
r. gösterenleri 123a/05
r. gösterüp 120b/15, 150b/21
r.+i 60b/05, 135b/22, 160a/09

r. iderek 171a/09
r. idüp 127a/02, 138a/16, 172a/07,
176a/23
r. itdirdüp 125b/12
r. itmedi 163a/19
r. itmeyüp 139a/14
r. itmez 56b/21
r.+leri 41a/11, 48a/19, 48a/20, 156a/14
rāġīb: *Ar.* istekli, isteyen, raġbet eden
r. 47a/03
r. degil 162b/21
r.+lar 121a/22
r. oldılar 148b/18
r. olduġda 164a/07
raġmen: *Ar.* tersine, inadına
r. 60b/14, 128b/19, 133a/02, 136a/13
rāh: *Far.* yol, iz; meslek, uğraşı, usul
◌azm-ı r. eylediler 123b/12
◌azm-ı r. eylemiş 93b/07
◌azm-ı r. idüp 99a/08
◌azm-ı r. itdiler 28a/06
◌azm-ı r. oldu 124a/09, 136b/11,
149b/06, 154b/11, 158b/12,
159a/08, 172a/09
◌azm-ı r. oldılar 136b/02
◌azm-ı r. olduġdan 56a/14
◌azm-ı r. olup 56b/16, 59b/11, 77a/05,
81b/19, 93a/16, 93b/09, 94a/10,
165b/17
◌azm-ı r.+ımızdan 139b/07
◌azm-ı r.+ında 137b/02
r. 15b/13, 16a/04, 28a/06, 127a/17,
135a/06, 168b/09
r.+da 118b/05, 144b/08, 155a/08,
156b/12
r.+dan 180b/10
r.+ı haġġda 29b/16
r.+ıñ 104a/02
r.+ında 145a/13, 182b/06
r.+ımı 150b/02
r.+ları 150b/04, 159a/23
r.+larında 72b/17
rāhat: *Ar.* üzüntüsüz, tasasız, kedersiz bir
hâlde bulunma; gönlü rahat
ġāb-ı r.+ı 51b/21, 66a/01, 76a/12,
82b/01
ġāb-ı r. 152a/20
ġāb-ı r.+ı 160b/04

r. 8a/14, 25a/20, 76b/14, 125a/15,
125a/18, 142b/07, 164b/18,
166b/08, 169a/06, 176a/22
r. durmayup 81b/12
r. eyle 104a/21
r. eyledikden 94a/01
r.+ı 38a/03, 46a/05, 89b/15, 126a/11,
132b/18, 148b/08
r.+ımız 112a/23, 176a/19
r. idelim 14a/21
r. iderler 112a/20
r.+ları 46b/22, 132b/16
r. oldıñız 46a/14
r. olmadan 83a/11
r. olmamaca 84b/02
r. olmayup 169b/18
r. olunup 77a/11, 150b/05
r. olup 101a/16
r. virmeyüp 76a/19
rāhī: *Far. +Ar.* yola ait; yola çıkan
r. 16a/02
r. oldılar 119b/05
r. olduġı 124b/01
r. olup 156b/02
rāhib: *Ar.* papaz, keşiş
r.+ler 116b/21
rah(i)m: *Ar.* döl yataġı, rahim
r.+inde 175b/05
r.+inden 148b/05
rahman: *Ar.* bütün canlılara merhamet
eden Allah
ġikmet-i r.+ıla 23a/19
inşāallahu'r r. 9a/23, 11b/12, 97a/06,
186b/12
rahmet: *Ar.* acıma, esirgeme, koruma
r.+e 66b/06
r. eyledi 28a/10
r. eyleye 26b/19
r.-i haġġa 31a/14
r.+ile 26a/05
r.+ine 20a/10, 85a/08
r. olsun 29a/17, 83b/16, 84a/02,
84a/03
rahne: *Far.* gedik, yarık, yırtık ve bozuk
yer; zarar, ziyan, bozukluk
r. 7a/08
rahne-dār: *Far.* gediġi, yıkıġı olan; eksiki,
bozuġu olan; zarara uğramış
r. eylemekdir 164a/21

r. olmak 118b/11
raht: *Ar.* at takımı, koşum; yol gereçleri;
ev döşemesi veya eşyası
r.+ı 40b/02
r.+lar 166b/15
rahtlı: *Ar.+T.* at takımı olan
r. 40b/02
ra'ıyyet: *Ar.* sürü, otlatılan hayvan
sürüsü; bir hükümdar idaresi altında
bulunan ve vergi veren halk
r. 120a/12
r.+de 178a/20
r.+i 49a/22, 121a/18, 125b/06
r.+lerinde 115a/17
rağabe: *Ar.* boyun; kul, köle
r.+lerinden 176a/21
rağam: *Ar.* yazı yazma; yazı ile işaret;
nicelik
r. 130a/16, 134a/18, 134a/19, 134a/20,
144b/17, 144b/20
r.+ı 131a/09, 133a/05
r.+lar 118b/05, 175a/10
raķib: *Ar.* herhangi bir işte birbirinden
üstün olmaya çalışanlardan her biri
r. 67a/06
ramak: *Ar.* pek az, küçücük
r. 29a/02
ramazān: *Ar.* Hicrî takvimde dokuzuncu
ay
r.-ı şerîfîñ 76b/06, 172a/11
r. idi 41b/22
ra'nā: *Ar.* hoş, güzel; geniş yapraklı gül
r.+yı 89b/10
raşad: *Ar.* kollama, gözetme, yakından
izleme
r. eylemişdir 16a/06
rāsî: *Ar.* hareketsiz, sabit
r.+ü'l-cebān 116a/12
rāsihü'd-dem: *Ar.+Far.* sağlam nefesli,
sözünde duran
r. 118a/17, 172b/12
rāst: *Far.* doğru, düzgün, düzenli;
karşılaşma
r. 150a/20
r. gelüp 153b/22
rāviyān: *Ar.+Far.* rivayet edenler,
söyleyenler
r. 5b/18, 10a/09, 12a/20
r.-ı aħbār 8a/14

rāyic: *Ar.* revaçta olan, sürümü olan
r. olup 137b/20
rāz: *Far.* giz, sır
keşf-i r. eylemegi 174b/06
keşf-i r. eylemem 92a/04
rāzi: *Ar.* rıza gösteren, uyan, boyun eğen
r. 40a/04, 123a/03
r. değil idi 143b/08
r. degilem 186b/14
r. olalım 125b/09
r. olanlardan 91a/02
r. oldu 15a/18
r. olmadılar 68b/14
r. olmak 187a/16
r. olmayup 120b/23
r. olmuşam 95a/10
r. olunur 106a/17
r. olup 58b/09, 112b/22, 119b/23,
135b/01, 141a/18, 168b/04
r. olur 65b/19, 91a/11
r. olurlar 140b/18
r. olur mı 91b/11
raziya'llahü 'anh: *Ar.* "Allah ondan razı
olsun"
r. 5b/09, 5b/12, 15a/06, 15a/07,
16a/19, 16a/20, 16b/12, 29b/19,
74b/07, 91a/18
re'āyā: *Ar.* bir hükümdar idaresi altında
bulunan ve vergi veren halk; bütün
halk
kūlūb-ı r. 41a/10
r. 15b/20, 41a/04, 41a/08, 48a/05,
60a/19, 114a/05, 117a/01, 154a/10,
157a/19, 170b/08
r. be-re'āyā 150a/05, 182a/17
r.+ları 141a/12
r.+larına 43b/20
r.+mız 43b/10, 45b/16, 116a/13,
181b/04
r.+mızdır 49a/21
r.+mız iken 116a/11, 181b/02
r.+ñız 116b/04, 181b/21
r.+sı 49b/23, 50a/01, 57b/15, 76b/19,
78b/16, 100b/09, 110b/01, 117b/22,
140b/23
r.+sını 61a/01
r.+yı 141a/07
re'āyā-perver: *Ar.+Far.* halkı seven
r. 38a/05, 113a/23

re' āyā-perverlik(g): *Ar.+Far.+T.* halkı sevme durumu
r.+i 46a/10

rebü'l-āhîr: *Ar.* Arabî ayların dördüncüsü
r.+inde 172a/01, 183a/06

rebî' ü'l-evvel: *Ar.* Arabî ayların üçüncüsü
r.+iniñ 182b/15

receb: *Ar.* Arabî ayların yedincisi ve kutsal sayılan üç ayların birincisi
gurre-i r. 71a/03, 106b/07
r.-i şerîf 112a/06
r.+ü'l-ferd 75b/21

recül: *Ar.* ergin, ehil, becerikli
r.+i 165b/22

redd: *Ar.* geri çevirme, kabul etmeme
r. 44b/02, 70a/16, 134b/16, 145b/12
r. idüp 70a/01
r. itmeye 125a/20
r. olunmuş 132a/10

ref: *Ar.* kalkındırma, yüceltme; yukarı kaldırma; hükümsüz bırakma
r. 117b/16, 123a/08, 125a/23, 133a/15, 170b/19, 178b/22
r. eyledi 180a/16
r. eyledikten 22b/15
r. eylediler 120b/16
r. eylemiştir 56a/10
r. eylemişlerdir 50b/05
r.-i def' ine 68a/04
r.+ine 121b/23
r. itmege 102a/20
r. oldu 96a/13
r. olıcağ 123a/16
r. olmaya 56a/07
r. olunmak 178b/02
r. olunup 60a/14
r. olunur 102b/03

refi': *Ar.* yüksek, yüce
r.+ü'l-hâl 119a/21
r.+ü'l-tilâl 133b/10

refik: *Ar.* arkadaş, yoldaş
r.+leri 18b/07
r. olmak 43a/01

refi: *Far.* yürüme, gitme, hareket
r. 135a/15

refâr: *Far.* gidiş, yürüyüş, hareket; salınarak edalı yürüyüş
hıramân-ı r. 39a/07
r.+e 89b/03

reh: *Far.* yol
r.-i hayretde iken 20b/15

rehâ: *Far.* kurtulma, kurtuluş
r. 120a/13, 137b/19, 159a/10
r. bulmağa 175a/01
r. bulup 159b/09

rehber: *Far.* yol gösterici, kılavuz
r. 142a/20
r.+i 29b/17
r. olup 159b/08

rehn: *Ar.* ödünç alınan eşya, para karşılığında gösterilen şey
r. 31b/01
r. koyup 32b/06

re'îs: *Ar.* baş, başkan, lider
r. 47b/04, 47b/12, 56b/11
r.+i 38a/23

re'îsü'l-küttâb: *Ar.* Osmanlı yönetiminde dışişleri bakanı konumundaki vezir
r. 59a/23

rek'at: *Ar.* namazın bölümü
r. 9b/15

reml: *Ar.* birtakım nokta ve çizgilerle gelecekte haber verme dolandırıcılığı
'ilm-i r. 116b/21
'ilm-i r.+de 111a/03
r.+de 111a/07
r. eyledi 111a/04

remz: *Ar.* işaret, işaretle anlatma
r. 114a/23

rençber: *Far.* sıkıntı çeken; çiftçi, amele
r.+i 48a/06

rencide: *Far.* kırılmış, gücünmüş
r. idecekleri 143a/13
r. itdik 38b/11
r. itmeyüp 143a/17, 144b/19
r.+yi 150a/01

rencide-hâtır: *Far.+Ar.* gönlü kırılmış, incinmiş, gücünmüş *krş.* rencideü'l-hâtır
r. olası 132a/01
r. olmuş 135b/20
r. olmuşlarıñ 161b/15

rencideü'l-hâtır: *Far.+Ar.* gönlü kırılmış, incinmiş, gücünmüş *krş.* rencide-hâtır
r. 134a/23

rencür: *Far.* sıkıntılı, incinmiş; rahatsız, hasta, dertli
r. 134a/13

reng: *Far.* renk
r. 5a/05, 19a/22, 171a/16, 171a/17
r.+i 13b/09, 13b/11, 29a/06

resen: *Far.* ip, halat, organ
r. 96b/16

resm: *Ar.* biçim, suret, taslak, tasvir, tarz
r. 118b/19, 132b/15, 150a/18, 150b/16, 150b/21, 162b/07, 165b/02, 165b/12, 165b/13, 178a/10, 181b/03
r.+in 153b/16

resül: *Ar.* elçi, peygamber
r. 3a/02, 3a/20, 5b/17, 16b/11, 29b/20, 31a/07, 125a/20
r.-i aşfiyâ 16b/23
r.-i ekrem 30b/22
r.-i kibriyâ 29b/18
r.+ü's-şakaleyn 16a/18

resülihi: *Ar.* onun elçisi
r. 3a/21, 182b/08

reşid: *Ar.* doğru yol tutan; iyi hareket eden, akıllı; ergin
r. 63a/23, 64b/22, 151a/23, 179b/20

revâ: *Far.* uygun, yerinde
r. degildir 121a/18
r. görme 159a/01
r. görmeyesiz 151a/12, 166a/10, 166b/05
r. görmeyüp 150a/01
r. görülmeyüp 166b/09
r. görüp 148b/15
r. mıdır 133a/18

revâc: *Ar.* sürüm, geçerlik; kıymet, değer
r. 127b/17
r. virmede 170a/10
r. virmek 182a/23
r. virüp 129b/13

revâfiz: *Ar.* Şia mezhebinde aşırılığa kaçan bir kola bağlı kimseler
r. 5b/23, 71a/17, 106b/21, 122b/13, 125b/06, 126a/12, 126a/21, 136a/06, 137a/20, 170a/17, 177b/13
r.+a 125a/07
r.+dan 91a/21, 115a/16
r.+ıñ 115b/04

revāk: *Ar.* önü açık çardak, sundurma

r. 42b/02

revân: *Far.* giden, yürüyen, akan
âb-ı r. 3b/23
âb-ı r.+ı 3b/04
r. 28a/05
r. eyledim 94a/06
r. ola 178a/08
r. oldu 83b/21, 104a/23
r. olduğu 128a/23
r. olmuş 10b/05
r. olup 5a/10
r. olur 17a/16
serv-i r. 89b/10

revâne: *Far.* giden, yürüyen
r. oldu 18b/01, 128b/21, 134b/05
r. oldılar 128a/17, 128a/18, 139b/16, 152a/03, 158a/04
r. olunur ise 33a/17, 33a/23
r. olup 2a/01, 93b/09, 104a/08
r. olur 34a/20

revh: *Ar.* rahat, gönül rahatlığı
r.+i 127b/04

revnaklan-: *Ar.+T.* güzellik ve çekicilik kazanmak
r.-miş idi 182a/02

re'y: *Ar.* görme, görüş, düşünce, oy
r. 117b/04, 119a/12, 121a/08, 122a/01, 124a/15, 125b/11, 131a/05, 131a/15, 133a/02, 133b/23, 134a/05, 134a/17, 134b/04, 134b/08, 135a/16, 139b/09, 147a/02, 148a/05, 149a/12, 158a/01, 164b/11, 179b/19, 179b/23, 184b/09
r.+e 120b/23
r.+i 46a/10
r.+imiz 52a/23, 141a/17
r.+ine 84b/23
r.+ini 144b/23
r.-i şavâb 68b/01, 98a/15
r.-i tedbir 62b/19, 76a/16, 160a/01
r.-i tedbirde 62b/03, 174b/16
r.-i tedbiri 164a/06
r.-i tedbirinde 164a/01
r. itmek 21a/11
r.+iyle 131b/06
r.+iyedir 129b/15
r.+leri 110b/21
r.+lerine 132b/15

r. viresiz 98b/10
r. virilmiş 157a/17
r. virilmişdir 134a/23
r. virilüp 78b/10
r. virüp 153b/09, 153b/12, 153b/20
reyb: *Ar.* şüphe, kuşku *kış.* şübhe
r. 117a/21, 121b/19
re'y-e'l-^çayn: *Ar.* kendi gözüyle görerek;
fikir, düşünce
r. 8a/06
rezil: *Ar.* alçak, bayağı, soysuz, utanmaz
r. olsun 25a/19
rifk: *Ar.* yumuşaklık, yavaşlık, tatlılık
r. 143b/14, 164b/14
r.+ıla 147b/17
rihlet: *Ar.* göç, göçme; ölme
r. 63a/21
r. buyurup 17b/19
r. idüp 62a/19
riżā: *Ar.* gönüllülük, uygun görme, istek;
tevekkül
r. 7b/21, 37b/13, 165a/01, 174a/23
r.+dan 69a/06, 149a/09
r.+ları 46a/03, 186b/09
r.+sı 25a/09, 37b/16
r.+sına 175b/16
r.+sıyla 163a/12
r. viridi 106a/17
r. virildi 44a/04
r. virmedi 158b/22
r. virmemek 187a/15
r. virmemişler idi 106a/11
r. virmeyüp 149b/23
r. virmezdi 164b/15
r. virüp 8b/09, 73b/20, 141a/16
r.+ya 115b/17
r.-yı hümayün 109a/18
riżā-dāde: *Ar. +Far.* razı olmuş, gönüllü
r. 120b/15
riżvān: *Ar.* razı olma, hoşnutluk
^çazm-ı r. eyledi 84a/04
ri'āyet: *Ar.* gütmek, gözetmek; sayma,
saygı, ağırlama
r. 123a/02, 152b/20, 158a/22, 159b/13,
161b/16, 165b/16, 168b/15,
175b/08
r.+de 172b/09
r. eylemek 118b/07
r. ider 40a/05

r. idüp 112b/18, 121b/04
r. kıldılar 119a/01
r.+ler 153a/20
r. olunup 152b/15
ribka: *Ar.* kement, ilmekli ip
r.-i bī^ç at 71a/20, 107a/01
r.-i iṭā^ç at 44a/15
ricā: *Ar.* emel, ümit, umma; yalvarma
h^vāhiş-i r.+ları 44a/03
r. 19a/20, 73b/02, 88b/12, 91b/05,
93a/07, 122b/04, 127a/11, 129b/23,
151a/10, 161a/05, 173a/10
r.+da 126b/19
r. eyledi 161a/05
r. eyledik 91a/04
r. eyledikde 115b/07
r. eylediñizde 134b/19
r. eylemiş 73b/11
r. eylemiş idi 155b/17
r. eylemişler 88b/22
r. iderek 59b/02
r. iderler 44a/02
r. idüp 65b/13
r.+ları 22b/14
r.+larıyla 133b/21
r.+mız 91a/14
r. olmayup 153a/02
r.+sı 187b/08
r.+sına 149b/22
r.+sında 179a/16
r.+sını 120b/23
r.+sıyla 52a/04, 73a/13
ricā-āmiz: *Ar. +Far.* rica eden
r. 147a/20
ricāl: *Ar.* erkekler; yaya olanlar; belli
mevki sahibi kimse; ileri gelenler,
saygın kimseler
kaḥṭ-ı r.+dir 49a/16
r. 113b/17, 116a/01, 116a/07, 116a/12,
118a/22, 118b/19, 121a/07,
122b/16, 123a/13, 123a/23,
125a/08, 126b/10, 127a/02,
128a/07, 128a/11, 128b/22,
129a/06, 130b/11, 131a/05,
131a/07, 132a/07, 132b/22,
134a/09, 134b/22, 135a/03,
136a/20, 137b/06, 139a/22,
139b/23, 140a/07, 140b/20,
140b/22, 146a/04, 149b/19,

150a/16, 150b/15, 151a/07,
 151a/20, 151b/05, 151b/06,
 151b/08, 152b/18, 153a/11,
 167b/02, 167b/12, 167b/13,
 168a/02, 171b/03, 175b/20,
 176a/07, 176a/21, 176b/12,
 179b/09, 179b/15, 181a/19,
 181b/04
 r.+de 128a/08, 143b/03, 146a/08
 r.+den 135b/20, 169a/09
 r.+e 123a/07, 137a/19, 151a/04,
 160b/11, 171a/13, 176a/13,
 179b/08
 r.+i 49a/16, 113a/10, 133b/17,
 137a/07, 140a/13, 146a/21,
 151a/06, 168a/11, 168a/21
 r.-i devlet 41a/14
 r.-i devleti 39a/06, 49a/19
 r.+in 168a/02
 r.+inden 48b/07, 149b/04, 171b/13
 r.+ine 140b/21, 149b/18, 149b/19,
 168a/03
 r.+ini 167b/02
 r.+iniñ 128b/17
 r.+iñ 123b/02, 126b/12, 135a/07,
 150a/02, 150a/10, 171a/13
 r.+iyle 122a/16, 129a/17, 149b/07,
 149b/11, 149b/12, 153b/07,
 179b/23
ric⁴at: *Ar.* geri dönme; gerileme, çekilme;
 geri kaçma
 r. 124b/14, 139b/12, 143b/09, 145a/04,
 155b/04, 168a/19
 r. eylediler 142b/06
 r.+lerinde 160a/21
rif⁴at: *Ar.* ululuk, büyüklük, yücelik
 r. buldılar 169b/07
 r.+ine 164b/12
 r.+iñ 91a/03, 174a/16
rif⁴at-*h*^vāh: *Ar.+Far.* büyüklük, yücelik
 isteyen
 r.+ı 174a/20
rikāb: *Ar.* üzengi; büyük bir kimsenin
 katı, önü
 r. 31a/04, 40b/02, 63b/05, 104a/05
 r.-ı hümāyūn 177a/16
 r.-ı hümāyūna 44a/07, 44a/18, 74a/16
 r.-ı hümāyūnında 41b/03
 r.-ı hümāyūnlarından 38a/13

r.+ımıza 43b/12, 45b/20
 r.-ı şāhiye 43b/01
 r.-ı şehir-yārīde 52b/10
 r.+larına 45b/23
rikāb-dār: *Ar.+Far.* üzengi tutan
 r. 40b/05
risāle: *Ar.* mektup; kısa yazılmış küçük
 kitap; dergi
 r.+ye 2a/22
risālet: *Ar.* elçilik, elçilik sıfatı ve görevi
 r.+den 123a/14
rivāyet: *Ar.* söylenti, bir haber, söz veya
 olayın hikayesi; hikaye edilen
 haber, söz veya olay
 r. 5b/04, 13b/14, 19a/11, 163a/20,
 177a/02
 r. eyledi 12a/20
 r. eylediği 176b/20
 r.+i 161a/15
 r. iderler 50a/14, 178a/11
 r.+in 177a/03
 r.+leri 138b/07
 r. olunan 71b/01, 107a/04
 r. olunur 3b/02, 171a/16
riyāzet: *Ar.* nefsi kırma, dünya
 lezzetlerinden ve rahatından
 sakınma, perhizle, kanaatle yaşama
 r. 24a/07, 50b/04
 r.+ler 68a/06
rīzān: *Far.* dökülen, saçılan, akan, yağan
 r. 173b/20
rīze: *Far.* kırıntı, döküntü, saçıntı, ufak
 parça
 r. 128a/12
rub⁴: *Ar.* çeyrek, dörtte bir
 r. 53b/11
 r.+ı 99b/09
 r.-ı meskūnda 38a/06
rubā⁴i: *Ar.* aynı esasta yirmi dört şekilli
 vezinle yazılan dört mısralık şiir
 r. 25a/19, 30b/06, 85b/19, 90a/15
rū-be-rāh: *Far.* yüzü yola dönük, yola
 çıkmaya niyetli
 r. oldı 6a/21, 19a/07, 76a/02, 101a/13,
 101a/21, 112b/22, 115b/11,
 137a/05, 168a/07, 172a/15
 r. oldılar 137b/14, 160a/01, 183b/03
 r. olmuş idi 163b/15
 r. olup 64a/20

rū-be-rū: *Far.* yüz yüze, karşı karşıya
r. 94b/02, 130b/08, 178a/01

rūgan: *Far.* süttten veya ot tohumlarından çıkarılan yağ
r. 4a/14, 85a/19
r.-ı neft 4a/13, 31b/13

rū-gerdān: *Far.* yüze bakmayan, yüz
r. 178b/20
r. oldukları 181a/02
r. olmağıla 159b/11
r. olmamağıla 133b/22
r. olmamağ 120a/17
r. olup 142b/14, 147b/06, 155b/03, 157b/09

rūh: *Ar.* can, nefes; canlılık, his, duyu; en önemli nokta, öz
r. 23b/05, 31b/01, 171a/15
r. bulur idi 54a/02
r.+ı 9b/16, 89a/17
r.-ı 'ālilerine 84a/02
r.-ı muşavverdir 47a/14
r.+ına 29a/18, 83b/16, 84a/02, 84a/03
r.-ı şerifleri 31a/14, 83b/23
r.-ı şeriflerine 4b/15, 84a/06
r.-ı şeriflerini 2a/22
r.-ı veli 31a/23
r. idüp 69a/21
r.+ları 83b/21
r.+ları ise 89b/02, 89b/02
r.+larını 97a/13

rūhāniyyet: *Ar.* ruhanilik
r.+ile 25b/04

ruhbān: *Ar.* keşiş, rahip
r. 26a/09
r.+lar 9a/02, 9a/11, 59a/05
r.+larda 9a/03
r.+larımız 116b/19
r.+larımızın 117a/04
r.+larıyla 109a/04

ruḥṣat: *Ar.* izin, müsaade
r. 114b/21, 115a/01, 115b/06, 181a/07
r. buldı 79b/06
r.+ı 128a/17
r. olundu 182b/05
r. virdi 156a/17, 165b/03
r. virildi 130b/17
r. virilmesün 116a/14
r. virilüp 153a/08
r. virmek 181b/06

r. virüp 74a/01

ruḥṣat-nāme: *Ar.+Far.* izin kâğıdı
r. 186a/20

ruk' a: *Ar.* üzerine yazı yazılan kâğıt, deri parçası; kısa mektup; ek, yama; dilekçe
r. 93a/01, 94a/05, 98b/08
r.+ya 92b/19

rūm: *Ar.* Rum milletinden olan; Anadolu
r. 27b/22, 30a/10, 39b/13, 40a/22
r.+a 5b/06
r.+am 39b/12
r.+da 11a/08, 18b/21, 19a/02, 41b/16

rū-māl: *Far.* yüz süren, saygı gösterisinde bulunan
r. eylesesiz 45b/21

rūm eli: Osmanlı döneminde ve yönetimindeki Avrupa toprağı *krş.*
rūm ili
r.+nden 72a/18

rūm ili: Osmanlı döneminde ve yönetimindeki Avrupa toprağı *krş.*
rūm eli
r. 46a/19, 72a/18, 72a/22, 74a/14, 187a/01, 187a/02
r.+den 72b/04
r.+nde 12a/12, 178a/10

rū-nūmā: *Far.* yüz gösteren, meydana çıkan
r. olsa 121a/16
r. olup 135b/15

rūṣen: *Far.* aydın, parlak; belli
r. eylediler 119b/15

rūṣen-zamir: *Far.+Ar.* gönlü aydınlık, hakikatleri bilen
r. 9a/08, 52b/14, 65a/03, 69a/09, 185a/17
r.+e 26b/23

rūy: *Far.* yüz, çehre; satıh, yüzey
r. 84b/11, 164a/04
r.+ı 84a/18, 164b/12, 169a/22
r.-ı āb 75a/02
r.-ı milk 15b/01
r.-ı zemīn 20a/21, 20b/15, 63a/20, 72b/21, 73a/15, 119b/14
r.-ı zemīnde 141a/01
r.-ı zemīnden 51a/20

rūz: *Far.* gün, gündüz

r. 4a/07, 4a/13, 17a/06, 21a/03,
25b/22, 30a/12, 30b/07, 30b/13,
42a/01, 46a/05, 57a/05, 65b/17,
66a/01, 66a/07, 76a/10, 76a/19,
77a/18, 80a/04, 84b/03, 85b/05,
89b/14, 89b/19, 91a/09, 93a/21,
94b/10, 100a/14, 103a/02, 119b/21,
131a/02, 148b/06, 160b/04,
160b/09, 175a/13, 176b/14,
178a/04
r.-ı cezâda 4a/22
r.-ı ezel 1b/12
r.-ı fîrûzda 65b/13, 69b/12, 75b/21
r.-ı maşşerde 22b/02, 26a/06
r.+larda 88b/17
rûz-be-rûz: *Far.* günden güne
r. 123a/07, 161b/07, 169b/17, 174b/17
rûz-efzûn: *Far.* uzun ömürlü; ömür uzatan
tal' at-ı r. 47a/20
ruzgâr: *Far.* yel, rüzgar; zaman, devir;
dünya
r. 5b/18, 10a/23, 22b/15, 140a/10,
145b/17
r.+a 22b/13, 22b/16
rûz-merre: *Far.* her günkü, her günlük
r. 10a/13, 10b/03, 14b/16, 15a/21,
18b/13, 52a/08, 52b/17, 72b/17,
100a/04
rücû': *Ar.* dönme, geri dönme; cayma,
sözünden dönme, sözünü geri alma
r. 98b/02
r. eyleme 67a/21
r. eylemek 112b/08
r. eylesün 106a/06
r. idesin 106a/10
r. idüp 68b/16, 71a/20, 105a/01,
106b/23
rû'esâ: *Ar.* reisler, başkanlar
r. 163b/05
r.+sı 138a/02
rûstemâne: *Far.* İran'ın ünlü pehlivanı
Rüstem gibi, pehlivancasına
r. 156a/04
rûsûm: *Ar.* resimler, vergiler; tören,
gösteriş
r.+da 40a/22
r.+ı şîve 47b/18
rûsvâyılık: *Ar.+T.* rezil olma durumu
r.+la 131b/19

rûşd: *Ar.* doğru yolu bulup gitme; doğru
düşünme, akıl sahibi olma; erginlik
°aql-ı r.+e 54a/20
r. 146a/16
r.+ine 160b/05
r.+üni 176a/09
rûtbe: *Ar.* sıra, derece, basamak
r. 129b/14
r.+de 153b/03
r.+sine 153b/05
r.+siyle 123b/04
rû'yâ: *Ar.* rüya, düş
r. 172b/23
r.+niñ 173a/03
r.+sında 22a/14, 25a/23, 51a/16,
93a/22, 93b/06
r.+yı 25b/12
rû'yet: *Ar.* görme, bakma, görülme
r. 3a/15, 174b/16

S

sa'âdet: *Ar.* mutluluk
âsitâne-i s. 23a/12, 93a/04
âsitâne-i s.+de 17b/11, 52b/09
âsitâne-i s.+den 1b/18, 21b/09, 93a/13
âsitâne-i s.+e 52a/03, 54a/10, 60b/12,
62a/01, 66a/10, 69a/13, 74a/17,
93a/06, 94a/10
cenâb-ı s. 67a/21
cenâb-ı s.+iñiz 42b/17
hâne-i s.+lerinde 19a/01
huzûr-ı s.+ine 18a/13
huzûr-ı s.+lerinde 54a/22
huzûr-ı s.+lerine 39a/17
hücre-i s.+lerine 18a/14
mağarr-ı s.+lerine 41a/22
mizâc-ı s.+ine 26b/08
s. 142a/19
s.+ile 5b/08, 5b/10, 11b/15, 14a/11,
14a/15, 14b/02, 17b/18, 60a/09,
64b/21, 66b/11
s.-i mevlevî 23a/22
s.+leri 16a/04, 68b/23, 79b/05
s.+lerine 70b/21, 106b/03
s.+leriniñ 18a/07
sâye-i s.+leriñ 2b/14
tekke-i s.+lerinde 26b/10
zamân-ı s. 44a/14

zamān-ı s.+lerinde 2b/09, 5b/05, 11a/22

sa' ādet-kırān: *Ar.* mutluluğa kavuşmuş s.+larında 171b/08

sa' ādetli: *Ar.+T.* mutlu; Osmanlı döneminde korgeneral ile albay arasındaki rütbeli subaylara ve bu derecedeki vezirlere verilen unvan *krş.* sa' ādetlü s. 55a/19

sa' ādetlü: *Ar.+T.* mutlu; Osmanlı döneminde korgeneral ile albay arasındaki rütbeli subaylara ve bu derecedeki vezirlere verilen unvan *krş.* sa' ādetli

s. 1b/16, 2b/11, 56a/04, 60a/15, 60a/18, 60b/15, 60b/21, 61a/14, 62a/03, 62a/04, 62a/11, 62a/17, 62a/19, 65a/02, 65a/10, 67a/03, 67a/08, 68b/21, 69a/03, 69b/18, 69b/21, 72b/13, 75b/07, 76a/11, 76b/04, 77a/08, 78a/21, 78b/06, 79a/18, 79b/10, 81b/02, 81b/16, 81b/21, 82a/08, 86a/09, 86b/05, 87b/14, 88a/04, 185a/02, 186a/19

sa' ādet-me'āb: *Ar.+Far.* mutluluk sahibi cenāb-ı s.+ıñ 44a/19
cenāb-ı s.+ıñız 70a/06
cenāb-ı s.+ıñızñ 44a/23

sā' at: *Ar.* saat; vakit, zaman; belirli vakit; kıyamet; ecel

s. 3b/04, 3b/15, 5a/11, 5b/01, 5b/07, 5b/15, 7b/07, 8a/02, 8a/16, 8b/10, 8b/11, 8b/14, 8b/16, 9a/10, 9a/12, 9b/06, 9b/19, 10b/18, 10b/19, 11a/05, 11a/07, 12b/05, 12b/07, 13b/23, 14a/04, 14a/06, 14b/08, 16b/22, 17a/16, 18a/16, 20b/17, 23a/11, 24b/01, 25b/11, 28b/22, 29a/06, 30a/08, 31b/17, 32a/17, 32b/10, 33a/02, 33a/04, 33a/09, 34a/19, 35a/15, 36b/19, 37a/06, 41a/20, 42a/23, 45a/21, 50a/20, 53a/11, 54b/18, 55a/13, 55a/16, 56b/17, 57a/04, 59a/07, 59b/05, 59b/12, 60a/12, 61a/23, 61b/08, 61b/13, 64a/20, 64b/12, 65b/14, 67a/22, 67b/02, 67b/23, 68a/15, 68b/02, 70b/11, 73a/12, 73a/23,

74a/06, 74b/08, 76a/23, 76b/14, 79a/12, 79b/09, 82a/20, 83a/03, 83b/11, 83b/15, 84a/06, 84b/20, 87b/19, 90a/08, 90b/11, 91a/12, 93b/12, 95a/14, 96b/12, 97a/09, 97a/13, 97b/02, 97b/07, 97b/12, 97b/15, 98a/07, 99a/17, 99b/16, 100a/08, 101a/10, 101a/13, 102b/13, 102b/16, 102b/19, 103a/04, 103b/14, 104b/17, 106a/12, 107b/16, 107b/17, 108a/01, 109a/20, 111a/18, 113a/05, 117a/09, 117a/11, 129b/21, 136b/11, 137b/11, 138a/01, 138a/16, 138a/20, 139a/07, 139a/09, 141a/19, 144b/03, 145a/19, 154b/10, 154b/15, 157a/02, 157b/21, 158b/05, 160a/14, 160a/18, 162a/18, 162b/08, 164b/08, 165a/09, 167a/02, 168a/07, 171a/07, 176a/12, 183a/19, 183b/23, 184a/03, 184b/03, 185b/08, 186b/12, 187a/08

s.+de 12b/23, 15b/05, 61a/09, 66a/14, 78a/14, 79a/18, 81b/18, 90a/23, 158b/19

s.+dir 3b/05, 31b/13, 31b/19, 31b/21, 31b/21, 32a/02, 32a/06, 32a/07, 32a/11, 32a/14, 32a/16, 32b/12, 32b/20, 32b/22, 33a/01, 33a/05, 33a/07, 33a/07, 33a/11, 33a/12, 33a/13, 33a/13, 33a/14, 33a/15, 33a/16, 33b/01, 33b/02, 33b/03, 33b/04, 33b/14, 33b/15, 33b/16, 33b/17, 34a/04, 34a/06, 34a/09, 34a/09, 34a/10, 34a/13, 34a/14, 34a/14, 34a/18, 34a/21, 34a/22, 34b/03, 34b/04, 34b/04, 34b/05, 34b/07, 34b/11, 35a/12, 35a/13, 86a/03

s.+e 149b/19

s.+inde 42a/03, 63a/09, 64b/14

s.+iyle 127b/02, 183b/22

sā' at-be-sā' at: saatten saate s. 33a/17, 35a/10

şa' b: *Ar.* güç, zor, çetin ş.+ü'l-mürür 133b/10 ş.+ü'l-tarîk 123b/18

şabâh: *Ar.* gündüzün ilk saatleri, başlangıcı

ş. 11a/06, 14a/23, 19b/05, 26a/01, 59a/04, 149a/22

ş.+a 19b/02, 19b/13, 58b/22, 84b/01, 184a/07

ş.+da 6a/17

ş.+dan 29a/03

ş. olunca 24b/12, 58b/15, 97a/06, 97a/18

şabâ-refîâr: *Ar.+Far.* rüzgar gibi hafif ve çabuk giden

esb-i ş. 65b/08, 65b/09, 95a/16, 95b/09, 96a/01

esb-i ş.+a 24b/21

esb-i ş.+ından 155b/02

ş. 32a/19

sâbîk: *Ar.* geçici, geçen, geçmiş

s. 57b/21, 58a/03, 59b/10, 60a/02, 66b/02, 81a/17, 87b/09, 100a/05, 109b/02, 158a/17, 186b/03, 186b/06

s.+da 18b/16, 61b/14, 79a/16, 83b/06, 111a/01, 111a/02, 112a/18, 117b/15, 118a/07, 162a/20

s.+da iken 60b/23

sene-i s.+da 73b/20

târih-i s.+da 8a/20

zamân-ı s.+da 5b/02, 5b/19, 8a/15, 8b/02, 13b/16, 27a/22

sâbîka: *Ar.* geçmiş olay veya durum

s. 55a/01, 56b/03, 56b/10, 57b/18, 61a/21, 69b/08, 87b/17

s.+dan 171b/12

sâbîkan: *Ar.* önceden, bundan önce, geçmiş zamanda

s. 32a/19, 66b/01, 74a/14, 75a/10, 75b/03, 81a/21, 82a/11, 123a/08

sâbi': *Ar.* yedinci

s. 3a/04, 3a/12, 3a/22, 88a/05, 134b/08, 176b/01, 177b/04, 185b/20

sâbi'an: *Ar.* yedinci olarak

s. 16b/08, 131a/21, 153b/04

şâbirîn: *Ar.* sabırlılar

fukarâ-yı ş. 5a/01

şâbit: *Ar.* hareketsiz, kıvıldamayan, yerinde duran; ispat edilmiş, anlaşılmiş

ş. 119a/07, 123b/06

ş.+dir 71a/05, 106b/09

ş. olmağıla 121b/17

ş. olmuş 29b/02

ş. olup 160b/18

şâbit-kâdem: *Ar.* değişmez, devamlı; ayağına sağlam; yerinde veya sözünde duran

ş. 118a/17, 121b/18, 145a/20, 172b/11

ş. degildir 105b/05

ş. eyleye 2b/19

ş.+ler 122b/10

ş. olasin 84a/09

ş. oldı 142b/23

ş. olmalarına 148b/19

şabr: *Ar.* sabır, dayanma, katlanma

ş. 77b/07, 77b/08, 77b/09, 89b/20, 91b/19, 92a/02, 120a/02, 146b/12, 170b/22

ş.+a 20b/12, 113b/04, 148b/03

ş. buyurasız 103a/16

ş.+dan 165a/04

ş. eyle 94b/20, 129b/06

ş. eylediler 181a/12

ş. eyleyün 147a/06

ş.+ı 92b/04, 148b/15

ş. idesiz 91b/17

ş. idüp 92a/08

ş.+ile 77b/09

ş. olsun 102b/04

şâbün: *Ar.* kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde

ş. 3b/11

sac: demirden levha; üzerinde ekmek pişirilen sacdan yapılmış alet

s. 21a/17

s.+ı 21a/20, 21a/derkenar

şaç: insan başındaki kıllar, baş tüyleri

ş.+ı 89a/17

şaçma: fişeklerin içine konulan, türlü boylardaki küçük ve yuvarlak kurşun tanesi

ş. 142b/12

sa'd: *Ar.* kutlu, uğurlu; kutluluk

s. 81b/18, 101a/10

s.-ı ahter 14a/04, 22a/06

s.-ı ahterde 8b/10, 14b/08, 53a/12, 61a/23, 64a/20, 65b/14, 67a/22, 67b/02, 76a/01, 76a/23, 101a/13
s.-ı ahtere 90a/12
s.-ı ahteri 89a/12, 90a/22
s.-ı ahteriñ 89b/08
s.-ı eşrefde 77a/03
şad: *Far.* yüz sayısı
ş. 1b/01, 7a/22, 9a/18, 54b/16, 83b/06, 85b/01, 86a/18, 89b/05, 91b/03, 95a/07, 99b/14, 113b/06, 127a/11, 175a/23, 179b/03, 179b/04
şadā: *Ar.* ses, yankı
ş. 146b/15
ş.+sı 20b/16, 111b/08, 126a/05, 143b/02, 152b/01, 178a/01
ş.+sını 58a/22
sa'd-ābād: *Ar.+Far.* mutluluğu çok olan yer; İstanbul'da Kağıthane deresi kıyısında bulunan bir mesirenin adı
s.+da 74b/14
şadaqa: *Ar.* sadaka; zekat
ş. 50a/18, 161b/15
ş. olunup 105b/16
şadākat: *Ar.* dostluk, vefalılık, içten bağlılık; doğruluk, yürek doğruluğu
ihvān-ı ş.+den 2a/19
ihvān-ı ş.+e 28b/10
ş. 53b/19, 54b/15, 60b/02, 131b/20, 133a/20, 135a/14, 135b/20, 136a/02, 150a/03, 150a/03, 150b/16, 150b/22, 151a/03, 151a/04, 151a/08, 155a/05, 173b/18, 174a/14, 180a/08, 180a/17
ş.+imi 148a/12
ş.+inde 172b/11
ş.+leri 150a/02
şadākat-kār: *Ar.+Far.* sadakatli, sadık, doğru
ş.+ı 121b/21
ş.+larım 149a/09
şadākat-perver: *Ar.+Far.* sadık, bağlı
ş. 117a/19, 121b/19, 133b/01, 173b/18
şadākat-şī'ār: *Ar.* sadakati üstün gelmiş
ş. 151a/18
sāde: *Far.* düz, basit, yalın, gösterişsiz; süssüz; karışksız, katksız; yalınız, ancak

s. 15b/01, 40a/09, 41b/19, 85a/19, 119b/12
şaded: *Ar.* yakınlık, civar; fikir, niyet; teşebbüs; konuşulan madde, asıl konu
ş. 11b/19
ş.+e 88a/21
ş.+imiz 61a/07
ş.+inde 45b/18, 106b/22
ş.+inde iken 59a/11
ş.+inde olsa 71a/18
sāde-dil: *Ar.+Far.* temiz yürekli; saf, bön
s. 129b/11
s.+ler 148b/08
s. olan 117a/07, 182a/22
şadef: *Ar.* sedef, inci kabuğu
ş.+i 10b/09
sāde-rū: *Ar.+Far.* yüzü tüysüz, genç delikanlı
s. 64b/15
şadık: *Ar.* doğru, gerçek; sadakati, içten bağlılığı olan
niyyet-i ş.+ları 41a/10
ş. 50a/19, 50b/17, 88a/23, 113a/23, 113b/06, 119a/04, 130a/09, 132b/19, 174a/20
ş.+ı 118b/16
ş.+ını 113b/10
ş.+larım 149a/07
ş. olacağı 167b/18
ş. olduğu 19b/13
ş. olduğundan 148a/16
ş. olduğımı 116a/03
ş. olup 134b/03
şubh-ı ş. 20b/13
şadır: *Ar.* görünen, ortaya çıkan
ş. çekdiler 97a/17
ş. olan 52a/01, 61a/03, 62a/09, 82b/14, 130a/20, 133a/14, 173b/11
ş. olmağıla 132a/04
ş. olmamak 121a/22
ş. olmuş idi 174b/21
şadırın: *Ar.* ortaya çıkanlar
ş.+iñ 180b/07
sādis: *Ar.* altıncı
s. 3a/04, 3a/12, 3a/20, 21b/09, 51b/06, 133b/04, 175b/23, 177b/01, 182b/07
sādisen: *Ar.* altıncı olarak

s. 16b/05, 131a/14, 150a/06, 153b/04, 171b/02
şadr: *Ar.* her şeyin önü, başı, ilerisi, en yukarı, en başı; oturulacak en iyi yer; baş, başkan
ş.+a 104b/06
ş.-i 'ālī 40a/13
şadreyın: *Ar.* iki sadır
ş. 2b/17, 74b/16
ş.-i muhteremeyn 41a/16
şadr-ı a' zām: sadrazam, başvekil
ş. 2b/10, 27a/10, 27a/15, 52b/08, 54a/13, 54b/02, 56a/15, 62b/07, 63b/05, 63b/22, 69a/17, 72b/07, 72b/18, 74a/23, 74b/11, 74b/14, 74b/22, 93a/10, 94a/11, 112a/09
ş. iken 93a/05
şaff şaff: *Ar.* dizi dizi, sıra sıra
ş. 160b/22
şafā: *Ar.* saflık, berraklık; gönül şenliği, kedersizlik, neşe, zevk, eğlence
ş. 9a/04, 10b/10, 10b/11, 10b/11, 42a/20, 89a/10, 166a/18
ş.+da 60b/21, 91b/23, 92a/20, 119a/04
ş.+dan 148b/07
ş.+da oldılar 80b/10
ş. eyledi 65b/06, 97a/11
ş. getürdiñ 39b/15, 41b/17
ş. iderler 6a/12, 91b/07
ş.+ları 90a/02
ş.+ñızda 151b/21
ş.+sı 47a/02, 89b/15
ş.+sında 92a/07
ş.+sından 90b/01, 95b/15
ş.+ya 171a/12
ş.-yı hātır 65b/10
şafā-perest: *Ar.+Far.* rahatlığı, eğlenceyi seven
ş.+ler 176a/22
şāf-dil: *Ar.+Far.* kolay aldatılan, saf, bön
ş. 52a/12, 54a/14
şafeviyān: *Ar.* Safeviler
ş. 176b/05, 176b/18, 176b/22, 177a/07, 177a/10, 177a/20, 177a/22, 177b/13
ş.+iñ 176b/19, 176b/23
şafeviyye: *Ar.* Fars hükümdarı Şah İsmail'in soyu
ş. 169b/20, 171b/15, 172b/05, 177b/18

ş.+niñ 133b/01, 174a/20
ş.+ye 171b/21
şaffeyn: *Ar.* iki sıra; savaşta karşılaşılan iki taraf
beyne's ş. 143a/09
şāfi: *Ar.* duru, temiz, katıksız; bir şeyle karışık olmayan, katıksız; samimî; sadece, yalnız
ş. 9a/23, 10b/06, 30a/10, 57b/07, 84b/19
şāğ: sağlam, esen; yaşamakta olan
ş. 15b/22, 17a/18, 21a/12, 30a/22, 82a/06, 94a/15, 94b/16, 145a/01, 145a/07, 163b/06
ş. kılup 83b/15
ş. kōmayup 144b/23
ş. kōr mı 106a/05
ş. kōyup 153a/12
ş. mıdır 28a/03
ş. oldı 28a/01
ş. olsun 49b/15
şāğ: sağ, sol karşıtı
ş. 8a/19, 17a/13, 31a/02, 31a/13, 31b/14, 33a/08, 33b/02, 33b/07, 33b/16, 39a/10, 39a/19, 44a/11, 47b/14, 72a/22, 83a/07, 83b/15, 138b/13
ş.+a 36b/21
ş.+ına 23b/10
şāğ: memeyi parmaklar arasında sıkarak sütünü akıtmak
ş.-malı 6b/20
ş.-up 6a/17
şāğır: işitme duyusundan yoksun, işitmeyen
ş. olmuş 101b/16
şāğır: *Ar.* küçük, ufak
ş. 10b/23, 13a/09, 27b/07, 68b/04, 84a/04, 93b/13, 93b/22, 97b/19, 103a/22, 118a/12, 121b/01, 131a/21, 146b/14, 160a/21, 165b/05, 170b/15, 177b/23
ş.+i 123b/06, 134a/15, 145a/04
ş.+ler iken 134b/08
şāğlı şollı: sağda ve solda olan
ş. 83a/06
şāhābe: *Ar.* Hz. Muhammet'i görmüş ve kendilerinin sohbetlerinde bulunmuş olan

ş. 16a/18
şahâvet: *Ar.* cömertlik, el açıklığı
s.+de 54a/19, 82a/08, 85a/02
şâhib: *Ar.* sahip; bir özelliği olan;
koruyan
ş. 6a/15, 8b/04, 11b/02, 21b/08,
48a/05, 50b/17, 59b/02, 79b/02,
84a/17, 85a/01, 87a/04, 88a/23,
96b/05, 112b/07, 117b/16, 131a/12,
133a/17, 135a/16, 135b/18,
137a/04, 137a/09, 141b/19,
147b/07, 151a/23, 153b/08,
161a/02, 162b/23, 163b/03,
164a/01, 164a/03, 164b/13,
175b/14, 175b/19, 176b/15
ş. çıkarısız 48b/22
ş. çıkmadıñ 169b/11
ş. çıkmadığına 163a/09
ş. çıkmaları 122b/14
ş.+i 8b/18, 29a/17, 30b/05, 30b/10,
41b/11, 57a/16, 60a/19, 62b/19,
76a/17, 120a/11, 153a/11
ş.-i devlet 37a/15, 37b/03
ş.-i devlete 27a/09, 27a/10
ş.-i hayr 15b/07
ş.-i hüner 88a/23
ş.-i kerâmet 18b/13
ş.-i kerem 84b/10
ş.+ine 22b/21, 22b/22, 26b/22
ş.+ini 156a/21
ş.-i seyf 82a/08, 84a/21
ş.-i zamân 19a/18, 19b/19
ş.+lerini 157a/18
ş. olmuş 13a/01
ş.+ü'l-hayr 26a/05, 30a/06
ş.+ü'l-hayrât 22a/12, 28b/18
şâhib-i firâş: yatalak olan kimse
ş. 161b/13
ş.+dır 68b/01
ş. oldu 68a/08
ş. olup 176a/06
ş. olur 29a/23
şâhib-i re'y: düşüncesi kabul olunan,
öğütü tutulan; vezir
ş. 63a/23, 64a/19, 64b/01, 65b/22,
66b/10, 68a/17, 84a/21, 113a/22,
120b/09, 127a/20, 173b/09,
178b/17
ş. olmağı 66a/05

şâhib-kırân: *Ar.+Far.* her zaman başarı,
üstünlük kazanan hükümdar
ş. 82a/08
ş.-ı zamân 11b/03
şâhibsiz: *Ar.+T.* sahibi olmayan
ş. 154a/04
şâhih: *Ar.* gerçek, doğru, kusursuz
ş. 12b/19, 44b/03, 52a/15, 52a/18,
97b/08, 129b/20, 137a/03
ş.+dir 21b/01
ş. olan 19a/12
ş. olanından 2a/03
ş. olduğımı 13a/04
ş. olmak 50a/14
ş.+ü'l-aḥbâr 13b/14
şâhih-i müslim: İmam Müslim'in hadis
kitabı
ş.+de 71a/23, 107a/04
sâhil: *Ar.* deniz, nehir, göl kenarı, kıyı
s. 116b/15, 119b/16, 128a/09, 128a/19,
182a/11
s.+e 128a/09
sâhil-hâne: *Ar.+Far.* yalı evi
s. 42a/18
şahrâ: *Ar.* kır, ova, çöl
ş. 6a/20, 24a/15, 24a/23, 34a/13,
35a/13, 64a/21, 65a/18, 73b/21
ş.+da 20a/19, 34a/07
ş.+dan 111a/17
ş.+dır 3b/04
ş.+nıñ 3b/06, 7b/10
ş.+sına 61b/09
ş.+sında 53b/05, 78b/07, 79a/01,
80a/13, 82b/19, 187a/18
ş.+sından 77a/04
ş.+sını 77a/09
ş.+ya 5b/08, 5b/12, 69b/14, 101a/11
ş.+yı 7b/16, 20b/01
ş.-yı 'azîmde 34b/01, 35b/07
ş.-yı 'azîmdir 34b/04
ş.-yı feraḥ-fezâ 20b/03
sâhte: *Far.* düzme, düzmece, yapmacık;
yalandan; taklit
s. 131a/03, 134a/01, 147a/09, 171a/08
s.+dir 132a/13, 133b/08
s. idi 120a/01
sâhteci: *Far.+T.* sahtekâr
s.+ler 132a/14

sa'īd: *Ar.* mutlu, uğurlu; ahiretini hazırlamış
s. 75a/03
s.-i aḥterde 101a/10
s. olsun 119b/23
ṣā'im: *Ar.* oruç tutan, oruçlu
ṣ. 112a/06, 112a/08
sā'ir: *Ar.* seyreden, harekette olan, yürüyen; bir şeyden kalan başka şey; geçen, dolaşan; diğer, başka *krş.* sā'ire
s. 3b/14, 12b/10, 24b/07, 26b/12, 32b/19, 40a/19, 43a/19, 47a/08, 53b/12, 58a/04, 66b/06, 77b/23, 82b/23, 89b/19, 108b/17, 134b/05, 135b/06, 136a/22, 138b/17, 138b/23, 139a/15, 143b/03, 163b/04, 163b/08, 163b/20, 169a/09, 179a/06, 185a/12
s.+ler 97b/06, 144a/10
s.+lerde 163b/02
s.+lere 155a/19
s.+leri 136b/17, 169b/07
s.+lerine 80a/18
sā'ire: *Ar.* seyreden, harekette olan, yürüyen; bir şeyden kalan başka şey; geçen, dolaşan; diğer, başka *krş.* sā'ir
s. 75a/18
s.+den 85a/07
s.+ñiziñ 141a/11
s.+ye 132b/12, 141a/16, 173b/07
taşaddukāt-ı s. 49b/11
sakā: *Ar.* su dağıtan, saka
s. 28b/23
şakal: yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü
ṣ.+iñ 185b/11
şakaleyn: *Ar.* insan ve cin resülü's ṣ. 16a/18
şakallu: sakalı olan
ṣ. idi 162b/15
şakın-: sakınmak, korumak, esirgemek, gözetmek
ṣ. 28a/17
ṣ.-up 174a/13
sākī: *Ar.* su veren, su dağıtan; kadeh, içki sunan
s.-yi kevşer 16a/21

s.-yi kevşeriden 31a/13
sākin: *Ar.* hareketsiz olan, oynamayan; uslu, kendi halinde olan, yavaş; bir yerde oturan
s. 4b/08, 8b/04, 8b/23, 11a/13, 13a/15, 18a/03, 31b/16, 32b/02, 34a/12, 34b/17, 35a/23, 51b/12, 78b/20, 110a/21, 115b/12, 129b/03, 132a/19, 144b/05, 148b/09, 151b/07, 153a/21, 154b/23, 155b/16
s.+lerinden 12b/20, 32b/03, 182b/23
s. ola 97b/22
s. olalım 88b/23
s. olan 4a/18, 8a/03, 8a/08, 8b/01, 11a/09, 18b/12, 20a/08, 25b/07, 35a/16, 48a/05, 52a/16, 78b/09, 78b/18, 89a/03, 100b/09, 101a/17, 101b/10, 104b/22, 150a/05, 183a/07
s. olanlar 6a/12
s. olduğdan 12a/08
s. oldukları 47a/01
s. olmak 14b/23, 15a/04
s. olmalarıyla 133b/11
s. olmaz 29a/21
s. olup 32b/14, 50a/12, 139a/07, 145b/09, 178a/17, 178a/18
s. olur 19a/16
s. oluram 6a/23
s. olurdu 32b/11
s. olur imiş 9a/02, 108a/02
s. olurlar 8a/04, 180b/22
şakla-: saklamak
ṣ.-mañ 27b/11
ṣ.-miş imiş 8b/13
sāl: *Far.* yıl, sene
s.+ında 26b/06
şal-: salmak, sarkıtmak
ḥāke ṣ.-up 97a/13
ṣ.-dılar 27b/01
ṣ.-up 45a/17
şalah: *Ar.* düzelme, iyileşme, iyilik; rahatlık, barış; dine olan bağlılık
ṣ. 44b/07, 93a/10, 114b/03, 114b/15, 128b/04, 133b/23, 140b/12, 145a/07, 170b/17, 176b/03, 176b/08, 178b/12

ş.+a 38a/02, 125b/02, 168b/14,
186b/05, 186b/14
ş.+ı 167a/09
ş.-ı aḥvālını 43b/22
ş. iken 88a/21
ş. ola 94b/17, 95a/09
ş. olup 46a/14
salahor: kapıcı başı rütbesine sahip bir
unvan
s. 60a/04
salāt: *Ar.* namaz; peygambere okunan dua
edā-yı ş. 15a/05, 41b/03
edā-yı ş. iderler 15a/07, 23b/14
ş. 21b/23, 50b/05, 112a/05
ş.-ı cum^ʿa 3b/20, 15a/19, 19a/18,
23a/04
ş.-ı cum^ʿ ayı 19b/19
ş.-ı selāmdan 19b/20
ş.+larında 112a/22
ş.+ül^ʿ-aşā 19b/01
şalāteyn: *Ar.* iki namaz arasında
beyne'ş ş. 83b/12
şalāt-ı ḥamse: beş vakit namaz
ş.-ı ḥamse 21b/23, 23a/08
ş.-ı ḥamsede 2b/03
şalavāt: *Ar.* dualar, namazlar
ş.-ı tayyibāt 1b/04
şalb: *Ar.* asma, asarak öldürme
ş. idüp 169a/14
şalife: *Ar.* geçmiş, geçen
s.+niñ 165a/11
şalifin: *Ar.* geçmişler, geçenler
meşāyih-i s. 2a/02
şaliḥ: *Ar.* yarar, elverişli, iyi, uygun,
yakışır; yetkisi olan; dinin emrettiği
şeylere uygun harekette bulunan
krş. şāliḥa
ş. iseñ 17a/09
şāliḥa: *Ar.* yarar, elverişli, iyi, uygun,
yakışır; yetkisi olan; dinin emrettiği
şeylere uygun harekette bulunan
krş. şāliḥ
ş.+dan 21a/17
şalik: *Ar.* bir yola giren, bir yolda giden
s. 174b/05
şalim: *Ar.* sağ, sağlam; eksiksiz, sakatı,
noksanı olmayan; korkusuz, emin
s. 163b/06
s. kalmaz 17a/18

şalimen: *Ar.* sağlam olarak; sağlıklı
olarak
s. 124b/14
şālis: *Ar.* üçüncü
faşlu'ş ş. 20a/03, 70b/15
ş. 3a/01, 3a/09, 3a/18, 31b/06, 34b/03,
132b/20, 172a/20, 177a/14,
177a/16, 180a/18
şālişen: *Ar.* üçüncü olarak
ş. 16a/18, 131a/03, 150a/01, 153b/03,
170b/11, 180a/08
şalşal (?): ulu, muhterem
ş.+larımız 50b/05
şalṭanat: *Ar.* sultanlık, padişahlık,
hükümdarlık; bolluk ve zenginlik
keyfiyyet-i s. 47b/06
maḥarr-ı s.+larında 39b/10, 40b/19
s. 24a/11, 159a/12, 161a/23, 163a/11,
164a/09, 171b/08, 177a/14
s.+dan 163a/12, 176a/06, 177a/21,
177b/01, 177b/03, 177b/12
s.+dır 129b/17
s. idüp 48a/23, 71a/13, 106b/17,
177a/12, 177b/06, 177b/09
s.+ları 2b/04
s.+larına 14b/11
s.+larında 8b/23
zamān-ı s.+larında 11a/14, 24a/10,
62b/07
şalunı şalunı: uyumlu hareketlerle hafifçe
bir yandan bir yana eğilerek
yürümek
ş. 111a/18
şalyān: *Far.* Tanzimat'tan önce bazı
memurlara yıllık olarak verilen
ücret *krş.* şalyāne
ş.+larımı 43b/19
şalyāne: *Far.* Tanzimat'tan önce bazı
memurlara yıllık olarak verilen
ücret *krş.* şalyān
ş.+leri 43b/13
ş.+lerini 43b/02
şaman: ekinlerin harmanda dövülüp
taneleri ayrıldıktan sonra kalan,
hayvanlara yedirilen ufalanmış
sapları
ş. 20a/01, 25b/09, 26a/03
ş.+ı 25b/14

şamed: *Ar.* pek yüksek, ulu, ebedî; kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah
ferd-i ş. 1b/02, 13a/14

şāmi^c: *Ar.* işiten; dinleyen, dinleyici
s.+ine 2a/23

şāmin: *Ar.* sekizinci
ş. 3a/05, 3a/13, 124b/19, 134b/12, 176b/18, 177b/07

şāminen: *Ar.* sekizinci olarak
ş. 16b/09, 131a/22

şan-: sanmak, zannetmek
ş. 58a/10
ş.-dılar 142a/01
ş.-ma 11a/02
ş.-ursiñ 58a/12

şanādīd: *Ar.* başkanlar, ileri gelenler
ş.-i fuḥūldır 47a/12

şan^c at: *Ar.* sanatlar, ustalıklar, hüneler
ş. 23b/08, 28b/07
ş.+iñ 11a/16
ş.+ları 57b/09

şanāyi^c: *Ar.* ham maddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü, endüstri
ş. 182a/23
ş.+den 101b/10

sancağ: Osmanlı yönetim teşkilatında illerle ilçeler arasında yer alan yönetim bölümü, mutasarrıflık; bayrak *krş.* sancak
s. 5a/18
s.+larında 10b/17

sancak: Osmanlı yönetim teşkilatında illerle ilçeler arasında yer alan yönetim bölümü, mutasarrıflık; bayrak *krş.* sancak
s. 53a/05, 56b/05, 63b/20, 64a/09, 75a/14
s.+ları 57a/10
s.+ların 44b/01
s.+larından 61a/02, 72a/23

sancağ-dār: *T.+Far.* sancak taşıyan kimse
s.+ı 29b/17, 29b/19

sancaklık: sancak olma durumu
s. 37a/18

sandal (?): sandalgillerden, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç

s. 37a/09, 40b/06

şandūka: *Ar.* mermerden veya çuhadan yapılmış mezar üstü
ş. 165a/10
ş.+lar 165b/10
ş.+lara 165a/06, 165a/15, 165b/11
ş.+ları 165a/12
ş.+mın 165a/07

şanem: *Ar.* put; güzel kimse
ş.+e 43b/05

şāni: *Ar.* ikinci
firdevs-i ş. 84a/12
ḥātem-i ş. 53a/03, 82a/08
ş. 2b/23, 3a/08, 3a/17, 19a/15, 23a/01, 27a/22, 39a/13, 68b/06, 132a/12, 150b/01, 171b/05, 177a/17, 178b/17
ş. idi 62b/03
ş.+siñ 85a/03

şāniyen: *Ar.* ikinci derecede, ikinci olarak
ş. 16a/14, 125a/06, 129a/21, 131a/01, 137a/12, 149b/23, 153b/03, 163a/11, 170b/07, 177a/10, 180a/05, 186b/07

saña: sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi
s. 9a/20, 9b/01, 11b/12, 17a/10, 25a/19, 25a/21, 25b/04, 27a/12, 28a/15, 37b/08, 37b/11, 55a/10, 59a/17, 67a/18, 69a/02, 76b/11, 82a/05, 89a/08, 90b/17, 90b/18, 91a/07, 91a/10, 91a/13, 93b/04, 99a/06, 100b/07, 105b/20, 106a/06, 106a/07, 106a/09, 109a/10, 111b/01, 111b/04, 112b/10, 112b/21, 129b/14, 131b/12, 134a/19, 147a/05, 149b/18, 150a/03, 158b/08, 161a/13, 161b/02, 165b/23, 166a/02, 166a/03, 167a/21, 168b/02

şap-: sapmak, yön değiştirmek
ş.-arağ 36b/21

şapan: Osmanlı'da ateşsiz silah; iki ucu ip, ortası örme veya meşin olan bir taş atma aracı
ş. 14a/19

şaplan-: saplanmak, hızla batmak
ş.-up 30b/19

şar-: sarmak, çevrelemek

ş.-mişlar 17a/13
ş.-up 58b/12
şarf: *Ar.* harcama, masraf etme, gider;
para bozma; çevirme, döndürme;
değişme
emek ş. eylemiş 10b/07
ş. 121a/10, 123a/05, 129b/09, 131a/01,
134a/10, 136b/01, 143b/23,
145a/08, 150a/06, 166b/21,
173b/07, 187a/09
ş. eyledi 28b/02
ş. eyledim 49b/14
ş. eylemiş 23b/09
ş. eylemişler 57b/09
ş. eyleyüp 118a/08
ş.+ıyla 113b/06
ş. iderler 4a/14
ş. idüp 28b/07, 129a/09, 176a/05
ş. olunsa 128b/02
şarı: yeşil ile turuncu arasında bir renk
ş. 4a/07, 4a/07
şarı kırız (?):
s.+e 74b/02
şarıl-: sarılmak
ş.-up 187a/23
şarih: *Ar.* açık, meydanda, belli *krş.*
şariha
ş.+dir 131b/21
ş.+im 158b/01
şariha: *Ar.* açık, meydanda, belli *krş.*
şarih
ş.+larına 131b/18
sârik: *Ar.* hırsız, çalan
s. 17a/07
s.+dır 50a/13
s.+lıkda 51b/05
şarp: dik, çıkması ve geçilmesi güç
ş. 32a/07
ş.+dır 15b/09
şat-: satmak
ş.-a 6b/07
ş.-alım 27b/06
ş.-am 6b/02
ş.-ar 148b/02
ş.-arlaridiler 148b/03
ş.-asın 6b/18
ş.-mağa 27b/14
ş.-up 6b/22
şatıl-: satma işi yapılmak

ş.-dı 148a/23
ş.-urdu 148a/22
şatır: *Ar.* yazı sırası
s. 13a/20, 13a/21
şav: haber, söz
ş.+ları 91a/15
şavâb: *Ar.* doğruluk, dürüstlük; doğru
hareket, doğru davranış, doğru
düşünce
re'y-i ş. 68b/01, 98a/15
şavâb-dide: *Ar.+Far.* doğru, haklı
görölmüş; beğenilmiş
ş.+ñiz 117a/22
şavaş: savaş, harp
ş. 85b/04, 85b/17, 88a/02, 138b/15,
148b/06, 155a/12
ş.+a 83b/09
ş.+da 138b/23
ş.+dan 6a/04
ş. eyledi 83b/02
ş. eylediler 99b/06, 99b/08, 160a/23
ş.+ı 79a/17
ş. ide 79b/09
ş. idelim 24a/21, 24a/23, 103a/15
ş. iderken 141a/03
ş. idüp 79b/19, 160a/18
ş. oldı 102b/19
ş. olunmuşdır 79a/14
şavb: *Ar.* taraf, yön
ş. 14a/11, 47b/06, 119b/05, 123b/13,
128a/18, 157a/15, 158a/13,
175a/06, 179b/21
şavlet: *Ar.* şiddetli hücum, saldırma
ş. 137b/03
şavm: *Ar.* oruç
ş. 50b/05, 112a/05
şavt: *Ar.* ses, bağırma, haykırma
ş. 149a/05, 149a/16
şaf'y: *Ar.* çalışma, çabalama, gayret,
emek; geçinmek için iş işleme
s. 46a/06, 63a/03, 82a/23, 96b/08,
104a/12, 113b/02, 114a/02,
114a/11, 114b/02, 114b/15,
129a/15, 129b/13, 135a/20,
138b/04, 138b/14, 145b/03,
145b/06, 160a/15, 161b/13,
164a/03, 164b/22, 167a/18,
170a/10, 171b/02, 172b/09,

173b/14, 175a/11, 175b/16,
175b/17, 178b/05
s. eyledi 54b/01, 138b/22, 155a/02,
160b/14
s. eylediler 147a/21, 161b/16
s. eylemedi 147a/01
s. eylemek 82b/03, 167a/03
s. eylemekte 141b/17, 146a/11
s. eylemiş idi 155b/15
s. idelim 96b/07, 121a/21, 139b/01
s. idenler 4b/03
s. ider idi 63a/10
s. idicek 125a/19
s. idin 28a/03, 160a/10
s. idüp 4b/15, 6b/11, 41a/01, 68b/14,
115b/14, 121b/23, 178a/14
s.-i firāvān 66a/01
s.+inde 141a/04
s. itmek 94a/23
s. olunup 80a/04, 150b/19
s. olup 136a/01
şayd: *Ar.* av, avlama, avlanma
ş. 40b/19, 40b/21, 40b/22, 41a/07,
41a/10, 116a/01, 127b/06, 164a/17,
175b/21
ş. itmek 41a/04
ş.+lardan 41a/05
sāye: *Ar.* gölge; koruma, kollama
s.-i sa' ādetlerin 2b/14
şayf: *Ar.* yaz, yaz mevsimi
ş. 162a/13
ş.+da 136b/05, 159b/14, 178a/03
şayru: hasta, üzgün
ş. 30a/22, 30b/13
şayyād: *Ar.* avcı
ş.-ı māhī 27b/04
sāzende: *Far.* çalgıcı
s. 38b/02, 40b/10, 42b/22
s.+ler 45b/02
seb': *Ar.* yedi sayısı
s. 4a/02
şebāt: *Ar.* yerinde durma, kımıldamama,
sözünden, kararından vazgeçmeme
ş. 119b/19
ş.+a 143b/10
sebbī: *Ar.* esir edilmiş, esir olan
s. 115b/05
sebeb: *Ar.* sebep, neden

s. 3a/16, 14a/14, 14a/23, 19b/15,
69a/18, 70a/11, 88a/07, 105b/09,
126a/14, 133a/06, 133b/18,
135a/06, 146a/19, 146b/17,
154b/17, 157a/07, 159a/11,
163a/10, 164b/12, 171b/14,
178a/15
s.+den 22a/16, 36a/07, 53b/10,
155a/15
s. ile 53a/23, 80b/04, 181b/16
s.+ine 112b/09
s.+iyle 25a/15, 45b/15, 54a/05,
132a/09, 149a/13, 166b/22,
170a/18, 172a/18, 182b/16,
185b/22
s.+le 151b/12
s. olan 7a/20
s. olanları 105b/18
s. oldılar 170a/21
s. olmuştur 88a/20
s. olmuş idi 174a/09
sebkat: *Ar.* geçme, ilerleme, yürüme
s. iden 162b/10
s. itmiş 172b/05
sebt: *Ar.* cumartesi
yevm-i s. 41a/23
yevm-i s.+de 74a/17
yevmü's s. 83a/05
sebük-bār: *Far.* yükü hafif, eşyası az olan
s. 64b/15, 139b/06
s. imişler 48b/16
sebze-zār: *Far.* yeşillik, çayırılık,
çimenlik; sebze tarlası, bostan
s. 42a/17
seccāde: *Ar.* üzerinde namaz kılınan
küçük kilim, küçük halı
s. 17b/06
seccāde-nişin: *Ar.+Far.* şeyh, imam
s. 26b/07, 26b/20
seccāde-nişinlik: *Ar.+Far.+T.* şeyh olma
durumu
s. 27a/21
secde: *Ar.* namazda alını, eli, dizleri ve
ayak parmaklarını yere dayamaktan
ibaret ibadet durumu
s. 104b/17
s. ider 43b/05
s. idüp 43b/06
s.-i şükri 7a/19

s.+ye 9b/15
sedd: *Ar.* set; kapama, tıkama; kapanma, tıkanma, engel olma
s. 2a/11, 3b/02, 21a/01, 21a/02, 21a/04, 22a/09, 28b/12, 63b/03, 114a/16, 120b/07, 147a/15, 157b/12, 159a/23, 161b/11, 164b/04, 170a/20
s. çekdiler 130a/04
s. eylediler 102b/21
s. idüp 20b/22, 58a/17, 138a/09, 162a/17
s. itmek 124b/08
s. oldı 153a/18
s. olup 15b/19, 22b/13
sedid: *Ar.* doğru, hak
s. 2a/11, 3b/02, 21a/01, 114a/16, 157b/12, 170a/20
sefer: *Ar.* yolculuk; savaşa gitme; savaş; askerin savaşa hazır bulunması hali; defa, kere
‘azm-ı s. eyledi 24a/12
s. 15a/16, 15a/17, 46a/15, 62a/23, 70b/18, 75b/06, 101a/08, 109a/19, 121a/14, 123b/09, 128a/10, 132b/13, 172a/10, 181b/15
s. açup 176a/19
s.+den 128a/11
s.+e 49b/01, 121a/10, 125a/15, 127a/08, 127a/13, 127a/18, 176a/22
s. eyledi 176a/11
s. eylemek 168a/01
s.+i 75b/10, 111b/18
s. idüp 88b/02, 126a/21, 171b/22
s.-i hümayün 69a/22, 105b/08
s.+inde 63b/21, 85a/23
s.+inden 134a/19
s.+ine 123b/12, 128a/07
s.+iñ 128a/11
s.+ler 16a/09
s.+lerde 116a/21, 163a/01
s. olunmayup 66b/16
s. olunup 134b/15
sefer-ber: *Ar.+Far.* savaşa gönderilmiş veya gönderilmek üzere bulunan asker; savaşa hazırlanmış devlet
s. 112a/11
seferi: *Ar.* seferle, yolculukla ilgili olan; savaş ile ilgili *krş.* seferiyye

s.+de 82b/09
seferiyye: *Ar.* seferle, yolculukla ilgili olan; savaş ile ilgili *krş.* seferi
s. 63b/09, 80b/14, 128a/03, 135a/07, 170b/09
s.+dendir 75a/19
s.+dir 99a/17
s.+leri 124a/23
s.+lerini 136b/22
s.+ye 124b/23
s.+yi 99b/16
sefine: *Ar.* gemi, vapur
s. 12a/02, 31b/23, 128a/16, 128a/22
s.-i mübârek 11a/12
s.-i mübârekleri 11a/11, 11b/20
s.+ler 32a/05, 32a/09, 32a/23, 32b/06, 128a/14, 128a/20, 128b/03, 131b/01
s.+lere 156b/04
s.+leri 3b/16, 31b/12, 32b/14, 128a/13, 128a/17, 128a/19, 134b/15
s.+lerini 128a/22
s.+si 12a/09
sefinesiz: *Ar.+T.* gemisi olmayan
s. 135a/04
seg: *Far.* köpek, it
s.+lere 97b/07
s.+leri 20a/04, 83b/09, 137b/04, 185a/23
s.+lerini 97a/05
s.+lerle 137a/20
seḫāb: *Ar.* bulut, karanlık
s. 149a/05
seḫer: *Ar.* sabah açılmaya başladığı vakit
s. 47a/18, 47a/19, 47a/22, 102b/18, 144a/01
s.+de 119b/03
s.+e 120b/12
s.+i 6b/13, 7a/16, 14a/23, 20a/14, 21a/13, 24b/10, 26a/11, 26a/21, 55b/12
seḫerî: *Ar.* sabah ve şafakla ilgili
s. 58a/17, 59a/21, 60b/03, 61a/13, 95a/15, 102b/14, 103a/08, 105b/22, 184a/07
sehm-nāk: *Far.* korkulu, dehşetli
mār-ı s. 5a/06
sehv: *Ar.* yanlış, yanlışlık
s. eyledi 38b/02

sekiz: sekiz sayısı

s. 12b/11, 31b/20, 32a/06, 32a/16,
32b/12, 32b/20, 32b/22, 33a/01,
33a/09, 33b/03, 33b/04, 34a/14,
34b/05, 38b/23, 48a/21, 49b/08,
53b/06, 61a/08, 64a/03, 66b/15,
67a/17, 87b/13, 93a/05, 102a/08,
102a/14, 107b/16, 109b/01,
109b/23, 110a/01, 110a/11,
112a/15, 124a/16, 125b/15,
126a/17, 137a/19, 140a/01,
145b/04, 151b/16, 152a/02,
152a/15, 155a/07, 155b/19,
156a/02, 156b/17, 162a/04,
163b/12, 163b/16, 163b/19,
172a/02, 177a/09, 177a/19,
177a/23, 177b/02, 177b/03,
177b/09, 177b/09, 177b/17,
180a/21

s.+den 170a/13

s. idi 69a/13

sekizinci: sekiz sayısının sıra sıfatı

s. 74b/10

seksen: seksen sayısı

s. 30a/02, 37a/09, 38a/01, 70b/10,
99a/22, 109b/18, 136b/03, 163b/02,
177a/17, 177a/20

sel: sel, su taşkını

s.+ler 84b/06

selām: *Ar.* barış, rahatlık; sonu iyi ve
hayırlı çıkma; gelip geçici olmama;
selam, esenleme

şalāt-ı s. 19b/20

s. 39a/17

s.+a durup 104b/04

s.+dır 35b/02

s.+ına 119b/12

s.+ile 124a/14

s.+lar idüp 44b/09

s. virerek 160b/10

s. virüp 149b/14

selāmet: *Ar.* eminlik, korku ve endişeden
uzak olma; selamete çıkma,
kurtulma; iyi netice; kurtulma

cāy-ı s. 53b/11, 98a/02, 98b/21

s. 55a/12, 56a/03, 77a/07, 80a/13,
82a/06, 94a/15, 113a/09, 114a/23,
120a/13, 120b/08, 124a/08,

137b/19, 143b/01, 154a/19,
155a/14, 156b/11, 159a/10, 164a/19

s. bulamadılar 139a/03

s. bulan 124b/06

s. buldı 145b/05

s. buldılar 157b/19

s. bulmağ 159b/07

s. bulmamağ 152b/04

s. bulup 8a/23, 124a/22, 168b/11

s.+e 119b/16, 179a/17

s.+i 154b/21

s.+imiz 158a/22

s.+iñiz 140a/13

s.+leri 159b/04

selāsil: *Ar.* zincirler; zincirleme giden
şeyler

s. 20a/12, 20b/19

selef: *Ar.* bir yerde, bir işte, bir görevde
başka birinden önce bulunmuş olan
kimse

meşāyih-i s.+den 17a/20

s.+de 16b/19, 96b/05, 158a/16

s.+i 45b/14

s. olan 36b/22

selīm: *Ar.* sağlam, kusursuz, doğru

kalb-i s. 54b/02

s. 54a/18, 169b/05

sell: *Ar.* sıyırma, çıkarma, çekme

s.-i seyf 127b/12

selsebīl: *Ar.* tatlı ve hafif su; bir yerden
akan çeşme

s. 15a/02

sem^c: *Ar.* işitme, dinleme, kulak verme

s. 5b/13, 7a/07, 26a/20, 130b/10,
157a/22

s.+ine 20b/16, 55a/15, 58a/22, 90a/08,
97b/01, 101a/22, 127b/21, 169a/02,
46b/17

semā^c: *Ar.* işitme, duyma; Mevlevîlerin
âyinlerinde cezbe haliyle ayakta
dönmesi, zikretmesi

s. 23a/08

s.+ıdır 28a/16

s. ola 28a/12

s. oldı 27b/23

semā³: *Ar.* gökyüzü

s.+larda 84b/12

semā^c-hāne: *Ar.+Far.* Mevlevî tekkesinin
sema edilen geniş divanhanesi

s. 25b/18
sem'an: *Ar.* işiterek
s. 130a/22
semāvāt: *Ar.* gökler
s. 4a/02
s.+a 4b/02, 161a/02
ser-i s.+a 10a/17
semāviyye: *Ar.* a gökyüzüne mensup,
gökyüzü ile ilgili
s. 177b/18
zuhūr-ı s. 3a/14
semek: *Ar.* balık
s. 3b/14
semen: *Far.* yasemin denilen kokulu
beyaz çiçek
s.+ler 88b/16
semmūr: *Ar.* samur
post-ı s. 25a/17, 65b/08, 75b/17,
76b/09, 80a/21, 80a/22, 81b/23,
87a/04, 95b/10, 96a/01, 185a/20
post-ı s.+ı 80b/06
s. 39a/07
semt: *Ar.* taraf, cihet, yön
s.+den 84b/09
s.+i 108a/13
s.+in 130a/21, 152b/11, 157b/07
s.+inde 105a/17
s.+inden 84b/06
s.+ine 137b/21, 143b/15
s.+iñ 18a/01
s.+ler 94b/05
s.+leri 49a/12
s.+lerinde 105a/21
s.+lerini 121b/04
semūm: *Ar.* sam yeli, sıcak rüzgâr
bād-ı s. 53b/10
bād-ı s.+dan 180b/10
s. 145b/20
sen: teklik ikinci kişiyi gösteren söz
s. 6b/17, 14a/09, 19a/23, 22b/22,
24a/21, 25a/16, 39b/14, 42b/14,
58b/02, 74b/19, 90b/21, 91a/12,
93b/03, 111a/15, 116b/20, 119a/23,
131b/12, 134a/18, 164a/19
s.+de 69a/01, 94b/09
s.+den 58b/18, 65a/07, 91a/14,
166a/09

s.+i 24a/22, 41b/09, 41b/14, 41b/14,
41b/15, 47b/22, 76b/10, 84a/13,
106a/05, 168b/06, 174b/23
s.+iñ 18b/10, 24a/21, 31a/11, 37b/18,
40a/03, 65a/08, 82a/04, 91a/03,
93b/04, 103b/08, 106a/03, 113b/09,
148a/06, 158b/08, 158b/09,
164b/23, 167b/01, 168b/01
s.+iñ iken 67a/18
s.+iñle 24a/21, 38a/20
senā: *Ar.* övme, övüş
s. 19b/20
s. eyledi 104b/17
s. eylediler 127b/02
s. iderek 116a/03
s.+lar 119b/20, 169b/01
s.+ñile 113b/09
s. olsun 86a/18
s.+sında 54b/01, 113a/22, 113b/05
s.+sın eyledi 40a/06
senā-kār: *Ar.+Far.* öven, övücü
s.+ı 118b/16
sene: *Ar.* yıl, sene
s. 4a/19, 4b/10, 5b/21, 6a/02, 6a/07,
6b/23, 7a/04, 7b/19, 8a/01, 8a/01,
8a/04, 8a/07, 8a/09, 8a/10, 8a/11,
8b/06, 9a/09, 10a/05, 12a/16,
13b/03, 14b/17, 18b/05, 24a/04,
28a/20, 31a/15, 32a/22, 33b/05,
43a/23, 43b/12, 44a/07, 45a/12,
48b/03, 48b/09, 51b/08, 57a/12,
57b/17, 60b/23, 60b/23, 61b/19,
62a/10, 62b/10, 63b/02, 63b/02,
66a/21, 66b/13, 67a/10, 68b/08,
69a/12, 70b/12, 71a/03, 78b/23,
80a/12, 86a/15, 86b/13, 87a/15,
87a/21, 88a/09, 88b/01, 89a/06,
93a/18, 93a/21, 93b/23, 94a/14,
95b/22, 99b/17, 99b/23, 100a/05,
105b/05, 106b/07, 108a/15,
108a/19, 109a/21, 109b/16,
111b/23, 112a/07, 112a/13,
112a/15, 114a/03, 114b/16,
123b/17, 124b/16, 124b/19,
133b/16, 133b/19, 150a/21,
171b/20, 172a/02, 172b/20,
177a/03, 177a/09, 177a/12,
177a/18, 177a/19, 177a/21,
177b/01, 177b/03, 177b/06,

177b/09, 177b/12, 177b/17,
182b/13, 182b/14, 183a/10,
186a/01, 186b/13, 187a/18
s.+de 6a/12, 43b/18, 51a/04, 58b/02,
123b/17, 133b/13, 136b/05
s.+den 2a/15, 4b/17, 5a/16, 7a/09,
8b/06, 32a/18, 38a/06, 46b/09,
48b/06, 48b/20, 49a/05, 68b/08,
71a/10, 106b/14, 112b/01, 128a/04,
166b/21
s.+dır 9a/19, 38a/01, 44a/02
s.-i cedîd 72a/15
s.-i cedîde 7b/20
s.-i mezbûrda 26b/08, 62b/14, 66b/06,
67a/12, 86b/15, 86b/18, 86b/23,
87a/01, 87a/07
s.-i mezbûriñ 76b/06
s.-i mübârekde 12a/21, 49a/06
s.-i sâbiķda 73b/20
s.+ler 14b/07, 21a/22
s.+lerde 116b/10, 135a/17, 178a/03,
182a/06
s. sene 170b/06
s.+si 61a/08, 62a/22, 66b/15, 93a/05,
177a/16
s.+sinde 48a/21, 53a/11, 64a/03,
64a/18, 66a/22, 69b/12, 75a/19,
80b/14, 87b/14, 88b/04, 111b/21,
136b/02, 171b/07, 171b/20,
182b/09
s.+sinden 2a/05, 177b/19
s.+sine 177b/19
s.+siniñ 2a/05, 56b/15, 57a/08, 58a/16,
62a/18, 62b/07, 63b/01, 66a/09,
74a/16, 75b/20, 81b/15, 82a/14,
83a/02, 109a/21, 109b/01, 112a/10,
183a/06
s.+ye 48b/03, 89a/13
sene-be-sene: seneden seneye, yıldan yıla,
yıllar geçtikçe
s. 89a/01, 112a/04, 125a/23, 134b/17
sened: *Ar.* senet, dayanılacak şey;
kuvvetli delil olabilecek söz
s. 118b/13, 121a/05, 132a/11, 168b/04
s.+i 119a/09, 130b/14
s.-i aşfiyâ 2b/21, 29b/18, 86a/23
s.+ler 140b/05, 141a/16
senedât: *Ar.* senetler
s. 135a/22, 164a/08

senelik: *Ar.+T.* senelik, yıllık
s. 134b/18
senevi: *Ar.* bir yıllık
s. 43b/11
sengistân: *Far.* taşlık, taşı çok olan yer
s. 15b/10
s.+dır 15b/10
s. iken 15b/22
sengistânlık: *Far.+T.* taşlık, taşın çok
olduğu yer
s.+dır 3b/08
seng-sâr: *Far.* taşı bol yer
s. eylediler 147a/16
s. idicek 104a/16
senlik: sana ait olan benlik, şahsiyet.
s. benlik 96a/13
ser: *Far.* baş, kafa, kelle; başkan; tepe,
doruk; kenar; nihayet, son
s. 10a/22, 13a/05, 13a/18, 13a/22,
13a/23, 23a/15, 28b/01, 80b/20,
83a/09, 84a/16, 87a/01, 87b/10,
116b/08, 119a/06, 119a/21,
129b/22, 148b/16, 168a/04,
182a/05, 184a/23
s. çekmiş 3b/08, 10a/17, 14b/21,
15b/08, 84b/17
s. çekmişdir 4b/02
s.+i 5a/07
s.-i bālāsına 26a/10
s.-i bî-devletiñ 25a/04
s.-i cebele 10a/20
s.-i mü 62a/16
s.-i mübâreki 19a/09
s.+ini 21a/19, 68b/03
s.-i semāvāta 10a/17
s.-i vālāsı 11a/05
s.+ler 85b/11
s.+leriñ 67b/10
ser-â-ser: *Far.* baştan başa, büsbütün; altın
veya gümüş telle dokunmuş bir
çeşit kıymetli kumaş
s. 75b/17
ser^c asker: *Far.+Ar.* asker ve ordu
komutanı
s. 53a/07, 56a/20, 56b/01, 56b/13,
56b/15, 56b/23, 62b/15, 64b/13,
67b/09, 69b/01, 99a/23, 126b/02,
126b/09, 126b/22, 128b/10,
131a/23, 133b/20, 134b/12,

136a/20, 154b/10, 154b/20,
155a/15, 156b/19, 157a/05,
162a/04, 167b/07, 167b/19,
183a/03, 186a/02, 187b/07
s.+den 126b/19
s.+ime 151b/19
s.+ler 126b/17, 126b/17
s.+leri 49b/01
s.+leriniñ 126b/18
s.+leriñ 132b/13
ser' askerlik: *Far.+Ar.+T.* asker ve ordu
komutanlığı
s. 126b/13, 126b/15, 127a/07, 127a/10,
129a/11
s.+den 127a/01
s.+i 59b/15
serāy: *Far.* saray; büyük konak
s. 3b/22, 15a/01, 42b/03, 42b/04,
58b/15, 68a/21, 99a/20, 104a/02,
127a/20, 129a/23, 129b/09,
141a/23, 141a/23, 141b/02,
141b/03, 141b/06, 142b/02,
147a/15, 147a/16, 147b/03,
147b/15, 149a/02, 150b/01,
150b/13, 153a/06, 162a/16,
162a/17, 166a/16, 169b/14,
175a/07, 175b/07
s.+a 36b/19, 37a/01, 37a/07, 58a/18,
84b/15, 104a/03, 149a/20, 162a/19,
162a/20, 175a/21
s.+da 147b/04, 150b/14
s.+dan 146a/07, 146b/13, 149a/03
s.+ı 74a/23
s.-ı cedid 42b/02
s.+ına 36b/11, 37a/12, 59b/08, 67b/03,
97b/12, 99a/20, 103a/17, 129b/08,
132a/19, 132a/21, 146b/15
s.+ında 148b/22, 164a/13
s.+ında mı 39b/08
s.+ından 127a/16
s.+ımı 113b/09, 141b/08, 141b/12
s.+ınıñ 45b/09
s.+ıñ 74a/23, 84b/16, 103a/18
s.+lar 61b/05, 107b/22
s.+ları 11a/22, 57b/05, 57b/06, 85b/22
s.+larına 28a/22
s.+larında 103b/23
ser-be-ser: *Far.* başbaşa, baştan başa
s. 23a/22, 23a/23

ser-bevvābin: *Far.+Ar.* kapı tutan
s. 56a/13, 62a/19, 62b/08
s.+i 53a/16
ser-bülend: *Far.* başı yüksek; yüce
s.+i 18b/20, 31a/07
ser-çeşme: *Far.* çeşme başı, pınar, su başı
s. 75a/10, 81a/17
serdār: *Far.* asker başı, kumandan,
komutan
s. 60a/02, 64a/01, 64a/02, 64a/16,
65a/02, 65a/08, 65a/23, 66b/18,
75a/01, 85b/18, 99a/16, 99a/18,
112a/12, 121b/01, 121b/17,
135b/16, 137a/06, 137b/13,
144a/13, 144a/15, 145a/11,
145b/01, 152a/12, 152b/08,
155b/10, 156a/02, 156a/16,
177b/15, 179a/05, 179a/09,
179b/20, 180a/09, 183a/12,
183b/16, 185b/22, 186b/19
s. eyledi 76a/02, 147a/03
s.+ı 66b/23
s.-ı a'zam 1b/15, 55b/01, 62b/17,
72a/17, 84b/10
s.-ı ekrem 12b/01, 53a/20, 53b/13,
53b/23, 54a/03, 54b/12, 54b/16,
54b/21, 55b/04, 55b/07, 56b/14,
57b/17, 57b/23, 58a/18, 59b/20,
60a/01, 61a/07, 61a/14, 61b/07,
61b/20, 62a/11, 63b/09, 64b/01,
64b/20, 64b/23, 65a/03, 65a/16,
65b/23, 66a/23, 67a/03, 67a/08,
68b/21, 69a/09, 69b/18, 73a/09,
73a/16, 73a/22, 73b/15, 74a/08,
75b/06, 75b/15, 75b/22, 76b/04,
77a/02, 78a/10, 78a/18, 78a/21,
78b/01, 78b/06, 79a/18, 79a/21,
79b/05, 79b/10, 79b/11, 79b/16,
80a/01, 80b/05, 80b/22, 81a/11,
81b/01, 81b/06, 81b/09, 81b/16,
81b/21, 82a/06, 82a/17, 82a/18,
82a/23, 83a/08, 83b/17, 83b/20,
84a/06, 84a/23, 84b/23, 85b/17,
86a/09, 86a/14, 87a/02, 87a/03,
87a/06, 87b/14, 109b/02, 109b/05,
109b/07, 182b/17, 183a/20,
184a/17, 185a/02, 186a/19,
186a/22, 186b/08, 186b/11,
187a/08, 187a/22

s.+ı muhterem 56a/08
s.+ı mükerrerem 78b/09
s.+ına 65a/21, 67a/02
s. idüp 75b/17, 87b/15, 155a/06
s.+lar 2a/10
s.+ları 138b/10, 144a/21, 152a/11
s.+larına 64b/22, 65a/04
s.+larının 155b/02, 155b/04
s. olan 86b/20
s. olup 64a/03, 147a/05
serdârlık: *Far.+T.* başkomutanlık
s. 52b/15, 55a/01, 55a/09, 61a/22,
80a/21
s.+dan 54b/23
serdençekdi: Yeniçeri Ocağı'nda bir sınıf
s. 58a/06, 61a/19
s.+si 56b/06
serdengeçdi: fedaî, akıncı, yiğit
s. 61a/20, 64a/12, 66b/07, 72b/06,
183a/21, 184a/13, 186a/11, 186a/12
s.+si 64a/10, 75a/16, 75a/16
ser-efrâz: *Far.* başını yukarı kaldıran,
yükselten, benzerinden üstün olan
krş. ser-firâz
s. 48b/08
ser-encâm: *Far.* bir işin sonu; başına
gelen; olay
s.+dan 166a/05
s.+ı 92b/20
ser-firâz: *Far.* başını yukarı kaldıran,
yükselten, benzerinden üstün olan
krş. ser-efrâz
s. 52b/19, 66b/17
s. buyurdılar 62a/01
s. eyledi 86a/21
s.+ı 23b/22
s.+ı idi 18b/20
s. olunup 63b/19
s. olup 62b/10, 64a/05
s. olur idi 54a/04
s. olursız 52b/02
ser-fürü: *Far.* baş eğme, söz dinleme
s. 149a/15, 150a/16
s. ider 49a/22
s. idüp 43b/12
s. itmemiş 91a/01
s. itmeyüp 125a/07
ser-gerdân: *Far.* başı dönen, sersem,
şaşkın; perişan

s. 137b/07, 173b/14
s. kaldı 140b/21
ser-gerde: *Far.* elebaşı
s. 151b/08, 151b/13
ser-güzeşt: *Far.* serüven, birinin başından
gelip geçen şey
s.+i 119b/16
serhadd: *Far.+Ar.* sınır, hudut *krş.* serhat
s. 44a/09, 45a/01, 114a/16, 116a/06,
133b/15, 158a/07, 178a/13,
179b/06, 181a/19
s.+de 44a/15, 44b/04, 131a/22
s.+i 49a/06, 75b/08
s.+i islâm 3b/02, 52a/15, 86a/22,
111b/22
s.+i manşüelerde 5b/21
s.+inde 48a/14, 48b/19
s.+leri 178a/20
s.+lerin 44b/06
s.+lerinde 122a/16, 126a/02
s. olduğu 35a/14
serhadd-nişîn: *Far.+Ar.* sınırdan oturan
s. 44a/17
serhat: *Far.+Ar.* sınır, hudut *krş.* serhadd
s.+leri 108a/05
ser-hoş *Far.* sarhoş
s. 161b/09
serî: *Ar.* çabuk, hızlı
s. 158b/17
serika: *Ar.* çalınmış, çalınmış şey
s. 114a/07, 115a/23
ser-kâr: *Far.* kâhya
s.+larına 37a/09
ser-kârân: *Far.* kâhyalar
s. 176a/13
ser-keşlik: *Far.+T.* dikbaşlılık, inatçılık
s. eyledi 60a/06
ser-mâye: *Far.* anamal, sermaye
s. 48a/05
ser-mû: *Far.* kıl kadar, pek az şey
s. 44a/16, 82b/16, 96a/15, 100b/18,
111b/12
ser-nigün: *Far.* baş aşağı olmuş, ters
dönmüş; talihsiz
s. oldılar 26b/01
s. olmağdadır 65b/22
serrâc-hâne: *Ar.+Far.* saraçhane,
saraçların bulunduğu çarşı
s. 74b/01

ser-sürh: *Far.* kızılbaş, Şii
s. 137a/19, 183b/20, 184b/08
s.+lar 136a/02, 136b/15, 148b/11,
152a/05, 152a/15, 152a/16,
153a/15, 154b/11, 156b/08,
156b/23, 160a/17, 160a/21,
183b/10, 183b/12, 184b/19,
185a/10
s.+lara 138b/13, 144b/18, 185a/05
s.+lardan 154b/20, 165b/08
s.+ları 155b/05
s.+larından 150b/11
s.+larıñ 138b/20, 145a/15, 145b/12,
183b/05
ser-sürüh: *Far.* kızılbaşlar, Şiiler *krş.*
sürh-serân
s. 128b/11
s.+lar 68a/14, 128b/01, 144b/08
serv: *Far.* selvi ağacı
kadd-i s.-i dilârâ 27b/02
s. 173b/03
s.-i bālāsında 11b/20
s.-i dilârâ 89a/15
s.-i revân 89b/10
s.-i təcım 31a/08
server: *Far.* baş, başkan, ulu
s.+i 5b/17, 12a/20, 23a/21, 23b/23
s.+idir 26b/04, 28a/18
s.-i enbiyâ 86a/23
servistân: *Far.* selvilik
s. 42b/04
serzeniş: *Far.* başa kakma
s.+ler 113b/11
setr: *Ar.* örtme, kapama, gizleme
s. 152a/20, 164b/02
s. buyurup 2a/20
s. eylemege 160b/14
s.-i ‘avret 17b/05, 18b/02
s. olsun 174a/19
sev-: sevmek
s.-diklerinden 41b/15
s.-er 41b/14, 46a/13, 95b/06
s.-er idi 9a/10
s.-erim 42b/12
s.-erler 42b/18
s.-erler mi 42b/13
s.-ersen 5a/23
s.-ersiz 42b/18
s.-meyeler idi 42b/18

s.-meyüp 125a/15
şevâb: *Ar.* Allah tarafından
mükâfatlandırılan hareket; hayırlı
hareket, hayır işleme
ş. 72a/12, 84a/01, 107b/13
ş.+ı 85b/21
sevâd: *Ar.* karalık, siyahlık, karartı; yazı,
karalama
s.-i ‘azîme 42b/06
sevâdü'l-vech: *Ar.* yüz karası, utanç
s. 172b/06
sevâhil: *Ar.* sahiller, kıyıları
s. 155b/15
sevda: *Far.* aşk, sevgi; aşırı sevgiden
doğan bir çeşit hastalık; istek,
heves, arzu
s. 163a/12
s.+dan 20a/19, 70a/12, 91b/06
s. olduğu 90a/04
s.+sı 68a/04, 166a/06, 172b/02
s.+sına 153a/16
s.+sına düşdi 169a/07
s.+sına düşdiler 146b/01
s.+sında 117b/06, 117b/15, 123a/11,
145b/15, 162b/02
s.+sından 124a/08, 158b/04, 158b/14,
168b/17
s.+sıyla 63b/23, 114a/08, 122a/07,
122b/13, 136a/02, 159a/07,
159a/21, 171b/13
s.+ya düşmiş 90a/06
s.+yla 53b/01
sevda'vî: *Far.* meraklı, kuruntulu
s. 111a/07, 111a/14
sevķ: *Ar.* önüne katıp sürme, ileri sürme;
bir neticeye bağlama; yollama,
gönderme
s. iderlerdi 133a/16
s. itdiñiz 130a/14
s.+iyle 123b/10, 127a/12
seyâhat: *Ar.* yolculuk, gezi *krş.* seyyâhat
s. 16a/02
seyelân: *Ar.* akma
s. 136b/09
seyf: *Ar.* kılıç *krş.* şemşir, kılıç
s. 71a/11, 96a/01, 106b/15
s.+len 105a/18
s.+leriñ 97a/16
şâhib-i s. 82a/08, 84a/21

sell-i s. 127b/12
seyirt(d)-: koşmak
s.-üp 25a/13
seyr: *Ar.* yürüme, yürüyüş; gitme, hareket; yolculuk; gezme, gezinme; eğlenmek üzere bakma; gezilecek, görülecek şey
s. 13b/19, 41b/04, 70a/04, 70a/09, 74b/09, 76a/05, 88b/02, 113a/11
s. eylemege 150b/11
s. ider 12b/18
s. iderler 41b/07
s.-i subhān eyledi 84a/03
seyrān: *Ar.* gezinme, bakıp seyretme
s. eyleyen 23b/17
s. iderek 101b/02
s. olduğum 104a/13
seyrāncı: *Ar.+T.* gezinen, bakıp seyreden kimse
s.+dan 12b/15
seyr ü sülük: *Ar.* tarikatte takip olunan usûl
s. iderler mi 42a/11
seyyāh: *Ar.* yolcu, gezici siyāh
s. 9a/06, 13b/18, 26b/12, 88a/22, 136b/10, 163a/19, 163b/03, 176b/18, 177a/02
seyyāhat: *Ar.* yolculuk, gezi *krş.* seyāhat
s. idüp 175a/02
seyyid: *Ar.* efendi, bey; ağa; ileri gelen, baş, başkan; Hz. Muhammet'in torunu Hz. Hasan'ın soyundan olan kimse
s. 16a/12, 22a/15, 29b/11
s.+ü'l-evvelin 86b/01
seyyidü'l-mürselin: *Ar.* peygamberlerin efendisi, Hz. Muhammet
s. 1b/07
seyyi'e: *Ar.* fenalık, kötülük; suç, günah
s.+sinde 153a/15
sezā: *Far.* uygun, yaraşır, münasip
s. 132a/11, 132b/20
şı-: kırmak; bozmak; kabul etmemek
s.-madı 19a/07
şıbyān: *Ar.* çocuklar
mu' allim-hāne-i ş. 9b/04
mu' allim-i ş. 23b/04
ş. 6a/07, 20a/09, 146b/15, 160a/05
ş.+1 42a/02, 165b/05

ş.+in 142a/23
ta' lim-i ş. 9b/11
şıçra-: sıçramak
ş.-dı 7a/16, 20b/16
ş.-yup 73a/11, 74a/10, 92b/01, 101b/01
şıdık: *Ar.* doğruluk, gerçeklik
ş. 133b/06, 166b/10
ş.+a 148b/12
ş.+ıla 27b/01, 28a/15
şıfat: *Ar.* hal, suret, şekil, varlık
ş. 15b/02
şıfāt: *Ar.* sıfatlar, vasıflar
ş.+ıdır 96b/01
şıgın-: sığınmak
ş.-dık 73b/03
ş.-uruz 37b/13
şıgır: geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı
ş. 51a/23
şıhhat: *Ar.* doğruluk, gerçeklik; sağlamlık, sağlık
'adem-i ş.+i 71a/05, 106/09
ş. 39b/09
ş.+e 21a/derkenar
ş.+i 19a/13, 43b/14, 55b/09, 64b/06, 67b/19, 71a/05, 98a/03, 101a/07, 101a/23, 106b/09, 183a/20, 185b/17
ş.+ini 64b/09, 137a/22
şıķ-: çevresine sarılarak veya bir şey sararak çepeçevre basınç altına almak
ş.-up 44b/05
şıķlet: *Ar.* ağırlık, yük; sıkıntı
ş.+imizden 143a/07
şılā-yı rahm: ana, baba ve akrabasını ziyaret görevini yapma
ş. 116b/02, 181b/19
şımsıķı: çok sıkı
ş.+ca 5a/06
şımif: *Ar.* sınıf, kısım
ş.+ına 153b/02
şınur: sınır
s. 36a/21
s.+a 36a/23, 37a/18
s.+ında 45a/08
s.+larına 49b/05

şırāt: *Ar.* yol
ş.-ı müstakîmden 51a/01

sırça: cam, camdan yapılmış
s. 42b/03

sırr: *Ar.* gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey
s. 26a/19, 96a/20, 174b/04, 174b/06, 174b/10
s.+a 125b/22
s.+ı 11a/02, 29a/10, 90a/11, 92a/04, 125b/23
s.-i ^ç acâyib 5a/03, 5a/17, 7b/23
s.-i ^ç acîb 10b/17
s.-i ^ç acîbe 2a/04, 7b/09
s.+ın 4a/21
s.+ını 5a/17, 5b/02, 7b/08, 7b/09

sırran: *Ar.* gizlice, gizli olarak
s. 89b/12, 152b/02

sırr-âne: *Ar.+Far.* gizli tutularak yapılan
s. 55a/08, 118b/10

şiyâm: *Ar.* oruç
ş. 50a/18

şiyânet: *Ar.* koruma, korunma
ş. 114a/21, 122b/03
ş. idüp 166a/11
ş.-i mezbûri 44a/23
ş.+leri 46a/12

şîgâr: *Ar.* küçükler
ş. 154a/18, 159b/01, 171a/01

şikâyet: *Ar.* birine içecek su verme
s. 134b/19

sikke: *Ar.* para üzerine vurulan damga; madenî para, akçe
s. 49a/02, 119b/21, 132a/14
s.-i hasene 40b/06, 44b/21
s.-i hümâyün 44b/20
s.+si 48b/04
s.+yi 48b/04

silâh: *Ar.* silah
s.+larını 142a/05
s.+larıñ 141b/18
s.+larıyla 39a/05

silâhlan-: *Ar.+T.* silahlı duruma gelmek
s.-up 141b/12, 147b/03

silâh-şor: *Ar.+Far.* silahlı adam, savaşçı
s.+ı 80a/23
s.+lar 41b/06

silih-dâr: *Ar.+Far.* silahları koruyan memur

s. 51b/08, 56b/06, 58a/05, 60a/23, 61a/19, 64a/11, 66b/07, 69b/01, 69b/07, 72b/06, 75a/15, 75b/19, 81a/03, 81a/12, 83a/16, 86b/04, 86b/08, 86b/10, 87b/09, 186a/10, 186a/12
s.+ı 21b/03, 72b/07, 82b/20, 87a/05

silih-dârân: *Ar.+Far.* silahtarlar
s. 73a/18, 85b/15

silih-şorluk: *Ar.+Far.+T.* silahşor olma durumu
s. 176a/04

silik: *Ar.* sıra, dizi; yol, meslek, tutulan yol
s. eylemek 135b/12
s.+ine 171a/09

silsile: *Ar.* zincir, zincirleme olan şey; soy
s.-i ^ç aliyye 38a/05

sim: *Far.* gümüş, gümüşten, gümüş para
s. 22a/01, 22a/03, 23a/09, 27b/18, 35b/18, 36a/12, 36a/15, 68b/09, 89a/15, 100b/06, 151b/04, 165a/18
s.+den 23a/07
s.-i hâlişdendir 23a/05

simât: *Ar.* sofraya, yemek masası; sofraya gelmiş yemekler; ziyafet
s. 41b/19
s.-i ta^ç amı 40a/10

sîne-şâf: *Far.+Ar.* sarılıp kucaklaşmış
s. olmakdan 89b/11

sipâh: *Far.* asker; ordu
s. 56b/06, 58a/05, 61a/19, 64a/11, 66b/07, 69b/06, 72a/23, 72b/05, 72b/05, 73a/18, 75a/15, 75b/19, 81a/02, 83a/15, 85b/15, 86b/10, 186a/09, 186a/12, 187a/04

sipâriş: *Far.* ısmarlama, sipariş
s. 125b/19, 135a/11
s. eyledi 6b/10, 118b/17, 172b/21, 174b/11
s. eylediler 94b/13
s. eylediği 132b/21
s. eylemek 132b/16
s. eylemişler idi 184b/15
s. idüp 74a/12, 132b/18, 147a/02
s. kıldı 171a/13
s. olduğu 185a/09
s. olunan 149b/02

s. olmuş idi 138a/03
s. olundu 53a/09, 118b/09, 175b/10
s. olunmuş 73b/12
s. olunup 132b/11
sipās: *Far.* şükretme, dua etme, şükür
s. 1b/01
sipeh-sālār: *Far.* askerlerin en büyüğü
s. 123a/21, 123b/04, 124a/19, 135b/16
siper: *Far.* arkasına saklanılacak şey;
koruyucu engel; gizlenilip
savaşılacak yer veya şey
s. olup 147a/23
siperlen-: *Far.+T.* korunmak, saklanmak
amacıyla bir yeri, bir şeyi kendine
siper etmek veya siper altına,
arkasına veya içine girmek
s.-erek 142b/09
s.-üp 155b/05
sīret: *Ar.* bir kimsenin içi, hâli, tavrı,
ahlakı
s.+de 112b/03
sitāyış: *Far.* övme, övüş; öven
s. itmişler 40a/23
sitem: *Far.* zulüm, haksızlık; eziyet;
çıkışma
s. 142a/15
sitte: *Ar.* altı
s. 46b/01
sivār: *Far.* binici, ata binmiş; “binen,
binici” anlamlarına gelerek birleşik
kelime yapar *krş.* süvār
s. ola 103b/16
s. olasız 97a/01
s. olup 65b/01, 99a/20
sivārī: *Far.+Ar.* atlı asker *krş.* süvārī
s. 50a/02, 81a/04, 83a/16, 101b/08,
103b/16
s. olup 79a/22
sivāsī: Sivas ile ilgili, Sivas’a bağlı
s. 17b/17
sivri: ucu keskin ve batıcı olan
s. 13b/10
siyāh: *Far.* siyah, kara
çeşm-i s. 89a/16
s. 50b/03
s.+lar 20a/21
siyāh-puş: *Far.* karalar giymiş; yaşlı,
matemli; seyis, uşak
s. 50b/13

s.+lardır 50b/03
siyāk: *Ar.* sözün gelişi, ifade şekli
s. 35b/16, 47b/08, 54b/04, 65a/07,
68a/02, 68a/07, 68a/11, 76a/21,
103a/03, 112b/11, 113a/06,
117b/02, 129a/20, 131a/20,
151a/06, 153b/05, 163b/09,
180a/11
s.+da 100a/12, 110b/13, 115a/13
siyāset: *Ar.* hükümet etme, memleket
idaresi; kurnazca iş veya hareket
s. 183a/14
siyemmā: *Ar.* hele, özellikle, her şeyden
önce
s. 47b/06
siz: çokluk ikinci kişi zamiri
s. 38a/14, 43a/15, 52a/07, 90b/05,
96b/08, 97a/01, 117a/19, 118a/19,
118a/21, 130a/13, 131a/17,
141a/11, 143a/07, 143a/11,
151b/18, 166b/03, 167a/07
s.+den 43a/16, 109a/07
s.+denim 143a/22
s.+deniz 108b/17
s.+e 28a/10, 37b/17, 37b/21, 38a/14,
42b/18, 43a/15, 43a/16, 44b/01,
47a/23, 91b/22, 117a/21, 120a/01,
125a/10, 132b/04, 140a/15,
140a/16, 166b/03, 166b/23,
167b/14
s.+i 26b/15, 42b/18, 76a/13, 120a/02,
129b/08, 129b/15, 143a/21,
146a/04, 149a/14
s.+in 109a/10
s.+iñ 27a/01, 37b/13, 38a/07, 38a/15,
41b/16, 43a/03, 43a/06, 43a/08,
45a/08, 46a/07, 91a/20, 100b/11,
109a/14, 172b/07, 172b/08
s.+iñle 38a/16, 38a/19, 140a/11,
140a/19, 160a/11, 167b/16
s.+ler 7a/05, 25b/03, 27b/11, 45b/20,
70a/01, 90a/05, 90a/20, 91a/05,
91a/16, 91a/21, 91b/23, 94a/15,
94b/08, 95a/08, 97a/01, 97b/05,
97b/05, 98a/15, 103b/02, 103b/16,
104b/13, 187b/01
s.+lerde 94a/17, 186b/23
s.+lerden 95b/07

s.+lere 69a/02, 70a/02, 70a/07, 73b/03,
88b/23, 91a/16, 96b/14, 109a/12,
151b/22, 186b/20, 186b/23
s.+leri 97b/06
s.+leriñ 52a/06, 96b/11, 149b/21,
187b/01
s.+ler ise 91a/20
şofa: Ar. evlerde oda kapılarının açıldığı
genişçe yer, hol
ş.+da 47b/08
şoñan: Yezidî halkından bir aşiretin adı
ş. 50a/07
şoñbet: Ar. görüşüp konuşma; arkadaşlık
ş. 9a/04, 27b/23, 65b/07, 95b/20,
119a/05, 158a/16
ş.+de 130a/19
ş.+e 37b/01, 40a/18
ş.+i 11b/22
ş. ider idi 92a/07
ş. ider iken 111a/16
ş. iderken 112a/23
ş. iderler idi 9a/09
ş. idüp 40b/11
ş.-i hāş ider idi 13b/22
ş.+ine 45a/23
ş.+leri 38b/03
ş.+lerine 152b/20
ş. olunmaksızın 38a/17
ş. olunur iken 18a/17
şoñ-: içine veya arasına girmesini
sağlamak
ş.-dı 73b/02
ş.-up 187a/23
şoñak: sokak
ş.+lar 150b/11
ş.+larda 103a/18, 110b/15, 152b/02,
153a/23
ş.+ları 83b/05, 84b/05
ş.+larından 178a/08
ş.+larınıñ 77b/21
şol: sol, sağ karşıtı
ş. 22a/06, 23a/12, 23b/17, 31a/01,
33a/08, 33a/23, 33b/02, 33b/08,
35a/07, 39a/10, 72a/22, 84a/15
ş.+a 36b/21
ş.+ına 23b/10
ş.+ında 138b/13
şomat: sıra sıra konmuş yemek sofrası;
ziyafet

ş. 90b/16
ş.+lar 17a/03
şoñra: sonra
ş. 6b/23, 7a/06, 7a/09, 7b/06, 7b/06,
7b/15, 7b/18, 8a/04, 8b/06, 9b/14,
9b/15, 11b/16, 12a/08, 13a/05,
13a/20, 14b/07, 14b/08, 14b/12,
16b/14, 19b/01, 19b/21, 19b/23,
20a/13, 21a/11, 22b/14, 22b/15,
24b/14, 25a/11, 29a/22, 32b/03,
36a/01, 36b/17, 36b/20, 37a/10,
37a/14, 37b/11, 37b/15, 38b/17,
39a/23, 39b/16, 40a/09, 40a/10,
40a/11, 40a/12, 40a/23, 40b/14,
40b/15, 40b/16, 40b/17, 41a/06,
41a/20, 41a/20, 41a/21, 41b/03,
41b/19, 41b/20, 41b/20, 42a/06,
42a/10, 42b/05, 42b/11, 42b/22,
42b/23, 43a/14, 43a/16, 43a/18,
43b/09, 43b/14, 43b/22, 44b/08,
44b/08, 44b/23, 45a/02, 45b/04,
45b/05, 45b/06, 45b/08, 47a/23,
47b/04, 47b/05, 48a/04, 48b/06,
48b/07, 49b/05, 51a/07, 51b/11,
52a/05, 52a/23, 53a/01, 53a/14,
53a/19, 53a/22, 53b/20, 55a/20,
55b/05, 56a/14, 56a/16, 59a/21,
59b/13, 61a/23, 62a/06, 62a/11,
64a/14, 64b/12, 65a/01, 66b/10,
67a/16, 67b/06, 67b/21, 68a/09,
68a/22, 69a/18, 69b/12, 70b/17,
71a/11, 72b/14, 73a/06, 74a/01,
74a/04, 74a/04, 74b/12, 74b/14,
74b/20, 78b/10, 78b/22, 79b/01,
79b/09, 80a/16, 81b/11, 82b/08,
82b/19, 86a/21, 87b/03, 89a/10,
90b/19, 91a/08, 91b/07, 91b/17,
92a/04, 94a/01, 94b/08, 94b/11,
95a/19, 96a/18, 96b/19, 96b/22,
97a/06, 97a/08, 97a/23, 98b/10,
98b/23, 99b/21, 99b/23, 100a/06,
101b/07, 103a/14, 103b/06,
103b/21, 104b/07, 104b/13,
105a/14, 105b/15, 106a/04,
106a/16, 106a/21, 106b/15,
109a/13, 109a/15, 109b/18,
112b/04, 112b/23, 113b/14,
114b/11, 115a/05, 116a/15,
117b/02, 118a/02, 118b/18,

119a/04, 119b/02, 120a/03,
120a/06, 120b/01, 120b/05,
123a/02, 123a/14, 124b/16,
125a/12, 125a/16, 126a/11,
126b/08, 134a/15, 136b/12,
137a/07, 137b/23, 139a/10,
139a/19, 139b/03, 139b/04,
140b/14, 141b/21, 142a/16,
142b/06, 144b/02, 146a/01,
146a/13, 147a/12, 148b/17,
149b/17, 151b/08, 151b/13,
151b/15, 153a/17, 153a/18,
154a/02, 154a/16, 154b/05,
156b/13, 158a/05, 159b/05,
160a/01, 160b/02, 161a/15,
161a/17, 161a/21, 163b/05,
164a/09, 165b/08, 166a/05,
166b/07, 166b/12, 166b/17,
167b/10, 168a/03, 168b/12,
169b/12, 169b/16, 170a/15,
170b/12, 170b/21, 172a/17,
176a/06, 176a/08, 177a/09,
177a/19, 177a/21, 177b/01,
177b/03, 177b/12, 179b/17,
181a/13, 181b/07, 182a/08,
182b/06, 183b/17, 183b/22,
184b/13, 187b/08
ş.+ya 91b/20
şor-: sormak
ş. 39b/12
ş.-arsın 25b/05
ş.-dı 39b/11, 42a/22, 43b/22
ş.-ınca 41a/18
şorğuç: padişahların ve vezirlerin
başlarına taktıkları başlıkların ön
tarafında bulunan tüy veya püskül
biçimindeki süs, tuğ
ş. 149b/15, 158b/06
ş.+ına 158b/06
şorıl-: sorma işine konu olmak
hâtir ş.-up 38a/16
şovuk(ğ): soğuk
ş. 12a/06, 95b/08
ş.+dan 10b/01
ş.+dır 30a/12
ş.+ı 19a/21
ş.+lar 80a/10, 184a/15
söyle-: söylemek

s.-di 7a/03, 25b/12, 26a/14, 27b/19,
28a/02, 37b/17, 92b/10, 168a/06
s.-dikde 46a/17
s.-diler 28a/09
s.-dim 28a/01, 39a/19, 45a/04
s.-me 44b/05, 45a/01
s.-medi 42b/21, 44a/12, 103a/06
s.-mege 54a/11, 117a/16, 160b/11
s.-mek 94a/23
s.-miş 97b/09
s.-miş idi 137b/23
s.-rler 49b/04
s.-rsiz 44b/03
s.-se 70a/17
s.-ye 130b/14, 130b/16
s.-yüp 36b/10, 110b/05
söz s.-mek 104a/18
yabana s.-miş 37b/21
söylen-: söyleme işi yapılmak
s.-en 131b/21
s.-üp 169a/23
s.-ür 16b/05, 29b/05
s.-ür idi 51b/08
söyleş-: karşılıklı konuşmak, sohbet
etmek
s.-digimizi 45b/10
s.-diler 39b/21
s.-düğünü 37b/19
s.-üp 52a/22, 160b/10, 185a/13
s.-ür iken 46b/10
söylet-: söylemesine yol açmak
s.-mediñiz 131b/17
s.-mege 131b/16
s.-señ 49a/20
söz: söz, kelam
s. 26a/14, 27b/15, 41b/11, 52a/18,
53a/13, 54a/10, 70a/10, 70a/14,
70a/17, 90b/17, 90b/19, 91a/15,
92b/09, 94a/17, 94a/23, 94b/23,
95a/01, 95b/02, 95b/08, 96a/09,
97b/16, 99a/12, 100b/15, 106a/10,
109b/09, 117a/16, 146a/05,
146a/17, 153a/11, 157a/18, 186b/07
s. açup 6b/17
s. bilür 64b/22
s. bir idüp 73b/10, 73b/14
s. degildir 95b/01
s.+den 158b/02
s.+dir 55a/15

s.+e 54a/10, 82b/08, 120a/10
s.+i 28a/01, 89a/17, 94b/12, 96b/04,
97b/16
s.+i çevirüp 44b/06
s.+idir 27b/15
s.+i midir 38a/18
s.+imizi 125a/20
s.+inde 50b/17, 88a/22
s.+in geçürdi 171a/09
s.+iyle 68b/19, 122a/06, 175a/05
s.+ler 53a/22, 68b/20, 70a/11, 78a/23,
92a/01, 97b/04, 110b/05, 111b/15,
117a/17, 128b/05, 129a/14,
131b/21, 160b/11, 182b/06
s.+lerde 101a/05
s.+lere 96a/13, 103a/01, 105b/07,
184a/16
s.+leri 28a/02, 54a/02, 54a/12,
100b/04, 102a/23, 114a/01, 129a/14
s.+leri geçdi 68b/15
s.+lerinde 54a/05, 105b/05
s.+lerine 167a/13
s.+leriñ 8b/09, 67b/01, 68b/16, 70a/14,
105b/18, 105b/22, 184b/19
s. ola 95b/05
s. olmuş 106a/07
s. olur mı 96b/10
s. söylemek 104a/18
s.+üm 70a/04
s.+ümden 118a/12
s.+ümi 39a/22
s.+ümüz 60a/18, 69b/23, 185a/04
s.+ümüzi 67a/20, 90a/21
s.+üne 53a/19, 91a/02, 91a/11,
112b/22
s.+üni 27b/20
şu: su *krş.* āb, mā
ş. 4b/05, 7a/23, 7b/01, 7b/10, 7b/14,
8a/03, 8a/05, 9b/20, 9b/23, 10b/03,
10b/21, 14a/12, 14a/14, 19b/06,
29a/06, 29a/09, 29a/19, 30a/13,
48b/14, 96a/06
ş.+dan 7b/05, 7b/07, 8a/09, 10b/23,
29a/02, 142b/09
ş.+dır 10b/03, 29a/07
ş.+lar 9b/05, 86a/01
ş.+lardan 159b/03
ş.+ları 4a/01, 11a/22, 15b/22
ş.+larınıñ 10b/05

ş.+ya 7b/04, 7b/13
ş.+yı 8a/01, 9b/21, 28b/20, 29a/04
ş.+yunı 50b/10
ş.+yuñ 7b/02
sū²: *Ar.* kötülük, fenalık; kötü, fena
s.-i hālin 113b/23
s.-i hareketi 121b/09
s.-i niyyet 118b/11
s.-i tedbīr 114a/17, 149a/12
s.-i tedbīre 174b/05
su³**āl:** *Ar.* sorma, sorulma, soruşturma,
soru; sorulan şey
s. 40a/20, 58b/21, 94a/07, 98b/20,
122a/20, 130a/02, 130b/10
s.+den 40b/17
s. eyledi 6b/06, 27b/11, 103a/19,
111a/22, 113a/20
s. eyledik 10a/22, 50b/16
s. eyledikte 37b/07, 41a/12, 42a/12,
97b/16, 116a/09
s. eylediklerinde 46b/22
s. eylediler 6a/22, 116a/17, 181a/21,
181b/09
s. eyledim 19a/13
s. eylemegi 113b/16
s. eylemiş 41a/04, 163b/11
s. eylesün 55a/16
s. eyleye 64b/23
s. eyleyüp 44a/09
s.+i 39b/07, 130a/02
s. idelim 90a/05
s. ider 8b/04
s. iderler 39a/18
s. idesiz 95a/11
s. idüp 68b/23, 97b/10, 99a/11
s. inde iken 13b/18
s. itdiler 147a/17
s.+leri 39b/16
s.+lerine 38b/04
s. olunsun 132b/04
s. olunup 75b/11
s. olunur ise 16a/01
sub⁴: *Ar.* yedide bir
s. 172b/06
şubḥ: *Ar.* sabah, sabah vakti
ş.-ı şādīk 20b/13
subḥān: *Ar.* Allah'ın adı
bende-i s. 26b/02, 54b/13
seyr-i s. eyledi 84a/03

subhāne: *Ar.* “Allah’ı her türlü kusur, ayıp ve eksikliklerden tenzih ederim” anlamında

s. 7a/18, 9b/08, 10a/16, 10b/09, 11a/03, 11b/04, 13a/09, 13b/05, 19a/20, 19b/14, 23a/17, 24b/04, 25b/03, 52b/02, 54a/16, 60b/16, 61b/11, 63a/16, 65b/12, 66b/13, 76b/17, 77a/06, 77a/22, 82b/04, 84a/14, 86a/16, 93b/01, 94a/09, 94a/19, 95b/06, 96b/09, 96b/12, 97a/04, 99a/01, 99b/13, 101b/17, 102b/04, 151b/23, 187b/02

subhānī: *Ar.* Allah’a özgü, Allah ile ilgili ihsān-ı s. 14b/08

muḳadder-i s. 83b/14

s. 141b/14, 149b/17, 166a/03

şudür: *Ar.* meydana çıkma, olma

ş. bulan 175a/14

ş.+ı 139a/20

şūf: *Ar.* yün, yapağı; yün dokuma

ş. 3b/12

şuffe: *Ar.* sofa

ş.+niñ 39a/09

şūfiyān: *Ar.* dine düşkün kimseler, sofular

ş.+şahanı 3a/13

şūfiyye: *Ar.* tasavvufçular

devlet-i ş. 3a/15

sūhte: *Far.* yanmış, tutuşmuş, yanık

s.+ler 19b/05, 19b/09

s.+lerden 19a/19

s.+lere 19a/19

sū’ikaşd: cana kıymaya hazırlanma

s. 38a/08, 164a/14

s.+e 152a/16

s.+ı 147a/22

s.+ımız 172b/05

s.+ını 142a/06, 175a/14

s.+ıyla 158b/21

s. iden 25a/19

s.+larımı 129a/21

s. olmayup 38a/02

şula-: sulamak

ş.-rlar 7b/18

şulan-: sulama işi yapılmak

ş.-up 180b/15

şulb: *Ar.* döl, soy sop; bel kemiği

ş. 19b/03, 19b/13

şulehā: *Ar.* salih, iyi, yarar, günah işlemeyen kimseler

ş. 5a/02, 9a/04, 24a/13, 115a/04, 115a/05, 132a/08

ş.-i ümmetden 75a/04

ş.+sı 24b/20

ş.+sın 2b/18

şulh: *Ar.* barış, barışma, barışıklık; rahatlık, uyuşma, uzlaşma

‘aḳd-i ş. 134a/16

‘aḳd-i ş. idüp 73a/15

eşnā-yı ş.+da 45a/04

ş. 38a/02, 43b/22, 44b/07, 46a/14,

88a/21, 93a/10, 94b/17, 95a/09,

125b/02, 128b/04, 133b/23,

140b/12, 141b/13, 143a/09,

143b/09, 145a/07, 167a/09,

168b/14, 172a/07, 178b/12,

184b/05, 186a/20, 186b/05,

186b/14, 187a/07, 187b/08

ş.+a 44a/04, 73a/16, 73a/22, 73b/05,

73b/20, 125b/08, 134a/07, 134a/17,

143a/01, 143a/08, 143b/08,

164a/07, 186b/18

ş. eylemek 143a/06

ş.+ı 164a/08

ş. idi 44a/02

ş. idüp 73b/23

ş.+ları 44a/01

ş. olmaklığa 187a/20

ş. olup 105b/15

şulh-nāme: *Ar. +Far.* sulh, barış kâğıdı

ş.+si 43b/23

ş.+sinde 45a/06

sultān: *Ar.* padisah, hükümdar

s. 2b/05, 2b/05, 3a/21, 3a/23, 3b/01,

3b/01, 4b/10, 11a/14, 13a/22,

14b/09, 15a/14, 16a/07, 16a/12,

16b/23, 17b/09, 17b/09, 17b/10,

18b/22, 24a/09, 24a/09, 26b/14,

29b/22, 31a/12, 39a/14, 39a/14,

39a/14, 62b/06, 62b/06, 71a/15,

86b/23, 105b/01, 106b/19, 110a/19,

182b/08

s.+a 175b/01

s.+dan 173a/05, 176a/01

s.+dır 27b/16

s.+ı 13a/23

s.-ı cihān 11b/03

s.-ı kevneyn 16a/18, 29a/13
s.+ım 25b/01, 69a/04, 78a/22, 89a/09,
89b/06, 89b/11, 96b/14, 121b/06,
131b/14, 173b/17, 187b/01
s.+ıma 67a/23, 95a/21, 100b/17
s.+ımdır 68b/01
s.+ımıñ 19a/04, 94b/08, 95a/09,
103a/23
s.+ımız 94a/18
s.+ıñ 10a/01, 175a/17
s.-ı ʿ ulemāñ 26b/05
s.+ül'-a ʿ zam 2b/04, 110a/18
s.+ül'-a ʿ azım 14b/09, 105b/01
s.+ül'-berreyn 39a/13, 71a/08, 106b/12
s.+ül'-ğāzī 70b/20, 106b/02
s.+ül'-u ulemā 23a/01
s.+ü's-sultān 14b/10
sultāñi: *Ar.* sultana, hükümdara ait,
sultanla, hükümdarla ilgili *krş.*
sultāniyye
ʿ amire-i s.+niñ 42b/02
emr-i celil-i s. 1b/15
eṭibbā-yı s. 13a/18, 80b/20, 83a/09
sultāniyye: *Ar.* sultana, hükümdara ait,
sultanla, hükümdarla ilgili *krş.*
sultāñi
s. 108a/23
s.+de 134b/07
şummākī: *Ar.* gayet sert, parlak ve değerli
bir taş
ş. 10b/06, 23b/15, 23b/21, 28b/03,
30a/05, 30a/10, 57b/07, 84b/19
şunʿ: *Ar.* yapış, yapma, kudret
ş.-i ilāhīdir 23a/19
şun-: arz etmek, yollamak, göndermek,
takdim etmek
ş.-dı 150a/11
ş.-duğda 39b/01
ş.-dum 94a/05
ş.-mış 93a/01
ş.-up 16a/21, 44b/08, 45b/03
şuret: *Ar.* biçim, görünüş, kılık; tarz, yol,
gidiş; çare
ş. 91b/18, 92a/11, 95a/10, 98b/07,
106b/06, 107b/12, 117b/02,
121a/01, 121a/16, 122a/03,
136b/21, 139a/05, 140a/22,
141a/12, 153b/05, 157a/14,

160b/20, 176b/20, 184b/22,
185b/15, 185b/16
ş.+de 31b/12, 31b/16, 31b/21, 32a/02,
32a/10, 32a/15, 32b/10, 32b/19,
33a/04, 33a/09, 33b/01, 33b/11,
33b/16, 34a/17, 34a/20, 34b/10,
34b/15, 34b/18, 34b/22, 35a/02,
35a/11, 71a/07, 106b/11, 112b/03,
116b/08, 117b/09, 126b/22,
140a/15, 141a/12, 141b/23,
142a/13, 142a/15, 143b/02,
145b/23, 151b/20, 157a/08,
157a/13, 164a/22
ş.+de iken 178b/02
ş.+den 19a/22
ş.+e 58b/08, 122a/22, 129a/17,
158b/18, 166b/11, 179b/14
ş.+i 36b/05, 54b/15, 158b/13
ş.-i fetvā 71a/02, 72a/11
ş.+in 44a/10
ş.-i taḳrīr 36a/20
ş.+ler 59b/08
ş.+leri 152b/19
şuret-pezir: *Ar. +Far.* suret bulan,
şekillenen
ş. olıcak 141a/12
şuretā: *Ar.* görünüş olarak, görünüşte
ş. 53b/19, 92a/08, 95a/19, 130b/21,
133a/15, 134a/07, 139b/10,
142a/04, 173b/03, 187a/15
şuretiḥā: *Ar.* onun sureti
ş. 3a/01, 31b/06
şuretli: *Ar. +T.* herhangi bir biçimde olan
krş. şuretli
ş. 97b/14, 141a/14, 149b/07
şuretli: *Ar. +T.* herhangi bir biçimde olan
krş. şuretli
ş. 125b/04, 146a/05
şurre: *Ar.* para kesesi, para çıkını
ş.+leri 134b/18, 134b/21
ş.+lerini 134b/07
ş.+leriniñ 134b/20
şuşa-: su içme gereksinimi duymak
ş.-dıçca 48b/15
şusız: susamış olan
ş. 84b/04
şuʿ übet: *Ar.* güçlük, zorluk
ş. 143b/10
ş.+ler 143b/23

ş. olduğu 163a/13
şu'üd: *Ar.* yukarı çıkma, yükselme
ş. eylediği 163a/06
ş. idüp 172a/12
ş. itmem 162b/04
şuvad: çeşme, sulayacak yer
ş. 7b/07
şuvar-: sulamak, su vermek
ş.-ırlar 9b/23
süd: süt
s. 6a/18, 6b/22
s.+den 10b/05
s.+üni 6a/17
süferâ: *Ar.* elçiler
s. 112a/02
süfliyyü'l-cins: *Ar.* cinsi bozuk, alçak
s. 116b/06, 181b/23
sühulet: *Ar.* kolaylık; yavaşlık, usul;
nazik elverişli, kullanışlı
s. 63a/11, 121a/05, 122a/13, 137a/18,
144a/17, 146a/02
s.+ini 139b/05
sükkân: *Ar.* oturanlar
s. 153b/06
sükker: *Ar.* şeker
ekl-i s. 40b/16
s. 41b/18, 89a/17
süknâ: *Ar.* oturulacak yer, konak
s. idindikleri 45a/11
sükünet: *Ar.* durgunluk, dinginlik, dinme,
azalma; rahat
s. 122a/02, 139b/19
s. buldı 155a/06, 174a/12
s. bulmuş idi 140a/06
süküt: *Ar.* susma, söz söylememe
s. 135a/13
sülük: *Ar.* bir yola girme, bir yol tutma;
bir tarikata bağlanma
s. eylemişler 58a/08
s.+ı 176b/08
s.+ıla 114b/02
s.+ıyla 176b/04
s. idüp 130a/01
sülüş: *Ar.* üçte bir
ş.+i 49a/11, 177b/21
sümme: *Ar.* sonra; tekrar ve tekrar
ş. 108b/13, 110b/10
sümbül: *Far.* sümbül çiçeği: güzellerin
saçı

s. 88b/14, 89a/17
s.+ler 81b/05
sünen: *Ar.* sünnetler
s.+i 171b/01
sünnet: *Ar.* Hz. Muhammet'in sözleri,
işleri
ehl-i s. 48b/12, 49a/01, 91a/17,
91b/01, 186b/22
s.+leri 112a/08
sünnevî (?): sünnet ehlinden olan kimse
s. 91a/17, 105a/01, 108b/16, 111b/13,
115a/15, 170a/14, 170a/17
s.+dir 49a/10
s.+yiz 186b/22
sünnî: *Ar.* sünnet ehlinden olan kimse
s. 18b/16, 49a/08, 49a/10, 91a/17,
97a/19, 104b/22, 104b/23, 105a/01,
108b/16, 111b/13, 115a/15,
131a/14, 133b/04, 133b/05,
136a/13, 140a/11, 141a/11,
143b/03, 143b/04, 153b/17,
170a/14, 170a/17, 180b/23,
181a/07, 186b/22
s.+ler 97a/20
s.+lerdir 49a/12
s.+yi 170a/14
sünnîlik: *Ar.+T.* Kur'an'a ve Hz.
Muhammet'in sünnetlerine göre
davranmayı en doğru ve tek yol
sayan Hanefî, Maliki, Şafî, Hanbeli
mezhepleri
s. 32a/10, 32a/11, 35a/20, 133b/18
süñü: süngü
s. 14a/19
sür-: yönetip yürütmek, sevk etmek;
dokundurmak, değdirmek
s.-diler 15a/17, 79a/07
s.-er idi 54b/05
s.-erler 50b/12
s.-üp 21a/06, 81a/10, 82a/10, 119a/20,
161a/12
yüz s.-di 113a/12
yüz s.-en 18a/05
yüz s.-enler 30a/23
yüz s.-erler 4b/13
yüz s.-erse 30b/07
yüz s.-igeldik 187b/02
yüz s.-mek 73a/13
yüz s.-mişdir 177a/16

yüz s.-üp 25a/14, 26b/02, 46a/01,
52a/03, 52a/08, 73b/01, 74a/16,
74b/13, 82a/18, 86a/10, 161a/05
yüzler s.-en 4b/23
yüzler s.-mege 121b/08
yüzler s.-üp 4b/11, 18b/09, 60b/12,
62b/22, 91b/05, 101a/19
yüzünü s.- 12a/19, 17a/23
sür'at: *Ar.* çabukluk, hız
s. 119b/03, 119b/05, 126a/07,
127b/14, 128b/11, 132a/19,
134b/01, 136b/01, 138b/03,
138b/23, 139b/06, 157b/03,
158b/17, 168a/19
s.+ıyla 64b/16
s. idüp 135a/05, 168a/20
sürdür-: sürme işini yaptırmak
s.-di 68a/06
sürh: *Far.* kırmızı, kızıl
s.+ler 152b/07
s.+leri 139b/07
sürh-rü: *Far.* kırmızı yüz
s. olup 38b/06
sürh-ser: *Far.* kızılbaş
s. iken 38b/05
sürh-serân: *Far.* kızılbaşlar, Şiiler *krş.* ser-
sürüh
s. 39a/04
süri-: sürüklemek
s.-yüp 148a/12
sürici: yönetip yürüten, sevk eden *krş.*
sürücü
s.+si 75a/20
sürür: *Ar.* sevinç, mutluluk
s. 42a/02, 146b/02
s.+ından 24b/12
s.+ları 146b/03
sürücü: yönetip yürüten, sevk eden *krş.*
sürücü
s.+leri 81a/09
sürül-: sürme işi yapılmak
s.-üp 92a/15
süryâni: *Ar.* Samilerin, Arami kolunun
doğu bölümünde olan bir Hristiyan
topluluğu ve bu topluluktan olan
kimse
s.+de 117a/06, 182a/21
sütün: *Far.* tek parça mermer veya taştan
ibaret direk

s. 28b/03, 28b/04, 28b/05, 30a/05
s.+ı 30b/18
s.+lar 57b/08, 84b/19
s.+lardır 28b/04
süvâr: *Far.* binici, ata binmiş; “binen,
binici” anlamlarına gelerek birleşik
kelime yapar *krş.* sîvâr
s. 137a/05, 180b/02, 183b/06
s.+ların 127b/06
s. ola 96b/23
s. oldukları 11b/20
s. oldukları 11a/10
s. olmuş 134a/21
s. olmuşlar 31a/03
s. olunup 74a/20, 149b/05
s. olup 24a/20, 24b/18, 24b/21,
58b/10, 93a/14, 93b/16, 119a/23,
127a/16, 150b/06, 152b/06,
158b/16, 168a/06
süvârân: *Far.* biniciler
s. 137b/22
süvârî: *Far. +Ar.* atlı asker *krş.* sîvârî
s. 14b/16, 15b/13, 36b/23, 56b/07,
61b/03, 72a/19, 72b/03, 72b/05,
77b/17, 79a/13, 79b/01, 92a/12,
99a/22, 101b/11, 119b/10, 123b/19,
123b/20, 124a/16, 129b/07,
159b/09, 163b/04, 183a/22,
186a/12, 187a/03

Ş

şâ' bân: *Ar.* Arabî aylarının sekizincisi
ş.+ıñ 172a/09
ş.-ı şerîfîñ 82a/14
ş.+ü'l-mübârek 58a/16, 112a/06
şâd: *Far.* sevinçli
ş. 2b/01, 7a/18, 14a/15, 28a/13,
60b/21, 61b/21, 76b/07, 79a/21,
80b/02, 92a/18, 93b/03, 93b/14,
93b/20, 114b/10, 118b/20, 124b/14,
127b/19, 129a/04, 166a/22, 185a/20
şâdirvân: *Far.* en çok cami avlularında
bulunan, etrafı çok musluklu
duvarla çevrili su haznesi
ş. 10b/21, 15a/02, 25b/19
şâd-kâm: *Far.* çok sevinçli
ş. oldılar 8b/19
şâdlık: *Far. +T.* mutluluk, esenlik

ş.+lar 104b/19
şād-mānī: *Far.+Ar.* sevinç, mutluluk
ş. 146b/02
şād-mānlık: *Far.+T.* mutluluk, esenlik
ş. iderler 42a/02
şāfi: *Ar.* şifa veren, hastayı iyi eden;
yeterli
cevāb-ı ş. 21a/12, 55b/11, 91a/10
ş. 97b/08, 98b/22, 101a/02, 145a/21
şāh: *Far.* padişah, hükümdar *krş.* şeh
divān-ı ş.+da 43b/19
himmet-i ş. 9b/13
macerā-yı ş. 28a/09
meclis-i ş.+dan 9a/10
ş. 2a/15, 6a/11, 6b/04, 6b/16, 9a/09,
36a/18, 37a/07, 37b/18, 38b/14,
38b/19, 39a/04, 39a/21, 39b/04,
40a/07, 40b/07, 40b/12, 40b/14,
42a/05, 43a/18, 43b/09, 43b/22,
45a/02, 45b/06, 45b/10, 47b/22,
48b/01, 49a/22, 52a/03, 68b/07,
68b/08, 77b/23, 84a/12, 84b/13,
85a/15, 98a/06, 98b/04, 99b/21,
102a/03, 103b/15, 103b/21,
104b/13, 105a/06, 105a/22,
105b/15, 108a/02, 108b/21,
110a/16, 110a/21, 113a/05,
116b/05, 116b/13, 117a/03,
117a/06, 118b/15, 121b/01,
121b/05, 123a/06, 123a/13,
125b/02, 126a/04, 126a/23,
127a/16, 129a/03, 130a/04,
130a/06, 130b/09, 131a/12,
131a/12, 131b/04, 132a/04,
132b/12, 133a/01, 133a/12,
133a/17, 135a/13, 135b/09,
135b/18, 135b/20, 136a/06,
137a/19, 137b/06, 138b/18,
140b/20, 141b/08, 143b/06,
143b/14, 143b/17, 144b/17,
144b/20, 146a/04, 146a/04,
146a/12, 146a/13, 146a/15,
146b/13, 146b/15, 146b/16,
146b/20, 147a/01, 147a/16,
147a/20, 147b/13, 147b/16,
148a/04, 148b/22, 149a/01,
149a/15, 149a/17, 149a/20,
149b/08, 149b/19, 150a/14,
150b/05, 153a/19, 163b/01,

166a/05, 168b/22, 171a/11,
171b/17, 171b/18, 171b/20,
172a/02, 172a/02, 172b/19,
172b/20, 172b/22, 173b/07,
173b/16, 174a/11, 175a/19,
175b/08, 176a/16, 176b/12,
177a/08, 177a/21, 179a/04,
179a/15, 179b/01, 179b/07,
179b/15, 179b/23, 181a/16,
182a/09, 182a/18
ş.+a 6b/15, 39b/01, 43b/06, 43b/08,
48b/01, 49a/22, 91b/09, 92b/13,
94a/05, 104a/05, 105b/16, 113a/01,
113b/10, 125b/13, 126a/12,
126a/19, 126a/22, 128b/23,
129b/09, 129b/20, 130a/23,
130b/02, 136b/04, 140b/20,
142a/04, 143b/03, 143b/23,
147a/15, 147a/16, 147b/16,
148a/14, 149b/07, 149b/13,
150b/07, 150b/13, 161a/22,
162a/16, 165b/21, 178b/21,
179b/02, 179b/07, 182b/02
ş.+da 98a/05, 118b/10, 130b/05,
130b/14, 150b/13, 161a/16,
174b/21
ş.+dan 47b/10, 47b/11, 97b/12,
99a/20, 114a/22, 129b/23, 130a/20,
133a/14, 133b/16, 147b/05,
164a/16, 171a/02, 172b/10, 175a/19
ş.+dır 133a/12
ş.+ı 8a/20, 20a/03, 20a/07, 33b/21,
103b/22, 104a/01, 104b/19,
105a/22, 105b/15, 105b/17,
114a/16, 121a/13, 122b/05,
124b/20, 128b/15, 128b/16,
130a/05, 133a/15, 134b/23,
140a/13, 149b/03, 150a/07,
150b/10, 161b/04, 173b/04,
176b/16, 178b/06, 179b/03,
181a/09
ş.-ı 'ālem 24b/03
ş.-ı devrānım 31a/07, 31a/08
ş.-ı hūbānım 31a/10
ş.-ı merdān 9a/17
ş.+ım 6b/06, 6b/19, 7a/15, 23a/21,
25b/05, 39b/09, 39b/11, 40b/18,
40b/20, 40b/23, 41a/13, 41a/18,
41a/23, 41b/10, 42a/12, 42a/14,

42b/14, 44a/01, 44a/13, 44b/04,
94a/06, 98a/17, 98a/18, 98b/03,
101b/05, 102b/12, 103a/15,
103a/20, 104a/06, 128b/01,
129b/13, 130a/01, 131b/23,
132a/05, 132b/21, 133a/04,
133a/16, 133b/04, 135a/02,
135a/11, 137b/20, 140b/22,
145b/21, 146b/17, 146b/21,
147a/21, 147b/14, 147b/14,
148a/06, 148a/10, 165b/21,
168b/01, 173b/17, 173b/18,
179a/19
ş.+ıma 6b/07, 131b/20
ş.+ımdan 174a/05
ş.+ımı 148a/11
ş.+ımıñ 132a/13, 133a/11, 133a/17,
133a/19, 133a/21, 133b/01,
148a/13, 148a/14, 173b/20, 174a/04
ş.+ımız 43a/15, 49a/21, 147a/17,
147b/01, 149b/21
ş.+ımıza 6b/05
ş.+ımızı 147a/19
ş.+ımızın 102a/22
ş.+ımızıñ 43a/10, 116a/12, 131a/05,
131a/07, 131a/09, 140b/23, 180a/06
ş.+ın 137a/09
ş.+ıñ 6b/21, 7a/15, 9a/13, 39a/01,
39a/08, 39a/09, 39a/23, 39b/03,
39b/18, 39b/21, 42a/03, 42a/04,
42a/06, 43b/05, 45a/02, 45a/19,
45b/05, 45b/09, 47b/07, 47b/14,
47b/15, 49b/03, 49b/05, 90a/07,
92b/19, 101a/23, 101b/04, 101b/04,
103b/22, 105a/16, 106a/11,
110a/21, 113a/15, 113a/17,
113b/09, 116a/04, 118b/14,
121b/21, 125a/23, 125b/03,
129a/06, 129a/12, 129b/10,
129b/19, 132a/19, 132a/20,
132b/19, 132b/22, 133a/05,
133b/03, 133b/06, 133b/17,
135a/22, 135b/05, 140a/07,
141b/12, 146b/20, 147a/04,
147b/10, 147b/12, 148a/15,
148a/16, 149b/07, 151a/06,
153b/22, 160b/17, 160b/17,
161b/06, 164a/13, 165b/20,
166a/18, 166b/14, 171a/03,

171a/04, 172b/11, 173a/12,
173a/20, 173b/01, 173b/15,
174a/20, 174a/23, 174b/09,
175b/16, 175b/17, 176b/08,
178b/19, 179a/15, 179a/18,
179a/18, 179b/03, 46b/17
ş.+ına 120a/05, 180a/16
ş.+ıñız 43a/08
ş.+ıñıza 151a/04
ş.+ıyla 164b/04
ş.+iken 104a/13
ş.+ise 45b/22
ş.+lar 14b/07, 108a/02, 132b/14,
132b/15, 140a/15, 158b/06
ş.+lara 104b/07, 134b/04, 160b/18
ş.+ları 5b/23, 6b/05, 20a/18, 35b/22,
115a/16, 128a/15, 170b/11,
172b/17, 172b/18, 178b/11,
180b/16
ş.+larıñ 2a/16, 21b/05, 141a/11,
145a/20, 169b/21, 170a/06,
177b/15
ş.+larına 98a/04, 100a/13, 120a/17
ş.+larından 97b/11, 151b/06
ş.+larımı 100a/11, 105a/03
ş.+larıñ 47b/20, 134b/03, 151a/08,
151b/02, 170b/03, 170b/05,
172a/19
şāhān: *Far.* şahlar
devlet-i ş. 3a/09
istilā-yı ş. 3a/16
ş. 36b/22, 42b/06, 118a/22, 121a/05,
127a/21, 146b/09, 150a/20,
165a/11, 170a/14, 170b/12,
171b/06, 171b/09, 176b/18,
176b/19, 176b/21, 176b/22,
177a/06, 177a/07, 177a/10,
177a/17, 177a/19, 177a/22,
177b/01, 177b/04, 177b/07,
177b/10, 177b/13, 177b/14,
178a/15, 178b/10, 180a/20, 181a/02
ş.+ımdır 131b/12
ş.+ıñ 150a/21
ş.-ı şūfiyān 3a/13
şāhāne: *Far.* hükümdara ait, hükümdarla
ilgili; çok mükemmel
ş. 115b/22, 145b/07, 173b/02,
175b/18, 178b/22, 179b/01
ş.+leri 114b/21, 131b/14

ş.+leriyle 173b/22
şāh-dārū: *Far.* şarap
ş. 114a/13, 114b/03
şāhī: *Far.+Ar.* şaha, hükümdara mensup,
şah ile ilgili; şahlık, hükümdarlık
krş. şāhiyye
āşiyāne-i ş. 4a/01
aṭa-i ş. 34a/02
deryā-yı ş.+dir 34a/04
rikāb-ı ş.+ye 43b/01
ş. 33b/18, 115b/23, 122a/02, 126b/21,
134a/19, 149a/17, 150b/01,
165b/19, 170b/06, 175a/07
ş.+de 114b/04, 118a/18, 123b/06,
126b/06, 127a/20, 129b/01,
130b/08, 131a/08, 131b/19,
131b/22, 132a/05, 132a/11,
133b/03, 133b/05, 134b/22,
135a/10, 135a/16, 147b/03,
147b/15, 153a/07, 162b/07,
166a/16, 170b/17, 175b/08,
175b/20, 176b/03, 180a/07
ş.+den 120b/18, 129a/23, 133a/04,
134a/13, 134a/23, 134b/10,
137b/01, 140a/16, 151a/13,
173a/13, 174b/18
ş.+lerine 174a/08
ş.+niñ 121b/18
ş.+ye 126b/04, 129a/23, 129b/22
ş.+yi 131b/02, 133a/05, 134a/14,
161a/20
ṭaraf-ı ş.+den 45a/13
şāhid: *Ar.* şahit, tanık
ş. 111b/01
ş.+i 58a/13
şāhīn: *Far.* doğan, şahin
āşiyāne-i ş. 11a/18, 25b/16
ş. 23b/11
şāhīn-vār: *Far.* şahin gibi
ş. 25a/04
şāhiyye: *Far.+Ar.* şaha, hükümdara
mensup, şah ile ilgili; şahlık,
hükümdarlık *krş.* şāhī
ş. 114b/16, 131b/06, 161a/21,
162b/06, 164b/13, 166a/02,
169a/01, 171b/20, 172a/12,
172b/22, 174a/10, 174a/23,
175b/15, 176a/14, 176a/23,
177a/11, 177a/18, 177a/23,

177b/03, 177b/05, 177b/08,
177b/11, 178b/03
şāhlik(ğ): *Far.+T.* hükümdar olma
durumu
hükümet-i ş.+da 2a/16
ş. 177a/18
ş.+dan 172a/12
ş.+ı 173a/04
ş.+ım 104b/09
ş.+ıñ 165b/22
şāh-rāh: *Far.* büyük, işlek yol, ana yol,
cadde; şaşırılması mümkün
olmayan doğru ve açık yol
ş.+ı 42b/20
ş.+ımı 42b/16
şāhş: *Ar.* kişi, kimse
ş. 93a/02, 104a/05, 181b/11
ş.+a 89b/13
ş.+dan 132a/09
ş.+dır 111b/10
şāhseven: Azerbaycan ve İran'da yaşayan
ve soyları Oğuzlara dayanan bir
Türk boyu
ş. 35b/01, 35b/14, 87a/12, 87b/22,
185b/03
ş.+e 184a/23
ş.+ler 88a/01, 88a/03
şāhsevenlü: Şahseven kavminden olan
ş. 156b/18
şāh-zāde: *Far.* hükümdar veya padişah
oğlu *krş.* şeh-zāde
ş. 174b/11, 174b/12, 174b/18,
175a/04, 175a/17
ş.+ler 104a/01
ş.+niñ 174b/06, 175a/09, 175a/10,
175a/14
ş.+ye 174b/08, 174b/14
ş.+yi 174a/22, 174b/03
şāf'ir: *Ar.* arpa
ş. 34b/05, 45b/03, 69b/16, 85a/20
şāf'irāne: *Ar.+Far.* şiir sayılabilecek kadar
hoş; şairce
ş. 137b/19
şākī: *Ar.* fena hareketli, haylaz; haydut,
yol kesen
ş. 117b/16, 119b/12, 132a/10
şākķ: *Ar.* yarma, yarıma, çatlama;
yırtma, paralama; kırma
ş. idüp 136a/04

ş. olup 124b/09
şāl: *Far.* şal
ş. 48a/11
ş.+lardan 113a/12
şām: *Far.* akşam vakti *krş.* akşām, aḥşām
ş. 85a/10
ş.+a 84b/02
şāmī: Yezidî halkından bir aşiretin adı
ş. 50a/09
şām-kırān: İran'da bir sarayın adı
ş. 84b/14, 84b/15
şān: *Far.* şan, şöhret, ün; hal
‘azīmü’ş ş. 2a/23, 2b/20, 4a/21, 5a/01,
16b/16, 17a/08, 20a/10, 20a/11,
24b/16, 26b/18, 34b/23, 50b/23
‘azīmü’ş ş.+dır 38a/02
iḳtiżā ş.+larındandır 46a/16
nām-ı ş.+ı 10a/15, 11b/09
nām-ı ş.+larınıñ 49b/13
ş. 49b/17, 122b/14, 138a/10, 166a/23
ş.+da 138a/19
ş.-ı şecā’ atlerine 38a/08
ş.-ı vālaları 46a/09
ş.-ı vālāsına 44b/20
ş.+ına 122a/21
ş.+ına 1b/07
ş.+ındandır 40b/23
ş.+ıñıza 172b/08
ş.+ıyla 140a/09
‘ulüvvü’l ş. 122b/01
şār: *Far.* şehir
ş.+dır 35a/20
şarāb: *Ar.* içilecek şey; şarap
ş. 50a/21
ş.+ı 170b/21
şark: *Ar.* doğu
ş. 33a/21, 34a/08, 35a/08, 43a/22,
48b/23
ş.+ına 33a/17
ş.+ından 34b/21
ş.+ıñ 33a/23
şarkī: *Ar.* şarkla, doğu ile ilgili; şark,
doğu ülkeleriyle ilgili *krş.* şarkıyye
ş. 7a/12, 81a/08
ş.+den 172b/06
ş.+sinde 115a/14
şarkıyye: *Ar.* şarkla, doğu ile ilgili; şark,
doğu ülkeleriyle ilgili *krş.* şarkī
ş.+den 171b/09

ş.+sinde 180a/23
şart: *Ar.* şart, koşul, hal
ş. 15a/14, 15a/16, 180b/05, 183a/17
ş.+dır 77b/07, 96a/23, 96b/04, 138a/07
ş.+ındandır 45b/09
ş.+ıyla 15a/17, 16a/10, 73b/20,
125b/01, 187a/20
ş.+la 44a/04
ş. olup 180b/04
şaş-: şaşkın duruma gelmek, hayret etmek
ş.-up 146b/12
şatak: Kürt halkından bir aşiretin adı
ş. 50a/05
şāyān: *Far.* yakışır, yaraşır, değer
ş. 116b/05, 166b/01
ş.+dırlar 180b/07
şāyed: *Far.* eğer; ola ki, olabilir ki, olur ki
ş. 20b/09, 28a/04, 58b/16, 89b/07,
90a/07, 98a/11, 98b/06, 101a/03,
106a/11, 117b/22, 122b/22,
139b/07, 141a/09, 142a/13,
161b/23, 174b/02, 175a/03
şāyeste: *Far.* yakışır, yaraşır; uygun
ş. midir 172b/09
şāyi’: *Ar.* duyulmuş, herkesçe bilinmiş;
bir
şeyin her noktasıyla ilgili bulunan
ş. 179b/05
ş. ola 161b/23
ş. olup 150b/20
şe’ā’ir: *Ar.* âdetler, törenler
ş. 171a/23
şeb: *Far.* gece
ş. 4a/07, 4a/13, 17a/06, 19b/15,
21a/03, 25a/22, 27b/23, 30a/12,
30b/07, 30b/13, 42a/01, 46a/05,
57a/05, 65b/17, 66a/01, 66a/07,
76a/10, 76a/19, 77a/18, 80a/04,
83b/21, 84b/03, 85b/05, 89b/14,
89b/19, 91a/09, 93a/21, 94b/10,
100a/14, 103a/02, 131a/02,
145b/04, 148b/06, 152b/05,
160b/04, 160b/09, 175a/13,
176b/14, 178a/04
ş.-i şitāda 12b/20
ş.+lerde 88b/17
şeb-hūn: *Far.* gece baskını
ş. idelim 147a/05
ş. olsa 102b/15

şecā' at: *Ar.* yiğitlik, yüreklilik
ş. 31b/03, 38a/06, 137a/05, 147b/07,
153b/08, 155a/10, 155b/01,
164a/01
ş.+de 54a/21, 85a/02
ş. götürüp 139a/02
ş.+ler 137b/15
şān-ı ş.+lerine 38a/08
şecer: *Ar.* ağaç
ş. 131a/07
ş.+i 3b/08
şeci'c: *Ar.* cesur, yürekli, yiğit
ş. 138a/22, 142b/15, 156a/06
şedd: *Ar.* sıkı bağlama, sıkı bağlanma,
sıkma
ş. 21a/14
şedd-i riḥal: hayvanın semerini bağlama
ş. idüp 30b/12
şedīd: *Ar.* şiddetli, sert, katı; sıkı *krş.*
şedīde
ş. 10a/23, 17b/06, 73a/04, 80a/10,
82a/20, 84a/09, 105a/02, 108b/23,
118b/08, 134a/18, 137b/17,
170b/21, 179a/01
ş.+dir 19a/21
ş.+i 150b/17
ş. olur 15b/10
şedīde: *Ar.* şiddetli, sert, katı; sıkı *krş.*
şedīd
ş. 172a/16
şefā' at: *Ar.* birinin suçundan geçilmesi
veya dileğinin yerine getirilmesi
için edilen aracılık
ş. 22a/20, 31a/11, 114b/05, 133a/09
ş. eylemesi 92b/21
ş. eyleyiser 29b/21
ş.+i 163a/03
ş. ide 26a/06, 94a/11
ş. ideler 93a/08
ş. idüp 56a/15, 73b/10, 153a/02,
187b/07
ş.+iñ 17a/08
ş.-i şerīflerine 16b/16
ş.-i şerīflerini 23a/18
ş. itdirdüp 181b/20
ş. itdürdüp 116b/03
ş.+iyle 182a/01
ş.+lerinden 4b/16

şefi'c: *Ar.* şefa'at eden, bir suçun
bağışlanması için aracılık eden
ş.-i müctebā 2b/21
ş. olur 4a/22
şefi'c ü'l-müznibīn: *Ar.* günahların
bağışlatıcısı; Hz. Muhammet
ş. 1b/05
şefkat: *Ar.* acıyarak ve esirgeyerek sevmek
ş. 149a/05, 161a/03, 173a/07, 173a/09,
173a/22, 174b/08, 174b/14,
174b/19, 175b/05
ş.+den 140b/10
ş.+i 125b/18
ş.+iñiz 166a/12
şefkat-engīz: *Ar.* +*Far.* şefkat uyandıran
ş. 173b/06
şeftālī: şeftali
ş. 22a/04
şeh: *Far.* padişah, hükümdar *krş.* şāh
elçi-i ş.+ 39b/12
ş. 183a/02
ş.+lere 42a/11
şehā: *Far.* ey şah, ey padişah
ş. 9b/01, 10a/08, 23a/20, 112b/10
şehādet: *Ar.* şahitlik, tanıklık; bir şeyin
doğruluğuna inanma şehitlik, şehit
olma; işaret
cām-ı ş.+ 16a/21
ş. 112a/05, 114b/04
ş. buldı 84a/03
ş.+i 155b/21
ş.-i mevlevī 23a/21
şürb-i ş.+i 20a/09
şeh-bāz: *Far.* bir cins iri ve beyaz doğan;
yiğit, şanlı, gösterişli
ş. 61b/03, 79a/16, 85b/05, 163a/15
ş.+ları 186a/13, 187a/06
şehen-şāhī: *Far.* ulu padişahlık, yüce
hükümdarlık *krş.* şehen-şāhiyye
devlet-i ş.+den 59b/14
ş. 13a/23, 51b/11, 54b/02, 55b/03,
109a/19
ş.+den 52b/20
ş. idüp 63b/18
taraf-ı ş.+den 54b/13
şehen-şāhiyye: *Far.* ulu padişahlık, yüce
hükümdarlık *krş.* şehen-şāhī
ş. 62a/07, 63a/22

şehid: *Ar.* din veya yüksek bir ülkü uğrunda ölen kimse; savaşta ölen

ş. 31b/05, 75a/03, 84a/05, 112a/09, 115b/03

ş. eyleyen 22a/05

ş.+iñ 83b/16

ş. olan 85a/06

ş. oldu 37b/16

ş. olduğu 17a/13, 83b/19

ş. olduğunu 155b/03

ş. olduğunı 155b/08

ş. olmuşlar 16b/18

ş. olup 16a/21, 16b/13, 19a/09, 79b/01, 81b/11

ş. oluram 69a/08

şehir: *Far.* şehir, büyük kent, il ekālīm-i ş. 3a/08

ş. 3a/18, 4b/06, 8a/15, 8a/16, 8a/16, 8b/02, 9b/13, 15b/04, 15b/05, 15b/11, 16a/02, 17b/22, 18b/17, 20a/08, 22b/08, 22b/23, 23a/01, 26a/15, 26a/16, 28a/19, 28b/16, 30a/18, 30b/18, 31a/21, 33b/04, 33b/05, 35b/07, 55a/03, 55a/08, 61b/13, 74a/03, 75b/21, 78a/16, 78b/08, 78b/09, 80a/13, 86a/04, 92b/17, 94a/13, 97b/03, 100b/05, 101a/14, 101a/16, 101a/17, 101b/10, 101b/20, 102a/01, 102a/11, 102a/21, 103a/17, 103b/08, 103b/10, 103b/13, 104b/22, 105a/03, 105a/07, 107b/23, 108a/02, 108a/05, 108a/06, 108a/06, 108a/15, 108a/19, 108a/20, 108a/20, 108a/23, 108b/02, 108b/03, 108b/04, 108b/04, 108b/06, 110a/03, 110a/04, 110a/04, 114b/22, 116a/16, 116b/15, 121b/07, 128b/21, 129b/07, 129b/14, 133a/23, 133a/23, 136b/02, 136b/12, 139a/17, 141b/05, 141b/05, 142a/02, 146a/22, 146b/10, 148b/09, 148b/09, 148b/18, 149a/21, 150b/06, 151b/18, 152a/05, 152a/09, 152b/18, 153a/05, 153a/20, 154a/04, 156a/11, 156b/12, 156b/15, 156b/23,

157b/14, 157b/16, 159b/22, 160a/03, 165b/09, 169a/20, 177b/20, 177b/21, 178a/02, 178a/03, 178a/08, 180a/19, 182a/12, 186b/13

ş.+de 29b/02, 77b/19, 110b/08, 136b/12, 150b/15, 160a/02, 160a/07, 160a/16, 165b/09

ş.+den 16a/04, 16a/05, 84b/23, 139b/16, 153a/09, 158a/07, 165b/06

ş.+dir 33a/12, 78b/21, 85b/21

ş.+e 3b/11, 19a/18, 19a/18, 28a/06, 80a/19, 83a/20, 136b/07, 144a/17, 150b/18, 153b/15, 155a/23, 156a/16, 156b/22, 157a/02, 157a/10, 157b/12, 159b/10, 172a/10

ş.+i 14a/06, 48b/16, 49a/06, 62b/23, 78a/07, 85b/21, 87a/20, 107b/16, 128b/09, 142a/03, 148b/21, 149a/16, 153a/10, 154a/06, 154a/10, 155a/19, 156a/23, 157b/23, 160a/14, 165a/16, 168a/17

ş.-i ‘azīm 57b/11

ş.-i ‘azīmdir 33a/13, 33a/14, 33a/15, 33a/18

ş. idi 78a/10, 78b/14

ş. imiş 108a/20, 108a/21, 108a/23, 108b/05

ş.-i mu‘azzam 48a/04

ş.-i mu‘azzamda 25b/06

ş.+inde 16a/10, 18b/21, 19a/02, 19a/11, 23a/15, 24a/09, 26a/06, 29a/20, 29b/06, 29b/09, 29b/17, 82a/17, 129a/18, 136b/05, 152a/15

ş.+indedir 28a/03

ş.+inden 29a/22, 110a/11, 137a/01, 165b/01, 169a/21

ş.+ine 15b/20, 16b/22, 17b/18, 30b/17, 30b/23, 36b/17, 36b/22, 53b/22, 105a/11, 116b/17, 137a/01, 138a/06, 140a/03, 157b/11, 165a/07, 165a/21, 165b/02, 165b/07, 165b/09, 168a/14, 168b/20, 182a/13

ş.+ini 20a/05, 31b/03, 108b/21, 128b/07, 136a/17, 136b/13, 151b/15

ş.+iniñ 12a/22, 55a/04, 78a/08,
108a/03, 157b/20, 159b/17,
159b/20
ş.+iñ 15b/07, 15b/09, 18b/06, 23a/15,
78b/11, 113a/11, 126a/03, 136b/03,
141a/05, 144a/03, 156a/18,
157a/01, 160a/10, 160a/20
ş.+iñize 160a/01, 160a/12
ş.+ler 100b/07, 101b/20
ş.+lerde 183a/07
ş.+lerdir 101b/20
ş.+lere 105a/08
ş.+leri 62b/21, 86b/17, 88a/09,
101b/22, 102a/01, 105a/10,
108a/05, 108b/07, 108b/20
ş.+lerinde 49a/08, 110b/14, 110b/16
ş.+lerinden 100b/02
ş.+lerine 2a/09
ş. midir 42a/22
şehr: *Ar.* ay, otuz günlük zaman
ş. 77a/03, 86a/12
şehristān: *Far.* büyük şehir
ş. 48a/04, 48a/18, 107b/17
ş. imiş 8a/18, 8b/22
ş.+ları 110a/23
şehr-yāri: *Far.* hükümdara, padişaha
mahsus;
hükümdarlık, padişahlık
dāmād-ı ş. 2b/11, 54a/13
devlet-i ş.+den 56a/12
eṭibbā-yı ş. 13a/05
rikāb-ı ş.+de 52b/10
ş. 24a/13, 24b/02, 51b/08, 53a/16,
56a/13, 59b/22, 60a/04, 60a/23,
62a/19, 69b/01, 72a/17, 73b/09,
73b/14, 80b/01, 81a/12, 82b/21,
86b/04, 86b/08, 86b/21, 87a/01,
87b/09, 87b/10
ş.+den 186b/05, 187a/07
ş. iken 62b/08
ş. olup 63b/19
ş.+ye 51b/10, 63b/06
ṭaraf-ı ş.+den 53b/17, 55a/09
şeh-süvār: *Far.* ata iyi binen
ş. 31b/03, 75a/12
şeh-zāde: *Far.* hükümdar veya padişah
oğlu *krş.* şāh-zāde
ş. 46b/14, 46b/18, 47a/11, 47a/21,
145a/21, 145b/01, 146a/09,

146a/10, 146a/19, 161a/07,
167a/11, 173a/17, 173b/04
ş.+ler 43a/07, 165a/13
ş.+leriñ 161a/01, 165a/18, 169b/12
ş.+niñ 173b/11, 175a/18
ş.+yi 173b/05, 173b/15
vālide-i ş. 3a/11
şeh-zādegān: *Far.* şehzadeler, padişah,
hükümdar oğulları, prensler
ş. 46b/21
şeh-zādelik(g): *Far.+T.* şehzade olma
durumu
ş.+inde 41a/01
şekāvet: *Ar.* bahtı karalık, kutsuzluk;
eskiyalık, haydutluk
ş.+i 132a/09
şeker: *Far.* şeker
ş. 36b/12, 38b/13, 39b/20, 40a/08,
45b/13
ş.+den 40a/08
ş.+ler 39b/20, 40a/18
şekilli: *Ar.+T.* şekli olan
ş. 163a/18, 168b/07, 178a/02, 178a/06
şekl: *Ar.* şekil, biçim, tür, çeşit; hal,
durum
ş. 12b/01, 141b/04
ş.+de 141b/05
ş.+i 181b/01, 187a/16
ş.+inde 178a/10
ş.+ine 119a/15
ş.+iñ 53b/19
şem^c: *Ar.* mum
ş. 137a/19
şemā'il: *Ar.* huylar, tabiatler, ahlaklar
ş.+i 12b/01
şemāte: *Ar.* şamata, gürültü, patırtı
ş.+dir 58a/20
şemātet: *Ar.* birinin kötü durumda
olmasına veya düşmesine sevinme
ş. 175b/03
şem^c dān: *Ar.+Far.* şamdan
ş.+lar 17a/05, 22a/03, 23a/06, 35b/19,
36a/12
şem^c-i 'asel: bal mumu
ş. 20b/02
şems: *Ar.* güneş *krş.* güneş, hürşid, mihr,
āfitāb
ş. 16a/22, 17b/01, 18b/18, 19a/03,
20a/20, 20b/18, 96a/15, 178a/04

taḥvīl-i ş. 42a/03
şemşir: *Far.* kılıç *krş.* seyf, kılıç
ş. 131b/19, 146b/23, 151a/15, 173b/19
ş. idüp 124b/09
ş.-i ḥudā 31b/01
ş.+inden 175a/04
ş.+iñi 134a/22
tu^c me-i ş. 57a/13, 57a/17, 61b/16,
66a/17, 76b/02, 76b/22, 78a/17,
80a/17, 82a/04, 83b/04, 85a/04,
86b/12, 97b/06, 124a/22, 124b/22,
144a/03, 144a/20, 152a/02,
152b/22, 153b/13, 156a/04,
157b/15
şen: *Far.* naz ve eda; göze ve gönle hoş
görünen hal; ferahlı, sevinçli
ş. 8a/17, 9b/02, 9b/13, 45a/11, 49a/13,
57a/21, 66b/21, 87b/02, 88b/23,
100b/10, 108a/18, 108b/04,
108b/07
şeng: *Far.* neşeli, kıvrak
ş.+ler 124b/15
şenī^c a: *Ar.* kötü iş, yakışsız iş
ş.+larını 119a/11
şenlik: *Far.* +T. şen olma durumu
ş. 37a/05
ş. eylediler 74a/19
ş. eyleyüp 7a/18
ş.+i 34a/02, 76b/08
ş.+ler 66a/19, 77a/10, 146b/02,
158a/05
ş.+ler ile 37a/01
ş. olsun 76b/07
şer^c: *Ar.* Allah'ın emirleri doğrultusunda
kurulmuş olan din kuralları
ḥākimü'ş ş. 32a/21
ş. 150a/06
ş.-i muṭahhir 2b/18
ş.-i mübīn 115a/22, 163a/02
ş.-i şerīf 32a/21, 115b/10
ş.-i şerīfden 111b/12
ş.-i şerīfi 171b/01
şer^c an: *Ar.* şeriata uygun olarak
ş. 115b/02, 115b/06
şerbet: *Ar.* şerbet, içilecek tatlı şey
ş. 38b/17, 45b/04, 74a/20
ş.+i 40a/09, 40a/18
ş.+ler 38b/06, 40b/01
şeref: *Ar.* büyüklük, yükseklik, üstünlük

ş. 138a/16
ş.-i islām 54b/12, 60b/01
şerḥ: *Ar.* açma, ayırma; açıklama
ş. 2a/16, 4a/03, 97b/20, 114a/01,
118b/16, 122a/22, 126a/10
ş. olundu 21b/09, 110b/03
şer^c i: *Ar.* şeriata ait, şeriata uygun
ḥük^m-i ş.+si 71a/18
ş. 163a/03
ş. midir 120a/19
ş. olmak 36a/16
ş.+sine 106b/22
şerī^c at: *Ar.* doğru yol; Allah'ın emri
dīn-i ş. 2b/16
ş. 151a/22
ş.+da 151a/23
şerīf: *Ar.* şerefli, mübarek, kutsal; soylu,
temiz
aln-ı ş.+inde 13b/17
āsītāne-i ş.+lerinde 23a/04
āyet-i ş. 28b/09
āyet-i ş.+iñ 83a/19
cāmi^c-i ş. 9b/03, 9b/10, 14b/22,
15a/05, 15a/10, 17b/17, 18a/07,
23b/08, 23b/15, 24a/04, 24a/09,
25b/17, 28a/20, 29b/23
cāmi^c-i ş.+de 18b/08
cāmi^c-i ş.+e 28b/13
cāmi^c-i ş.+i 3b/20, 15a/09, 22a/01
cāmi^c-i ş.+iñ 9b/17, 23b/11, 23b/17,
28b/01, 28b/13
cāmi^c-i ş.+inde 19b/19
cāmi^c-i ş.+leri 15a/19, 57b/10, 69a/15,
78b/13, 85b/23
cāmi^c-i ş.+leriñ 28a/22
cenāb-ı ş.+leriñiz 95a/07
cesed-i ş.+leri 31a/16
dāmen-i ş.+iñ 26b/03
dest-i ş.+ile 30b/18
dest-i ş.+leriñ 75b/22
ezān-ı ş. 111b/16
ezān-ı ş.+ler 97a/18
fātiḥa-i ş. 84a/01
fātiḥa-i ş.+i 19b/21
fātiḥa-i ş.+ile 2a/21
fetvā-yı ş. 69a/20, 71a/02, 105b/08,
106b/06
fetvā-yı ş.+leri 70b/18

hacc-1 ş. 93a/14, 93a/15, 94a/13,
115b/12, 115b/21, 115b/21
hacc-1 ş.+de iken 94b/15
hacc-1 ş.+den 95a/01
hacc-1 ş.+e 114b/13, 115a/01, 115a/03
hadîş-i ş. 138b/11
hadîş-i ş.+i 71b/02, 107a/05
hâtır-1 ş.+lerin 39a/18
ilm-i ş.+leri 15a/22
ism-i ş.+i 22b/21
ism-i ş.+ine 22a/22
ism-i ş.+leri 10a/10, 29a/11
ism-i ş.+lerine 4b/09
ism-i ş.+lerini 5b/16
izin-i ş. 121b/08
izin-i ş.+leri 19a/04, 95a/09
kadem-i ş.+leri 31a/03
mağām-1 ş.+leri 29b/14
mefhūm-1 ş. 23b/14, 75b/13, 76b/17,
77b/04, 82b/11, 118a/04, 125b/02
mefhūm-1 ş.+i 24b/08, 58a/09, 58a/14,
73b/11, 77b/08, 82b/03, 101b/16,
130a/12, 162b/05, 184b/05
mefhūm-1 ş.+leri 82b/16, 92b/03,
94a/21, 94b/17, 96b/03, 97b/16
merkad-i ş.+ine 4b/11
merkad-i ş.+leri 16b/13, 17a/21,
22a/16, 29a/11
merkad-i ş.+leriñ 19a/14
merkad-i ş.+lerine 4a/19
merkad-i ş.+leriniñ 23a/05
mescid-i ş.+i 23a/08
mihrāb-1 ş.+iñ 28b/08
nām-1 ş.+ine 16b/05
ramazān-1 ş.+iñ 76b/06, 172a/11
receb-i ş. 112a/06
rūḥ-1 ş.+leri 31a/14, 83b/23
rūḥ-1 ş.+lerine 4b/15, 84a/06
rūḥ-1 ş.+lerini 2a/22
ş. 19a/20, 112a/07
ş.+de 17b/23
ş.+e 121a/23
ş.+i 40a/16
ş.+i idi 77a/02
ş.+ine 5b/13, 26a/20
ş.+leri 91a/18, 93a/10
ş.+lerine 26b/02, 64b/03, 82a/17,
88a/05, 100b/11, 110a/19
ş.+lerini 84a/01

ş.+ül'-şeyḥ 29b/11
şa^c bān-1 ş.+iñ 82a/14
şefā^c at-i ş.+lerine 16b/16
şefā^c at-i ş.+lerini 23a/18
şer^c -i ş. 32a/21, 115b/10
şer^c -i ş.+den 111b/12
şer^c -i ş.+i 171b/01
ṭaraf-1 ş.+lerinden 55b/02
ṭaraf-1 ş.+lerine 67a/04
tefāsīr-i ş. 15a/21
tefsīr-i ş. 41a/16
tekke-i ş.+leri 20a/14, 20b/01, 20b/19
türbe-i ş. 16b/14, 17a/10, 22a/01,
23b/10, 28b/13
türbe-i ş.+de 28a/16
türbe-i ş.+e 10b/07
türbe-i ş.+i 4b/07, 12a/15, 12a/18,
15a/09, 16b/09, 19a/09, 21b/13,
21b/18, 22b/03, 22b/08, 22b/19,
23a/01, 29b/03
türbe-i ş.+iñ 12a/16
türbe-i ş.+leri 4a/16, 4b/21, 10a/04,
16a/13, 16a/17, 16b/02, 16b/06,
16b/18, 17a/01, 17a/19, 21b/14,
21b/20, 22a/06, 22a/15, 22a/17,
22a/21, 23a/16, 23b/04, 23b/07,
23b/18, 28b/17, 29a/15, 29a/16,
29b/07, 29b/12, 30a/19, 30b/02,
31a/15, 35b/18, 36a/04
türbe-i ş.+lerinde 4a/20
türbe-i ş.+lerine 10a/05
türbe-i ş.+leriniñ 17a/04, 21b/22,
23a/10, 36a/09
vücūd-1 ş.+leri 39b/09
vücūd-1 ş.+lerini 2b/13
yed-i ş.+leri 31a/19
zāt-1 ş.+dir 54a/21
zilkade-i ş.+iñ 61b/19
şerr: *Ar.* kötülük, fenalık; kötü iş, kötü
adam
ş. 51a/01
ş.+i 53a/09
ş.+inden 136a/05
ş.+ler imiş 112a/02
ş.+lerine 135a/17
ş. olana 82b/18
şes: *Far.* altı
ş. 22b/10
şetm: *Ar.* sövme, sövüp sayma

ş. 115a/19, 120a/22, 125b/07, 130b/22
ş. iderler 32a/12
şetm-âmiz: *Ar.+Far.* sövüp saymayla
karışık bir şekilde
ş. 132a/08
şettâm: *Ar.* çok küfür eden
ş.+ı 120a/22
şevk: *Ar.* şiddetli arzu; keyif, neşe, sevinç
ş. 42a/02, 90b/02
şevket: *Ar.* büyüklük, heybet
dārā-yı ş. 62b/02
ş.-i maqrūn 15a/15, 80b/01
ş.-i maqrūnı 37b/11
ş. 47a/15, 74b/17, 122b/14, 179b/01
ş.+ile 11b/15
ş.+in 101a/18
şevketlü: *Ar.+T.* şevketli, azamet ve
heybet sahibi
ş. 11b/04, 11b/06, 34b/23, 36b/06,
37b/09, 38a/12, 38a/20, 39a/15,
39b/07, 40a/03, 41a/01, 44a/13,
46b/19, 47a/09, 49b/12, 51a/18,
58b/04, 63a/17, 63a/19, 72b/21,
73a/14, 74b/12, 82b/23, 122b/11
şevket-meşhūn: *Ar.+Far.* heybet dolu
ş.+larıdır 39a/16
şevvāl: *Ar.* Arabî ayların onuncusu
ğurre-i ş.+de 66a/11
ş.-i mu'azzamıñ 81b/15
ş.+ül'-mu'azzama 2a/05
ş.+ül'-mu'azzamıñ 77a/03
ş.+ül'-mükerrem 112a/07
şey: *Ar.* nesne, madde
ş. 3b/11, 5b/22, 6a/16, 13a/12, 17a/06,
17a/17, 22b/12, 25b/07, 29a/20,
36a/04, 36a/05, 36a/07, 46a/16,
51a/07, 51b/18, 52a/11, 54a/03,
54b/06, 58b/07, 77b/07, 81b/04,
82b/10, 88a/20, 96a/18, 97a/07,
97b/21, 98a/20, 101b/05, 109a/08,
109b/10, 110b/13, 146b/21,
154b/07, 160a/12, 162a/14,
169a/19, 174b/03
ş.+de 63b/10
ş. değil idi 73b/17
ş.+den 29b/01, 58a/22, 89b/23
ş.+dir 11a/01
ş.+e 19a/22, 166a/07

ş.+i 36a/08, 36a/13, 52a/21, 76a/07,
93a/18, 101a/09, 111a/11
ş.+ler 35b/23, 85a/18, 93b/01, 108b/14
ş.+lerden 101b/15
şeydā: *Far.* aşktan aklını kaybetmiş,
divane, düşkün, şaşkın
ş. 90a/16, 92a/03
ş.+sı 92a/16
şeyh: *Ar.* yaşlı adam, ihtiyar; bir tekke
veya zaviyede reislik eden ve
müritleri bulunan kimse; kabile ve
aşiret reisi
āsītāne-i ş. 24a/06
hāzret-i ş. 26b/01
hāzret-i ş.+iñ 18a/13
ş. 10a/04, 15b/03, 16a/13, 16a/17,
16b/04, 16b/07, 16b/09, 17a/01,
17b/17, 18a/06, 19a/05, 25b/21,
26a/18, 26b/07, 26b/17, 26b/18,
26b/19, 27a/09, 27a/17, 30a/20,
30b/01, 31a/22, 49b/03, 50b/01,
50b/04, 50b/13, 160b/12, 169a/20,
169b/01
ş.+i 4b/09, 4b/12, 10a/06, 10a/13,
21b/21, 27a/14, 68a/06, 169a/17
ş.-i bī-imānları 50b/02
ş.+im 30b/06
ş.+imiz 26b/14
ş.+iñ 18a/14, 160b/08, 161b/05
ş.+ine 27a/03, 27a/04
ş.+iniñ 19a/06
ş.+iñiz 27a/01, 27a/05
ş.+ler 160b/06
şerīfū'l ş. 29b/11
şeyhū'l-islām: *Ar.* şeyhülislam
ş. 25b/11, 27a/07, 27a/08, 41a/15,
74b/15
şeytān: *Ar.* şeytan
ş. 50a/18, 51a/01, 96b/01
ş.+a 50a/20
ş.-ı la'ından 50b/02
şıkkayn: *Ar.* bir işin iki yönü
ş. 114b/01
şıkk-ı evvel: imparatorluk devrinde
maliye teşkilatının ayrıldığı birinci
malî bölge
ş. 38a/23

şiddet: *Ar.* sertlik, katılık; fazlalık; sıklık; inandırma, sözle yola getirme yerine kaba kuvvet kullanma
ş. 137b/03, 138b/03, 142b/16, 144b/12
ş.+inden 161b/19
ş.+ine 126b/20

şif'i: *Ar.* Şia mezhebinden olan
ş. 20a/02

şikâk: *Ar.* uyuşmazlık, anlaşmazlık, bozuşma
ş. 113b/17, 123a/17, 128a/08, 149a/11, 166b/10, 171b/05, 176b/06
ş.+dan 125a/08
ş.+ı 114b/10
ş.+larına 113b/22

şikâr: *Far.* av, avlama; ganimet, düşmandan ele geçirilen mal; ender bulunan şey
ş. 40b/22, 41a/07, 60b/03, 73a/05, 74a/08, 186a/14, 186b/15, 187a/05
ş.+a 40b/21, 41a/10, 91b/23
ş.+dır 109a/05
ş. eylemiş idi 175b/21
ş.+ı 73a/20
ş.-ı küh 40b/20
ş.-ı şüküh 40b/20
ş. iderek 127b/06
ş. iderler 27b/01
ş. iderler mi 40b/19

şikâyet: *Ar.* sızlanma, şikâyet
ş. 45b/14
ş.+e 183a/05
ş. iderim 91b/09
ş. itdürmedim 135a/12
ş. itmiş 134b/12
ş.+ler 129a/01

şikence: *Far.* eziyet, azap *krş.* işkence
ş. 145a/03

şikest: *Far.* kırılmış, kırık; kırma, kırılma; yenilme *krş.* şikeste
ş. 64a/04
ş. idüp 19b/12
ş. olmuş idi 79b/14

şikeste: *Far.* kırılmış, kırık; kırma, kırılma; yenilme *krş.* şikest
ş. 2a/18, 2b/01
ş. olup 22b/11

şimâl: *Ar.* sol, sol taraf; kuzey
ş. 43a/22

ş.+i 180b/21
ş.+iñ 48b/23

şimâli: *Ar.* kuzeyle ilgili
ş. 35a/11
ş.+sinde 129a/18

şimden şöra: şimdiden sonra
ş. 38a/20, 93b/05, 98b/21, 104a/18

şimdi: şu an; şimdi
ş. 4a/10, 5b/04, 5b/07, 5b/15, 5b/18, 6a/10, 8a/08, 8a/12, 9b/22, 13b/02, 14a/05, 14a/13, 17a/14, 17b/21, 18a/02, 20b/20, 21a/23, 21b/08, 21b/14, 22a/17, 27b/08, 31a/06, 35b/02, 36a/07, 36a/09, 37b/13, 40b/19, 41a/09, 45a/03, 45b/05, 46a/15, 47a/09, 47a/14, 48b/17, 49a/11, 51a/11, 52b/13, 70a/10, 70a/10, 78b/02, 89b/05, 90a/16, 90a/17, 90b/17, 91a/13, 91b/16, 92b/12, 92b/13, 94a/17, 94b/03, 94b/07, 96b/17, 97b/14, 98a/01, 98b/04, 98b/09, 98b/09, 98b/23, 99a/03, 99a/14, 101a/06, 103a/07, 104a/06, 104a/17, 106a/04, 109b/12, 111a/15, 111b/18, 116a/11, 117b/18, 120a/05, 122a/10, 125a/18, 128b/04, 130b/22, 135b/16, 141a/08, 149b/20, 162a/13, 167b/17, 181b/02
ş. ise 20a/01, 70a/15
ş.+ye 46b/09

şimdilik: şimdiki durumda, şimdiki zaman için
ş. 121b/17, 122b/19

şir: *Far.* aslan
ş. 17a/09, 85b/03, 102b/12, 145a/03, 171b/16
ş. idi 85b/13
ş.-i ħudâ 5b/12
ş.-i merdân 5b/17, 83a/22, 84a/22
ş.-i merdânım 31a/06, 84a/20
merd-i ş. 65b/23, 66b/10, 78a/15

şir: *Ar.* şiir
ş. 38b/03, 45a/23

şir-âne: *Far.* aslancasına, aslana yaraşır yolda
ş. 70a/13, 83a/23, 109a/11, 138b/13

şir-ânevâr: *Far.* aslana yaraşır gibi

ş. 84b/08
şirâzlu: Şiraz şehrinde olan kimse
ş.+ya 155b/05
şirîn: *Far.* tatlı, sevimli
ş. 10a/01, 13b/14, 27b/20, 66a/02
tûî-yi ş. 13b/14
şirket: *Ar.* ortaklık
ş. 159a/12
ş.+e 138a/19
şir-vâr: *Far.* aslan gibi
ş. 25a/05
şitâ: *Ar.* kış
eyyâm-ı ş.+da 75a/19
mevsim-i ş.+da 7b/11, 137a/11
ş. 5a/12, 15b/14, 75b/04, 92a/13,
124a/05, 137a/03, 159a/23
ş.+da 17b/05, 19b/13, 134a/04,
137a/13
ş.+dan 7b/02
ş.+sı 15b/10
şeb-i ş.+da 12b/20
vaqt-i ş. 21a/10
vaqt-i ş.+da 80b/15
vaqt-i ş.+dan 85a/13
vaqt-i ş.+ya 6a/04
şitâb: *Far.* acele, çabukluk, sürat
ş. 119b/01, 134b/01, 136b/01,
158b/17, 167b/22, 168a/19
ş. eyledi 113a/05, 127b/12, 157b/03
ş. eyleseler 132a/20
ş. idüp 119b/10, 128b/11
şive: *Far.* naz, eda
rüsûm-ı ş. 47b/18
şol: şu, o
ş. 42b/12, 44a/04, 111b/14
şöhret: *Ar.* ün, nam, şan
ş. 54a/04, 54b/16, 84b/20, 133a/22,
140b/09, 166a/23
ş. bulan 171b/12
ş. bulmuşdur 4b/10
ş. bulup 155a/10
ş.+imizi 138a/11
ş.+ine 3b/19
şöhret-şî'âr: *Ar.* şöhretli, şanına yakışır
ş. olan 38a/06
şöyle: öyle, onun gibi, olduğu gibi
ş. 35a/23, 35b/03, 38a/12, 44a/11,
44b/10
ş. imiş 111b/12

şu: biraz uzakta olan bir varlığı veya biraz
önce anılan bir şeyi işaret yolu ile
belirtmek için kullanılan söz, şurası
ş. 70a/04, 104a/21, 110b/19, 111a/19
şu'arâ: *Ar.* şairler, ozanlar
ş. 40a/21
şuğl: *Ar.* iş, uğraşacak şey, dert
ş. idüp 121a/09
şukka: *Ar.* parça; kumaş veya kâğıt
parçası; küçük not, yazı, mektup
ş.+yı 125a/22
şüm: *Far.* uğursuz
ş. 108b/11
şurû: *Ar.* şartlar, koşullar
ş. 140b/17, 149b/02, 158a/02, 160a/15,
167a/10, 172b/15, 178b/15
ş.+ı 120a/23
şübeh: *Ar.* şüpheler, kuşkular
ş. 57a/19, 96a/12, 130b/02, 165a/05,
166b/01
ş. eyleme 77b/19
şübhe: *Ar.* şüphe, kuşku *krş.* reyb
ş. 19b/17, 99a/13, 108b/03, 148b/13
ş.+den 19b/15
ş.+ñiz 113b/02
ş.+si 148b/14
ş.+si kalmaya 94b/10
şüd: *Far.* gitme, gidiş; ölüm
ş. 66b/06, 70b/13, 182b/14, 183a/05,
183a/05
şüde: *Far.* gitmiş olan; ölen
ş. 70b/19
şühedâ: *Ar.* şehitler
ş. 2a/02, 5a/01, 10b/12
ş.+dan 4b/17, 17a/11
ş. ider 89b/02
şükr: *Ar.* görülen iyiliğe karşı gösterilen
memnunluk
secde-i ş.-i 7a/19
ş. 9a/18, 86a/18, 93b/22, 99b/14
ş.+i 104b/17
ş. idelim 79b/13
ş. idüp 28a/02
ş.-i minnet 1b/01
ş.+in 124b/13, 149a/11, 158a/20
ş.+ler idüp 7a/19
şükûfe: *Far.* çiçek
ş. 65a/19
ş.+ler 23b/16, 88b/15

şükûh: *Far.* ululuk, heybet, haşmet
şikârı ş. 40b/20
şümâr: *Far.* hesap, sayı
ş. eyledi 114b/09
şürb: *Ar.* içme, içilme
ş. 21a/derkenar, 21a/derkenar,
130a/10, 170b/14, 170b/19,
171a/02
ş.+dan 170b/23
ş.+i 12b/09, 160b/04
ş.-i şehâdeti 20a/09
şürû: *Ar.* başlama, girme
ş. 120b/17, 138b/14, 141b/10
ş. eyledi 132b/21, 175a/20
ş. eyledikde 44b/22
ş. eylemek 120a/19
ş. eylesem 131b/22
ş. ider 55b/06
ş. idüp 139a/23, 147a/20
ş. itmek 2a/17
ş. olunur 117b/07
ş. olundu 88a/21
ş. olunmaksızın 37b/01
ş. olunup 45a/23, 97a/08, 178b/06
şürûr: *Ar.* şerler, kötülükler
ş.+ından 51a/01
şüyû: *Ar.* duyulma, yayılma, bilinme;
dağılma
ş. buldı 33b/04, 101a/23
ş. bulıcağ 155b/11, 159b/21
ş. bulmuş idi 145b/19, 161b/03,
162a/02, 182a/16
ş. bulup 97a/23, 108b/09, 183a/19,
184a/16
ş. ider 35a/17

T

tâ: *Far.* kadar, dek, değin
t. 2a/12, 9b/01, 13a/16, 19b/02,
19b/12, 36b/08, 36b/10, 39a/01,
39a/09, 46a/20, 119b/21, 132b/15,
149b/09, 165b/02, 170a/05
ta' ab: *Ar.* yorgunluk; sıkıntı, zahmet,
eziyet
t. 124b/11, 125a/15, 137b/16, 170a/11,
176a/22
ta' accüb: *Ar.* hayret
t.+de kaldı 130a/11

t. gelür 111a/08
t. olunur 110b/02
ta' addî: *Ar.* geçme, saldırma; zulmetme;
adaletsizlik; örf ve kanunların sınırını
aşma
t. 44a/20, 45b/18, 156b/10
t.+den 182b/22
t. eylememek 134b/16
t. itmemek 43b/20
t.+lerinden 115a/18, 134b/11
t.+lerini 119a/11
ta' ahhüd: *Ar.* üstüne, üzerine alma,
yapılması için söz verme; bir işin
yapılması için resmî olarak
sözleşme
t. 119a/08
t.+ler eyledi 172b/12
t.+lerinde 183b/15
ta' akkub: *Ar.* araştırma, bulmaya kararlı
t. eylemek 135a/05
t. ideriz 141b/22, 143a/16
t. idüp 131b/02, 139a/05
ta' alluk: *Ar.* asılı olma, asılma; ilişiği,
ilgisi olma; sevmek; ait olma
t. eyledi 131b/16
t. eylemiş idi 141b/15
t.+ları 160b/18
ta' allukât: *Ar.* akrabalar; ilgiler, ilişkiler
t. 162b/09
t.+ımdan 135a/10
t.+ıyla 149a/03
ta' allüm: *Ar.* öğrenme, öğrenilme,
okuyarak, ders alarak öğrenme,
elde etme
t. 171a/04
t. iderler 15a/22
ta' am: *Ar.* yemek yeme; tat, lezzet;
yiyecek
t.+ı 29a/06, 29a/19, 163a/17
t.+ına 151b/09
ta' âm: *Ar.* yemek, aş, rızık
it' âm-ı t. 17a/03
it' âm-ı t. iderler 29b/12, 30b/04
it' âm-ı t. iderler idi 25b/18
it' âm-ı t. olunur 10a/14
t. 13a/16, 38b/05, 38b/06, 40b/01,
43b/09, 90b/15
t.+dan 40a/10, 45b/06
t. döşenüp 42b/23, 45b/04

ʃ.+ı 162b/21
 ʃ.-ı simāti 40a/10
 ʃ.+ını 50b/10
taʿarruz: *Ar.* ilişme, sataşma, takılma;
 düşmana saldırma
 t. 115a/23, 120a/21, 139b/23, 149b/23
 t. eyledi 131b/04
 t.+ına 158a/10
 t. itmeyüp 139a/08, 142a/19
 t. olacak 65a/09
 t. olmaz 140a/16
 t. olunmamağ 172b/17
 t. olunmayup 135b/06, 151b/21
ṭāʿat: *Ar.* Allah'a ibadet etme
 ʃ. 118a/17
 ʃ.+da iken 5b/10
ṭāʿaten: *Ar.* ibadet ederek
 t. 130a/22
taʿaṭṭus: *Ar.* hapşırma, aksırma
 t.+um 123a/12
taʿayyün: *Ar.* meydana çıkma, aşikâr
 olma; belli olma; belirme; saygın
 duruma gelme
 t. 25b/07, 52a/08, 52b/15, 58b/22,
 83a/07, 99a/23
 t. buyurdular 25b/20
 t. buyurılan 75a/01
 t. buyurmuşlar 25b/21
 t. buyurmuşlar idi 78b/11
 t. eyledi 53b/07, 62a/14, 78b/16,
 78b/21, 80b/13, 81b/18, 86a/12
 t. eylediği 84b/14
 t. eyledikleri 45a/23
 t. eylediler 60a/18, 74a/12, 120b/13
 t. eylediği 124b/21
 t. eylemek 45a/22
 t. eylemiş 28b/13
 t. eylemiş idi 109b/18
 t. eylemişler 28b/23, 30a/06, 35b/21,
 52b/18, 58b/15
 t. eyler ise 78b/19
 t. idi 62a/06, 69b/07
 t. idüp 32b/06, 61a/06, 61a/06, 64a/16,
 66b/18, 69a/17, 69b/01, 70b/15,
 78a/12, 78a/13, 80b/12, 81b/03,
 81b/09, 82a/20, 87b/15, 101b/09,
 102b/14, 103b/14
 t. olan 58b/18, 99a/21
 t. olmuş 108a/19

t. olmuş idi 72b/23
 t. olunan 48b/02, 59a/11, 60a/03,
 61a/03, 61a/20, 73a/05, 80b/03,
 82a/11, 86b/18
 t. olundu 60a/14, 69b/10, 69b/11,
 87b/13
 t. olunmuşdur 99a/18
 t. olunmuş idi 72b/20
 t. olunup 53a/08, 53b/18, 54b/20,
 56a/14, 56a/20, 56b/01, 56b/13,
 56b/23, 57a/03, 57a/11, 59b/16,
 61a/21, 61a/22, 62a/03, 62a/05,
 62a/21, 63b/22, 64a/02, 64a/12,
 66b/08, 72b/12, 72b/19, 73a/04,
 75a/07, 75a/09, 75a/13, 75a/22,
 75b/01, 81a/04, 81a/06, 81a/10,
 82a/12, 82a/16, 83a/12, 83a/14,
 86b/09, 87a/08, 87b/08, 87b/17,
 87b/18, 99a/16, 109b/19, 118b/03,
 118b/05
 t. olunur idi 46a/18
 t. olup 57a/10, 62b/15, 64a/01, 89b/09
 t. virdiler 60b/13
taʿayyünāt: *Ar.* meydana çıkmalar, belli
 olmalar
 t. 52b/17
 t.+ları 26a/04
taʿazzum: *Ar.* büyüklük satma,
 kibirlenme
 t. 38b/21
tāb: *Far.* güçlü olma, sağlamlık; aydınlık;
 tazelik
 t. 47b/17
ṭabʿ: *Ar.* tabiat, huy, yaratılış; mühür,
 damga basma
 ʃ. 173b/11
 ʃ.-ı hümâyünları 38a/04
 ʃ.+ında 173a/10, 174b/19, 175b/05
 ʃ.+ındadır 114a/10
 ʃ.+ıñız 117a/22
ṭabāğ: tabaklama işini yapan, derici
 ʃ.+larıñ 22a/23
ṭabak: *Ar.* çanak, tabak
 ʃ. 6a/19, 14b/03, 38b/13, 39b/20
ṭabaka: *Ar.* kat, katman
 ʃ.+da 35a/05
 ʃ.-i mezbürin 35a/17
ṭabakāt: *Ar.* tabakalar, katlar, katmanlar
 ʃ. 4a/02

ṭabāyiʿ: *Ar.* tabiatlar, huylar, yaratılışlar
 ṭ. 176b/09

tabāyuʿ: *Ar.* alışveriş, pazarlık
 t. olur 96a/21

ṭābe şerāh: *Ar.* “toprağı, kabri iyi ve temiz olsun” anlamında ölen için edilen dua
 ṭ. 11a/14, 11b/01, 11b/11, 16a/07, 17b/09, 17b/14, 24a/10

ṭabḥ: *Ar.* pişirme, pişirilme
 ṭ. ider idi 21a/17
 ṭ. olup 35b/21

tābiʿ: *Ar.* birinin arkası sıra giden, ona uyan; boyun eğen, bağlı kalan; birinin emri altında bulunan
 t. 10a/10, 12a/14, 12b/19, 18a/02, 30b/08, 35a/22, 50a/11, 60b/14, 78b/08, 114a/05, 140a/15, 145b/11, 178b/19, 180b/20, 180b/21, 181a/15
 t.+dir 31b/22, 33a/06, 33a/10
 t. idi 88b/08
 t. olan 70a/02, 70a/03, 86a/11, 100a/11, 104b/19, 164a/17, 164b/17
 t. olanın 184a/05
 t. oldılar 68b/06, 153b/16, 170b/06
 t. olduğu 50a/10
 t. olmak 146b/10
 t. olup 32b/05, 121a/13, 126b/01, 137b/08, 173a/13, 178b/20, 183a/10
 t. olurlar 167a/22
 t. oluruz 167a/21

ṭabīʿat: *Ar.* tabiat, yaratılış, huy, âdet, mizaç
 ṭ. 111a/06, 174b/22, 176a/02
 ṭ.+ı 47a/05, 111a/07, 166a/19
 ṭ.+ım 38b/04
 ṭ.+ına 45a/02

ṭabīb: *Ar.* hekim, doktor
 ṭ. 13a/23, 135b/09, 161b/21
 ṭ.+lere 171a/04

tābiʿiyyet: *Ar.* tabilik, buyruğuna girme
 t. idüp 118a/01
 t. kıldılar 120b/05

taʿbīr: *Ar.* anlatım, ifade; anlamlı söz; terim
 t. iderler 48b/12, 51b/01

t. idüp 75b/19
 t.+iyle 171b/12
 t. olan 84b/14
 t. olunan 12b/03, 43b/02, 86a/08, 103b/23
 t. olunur 33b/14, 33b/21, 34a/02, 34a/23, 85a/14, 87a/12, 124a/17, 126a/03, 126a/21, 142a/22, 144b/04, 154b/18, 166a/14, 169b/20, 180b/20
 t. olur 87b/22

taʿbīrāt: *Ar.* tabirler, terimler
 t. 122b/12

ṭabla: *Ar.* bir sofrada yemekleri koymaya yarayan tepsi
 ṭ. 38b/13

ṭabya: *Ar.* ayrı ayrı hazırlanmış ve silahlarla güçlendirilmiş savaş yeri
 ṭ.+lar 61b/10, 76a/09, 141a/05
 ṭ.+ları 3b/07, 11a/21, 35a/21

tāc: *Ar.* hükümdarların başlarına giydikleri süslü başlık
 serv-i t.+ım 31a/08
 t. 10b/14, 10b/15, 23a/22, 103a/14, 126b/15, 127a/10, 127a/21, 137a/09, 165b/23, 166a/06, 171b/17, 172b/20, 177b/12, 177b/14
 t. geyüp 127a/15
 t.+ı 104b/07, 104b/08, 104b/11, 176a/10
 t.+ıdır 23a/20
 t.-ı kerāmet 25a/02
 t.+ım 103b/08
 t.+ımı 172b/08

taʿcīl: *Ar.* acele ettirme, çabuklaştırma
 t. 73a/10

tācīr: *Ar.* ticaret yapan
 t.+lerden 151b/07

taʿcīz: *Ar.* rahatsız etme, canını sıkma, sıkıntı verme, tedirgin etme
 t. 143a/13, 144b/19
 t. eyleye 157a/06

taʿdād: *Ar.* sayma; sayı; birer birer söyleme, sayıp dökme; sayım
 t. 120b/17

taʿdīl: *Ar.* doğrultma, doğrulama; değişiklik
 t.+lerini 182b/18

tafsil: *Ar.* ayrıntılı açıklama
t. 114b/06, 116a/18, 118b/17, 173a/05,
185a/07
t.+den 112a/20
t.+i aḥvāl 3a/10
t.+in 47b/01
t.+ini 43a/17
t. olundu 139a/18
tafsilen: *Ar.* ayrıntılı olarak
t. 122a/22, 185b/23
tağ: yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek,
eğimli yamaçlarıyla çevresine
hâkim ve oldukça geniş bir alana
yayılan bölümü, dağ
t. 11a/15, 12a/02, 14a/02, 32b/01,
34a/07, 34a/15, 70a/04, 70b/07,
76b/23
t.+dan 3b/05, 4b/11, 5b/12, 10a/06,
34a/19
t.+dır 33b/15
t.+iñ 5b/03, 5b/11, 26a/10
t.+lara 123b/18, 160a/05
t.+larda 120b/06, 179a/13
t.+lardan 134a/05
t.+lardır 14b/21, 15b/08
t.+ları 34b/20
t.+larında 3b/08
tağayyür: *Ar.* değişme, başkalaşma
t. 120a/23, 172b/23
t. olmaz 96b/13
tağistân: *Far.* dağlık yer
t. 35a/07
t.+dır 32a/01, 32a/07, 34b/09
tağistânlı: *Far.+T.* Kafkas dağlarının
kuzeyinde ve Hazar denizinin batı
kıyısında bulunan bölgeye mensup
t.+niñ 134a/17
tağyîr: *Ar.* başkalaştırma; değiştirme;
bozma
t. 115b/14, 175a/01
taḥallüf: *Ar.* geride kalma, arkada
bırakılma; uygun gelmeme
t. iderler ise 44a/17
taḥammül: *Ar.* yüklenme, bir yükü üstüne
alma; dayanma, katlanma; kaldırma
t. 121b/12, 155b/20
t. eylemekden 146b/12
t. idemeyeceğimi 165b/23
t. idemeyüp 113b/04, 170b/22

t. idüp 154a/01, 165a/15
t. itmez 126b/20
t.+üm 120a/02
taḥāret: *Ar.* temizlik, temizlenme
t. ider 13a/18
taḥarrî: *Ar.* arama, araştırma, araştırılma;
aratma
t. iderek 46b/10
t. kıldılar 119a/06
taḥaşşuş: *Ar.* hususî, mahsus olam
t. idüp 179a/13
taḥayyür: *Ar.* hayran olma, hayrete
düşme, şaşakalma, şaşırma
t.+e 122a/11, 140b/21
t. olduğu 67b/22
taḥîr: *Ar.* temiz
‘abdu’t t. 16b/03
taḥkîk: *Ar.* doğru olup olmadığını
araştırma, meydana çıkarma; doğru,
gerçek
t. 49a/23, 152b/17
t. eyledüğü 172b/01
t. eylemiş idi 113b/18
t. itdim 41b/15
taḥkîr: *Ar.* hakaret etme; hor görme,
küçük görme
t. 112b/16, 131a/07, 141a/14
taḥlîş: *Ar.* kurtarma, kurtarılma
t. 48b/02, 131b/01, 134b/14, 172b/02
t. eylemek 181a/11
t.+i 153a/02
taḥmîl: *Ar.* yükleme, yükletme,
yükletilme; bir işi, birinin üzerine
bırakma
t. 124a/18
t. olunup 154a/19
taḥmîn: *Ar.* aşağı yukarı bir fikir söyleme
t. 15b/14, 30a/09, 30a/14, 78b/12,
79a/11, 84b/18, 163a/23
t. eylemişler idi 163b/05
t.+i 148b/12
t. itdikde 18a/11
t. itdirmiş idi 163a/23
taḥmînen: *Ar.* aşağı yukarı
t. 7b/01, 15b/13, 28b/18, 40b/03,
47a/14, 47b/11, 48b/10
taḥmîş: *Ar.* döğülmüş kahve satılan yer
t. 74a/21
taḥrîb: *Ar.* harap etme, yıkıp bozma

t. 45b/18
tahrîk: *Ar.* kımıldatma, kımıldatılma, oynatma
t. 37b/15, 118a/04, 118a/10, 132a/12, 136a/12, 136a/14, 173a/22
t.+de 117b/14
t.+i 132b/06
t. iderek 129a/15
tahrîr: *Ar.* yazma, yazılma
t. 27a/20, 34b/18, 36a/23, 38b/07, 46a/18, 46b/16, 61a/05, 84a/07, 113a/04, 121b/05, 123a/02, 134a/23, 140a/08, 172b/03, 172b/04, 185b/23
t. buyurasız 140a/18
t. eyledi 159a/06
t. eyledik 13a/13
t. eyledikleri 40b/15
t. eylediler 137b/10
t. eyledim 88a/18, 110b/06
t. eylemiş 13a/20, 93a/07
t. eylemiş idi 164b/01
t. eylemiş idik 110b/13
t. eylemişler 108b/14
t. eyler 13a/17
t. eyleyüp 51b/19
t.+i 172b/10
t. idelim 141a/10
t. idüp 27a/07, 52a/13, 61a/04, 68b/20, 69a/10, 92b/19, 106a/22, 118b/14, 125b/13, 158a/02, 159b/16, 164a/16, 167b/14, 179a/16
t.+ine 87b/07, 133b/02, 154a/16
t. oldu 36a/20
t. olduğundan 35b/10
t. olmak 182a/06
t. olmuş idi 185b/05
t. olunan 35a/02, 70b/22, 106b/03, 138b/02, 168a/12
t. olundu 88a/17, 100a/19, 108b/10, 154a/17, 166b/07
t. olunduğına 177a/02
t. olunduğundan 177a/05
t. olundu idi 23a/16
t. olunduğu 115b/14
t. olunmuş 129b/03
t. olunmuşdur 33a/04, 69a/20, 70b/19, 86b/07

t. olunmuş idi 54b/14, 111b/02, 131a/20, 167b/01
t. olunsa 22b/21
t. olunup 52b/04, 108b/08, 152a/03
t. olunur 182b/10
t. olup 98b/04
t. olur 156b/22
tahrîrât: *Ar.* bir dairece yazılan resmî mektup
t.+ı 167b/04
t.+ına 164b/01
tahrîş: *Ar.* hırslandırma, hırslandırılma
t. 129a/15
t. eyledi 119b/20
t. kılınup 176a/16
tahrîz: *Ar.* kışkırtma, kışkırtılma
t. 81a/03
tahşîl: *Ar.* elde edilme, ele geçme, geçirilme; vergi toplama; ilim öğrenme
t. 32a/21, 38a/10, 125b/01, 126b/02, 131a/13, 131b/15, 157a/04, 169a/07, 175b/11, 175b/17, 176a/02, 187b/05
t.+e 125a/19, 166a/18
t. eyledikleri 151b/10, 158a/14
t. eyledim 88b/03
t. eylediği 68b/08, 115a/11, 118a/08, 169a/18
t. eylemiş 63b/03
t. eylemişler idi 156a/14
t.+i 113b/06
t. idebilürler 47a/09
t. ideceklerini 47a/08
t. iderler 47a/06
t. idüp 169a/11
t.-i mu'ârefe 41a/01, 47a/03
t.+inde 119a/06
t. itmege 1b/18, 32b/02
t. itmiş 139b/05
t. itmiş idim 37b/03
t. olundu 151b/05, 153a/13
t. olunmuşdur 31b/20
t. olunup 135b/11
tahşîn: *Ar.* sağlamlaştırma, güçlendirme
t. 121a/16
tahşîn: *Ar.* güzel bulup takdir etme, beğenip alkışlama; güzelleştirme, güzel kılma

t. 40a/21, 83a/21, 84b/12, 85b/02,
111b/06, 119b/20, 151a/19,
179b/03
t. eylediler 25a/06
t. idüp 118a/22
taht: *Far.* hükümdarların oturduğu büyük
koltuk; saltanat
t. 41a/06, 67a/18, 68a/23, 103a/13,
103b/08, 126a/18, 149a/13,
149b/17, 149b/20, 150a/11,
150a/16, 161a/21, 162a/16,
162a/20, 162a/22, 162b/03,
162b/06, 162b/07, 163a/06,
163a/11, 164b/13, 165b/19,
165b/21, 166a/02, 166a/05,
169a/01, 169a/11, 170b/17,
171b/20, 172a/12, 172b/08,
172b/20, 172b/22, 176a/10,
176a/14, 176a/23, 176b/03,
177a/11, 177a/18, 177a/21,
177a/23, 177b/03, 177b/05,
177b/08, 177b/11, 177b/12,
177b/14, 178b/03, 180a/20,
181a/06
t.+a 43a/07, 146a/10, 146a/15
t.+dan 148a/11
t.+ı 171b/17
t.-i 'ālī 41a/06
t.+ına 116b/11
t. olmak 137a/09
taht: *Ar.* alt, aşığı
t. 115a/16, 115a/17, 122b/07, 125b/16
tahta: *Far.* çeşitli işlerde kullanılmak
üzere düz, enlice, uzun ve az kalın
biçimde işlenmiş ağaç parçası
t. 35b/22, 142b/08, 167b/11
t.+larından 11a/12
taht-ı revān: *Far.* kibar kimselerin,
kadınların ve hastaların taşınmasına
yarayan, hamallar tarafından
taşınan taşıt
t. 38b/21, 38b/23
tahvif: *Ar.* korkutma, korkuya düşürme
t. buyurulsun 132a/11
tahvil: *Ar.* değiştirme, değiştirilme,
çevirme, döndürme
t. 42a/08
t. eylemek 145b/20
t.-i şems 42a/03

tā'ife: *Ar.* bölük, takım, fırka;
kavim, kabile
t. 34a/10, 115a/18, 115b/16, 120b/07,
126b/03, 126b/03, 126b/19,
131a/15, 145a/05, 152b/15,
154b/08, 160a/08, 181a/01
t.-i 'askeriyye 61a/19
t.+imiş 43b/14, 43b/21
t.+leri 35a/16
t.+leridir 35b/14
t.+lerinde 35b/01
t.+lerine 131a/14, 153a/19
t.+lerini 133b/09
t.+si 35a/19, 35b/12, 43b/05, 45b/17,
49a/01, 70b/06, 87a/10, 88a/04,
88b/06, 108a/12, 120a/20, 138b/17,
142a/02, 146a/01, 160a/09,
160a/16, 164a/05, 169a/07,
179a/07, 183a/09, 184a/09
t.+sidir 48b/11, 87a/10
t.+sinden 12b/22, 33b/23, 35b/04,
48b/16, 48b/18, 155a/09, 160a/07,
168b/03, 183a/02, 183a/02
t.+sine 85a/18, 174b/05
t.+sini 119b/19
tāk: *Ar.* bina kemeri; yarım daire şeklinde
kapı ve pencere üstü; kubbe
t. 42b/02
tāk-: takmak, geçirmek
t.-dı 149b/16
tāka: *Ar.* dayanma gücü, takat
t. 161b/13
tākaddüm: *Ar.* önce gelme, önce
davranma; ileri geçme, ileride
bulunma
t. olur 123a/19
tākarrüb: *Ar.* yaklaşma, yanaşma; vakti
yakın olma
t.+ile 143b/21, 145a/22
t. itdiler 155a/23
t. itmekle 124a/05
tākarrür: *Ar.* karar bulma, kararlaşma;
karar kılma; yerleşme
t.+ce 137a/15
tākat: *Ar.* güç, zor, kuvvet, kudret
t. getürmediklerinden 121b/12
t. getürmeyüp 21a/05, 57a/07, 79b/20,
138b/16, 146b/16, 148b/03,
152a/14

ṭ.+ım 120a/02
ṭ.+ları 76a/20
taḳayyūd: *Ar.* bağlanma, bağlı olma;
çalışma, çabalama, uğraşma, üstüne
düşme; dikkatli davranma
t. 118b/17
taḳdīm: *Ar.* öne geçirme, ileriye sürme,
büyük bir kimsenin huzuruna bir
şey götürme, verme; sunma; birini,
bir başkasına tanıtmak
t. 128a/06
t.+ini 128a/12
taḳdīr: *Ar.* beğenme, değer biçme, değer
verme; verilme; kader
t. 70b/02, 140a/10, 141b/14, 149b/17,
158a/22, 164b/20, 166a/03,
176b/05
t.+ce 43a/11, 117b/08, 126b/06,
128b/04
t.+de 114a/21, 117a/04, 123b/05,
128a/16, 141b/23, 142a/14, 182a/20
t.+e 82b/06, 96b/07
t. eylemişdir 96b/13
t.-i ḥudā 14a/04, 149a/14, 149a/14
t.+in 96b/10
t.-i rabbānī 83b/14
t.-i yezdānī 14b/08
taḳıl-: takma işi yapılmak
t.-up 20a/12
taḳım: takım, grup, ekip, topluluk
ṭ.+ı 45b/06, 53a/07, 61a/22
ṭ.+larıyla 37a/08
taḳın-: kendine takmak
ṭ.-up 177a/09
taḳıyye: *Ar.* mezhep belirtmeme, gizleme;
olduğundan farklı görünme,
aldatma
t. 108b/15
tā ki: *krş.* yeter ki, sonunda
t. 32b/09, 144b/19
taḳīb: *Ar.* arkasına düşme, arkasından
gitme veya gelme; kovalama;
gütme
t.+den 124b/14
t.+e 124b/05
t. idiñ 119a/22
t. idüp 137b/22
tā kim: *krş.* yeter ki, sonunda

t. 17a/10, 127a/07, 136b/19, 138a/07,
140a/14, 168a/14, 181a/04
taḳlīd: *Ar.* belli bir örneğe benzemeye
çalışma; bir şeyin sahtesini yapma
t. 158b/06
t. iderler 132a/14
t. idüp 132a/16
t.+leri 132a/17
taḳrīb: *Ar.* yaklaştırma, yaklaştırılma;
tahmin; yolunu bulma; vesile,
bahane
t. 11b/16, 20b/11, 43b/18, 46a/04,
46b/19, 48a/22, 63a/03, 91b/19,
95b/22, 108b/09, 109a/15, 109a/15,
109a/16, 111b/18, 121b/14,
175a/08
t.+ile 1b/14, 2a/13, 58b/16, 116a/23,
116b/02, 118a/11, 118b/11,
121b/08, 125a/19, 126b/12,
133b/14, 133b/19, 135b/20,
143a/16, 147b/12, 155b/21,
156b/09, 157a/03, 157a/06,
157a/10, 157a/12, 166a/05,
168b/20, 168b/22, 171a/08,
173b/15, 178a/21, 178b/08,
180a/04, 181b/18, 183a/18
t.+iñiz 172b/07
taḳrībēn: *Ar.* aşağı yukarı
t. 150a/21
taḳrīr: *Ar.* yerleştirme; sağlamlaştırma;
anlatma, anlatış; önerge, resmî
olarak yazı ile bildirme; kararını
bulma
şüret-i t. 36a/20
t. 11a/09, 36a/19, 131b/11
t.+den 40b/15, 42b/05
t.+e 117b/03, 131b/13
t. eyledi 55a/18, 65a/12, 90a/12,
92b/21, 135a/12, 137b/05, 163b/21
t. eylediler 79b/05, 98a/05
t. eyledim 94a/05
t. eylemişler 79b/16, 163a/20
t. eylemişlerdir 28b/22
t. eyleyem 89a/09
t. ider 163b/09
t. idersiz 91b/01
t. idüp 183b/21
t.+in 39a/22
t.+ine 126a/15, 132b/20

taksīm: *Ar.* bölme, parçalara ayırma
t. eyledi 99b/13
t. idüp 135a/03, 151b/12, 152a/10
t. itdiler 124b/15
t. olduğu 133b/17
takşir: *Ar.* kusur etme, yetersizlik
t. itmez 46a/06
takşirāt: *Ar.* kusurlar, günahlar; kader
t.+ımı 38b/12
takvā: *Ar.* Allah'tan korkma, Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma
t. 18b/18, 18b/21, 24a/06, 176b/03, 176b/10
t.+sına 114b/03
t.+ya 170b/17, 176b/08
takviye: *Ar.* kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme *krş.* takviyet
t. 114b/15, 121b/02, 125a/04
t. virdi 120a/16
takviyet: *Ar.* kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme *krş.* takviye
t. 117a/08
tal-: suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girmek
t.-dı 27b/20
t.-uben 27b/17
tālān: *Far.* yağma, ganimet; saldırı
t. 20a/05, 91b/08, 181a/08
t.+a 153b/20
t.+dan 20b/20, 178a/23
t. eylediği 21a/16, 187b/05
t. iddirüp 80a/16
t. ideler 153b/11
t. idesin 20a/15
t. idüp 8a/21, 159a/19
t. olunmuş 36a/14
tal'at: *Ar.* yüz, çehre; güzellik
müşteri-yi t. 53a/01
t.-ı rüz-efzün 47a/20
taleb: *Ar.* isteme, istenme, dileme; istek
t. 114a/22, 141a/10
t. eyledi 37a/15, 37b/01, 39b/23, 114b/13, 164a/16
t. eylediği 18a/15
t. eyledikde 18b/09, 128b/14
t. eylediklerinde 134b/06
t. eylediler 142a/04, 142a/08
t. eyledim 55a/18

t. eylediği 37b/05
t. eylemiş 90b/23
t. eylemiş idi 67b/13
t. göstermişler idi 134a/07
t. idelim 18a/11
t. ider 181a/18
t. idüp 8b/08, 90b/05, 109a/14, 134b/20, 143a/10
t.+ine 37a/18
t. itdiler 128a/14
t. itmek 91a/22
t. olunup 153a/13
talebe: *Ar.* öğrenciler, istekliler
t.+niñ 47a/08
ṭāle 'ömrühu: *Ar.* "ömrü uzun olsun" duası
t. 18b/15, 24a/07
ṭālib: *Ar.* isteyen, istekli, öğrenci
t. 27b/18, 47a/03, 164a/07
t.-i 'ilm 13a/15, 15a/20, 19b/09, 19a/19
t.-i 'ilmiñ 19a/23
t.+ine 15a/22, 18b/13
t. oldum 94a/12
t. olmuş 134a/16
t. olsun 125b/02
ta'lik: *Ar.* asma, asılma; bir şeye bağlı gösterme; geciktirme, askıda bırakılma; belli bir zamana bırakma
t.+ına 131a/10
t. ider 187a/14
ta'il: *Ar.* illet ve sebep gösterme
t. 143b/23
ta'lim: *Ar.* öğrenme, öğretme, öğretim; okutma, ders verme, verilme; askerî eğitim
t. 160b/07
t.+i 161b/05
t. ider 18b/13
t.-i şıbyān 9b/11
ṭāliš: İran'ın kuzeyi ile Azerbaycan'ın güney kesiminde yaşayan halk
t. 32b/17, 35a/16, 35a/18, 35b/01, 35b/14
t.+dir 32a/03, 32a/10
tām: *Ar.* bütün, eksiksiz; olgun, mükemmel
ibrām-ı t. 5a/09
ihtimām-ı t. iderler idi 63a/03

i' zāz-ı t. 36b/02
t. 59a/03, 59a/17, 91b/01, 114b/08,
121a/15, 124a/19, 166a/08
t.+ları 122a/18
ṭama': *Ar.* doymazlık; çok isteme;
açgözlülük
ṭ.-ı ḥām 54a/05
ṭ.-ı ḥāma 53a/23, 152a/12
ṭ. idüp 69b/20, 112b/17
ṭama'-kār: *Ar.+Far.* aç gözlü, cimri
ṭ. 169a/13
tamām: *Ar.* tamam, tam, eksiksiz, tam
olma; bitme, bitirme, son; uygun
t. 6a/02, 7b/05, 8a/11, 9a/13, 9b/05,
14a/09, 14a/12, 14a/23, 21a/14,
34b/22, 38a/01, 57b/23, 63b/02,
74b/08, 76a/21, 79a/07, 92b/23,
93a/18, 93b/23, 96a/04, 96b/07,
97a/03, 99b/01, 99b/02, 101a/09,
101a/12, 101b/13, 102a/08,
104b/22, 108a/07, 112a/05,
112a/06, 112a/08, 113b/23,
131a/08, 146b/21, 157b/21
t. eyledi 8b/21, 13b/12, 17a/18,
161b/05, 166b/12
t. eylemiş 14a/15
t. eyleyüp 6a/09, 109b/14
t.+ından 8a/04
t. ide 96b/22
t. idicek 13a/01
t. idüp 101a/14
t. itdikden 39a/22
t. itmedikce 39a/22
t. itmişler imiş 105b/19
t. oldı 68a/17, 97b/17, 99a/13, 104a/18
t. oldı idi 86b/06
t. oldıḳda 63b/10
t. oldılar 12a/12
t. olduḳda 40b/12
t. olduḳdan 64a/14, 73a/06
t. olmadıḳça 26b/04
t. olmuşdır 49b/04
t. olunca 21a/03, 93a/21
t. olup 78b/21, 150a/22
t. olur 33a/03
tamāmen: *Ar.* bütünüyle
t. 15b/03, 73b/22, 89a/02, 97a/06,
99a/11, 99a/17, 103b/21, 108b/23,

117b/01, 119a/04, 124a/23,
128b/20, 139a/10, 171a/16, 187a/20
ṭamar: damar
ṭ.+ı 143a/19
ṭa' mīr: *Ar.* bozuk bir şeyi düzeltme
t. 46b/05
t.-i ḳulüb 41a/08
t.+ine 49b/11
ṭamla: damla
ṭ. 28b/21, 29a/06
ṭa' n: *Ar.* ayıplama, kınama
ṭ. itme 28a/17
tanzīd: *Ar.* istif etme, edilme
t. 115b/09
tanzīm: *Ar.* düzeltme, düzenleme, düzen
verme, yoluna koyma
t. 123a/05, 127b/11
tañrı: tanrı, ilah
t. 44b/10, 112a/21
tārāc: *Far.* yağma, çapul
t. 49a/05
ṭaraf: *Ar.* yan, yön; bölge, yer, memleket,
ülke;
taftarlık, **sahip çıkma**, **koruma**
ṭ. 2a/01, 2b/19, 3a/02, 3a/23, 8a/10,
21a/13, 36a/19, 52b/17, 54b/22,
56a/12, 59a/20, 59b/14, 59b/23,
63a/09, 72a/10, 77b/01, 77b/02,
81a/19, 82b/02, 100a/04, 100b/11,
107b/11, 108a/13, 110a/19,
112b/04, 114b/17, 121a/04,
121a/11, 122b/16, 122b/18,
128b/14, 133b/14, 134a/13,
134a/23, 134b/10, 137a/23,
137b/03, 138b/13, 140a/10,
140a/16, 144b/13, 145b/19,
154b/02, 157a/05, 159b/17,
170b/06, 172a/07, 185a/15,
185b/21, 186a/14, 186b/03,
186b/05, 187a/07
ṭ.+a 7a/14, 28b/05, 36a/22, 37a/16,
39a/22, 46a/17, 46b/08, 52a/06,
52b/06, 57b/22, 68b/18, 82a/21,
83a/12, 99b/22, 101a/04, 101a/07,
118a/21, 122a/10, 123a/03,
141a/20, 142b/06, 144a/16,
151b/18, 157a/03, 158a/06,
160a/10, 166b/20, 176a/19, 179a/06
ṭ.+ber-ṭaraf 75a/20

.e-araf 73a/03
.a 5a/20, 9b/22, 24a/19, 24b/13,
25a/05, 31a/02, 46a/21, 54b/07,
57a/18, 59a/09, 63b/03, 64a/22,
123a/20, 123b/12, 150b/02
.an 5b/20, 24b/08, 24b/18, 24b/22,
24b/23, 37a/17, 45b/17, 49a/19,
54a/11, 55b/17, 55b/18, 57a/04,
58b/01, 60a/20, 65b/14, 65b/17,
65b/22, 66a/11, 66b/22, 68a/05,
70b/07, 73a/04, 75b/05, 76a/05,
76a/10, 77a/10, 78a/15, 79a/23,
82b/19, 84a/18, 84b/03, 84b/07,
84b/08, 86a/02, 88a/21, 92a/14,
97a/18, 105b/01, 105b/02, 105b/03,
143b/18, 154a/11, 155a/23,
168a/16, 169b/17, 180a/05,
183b/19
.+1 3b/07, 3b/09, 8a/01, 14a/16,
14a/17, 14b/19, 14b/21, 14b/21,
15b/08, 23b/10, 32a/01, 33b/09,
34a/03, 34a/04, 35b/13, 52a/16,
52a/17, 55a/11, 70b/10, 87a/10,
87a/10, 87a/23, 87b/01, 87b/01,
88b/14, 108a/12, 110a/13, 110a/13,
110a/13, 110a/14, 110a/14,
110a/14, 110a/17, 119b/09,
139a/03, 154b/19, 154b/21
.-1 devlet 51b/10
.-1 devlete 62a/08
.-1 devlet-i aliyye 1b/14, 36a/19,
61b/22, 68b/20, 72a/16
.-1 devlet-i aliyyeden 56b/22, 61a/03,
61a/17, 69a/23, 70a/21, 73b/12,
74a/13, 86b/18, 87b/06, 93a/12,
105b/08
.-1 devlet-i aliyyeni 5b/19
.-1 devlet-i aliyyeye 70b/13
.+1d1r 35b/13
.-1 1srev1niden 63b/19
.+1ma 151b/19, 158b/01
.+1mda 39a/20
.+1mdan 133a/08, 133b/07
.+1m1za 38b/15, 46b/15, 51b/23,
106a/06, 106a/09, 106a/10,
113b/15, 115b/04, 116a/19,
128b/04, 140a/18, 152a/01,
164a/17, 181b/12, 187a/13,
187a/14, 187a/16, 187a/20

.+1m1zda 68a/12
.+1m1zdan 51b/18, 101a/04, 134b/20,
151b/22, 166b/07, 172b/08
.+1na 9b/07, 32b/05, 32b/17, 33a/02,
37b/10, 45a/16, 46a/12, 49a/02,
53b/06, 60b/04, 63a/04, 67a/11,
67b/13, 67b/14, 68b/16, 69b/20,
69b/22, 70a/03, 70a/08, 72b/10,
74a/14, 75b/01, 95b/18, 98b/05,
99b/22, 102b/17, 103a/02, 103b/21,
108b/16, 108b/17, 109b/17,
110b/21, 114b/02, 116a/01,
116a/07, 118a/11, 120b/15,
121b/02, 128b/03, 131a/09,
131a/13, 134a/18, 158b/14,
166b/13, 167a/03, 167a/14,
168a/16, 168a/17, 178b/07,
179a/13, 181a/16, 182a/09,
184b/02, 185b/04
.+1nda 5a/19, 5a/19, 17a/13, 18a/08,
22a/07, 23a/13, 31a/01, 33a/21,
47b/14, 48a/15, 62a/15, 64a/22,
67a/17, 121b/05, 123b/12, 160a/10,
182b/09
.+1nda iken 156b/17
.+1ndan 3b/04, 3b/23, 4a/04, 6a/02,
7a/11, 9a/11, 10b/05, 14b/20,
23a/11, 24a/17, 31a/13, 32a/22,
32b/18, 36b/01, 36b/15, 37a/20,
38b/14, 40b/12, 43a/18, 44b/12,
45a/04, 45b/19, 48b/01, 52a/03,
52b/15, 55b/17, 56a/07, 58b/18,
60b/06, 61a/20, 62a/01, 62a/07,
62a/12, 62b/01, 62b/15, 63a/08,
64b/18, 64b/22, 65a/08, 65a/09,
67a/02, 67b/09, 68b/15, 70a/07,
70b/16, 72a/19, 73b/15, 74a/15,
75a/01, 77b/02, 79a/02, 84b/13,
87a/07, 88b/21, 90b/15, 91b/12,
98b/04, 98b/11, 98b/13, 101b/21,
102b/18, 103b/22, 104a/19,
105b/16, 106a/03, 106b/01,
108a/19, 109a/03, 109a/23,
109b/04, 109b/05, 116a/06,
116a/17, 116b/03, 117b/15,
119a/01, 122a/07, 124b/01,
124b/17, 126a/04, 126a/23,
126b/14, 127a/15, 128a/15,
129b/02, 132b/12, 135b/09,

135b/14, 136a/07, 139a/21,
140a/16, 142b/14, 144b/17,
147b/22, 151b/04, 151b/12,
151b/17, 152a/03, 154a/12,
159a/22, 161a/09, 165b/14,
167b/07, 172a/16, 172b/18,
175b/08, 177a/14, 178a/12,
179a/10, 179b/05, 181a/12,
181a/17, 181a/19, 181b/08,
181b/09, 181b/20, 182a/10,
183a/12, 183a/20, 183b/10,
183b/10, 185a/18, 185a/23,
185b/21, 186a/20, 186b/10,
187a/05
t.+ımı 51b/16, 138b/05
t.+ımın 38a/03, 130b/10, 167a/08
t.+ın 62b/16, 63b/02, 65b/02, 122a/04,
136a/11, 139a/06, 156b/20
t.+ınıza 140a/08, 140a/12
t.+ınızdan 164a/22
t.-i pâdişâhiden 62a/02
t.-i şâhiden 45a/13
t.-i şehensâhiden 54b/13
t.-i şeh-r-yârîden 53b/17, 55a/09
t.-i şerîflerinden 55b/02
t.-i şerîflerine 67a/04
t.+lar 108b/09
t.+lara 111b/10
t.+larda 2a/04, 51a/03, 110b/12,
111b/11, 128b/15, 154b/07,
161a/23, 162a/03
t.+lardan 51b/17
t.+ları 48b/23, 53a/08
t.+larıdır 35b/03
t.+ların 113b/17
t.+larına 61a/01, 62a/23, 67a/01,
73a/12, 75b/02, 118a/04, 122b/23,
127b/03, 137a/21, 162a/03,
171a/03, 176a/16, 181a/03, 181a/10
t.+larında 57a/17, 123a/04, 155a/15,
162a/02
t.+larından 51b/09, 52a/19, 73a/13,
95a/08, 120a/07, 151b/22, 155a/03,
157a/17, 172b/17, 178a/16
t.+larının 67a/10
t.+ları 52b/12, 118a/19
t.+larınıza 172b/06
t. taraf 139b/05
t.+ül'l-^c aliyye 3a/02

tarafeyn: *Ar.* iki taraf, iki uç
t.+inden 143b/13
taraf-gir: *Ar. +Far.* taraf tutan, taraftarlık
t.+leri 113a/13, 114a/19, 131b/03
t.+leriyle 113a/16, 113b/11, 131a/04
taraf-girlik(g): *Ar. +Far. +T.* taraftarlık
t.+ına 125b/12
tarâvet: *Ar.* tazelik, canlılık
t.+leri 47b/17
tarh: *Ar.* bölme, tertipleme, düzenleme
t.+ı 119a/14
tarî: *Ar.* ansızın çıkan, birdenbire görünen
t. olmamışdır 21a/derkenar
t. olup 46a/05, 161a/19
ta'rif: *Ar.* etrafiyla anlatma, anlatılma;
etrafiyla bildirme, bildirilme
t. 11a/09, 90a/12, 96b/12
t.+e 91a/20
t. eyledikde 176a/10
t.+i 122a/10
t. idelim 98a/03
t. idicek 12b/06
t.+leri 106a/22
t.+lerine 114b/08
t. oluna 89b/08
târîh: *Ar.* tarih
t. 32b/07, 106b/07, 132a/18, 150a/19,
171b/06, 172a/04, 177a/01,
177a/02, 177a/04, 178b/19, 183a/06
t.+de 74b/17
t.+den 2a/15
t.+i 176b/23
t.-i fetvâyı 71a/03
t.-i mergüb 46b/15
t.-i mezbür 62a/22
t.-i mezbürda 88a/04
t.+inde 123b/11, 152b/12, 171b/22,
172a/03, 172a/14, 172b/21,
177a/08, 177a/11, 177a/18,
177a/20, 177a/23, 177b/02,
177b/05, 177b/08, 177b/11,
178b/09
t.+ine 63b/01
t.+ini 46b/19
t.+iniñ 172a/08
t.-i sâbıkda 8a/20
t.-i vefât 31a/15
t.+leri 177a/01
t.+lerinden 176b/19

t.+ü'l-mezbūr 72a/14, 107b/15
t.+ü'l-mezbūrda 185b/04
tarīk: *Ar.* yol; meslek; vasıta, sebep;
yöntem
eshel-i t.+iyle 11b/08
esnā-yı t.+de 2a/01, 68b/21
kıtā' -i t.+dir 50a/13
şa^c bü'l t. 123b/18
t. 2a/09, 18a/18, 18b/20, 36a/03,
88a/08, 90a/04, 99b/17, 102a/19,
111a/02, 113a/09, 113a/09,
116a/11, 119a/06, 119b/19,
120a/17, 125a/05, 128a/01,
129a/19, 131b/22, 137b/16,
167b/17, 175a/01, 180b/04,
180b/05, 180b/16
t.+ile 30a/16, 53b/02, 59b/05, 60a/07,
63a/05, 67a/05, 67b/15, 116a/20,
120b/16, 127a/07, 132b/04,
132b/05, 133a/11, 140b/16,
143a/04, 143a/23, 143b/09,
145a/18, 150b/10, 151b/07,
152a/22, 153a/03, 153a/17,
153a/19, 154b/03, 159a/13,
161a/19, 164a/19, 164a/21,
164a/22, 164b/04, 168b/19,
174a/02, 175a/03, 175b/01,
181b/02
t.-i nakşibendī 18b/18
t.+inden 176b/10
t.+ine 114a/23, 133b/12
t.+ini 118a/06
t.-i nūriyye 17b/13
t.+iyle 26a/17, 60b/03, 68b/17,
91b/01, 113a/21, 129b/23, 131a/13,
165b/20, 169a/19
t.+le 124b/10, 137a/17, 138a/08,
139a/19, 178b/01
t.+leri 15b/09, 116b/09, 117a/23,
182a/05
t.+lerin 130a/17
t.+lerinde 122a/17, 156b/10
t.+lerine 121b/04, 124a/14, 127a/05,
176b/03
t.+lerini 164b/04
ta' rīz: *Ar.* dokundurma, dokunaklı söz
söyleme
t. 113b/10

tarla: tarıma elverişli olan, sınırlı ve
belirli toprak parçası
t. 170a/18
t.+lar 7b/05, 7b/13
t.+ları 86a/04, 107b/23
t.+ların 9b/23
t.+larıñ 7b/17
tār u mār: *Far.* karmakarışık, dağınık,
perişan
t. 76b/12
t. idüp 79a/20
tarz: *Ar.* şekil, biçim, kılık; usul, yol
t. 5b/04, 8b/01, 10a/02, 11a/09,
12b/01, 13b/15, 17a/11, 47b/07,
114a/17
tās: *Ar.* tas, kap
t. 27b/21, 28a/16
t.+ı 28a/09
taşaddī: *Ar.* bir işe girişme, başlama
t. idemeyüp 38b/06
t. idüp 44a/13
t. itdigi 71a/19, 106b/23
taşadduk: *Ar.* sadaka olarak verme,
verilme
t. 165a/16
t. eyledi 171a/21
taşaddukāt: *Ar.* sadakalar
t.-ı sā'ire 49b/11
tasallu: *Ar.* hükmetme; sataşma, rahatsız
etme
t. 170b/13
t. iden 71a/13, 106b/17
t.+larında 115a/17
taşammum: *Ar.* niyet etme, karar verme
t. eylemiş 158b/14
taşannu^c: *Ar.* yapmacık; bir şeyi
olduğundan daha süslü, daha
değerli gösterme
t. 117a/08, 161b/04
taşarruf: *Ar.* sahip olma; idare ile
kullanma, tutum, ekonomi
t. 31a/23
t.+a 142b/09, 170a/12
t.+ı 178b/11, 181a/04
t.+ına 137a/08, 140a/16, 143b/17,
149b/20, 178a/12
t.+ında 125a/22, 134b/15
t.+ındandır 34a/11
t.+larına 169b/22

t.+larında 115b/18, 170a/22
taşavvur: *Ar.* zihinde şekillendirme,
kurma; göz önüne getirme; istek,
arzu
t. degildir 126b/21
t.+dır 120a/13
taşdik: *Ar.* doğrulama, gerçek olduğunu
söyleme; onaylama
t. 115b/08
tāsi': *Ar.* dokuzuncu
t. 3a/06, 3a/14, 125b/14, 135a/09,
177b/09, 177b/17
tāsi'an: *Ar.* dokuzuncu olarak
t. 131b/07
ta'sir: *Ar.* zorlaştırma, güçlük çıkarma
t. eylese 52a/17
tašli: *Ar.* sataştırma, üzerine saldırtma
t. 114a/16
taşmim: *Ar.* tasarlama, kararlılık
gösterme, kararlaştırma
t. idüp 37a/20
t. olduğu 143a/06
taşrih: *Ar.* açık açık söyleme, söylenme,
açıktan açığa bildirme; belirtme,
belirtilme
t. 44a/06
taşir: *Ar.* satır dizme, yazı yazma,
yazılma
t. olunmuş 28b/09
t. olunmuşdur 44a/06
taşvir: *Ar.* resmini yapma, betimleme
t. 34b/15
t.+in 89a/19
taş: taş, kaya
t. 23a/13, 30a/13, 84b/17, 91a/09,
99a/05, 142b/12, 148b/04, 161a/13
t.+a çala 94b/06
t.+dan 4a/08
t.+ı 10b/14
t.+lar 35b/20
t.+lara 160b/10
taş-: taşmak
t.-up 8a/02
taşra: bir nesnenin dış tarafı; belli bir
yerin dışında olan belde
t. 3b/17, 6a/06, 6a/20, 8a/02, 14a/02,
14b/15, 15a/03, 15a/18, 16a/04,
19a/16, 19b/12, 23a/11, 26a/22,
28b/20, 29a/22, 47a/02, 57b/05,

58a/23, 58b/19, 79a/07, 100b/18,
101a/11, 110b/15, 111b/13,
121b/13, 124a/01, 132a/23,
145a/22, 145b/01, 146a/07,
146b/04, 146b/13, 146b/16,
147a/13, 147a/17, 147a/23,
148a/01, 148a/11, 149a/03,
153a/09, 156a/13, 158b/16,
160a/03, 160a/05, 160a/18,
165b/05, 165b/06, 169b/15
t.+da 18a/20, 23a/04, 23b/06, 58b/20,
102a/14, 102a/22, 102b/17,
138a/07, 145b/01, 147b/15,
165b/10
t.+dan 99b/06, 102a/07, 138a/17,
141a/05, 141b/22, 143a/03,
143b/07, 143b/14, 147a/08,
147b/18, 161b/11
t. eyledi 84b/23
t. idüp 98b/19
t.+lara 140a/02
t.+larda 150b/20
t.+sında 21b/23, 23b/03
t.+sından 74a/21
t.+sını 4b/05
t.+ya 14b/13, 25b/11, 102a/07
tātār: Tatar halkı, bu halktan olan kimse
t. 24a/16, 43b/14, 43b/15, 46a/22,
48b/15, 56a/16, 61a/18, 72b/20,
81a/04, 86b/19, 87a/08, 87a/17,
88a/02, 183b/07
taṭlu dillü: nazikçe gönül alan, iltifatlı söz
söyleyen, tatlı dilli
t. 169b/05
tatyib: *Ar.* hoş etme, edilme, hoşlandırma,
gönlünü hoş etme, iyi davranma
t. 118b/17, 159a/11, 161b/16, 165a/05
t. eyledikleri 44b/02
tav: tav, kıvam
t.+ında 114b/12
tavāf: *Ar.* etrafını dolaşma
t. iderler 12a/18
tavā'if: *Ar.* taifeler, kavimler, bölükler,
milletler *krş.* tavāyif
t. 3a/03, 118a/11, 118a/12, 119a/06,
119a/18, 121b/12, 133b/10,
133b/18, 133b/23, 134a/02,
136a/12, 145b/08, 145b/13,
146a/18, 146b/14, 148a/17,

148b/05, 151b/14, 153a/21,
161b/21, 163a/16, 168b/05,
170a/06, 170a/16, 170b/02,
171a/22, 172a/17, 178a/02,
178a/15, 178b/08, 178b/13,
180a/14, 180b/20, 185a/08,
187b/04
t.+i 180a/17
t.+ine 168b/13
tav'an: *Ar.* isteyerek, kendi rızasıyla
t. 38b/04, 142a/14, 143b/17, 157b/22,
181a/03
tavassu't: *Ar.* araya girme, aracılık, ara
bulma, aracılık etme
t. 133b/23
t.+ı 143a/08
t.+ıla 167a/05
t.+ımız 143a/09
t.+ıyla 122a/01
t.+larıyla 179a/12
tavā'shī: *Ar.* hadım ağası, harem ağası
t.+ler 47b/15
tava'ttun: *Ar.* yerleşme, yurt tutma,
yurtlanma
t. itdiklerinde 45a/09
tavā'yif: *Ar.* taifeler, kavimler, bölükler,
milletler *krş.* tavā'if
t. 49b/19, 112b/11, 119a/21, 126a/22,
137a/13
t.-i ' askerī 58a/06
ta'vīk: *Ar.* oyalandırma, geciktirme,
geciktirilme, asıntıya bırakma
t. 45b/23, 143b/23
t. idelim 143a/18
tavīl: *Ar.* uzun, çok süren
'ömr-i t. 63a/20
t. 12b/08
tavr: *Ar.* hal, davranış, tavır
t. 114a/17
tavşiyye: *Ar.* vasiyet bırakma; sipariş
etme, ısmarlama; öğütme
t. 158a/11, 174b/10
t. eyledi 47b/03
t.+ler idüp 118b/10
tavuk: tavuk
t. 51a/23
tāvus: *Ar.* süs için beslenen bir kuş, tavus
kuşu
t.-ı cennet 51a/15

tayārī: *Ar.* hazırlık; çabukluk, gönüllülük
t. 125a/10
tayf: *Ar.* hayal
t.+da 136a/19
ta'yīn: *Ar.* gösterme, belli etme,
işaretleme; bir göreve atama
t. 43b/18, 123b/08, 124b/17, 139b/04,
144a/13, 151b/10, 154b/01,
175a/10, 183a/23, 183b/01
t. buyurmuşlar 13a/07, 14b/17
t. buyurup 12b/07
t. eyledi 151a/21, 151b/02, 153b/08,
165a/20, 178b/14, 178b/17,
184a/14
t. eylediklerine 146b/05
t. eylediler 40b/10, 126a/18, 141a/19,
168a/14
t. eylediği 160b/08
t. eylemek 135b/16, 154a/13
t. eylemiş 43b/12
t. eylemişler 14b/16, 16a/09
t. eylesünler 138a/16
t. eyleyüp 137a/04
t. ider 9b/12
t. idüp 115a/21, 123a/21, 123b/19,
127b/03, 133b/13, 144b/03,
153b/02, 155b/09, 158a/04,
163b/23, 179a/05, 180a/13,
184b/04, 185b/02
t. itdiler 166a/16
t. olan 2a/10
t. olunan 183b/14, 184a/08, 184b/11
t. olmağ 175b/22
t. olmuş 180a/18
t. olmuş idi 185b/23
t. oluna 172b/19
t. olunan 8a/11, 126b/16
t. olundu 135b/08, 150b/03, 151a/09,
156b/01, 180a/02, 186a/02,
186a/14, 186a/16
t. olunmağı 152b/03
t. olunmağ 126b/09, 128a/01, 159a/05
t. olunmuş 116b/04, 181b/20
t. olunmuşdur 7a/14
t. olunup 1b/18, 63b/09, 118b/09,
134b/11, 135b/09, 139b/16,
140b/16, 153a/09, 154a/02,
154b/10, 156a/23, 167a/07,
167b/07, 175b/11, 179b/21,

183a/20, 183b/02, 183b/03,
183b/09, 183b/17, 185a/19,
185a/21, 186a/03

ta' yināt: *Ar.* tayinler; askerlere verilen yiyecekler
t. 69a/14, 151b/13, 169b/15
t.+ı 69a/19, 164b/08
t.+ları 1b/17, 72b/17
t. virilüp 135b/13

ṭayyibāt: *Ar.* iyilikler, hoşluklar
şalavāt-ı ṭ. 1b/04

tazallüm: *Ar.* sızlanma, yanıp yakılma
t. 119a/18, 181a/10
t.+ler eylediler 129a/01

tazarru': *Ar.* alçakgönüllülükle yalvarma
t. 7b/15, 179a/19

tāze: *Far.* taze, genç
t. 26a/02, 42a/01, 47b/15, 162b/15
t. iken 98a/12

tāzi: *Ar.* Arap
t. 137b/22

ta' zīb: *Ar.* acı çektirme, eziyet verme
t.-i ḥayvān 42a/21

taž' if: *Ar.* iki kat etme, bir o kadar daha artırma
t. idüp 166a/15

ta' zim: *Ar.* büyükleme, ululama, büyük sayma; saygı gösterme, ikram etme
t. 40a/16, 153a/19, 153b/01, 165b/12
t.+de 153a/21

ta' zīr: *Ar.* azarlama, haddini bildirme
t. 163a/02
t. eyledi 148a/06, 156a/23
t.+lerini 148a/16

tazyīk: *Ar.* daraltma, daralma; sıkıştırma; zorlama, baskı; sıkıntı verme
t. iderek 141a/15

te' ākub: *Ar.* birbirini izleme, takip etme
t. 125a/01

te' ālā: *Ar.* "yüksek olsun" anlamında bir ululama sözü
t. 4b/22, 7a/18, 7b/08, 9a/17, 9a/20,
9b/08, 10a/16, 10b/09, 11a/03,
11b/05, 11b/08, 12a/21, 13a/09,
13b/05, 13b/07, 14a/03, 14a/09,
16a/23, 19a/20, 19b/14, 21a/04,
21a/14, 22a/19, 22b/17, 23a/17,
23a/17, 24b/05, 25b/03, 26b/18,
36a/05, 41a/06, 44b/10, 45a/17,

47a/07, 47a/13, 47a/22, 47b/01,
52b/02, 54a/16, 60a/21, 60b/16,
60b/18, 61b/12, 62b/23, 63a/12,
63a/17, 63a/19, 65a/06, 65b/12,
66b/06, 66b/13, 67a/23, 73a/08,
73b/17, 76b/09, 76b/18, 77a/06,
77a/22, 80b/08, 82b/04, 83a/13,
84a/14, 86a/16, 86a/21, 86b/03,
91b/12, 93b/01, 93b/18, 94a/09,
94a/19, 94a/22, 95b/06, 96a/19,
96b/09, 96b/13, 97a/04, 98a/18,
99a/02, 99b/13, 101b/17, 102b/05,
118a/01, 121b/23, 122b/20,
143a/22, 147b/11, 152a/01,
168b/02, 174a/03, 187a/12,
187a/14, 187b/02

t.+nñ 37b/16
t.+ya 76a/20

tebāreke: *Ar.* "Allah mübarek etsin" anlamında bir iyi dilek sözü
t. 29a/18, 63a/19, 98a/17

tebdīl: *Ar.* değiştirme, değiştirilme, başka bir hâle getirme
t. 157b/08, 167b/18, 172b/23, 175a/01
t.+e 147b/06
t. eylemekde 138b/16
t. eylemeye 82b/18
t. ide 138a/14
t. idüp 53b/03, 77a/18, 99b/09,
173a/02
t. oldı 138b/19

tebei't-tābī' in: *Ar.* ikinci derecede olarak hadis nakletmiş olan
t. 1b/10

teber: *Far.* balta
t. 173b/01

teberru': *Ar.* bağış, bağışlama; hediye
t. eyledim 103b/09

teberrük: *Ar.* mübarek sayma, uğur sayma
t. 42a/07

teberrüken: *Ar.* mübarek sayarak
t. 100a/19

te' bīd: *Ar.* ebedileştirme, ölümsüzleştirme
t. olunur 140a/15

tebrīk: *Ar.* kutlama, uğurlu olmasını dileme
t. 118b/23, 119a/02, 119a/03, 153b/16
t.+i 150a/18

tebşîr: *Ar.* müjde verme, müjdelenme
t. olunmuş 93b/06

tecâvüz: *Ar.* ötesine geçme, sınırı aşma,
atlama; saldırma; el uzatma
t.+e 164b/15
t. iden 44a/20
t. idüp 120a/20

tecdîd: *Ar.* yenileme, tazeleme
t. 9b/14, 46b/07, 123a/10
t. eylemişler 178a/12
t. idüp 159a/02
t.-i vuzû iderler 23b/13
t.-i vuzû idüp 19b/18, 24b/14

tecellî: *Ar.* görünme; belirme; kader, talih
t.+sine 42a/15

tecemmu': *Ar.* toplanma, yığılma,
birikme
t. 121b/12, 144a/06, 156b/23, 168b/05
t. idüp 146a/14, 147a/10, 154b/11,
168a/23

tecemmüm: *Ar.* yetişme, büyüme
t. 160b/04

tecessüs: *Ar.* yoklama, araştırma,
araştırılma
t.+e 167b/08
t. eylediler 141a/21
t. idüp 137a/22
t. olunduğda 139b/18

techîz: *Ar.* lüzumlu şeyleri tamamlama;
donatma, donatım
t. 170b/09
t. idüp 43a/01

tecrîm: *Ar.* cezalandırma
t. olunup 182b/22

tecrûbe: *Ar.* tecrûbe, deneyim; başından
geçme
t. eyleye 165b/20
t. olundu 99a/14

tedârik: *Ar.* hazırlama; araştırıp bulma,
ele geçirme, edinme *krş.* tedârük
t. 20b/08, 60a/19, 65a/01, 121a/14,
122b/18, 128b/09, 132a/22,
136b/22, 140a/02, 142a/09,
143b/08, 144a/11, 144a/12,
149b/04, 153b/19, 159a/18,
166b/13, 172b/13, 173a/23,
179a/04, 179b/16
t.+de 132a/23
t.+de iken 178b/21

t.+e 183a/21
t. eyledi 6a/18
t. eylediler 143b/16, 160a/04
t. eylediği 120b/03
t. eylemekde 145b/16, 155b/15
t. görmek 68a/16, 72a/15, 77b/03,
80a/03
t. görmüş idi 179a/02
t. görüldü 186a/16
t. görülmek 179b/12
t. görülüp 66a/22
t. görüp 74a/04, 74a/06, 134a/08,
136b/10, 139b/19
t. görür idik 70a/15
t.+i 117a/09, 128a/06, 134b/02,
137a/03, 141b/05, 154a/10,
154a/13, 163a/16
t. idüp 12a/01, 92a/12, 99a/23,
128b/20, 129b/07, 139b/08,
142a/13, 145b/02, 152a/09,
163b/15, 168a/15
t.+i görüldü 154b/09
t.+i görülüp 126b/07
t.+imiz 139b/06
t.+imize 44b/21
t.+in 99b/01, 99b/04, 115a/02,
159b/17, 168a/20
t.+inde 61a/17, 120a/06, 124b/07,
163a/13, 163a/17, 170b/09, 171a/02
t.+inden 156b/14
t.+ine 101a/08, 119b/01, 123a/22,
137a/14, 145a/10, 145a/14,
167a/04, 170b/18
t.+in görmek 98a/10
t.+in görüp 119b/09, 146b/02
t.+ini 7a/16, 118a/20, 137b/07
t.+ini görüp 180a/12
t. itmek 97b/22
t.+ler gördiler 152b/05
t.+leri 141b/15, 152a/07, 183b/05
t.+leriñ 143b/19, 158b/10
t. olunan 128b/16, 144a/09, 144a/12
t. olunup 137a/20
t. olunmuş 131a/23, 142b/10
t. olunup 123b/13, 126b/08, 128a/03

tedârük: *Ar.* hazırlama; araştırıp bulma,
ele geçirme, edinme *krş.* tedârik
t. idüp 6b/12
t.+ine 58b/12

t.+ini 54b/09
tedbîr: *Ar.* bir şeyi elde edecek veya önleyecek yol, çare
def -i t.+ine 178b/04
re'y-i t. 62b/19, 76a/16, 160a/01
re'y-i t.+de 62b/03, 174b/16
re'y-i t.+i 164a/06
re'y-i t.+inde 164a/01
sū -i t. 114a/17, 149a/12
sū -i t.+e 174b/05
t. 71a/07, 96b/10, 106b/11, 120b/09, 122a/01, 124a/15, 133b/11, 135a/16, 141b/15, 170b/18, 174a/22, 178b/17, 180a/02
t.+de 121a/08, 164b/10
t.+e 127b/23, 138a/10, 167b/05
t.+i 46a/10, 133a/02, 134a/05, 138a/02, 171a/02
t.+imiz 96b/05
t.+in 115b/15
t.+iñ 138a/15
t.+in görelim 143a/04
t.+inde 82b/06, 96b/06
t.+inde iken 167b/06
t.+inden 157a/04
t.+iñe 119a/12
t.+ine 7a/22, 112b/16, 125b/12, 155b/01, 174b/02, 178b/22
t.+ini 139b/01
t. itdiler 137a/01
t.+iyle 148a/05
t.+iyedir 131a/15
t.+leri 164b/11, 179b/19
t.+lerinde 129a/09
t.+lerine 123a/08
t.+leriyle 131a/05
verā-yı t. 62b/19
verā-yı t.+de 62b/03
te'dīb: *Ar.* edeplendirme, terbiye etme, haddini bildirme
t. 44a/05, 132a/10
t.+de 163a/02
t.+leri 133b/19
tedrîc: *Ar.* derece derece, basamak basamak ilerleme, ilerletme; azar azar hareket
t. 122a/01

te'eddüb: *Ar.* edeplenme, edebini takınma, edepli davranma, utanma; çekinme
t. idüp 39b/05
te'ehhül: *Ar.* evlenme
t. itmek 43a/07
te'ennî: *Ar.* yavaş hareket etme; gecikme; ilerisini düşünerek acelesiz, dikkatli davranma
t. 77b/06, 96a/23, 96b/04, 130b/09
te'essüf: *Ar.* eseflenme, kederlenme, tasalanma; acıma
t. 134b/02
t. itdiler 143a/02
tefaḥḥuş: *Ar.* inceden inceye araştırma
t. 121b/09
tefarîk: *Ar.* ayırmalar, ufak tefek şeyler; az değerli seçmeler; hediyeler
t. 23a/07, 151b/03
t.+ler 22a/03
t.+lerinden 113a/13, 115a/04
tefāsîr: *Ar.* tefsirler
t.-i şerîf 15a/21
tefāvüt: *Ar.* iki şeyin birbirinden farklı olması
t. 177a/03
tefekkür: *Ar.* düşünme, zihin yorma; düşünülme
t.+e 140b/21
t. idüp 18b/01, 42b/11, 111a/08
t.+ile 130a/11
t.+inde iken 157b/02
tefe'ül: *Ar.* fal açma, fala bakma; hayra yorma, uğur sayma
t. idüp 147a/11
tefsîr: *Ar.* yorum; Kur'an-ı Kerim'i anlam bakımından açıklama
t. eylemiştir 23b/06
t. eylemişler 19b/21
t. eylemişlerdir 17a/21
t.-i şerîf 41a/16
teftîş: *Ar.* gereği gibi sorup araştırma, kontrol
t. 28b/22
t. buyurulsun 132b/04
tefvîz: *Ar.* ihale, sipariş etme, edilme *krş.* tevfiż
t. idüp 77a/22, 125a/05
t. olma 151a/22

t. olundu 146a/15
t. olunmuş 187a/11
t. olunup 122a/04
teḥāṣī: *Ar.* korkup çekinme, sakınma
t. 117b/01
teḥāvün: *Ar.* önemsememe, ağır
davranma, hafifseme
t. 126b/22
t.+e 133a/06
tehevvür: *Ar.* öfkelenme, köpürme
t. 127b/13, 129a/02, 174b/22
t.+e 78a/22, 159b/22
t.+i 160b/16
t.+ile 130a/07, 173b/03
t.+ini 173a/12
t.+iniñ 78b/05
teḥī: *Far.* boş; boşuna; hünersiz; bilgisiz
t. 43a/02, 43a/04, 141b/13
t. idüp 130a/20
teḥīr: *Ar.* sonraya, geriye bırakma,
geciktirme, geciktirilme
t. 94b/20, 134b/21, 143b/15, 145b/20,
151b/19, 179b/12
t. eylediler 146a/03
t. eylemek 154a/12
t.+i 129b/06
t. iderim 140a/14
t. idüp 37a/22, 156a/15, 181a/11
t. itmededir 45b/23
t. itmek 94b/21
teḥlike: *Ar.* tehlike
t.+ye 120a/09
teḥniyye: *Ar.* tebrik etme, kutlama
t. 177a/14
teḥyīc: *Ar.* heyecanlandırma, coşturma
t. 136a/14
teḥālif: *Ar.* teklifler; vergiler
t. 125a/22
teḥāsül: *Ar.* üşenme, tembellik; ilgisizlik
t. 133a/06, 170b/10
t. eylemediler 138b/17
t. eylemez 164a/02
t. eylemezler idi 141b/17
teḥāvūs: *Ar.* kavislenme, yay şekline
girme, yay gibi eğrilme ve eğri
olma
t. 136b/04
tekellüfāt: *Ar.* tekellüfler, güçlükler,
zorluklara katlanmalar; özenmeler

t. 42b/03
tekellüfli: *Ar.+T.* gösterişli
t. 43a/20
tekellüm: *Ar.* söyleme, konuşma
t. 64a/13
t. eylemiş 13a/02
tekemmül: *Ar.* kemal bulma, olgunlaşma
t. 87b/19
t. idüp 76a/07
teḥfir: *Ar.* birine kâfir deme
t. olur 110b/05
teḥkīd: *Ar.* kuvvetleştirme,
sağlamaştırma; üsteleme,
pekiştirme; tekrar tekrar söyleme
t. 83a/12, 113a/04, 170b/21
t. eyledikde 119b/04
t. eyledikleri 46b/17
t. eylediler 152b/04
t. eylemiş 167a/10
t. eylemişizdir 120a/18
t. eylemişlerdir 65a/09
t. idüp 160a/15
t. itdiler 121a/23
t.+ler eyledi 179a/01
t. olmak 96b/14
teḥkīdli: *Ar.+T.* tekrar edilmiş; kuvvetli,
sağlam
t. 98b/11
teḥke: *Ar.* tekke, dergah, zaviye *krş.*
tekye
t. 15b/02, 16b/09
t.-i laḥīf 16b/23, 17b/12
t.-i mezbūrīñ 26b/21
t.-i sa' ādetlerinde 26b/10
t.-i şerīfleri 20a/14, 20b/01, 20b/19
t.+lerine 17b/18
t.+si 8a/22, 10a/12, 16a/13, 16b/04,
16b/06, 16b/09
t.+sıdır 17b/17
t.+siniñ 16a/13
t.+ye 17a/04, 26b/23, 27a/13
teḥke-niṣīn: *Ar.+Far.* tekkede oturan;
derviş
t. 4b/12, 10a/06, 10a/13, 21b/21,
22a/22, 30b/11
teklif
t. eyledikleri 104b/02
t.+lere 37a/19
t. olunca 126b/13

t. olunduğda 106a/15
tekmil: *Ar.* kemale erdirmeye; bitirme, bitirilme, tamamlama; tam, eksiksiz, bütün, hep
t. 9b/05, 46b/07, 117b/01, 118a/18, 160b/09
t.+dir 15b/03
t. eyle 14a/10
t. eyledi 101b/13
t. idüp 49b/16
t.+ine 166a/19
t. olduğdan 9b/14
t. olmak 61a/22
tekrâr: *Ar.* bir şeyi iki veya daha çok defa yapma
t. 27a/03, 37a/14, 39b/05, 39b/22, 40a/07, 40a/12, 40b/12, 41b/14, 41b/18, 42a/09, 43a/12, 44b/04, 44b/22, 45a/10, 65a/23
t. ber-tekrâr 184b/04
t. be-tekrâr 6b/10, 182b/20
t. eylediler 7a/20
t. idüp 104b/17
tekrâren: *Ar.* tekrarlanarak, defalarla
t. 74b/23, 105b/15, 166b/06, 182b/23, 183a/03, 183b/11, 183b/16
tekrîm: *Ar.* saygı gösterme, ululama
t. 40a/16
tekye: *Ar.* tekke, dergah, zaviye *krş.* tekke
t. 57b/10
t.+ler 49b/11
tekye-gâh: *Ar.+Far.* dayanılacak yer
t. 46b/04
telâtin: *Ar.* bir tür yumuşak ve sağlam deri
t. 43b/01
telbîs: *Ar.* hilekâr, sahtekâr
t. 130b/17
telef: *Ar.* yok etme, öldürme; boş yere harcama, yıpratma
t. 142b/21, 143b/11, 159a/19, 166b/08, 174a/01
t. eylemek 175a/20
t. eylemişlerdir 157a/04
t.+ine 175b/02
t.+ini 148b/16
t. itdiler 159b/04
t. oldu 142b/18, 144b/10, 160a/23

t. oldılar 142b/13
t. olmaktadır 146b/19
t. olmuş idi 155b/21
t. olsun 24a/20
t. oluruz 147a/12
telhîş: *Ar.* özetleme, uzun bir yazıyı kısaltma
t. olunup 63b/06
te'lifât: *Ar.* yazılmış kitaplar, eserler
t.+ları 17a/22
temâruz: *Ar.* yalandan hastalanma, kendini hasta gibi gösterme
t. idüp 171a/04
temâşâ: *Far.* bakıp seyretme; gezme
t. 61b/06
t. eyledi 65b/05, 74b/09, 111a/10, 148a/09
t. eylediler 26a/13, 70b/08, 141b/01
t. eyledim 88b/03
t. eylediği 25b/14
t. eylemiş 13b/19
t. eyleyen 10b/07, 13b/04
t. eyleyüp 76a/05
t. iden 10b/11
t. idenden 27b/07
t. iderim 70a/04
t. iderler idi 65b/02
t. iderüz 70a/09
t. idüp 101a/18
t.+sına 5a/13, 127a/22
t.+ya 113a/11
temellük: *Ar.* mülk edinme, sahip olma
t.+ine 122b/09
temennâ: *Ar.* eli başa götürerek verilen selam
t. iderek 39a/11
temennî: *Ar.* dileme, dilek, istek
t. olunur 122b/10
temerrüd: *Ar.* dikbaşlılık, inat, direnme
t.+lerdir 51a/13
temessük: *Ar.* tutunma, sarılma; sözleşme
t. 36a/11
t.+imiz 143a/10
t. virdiler 142a/16
temeyyüz: *Ar.* kendini gösterme, sivrilme, benzerlerinden farklı olma
t. 132b/11
t.+de 132a/16

temhîd: *Ar.* yayma; döşetme; düzeltme; düzenleme
t. 131b/13, 140a/21
t. idüp 123a/04
t. olunup 178b/12
temlik: *Ar.* mülk olarak verme
t. eyledi 154a/05
temre: *Ar.* bir tek hurma
t.+den 173b/02
temşiyet: *Ar.* yürütme, yürütülme; meydana gelmesini kolaylaştırma
krş. temşiyet
t. 119b/19, 131b/06
t.+de 152a/22
t.+i 112b/19, 115b/09
t.+ine 119a/07, 133a/07
temşiyet: *Ar.* yürütme, yürütülme; meydana gelmesini kolaylaştırma
krş. temşiyet
t. 137a/17, 173a/23, 174b/16, 178b/20
t. buldı 171a/14
t.+i 115b/03, 129a/16
t.+ine 129a/20, 179b/20, 187a/09
t. virüp 143b/22
ten: *Far.* gövde, vücut, beden
t.+ümden 179a/21
tenäsüb: *Ar.* uyma, uygunluk; birbirini tutma; yakışma
t. 47b/23
tenävül: *Ar.* alıp yeme, alınıp yenilme
t. 171a/05
tenbîh: *Ar.* uyandırma, uyarma, uyarı
t. 65a/20, 122a/12
t. buyurmuşlar 27a/10
t.+ini 174b/01
t.+ler olunup 65b/16
tenebbüh: *Ar.* uyanma, uykudan kalkma; gafletten kurtulma, kendine gelme, aklını başına toplama
t. 83a/12, 102b/13, 113a/06, 118b/08, 119b/04, 152b/04, 155b/09, 160a/15, 179a/01
t.+eyledi 115a/02, 116a/05, 117a/13, 118b/13, 130a/15, 130b/06, 148b/16, 148b/20, 150b/11, 153b/02, 156a/18, 156b/20, 158b/17, 160a/14, 163b/07, 164b/09, 165b/13, 167b/23,

168a/05, 170b/21, 173b/09, 174a/19
t. eylediler 45a/22
t. eylemiş 103b/15
t. eylemişler 103b/18
t. itdiler 141b/09, 166a/20
t. olmuşdır 131a/20
t. oluna 132b/13
t. olundu 130a/17, 150b/08, 153b/06
t. olup 102b/15
tenezzül: *Ar.* kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma, inme, aşağılama; gönül alçaklığı
t. 150a/01
t. bulup 138b/13
t. itmeyüp 149b/11
tenfiz: *Ar.* hükmünü yürütme
t. 179b/20
t. iderdi 163a/03
tenhâ: *Far.* yalnız, ıssız, boş; yalnız, tek
t.+da 37b/19, 37b/20, 182a/15
t.+sında 116b/19
ten-perver: *Far.* kendini beslemeye, rahatına düşkün
t.+ler 176a/22
ten-perverlik(g): *Far.+T.* rahatına düşkün olma durumu
t.+e 162b/21
tenzil: *Ar.* indirme, azaltma, aşağı düşürme
t. 153b/05
tepe: bir şeyin en üstteki bölümü
t.+ler 76b/23
t.+sinde 15b/18
terakki: *Ar.* yukarı kalkma, yükselme; ilerleme *krş.* terakkiyye
t. buldı 83b/08, 116a/04, 174b/17, 175a/23
t. olmada 102a/15
terakki: *Ar.+T.* silahtar ocağından asker
t. 64a/11, 72b/06, 75a/16, 81a/03
t.+si 56b/06, 58a/05, 61a/19, 66b/07, 69b/07, 75b/19, 83a/16, 86b/10, 186a/12
terakkiyye: *Ar.* yukarı kalkma, yükselme; ilerleme *krş.* terakkiyye
t.-i ahvâleri 41a/08
terbî: *Ar.* dörtleme, dörde çıkarma; dörde bölme

t. 30a/03
terbiye: *Ar.* besleyip büyütme, beslenip büyütülme; eğitim; görgü; alıştırma
krş. terbiyye, terbiyyet
t. 174b/10, 175b/10
t. idüp 165a/14
t.+sinde idi 125b/16
t.+siyle 160b/07
terbiyye: *Ar.* besleyip büyütme, beslenip büyütülme; eğitim; görgü; alıştırma
krş. terbiye, terbiyyet
t. 118b/10, 173b/02, 175b/18
t. olmağdan 146a/17
t. olunmağı 125b/20
t.+siyle 158a/11
terbiyyet: *Ar.* besleyip büyütme, beslenip büyütülme; eğitim; görgü; alıştırma
krş. terbiye, terbiyye
t. iderek 66a/06
t. idüp 8b/07
tercih: *Ar.* üstün tutma, daha çok beğenme
t. 176a/22, 179b/01
t. idindiler 128a/12
t. idüp 159b/18
tereccuh: *Ar.* bir tarafı tutma, taraflı olma
t. idüp 125a/15
tereddüd: *Ar.* bir yere gidip gelme; kararsızlık, duraksama
t. 113b/21
t. idecegi 53a/15
tereffü: *Ar.* yükselme, yukarı kalkma
t. 176a/15
terettüb: *Ar.* sıralanma, sırasında olma, sırası gelme; ait olma, gerekme
t.+i 135a/23
terfi: *Ar.* yükseltme, yükseltme, yukarı kaldırma, kaldırılma; rütbe verme, alma
t. 153a/19
terfik: *Ar.* arkadaş etme, birinin yanına katma
t. itdim 49a/15
terğib: *Ar.* arzu ettirme, istek verme, isteklendirme
t. 117b/13, 136a/12, 173a/22
t.+den 162b/12
t.+i 158a/11
t. idüp 145a/18

terk: *Ar.* bırakma, bırakılma, koyuverme, salıverme; vazgeçme, vazgeçilme
t. 114b/14, 126b/05, 178a/16
t. eylemek 127b/23
t. idüp 46a/05, 125b/17, 130a/10, 152b/10, 160b/04
t. itdirüp 171b/17
t. olmamağ 178b/12
t. olunup 140b/17
terkim (?):
t. 152b/03
terkin: *Ar.* sık satırlarla yazma
t. 45a/21
termim: *Ar.* tamir etme, onarma
t.+i 46b/05
tertib: *Ar.* dizme, sıralama, hazırlama, düzene koyma; dizi, sıra, düzen
t. 38b/21, 39a/01, 44a/18, 65b/04, 96b/17, 97a/03, 97a/08, 103b/20, 123a/04, 127b/11, 158b/18, 170b/09, 177a/06
t.+e 141b/15
t. eylemeyeceğine 164a/23
t. eylemişler 43a/20
t. idersiz 96b/17
t. idüp 46a/02, 77a/09, 130a/19, 155a/22
t.+leri 176b/23
t. olduğu 183b/16
t. olunmağ 44a/06, 59b/04
t. olunmağda 135a/19
t. olunup 65a/20, 74b/15, 83a/05, 105a/03, 150b/05, 152b/17
ter ü taze: *Far.* pek latif, pek körpe
t. 17a/12
t.+dir 4b/18, 17a/14, 21b/07, 30b/21, 31a/17
tesbih: *Ar.* “sübhanallah” kelimesini söyleyerek Allah’ı kutsama
t. 11a/01
teselli: *Ar.* avutma, avundurma
t. 164b/22, 172b/16
t. buldı 113a/08
t. eylediler 80b/09
t.+lerine 125a/04
tesellüm: *Ar.* teslim edilen, verilen bir şeyi alma
t.+den 149a/21
tesemmüm: *Ar.* zehirlenme

t. olunup 177a/13
teshîr: *Ar.* ele geçirme, elde etme, istila etme
t. 2a/08, 172a/14
t.+e 160a/15
t. eyledi 102a/01
t. eylediği 71a/17, 106b/21
t. eylemek 151b/15, 159a/07
t. eylemiştir 31b/22
t.+i 14b/01, 123a/16, 124a/08, 136b/16, 143a/23, 151b/14, 154b/09, 159b/18
t. idüp 11b/17, 32a/20, 158a/20
t.+ine 123a/22, 124b/17, 139b/02
t. olduğu 164b/06
te'sîr: *Ar.* nişan bırakma; işleme, dokunma; içe işleme
t.-i em 52a/18
te'sîs: *Ar.* esas koyma, temel atma, kurma; kuruluş, kurum
t. 170a/10
teskîn: *Ar.* sakin kılma, kılınma, yatıştırma, yatıştırılma
t. eyleyüp 173b/15
teslîm: *Ar.* bir emaneti yerine verme; bir şeyi yeni sahibine verme; hakikat olduğunu söyleme
t. 53b/08, 91a/11, 121a/18, 125b/01, 142a/06, 151b/11
t.+den 154a/16
t. eyledi 56a/03, 74a/11, 92a/17, 177b/12
t. eyledigimiz 142a/13
t. eyledikde 123a/09
t. eylediler 57a/09, 61a/16, 97a/13, 110b/22, 136b/13, 152a/09, 157b/23, 179a/13, 187b/11
t. eylemek 58b/14, 126a/12, 142a/16, 187a/20, 187b/04
t. eylemekde 53a/14
t. eylesek 115b/06
t.+i 156a/11, 187b/05
t.-i cinân eyledi 9b/16
t. ide 98b/07
t. idecekdir 103b/15
t. idelim 6a/14, 89a/02, 106a/09
t. iderim 37b/11
t. ideriz 48b/22, 67a/04, 122b/09, 122b/16, 167b/01

t. iderler 15b/20, 122a/09, 155a/20
t. iderler idi 81a/11
t. idesiz 151b/19
t. idince 177b/15
t. idiñ 71a/18, 106b/21
t. idüp 53a/21, 62b/23, 73a/21, 128b/04, 168a/10
t. itdiler 142a/11
t. itmek 61a/13, 73b/23
t. itmeleriyle 155a/05
t. oldu 44b/03, 130a/23
t. olunduğı 146b/03
t. olunmak 44a/08, 158b/02
t. olunup 58b/13
t. olup 160b/06
teslîmât: *Ar.* teslim etmeler
t.-ı zâkiyât 1b/05
tesmîm: *Ar.* zehirleme
t.+den 15b/23
tesmiyye: *Ar.* ad verme, isim verme
t. eyledim 2a/23
t. idüpdür 41b/21
t. olmak 4b/02
t. olunurdu 173a/02, 177b/07
t. olunur iken 173a/01
tesvîd: *Ar.* karartma, karartılma; müsvedde olarak yazma
t. idüp 114a/22, 115a/13
tesviyye: *Ar.* beraber etme, düz etme, düzleme
t.+den 2a/21
t. kıldığı 174b/02
teşbîc: *Ar.* karnını doyurma, karnı doyurulma
t. kıldılar 119a/02
teşebbüs: *Ar.* girişme, el atma; girişkenlik
t.+e 114a/23
teşekkî: *Ar.* şikayet etme, sızlanma
t. 44a/10, 119a/17, 181a/10, 182b/18, 183a/02
teşenîş: hastalık vb. şeyler depresmek; yara azması
t. 98a/11, 103a/08
teşne: *Far.* susamış
t. idi 19a/17
t. olmağıla 135b/22
teşrîf: *Ar.* şereflendirme, şereflendirilme
t. 41a/15
t. iderek 5b/06

teşvîş: *Ar.* karıştırma, karmakarışık etme
t.+e 162a/08, 173a/13

teşyî: *Ar.* uğurlama
t.+e 165b/05
t. ideler 165b/03

tetebbu: *Ar.* derin bilgi edinme; genişçe
inceleme
t.+ları 41a/02

tetimme: *Ar.* bir eksiği tamamlamak
üzere katılan şey
t. 180b/19
t.-i mā-fi'l-bāb 3a/19

tevābi: *Ar.* bir kimsenin hizmetinde
bulunanlar; bir kimsenin mesleğini
tutanlar
t. 125a/21, 178b/08
t.+im 158b/09
t.+lerinden 32b/16
t. oldu 55b/19

tevakku: *Ar.* bekleme, umma
t. 122b/10

tevakku: *Ar.* durma, bekleme; bağlı olma
t. 18b/01, 138a/07, 138a/18
t. eyleme 118b/12

tevärih: *Ar.* tarihler, zamanlar; tarih
kitapları
t. 3a/14, 41a/03, 176b/21, 177a/06
t.+de 177b/16
t.+e 41a/02

tevātür: *Ar.* bir haberin ağızdan ağıza
dolaşarak yayılması
t. 29a/09, 163b/01
t. bulmuş 163b/12
t.+dir 148b/12
t. olmuştur 7a/11

tevāzu: *Ar.* alçakgönüllülük gösterme
t. 113b/13, 164a/03, 164b/14

tevbe: *Ar.* tövbe
t. eyledi 25a/18

tevbe-kār: *Ar.+Far.* tövbe edici, tövbe
eden
t. olunup 105a/01

tevcih: *Ar.* çevirme, yöneltme, döndürme;
yorumlama; rütbe verme
t. 43a/21, 152b/16, 180a/01
t. buyurulma 27a/08
t. idüp 183a/04
t. olunup 182b/12, 183b/06, 183b/11,
185a/14

teveccüh: *Ar.* çevrilme, yönelme,
doğrulma; bir yere doğru hareket
etme; güler yüz gösterme, yakınlık
duyma; hoşlanma, sevgi
t. 59b/03, 114b/17, 135b/07, 157b/07,
157b/17
t.+den 145b/20
t. eyledi 39a/20
t. eyledigimizde 163b/14
t.+i 39b/21
t.+leri 49b/16, 112b/12
t. olmaya 15a/16

tevekkül: *Ar.* işi Allah'a bırakıp kadere
razı olma
t. olup 24b/05, 97a/05

tevellüd: *Ar.* doğma, doğum
t. eyledi 18b/04

tevfiz: *Ar.* ihale, sipariş etme, edilme *krş.*
tefviz
t. 53a/09, 114a/16
t. eylerüz 73b/05
t. olunsun 52b/13

tevkî: *Ar.* padişahın nişanlı buyruğu
t. kılındığına 123b/04

tevsi: *Ar.* genişletme, genişletilme
t. kılınıştırdı 170a/13

tevzi: *Ar.* dağıtma, dağıtılma; herkese
payını dağıtma
t. 154a/05
t. idesiz 96b/18
t. idüp 42a/06, 165b/15
t. olup 76a/07

te'yid: *Ar.* kuvvetlendirme,
kuvvetlendirilme, sağlamaştırma;
doğru çıkarma, doğrulama;
destekleme
t.+i 170a/23

tezellül: *Ar.* kendini hor ve hakir
gösterme, alçalma, küçülme
t. 113b/13
t.+dedir 121a/13

tezeyyün: *Ar.* süslenme
t. 165a/17
t. eylediler 165a/16
t. idüp 166b/15

tezkere: *Ar.* tezkere, pusula; hükümetten
alınan izin kâğıdı
t. 38b/07, 45b/06, 59a/15

tezkîr: *Ar.* hatıra getirme, hatırlatma, hatırlatılma
t. 158a/18

tezlîl: *Ar.* hor ve hakir görme, görülme
t.+den 131a/07

tezvîc: *Ar.* kocaya verme, evlendirme
t. 131a/12
t. eyledi 133a/17
t. idüp 149a/23
t. itirdi 43a/09

tezvîr: *Ar.* yalan söyleme
t.+de 130b/18

tezvîrât: *Ar.* yalan söylemeler
t. 131b/18, 133b/08
t.+ıyla 129a/16
t.+larına 129b/23

tezyîn: *Ar.* süsleme, süslenme
t. olunmuş 23a/09

tıbb: *Ar.* hekimlik, doktorluk
‘ilm-i t.+da 13b/01

tırâş: *Far.* tıraş
t. 39b/22
t. idüp 185b/12

ticâret: *Ar.* ticaret, alım-satım
t. 112b/15, 122a/15
t.+im 88b/01
t.+le 88b/05, 181b/14

tîğ-zenlik: *Far.+T.* iyi kılıç kullanma durumu
t. 38a/07

tilâl: *Ar.* tepeler, kümeler
refî‘ü'l t. 133b/10

tîmâr: *Far.* yara bakımı; ağaç bakımı; hayvanı temizleme, tımar; beslediği sipahilerle harbe giden beylere ayrılan arazi
erbâb-ı t. 53a/06, 61a/05, 64a/07
t.+ı 186b/02, 187a/05
t.+ından 161b/21
t. idüp 16a/09
t.+lar 58a/05
t. olunsun 130a/15

timmûz: *Ar.* yılın yedinci ayı
t. 5a/12, 10b/02, 15b/21
t.+uñ 12a/07

timür: demir
t. 40b/02, 50b/08, 77b/21, 114b/12
t.+dendir 12b/04
t.+e 157b/13

tipi: kar fırtınası
t. 12a/06

tîr: *Far.* ok
t. 14a/19, 89a/21, 140a/20, 176a/05

tîr-endâz: *Far.* ok atıcı, ok atan
t. 41b/03

tîr-endâzlık: *Far.+T.* ok atma durumu
t. 41b/05

tîz: *Far.* tez, çabuk; keskin; sık
t. 27b/18, 94b/11, 98a/14, 141a/05, 161a/06, 186a/18
t.+im 173b/19
t. olup 124a/23
t. tiz 27b/12, 37b/07

toğrı: doğru *krş.* doğru
t. 36b/20, 150b/09

toğ: doymuş, tok
t. 99a/03, 141b/21

toğın-: dokunmak
eli t.-mişdir 42a/07
t.-ur 48a/06

toğsan: doksan sayısı
t. 43a/23, 43b/03, 47b/23, 99b/02, 108a/08, 110a/15, 134b/07, 163b/14, 171b/20, 177a/22, 180b/10

toğuz: dokuz sayısı
t. 29a/21, 32a/04, 62a/18, 69b/12, 108a/10, 112a/17, 131b/09, 139b/09, 139b/12, 150a/20, 171b/07, 171b/19, 172b/21, 177a/07, 177a/11, 177a/15, 177a/17, 177a/20, 177a/22, 177b/12, 177b/15
t.+da 70b/12
t.+ı 94b/02

toğuzuncı: dokuz sayısının sıra sıfatı
t. 37a/11

toğdur-: doldurmak
t.-up 48b/14, 142b/12

toğruğ: eskiden esirlerin ayaklarına takılan kütük
t. 104b/21

toğ: gülle veya şarapnel atan büyük, ateşli silah
t. 6a/05, 14a/18, 46b/07, 48a/18, 55b/23, 56b/18, 61b/10, 64a/13, 74a/19, 74b/04, 76b/07, 87a/16, 87b/04, 99a/03, 109a/08, 109b/14,

124a/18, 142b/01, 142b/10,
162a/18, 183b/17, 184b/21,
185b/13, 187a/19, 187b/09
t̄.+1 141a/19
t̄.+lar 37a/01, 55b/19, 65a/14, 65b/16,
66a/19, 76a/09, 139a/15, 141a/06,
177b/23
t̄.+lara 139a/14, 139b/18, 147b/04
t̄.+larda 139a/01
t̄.+ları 48a/18, 55b/12, 80a/11,
139b/05, 139b/20, 142a/22,
142b/12, 150b/12
t̄.+larile 79a/14
top 'arabacı: topların ve bunlara bağlı
mühimmatın taşınması ile görevli
olan sınıf
t̄. 186a/10
t̄.+sı 56b/05, 64a/10, 75a/17
topcı: topların kullanılışı, bakımı üzerine
yetiştirilen asker sınıfı
t̄. 53a/07, 56a/23, 56b/05, 58a/06,
64a/10, 65a/16, 69b/07, 72b/09,
73a/18, 75a/17, 75b/18, 77b/15,
81a/10, 83a/17, 85a/06, 138b/23,
183a/22, 186a/10
t̄.+ları 142b/11
topciyân: topçular, top silahını kullanan
askerler
t̄.+a 138b/23
toprak(ğ): toprak
t̄. 34a/21, 34a/21
t̄.+dan 154b/12, 157a/02
t̄.+1 86a/07
toy: ziyafet
t̄. idelim 90a/22
t̄. olup 8b/20
toyum: ganimet, ganimet almış
t̄. 141b/21
toz: toz
t̄.+1 83a/11
töhmet: Ar. islenildiği sanılan fakat
gerçekliği henüz meydana
çıkarmış olan suç
t̄. 143b/05, 155a/02, 155a/03, 182b/21,
185a/04
tūfân: Ar. Hz. Nuh zamanında yoldan
çıkışları cezalandırmak için Allah
tarafından hem gökten yağdırılan

hem de yerden kaynayarak bütün
dünyayı kaplayan su
t̄. 11a/10
tūğ: padişahların ve vezirlerin başlarına
taktıkları başlıkların ön tarafında
bulunan tüy veya püskül
biçimindeki süs
t̄. 53b/17, 54b/14, 61b/23, 63b/19,
69b/09
tūğlı: tuğu olan
t̄. 36b/22
tūgyân: Ar. taşma, taşkınlık; azgınlık,
coşkunculuk
t̄. 3a/23, 113a/02, 114a/10, 159b/02
t̄.+1 123a/07, 131a/15, 178b/01
tuhfe: Ar. hediye, armağan, güzel şey
t̄. 68b/09, 100b/06, 103a/08
t̄.+ler 23a/09, 35b/23, 65b/01, 65b/09,
95a/15, 96a/06, 166b/16
t̄.+ye 36a/13, 151b/03
tül: Ar. uzunluk, boy; zaman çokluğu
t̄. 129a/16, 136b/16, 156a/09, 167a/05
t̄.+da 180a/22
t̄.+1 3b/05, 3b/15, 48a/01
t̄.+ında 180a/23
tülen: Ar. boyca, boyuna, uzunluğuna
t̄. 8a/16, 28b/11, 30a/02, 107b/16
tulū': Ar. doğma, doğuş
t̄. eylediği 136b/06, 178a/04
t̄. itmeden 26a/11
t̄. itmiş 29b/05
tuman: duman
t̄. 136b/05, 178a/04
t̄.+dan 17b/05
tū' me: Ar. yiyinti, azık; tat, çeşni
t̄.-i şemşir 57a/13, 57a/17, 61b/16,
66a/17, 76b/02, 76b/22, 78a/17,
80a/17, 82a/04, 83b/04, 85a/04,
86b/12, 97b/06, 124a/22, 124b/22,
144a/03, 144a/20, 152a/02,
152b/22, 153b/13, 156a/04,
157b/15, 185b/03
tūr: Ar. dağ
t̄. 134a/15
tūr-: durmak *krş.* dur-
boş t̄.-mazlar 46a/16
t̄.-dılar 155b/05
t̄.-dukça 166a/04
t̄.-mayup 146a/01

.-sun 38a/12
.-up 130b/21, 143b/12, 166a/04
.-ur 47b/15, 47b/16
.-urdu 44a/12
.-ur idi 39a/20
uralı: metal paranın resimli yz; tura
. 38b/17
trn: *Far.* eski İnanlılar tarafından Trk
diyarına verilen ad
t. 3a/04, 3a/08, 34b/16, 51b/06,
68b/08, 103b/12, 105a/05, 110a/22,
169b/19
t.+a 88b/02
t.+da 104b/13
trniyn: *Far.* Trkler
t. 90b/22
urnacıbaşı: yeniçeri ocaklarına
gayrimslim olan ocuu
devirmesiyle memur olmu ocaklı
yeniçeri zabiti
. 87b/16
urunc: *Far.* turun
. 32b/11, 32b/12, 32b/21
ut-: tutmak *kr.* dud-, dut-
bl .-up 39a/10
criyye .-mak 43a/08
diri .-up 137b/20
ho .-alar 144b/19
ho .-i 121a/02
.-d 39b/04
.-ma 94b/05
.-up 30b/20, 38b/01, 39a/03, 39b/03,
39b/06, 137a/09, 142a/10, 152b/11,
168b/09
yz .-d 125b/06, 127b/18, 171a/08
yz .-dlar 147b/06, 157b/09
yz .-mi idi 159b/11
yz .-up 45b/16, 176b/06
utek (?):
t. 27b/21
ti: *Far.* papaan cinsinden taklit yapan
bir ku
. 13b/09, 89b/03
.-i irn 13b/14
utul-: tutma ii yapılmak veya tutma
iine konu olmak
.-up 30a/16, 148b/02
uyr: *Ar.* kular
. 13b/11

.+a 13b/12
.+u 13b/08
uyrn: *Ar.+Far.* kular
. 88b/18
tuz: tuz
t. 3b/09
tccr: *Ar.* tacirler, satıcılar
t. 44a/07, 48a/05, 88a/22, 116a/20,
181b/14
t.+ımaza 134b/16
tüfek: *Far.* savaş veya avda kullanılan,
uzun namlulu ateşli silah *kr.*
tfeng
t. 14a/18
tfeng: *Far.* savaş veya avda kullanılan,
uzun namlulu ateşli silah *kr.* tüfek
t. 36b/23, 46b/07, 56b/19, 76b/08,
83b/14, 142b/01, 155b/02, 162a/18
t. atup 171a/19
t.+ler 177b/23
tfeng-bzlik: *Far.+T.* tüfek kullanma
durumu
t. idp 41b/05
tfengi: *Far.+T.* sava gereleri, silah
yapımı ve onarımı ile uraan asker
t. 183b/07
tfengiyn: ateli silahları kullanabilen
asker birlik
t. 150b/12
tfeng-endz: *Far.* tfek kullanan
t. 32b/16, 35a/19, 50a/01
t.+lar 41b/04
tfeng-endzlik(): *Far.+T.* tfek kullanan
bir kimsenin nitelii
t. 48a/19
t.+a 176a/05
tmen: on bin; on bin erden oluan asker
kuvveti; byk kme, yın
t. 38b/15, 40b/12, 44b/19, 45a/14,
113b/06, 123b/09, 133b/13,
134b/17, 135b/03, 138b/08,
139a/12, 142a/08, 142a/11,
143a/10, 143a/18, 143b/07,
148a/23, 153a/13, 159b/13,
161b/17, 165a/17, 166a/14,
166a/15, 169a/13, 171a/21
t.+e 123b/10, 148a/22, 148a/22
t.+i 131b/10

türbe: *Ar.* mezar; mezar üzerine yapılmış yapı

t. 22a/02, 30a/01, 155b/09

t.+de 10b/12, 21b/04, 36a/03

t.-i ^çazîmiñ 10b/11

t.-i laîf 9b/17

t.-i şerîf 16b/14, 17a/10, 22a/01, 23b/10, 28b/13

t.-i şerîfde 28a/16

t.-i şerîfe 10b/07

t.-i şerîfi 4b/07, 12a/15, 12a/18, 15a/09, 16b/09, 19a/09, 21b/13, 21b/18, 22b/03, 22b/08, 22b/19, 23a/01, 29b/03

t.-i şerîfiñ 12a/16

t.-i şerîfleri 4a/16, 4b/21, 10a/04, 16a/13, 16a/17, 16b/02, 16b/06, 16b/18, 17a/01, 17a/19, 21b/14, 21b/20, 22a/06, 22a/15, 22a/17, 22a/21, 23a/16, 23b/04, 23b/07, 23b/18, 28b/17, 29a/15, 29a/16, 29b/07, 29b/12, 30a/19, 30b/02, 31a/15, 35b/18, 36a/04

t.-i şerîflerinde 4a/20

t.-i şerîflerine 10a/05

t.-i şerîfleriniñ 17a/04, 21b/22, 23a/10, 36a/09

t.+lere 165a/18

t.+leri 165b/13

t.+lerinden 36a/17

t.+si 4a/21, 16b/04, 21b/02, 22a/11, 24a/02

t.+yi 10b/10

türbe-dâr: *Ar.+Far.* türbeyi bekleyen ve ona hizmet eden kimse

t. 155b/09

t.+ı 16a/13, 16b/07, 16b/09, 17a/01, 22a/22, 22b/04, 22b/10, 22b/19, 23a/01

t.+ları 4b/21, 16a/17, 16a/23, 16b/16

türkî: *T.+Far.* Türk'e mensup, Türk'le ilgili

t. 40a/18

türkmen: Türk soyundan bir halk ve bu halktan olan kimse; yörük

t. 13a/06

t.+dir 87a/11

tüvânâ: *Far.* güçlü, kuvvetli

t. 13a/01, 15a/17, 52b/07, 56b/07, 61b/02, 65b/05, 79a/14, 88b/08, 137b/17, 163b/08, 179b/20, 187a/03

t. idi 73b/16

t. olmuş 148b/06

U

^çubüdiyyet: *Ar.* kulluk, kölelik

^çu. 172b/03

^çu.+inde 114b/17

^çubür: *Ar.* bir suyun öte yakasına geçme; bir başka tarafa geçme, geçilme, atlama

^çu. iden 112a/19

^çu. itdiler 150b/08

^çucâleten: *Ar.* aceleyle, acele olarak, çabuk çabuk

^çu. 119b/04, 120b/07, 152b/06, 154a/13, 155b/10, 156a/15, 165a/10, 165b/10, 167b/04, 168a/04, 168a/14, 169a/04, 179b/16, 179b/21

^çucbe: *Ar.* şaşılacak şey

^çu. 12b/08, 12b/17

^çucle: *Ar.* acele ile, çabucak yapılan iş

^çu. 129b/06, 129b/16, 129b/17

u^çcübe: *Ar.* pek acayip şey, garip, şaşılacak şey

u. 43b/04, 47b/21

uç(c): bir şeyin baş veya son noktası; bir şeyin kenarı

u.+ı 33b/08, 33b/09, 34b/19, 108a/12
u.+ına 3b/04, 3b/15, 30a/08, 40a/17, 110a/15

u.+ında 8b/02, 23a/06, 47b/15

u.+ından 3b/04, 3b/15, 30a/08, 56b/21, 73a/05, 77a/19, 78a/04, 81b/04, 103a/23, 110a/15

u.+larını 48b/15

u.+unda 21b/05

uç-: uçmak

u.-up 26a/15

^çüd: *Ar.* ağaç, odun

^çü. 74a/08, 115b/23, 165a/14

uğra-: uğramak

u.-dı 158b/16

u.-dığın 113a/06

u.-duğunu 135a/18
u.-r 16a/02
u.-yup 45b/07, 127b/16
uğrat-: uğrama işini yaptırmak,
uğramasına sebep olmak
u.-mağa 120a/02
uğ(u)r: iyi nitelik, meymenet, kadem,
talih, şans
u. 122b/05, 180a/07
u.+dan 83a/20, 83a/23
u.+ı 11b/10, 62b/04, 62b/12, 67b/10
u.+ına 56a/02, 84b/04, 85b/06, 97a/17,
147a/19, 148a/13, 168b/01
u.+ında 119b/21
u.+una 112a/03, 120a/05, 125a/08,
136a/23
u.+uñ 58b/23
‘uhde: *Ar.* söz verme, bir işi üzerine
alma; vazife, birinin üzerinde
bulunan iş, yapma, becerme;
sorumluluk
‘u.+sinde 127a/01
‘u.+sinden 126b/17, 127a/04
‘uhūd: *Ar.* ahitler, yeminler, antlaşmalar
‘u. 122b/04
‘uqālā: *Ar.* akıllılar, akıllı olanlar
‘u. 14a/21, 96b/05
‘u.+dan 163b/03
‘u.+sı 7a/05
‘u.+sınıñ 106a/22
‘uqde: *Ar.* düğüm
‘u. 100a/02, 119a/05
‘uqūbet: *Ar.* ceza; eziyet, işkence, azap
‘u. 67b/11, 105a/02, 108b/23
‘uqūl: *Ar.* akıllar, zihinler, uslar
muḥayyirü'l ‘u. 47a/12
‘u. 163a/09
ūlā: *Ar.* birinci, ilk
ū.+da 138a/14
ulağ(ğ): haberci
u.+ıyla 180b/03
‘ulemā: *Ar.* alimler, ilim sahipleri,
bilginler
sultān-ı ‘u.+nıñ 26b/05
sultānü'l ‘u. 23a/01
‘u. 2b/16, 5a/02, 9a/04, 18b/22,
19a/09, 24a/13, 41a/14, 41a/16,
52b/10, 72a/11, 107b/12, 111b/13,
115a/03, 115a/05, 115a/07,

115a/10, 120b/02, 120b/02,
132a/08
‘u.+dan 74b/15
‘u.-i ‘aliyyü'l-‘izām 70b/19
‘u.-i ‘āmilin 26a/20
‘u.-i dīn 71a/01, 106b/05
‘u.-i ‘izām 69a/20
‘u.-i kibārdan 23b/02
‘u.-i kirāmdan 75a/03
‘u.-i muḥaqqıķin 26b/03
‘u.+lar 23b/22
‘u.+sı 24b/20
‘u.+yı 2b/18
ulu: erdemleri bakımından çok büyük,
yüce; çok yüksek, çok büyük olan
u. 27b/09, 32a/01, 69a/05, 108b/21,
162b/19
u.+lar 77b/09
‘ulūfe: *Ar.* hayvan yemi; sipahilere,
yeniçerilere üç ayda bir verilen
maaş
‘u. 128b/14, 135a/07, 136a/07,
154b/01
‘u.+ler 151b/10
‘u.+leri 46b/06, 74b/21, 133b/16
‘u.+lerin 8a/11
‘u.+lerini 128b/20
‘ulūm: *Ar.* ilimler, bilgiler
‘u. 175b/11, 175b/17, 176a/03
‘ulūvv: *Ar.* yükseklik, büyüklük, yücelik
‘u. 172b/08
‘u.+ü'l-şān 122b/01
um-: ummak
imdād u.-arlar 50b/13
u.-arken 182b/21
‘ummān: *Ar.* ulu, büyük, engin deniz,
okyanus
baḥr-ı ‘u. 13b/05, 20b/07
baḥr-ı ‘u.+a 10b/08, 90b/12
baḥr-ı ‘u.+da 101b/01
‘umūm: *Ar.* hep, bütün, cümle, herkes;
bütün insanlar, bütün halk
‘u. 26b/05, 152b/17
‘umūmen: *Ar.* bütün, hep; herkese olduğu
gibi
‘u. 7a/14, 25b/13, 41a/13, 57a/02,
58a/05, 58a/17, 59a/09, 59b/01,
69b/02, 69b/06, 69b/07, 70b/06,

80a/12, 80a/23, 97a/16, 97b/03,
97b/06

umūr: *Ar.* işler, hususlar, maddeler, şeyler
meşālih-i u. 38a/15

u. 53a/10, 59b/19, 77a/22, 82b/01,
82b/08, 82b/17, 90a/06, 90a/19,
92b/11, 111b/22, 112a/11, 112b/19,
115a/22, 116a/05, 117a/21,
123a/05, 123a/23, 125a/04,
126b/07, 127a/18, 130a/03,
131a/06, 132b/12, 132b/17,
132b/21, 132b/23, 133a/01,
135a/11, 146a/15, 150b/22,
158a/19, 164a/05, 170b/16,
171a/13, 171b/03, 176b/14

u.+a 41a/23, 98a/16, 165a/01

u.+da 7a/05, 77b/06, 99a/21, 119a/12,
132b/09, 158a/22, 174b/16

u.+dan 159a/12

u.+dır 96b/02

u.+ı 132b/10, 132b/11, 132b/13,
132b/14, 132b/16, 147a/02,
167b/14, 168a/08, 187a/07

u.-ı ı̇zāma 158a/10, 159a/09

u.-ı ı̇zāmda 169a/22

u.-ı memlekete 37b/19

u.+ımızı 73b/04, 121a/03

u.+ına 64a/14, 87b/06, 101b/12,
118a/10, 120b/06, 127a/09,
143b/22, 150b/19

u.+ında 28b/01, 75b/10, 85a/01,
115a/13, 132b/20, 135a/21,
139b/20, 158a/09

u.+ını 76b/18, 171a/12

u.+ıñızı 125a/05

u.+ları 120b/17

u.+larında 119b/19, 126b/17, 170b/12

u.+mıdır 91a/05

u.+uñ 167b/06

umūr-dīde: *Ar.+Far.* işten anlar, tecrübeli

u. 52a/10, 75b/09, 76a/16, 82a/13,
94b/07, 99a/15, 114a/13, 117a/20,
126b/10, 144a/10, 163a/21

u.+leri 7a/05, 143a/01

u.+lerini 7a/02

un: öğütülerek toz durumuna getirilmiş
tahıl ve başka besin maddeleri

u. 6b/22

unf: *Ar.* şiddet, sertlik, kabalık

ı̇u. 166a/11

ı̇u.+ile 153a/13, 179b/10

ı̇unvān: *Ar.* ad, isim, lakap, şan, şöhret

ı̇u. 74b/17, 103b/10, 119a/16

ı̇u.+ı 127a/10

ı̇u.+ını 177a/08

ı̇u.+ıyla 116b/05, 181b/22

ı̇u. itmiş 103b/20

ur-: vurmak, çarpmak; baskın yapmak,
yağma etmek; haykırmak;
giyinmek; koymak; delmek,
yaralamak; bildirmek; etki etmek

āteşe u.-up 160a/06

binā u.-an 23b/08

el u.-up 121a/23

hāke u.-dı yüzi 28a/02

işe el u.-mayup 41b/23

kılıç u.-up 61b/03

pervāz u.-up 26a/12

u.-a ura 148b/04

u.-anlara 41b/05

u.-sa 10b/22

u.-up 21a/21, 37b/12, 45a/18, 58b/05,
68b/02, 83b/15, 138b/15

u.-ursın 91a/10

ı̇urbān: *Ar.* çöl Arapları, aşiretler,
bedeviler

ı̇u. 14b/15, 15a/04

ı̇urūc: *Ar.* yükselme, yukarı çıkma

ı̇u. idüp 19b/20

urul-: dikilmek, kurulmak, yapılmak;
urulmak, çarpılmak; giydirilmek,
takılmak, konulmak

binā u.-mı 11a/19

ı̇uryān: *Ar.* çıplak

ı̇u. 18a/23, 18b/01, 50b/08, 152b/10,
159b/09

ı̇u. eylemiş 13a/11

ı̇u. eyleyüp 97a/16

ı̇u. ola 31b/02

ı̇u. olup 18a/21, 19b/02

ušan-: usanmak, bıkmak, bezmek

u.-up 100a/09

uşlu: akıllı, zeki; terbiyeli; yavaş

u. olur 30a/22, 30b/14

uşak: çocuk; genç; hizmetçi; küçük

u. 57a/20, 165b/08

u.+dan 112b/05

ı̇uşāk: *Ar.* âşıklar

‘u.+ına 89a/21
uy-: uygun düşmek, münasip olmak;
bağlı kalmak
u.-maz 110b/03
u.-up 100a/14, 105b/17
uyan-: uyanmak
u.-up 161b/23
uyhu: uyku *krş.* uyku
u.+yı 162b/20
uyku: uyku *krş.* uyhu
u.+da iken 126a/01
uyu-: uyumak
u.-mayup 161b/12
u.-rdı 162b/20
uza-: uzamak
dili u.-yup 100a/16
u.-r 100a/21
uzak: uzak
u. 86a/02, 86a/03
u.+dan 111b/08, 155b/06
uzat(d)-: uzatmak
el u.-up 172a/22
‘uzlet: *Ar.* bir yana çekilip kendi kendine
tenhada yaşama, yalnızlık köşesine
çekilme
‘u. 90a/01
‘uzlet-nişin: *Ar.+Far.* tenhaya çekilip
yalnız yaşayan
‘u. 173a/14
‘uzm: *Ar.* kibirlenme; ululanma
‘u. 153b/07
‘uzmā: *Ar.* daha büyük, en büyük
meşakkat-i ‘u. 12a/04
‘u. 168b/19
‘u.+dır 124b/13
‘u.+niñ 158a/20
‘u.+ya 165b/22
‘u.+yı 158a/19
uzun: uzun, kısa karşıtı
u. 4a/10, 13b/10, 13b/11
u. düşmüşdür 15b/05
u.+ı 86a/03
‘uzv: *Ar.* organ, vücudun bağımsız
parçası; bir topluluğu, bir bütünü
meydana getiren üyelerden her biri
‘u.+larında 4b/19

Ü

ü: *Far.* ve *krş.* ve
ü. 2a/17, 13a/01, 38a/15, 63a/14,
70a/13, 125b/10
ücret: *Ar.* hizmet karşılığı verilen para
veya mal
ü. 128a/14, 134b/19
ü.+ine 128b/03
üç: üç sayısı
ü. 3b/07, 3b/18, 8a/02, 10a/23, 12a/02,
12a/04, 12a/10, 13a/11, 13b/11,
14a/17, 14b/12, 14b/19, 15a/04,
15a/11, 16a/09, 17b/23, 18a/09,
21a/23, 23a/11, 23b/09, 26a/09,
27a/22, 28a/12, 29a/22, 30a/03,
32a/18, 32a/20, 34a/13, 34a/19,
34b/09, 35b/12, 36b/04, 36b/19,
36b/20, 36b/22, 37a/05, 37a/08,
37a/08, 37a/10, 38b/16, 38b/16,
39a/04, 40b/13, 44b/19, 48a/02,
48a/04, 49a/05, 49b/06, 49b/07,
51a/07, 51a/10, 53a/11, 56b/07,
57b/01, 59a/02, 59a/19, 59b/01,
59b/05, 59b/09, 59b/12, 60b/06,
62a/23, 66a/18, 72a/19, 76b/23,
77a/18, 77b/17, 79a/23, 79b/09,
84b/02, 85b/05, 85b/23, 86a/06,
87b/22, 87b/23, 89a/13, 93a/18,
93a/20, 93b/06, 94a/14, 99b/02,
99b/05, 100b/09, 101a/22, 103a/22,
109b/22, 110a/10, 111a/06,
111a/13, 112a/17, 116b/16,
119b/09, 120a/12, 120b/09,
125b/17, 126b/02, 126b/03,
135a/09, 148a/19, 148a/20,
148b/17, 152b/21, 153b/07,
154a/23, 154b/10, 155a/18,
157a/08, 157b/21, 158a/05,
158b/11, 158b/13, 159b/01,
159b/09, 160b/22, 165a/15,
169a/13, 169b/12, 169b/12,
170a/04, 173a/05, 177a/12,
177b/11, 177b/19, 182a/12,
183a/23, 183b/08, 184a/03,
187a/14, 187b/08
ü.+i 21b/04
ü.+ünü 112a/08
üçer: üç sayısının üleştirme sayı sıfatı
ü. 8a/16, 48b/13
üçünci: üç sayısının sıra sıfatı

ü. 23b/14, 39a/02, 39a/23, 65a/13,
144a/01, 175b/06
ü.+si 32a/17, 80a/09
üftân ü hîzân: düşe kalka
ü. 161a/03
üfür-: üfleyerek çalmak
ü.-üp 152a/23
üleşdir-: paylaştırmak, bölmek
ü.-ir 27b/12
ülfet: *Ar.* alışma, kaynaşma; görüşme,
konuşma; dostluk; alışkanlık haline
getirme
ü. 166b/09, 178a/19
ü. eylemiş idim 163b/10
ü.+imiz 163b/11
ü.+leri 111b/20
ülke: ülke, devlet, diyar, memleket
ü. 31b/15, 31b/18, 34a/09, 34b/17,
34b/20
ü.+si 33a/02, 33a/03, 34a/10, 108a/04,
111b/23, 115b/17, 140a/15,
178a/16, 178b/11
ü.+sinde 115b/17, 116b/08, 116b/14,
117b/23, 182a/04, 182a/11
ü.+sinden 140b/12
ü.+sine 33a/06, 136b/11
ü.+sini 125a/21, 136a/21, 172a/19,
172a/21, 172b/01
ü.+siniñ 180a/15
ü.+yi 171b/22
ülü- paylaştırmak, parça parça ayırmak
ü.-ñ 154b/03
ümerâ: *Ar.* emirler, beyler
ü. 140a/23, 186b/01
ümmet: *Ar.* bir peygambere inanıp
bağlanan cemaat; bir dille konuşan
insanların hepsi
şulehâ-yı ü.+den 75a/04
ü. 2a/21, 5a/02, 6a/07, 6a/13, 7a/17,
8a/08, 21a/03, 50a/22, 50b/23,
56a/11, 57b/12, 60b/17, 66b/14,
86a/20, 108b/14
ü.+i 86b/02
ümmî: *Ar.* okuma yazma öğrenmemiş
veya bilmeyen
ü. 19a/16, 19b/16
ümmîd: *Far.* umut, umma
kaṭṭ -ı ü. eyledik 12a/06
kaṭṭ -ı ü. olup 93a/13

ü. 37a/15, 176a/07
ü.+i 156a/10
ü. ider mi 125a/19
ü. idüp 21a/01
ü.+iyle 124a/15, 143b/14, 143b/18,
155b/19, 156b/17, 157a/15,
160b/09, 161a/08, 173a/23, 174a/23
ü.+iyledir 122b/04
ü.+leri 102a/16, 143b/07, 144a/23,
145a/15, 148a/18
ümmîd-âne: *Far.* ümitli bir biçimde
ü. 103a/04
ümniyyet: *Ar.* cahillik, okuyup yazma
bilmeme
ü. 19b/22, 19b/22
ünās: *Ar.* halk, insanlar
ü. 154a/18, 177b/22
ürküdülik: ürkme duygusu içinde olma
ü.+de 73b/21
üserâ: *Ar.* esirler
ü. 20b/11
ü.+da 85a/16
ü.+dan 144b/23
ü.+yı 144b/18
üslüb: *Ar.* yol, biçim, usul; ifade yolu
ü. 11a/17, 11b/11, 52a/02, 57a/06,
59b/19, 76a/06, 89b/22, 96a/04,
96b/19, 99a/07, 99b/19, 100a/05,
100b/01, 102a/18, 105b/05,
110b/09, 113b/21, 114b/01
üst: üst, üzeri; alt karşıtı
ü.+inde 30b/20, 74b/07, 94b/05
ü.+ine 15a/01, 28b/05
ü.+ü 10b/18, 32a/07
üstād: *Far.* muallim, öğretmen; usta,
sanatkâr
ü. 10b/07, 11a/16, 22a/08, 23b/18,
28a/21, 28b/07, 30a/01, 57b/08,
59a/07, 142b/11, 178a/12
ü.-ı kâmil 13a/23, 23b/16
ü. imiş 111a/03
üstādān: *Far.* üstatlar
ü.+ı 4a/03
üstād-âne: *Far.* üstada yakışır yolda; usta
elinden çıkmış olarak; ustaca
ü. 59a/08
üş- üşmek, üşüşmek
ü.-üp 79a/06
üzer: üst, üzeri

ü.+idir 34a/13
ü.+imde 151a/13
ü.+ime 106a/04
ü.+imizden 50b/05, 102a/20, 125a/23,
147a/08
ü.+imize 2b/03, 7a/07, 9a/11, 37b/15,
68a/13, 101a/05, 115a/20, 120a/21,
120b/01, 121a/14, 122b/05,
129a/13, 138a/05, 158a/21
ü.+inde 9b/20, 10a/20, 13a/11, 16a/04,
17b/06, 21a/17, 21b/05, 21b/06,
22a/04, 26a/15, 31a/05, 33a/10,
33a/23, 33b/21, 34a/15, 40a/01,
40b/03, 55a/13, 79a/14, 80a/01,
88b/16, 98a/21, 111b/01, 113a/10,
123b/18
ü.+inden 13a/11, 15b/16, 15b/20,
56a/07, 56a/10, 62a/03, 136b/05,
178a/04
ü.+ine 1b/03, 2a/17, 2b/18, 2b/19,
4a/03, 4a/18, 5a/22, 6b/19, 8a/05,
8b/05, 9b/10, 9b/12, 9b/17, 9b/21,
10a/02, 10a/02, 10a/09, 10a/21,
10a/22, 10b/03, 10b/20, 11a/09,
11a/18, 11a/19, 11b/03, 11b/11,
11b/22, 12a/03, 13b/15, 14a/17,
15a/06, 15a/07, 15b/06, 15b/09,
15b/16, 16b/14, 17a/11, 17a/11,
17a/13, 17b/13, 19b/02, 20a/15,
20a/16, 20a/20, 21a/01, 21a/02,
21b/06, 22b/19, 22b/20, 22b/22,
23b/14, 24a/08, 24a/12, 24b/08,
24b/17, 25a/03, 25b/10, 26a/19,
27a/18, 27b/02, 28b/06, 28b/08,
28b/12, 29a/09, 31a/01, 31a/03,
33b/12, 33b/12, 36a/17, 36b/14,
38b/22, 39b/01, 39b/02, 39b/04,
50a/14, 50a/14, 50b/06, 50b/14,
50b/16, 50b/18, 51a/13, 51b/10,
51b/11, 52a/02, 52a/10, 52b/11,
52b/18, 53b/19, 54b/04, 54b/17,
55b/09, 56a/20, 56b/12, 56b/14,
56b/23, 57a/06, 58a/07, 58a/09,
58b/01, 58b/05, 58b/14, 58b/18,
59b/03, 59b/07, 59b/15, 59b/20,
59b/23, 60b/02, 61a/13, 61a/17,
61a/22, 62a/05, 62a/13, 62b/15,
63a/07, 63a/11, 63a/14, 63b/09,
64a/01, 64a/03, 64b/06, 64b/11,

65a/02, 65a/04, 65a/04, 65a/22,
65b/04, 65b/17, 66a/04, 66a/23,
66b/12, 66b/18, 67a/12, 67b/01,
67b/09, 68a/02, 68a/07, 68a/09,
68a/11, 68a/16, 68a/18, 69a/22,
69b/01, 69b/23, 70a/23, 70b/05,
70b/18, 72b/15, 73a/06, 73b/19,
74a/05, 75b/13, 75b/14, 75b/16,
75b/17, 76a/02, 76a/06, 76a/08,
76a/09, 76a/15, 76a/21, 76b/13,
76b/17, 77b/05, 77b/08, 77b/13,
78a/13, 79a/06, 79a/07, 79b/17,
79b/18, 80a/05, 80a/08, 80b/03,
80b/10, 80b/14, 81a/13, 81b/09,
81b/10, 81b/17, 81b/18, 82a/10,
82a/15, 82b/02, 82b/03, 82b/04,
82b/11, 82b/12, 82b/16, 83b/04,
83b/21, 84b/19, 86b/09, 87a/08,
87b/08, 87b/16, 87b/19, 87b/21,
88b/01, 89b/23, 91b/16, 92a/03,
92a/09, 92b/04, 92b/10, 92b/22,
93a/18, 93a/23, 93b/02, 93b/04,
94a/21, 94a/22, 95b/16, 96a/04,
96a/20, 96b/03, 96b/11, 96b/17,
96b/19, 97a/14, 97a/22, 97b/16,
97b/17, 98a/03, 98b/21, 99a/02,
99a/07, 99b/01, 99b/17, 99b/20,
99b/23, 100a/05, 100a/10, 100a/12,
100a/13, 100a/13, 100b/01,
100b/23, 101a/06, 101a/07,
101b/16, 102a/09, 102a/15,
102a/18, 102b/06, 103a/03,
103b/01, 104a/05, 104b/14,
105b/05, 105b/08, 105b/16,
105b/18, 106a/07, 108a/07,
109a/19, 109a/22, 109b/06,
109b/07, 109b/08, 109b/16,
109b/19, 110b/09, 111a/15,
112a/03, 112a/12, 112a/16,
118b/03, 122a/06, 122a/08,
124b/09, 124b/21, 126a/04,
128a/21, 129a/08, 129b/06,
130a/12, 130a/17, 130a/22,
130a/23, 131a/23, 134a/06,
134b/15, 136a/17, 137a/10,
137a/14, 137a/22, 137b/10,
138a/05, 138a/12, 138b/15,
140a/17, 141a/06, 142a/16,
144b/11, 146b/19, 147a/05,

148b/16, 150b/16, 151b/06,
152b/03, 154a/05, 156b/19,
157a/07, 158a/12, 160a/16,
160b/03, 161a/04, 161a/10,
161b/11, 162b/05, 162b/07,
166b/19, 167a/17, 168a/05,
178a/13, 179b/06, 181a/14,
181b/08, 182a/06, 183a/14,
183a/17, 183b/13, 183b/16,
184b/05, 184b/09, 185a/01,
185b/02, 185b/22, 186b/05,
187a/21, 187b/04, 187b/08,
187b/11

ü.+inedir 15b/09, 61b/07, 111a/14

ü.+ine iken 87b/06, 109b/15, 183b/15

ü.+ine imiş 69b/17

ü.+iñize 38a/02, 117b/19, 131a/19

ü.+lerimize 115a/16

ü.+lerinde 4b/20, 121b/22

ü.+lerinden 2b/15, 122b/03, 150a/05

ü.+lerine 1b/11, 2b/08, 49a/18, 49b/02,
57a/10, 60a/03, 60a/20, 61a/20,
62a/23, 62b/18, 62b/20, 66b/18,
72b/21, 78b/19, 81b/08, 86b/20,
88b/07, 99a/15, 112a/04, 121b/21,
123b/08, 124b/03, 126a/21,
126b/18, 133b/20, 144a/13,
145a/11, 147b/09, 151a/20,
165a/17, 178b/17, 180a/17,
183a/23, 186a/17

üzere: üzerine, üzerinde; müddetçe,
süresince, kadar, üzere

ü. 1b/13, 2a/08, 5b/04, 5b/18, 7b/02,
8b/01, 11a/09, 11a/17, 12a/21,
12b/21, 13b/15, 15a/14, 19b/21,
21a/22, 24a/07, 27b/21, 29a/04,
32b/09, 33a/04, 34a/12, 35b/16,
36b/16, 37a/05, 37a/20, 37a/22,
38a/19, 38b/14, 38b/15, 38b/19,
38b/21, 39a/05, 39a/06, 39a/11,
39a/19, 39b/01, 40a/07, 40a/14,
40b/12, 41b/22, 42b/22, 43a/16,
43b/01, 43b/14, 43b/20, 44a/06,
44a/09, 44b/17, 44b/18, 45a/05,
45a/22, 46b/08, 47a/17, 47b/05,
47b/19, 48a/07, 48b/03, 48b/09,
49a/23, 49b/16, 58a/14, 59b/04,
61b/22, 62a/09, 62a/15, 62a/16,
64a/13, 64b/10, 67a/15, 67b/21,

67b/22, 70b/17, 72a/15, 73a/07,
73a/10, 73b/11, 73b/23, 76b/10,
77a/05, 80b/08, 81a/01, 86a/10,
88b/11, 89a/18, 91a/12, 91a/18,
94b/17, 95a/06, 96b/23, 106a/08,
113a/07, 113b/17, 113b/19,
113b/21, 113b/22, 114a/08,
114b/01, 114b/13, 115a/20,
115b/05, 115b/10, 115b/14,
116a/12, 116a/18, 116b/10,
116b/12, 116b/17, 117b/16,
118a/04, 118b/03, 118b/05,
119b/04, 120a/18, 120b/04,
121a/01, 121a/23, 121b/02,
122a/13, 122a/16, 122a/21,
122b/23, 123a/07, 123b/14,
123b/23, 124a/02, 125a/11,
125a/17, 125a/18, 125b/02,
125b/02, 126b/09, 126b/15,
126b/18, 126b/22, 127a/13,
127a/14, 127a/14, 128a/02,
129a/20, 130a/22, 130b/10,
130b/21, 131a/20, 131b/07,
132a/02, 132a/06, 132a/22,
132b/09, 133b/06, 133b/08,
133b/09, 134a/03, 134a/05,
134a/08, 134a/16, 134b/01,
134b/06, 134b/09, 134b/17,
134b/22, 135b/02, 135b/19,
136a/16, 136b/19, 136b/21,
137b/01, 137b/15, 138a/04,
138a/15, 138b/03, 138b/07,
138b/23, 139a/06, 139a/20,
139a/20, 139b/13, 139b/19,
139b/21, 140a/12, 140a/22,
140b/07, 140b/09, 140b/17,
141a/17, 141b/10, 142a/03,
142b/11, 143a/06, 143b/12,
143b/14, 143b/20, 144a/14,
144a/18, 144b/13, 144b/20,
146a/07, 146a/09, 146a/18,
147a/02, 147a/05, 147a/11,
147b/20, 149a/20, 149b/06,
149b/12, 150a/04, 150a/14,
150b/23, 150b/23, 151a/02,
151a/03, 151a/04, 151a/06,
151a/21, 152a/02, 152a/07,
152a/17, 152a/18, 152a/19,
152b/04, 152b/05, 152b/21,

153b/05, 153b/09, 153b/20,
154a/17, 154a/23, 154b/16,
155a/05, 155a/17, 155a/18,
155b/09, 155b/17, 155b/19,
155b/22, 156a/18, 156b/09,
157a/01, 157a/22, 157b/05,
157b/06, 158a/06, 158b/01,
158b/22, 159a/06, 159b/01,
159b/17, 159b/23, 160b/14,
160b/20, 161a/21, 163a/02,
163a/04, 163a/20, 164b/09,
164b/18, 164b/23, 165a/12,
165a/14, 165b/02, 165b/03,
165b/13, 165b/18, 165b/21,
166a/18, 166a/19, 167a/10,
167b/04, 168a/14, 168a/22,
168b/13, 169a/15, 170a/07,
170b/10, 170b/10, 171a/17,
171a/23, 172b/12, 172b/17,
174a/10, 174a/14, 174a/22,
174b/10, 174b/11, 174b/14,
175a/05, 175b/01, 175b/04,
176a/12, 176a/13, 176b/19,
176b/21, 177a/05, 177a/06,
177b/16, 178a/07, 178b/12,
178b/15, 179a/01, 179b/11,
180a/11, 180a/21, 180b/01,
180b/03, 180b/15, 180b/17,
181b/03, 182a/02, 182a/04,
182a/13, 182a/19, 182b/22,
183b/09, 185a/07, 185a/10,
185b/17, 187b/06
ü.+dir 31b/16, 34b/12, 39b/09, 47b/08,
48a/09, 65a/07, 169b/18
ü.+dirler 39b/10
ü. idi 125b/14, 143b/03, 164a/12,
168b/18
ü. idiler 129a/19
ü. idim 60b/08
ü. iken 5b/09, 38a/23, 40b/07, 57a/01,
59b/19, 67a/13, 68b/19, 109b/05,
136b/18, 142b/03, 154b/19,
168a/23, 182a/09
ü.+lerdir 50b/04
ü.+yem 151a/11
ü.+yiz 43a/01

V

vācib: *Ar.* yapılması gerekli; yapılması
dinen lüzumlu olan
v.+dir 68a/16, 71a/19, 106b/23
v. olduğımı 70b/18
v. olur 71b/02, 107a/06
v.+ü'l-iz^ç ānda 170b/10
vācibü'l-vücūd: *Ar.* varlığı lüzumlu olan,
Allah
v.+a 73b/05
va^çd: *Ar.* söz verme, üstüne alma;
yapılmasına söz verilen şey
v. 73b/23, 76a/13, 119b/18, 125b/11,
136a/01, 178b/23
v. eylediler 142a/04
v.+ine 152a/13
v.+iyle 118a/10
v.+lerine 160a/13
v.+lerini 151a/19
v. olunan 44a/07
v. olunmağıla 134b/20
va^çde: *Ar.* bir iş için önden belirtilen
zaman; bir işi geciktirmek için
belirtilen zaman; ecel
v.+ler 112b/21
v.+ler eyledi 92b/22
v.+ler eylemiş 109a/06
v. olunan 128a/21
v.+siyle 176a/16
vādī: *Ar.* iki dağ arasındaki uzun çukur,
dere; bir nehrin aktığı yer, yatak
v. 140b/21, 173a/18
v.+ler 137b/19
v.+lerde 91a/06
vāfi: *Ar.* yeter, tam; sözünde duran
v. olamayup 176b/10
vāfir: *Ar.* çok, bol *krş.* vāfire
^ç asker-i v. 24a/14
v. 4b/09, 5a/16, 5b/01, 6a/18, 6b/09,
7a/01, 8b/04, 8b/05, 8b/13, 8b/14,
9a/14, 13a/12, 14b/06, 17a/04,
27a/19, 35b/21, 36a/13, 36a/14,
37a/05, 38b/12, 40a/06, 40a/21,
43a/13, 43b/16, 44b/23, 49a/08,
50a/12, 52b/15, 53a/18, 54b/01,
55b/18, 56a/05, 57a/14, 61a/19,
62b/04, 64b/19, 65a/11, 65b/09,
68b/06, 69b/19, 76b/08, 77a/12,
78a/13, 79b/23, 80b/09, 81b/11,
81b/14, 87a/09, 87a/13, 87b/15,

89a/10, 92a/14, 92b/22, 95a/15,
 95b/13, 95b/14, 103a/03, 104a/15,
 106a/05, 106a/10, 106a/16,
 109a/05, 109a/06, 109a/14,
 109b/14, 110a/20, 111b/06,
 113b/10, 116a/21, 116b/21,
 117a/18, 122a/17, 123a/06,
 123b/13, 127b/14, 128b/12,
 135a/10, 135a/11, 136b/16,
 137b/09, 137b/10, 137b/23,
 139b/03, 141a/08, 142b/05,
 144a/11, 144a/19, 144b/09,
 144b/10, 144b/14, 147a/07,
 147b/18, 148a/01, 151a/19,
 151b/07, 152a/12, 154a/17,
 154a/22, 154b/11, 155b/16,
 156b/22, 157a/04, 157b/02,
 158a/01, 159a/19, 160a/04,
 160a/07, 161b/15, 167a/19,
 168a/10, 171b/21, 178a/19,
 179b/12, 181a/11, 181b/15,
 182b/20, 183b/08, 184a/18,
 185a/21, 185a/23, 185b/03
 v. idi 85a/22
 v. olup 48a/06
 v. olur 25b/23
vāfire: *Ar.* çok, bol *krş.* vāfir
 ʿ asker-i v. 66b/08, 75b/19
 v. 99a/01, 101b/07, 109a/07, 114a/11,
 118a/09, 136b/01, 137b/01,
 154a/15, 155b/18, 159a/07,
 172a/14, 179a/10, 185b/02,
 185b/22
 v.+lerini 142a/18
 v.+niñ 158b/01
 v.+ñiz 117b/17
 v.+ye 154a/11
vāh: *Ar.* vah, yazık
 āh v.+ı 161a/03
 āh v.+ları 149a/18
 āh v. iderek 55b/15
 āh v. idüp 88b/17
 āh v. idüp 90a/14
vāhdet: *Ar.* yalnızlık, teklik, birlik
 v.+de 135b/01
 v.+inde 126b/13
vāhid: *Ar.* tek, bir
 ʿ aşr-ı v.+de 71a/03, 71a/05
 ferd-i v. 32b/18

v. 3a/16, 5a/17, 128a/22, 139b/14,
 145a/07, 145b/06, 150b/11,
 178a/14, 184a/08
 v.+de 106b/07, 106b/09
 v.+den 93a/02
 v.+e 118a/04
 v.+i 132a/10
 v.-i ehad 1b/02
 v.+iñ 137a/10
 v.+ü'l-ʿ ayn 3a/21, 182b/08
vāhiye: *Ar.* boş, anlamsız, faydasız,
 önemsiz
 v. 117b/20
vahşet: *Ar.* vahşilik, ıssızlık, tenhalık;
 korku, ürküntü
 v. 125a/10, 137b/06
 v. düşüp 144a/05
 v.+lerine 174a/09
vahşî: *Ar.* yabanî, insandan kaçan; ürkek,
 korkak; merhametsiz, duygusuz
 v. 4b/10, 4b/13, 122b/21
vaʿid: *Ar.* birini iyiliğe sevk ve
 kötülükten uzaklaştırmak için
 korkutma, yıldırma
 v.+ler 119b/18, 125b/11, 178b/23
 v.+ler itdiler 161b/17
 v.+leriyle 136a/01
vāʿiz: *Ar.* dinî öğütlerde bulunan
 v. 41a/21
vaḳʿa: *Ar.* olup geçen şey, olay; savaş
 v. 120b/18, 139a/21, 152b/12, 160b/02
 v.+da 159b/10, 172a/22
 v.+dan 119b/07, 125b/21, 144b/15,
 164a/11, 168a/11
 v.+sı 167b/11, 179b/22
 v.+sında 153a/03
 v.+ya 175a/15
vaḳār: *Ar.* ağırbaşlılık, temkinlilik
 v. 116b/17, 182a/13
vaḳf: *Ar.* durdurma, alıkoyma; duruş,
 durma; kımıldamama; ayırma,
 bağlama
 v. 118a/19, 165a/19
 v. iderler imiş 36a/01
 v. idüp 165b/15
vāḳiʿā: *Ar.* gerçek, gerçi, her ne kadar
 v. 4b/02, 28b/02, 64b/10, 76b/12,
 78b/05, 78b/16, 82a/02, 169b/04,
 184a/18

vākı' a: *Ar.* vuku bulan hâl, macera; savaş
v. 97a/23, 180b/06

vākıf: *Ar.* bilen, bir konuya hakim olan;
bir şeyi bağışlayan

v. 97b/01, 112b/09, 114a/20, 131b/23,
135a/01, 138b/09, 162a/17,
174a/18, 179a/04

v.-ı esrâr 89b/12

v.-ı esrâr oldu 9a/16, 90b/11

v.-ı esrâr oldılar 53b/12, 59a/06

v.-ı esrâr olup 55a/17

v. idi 135b/19

v. oldu 92b/01, 135a/13

v. olduğın 113b/11

v. oldılar 139b/22

v. olduğımı 97b/11

v. olduğda 99a/11, 112b/16, 134b/02,
152b/06, 164b/02

v. olduğdan 41a/05, 52a/05

v. oldum 121a/07

v. olıcağ 87a/19, 92a/23, 113a/08,
117a/03, 124a/15, 130a/21, 182a/18

v. olmağıla 125b/22

v. olmak 37a/23, 130a/14

v. olmaz 29a/10

v. olmuş 5a/11, 175a/19

v. olup 37b/21, 101a/08, 143b/09

v. olursız 132b/05

vākıyye: *Ar.* okka, dört yüz dirhemlik
tartı

v. 12b/04, 121a/19, 150b/18

vākı': *Ar.* vuku bulan, olan; olagelen,
rastlayan; geçen, geçmiş olan

v. 10b/17, 28b/05, 31b/08, 32a/03,
34b/18, 35b/08, 37a/03, 43a/22,
45a/12, 54a/07, 64a/04, 70b/13,
73b/23, 98a/06, 113b/08, 115b/18,
116b/15, 117a/10, 118a/09,
122b/11, 122b/23, 124a/15,
126a/20, 129a/18, 131a/08,
131a/18, 131b/15, 132b/05,
132b/10, 133a/17, 136a/11,
137b/05, 137b/11, 138a/09,
148a/04, 154b/10, 154b/14,
155b/07, 156a/08, 157b/23,
158a/17, 158a/23, 159a/17,
163a/16, 165a/21, 166a/16,
170b/19, 171b/15, 174b/07,
174b/13, 182a/11, 182b/02

v.+de 187a/18

v.+dir 134b/09

v. midir 11b/22, 11b/22, 131b/13

v. olacağı 120a/07

v. olan 8a/22, 13b/17, 33a/10, 33a/23,
34b/02, 34b/11, 34b/18, 35a/03,
35a/03, 35a/05, 35a/06, 35a/09,
35a/12, 67b/08, 70b/08, 70b/13,
91b/14, 123b/18, 139a/17, 146a/19,
154b/09, 187a/18

v. oldu 18a/19, 55b/16, 69b/15,
140a/08, 146b/07, 182b/07

v. oldıysa 46a/06

v. olduğ 120b/01

v. olduğımı 91a/23, 104b/10

v. olduğca 16a/10

v. olduğda 15a/16

v. olıcağ 138b/18

v. olmadı 155a/09

v. olmağıla 132b/17

v. olmayup 122b/18

v. olmuş 11a/18, 13b/09, 15a/01,
30a/15, 88b/20, 142b/21, 167b/12

v. olmuşdur 18a/08, 23a/04, 23b/05,
32b/22, 33a/05, 33a/21, 33b/08,
33b/16, 33b/18, 34a/08, 34b/01,
34b/08, 87a/21, 177a/05

v. olsa 126a/05

v. olup 2a/19, 3b/17, 4a/02, 4a/10,
5a/18, 10b/14, 10b/20, 22a/10,
22a/16, 22b/09, 26b/09, 28b/12,
29b/15, 31a/16, 31b/10, 31b/15,
31b/18, 31b/20, 32a/14, 32b/15,
32b/23, 33a/08, 34a/07, 34a/07,
34a/15, 34a/16, 35a/22, 62b/01,
88a/01, 136b/03, 155a/12, 157a/12,
168b/06, 177b/21, 180a/22,
180b/01, 184b/20

v. olur 109a/19

v. olurdu 26a/08

v. olur idi 151b/13, 178a/03

v. olur ise 41b/23

v.+sinde 25b/09

vakt: *Ar.* vakit, zaman, çağ, saat; mevsim;
fırsat; belirtilen zaman

v. 10b/02, 15a/05, 15b/18, 30b/18,
50a/02, 50b/10, 67a/13, 76b/05,
77b/13, 80a/03, 80a/05, 81b/14,
82a/21, 87b/19, 90a/21, 93a/14,

97a/12, 102b/18, 106a/01, 110b/07,
119b/03, 119b/08, 120b/12,
120b/22, 121b/20, 122b/02,
124a/05, 129b/06, 129b/07,
133b/07, 137a/12, 138a/17,
138a/19, 149b/19, 155b/23,
170b/02, 178a/02, 184b/13
v.+de 2b/03, 5b/19, 12b/17, 16a/02,
37a/03, 70a/13, 88b/05, 88b/10,
103b/23, 116a/16, 116b/07,
123b/22, 131a/13, 132a/16,
145b/10, 162b/01, 167b/02,
167b/16, 178a/11
v.+e 14b/06, 91a/22, 167a/05, 181a/04
v.+i 41a/19, 81b/06
v.-i āḫirde 26b/16
v.-i bahārda 15b/17, 15b/21
v.-i berd 15b/15
v.+idir 141a/04
v.+imize 134b/18
v.+inde 34a/16, 88b/01, 144a/01,
159b/10, 179b/22
v.+ine 115b/11, 158a/13
v.+i nisāna 7b/02
v.+iñ 70a/10
v.+i şitā 21a/10
v.+i şitāda 80b/15
v.+i şitādan 85a/13
v.+i şitāya 6a/04
v.+iyle 137a/15, 182b/01
v.+lerde 136b/06
v.+lerinde 5a/12, 30a/11
v.+ü'l-zuhr 83b/08
v.+ü'l-zuhra 18a/16, 41b/04
vaktā ki: ne vakit ki, o vakit ki, olduğu
vakit *krş.* vaktā kim
v. 8b/16, 9b/07, 119a/13, 137a/02,
155a/18, 155a/21, 171b/06, 178a/15
vaktā kim: ne vakit ki, o vakit ki, olduğu
vakit *krş.* vaktā ki
v. 7b/03, 12b/08
vakūr: *Ar.* ağırbaşı, temkinli
v. 141a/09
vālā: *Far.* yüksek, yüce
ḥıttā-i v.+dır 42b/07
ser-i v.+sı 11a/05
şān-ı v.+ları 46a/09
şān-ı v.+sına 44b/20
v. 151b/23

v. olmasına 49b/14
vālā-nijād: *Far.* soyu yüce, yüce soylu,
asil, yaradılışı yüce olan
v. 47a/11
vālī: *Ar.* bir vilayeti idare eden en büyük
memur
v. 3a/17, 88b/22, 112b/15, 112b/23,
113b/01, 114a/15, 118b/22,
119a/16, 131a/22, 163a/10,
178b/18, 182b/10
v.+leri 116a/06, 179b/07, 181a/19
v. olmak 115a/20
v.+si 7a/12, 7a/12, 7a/13, 7a/14,
36a/22, 46b/12, 51b/08, 52b/14,
53a/01, 53a/02, 56a/23, 56b/03,
56b/14, 56b/22, 57b/18, 59a/13,
60a/01, 60a/17, 63b/20, 66b/02,
70b/14, 70b/14, 72a/18, 72a/21,
72a/21, 72a/23, 73b/08, 75a/05,
75a/07, 75a/09, 75b/04, 75b/16,
77a/07, 77a/12, 79a/02, 79a/08,
80a/22, 80b/02, 80b/23, 81a/23,
81b/01, 82b/20, 83a/07, 83a/09,
83a/22, 84a/16, 86b/04, 86b/08,
113a/17, 113b/15, 114a/03,
118a/06, 118b/07, 121b/09,
126a/18, 134a/02, 163a/06,
163a/08, 178b/19, 179a/05,
183b/05, 185b/13, 186a/02,
186b/06, 187a/02
v.+sinden 118b/11
v.+sine 40a/03
v.+sisin 134a/19
vālid: *Ar.* baba, ata
v.-i mācidleri 40b/21
vālide: *Ar.* doğuran, ana, anne
v. 174b/11
v.-i şehzāde 3a/11
v.+leri 149b/23
v.+si 22a/14, 27b/14, 96a/11, 154a/22,
171a/03, 171a/04, 175b/07,
175b/09, 176a/12
v.+sine 174b/07
v.+sini 169b/10
v.+siyle 175a/07
vālideyn: *Ar.* ana ile baba
v.+imiñ 49b/10
vallahī: *Ar.* “Allah için, Allah hakkı için”
anlamına gelen büyük yemin

v. 41b/13, 41b/13, 42b/14, 95a/10
var: var, yok karşıtı
v. 3b/05, 3b/16, 3b/23, 4a/16, 4b/08, 5a/05, 6b/01, 7b/01, 7b/06, 10b/06, 11a/18, 11a/22, 13b/09, 13b/10, 14a/02, 14b/23, 15b/06, 16b/09, 16b/09, 16b/16, 16b/18, 17a/11, 18a/20, 21a/23, 22a/05, 22b/03, 22b/04, 22b/11, 23a/01, 23b/19, 24a/02, 28b/01, 28b/06, 29a/16, 29a/19, 29b/13, 30a/08, 30a/20, 31a/22, 32a/15, 33b/13, 35b/21, 38b/20, 39a/06, 48a/04, 54a/20, 58b/08, 62b/21, 70b/11, 76b/19, 77b/21, 78a/08, 78b/12, 89a/15, 95a/03, 95a/04, 95a/21, 95b/02, 101b/08, 102a/01, 103b/21, 105a/23, 108a/02, 111a/23, 112a/02, 120b/20, 124a/06, 128a/01, 129a/05, 129a/09, 130b/16, 131b/12, 132a/03, 132b/11, 134a/07, 136a/07, 138b/06, 139b/08, 143a/14, 166a/09, 175a/19, 182b/03, 187a/15, 187b/11
v.+dır 3b/20, 4a/01, 4b/09, 6b/01, 6b/20, 8b/15, 9a/21, 9a/23, 9a/23, 9b/20, 10a/04, 10a/07, 10b/02, 11a/13, 12a/15, 12b/04, 14a/01, 14b/22, 15a/04, 15b/04, 15b/13, 16a/14, 16a/18, 16a/23, 17a/01, 17a/22, 17b/04, 18a/01, 18a/20, 19a/09, 21b/18, 22a/07, 22a/22, 22b/19, 23a/01, 23a/16, 24b/07, 24b/08, 28b/17, 28b/17, 29a/15, 30a/09, 32b/14, 33b/21, 34a/01, 34a/02, 34a/03, 36b/03, 40b/18, 41a/13, 41b/12, 42b/14, 44b/04, 47a/01, 47a/12, 47b/09, 47b/20, 48a/14, 48a/20, 49a/01, 49a/08, 49a/21, 50b/01, 50b/03, 57b/02, 85b/02, 86a/05, 89b/06, 100b/08, 102b/04, 109b/11, 111b/10, 121b/18, 135a/10, 140b/12, 141a/08, 174b/22, 180b/09, 180b/21
v. eyleyen 24b/15, 99a/05
v. idi 13a/11, 18b/03, 19a/16, 27a/23, 37b/13, 40a/21, 41a/02, 43b/07,

68b/05, 73b/18, 77a/12, 79a/13, 80a/07, 84b/18, 112a/23, 127a/06, 128b/18, 148a/20, 157b/13, 160a/13, 163b/19, 175b/01, 176a/02, 182a/01
v. iken 114a/14, 121a/02, 121a/14, 163a/18, 172b/09
v. imiş 5b/04, 8b/13, 12a/23, 14a/07, 18b/17, 40a/22, 59a/07, 105b/21, 108b/13, 111a/03
v. ise 20b/10, 38a/18, 41b/01, 46b/03, 50a/23, 57b/09, 74b/19
v. mı 13b/13, 38a/10, 120a/19, 146b/19, 165b/19
v. midir 6a/22, 13a/14, 15b/15, 42b/13, 46b/22, 115b/06
v.+sa 29a/06
var-: gitmek, yetişmek; amaca ulaşmak, erişmek; anlamak
başa v.-maz 96a/22
v. 15b/12, 29a/05, 58b/02, 60b/09, 72a/12, 80b/16, 89a/20, 90b/05, 93b/05, 99b/03, 104a/21, 105a/06, 107b/13, 111b/15, 184b/15
v.-a 169b/15, 185b/16
v.-acak 9a/15, 49b/01, 170b/07
v.-acaıkları 73a/06
v.-alar 168a/16
v.-alım 58b/07, 98a/02, 147b/22
v.-amayup 133a/13
v.-amaz 50b/09
v.-an 17a/15, 28b/19, 30a/22, 30a/22, 40a/05, 65a/11, 67a/07, 133a/08, 183a/12, 187a/05
v.-ayım 103a/13
v.-dı 92b/01, 96a/07, 102b/23, 106a/19, 113a/15, 113a/19, 130a/10, 148b/01, 156a/03, 157b/04, 158b/03, 165b/20, 171a/16, 179a/18, 182b/02, 184a/04
v.-dığımında 42a/09
v.-dığımızda 37a/12, 40b/14, 43a/13, 43a/19, 44b/22, 45b/11
v.-dığında 38b/09
v.-dık 45b/09
v.-dıkça 58a/15
v.-dıkça 147b/02

v.-dıkda 18a/10, 19b/06, 47a/15,
47b/02, 132a/07, 133a/05, 133a/06,
150b/08
v.-dıklarında 180b/14
v.-dılar 94b/23, 95a/20, 99b/04,
156b/03, 171a/10, 184a/08
v.-dım 94a/04, 94a/13
v.-diñ 148a/05
v.-duğımızda 40b/07
v.-duğlarında 153b/15
v.-ınca 3b/05, 15b/12, 16a/05, 18a/13,
32a/16, 32a/18, 33a/18, 33a/22,
33b/09, 35a/07, 46a/20, 46a/21,
46b/01, 54b/01, 72b/17, 74b/08,
79a/23, 88a/13, 88a/13, 88a/13,
88a/14, 88a/14, 88a/15, 88a/16,
104a/03, 105a/07, 108a/10,
108a/10, 108a/14, 110a/01,
110a/01, 110a/02, 110a/03,
110a/11, 110a/11, 110a/12,
110a/15, 119a/01, 165b/03,
165b/09
v.-iñ 143a/06, 147b/11, 154b/02
v.-iñuz 27a/06
v.-ır 37b/10, 38a/22, 180b/11
v.-ırlar 180b/12
v.-ıyorlar 49b/01
v.-madan 66b/04, 77b/13, 173a/20
v.-madı 59a/02
v.-madılar 141b/14
v.-mağa 96a/12, 134a/06, 169b/16
v.-mağ 30a/18, 51b/02, 138a/06,
168a/14
v.-malarıyla 129a/23
v.-malıdır 75b/11
v.-mam 36b/08, 161b/02
v.-mamağ 135b/02
v.-mamızdan 37a/16
v.-mayayım 148a/11
v.-mayup 133b/17, 148a/23, 170b/04,
173a/14
v.-mazdan 53a/17, 74b/05
v.-mazlar 42a/14, 42a/15
v.-mazlar mı 42a/14
v.-miş 184a/23
v.-miş idim 111b/22
v.-sa 11b/22, 131a/10
v.-sam 103b/11
v.-sun 55a/16, 98b/05

v.-sunlar 45b/08
v.-up 5a/08, 6a/05, 6a/12, 6b/14,
7b/14, 8a/04, 8b/15, 8b/15, 12a/02,
14a/11, 14b/17, 15b/12, 17b/10,
17b/19, 18a/14, 18a/21, 19a/03,
19a/05, 19a/14, 20a/15, 25b/01,
26a/10, 32b/05, 36b/10, 39a/02,
39a/09, 40a/14, 41a/14, 41a/19,
45a/09, 50b/11, 50b/21, 51a/08,
51a/14, 51a/16, 52a/07, 53a/17,
53b/04, 53b/07, 54b/05, 54b/09,
55a/17, 55a/22, 55b/04, 58a/19,
58b/08, 58b/11, 59a/13, 59a/19,
59b/01, 59b/07, 59b/17, 60b/09,
62a/06, 64a/20, 64b/23, 65a/02,
65a/21, 65a/22, 68a/20, 73a/14,
77a/06, 78a/14, 79a/01, 81b/19,
86b/11, 87a/17, 87b/20, 87b/23,
88a/22, 90a/21, 90b/08, 90b/08,
91b/04, 92a/18, 92a/23, 92b/13,
92b/20, 93a/21, 93a/23, 93b/16,
94a/11, 94a/14, 94b/02, 94b/10,
95b/18, 95b/19, 96a/08, 97a/03,
98a/04, 98b/12, 99b/03, 102a/14,
102b/08, 102b/10, 102b/17,
103a/02, 103a/09, 103b/08,
104a/04, 104a/20, 104b/01,
104b/08, 105a/19, 105b/22,
106a/15, 106a/20, 106a/20,
111a/21, 112a/13, 113a/12,
115a/03, 116b/05, 128b/23,
130b/21, 138a/13, 139a/13,
140b/08, 141a/18, 141b/18,
143b/21, 146a/02, 147a/15,
147b/21, 149a/15, 149a/15,
149a/20, 150b/13, 152b/13,
156b/22, 158a/03, 158b/23,
162a/13, 164b/22, 165b/09,
166a/17, 167a/03, 167b/03,
168a/09, 181a/15, 181b/22,
183b/04, 183b/18, 184a/01,
184a/20, 184b/02, 184b/06,
184b/09, 184b/17, 184b/18,
185a/08, 186b/18, 187a/08

varağa: Ar. tek yaprak, tek kâğıt; yazılı kâğıt

v. 72b/03, 140a/18

vara vara: giderek, zaman içinde, zaman geçtikçe, bir müddet sonra

v. 6a/21, 69b/14, 76a/04, 90a/07,
97b/01
vāridīn: *Ar.* gelenler
v. 180b/07
vāriş: *Ar.* mirasçı, kendisine miras düşen
v.+ü'l-enbiyā' 2b/16, 71a/01, 106b/05
varṭa: *Ar.* uçurum; tehlike
v. 95b/04
v.+ya 120a/02
varul-: herhangi bir yere ulaşmak
v.-ması 75b/14
v.-maya 148b/16
v.-ur 15b/05
varuṣ: varma, gitme, yetişme; kavrama
v.+a 58b/19
v.+ında 15a/18, 57b/05, 57b/19
vasaṭ: *Ar.* orta, merkez, iç
v.+ında 180a/21
vaşf: *Ar.* nitelik, sıfat; bir kimsenin veya
şeyin
durumunu, anlatarak tarif etme; övme
v. 30a/02, 79a/15, 84a/19, 93b/14,
176a/09
v.+a 57b/04, 84a/20
v.+a gelmez 97a/18
v.+ı 28a/15, 89a/19, 103b/20
v. olunmaz 17a/08, 27b/03, 141a/23
vāşıl: *Ar.* erişen, ulaşan, kavuşan
v. 36b/22, 49b/05, 77a/15, 113b/01,
141a/15
v.+ında 170b/19
v. olalar 137a/18
v. oldu 67b/15, 95a/17, 99a/09,
100b/22, 128b/11, 157a/16,
186a/22
v. olduğu 182a/14
v. oldu ise 93b/11
v. oldılar 154a/20, 162a/08
v. olduğda 126b/04, 137a/19, 139b/17,
154b/23, 160a/12
v. olduğdan 139a/10
v. olduklarında 144b/22
v. olıcağ 105b/19, 119b/17, 184b/05
v. olmadan 52a/13
v. olmak 130b/04, 157a/14, 164a/14
v. olmaz 135a/02
v. olup 31a/14, 85a/08, 92a/19,
93a/17, 119b/03, 136b/12
v. olur 22b/21, 180b/11

vāsiṭa: *Ar.* iki şeyi birbirine bitştiren
üçüncü; aracı, arada bulunan, araya
giren; âlet, araç
v. idüp 171a/03
vasīḥ: *Ar.* geniş, bol
v. 36b/19, 37a/01
vāsiḥ: *Ar.* geniş; açık; enli; bol
v. 37a/07, 110a/22, 110a/23
v.+de 130b/09
v.+dir 22a/02
vaşiyyet: *Ar.* bir kimsenin öldükten sonra
yapılmasını istediğı şey
v. 125b/20
v. eyledi 176a/11
v. eylemiş imiş 67a/15
v.+i 176a/13
v.+ler eyledi 125a/05
vaşşāf: *Ar.* vasıflarını bildirerek anlatan
veya öven
v.+ında 42b/07
vaṭan: *Ar.* vatan, ev, yurt, memleket, ülke
v. 17b/18, 116b/02, 118b/20, 142a/01,
153b/18, 169a/19, 178a/16,
181a/22, 181b/18
v.+a 93b/10
v.+ım 158b/10
v.+ımız 112b/01
v. idüp 17b/15
v.+larına 140b/04
vāy: şaşma anlatan bir söz
v. 130b/22
vazḥ: *Ar.* bırakma, koyma; belirleme,
tayin etme; ortaya çıkarma; duruş,
hareket
v. 44a/05, 44a/05, 104b/22, 106a/13,
113a/20, 116a/02, 117b/01,
117b/07, 118a/13, 121b/04,
130a/22, 152a/13, 158b/22,
164b/08, 165a/06, 166a/21,
166b/22, 167a/16, 169a/10,
171b/02, 174a/17, 174b/01,
174b/09, 175b/16, 178b/16,
184a/18
v.+ı 100a/06
v.-ı hareketleri 43b/04, 62a/16
v.+ına 143b/02
v.+ından 169b/07
v.+ını 173b/06
v. iden 43a/05

v. iderler 126a/04
v. idüp 14b/04, 38b/22, 165a/15,
165a/19
v. itmek 61b/10
v.+larından 39b/22
v. olmak 65b/16
v. oluna 116b/12
vazâyif: *Ar.* vazifeler, görevler
erbâb-ı v.+iñ 46b/06
vâzih: *Ar.* açık, meydanda, belli, kapalı
olmayan
v.+dır 114a/13
vaz' -ı haml: doğurma
v. ider 12b/23
vaz' -ı yed: el koyma; tayin etme; kurma,
icat etme; meydana getirme
v. eylemedi 36a/15
v. itmektedir 167a/02
vazife: *Ar.* vazife, görev
v.+miz 158a/19
vaz' iyyed: *Ar.* durum, duruş *krş.*
vaz' iyyet
v. 158a/10, 165a/01
v.+e 149b/23
vaz' iyyet: *Ar.* durum, duruş *krş.*
vaz' iyyed
v.+de 162b/12
v. idemezler 132b/12
v. olunmayup 139b/18
ve: *Far.* ve *krş.* ü
v. 1b/01, 1b/01, 1b/01, 1b/02, 1b/02,
1b/03, 1b/04, 1b/04, 1b/05, 1b/05,
1b/05, 1b/07, 1b/08, 1b/08, 1b/09,
1b/09, 1b/09, 1b/09, 1b/10, 1b/10,
1b/11, 1b/11, 1b/17, 1b/18, 2a/01,
2a/02, 2a/02, 2a/03, 2a/04, 2a/04,
2a/04, 2a/06, 2a/08, 2a/09, 2a/09,
2a/10, 2a/10, 2a/10, 2a/10, 2a/11,
2a/11, 2a/12, 2a/12, 2a/12, 2a/12,
2a/13, 2a/15, 2a/18, 2a/18, 2a/21,
2a/23, 2b/01, 2b/01, 2b/01, 2b/04,
2b/04, 2b/05, 2b/08, 2b/08, 2b/09,
2b/09, 2b/09, 2b/10, 2b/11, 2b/12,
2b/13, 2b/14, 2b/14, 2b/15, 2b/16,
2b/16, 2b/17, 2b/18, 2b/19, 2b/21,
2b/21, 2b/23, 2b/23, 3a/03, 3a/04,
3a/05, 3a/06, 3a/07, 3a/07, 3a/08,
3a/09, 3a/14, 3a/15, 3a/16, 3a/17,
3a/18, 3a/18, 3a/19, 3a/19, 3a/21,

3a/21, 3a/22, 3a/23, 3b/02, 3b/03,
3b/03, 3b/03, 3b/04, 3b/05, 3b/05,
3b/06, 3b/07, 3b/07, 3b/09, 3b/11,
3b/12, 3b/12, 3b/12, 3b/12, 3b/13,
3b/15, 3b/15, 3b/16, 3b/16, 3b/17,
3b/18, 3b/19, 3b/19, 3b/20, 3b/21,
3b/21, 3b/22, 3b/22, 3b/22, 3b/23,
3b/23, 3b/23, 4a/01, 4a/03, 4a/04,
4a/08, 4a/09, 4a/10, 4a/11, 4a/14,
4a/16, 4a/18, 4a/20, 4a/20, 4a/23,
4b/01, 4b/01, 4b/03, 4b/03, 4b/04,
4b/05, 4b/06, 4b/07, 4b/07, 4b/08,
4b/08, 4b/09, 4b/11, 4b/12, 4b/14,
4b/15, 4b/16, 4b/19, 4b/19, 4b/19,
4b/20, 4b/20, 4b/21, 4b/21, 4b/21,
4b/22, 5a/01, 5a/01, 5a/01, 5a/02,
5a/02, 5a/02, 5a/03, 5a/03, 5a/05,
5a/07, 5a/07, 5a/08, 5a/09, 5a/11,
5a/11, 5a/12, 5a/12, 5a/12, 5a/12,
5a/13, 5a/14, 5a/14, 5a/14, 5a/15,
5a/15, 5a/16, 5a/17, 5a/17, 5a/19,
5a/19, 5a/21, 5a/22, 5b/04, 5b/08,
5b/09, 5b/10, 5b/14, 5b/15, 5b/16,
5b/18, 5b/20, 5b/20, 5b/21, 5b/21,
5b/22, 6a/02, 6a/05, 6a/07, 6a/07,
6a/08, 6a/09, 6a/09, 6a/09, 6a/10,
6a/10, 6a/10, 6a/11, 6a/13, 6a/15,
6a/15, 6a/16, 6a/17, 6a/17, 6a/20,
6a/23, 6a/23, 6b/02, 6b/02, 6b/03,
6b/04, 6b/11, 6b/12, 6b/15, 6b/16,
6b/17, 6b/21, 6b/23, 6b/23, 7a/01,
7a/02, 7a/02, 7a/03, 7a/04, 7a/04,
7a/05, 7a/05, 7a/07, 7a/07, 7a/08,
7a/08, 7a/12, 7a/12, 7a/12, 7a/13,
7a/13, 7a/13, 7a/13, 7a/13, 7a/14,
7a/14, 7a/18, 7a/18, 7a/20, 7a/21,
7a/21, 7a/21, 7a/23, 7b/01, 7b/03,
7b/03, 7b/04, 7b/05, 7b/05, 7b/05,
7b/05, 7b/06, 7b/06, 7b/06, 7b/11,
7b/13, 7b/13, 7b/13, 7b/14, 7b/15,
7b/15, 7b/15, 7b/17, 7b/17, 7b/17,
7b/17, 7b/20, 8a/03, 8a/03, 8a/03,
8a/06, 8a/09, 8a/15, 8a/16, 8a/16,
8a/17, 8a/17, 8a/18, 8a/19, 8a/19,
8a/19, 8a/19, 8a/19, 8a/19, 8a/20,
8a/22, 8b/04, 8b/04, 8b/10, 8b/12,
8b/13, 8b/17, 8b/19, 8b/19, 8b/20,
8b/23, 9a/01, 9a/04, 9a/04, 9a/04,
9a/04, 9a/04, 9a/05, 9a/05, 9a/09,

9a/09, 9a/12, 9a/20, 9b/01, 9b/02,
9b/03, 9b/03, 9b/03, 9b/04, 9b/04,
9b/04, 9b/04, 9b/04, 9b/05, 9b/05,
9b/08, 9b/11, 9b/11, 9b/12, 9b/13,
9b/14, 9b/18, 9b/20, 9b/23, 9b/23,
10a/02, 10a/04, 10a/05, 10a/06,
10a/07, 10a/12, 10a/13, 10a/13,
10a/14, 10a/16, 10a/18, 10a/19,
10a/20, 10a/20, 10a/21, 10a/22,
10a/23, 10a/23, 10b/01, 10b/01,
10b/02, 10b/04, 10b/04, 10b/04,
10b/05, 10b/06, 10b/08, 10b/11,
10b/12, 10b/13, 10b/14, 10b/15,
10b/15, 10b/23, 10b/23, 10b/23,
11a/01, 11a/03, 11a/04, 11a/05,
11a/06, 11a/06, 11a/08, 11a/08,
11a/09, 11a/12, 11a/12, 11a/13,
11a/13, 11a/16, 11a/17, 11a/17,
11a/19, 11a/19, 11a/21, 11a/21,
11a/21, 11a/22, 11b/05, 11b/06,
11b/08, 11b/10, 11b/14, 11b/15,
11b/18, 11b/23, 11b/23, 12a/01,
12a/01, 12a/04, 12a/05, 12a/05,
12a/06, 12a/06, 12a/06, 12a/11,
12a/15, 12a/15, 12a/15, 12a/16,
12a/22, 12b/01, 12b/01, 12b/01,
12b/03, 12b/03, 12b/04, 12b/08,
12b/10, 12b/11, 12b/12, 12b/13,
12b/18, 13a/01, 13a/02, 13a/02,
13a/02, 13a/03, 13a/03, 13a/03,
13a/09, 13a/09, 13a/09, 13a/17,
13a/17, 13a/17, 13b/04, 13b/05,
13b/05, 13b/06, 13b/06, 13b/09,
13b/09, 13b/10, 13b/10, 13b/10,
13b/10, 13b/11, 13b/14, 13b/14,
13b/14, 13b/15, 13b/19, 13b/19,
13b/20, 13b/20, 13b/20, 14a/03,
14a/04, 14a/06, 14a/07, 14a/07,
14a/09, 14a/11, 14a/13, 14a/18,
14a/18, 14a/19, 14a/19, 14a/19,
14a/19, 14a/19, 14a/21, 14a/21,
14a/21, 14b/01, 14b/02, 14b/05,
14b/07, 14b/08, 14b/12, 14b/13,
14b/14, 14b/15, 14b/15, 14b/15,
14b/15, 14b/16, 14b/19, 14b/20,
14b/21, 14b/22, 14b/22, 14b/23,
15a/01, 15a/02, 15a/02, 15a/02,
15a/02, 15a/02, 15a/03, 15a/03,
15a/03, 15a/04, 15a/05, 15a/07,

15a/08, 15a/09, 15a/10, 15a/11,
15a/11, 15a/12, 15a/12, 15a/12,
15a/17, 15a/18, 15a/19, 15a/20,
15a/20, 15a/21, 15a/21, 15a/21,
15a/21, 15a/22, 15a/22, 15a/23,
15a/23, 15a/23, 15a/23, 15a/23,
15b/01, 15b/02, 15b/02, 15b/02,
15b/02, 15b/03, 15b/03, 15b/03,
15b/04, 15b/04, 15b/06, 15b/06,
15b/07, 15b/08, 15b/08, 15b/09,
15b/09, 15b/10, 15b/10, 15b/13,
15b/14, 15b/16, 15b/18, 15b/21,
15b/21, 15b/22, 15b/22, 15b/22,
15b/22, 15b/23, 15b/23, 16a/01,
16a/01, 16a/03, 16a/04, 16a/05,
16a/06, 16a/08, 16a/08, 16a/08,
16a/09, 16a/09, 16a/10, 16a/11,
16a/13, 16a/13, 16a/13, 16a/14,
16a/14, 16a/15, 16a/15, 16a/17,
16a/17, 16a/18, 16a/18, 16a/23,
16b/01, 16b/02, 16b/03, 16b/03,
16b/04, 16b/04, 16b/05, 16b/06,
16b/07, 16b/07, 16b/07, 16b/09,
16b/09, 16b/11, 16b/11, 16b/15,
16b/16, 16b/17, 16b/19, 16b/21,
17a/01, 17a/01, 17a/01, 17a/02,
17a/03, 17a/03, 17a/05, 17a/05,
17a/05, 17a/07, 17a/10, 17a/11,
17a/12, 17a/13, 17a/18, 17a/18,
17a/19, 17a/20, 17a/20, 17a/20,
17a/20, 17a/21, 17a/22, 17b/01,
17b/06, 17b/07, 17b/07, 17b/10,
17b/12, 17b/14, 17b/22, 17b/23,
17b/23, 17b/23, 17b/23, 17b/23,
18a/01, 18a/01, 18a/02, 18a/07,
18a/08, 18a/13, 18a/15, 18a/16,
18a/18, 18b/01, 18b/08, 18b/09,
18b/10, 18b/11, 18b/12, 18b/12,
18b/18, 18b/18, 18b/18, 18b/19,
18b/20, 18b/20, 18b/21, 18b/21,
19a/02, 19a/10, 19a/10, 19a/13,
19a/17, 19a/17, 19a/17, 19a/19,
19a/19, 19a/20, 19a/23, 19b/03,
19b/03, 19b/13, 19b/14, 19b/15,
19b/16, 19b/16, 19b/17, 19b/17,
19b/17, 19b/21, 19b/22, 20a/02,
20a/03, 20a/05, 20a/06, 20a/09,
20a/09, 20a/11, 20a/17, 20a/23,
20b/01, 20b/01, 20b/02, 20b/03,

20b/03, 20b/05, 20b/05, 20b/06,
20b/10, 20b/10, 20b/11, 20b/18,
20b/19, 20b/21, 20b/22, 21a/02,
21a/08, 21a/10, 21a/11, 21a/18,
21a/derkenar, 21a/derkenar,
21a/derkenar, 21b/01, 21b/01,
21b/03, 21b/03, 21b/03, 21b/03,
21b/04, 21b/05, 21b/07, 21b/10,
21b/11, 21b/15, 21b/15, 21b/21,
21b/21, 21b/21, 21b/22, 21b/23,
22a/01, 22a/01, 22a/01, 22a/01,
22a/01, 22a/01, 22a/02, 22a/03,
22a/03, 22a/03, 22a/04, 22a/05,
22a/05, 22a/07, 22a/07, 22a/08,
22a/09, 22a/10, 22a/12, 22a/12,
22a/12, 22a/13, 22a/15, 22a/22,
22a/22, 22a/22, 22a/23, 22b/04,
22b/10, 22b/10, 22b/10, 22b/19,
22b/19, 22b/20, 23a/01, 23a/02,
23a/04, 23a/05, 23a/05, 23a/06,
23a/06, 23a/07, 23a/07, 23a/08,
23a/09, 23a/09, 23a/10, 23a/12,
23a/13, 23a/14, 23a/17, 23a/19,
23b/01, 23b/02, 23b/04, 23b/04,
23b/06, 23b/10, 23b/10, 23b/11,
23b/14, 23b/14, 23b/15, 23b/15,
23b/15, 23b/17, 23b/18, 23b/21,
24a/01, 24a/04, 24a/06, 24a/06,
24a/07, 24a/07, 24a/12, 24a/13,
24a/13, 24a/13, 24a/17, 24a/18,
24a/22, 24a/22, 24b/03, 24b/04,
24b/12, 24b/12, 24b/17, 24b/20,
24b/20, 24b/20, 24b/21, 25a/04,
25a/06, 25a/09, 25a/17, 25a/18,
25a/18, 25b/03, 25b/03, 25b/07,
25b/07, 25b/11, 25b/12, 25b/15,
25b/17, 25b/18, 25b/19, 25b/19,
25b/19, 25b/20, 25b/21, 25b/22,
25b/23, 26a/02, 26a/07, 26a/13,
26b/01, 26b/02, 26b/07, 26b/12,
26b/12, 26b/13, 26b/14, 26b/17,
27a/15, 27a/20, 27a/20, 27b/03,
27b/06, 27b/06, 27b/07, 27b/07,
27b/08, 27b/09, 27b/17, 27b/17,
27b/17, 27b/18, 27b/18, 27b/19,
27b/21, 27b/22, 28a/07, 28a/12,
28a/17, 28b/01, 28b/03, 28b/03,
28b/03, 28b/04, 28b/06, 28b/10,
28b/11, 28b/11, 28b/12, 28b/13,

28b/14, 28b/14, 28b/14, 28b/15,
28b/17, 28b/17, 28b/18, 28b/20,
28b/20, 29a/06, 29a/06, 29a/07,
29a/08, 29a/10, 29a/13, 29a/15,
29a/15, 29a/17, 29a/19, 29b/02,
29b/06, 29b/07, 29b/08, 29b/08,
29b/10, 29b/12, 29b/13, 29b/13,
29b/14, 29b/17, 29b/18, 29b/20,
29b/20, 29b/21, 29b/23, 30a/01,
30a/01, 30a/03, 30a/05, 30a/05,
30a/07, 30a/09, 30a/12, 30a/13,
30a/14, 30a/17, 30a/18, 30a/20,
30a/20, 30a/22, 30a/22, 30b/01,
30b/03, 30b/04, 30b/08, 30b/09,
30b/10, 30b/15, 30b/22, 30b/23,
30b/23, 31a/02, 31a/04, 31a/05,
31a/12, 31a/17, 31a/18, 31a/19,
31a/19, 31a/19, 31a/19, 31a/19,
31a/19, 31a/19, 31a/21, 31a/22,
31a/22, 31b/06, 31b/11, 31b/12,
31b/12, 31b/14, 31b/15, 31b/16,
31b/16, 31b/22, 32a/01, 32a/01,
32a/02, 32a/05, 32a/06, 32a/07,
32a/07, 32a/08, 32a/11, 32a/17,
32a/17, 32a/19, 32a/20, 32a/21,
32a/21, 32b/01, 32b/01, 32b/02,
32b/05, 32b/11, 32b/11, 32b/12,
32b/12, 32b/13, 32b/17, 32b/19,
32b/20, 32b/21, 32b/21, 32b/21,
32b/21, 33a/04, 33a/11, 33a/22,
33b/02, 33b/09, 33b/09, 33b/10,
33b/11, 33b/13, 33b/15, 33b/17,
33b/17, 33b/18, 33b/19, 33b/22,
33b/22, 34a/01, 34a/02, 34a/03,
34a/06, 34a/06, 34a/09, 34a/09,
34a/13, 34a/17, 34a/18, 34a/19,
34a/20, 34a/20, 34a/21, 34a/23,
34a/23, 34b/01, 34b/01, 34b/02,
34b/04, 34b/05, 34b/05, 34b/05,
34b/06, 34b/08, 34b/09, 34b/09,
34b/12, 34b/12, 34b/13, 34b/13,
34b/14, 34b/14, 34b/15, 34b/15,
34b/15, 34b/16, 34b/16, 34b/16,
34b/16, 34b/16, 34b/17, 34b/17,
34b/20, 34b/21, 35a/01, 35a/03,
35a/04, 35a/04, 35a/05, 35a/06,
35a/08, 35a/08, 35a/08, 35a/09,
35a/09, 35a/10, 35a/11, 35a/12,
35a/13, 35a/13, 35a/15, 35a/15,

35a/15, 35a/16, 35a/17, 35a/18,
35a/19, 35a/20, 35a/22, 35b/01,
35b/03, 35b/05, 35b/06, 35b/07,
35b/08, 35b/09, 35b/11, 35b/13,
35b/14, 35b/14, 35b/16, 35b/18,
35b/18, 35b/19, 35b/19, 35b/20,
35b/20, 35b/20, 35b/22, 35b/23,
35b/23, 36a/03, 36a/03, 36a/04,
36a/05, 36a/06, 36a/09, 36a/10,
36a/10, 36a/10, 36a/11, 36a/11,
36a/12, 36a/12, 36a/13, 36a/13,
36a/14, 36a/15, 36a/16, 36a/19,
36a/19, 36a/21, 36a/23, 36b/02,
36b/03, 36b/06, 36b/08, 36b/11,
36b/11, 36b/11, 36b/12, 36b/12,
36b/15, 36b/18, 36b/18, 36b/19,
36b/20, 36b/21, 36b/22, 36b/23,
36b/23, 36b/23, 37a/01, 37a/01,
37a/02, 37a/02, 37a/04, 37a/04,
37a/05, 37a/05, 37a/06, 37a/07,
37a/07, 37a/08, 37a/08, 37a/09,
37a/09, 37a/10, 37a/13, 37a/16,
37a/17, 37a/20, 37b/02, 37b/02,
37b/02, 37b/08, 37b/10, 37b/15,
37b/17, 37b/19, 38a/01, 38a/03,
38a/03, 38a/03, 38a/04, 38a/07,
38a/09, 38a/10, 38a/14, 38a/14,
38a/15, 38a/15, 38a/16, 38a/18,
38a/20, 38a/23, 38b/02, 38b/03,
38b/04, 38b/07, 38b/08, 38b/10,
38b/13, 38b/17, 38b/17, 38b/18,
38b/18, 38b/21, 38b/21, 38b/22,
38b/23, 39a/01, 39a/01, 39a/01,
39a/03, 39a/05, 39a/05, 39a/05,
39a/07, 39a/08, 39a/13, 39a/18,
39b/01, 39b/02, 39b/02, 39b/04,
39b/09, 39b/10, 39b/13, 39b/20,
39b/21, 39b/21, 39b/22, 40a/03,
40a/04, 40a/09, 40a/11, 40a/14,
40a/15, 40a/16, 40a/16, 40a/18,
40a/19, 40a/19, 40a/19, 40a/19,
40a/20, 40a/20, 40a/21, 40b/01,
40b/01, 40b/02, 40b/05, 40b/05,
40b/06, 40b/08, 40b/09, 40b/09,
40b/09, 40b/09, 40b/09, 40b/09,
40b/10, 40b/10, 40b/13, 40b/13,
40b/15, 40b/16, 40b/21, 40b/21,
40b/22, 41a/02, 41a/04, 41a/05,
41a/07, 41a/08, 41a/08, 41a/10,

41a/10, 41a/11, 41a/11, 41a/14,
41a/14, 41a/14, 41a/15, 41a/15,
41a/15, 41a/16, 41a/17, 41a/17,
41a/20, 41a/21, 41b/01, 41b/01,
41b/01, 41b/03, 41b/03, 41b/04,
41b/05, 41b/07, 41b/08, 41b/09,
41b/14, 41b/17, 41b/19, 41b/21,
41b/22, 41b/22, 42a/02, 42a/02,
42a/02, 42a/02, 42a/03, 42a/04,
42a/04, 42a/09, 42a/11, 42a/11,
42a/13, 42a/17, 42a/17, 42a/17,
42a/17, 42a/17, 42a/17, 42a/18,
42a/20, 42a/20, 42a/20, 42a/21,
42a/23, 42b/01, 42b/01, 42b/01,
42b/01, 42b/02, 42b/02, 42b/03,
42b/03, 42b/03, 42b/03, 42b/04,
42b/04, 42b/04, 42b/05, 42b/05,
42b/06, 42b/09, 42b/13, 42b/19,
42b/22, 43a/01, 43a/04, 43a/06,
43a/08, 43a/13, 43a/13, 43a/15,
43a/16, 43a/18, 43a/22, 43a/22,
43a/23, 43b/01, 43b/04, 43b/04,
43b/04, 43b/06, 43b/07, 43b/10,
43b/16, 43b/16, 43b/19, 43b/19,
43b/20, 43b/20, 43b/20, 43b/22,
44a/02, 44a/02, 44a/05, 44a/06,
44a/06, 44a/07, 44a/07, 44a/07,
44a/15, 44a/16, 44a/17, 44a/18,
44a/20, 44a/20, 44a/21, 44b/01,
44b/01, 44b/02, 44b/07, 44b/07,
44b/09, 44b/10, 44b/11, 44b/11,
44b/17, 44b/20, 44b/20, 44b/23,
45a/06, 45a/07, 45a/09, 45a/09,
45a/11, 45a/13, 45a/14, 45a/20,
45a/21, 45a/23, 45b/01, 45b/02,
45b/04, 45b/06, 45b/06, 45b/07,
45b/10, 45b/11, 45b/14, 45b/16,
45b/17, 45b/18, 45b/18, 45b/22,
45b/23, 46a/05, 46a/06, 46a/08,
46a/09, 46a/09, 46a/09, 46a/09,
46a/09, 46a/09, 46a/10, 46a/10,
46a/10, 46a/10, 46a/11, 46a/12,
46a/12, 46a/13, 46a/13, 46a/14,
46a/15, 46a/18, 46a/19, 46a/19,
46a/19, 46a/20, 46a/20, 46a/20,
46a/20, 46a/20, 46a/20, 46a/21,
46a/21, 46a/22, 46a/22, 46a/23,
46a/23, 46a/23, 46a/23, 46a/23,
46a/23, 46a/23, 46b/01, 46b/02,

46b/02, 46b/02, 46b/02, 46b/02,
46b/03, 46b/03, 46b/03, 46b/03,
46b/03, 46b/04, 46b/04, 46b/04,
46b/04, 46b/04, 46b/05, 46b/06,
46b/06, 46b/06, 46b/06, 46b/06,
46b/07, 46b/07, 46b/07, 46b/07,
46b/14, 46b/14, 46b/15, 46b/17,
46b/19, 46b/21, 46b/22, 47a/01,
47a/01, 47a/02, 47a/02, 47a/03,
47a/03, 47a/04, 47a/04, 47a/04,
47a/04, 47a/05, 47a/05, 47a/05,
47a/06, 47a/06, 47a/07, 47a/11,
47a/12, 47a/12, 47a/12, 47a/13,
47a/13, 47a/15, 47a/15, 47a/19,
47a/21, 47a/22, 47a/23, 47b/04,
47b/04, 47b/06, 47b/07, 47b/07,
47b/12, 47b/13, 47b/14, 47b/15,
47b/15, 47b/16, 47b/16, 47b/16,
47b/17, 47b/17, 47b/18, 47b/18,
47b/20, 47b/20, 47b/21, 47b/23,
48a/01, 48a/01, 48a/01, 48a/02,
48a/02, 48a/02, 48a/03, 48a/03,
48a/03, 48a/04, 48a/04, 48a/05,
48a/05, 48a/05, 48a/06, 48a/07,
48a/07, 48a/09, 48a/11, 48a/12,
48a/13, 48a/13, 48a/16, 48a/16,
48a/16, 48a/17, 48a/18, 48a/18,
48a/18, 48a/19, 48a/20, 48a/21,
48a/22, 48a/22, 48a/23, 48a/23,
48a/23, 48b/01, 48b/02, 48b/02,
48b/03, 48b/04, 48b/04, 48b/06,
48b/08, 48b/09, 48b/09, 48b/10,
48b/12, 48b/13, 48b/14, 48b/16,
48b/18, 48b/19, 48b/19, 48b/21,
48b/22, 48b/23, 49a/01, 49a/02,
49a/02, 49a/02, 49a/02, 49a/02,
49a/02, 49a/03, 49a/04, 49a/05,
49a/05, 49a/05, 49a/07, 49a/07,
49a/08, 49a/08, 49a/10, 49a/10,
49a/10, 49a/10, 49a/12, 49a/12,
49a/12, 49a/13, 49a/13, 49a/15,
49a/17, 49a/17, 49a/18, 49a/19,
49b/01, 49b/02, 49b/03, 49b/04,
49b/04, 49b/06, 49b/06, 49b/07,
49b/09, 49b/10, 49b/11, 49b/11,
49b/11, 49b/11, 49b/12, 49b/12,
49b/13, 49b/14, 49b/14, 49b/16,
49b/17, 49b/17, 49b/17, 49b/17,
49b/20, 49b/20, 49b/21, 49b/21,

49b/22, 50a/01, 50a/02, 50a/02,
50a/03, 50a/03, 50a/04, 50a/04,
50a/04, 50a/05, 50a/05, 50a/06,
50a/06, 50a/07, 50a/07, 50a/08,
50a/09, 50a/09, 50a/11, 50a/12,
50a/13, 50a/13, 50a/16, 50a/17,
50a/18, 50a/18, 50a/18, 50a/21,
50a/21, 50a/21, 50a/21, 50a/22,
50a/22, 50a/23, 50b/01, 50b/01,
50b/03, 50b/04, 50b/05, 50b/05,
50b/05, 50b/07, 50b/07, 50b/07,
50b/08, 50b/09, 50b/09, 50b/10,
50b/11, 50b/12, 50b/13, 50b/14,
50b/15, 50b/21, 51a/01, 51a/02,
51a/02, 51a/04, 51a/05, 51a/05,
51a/05, 51a/06, 51a/08, 51a/09,
51a/13, 51a/15, 51a/15, 51a/18,
51a/20, 51a/23, 51a/23, 51b/01,
51b/01, 51b/02, 51b/02, 51b/03,
51b/04, 51b/05, 51b/06, 51b/13,
51b/15, 51b/16, 51b/17, 51b/17,
51b/17, 51b/20, 51b/21, 51b/21,
51b/22, 51b/22, 51b/23, 52a/02,
52a/08, 52a/09, 52a/09, 52a/10,
52a/11, 52a/11, 52a/15, 52a/16,
52a/16, 52a/17, 52a/18, 52a/18,
52a/19, 52a/19, 52a/19, 52a/19,
52a/19, 52a/20, 52a/21, 52a/22,
52b/01, 52b/02, 52b/04, 52b/05,
52b/07, 52b/07, 52b/07, 52b/09,
52b/10, 52b/10, 52b/10, 52b/15,
52b/17, 52b/19, 52b/19, 53a/02,
53a/02, 53a/03, 53a/03, 53a/04,
53a/05, 53a/05, 53a/05, 53a/06,
53a/06, 53a/06, 53a/07, 53a/07,
53a/07, 53a/08, 53a/08, 53a/09,
53a/14, 53a/15, 53a/18, 53a/20,
53a/21, 53a/21, 53b/02, 53b/06,
53b/07, 53b/08, 53b/10, 53b/11,
53b/11, 53b/12, 53b/13, 53b/15,
53b/17, 53b/18, 53b/20, 53b/21,
53b/23, 54a/01, 54a/02, 54a/03,
54a/07, 54a/08, 54a/14, 54a/14,
54a/15, 54a/16, 54a/17, 54a/17,
54a/18, 54a/18, 54a/18, 54a/18,
54a/19, 54a/19, 54a/19, 54a/19,
54a/20, 54a/21, 54a/22, 54a/23,
54b/01, 54b/01, 54b/01, 54b/03,
54b/05, 54b/05, 54b/09, 54b/10,

54b/12, 54b/13, 54b/20, 55a/01,
55a/04, 55a/04, 55a/05, 55a/09,
55a/10, 55a/10, 55a/11, 55a/11,
55a/11, 55a/15, 55a/17, 55a/18,
55a/18, 55a/19, 55a/21, 55a/21,
55a/22, 55a/22, 55a/23, 55b/08,
55b/09, 55b/10, 55b/10, 55b/10,
55b/10, 55b/12, 55b/12, 55b/14,
55b/22, 55b/23, 56a/01, 56a/01,
56a/03, 56a/05, 56a/05, 56a/05,
56a/07, 56a/08, 56a/10, 56a/12,
56a/18, 56a/20, 56a/22, 56a/22,
56a/23, 56a/23, 56a/23, 56a/23,
56b/03, 56b/04, 56b/04, 56b/05,
56b/05, 56b/05, 56b/05, 56b/05,
56b/06, 56b/06, 56b/06, 56b/06,
56b/07, 56b/07, 56b/08, 56b/08,
56b/09, 56b/10, 56b/11, 56b/11,
56b/13, 56b/13, 56b/18, 56b/18,
56b/18, 56b/19, 56b/19, 56b/19,
57a/02, 57a/05, 57a/07, 57a/10,
57a/10, 57a/12, 57a/14, 57a/15,
57a/16, 57a/16, 57a/17, 57a/17,
57a/17, 57a/18, 57a/19, 57a/19,
57a/20, 57a/20, 57a/20, 57a/21,
57a/21, 57a/22, 57a/22, 57a/23,
57b/01, 57b/01, 57b/04, 57b/05,
57b/05, 57b/05, 57b/06, 57b/06,
57b/06, 57b/07, 57b/07, 57b/07,
57b/09, 57b/10, 57b/10, 57b/10,
57b/10, 57b/12, 57b/13, 57b/13,
57b/13, 57b/14, 57b/14, 57b/15,
57b/15, 57b/16, 57b/17, 57b/18,
57b/19, 57b/20, 57b/22, 58a/01,
58a/03, 58a/04, 58a/04, 58a/05,
58a/05, 58a/05, 58a/05, 58a/05,
58a/06, 58a/06, 58a/06, 58a/06,
58a/09, 58a/09, 58a/10, 58a/15,
58a/18, 58b/04, 58b/06, 58b/09,
58b/10, 58b/14, 58b/15, 58b/18,
58b/20, 58b/21, 59a/06, 59a/07,
59a/18, 59a/22, 59a/22, 59a/22,
59a/23, 59a/23, 59a/23, 59b/01,
59b/01, 59b/02, 59b/02, 59b/02,
59b/06, 59b/07, 59b/08, 59b/11,
59b/15, 59b/15, 59b/21, 59b/23,
60a/02, 60a/03, 60a/04, 60a/05,
60a/07, 60a/08, 60a/11, 60a/12,
60a/13, 60a/13, 60a/14, 60a/16,

60a/19, 60a/19, 60b/02, 60b/04,
60b/09, 60b/11, 60b/16, 60b/17,
60b/18, 60b/18, 60b/19, 60b/19,
60b/20, 60b/23, 61a/02, 61a/02,
61a/02, 61a/03, 61a/03, 61a/04,
61a/05, 61a/05, 61a/05, 61a/05,
61a/11, 61a/12, 61a/16, 61a/16,
61a/17, 61a/18, 61a/19, 61a/19,
61a/20, 61a/21, 61b/02, 61b/02,
61b/02, 61b/04, 61b/04, 61b/05,
61b/05, 61b/06, 61b/07, 61b/10,
61b/10, 61b/12, 61b/16, 61b/16,
61b/17, 61b/17, 61b/18, 61b/20,
61b/21, 61b/22, 62a/01, 62a/04,
62a/05, 62a/12, 62a/13, 62a/14,
62a/15, 62a/15, 62a/16, 62a/17,
62b/03, 62b/03, 62b/04, 62b/04,
62b/04, 62b/08, 62b/11, 62b/11,
62b/12, 62b/13, 62b/14, 62b/19,
63a/02, 63a/04, 63a/06, 63a/07,
63a/08, 63a/09, 63a/10, 63a/11,
63a/16, 63a/18, 63a/18, 63a/18,
63a/19, 63a/23, 63a/23, 63a/23,
63b/02, 63b/03, 63b/08, 63b/11,
63b/12, 63b/14, 63b/15, 63b/15,
63b/15, 63b/17, 63b/20, 64a/01,
64a/02, 64a/03, 64a/07, 64a/07,
64a/07, 64a/07, 64a/08, 64a/09,
64a/09, 64a/09, 64a/10, 64a/10,
64a/10, 64a/10, 64a/11, 64a/11,
64a/12, 64a/12, 64a/12, 64a/13,
64a/13, 64a/15, 64a/15, 64a/17,
64a/19, 64a/22, 64a/23, 64b/02,
64b/03, 64b/06, 64b/18, 64b/19,
64b/20, 64b/20, 64b/21, 64b/22,
64b/23, 65a/01, 65a/07, 65a/08,
65a/09, 65a/11, 65a/14, 65a/14,
65a/15, 65a/16, 65a/16, 65a/16,
65a/18, 65a/19, 65a/20, 65a/20,
65b/05, 65b/06, 65b/08, 65b/08,
65b/08, 65b/09, 65b/10, 65b/10,
65b/12, 65b/13, 65b/14, 65b/15,
65b/16, 65b/16, 65b/18, 65b/20,
65b/23, 65b/23, 66a/02, 66a/02,
66a/08, 66a/15, 66a/15, 66a/16,
66a/19, 66a/20, 66a/22, 66a/23,
66b/01, 66b/06, 66b/07, 66b/07,
66b/07, 66b/07, 66b/08, 66b/08,
66b/08, 66b/09, 66b/10, 66b/11,

66b/13, 66b/14, 66b/17, 66b/18,
66b/19, 66b/21, 66b/21, 66b/22,
66b/22, 66b/22, 67a/04, 67a/10,
67a/10, 67a/11, 67a/12, 67a/13,
67a/20, 67a/20, 67a/21, 67a/23,
67a/23, 67b/03, 67b/05, 67b/10,
67b/10, 67b/11, 67b/12, 67b/19,
68a/01, 68a/07, 68a/08, 68a/10,
68a/12, 68a/17, 68a/18, 68a/19,
68a/21, 68a/22, 68b/04, 68b/05,
68b/08, 68b/09, 68b/09, 68b/10,
68b/11, 68b/11, 68b/12, 68b/14,
68b/14, 68b/18, 68b/19, 68b/22,
68b/22, 69a/01, 69a/02, 69a/05,
69a/05, 69a/06, 69a/07, 69a/08,
69a/08, 69a/10, 69a/15, 69a/17,
69a/19, 69a/19, 69a/21, 69a/21,
69a/22, 69b/01, 69b/02, 69b/03,
69b/05, 69b/05, 69b/05, 69b/06,
69b/06, 69b/06, 69b/07, 69b/07,
69b/07, 69b/07, 69b/08, 69b/10,
69b/13, 69b/16, 69b/19, 69b/19,
69b/22, 70a/01, 70a/02, 70a/03,
70a/04, 70a/06, 70a/07, 70a/08,
70a/09, 70a/11, 70a/14, 70a/17,
70a/22, 70a/22, 70b/02, 70b/04,
70b/06, 70b/07, 70b/08, 70b/08,
70b/09, 70b/14, 70b/14, 70b/17,
70b/22, 70b/23, 71a/01, 71a/06,
71a/07, 71a/08, 71a/08, 71a/08,
71a/10, 71a/12, 71a/13, 71a/15,
71a/16, 71a/17, 71a/17, 71a/21,
71a/23, 72a/13, 72a/20, 72a/20,
72a/20, 72a/20, 72a/21, 72a/22,
72a/22, 72a/22, 72a/22, 72a/23,
72a/23, 72a/23, 72a/23, 72b/01,
72b/02, 72b/02, 72b/04, 72b/04,
72b/04, 72b/05, 72b/05, 72b/06,
72b/06, 72b/07, 72b/08, 72b/08,
72b/08, 72b/09, 72b/09, 72b/09,
72b/10, 72b/11, 72b/12, 72b/15,
72b/16, 72b/19, 72b/20, 72b/21,
73a/01, 73a/02, 73a/03, 73a/07,
73a/07, 73a/12, 73a/13, 73a/17,
73a/18, 73a/18, 73a/18, 73a/18,
73a/18, 73a/18, 73a/19, 73b/02,
73b/02, 73b/07, 73b/08, 73b/09,
73b/09, 73b/13, 73b/13, 73b/14,
73b/16, 73b/16, 73b/16, 73b/17,

73b/17, 73b/18, 73b/20, 73b/22,
73b/23, 73b/23, 73b/23, 74a/03,
74a/08, 74a/10, 74a/11, 74a/12,
74a/13, 74a/18, 74a/22, 74b/09,
74b/10, 74b/13, 74b/15, 74b/16,
74b/17, 74b/18, 74b/19, 74b/21,
74b/22, 74b/23, 75a/04, 75a/05,
75a/07, 75a/07, 75a/08, 75a/09,
75a/10, 75a/11, 75a/12, 75a/14,
75a/14, 75a/15, 75a/15, 75a/15,
75a/15, 75a/16, 75a/16, 75a/16,
75a/17, 75a/17, 75a/17, 75a/17,
75a/17, 75a/17, 75a/18, 75a/18,
75a/18, 75a/19, 75a/20, 75a/22,
75a/22, 75b/01, 75b/02, 75b/02,
75b/02, 75b/02, 75b/03, 75b/04,
75b/05, 75b/06, 75b/08, 75b/08,
75b/09, 75b/09, 75b/11, 75b/12,
75b/15, 75b/18, 75b/18, 75b/18,
75b/19, 75b/19, 75b/19, 75b/19,
75b/21, 76a/05, 76a/05, 76a/05,
76a/09, 76a/13, 76a/14, 76a/16,
76a/17, 76a/17, 76a/17, 76b/01,
76b/03, 76b/07, 76b/07, 76b/07,
76b/08, 76b/08, 76b/09, 76b/16,
76b/18, 76b/19, 76b/20, 76b/20,
76b/20, 76b/21, 76b/21, 76b/22,
76b/23, 77a/06, 77a/14, 77a/15,
77a/16, 77a/16, 77a/17, 77a/22,
77b/01, 77b/03, 77b/07, 77b/07,
77b/10, 77b/11, 77b/12, 77b/12,
77b/15, 77b/15, 77b/15, 77b/16,
77b/19, 77b/20, 77b/20, 77b/20,
77b/21, 77b/22, 77b/23, 78a/01,
78a/05, 78a/08, 78a/08, 78a/08,
78a/09, 78a/09, 78a/09, 78a/09,
78a/12, 78a/13, 78a/16, 78a/17,
78a/17, 78a/17, 78a/23, 78b/11,
78b/12, 78b/12, 78b/13, 78b/13,
78b/14, 78b/16, 78b/16, 78b/17,
78b/20, 78b/22, 79a/02, 79a/09,
79a/10, 79a/10, 79a/10, 79a/10,
79a/13, 79a/14, 79a/14, 79a/15,
79a/19, 79a/20, 79b/01, 79b/05,
79b/12, 79b/14, 79b/15, 79b/21,
80a/12, 80a/14, 80a/14, 80a/15,
80a/15, 80a/15, 80a/16, 80a/18,
80a/21, 80a/22, 80a/23, 80a/23,
80b/04, 80b/06, 80b/08, 80b/08,

80b/10, 80b/15, 80b/16, 80b/17,
80b/18, 80b/18, 80b/18, 80b/19,
80b/19, 80b/19, 80b/22, 80b/23,
81a/02, 81a/02, 81a/03, 81a/03,
81a/03, 81a/04, 81a/05, 81a/06,
81a/06, 81a/06, 81a/07, 81a/07,
81a/07, 81a/07, 81a/07, 81a/07,
81a/07, 81a/08, 81a/08, 81a/08,
81a/08, 81a/08, 81a/08, 81a/08,
81a/09, 81a/09, 81a/09, 81a/10,
81a/10, 81a/10, 81a/11, 81a/13,
81a/13, 81a/14, 81a/14, 81a/14,
81a/14, 81a/15, 81a/15, 81a/15,
81a/16, 81a/17, 81a/17, 81a/17,
81a/18, 81a/19, 81a/20, 81a/22,
81b/04, 81b/05, 81b/05, 81b/05,
81b/05, 81b/06, 81b/08, 81b/10,
81b/20, 81b/20, 81b/22, 81b/23,
82a/06, 82a/07, 82a/07, 82a/10,
82a/10, 82a/13, 82a/14, 82a/19,
82a/20, 82a/20, 82b/04, 82b/08,
82b/09, 82b/09, 82b/09, 82b/10,
82b/10, 82b/12, 82b/12, 82b/13,
82b/21, 83a/01, 83a/03, 83a/07,
83a/08, 83a/12, 83a/12, 83a/12,
83a/13, 83a/13, 83a/14, 83a/15,
83a/15, 83a/15, 83a/16, 83a/16,
83a/17, 83a/17, 83a/17, 83a/22,
83a/22, 83a/22, 83a/23, 83b/01,
83b/01, 83b/02, 83b/04, 83b/04,
83b/09, 83b/11, 83b/14, 83b/21,
83b/22, 83b/23, 84a/01, 84a/01,
84a/05, 84a/05, 84a/06, 84a/06,
84a/07, 84a/09, 84a/14, 84a/15,
84a/18, 84a/21, 84a/21, 84a/22,
84a/23, 84b/01, 84b/01, 84b/02,
84b/06, 84b/06, 84b/07, 84b/07,
84b/08, 84b/09, 84b/13, 84b/13,
84b/16, 84b/16, 84b/17, 84b/18,
84b/23, 84b/23, 85a/05, 85a/05,
85a/05, 85a/06, 85a/06, 85a/06,
85a/06, 85a/07, 85a/07, 85a/08,
85a/09, 85a/10, 85a/10, 85a/11,
85a/12, 85a/12, 85a/12, 85a/12,
85a/12, 85a/13, 85a/13, 85a/14,
85a/15, 85a/16, 85a/16, 85a/17,
85a/18, 85a/18, 85a/18, 85a/19,
85a/19, 85a/20, 85a/20, 85a/20,
85a/20, 85a/20, 85a/21, 85a/21,

85a/21, 85a/21, 85a/23, 85a/23,
85b/02, 85b/15, 85b/19, 85b/22,
85b/22, 85b/22, 85b/22, 85b/22,
85b/23, 85b/23, 86a/01, 86a/02,
86a/04, 86a/04, 86a/07, 86a/08,
86a/08, 86a/10, 86a/12, 86a/13,
86a/16, 86a/17, 86a/18, 86a/19,
86a/21, 86a/21, 86a/22, 86b/01,
86b/03, 86b/06, 86b/09, 86b/09,
86b/10, 86b/10, 86b/10, 86b/10,
86b/10, 86b/12, 86b/14, 86b/16,
86b/17, 86b/17, 86b/17, 86b/18,
86b/20, 86b/21, 86b/22, 86b/23,
87a/02, 87a/03, 87a/04, 87a/06,
87a/07, 87a/09, 87a/10, 87a/11,
87a/13, 87a/13, 87a/15, 87a/16,
87a/17, 87a/17, 87a/18, 87a/21,
87a/23, 87a/23, 87b/01, 87b/01,
87b/02, 87b/02, 87b/03, 87b/03,
87b/04, 87b/04, 87b/04, 87b/05,
87b/07, 87b/08, 87b/09, 87b/12,
87b/13, 87b/15, 87b/15, 87b/17,
87b/19, 88a/04, 88a/07, 88a/08,
88a/09, 88a/09, 88a/10, 88a/10,
88a/10, 88a/10, 88a/11, 88a/12,
88a/12, 88a/12, 88a/13, 88a/13,
88a/13, 88a/14, 88a/14, 88a/14,
88a/15, 88a/15, 88a/15, 88a/15,
88a/16, 88a/17, 88a/18, 88a/19,
88a/22, 88a/22, 88a/23, 88b/01,
88b/02, 88b/02, 88b/02, 88b/02,
88b/03, 88b/03, 88b/07, 88b/08,
88b/08, 88b/12, 88b/13, 88b/14,
88b/14, 88b/14, 88b/14, 88b/14,
88b/15, 88b/15, 88b/15, 88b/16,
88b/19, 88b/20, 88b/22, 88b/22,
88b/23, 89a/01, 89a/03, 89a/04,
89a/05, 89a/14, 89a/14, 89a/17,
89a/18, 89a/19, 89b/05, 89b/07,
89b/10, 89b/10, 89b/10, 89b/10,
89b/12, 89b/13, 89b/15, 89b/15,
89b/15, 89b/16, 89b/17, 89b/18,
89b/18, 89b/19, 89b/20, 89b/21,
89b/21, 90a/01, 90a/01, 90a/02,
90a/02, 90a/03, 90a/03, 90a/07,
90a/09, 90a/11, 90a/12, 90a/13,
90a/14, 90a/20, 90a/22, 90b/01,
90b/02, 90b/04, 90b/06, 90b/06,
90b/06, 90b/07, 90b/09, 90b/10,

90b/12, 90b/13, 90b/14, 90b/14,
90b/14, 90b/15, 90b/20, 90b/20,
90b/20, 90b/21, 91a/01, 91a/02,
91a/03, 91a/03, 91a/04, 91a/06,
91a/08, 91a/09, 91a/10, 91a/11,
91a/11, 91a/13, 91a/14, 91a/15,
91a/16, 91a/17, 91a/17, 91a/21,
91a/23, 91b/01, 91b/01, 91b/04,
91b/05, 91b/07, 91b/08, 91b/08,
91b/08, 91b/09, 91b/12, 91b/13,
91b/13, 91b/14, 91b/14, 91b/16,
91b/17, 91b/20, 91b/21, 91b/23,
92a/02, 92a/04, 92a/05, 92a/15,
92a/16, 92a/16, 92a/17, 92a/21,
92b/05, 92b/05, 92b/06, 92b/06,
92b/06, 92b/08, 92b/10, 92b/11,
92b/11, 92b/16, 92b/19, 92b/21,
92b/22, 93a/01, 93a/01, 93a/02,
93a/03, 93a/05, 93a/07, 93a/07,
93a/08, 93a/08, 93a/15, 93a/16,
93a/17, 93a/18, 93a/19, 93b/01,
93b/01, 93b/02, 93b/02, 93b/03,
93b/05, 93b/13, 93b/13, 93b/13,
93b/14, 93b/14, 93b/15, 93b/17,
93b/17, 93b/22, 94a/02, 94a/03,
94a/03, 94a/04, 94a/05, 94a/05,
94a/05, 94a/06, 94a/07, 94a/07,
94a/09, 94a/09, 94a/12, 94a/15,
94a/17, 94a/19, 94a/21, 94a/22,
94a/23, 94a/23, 94b/03, 94b/04,
94b/07, 94b/07, 94b/07, 94b/11,
94b/12, 94b/16, 94b/23, 95a/02,
95a/08, 95a/10, 95a/12, 95a/14,
95a/14, 95a/17, 95b/02, 95b/06,
95b/09, 95b/10, 95b/10, 95b/10,
95b/11, 95b/11, 95b/11, 95b/13,
95b/14, 95b/14, 95b/16, 95b/17,
95b/19, 95b/20, 95b/20, 96a/01,
96a/01, 96a/02, 96a/02, 96a/05,
96a/08, 96a/09, 96a/11, 96a/12,
96a/14, 96a/15, 96a/16, 96a/17,
96a/18, 96a/18, 96a/19, 96a/21,
96a/22, 96b/01, 96b/02, 96b/04,
96b/04, 96b/09, 96b/09, 96b/12,
96b/16, 96b/17, 96b/18, 96b/19,
96b/20, 96b/20, 96b/22, 96b/23,
97a/01, 97a/01, 97a/02, 97a/02,
97a/02, 97a/04, 97a/07, 97a/10,
97a/11, 97a/11, 97a/16, 97a/16,

97a/18, 97a/21, 97a/21, 97b/01,
97b/05, 97b/07, 97b/09, 97b/10,
97b/10, 97b/17, 97b/18, 97b/19,
98a/01, 98a/04, 98a/09, 98a/14,
98a/15, 98a/16, 98a/16, 98a/16,
98a/17, 98a/18, 98a/21, 98b/04,
98b/07, 98b/08, 98b/10, 98b/13,
98b/14, 98b/16, 98b/17, 98b/20,
98b/23, 99a/01, 99a/01, 99a/02,
99a/03, 99a/06, 99a/09, 99a/15,
99a/15, 99a/16, 99a/22, 99a/23,
99b/03, 99b/07, 99b/13, 99b/13,
99b/14, 99b/14, 99b/16, 99b/18,
99b/19, 99b/19, 100a/08, 100a/11,
100a/11, 100a/15, 100a/15,
100a/16, 100a/23, 100b/02,
100b/02, 100b/04, 100b/04,
100b/05, 100b/05, 100b/06,
100b/06, 100b/07, 100b/07,
100b/08, 100b/08, 100b/09,
100b/10, 100b/10, 100b/11,
100b/12, 100b/12, 100b/14,
100b/15, 100b/22, 101a/03,
101a/04, 101a/05, 101a/09,
101a/09, 101a/10, 101a/12,
101a/12, 101a/14, 101a/15,
101a/18, 101a/18, 101a/19,
101a/20, 101a/20, 101a/23,
101b/01, 101b/03, 101b/08,
101b/08, 101b/09, 101b/11,
101b/11, 101b/12, 101b/13,
101b/15, 101b/17, 101b/17,
101b/21, 101b/22, 101b/23,
102a/01, 102a/01, 102a/01,
102a/02, 102a/04, 102a/07,
102a/11, 102a/12, 102a/14,
102a/15, 102a/17, 102a/19,
102a/19, 102a/22, 102a/22,
102b/03, 102b/05, 102b/10,
102b/13, 102b/13, 102b/20,
102b/23, 103a/01, 103a/02,
103a/04, 103a/05, 103a/05,
103a/09, 103a/15, 103a/18,
103a/22, 103b/04, 103b/04,
103b/04, 103b/05, 103b/07,
103b/08, 103b/08, 103b/10,
103b/10, 103b/12, 103b/13,
103b/17, 103b/17, 103b/18,
103b/19, 103b/20, 104a/01,

104a/01,	104a/02,	104a/02,	109a/08,	109a/08,	109a/08,
104a/15,	104a/17,	104a/17,	109a/09,	109a/10,	109a/10,
104a/20,	104a/23,	104b/01,	109a/11,	109a/11,	109a/11,
104b/01,	104b/01,	104b/02,	109a/12,	109a/12,	109a/12,
104b/02,	104b/08,	104b/13,	109a/15,	109a/20,	109b/04,
104b/14,	104b/19,	104b/19,	109b/09,	109b/10,	109b/10,
104b/19,	104b/20,	104b/21,	109b/11,	109b/11,	109b/13,
104b/21,	104b/22,	104b/23,	109b/13,	109b/14,	109b/14,
105a/02,	105a/05,	105a/08,	109b/14,	109b/14,	109b/20,
105a/09,	105a/10,	105a/11,	109b/20,	109b/21,	109b/22,
105a/11,	105a/14,	105a/15,	109b/22,	109b/23,	110a/02,
105a/21,	105a/21,	105a/21,	110a/03,	110a/04,	110a/04,
105b/01,	105b/03,	105b/05,	110a/05,	110a/06,	110a/07,
105b/06,	105b/07,	105b/15,	110a/08,	110a/08,	110a/09,
106a/08,	106a/08,	106a/08,	110a/10,	110a/11,	110a/12,
106a/09,	106a/09,	106a/14,	110a/12,	110a/13,	110a/13,
106a/23,	106a/23,	106b/03,	110a/14,	110a/14,	110a/14,
106b/04,	106b/05,	106b/10,	110a/15,	110a/17,	110a/17,
106b/11,	106b/12,	106b/12,	110a/17,	110a/17,	110a/18,
106b/12,	106b/14,	106b/16,	110a/20,	110a/20,	110a/21,
106b/17,	106b/19,	106b/20,	110a/22,	110a/23,	110a/23,
106b/21,	106b/21,	107a/02,	110b/01,	110b/01,	110b/01,
107a/03,	107b/14,	107b/17,	110b/02,	110b/07,	110b/10,
107b/18,	107b/18,	107b/19,	110b/14,	110b/15,	110b/16,
107b/19,	107b/19,	107b/19,	110b/16,	110b/17,	110b/18,
107b/20,	107b/20,	107b/20,	110b/20,	110b/20,	110b/23,
107b/22,	107b/22,	107b/22,	111a/02,	111a/03,	111a/06,
107b/23,	107b/23,	108a/01,	111a/07,	111a/21,	111a/22,
108a/03,	108a/04,	108a/05,	111a/23,	111b/01,	111b/01,
108a/06,	108a/06,	108a/06,	111b/08,	111b/11,	111b/13,
108a/08,	108a/08,	108a/09,	111b/16,	111b/16,	111b/16,
108a/10,	108a/12,	108a/12,	111b/23,	112a/02,	112a/02,
108a/13,	108a/13,	108a/14,	112a/03,	112a/03,	112a/04,
108a/14,	108a/15,	108a/17,	112a/05,	112a/05,	112a/06,
108a/18,	108a/18,	108a/18,	112a/06,	112a/07,	112a/07,
108a/18,	108a/20,	108a/20,	112a/07,	112a/07,	112a/07,
108a/21,	108a/21,	108a/22,	112a/08,	112a/08,	112a/12,
108a/22,	108a/23,	108a/23,	112a/17,	112a/17,	112a/17,
108b/01,	108b/02,	108b/02,	112a/17,	112a/17,	112a/17,
108b/03,	108b/03,	108b/04,	112a/18,	112a/19,	112a/20,
108b/05,	108b/05,	108b/05,	112a/21,	112a/22,	112b/04,
108b/06,	108b/07,	108b/07,	112b/05,	112b/05,	112b/06,
108b/07,	108b/08,	108b/11,	112b/09,	112b/12,	112b/17,
108b/11,	108b/11,	108b/11,	112b/18,	112b/19,	112b/19,
108b/11,	108b/13,	108b/16,	112b/19,	113a/02,	113a/03,
108b/16,	108b/17,	108b/17,	113a/03,	113a/04,	113a/07,
108b/18,	108b/20,	108b/21,	113a/09,	113a/10,	113a/10,
108b/22,	108b/22,	109a/04,	113a/11,	113a/11,	113a/12,
109a/06,	109a/06,	109a/07,	113a/13,	113a/13,	113a/16,

113a/20,	113a/22,	113a/23,	116b/23,	117a/03,	117a/04,
113a/23,	113a/23,	113b/01,	117a/07,	117a/10,	117a/10,
113b/02,	113b/06,	113b/08,	117a/12,	117a/15,	117a/17,
113b/09,	113b/11,	113b/13,	117a/19,	117a/20,	117a/20,
113b/13,	113b/13,	113b/19,	117a/21,	117a/21,	117a/22,
113b/19,	113b/19,	113b/20,	117a/23,	117b/01,	117b/01,
113b/21,	114a/01,	114a/02,	117b/01,	117b/01,	117b/02,
114a/02,	114a/05,	114a/05,	117b/02,	117b/04,	117b/05,
114a/06,	114a/06,	114a/07,	117b/06,	117b/07,	117b/13,
114a/08,	114a/10,	114a/10,	117b/13,	117b/16,	117b/17,
114a/11,	114a/11,	114a/12,	117b/18,	117b/19,	117b/22,
114a/12,	114a/14,	114a/15,	117b/23,	118a/02,	118a/02,
114a/15,	114a/16,	114a/17,	118a/04,	118a/05,	118a/05,
114a/17,	114a/17,	114a/19,	118a/07,	118a/08,	118a/09,
114a/20,	114a/21,	114a/23,	118a/12,	118a/13,	118a/13,
114a/23,	114b/01,	114b/02,	118a/15,	118a/17,	118a/18,
114b/03,	114b/03,	114b/04,	118a/19,	118a/21,	118a/23,
114b/05,	114b/05,	114b/06,	118b/01,	118b/02,	118b/02,
114b/06,	114b/06,	114b/08,	118b/03,	118b/03,	118b/04,
114b/09,	114b/09,	114b/10,	118b/07,	118b/08,	118b/09,
114b/10,	114b/10,	114b/11,	118b/09,	118b/10,	118b/10,
114b/12,	114b/15,	114b/16,	118b/12,	118b/13,	118b/13,
114b/17,	114b/18,	114b/21,	118b/13,	118b/16,	118b/16,
115a/01,	115a/01,	115a/02,	118b/17,	118b/18,	118b/20,
115a/04,	115a/04,	115a/05,	118b/21,	118b/22,	118b/23,
115a/07,	115a/11,	115a/11,	119a/02,	119a/02,	119a/03,
115a/12,	115a/12,	115a/15,	119a/03,	119a/04,	119a/05,
115a/16,	115a/17,	115a/18,	119a/07,	119a/08,	119a/08,
115a/19,	115a/19,	115a/20,	119a/09,	119a/10,	119a/10,
115a/20,	115a/20,	115a/22,	119a/10,	119a/10,	119a/10,
115a/22,	115a/22,	115a/23,	119a/11,	119a/12,	119a/12,
115a/23,	115a/23,	115b/01,	119a/13,	119a/14,	119a/17,
115b/01,	115b/02,	115b/03,	119a/17,	119a/18,	119a/18,
115b/04,	115b/04,	115b/04,	119a/19,	119a/19,	119a/19,
115b/05,	115b/05,	115b/05,	119a/22,	119a/22,	119b/02,
115b/07,	115b/08,	115b/08,	119b/02,	119b/03,	119b/04,
115b/09,	115b/09,	115b/09,	119b/04,	119b/05,	119b/05,
115b/09,	115b/12,	115b/12,	119b/06,	119b/06,	119b/07,
115b/17,	115b/18,	115b/20,	119b/08,	119b/10,	119b/11,
115b/23,	115b/23,	116a/01,	119b/15,	119b/15,	119b/18,
116a/02,	116a/02,	116a/03,	119b/18,	119b/18,	119b/18,
116a/03,	116a/04,	116a/05,	119b/19,	119b/19,	119b/19,
116a/07,	116a/08,	116a/08,	119b/20,	119b/20,	119b/20,
116a/09,	116a/09,	116a/12,	119b/20,	119b/22,	119b/23,
116a/13,	116a/14,	116a/17,	120a/02,	120a/03,	120a/03,
116a/18,	116a/18,	116b/03,	120a/04,	120a/04,	120a/05,
116b/08,	116b/09,	116b/11,	120a/08,	120a/10,	120a/10,
116b/11,	116b/18,	116b/18,	120a/12,	120a/13,	120a/13,
116b/21,	116b/21,	116b/22,	120a/13,	120a/14,	120a/14,

120a/14,	120a/15,	120a/15,	123b/15,	123b/16,	123b/17,
120a/17,	120a/18,	120a/19,	123b/18,	123b/19,	123b/20,
120a/21,	120a/21,	120a/21,	124a/06,	124a/07,	124a/12,
120a/21,	120a/22,	120a/23,	124a/14,	124a/14,	124a/15,
120a/23,	120a/23,	120b/01,	124a/16,	124a/17,	124a/17,
120b/02,	120b/02,	120b/04,	124a/18,	124a/20,	124a/20,
120b/07,	120b/07,	120b/08,	124a/20,	124a/20,	124a/21,
120b/08,	120b/11,	120b/12,	124a/21,	124a/22,	124b/01,
120b/12,	120b/15,	120b/17,	124b/02,	124b/03,	124b/07,
120b/19,	120b/20,	120b/20,	124b/11,	124b/12,	124b/14,
120b/20,	120b/21,	120b/22,	124b/14,	124b/14,	124b/15,
120b/22,	121a/04,	121a/04,	124b/16,	124b/17,	124b/18,
121a/08,	121a/08,	121a/10,	124b/21,	124b/22,	125a/04,
121a/11,	121a/12,	121a/13,	125a/04,	125a/04,	125a/06,
121a/15,	121a/17,	121a/17,	125a/06,	125a/08,	125a/10,
121a/17,	121a/18,	121a/19,	125a/10,	125a/11,	125a/12,
121a/21,	121a/22,	121b/01,	125a/14,	125a/14,	125a/16,
121b/01,	121b/02,	121b/04,	125a/17,	125a/18,	125a/21,
121b/05,	121b/09,	121b/12,	125a/22,	125a/23,	125a/23,
121b/12,	121b/12,	121b/13,	125b/01,	125b/03,	125b/04,
121b/15,	121b/16,	121b/16,	125b/07,	125b/07,	125b/08,
121b/17,	121b/17,	121b/18,	125b/09,	125b/11,	125b/12,
121b/19,	121b/20,	121b/23,	125b/12,	125b/18,	125b/18,
121b/23,	121b/23,	122a/01,	125b/19,	125b/20,	125b/22,
122a/01,	122a/02,	122a/03,	126a/02,	126a/04,	126a/09,
122a/05,	122a/07,	122a/11,	126a/09,	126a/09,	126a/10,
122a/12,	122a/13,	122a/14,	126a/11,	126a/11,	126a/13,
122a/17,	122a/17,	122a/18,	126a/15,	126a/15,	126a/16,
122a/19,	122a/19,	122a/19,	126a/16,	126a/17,	126a/22,
122a/19,	122a/21,	122a/23,	126a/22,	126b/05,	126b/11,
122b/02,	122b/02,	122b/03,	126b/11,	126b/14,	126b/16,
122b/03,	122b/04,	122b/04,	126b/19,	126b/21,	126b/22,
122b/04,	122b/04,	122b/08,	126b/23,	127a/01,	127a/04,
122b/09,	122b/09,	122b/10,	127a/07,	127a/08,	127a/10,
122b/10,	122b/10,	122b/11,	127a/10,	127a/10,	127a/12,
122b/12,	122b/13,	122b/14,	127a/12,	127a/16,	127a/17,
122b/14,	122b/15,	122b/16,	127a/20,	127a/21,	127a/22,
122b/17,	122b/18,	122b/19,	127a/22,	127a/22,	127b/07,
123a/02,	123a/02,	123a/04,	127b/07,	127b/11,	127b/11,
123a/05,	123a/05,	123a/06,	127b/11,	127b/13,	127b/19,
123a/07,	123a/07,	123a/08,	127b/19,	127b/20,	127b/22,
123a/10,	123a/11,	123a/11,	127b/22,	128a/02,	128a/08,
123a/12,	123a/12,	123a/13,	128a/10,	128a/12,	128a/13,
123a/14,	123a/17,	123a/17,	128a/19,	128b/03,	128b/06,
123a/18,	123a/19,	123a/21,	128b/07,	128b/09,	128b/11,
123a/22,	123a/23,	123a/23,	128b/13,	128b/14,	128b/15,
123b/07,	123b/08,	123b/08,	128b/18,	128b/19,	128b/20,
123b/09,	123b/10,	123b/11,	128b/23,	128b/23,	128b/23,
123b/11,	123b/13,	123b/14,	129a/01,	129a/02,	129a/08,

129a/08,	129a/09,	129a/10,	132a/23,	132b/01,	132b/02,
129a/11,	129a/13,	129a/14,	132b/04,	132b/06,	132b/07,
129a/15,	129a/15,	129a/16,	132b/10,	132b/11,	132b/14,
129a/16,	129a/18,	129a/19,	132b/14,	132b/15,	132b/16,
129a/20,	129a/21,	129a/22,	132b/19,	132b/19,	132b/22,
129b/01,	129b/01,	129b/02,	132b/23,	132b/23,	133a/02,
129b/04,	129b/05,	129b/07,	133a/02,	133a/03,	133a/03,
129b/07,	129b/08,	129b/08,	133a/06,	133a/06,	133a/07,
129b/09,	129b/09,	129b/09,	133a/07,	133a/08,	133a/09,
129b/11,	129b/11,	129b/12,	133a/09,	133a/09,	133a/11,
129b/12,	129b/14,	129b/16,	133a/11,	133a/12,	133a/12,
129b/17,	129b/17,	129b/17,	133a/12,	133a/15,	133a/15,
129b/17,	129b/23,	129b/23,	133a/15,	133a/15,	133a/16,
130a/02,	130a/03,	130a/03,	133a/16,	133a/17,	133a/20,
130a/03,	130a/04,	130a/04,	133a/22,	133a/23,	133b/01,
130a/06,	130a/07,	130a/07,	133b/01,	133b/02,	133b/02,
130a/08,	130a/09,	130a/10,	133b/03,	133b/03,	133b/05,
130a/10,	130a/10,	130a/11,	133b/06,	133b/06,	133b/09,
130a/13,	130a/13,	130a/13,	133b/11,	133b/11,	133b/14,
130a/14,	130a/15,	130a/16,	133b/16,	133b/21,	133b/23,
130a/19,	130a/19,	130a/22,	134a/01,	134a/02,	134a/03,
130a/22,	130b/01,	130b/02,	134a/04,	134a/05,	134a/06,
130b/04,	130b/04,	130b/09,	134a/08,	134a/08,	134a/09,
130b/10,	130b/11,	130b/11,	134a/15,	134a/15,	134a/15,
130b/13,	130b/14,	130b/15,	134a/15,	134a/17,	134a/18,
130b/15,	130b/16,	130b/17,	134a/20,	134a/22,	134a/22,
130b/19,	130b/20,	131a/02,	134b/01,	134b/03,	134b/04,
131a/03,	131a/04,	131a/05,	134b/08,	134b/11,	134b/11,
131a/06,	131a/07,	131a/07,	134b/13,	134b/14,	134b/16,
131a/07,	131a/09,	131a/09,	134b/18,	134b/19,	134b/20,
131a/09,	131a/11,	131a/11,	134b/21,	134b/21,	135a/05,
131a/11,	131a/11,	131a/12,	135a/10,	135a/11,	135a/12,
131a/14,	131a/15,	131a/17,	135a/12,	135a/13,	135a/14,
131a/17,	131a/18,	131a/21,	135a/16,	135a/18,	135a/18,
131a/23,	131b/01,	131b/02,	135a/18,	135a/19,	135a/20,
131b/03,	131b/04,	131b/05,	135a/20,	135a/20,	135a/21,
131b/07,	131b/07,	131b/08,	135a/22,	135a/22,	135a/22,
131b/08,	131b/08,	131b/09,	135a/23,	135b/01,	135b/02,
131b/09,	131b/09,	131b/09,	135b/02,	135b/02,	135b/04,
131b/09,	131b/11,	131b/15,	135b/05,	135b/05,	135b/05,
131b/15,	131b/15,	131b/15,	135b/06,	135b/07,	135b/08,
131b/15,	131b/16,	131b/18,	135b/11,	135b/12,	135b/16,
131b/18,	131b/20,	131b/20,	135b/17,	135b/18,	135b/19,
131b/21,	131b/21,	131b/22,	135b/19,	135b/20,	135b/22,
132a/01,	132a/01,	132a/08,	135b/22,	136a/01,	136a/02,
132a/08,	132a/08,	132a/09,	136a/04,	136a/07,	136a/08,
132a/10,	132a/12,	132a/12,	136a/08,	136a/09,	136a/10,
132a/14,	132a/14,	132a/15,	136a/12,	136a/12,	136a/13,
132a/16,	132a/20,	132a/21,	136a/14,	136a/17,	136a/18,

136a/19,	136a/19,	136a/19,	140b/11,	140b/11,	140b/11,
136a/20,	136a/20,	136a/20,	140b/13,	140b/13,	140b/15,
136a/22,	136a/23,	136b/01,	140b/17,	140b/17,	140b/22,
136b/01,	136b/03,	136b/06,	141a/02,	141a/04,	141a/05,
136b/10,	136b/14,	136b/16,	141a/07,	141a/07,	141a/09,
136b/16,	136b/16,	136b/18,	141a/11,	141a/14,	141a/15,
136b/18,	136b/19,	136b/22,	141a/16,	141a/17,	141a/22,
136b/22,	136b/23,	136b/23,	141a/23,	141b/01,	141b/03,
137a/01,	137a/01,	137a/03,	141b/03,	141b/04,	141b/07,
137a/04,	137a/09,	137a/09,	141b/10,	141b/12,	141b/13,
137a/09,	137a/16,	137a/16,	141b/14,	141b/15,	141b/15,
137a/17,	137a/19,	137a/22,	141b/16,	141b/19,	141b/20,
137a/23,	137a/23,	137b/03,	141b/20,	141b/21,	141b/22,
137b/03,	137b/05,	137b/06,	142a/03,	142a/03,	142a/03,
137b/06,	137b/07,	137b/07,	142a/04,	142a/05,	142a/07,
137b/10,	137b/12,	137b/13,	142a/08,	142a/08,	142a/09,
137b/13,	137b/13,	137b/14,	142a/10,	142a/10,	142a/10,
137b/14,	137b/17,	137b/18,	142a/10,	142a/12,	142a/12,
137b/19,	137b/19,	138a/03,	142a/15,	142a/15,	142a/16,
138a/06,	138a/11,	138a/12,	142a/18,	142a/18,	142a/18,
138a/12,	138a/12,	138a/13,	142a/19,	142b/01,	142b/02,
138a/13,	138a/15,	138a/16,	142b/03,	142b/04,	142b/08,
138a/19,	138a/22,	138a/23,	142b/08,	142b/11,	142b/12,
138b/02,	138b/02,	138b/03,	142b/14,	142b/15,	142b/18,
138b/04,	138b/07,	138b/07,	143a/01,	143a/05,	143a/07,
138b/10,	138b/11,	138b/11,	143a/08,	143a/11,	143a/13,
138b/13,	138b/14,	138b/14,	143a/15,	143a/17,	143a/20,
138b/14,	138b/17,	138b/17,	143a/21,	143a/23,	143a/23,
138b/18,	139a/02,	139a/04,	143a/23,	143b/02,	143b/06,
139a/04,	139a/04,	139a/05,	143b/07,	143b/09,	143b/09,
139a/07,	139a/10,	139a/11,	143b/09,	143b/10,	143b/11,
139a/11,	139a/11,	139a/12,	143b/13,	143b/14,	143b/15,
139a/14,	139a/15,	139a/16,	143b/16,	143b/16,	143b/17,
139a/18,	139a/19,	139a/19,	143b/17,	143b/19,	143b/22,
139a/21,	139a/22,	139a/22,	143b/23,	143b/23,	144a/02,
139a/22,	139b/01,	139b/02,	144a/05,	144a/06,	144a/06,
139b/02,	139b/04,	139b/04,	144a/08,	144a/11,	144a/12,
139b/10,	139b/11,	139b/12,	144a/13,	144a/13,	144a/16,
139b/13,	139b/17,	139b/18,	144a/16,	144a/19,	144a/19,
139b/19,	139b/20,	139b/23,	144a/21,	144a/23,	144b/02,
140a/01,	140a/02,	140a/03,	144b/04,	144b/04,	144b/09,
140a/04,	140a/04,	140a/06,	144b/10,	144b/13,	144b/14,
140a/07,	140a/08,	140a/09,	144b/16,	144b/17,	144b/19,
140a/11,	140a/13,	140a/13,	144b/19,	144b/21,	144b/21,
140a/13,	140a/14,	140a/14,	145a/01,	145a/01,	145a/02,
140a/15,	140a/20,	140a/22,	145a/02,	145a/02,	145a/04,
140a/23,	140a/23,	140b/04,	145a/04,	145a/07,	145a/07,
140b/05,	140b/07,	140b/10,	145a/08,	145a/08,	145a/09,
140b/10,	140b/10,	140b/11,	145a/10,	145a/11,	145a/11,

145a/14,	145a/19,	145a/20,	149b/21,	149b/21,	149b/22,
145a/23,	145b/02,	145b/03,	149b/23,	150a/08,	150a/09,
145b/07,	145b/07,	145b/12,	150a/10,	150a/10,	150a/10,
145b/13,	145b/17,	145b/18,	150a/14,	150a/15,	150a/17,
145b/18,	145b/18,	145b/19,	150a/17,	150a/18,	150a/18,
145b/20,	145b/20,	145b/21,	150a/20,	150b/01,	150b/02,
145b/21,	145b/22,	146a/01,	150b/04,	150b/05,	150b/06,
146a/02,	146a/03,	146a/05,	150b/10,	150b/11,	150b/11,
146a/07,	146a/08,	146a/08,	150b/12,	150b/13,	150b/14,
146a/12,	146a/12,	146a/14,	150b/14,	150b/15,	150b/15,
146a/14,	146a/15,	146a/15,	150b/15,	150b/19,	150b/19,
146a/16,	146a/17,	146a/19,	150b/22,	150b/22,	150b/23,
146a/21,	146b/01,	146b/02,	151a/03,	151a/04,	151a/10,
146b/02,	146b/02,	146b/05,	151a/11,	151a/15,	151a/18,
146b/07,	146b/12,	146b/12,	151a/18,	151a/19,	151a/19,
146b/14,	146b/15,	146b/16,	151a/20,	151a/20,	151a/21,
146b/18,	146b/18,	146b/18,	151a/21,	151a/23,	151a/23,
146b/18,	146b/19,	147a/02,	151b/01,	151b/03,	151b/03,
147a/03,	147a/03,	147a/11,	151b/03,	151b/05,	151b/05,
147a/12,	147a/13,	147a/15,	151b/06,	151b/07,	151b/08,
147a/16,	147a/18,	147a/19,	151b/08,	151b/10,	151b/11,
147a/20,	147a/20,	147a/21,	151b/11,	151b/14,	151b/17,
147b/01,	147b/02,	147b/04,	151b/19,	151b/20,	151b/20,
147b/04,	147b/05,	147b/06,	151b/20,	151b/21,	151b/22,
147b/07,	147b/15,	147b/16,	152a/01,	152a/01,	152a/02,
147b/20,	147b/22,	147b/23,	152a/08,	152a/09,	152a/11,
148a/03,	148a/05,	148a/05,	152a/13,	152a/14,	152a/16,
148a/07,	148a/07,	148a/13,	152a/18,	152a/20,	152a/21,
148a/14,	148a/16,	148a/19,	152a/22,	152a/23,	152b/02,
148a/19,	148a/20,	148a/21,	152b/03,	152b/04,	152b/04,
148a/21,	148a/21,	148a/21,	152b/05,	152b/11,	152b/12,
148a/22,	148a/23,	148b/01,	152b/13,	152b/15,	152b/15,
148b/02,	148b/03,	148b/06,	152b/16,	152b/17,	152b/18,
148b/06,	148b/09,	148b/09,	152b/18,	152b/18,	152b/18,
148b/10,	148b/11,	148b/14,	152b/20,	152b/22,	153a/04,
148b/15,	148b/18,	148b/19,	153a/04,	153a/05,	153a/07,
148b/21,	149a/01,	149a/03,	153a/08,	153a/11,	153a/11,
149a/03,	149a/04,	149a/06,	153a/14,	153a/14,	153a/15,
149a/06,	149a/07,	149a/07,	153a/16,	153a/16,	153a/17,
149a/11,	149a/11,	149a/12,	153a/18,	153a/19,	153a/19,
149a/12,	149a/13,	149a/14,	153a/20,	153a/21,	153a/22,
149a/15,	149a/16,	149a/16,	153a/23,	153a/23,	153a/23,
149a/17,	149a/17,	149a/18,	153b/02,	153b/03,	153b/05,
149a/18,	149a/19,	149a/20,	153b/05,	153b/09,	153b/09,
149a/21,	149b/01,	149b/02,	153b/10,	153b/10,	153b/13,
149b/04,	149b/05,	149b/07,	153b/13,	153b/14,	153b/16,
149b/07,	149b/07,	149b/09,	153b/18,	153b/19,	153b/21,
149b/09,	149b/14,	149b/15,	153b/21,	154a/01,	154a/03,
149b/15,	149b/18,	149b/19,	154a/04,	154a/04,	154a/05,

154a/06,	154a/07,	154a/09,	158a/21,	158a/21,	158a/22,
154a/09,	154a/10,	154a/10,	158a/23,	158b/01,	158b/01,
154a/10,	154a/13,	154a/14,	158b/03,	158b/03,	158b/04,
154a/15,	154a/17,	154a/18,	158b/05,	158b/06,	158b/08,
154a/18,	154a/18,	154a/18,	158b/09,	158b/10,	158b/16,
154a/20,	154a/21,	154b/01,	158b/17,	158b/18,	158b/19,
154b/03,	154b/05,	154b/05,	159a/02,	159a/03,	159a/04,
154b/06,	154b/08,	154b/09,	159a/07,	159a/08,	159a/08,
154b/12,	154b/12,	154b/15,	159a/09,	159a/09,	159a/10,
154b/19,	154b/22,	155a/02,	159a/10,	159a/10,	159a/11,
155a/04,	155a/07,	155a/08,	159a/14,	159a/14,	159a/16,
155a/13,	155a/13,	155a/14,	159a/16,	159a/17,	159a/18,
155a/14,	155a/14,	155a/15,	159a/18,	159a/19,	159a/19,
155a/16,	155a/17,	155a/19,	159a/19,	159a/20,	159a/21,
155a/23,	155b/03,	155b/04,	159a/23,	159b/02,	159b/02,
155b/05,	155b/06,	155b/08,	159b/04,	159b/06,	159b/08,
155b/09,	155b/09,	155b/10,	159b/09,	159b/09,	159b/11,
155b/12,	155b/12,	155b/13,	159b/15,	159b/18,	159b/21,
155b/13,	155b/14,	155b/18,	159b/21,	159b/22,	160a/03,
155b/20,	155b/20,	155b/20,	160a/03,	160a/04,	160a/04,
155b/21,	155b/22,	156a/01,	160a/05,	160a/05,	160a/06,
156a/03,	156a/03,	156a/04,	160a/12,	160a/15,	160a/15,
156a/06,	156a/07,	156a/08,	160a/15,	160a/18,	160a/20,
156a/10,	156a/11,	156a/14,	160a/21,	160a/21,	160a/22,
156a/16,	156a/16,	156a/17,	160a/22,	160a/23,	160b/02,
156a/17,	156a/19,	156a/22,	160b/04,	160b/04,	160b/05,
156b/02,	156b/04,	156b/05,	160b/06,	160b/06,	160b/07,
156b/08,	156b/08,	156b/08,	160b/09,	160b/10,	160b/10,
156b/10,	156b/13,	156b/14,	160b/11,	160b/11,	160b/11,
156b/14,	156b/15,	156b/18,	160b/12,	160b/12,	160b/13,
156b/20,	156b/21,	156b/23,	160b/13,	160b/13,	160b/14,
156b/23,	157a/01,	157a/01,	160b/14,	160b/17,	160b/18,
157a/03,	157a/04,	157a/06,	160b/19,	160b/20,	160b/20,
157a/10,	157a/11,	157a/17,	160b/21,	160b/21,	160b/22,
157a/18,	157a/20,	157a/21,	160b/23,	161a/01,	161a/04,
157a/22,	157a/23,	157b/01,	161a/05,	161a/05,	161a/08,
157b/03,	157b/04,	157b/04,	161a/10,	161a/11,	161a/11,
157b/05,	157b/06,	157b/06,	161a/15,	161a/17,	161a/17,
157b/11,	157b/11,	157b/12,	161a/20,	161a/22,	161a/23,
157b/16,	157b/17,	157b/19,	161a/23,	161b/02,	161b/02,
157b/19,	157b/20,	157b/22,	161b/04,	161b/04,	161b/06,
158a/02,	158a/02,	158a/03,	161b/06,	161b/08,	161b/09,
158a/03,	158a/03,	158a/05,	161b/09,	161b/11,	161b/11,
158a/05,	158a/09,	158a/09,	161b/11,	161b/13,	161b/14,
158a/10,	158a/10,	158a/10,	161b/15,	161b/16,	161b/17,
158a/11,	158a/14,	158a/14,	161b/17,	161b/17,	161b/19,
158a/15,	158a/16,	158a/16,	161b/21,	162a/03,	162a/07,
158a/17,	158a/18,	158a/18,	162a/08,	162a/13,	162a/15,
158a/19,	158a/19,	158a/20,	162a/16,	162a/18,	162a/18,

162a/20,	162a/20,	162a/23,	166b/10,	166b/10,	166b/10,
162b/04,	162b/06,	162b/06,	166b/10,	166b/12,	166b/14,
162b/08,	162b/08,	162b/09,	166b/15,	166b/15,	166b/16,
162b/10,	162b/14,	162b/15,	166b/16,	166b/18,	166b/18,
162b/16,	162b/16,	162b/17,	166b/20,	166b/23,	166b/23,
162b/17,	162b/21,	162b/22,	167a/01,	167a/07,	167a/07,
163a/02,	163a/02,	163a/03,	167a/08,	167a/09,	167a/10,
163a/05,	163a/07,	163a/08,	167a/12,	167a/16,	167a/18,
163a/09,	163a/12,	163a/13,	167a/19,	167a/21,	167a/22,
163a/23,	163b/01,	163b/01,	167a/23,	167b/01,	167b/02,
163b/04,	163b/05,	163b/07,	167b/04,	167b/05,	167b/08,
163b/16,	163b/17,	163b/19,	167b/10,	167b/11,	167b/13,
163b/20,	163b/23,	164a/01,	167b/13,	167b/15,	167b/16,
164a/01,	164a/02,	164a/03,	167b/17,	167b/18,	167b/20,
164a/03,	164a/03,	164a/03,	167b/22,	168a/02,	168a/04,
164a/04,	164a/04,	164a/05,	168a/11,	168a/12,	168a/12,
164a/06,	164a/07,	164a/10,	168a/13,	168a/15,	168a/19,
164a/11,	164a/14,	164a/16,	168a/23,	168b/01,	168b/04,
164a/19,	164a/22,	164a/23,	168b/05,	168b/10,	168b/11,
164b/02,	164b/04,	164b/04,	168b/12,	168b/13,	168b/14,
164b/04,	164b/05,	164b/06,	168b/14,	168b/14,	168b/14,
164b/07,	164b/08,	164b/11,	168b/14,	168b/15,	168b/15,
164b/11,	164b/11,	164b/12,	168b/16,	168b/20,	168b/22,
164b/12,	164b/13,	164b/14,	169a/03,	169a/04,	169a/08,
164b/14,	164b/14,	164b/14,	169a/16,	169a/16,	169a/17,
164b/15,	164b/15,	164b/16,	169a/18,	169a/18,	169a/18,
164b/16,	164b/17,	164b/17,	169a/19,	169a/22,	169a/22,
164b/18,	164b/20,	165a/01,	169a/23,	169b/01,	169b/01,
165a/02,	165a/02,	165a/02,	169b/02,	169b/05,	169b/06,
165a/03,	165a/04,	165a/06,	169b/06,	169b/07,	169b/08,
165a/06,	165a/07,	165a/08,	169b/12,	169b/14,	169b/15,
165a/13,	165a/13,	165a/14,	169b/16,	169b/16,	169b/17,
165a/15,	165a/16,	165a/16,	169b/17,	169b/19,	170a/03,
165a/17,	165a/18,	165a/20,	170a/04,	170a/05,	170a/07,
165a/22,	165b/02,	165b/02,	170a/08,	170a/10,	170a/10,
165b/03,	165b/04,	165b/05,	170a/11,	170a/13,	170a/14,
165b/05,	165b/05,	165b/06,	170a/15,	170a/15,	170a/15,
165b/06,	165b/07,	165b/08,	170a/17,	170a/18,	170a/18,
165b/12,	165b/14,	165b/15,	170a/18,	170a/18,	170a/18,
165b/16,	165b/17,	165b/18,	170a/20,	170a/20,	170a/20,
165b/22,	165b/22,	165b/23,	170a/21,	170a/22,	170b/01,
166a/03,	166a/04,	166a/06,	170b/02,	170b/03,	170b/04,
166a/07,	166a/08,	166a/09,	170b/04,	170b/06,	170b/07,
166a/11,	166a/12,	166a/14,	170b/08,	170b/08,	170b/09,
166a/16,	166a/17,	166a/18,	170b/09,	170b/09,	170b/10,
166a/21,	166a/21,	166a/22,	170b/11,	170b/11,	170b/11,
166a/23,	166b/03,	166b/03,	170b/11,	170b/15,	170b/15,
166b/04,	166b/05,	166b/06,	170b/16,	170b/16,	170b/17,
166b/08,	166b/08,	166b/09,	170b/18,	170b/19,	170b/19,

170b/19,	170b/21,	170b/22,	175a/01,	175a/02,	175a/03,
170b/23,	171a/01,	171a/01,	175a/05,	175a/06,	175a/07,
171a/04,	171a/05,	171a/06,	175a/08,	175a/10,	175a/10,
171a/08,	171a/09,	171a/09,	175a/11,	175a/12,	175a/13,
171a/10,	171a/14,	171a/15,	175a/13,	175a/14,	175a/15,
171a/15,	171a/15,	171a/15,	175a/15,	175a/18,	175a/18,
171a/17,	171b/01,	171b/06,	175a/22,	175a/23,	175a/23,
171b/09,	171b/13,	171b/16,	175b/02,	175b/03,	175b/05,
171b/17,	171b/19,	171b/20,	175b/05,	175b/05,	175b/06,
171b/21,	171b/22,	171b/23,	175b/07,	175b/08,	175b/10,
172a/04,	172a/06,	172a/11,	175b/10,	175b/11,	175b/11,
172a/11,	172a/13,	172a/14,	175b/12,	175b/12,	175b/13,
172a/15,	172a/17,	172a/17,	175b/13,	175b/13,	175b/15,
172a/18,	172a/18,	172a/19,	175b/15,	175b/16,	175b/16,
172a/23,	172b/01,	172b/02,	175b/17,	175b/17,	175b/18,
172b/03,	172b/04,	172b/04,	175b/18,	175b/19,	175b/21,
172b/06,	172b/08,	172b/08,	175b/21,	175b/21,	175b/23,
172b/09,	172b/09,	172b/10,	176a/02,	176a/03,	176a/03,
172b/11,	172b/11,	172b/11,	176a/03,	176a/04,	176a/04,
172b/14,	172b/14,	172b/15,	176a/05,	176a/05,	176a/05,
172b/15,	172b/16,	172b/18,	176a/05,	176a/06,	176a/06,
172b/19,	172b/20,	172b/20,	176a/07,	176a/08,	176a/09,
172b/23,	173a/02,	173a/06,	176a/09,	176a/09,	176a/09,
173a/07,	173a/07,	173a/07,	176a/09,	176a/09,	176a/10,
173a/07,	173a/10,	173a/10,	176a/10,	176a/10,	176a/10,
173a/13,	173a/13,	173a/14,	176a/11,	176a/11,	176a/13,
173a/14,	173a/18,	173a/18,	176a/14,	176a/14,	176a/15,
173a/19,	173a/21,	173a/22,	176a/15,	176a/16,	176a/16,
173a/22,	173a/22,	173a/22,	176a/17,	176a/17,	176a/18,
173b/01,	173b/02,	173b/02,	176a/18,	176a/19,	176a/20,
173b/04,	173b/05,	173b/05,	176a/20,	176a/21,	176a/22,
173b/08,	173b/08,	173b/09,	176a/22,	176a/22,	176a/23,
173b/10,	173b/14,	173b/14,	176b/02,	176b/03,	176b/04,
173b/19,	173b/20,	173b/20,	176b/05,	176b/06,	176b/06,
173b/21,	173b/21,	173b/22,	176b/06,	176b/08,	176b/08,
173b/22,	173b/23,	174a/01,	176b/09,	176b/11,	176b/11,
174a/02,	174a/02,	174a/07,	176b/12,	176b/12,	176b/12,
174a/09,	174a/13,	174a/13,	176b/13,	176b/13,	176b/14,
174a/13,	174a/14,	174a/15,	176b/15,	176b/16,	176b/21,
174a/15,	174a/17,	174a/17,	176b/22,	176b/22,	176b/23,
174a/18,	174a/20,	174a/21,	176b/23,	177a/01,	177a/01,
174a/23,	174a/23,	174b/02,	177a/01,	177a/02,	177a/02,
174b/03,	174b/05,	174b/07,	177a/02,	177a/05,	177a/08,
174b/08,	174b/09,	174b/10,	177a/12,	177a/13,	177a/15,
174b/10,	174b/13,	174b/13,	177a/15,	177a/18,	177a/18,
174b/14,	174b/14,	174b/15,	177a/21,	177b/01,	177b/03,
174b/16,	174b/16,	174b/16,	177b/06,	177b/08,	177b/10,
174b/16,	174b/17,	174b/17,	177b/11,	177b/12,	177b/18,
174b/17,	174b/22,	174b/22,	177b/18,	177b/22,	177b/22,

177b/23,	177b/23,	177b/23,	181b/05,	181b/05,	181b/05,
177b/23,	178a/04,	178a/04,	181b/06,	181b/11,	181b/11,
178a/13,	178a/14,	178a/18,	181b/13,	181b/19,	181b/23,
178a/18,	178a/19,	178a/19,	182a/01,	182a/06,	182a/07,
178a/20,	178a/20,	178a/23,	182a/08,	182a/13,	182a/14,
178a/23,	178b/01,	178b/02,	182a/17,	182a/22,	182a/23,
178b/04,	178b/05,	178b/06,	182b/02,	182b/02,	182b/03,
178b/06,	178b/07,	178b/08,	182b/04,	182b/04,	182b/05,
178b/08,	178b/11,	178b/12,	182b/07,	182b/08,	182b/14,
178b/12,	178b/14,	178b/15,	182b/18,	182b/18,	182b/19,
178b/16,	178b/16,	178b/16,	182b/19,	182b/20,	182b/21,
178b/17,	178b/18,	178b/20,	183a/02,	183a/05,	183a/05,
178b/20,	178b/22,	178b/22,	183a/06,	183a/07,	183a/07,
178b/23,	178b/23,	178b/23,	183a/12,	183a/12,	183a/14,
179a/01,	179a/01,	179a/01,	183a/16,	183a/17,	183a/22,
179a/05,	179a/10,	179a/16,	183a/22,	183a/22,	183a/22,
179a/17,	179a/19,	179a/19,	183a/22,	183a/23,	183a/23,
179a/20,	179a/20,	179a/20,	183b/01,	183b/05,	183b/06,
179a/20,	179a/22,	179a/23,	183b/06,	183b/07,	183b/07,
179b/01,	179b/01,	179b/02,	183b/07,	183b/09,	183b/12,
179b/02,	179b/03,	179b/04,	183b/14,	183b/16,	183b/17,
179b/05,	179b/07,	179b/07,	183b/21,	183b/21,	184a/02,
179b/08,	179b/09,	179b/09,	184a/04,	184a/05,	184a/11,
179b/10,	179b/11,	179b/11,	184a/11,	184a/12,	184a/13,
179b/15,	179b/16,	179b/17,	184a/13,	184a/14,	184a/16,
179b/17,	179b/18,	179b/20,	184a/17,	184a/17,	184a/19,
179b/20,	179b/20,	179b/22,	184a/21,	184a/23,	184b/06,
179b/23,	180a/01,	180a/01,	184b/07,	184b/07,	184b/08,
180a/02,	180a/02,	180a/02,	184b/09,	184b/21,	185a/02,
180a/06,	180a/06,	180a/07,	185a/07,	185a/07,	185a/08,
180a/09,	180a/09,	180a/09,	185a/09,	185a/10,	185a/11,
180a/14,	180a/15,	180a/17,	185a/13,	185a/20,	185a/21,
180a/19,	180a/19,	180b/02,	185a/21,	185a/22,	185b/03,
180b/04,	180b/05,	180b/06,	185b/05,	185b/06,	185b/07,
180b/06,	180b/06,	180b/07,	185b/08,	185b/12,	185b/13,
180b/07,	180b/08,	180b/09,	185b/13,	185b/14,	185b/16,
180b/09,	180b/09,	180b/11,	185b/16,	185b/17,	185b/20,
180b/12,	180b/13,	180b/13,	185b/22,	186a/02,	186a/03,
180b/16,	180b/16,	180b/18,	186a/04,	186a/04,	186a/05,
180b/18,	180b/18,	180b/19,	186a/05,	186a/06,	186a/06,
180b/21,	180b/21,	180b/22,	186a/07,	186a/07,	186a/07,
181a/01,	181a/03,	181a/03,	186a/08,	186a/08,	186a/09,
181a/03,	181a/03,	181a/07,	186a/09,	186a/10,	186a/10,
181a/08,	181a/08,	181a/10,	186a/10,	186a/10,	186a/11,
181a/10,	181a/10,	181a/11,	186a/11,	186a/12,	186a/12,
181a/13,	181a/13,	181a/15,	186a/12,	186a/12,	186a/12,
181a/15,	181a/16,	181a/16,	186a/13,	186a/14,	186a/15,
181a/16,	181a/18,	181a/21,	186a/18,	186a/20,	186a/22,
181a/21,	181a/22,	181a/23,	186a/23,	186b/01,	186b/01,

186b/01, 186b/01, 186b/02,
186b/02, 186b/02, 186b/02,
186b/03, 186b/04, 186b/04,
186b/05, 186b/09, 186b/11,
186b/14, 186b/15, 186b/17,
186b/17, 186b/17, 186b/18,
186b/19, 186b/22, 186b/22,
186b/23, 187a/01, 187a/01,
187a/03, 187a/03, 187a/04,
187a/04, 187a/04, 187a/04,
187a/05, 187a/05, 187a/06,
187a/09, 187a/10, 187a/12,
187a/13, 187a/13, 187a/16,
187a/17, 187a/19, 187a/19,
187a/22, 187a/23, 187a/23,
187b/02, 187b/02, 187b/04,
187b/05, 187b/05, 187b/06,
187b/06, 187b/06, 187b/08,
187b/09, 187b/10, 187b/10,
187b/11

vebā²: *Ar.* veba, salgın hastalık
v. 112b/04

vebāl: *Ar.* şiddet, ağırlık, azap; günah
v.+den 174a/13

veca^c: *Ar.* ağrı, sızı, acı
v. 161b/18

vech: *Ar.* yüz, çehre; üst, satırh, düz
aḥsen-i v. 94a/22
v. 4a/18, 5b/04, 5b/18, 6b/19, 7b/02,
10a/02, 10a/09, 11a/09, 12a/03,
12a/20, 12b/21, 13b/15, 15b/14,
17a/11, 30a/09, 30a/14, 38b/21,
50a/14, 50b/17, 61b/07, 76b/13,
79a/11, 81a/04, 84b/17, 88a/23,
100a/13, 109b/08, 118b/23,
120b/03, 120b/11, 134b/06,
138a/15, 141b/10, 152a/18,
161a/20, 166a/17, 166b/18,
175a/05, 178a/07, 180b/15
v.+i 31a/18, 54a/20, 85b/02, 89a/15,
111b/17
v.+ile 2a/19, 13a/07, 13b/07, 14a/17,
14b/01, 15b/19, 16a/03, 23b/16,
32b/07, 35b/01, 40a/05, 40b/18,
43b/20, 44b/16, 52a/14, 52a/17,
54a/04, 56b/20, 57a/07, 59b/21,
63a/23, 66a/05, 67b/19, 67b/20,
68a/04, 68a/08, 68b/14, 70b/01,
73a/22, 75b/10, 76a/17, 76a/20,

77a/20, 79a/15, 79b/20, 80a/06,
80a/10, 85b/01, 116a/13
v.+iledir 71a/18
v.-i ma^c kûl 40a/06
v.-i meşrûḥ 115b/09, 121b/02,
125b/01, 144b/20, 156a/18,
174a/10, 175b/03
v.+le 4a/03, 7a/04, 7a/05, 9a/14,
12b/15, 89b/15, 89b/20, 92b/05,
93b/14, 97a/11, 98b/06, 99a/12,
100a/10, 105b/10, 108b/14,
109a/20, 109b/09, 121a/03,
122a/11, 126b/21, 130a/09,
135b/17, 138b/16, 140b/11,
141a/12, 141a/23, 142a/09,
146a/17, 146b/12, 146b/16,
147a/14, 147a/20, 147b/08,
148b/12, 151a/16, 153b/14,
154b/16, 155a/03, 173b/11,
174a/04, 174b/23, 175a/11,
178b/02, 179a/03, 180a/16,
181a/09, 181b/01, 181b/05,
184b/01, 184b/03, 186b/13,
187b/05
v.+ledir 106b/22, 181b/12

vechen: *Ar.* bir suretle; bir yönden, bir
bakımdan
v. 12b/09, 58b/17, 95a/06

vedā^c: *Ar.* ayrılma, ayrılış
v. 40a/11, 44b/17, 96a/01, 175a/07
v.+a 149a/06
v. eyledi 28a/05, 149a/03
v.+ı 118b/19
v. idüp 47b/03, 92a/06, 92b/16, 96a/03

vedāmet (?):
v. 1b/13

vedī^c a: *Ar.* emanet
v. 181a/06
v. eylemiş idi 125b/20

vefā: *Ar.* sözünde durma, sözünü yerine
getirme; dostluğu devam ettirme;
yetişme, yeterli gelme; ödeme
^c ahde v. 41a/09
v. 134b/20, 158a/23, 158b/07, 165a/03
v. itmeyüp 9b/22

vefāt: *Ar.* ölüm, ölme
ḳable'l v. 67a/15
tārīḥ-i v. 31a/15

v. 3a/05, 3a/12, 48b/06, 63b/01,
66b/06, 124b/19, 172b/20, 175b/23
v. eyledi 177a/09, 177a/19
v. eyledikde 105b/13, 125b/17
v. eylediler 156b/12, 161a/15
v. eylemezden 67a/14
v.+ı 125a/19, 177a/01
v.+ına 124b/16
v.+ında 105b/14
v. idüp 125a/13
v. itdiği 26b/19
v. itmiştir 177b/01, 177b/04, 177b/06,
177b/09
vehle: *Ar.* dakika, an; ürkme
v. 138a/14
vehm: *Ar.* kuruntu, yersiz korku; şüphe
v. 146a/06, 173a/13, 173a/18, 175a/18
v.+e 137b/08
vehmiyyât: *Ar.* gerçekte olmayıp var
sanılan şeyler, kuruntular
v. 182a/22
vekâlet: *Ar.* vekillik, bir başkasının yerine
bir işi yürütme
v.+den 151a/19
ve kıs 'alâ hazâ: *Ar.* bunun üzerine kıyas
et
v. 36a/07, 57b/03, 66a/07
vekîl: *Ar.* birinin, işini görmesi için
yerine bıraktığı veya yetki verdiği
kimse
v. 147a/03, 186a/20, 186b/19
v.+i 53a/07, 53a/07, 56b/09, 56b/09,
56b/10, 56b/10, 56b/11, 56b/11,
59a/23, 59a/23, 61a/21, 69b/08,
72b/10, 75b/03, 81a/21, 87b/08,
87b/17, 87b/17, 183b/01
v. olmak 146a/09
velâkin: *Ar.* ama, fakat
v. 37a/21, 43a/14, 44a/03, 44a/11,
44a/12, 45b/12, 46b/23, 47b/17,
48a/19, 48b/11, 49a/09, 49a/16,
106a/16, 128a/12, 156b/10,
161b/03, 163a/16
velâyet: *Ar.* velilik, ermişlik; başkasına
sözünü
geçirme; dostluk, sadakat
v.+dır 160b/13
v.-i mevlevî 23a/18
veled: *Ar.* çocuk, erkek evlat, oğul

v. 12b/23
v.+i 21a/23, 21a/23
v.-i pâki 17b/19, 17b/21
v.-i pâkları 13b/03
v.-i zinâ 50b/22
ve'l-hâşıl: *Ar.* sözün kıyası, kısacası
v. 18a/13, 18b/05, 138a/07, 163b/17
veli: *Ar.* efendi, dost; Allah'a yakın olan
zat; ermiş, eren
rûh-ı v. 31a/23
v. 4a/16, 22b/02, 22b/06, 24b/07,
29b/16, 31a/08
v.+den 4b/02
v.+ler 17a/23, 23a/20, 23a/21, 23b/23,
29a/18
v. midir 112b/10
v.+niñ 4b/14, 29b/01
veliyy-i 'ahd: bir hükümdardan sonra
hükümdar olacak kimse *krş.*
veliyyü'l-'ahd
v. 67a/15, 67a/19, 146a/15
v.+ı 105b/14
v.+idüp 48b/06
veliyyu'llah: *Ar.* ermiş kimse; Allah'ın
sevgili kulu
v. 25b/05
v.+dan 16b/03, 16b/05, 16b/10
veliyyü'l-'ahd: *Ar.* bir hükümdardan
sonra hükümdar olacak kimse *krş.*
veliyy-i 'ahd
v. 100a/01, 175b/22
veliyyü'n-ni'am: *Ar.* dinine sınımsız bağlı
bulunan kimse; şeyhülislam
v. 2b/17, 121b/06, 173b/23
veliyyü'n-ni'amî: *Ar.* şeyhülislam ile ilgili
v.+ye 121b/08
veliyyü'n-ni'met: *Ar.* nimet sahibi,
besleyen; birine, yaşadığı
müddetçe, etkisi devam edecek olan
iyilik ve bağışlarda bulunan kimse
v.+i 173b/10
v.+im 173b/17
verâ: *Ar.* insanlar
v.+ya 134a/07
vere: bir kalenin veya tahkim edilmiş bir
yerin teslimi *krş.* vire
v. 6a/14, 155a/01, 157b/18
v.+lerin 157b/18
v.+lerini 158a/02

vesā'ir: *Ar.* ve başkaları; ve bunun gibiler; ve benzerleri *krş.* vesā'ire

v. 2b/08, 2b/14, 2b/15, 2b/17, 5b/20, 7a/12, 9b/04, 11a/08, 11a/21, 15a/22, 15b/20, 15b/23, 16b/04, 16b/07, 17a/01, 17a/17, 21a/08, 23a/02, 23a/06, 26a/04, 33b/18, 40b/03, 41a/16, 43a/06, 46b/07, 46b/20, 47b/12, 47b/13, 48a/17, 49b/11, 50a/22, 52a/09, 52a/20, 53a/04, 53a/06, 54b/06, 55b/23, 56a/23, 56b/08, 57b/03, 57b/15, 57b/19, 57b/22, 58a/02, 58a/06, 59a/22, 61a/19, 61a/22, 64a/09, 64a/11, 64a/13, 65a/15, 65a/17, 65b/15, 67b/16, 68a/04, 68b/09, 68b/11, 69b/06, 72b/04, 73a/02, 73a/18, 74b/16, 74b/21, 75a/14, 75a/18, 75b/09, 80a/21, 80a/22, 80b/16, 81a/09, 82a/19, 83a/06, 83a/16, 83a/17, 85b/02, 87b/05, 87b/06, 87b/18, 88b/11, 88b/18, 89a/01, 90b/06, 92b/06, 93b/10, 96b/19, 97b/02, 98a/08, 98a/17, 98b/23, 100a/11, 100b/06, 103a/04, 103a/21, 103b/18, 105a/16, 108b/22, 109a/07, 110a/12, 112a/11, 112a/12, 113a/10, 115b/23, 119a/03, 121a/20, 123b/16, 124b/23, 128b/19, 132b/11, 135a/07, 138b/02, 138b/02, 139a/11, 140a/04, 145a/14, 145b/11, 146b/11, 148a/19, 148b/07, 151b/03, 156a/12, 156b/18, 160b/17, 161a/01, 162b/09, 166b/15, 167b/13, 170b/12, 179a/22, 183a/15, 183b/08, 184a/05, 185a/07, 187a/19, 187b/10, 187b/10

v.+leri 48a/16, 56b/12, 81a/18, 90b/14, 104a/17, 108a/06, 109a/04, 139b/11, 186a/05, 186a/08

v.+lerinden 90b/04, 94a/08

v.+lerine 87a/04, 169a/10

vesā'ire: *Ar.* ve başkaları; ve bunun gibiler; ve benzerleri *krş.* vesā'ir

v. 3a/04, 3a/21, 51b/07, 182b/08

vesā'it: *Ar.* vasıtalar

v.+ile 117b/14

v.+leriyle 122a/19, 129a/20

vesīle: *Ar.* yol, vasıta; bahane, sebep; fırsat

v. 124a/14, 155a/14

v. idinüp 152a/20

v. olmak 174a/03

v.+ye 1b/14

vesvese: *Ar.* şüphe; kuruntu

def' -i v. 161b/06

v. 175a/18

v.+dir 161a/17

v.+si 160b/05

ve yā: *Ar.* ya da

v. 17a/03, 29a/05, 29a/23, 30a/01, 36a/06, 36a/06, 65a/07, 88b/16, 89a/15, 90a/20, 100a/08, 126a/04, 142a/14, 163b/12, 170a/04, 170a/04

vezān: *Far.* esen, esici

v. 152a/01

vezāret: *Ar.* vezirlik, paşalık

v. 60a/17, 62a/20, 62b/08, 62b/13, 64a/05, 87a/03

vezīr: *Ar.* valilik, vekillik gibi yüksek rütbelerde bulunan "paşa" unvanını taşıyan kimse

v. 2b/10, 12b/01, 12b/06, 12b/15, 17a/03, 23b/21, 37a/23, 51b/09, 51b/09, 52a/12, 52b/12, 52b/14, 53a/01, 53a/02, 61a/14, 62b/01, 64a/14, 64a/16, 64a/19, 64b/02, 65a/03, 65a/16, 65b/05, 65b/22, 66b/10, 69a/09, 72b/13, 74a/06, 75a/04, 75b/04, 75b/16, 82a/07, 82b/07, 84a/21, 85b/17, 86b/05, 99a/19, 101b/03, 101b/21, 103a/09, 104a/05, 106b/01, 111a/08, 111a/10, 111a/16, 111a/19, 111a/22, 111b/06, 182b/17, 185a/16

v.+e 111a/10

v.+em 38b/11

v.+i 37a/04, 38b/05, 39b/21, 44a/11, 45b/10, 92b/20, 97b/02, 104b/10, 106a/11

v.-i 'ālīşāna 79b/07

v.-i 'ālīşāndır 60a/20

v.-i a^çzam 25b/11, 37b/06, 37b/08,
37b/14, 45b/06, 46b/18, 92b/22,
94a/08
v.-i a^çzama 45b/03
v.-i a^çzamdan 37b/11
v.-i a^çzamı 40a/12, 44b/05, 44b/22,
47b/10
v.-i a^çzamına 39b/11
v.-i a^çzamları 37a/12
v.-i a^çzamlarından 45b/14
v.-i ekrem 1b/15, 69b/04, 75a/06,
112a/10, 112a/12
v.+imiz 37b/20
v.-i muhterem 12b/12, 54a/06, 54b/21,
55b/04, 57b/19, 60a/15, 61a/07,
61b/07, 62b/17, 63b/06, 64b/01,
67a/03, 75a/05, 75a/07, 76b/04,
81a/12, 85a/01, 109b/02
v.-i muhteşem 85a/03
v.-i mükerrem 12b/10, 36a/22, 46b/12,
53a/09, 56a/21, 56b/13, 60b/17,
63b/13, 64b/06, 64b/21, 67a/08,
68b/21, 72a/18, 75a/12, 77a/02,
77a/07, 77a/12, 79a/08, 81a/15,
81a/22, 81b/01, 82b/20, 83a/22,
186a/01, 186a/03, 187a/02
v.+in 54a/22
v.+ine 41b/08, 42b/21, 45b/11, 98a/08,
102a/14, 111a/19
v.+iñ 39b/19
v.+le 112a/12
v.+ler 2a/10
vifāk: *Ar.* uygunluk, aynı düşüncede
olma; barış
v.+a 166b/10
vihād: *Ar.* uçurumlar, derin vadiler
v. 134a/15
vilādet: *Ar.* doğurma, doğma
v.+i 177a/01
v.-i bā-sa^çādetleri 46b/12
v.-i hümāyünlarına 46b/15
vilāyet: *Ar.* il, vilayet; bir şeyi kudretle
elde etme; birine kefil olma;
dostluk, muhabbet
v. 26b/09, 51b/15, 88a/06, 99a/06,
105a/22, 105b/06, 109a/15,
109b/07, 109b/09, 116b/23,
129a/01, 134a/12, 177b/18,
177b/19

v.+de 18b/02, 59b/19
v.+den 100a/03
v.+dir 15b/10, 66b/21, 76b/20, 86a/07,
87b/02, 110a/22, 110a/23
v.+e 66a/21, 97a/21, 101a/15
v.+ti 48b/22, 57b/13, 66b/20, 66b/21,
67a/04, 108a/13
v.+imizi 145b/11
v.+inde 135b/01
v.+inden 27a/16
v.+ine 93a/23, 127b/19
v.+iñize 140a/09
v.+ler 108b/03, 171b/21
v.+lerde 11a/08
v.+lere 105a/13
v.+leri 48a/17, 86a/17, 86a/23
v.+lerinde 110b/14
v.+leriniñ 48a/10
vir-: vermek
aķın v.-üp 157b/19
ārām v.-meyüp 76a/10
arķa v.-üp 47b/09
cevāb v.-di 6a/23, 6b/19, 116b/08,
186b/14
cevāb v.-diginde 38a/20
cevāb v.-dikde 27a/18
cevāb v.-diler 69a/22, 178a/07
cevāb v.-dim 39b/10, 40b/23
cevāb v.-ecek 103b/06
cevāb v.-ecekleri 73a/08
cevāb v.-elim 101a/02
cevāb v.-em 109a/10
cevāb v.-esin 98b/22
cevāb v.-esiz 97b/08
cevāb v.-irlerimiş 27a/02
cevāb v.-medi 98b/18
cevāb v.-megile 129a/05
cevāb v.-miş 55b/07, 60b/08, 161b/03
cevāb v.-mişler 65a/04
cevāb v.-üp 46b/10, 70a/13, 79b/03,
99a/07
cevāblar v.-dim 40a/07
cevāblar v.-erek 40a/20
cevāz v.-di 167a/13
cevāz v.-eler 133b/04
cevāz v.-mediler 143b/12
cevāz v.-meyesiz 113a/04
cevāz v.-meyüp 73a/22
destūr v.-miş 89a/10

el v.-di 135a/15, 157b/01, 161b/10
el v.-ir 163a/14
el v.-mez 96b/01
el v.-üp 115b/02, 139a/01, 149a/01,
160b/15, 162b/02, 166a/13,
178b/07, 179a/07
emān v.-di 84b/23
emān v.-diler 86b/16
emān v.-mege 156a/14
emān v.-meyüp 60a/21, 66a/08,
78a/16, 82a/03, 136a/03
emān v.-üp 86a/11, 154b/22
fā'ide v.-medi 147a/21, 178b/05
fā'ide v.-meyüp 127a/05
fā'ide v.-mez 70a/17, 162a/10
fā'ide v.-ür 131b/19
fāşıla v.-meden 29a/02
fāşıla v.-meyüp 84b/03
ğayret v.-üp 24b/09, 83b/11
güşmāl v.-üp 53b/01
güşād v.- 58b/19
haber v.-di 124a/13
haber v.-digi 9b/09
haber v.-dikde 127b/10, 139b/23,
145a/05, 165a/21
haber v.-diklerinde 156b/09
haber v.-diler 60b/11, 67a/09, 95a/18,
98b/13, 116b/22, 156a/21
haber v.-e 97b/06, 119b/16
haber v.-ince 139b/21
haber v.-mişler 12b/02
haber v.-mişler idi 136b/09, 163b/09,
178a/09
haber v.-seler 100a/08
haber v.-üp 13a/04, 75b/15, 116b/09,
182a/05, 182a/16
haqq v.-di 33b/23
hayāt v.-en 55b/02
hayāt v.-ir 28b/10
hük m v.-elim 106a/08
hüs n v.-mişler 57b/11
icāzet v.-diler 89a/06
ihtimāl v.-medügi 137a/07
ihtimālāt v.-diler 143a/09
intizām v.-üp 97a/21
istiḥkām v.-di 180a/14
istiḥkām v.-dikden 139b/03
istiḥkām v.-diler 119a/08, 144a/04,
178a/22

istiḥkām v.-elim 138a/04
istiḥkām v.-erek 84b/10
istiḥkām v.-mişler 157a/01
istiḥkām v.-mişlerdir 178a/14
istiḥkām v.-üp 137a/16, 141a/06,
155b/14, 174b/02, 178b/13
istiqlāl v.-mek 135a/21
istimālet v.-di 164b/21
istimālet v.-esiz 98b/10
istimālet v.-üp 79b/11, 165a/23
i' timād v.-e 184b/07
i' timād v.-esin 164a/23
izīn v.-di 86a/15
izīn v.-medi 169b/16
izīn v.-medigi 148b/20
izīn v.-üp 38b/09, 165b/11
qārār v.-di 166b/14
qārār v.-diklerinden 126b/08
qārār v.-diler 123a/17, 123a/22,
128a/02, 129a/22, 136b/19
qārār v.-miş 20b/23
qārār v.-mişler 37a/22
qārār v.-üp 143b/10
keder v.-ecek 45a/02
keder v.-üp 126b/05
kuvvet v.-mek 118a/15
metānet v.-diler 160a/04
metānet v.-e 118a/10
metānet v.-mek 141b/07
metānet v.-mişdir 171b/21
metānet v.-mişler idi 154b/18
metānet v.-üp 140a/03, 141b/03,
144b/06, 153b/14, 156b/07
netīce v.-diklerinde 145b/04
nişān v.-üp 146b/01
nizam v.-di 61a/06, 97a/22, 180a/15
niżām v.-dikden 116a/15
niżām v.-diler 139b/13
niżām v.-elim 145b/21
niżām v.-mege 63a/02
niżām v.-mek 64a/01
niżām v.-miş iken 146a/12
niżām v.-üp 64a/15, 66b/19, 101a/09,
101a/15, 101a/21, 102a/02,
105a/08, 172a/13
rāḥat v.-meyüp 76a/19
revāc v.-mede 170a/10
revāc v.-mek 182a/23
revāc v.-üp 129b/13

re'yy v.-esiz 98b/10
re'yy v.-üp 153b/09, 153b/12, 153b/20
rıżā v.-di 106a/17
rıżā v.-medi 158b/22, 164b/15
rıżā v.-memek 187a/15
rıżā v.-memişler idi 106a/11
rıżā v.-meyüp 149b/23
rıżā v.-üp 8b/09, 73b/20, 141a/16
ruḥşat v.-di 156a/17, 165b/03
ruḥşat v.-mek 181b/06
ruḥşat v.-üp 74a/01
selām v.-erek 160b/10
selām v.-üp 149b/14
ta' ayyün v.-diler 60b/13
taḳviye v.-di 120a/16
temessük v.-diler 142a/16
temşiyet v.-üp 143b/22
v.-di 28b/17, 43a/11, 55b/10, 67a/19,
86a/12, 98b/14, 98b/17, 113a/16,
118b/13, 119a/13, 123b/17,
126a/13, 128b/18, 130a/21,
149a/14, 150a/13, 151a/03,
157b/01, 165a/19, 167b/22,
169b/15
v.-digi 27a/18, 70b/05, 99b/13
v.-digim 133a/21
v.-digimiz 47a/23
v.-dik 149a/12
v.-dikde 119a/20, 181a/23
v.-dikleri 69a/20
v.-diklerinde 143a/04, 157b/17
v.-diler 18b/02, 55b/11, 100a/03,
118a/01, 129b/03, 142a/05,
152a/12, 159b/03, 161b/15,
161b/17
v.-dim 37b/06, 39b/16, 46a/02,
149b/20
v.-diñ 164b/07
v.-diñiz 115b/07, 142a/15
v.-dügi 49b/07, 119a/09, 141a/01
v.-e 29b/09, 94a/12, 95b/07, 156a/12
v.-ecegimiz 143a/17
v.-ecekleri 170b/06
v.-eler 7a/08, 143a/17
v.-em 91b/11
v.-enden 132b/04
v.-erek 38b/04
v.-esin 91a/13, 97b/10
v.-evüz 102b/10

v.-eyim 27a/12
v.-iriz 43a/02, 141b/23
v.-irler 35b/22, 110b/11
v.-irler imiş 112a/04
v.-ir mi 31a/10
v.-irse 122b/13
v.-meden 128b/05, 128b/16
v.-medi 73b/06
v.-mediler 55a/19, 85b/14, 85b/16
v.-mediñ 58b/03
v.-mege 164a/21
v.-mek 8b/07, 37a/20, 37b/08, 91b/02,
118a/10, 128b/02, 131a/16,
133a/18, 140b/23, 141a/12, 142a/11
v.-meleriyle 132b/07
v.-mem 99a/06
v.-meyesiz 28a/11
v.-meyüp 56a/02, 57a/05, 133a/19,
137b/16, 144a/18, 170b/06
v.-mez 20b/13, 84a/12, 103a/10
v.-mezdi 154b/04, 166a/03
v.-mezler 141a/15
v.-miş 89a/19, 132b/08
v.-miş idi 108b/23
v.-sün 44b/11, 140b/15
v.-sünler 140b/05
v.-üp 6b/03, 7a/01, 8b/20, 27a/13,
32b/03, 32b/04, 36b/12, 38b/18,
40a/17, 40b/06, 42a/06, 43a/09,
43b/06, 43b/09, 43b/13, 44b/21,
47b/05, 52a/09, 66a/03, 69a/14,
74a/20, 101b/12, 106a/06, 115a/06,
123a/14, 125b/01, 128a/15,
131a/22, 134b/09, 150a/12,
156a/09, 163b/23, 166b/03,
167b/19, 169a/19, 169b/15,
170b/01, 176a/11, 182b/05,
186a/21
v.-ür 23a/12
v.-ürem 37b/12
v.-ürler 26a/02, 41b/02, 103a/10
v.-ürüz 128a/16
vücüd v.-mez 37b/22
yol v.-diler 141b/18
yol v.-üp 59a/01, 153b/01
yüz v.-üp 114a/09
zaḥmet v.-e 98a/12
zaḥmet v.-üp 124b/11
zarar v.-mez 30a/14

ziyā v.-miş 23b/22
vīrān: *Far.* yıkık, yıkılmış
v. 112a/18
v.+dır 21b/14
virid: *Ar.* belli zamanlarda okunması âdet olan Kur'ân cüzleri, duaları
v.-i ḥandānım 30b/07, 31a/09
v.-i zebān itmiş 94b/18
vire: bir kalenin veya tahkim edilmiş bir yerin teslimi *krş.* vere
v. 136b/13, 149b/02
v.+ler 141a/16
v.+yi 158a/02
viril-: verme işine konu olmak
cevāb v.-di 141a/13
cevāb v.-eñ 72a/11, 107b/12
cevāb v.-miş idi 73b/15
cevābı v.-üp 74b/22
cevāz v.-meyüp 138a/19
emān v.-diğından 155a/01
emān v.-di 86b/13
emān v.-meyüp 152a/02
emān v.-üben 85a/10
emān v.-üp 78b/19
güşmāl v.-mez ise 51b/18
istiḥkām v.-üp 179b/16
izīn v.-meyüp 117b/08
izīn v.-üp 119a/01, 166a/19, 187b/08
karār v.-mişdir 44a/09
karār v.-üp 118b/04
metānet v.-mek 35b/09
naqd v.-mek 176a/15
niżām v.-üp 66a/21
re^y v.-miş 157a/17
re^y v.-mişdir 134a/23
re^y v.-üp 78b/10
rıżā v.-di 44a/04
ruḥṣat v.-di 130b/17
ruḥṣat v.-mesün 116a/14
ruḥṣat v.-üp 153a/08
ta^c yīnāt v.-üp 135b/13
v.-di 72a/11, 107b/11, 118b/08,
134b/18, 172b/18, 172b/19
v.-digi 128b/04
v.-dikde 142b/07
v.-e 15a/15
v.-ecek 1b/17, 128b/03
v.-egeldüğü 128a/15
v.-en 70b/20

v.-icek 72b/17
v.-mege 135a/07
v.-mek 36b/16, 46b/07, 52b/18,
127a/07, 134a/01, 134b/17
v.-meye 122a/04
v.-miş 11a/15, 116a/22, 116b/02,
181b/16
v.-miş idi 51b/20, 70b/19
v.-üp 45b/04, 57b/22, 69a/21, 72a/12,
107b/13, 127a/16, 151b/14,
164b/09, 181b/18
v.-ür iken 143b/07
v.-ürdi 151b/14
viriş-: iki veya daha çok kimsenin birbirine bir şey vermesi
v.-üp 133a/09
voyvada: Eflak ve Boğdan beylerine verilen unvan
v. 78b/19
v.+sından 14b/16
vuḳū^c: *Ar.* düşme; rastlama, isabet etme; olma, oluş; bir olayın çıkış şekli, cereyanı
v. 51b/10
v.+a 70b/13
v. bulan 124b/11, 148b/13, 158a/16,
166b/17, 167b/21, 168a/11
v. bulmayup 133b/07, 155a/15
v. bulmuş 165a/04
v.+ına 126b/07, 136b/09, 182a/09
vuḳūf: *Ar.* durma, duruş; bir hâlde, olduğu gibi kalma; anlama, bilme, öğrenme, haberli olma, bilgi
v. 3a/14, 37b/03, 88b/03, 131b/18,
156a/13, 167b/21
v. eylediğiniz 38a/10
v.-i küllī 63b/03
vuşūl: *Ar.* ulaşma, gelme, varma, erişme, yetişme
düşvārū'l v.+da 133b/10
eşnā-yı v.+da 37a/04
v. 37a/04, 83a/09, 137b/03, 144a/17,
161a/23
v.+a 118b/21, 124a/19, 135b/22
v. buldı 52b/23, 95b/12, 140a/23,
155a/18
v. bulduğı 134a/19
v. bulduğum 121b/11

v. bulduğda 123a/15
v. bulıcağ 179a/18
v.+ı 88b/13
v.+ımız 139b/01
v.+ımızdan 139b/01
v.+ımızñ 38b/14
v.+ında 64b/14, 76b/06, 80a/20,
113a/03, 127b/12, 134a/20,
135b/03, 151b/18, 152a/05,
154a/15, 155b/12, 156b/20,
163a/19, 172a/10, 172a/15, 180a/14
v.+larında 128a/19, 152a/08
vuzū³: *Ar.* abdest, abdest alma
tecdid-i v. iderler 23b/13
tecdid-i v. idüp 19b/18, 24b/14
v. 19b/05
v. idüp 9b/15
vücūd: *Ar.* bulunma, var olma, varlık;
insan veya hayvan gövdesi; ten
v. 63a/17, 118b/06, 122a/04, 148a/14
v.+a geldi 173a/06
v.+a geldikte 164a/22
v.+a gelmek 141a/11
v.+a gelmesi 119a/14, 187a/09
v.+a gelmez 91b/10, 91b/15, 91b/20,
162a/14
v.+a gelüp 122a/13
v.+a gelür 78a/05, 94a/22, 96a/19,
157a/14
v.+a getürmege 164a/02
v. bulur 77b/10, 91a/12
v.+ı 5a/07, 113a/02, 125a/01, 148a/23,
180b/05
v.-ı behcet-nümüdü 47a/13
v.-ı hümāyünlarıñ 11b/05
v.-ı kāmilleri 41b/11
v.+ım 94a/10
v.+ımız 121a/17
v.-ı mükerrem 54a/18
v.+ına 12b/09
v.-ı nā-pāklarıñ 51a/20
v.+ında 161b/19
v.+ından 5a/10
v.+ını 76b/15
v.-ı şerifleri 39b/09
v.-ı şeriflerini 2b/13
v. idüp 122b/05
v.+ları 21b/07
v.+larında 4b/18, 145a/01

v. virmez 37b/22
vücūd-pezir: *Ar.+Far.* vücut bulan, var
olan
v. oldı 118b/06
vükelā: *Ar.* vekiller
v. 98a/09
v.-i devlet 2b/15, 52b/10
v.+sı 7a/05, 24b/21, 98a/16, 106a/11
v.+sını 21a/08, 97b/03, 105a/16
vülāt: *Ar.* valiler
v. 122a/16
vürūd: *Ar.* geliş, gelme, varma; yetişme
v.+ı 127b/01
v.+ına 119b/10, 138a/18, 140a/02
v.+ından 179b/13
vüs‘at: *Ar.* genişlik, bolluk; para durumu;
boş meydan, fırsat
v. 82b/03, 170a/12
v.+i 80a/04, 107b/21
v.+im 88a/18
vüzerā: *Ar.* vezirler
v. 14a/21, 24a/13, 39a/05, 41a/14,
41a/23, 42a/03, 44a/17, 52b/01,
74b/15, 75b/08, 80a/14, 81a/14,
187b/06
v.+dan 75a/05, 186a/02, 186b/06
v.-i ‘izām 2b/15, 52b/10, 56a/12,
73a/17, 75a/02
v.-i ‘izāmı 186b/01
v.+nıñ 39b/19, 65a/17
v.+sı 24b/20, 47b/13, 98a/16
v.+ya 82a/19

Y

yā: duygu düşüncüyü güçlendirme veya
seslenme amacıyla cümlelerin
başında kullanılan ünlem
y. 2b/01, 2b/15, 2b/22, 18a/05, 23a/23,
29a/13, 35a/01, 63a/19, 66b/15,
82b/18, 84a/15, 108a/17, 130a/01
yā: o halde, öyle ise; “yahut, veya”
anlamında ikilemeli kullanılan
bağlaç
y. 20b/08, 29a/23, 36a/06, 37a/18,
37b/20, 40b/21, 41a/12, 41a/18,
41a/22, 43a/06, 43a/08, 44a/18,
48b/22, 77b/17, 77b/17, 89a/14,
94a/11, 95a/03, 102b/09, 102b/10,

110b/10, 110b/17, 111a/20,
117b/07, 120a/16, 122a/06,
125b/08, 138a/14
yabān: *Far.* kır, taşra, hariç; vahşi, garip
y. 4a/20
y.+a 25a/05
y.+a gitmez 28b/20
y.+a söylemiş 37b/21
y.+da 27a/01, 28a/12
yabānī: yabani, evcil karşıtı
y. 4a/19, 4b/10, 10a/05, 12a/17
yad: yabancı, el, başka
y. 149a/12
yād: *Far.* anma, hatıra getirme
y. 119a/10
y. buyurular 44b/15
y. eyledi 20b/12, 104b/15
y. eylediler 104b/16, 106a/20
y.+iñiza 119b/22
y. ideler 2a/22
y. idicek 5b/16
yād-gār: *Far.* bir kimseyi veya nesneyi
hatırlatacak şey; yadigar
y.+ı 22b/03
yağ: yağ
y. 6b/20
yağ-: yağmur, kar, dolu gökten düşmek
y.-an 10a/20
y.-ar 10a/21
y.-up 159a/22
yağlı: yağı olan, yağ ile yapılmış, yağı
çok
y. 26a/02
yağmā: *Far.* talan, zorla mal gaspetme,
çapul
y. 43b/16, 49a/05, 78a/17, 80a/16,
86a/15, 156a/17, 181a/08, 184a/10,
187b/05
y. eylediler 147b/13
y.+ya 138b/20, 184a/15
yağmurluk: çadır bezinden yapılan ve
yağmurdan korunmaya yarayan
örtü
y. 162b/22
yağşi: iyi, güzel; yaman karşıtı
y. 19b/23, 40a/05
y.+dir 103a/12
yāhūd: *Far.* veya; isterseniz; iyisi, daha
doğrusu

y. 5a/22, 36a/06, 38a/10, 43a/07,
48b/22, 93a/08, 94a/12, 96b/09,
102b/10, 110b/15, 111a/21,
114a/12, 115b/05, 117a/12,
117b/07, 122a/07, 129b/14,
130a/04, 147b/01, 164a/14,
179b/11, 181a/03, 182b/03
yahūdī: Musevî, Hz. Musa'nın dinine
bağlı olan kimse
y.+ler 108b/17
yahūdiyān: Yahudiler
y. 153b/04
yaq-: yanmasını sağlamak veya
yanmasına yol açmak, tutuşturmak
y.-am 91a/20
y.-dı 93b/20
y.-maz 91b/21
y.-mişlar 145a/01
y.-up 89b/21
yaqa: kıyı, kenar; yöre, semt
y.+da 87a/20
y.+sı 46a/21
y.+ya 87a/20
yaqıl-: yakma işi yapılmak
y.-dı 130a/07
yaqın: yakın, uzak karşıtı
y. 13b/01, 99b/04, 118b/21, 148b/12,
168b/10, 178a/07
y.+da 49a/21, 139b/22
y.+idi 184a/01
y.+larda 49a/04
y. ola 109a/12
yaqışksız: uymaz, yaraşmayan; biçimsiz,
çirkin
y. 47b/23
y.+dır 47b/21
yaqın: *Ar.* sağlam bilgi; iyi, kesin olarak
bilme
y. 98b/03
yaqinen: *Ar.* kesin olarak, hiç şüphe
edilecek bir tarafı bulunmaksızın
y. 13a/04, 133a/10, 135a/18
yaqlaş-: yaklaşmak
y.-dığı 142b/13
yalak: hayvanların su içtikleri taş veya
ağaçtan oyma kap
y. 33b/18
yalan: yalan, doğru karşıtı
y. 95b/02, 95b/04, 95b/05

y.+dan 52a/14
y.+dır 52a/15
yalancı: yalan söyleyen, yalancı
y.+yı 94a/16
yalçın: düz kaygan, çok dik
y. 4a/02, 14a/17, 30a/15, 184a/23
yalın: düz, tek, sade
y. 152a/21
yalnız: yalnız, yalnızca
y. 25a/01, 47b/08, 50a/19, 50b/08,
78b/03, 96a/07, 97a/11, 111a/03,
123b/10, 154a/06, 159b/09
yaman: kötü, fena
y. 19b/23, 20b/12, 104b/21
y. eyledik 112b/02
y. oldu 20b/08, 120a/06
y. olmağıla 37a/17
yan: bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında
kalan bölümü; sağ ve solun ortak
adı, yön, taraf; birlikte, beraberinde
olma
y.+ıma 38b/01, 70a/02, 168a/05
y.+ımda 44a/12, 60b/09, 150a/02
y.+ımıza 40b/10, 45a/23
y.+ımızda 160a/14, 187a/14
y.+ına 1b/17, 5a/08, 18a/21, 24b/20,
25b/01, 28b/18, 37a/14, 38b/10,
39b/19, 45a/20, 45b/11, 50b/09,
51b/02, 52b/15, 52b/23, 53a/08,
53a/20, 53b/06, 53b/10, 54a/06,
57a/01, 58b/14, 59a/05, 62a/02,
64a/08, 64a/17, 66a/02, 66b/03,
67b/16, 69b/01, 69b/10, 73a/02,
75a/05, 75b/18, 78a/13, 80b/23,
81a/11, 82a/12, 82a/18, 86a/12,
86b/09, 87b/15, 97b/15, 98b/15,
103b/09, 105a/19, 111a/09,
111a/18, 116b/16, 124a/16,
125a/16, 135b/02, 138a/22,
138b/10, 144b/02, 145b/02,
147a/04, 158b/22, 159a/04,
159a/05, 160b/11, 165b/20,
168a/20, 169a/19, 169b/04,
182a/12, 184a/06, 184a/08,
184b/06, 184b/11, 185a/19,
185a/21, 187a/22
y.+ınca 24b/22
y.+ında 8b/23, 10b/18, 14a/20, 20b/05,
20b/07, 20b/07, 23a/08, 23b/04,

23b/04, 23b/17, 24b/23, 25b/17,
28b/10, 37a/10, 39b/19, 40a/16,
47b/12, 47b/13, 50a/23, 53b/14,
54b/06, 54b/18, 60b/07, 67b/07,
67b/08, 69b/18, 70b/05, 70b/09,
72b/14, 75b/08, 78a/22, 78b/03,
79a/10, 79a/12, 79b/19, 87a/14,
87a/15, 98b/17, 103b/17, 104a/14,
104b/01, 104b/04, 104b/06,
104b/15, 105b/10, 105b/17,
106a/21, 109a/04, 112a/14,
113a/19, 120b/09, 124b/22,
125b/19, 127b/08, 128b/10,
136a/06, 138b/18, 144a/18,
145a/13, 152a/05, 153a/02,
161b/08, 163a/03, 175b/09,
179a/14, 179a/15, 183a/16,
184a/09, 184a/10, 184b/14, 185a/03
y.+ında ise 70a/20
y.+ından 74b/02, 105b/02, 105b/03,
160b/12, 161b/10
y.+ına 161b/02
y.+ınızdadır 27a/05
y.+ınızdan 166b/04
y.+larına 134b/11, 154a/20
y.+larında 47a/05, 124a/23
yan-: yanmak
oda y.-mayısar 28a/11
y.-ar idi 92a/08
y.-dı 130a/07
y.-miş 149a/09
yanak(ğ): yüzün göz, kulak ve burun
arasındaki bölümü
y.+ı 89a/17
yanaş-: yanaşmak
y.-up 31b/12, 104a/05
ya'ni: Ar. demek, şu demek; sözün kıyası,
doğrusu, senin anlayacağın
y. 39b/08, 39b/12, 39b/13, 41b/09,
42b/12, 47a/18, 49b/03, 52b/18,
65b/06, 98a/13, 102b/22, 108a/14,
110b/07, 131a/09, 131a/10,
133a/05, 134a/12, 140b/08, 180a/18
yaña: taraf, tarafta, taraftan, tarafına
y. 39b/21
yap-: yapmak
y.-alım 138a/04
y.-ar 78b/01
y.-duğı 110b/17

y.-îñuz 28a/11
y.-up 132a/14
yapdır-: yapmasını sağlamamak, yapmasına imkân vermek
y.-up 158b/06
yapıl-: yapma işine konu olmak
y.-up 165a/10
yapış-: yapışmak
y.-miş 162b/16
y.-up 5a/21
yār: *Far.* dost; sevgili; tanıdık
y. 28a/15, 92a/09
y. eylesün 4b/23, 4b/23
y.+i 22b/06
y.-i dāhlarım149a/08
y.+idir 29b/21
y.-i ĥudā 82a/05
y. ol- 28a/15
y. olan 70a/22
yara: keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik, yara
y. 98a/14, 104a/09
y.+dan 31a/13
y.+lar 161b/20
y.+ları 58b/20, 130b/06
y.+larım 98a/12
y.+larına 59a/07
y.+larını 58b/12
y.+mıza 103a/08, 146b/21
y.+sına 17a/14, 89b/22
y.+sında 17a/16
yara-: yararlı olmak, yarar sağlamak
y.-maduğı 5b/22
y.-mayan 160a/05
y.-maz 163b/14
yarala-: yaralamak
y.-dılar 58b/05
yaralı: yarası olan, yaralanmış
y. 85a/09
yārān: *Far.* dostlar
y. oldılar 28a/13
yarar: işe gelir, lazım; cesur, yiğit; uygun
y. 15a/17, 52b/07, 60a/19, 76a/17, 85a/17, 90a/10, 99a/15, 110b/18, 112a/15, 129b/07, 129b/12, 163b/14
yararlık: işe yarama, lazım olma; cesaret, yiğitlik
y. 94b/01

y.+da 85b/13
yararlı: yarar sağlayan, yararı olan, yararlı, faydalı
y. 101b/10
yarat-: olmayan bir şeyi var etmek, yaratmak
y.-dı 1b/03
yarı: bütünü eşit parçası
y. 50a/17
y.+sına 21a/21
yār-ı ġār: çok vefalı arkadaş; hicret esnasında Hz. Muhammet'e mağarada arkadaşlık etmiş olan Hz. Ebubekir
y.+ı 5b/17, 29a/13, 31a/06
yarın: bugünden sonra gelecek gün *krş.* yarın
y. 6b/08, 9a/20, 14a/22, 18a/10, 19b/03, 24a/23, 45a/21, 102a/03, 102b/14, 103a/13, 103a/15, 133a/14, 147b/11, 171a/11
yarın: bugünden sonra gelecek gün *krş.* yarın
y. 103a/08
yarış: müsabaka, yarışma
y. 94b/08
yarlıġa-: acımak, merhamet etmek, affetmek
y.-sun 26a/05
yās: *Ar.* yas, matem
y. 90a/15, 90a/16
yaşakçı: yasak kurallarını ve yasalarını uygulayan kimse
y.+lara 113a/11
yaşdıġ: üzerine dayanılan pamuk, yün veya ot doldurulmuş eşya *krş.* yaşduġ
y. 47b/09, 47b/10
yaşduġ(ġ): üzerine dayanılan pamuk, yün veya ot doldurulmuş eşya *krş.* yaşdıġ
y.+ı 47b/09
yaşşı: düz ve basık olan ve yayvan
y.+dır 10a/18, 109b/11
yaş: ömrün yaşanılan kısmı
y.+ına 13a/01
y.+ında 8b/03, 47a/15, 105a/16, 126a/17, 127a/06, 152b/23, 172a/02, 177a/09, 177a/12,

177b/01, 177b/04, 177b/06,
177b/09
y.+ında idi 125b/15
y.+ında iken 172a/12, 177a/08,
177a/11, 177a/18, 177a/23,
177b/03, 177b/05, 177b/08,
177b/11
yaş: ıslak; göz yaşı
y. 83b/21, 104a/08, 135a/14
y.+ın 94a/06
y.+ına 24b/16
yat-: yatmak
y.-mayup 161b/12
y.-ur 30b/06, 102b/12
y.-urdu 162b/22
y.-urken 68b/02, 162b/05
yavuz: güçlü, çetin; iyi, güzel; kötü, fena
y. 2b/20
yaya: ayaklarıyla yürüyen, piyade
y.+sı 84b/07, 85a/07, 160a/22,
187a/01
yayan: ayakla yürüyen, hayvansız giden,
piyade
y. 104a/20
yaylak: yayla
y. 88b/13, 89a/01
y.+dan 34b/02
y.+dır 35a/08
y.+ları 35b/15
yayma: yayılarak yapılan
y. 28b/04
yaz: yılın en sıcak mevsimi
y. 7a/04, 9b/20, 10a/20, 10b/15,
11a/04, 180b/12
y.+larda 88b/20
yaz-: yazmak
y.-ana 2a/23
y.-ar 43a/02
y.-arız 43a/17
y.-arsın 22b/22
y.-asız 99a/04
y.-dı 13a/21, 37b/21
y.-dılar 118b/06, 140b/19
y.-duğı 114b/05, 131a/02, 168b/17
y.-mada 54a/11
y.-mağa 47a/03, 145b/06
y.-mağ 51a/18
y.-mağda 126a/19
y.-mazlar idi 42b/20

y.-mışidi 37b/18, 167b/06
y.-mışlar 43b/21
y.-mışlar idi 48b/23
y.-up 109a/06, 113a/01, 113b/08,
114b/13, 144b/20, 145a/17
yazı: yazılmış olan şey, yazı *krş.* yazı
y. 9b/02, 132a/17
yazı: ova, düz yer *krş.* yazı
y.+nın 9a/22
yazıl-: yazma işi yapılmak, kaydolmak
asker y.-mağa 137b/08
y.-an 116b/23, 125b/22, 140b/19,
182a/17
y.-dı 43b/23, 126b/15
y.-dığı 117a/04, 182a/19
y.-madı 145b/06
y.-maduğı 154b/08
y.-miş 116b/10, 132a/18
y.-up 98b/11, 116a/21, 116b/16,
130a/16, 133b/08, 134a/18,
145b/08, 151b/17, 172b/17,
180a/02
y.-ur 103b/01
yazu: yazılmış olan şey, yazı *krş.* yazı
y. 13a/17, 13a/20
yazu: ova, düz yer *krş.* yazı
y. 9a/21
ye-: yemek yeme
y.-dikden 42b/23, 43b/09
y.-mege 39b/20, 148b/01, 148b/02
y.-meyüp 161b/12
yed: *Ar.* el; kuvvet, güç; yardım; araç;
mülk
y. 3a/06, 26b/11, 64b/08, 78b/02,
86a/22, 126a/12, 149b/20, 149b/21,
171b/08, 181a/05
y.-i islâma 16b/13, 36a/07
y.-i kızılbaş 55b/22
y.-i kızılbaşdan 68b/07, 88a/09
y.-i küffârda idi 26a/09
y.-i küffârda iken 16a/21, 16b/13
y.+imizde 187b/03
y.+imizden 172b/07
y.+inde 53b/02, 73a/21, 145a/03,
150b/06, 186b/11, 187a/10,
187b/09
y.+inden 48a/22, 110a/16, 144b/09,
181a/11

y.+ine 11b/14, 40a/17, 56a/05, 69a/21,
72a/12, 86a/12, 99a/18, 106a/08,
106a/09, 107b/13, 118b/13,
121a/18, 150a/13, 184b/09, 186a/20
y.-i rafāzide 55b/20
y.-i rafāzide iken 51a/12
y.-i rafāzide imiş 11a/23
y.-i şerifleri 31a/19
y.+iyle 140a/22
y.+leri 44a/08
y.+lerinde 182b/19
y.+lerine 15a/14
yedek: yularından çekilerek götürülen boş
at; gereğinde kullanılmak için elde
bulundurulan
y. 74b/18
y.+ler 39a/01
yedi: yedi sayısı
y. 2a/17, 4a/02, 4b/17, 6a/02, 6a/06,
6a/12, 7a/04, 7a/08, 8b/03, 11a/19,
14a/01, 18b/04, 22a/07, 24b/07,
26b/06, 30a/13, 34a/03, 34a/04,
44b/19, 46b/01, 48b/03, 53b/06,
57a/08, 57a/23, 58a/16, 64a/18,
66a/22, 67a/16, 68b/09, 75b/20,
79a/20, 80b/13, 81b/15, 82a/14,
83a/02, 89b/22, 95b/22, 96a/04,
99b/20, 107b/16, 109a/21, 109b/21,
109b/23, 110a/11, 112a/15,
112a/17, 124b/16, 124b/19,
124b/21, 127a/06, 133b/13,
155a/13, 165b/07, 177a/18,
177b/06, 177b/08, 184a/11,
187a/01
y.+sinde 63b/21
yedinci: yedi sayısının sıra sıfatı
y. 4a/15, 38a/01, 165b/09
yegâne: *Far.* tek, eşsiz
y.-i dehr 47b/22
yegânelik(g): *Far.+T.* teklik
y.+in 176a/05
yehūd: *Ar.* Yahudiler
kavm-i y.+lardır 51a/17
yek: *Far.* bir, tek
y. 10b/14, 120a/04, 125a/06, 125a/06,
126b/01, 140a/11, 142b/13
yekâyek: *Far.* tek tek, birer birer
y. 24a/23

yek-cihet: *Far.+Ar.* aynı görüş ve
düşüncede olan
y. 134a/14, 136a/23, 152a/16
y.+lerdir 122b/10
yek-dil: *Far.* gönüllü; bir gönülde olan
y. 122b/10, 124b/09, 132b/02,
134a/14, 136a/23, 152a/16
yek-pâre: *Far.* tek parça, bir parçadan
ibaret, bütün
y. 4a/04, 9a/02, 10b/14, 10b/20,
14b/19, 19b/06, 19b/10
yek-pây: *Far.* tek ayaklı, topal
y. 4b/09
yeksân: *Far.* düz; bir, eşit, aynı; benzer
hâke y. eyledi 93b/19
hâke y. olur 93b/03
y.+dır 126b/23
y. eylemegi 159a/01
y. olduğum 104a/14
yektâ: *Far.* tek, eşsiz, benzersiz
dürr-i y. 10b/10
yel: yel, rüzgar
y. 145a/01
yelken: yelken
y. 128b/06
yelkendüs (?): mükemmel
y. 65b/09
yem: yiyecek şey, hayvan yiyeceği
y. 69b/16
yemeklik(g): yemek yenilen yer
y.+e 36b/10
yemin: *Ar.* sağ taraf; and, yemin
‘ahd-i y. itmiş 41a/06
y. 39a/04, 121a/23, 138b/10, 138b/17
y. eyledi 134b/03
y.+imiz 120a/18
y.+inde 134b/03, 145a/20, 159a/09,
159a/14
y.+lerine 140b/11
yenge: bir kimsenin kardeşinin, dayısının
veya amcasının karısı
y. 8b/14, 8b/17
yefî: yeni, eski karşıtı
y. 35b/22, 72b/07, 74b/03, 74b/05
y.+den 6a/08, 7a/17, 8b/19, 55b/02,
93b/12, 105a/20, 109a/19
y.+si 10a/21
yefîçeri: kapı kulu teşkilatının piyade
sınıfı

y. 47b/13, 51b/12, 53a/06, 56a/23,
56b/05, 56b/06, 58a/05, 58a/17,
58b/04, 58b/15, 59a/09, 59a/21,
61a/20, 61b/02, 61b/03, 64a/10,
64a/10, 65a/16, 65b/15, 72b/08,
73a/18, 74b/21, 75a/16, 75a/16,
75b/18, 77a/16, 77b/15, 81a/10,
82a/16, 83a/06, 83a/17, 84b/03,
85a/06, 85a/23, 85b/11, 87b/15,
87b/16, 183a/21, 183b/08, 184a/13,
186a/09, 186a/11
y.+ler 82a/10
y.+si 61a/20
y.+siyle 81a/02
yeñiçerici: yeniçeri askeri
y. 69b/07
yeñiçeriyân: yeniçeriler
y.+dan 182b/12
yer: yer, mekân; yaşanılan, oturlan
bölge; durum, konum; ülke; görev;
önem *krş.* yir
y. 37a/18, 39b/20, 40a/16, 103a/19,
145a/01
y.+de 8b/13, 25b/15, 26a/03, 38b/03,
46a/04, 50b/09, 76b/14
y.+den 15b/14, 40a/11, 56b/19
y.+dir 15b/22
y.+e 6a/07, 6a/17, 8b/18, 12b/06,
15b/07, 26a/13, 48a/23, 50b/09,
87a/12, 100b/01, 142a/12, 157b/05,
161a/12, 168a/23, 170b/20,
171a/01, 174a/01, 177b/22,
179b/09
y.+ti 7b/03, 7b/07, 19b/06, 126b/23
y.+ime 40a/07
y.+imize 139b/07
y.+inde 7b/19, 10b/21, 14a/17, 21a/22,
38a/02, 39b/17, 47b/17, 79b/02
y.+inden 5b/11, 12a/09, 40a/15,
105a/06
y.+ine 2a/12, 2a/14, 8b/20, 17b/16,
37a/14, 44a/18, 47b/03, 48b/14,
62a/19, 63b/09, 68a/19, 68b/17,
81a/21, 82a/12, 86b/23, 100a/01,
100a/03, 109a/22, 118b/19,
125a/13, 165b/12, 166a/15,
171b/17, 172a/01, 174a/04,
177a/23, 182b/21, 187a/02
y.+inedir 79b/14

y.+ler 8a/05
y.+lere 8a/04
y.+leri 128a/10, 167a/01
y.+lerle 140a/15
y.+lerimizi 145b/10
y.+lerinde 2b/18
y.+lerine 119b/13, 178a/17
y.+lerini 178a/23
y.+leriyle 125a/21
yerleş-: yerleşmek
y.-üp 83a/11
yerlü: sabit
y. 31a/02
yerlü yerinde: eskiden olduğu yerde;
uygun, yakışır bir biçimde *krş.* yirlü
yirinde
y. yerinde 65a/18, 90b/09
yerlü yerine: kendine ait olan yere *krş.*
yirlü yirine
y. yerine 5b/08, 148b/19
ye's: *Ar.* ümitsizlik, elem, keder
y. 144a/22, 148b/23, 149a/02,
179b/11, 179b/17
y.+e 156a/10
yesār: *Ar.* varlık, zenginlik; sol, sol taraf
y. 75a/15, 138b/10
y.+ında 39a/04, 138b/17
yesir: *Ar.* kolay; az şey
y. 170a/11
yeşil: sarı ile mavinin karışmasından
ortaya çıkan renk
y. 13b/10, 20a/17, 28a/11, 65a/19,
81b/05
y.+ler 20a/17
yeṭim: *Ar.* yalnız; babası ölmüş olan
çocuk
y. 6b/01
yetiş-: yetişmek
imdād y.-üp 143a/15
y.-di 127b/15
y.-diler 128a/20, 160a/22
y.-üp 124a/20, 155a/14
yetmiş: yetmiş sayısı
y. 28b/05, 30a/05, 45a/14, 51a/12,
57a/23, 70b/10, 74b/18, 76a/22,
99a/22, 109b/17, 134a/05, 142a/08,
142a/11, 143a/10, 143a/17,
153a/13, 177a/16, 177b/08, 180a/21
yetür-: yetirmek, tamamlamak, bitirmek

y.-üp 44b/09
vevm: *Ar.* gün
y. 3b/11, 15a/05, 15a/12, 25b/18,
35b/21, 58b/12, 135b/02, 138a/20,
142a/19, 142a/20, 143b/06,
147a/11, 147a/13, 165b/03,
169b/17
ba' de'l y. 137a/16, 149b/21, 150b/16,
158b/09, 186b/21
y.-i cum' a 14b/22, 15a/05, 19b/18,
21b/23, 83a/03
y.-i çehâr-şenbih 41b/02
y.-i hams 25b/22
y.-i hamsde 19a/10, 19a/17
y.-i işneyn 25b/22
y.-i mezbürda 83a/10
y.-i pāzār 138a/17, 150b/05
y.-i sebt 41a/23
y.-i sebtde 74a/17
y.+ü'l-cezā 22a/19, 23a/18
y.+ü'l-cum' alarda 23a/04
y.+ü'l-ķiyām 174a/02
y.+ü's-sebt 83a/05
vevmen fe vevmen: *Ar.* günden güne,
gittikçe
y. 2b/07, 2b/12, 98a/18, 161b/18,
167a/01
vevmiyye: *Ar.* günlük, gündelik, her gün
y. 1b/17, 36b/15, 38b/14, 40b/11,
49b/07, 52b/18, 60b/13, 69a/14,
121a/19
y.+lerini 14b/16
vezdān: *Far.* Allah
y. 93b/22
vezdānī: Allah'a ait, Allah ile ilgili
taķdīr-i y. 14b/08
vezīd: *Ar.* nefret edilen kimseler için
kullanılan bir söz; hilekār, sahtekār
y. 22b/03, 50b/18, 51a/13, 92a/11,
92a/19, 97a/19, 100b/19
y.+ler 50a/19, 77b/06
vezīdān: *Ar.+Far.* Yezitler
y. 3a/03, 49b/20
vezīdī: *Ar.* Musul ve Lūbnan taraflarında
yaşayan bir kısım halkın "şeytana
tapma" sözüyle özetlenebilecek
inancı ve bu inaçtan olan kimse
y. 51b/04
y.+dir 50a/07, 50a/08, 50a/08, 50a/11

y.+ler 50a/12
y.+lere 82a/03
y.+leriñ 83b/03
yıgıl-: yıgılmak
y.-mağıla 150b/07
yıkdır-: yıkma işini yaptırmak
y.-up 157b/14
yıkıl-: yıkma işi yapılmak veya yıkma
işine konu olmak
y.-dı 25a/03
y.-up 7a/17
yıl: yıl, on iki aylık dönem
y.+lar 44b/11
yıldız: ışıklı gök cisimlerinden her biri,
yıldız
y.+ı 47a/19, 47a/22
y.+ım 155a/10
y.+ıyam 47a/18
y.+lar 99a/06
yigirmi: yirmi sayısı
y. 2a/17, 3b/14, 3b/16, 5a/21, 8a/10,
9b/20, 11a/06, 13a/01, 27a/12,
31b/17, 31b/21, 32a/14, 33a/16,
33b/03, 33b/04, 33b/15, 34a/22,
34b/03, 34b/04, 34b/05, 35a/12,
36b/21, 37a/09, 38b/13, 44a/01,
44b/19, 48a/01, 48a/14, 48b/10,
50a/01, 55a/06, 56b/09, 56b/17,
62b/10, 63b/02, 63b/21, 64a/02,
64a/03, 64a/17, 69b/16, 72b/09,
74a/17, 77b/17, 78b/22, 79a/07,
79a/13, 79a/22, 79b/08, 81a/19,
93a/01, 94a/05, 107b/21, 110a/12,
110a/12, 110b/08, 110b/09,
112a/01, 112a/10, 123b/11,
137a/02, 139a/10, 139a/12,
148a/22, 148b/11, 150a/21,
153a/11, 156b/18, 163b/08,
167b/02, 167b/13, 168a/02,
168a/07, 170a/13, 172b/19,
172b/21, 177a/09, 177b/06,
177b/08, 177b/08, 177b/11,
177b/11, 177b/16, 180b/01,
180b/03, 183a/01, 183b/17,
184b/21
y.+den 46b/23
yigirminci: yirmi sayısının sıra sıfatı
y. 32a/04, 32a/08, 32a/13, 32a/22,
99b/07

yigirmişer: yirmi sayısının üleştirme sayı
sıfatı

y. 58b/03

yin-: yemek işine konu olmak

y.-mege 38b/05

y.-üp 38b/07

yine: yine, gene, tekrar; bununla birlikte

y. 4a/23, 5a/03, 5a/18, 6a/06, 6a/11,
6a/22, 6b/08, 6b/11, 6b/13, 7b/02,
7b/07, 7b/10, 7b/18, 7b/20, 7b/20,
8b/19, 9a/22, 10a/09, 10a/10,
10b/03, 12b/15, 13a/13, 13a/15,
13a/15, 13b/03, 13b/05, 14b/05,
15a/10, 16a/04, 16a/18, 16b/17,
16b/19, 17a/10, 17a/17, 17a/19,
18a/02, 18b/11, 20a/03, 20b/11,
20b/17, 20b/21, 21a/15, 21a/15,
21b/02, 21b/06, 22a/10, 22a/12,
22a/15, 22b/08, 22b/17, 23a/01,
23b/01, 23b/02, 23b/06, 24a/01,
26a/14, 26a/21, 27a/04, 27a/13,
27a/16, 28b/15, 29a/10, 29a/13,
29a/15, 29a/19, 29a/23, 29b/02,
29b/06, 29b/10, 29b/21, 30a/07,
30a/18, 30b/01, 30b/08, 30b/22,
31a/02, 31a/12, 32b/02, 32b/03,
33b/22, 36b/20, 39b/05, 39b/23,
40a/13, 40b/05, 40b/12, 40b/14,
40b/16, 41a/21, 42a/09, 42a/10,
42b/11, 42b/22, 43a/17, 43a/20,
44a/05, 45a/10, 48a/10, 48b/15,
49a/22, 52a/09, 52b/13, 52b/21,
53a/19, 54b/16, 57b/17, 59a/09,
59b/14, 60b/04, 61a/07, 61a/23,
63b/12, 63b/15, 65a/13, 65a/21,
66b/13, 72a/14, 72a/23, 72b/17,
72b/21, 74a/12, 74b/01, 78a/06,
78b/01, 78b/07, 78b/14, 78b/16,
78b/20, 78b/23, 79b/01, 79b/12,
79b/16, 80a/20, 81a/19, 81b/12,
84b/02, 86a/08, 86b/07, 87a/01,
87a/07, 88a/03, 88a/11, 88b/05,
90b/17, 90b/20, 91a/08, 92a/08,
93a/23, 94a/01, 94a/16, 94b/01,
94b/13, 95a/18, 95b/07, 96a/01,
98a/03, 98b/02, 98b/03, 98b/07,
98b/20, 99b/15, 101a/02, 102a/12,
102a/17, 103b/02, 104b/09,
105a/04, 105a/14, 105b/04,

107b/15, 108a/01, 108a/08,
108a/09, 109a/13, 109a/14,
109a/15, 109b/07, 109b/16,
109b/20, 109b/20, 109b/23,
110a/02, 110a/03, 110a/04,
110a/05, 110a/05, 110a/06,
110a/07, 110a/08, 110a/09,
110a/10, 110a/11, 110a/12,
110b/09, 111a/16, 111b/19,
112a/17, 114b/02, 114b/18,
115a/06, 115b/20, 117b/02,
118a/21, 119b/18, 120a/16,
120b/16, 121a/15, 121b/22,
123a/19, 125b/06, 126a/12,
126b/02, 126b/16, 127a/02,
127b/23, 128a/01, 128a/08,
129a/08, 129b/12, 129b/22,
131b/06, 133b/14, 135a/20,
135a/22, 135b/22, 142b/23,
143b/10, 144a/01, 146a/04,
146a/21, 147a/10, 147a/12,
147a/15, 147b/12, 148b/19,
149a/01, 150a/13, 151a/07,
154a/09, 155b/06, 156b/13,
159a/02, 159b/04, 161b/06,
161b/17, 163a/08, 163b/03,
164b/08, 172a/03, 172a/19,
174a/01, 180a/01, 183a/06,
183a/15, 183b/16, 184a/11,
185a/14, 185a/22, 186a/01, 187a/17

yir: yer, mekân; yaşanılan, oturlan
bölge; durum, konum; ülke; görev;
önem *krş.* yer

y. 21b/06, 32b/19, 33a/02, 150a/07

y.+de 28b/15, 28b/17, 45b/10, 58a/02,
84b/12, 91b/08, 92a/14, 96a/08,
103b/06, 105b/04, 110b/06,
112b/04, 137a/02, 138a/01,
170b/20

y.+den 21a/20, 35b/15, 84b/21,
102b/05, 147b/12

y.+dir 31b/17, 32b/10, 33a/20,
108a/03

y.+e 19b/09, 24a/13, 26b/01, 29a/09,
33b/18, 50a/21, 53a/22, 61a/12,
66a/20, 66b/09, 67b/02, 68a/11,
75b/10, 82b/20, 90a/03, 104a/12,
105a/19, 119b/17, 129a/08,
140a/23, 141a/20, 145a/06,

146b/14, 158a/16, 160b/19,
162a/11, 173b/13, 175a/03
y.+e çaldılar 129b/02
y.+i 30a/04, 50a/16
y.+imiş 108b/02
y.+inde 138b/21, 139a/15
y.+inden 58b/05
y.+ine 67a/16, 68a/21, 68b/03, 81a/23,
84a/08, 104a/08, 105b/14, 105b/23,
106a/04, 106a/21, 133a/06,
146a/14, 160b/06, 163a/09,
163a/18, 182b/11
y.+ini 63b/04
y.+iñ 31a/01
y.+lerden 81a/09
y.+lerdir 57b/13, 110a/20
y.+lere 120b/12, 182a/07
y.+leri 131a/18
y.+lerimiz 134b/14
y.+lerimizi 134b/16
y.+lerin 110a/18
y.+lerini 113a/11, 136a/15
y.+leriyle 180b/22
y.+ler midir 88a/16
yırlü yirinde: eskiden olduğu yerde;
uygun, yakışır bir biçimde *krş.*
yerlü yerinde
y. yirinde 57b/23, 103b/21
yırlü yirine: kendine ait olan yere *krş.*
yırlü yirine
y. yirine 83a/06, 94b/13
yoğun: yoğun; iri
y. 12b/08
yoğurt: yoğurt
y. 6a/19, 6b/02, 6b/02, 6b/04
y. çalup 6b/12
y.+ı 6b/17
yoğsa: “aksi takdirde” anlamında
kullanılan bağlaç *krş.* yoğsa
y. 40b/19, 42a/11, 79b/08, 108b/08,
110b/22
yok: bulunmayan, yok, var karşıtı
y. 5a/11, 13a/16, 14a/22, 19b/07,
20a/18, 29a/08, 38a/11, 43a/08,
46a/15, 47a/06, 47b/18, 49a/16,
50a/17, 50a/17, 50a/18, 50a/18,
51a/18, 51a/18, 54a/14, 85b/05,
85b/05, 92b/12, 95a/07, 97b/09,
101a/05, 101b/13, 103a/21,

104a/12, 105b/04, 105b/12,
139b/19, 139b/22, 147a/14,
160a/12, 165a/04, 165a/05,
184b/16, 186b/16
y.+a çekdi 109a/20
y.+dan 24b/15, 99a/04
y.+dır 4a/10, 11a/08, 13b/01, 13b/07,
14b/21, 15b/04, 15b/04, 18a/12,
20b/04, 21b/09, 26b/15, 29a/07,
33a/08, 33a/19, 33b/08, 34a/02,
35b/01, 45a/20, 46a/03, 47b/10,
48a/11, 48a/19, 57a/19, 61b/06,
61b/07, 62a/16, 65b/22, 73b/04,
89a/14, 90b/19, 95b/04, 100b/18,
108b/03, 109b/09, 111b/13,
111b/16, 112b/07, 131a/03,
134a/11, 134b/12, 135b/16,
144a/16, 148b/13, 149a/09,
161b/02, 181a/02, 181a/04,
184a/08, 184a/23, 187a/07,
187b/01, 187b/03
y. durur 12a/13, 13a/22
y. idi 9a/15, 14a/18, 18a/16, 25a/09,
73b/06, 162b/18, 163a/11, 169b/05,
186b/09
y. imiş 20a/12, 37b/16, 92a/21,
165a/03
y. mıdır 78b/04
y. olan 84a/11
yokla-: yoklamak, bakmak, kontrol
etmek, aramak, araştırmak
y. 111a/12
y.-dı 111a/05
y.-dım 111a/13
y.-rdı 163a/01
y.-yaraç 61a/10
yoklan-: yoklama işine konu olmak
y.-up 163b/07
yoğsa: “aksi takdirde” anlamında
kullanılan bağlaç *krş.* yoğsa
y. 6b/22, 9a/12, 91a/04, 96a/14
yol: yol
y. 15b/16, 15b/19, 33a/23, 34a/13,
34a/22, 35b/07, 42b/14, 44b/21,
72b/17, 88b/13, 94b/06, 123b/18,
124b/10, 136a/04, 150b/09,
152b/11, 162a/19, 180b/09,
180b/18

y.+a 18b/01, 111b/18, 124b/02,
128a/17, 128a/23
y.+a gelmek 146a/18
y.+a kıomağa 63a/10
y.+a kıoyalım 90a/05
y. bulup 147b/12
y. eke 99b/02
y.+da 51b/05, 185b/07
y.+da iseñ 134a/21
y.+dan 113a/04, 124a/09, 124a/10,
150b/07, 150b/09, 180b/13
y.+dı 180b/13
y.+dır 101a/22
y.+tı 16a/04, 33a/10, 34a/22, 34a/23,
36b/21, 138a/15
y.+tı kesüp 32b/17
y.+ına 4b/14
y.+ında 38a/17
y.+ından 180b/12
y.+ıyla 123b/12, 135a/05, 180b/18
y. kesmek 50a/22
y.+lar 80b/15
y.+larda 32b/20, 39b/15, 123b/15
y.+ları 35b/16
y.+larında 36b/20, 129a/15
y.+u 93b/17
y.+una 74b/01, 147b/01
y.+unda 122b/06
y.+unu 6b/11
y. virdiler 141b/18
y. virüp 59a/01, 153b/01
yollu y.+unca 97a/02, 104b/16
yoldaş: yol arkadaşı, arkadaş
y.+lar 51b/13
yolla-: yollamak, göndermek
y.-dı 7a/01, 27a/13
y.-dılar 43b/09, 69a/21, 75a/01
yollan-: yollama işi yapılmak,
gönderilmek
y.-dı 72a/14, 107b/15
yollı: herhangi bir nitelikte olan *krş.* yollu
y. 73b/06, 184b/20
yollu: herhangi bir nitelikte olan *krş.* yollı
y. 59b/08, 113b/04, 114a/22, 114b/02,
143b/11, 170b/15, 172b/04,
179b/02, 187a/15
y. yolunca 97a/02, 104b/16
yonma: yontulmuş, yontularak yapılmış
y. 5a/04

yu-: yıkamak
y.-yınca 3b/13
yukarı: yukarı, aşağı karşıtı *krş.* yukarı
y. 10b/18, 10b/21, 34a/19
yukuru: yukarı, aşağı karşıtı *krş.* yukarı
y. 104a/20
y.+da 21a/derkenar
y.+sında 14a/01
yüce: yüksek, büyük, ulu, ulvi
y. 5b/03, 5b/11, 14b/21, 30a/21,
32b/15, 33b/15, 34a/19, 184a/23
y.+dir 4b/02
yük: araba, hayvan vb.nin taşıdığı
şeylerin hepsi
y.+i 135a/09
yüksecik: çok yüksek
y. 47b/08
yüksek: yüksek, alçak karşıtı
y. 22a/09, 84b/19, 126a/03, 157b/05
yükseklik(g): yüksek olma durumu
y.+i 10a/19
yürek(g): gönül, acıma duygusu; bir
kimsenin ruhsal yönü
y.+i 104b/20
y.+ini 90a/14
yürek-päre: *T.+Far.* evlat, yavru
y.+si 95b/20
y.+sine 96a/12
yüri-: yürümek *krş.* yürü-
y.-mekle 180b/11
y.-meyüp 180b/11
y.-yüp 76a/08
yüriş: yürüyüş, yürüme işi; askerî
birliklerin bir yerden başka bir yere
gitmesi *krş.* yürüyüş
y. 143b/11, 154b/19, 156a/15
y. eyledi 155a/23
y. idüp 144a/02
y.+ile 154b/14
y. itdiler 157b/11
y.+lerini 142b/12
yürü-: yürümek *krş.* yürü-
y.-r 47a/19, 99a/06
y.-rler 47a/17
y.-yerek 39a/01, 39a/08
y.-yivirdi 60b/10
y.-yüben 85b/15
y.-yüp 64b/16, 66a/13, 76b/01, 79a/04,
79b/18, 82a/02, 83a/20, 102b/18

yürügen: hızlı yürüyen; bir kavim adı

y. 12b/22, 72a/20

yürüyüş: yürüyüş, yürüme işi; askerî birliklerin bir yerden başka bir yere gitmesi *krş.* yürüş

y.+dır 83a/13

y.+e 148b/18, 148b/20

y. eylediler 142b/04

y. ider idi 76a/19

y. idüp 138b/07

y. itdiler 142a/02

y.+ler 56b/19

yüsr: *Ar.* kolaylık, rahat

y. 23b/06

yüz: çehre, sima, surat; yüz, yüzey; yan, taraf

hâke urdı y.+i 28a/02

y. 15a/17, 41b/17, 80a/11, 99b/15, 124b/13, 168b/13

y. ağı 80a/11, 139b/01

y. çevirüp 105b/20, 138b/19

y.+de 3b/17

y.+den 21a/15, 98a/09, 121b/17, 127b/19, 132b/21, 145b/15, 156a/10, 159b/02, 159b/13, 168a/19, 171a/14, 179b/18

y. döndürmeyüp 156a/06

y. döndürüp 68b/15

y.+i 1b/11, 24b/18, 76a/20, 86b/02, 89a/18

y.+ime 131b/21

y.+imize 115a/18, 120a/22, 125b/07

y.+in 45b/15, 174a/12

y.+inde 43b/17

y.+inden 36b/05

y.+ini 92a/18

y.+iñ 161a/12

y.+ler 82a/10

y.+leri gülmez 49b/02

y.+leriñ 50b/12

y.+ler süren 4b/23

y.+ler sürmege 121b/08

y.+ler sürüp 4b/11, 18b/09, 60b/12, 62b/22, 91b/05, 101a/19

y. sürdi 113a/12

y. süren 18a/05

y. sürenler 30a/23

y. sürerler 4b/13

y. sürerse 30b/07

y. süriegeldik 187b/02

y. sürmek 73a/13

y. sürmüşdir 177a/16

y. sürüp 25a/14, 26b/02, 46a/01, 52a/03, 52a/08, 73b/01, 74a/16, 74b/13, 82a/18, 86a/10, 161a/05

y. tıtdı 125b/06, 127b/18, 171a/08

y. tıtdılar 147b/06, 157b/09

y. tıtmış idi 159b/11

y. tıtup 45b/16, 176b/06

y.+ü 80a/05

y.+üm 86a/19

y.+ünden 91a/04

y.+üne 20a/21, 29a/01

y.+üne gülüp 54a/01

y.+üñi sür 12a/19, 17a/23

y. virüp 114a/09

yüz: yüz sayısı

y. 1b/04, 1b/04, 2a/04, 2a/05, 3b/15, 4b/17, 5a/15, 6a/01, 8a/17, 15a/03, 15a/11, 15a/23, 16a/09, 20a/04, 24a/15, 26b/06, 28b/12, 30a/03, 30a/15, 32a/04, 32b/16, 36b/04, 36b/15, 36b/15, 36b/18, 38a/06, 38a/14, 38b/15, 38b/16, 38b/18, 40b/12, 40b/13, 42a/04, 44b/19, 48a/01, 48a/02, 48a/21, 53a/11, 53b/06, 56b/12, 56b/15, 56b/17, 57a/08, 57a/18, 57a/20, 57a/23, 58a/16, 58b/02, 61a/08, 62a/18, 62a/22, 63b/21, 64a/02, 64a/18, 66a/09, 66a/22, 66b/15, 69a/13, 69b/12, 69b/16, 70b/12, 74a/16, 74a/19, 75a/19, 75b/20, 76b/19, 77a/18, 77a/19, 77b/19, 77b/22, 78a/07, 78b/14, 79a/09, 79a/16, 79a/20, 79a/23, 79b/01, 79b/19, 80b/13, 81b/15, 82a/14, 83a/01, 83a/02, 84b/18, 85a/04, 85a/05, 85a/17, 85b/21, 86a/06, 86a/06, 87a/11, 87b/13, 88b/04, 90b/04, 93a/04, 99b/07, 101b/11, 108a/07, 109a/21, 109b/01, 110a/16, 111b/21, 112a/10, 116b/16, 116b/17, 118a/04, 123b/09, 123b/11, 124a/16, 124a/22, 127b/05, 131b/10, 133b/13, 134b/17, 136b/02, 138a/23, 138b/01, 145b/04, 148b/13,

150a/21, 152a/15, 152b/12,
153a/07, 154a/02, 156a/02,
156a/05, 156b/01, 160b/21,
162b/09, 163b/02, 163b/02,
166a/14, 166a/15, 169a/13,
171a/20, 171b/07, 171b/19,
177a/07, 177a/11, 177a/15,
177a/17, 177a/20, 177a/22,
177b/10, 177b/16, 177b/16,
177b/19, 177b/22, 178a/01,
178b/18, 180a/23, 182a/14,
182b/09, 183a/06, 183a/13,
183b/07, 183b/08, 186a/11,
187a/06, 187b/09

y.+den 23a/14, 46b/01, 85b/23,
157a/19, 182a/12

yüzi koyun: yüzüstü

y. 161a/10

yüzlü: yüzü herhangi bir nitelikte olan

y. 89b/17, 169b/05

yüzük(g): parmağa geçirilen genellikle
metal halka

y.+i 111a/23, 111b/01, 111b/05

Z

zâbiṭ: *Ar.* subay

ż. 82a/11, 82a/14, 162b/16, 165a/21

ż.+ini 165a/20

ż.+iñ 165a/23

ż.+ler 137b/13

ż.+leri 35b/11

zâbiṭān: *Ar.+Far.* subaylar

ż. 138b/02, 150a/17, 160a/13, 168a/04

ż.+ını 120b/11

zâbiṭlık(ğ): *Ar.+T.* subaylık *krş.* zâbiṭlık

ż. 116a/22

ż.+ı 116b/01, 181b/18

zâbiṭlık: *Ar.+T.* subaylık *krş.* zâbiṭlık

ż. 181b/15

zâbṭ: *Ar.* sıkı tutma; idaresi altına alma,
kendine mal etme; silah kuvveti ile
bir yeri alma; anlama, kavrama

ż. 48b/01, 48b/20, 114a/05, 120b/12,

129b/16, 131a/18, 133b/02,

133b/11, 136a/22, 142b/04,

142b/05, 154b/22, 158a/03,

159b/21, 170a/22, 177a/05,

178b/11

ż. eyledikleri 142a/07, 172a/21

ż. eylediklerini 172b/01

ż. eylediler 139a/10, 144a/02, 156a/16

ż. eylediği 134b/14

ż. eylemesine 32a/23

ż. eylemiştir 32b/07

ż. eylemişlerdir 121b/15

ż.+ı 156a/18, 157b/21

ż.+ımda 106b/20

ż.+ımda olmagıla 71a/16

ż.+ına 142b/08, 150b/01, 180b/08

ż.+ına alup 180a/15

ż.+ında 31b/09, 31b/13, 161b/10,
176b/20

ż.+ındadır 31b/18, 32b/21, 32b/23,
33a/01, 33a/15, 34b/12, 34b/14

ż.+ında iken 33b/03

ż.+ında olduğunu 35a/04

ż.+ında olup 32b/11

ż. iddüginde 128a/05

ż. ide 157a/10

ż. idecek 134a/10

ż. iderler 141b/19

ż. idüp 31b/23, 32a/05, 32a/09,
32a/13, 34a/01, 68a/01, 136a/17,
183a/18, 183b/04

ż. itdirdiler 170b/01

ż. itdirdüp 133b/14

ż. itmek 77a/20

ż. olduğunu 136a/19

ż. olduğda 156a/23

ż. olundu 124b/01

ż. olunduğı 176b/21

ż. olunduğı 177b/16

ż. olunmuşdır 177a/06

ż. olunup 150b/03, 177a/01

zād: *Ar.* azık, yiyinti

z. 123b/17, 164a/13

zāde: *Far.* evlat, oğul

z. 21b/16, 25b/21, 43a/09, 63b/13,
72b/08, 75a/12, 75a/12, 116b/04,
181b/21, 186a/05, 186a/09

z.+leri 104b/01

z.+si 67a/13, 68a/18, 162a/15

z.+sidir 26b/05

zā'f: *Ar.* zayıflık, kuvvetsizlik, arıklık;
meyil, gönül akışı

ż. 140b/07, 152b/13, 160b/03, 161a/17

ż. geldi 159b/14

z.+1 159b/16
z.+larına 140b/03
zafer: *Ar.* birçok emek neticesinde maksada ulaşma, başarma; düşmanı yenme, üstün gelme
bād-ı z. 115b/04
z. 115b/04, 121a/15, 142a/19, 142b/05, 152a/01, 155a/14, 155b/13, 156a/16, 178b/07
z. bulmak 14a/18, 55a/04, 76a/06
z. bulmayup 153b/14
z. bulunmadı 154b/16
z. bulup 134a/10, 147b/01
za'ferān: *Ar.* safran
z. 12b/19
zafer-yāb: *Ar.+Far.* zafer bulan, başarı gösteren, aradığı şeye erişen; üstün gelen
z. olursınız 125a/12
zağarcıbaşı: Osmanlı askerî sisteminde altmış dördüncü süvari ve piyade zağarcılar ortası kumandanı
z. 61a/21, 82a/11
zahā'ir: *Ar.* gerektiği zaman harcanmak üzere ambarda saklanan hububatlar, yiyecekler
z. 3b/16, 6b/21, 7a/01, 73a/02, 75a/22, 75b/02, 79a/10, 80b/15, 80b/17, 80b/20, 82b/09, 85a/19, 98b/23, 101b/13, 102a/15, 103a/21, 139b/04, 141b/04, 143b/08, 143b/16, 144a/11, 153b/10, 157a/03, 157b/16, 183b/02
z.+de 21a/10
z.+dir 75a/23
z.+i 141a/09, 144b/09, 150b/18, 156a/07
z.+im 6b/21
z.+leri 6a/13, 136b/20
z.+lerine 183b/01
zāhib: *Ar.* gidici, giden; bir fikir veya zanna uyan, kapılan
z. 134b/22
z. oldu 21a/08
z. oldılar 127a/05
z. olmağıla 128a/07
z. olmuş 161a/23
z. olmuş idi 143b/15
z. olmuşlar idi 163b/01

z. olup 140b/06
zāhid: *Ar.* aşırı dindar, zühd ile uğraşan
z. 30b/15
zāhir: *Ar.* görünen, açık, belli, meydanda; elbette, şüphesiz; galiba, zannederim; meğer
ilm-i z. 19b/16
z. 17b/01, 42b/15, 43a/14, 54a/07, 54b/03, 59b/21, 64a/22, 70b/23, 106b/04, 117a/03, 131b/15, 139b/23, 140b/05, 160b/06, 168b/15
z.+de 133a/15
z.+dir 18a/04, 96a/15, 108b/20
z. olan 131b/04
z. oldu 128a/08, 173a/04
z. olduğda 16b/14, 27a/03
z. olmuş 10a/11, 16a/22, 16b/02
z. olmuşdur 12a/16
z. olup 25a/02, 53a/15, 64b/10, 98a/07, 109a/18
zāhire: *Ar.* depolanmış erzak
z. 33a/19, 36b/16, 123b/23, 128b/14, 128b/16, 136a/07, 144a/09, 144a/12, 144a/19, 144b/02, 145a/11, 145b/02, 145b/21, 147b/18, 150b/19, 151b/14, 153b/06, 153b/12, 153b/20, 154a/01, 154b/13, 155b/14, 156a/01, 160a/04, 160a/15, 164a/16, 164b/07, 167a/15, 168a/15
z.+de 155b/22
z.+leri 124a/04, 136b/14, 160a/19
z.+lerin 128b/18
z.+lerine 138a/08
z.+niñ 164a/13
z.+ye 144a/21
z.+yi 123b/17, 147b/23, 148a/07, 154b/22
zāhm-dār: yaralı
z. 104b/01
zāhmet: *Ar.* sıkıntı, eziyet, rahatsızlık; zor, güç; yorgunluk
z. 7a/09, 53b/07, 55b/13, 98b/07, 170a/11
z. çekdün mi 39b/15
z. çekile 7a/09
z. çekilüp 148b/21
z. çekmezler 102a/16

z. çeküp 21a/01
z.+den 53a/19
z.+e 156a/09
z. gelmez 17a/04
z.+i 111b/10
z.+ler çekmekden 125a/17
z. olmadan 12b/05
z. olmasun 11b/07
z. olmazdı 54a/02
z. vire 98a/12
z. virüp 124b/11
zâ'if: *Ar.* zayıf, güçsüz
ż. 124b/11
ż. iken 59a/03
ż. oldu 102a/11
zâ'il: *Ar.* sona eren, devamlı olmayan;
geçen, geçmiş olan
z. 16a/05, 133a/15
z. ider 101b/18
z. oldu 18a/23, 101b/01, 153a/04
z. olduğu 170a/05
z. olmadı 95a/02, 178a/04
z. olmaduğın 166a/10
z. olmak 13b/17
z. olmaz 10a/20
z. olmuştur 166a/06
z. olsun 94b/18
z. olup 140b/16, 154b/05
z. olur 30b/13
zâkiyât: *Ar.* ziyade ve temizlik sahibi
teslimât-ı z. 1b/05
zâlâlet: *Ar.* doğru yoldan sapma,
sapkınlık
ż. 6a/21, 99b/14
ż.+de 111b/23
zâlâlet-şümâr: *Ar.+Far.* sapkınlık eden
ż. 99b/03
ż.+ı 20a/16
zâlim: *Ar.* zulmeden, haksızlık eden
z. 165a/01, 171a/14
z.+dir 146a/12
zâll: *Ar.* doğru yoldan sapmış, günaha
girmiş
firâk-ı ż.+e 50a/15
ż. 50a/15, 50b/04
ż.+e 135a/21
zâlüm: *Ar.* çok zalim olan
z. 93a/08
zamân: *Ar.* zaman, çağ, süre

an-ķarîbü'z z. 2b/20, 86b/03
şâhib-i z. 19a/18, 19b/19
şâhib-ķıran-ı z. 11b/03
z. 4a/22, 5a/13, 5b/01, 5b/10, 8b/05,
8b/12, 8b/23, 13b/04, 13b/18,
14a/18, 14b/06, 14b/07, 14b/10,
17b/20, 19b/09, 20a/06, 21a/07,
24a/22, 26a/08, 27b/05, 27b/23,
36a/18, 37b/18, 40a/02, 62b/09,
65b/06, 65b/23, 67a/14, 83a/23,
85b/14, 90b/12, 92a/16, 92a/20,
96b/21, 97b/20, 101b/01, 101b/02,
104a/22, 111a/10, 114b/18,
115a/09, 119b/11, 122a/13,
123b/21, 134a/05, 135b/04,
136a/07, 136b/03, 136b/16,
136b/20, 137a/07, 137a/11,
142b/17, 143b/18, 156a/20,
159b/15, 163a/06, 164b/19,
169a/06, 169b/11, 171b/16,
173a/14, 173b/14, 177b/17,
178a/05, 178a/17, 178b/10,
181a/01, 181a/11, 183a/10
z.+a 26a/03, 104a/17, 146a/10,
162a/13
z.+da 9b/13, 13b/01, 14b/06, 85b/18,
93b/04, 154a/16, 157b/21, 170a/12,
178a/07
z.+dan 42b/19, 105a/05, 120a/20,
121a/06, 132a/13, 132b/22,
145b/17, 148b/21, 151a/07,
170a/06, 176b/05
z.+dır 54a/21, 89a/23
z.-i hîlâfetlerinde 16a/20
z.+ımızda 134b/18
z.+ında 115b/13, 128a/15, 170a/03,
173a/04
z.+ından 170b/14
z.+ıñ 53a/03, 82a/07
z.-i sa' âdet 44a/14
z.-i sa' âdetlerinde 2b/09, 5b/05,
11a/22
z.-i sâbıkda 5b/02, 5b/19, 8a/15,
8b/02, 13b/16, 27a/22
z.-i saltanatlarında 11a/14, 24a/10,
62b/07
z.+larında 133b/12
zamânsız: *Ar.+T.* uygun olmayan bir
zamanda yapılan, vakitsiz

z. 18a/11
zâmin: *Ar.* tazmine mecbur olan, kefil
z. 118a/19
zâmîr: *Ar.* iç; kalp; vicdan; gönülde gizli olan sır
z.-i enverlerinden 44b/15
zâmm: *Ar.* katma, ekleme
z. 12a/22, 14b/12, 110a/20, 123b/08, 171b/23
z. eyledi 172b/14
z. eyleyüp 54a/10
z. idüp 159a/03
zann: *Ar.* sanma, sanı, sezme; şüphe
z.-ı delili 50a/23
z. itdim 44a/11
zanniyât: *Ar.* asılsız şüpheler, tereddütlü sanmalar
z. 182a/21
zâr: *Far.* ağlayan, inleyen
‘abd-i z.+iñ 31a/11
z. 104a/09
z. eylemek 81b/06
z.+ı 161a/12
zarar: *Ar.* zarar, ziyan, eksiklik, kayıp
z. 86a/10, 90a/08, 151b/22, 164a/23
z.+ından 134a/11
z. virmez 30a/14
zârb: *Ar.* dövme, vurma
z. 47a/05, 56a/01, 88a/19, 91b/08, 161b/08, 172b/01
z.+ına 21a/05
z. idince 31a/10
z. idüp 21a/18, 126a/05, 126a/08
zârlık: *Far.+T.* ağlayıp sızlamak
z. eyledi 9b/16
z. idüp 24b/15
zârî: *Far.* inleme, zar zar ağlama
z. eyledikten 7b/15
zârif: *Ar.* güzel, şık; nazik, ince, yakışıklı
z. 111a/20
z.+iñ 173b/05
zarr: *Ar.* zarar
z. 133a/12
zârûret: *Ar.* çaresizlik; muhtaçlık, yoksulluk; sıkıntı
def^f-i z. iden 7b/14
z. 153b/07
z. çekmegi 166a/10
zârûrî: *Ar.* mecburî, zorunlu

z. 167b/17
zât: *Ar.* sahip, kişi, kendi
z. 8b/17, 18a/09, 18b/04, 40a/22
z.+a 18a/17
z.-ı cemâl 28a/19
z.-ı mezbûr 18a/21
z.+ında 126a/15, 165a/03, 176a/03, 176b/02
z.-ı şerîfdir 54a/21
zâviye: *Ar.* aç, köşe; küçük tekke
z.+dır 31a/21
z.+ne 96b/10
z.+si 15b/02
zâviye-dâr: *Ar.+Far.* küçük tekke şeyhi
z.+ı 29b/12, 30b/03
z.+ları 15b/03
zâyi’: *Ar.* elden çıkan, kaybolan, yitik; zarar, ziyan
z. eylemekdir 138a/11
z. olduğu 8b/11
z. olduğına 134b/02
z. olduğundan 142a/14
z. olmadan 102a/18
z. olmadı 10a/01
z. olmak 154b/05
z. olmaz 17a/06, 130a/03
z. olmuş 8b/03
z. olup 143a/02
ze’âmet: *Ar.* Osmanlılar devrinde sipahilere verilen en büyük timar
z. 16a/09
zebân: *Far.* dil, lisan
vird-i z. itmiş 94b/18
zebîh: *Ar.* boğazlama, kesme
z. itmezler 51a/22
z. olunmasa 51a/22
zebûn: *Ar.* zayıf, kuvvetsiz, dermansız
z. 170b/13
z. olma 17a/09
zebûn-başanlıq: *Ar.+T.* düşkün ezme, kendinden zayıfa gücü yetme ve yüklenme durumu
z. itmek 38a/08
zedelen-: zarar görmek, zedelenmek
z.-miş 137b/17
zehre: *Far.* öd, safra
z.+leri 20a/18, 161a/14
zehrle-: *Far.+T.* zehirli duruma getirmek
z.-yüp 148a/17

zekā: *Ar.* çabuk anlama, zihin keskinliği
z. 6a/15, 47a/13
z.+da 175b/13
z.+sına 118a/23
z.+sını 176a/09

zekāt: *Ar.* İslamın beş şartından biri olan zekat ibadeti
z. 50a/18, 50b/05, 112a/05

zeker: *Ar.* erkeklik organı
z.+i 13a/11

zelīl: *Ar.* hor, hakir, alçak, aşağı tutulan, aşağılanan
z. iden 25a/20
z. olsun 25a/20

zelle: *Ar.* kayma, ayağı sürçme; yanılma, yanlış yapma
z. 23a/20

zelzele: *Ar.* deprem
z. 136b/02, 177b/21

zemherī: *Ar.* kışın en soğuk günleri
z. 6a/16, 6b/04

zemīn: *Far.* yer, yeryüzü
rüy-ı z. 20a/21, 20b/15, 63a/20, 72b/21, 73a/15, 119b/14
rüy-ı z.+de 141a/01
rüy-ı z.+den 51a/20
z. 4a/04, 34b/15, 34b/16, 34b/16, 100b/14, 116b/10, 136b/04, 172b/22, 177b/23, 178b/03, 180a/20, 180b/06, 182a/06
z.+de 131a/08, 169b/12
z.+den 165a/13, 177b/23
z.+e 155b/02, 165a/12, 175a/22, 178a/22, 178b/01
z.+iñ 180a/23

zemīn-būs: *Far.* yeri öpme
z. itdirüp 43b/08

zemzem: *Ar.* Kâbe civarındaki meşhur kuyu
z.+den 29a/07

zen: *Far.* kadın, hanım, karı
z.+ler 103b/04

zenberek: hayvan sırtında taşınabilen küçük top
z. 124a/17, 142a/22, 150b/12

zencir: *Far.* birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ, zincir
bend-i z. 20a/12
z. 50b/08, 104b/21

zer: *Far.* altın, değerli eşya, kıymet
z. 23a/07, 23a/09, 27b/18, 36a/15, 68b/09, 100b/06, 138b/08, 139a/12, 151b/04, 165a/18
z.+den 36a/12

zerde: *Far.* safran, pirinç ve şekerle pişirilen bir tatlı
z. 35b/21

zerre: *Ar.* pek ufak parça
z. 54b/07, 131b/22, 133b/07, 164a/02, 165a/03, 173a/10

zerrīn: *Far.* güzel kokulu bir çiçek
z. 88b/14

zevāl: *Ar.* yerinden ayrılıp gitme; sona erme
z.+i 112b/17
z.+ine 170a/20

zevk: *Ar.* zevk, tatma, tat; hoş giden hâl, haz
z. 6a/12, 10b/10, 42a/01, 42a/20, 47a/02, 90b/01, 90b/01, 92a/07, 92a/20, 97a/11, 119a/04, 132b/15, 132b/18, 148b/06, 151b/21, 171a/12, 176a/22
z.+i 89b/15, 126a/11
z. ide 28b/20
z.+imiz 40b/18

zeydān: Kürt halkından bir aşiretin adı
z. 50a/03

zeyn: *Ar.* süs, süsleme, güzelleştirme
z. idüp 42a/01

zeytūn: *Ar.* zeytin
z. 32b/12, 32b/20

zeytūnlık: *Ar.+T.* zeytin yetiştirilen alan
z. 32b/10

zidd: *Ar.* bir şeyin karşılığı, karşıt
z. 121a/08, 171b/03

zill: *Ar.* gölge
z.-i hayāl 94a/16

zill-ullah: *Ar.* Allah'ın gölgesi
z. 71a/20, 107a/01

zill-ullah fi'l-‘ālem: *Ar.* dünyada Allah'ın gölgesi
z. 2b/04, 14b/09

zımn: *Ar.* iç taraf; dolaylı anlatma; istek, maksat
z.+ında 171a/08

zımmen: *Ar.* açıktan olmayarak, dolayısıyla, kapalıca, üstü kapalı olarak
z. 44a/10

zırār: *Ar.* karşılıklı zarar verme
z.+ım 161b/02
z.+ını 133a/02

zībā: *Far.* süslü, işlemeli, güzel
z.+lar 42a/19

zifāf: *Ar.* gerdege girme
z.+ı 146b/03

ziḥām: *Ar.* kalabalık, sıkışıklık; darlık
z. 142b/11
z.+ı 142b/13

zihin: *Ar.* zihin, anlama, bilme, unutmama kuvveti, hafıza
z. 173b/07
z. iden 121a/10

zī-kıymet: *Ar.* kıymetli, değerli
z. 8b/23, 35b/20, 35b/23, 36a/10, 36a/13, 68b/12, 85a/12, 113a/12, 131b/09, 141b/20, 151b/03, 166b/15

zıkr: *Ar.* anma, anılma
z. 119a/10, 119b/22, 123a/08, 180a/19, 180b/07
z.+i 14b/11, 50a/11, 60a/22, 92a/10, 94b/14, 147b/07, 162b/10
z. ider idi 81b/07
z. ile 138b/11
z.-i mesālik 3a/18
z. olunan 32a/20, 33b/19, 180b/12
z. olmuş idi 108a/03
z. olunan 11a/11, 13a/06, 32b/17, 35a/18, 49b/22, 88b/08
z. olundu 101b/20
z. olunduğı 161a/20
z. olunmadı 108b/08
z. olunur 16a/11, 21b/12, 110b/14, 176b/21

zī-kudret: *Ar.* kudretli, güçlü
z.+lerindir 113a/02

zi'l-ḥicce: *Ar.* Arabî aylarının on ikincisi
ḡurre-i z.+de 86a/12
z. 112a/07
z.+si 57a/12, 66a/10
z.+siniñ 74a/17, 80a/13

zi'l-iḡtidār: *Ar.* güç ve kudret sahibi
z.+ıñ 122b/08

zi'l-ka' de: *Ar.* Arabî aylarının on birincisi
z.+işerifiñ 61b/19
z.+niñ 83a/02
z.+siniñ 79a/01

zinā: *Ar.* evlilik dışı cinsel ilişki
veled-i z. 50b/22
z. 50a/21
z. idüp 50b/20

zindān: *Far.* karanlık, yer altı hapisanesi; sıkıntılı yer
z. 68a/02, 117b/07, 162b/01, 164b/08, 167a/16, 169a/10
z.+a 68a/20
z.+da 68a/03, 167b/16, 169b/11
z.+da iken 167a/16, 168b/16
z.+dan 68a/18, 106a/15, 162a/16, 167a/20, 167b/11
z. eylemiş idi 106a/13
z. eyleyüp 104b/22

zinde: *Far.* diri, canlı; dinç, sağlam, güçlü
z. olmağdan 131b/19

zinde-ḡānī: *Far.* dirilik, hayat; yaşayış; geçim
z.+ye 118b/07

zīnet: *Ar.* bezek, süs
z. 23a/06, 57b/11, 89a/19
z. eylemişlerdir 22a/03

zinhār: *Far.* aman, sakın
z. 134a/20, 165a/01, 167b/23
z.+be-zinhar 144b/18

zī'n-nūreyn: *Ar.* iki nur sahibi; Hz. Osman
z. 1b/09

zīr: *Far.* alt, aşağı
z. 91a/06, 100b/19, 115a/16, 122b/08, 136b/04, 165a/12, 165a/13, 169b/12

zīrā: *Far.* çünkü, şundan dolayı ki
z. 7a/10, 9a/14, 24b/02, 43a/02, 44b/15, 55a/13, 63a/22, 64b/19, 67a/14, 73b/03, 77a/11, 77b/06, 81b/07, 83b/09, 91a/20, 91b/16, 94a/18, 94b/03, 95b/22, 98b/07, 99a/01, 102a/20, 104a/06, 106a/18, 111b/07, 111b/15, 116a/11, 117b/22, 118a/12, 121b/22, 122a/06, 122a/09, 125b/16, 126b/17, 126b/22, 129b/18, 132a/13, 133a/17, 134a/02, 134a/12, 134a/23, 134b/13,

135a/06, 141b/09, 141b/20,
142b/21, 144a/10, 145b/06,
151a/12, 151b/06, 154b/17,
155b/13, 156b/20, 164b/09,
166b/21, 167a/12, 167b/16,
168a/20, 168b/21, 174a/05

zirá^c: *Ar.* dirsekten orta parmak ucuna kadar olan bir uzunluk ölçüsü

z. 5a/05, 12b/11, 12b/11, 12b/12,
15b/14, 30a/03, 30a/03, 30a/04,
30a/04, 37a/09, 39a/10, 40b/06,
47b/11

zirá^c at: *Ar.* ekincilik, çiftçilik, tarım
z. idenler 111b/09

zî-şân: *Ar.* şanlı, şerefli, onurlu
z.+a 173b/23

ziyâ: *Ar.* ışık, aydınlık
z. 23a/12

z. buldı 20b/15

z. virmiş 23b/22

ziyâd: *Ar.* çok, fazla, bol
z.+ber-ziyâd 2b/07

ziyâde: *Ar.* artma, çoğalma; artan, fazla kalan; çok bol; aşırı, fazla

z. 5a/09, 5a/09, 8a/01, 10b/22, 18a/01,
44a/03, 44b/06, 46a/13, 51a/10,
52b/06, 55b/06, 57a/18, 79a/10,
83b/06, 83b/08, 83b/09, 87a/11,
91a/03, 100a/22, 102a/10, 102b/08,
112b/03, 123a/14, 126b/04,
135b/19, 144a/08, 159b/05,
160a/09, 180b/18

z.+ce ola 96b/20

z.+dir 41a/05, 46b/09, 57a/19, 57b/01

z. oldu 68b/10, 99b/19, 99b/21,
147b/02, 160b/15, 161b/07,
175a/13, 175b/15

z. olduğu 148b/11

z. olıcağ 138b/15

z. olmağa 76a/11

z. olmağ 46b/23

z. olup 58a/15, 100a/07, 102a/09,
102a/16, 102b/06, 160b/05,
160b/16

z. olur 15b/18

z. olur idi 73b/19

z.+si 55a/05, 170a/13

ziyâfet: *Ar.* misafir kabul etme; misafire yedirip içirme, şölen

z. 37a/08, 65a/20, 74b/15, 96b/17,
130a/19, 150b/21, 152b/21

z.+den 36b/20

z.+e 97a/08

z. eyledi 96a/05

z.+i 152b/17

z. idüp 95b/16

z.+ine 152b/19

z.+ler eyledi 93b/23

z.+ler idüp 37a/02, 96a/05

z. olunup 127a/15

ziyân: *Far.* zarar, hasar

z. 164a/23, 184b/08

z. eylemez 111b/09

ziyâret: *Ar.* görmeye gitme, görüşmeye gitme, gidilme

z. 28b/19, 50b/11, 93a/16, 93a/16,
118b/23, 132a/05, 165b/20

z.+e 132a/07

z. eyledik 19a/14

z. eylediler 119a/03

z. eyledim 31a/16

z. eyler 4a/22

z. eyler ise 29b/09

z. eyleyen 30a/21

z. idegelmişlerdir 132a/06

z. ideriz 26b/16

z. idüp 93a/18

z.+ine 12a/17, 17a/15, 18a/09,
130b/21

z.+i olundu 21b/17

z.+iyle 115b/15

z. olunan 2a/01, 21b/10, 21b/12

z. olundu 21b/13, 21b/19, 22a/18,
22b/01, 22b/05, 22b/08, 22b/18,
22b/23, 23a/17, 23b/01, 23b/02,
23b/21, 29b/15, 29b/20, 30b/04,
30b/10

z. olunmuşdur 23a/03

ziyâret-gâh: *Ar. +Far.* ziyaret yeri, türbe

z. 29b/08

z.+dır 4a/16, 4b/01, 4b/20, 10a/05,
12a/15, 16a/14, 16b/15, 16b/21,
17a/07, 24a/02, 29a/12, 51a/14

zorba: *Far.* zor kullanan

z. 44a/20

zü'afâ: *Ar.* zayıflar

z. 2b/09, 2b/14, 20b/19, 172a/03

z.+larıñ 54a/19

z.+yla 170b/08
zu' amā: *Ar.* büyük tımar sahipleri;
kefiller; vekiller
z. 53a/06, 58a/05, 61a/05, 64a/07,
186b/02
z.+ları 72a/23
zū-be'is: *Ar.* zararlı, kötülük sahibi
z. 137b/17
zūhā: *Ar.* kuşluk vakti
z.+yı 41a/20
zūhr: *Ar.* öğle, zeval vakti
ba' deẓ z.+a 41b/06
vaqtü'l z. 83b/08
vaqtü'l z.+a 18a/16, 41b/04
z.+da 138a/17
zūhūr: *Ar.* görünme, meydana çıkma,
basgösterme, türeme
z. 3a/09, 44a/20, 64b/16, 120b/16,
121a/13, 124a/07, 150a/20,
171b/06, 172b/06
z.+a 10b/03, 123a/04
z.+a geldi 20b/07, 116b/23
z.+a gelen 128a/08
z.+a gelmiş 13b/01
z.+a gelmişdir 89a/13
z.+a gelüp 16b/14
z. eyledi 25a/02, 25a/23, 37b/14,
58a/20, 67a/12, 97b/21, 111a/17,
182a/17
z. eyledi ise 60a/21
z. eyledikde 117b/16
z. eylemedi 136a/08, 155a/03,
161b/14, 173a/03, 181a/13
z. eylemek 182b/01
z. eylememek 174b/03
z. eylememiş 12b/19
z. eylememişdir 34a/12
z. eylemez 7b/19, 7b/21, 8b/04
z. eylemiş 139a/13
z. eylemişdir 16a/16
z. eyler 97a/07, 187a/13
z. eyler imiş 20a/01
z. eyleye 140a/10
z. eyleyen 64b/19
z.+ı 45a/06, 88a/10, 122b/22, 130a/09,
151b/12, 170a/03
z.+ına 117a/09, 133a/03, 170a/06
z.+ında 117b/22, 130a/07, 137b/05,
170a/17

z.+ından 139a/20, 142b/22, 169b/17,
177b/14
z.-ı semāviyye 3a/14
z. idecegi 114a/04
z. idecek 134a/10
z. iden 51b/23, 63a/09, 67a/10,
73b/21, 139a/06, 153a/03, 166b/22,
176b/13, 177b/20, 182b/09
z. ider 114b/11, 116b/11, 154a/11,
182a/07
z. ider ise 44a/05
z. iderse 151a/11
z. idüp 20b/14, 86b/19, 89a/07,
120a/02, 152b/12, 155a/20,
166a/04, 171b/11, 173b/05,
175b/06, 179b/05, 182b/11,
183b/15
z. itmeyücek 161a/09
z. itmeyüp 143b/18
z.+ları 176b/23
z.+larından 170a/09
z. olmayup 176b/08
zūhūrāt: *Ar.* hesapta olmayan, umulmadık
durumlar, rastlayış
z. 49b/09
zūlm: *Ar.* bir şeyi kendi yerinden başka
bir yere koyma; zulüm, haksızlık,
eziyet
z. 93a/07, 119a/10, 121b/12, 134b/11,
150a/06, 174b/22, 182b/16,
182b/18, 182b/22
zūlmen: *Ar.* zulüm yaparak, haksızlıkla
z. 135a/12
zu'm: *Ar.* batıl zan, sanı, boş inanç;
şüphe
z. 50b/14, 108b/11
z.+da imiş 104b/09
z.-ı bātıllarınca 42a/07
z.-ı fāsıdleri 50a/15
z.+ıla 51a/14
z.+ınca 171b/12
z.+ında iken 155a/20
zūr: *Far.* kuvvet, cebr
z. 39b/06
z.+ımızdan 137b/18
zūr: *Ar.* yalan, asılsız
z. 37b/15
z. olup 173b/12

zübde: *Ar.* bir şeyin en seçkin parçası; öz, özet, sonuç
z.-i pây-i taht 42a/16

zühd: *Ar.* her türlü zevke karşı koyarak kendini ibadete verme
z. 18b/18, 114b/03, 151a/23
z.+e 176b/04
z.+ile 24a/01

zükür: *Ar.* erkekler
z. 42a/02, 127a/22, 154a/18, 165b/05, 177b/22
z.+dan 125b/17, 160b/17
z.+ımız 120a/08

zülâl: *Ar.* saf, hafif, soğuk, güzel kolayca kayan
âb-ı z.+ 10a/21

zül'-celâl: *Ar.* celal, ululuk sahibi olan Allah
hudâ-yı z. 92b/15, 110b/19
z. 5b/01, 7b/08, 7b/22, 19b/15, 20a/01, 22b/15, 82b/17, 85b/09, 108b/14, 114b/17
z.+den 149a/10

zül'-ebsâr: *Ar.* a
z.+ınız 133b/12

zülf: *Far.* yüzün iki yanından sarkan saç lülesi; sevgilinin saç
z. 90a/12
z. ise 89a/22

zül'-karneyn: *Ar.* iki boynuzlu; Büyük İskender
z. 13b/16, 14a/04, 14a/08, 14a/20, 14b/04, 39a/14
z.+iñ 14a/07

zümre: *Ar.* bölük, takım, cemaat, topluluk, sınıf, cins, grup
z. 182b/12

züvvâr: *Ar.* ziyaretçiler, görmeye, hatır sormaya gidenler
z.+ımıza 46a/12
z.+larımız 40a/05

Toplam kelime : 92343
Madde başı : 7112
Alt madde : 26698

1.1. KİŞİ ADLARI DİZİNİ

A

‘abbās 128a/05, 128a/19, 171b/18, 171b/18, 171b/19, 171b/19
‘abbās k̄ulī beg 124a/12
‘abdī beg 11b/11, 11b/18, 11b/21, 12a/03, 12a/10
‘abdī paşa 112a/10, 112a/12, 112a/14, 112a/15
‘abdu'l-bākī h̄ān 157a/11
‘abdullah 16b/12, 154a/14
‘abdullah aġa 163b/10
‘abdullah paşa 12b/02, 66b/23, 72a/23, 73b/08, 73b/13, 76b/05, 77a/02, 78a/10, 79a/21, 79b/05, 80a/21, 80b/22, 81a/01, 81a/11, 81b/16, 82a/12, 85b/20, 87a/02, 87a/03, 87a/06, 87b/14, 88a/03, 88a/05, 186a/04, 186b/07, 186b/17
‘abdu'l-mū ’min-zāde 75a/13
‘abdu'l-vehhāb ġāzī 30a/19
‘abdu'r-raḥman beg 81b/17, 87a/03
‘abdu'r-raḥman ġāzī 17a/11
‘abdu'r-raḥman paşa 31b/19, 31b/22, 69b/04, 70b/15, 87a/06
‘abdu'r-rezzāk 183b/20, 185b/08
‘abdu'r-rezzāk paşa 3a/22, 32b/01, 34b/06, 182b/08, 183a/09, 183b/19
ādem oġlu ismā’ il paşa 72b/03
‘ādil muḥammed h̄ān 53a/06
aġa ḥasan 32b/16
aḫi evren sultān 22a/23
aḫmed 54a/23
aḫmed aġa 86b/21, 142b/15, 148a/01, 148a/02, 148a/04, 186a/10
aḫmed beg 81a/06
aḫmed h̄ān 70b/21
aḫmed kirmānī 29b/11
aḫmed paşa 54a/06, 55a/02, 57b/18, 58a/11, 58a/18, 58a/19, 58a/21, 58b/11, 59a/01, 59a/10, 59a/14, 59a/14, 59b/01, 59b/05, 59b/09, 59b/13, 59b/13, 59b/14, 59b/17, 60a/05, 60a/08, 60a/10, 63b/07, 64a/08, 64b/02, 64b/21, 65a/03, 65a/10, 65a/12, 65a/17, 65b/03, 65b/07, 65b/11, 65b/23, 66a/05, 66a/23, 66b/03, 66b/11, 67a/01, 67a/08, 68b/21, 68b/22, 69a/09, 69a/12, 69a/23, 69b/10, 69b/18, 69b/21,

69b/23, 70a/03, 70a/05, 70a/09, 70a/19, 70b/06, 70b/08, 72b/02, 72b/13, 73a/02, 73a/09, 73a/14, 73a/23, 73b/05, 73b/10, 73b/15, 73b/19, 74a/08, 74a/10, 74a/11, 81a/18, 106b/01, 186a/01, 186a/19, 186a/22, 186b/08, 187a/08, 187a/11, 187a/22

aḫmed paşa-zāde ‘ömer beg 69b/08

aḫmed zemcī 22b/04

aḫā nūr ekṣīr 40b/09

‘alā ’e'd-dīn 26a/16

‘alī aġa 72a/19

‘alī baba kılıç sultān 29a/18

‘alī beg 13a/04, 13a/21, 13b/12

‘alī (hz.) 1b/09, 5a/23, 5b/12, 30b/17, 30b/21, 31a/06, 31a/07, 31a/08, 31a/09, 31a/11, 31a/12, 84a/20, 84a/21, 115b/18

‘alī k̄ulī h̄ān 185a/08

‘alī merdān 139a/04, 144a/23

‘alī merdān h̄ān 138b/01, 144a/08, 144a/10, 144a/18, 144a/22, 145a/09, 145a/12

‘alī naḫī 40b/09

‘alī paşa 13a/08, 13a/10, 13a/12, 13b/03, 37b/14, 63b/13, 84b/09, 87a/05, 93a/10, 112a/09, 182b/17, 183a/03, 184a/17, 185a/03, 186a/05

‘ārifi 54a/06

‘ārifi aḫmed paşa 53a/02, 54a/09, 54a/11, 54b/01, 54b/19, 54b/21, 54b/23, 55a/07, 55b/01, 55b/07, 56a/08, 56a/20, 56b/02, 56b/13, 56b/15, 57b/23, 59b/20, 60a/02, 87b/11

arnıvud maḫmūd paşa 186a/08

arslān 168a/13

arslān h̄ān 168a/17, 168b/09, 168b/11

arż-ı rümī ismā’ il paşa 61b/01

arż-ı rümlü uzun muṣtafā 55a/21

āşaf ‘abdullah paşa 12b/16

āşaf ibrahīm paşa 51b/09

‘avc bin ‘unḫ 12b/18

B

baḫtek 53b/14, 53b/20

baḫtāl ġāzī 22a/05

bebe oġlu 69b/21, 70b/04

bebe süleymān 44a/20, 69b/05, 69b/18, 186a/06
bedlis 14a/07, 14a/15, 14a/16, 14b/06, 16b/19
behdān 54b/10, 55b/17, 60b/05, 60b/11, 60b/19
behdān hān 60b/13
behdān oğlu 60b/03
behdān zāde beg 60b/11
behtān oğlu 60a/22
bekir paşa 186a/07
belđirādi ağmed beg 56b/11
biņar sultān 29b/04
boğazlayanlı oğlu muğammed paşa 72b/04, 80b/23, 82b/21, 86b/06, 86b/09
boğazlayan oğlu 69b/10
boğazlayan oğlu muğammed paşa 75a/11, 78a/12, 79a/19
boğazliyanlı oğlu muğammed paşa 186a/06
bosnevī ağmed paşa 186a/08
bosnevī muřtafā āđa 75b/01, 183b/02
bozoklı ‘ōmer beg 183b/01
būzürç mehr 41a/03

C

cān arslān zāde selīm paşa 182b/16
celāle'd-dīn-i rūm 26b/04
celāle'd-dīn-i rūmī 2b/23, 25b/05, 28a/17
cemcāh 93a/08, 98a/02, 118b/01, 181b/04
cengīz hān 24a/10

Ç

çolağ ‘abdī 11b/02
çolağ ‘alī āđa 56b/11
çorlulu ‘alī paşa 93a/05
çübān baba 22a/10

D

deli hüseyin pařanıñ oğlu muřtafā beg 62a/19
deli hüseyin paşa-zāde muřtafā beg 56a/14
dürri 39b/12, 39b/13
dürri meğmed efendi 3a/02

E

ebā bekr 31a/09
ebā bekr şiddik 1b/08
ebū'l-fetđ sultān muđammed hān 74b/02
ebū bekr beg 72b/11
ebu'l-müslim 22b/03
ebū sa‘id el-đudri 71a/23, 107a/04

eflātūn 62b/03
el-ferzendiş hān 126b/03
el-hāc ‘abdu'l-bāki 155b/16
el-hāc ‘abdu'l-bāki hān 155b/18, 155b/23, 156a/05, 156b/15, 157a/20
el-hāc ‘abdullah paşa 78a/18, 81b/02, 82a/09, 84a/23
el-hāc ‘alī āđa 86b/20
el-hācı ‘abdullah paşa 67a/03, 75a/04, 75b/07, 75b/22
el-hācı ibrahīm paşa 75a/08
el-hācı ismā‘il āđa 55b/22, 56a/04, 56a/06
el-hācı mīr üveys 117a/23
el-hācı mīr veys 105b/13
el-hācı muřtafā paşa 61b/21
el-hāc mīr üveys 118b/06, 119a/16, 124b/19
el-hāc mīr veys 119b/17
emānullah 158a/08, 158a/12, 158b/12, 158b/22, 159a/12
emānullah hān 150b/01, 151b/16, 152a/11, 152b/08, 158a/06, 158a/10, 158a/15, 158a/15, 158a/17, 158b/03, 158b/05, 158b/13, 158b/20, 158b/21, 159a/01, 159a/03, 159a/03, 159a/08, 159a/11, 162b/10, 162b/13, 164b/11, 169a/12, 169a/14, 169a/16, 169a/20
enīs efendi 26b/20, 26b/23, 27a/02, 27a/11
ermān řāh 9a/08
ermen řāh 9a/15, 9b/06
esedullah 127b/18
eřcār baba 22b/23
eşref 67b/07, 67b/10, 106a/01, 106a/02, 162a/21, 162a/22, 162b/01, 162b/06, 162b/11, 162b/13, 164a/01, 164a/10, 164a/11, 164a/13, 164b/01, 164b/05, 164b/06, 167b/03, 167b/04, 167b/05, 167b/06, 167b/11, 168a/09, 169b/09
eşref hān 3a/22, 67b/05, 68a/20, 69a/07, 69a/21, 69b/17, 69b/20, 69b/22, 70a/06, 70a/08, 70a/22, 70b/03, 70b/18, 72a/10, 72a/14, 73b/14, 74a/13, 74a/15, 106a/21, 107b/11, 107b/15, 163a/05, 165a/08, 165a/23, 165b/14, 165b/18, 166a/13, 166a/21, 166b/05, 167a/12, 167a/14, 167a/16, 167b/14, 167b/21, 168a/06, 168a/20, 168b/12, 168b/13, 169a/02, 169a/05, 169a/11, 169a/14, 169b/06,

169b/08, 169b/09, 169b/10, 185b/21,
185b/21, 186b/10
eyüb enşārī 74b/06

F

felātūn 47a/11
ferīdūn hān 156b/18, 157a/11, 157a/15,
157a/23, 157b/02, 157b/03, 157b/03,
157b/20
ferūdūn hān 157a/21
feth 'alī hān 130b/13, 143b/04

G

gāzī aḥmed hān 3b/01, 105b/01, 110a/19
gāzī murād hān 11b/03, 17b/11
gāzī 'oşmān paşa 76a/03
gāzī sultān murād hān 11a/22, 11b/11,
17b/09, 17b/14, 37b/23, 45a/05
gāzī sultān muştafā hān 44a/22, 46b/20
gāzī sultān selīm hān 17b/16
gülhānī 'alī baba 29a/14
gürci 'abdullah hān 48a/22
gürmürcineli muḥammed çelebī 72b/19

H

ḥ'āce naşre'd-dīn efendi 22b/07
ḥācī dāvud 49a/04, 52b/04, 52b/19,
53b/06, 53b/08, 53b/12, 54b/06
ḥācī dāvud hān 62a/14
ḥācī ḥasan baba 24a/02
ḥācī tāceddīn 183b/11, 183b/18, 184b/05,
184b/16, 185a/09, 185a/12, 185b/14
ḥādım aḥmed aḡa 142b/19, 147b/07
ḥāmid beg 81a/05
ḥasan 1b/09
ḥasan efendi 81a/21, 87b/18
ḥasan paşa 36a/22, 37b/04, 37b/06,
40a/04, 46b/13, 62b/17, 62b/18, 63a/07,
63a/20, 63b/15, 186a/05
ḥasan paşa-zāde 63b/06, 72b/11
ḥatīb-zāde muḥammed aḡa 87b/16
ḥaydar hān 32b/04
ḥaydar mırzā 177a/13
ḥazret-i 'alī 5b/05
ḥazret-i ebū bekri's-şiddīk 16a/20
ḥazret-i enīs efendi 24a/07
ḥazret-i ḥaydar 5b/09
ḥazret-i loḡmān-ı şānī 54a/20
ḥazret-i mevlānā 24a/04, 26a/20
ḥazret-i nūḥ 11a/10, 11b/19
ḥazret-i sultān murād 25a/07
hecr sultān 22a/23

ḥuşım muḥammed aḡa 75a/22
ḥüseyn 1b/09, 115b/19
ḥüseyn paşa 62b/08, 63b/14, 186a/06
ḥüseyn paşa-zāde 106a/23
ḥüsrev hān 123a/21, 123b/04, 123b/05,
123b/09, 124a/07, 124a/10, 124a/19,
124a/21, 124b/06, 145a/18, 180a/12

I - İ

'ıyāz kılı beg 123b/08, 123b/10
ibn 'abbās şānī 177b/07
ibn şāh safī 177b/05
ibrāhīm 53b/17
ibrāhīm aḡa 72b/18
ibrāhīm beg 81a/06
ibrāhīm paşa 2b/11, 51b/13, 52a/05,
52b/08, 52b/14, 52b/23, 53a/09, 53a/20,
53a/21, 53a/23, 53b/04, 53b/13, 53b/18,
53b/23, 54a/03, 54a/13, 54b/02, 54b/16,
54b/21, 54b/23, 55a/03, 55a/07, 55a/09,
55a/14, 55a/18, 55a/20, 55b/05, 55b/09,
55b/11, 56a/03, 56a/04, 56a/08, 56a/17,
58a/11, 60a/23, 61b/02, 62a/08, 72a/17,
77a/12, 79a/08, 79a/12, 79a/15, 79a/23,
79b/01, 80b/02, 80b/05, 80b/07, 81a/16,
81a/18, 84b/08, 182b/12
ibrāhīm sultān 49a/04
ilyās 29b/14, 29b/16
imām beḡavī 23b/02
imām-ı a'zam 15a/06
imām-ı şāfī 15a/06, 91a/18
işāḡ paşa 53a/04, 56a/23, 60a/17
iskender 13b/16, 13b/20, 13b/21, 14a/04,
14a/06, 14a/08, 14a/13, 14a/20, 14b/04,
21a/02, 39a/13, 63b/03, 178a/11
ismā' il 171b/18
isrā' il 116a/09, 117a/05, 181b/10,
182a/03
isrā' il orī 123a/08, 181a/22, 182a/20

K

ḡanber 'arab 21b/04
ḡara baba 16b/20, 30b/09, 30b/11
ḡara bayrām aḡa 69a/16
ḡara muḥammed paşa 75a/09
ḡara muştafā paşa 64a/06, 64a/16, 64b/03,
64b/06, 66a/23, 72a/21, 186a/03,
186b/06, 186b/17
ḡara ışıḡ 10a/03, 10a/04
ḡara yılan oḡlu muḥammed paşa 186b/17

kara yılan-zāde muhammed paşa 63b/11, 72b/22, 73b/09, 186a/15, 186b/04
kāsım ağyār 22b/04
kāsım efendi 56b/10, 61a/21, 72b/12
kāsım hān 159b/04, 182b/23, 183a/05
kavān hātūn 29b/07
kāzım sultān 183a/17, 184a/05, 184a/21, 184b/06, 185a/08, 185a/22, 185b/02, 185b/07
kelb ‘alī hān 36b/18, 179a/05, 179a/09, 179a/12
kemiksiz baba 21b/13
kıbleli-zāde aḥmed beg 81b/23
kılıç sultān 29a/16, 29a/18
kısrā 119a/16
koça ca‘ fer paşa-zāde aḥmed paşa 80b/12, 81a/23
koç ‘alī paşa 184a/11, 185a/07
koç baba 4a/15, 4a/19
köprülü oğlu 67a/02
köprülü-zāde sa‘ādetlü el-hāc ‘abdullah paşa 1b/16
köprülü-zāde el-hācī hāfiz ‘abdullah paşa-zāde 69b/03
köprülü-zāde muştafā paşa-zāde 75a/03
kör ‘abdu'r-rezzāk 183b/10, 184a/02, 185b/06
kör ‘abdu'r-rezzāk paşa 184b/08
küçük ‘oḡmān paşa 56b/03, 57b/21, 58a/03, 59b/10, 66b/02
kürd ibrahīm paşa 186a/04
kütük baba 21b/19

L

lepu pulduş 116a/23
luḡfi ‘alī hān 128a/02, 128a/23, 128b/10, 128b/13, 128b/14, 128b/16, 128b/22, 128b/23, 129a/04, 129a/06, 129a/08, 129a/09, 129a/22, 129b/14, 130a/16, 130a/18, 130a/20, 131a/22, 132b/01, 134b/12, 135a/04, 135b/08, 135b/10, 135b/16, 136a/05, 136a/08, 136a/21, 137a/06, 155a/03

M

maḥmūd 111a/05, 111a/13, 111a/20, 111a/22, 111b/04
maḥmūd dede 30b/11
maḥmūd paşa 57a/11, 57a/12, 81a/05
maḥmūd (mīr) 34b/20, 125b/20
ma‘ ruf-ı kerḫi 22b/20

melik ermend 21b/03
melik ṭāhir 21b/03
merāmī aḥmed efendi 56b/09
merḫaş 40b/09
mesrūr 40b/09
mevlānā 26b/03, 28a/10
mevlānā celāle'd-dīn rüm 26a/21
mıskālī ‘ömer ağa 60a/04
mīr ‘abdullah 2a/13, 2a/13, 3a/06, 3a/06, 100a/01, 105b/14, 105b/19, 105b/23, 105b/23, 125a/13, 125b/10, 125b/14, 125b/16, 126a/01, 126a/11, 126a/19
mīr dāvud 31b/15
mīr esedullah 127b/14
mīr eşref 2a/14, 34b/14, 67b/10, 67b/21, 68a/01, 68a/18, 68b/16, 68b/18, 70b/16, 73a/08, 95b/11, 105b/23, 106a/03, 106a/12, 106a/15, 162a/15, 162a/20, 162b/07, 163a/11, 163b/22, 163b/23, 164a/08, 164a/10, 164b/03, 164b/10, 164b/13, 165a/12, 166a/22, 167a/15, 168a/01, 186a/17, 186b/09, 186b/19
mīr eşref hān 3a/07, 163b/21
mīr hüseyin 106a/01
mīri ‘abdullah 162a/21
mīr maḥmūd 2a/13, 3a/06, 3a/07, 48b/08, 63a/04, 63a/08, 64b/07, 64b/18, 64b/22, 65a/05, 65a/21, 65a/23, 67a/13, 67a/17, 67a/23, 67b/03, 67b/03, 67b/04, 67b/06, 67b/09, 67b/14, 67b/21, 67b/23, 68a/02, 68a/03, 68a/04, 68a/13, 68a/19, 68a/21, 68a/23, 68b/07, 68b/11, 68b/13, 68b/15, 68b/17, 88a/08, 93b/10, 95b/11, 100a/03, 100b/02, 100b/02, 100b/22, 101a/07, 101a/17, 101a/19, 101b/14, 101b/19, 102a/06, 102a/09, 102a/23, 102b/09, 102b/14, 102b/16, 102b/21, 103a/02, 103a/09, 103b/08, 103b/11, 103b/13, 103b/17, 103b/19, 103b/23, 104a/19, 104a/20, 104b/03, 104b/05, 104b/12, 104b/14, 104b/16, 105a/04, 105a/07, 105a/18, 105b/03, 105b/10, 105b/13, 105b/20, 105b/21, 105b/22, 106a/01, 106a/12, 106a/13, 106a/17, 106a/20, 108b/20, 109a/01, 110b/17, 110b/21, 111b/07, 111b/10, 112b/08, 125b/14, 125b/15, 125b/18, 126a/06, 126a/08, 126a/15, 126a/16, 126a/18, 127b/02, 127b/02, 128b/07, 128b/09, 128b/13,

128b/15, 135a/05, 135b/03, 135b/17,
135b/19, 135b/21, 135b/23, 136a/03,
136a/18, 136b/10, 136b/13, 137a/03,
137a/05, 137a/09, 137a/11, 137a/18,
137b/02, 137b/20, 137b/23, 138b/07,
138b/08, 140a/07, 140b/08, 140b/14,
141b/01, 142a/10, 143a/01, 144b/10,
144b/13, 144b/13, 144b/15, 144b/16,
145a/02, 145a/04, 146b/10, 148b/13,
148b/19, 148b/20, 149a/23, 149b/01,
149b/02, 149b/04, 149b/06, 149b/06,
149b/09, 149b/10, 149b/13, 149b/14,
149b/15, 149b/18, 149b/20, 150a/07,
150a/08, 150a/11, 150a/15, 150a/16,
150a/17, 150b/09, 150b/11, 150b/16,
150b/21, 151a/01, 151a/02, 151a/06,
151a/09, 151a/10, 151a/17, 151b/02,
151b/04, 151b/08, 151b/08, 151b/09,
151b/12, 151b/17, 152a/08, 152a/13,
152b/17, 153a/02, 153a/18, 153b/07,
153b/23, 154a/07, 154a/14, 154a/22,
154a/23, 154b/04, 154b/23, 155a/04,
155a/05, 155a/06, 155b/07, 155b/07,
157a/06, 157a/08, 157a/10, 157b/02,
157b/04, 157b/05, 157b/10, 157b/18,
158a/01, 158a/02, 158a/06, 158a/07,
158a/08, 158a/09, 158a/12, 158a/15,
158a/15, 158a/18, 158b/02, 158b/07,
158b/12, 158b/14, 158b/15, 158b/19,
158b/20, 158b/21, 159a/01, 159a/03,
159a/06, 159a/08, 159a/10, 159a/15,
159a/16, 159a/18, 159a/20, 159a/22,
159b/05, 159b/05, 159b/06, 159b/10,
159b/12, 159b/22, 160a/09, 160b/01,
160b/02, 160b/16, 160b/22, 161a/04,
161a/09, 161a/12, 161a/16, 161b/03,
161b/05, 161b/21, 161b/22, 162a/09,
162a/11, 162a/14, 162a/17, 162a/21,
162a/23, 162b/02, 162b/03, 162b/05,
162b/08, 162b/11, 162b/13, 163a/05,
163a/07, 163a/08, 163a/08, 163a/14,
163a/19, 163b/05, 163b/10, 163b/22,
163b/23, 164a/09, 164a/12, 164a/14,
164a/18, 164a/21, 164b/02, 164b/11,
165a/02, 167a/15, 167b/01, 167b/02,
167b/07, 167b/11, 167b/12, 168b/16,
168b/16, 169a/10, 169a/17, 169a/21,
169b/03, 169b/10, 169b/14, 177b/12,
177b/15, 181a/05, 181a/15

mîr üveys 2a/12, 3a/05, 3a/05, 45a/06,
45b/16, 48a/15, 48a/20, 48b/06, 48b/08,
49a/20, 63a/04, 67a/12, 67a/14, 88a/06,
114a/23, 114b/01, 114b/09, 115b/21,
117a/15, 117a/19, 118b/18, 119a/12,
119a/23, 119b/05, 120b/05, 120b/13,
121b/01, 123a/06, 123b/12, 124a/13,
124a/23, 124b/16, 125a/03, 125b/17
mîr veys 88a/07, 88a/08, 88b/04, 88b/05,
88b/07, 88b/11, 89a/12, 90a/20, 90b/05,
90b/07, 90b/08, 90b/10, 91a/15, 92a/13,
92a/20, 92b/16, 92b/23, 94b/14, 94b/15,
94b/16, 95a/13, 95a/14, 95a/18, 95a/20,
95b/10, 95b/12, 95b/13, 95b/17, 96a/02,
96a/04, 96a/05, 96a/17, 96b/08, 97a/10,
97a/11, 97a/20, 97b/18, 98a/19, 98b/05,
98b/05, 98b/07, 98b/12, 98b/13, 99a/11,
99b/01, 99b/04, 99b/05, 99b/07, 99b/12,
99b/19, 99b/23, 100a/03, 105b/17,
110a/16, 112b/10, 113a/01, 115a/10,
163b/18, 180a/17
mîrzâ ‘abbās 3a/12, 175b/23, 176a/01,
176a/09, 176a/16, 176a/20, 176b/01
mîrzâ hüseyn 175b/06, 175b/09, 176a/08,
176a/11, 176a/12, 176a/14, 176a/23
mîrzâ muḥammed paşa 186a/07
mîrzâ rākī 144b/21
mîrzâ rüstem 135b/04, 138a/21, 138a/22,
138b/18, 152b/22
mîrzâ şafi 146a/05, 146a/14, 161a/22,
172b/21
mîrzâ süleymân 146a/05, 146a/09
monlâ ‘ömer 13a/15
muḥammed ‘ābid ḥān 78b/11, 79b/17,
81b/09
muḥammed ‘ādil 56a/09
muḥammed ‘ādil ḥān 55b/21
muḥammed aḡa 13a/07, 72b/08, 75a/22
muḥammed bahādır ḥān 74a/15
muḥammed bellūc ḥān 169b/06
muḥammed bin idrīs 15a/07
muḥammed efendi 36a/19
muḥammed efendi-zāde 73a/01
muḥammed emīn ḥān 183a/16, 183b/10,
183b/11, 184a/05, 184a/21, 184b/06,
185a/14, 185b/01, 185b/06, 185b/08
muḥammed ḥān 158b/20
muḥammed (hz.) 2a/21, 5a/02, 6a/07,
6a/13, 7a/17, 8a/08, 21a/03, 50a/22,

50b/23, 56a/11, 57b/12, 60b/17, 66b/14,
86a/20, 108b/14, 125a/07

muḥammed k̄ulī 133a/23

muḥammed k̄ulī ḥān 32b/16, 34b/11,
52a/20, 53a/13, 53a/16, 53a/17, 53b/01,
53b/15, 53b/21, 53b/23, 54b/07, 55a/08,
55a/12, 55a/22, 55b/07, 135b/04, 185a/22

muḥammed muṣṭafā (hz.) 29b/18, 86b/01

muḥammed nakī 40b/09

muḥammed niṣān 139a/05

muḥammed paṣa 32a/19, 43a/03, 62a/14,
66b/17, 69b/01, 69b/05, 70b/14, 72a/21,
75a/12, 75a/12, 78b/06, 81a/12, 82b/21,
86b/05, 86b/08, 87b/10, 87b/12, 186a/06,
186a/08

muḥammedü'l-muṣṭafā (hz.) 1b/06, 2b/21

muḥammed zekī 40b/08

murād ḥān 24a/10, 177a/14

murtażā k̄ulī ḥān 47b/01

mūsā ḥān 32b/02, 32b/03, 32b/04, 32b/07

mūsā-yı k̄azım 16a/11

mūsā mişel 116a/16, 181b/08

muṣṭafā aġa 56b/09

muṣṭafā paṣa 59a/15, 59a/22, 59b/06,
59b/18, 60a/07, 60a/09, 62a/04, 63b/23,
73b/08, 73b/11, 74a/02, 185a/17

N

naşrullah ḥān 153b/07, 153b/11, 153b/16,
153b/18, 155a/06, 155a/09, 155a/13,
155a/21, 155b/07, 155b/11, 155b/21

necef k̄ulī beg 36b/14

nīşli muḥammed aġa 75a/21

nūḥ 11a/10, 12a/08

nūḥ efendi 13b/02

nūḥ efendi-zāde ‘alī paṣa 13a/05, 13a/18,
80b/21, 83a/09, 84a/16, 87a/01, 87b/10

nu‘mān bin s̄abit 15a/06

nūş-ı revān-ı ‘ādil 15a/10

nūşu'r-revān-ı ‘ādil 41a/03

O

‘oşmān 25b/05

‘oşmān (hz.) 1b/09, 31a/09

‘oşmān paṣa 75a/06, 75b/04, 75b/16,
76a/11, 76b/08, 76b/12, 77a/08, 79a/03,
80a/22, 81a/16, 81b/01, 83a/07, 83b/10,
83b/13, 83b/14, 84a/05, 84a/07

Ö

‘ömer aġa 183a/04

‘ömer beg 184a/11, 185a/07

‘ömer efendi 18b/13

‘ömer (hz.) 31a/09

‘ömerü'l-fārūk 1b/08

P

peçevî ‘arif aḥmed efendi 26b/07

pulduş 181b/16

R

rāmī muḥammed paṣa 72b/18

rāşid efendi 74a/14

rāşid paṣa 74b/09

receb paṣa 53a/03, 56a/21, 60a/15,
60a/18, 60b/15, 60b/17, 60b/21, 62a/17

rişvān oġlu muḥammed paṣa 186a/07

rişvān-zāde seyyid muḥammed paṣa
53a/04, 56a/22

rüstem 54a/21, 79a/16, 82a/07, 83a/22,
85b/19

rüstem ḥān 37a/04, 43a/02, 43a/04

rüstem-i şānī mīrzā 133a/22

rüstem-i zāl 53a/03, 61b/14, 65b/23,
85b/13

rüstem mīrzā 139a/03

S

şadre'd-dīn 23b/03, 23b/20

şadre'd-dīn k̄onevī 23b/07, 23b/17,
23b/22, 23b/23, 24a/01

şafi 171b/18, 173a/01, 177b/07

şafi k̄ulī ḥān 126b/03, 126b/09, 126b/14,
127a/03, 127a/06, 127a/13, 127a/18,
127b/04, 127b/10, 127b/12, 127b/17

şafi k̄ulu ḥān 126b/10, 127b/15

şafi mīrzā 177b/02

şāfiye sultān-zāde ‘abdullah beg 80b/01

şafiyü'd-dīn işhaq 171b/11

sānez ramī ḥān 117b/12

şarı muṣṭafa paṣa 55a/02, 56b/14, 56b/23,
57b/19, 58a/03, 59a/13, 59b/15, 60a/01,
61a/07, 61a/14, 61b/08, 62a/03, 62a/11,
109b/02, 109b/19

selim ḥān 14b/10, 15a/14, 16a/07

selim paṣa 183a/03, 183a/04

serdār paṣa 60b/10, 73a/12, 87b/05,
184a/12, 184b/03, 184b/14, 185a/13,
185a/18, 185a/19, 185b/04

seyyid ‘alī 162a/04

seyyid ‘alī ḥān 167b/07, 167b/19,
167b/22, 169b/06

seyyid baṭṭāl ġāzī 22a/06, 30a/16

seyyid ca‘fer şādık 21b/22

seyyid maḥmūd efendi 75b/03, 87b/09
seyyid maḥmūd ḥorasānī 30b/02
siliḥ-dār muḥammed paşa 186a/04
sinān paşa 18b/11
şolak muştafā paşa 72b/01
sultān aḥmed ḥān 69a/15, 71a/09,
106b/02, 106b/13
sultān aḥmed ḥān ḡāzī 39a/15, 47a/10
sultān aḥmed kureysī 16a/19
sultān ‘alā’ e’ d-dīn 24a/03, 26a/06,
28a/19, 28b/14, 29b/22
sultān bedre’ d-dīn 28b/16
sultān ḡāzī aḥmed ḥān 2b/05
sultān ḡāzī murād ḥān 11b/01
sultān ḡāzī muştafā ḥān 62b/06
sultān ḡāzī orḥān ḥān 22a/14
sultān ḥüseyin bayḳarā 48b/16
sultān ibrahīm ḥān 2b/06, 3b/01
sultān melik tāhir 31b/03
sultān muḥammed 177a/20
sultān muḥammed ḥān 2b/06, 3b/01,
74b/02
sultān murād ḡāzī ḥān 11a/14
sultān murād ḥān 24a/12, 24b/19, 25a/13,
25b/01, 25b/09, 25b/23, 26a/02, 172a/04
sultān selīm ḥān 171b/07, 171b/15
sultān süleymān 47a/11, 47a/21
şun‘ullah paşa 75a/13, 78a/11, 81a/17
süleymān 173a/01
süleymān aḡa 72b/07
sürvende şādık ‘alī beg 12b/20

Ş

şāh ‘abbās 5b/23, 6a/19, 6b/05, 6b/08,
6b/15, 6b/17, 8a/20, 43b/11, 43b/15,
43b/17, 115b/11, 115b/13, 128a/14,
133b/13, 134b/06, 134b/13, 153b/17,
160b/21, 170b/11, 170b/12, 170b/14,
172a/11, 172b/03, 172b/12, 177a/22,
177b/02, 178a/23, 178b/03, 178b/07,
178b/09, 178b/10, 178b/12
şāh ‘abbās-ı şānī 3a/10, 172a/20, 177b/04
şāh cemcāh 36a/23, 36b/08, 36b/14,
37a/03, 37b/09, 38a/21, 39a/17, 44b/23,
45b/19, 46a/11, 88b/21, 89b/08, 91a/05,
92b/21, 92b/23, 93a/07, 94a/04, 94a/11,
97b/01, 97b/21, 98a/04, 98a/22, 98b/11,
98b/13, 99a/08, 99a/10, 99a/12, 99a/19,
99b/15, 99b/20, 100a/04, 100a/06,
100b/03, 101a/22, 101b/21, 102b/08,

102b/13, 102b/18, 103a/04, 103a/06,
103a/11, 103a/17, 103a/19, 103b/02,
103b/03, 104a/16, 108a/19, 113a/07,
113a/23, 114b/07, 114b/18, 114b/23,
116a/03, 116a/06, 116b/11, 117a/10,
117a/19, 118a/17, 118a/23, 120b/14,
125a/20, 127a/09, 127a/15, 128b/13,
129a/11, 129a/17, 129b/03, 129b/08,
129b/09, 130b/13, 131b/11, 131b/14,
133a/19, 137a/22, 137b/05, 140a/01,
181a/12, 181a/18, 181b/03, 181b/22
şāh ermen 8a/15, 8b/22, 9a/03, 9a/09,
9a/17, 9b/08, 9b/16, 9b/21
şāh ḥüseyin 3a/03, 3a/13, 34a/16, 36a/18,
67b/13, 67b/15, 67b/22, 68b/04, 93a/01,
98a/06, 103b/15, 103b/22, 104a/01,
104a/03, 104a/19, 104a/22, 104b/03,
104b/04, 104b/06, 104b/07, 104b/11,
104b/19, 105a/14, 105a/14, 105b/15,
106a/03, 108b/21, 126b/11, 126b/14,
128a/15, 130b/20, 130b/23, 132b/17,
135a/17, 136b/07, 140b/14, 144b/16,
145a/16, 146a/07, 146a/09, 146a/13,
146a/21, 149a/22, 149b/05, 149b/11,
149b/12, 149b/14, 150a/08, 150a/09,
150a/15, 150a/22, 150b/22, 151a/03,
152a/03, 152a/08, 161a/06, 161a/07,
161a/09, 161a/10, 161a/11, 161a/13,
161a/15, 163a/04, 163a/20, 164a/07,
164a/15, 164b/01, 164b/07, 164b/22,
165a/07, 165a/09, 165a/13, 165b/17,
165b/19, 166a/01, 166a/12, 166a/13,
166a/16, 166a/20, 167a/14, 169b/13,
169b/21, 170b/17, 171a/08, 171a/16,
171a/18, 173a/03, 173a/06, 173b/05,
176b/02, 176b/02, 176b/10, 177b/10,
177b/14, 178a/05, 181a/09
şāhīn ḥacı muḥammed aḡa 82a/13
şāh ismā‘īl 150a/20, 169b/20, 170a/03,
171b/10, 177a/07, 177a/10, 177a/17,
177b/14
şāh şafī 172a/01, 172a/05, 177b/02
şāh süleymān 3a/11, 3a/12, 130b/21,
130b/22, 132a/05, 160b/21, 173a/02,
173a/05, 173a/06, 173a/15, 173b/10,
175a/09, 175a/12, 175a/22, 175b/04,
175b/14, 176a/01, 176a/01, 176a/06,
176a/13, 177b/07, 177b/10

şāh ṭahmās 33a/06, 33a/14, 33b/05, 33b/06, 36a/01, 36a/11, 36a/15, 52a/03, 52a/06, 62a/07, 84b/13, 105a/18, 105a/19, 105a/19, 109a/02, 109a/06, 109b/04

şāh ṭahmās̄b 177a/10

şāh ṭamās 20a/03, 20a/22, 20b/04, 20b/11, 20b/15, 20b/21, 21a/06, 21a/16

şāh-zāde ṭahmās 33b/03

şā' ir zarīf 150a/19

şeh-bāz ḥān 79b/17, 81b/12

şehīd 'alī paşa 63b/23

şeh-zāde sultān ibrahīm 46b/11

şems-i tebrīzī 18b/16, 19a/07, 23a/14, 26b/10

şeref beg ḥān 34a/11

şeref ḥān 182b/10, 182b/12

şeyḥ 'abdullah bed-ḥuşānī 16a/15

şeyḥ 'abdu't-ṭāhir 17a/19

şeyḥ aḥmed 17b/21

şeyḥ aḥmed bin muḥammed 17b/03

şeyḥ 'alī 171b/11

şeyḥ bālā 4a/23

şeyḥ boğa 50b/07, 50b/15

şeyḥ cüneyd 171b/10

şeyḥ çelebī ḥüsāme'd-dīn 17a/20

şeyḥ enīs 16b/08

şeyḥ ḥasan bed-ḥuşānī 16a/15

şeyḥ ḥasan malāzğirdī 16b/06

şeyḥ ḥasan özbekī 16b/10

şeyḥ ḥaydar 171b/10, 177a/07

şeyḥ ḥüseyn bed-ḥuşānī 16a/15

şeyḥ ibrahīm 16a/12, 171b/11

şeyḥ ismā' il efendi 18a/03

şeyḥ maḥmūd ḥorāsānī 30b/06

şeyḥ ma' ruf-ı kerhī 22b/18

şeyḥ meḥmed efendi 17b/20

şeyḥ muḥammed 26b/11

şeyḥ muḥammed paşa 28b/21

şeyḥ müsā 171b/11

şeyḥ muştafā 17b/03, 17b/08, 17b/15

şeyḥ sa' dī 98a/23, 100a/17, 102b/10

şeyḥ şāfi 35b/17, 36a/04

şeyḥ seyyid muḥammed 30b/03

şeyḥ 'uryānī maḥmūd efendi 17b/03, 20a/06, 20a/14, 20a/23

şeyḥ yūnus 16b/01

T

tāceddīn 184b/16, 184b/18, 185a/05

ṭahmās 110a/21

ṭahmās̄b 135b/22, 145a/22, 145b/13, 145b/14, 145b/19, 146a/03, 146a/05, 146a/22, 146b/04, 146b/09, 147a/07, 150b/02, 151a/11, 151b/19, 152a/04, 152a/06, 154b/07, 156b/12, 157a/04, 157a/09, 157a/13, 157a/19, 157a/22, 157a/23, 157b/01, 158b/14, 159b/16, 159b/18, 161a/21, 161b/01, 162a/02, 162a/03, 162a/05, 165b/10, 165b/11, 166b/12, 166b/16, 167a/11, 167a/16, 167b/03, 167b/06, 167b/07, 167b/19, 168a/05, 168a/10, 168a/11, 168a/16, 168a/19, 168a/21, 168b/01, 168b/04, 168b/07, 168b/11, 168b/17, 168b/19, 168b/21, 169a/01, 169a/03, 169a/04, 169a/05, 171b/17, 177a/14, 177a/17

ṭahmās ḥān 36b/23

ṭamās 20a/07

ṭaşkın baba 10a/12

ṭaşkın dede 10a/15

tīmūr ḥān 178a/16

tīmūr (ḥān) 170a/05

ṭoqmaq ḥān 177a/15

ṭopal 'oşmān paşa 72a/18, 187a/02

ṭopal yūsuf paşa 75a/06

U

'ubeydullah efendi 73a/01, 73b/09, 186b/04, 186b/17

'uryānī şeyḥ maḥmūd efendi 17b/04

'uryān maḥmūd efendi 8a/21

uzun ḥasan 21b/03, 21b/07

uzun ismā' il ağa 80b/03

uzun muştafā 51b/12, 52a/09, 52a/21

V

vaḥtān ḥān 134a/02, 134a/05, 134a/07, 134a/09, 134a/18, 134a/18, 134b/01, 145a/16, 145a/20

vālide sultān 19a/08, 22a/13, 22a/17

vanlı beg zāde oğlu ḥüseyn beg 183b/02

velī baba 12a/15, 12a/20

velī şemse'd-dīn 15a/08

velī şemse'd-dīn ḥān 15a/13

veyse'l qarānī 16b/22, 17a/10

Y

yediler sultān 23b/01

yeşil-zāde beg 87b/08

yorgī 91a/21, 119a/09

yorgi hān 3a/17, 112b/15, 113a/17,
113a/20, 113a/21, 113a/22, 113b/16,
113b/23, 114a/02, 114b/05, 117b/11,
118a/06, 118b/14, 119a/17, 119a/20,
119b/10, 119b/11, 119b/13, 119b/15,
119b/23, 121b/09, 121b/12, 123a/20,
178b/18, 178b/19, 178b/23, 179a/02,
179a/05, 179a/07, 179a/13, 179b/21,
179b/23, 180a/04, 180a/06, 180a/11

yūsuf paşa 75a/10, 78b/15, 80b/11,
80b/13, 81a/17, 183b/05, 183b/14,
183b/16, 183b/19, 184a/02, 184a/07,
184a/09, 184a/17, 184a/18, 184b/01,
184b/06, 184b/10, 184b/11, 184b/14,
184b/22, 185a/01, 185a/07, 185a/12,
185a/14, 185a/15, 185a/18, 185b/13,
185b/16

Z

zāl-i rüstem 62b/02

zeyd 71a/13, 71a/18, 71a/19, 106b/17,
106b/22, 106b/23

zeyne'l-‘ābidīn 29b/19

zīrdest 154b/09

zīrdest hān 154b/20, 155b/10, 155b/12,
156a/02, 156a/07, 156a/21, 169b/06

1.2. YER ADLARI DİZİNİ

A

‘acemistān 52a/14, 52a/17, 53a/08, 88a/06, 92b/12, 102b/22, 108a/05, 109b/08, 110a/20, 123b/13, 177b/18
acıgedügi 34a/23
adana 69b/09
‘adilcevāz sancağı 4b/16
‘adilü'l-cevāz sancağı 10a/03, 10a/09, 10a/16
ağrı dağı 11b/19
ağrı tağı 11a/04
āḥar 34b/05, 44b/01, 45b/12
āḥar ḳal‘ ası 34b/04
aḥlād 21a/16
aḥlāt 4b/16, 8a/15, 8a/16, 8a/23, 8b/02, 8b/22, 17b/03, 17b/18, 17b/23, 20a/05, 20a/08, 20b/20, 21b/02
āḥūr 183a/17, 183b/03, 183b/04, 183b/18, 183b/23, 184a/11, 184a/14, 184b/10, 184b/10, 185a/12, 185a/15, 185a/19, 185a/21, 185b/13, 185b/15
aḳıskā 53a/04, 56a/23, 60a/17
aḳserāy 28b/15, 28b/22, 29a/11, 29a/14, 29a/15, 29a/19, 81a/08
aḳserāy sancağı 29b/03
aḳşehir 22b/06, 22b/17
anāmūr 12b/22, 13a/15
anaṭolı 46a/19, 56b/03, 57b/20, 66b/02, 72a/21, 72b/05, 73a/01, 73a/03, 73b/08, 81a/12, 82b/20, 86b/04, 86b/08, 87a/06, 87b/10, 87b/11, 186a/02, 186b/06, 187a/05
anğara 75a/09, 78b/15, 80b/11, 183b/05, 185b/12
‘arabgir 81a/09
‘arabistān 46a/20
araş çayı 31b/20, 32b/09
arpa nehri 60a/09
arpa şuyı 56b/16, 59b/17, 61a/09
arż-ı rüm 1b/17, 7a/11, 7a/11, 7a/12, 10b/17, 12a/13, 21b/09, 30b/08, 34b/01, 48a/16, 51b/08, 51b/12, 51b/20, 52a/01, 52a/16, 52b/14, 55a/01, 55a/21, 56a/19, 56b/14, 56b/22, 57b/18, 59a/13, 60a/01, 62a/03, 62a/09, 62a/10, 62a/12, 80b/17, 81a/09, 108a/14, 109b/01, 109b/05

arż-ı rüm ḳal‘ ası 109b/23

astāra 32a/06, 32a/08, 32a/11, 32a/17, 32b/01, 32b/02, 32b/03, 32b/07, 35a/15, 35b/13

astarābād 33a/09, 33a/11

aṭana 80b/18, 80b/23, 81a/08

aydın 72a/23, 73b/08, 81a/01, 81a/02, 186a/03, 186b/07

azāk 81a/21

azāk baḥrı 33b/10

azāk ḳal‘ ası 116b/01, 181b/17

azerbāyçān 34b/15, 121a/12, 170a/02, 171b/09

B

bāb-ı iskele 3b/18

bāb-ı tebriz 3b/19

bācılān 45a/08

bağdād 17b/09, 17b/10, 17b/13, 34a/19, 34b/17, 36a/21, 36a/22, 40a/02, 40a/02, 40a/03, 45a/07, 46b/12, 51a/05, 62b/01, 62b/10, 62b/15, 62b/21, 63b/01, 63b/07, 69b/08, 70b/15, 74a/04, 74a/07, 74a/08, 74a/13, 88a/11, 88a/11, 93b/07, 93b/07, 106a/23, 108a/14, 110a/05, 115b/17, 172a/05, 186a/01, 187a/04

baḥr-ı ḥazar 116b/14, 182a/11

baḥr-ı hind 71a/06, 106b/10

baḥr-ı sefid 46a/22

baḥr-ı siyāh 46a/21, 87a/23

bākü ḳal‘ ası 31b/13, 31b/16

bālfurūş 33a/07

başra 34a/20, 62b/13, 66b/20, 108a/14, 110a/15, 128a/09

bāyezid 51a/07

bāyezid ḳal‘ ası 34a/16, 109b/20

belder 35a/08, 35a/11

belḥ 33a/08, 33b/08, 34b/16, 34b/22

benderābād 108a/05

bender ‘abbās 156b/02, 156b/03, 156b/05
bitlis 15a/08, 15a/15, 15b/11, 15b/20, 16a/08, 16a/10, 16a/10, 16a/21, 16b/13, 16b/21, 17b/18, 17b/23, 20b/17, 20b/21, 20b/23, 49b/21, 51a/06, 53a/05, 55b/20, 55b/21, 56a/06, 56a/09, 78b/11, 79b/17, 81b/08

bitlis ḳal‘ ası 14a/05, 55b/22

bitlis sancağı 16b/21, 49b/20, 51a/02
bolı 12b/19
bolu sancağı 12b/19
bolvadin 22a/20
bosna 46a/19, 72a/20, 186a/13, 187a/01
bozcaata 46a/23
budak ovası 29b/03
buḥārā 33a/08, 33b/08, 34b/16, 34b/22
bun-ı iṣfahān 94a/04, 136a/01, 144b/04,
144b/09, 144b/17, 144b/22, 154b/14,
154b/21, 155a/04
bursa 26a/09

C

cebel-i subḥān 10a/17
cezāyir 46b/02
cūster 78b/20, 80a/16

Ç

çaldırān 34a/13, 34a/14
çangırı 182b/15
çār-bāg 39a/02, 103b/23, 108a/01,
108a/02
çemenbūstān 33a/11, 33a/12
çin 33b/10
çukur 49b/21
çukur dere 16a/08
çulga 140a/04, 141b/05, 141b/05,
141b/08, 141b/09, 141b/13, 141b/14,
141b/16, 141b/19, 141b/20, 142a/02,
142a/06, 142a/07, 142a/17, 142a/20,
142b/02, 143a/05, 149a/18, 151b/06,
161b/16, 170b/19, 171a/06
çūrus 80b/11, 80b/12, 81b/03, 182b/10
çūrus kal' ası 78b/14, 81a/22

D

dāgıstān 48b/23, 53b/07, 105b/02
delikli kaya 14b/04
delikli taş 16a/05
delvīne 72a/23
dergezīn 36b/13, 153b/15, 153b/16,
153b/18, 154a/03, 154a/06, 155a/07
deşt-i kıpçak 33b/11
deveci mahallesi 79a/03
deveciler mahallesi 83a/23
develi 29b/10
dīm kal' ası 34a/18, 34a/21
dimür kapu 88a/15
dīneçāl 32a/15
dīneçāl çayı 32a/16, 32a/18, 32b/08,
34b/13

divriği 81a/09
diyādīn 10b/18, 81a/05
diyārbekr 7a/13, 13b/23, 14b/16, 15b/08,
17b/23, 34a/19, 50a/11, 53a/01, 60a/13,
60a/16, 69b/02, 70b/14, 75a/21, 80b/18,
81a/07, 87b/12
dīze 34a/13
dīzediz 79a/11
dīze-i şeref 34a/12
dūmbūli 34a/09, 34a/10
dūnbūli 182b/10

E

ebāyezīd 10b/17, 11a/03, 11a/08, 12a/03,
51a/08
ebāyezīd kal' ası 11a/15, 11b/09, 109b/21
ebāyezīd sancağı 57a/11, 61a/01, 81a/05
eçderḥān 88a/15
edirne 24a/05, 24a/09, 24a/12, 26b/20,
26b/23, 27a/11, 27a/18, 74b/06
edremīd 9b/19
egīn 81a/09
egriboz 46b/01, 63b/21
ejderḥān 87a/22, 105b/06, 108a/10,
108b/08, 109a/14, 110a/10, 110a/12
ejderḥān kal' ası 123a/15
eleşgird 61a/02
erciş 8a/08
erciş kal' ası 8a/07
erciş sancağı 5a/03
ercis 30a/08
erdebīl 31b/06, 32a/07, 32a/19, 33b/13,
34b/03, 34b/04, 34b/10, 35a/12, 35a/13,
35a/14, 35b/03, 35b/04, 35b/05, 35b/05,
35b/12, 35b/16, 35b/16, 36a/02, 87a/09,
87b/21, 88a/15, 88a/15, 109b/17,
110a/09, 110a/10, 171b/10, 185a/16,
185a/16, 185a/21
erdebīl kal' ası 86b/15, 110a/08
ergese çayı 34b/07
erzincān 81a/08
eskişehir 21b/17

F

ferādiyye 24a/09
ferahābād 7b/20, 141a/07, 141a/19,
141a/21, 141b/07, 142b/02, 142b/14,
168a/01, 168a/06, 172a/01
ferahābād 101a/14
ferḥān 73b/21, 187a/18

G

ğazbîn 66a/22, 66b/12, 66b/15, 110a/04, 110a/04

ğazvîn 88a/14

gence 34b/09, 49a/02, 49a/07, 49a/12, 52a/19, 53a/08, 53b/22, 54b/09, 54b/17, 55a/03, 55a/04, 55a/08, 55a/10, 56b/13, 56b/23, 59b/15, 59b/23, 61a/16, 61b/04, 61b/09, 61b/13, 62a/03, 62a/12, 62a/14, 87a/23, 88a/13, 109b/01, 109b/03, 109b/07, 110a/03, 110a/11, 110a/12, 110a/15, 179a/05

gerşik 33a/18, 33a/18, 33a/18

gevâş 7a/23

geylân 32a/03, 32a/18, 33a/02, 33a/03, 87a/07, 87a/10, 87a/13, 87a/13, 87a/21, 87b/01, 87b/03, 88a/13, 88a/15, 105a/21, 105b/07, 108a/10, 108a/10, 108a/18, 108b/08, 109a/16, 109b/08, 109b/12, 109b/15, 110a/11, 170a/02

geylân tağı 86b/14

gez 154b/10

girîd 46a/23

gögerçinlik 33b/21

gök geylân 159a/08, 159a/21

gül 158a/07

gülnâbâd 137b/11, 142b/20, 143a/01, 143a/06, 145a/09, 164a/07

gülpekend 156b/22, 157b/11, 157b/14, 157b/20

gümrük 74a/18, 74a/20

gürcistân 3a/17, 108a/13, 110a/14, 114a/07, 114a/09, 115b/01, 118a/02, 120b/08, 121a/12, 123a/19, 123a/21, 123a/21, 123b/13, 134a/02, 134a/03, 134a/04, 134a/19, 145a/16, 170a/03, 178b/18, 178b/19, 178b/22, 179a/09, 179a/12, 180a/01, 180a/04, 180a/05, 180a/12, 180a/13

güzel dere 16a/08, 49b/22

H

hakkârî 45a/12

haleb 12b/12, 17b/23, 46a/20, 51a/05, 75a/07, 75a/09, 77a/12, 79a/08, 80b/02, 80b/04, 80b/19, 80b/20, 81a/07, 81a/15, 83a/09, 84a/16, 87b/12

hâlecân 34b/11

hâlhal 32b/15, 34b/12, 34b/13, 34b/14, 35b/13

harpüt 81a/07

hasan kal'ası 34a/22, 34b/01

hasan tağı 29a/12

haştrüd 35a/09

hemedân 36b/17, 63b/09, 64a/21, 64a/21, 64a/23, 64b/08, 66a/21, 66b/01, 66b/01, 66b/08, 66b/11, 66b/13, 67a/07, 67a/10, 68b/22, 69a/11, 69b/03, 69b/04, 69b/11, 70a/21, 70b/12, 70b/14, 72b/10, 72b/13, 72b/16, 73a/06, 73a/09, 74a/01, 74a/02, 87b/13, 88a/10, 88a/10, 153b/11, 153b/15, 153b/18, 153b/19, 186a/15, 186a/17, 186a/19, 186a/22, 186b/03

hemedân kal'ası 64a/18, 64b/17, 65a/05, 65b/02, 65b/13, 66a/08, 110a/05, 110a/06

herât 33b/03, 33b/04, 48b/16, 127a/17, 180b/18

heşder hân 48a/15

hınış sancığı 7b/10

hıta 33b/10, 33b/13, 71a/11, 106b/15

hicâz 115a/10, 120b/02

hikârî 34b/20

hindistân 88b/02, 108a/04, 110a/13, 112b/13, 112b/14, 118a/09, 120b/02, 121a/16, 122a/09, 155a/09, 158a/07, 158b/08, 163a/15, 163b/20, 171b/23, 172a/03, 172a/15, 178a/11, 178a/13, 178a/17, 178a/20, 178b/05, 178b/07, 178b/10, 179b/04, 179b/05, 180a/10, 181a/02

horâsân 33a/22, 33b/06, 33b/07, 115b/17, 170a/01, 172a/22, 172a/22, 172b/05, 172b/13, 172b/15, 172b/16

hoşun 56b/10, 111b/22

hoşun kal'ası 112a/11

hoy 19a/12, 19a/15, 34a/08, 75b/14, 75b/17, 76b/12, 76b/18, 76b/21, 77a/07, 77a/09, 78a/06, 78a/11, 88a/14

hoy kal'ası 33b/22, 76a/04, 76b/04, 76b/14

hudâvendigâr sancığı 72b/01

hurrem-âbâd 74b/22, 172b/20

huşterüd 33b/17

huten 33b/13, 108a/06

huveyze 34b/21, 66b/21, 74a/05, 74a/07, 74a/09, 74a/11, 137a/20, 137b/12, 137b/20, 138a/03, 138b/05, 138b/21, 139b/15, 140a/07, 140b/19, 143a/20, 143b/02, 143b/08, 143b/20, 147a/02, 147a/03, 147a/04, 147a/14, 147a/22,

147b/21, 147b/23, 148a/02, 148a/04,
148a/06, 151a/01, 151a/03

hüzistân 169b/23

hürmüz atası 156b/05

hürmüz ceziresi 156b/08

I

ılgın 22b/23

ılca 22b/23

ırāk 169b/23, 180a/21

ısfahân 2a/13, 3a/18, 3a/20, 33a/10,
33a/16, 33a/17, 33a/22, 33a/22, 33a/22,
40b/07, 42b/09, 65b/11, 67a/12, 67a/13,
67b/07, 67b/12, 67b/21, 67b/22, 68a/19,
68b/07, 68b/11, 68b/12, 69a/23, 69a/23,
69b/14, 71a/12, 71a/15, 73a/06, 73b/17,
88a/10, 88a/10, 88a/11, 88a/12, 92b/17,
92b/17, 92b/23, 93a/04, 97a/23, 97b/01,
98b/12, 99a/09, 99b/01, 100a/06,
100b/05, 100b/14, 101a/13, 101a/22,
101a/22, 101b/07, 101b/10, 101b/23,
102a/02, 102a/03, 102a/05, 102a/06,
102a/11, 102b/20, 103b/08, 103b/13,
103b/15, 103b/22, 104a/10, 104b/18,
104b/22, 105a/07, 105a/08, 105a/11,
105b/09, 106a/01, 106b/16, 106b/19,
107b/16, 108a/01, 108a/07, 108a/08,
108a/09, 108a/09, 108a/17, 108b/21,
109b/20, 110a/04, 112b/20, 112b/22,
112b/23, 113a/05, 114b/20, 114b/22,
115a/03, 115b/11, 115b/21, 116a/16,
117b/08, 118b/18, 121a/06, 121b/07,
123a/09, 125a/12, 126b/10, 127b/01,
128b/21, 128b/22, 129a/17, 129b/16,
130a/16, 130a/23, 132b/02, 133a/23,
134b/23, 135b/03, 135b/08, 135b/13,
135b/14, 135b/18, 135b/23, 136a/01,
136a/05, 136b/04, 136b/05, 136b/06,
136b/07, 136b/09, 136b/18, 137a/01,
137a/05, 137a/08, 137a/08, 137a/10,
137a/13, 137b/03, 137b/05, 137b/10,
137b/10, 137b/13, 138a/06, 139a/13,
139a/17, 139a/21, 139b/10, 139b/12,
139b/14, 139b/20, 139b/23, 140a/03,
140a/03, 140a/04, 140a/05, 141a/08,
141a/15, 141b/05, 141b/08, 141b/12,
142a/16, 142a/20, 142b/02, 143a/12,
143a/23, 143b/12, 144a/03, 144a/06,
144a/09, 144a/12, 144a/15, 144a/22,
144a/23, 144b/03, 144b/16, 145a/09,

145a/15, 145a/18, 145a/22, 145b/01,
145b/02, 145b/13, 145b/15, 145b/18,
145b/19, 145b/22, 146a/22, 146b/03,
146b/04, 146b/06, 146b/09, 146b/10,
147b/06, 147b/19, 148a/19, 148b/01,
148b/09, 148b/10, 148b/13, 148b/14,
148b/18, 150b/03, 150b/06, 150b/09,
150b/21, 151b/06, 151b/13, 151b/14,
152b/09, 152b/18, 153a/05, 153a/21,
153b/06, 153b/09, 153b/12, 153b/20,
154a/02, 154a/03, 154a/05, 154a/06,
154a/10, 154a/17, 154a/20, 154a/21,
154b/08, 154b/10, 154b/15, 154b/22,
155a/03, 155a/11, 155a/11, 155b/07,
156b/19, 157a/05, 157a/07, 157a/08,
157a/09, 157b/02, 158a/04, 158a/04,
158b/11, 158b/16, 159a/04, 159a/16,
159b/05, 159b/09, 159b/14, 159b/17,
159b/18, 159b/19, 159b/21, 160a/20,
160b/01, 161a/22, 162a/08, 163a/07,
163a/11, 163a/15, 163a/19, 163b/05,
163b/12, 163b/17, 164a/12, 164b/03,
164b/05, 164b/06, 165b/01, 165b/04,
165b/05, 165b/07, 165b/17, 167a/14,
167a/15, 167a/17, 167a/19, 167b/10,
167b/13, 167b/20, 168a/06, 168a/09,
168a/11, 168b/12, 169a/06, 169a/12,
170b/19, 171a/05, 172a/09, 178a/02,
178a/03, 178a/06, 178a/08, 179a/17,
179b/22, 180a/19, 180a/20, 180b/08,
180b/15, 181a/17, 181b/07, 186a/18,
186a/21, 186b/13

İ

ıç il sancığı 78a/11

ırân 2a/15, 3a/01, 3a/04, 3a/08, 3a/23,
21a/13, 31b/06, 34b/15, 45b/15, 49a/07,
51b/06, 68b/07, 68b/08, 68b/17, 85b/20,
88b/02, 99b/21, 103b/12, 104b/13,
105a/05, 105a/22, 109a/16, 110a/22,
115a/14, 116b/10, 127a/19, 131a/08,
133b/10, 149a/17, 149b/08, 149b/17,
149b/19, 149b/20, 150a/09, 150a/11,
150a/16, 150a/22, 153a/20, 163a/07,
164b/19, 165b/22, 165b/23, 166b/20,
166b/22, 167a/02, 168b/22, 169b/19,
172b/22, 177b/12, 177b/15, 177b/20,
178a/22, 178b/01, 178b/03, 179b/07,
180a/20, 180a/23, 182a/06

ışaklı 22b/02

iskenderiyye 48a/17
istānbūl 17b/11, 26a/09, 39b/08, 40a/01,
40a/19, 42a/10, 42a/15, 42a/22, 42a/23,
46a/17, 60b/13, 69a/11, 74b/08, 74b/09
istānköy 46a/23
iznik 21b/14

K

kābil 158b/10, 158b/11, 169a/20, 169a/21
kāhire 17b/17, 46a/20, 93a/14, 93a/14,
94a/13
kahka 184b/06, 184b/13
kahkahā 110a/08
kahka kal' ası 184a/06, 184a/12, 184a/19,
184a/23, 184b/17, 185a/05, 185a/23
kal' a-i arz-ı rüm 34b/02
kal' a-i bāyezid 34a/14
kal' a-i çurus 34a/08
kal' a-i hemedān 110a/05
kal' a-i hoy 34a/06, 34a/07, 34a/09,
75b/14, 76a/02, 76a/22, 78a/10
kal' a-i kahkahā 110a/08
kal' a-i kandaḥār 3a/16, 3a/18, 118b/22,
120b/10, 178a/09, 178a/10, 178a/15,
178a/21, 178b/08, 179b/15, 180a/14,
180a/19, 180a/22
kal' a-i qarş 52a/02
kal' a-i lūrī 61a/15
kal' a-i revān 56a/20, 57a/05, 57a/09
kal' a-i tifiis 53a/21, 60b/03, 179a/12
kal' a-i vān 2a/11, 3b/06, 9b/18
kandaḥār 2a/12, 3a/16, 33a/20, 33b/07,
34b/21, 48a/15, 48a/21, 48a/22, 48b/10,
67a/14, 67a/17, 67a/18, 68b/12, 88a/06,
88a/10, 88b/05, 88b/10, 88b/11, 88b/12,
88b/22, 89a/02, 90b/22, 91b/13, 92a/15,
93a/03, 93b/09, 94a/06, 95a/20, 95b/19,
97b/08, 97b/14, 97b/15, 97b/18, 98a/20,
98b/05, 98b/12, 99a/04, 99a/06, 99b/01,
99b/02, 99b/04, 99b/22, 100b/01,
100b/15, 101a/21, 101b/23, 105a/07,
105b/15, 106a/02, 106a/07, 108a/04,
108a/06, 108a/07, 108a/09, 108b/20,
112b/15, 112b/22, 113a/17, 113b/01,
113b/15, 114a/03, 118a/06, 118a/08,
118b/03, 118b/07, 118b/11, 118b/20,
118b/21, 119a/17, 119b/16, 121a/19,
121b/03, 121b/08, 121b/11, 121b/16,
123a/16, 123a/22, 123b/05, 123b/12,
123b/22, 124a/12, 124b/14, 124b/17,

124b/20, 125a/14, 125a/21, 126a/02,
126a/18, 126a/18, 126a/20, 126b/02,
127a/17, 128a/10, 128b/09, 128b/13,
131b/02, 136b/21, 137a/06, 137b/21,
139a/17, 140a/15, 140b/12, 152b/11,
154a/12, 154a/15, 154a/20, 158a/07,
159b/15, 159b/19, 159b/23, 162a/12,
162a/21, 162a/22, 163a/06, 163a/06,
163a/08, 163a/13, 163b/14, 163b/22,
170a/01, 171b/22, 172a/04, 172a/08,
172a/10, 172a/13, 172a/15, 172a/19,
172a/21, 172b/01, 178b/11, 179b/05,
179b/06, 180a/02, 180a/04, 180a/09,
180a/10, 180a/14, 180a/15, 180a/22,
180b/08, 180b/15, 180b/15, 180b/17,
180b/20, 180b/21, 180b/22, 180b/23,
181a/04, 181a/06
kandaḥār kal' ası 95b/14, 97a/03, 100a/01,
178b/13
kapan 116a/09, 181a/22, 181b/01,
183a/14
kapan kal' ası 34b/07
kapūs tağı 34a/23
karabāğ 33b/20, 34b/09, 49a/02, 49a/12,
116b/08, 182a/04
karadağ 105a/17, 183a/10, 183a/11,
183a/12, 183a/14, 183a/16, 183b/06
kara gümrük 74b/06
karaḥişār 7a/12, 81a/08
karaḥişār 34b/05, 34b/06, 85a/14, 86a/08,
86b/07, 86b/08, 88a/14, 183b/11,
185a/14, 185a/21, 185b/10
karlıkbayırı 74b/07
karş 52a/16, 53a/12, 53a/13, 62a/09,
128a/09
karş kal' ası 51b/20, 52a/04, 52b/16,
52b/16, 56b/02, 109b/22, 109b/22
karş sancağı 61b/23, 64a/05
kastān 172a/10
kāşān 108a/21
kayşerī 29b/22, 29b/23, 30a/07, 81a/07
kayşeriyye 75a/10
kazvīn 34b/14, 35b/03, 35b/04, 36b/22,
127a/17, 127a/22, 145b/14, 146a/22,
150b/02, 151b/15, 151b/16, 151b/17,
151b/18, 151b/18, 152a/03, 152a/04,
152a/05, 152a/09, 152a/09, 152a/11,
152a/14, 153a/03, 153a/15, 156b/12,
156b/13, 162a/02, 162a/03, 162a/05,

167b/08, 168a/01, 168a/09, 168a/17, 180b/16
kefrek 35a/15
kemāh 30b/15, 30b/17, 30b/23, 31a/21, 31b/04, 81a/08
kemāh qal'ası 31a/12
kerkānerūd 32a/11, 32a/12, 32a/13, 32a/15, 32a/17, 32b/01, 34b/12, 35a/15, 35b/13
kerkūd 187a/04
kerkük 37a/20
kermerūd 35a/09
kesker 32a/14, 32a/16, 32b/10, 32b/12, 32b/15, 32b/17, 32b/18, 34b/13
keşān 157b/23, 158a/03
keşiş tāgı 26a/10
keşmir 48a/11, 108a/06
kıbrıs 46a/23
kırim 24a/11, 46a/21, 51a/04
kızıl ağaç 31b/21, 32a/02, 35a/21
kirmān 33b/02, 33b/02, 128b/07, 128b/07, 128b/09, 128b/10, 128b/11, 128b/12, 128b/17, 131b/01, 135a/04, 135a/05, 136b/11, 136b/12, 136b/13, 136b/19, 136b/23, 136b/23, 137a/01, 137a/07, 137a/08, 137a/14, 137a/15, 137a/17, 137a/18, 137a/20, 137b/02, 139a/23, 141a/17, 145b/07, 158a/11, 170a/01
kirmān qal'ası 136b/20, 137a/04
kirmān şāh 34b/20, 36a/23, 36b/02, 36b/11, 48b/10, 62b/22, 74a/03
konya 18b/21, 19a/02, 19a/08, 19a/09, 23a/01, 23a/15, 23b/01, 23b/02, 23b/06, 23b/22, 24a/01, 25b/21, 26a/06, 26b/09, 27a/20, 28a/03, 28a/19, 63b/11, 66b/08, 80b/18, 81a/07
konya qal'ası 24a/02, 24a/03, 26a/12
koştantiniye 26b/06
körfes 64a/03
küce künān 80b/13, 81a/16
küh-ı elbrüz 11a/15, 133b/10
kum 108a/19, 139a/22, 165a/07, 165a/16, 165a/21, 165a/21, 165b/02, 165b/07, 165b/09, 165b/09, 167a/06, 168a/14, 168a/14, 168a/17, 168b/20
kurı kazlı göl 34a/15
küse künān 78b/17

kürdistān 7a/07, 7a/14, 11b/02, 44a/10, 44a/15, 46a/20, 52a/16, 53a/05, 64a/09, 66b/16, 66b/19, 66b/21, 70a/02, 70a/03, 70a/07, 70b/06, 75a/14, 77a/14, 111b/17, 186a/13

kürdüstān 73b/21

L

lāhicān 32b/20, 32b/22

lenger-künān 32a/02, 32a/03, 32a/06, 32a/17, 32b/01, 33a/03, 35a/15

limye 46a/23

lisār 32a/09

lūrī 48a/16, 52a/19

lūristān 145b/07, 159a/08, 159a/16, 169b/23

lūrū qal'ası 54b/10, 61a/10, 61a/23, 110a/02

M

ma'kū qal'ası 45a/04

malāzğird 61a/02, 81a/06

ma'nisā 27a/04, 27a/14

marāğa boğazı 35a/07

mar' aş 80b/19, 81a/07

mardīn 75a/22, 80b/18

māverā'ü'n-nehr 120b/02

māzenderān 33a/05, 33a/10, 33a/10, 87b/01, 108b/06, 168b/09, 168b/11, 169a/05, 170a/02

medīne 115b/07, 115b/12

medīne-i münevvere 69a/05, 93a/16, 93a/19

mekke 93a/19, 115b/08, 115b/12

mekke-i mükerreme 69a/05, 93a/16, 115a/03, 115a/06, 115a/09

mekrān 170a/01

merān 78b/08

merend 34a/05, 78b/09, 81b/06, 81b/18, 82a/02

merzifon 30b/01

meşhed 33a/22, 33b/04, 33b/05, 40a/05, 48b/10, 48b/21, 48b/21, 115b/17, 115b/18, 115b/19, 123b/12, 127a/17, 180b/17

meşher 108b/02

mısır 14b/09, 17b/16, 46a/20, 51a/05, 56b/06, 57b/19, 59a/22, 59a/22, 74a/21, 93a/14, 93a/14, 94a/13

midillü 46a/23

mogān 31b/19, 31b/20, 31b/21, 31b/22, 33a/11, 33a/11, 34b/03, 35a/20, 35a/23, 35b/14, 87a/10, 87a/10, 87b/21, 110a/09
mora 46a/19, 63b/21, 64a/01
moskov 3a/20, 31b/09, 31b/11, 31b/13, 31b/18, 31b/22, 32a/13, 32a/23, 32b/05, 32b/08, 32b/11, 32b/13, 33b/10, 35a/14, 35a/21, 35b/14, 43b/07, 62a/01, 87a/14, 87a/17, 87a/19, 87b/03, 105b/02, 105b/06, 108a/11, 108b/09, 109a/02, 109a/04, 109a/22, 109b/12, 109b/15, 110a/14, 110a/17, 116a/06, 116a/11, 116a/14, 116a/17, 116b/01, 116b/03, 116b/14, 117b/08, 117b/09, 117b/13, 117b/13, 117b/18, 118a/03, 121a/11, 121a/13, 123a/09, 134a/12, 134a/14, 166b/23, 169a/01, 181a/17, 181a/17, 181a/20, 181b/02, 181b/06, 181b/09, 181b/10, 181b/11, 181b/17, 181b/20, 182a/01, 182a/10
murād ırmağı 10b/19, 34a/18
murād nehri 10b/20, 31a/15
muşul 7a/13, 59b/11, 63b/14, 66b/08, 69b/05, 81a/15, 153b/17, 187a/04
müş 49b/21, 51a/03
müş ovası 16a/08
muznān 33a/12, 33a/13

N

naḥcivān 52a/19, 57a/11, 57a/17, 57a/20, 57b/21, 59b/09, 59b/10, 60a/14, 177a/15
naḫşivān 105a/21
nemçe 5b/20, 38b/09, 116a/22, 116b/03, 116b/07, 181b/16, 181b/19, 181b/23, 182a/01
nigde 29b/06, 29b/09, 75a/11, 79a/19, 81a/07
nigde sancağı 29b/10, 78a/12
niḫola çeşmesi 74b/05
nişābūr 33a/14, 33a/15
niyāz-ābād 31b/09, 31b/11, 31b/12, 116b/15, 182a/11
nūsdī 34a/05
nuşret-ābād 9a/18

O - Ö

ordubād 57a/12, 57a/17, 57a/20
orta kapu 3b/19
ovacık 34a/14, 34a/14
öngüd 183a/16, 183b/23

P

pāldüm-ḳarān 34a/07
pāsīn sancağı 12a/14
pendik 21b/12
pesyān 10b/17, 50a/12, 57a/10, 57a/14, 61a/01
portakāl 128a/13, 128a/14, 128a/14, 128a/19, 128b/02, 128b/03, 128b/05, 128b/05, 131a/23, 134b/14, 134b/15, 134b/15, 135a/01, 135a/02

R

rastān 18a/02
rašt 32a/22, 32b/05, 32b/06, 32b/12, 32b/15, 32b/17, 32b/18, 32b/20
revān 11a/03, 37a/20, 37b/18, 37b/19, 48a/16, 51a/09, 52a/19, 52a/20, 53a/08, 56b/02, 56b/17, 57a/02, 57a/04, 57a/09, 57a/16, 57a/20, 57b/16, 58b/02, 59a/02, 59b/16, 59b/17, 60a/01, 60a/03, 60a/06, 60a/08, 60a/13, 60a/14, 60b/22, 62a/17, 75a/01, 75b/01, 82a/11, 82a/15, 88a/12, 88a/12, 88a/13, 105a/21, 131a/18, 170a/02, 177a/15
revān ḳal'ası 57b/04, 59b/19, 60a/07, 60a/11, 62a/21, 109b/21, 109b/22, 109b/23, 110a/02, 110a/03, 131a/17
rodos 46a/23
rūdisar 33a/01, 33a/02, 33a/04
rūmīndevāb 33a/20
rūmiyye 33b/20, 66b/18, 66b/23, 88a/14, 105a/21, 110a/06, 110a/07, 182b/15, 182b/16, 182b/16, 182b/23, 183a/04
rūmiyye ḳal'ası 86b/17

S

sā' at çuḳuru 57b/02
sāḳız 46a/23
şalyān 31b/17, 31b/18, 31b/20
şarişu 10a/10
şārū 33a/02, 33a/05, 33a/06
sebzevār 33a/13, 33a/14
selānik 72a/22
selmās 33b/20
serāb 33b/14, 33b/15, 33b/15, 35a/12
seyyidiḡāzī 21b/20
sicistān 170a/01, 180b/14
silifke 75a/13
silifke sancağı 12b/21
sīrāb 35a/12
sitānbül 47b/18

sivās 30a/18, 30b/01, 53a/03, 56a/22,
62a/21, 80b/15, 81a/08

şu alan yaylağı 33b/14

Ş

şām 17b/23, 46a/20, 51a/05

şamāğī 136a/19

şamāhī 49a/06, 49a/12, 116b/15, 116b/17,
182a/12, 182a/13

şamākī 31b/15, 34b/08, 49a/02, 52a/19,
53a/08, 55a/11, 62a/14, 88a/13, 110a/01,
110a/15, 136a/17

şehrezül 44a/20, 59b/11, 64a/06, 64a/07,
66b/03, 69b/05

şelve 61a/02, 81a/06

şemhāl 133b/22, 133b/22, 134b/04

şirāz 101b/20, 102a/01, 128b/17,
128b/21, 128b/21, 129a/02, 129b/15,
129b/16, 130a/16, 130a/17, 135a/06,
135b/02, 136a/05, 136a/07, 136a/09,
142b/03, 142b/09, 145b/07, 155a/07,
155a/18, 155a/19, 155a/19, 155a/20,
155b/13, 155b/13, 155b/14, 155b/17,
155b/18, 156a/01, 156a/03, 156a/08,
156a/09, 156a/11, 156a/12, 156a/13,
156a/14, 156a/15, 156a/20, 156b/15,
156b/16, 156b/17, 157a/08, 157a/11,
157a/21

şirāz köprüsi 150b/08

şirvān 31b/15, 49a/02, 49a/12, 52a/19,
55a/11, 56b/13, 59b/15, 59b/23, 87a/23,
88a/13, 116b/14, 117b/16, 117b/23,
121a/12, 131a/17, 136a/16, 136a/18,
136a/21, 145b/12, 170a/02, 178a/16,
182a/11

şirvān sancığı 18a/02

T

tağıstān 31b/08, 32b/15, 34b/16, 34b/19,
43a/22, 108a/12, 110a/14, 133b/21,
134a/10, 134a/19, 134b/05, 136a/11,
170a/02

tāhārān 108b/04

tāhrān 37a/03, 129a/18, 129b/07,
132a/20, 134b/05, 136b/07, 156b/13,
167a/06, 168a/14, 168b/19, 178a/05,
180b/16

tātvān 15b/20

tātvān iskelesi 15b/11

tebriz 1b/15, 12b/01, 18b/17, 19a/01,
19a/11, 19a/15, 19a/21, 19b/19, 33b/15,

33b/17, 34a/02, 34a/03, 35a/03, 35a/05,
35a/07, 35a/08, 35a/11, 35a/12, 35b/05,
35b/10, 35b/11, 36a/02, 66b/23, 72b/13,
72b/15, 72b/16, 72b/16, 76b/18, 77a/05,
77b/13, 77b/18, 78a/03, 78a/06, 78b/08,
78b/14, 78b/17, 79a/01, 79a/01, 79a/09,
79a/11, 79a/11, 80a/04, 80b/14, 81b/09,
82a/15, 83a/04, 83a/13, 83b/05, 84b/05,
84b/14, 85a/04, 85a/15, 85b/21, 86a/08,
86a/11, 86a/13, 86b/05, 86b/14, 86b/14,
86b/22, 87b/17, 87b/20, 88a/11, 88a/14,
105a/20, 108a/06, 108a/08, 108a/08,
108a/20, 109b/20, 109b/20, 110a/07,
110a/08, 136b/02, 152a/05, 156b/12,
156b/13, 159b/17, 159b/18, 162a/05,
167b/09, 177b/20, 182b/09, 182b/12,
183a/05, 183a/18, 183a/19, 184a/16,
185a/13, 185b/10

tebriz kal'ası 87b/06

teke sancığı 72b/02

tekye köyi 4b/06

tesüh 12a/22, 12b/14, 34a/04, 34a/04,
34a/06, 78a/07, 78a/13, 78a/16, 78b/01,
78b/07, 78b/08, 78b/22, 79b/20, 80a/13,
80a/19, 81b/13, 82a/17, 82b/19, 83a/03

tırabozān 53a/02, 56a/21, 60a/13, 75a/23

tırābūlis 46b/02

tırhala 72a/23

tırhala sancığı 81a/19

tiflis 34b/19, 48a/16, 52a/19, 53a/08,
53a/12, 53a/13, 53a/17, 53a/17, 53b/05,
53b/14, 53b/15, 54b/10, 54b/19, 54b/20,
56a/21, 56b/01, 57a/01, 57a/03, 57a/17,
57b/13, 60a/15, 60a/17, 60a/18, 60a/20,
60b/21, 64a/05, 75b/01, 88a/12, 88a/12,
179a/11

tiflis kal'ası 53a/14, 53b/18, 110a/01,
110a/01

timür kapu 31b/08, 31b/09, 31b/10,
34b/19, 87b/01, 110a/12

tolu 18a/03

tonçūs 33a/15, 33a/16

tūbcān 32b/22, 32b/23

tūnūs 46b/02

U - Ü

ulu yol 74b/04, 74b/06

un kapanı 15a/12

urfa 75a/05, 75b/04, 75b/16, 77a/07,
79a/02, 80a/22, 80b/19, 81a/07, 81a/15,
81a/23, 83a/07, 83a/22, 87a/07

üşküdār 74a/18

V

vān 1b/17, 2a/01, 3b/09, 3b/16, 4b/06,
6a/11, 7b/23, 18a/02, 18b/11, 20b/07,
45a/12, 49b/06, 49b/08, 49b/10, 52a/16,
69b/04, 70b/14, 75a/22, 75b/02, 75b/05,
75b/09, 75b/14, 75b/21, 76b/05, 77a/02,
77a/03, 79a/02, 80b/18, 81a/15, 81a/21,
87a/06, 88a/11, 108a/09, 185a/17

vān ḳal'ası 3b/02, 4a/08, 6a/01, 6a/23,
9a/01, 9b/21, 9b/22

vān sancağı 7a/23

vāradīn 37b/15, 37b/16

vārhān 46b/02

venedīk 5b/20, 132a/15

vīdīn 75b/03

Y

yānya 72a/20

yemen 51a/04, 88b/02

yeñi ḳapu mevlevī-ḥānesi 26b/06

yezd 33b/01, 33b/01, 101a/16, 101a/17

Z

zābulistān 170a/01

zēmīndevāb 33a/19

zincān 108b/03

zinderūd 141b/06, 142a/21

SONUÇ:

Millî varlığın ve birliğin temel ögesi dildir. Bu sebeple ancak diline sahip çıkan ve dilini iyi bilen, yücelten milletler varlıklarını koruyabilmişlerdir. Çok eski ve köklü bir geçmişe sahip Türk milleti, değişik devirlerde ve coğrafyalarda bu mükemmel dille çok sayıda eser ortaya koymuştur. Bu eserlerin incelenmesiyle tespit edilen dil özellikleri ve söz varlığı, dilin daha iyi öğrenilmesini ve geliştirilmesini sağlayacaktır. Bu nitelikteki araştırmalar dile, dolayısıyla millî varlığa sahip çıkmanın gereklerindedir. Osmanlı Türkçesi dönemini örnekleyen ve Türk dilinin diğer kollarında seyrek rastlanan veya pek görülmemeyen dil özelliklerini içeren yüzlerce eserin kendine özgü gramer özellikleri, Türk diline zenginlik katmış, konuşma dili aracılığıyla kültür diline de geçmiştir.

Türkçenin her yönüyle mükemmel bir gramerinin hazırlanması, tarihî süreçte farklı coğrafyalarda ortaya konan eserlerin tipik özelliklerinin titizlikle derlenmesine bağlıdır. Dil özelliklerini tespit etmek için yapılan her araştırma bu yüzden önemlidir. İşte bu araştırmalardan biri olan ve Türk yazı dilinin o dönemdeki gelişmelerini örneklemesi bakımından araştırılmaya değer bulunan Tuḥfetü'l-Ġarīb Netice-i Dil-Firīb, 18. yüzyıl Osmanlı Türkçesinin dil özelliklerini yansıtmaktadır. Bu yüzyıl artık bugünkü standart yazı dilimize temel teşkil eden “Yeni Türkiye Türkçesi”nin ses düzeninin esaslı olarak oluştuğu bir dönemdir. Bu yüzyıla gelindiğinde eserlerde, mahallî konulara ve tasvirlerle çokça yer verildiği, halkın zevkine yaklaşıldığı, konuşma dilinin geniş ölçüde kullanıldığı görülmektedir. Eserde de atasözleri, halk söyleyiş ve deyimleri geniş ölçüde yer almaktadır:

ḥimārın cānı acıyınca atdan ziyāde қоşar 100a/22

davılın şadāsı uzaқdan eyü gelür 111b/08

timür tavında döğölmek gerek 114b/12

başlarına dünyāyı dar iderler idi 61b/04

aralarından şu bile güzār itmez 96a/06

şabrile қоруқ ḥelvā olur 77b/09

her gönölde bir şir yatur 102b/12

kalbden kalbe yol vardır 42b/14

gūşına diñer olmuş mıdır 38a/11

hoş geldiñ beş geldinden 37a/14

hoş geldiñ yüz başa geldiñ 41b/17

söz sözi açar 97b/16

Türk dili ve kültürü açısından kıymetli bir değer ifade eden Tuḥfetü'l-Ġarīb, imla, ses bilgisi, şekil bilgisi ve söz varlığı bakımlarından incelenmiştir. Eserin Türk yazı dilinin tarihî gelişimini daha sağlıklı biçimde takip etmek açısından oldukça önemli olduğu görülmüştür.

Eser içerik bakımından ele alındığında Osmanlının İran, Afgan ve Ruslarla ilişkilerine ışık tutan önemli bir tarih kitabı olmasının yanında, müellifin İstanbul'dan Van'a yaptığı yolculuğunu anlattığı 18. yüzyıla ait bir seyahatname olma özelliğini de göstermektedir. Ayrıca eser, içinde Kafkasya, Dağistan, Hazar Denizi kıyısını gösteren bir haritanın yer alması yönüyle de Divanü Lügati't Türk'ü andırmaktadır.

Yazma eserler, yazıldıkları dönemin dil özelliklerini, tarihini, kültürel özelliklerini kısaca zihniyetini yansıtır. Elimizdeki eserde de gezilip görülen yerlerin idarî ve toplumsal hayatı, askerî durumu, kültürü, geçim kaynakları, tarım-hayvancılık faaliyetleri, medeniyet seviyesi hakkında tespitler mevcuttur.

Ayrıca elçilerin yetkilileri ziyaretleri, kendilerine gösterişli giysiler ve eşyalar verilmesi, götürecekleri mektuplar ve hediyeleri almaları, padişah huzuruna kabul edilmeleri gibi olaylar önemle anlatılmıştır. Bunun yanında yapılan yolculuk sırasında elde edilen gözlemler ve izlenimler ayrıntılı bir şekilde tasvir edilmiştir. Uğranılan ve konaklanılan köy, kasaba ve kentlerin, dağların, nehirlerin adları sıralanılıp bilgiler verilmiştir.

Kelime hazinesinin zengin olduğu bu eserde; sosyal yaşama ait pek çok kültür ve inanç unsuru da yer almaktadır. Kısacası bu eser, muhteva bakımından bir seyahatname ve sefaretname özelliğini taşımaktadır.

Tek nüshası tespit edilebilen Tuḥfetü'l-Ġarīb'in dördüncü bölümünü (36a/18 - 49b/19 sayfaları arası) Ahmet Dürri Efendi'nin İran Sefaretnamesi oluşturmaktadır. Ayrıca

eserin 70b/20-72a/10 sayfaları ile 106b/01-107b/15 sayfaları arasının tekrar ettiği görülmektedir.

İmla:

Çalışmanın imla bölümünde ünlü ve ünsüzlerin başta, ortada ve sonda olmak üzere çeşitli biçimdeki yazılışları belirlenmiştir. Bu belirleme sonucunda, metindeki bazı ünlülerin ve ünsüzlerin yazılışlarında tutarsızlıklar görülmüştür. Eserde aynı kelimenin farklı imlaları görülebilmektedir. Örneğin kök hecede bazı kelimelerin ünlüsü; bazen “e”, bazen de “i” okumamızı gerektiren imla ile yazılmıştır.

Kök hecedeki bazı ünlülerin medli elif ile yazılmaları, Eski Türkçedeki aslî uzun ünlülerin varlığına işaret etse de metindeki uzun ünlüleri Arap ve Uygur imlasının birlikte kullanılmasından dolayı tespit etmek oldukça zordur.

Metnin imlasında Arap yazı dili geleneğinin yanında bazı eklerin birleşik yazılabileceği halde ayrı yazılmaları, Eski Uygur Türkçesi geleneğinin de devam ettiğinin göstergesidir. Bu bakımdan eserde kurallı bir imla sisteminden söz etmek mümkün değildir.

Eserde Türkçe kelimelerde vokaller genellikle hareke ile gösterilmiştir, ancak bazı Türkçe kelimelerdeki vokaller yazılmıştır.

Türkçe ekler ile türetilen yabancı kelimeler, Türkçenin kullanımına uydurulmuş ve damak uyumu sağlanmıştır. Yabancı asıllı kelimelerde her ne kadar damak uyumu görülse de eserdeki ikili imlaya sahip kullanımlar dikkat çekicidir. Örneklerde görüldüğü üzere daha çok alıntı kelimeler için söz konusu olan ikili kullanımlar, bazı örnekler için kelime tabanlarındaki fonetik gelişmeye, en azından bir çeşitliliğe işaret ederler.

bī-ḥayālīkdir	بِي حَيَالِكُدُر	94a/03	bī-ḥayālīgı	بِي حَيَالِغِي	91b/03
āşinālik	أَشِنَالِكْ	115a/06	āşinālık	أَشِنَالِغْ	143b/22
zābiṭlik	ظَابِطَلِكْ	181b/15	zābiṭlık	ظَابِطَلِغْ	116a/22
ḥastelik	حَسْتَلِكْ	80a/08	ḥastelīgı	حَسْتَلِغِي	161b/18

İnce sıradan ünlülere sahip olduğu halde eserdeki bazı kelimeler kalın sıradan eklerle yazılmıştır. Bu Türkçe örneklerde fonetik uyumsuzluk görülür. Ek öncesi hece ünlüsüne göre dil uyumu bozulmuştur.

virildiğinden	وِيرْلِدِيغُنْدُنْ	155a/01	gitduğın	كِيْتْدُوغُنْ	127b/13
görinmediğinden	كُورْنَمْدِيغُنْدُنْ	139b/14	eylediği	اَيْلْدِيغِي	167b/15
gösterdiğinden	كُوسْتَرْدِيغُنْدُنْ	164a/10			

Aşağıdaki örnek, kalın sıradan ünlülere sahip olduğu halde ince sıradan ekle yazılmıştır.

çıkardıkları

چِقَارْدِيغُلَرِي 143b/05

Ses Bilgisi:

Bu bölümde ünsüz uyumu, damak ve dudak uyumları, ötümlüleşme, ötümsüzleşme, süreklileşme, düşme, türeme, birleşme, göçüşme, geçişme, ünsüz kaynaşması, ikizleşme, ayrışma, darlaşma ve hece yutulması gibi ses olayları tespit edilmiştir.

Eserde bazı örneklerde Doğu Türkçesi özelliği olarak pronominal n'nin kullanılmadığı gözlemlenmiştir.

bulara 28a/05, kendüden 150b/22

Biçim Bilgisi:

Bu bölümde önce “türetme ekleri” başlığı altında isimden isim, isimden fiil, fiilden isim ve fiilden fiil yapma ekleri incelenmiştir.

Sonra “tür değiştirici ekler” olarak fiilere ve isimlere eklenen ekler incelenmiştir. Fiilimsiler (mastar ekleri, sıfat-fiil ve zarf-fiil ekleri) fiillere eklenen eklerde, +ki ilgi eki, +sIz yokluk eki ve +II / +IU varlık eki ise isimlere eklenen eklerde ele alınmıştır.

“İşletme ekleri” çatısı altında isimlerde ve fiillerde öge belirleyici ekler ve bağlantı kurucu ekler değerlendirilmiştir. Öge belirleyici ekler, ad durumu ekleri, çatı ekleri, şahıs ekleri, zaman ekleri ve kip ekleri başlıkları altında örneklendirilmiştir. Fiillerin hikaye, rivayet ve şart bileşik çekimleri yapılmıştır. Birleşik fiiller isim+fiil, fiil+fiil dizilişinde verilmiş ve ek-fiil zamanlara göre çekimlenmiştir. İyelik ekleri ve tamlayan eki bağlantı kurucu ekler arasında gösterilmiştir.

“Kategori ekleri” olarak da şu kategoriler ele alınmıştır: çokluk, küçültme / sevimlilik, sıralama sayısı, üleştirme sayısı, olumsuzluk, nitelik dereceleyici, soru.

Eserde, Osmanlı Türkçesi biçim bilgisi özelliklerinin aşağı yukarı bütün örnekleriyle yansıtıldığı görülmüştür. Metnin sıfatlar, zamirler, zarflar ve edatlar bakımından da zengin olduğu görülmüş ve bunlar ayrıntılı biçimde örneklendirilmiştir.

Ayrıca Osmanlı Türkçesi ile yazılan eserde, Doğu Türkçesi -Çağatay Türkçesi-biçim özelliklerini yansıtan bazı örneklere rastlanması dikkat çekicidir.

Metnimizde tek yerde, Çağatay Türkçesi gelecek zaman eki olan -ğay eki kullanılmıştır: koğay 20b/13

gördim anlar katı yaman aparırlar hepimiz / mūr koğay virmez emān aparırlar hepimiz

İlgi durumu eki Doğu Türkçesinde daima +nİñ / +nUñ biçimindedir. Şu örnekte Çağatay Türkçesi özelliği kendini göstermiştir: hüseyniñ 105a/14

Metin

Toplam 187 varak ve 23 satırdan oluşan metnin çeviri yazısı ortaya konulmuştur.

Dizin:

“Cibakaya 2.2” dizin programından yararlanılarak metindeki kelimelerin alfabetik sıraya göre dizini oluşturulmuştur. Eserin söz varlığını ortaya koymak ve 18. yüzyıl Türkçesinin söz varlığına katkı sağlamak için yaklaşık olarak 7110 madde başlı söz dizini hazırlanmıştır. Dizindeki kelimelerin hepsi, metindeki sayfa ve satır numarası ile numaralandırılmıştır.

Ayrıca sözlüklerde bulunamayan fakat metnin içinde anlamı verilen bazı kelimeler, dizin bölümünde madde başı olarak verilmiş ve dönemin söz varlığına katkı sağlanmıştır: ponlīc 48b/12, elserāvī 182a/20, nevākīt 126a/03, ke’ ab 160a/09, beşeler16b/18

Kişi ve yer adları, dil bilim ile tarihin ortak ilgi alanları arasında yer alır. Kişi ve yer adları dizinleri oluşturulurken öncelikle bu adların imlalarının ve doğru okunuşlarının saptanması amaçlanmıştır. Bu dizinler, Osmanlı tarihinin 18. yüzyılını araştırarak olan tarihçilere kaynaklık edecektir.

KAYNAKLAR

- AKALIN Mehmet, **Dil Yazıları**, haz. Recep Toparlı, TDK Yayınları, Ankara, 2001.
- AKSAN Doğan, **Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını**, Bilge Yayınevi, Ankara, 2001.
- ARGUNŞAH Mustafa, “Harezmi Döneminde e/i Sorunu”, **Dil Araştırmaları**, S. 6.
- ATABAY Neşe - ÖZEL Sevgi - KUTLUK İbrahim, **Sözcük Türleri**, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- AY Özgür, “Türkiye Türkçesi Ağzlarında Kullanılan Dönüştürme Zamir(Ler)İ Üzerine”, **II. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağzı Araştırmaları Çalıştayı**, 21-23 Mayıs 2009.
- BANGUOĞLU Tahsin, **Türkçenin Grameri**, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- BAYAT Fuzuli, **Türk Dili Tarihi (Başlangıçtan Günümüze Kadar Türk Dili)**, Karam Yayınları, Çorum, 2006.
- BOZ Erdoğan, “Eski Anadolu Türkçesinde +IU eki üzerine”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 2003.
- BULAK Şahap, Türkçede +sa- İsimden Fiil Yapma Eki, **International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/3**, 2012.
- CAFEROĞLU Ahmet, “Anadolu Ağzlarında Konson Değişimleri”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1964.
- CAFEROĞLU Ahmet, “Anadolu Ağzlarındaki Metathese Gelişmesi”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1955.
- CANPOLAT Mustafa, “Eski Anadolu Türkçesindeki Belirtme Durumu (Accusativus) Ekinin Kökeni Üzerine”, **Türkoloji Dergisi**, C X, S. 1, DTCF Yayınları, Ankara, 1992.
- CEMİLOĞLU İsmet, **14. Yüzyıla Ait Bir Kısas-ı Enbiyâ Nüshası Üzerinde Sentaks İncelemesi**, TDK Yayınları, Ankara, 1994.
- COŞKUN M. Volkan, **Türkçenin Ses Bilgisi**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- ÇAĞATAY Saadet, “Türkçede ñ~ğ sesine dair”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1954.
- ÇAĞATAY Saadet, “Eski Osmanlıca Üzerine Bazı Notlar”, **DTCFD**.
- DEMİR Nurettin, “Osmanlı Türkçesi”, **Türkler Ansiklopedisi**, C II, Ankara, 2002.

- DEMİRCAN Ömer, **Türk Dilinde Çatı**, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- DEVELİ Hayati, “18. Yüzyıl Türkiye Türkçesi Üzerine”, Doğu Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi, s. I, Gazimağusa 1998, s. 27-36.
- DEVELİ Hayati, “Osmanlı Türkçesi”, **Osmanlı Ansiklopedisi**, C 9, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999.
- DİLAÇAR Agop, “Gramer: Tanımı, Adı, Kapsamı, Türleri, Yöntemi, Eğitimdeki Yeri ve Tarihçesi”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1989.
- DUMAN Musa, “Eski Türkiye Türkçesi Dönemine Ait Bazı Metinlerdeki Dil Uyumuna Aykırı Örnekler Üzerine”, **Makaleler, Eski Türkiye Türkçesinden Osmanlı Türkçesine**, Kesit Yayınları, 2008.
- DURAN Suzan, “Türkçede Cihet ve Mekan Gösteren Ek ve Sözler”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1956.
- ECKMANN Janos, **Çağatayca El Kitabı**, çev. Günay Karaağaç, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1988.
- EDİSKUN Haydar, **Sesbilgisi-Biçimbilgisi-Cümlebilgisi Türk Dilbilgisi**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1999.
- EKER Süer, **Çağdaş Türk Dili**, Grafiker Yayınları, Ankara, 2003.
- ERCİLASUN Ahmet Bican, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004.
- ERCİLASUN Ahmet Bican, “Geniş Zaman Ekine Dair Bazı Düşünceler”, **Makaleler (Dil-Destan-Tarih-Edebiyat)**, haz. Ekrem Arıkoğlu, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007.
- EREN Hasan, “Türk Dillerinde Metathese”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1953.
- ERGİN Muharrem, **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1993.
- ERGÜZEL M. Mehdi - AYDIN Ayşe, “Eski Anadolu Türkçesinde Yapım Ekleriyle Türkçeleşen Arapça, Farsça Kelimelerin İmlası ve İbn Âdil Melhamesinden Yansımalar”, **Uluslararası Eski Anadolu Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri**, 1-2 Aralık 2010, İstanbul, 2013.
- GABAİN Annemarie Von, **Eski Türkçenin Grameri**, çev. Mehmet Akalın, TDK Yayınları, Ankara, 2007.
- GENCAN Tahir Nejat, “Sıfat Birlikleri”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1954.
- GÖKYAY Orhan Şaik, “Türkçede Gezi Kitapları”, **Türk Dili Dergisi**, TDK, S. 258.
- GÜLENSOY Tuncer, **Türkçenin El Kitabı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.

- GÜLSEVİN Gürer, “Türkçede Sıra Dışı Ekler ve Eklerin Tasnif-Tanımlanma Sorunu Üzerine”, **5. Uluslararası Türk Dili Kurultayı**, 20-26 Eylül 2004, TDK, Ankara.
- GÜLSEVİN Gürer, **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- GÜMÜŞKILIÇ Mehmet, 18. Yüzyıl Türkçesinde Ses Hadiseleri, C II, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 1997.
- HACIEMİNOĞLU Necmettin, **Karahanlı Türkçesi Grameri**, TDK Yayınları, Ankara, 2003.
- HACIEMİNOĞLU Necmettin, **Türk Dilinde Edatlar**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1974.
- HACIEMİNOĞLU Necmettin, **Yapı Bakımından Türk Dilinde Fiiller**, Cönk Yayınları, 1984.
- HATIPOĞLU Vecihe, **Türkçenin Ekleri**, TDK Yayınları, Ankara, 1974.
- İLHAN Nadir, “Birleşik Fiil Kuruluşunda A-I-U Ünlüleri”, **TD**, S. 596, 2001.
- KARAAĞAÇ Günay, “Eski Metatez Örnekleri”, **Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, 2006.
- KARAHAN Leyla, Erzurumlu Darîr Kıssa-i Yûsuf (Yûsuf u Züleyhâ) İnceleme-Metin-Dizin, TDK, Ankara, 1994.
- KAYMAZ Zeki, “Eski Anadolu Türkçesinde Sayı Adları ve Kullanılışları”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1991.
- KOCASAVAŞ Yıldız, “+sa-/+se- İsimden Fiil Yapma Eki ile -sa-/se- Fiilden Fiil Yapma Eki ve Genişlemiş Şekilleri”, **İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, C 28, S. 1, 1998.
- KORKMAZ Zeynep, “Eski Anadolu Türkçesinde Asli Ünlü Uzunlukları”, **DTCF Dergisi**, S. XXVI, C 1-2, ss. 49-84.
- KORKMAZ Zeynep, “Eski Osmanlı Kaynaklarının Yayınında Transkripsiyonla İlgili Değerlendirmeler”, **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, C I, TDK Yayınları, Ankara, 2005.
- KORKMAZ Zeynep, “Türkçede -°N Zarf-fiil eki ile -PAN/-PEN Eki ve Türemeleri”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1984.
- KORKMAZ Zeynep, **Grammer Terimleri Sözlüğü**, TDK Yayınları, Ankara, 1992.
- KORKMAZ Zeynep, **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, TDK Yayınları, Ankara, 2003.
- KÖKTEKİN Kâzım, **Eski Anadolu Türkçesi**, Fenomen Yayınları, Kayseri, 2011.

- ÖNLER Zafer, “Türkçede +IX (+lı/+li, +lu/+lü) Eki”, **V. Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı**, 20-26 Eylül 2004, TDK Yayınları, Ankara, 2004.
- ÖZÇELİK Sadettin, “Türkçede Geniş Zaman Ekine Dair Bazı Tespitler”, **TD**, S.598, Ankara, 2001.
- ÖZEL Sevgi, **Türkiye Türkçesinde Sözcük Türetme ve Birleştirme**, TDK Yayınları, Ankara, 1977.
- ÖZKAN Mustafa, **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995.
- ÖZKAN Nevzat, “Eski Anadolu Türkçesi ile Gagavuz Türkçesi Ortaklıkları Üzerine”, **Uluslararası Eski Anadolu Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri**, 1-2 Aralık 2010, İstanbul, 2013.
- SALMAN Ramazan, “Türkçede Sıfat-fiil (Particip) Eklerinin Kalıcı İsim Oluşturma İşlevleri”, **TDAY Belleten**, Ankara, 2003.
- SAVAŞ Ali İbrahim, **Mustafa Hattı Efendi Viyana Sefaretnamesi**, TTK, Ankara, 1999.
- SEV Gülsel, **Tarihî Türk Şivelerinde Hâl Ekleri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007.
- SULTANZADE Vügar, **Dil Araştırmaları**, S. 15, 2014, ss. 95-104.
- ŞAHİN Fahriye Nilsun, **XIX. Yüzyıldan Bir Osmanlı Seyahatnamesi: Seyahat-i Asmaî (Metin-İnceleme)**, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- ŞAHİN Hatice, “Türkiye Türkçesindeki Bazı Kelimelerin Başındaki “y” Sesinin Düşme mi Türeme mi Yaşadığına Dair”, **5. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu**, 19-22 Aralık 2012.
- ŞAHİN Hatice, **Eski Anadolu Türkçesi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2003.
- ŞAHİN Hatice, **Hatiboğlu Ferahname, Dil Özellikleri-Metin-Sözlük**, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Malatya, 1993.
- TANPINAR Ahmet Hamdi, **19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi**, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 1997.
- TEKİN Talat, **Ana Türkçede Asli Uzun Ünlüler**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1975.
- TEKİN Talat, **Orhon Türkçesi Grameri**, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi, İstanbul, 2003.
- TİKEN Kamil, **Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf-Fiiller**, TDK Yayınları, Ankara, 2004.
- TİMURTAŞ Faruk Kadri, “Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri”, **TM**, C XVIII, 1976.

- TİMURTAŞ Faruk Kadri, **Eski Türkiye Türkçesi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.
- TİMURTAŞ Faruk Kadri, **Makaleler (Dil ve Edebiyat İncelemeleri)**, haz. Mustafa Özkan, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- TUNA Osman Nedim, “Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller”, **TDAY Belleten**, TDK Yayınları, Ankara, 1960.
- TÜRK Vahit, “Türkçede Şimdiki Zaman Kavramı, Çekimleri ve Ekleri”, **TDAY Belleten**, Ankara, 1999.
- ULUOCAK Mustafa, XVIII. Yüzyıl Sefaretnamelerinde Türetme ve İşletme Ekleri, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Bursa, 2007.
- UNAT Faik Reşit, **Osmanlı Sefirleri ve Sefaretnameleri**, haz. Bekir Sıtkı Baykal, TTK Yayınları, Ankara, 1987.
- UYĞUR Sinan, “-(y)IsAr Gelecek Zaman Ekinin Yapısı Üzerine”, **Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic** Volume 2/4 Fall 2007.
- ÜSTÜNOVA Kerime, “Türkçede Zaman Kavramı ve İşlenişi”, **Dil Bilgisi Sorunları**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010.
- ÜSTÜNOVA Kerime, “Yalın Durum Karmaşası”, **Dil Bilgisi Sorunları**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010.
- ÜSTÜNOVA Kerime, **Ad İşletimi (Biçim Bilgisi)**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2008.
- VURAL Hanifi - BÖLER Tuncay, **Ses ve Şekil Bilgisi**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2012.
- YALÇINKAYA Mehmed Alaaddin, “Osmanlı Zihniyetindeki Değişimin Göstergesi Olarak Sefaretnamelerin Kaynak Defteri”, **OTAM**, Ankara, 1996.
- ZÜLFİKAR Hamza, **Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları**, TDK Yayınları, Ankara, 1991.

SÖZLÜKLER

- AHMET VEFİK PAŞA, haz. Recep TOPARLI, **Lehce-i Osmânî**, TDK Yayınları, Ankara, 2000.
- AKBAYAR Nuri, **Osmanlı Yer Adları Sözlüğü**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2003.
- ARAT Reşit Rahmeti, **Kutadgu Bilig İndeks**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1979.
- BAHAEDDİN Mehmet, **Yeni Türkçe Lügat**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.
- BAYAT Fuzuli, **Eski Türkçe Sözlük**, Yalın Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- BAYAT Fuzuli, **Orta Türkçe Sözlük**, Yalın Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- BAYKAL Bekir Sıtkı, **Tarih Terimleri Sözlüğü**, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2000.
- CAFEROĞLU Ahmet, **Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü**, TDK Yayınları, İstanbul, 1968.
- CLAUSON Sır Gerard, **An Etymological Dictionary of Pre-thirteenth-century Turkish**, Oxford University Press, Oxford, 1972.
- ÇAĞBAYIR Yaşar, **Ötüken Türkçe Sözlük (5 cilt)**, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2007.
- DEVELLİOĞLU Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 1984.
- DİLÇİN Cem, **Yeni Tarama Sözlüğü**, TDK Yayınları, Ankara, 1983.
- ERCİLASUN Ahmet Bican, **Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü (2 cilt)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992.
- ERDOĞAN Mehtap, **Osmanlı Türkçesinde Benzer Yazılışlı Kelimeler Sözlüğü**, Grafiker Yayınları, Ankara, 2009.
- KANAR Mehmet, **Etimolojik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Derin Yayınları, İstanbul, 2005.
- MUTÇALI Serdar, **Arapça-Türkçe Sözlük**, Dağarcık Yayınları, İstanbul, 1995.
- MUTLU Hüseyin Kahraman, Türkiye Türkçesi Ses Bilgisi Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi, **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, C VI, S. 2, İzmir, 2006.
- MÜTERCİM ASİM EFENDİ, haz. Mürsel ÖZTÜRK, Derya ÖRS, **Burhân-ı Katı**, TDK Yayınları, Ankara 2000.
- ÖZÖN Mustafa Nihat, **Osmanlıca Türkçe Sözlük**, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1997.
- PAKALIN Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, MEB Yayınları, İstanbul 2004.

- PARLATIR İsmail, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Yargı Yayınları, Ankara, 2011.
- SAMİ Şemseddin, **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.
- SOLMAZ Erhan, Türkiye Türkçesi Şekil Bilgisi Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi, **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, C VI, S. 2, İzmir, 2006.
- STEİNGASS **Persian-English Dictionary**, Printed in Lebanon by Typopress, Beirut, 1988.
- TİETZE Andreas, **Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügatı**, Simurg Yayınları, C I, İstanbul-Wien, 2002.
- TULUM Mertol, **OSMANLI BÜYÜK EL SÖZLÜĞÜ TÜRKÇESİ**, Kapı Yayınları, İstanbul, 2013.
- Derleme Sözlüğü**, (6 Cilt), TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü**, (8 Cilt), TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Türkçe Sözlük**, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

EK-2: ESERDEKİ HARİTA

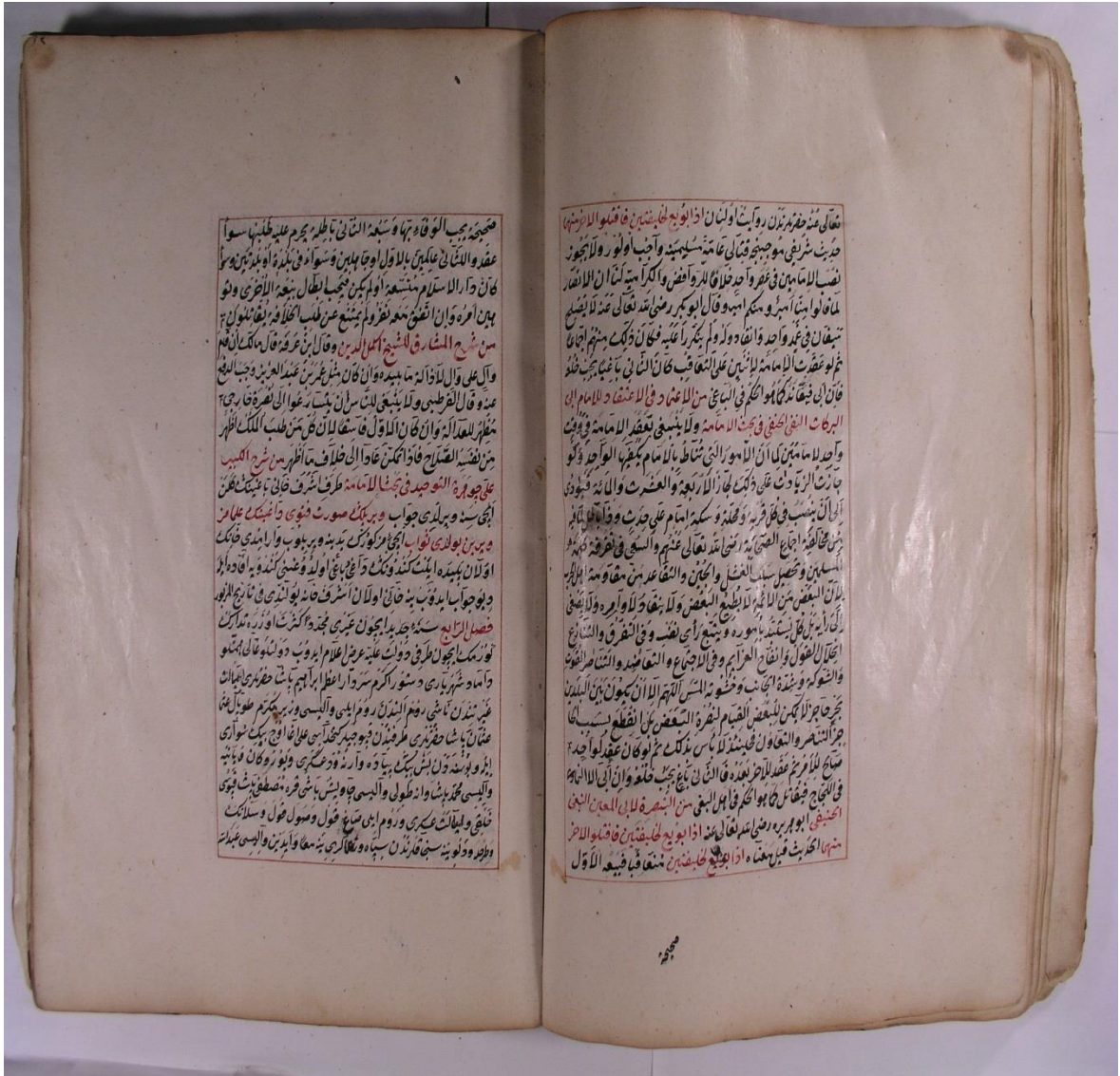

تکمه شریفی اولان مقام بر مجرای بی پایان و بر بخش بی نظر و جسد
 کلر شمع غسال اولو کونیا کون دو غموش و کونور اولوشی کونور کونور
 بو حرا ی فرح و فان ششدرن باشه او قاهره جهمه و عسکر ایستلا مکت عمد
 نه نهایت بو قدر فغان شاهی طاس اولو احوالی مشا مده ایدری عقیق نینا
 پزیشان و دم نسه شیرکان اولوب بانه حاضر اولان دیوه مالمه
 دیدیم بو حال حال و زاشدر بوورنه او رده بر کون ایچده رد اول
 ظهوره کلری بزم او رده فر نوک بانه کویا شیر عان بانه و آن در
 یاست بکر با نیم جالبه شیر اولور بزم جالبه ایمان اولدی بو بزم
 رنگ کرکدر شایده علم ایچده بد نام اولدر خالص اولم دیوی بو لو فکر
 آیدور کم کچر ایچده نفوس اولان تفکار و عورت و معصوم و ارباب
 خیدا اولدیلم دیوب بو لغزب اوله اسلر خالص اولدی وینه شاه طاس
 صبره طاسی قهوتوب دروید اولو ایست باه ایدری بیت کوردیم اولدی بان
 کبار در رفیز خور خور غای و بر زمانه اینه لر بهیز دیوب شیخ صادق
 ظهور دیوب عالم قهره هلد بر جو کله قهبا اهل کون تقاب عالم افور با
 شری خور دیوی زهمن نور اولد خسا اولدی شاه طاس بو کوره خیرده
 این ستمه طسکله مجری صدای کلدی جان باشه خیر اوی همزه حاله
 یینه غنی باشه کلدی همان اول سامت اول کلدن حرکت ایدوب غم نلس
 ایدری اولیکه کراچی شمشیری همان اولدی بو قهر ایست اولان و ارفا
 رسلا سلی اخل اولان ضعف حاجت بولایه اول تکمه شریفی اولان
 محمل دی حالان خالص اولدی شیری خلد و بر طرفی اول محله خضر
 فاشدر مشهور شاه طاس اول کلدن فرار ایدوب و قلوب بر کون یه نلس
 قدس شری حاضر ایدوب بو غازه بر شیمان ارا ایدری سده کر سدابو
 غنی بو قرار و چشکر صودر و لر حلقه چقداره آلا جلال انکسیر بنده ما

تکلیت اولوریم امیند ایدوب بوک اولورینه بو کجه کجوب بر سده
 سده بنا ایدیم سدا سکنده کبری بر قامت شین اولدی و لیکه او زربنه
 فریق کون نام او ایدر و روست فعدره اولان امت مجری خضره ایدری
 فریق بری کون با بر ایدر لعل بو کجه ایهام ایدری اول میان سدا ماک
 خضره طاس کتور سوب بر کجه ایچده فکر با بر اولدی اول خلد با سیمان
 اولدی بر دل سوروب چند سنی خاک چشدر بو احوال دنی شاه طاس
 معلوم اولدی حال بریشان اولدی بخر زمان هر ذره یاسته عواقل ایدری
 احوال بو کجه دایم اولدی کجه و کلا سنی و خلد بری و ستر عکر زهنی
 ایچده اولان ایستار بری جمع ایدوب مشا وره ایدر کجه ایدره اولدی
 آکر کندی وقت شت و قی قرب و ذخیره اول جلدی بو کجه حوز
 قشعی معلوم بیدر بو کجه فعدره بو کجه کلک مشا ستمه میدر بو کجه
 انک کور کور بر صانع حیوانت شای ایدر جواب ایدر و کجه جلدی بر دل
 طرف ایدر بو کجه مشا ستمه کوب ایدری شوی قلوب فعدره خضر
 اولدی شت بو کجه خالص اولدی و لول فاعل نام شد بیت حق لعلی
 مستقیمه نی امداد ایدری راضی فی بر بوردن بر ایدری فصل
 الرابع صحیح بدر کشته طاس ایدری هلال ایدری اول بر خا
 ان صالدون بچ او رده نان غمز طبع ایدری اول طاق فعدره بر سید
 اول مظلوم کت خانه کرب و آری اولان کجا بر بیجه ایدر بو
 سدری بر دل قطع ایدر کت فر نور خاقون همان اولم حال اول بر اولان
 اولدی اول خلد کونور کجه اول بر ایش سبی بر دل آری اول کت
 باشک با رسته ایدوب کت خد باشی قطع اولدی اول دم دهانک
 اولمش این حالی بر نه هرا اولوب ایدر کجه کت رور نه حیات اولور
 قلوب اوج دورت اولدی اول خاقون در بنا بر بخش حال شمیری اولدی و

تکلیت اولوریم امیند ایدوب بوک اولورینه بو کجه کجوب بر سده
 سده بنا ایدیم سدا سکنده کبری بر قامت شین اولدی و لیکه او زربنه
 فریق کون نام او ایدر و روست فعدره اولان امت مجری خضره ایدری
 فریق بری کون با بر ایدر لعل بو کجه ایهام ایدری اول میان سدا ماک
 خضره طاس کتور سوب بر کجه ایچده فکر با بر اولدی اول خلد با سیمان
 اولدی بر دل سوروب چند سنی خاک چشدر بو احوال دنی شاه طاس
 معلوم اولدی حال بریشان اولدی بخر زمان هر ذره یاسته عواقل ایدری
 احوال بو کجه دایم اولدی کجه و کلا سنی و خلد بری و ستر عکر زهنی
 ایچده اولان ایستار بری جمع ایدوب مشا وره ایدر کجه ایدره اولدی
 آکر کندی وقت شت و قی قرب و ذخیره اول جلدی بو کجه حوز
 قشعی معلوم بیدر بو کجه فعدره بو کجه کلک مشا ستمه میدر بو کجه
 انک کور کور بر صانع حیوانت شای ایدر جواب ایدر و کجه جلدی بر دل
 طرف ایدر بو کجه مشا ستمه کوب ایدری شوی قلوب فعدره خضر
 اولدی شت بو کجه خالص اولدی و لول فاعل نام شد بیت حق لعلی

Eserin 71b/02 - 72a/10 sayfaları ile 107a/06 - 107b/11 sayfaları arası aynen tekrar etmiştir. Arapça olarak tekrar eden bu bölümlerin tercümesi şöyledir:

Ebu'l-Berekât El-Hanefî'nin El-İtimâd Fi'l-İtikad kitabının imamet bahsinden nakil:

Rafizî ve Kerramiye fırkalarının görüşünün aksine bir asırda iki halife tayin şeran doğru değildir. Bizim delilimiz şudur ki ensar bizden bir emir, sizden bir emir olsun dediklerinde Ebu Bekir Sıddık bir kında iki kılıç olmaz diye cevap vermiş. Onlar da kabul etmiş ve karşı çıkmamışlardır. Bu da sahabenin icması anlamına gelir. Şayet art arda iki kişiye biat edilse ikincisi asi olur. Onun azledilmesi gerekir. Azledilmeyi kabul eymezse aynen bir asi gibi onunla mücadele edilir.

Ebu'l-Muin En-Nesefî'nin Et-Tabşire kitabından nakil:

Halifelik vazifelerine bir kişi yeterli geldiği için bir zamanda iki imama biat edilmez. Şayet bundan fazlası caiz olsa, o zaman çok daha fazlası da caiz olurdu. Bu da her köye, her mahalleye, her sokağa böyle bağımsız bir emir tayin edilmesine yol açar. Bu ise batıldır. Çünkü bu hem sahabenin icmasına terstir hem Müslümanları bölmektir hem de harbîlerle mücadele etmekten geri kalmaktır. Zira bu emirler birbirlerine boyun eğmez, birbirlerinin emirlerini yerine getirmez, görüşlerine önem vermezler. Aksine her biri bağımsız hareket eder. Bölünme ve çekişmelerde söz birliği sağlanamaz ve aykırılıklar çoğalır. Birlik ve beraberlik içinde olunduğunda ise güç ve kuvvet olur. Ancak iki ülke arasında birbirlerine yardımcı olmalarına engel teşkil edecek bir deniz varsa o zaman bu durumda bir beis yoktur. Bu göreve uygun birine biat edilecek olursa ikincisi asi olup derhal azledilmesi icap eder. Eğer karşı çıkacak olsa o zaman asilerle mücadele edildiği gibi onunla da savaşılr.

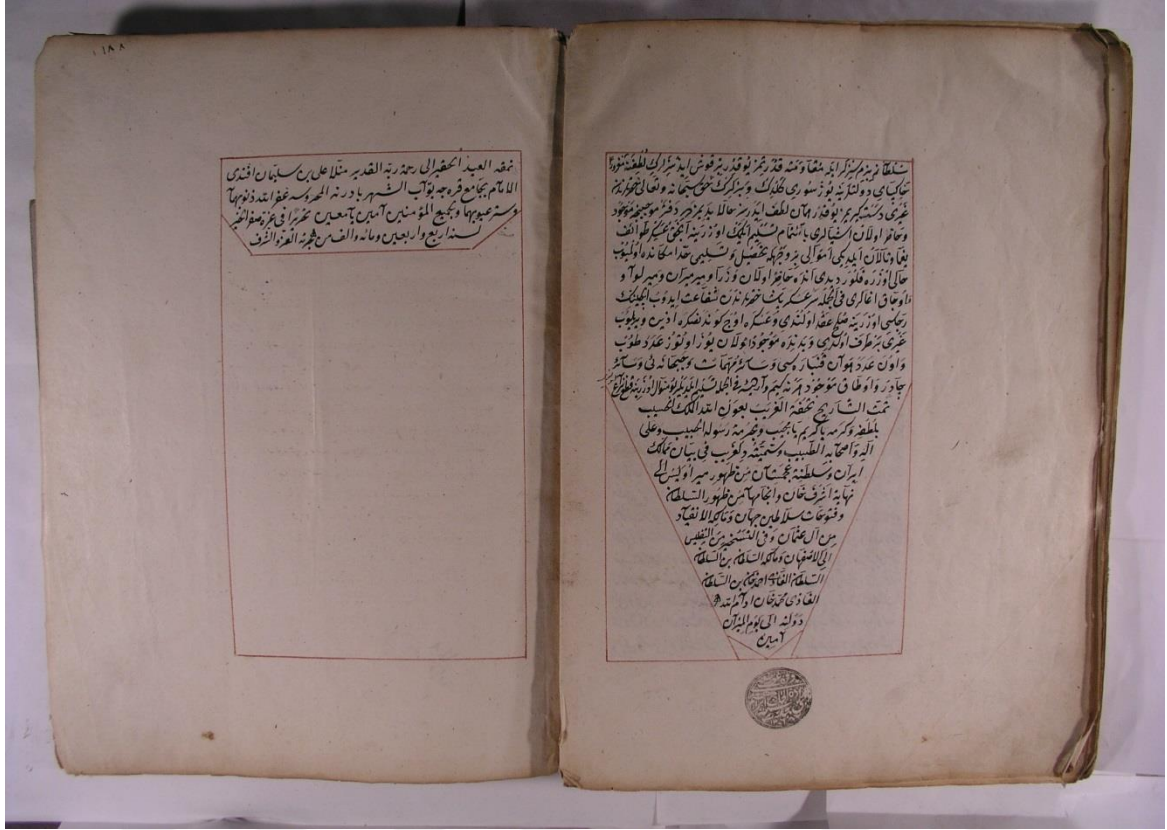
Ebu Hureyre'den rivayet edilir ki iki halifeye biat edilirse ikincisini öldürün.

Şeyh Ekmeleddin'in Meőarik Şerh'inden nakil:

“İki halifeye biat edilirse” ifadesini alimler şöyle yorumlamışlardır: Yani art arda iki halifeye biat edilirse birincisinininki geçerli olup gereği yapılır. İkincisine yapılan biat geçersiz olur ve onun (halktan) biat istemesi ona haramdır. İster ikincisine biat ederken birincisinden haberleri olsun veya olmasın, bir veya iki ülkede olsun, ister darüislam geniş olsun veya olmasın, her durumda diğer biatın iptal edilmesi gerekir. Eğer asi olan, taraftar toplasa halifelik davasından vazgeçmese onunla mücadele edilir.

Cevheretü'l-Tevhid Őerhi Őerhü'l-Kebir'in imamet bahsinden nakil:

İbn Arafâ der ki İmam Malik şöyle dedi: Bir yönetici diğer bir yöneticinin elinde olan yetkileri almak için başkaldırsa ve Ömer Bin Abdülaziz gibi olsa onu savunmak gerekir. Kurtubî der ki insanlar kendisini adaletli gibi gösteren isyancılara yardım etmekte acele davranmamalıdırlar birincisi fasık olsa dahi. Çünkü iktidar talebinde olan herkes kendini iyi gösterir. Sonra fırsat bulup görevi ele geçirdiğinde kendini gösterdiği gibi olmadığı ortaya çıkar.

Eserin son sayfasında yer alan 187b/12 - 188a/4 arasındaki bölüm Arapça olarak verilmiştir. Bu bölümün tercümesi şöyledir:

Mülk sahibi, hesap soran Allah'ın yardımı lütfü ve keremiyle Tuhfetü'l-Garîb kitabı burada bitti. Kerem sahibi (Yüce Allah'ın) sevgili resulünün hürmetiyle (ona), ailesine ve ashabına... Eserin adını Dil-Firîb koydum. (Bu kitap) Mir Üveys'in ortaya çıkışından tâ Eşref Han'ın yönetiminin sonuna kadardır. Ve Osmanlı hanedanı ve fetihlerinin beyanına dairedir. Bir başka nüshada da Tiflis'ten İsfahan'a kadar... Allah, Sultan Gazi Muhammet Han'ın oğlu Gazi Ahmet Han'ın devletini kıyamet gününe kadar daim eylesin! Amin.

Bu eseri Hicrî 1144 senesinin Safer ayının başında her şeye kâdir rabbinin rahmetine muhtaç hakîr kul Edirne Karaca Bevvab Camii İmamı Monla Ali bin Süleyman Efendi yazdı. Allah, onların ve bütün müminlerin günahlarını bağışlasın, ayıplarını gizlesin! Amin ya muin.

ÖZ GEÇMİŞ			
Adı, Soyadı	Selami		KARADUMAN
Doğum Yeri ve Yılı	Çaycuma / ZONGULDAK		11.04.1978
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
ve Düzeyi	ÜDS 62,5		
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı		Kurum Adı
Lise	1991	1994	Çaycuma Lisesi
Lisans	1995	1999	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yüksek Lisans	2008	2010	Uludağ Üniversitesi
Doktora	2010	2015	Uludağ Üniversitesi
Çalıştığı Kurum	Başlama - Ayrılma Yılı		Çalışılan Kurumun Adı
	2002	-	Hava Kuvvetleri Komutanlığı
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar			-
Katıldığı Proje ve Toplantılar			-
Yayımlar:			-
Diğer:			-
İletişim (e-posta):	selamikaraduman@hotmail.com		
	Tarih/...../2015	
	İmza		
	Adı Soyadı	Selami KARADUMAN	